

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BORUSSICAE

CONTINUATA.

LAONICUS CHALCOCONDYLAS.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCLXIII

THE

...

THE ...

...

...

...

**LAONICI
CHALCOONDYLAE**

**ATHENIENSIS
HISTORIARUM LIBRI DECEM**

EX RECOGNITIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

**BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXLIII.**

СЪВЕЩАНИЕ
НА СЪЮЗНОТО СЪВѢЩАНИЕ

ОТЪ 1871 Г. ДО СЕГА

ОТЪ СЪЮЗНОТО СЪВѢЩАНИЕ

ОТЪ 1871 Г. ДО СЕГА

ОТЪ СЪЮЗНОТО СЪВѢЩАНИЕ

IMMANUELIS BEKKERI

P R A E F A T I O.

Laonicus Chalcocondylas, ut argumenti peregrini copia et varietate ad legendum allicit, ita lectu ingratus est, emendatu difficilis. cui cum liceret plane et dilucide loqui, eoque uti sermone quo Ducas et Phrantzes usi etiamsi non delectant at intelliguntur, maluit Herodotum aemulari. itaque dum lunonem captat, a nube adeo decipitur ut saepe ne ipse quidem quid dicere velit nosse videatur. quid quod multis in locis, eluctantium verborum parum compos atque iudicio suo diffidens, unam eandemque rem binis ternisve modis non tam effert quam conatur et experitur efferre? talibus locis quid vis facere criticum? quemne scriptor defugerit vocum et locutionum delectum, eum ad sutum arbitrium libidinemque instituat? audax facinus nec cuiquam facile placiturum. relinquat igitur, qualia acceperit, congesta eodem non bene iunctarum discordia semina rerum? relinquet sane taediumque feret.

Quod non tulit b. Hamakerus. is enim cum propter insignem, qua exellebat, litterarum Orientalium scientiam maxime omnium annalibus Turcicis edendis et illustrandis idoneus esse videretur, commissum sibi a Niebuhrio Laonicum non invitus

VI   IMMANUELIS BEKKERI PRAEFATIO.

recepit et variis lectionibus suisque coniecturis ac notis instruere coepit, mox propius cognitum simulque desperatum de manibus deposuit neque attigit amplius, donec fastidio suo immortuus hereditatem molestiae mihi transmisit.

Variae autem, quas memoravi, lectiones tum ex codicibus Regiis a Fabroto collatis petitae sunt, tum ex apographo Tubingensi, cui index

Νικολάου Χαλκονδύλου Ιστορικόν, ὅθεν τε ἤρξαντο οἱ αὐθένται τῶν Τούρκων καὶ πράξεις αὐτῶν καὶ ἀνδραγαθήματα ἕως τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ μεγάλου αὐθέντου τοῦ Μεχμέτew.

studiosi iuvenes, docti et boni, mihi M. Martino Crusio, Tubingae utriusque linguae doctori, amicitiae ergo descriptum, mensibus Martio et Aprili, anno 1575.

exemplar ipsum nimis per se fuit mendosum, et nos de industria sumus id imitati. utrumque genus non exhauriendum mihi putavi, sed delibandum: nam ubi codex aliquis ταύτη habeat pro ταύτη, ubi *ἐκ τοῦ εἰκότου* legendum proponatur pro *ἐκ τοῦ εἰκότως*, id vero nosse cuius tandem potest interesse?

Subiungit editio Parisiensis et Annales sultanorum Othmanidarum a Leunclavio Latine versos et eiusdem Pandecten historiae Turcicae; quibus facile careas post Hammerianam imperii Osmanici historiam.

Scrib. Berolini d. 25 Oct. a. 1841.

C. A. FABROTUS LECTORI.

Éditioni novae Laonici Chalcocondylae multum accessit, candide lector: non enim clam te est eos qui priorem curarunt vel inemendatis codicibus usos, vel operarum negligentia bene multa menda in eam irrepsisse. hinc lacunae plures, quas ex Regiis codicibus supplevimus; hinc pleraque corrupte edita, quae fidem meliorum codicum secuti quantum potuit emendavimus. varias etiam lectiones e duobus manu scriptis codicibus excerptas in ora exhibemus, quibus interdum quae in priore editione adscriptae erant confirmantur. et utique tamen laudanda eorum opera qui primi Graeca ex veteribus codicibus Palatinis in lucem protulerunt, quae interpres non ediderat. Ioannes Balthasar Baumbachius, Graecae et Hebraeae linguae professor Heidelbergensis, studium et operam suam impenderat ut emendate Laonicus ederetur. sed id librorum fatum esse videtur, ut in vitiosos codices fere incidant qui primi Graecum vel Latinum auctorem publicant. et qui postea meliores nacti sunt codices, feliciores quidem sunt, minime autem ad rem litterariam iuvandam proniores. de nomine vero auctoris non convenit: nam alii Chalcondylem, alii Chalcocondylem appellant. Regia exemplaria Χαλκοκωνδύλην habent tam in libri epigraphae quam p. CLXXXI d, ut quo nomine censerī debeat certo definiri non possit propter codicum varietatem. utro autem nomine eum indigitemus, multum laborandum non est.

Praeterea nova quaedam Graecobarbara occurrunt apud Laonicum et Ducam, quem e tenebris eruit eruditissimus vir Ismael Bullialdus. ea nos glossario adhibito explicuimus, non hinc inde auctorum locis emendicatis, sed fere ex libris ha-

ctenus ineditis prolatis : semper enim curae nobis fuit ut e penu mere nostra depromeremus quod auctori, quem illustrandum suscepimus, inserviret; et certum est, si quando prodierit lexicon Byzantinum, in quo vocabula difficiliora ac Graeco-barbara, quae in omnibus historiae Byzantinae scriptoribus occurrunt, explicabuntur, posse nos accessione nova congeriem illam locupletare. ea de re tamen penes eos, quorum opera lexicon illud in lucem exhibit, per me arbitrium esto. verum quidem est, ex quo historiae Byzantinae editioni praeesse coepi, de lexico Byzantino edendo cogitasse, sed nolo viris doctissimis occasionem hanc de re publica litteraria bene merendi praeripere. glossarium hoc nostrum *) mox sequetur alterum in Constantini Manassis Annales, in quo conscribendo eadem diligentia usus sum qua in caeteris componendis. interim hoc utere, si tanti est, et vale.

*) Glossarii Fabrotiani pars maior aut Ducam aut chronicon Ducae subiunctum illustrat; quae nunc cum Laonico edi non potuit. Laonici glossae in indice historico reperientur. I. B.

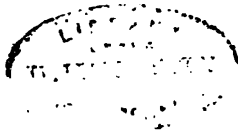

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΡΑΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΚΑ.

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ *)

ΑΘΗΝΑΙΟΤ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER PRIMUS

CONRADO CLAUSERO Tigurino Interprete.

Λαονίκῳ Ἀθηναίῳ τῶν κατὰ τὸν βίον οἱ ἐς θεῶν τὰ καὶ ἀκοήν ^{Par. 1}
ἀφιγμένων ἐς ἱστορίαν συγγέγραπται ταῦδε, ὥστε δὴ τοῦτο ^{Ven. 1}
χρέως ἐκτινῦναι τῇ φύσει, ἅμα οἰόμενος καὶ μηδὲν αὐτῶν
ἀκλεῶς ἔχειν ἐς τοὺς ἐπιγιγνομένους, ξυνενεχθέντων, ὡς ἐμοὶ
ὁδοκεῖ, οὐδαμῇ ἐλασσόνων τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ποτὲ γέ-

*) Λαονίκου Χαλκοκονδύλου ἱστορίαι τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλείων
ἡγουν τῶν Ὀτουμάνων R i. e. codex Regius Paris. 1. ἐς ἐπὶ
θεῶν vel ἐς ἐπιθέων libri 3. οἰόμενῳ H (i. e. Hamakerus).

Laonicus Atheniensis, quae visu quaeque auditu percepit, cum ad-
huc in vivis foret, litterarum monumentis mandare statuit, partim
quidem ut naturae gratiam debitam referret, partim vero quod pu-
taret nihil non illorum memorabile visum iri posteris, complectitur

νομένων μνήμης ἀξίων. τῆς τε Ἑλλήνων φημί τελευτῆς τὰ ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐπισυμβεβηκότα, καὶ Τουρκῶν ἐπὶ μέγα δυνάμειος καὶ ἐπὶ μέγιστον τῶν πόποτε ἤδη ἀφικομένων. ἀφ' ὧν δὴ τὴν τοῦδε τοῦ βίου εὐδαιμονίαν ἐπὶ τὴν ἀντιὰ φε-
P.2 ρομένην ἐπιλεγόμενος ἴσχειν αὐτῇ καὶ ἄλλοτε ἄλλως, θέμις 5 ἡγοῦμαι εἶναι περὶ ἀμφοῶν τούτοις μνήμην ποιῆσθαι οὐκ ἀεικῆ. ξυγγραφὴν δὲ τήνδε ἀποδεικνύμενοι ἐπιμνησόμεθα καὶ περὶ ἄλλων τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην γενομένων, οὐκ ἀμφὶ τόνδε τὸν ἐπ' ἐμοῦ χρόνον, οἷς τε αὐτὸς παρεγενόμενος θεασάμενος, καὶ τὰλλα ἀπὸ τε τοῦ εἰκότος, μάλιστα δὲ συμ-10 βαλλόμενος, καὶ ὡς ἐτι παρὰ τῶν τὰ ἀμείνω φρονούντων ἐδόκουν πυθέσθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἢ ἂν μάλιστα ἔχοι ὡς ἀσφαλέστατα ἐπὶ τὸ ἀμείνον ἀληθείας εἰρησθαι. μηδὲ ἐκεῖνό γε πάνυ ἐκφραύτως ἔχον ἡμῖν, ὡς Ἑλληνικῇ φωνῇ ταῦτα
B διεξιμεν, ἐπεὶ ἦγε τῶν Ἑλλήνων φωνῇ πολλαχῆ ἀνά τὴν οἰ-15
V.2 κουμένην διέσπαρται καὶ συχναῖς ἐγκαταμέμικται. καὶ κλέος μὲν αὐτῇ μέγα τὸ περὶ ταῦτα, μείζον δὲ καὶ ἐσαυθίς, ὅποτε δὴ ἀνὰ βασιλείαν οὐ φαίλην Ἑλληνας γε αὐτὸς βασιλεὺς καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐσόμενοι βασιλεῖς, οἳ δὴ καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων πατ-

8. οὐκ delet H 10. ἐικότως P (i. e. editio Parisiensis). quam ubi solam appello, cum ceteris libris consentit.

enim hoc opus, ut mea fert opinio, res gestas famâ nequaquam minores illis quas unquam in universo isto terrarum orbe contigisse memorantur. duo autem continet, Graecorum regni interitum, et quae mala in ipsum redundarunt, nec non Turcos, qui brevi in tantas creverunt opes ut opibus et potentia mortales omnes, qui unquam fuere, longo intervallo infra se relinquant. qui quamvis nunc rerum potiantur et praesentis vitae felicitatem conturbent et in diversum abripiant, tamen censeo fore, ut et meum calculum adiciam, tempus, quo res ipsorum in contrarium vergant. de utrisque tamen, Graecis pariter et Turcis, historiam contexere non arbitror iniucundum fore. historiam autem istam conscribentes faciemus mentionem et aliorum quae in orbe acciderunt, nec tamen meo tempore, ut quibus interfuerim oculatus testis. caetera vero, non secutus verisimiles coniecturas, nec ut acceperim ab his qui magis sapere videbantur, tradam: verum, ut historiae series into feratur, ea adducam quae quam proxime ad veritatem accesserint. nec nobis vitio vertatur quod Graeca lingua operi isti adhibetur, si quidem ea hodie per totum quasi orbem est dispersa, et nationibus omnibus fere iunmixta conspicitur; cuius gloria cum sit excellens, excellentior tamen accedet, quando regno alicubi haud contemnendo praefuerit rex Graecus et qui ex eo nascentur reges, aut quando Graecorum filii in unum collecti pa-

δες ξυλλεγόμενοι κατὰ σφῶν αὐτῶν ἔθιμα ὡς ἥδιστα μὲν σφίσιν αὐτοῖς, τοῖς δὲ ἄλλοις ὡς κράτιστα πολιτεύονται.

Ἕλληνες μὲν οὖν ὅσα ἀποδεικνύμενοι ἔργα μεγάλα τε καὶ περιφανῆ ἐπὶ μέγα ἀφίκοντο κλέος κατὰ τε ἄλλα καὶ 5 Εὐρώπην καὶ δὴ καὶ Λιβύην, ἐπὶ Γάγγην τε καὶ Ὠκεανὸν καὶ ἐπὶ Καύκασον ἔτι ἐλαύνοντες, ἐπὶ ταῦτα δὲ προσηλυθῶτων ἄλλων τε πολλῶν καὶ δὴ καὶ Ἡρακλέους καὶ ἔτι πρότερον Διονύσου τοῦ Σεμέλης υἱός, καὶ πρὸς γε ἔτι Λακεδαι- C μοικίων καὶ Ἀθηναίων, μετὰ δὲ ταῦτα Μακεδόνιαν τοῦ βα- 10 σιλέως καὶ τὴν τούτου ὕστερον ἡγεμονίαν ἐχόντων, πολλοὶ πολλαχῆ ἔκαστα, ὡς ἐγένοντο, ἄλλοι ἐπιμνησάμενοι καὶ συνηγράψαντα. Ἕλληνες μὲν οὖν ταῦτα διεπράττοντο ἐπὶ πολὺ ὡς μάλιστα τοῦ χρόνου διαγεγόμενοι καὶ ἐπὶ συχνὰς γενεὰς τύχην ἀρετῆς ἐνδεᾶ σχόντες ἀπανταχοῦ, ζῦμμετρον δὲ εὐδα- 15 μοῦ. ἐπὶ τούτων τε γὰρ πολλαχῆ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην εὐδαιμονούντων, Ἀσσυρίους μὲν τὸ παλαιότατον ἐπυθόμεθα, ἀκοῆς ἐπὶ τὸ μνήμης μακρότατον ἀφικόμενοι, ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προσηλυθῆναι, μετὰ δὲ ταῦτα Μήδους ἐς τοῦτο κα- 20 δισταμένους ἡγησάμενον Σαρβάρω τοῦ Σαρδαναπάλου Ἄσ- D συρίων βασιλέως τὴν ἡγεμονίαν ἀφελομένου, ὕστερον ὑπὸ Περσῶν τὴν βασιλείαν ἀποβαλεῖν ἡγουμένου Κύρου τοῦ Καμβύσεως, καὶ Πέρσας τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνά-

10. καὶ τῶν τῆν?

trio more res publicas sibi quam iucundissime administraverint, reliquis vero quam potentissime imperaverint.

Graeci quidem praeclearis facinoribus editis quo pacto ingentem sibi pepererint gloriam, et quemadmodum inter caetera etiam in Europam Libyamque venerint, Gangem Oceanumque adierint, cum ad ista loca processerint alii plurimi, quos inter Hercules et ante hunc Bacchus Semeles filius, praeterea Lacedaemonii et Athenienses, postea Macedonum rex eiusque successores, et quo ordine singula haec gesta sunt, plurimi annalibus condiderunt. Graeci autem praecipue hunc laborem sibi delegerunt, quia prae ceteris tempore longiore durarunt, fortunamque virtute vacuum, nunquam tamen moderatam plurimis generationibus obtinuerunt. his praeterea per totum orbem prospero rerum successu utentibus, comperio Assyrios, gentem antiquissimam, memoriam sui facientes longissimam, Asiae imperium occupasse. dein Medos ad Asiae imperium subvectos, duce Sarbare (quem Iustinus Arbactum et Arbacen vocat) Sardanapalum Assyriorum regem regno deturbantes. sed Asiae monarchiam tandem amisissent, victi a Cyro Persarum rege. at hinc Persarum rex adeo in immensum aucti sunt ut etiam in Europam traierint. deinde haud

μεως, τὰ τε ἄλλα καὶ ἐς Εὐρώπην διαβάνας. μετὰ δὲ ταῦτα ὕστερον οὐ πολλὰς γενεαῖς Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, Μακεδόνων βασιλέα, Πέρσας ἀφελόμενον τὴν ἡγεμονίαν καὶ Ἰνδοῦς καταστρεψύμενον καὶ Λιβύης μοῖραν οὐκ ὀλίγην, πρὸς δὲ καὶ Εὐρώπης, τοὺς μεθ' ἑαυτὸν τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν, 5 ἐς ὃ δὴ Ῥωμαίους ἐπὶ τὴν τῆς οἰκουμένης μεγίστην ἀρχὴν P. 3 ἀφικομένους, ἰσοτάλαντον ἔχοντας τύχην τῇ ἀρετῇ, ἐπιτρέψαντας Ῥώμην τῷ μεγίστῳ αὐτῶν ἀρχιερεὶ καὶ διαβάνας ἐς Θράκην ὑφηγουμένου ἐπὶ τὰδε τοῦ βασιλέως, καὶ Θράκης ἐπὶ χώραν ἣτις ἐς τὴν Ἀσίαν ἐγγυτάτω οἰκεῖται, Βυζάντιον Ἐλ- 10 ληνίδα πόλιν μητρόπολιν σφῶν ἀποδεικνύοντας, πρὸς Πέρσας, ὑφ' ὧν ἀνήκεστα ἐσπεύονθεισαν, τὸν ἀγῶνα ποιῆσθαι, Ἕλληνας τε τὸ ἀπὸ τοῦδε Ῥωμαίους αὐτοῦ ἐπιμιγνύοντας, γλωτταν μὲν καὶ ἦθη διὰ τὸ πολλῶ πλέονας Ῥωμαίων Ἑλλήνας αὐτοῦ ἐπικρατεῖν διὰ τέλους φυλάξαι, τὸννομα μέντοι μηκέτι κατὰ 15 τὸ πύτριον καλουμένους ἀλλάξασθαι, καὶ τοὺς γε βασιλεῖς B Βυζαντίου ἐπὶ τῷ σφῶς αὐτοῦ Ῥωμαίων βασιλεῖς τε καὶ αὐτοκράτορας σεμνύνεσθαι ἀποκαλεῖν, Ἑλλήνων δὲ βασιλεῖς οὐκέτι εὐδαμῆ ἀξιοῦν. τοὺς μέντοι Ῥωμαίους ἐπυθόμεθα καὶ αὐτῶν ἀρχιερέα τὸν μέγιστον, οὐκ ὀλίγα ἄττα κατὰ τὴν 20 Ἱερουσαλίαν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διενεχθέντας, διακεκρισθαι τὰ τε ἄλλα ἀφ' Ἑλλήνων, καὶ δὴ καὶ βασιλέα Ῥωμαίων ἐπιψηφιζομένους, ὅτι μὲν ἀπὸ Γαλατῶν ὃ τὸ δὲ ἀπὸ Γερμανῶν,

1. διαβάνας P: corr H
διὰ] τὰ P

10. φκεῖται P. quae ita solet 14.

multis saeculis post Alexander Macedonum rex, erepta Persis Asiae monarchia, Indis devictis, Europae Asiaeque parte haud poenitenda debellata, suis reliquit imperium. exinde Romani cum essent nacti imperium in orbe longe lateque maximum, tenentes fortunam virtuti aequilibrem, commiserunt Romam pontifici maximo. ipsi vero ductu Caesaris transierunt in Thraciam; et in ea regione ubi Asiae proxima est, Byzantium urbem Graecam, (quae nunc Constantinopolis est) Thraciae metropolim constituentes, cum Persis, a quibus gravissime addigebantur, plurima praelia fecerunt. Graeci autem ex eo tempore Romanis commixti, cum his aliquanto plures numero essent, linguam suam patriosque mores ad finem usque constanter retinuerunt. nec tamen patrium nomen ipsis remansit, verum mutatum est: nam Byzantii reges non amplius istud nomen gestaverunt, sed magna cum veneratione se ipsi Romanos imperatores et Caesares, nec Graecorum reges, nuncupaverunt. Romanos quidem accepimus, et ipsorum pontificem maximum, cum longo tempore concertassent cum Graecis in Christianae religionis quibusdam articulis, tandem a Graecis defo-

ἐς τὸνδε αἰεὶ τὸν χρόνον ἀποδεικνύναι· διαπραβεύεσθαι δὲ
 αἰεὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἔστιν ὅτε διαλείποντας, ὥστε τὰ
 ἐς Θρησκείαν σφίσι ξύμφωνά τε καὶ ξυνοῦδὰ καταστήσῃαι ἀλ-
 λήλοις, κατὰ ταυτὸ ξυνιόντας. καὶ μέντοι Ἕλληνας μὴ ἐθελή-
 5 σαι Ῥωμαίοις διὰ χρόνον συμφερομένους τὰ πάτρια σφίσι C
 καθεστῶτα συγγέαι. καὶ ἀπὸ ταύτης δὴ τῆς διαφορᾶς συ- V. 3
 χνοῦς τε τῶν ἐσπερίων καὶ. δὴ καὶ Ἐνετοῦς, ἐνάγοντος ἐπὶ
 ταῦδε τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως, στόλῳ στρατεύεσθαι μεγάλην
 ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἐπιόντας ἐς τὸ Βυζάντιον ἀφικέσθαι
 10 καὶ τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἐλαῖν. βασιλέα τε Βυζαντίου καὶ
 Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους οἴχεσθαι διαβάντας ἐς τὴν Ἀσίαν,
 ἀφικομένους δὲ ἀποδεικνύναι σφίσι Νίκαιαν τὴν Ἑλληνίδα
 πόλιν, τὰ βασίλεια ἐν αὐτῇ ποιουμένους. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ
 πολλοῖς ἔτισιν ὕσταρον ἀπολαβεῖν τε αὐθις Βυζάντιον, κρήφα
 15 εἰσεληλυθότας ἐς τὴν πόλιν, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην αὐ διαβάν- D
 τας διαγενέσθαι ἐν αὐτῇ βασιλεύοντας. βασιλέα δὲ Ἑλλήνων
 μετὰ ταῦτα Ἰωάννην ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἤδη αἰσθόμενον τὰ
 Ἑλλήνων πράγματα, λαβόντα τε τοὺς Βυζαντίου ἀρχιερεῖς
 καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἐλλογίμους, διαπλευσῆσαι ἀπιόντα ἐς Ἰτα-
 20 λίαν, ἔς γε τὸν ἀπὸ Τούρκων ἐπηρτημένον οἱ κίνδυνον ἐπι-
 κουρίαν οἴόμενος οἴσεσθαι, ἣν ἐκείνοις τὰ κατὰ τὴν Θρησκείαν

5. συμφερομένοις P   10. καὶ Βυζαντίου τὴν P   21. οἴ-
 μενον?

cisse. Romanum autem Caesarem nunc e Gallis nunc e Germanis
 eligentes, legatos, nullam prorsus occasionem omittentes, miserunt
 ad Graecos, ut convenientes in unum conciliumque concelebantes
 concordiam, quantum ad Christianam religionem attinet, inter sese
 conglutinerent. at Graeci noluerunt, cum plurimis annis adversus
 Romanos contentiones movissent, patrium religionis suae cultum per-
 turbari. hac dissidii causa permoti Occidentalium plurimi, adiu-
 ctis etiam Venetis, pontifice maximo sic instigante, decreverunt classe
 maxime magna proficisci adversus Graecos. appellentes igitur Byzan-
 tium urbem vi ceperunt. rex autem Byzantii cum Graecorum opti-
 matibus fugam iniens contulit se in Asiam. quo cum venissent, ele-
 gere Nicaeam urbem Graecam, eamque regni sedem declararunt. cum
 anni intercessissent pauci, Byzantium recuperarunt, cum quam maxi-
 me occulte in eam se recepissent. reversi igitur Byzantium, relicta
 Asia, regni gubernacula diu tenuerunt. tandem Graecorum rex Io-
 annes, intelligens Graecorum res in summo periculo quasi inter mal-
 leum et incudem versari, adsumptis Byzantii episcopis necnon Grae-
 corum doctis, conscendit navem et in Italiam profectus est, existi-
 mans, si convenissent cum Romanis in negotio religionis, se hos au-
 xiliares habiturum ad bellum iam haud dubie a Turcis imminens.

ξυμβῆ. γενόμενον δὲ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ κοινωγησάμενον τῷ Ῥω-
μαίων ἀρχιερεὶ τὴν περὶ τὴν θρησκείαν διαφοράν, εἰς δια-
λεξιν μὲν πρῶτον καταστήναι πολυπραγμενοῦντας, τελευ-
τῶντα δὲ ξυμβῆναι αὐτῷ ἅμα τοῖς Ἕλλησι τὰ κατὰ τὴν δια-
φ. 4 φορὰν σφίσι ξυνηδὴ ἀποθεικυμένους καὶ τὴν διαφορὰν 5
σφίσι διαλυομένους, ἐπικογρίας δὲ τυχόντα ἐν μέρει ἀποκο-
μιζέσθαι αὐθις ἐπὶ Βυζαντίον. τοὺς μὲντοι Ἕλληνας ἐπ'
οἴκου γενομένους μὴ ἐμμεῖναι τοῖς, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν συνόδοις
πεπραγμένοις, ἀξιούντας σφίσι μηδαμῆ εὐαγὲς εἶναι Ῥωμαί-
οις, ὡς δὴ μὴ αἰσία δισχυριζομένοις, συντίθεσθαι τὸ πα- 10
ράπαν, καὶ οὕτω διάφορα διὰ τέλους γενέσθαι Ἕλλησι τὰ
πρὸς Ῥωμαίους.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτόν μοι ἀποχρώντως ἔχοντα ἐπιδει-
δείχθω περὶ τε τῆς Ἑλλήνων βασιλείας καὶ τῆς ἐς Ῥωμαίους
B ἐχούσης αὐτῶν διαφορᾶς, ὡς δὴ οὐκ ὀρθῶς τὰ γε ἐς βασι- 15
λείαν καὶ ἐς τοῦνομα αὐτῷ προσηγορεύετο τοῦτοις. παραγε-
νόμενος μὲν εὖν αὐτὸς ἔγωγε ἐπὶ τόνδε τὸν βίον κατέλαβον
Ἑλληνας τε καὶ Ἑλληνων βασιλεία ὑπὸ τε τῶν ἐν Θράκη γε-
νῶν πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὑπ' αὐτῶν γε δὴ τῶν βαρ-
βάρων τῆς ἄλλης ἀρχῆς ἀπεληλαμένους, ἀρχὴν τήνδε βρα- 20
χεῖάν τινα περιέπειν, Βυζάντιον καὶ Βυζαντίου τὴν κάτω
παραλίαν ἄχρις Ἡρακλείας πόλεως, κατὰ δὲ Εὐξείνου πόντον

8. συνόδῳ?

cum autem ad colloquium venisset cum pontifice Romano Eugenia-
tum quarto super religionis controversia, disputatio cum magna alter-
catione utrinque exorta est. postremo eo res deducta est ut Graeci
pariter et Romani in religionis negotio consentirent, discordiaque
omnis quam longissime submoveretur. rex igitur Graecorum auxilium
a Romanis aliquantulum nactus domum rediit. Graeci reversi Byzanti-
um acta edocent eos qui domi manserant; qui quidem noluerunt
stare his quae acta erant in Italiae synodis, putantes sibi nequiquam
fas esse, consensum praestare Romanis nefaria asserentibus. hinc per-
petuo discordiam fovisse Graecos in negotio religionis adversus Ro-
manos constat.

Haec quidem hactenus, quantum praesenti historiae conducere
videtur, de Graecorum regno et continua horum dissensione adver-
sus Romanos dixisse sufficiat, itaque tum regnum ipsorum tum no-
men non recte appellatum est. ego igitur cum attigissem haec tem-
pora, animadverti Graecos horumque regnum primo sub Thracibus exti-
tisse; postea reliquo regno a barbaris exutos parvum quoddam regnum
gubernasse, videlicet Byzantinum, Byzantique maritimam regionem
inferiorem, Heracleam urbem usque, et iuxta Euxinum Pontum ma-
ritimam regionem superiorem, usque ad urbem Mesembriam, praeter-

τὴν ἄνω παραλίαν ἄχρι Μεσημβρίας πόλεως, Πελοπόννησόν τε αὐτὴν ἔξυμπασον πλὴν ἢ τριῶν ἢ τεττάρων πόλεων τῶν Ἐν-
 τῶν, ὡσαύτως Αἴμνον Ἴμβρον καὶ νήσους τὰς πύκτου ταύτης C
 ἐν τῷ Αἰγαίῳ φηκόμενας. ὡς οὖν ἕκαστα τούτων ξυνέβη γε-
 5 νέσθαι, ὡς τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα κατὰ βραχὺ ἀπόλετο
 φθειρόμενα ὑπὸ Τούρκων, καὶ ὡς τὰ ἐκείνων μεγάλα ἐγέ-
 νετο, ἐς μέγα αἰεὶ ἐς τόνδε τὸν χρόνον ἰόντα εὐδαιμονίας,
 ἐπιμνησόμεθα ἐπεξιόντας, ἐφ' ὅσον δὴ ἐς τὰ ἀκριβέστερον
 ἐπιθόμεθα.

- 10 Τούρκους δὴ οὖν ἔγωγε οὐκ εἶδ' ὅ τι ἂν καλῆσθαιμι κα-
 τὰ τὸ παλαιόν, ὥστε τάληθους μὴ διαμαρτεῖν. αἱ μὲν γὰρ
 Σκυθῶν ἀπογόνους τοὺς Τούρκους εἴονται εἶναι, ὀρθότερον
 δὴ συμβαλλόμενοι περὶ αὐτῶν διὰ τὸ ἐς ἦδη οὐ πολὺ διε-
 15 στητότα καθισταμένους γλώττῃ σύνεγγυς μάλα διακρῆσθαι D
 15 ἔτι καὶ νῦν τῇ αὐτῇ. Σκύθας τε γὰρ φασὶ τὸ ἑβδομον ἦδη
 ἀπὸ Ταναΐδος ὠρηκόμενος καταστρέφασθαι τὴν ἄνω Ἀσίαν,
 Πάρθων τὴν ἡγεμονίαν ἐχόντων, τὴν τε Περσῶν χώραν καὶ
 Μήδων καὶ Ἀσσυρίων, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπικαταβάνας ἐς τὴν V. 4
 κάτω Ἀσίαν, ἐπὶ Φρυγίαν Λυδίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, τὰ
 20 ἐς τήνδε τὴν χώραν ὑποχείρια σφίσι ποιήσασθαι. καὶ νῦν
 ἔστιν ἰδεῖν, ἢ λέγουσι, πολλὰ τοῦ γένους τούτου πελαχῆ τῆς
 Ἀσίας ἐπινεμόμενα, πρὸς Σκυθῶν τῶν νομάδων ἦδη τε καὶ

4. ὠκιμίας T, πειμίας H

ea Peloponnesum omnem, extra tres aut quattuor Venetorum urbes,
 ad haec Lemnum et Imbrum insulasque ibi in mari Aegeo sitas. ut
 autem singula haec contigerint, ut Graecorum res paulatim interie-
 rint a Turcis accisae, ut Turcorum res usque incrementum sumpse-
 rint, ut iidem ad maximam pervenerint felicitatem usque ad praesens
 tempus, singula haec explicabimus, quam exactissime et verissime
 audivimus.

Turcos ego nescio quodnam antiquitus nomen tenuisse dicam,
 ne a vero aberrare videar. quidam putant eos a Scythis, quos Tar-
 taros nominant, originem trahere, non malam secuti coniecturam, vi-
 delicet quod moribus haud multum inter se differant, linguaque
 utantur etiamnum non multum dissimili. aiunt enim Scythas septimum
 iam a Tanai progressos Asiam superiorem devastasse, Parthis ea tem-
 pestate rerum summa potentibus necnon Persarum Medorum Assy-
 riorumque regiones tenentibus. hinc inferiore quoque Asia pera-
 grata Phrygiam Lydiam et Cappadociam suo imperio adiecisse. etiam
 nunc videre est, ut fertur, plurimos istius generis homines ubique
 per Asiam dispersos, moribus et victus ratione referentes Scythas
 nomades (quos pastores sive armentarios non absurde dicas) nullibi
 ja Asia certas et fixas habentes sedes. illi et alia coniectura ducun-

δίαταιν τετραμμένα, οὐδαμῆ τῆς Ἀσίας ἔχοντα καταφανῆ τὴν
 διατριβήν. κἀκείνη δὲ ἔπι συμβάλλονται ὡς Ἀσίας τὴν κάτω
 P. 5 χώραν ἐνοικοῦντα βάρβαρα ἔθνη Τούρκων, Λυδίαν Καρίαν
 Φρυγίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Σκύθαις τὴν ἀπὸ Ταναΐδος
 ἐπὶ Σαρματίαν χώραν ἐπινεμομένοις ὁμόγλωττά τέ ἐστι καὶ 5
 ὁμοσκευα. ἔτιοι δὲ Πάρθων ἀπογόνους Τούρκους φασὶν εἶ-
 ναι· τούτους γὰρ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν νομάδων διακομένους ἐς
 τὴν κάτω Ἀσίαν ἐπικαταβῆναι, καὶ ἐς τὸ νομαδικώτερον ἀπο-
 κλίναντας σκεδασθῆναι ταύτη ἀνὰ τὰς πόλεις, καὶ ἀπὸ τού-
 του ὡς δὴ νομάδας Τούρκους τὸ γένος τοῦτο καλεῖσθαι. ἄλ- 10
 λοι δὲ φασὶν ἀπὸ Τούρκης τῶν Περσῶν πόλεως μεγάλης τε
 καὶ εὐδαιμόνου προελθεῖν τε τὸ γένος τοῦτο δισχυροῦσθαι,
 B καὶ εἰς τὴν κάτω χώραν τῆς Ἀσίας ἀπαλλαττομένους σκεδα-
 σθῆναι ταύτη ἀνὰ τὴν Ἀσίαν, ἐπικατασχόντας τὴν χώραν.
 εἰσὶ δὲ οἱ βούλονται Τούρκους ἀπὸ Συρίας μᾶλλον τῆς κοίλης 15
 καὶ Ἀραβίας ἢ ἀπὸ Σκυθῶν ἐπὶ τήνδε τὴν χώραν ἀφικομέ-
 νους μετὰ Ὀμάρω τοῦ τὴν νομοθεσίαν διαδέξαμένου ἐπὶ τὴν
 τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προσηλυθῆναι, καὶ ταύτη αὐτοῦ καταλειφθέν-
 τας ἐς το νομαδικώτερον ἀποκλίνας. ὡς μὲν οὖν τούτων ἑκα-
 στα ἔχει ἀληθείας, καὶ ἐφ' ἃ δέη τούτων χωροῦντας πυθέ- 20
 σθαι ἄμεινον, οὐκ ἔχω ξυμβαλέσθαι ὡς ἀσφυλέστατα. το-

1. τετραμμένα et ἔχοντα H, τετραμμένην et ἔσχον P

tur, qua confirmare nituntur Turcos Scytharum esse progeniem, quod inferioris Asiae regionem gentes Turcorum barbarae incolant, Lydiam Cariam Phrygiam et Cappadociam, qui lingua et reliquo quotidianae vitae usu nihil discriminis habere cognoscuntur a Scythis agentibus in ea regione, quae inter Tanaim et Sarmatiam excurrit. sunt qui existiment Turcos e Parthorum progenie descendere. hos enim, cum persecutionem hostilem a Scythis vagis, qui nomades dicuntur a permutandis pabulis, paterentur, in inferioris Asiae regionem contedissee constat. cumque et ipsi vagi incertis sedibus, mapalia sua plaustris circumferentes, eo loci versarentur, per eas urbes esse disseminatos tandem apparet. exinde istud hominum genus contigit Turcos, quasi nomades, vocitari. alii ex Turca, Persarum urbe magna et opulenta, hoc hominum genus progressum esse tradunt; et hinc perfectos Asiae inferioris regionem tandem in suam dicionem redegissee totam perhibent. sunt quibus magis placeat Turcos ex Coele Syria et Arabia vel ex Scythia in istam regionem, habentes secum legislatorem Homarem sive Omarem, delatos esse, Asiaeque imperium tandem obtinuisse, viventes instar nomadum. an autem commemoratae sententiae singulae veritatem complectantur, aut cui earum quis accedere tuto ausit, nequeo quam tutissime et verissime pronuntiare.

- σόνδα μέντοι εἰρήσεται, ὡς τοῖς ἀπὸ Σκυθῶν γενέσθαι τὴν C
 ἀρχὴν τοῖτοις διασχυριζομένοις ἔχοι ἄντις συμφέρεσθαι ἄμει-
 νον διὰ τὸ Σκύθας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ πρὸς ἑὸν ἔτι καὶ νῦν
 διαγενομένους κατὰ τὴν ἀγορὰν καλουμένην τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 5 Τούρκων ἐπαίειν οὐ χαλεπῶς, διαίτη τε καὶ σκευὴ ἔτι καὶ
 νῦν τῇ αὐτῇ ἄμφω τῶ γενέσε διαχρωμένους, διὰ τὸ Σκύθας
 ἐπικρατῆσαι ἀπανταχῇ τῆς Ἀσίας. δηλοῖ δὲ καὶ τοῦνομα
 αὐτὸ τὸν νομαδικὴν δίαιταν προηρημένον καὶ τὸν ταύτη τοῦ
 βίεν πλέον αὐτῷ ποιούμενον.
- 10 Τὸ δὴ γένος τοῦτο τοὺς Τοῦρκους μέγα τε ὄν καὶ ἐπὶ
 πολὺν διήκον ἐς μοίρας ἐπίσταμαι διακεκρίσθαι τινάς, ἄλλας
 τε δὴ καὶ Ὀγουζίων τὴν μοίραν, γένος οὐ φαῦλον οὐδὲ ἀγεν- D
 νές. ἀπὸ τούτων δὲ τῶν Ὀγουζίων γενέσθαι Ἰουδουζάλην
 ἄνδρα ἐπικεικῆ τε καὶ τῆς τῶν Ὀγουζίων μοίρας ἠγῆσάμενον. V. 5
- 15 τοῦτον δὲ ἐκ' ἀρετῆς εὐφημούμενον ἀπομνημονεύουσι δικαιο-
 τατόν τε ἅμα γεγονέναι, καὶ τοῖς Ὀγουζίοις διαιτητὴν κατα-
 στάντα ἐλομένοις δικάσαι σφίσιν αὐτοῖς δίκην ἠντιοῦν, ὁπότε
 ἐπιδικάσαιτο τοῖς προσιούσιν αὐτῷ, ἀπαλλάττεσθαι ἀγαπῶν-
 τας ἑκατέρους οἷς ἂν ἐπιδικάσαιτο. καὶ τοῦτο φασιν ἐνίδον-
 20 τας αὐτῷ τοὺς Ὀγουζίους, διαπραξαμένους πρὸς τὸν τῆς χώ-
 ρας βασιλεύοντα, ἐπιστῆσαι σφίσιν αὐτοῖς τὸν Ἰουδουζάλην
 δικαστὴν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιτρέψαι σφᾶς αὐτῷ διαθεῖναι ἧ P. 6

8. τὸν] τὴν P

13. ἀλλοζίων R

18. ἐπιδικάσαιτο P

mihī tamen probabilius videtur assensum praestare illis qui Turcorum originem in Scythas referunt, cum manifestum sit Scythiis, qui adhuc hodie in Europa Orientem versus aetatem agunt, optime convenire cum Turcis in foro emporiis, et commerciis, victus et reliquus vitae usus etiamnum utrisque par est, quia Scythae universae imperitaverunt Asiae. idem etiam insinuat nomen Turcorum: significat enim hominem qui agrestiore victus rationem sequitur instar nomadum, et maximam vitae partem in eo consumit.

Genus hoc Turcorum cum esset magnum et in immensum actum, compertum habeo in partes sive tribus quasdam esse divisum; inter quas fuisse tribum Oguziorum, hominum genus nec malum nec imbelles. ex his natus est Duzalpes, vir aequi iustitiae studiosissimus, Oguziorum dux. hunc accipio ob fortitudinem suam plurimum esse laudatum, tantaque fuisse iustitiae (Oguziis namque ius dicebat) ut litigantes ipsum eligerent arbitrum in re qualibet; sententiamque quam forebat, utraque pars laeta accipiebat. hanc viri aequitatem deprehendentes Oguzii impetrarunt, precibus fatigantes regionis istius regem, (qui tum erat Aladines nomine) ut eum acciperent sibi iudicem. quod ubi contigit, se ipsi tradiderunt Duzalpi, ut secum age-

ἄν αὐτῷ δοκοῖη ἐπὶ τὸ ἄμεινον. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν τοῦτου
 παῖδα Ὀγουζάλλη διαθεξάμενον τὴν ἀρχὴν τῆς Ὀγουζίῶν
 μοίρας ἐπὶ τὸ τυραννικώτερον ἐξηγήσασθαι, πρὸς τε τοὺς
 Ἕλληνας πολεμοῦντα κατὰ τὴν Ἀσίαν μέγα εὐδοκίμησαι.
 Ὀρθογρούλη δὲ Ὀγουζάλλεω παῖδα, δραστηρίον τε ἐς τὰ 5
 πάντα γινόμενον καὶ ἐπὶ πολέμους ἡγησάμενον, ἄλλη τε πολ-
 λαχῇ εὐδοκίμησαι, καὶ δὴ καὶ πλοῖα ναυπηγησάμενον ἐπιλη-
 στεύειν, νήσους ἐπιπλέοντα τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ τῇ τε Ἀσίᾳ
 καὶ Εὐρώπῃ ἐπικειμένας, καὶ τὴν τε Εὐρώπην πορθοῦντα,
 B τὰ τε ἄλλα καὶ ἐς Ταΐαρον ἐμβάττα ποταμὸν τὸν κατὰ τὴν 10
 Αἴνον ἐπὶ πολὺ τοῦ ποταμοῦ σὺν ταῖς ναυσὶ προελθεῖν. λέ-
 γεται δὲ αὐτὸν καὶ ἄλλη τε πολλαχῇ τῆς Εὐρώπης ἀποβάσεις
 ποιήσασθαι, καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενον καὶ ἐπὶ Εὐ-
 βοίαν καὶ Ἀττικὴν τὴν τε χώραν δηῶσαι, καὶ ἀνδράποδα ὡς
 πλεῖστα ἀπενευκίμενον μεγάλα κερδᾶναι. Ὀρθογρούλη δὲ 15
 τοῦτον μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Ἀσίᾳ τραπόμενόν φασιν ἐπὶ διαρ-
 παγῇ τῆς περιοικίδος χώρας ἐπεξίεναι τε καὶ ἀπὸ τοῦτου
 δρμάμενον ξυναγεῖραι τε στρατεύματα, καὶ ἐπιόντα κατιστρέ-
 C φεσθαι τοὺς τε ἑσπερίους Ἕλληνας καὶ τοὺς ταύτη σφίσιον ἀν-
 τῶν περιοίκους, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ληιζόμενον τοὺς [δὲ] ἐπι- 20
 σπομένους αὐτῷ ἐν βρυχεῖ δὴ ὀλίβους ἀποδεικνύναι, καὶ οὐ-
 τω δὲ συχρὸς τῶν νομάδων ἐπιγενομένας αὐτῷ συμπολε-

8. ἐπιπλέοντας ἐν Ρ

ret secundum quod existimaret res Oguziorum optime habituras. de-
 inde cum filius huius nomine Oguzalpes (qui et Aguzalpes) imperium
 Oguziorum tribus sibi vendicasset, ad tyrannidem adspiravit; arma-
 que infesta Graecis inferendo, brevi in Asia ad maximam claritatem
 accessit. praeterea Orthogules Oguzalpis filius, cum manu esset prom-
 ptissimus, armis multos populos lacessens gloriam magnam ubique
 adeptus est; classem quoque paravit, qua fretus hostili animo navi-
 gavit ad insulas in Aegaeo e regione Asiae Europaeque sitas. etiam
 Europam populatus est. hinc (1298) navibus in flumen Taenarum
 iuxta Aenum urbem deductis ad multam fluminis partem processit.
 ferunt hunc et in aliis locis irrupisse in Europam. tandem ingressus
 Peloponnesum Euboeam et Atticam fecit cladem maximam, regionibus
 devastatis; reversusque domum, praeda mancipiisque oneratus,
 maximas hinc sibi conflavit opes. aiunt Orthogulem hunc in Asia
 morantem praedas ex finitimis gentibus egisse, rebusque pulchre suc-
 cedentibus exercitum conscripsisse. exercitu igitur satis valido mun-
 tus finitimos Graecos domuit, reliquos depraedatus est. et cum alii
 metu perculsi imperium acciperent, brevi suis maximarum opum au-
 ctor fuit. deinde cum quotidie nomades plurimi ad ipsum conflue-

μηταί τε αὐτῷ ἅμα καὶ ἰσυνδιενέγκαι τὸν πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἡμῶρους, καὶ ταχὺ δὲ οὕτως ἐπὶ ἀρχὴν παρεληλυθῆναι οὐ φανῶλην. διὰ δὲ ταῦτα καὶ παρὰ Ἀλαδίνῃ μέγα εὐδοκιμησαί. ἐνιοὶ δὲ φασιν Ὀγουζίων τὴν μοῖραν ἡγουμένου Ὁρδογρού-
 6 λω, χωρία ἐρμυνὰ περὶ τὸν Ταῦρον καταλαβόντα, ἐπὶ τῆς ταύτῃ ἡμῶρου χώρας καταστροφῇ ἐντεῦθεν ὠρμησθαι, καὶ τοὺς γε Ἑλλήνων περιοίκους ἄγειν, καὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσαι D
 δυνάμειος.

Ἔς μὲν οὖν ἀρχὴν ἔσχε τοῦτοις τὰ πράγματα, καὶ ὡς
 10 ταύτῃ ἢ ἄλλῃ ἐγένετο, οὐκ ἂν οὕτω ῥαδίως εἰπεῖν ἔχοιμι, ὑπὸ πολλῶν μέντοι λεγόμενα ταῦτα [δὲ] ἐς τοσοῦτον ἐπιμνη-
 σάμενος παρίημι· ὡς δὲ Ὀτουμανίδαί τῆς Ὀγουζίων μοίρας ἐπὶ τήνδε ἀφίκοντο τὴν ἀρχὴν, ὧδε γενέσθαι ἐπιυθόμην. ἔστι Σογούτῃ παρὰ Μυσίαν κώμη οὕτω καλουμένη εὐδαίμων, καὶ
 15 ποταμὸς περὶ αὐτῇ οὕτω καλούμενος. διέχει δὲ ἀπὸ θαλάττης τῆς τοῦ Ἐυξείνου πόντου σταδίου ὡσεὶ πενήκοντα καὶ διακκοσίους· καλοῦτο δ' ἂν αὕτῃ Ἰτέας κώμη. ἐς ταύτην δὲ τὴν χώραν ἀφικόμενους τοὺς Ὀγουζίους ἐνοικῆσαι ἐπὶ τινα χρόνον. Ὀτουμάνον δὲ τὸν Ὁρδογρούλω παῖδα, οὐ πάνυ τι p. 7
 20 εὖ πρᾶττοντα τὴν ἀρχὴν, γενέσθαι τὴν τε ψυχὴν ἐλευθεριώ-

9. Πῶς? 12. Ὀτουμανίδαί P 17. Ἰταίαι P: cf. Hammer
 Gesch. des Osman. Reiches I. p. 573. 19. τοι P, ut solet
 post πάνυ et σχεδόν.

rent et in belli societatem adversus finitimos admitterentur, tandem mirum in modum imperii sui pomoeria promoverunt. propter res fortiter gestas etiam Aladinae carus acceptusque erat. sunt qui literarum monumentis scriptum reliquere, Oguisiorum tribum auspiciis ductaque Orthogulis loca iuxta Taurum munita occupasse, et hinc armis instructos procurrentes finitimam regionem subiugasse, Graecus eius regionis accolae devicisse, suoque imperio maxima adiecisse incrementa.

Quae autem horum ab initio fuerit condicio, ad haec, verane sint an falsa quae de ipsis modo exposuimus, non facile affirmare audeo, quamvis plurimi scriptores ea commemorarint. proinde, cum ea hactenus ab origine repetierim, nunc amplius de his verba facere supersedeo. quantum vero attinet ad Otomanidas, ex familia Oguisiorum ortos, ut ad clarissimum hoc imperium evaserint, nunc explanare instituo. vicus est iuxta Mysiam, quem Sogutam incolae vocant, ubi est et fluvius eiusdem nominis. vicus ille rerum omnium affluentia pollet, remotus a mari Euxino ducentis quinquaginta stadiis. potest idem locus Iteae vicus nominari. in hanc regionem cum Oguisii penetrassent, ibi aliquanto tempore habitaverunt. Otomanus autem, Orthogulis filius, initio non admodum secundis agebatur for-

τατον, καὶ τοὺς ἐν τῇ κώμῃ φιλοφρονοῦμενον ἐκ τῶν προσ-
 όντων ὡς οἶόν τ' ἦν μάλιστα αὐτῷ τοὺς τε ἐν τῇ κώμῃ ἀνα-
 κτήσασθαι, ὥστε διαφορῶς σφίσι πρὸς τοὺς Ἑλλήνων αὐτῶν
 περιοίκους γενομένης ἡγεῖσθαι κελύειν τοὺς ἐν τῇ πόλει
 Ὅτουμάνον τὸν Ὀρθογρούλεω· καὶ μαχεσάμενον τρέψασθαι⁵
 τε τοὺς ταύτη Ἑλληνας, καὶ ἀπὸ τούτου ὀρμωμένους ἐπὶ
 πολὺ ἐπεξελθεῖν τε τοὺς Ἑλληνας, καὶ παρὰ Ἀλαδίην εὖ μά-
 Βλα εὐφημοῦμενον μέγα εὐδοκιμῆσαι, ἐπὶ στρατηγίας τε καθι-
 στάμενον καὶ ἔργα ἀποδεικνύμενον ἄξια λόγου. τελευτήσαν-
 τος δὲ Ἀλαδίνεω βασιλέως, καὶ τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ἐς δια-¹⁰
 φορῶν σφίσιν ἀφικνουμένων, λέγεται ἀφικέσθαι ἐς λόγους
 αὐτοῖς, καὶ ἐκείνους ἀλλήλοις, ξυμμαχίαν τε καὶ ὀμαιχμίαν
 V. 6 ἐκείνους συνθέμενον ξυμβῆναι αὐτοῖς, ὄρκια ποιησάμενον, ἐφ'
 ᾧ ὁμοῦ πάντας κοινῇ συνδιαφέρειν τὸν πόλεμον καὶ καταστρέ-
 φεσθαι τὴν χώραν ὅσῃν δ' ἂν δύνωνται, ὅσῃν δ' ἂν ὑπάγων-¹⁵
 ται, ἐπιδιελέσθαι σφίσι κατὰ τὰ κοινῇ σφίσιν αὐτοῖς δεδο-
 γμένα· καὶ οὕτω δὴ ἅμα ἐκείνοις ἐλαύνοντα καταστρέψα-
 σθαι χώραν οὐκ ὀλίγην, καὶ ἔργα ἀποδεικνύμενον μεγάλα καὶ
 C χρημάτα συχνὰ ἐπικτώμενον, ὥστε ἐν βραχεῖ ἐπὶ ἀρχὴν πα-
 ρεληλυθέναι οὐ φαύλην. τούτους δὲ ἡγεμόνας ἐπὶ γενομένους,²⁰
 ὁσῃν ὑπηγάγοντο ἀρχὴν, διανεμεῖσθαι μετὰ ταῦτα σφίσιν ἀν-

3. Ἑλληνας H
 μασθαι?

16. ἐπιελέσθαι P: corr H

21. διανεί-
 μασθαι?

tnnae flatibus. proinde cum esset animo liberali et forti praeditus, animos eorum qui in vico agebant opibus sibi conciliat, brevique sibi devotissimos habuit. hinc cum odiis certarent continuis adversus Graecos, omnium assensu imperator declaratus est. bello itaque adortus Graecos qui in ea regione habitabant, non prius praelio excessit quam omnes aut cecidisset aut fugasset. hiuc prospere succedentibus rebus victorias plurimas Graecis extorsit. cum autem fama nominis sui regiones plurimas implevisset, etiam apud Aladinam maxima gloria viguit, creatus ab ipso dux, cum undique praeclaris editis facinoribus res fortiter gessisset. defuncto rege Aladina discordia inter regni optimates exorta est. Orthogules adhibitus in colloquium, cum multum temporis deliberando esset absumptum, tandem icto foedere promisit se ipsis socium et auxiliarem fore, quocumque in militiam proficiscantur, hac tamen condicione, ut quascunq; regiones coniunctis copiis suo imperio adiunxerint, eas inter sese partiri velint. cum igitur, ut foedere tenebatur, communi consensu viribusque communibus bella aggredenter, tanta ipsius inter omnes virtus emicuit, ut brevi plurimas opes acquireret regnumque sibi pararet haud aspernandum. hi autem cum forent duces numero septem, initio regionem, quam tum armis subiecerant, inter sese divi-

τοῖς. λαχεῖν δὴ Καραμάνον τὴν μεσόγειαν τῆς Φρυγίας ἄχρι Κιλικίας καὶ Φιλαδελφείας, Σαρχάνην δὲ ἐντεῦθεν τὴν παράλιον τῆς Ἰωνίας χώραν ἔστε ἐπὶ Σμύρνην ἔλθειν, τὰ δὲ Λυδίας ἔστε ἐπὶ Μυσίαν Καλάμην σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ Καρασῆ. τὰ 5 πρὸς Ὀλυμπόν τε καὶ Βιθυνίαν Ὀτουμάνον λαχεῖν μετὰ Τεκίω· τὰ δὲ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον καὶ Παφλαγονίαν λαχεῖν τοὺς Ἀμοῦρσω παῖδας. τὸν δὲ Κερμιανὸν οὐ τῶν ἐπὶ ταύτων γεγονέναι φασίν, ἀλλὰ βασιλέα πρόσθεν γενόμενον Κωνίου τῆς Καρίας πόλεως, ἐν ᾗ τὰ βασιλεία ἐπὶ συ- D
 10 χρόν τινα χρόνον διεγένετο ταῦτοις, ἀπεληλαμένον ἐντεῦθεν ἐς Ἰωνίαν ἀπάραι, κακεῖ ἰδιωτεύοντα ἡσυχίαν ἄγειν. οἱ μέντοι ἐπὶ ἐτύγχανον ὄντες οἱ σύμπασαν τῆνδε κοινῇ ὑπαγόμενοι σφίσι τὴν χώραν· ἢ χωρὶς ὃς ἕκαστος, καὶ ἢ ἄλλω ἄλλῃ ξυνέβαινον, ἐπὶ τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν παρεγένετο ἕκαστος, οὐκ ἂν 15 δὴ οὕτω ἐν δέοντι πολυπραγμονοίην. Σογούτην μέντοι ἐπίσταμαι κώμην ὡς οἱ ἀπ' ἐκείνης γενόμενοι Ὀτουμανίδων βασιλεῖς ἐτίμων τε ἐπὶ πλεῖστον ἐπιφοιτῶντες ταύτῃ τῇ κώμῃ, καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν αὐτὴν ἀποδιδόασι γέρα τὰ νομιζόμενα.

Ἀπὸ ταύτης δὲ ἐπίσταμαι ἀκοῇ γενέσθαι Ὀτουμάνον τὸν P. 8
 20 Ὀρθογρούλεω παῖδα, πρῶτον δὴ τοῦ γένους τούτου ἄλλας τε οἱ πόλεις ὑπαγόμενον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐν δὲ δὴ καὶ Προύσαν

9. Ἰωνίου P
 εἷς? an ὡς?

11. ἀπάρας P: corr H

13. εἶ?

δς]

serunt: postea partione sorti commissa Caramano obtigisse mediterraneam Phrygiae Ciliciam usque et Philadelphiam. Sarchani sors adixit maritimam Ioniae regionem, qua Smyrnas usque patet. Lydia usque ad Mysiam obvenit Calami et filio eius Carasi. Bithyniam autem cum his regionibus quae Olympum respiciunt, nactus est Otomanus cum Tecie. Paphlagoniam cum his regionibus quae vergunt ad Euxinum pontum, acceperunt Amuræ filii, sic sorte partitionem regente. Cermianum dicunt non fuisse de numero septem illorum ducum, verum imperasse Conio Cariae urbi, in qua regia erat: tandem suo deturbatum regno abiisse in Ioniam; sectatusque ibi vitam privatam quietem amplexus est. septem illi duces coniunctis copiis an singuli per se regiones istas subiecerint, praeterea ut alius in alterius successerit opes et regnum, non referre arbitror curiosius describere. illud autem certum est, reges Otomanidarum Sogutham vicum multum honorasse, cum eo frequenter accederent, reddentes vici incolis solennia munera.

Accepi praeterea Otomanum Orthogulias filium primum generis huius ex isto vico oriundum extitisse; qui inde profectus urbes Asiae cepit, et Prusam Mysiae urbem opibus florentem, fame expugnatam,

τὴν ἐν Μυσίᾳ πόλιν καὶ τότε εὐδαιμόνα παραστησάμενον, ὑπὸ λιμοῦ ἐκπολιορκῆσαι ἐλόντα τὴν πόλιν, καὶ ἐν αὐτῇ τὰ βασιλεία ποιησάμενον, καὶ ἀπὸ ταύτης δρμώμενον ἔργα μεγάλα τε καὶ περιφανῆ ἀποδειξάμενον, παιδὰς τε καὶ ἀρχὴν οὐ φαῦλην καταλιπόντα τελευτῆσαι ἐν Προύσῃ. τοῦτον δὲ ἴσμεν ἡμεῖς τοῦ γένους τοῦδε τὰ τε ἄλλα ὡς οἶόν τε ἄριστα καθιστάντα, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐς τὸ ἐπιτηδειότατον αὐτῷ καταστησάμενον, τῶν τε ἀρίστην ἀποδειξασθαι ἀμφ' αὐτόν, B ἦν Θύρας βασιλέως καλοῦσι, καὶ ταύτῃ γε τῇ δυνάμει τὸ ἀπὸ τοῦδε δεδιπτόμενον δέει τῷ ἀμφ' αὐτόν κατέχειν τοὺς 10 ὑπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ζύμπαντας, ἐν τάχει παραγενομένους ὅπῃ ἂν αὐτῷ δοκοίῃ, καὶ ἐπιτελοῦντας ἅτι ἂν ἐπιτάττοι ὁ βασιλεύς, καὶ ἐπὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῶν βασιλέως θυρωρῶν κατὰ τάχος ἰόντας. τοῦτον δὲ οὖν ἐπυθόμεθα γενναϊότατόν τε ἐς τὰ πάντα γενόμενον, ταύτῃ τε ὡς ἐπὶ πλείστον 15 νομισθῆναι δαιμόνιον, καταλιπεῖν τε ἀπὸ τούτου τὴν ἐπωνυμίαν τοῖς ἀπ' ἐκείνου γενομένοις, Ὅτουμάνου παιδὰς ἔτι καὶ νῦν καλεῖσθαι. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ὀκτακισχίλιοι Τούρκων ἐς τὴν Εὐρώπῃ διαβάντες περὶ Ἑλλησποντον, καὶ ἐν Xερρονήσῃ κατασχόντες φρουρίον Ἑλληνικόν, καὶ ἀπὸ τοῦ- 20 του ὀρμώμενοι, τὴν τε Θράκην ἐς Ἴστρον ἐλαύνοντες ἐληίζοντο τὴν χώραν ἐπιδραμόντες, τὰ τε πολλὰ διήρπαζον, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλείοστα ἐλόμενοι ἐς τὴν Ἀσίαν διεβίβαζον, τοὺς

4. παιδὰ T 11. παραγενομένους?

regni sedem constituit. postremo operibus multis fortiter et splendide peractis, relinquens liberos et regnum illustre, naturae debitum exolvit Prusae. hic primus istius generis optime, quae ad regni salutem attinent, disposuit. et ut regnum sibi faceret quam maximè firmum et opportunum, satellites allegit, quos regis ianuas sive portas nuncupavit. et cum iam omnibus propter istam potentiam formidini esset, subditos facile in imperio continuit, cum omnes ad nutum, quando vocarentur, praesto essent et impigre ea quae ianuae regis imperarent obirent. commemorant Orthognem istum virum per omnia exitisse generosissimum; et cum propter res suas praecclare administratas augustior homine et quasi divinus reputaretur, postèris reliquit insigne cognomentum, ut Otomanidae sive Otomani filii vocentur. hoc regnante Turcorum octo milla traiecerunt in Europam per Hellespontum, captoque Graecorum praesidio Chersoueso imposito perrexerunt in Thraciam et ad Istrum, incursionibus plurimis factis regionem istam vastarunt, et maximam hinc reportarunt praedam. mancipia, quae erant plurima, iure belli capta, transmiserunt in Asiam. Graecorum Triballorumque (qui nunc Bulgari dicuntur) res agebantur

τε Ἑλληνας καὶ Τριβαλοὺς ἦγον καὶ ἔφερον. ἐν τούτῳ δὲ Σκυθῶν μυῖρα οὐκ ὀλίγη, ἀπὸ Σαρματίας ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἐλάσαντες καὶ τὸν γε Ἴστρον διαβάντες, τοὺς τε Τούρκους ἐν τῇ Θράκῃ κατέλαβον καὶ μαχεσάμενοι ἐτρέψαντο, καὶ πλὴν ὀλίγων τινῶν διεχρήσαντο σύμπαντας ἀφειδέστατα. ἔσοι δὲ οὐκ ἐφθάρησαν, διασωθέντες ἐς τὴν Χερρόνησον, ἐς τὴν Ἀσίαν αὐθις διαβάντες οὐκέτι πάλιν ἀφίκοντο.

Τότε οὖν τὰ Ἑλλήνων πράγματα ἐταλυντεύετο ἐπ' ἀμφο-
 10
 15
 20
 25
 30
 35
 40
 45
 50
 55
 60
 65
 70
 75
 80
 85
 90
 95
 100
 105
 110
 115
 120
 125
 130
 135
 140
 145
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500
 505
 510
 515
 520
 525
 530
 535
 540
 545
 550
 555
 560
 565
 570
 575
 580
 585
 590
 595
 600
 605
 610
 615
 620
 625
 630
 635
 640
 645
 650
 655
 660
 665
 670
 675
 680
 685
 690
 695
 700
 705
 710
 715
 720
 725
 730
 735
 740
 745
 750
 755
 760
 765
 770
 775
 780
 785
 790
 795
 800
 805
 810
 815
 820
 825
 830
 835
 840
 845
 850
 855
 860
 865
 870
 875
 880
 885
 890
 895
 900
 905
 910
 915
 920
 925
 930
 935
 940
 945
 950
 955
 960
 965
 970
 975
 980
 985
 990
 995

ferebanturque. ea tempestate Scythae parva manu a Sarmatia prodeuntes festinabant ad Istrum. quo transmissis Turcos, quos eo loci deprehenderant, atroci praelio inuito suderunt, et propemodum omnes, demptis paucis, necaverunt. qui autem integri ex eo praelio abierant, fuga in Chersonesum delati et hinc in Asiam transvecti tandem ab Europa abstinnerunt.

Eodem tempore Graecorum res ancipiti fruebantur fortuna, cum intestinis discordiis agitantur propter Byzantii regnum reges ambo, avus et nepos, Andronici, ex familia Palaeologorum orti. cum autem seditionibus iactarentur, quidam hunc, pars illum sequebantur. ex quo effectum est ut planissime res ipsorum interierint. priori enim Andronico natus est filius, cui nomen inditum Michael, qui fato functus est antequam ad regnum promoveri posset. post huius mortem Andronicus filius, cum avus senio confectus foret, ad regiae dignitatis culmen conscendere gestiens inimicitias ex aperto cum avo suscepit. cum autem esset impudentior et praefractorum quam ut meliora consulenti pareret, Graecos in gravissima discrimina adduxit. Accessit enim Triballos, Graecorumque optimates in regni curam adhibitos sibi concilians, effecit ut nemo amplius Graecorum Europae accessu Turcos prohiberet. tunc temporis (1303) capta est Prusa, quam fame

λιμῆ ἀλοῦσα ὑπὸ Ὀτουμάνου, καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν Ἀσίαν
 πόλεις οὐκ ὀλίγαι δάλωσαν. ὅθεν οἱ τε Τοῦρκοι ἐπὶ μέγα ἐχώ-
 ρουν δυνάμειος κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάν-
 τες κακῶς ἐποιοῦν τὴν Θράκην, ἄλλοι τε οὐκ ὀλίγοι καὶ δὴ
 καὶ Χαλκίδης, ὅς δὴ ἐς τὸ κατὰ τὴν Χερρόνησον φρούριον 5
 ὑπὸ Ἑλλήνων συνελαιθεῖς μετεπέμπετο Τοῦρκους ἀπὸ τῆς
 Β' Ἀσίας, καὶ τὸν τε βασιλέα ἐπιόντα ἡμύνατο, καὶ ἐπὶ πολὺ
 ἐξελαύνων τῆς Θράκης ἐληίζετο, ὅποτε δὴ ἐπαγόμενος τὸν τε
 Τριβαλῶν ἡγεμόνα καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας τὸ τε φρούριον ἐξε-
 πολιόρχησε κατ' ἠπειρον καὶ κατὰ θάλατταν. οἱ μὲν οὖν 10
 Τοῦρκοι ἔλαθον δραομῶ ἐπιχειρήσαντες ἐς τὴν Ἀσίαν νυκτὸς
 διαβάντες. ἀνωμάλως μὲν ἔς τε τὰ ἄλλα σφίσιν ἔχοντες
 οὗτοι οἱ βασιλεῖς, καὶ αὐτομόλοις Τοῦρκων ἡγεμόσι, τῷ τε
 Ἀζατίνῃ καὶ ἄλλοις, οὐ καλῶς ἐχρήσαντο, ὥστε ἐπιτηδείως
 ἔχειν σφίσιν τὸς τε ἀπὸ Ταρακῶνος καὶ Ἰταλίας, οὓς δὲ 15
 μετεπέμπετο ἐπὶ τῶν Τοῦρκων βασιλέα Ὀρχάνην, ὃς Φιλα-
 δέλφειαν ἐπολιόρκει, καὶ ἐς τὴν ἐπὶ τῇ Χερρονήσῳ φυλακὴν
 C τῆς Καλλιουπόλεως. οὗτοι μὲν οὖν οἱ Ταρακῶνες καὶ οἱ ἀπὸ
 Ἰταλίας ἐς τὴν Καλλιουπόλεως φυλακὴν τεταγμένοι, τοῖς
 μετὰ Ἀζατίνεω αὐτομόλοις χρησάμενοι Τοῦρκοις, συνεστή- 20
 σαντο ἀλλήλοις ὡς τῇ πόλει ἐπιθησόμενοι, καὶ ἐπειδὴ ἔγνω-
 σαν κατάδηλοι ὄντες (ἐμηνύθη γὰρ ὑπ' αὐτῶν τινὸς τοῖς Ἑλ-

16. μετεπέμποντο Η

domitam in dicionem redegit Otomanus. In potestatem venerunt et
 alia Asiae oppida, unde maxima Turcis per universam Asiam accessit
 potentia; transgressique in Europam Thraciam gravissime adflixerunt.
 Chatites autem, qui a Graecis in praesidium, quod Chersoneson tuta-
 batur, erat compulsus, vocavit Turcos ex Asia, et Graecos accedentes
 fortiter sustinuit; nec non ad multam Thraciae regionem progressus
 praedas agebat. adductis vero duce Triballorum et iis qui modo ab
 Italia advenerant, praesidium Chersonesi terra marique oppugnari
 coeptum est. at Turci cum viribus nequaquam pugnarent paribus,
 nocte intempesta profugerunt in Asiam insciis hostibus. verumtamen
 Graeci parum benigne tractarunt transfugas Turcorum duces et Azi-
 tinam, quo sibi maiore benevolentia devincerent eos quos ab Italia
 et Taraconensibus asciverant, ut suppetias ferrent contra Turcorum regem
 Orchanem, qui exercitum Philadelpheiae admoverat. praeterea ad oc-
 cupandum Calliopolis (quae et Callipolis) praesidium in Chersoneso
 Taraconenses et Itali, additis Azatina et caeteris Turcorum transfu-
 gis, urbem aggredi nitentur. ut autem inceptum eorum patefactum
 est oppidanis (nam a quodam Graecis, qui in ea urbe erant, signifi-
 catum est), per Thraciam, ab urbe digressi, ibant. profecti praeter

λησι), διὰ τῆς Θράκης ἴεντο, καὶ τὴν Ῥοδόπην διαβάντες ἀφίκοντο ἐς Κασσάνδρειαν, Πύδναν τὸ πάλαι καλουμένην. ἐντεῦθεν δὲ τῶν μὲν μετὰ Ἀζατίνεω Τούρκων ὅσοι παρῆσαν, ἀφίκοντο ἐς τῶν Τριβαλλῶν βασιλέα, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας τὰ
 5 ἔμπαλιν γινόμενοι ἴεντο περὶ ἐπὶ τὴν Χερρόνησον, αὐδεις ἐν τῷ ἔχοντες, ὅτῳ ἂν δύναιτο τρόπον, ἐς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι. D καὶ πη καὶ σπονδὰς τοῖς Ἑλλησι ποιησάμενοι, ὡς ἐπεβούλευον αὐτοὺς οἱ Ἕλληγες ἐλεῖν βουλόμενοι ἐς τι φρούριον τὸ κατὰ τὴν Χερρόνησον διεσώζοντο. καὶ οὗτοι αὐδεις κακῶς ἐποιοῦν
 10 τοὺς Ἕλληνας· οἱ μὲντοι ἀπὸ ἑσπέρας τε καὶ Ἰταλίας ἀνδρες, διὰ Μακεδονίας τε καὶ Θετταλίας ἐς Βοιωτίαν ἀφικόμενοι, κατέσχον αὐτὴν καὶ τὰς Θήβας ἠνδραποδίσαντο ἀφρο- V. 8 σὺνη τοῦ ἡγεμόνος, ὃς δεδιώς τε αὐτοὺς καὶ ὑπολογιζόμενος ἐπῆει ὡς ἀναρπασόμενος. οὗτοι μὲν οὖν ταφρευσάντες τὸ
 15 χωρίον, καὶ ὕδωρ ἐς αὐτὸ ἐμβαλόντες, ἐπὶ πολὺ ἄβατον τοῖς ἰππεῦσιν ἐποίησαν τὸ χωρίον. οἱ μὲν οὖν ἰππεῖς οἱ μετὰ P. 10 τοῦ ἡγεμόνος ἔδειον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἑσπερίους ὡς ἀναρπασόμενοι, ἐμβάντες δὲ ἐς τὸ χωρίον χαλεπῶς ἐχρήσαντο σφίσιν αὐτοῖς· οἱ δὲ Ταρακῶνες καταπέλταις τε καὶ τόξοις βάλλοντες
 20 καὶ ἀκοντίοις τοὺς πολλοὺς τῶν Βοιωτῶν αὐτοῦ ταύτη διεχρήσαντο, ὕστερον δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθόντες αὐτοβόει τε τὴν πόλιν εἶλον καὶ ἠνδραποδίσαντο. οὗτοι μὲν οὖν ὕστερον ἐς

2. οἶμαι Ποιδαίαν margo R

Rhodopen venerunt Cassandriam, antiquitus Pydnam dictam. Turci qui comitabantur Azatinam, venerunt ad Triballorum regem. at hi qui confugerant in Asiam, bellum redintegrare volentes, et itinere pedestri in Chersoneson reversi, cogitabant, quoquo modo possent, redire in Asiam. etiam quibusdam in locis foedera cum Graecis conglutinarunt. cum autem Graeci iis insidias tenderent, volentes eos capere, fuga evaserunt in praesidium Chersonesi, et denuo Graecis plurima inferebant damna. Itali et Hispani lustrata Macedonia et Thessalia, cum ingressi essent fines Boeotiae, eam regionem occuparunt. Thebas quoque diripuerunt; cuius direptionis causa exitit ducis imprudentia, qui cum timidos et imbelles crederet hos, quasi omnes in suam potestatem redacturus, ferox eos adoriebatur. at Itali et Hesperii locum illum fodientes, et aquam multam in fossas admittentes, effecerunt ut locus ille equestri pugnae minus esset opportunus. dux igitur magno equitatu in illos irrumpens, quasi primo impetu hostes devicturus, in maximum periculum cum suis praecipitatus est, cum equi solo cohaerent instabili. Taroncones sive Hispani ingerentes tragulas et sagittas, torquentesque missilia, plurimos Boeotorum eo loci neci dederunt; hinc adversus urbem profecti, ca-

Ἰταλίαν περαιούμενοι ἐπ' οἴκου ἐτράποντο ἕκαστος· Ἕλληνας δὲ μετὰ Ἀνδρονίκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἀπὸ Τούρκων ἐπὶ σφῶς αὐτομόλοις καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας κακῶς χρησάμενοι, οὐχ ὄπως οὐδὲν εὗραντο ἐπιτηδεῖον, ἀλλὰ καὶ πολεμίους σφίσι ἐχόντας τούτους, ἐπὶ τὸ τοὺς σφῶν εὐγενεῖς θεραπεύ-5
 Β εἰν μόνον τραπόμενοι τῆς τε ἀρχῆς εἰσόδους κατανήλισκον, καὶ οὔτε στρατεύματα συνέλεγον οὔτε ξένους μισθωσάμενοι καὶ τοὺς πολεμίους ἐπιόντας σφίσι τιμωρεῖν ἠβούλοντο.

Ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου, ὅθεν μοι ἀξέλιπε. Ὀτουμάνος μὲν οὖν Ὀρθογρούλεω, τὰ πλέω τῆς ἐς τὴν Ἀσίαν 10 Ἑλλήνων χώρας καταστρεψάμενος, ἐς Νικάϊαν τε ἐσέβαλε καὶ ἐς Φιλαδέλφειαν, οὐ μέντοι γε εἶλε τὸ ἔσθν· καὶ πρὸς Τούρκους τοὺς μετὰ Ὀμούρεω διενεχθεῖς ἐπολέμησεν· ἄρξας δὲ ἐν Προύσῃ, ἐν ἧ τὰ βασιλεια ἐπεποιήτο οἱ, ἐτελεύτησε, καταλιπὼν παῖδας καὶ χώραν οὐ φουλήν καὶ στρατὸν οὐκ 15 ἀγεννή. τελευτήσαντος δὲ Ὀτουμάνου ὁ νεώτερος τῶν παίδων αὐτοῦ γενόμενος τοὺς ὅτι ἐγγύτατα παρὰ τῷ πατρὶ δι-
 C αιτωμένους, ὡς οἶον τ' ἦν αὐτῷ ἀνακτώμενος, ἐπιτηδεῖους τε αὐτῷ εἶχε καὶ ἐς τὰ μάλιστα συνήθεις. ἀπὸ τούτων δὴ ἐπει- 20 τε τάχιστα ἐπύθετο τελευτῆσαι Ὀτουμάνον, ὄντα ἡδη, ἧ φα-
 σίν, ἐπὶ γῆρας οὐδῶ, ἀποφυγεῖν μὲν αὐτίκα τοὺς ἀδελφούς ἐκποδῶν γενόμενον ἐπὶ Ὀλυμπον τῆς Μυασίας ὄρος, διαπο-

10. ἐς om P: cf. p. 12 D.

14. δι] δι ἔτη μί?

ptam depraedati sunt. qui tandem redeuntes in Italiam domos remearunt. Graeci cum rege suo Andronico, cum parum dextre Turcos transfugas, nec non eos qui ab Italia ferendi auxilii gratia adven-
 nerant, fovissent, praeter opinionem etiam hos sibi inimicos ex amici-
 cis et auxillaribus fecere. Graecorum autem nobiles cum profusioribus largitionibus in se converterent reguli, regni reditus universos exhauserunt, nullo interim exercitu comparato, nec peregrinis militibus conductis, cum etiam negligerent hostes suis finibus arcere.

Nunc unde digressus sum, revertor. Otomanus Orthogulis filius, subacta Graecorum Asiam incolentium regione pene universa, irruit in Nicaeam et Philadelphiam, quam haud tamen suae dicioni admo-
 vit. Turcos quoque qui Homuren sequebantur, inimicitiiis permotus, bello petiit. regnans autem Prusae, quae regni sedes erat, expiravit (1330), relictis liberis et regione amplissima. defuncto Otomano filius eius natus minimus ex tribus, Orchanes nomine, praeoccupatis animis eorum qui in artissimam patris admittebantur amicitiam, eos sibi familiares et quam maxime opportunos tenuit. ex quibus ut primum accepit Otomanum iam, ut ferunt, in senectutis limine constitutum oblitte mortem, fratres illico fugiens proripuit se ad Olym-

ρευόμενον δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν περιτυχεῖν Ἰππων φορβῆ ταύτη
 που τῆς χώρας ἐπινεμομένη, καὶ διανεῖμαι ταύτην ἀνδράσιν
 τοῖς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐπ' αὐτὸν συλλεγομένοις, καὶ ἐπικαταβαί-
 νοντα ἐς τὸ πεδίον ἐπιτρέπειν αὐτοῖς διαρπάζειν ὅσα γ' ἂν
 5 τούτοις προχωροῖη, ὀρμώμενον δὲ ταύτη ἀπὸ τοῦ ὄρους ἄγειν
 καὶ φέρειν τὴν πόλιν. τῶν δὲ ἀδελφῶν αὐτοῦ σφίσιν ἀλλή-
 λους διαπολεμοῦντων τε καὶ ἀμφὶ τοὺς οἰκείους ἐχόντων πο-
 λέμους, ἐς ὃ δὴ καὶ οὐκ ὀλίγων τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ D
 ἀμφοῖν τῷ ἀδελφῷ ἐπιγενομένῳ αὐτῷ, ἐπικαταβῆναί τε ἐς τὸ
 10 πεδίον, καὶ ἐς πόλεμον καθιστάμενον τοῖς ἀδελφοῖς οὐσι διη-
 ρημένους καὶ ἀνὰ μέρος ἑκατέρῃ στρατοπαιδευομένη μαχέ-
 σασθαι, καὶ περιγεγόμενον ἀνελεῖν ἄμφω τῷ ἀδελφῷ, καὶ
 οὕτω τὴν βασιλείαν παραλαβεῖν. τοῦτο δὲ ἔγωγε ἀναπυθα-
 νόμενος εὐρον οὐ γνώμην ταύτη περὶ τῶν ἀδελφῶν, χρῆσθαι
 15 σφίσι αὐτοῖς ὡς πολεμίους, ἀποφηναμένου νομίζεσθαι παρ'
 αὐτοῖς ἔτι καὶ ἐς τόνδε τὸν χρόνον· ἀλλ' ὑπὸ τῶν τοῖς
 Ὅγουζίοις ἡγεμόνων καθισταμένων καὶ πρόσθεν γεγόμενον διε-
 πυθόμεν.

Ὁρχάνης μὲν οὖν ἐπεὶ τε εἰς τὴν βασιλείαν παρήξει, σύμ-
 20 पासάν τε τὴν Λυδίαν κατεστρέφετο, καὶ τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ P. 11
 Ἕλλησι καθίστατο ἐς πόλεμον, καὶ συχνὰς τῶν ταύτη Ἕλλη-
 νίδων πόλεων πολιορκία παραστησάμενος ὑπηγάγετό οἱ, τῶν
 γε Βυζαντίου βασιλέων πρὸς τοὺς ἐν τῇ Θράκῃ Τριβυλλοὺς τε

9. ἀμφί? ἐπιγενομένων? 14. γνώμην T, γνώμη P
 15. αὐτοῖς ὡς πολεμίους? ἀποφηνομένου P 21. συχνὰ P,
 συχνούς T

pum Myslae montem. cum iter faceret, incldit in multa equorum
 armenta, quae partitur in viros qui ad se in montem concurrerant.
 descendens autem de monte in loca subiecta, potestatem ipsis rapi-
 endi dedit quaecunque nacti fuissent. etiam urbem, cum adhuc ver-
 saretur in Olympo, expugnatam diripuit. fratribus autem suis in-
 testino bello ardentibus, et utrumque maxima parte hominum frequen-
 tante, cum accepisset eos longo intervallo a se divisos castra posuisse,
 cum suis de monte discedens singulos seorsim aggreditur. interem-
 ptisque victisque ambobus fratribus suis, ipse ad regiam dignitatem
 emersit. ego autem experimentis cognovi Turcos non in hunc mo-
 dum sentire de fratribus istis: verum ita evenisse ferant sub Ogu-
 ziorum ducibus.

Orchanes ubi regni administrationem suscepit (1326), univer-
 sam Lydiam imperio suo addidit, Graecisque in Asia moranti-
 bus bellum indixit, plurimaeque Graecorum oppida in dicionem acce-
 pit eo tempore, quo Byzantii reges et Triballi in Thracia et Mysi

ἄμα καὶ Μυσοῦς κατὰ τοῦτο χρόνου ἐπικειμένους σφίσι ἐς τὰ μάλιστα τὸν πόλεμον διαφερόντων. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Καππαδοκίαν ἐλαύνων, ἔστιν ἃ τῶν πολισμάτων ὑφ' αὐτῶ V. 9 ποιησάμενος, ἐπὶ Νίκαιαν τὴν ἐν Βιθυνίᾳ πόλιν ἐστρατεύετο. ἐπολιόρκει μὲν οὖν τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ὡς ἡ ἀγγελία ἤλθεν⁵ ἐς τὸν Ἑλλήνων βασιλέα, τὴν τε Νίκαιαν πολιορκεῖσθαι καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει, εἰ μὴ τις ἐπαμύνοι σφίσι, προσχωρῆσαι Βιτῶ βαρβάρῳ, στρατεύματά τε συνελέγετο ἐς τὴν βασιλείαν ἤδη παριῶν, οὐ περιοψόμενος τὴν Νίκαιαν, ὡς τιμωρήσειν παρεσκευάζετο διαμαχοῦμενος οὐδὲν ἤτιον πρὸς Ὀρχάνην τὸν 10 Ὀτουμάνεω ἢ ἀνασθησόμενος ἀπὸ τῆς Νικαίας. οὗτος μὲν δὲ ὡς τῶν ἄλλων πολλαχῆ ἐπιχειρησάντων οὐ προεχώρησεν ἐπὶ τὴν βασιλείαν, τοὺς τε Ἑλληνας συνιστῶν ἐπὶ τὸν πάππον καὶ νεώτερα πράσσειν πράγματα, Μιχαῆλον τὸν Μυσῶν ἡγεμόνα ἐπηγάγετό οἱ ἐς συμμαχίαν, ἐπιγαμίαν ποιησάμενος, 15 τὴν ἀδελφὴν αὐτῶ ἐς γάμον ἐκδοὺς γήμαντι πρόσθεν τὴν τοῦ βασιλέως Τριβαλλῶν ἀδελφὴν. ὅθεν ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμὼν ἐπ' αὐτὸν τε ὄρημτο στρατεύεσθαι, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Μιχαήλου ἀδελφιδοῦν Ἀλέξανδρον· τὸν τε Μιχαῆλον μάχη ἐκράτησε, καὶ Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἐς τὴν βα- 20 σιλείαν καταστησάμενος. τῆς ἐς αὐτὸν ὕβρεως αἰτιασάμενος οὖν τοὺς Ἑλληνας ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτούς, καὶ πολιόμενα

1. ἐπικειμένων P: corr H   7. προχωρῆσαι P, προσχωρήσειν H
16. αὐτοῦ P: corr H

maximo flagrabant inter sese bello. posthaec in Cappadociam bellum transtulit; subactisque oppidulis quibusdam, exercitus ad Nicaeam Bithyniae urbem movit, eamque oppugnare coepit. ut vero nuntiatum est Graecorum regi Nicaeam obsideri, et oppidanos, nisi propere auxilium mittatur, ad barbarum defecturos, conscribit exercitum, et regni curae se immiscens videbatur non neglecturus Nicaeam, verum fortiter defensurus, non tam barbari odio stimulatus, quam sollicitus ne tantam urbem amitteret. hic igitur, quemadmodum et alii multi fecerunt, regiam dignitatem aspernatus est, quamvis Nicaeam de manu hostium sese vindicatorum adfirmaret: verum Graecos adversus avum incitans, rerum novarum avidus, Michaellem Mysorum ducem in belli societatem recipiens, cum ipso affinitatem iunxit, in matrimonium ei collocans suam sororem, cum iam ante duxisset sororem Triballorum regis. hinc ira percitus Triballus arma arripit, habens secum Michaelis patruelem Alexandrum: victo igitur Michaelle, ne sineret contumeliam sibi a Michaelle factam abire inultam, Alexandrum Michaelis patruelem regno praeficit. cum autem et in Graecos eius contumeliae culpam transferret, etiam hos

ἅττα ἐξελὼν ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου. ὕστερον μέντοι σπονδὰς
 ἐποιήσαντο ἐφ' ᾧ ξένοι καὶ φίλοι εἶναι ἀλλήλοις. ἐνταῦθα
 ἐπυρθάνετο Ὀρχάνη ἐπιδραμόντα τὰ κατὰ τὴν Βιθυνίαν χω-
 ρία καὶ ἀνδραποδισάμενον πολιορκεῖν τε τὴν Νίκαιαν καὶ
 5 οὐκ ἀνιέναι προσβάλλοντα τῷ τείχει. στρατεύματ' ἐξυγαγεί-
 ρας καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς ἤλαυνεν ἐπὶ Νίκαιαν, ἀμύνειν
 βουλόμενος τοῖς ἐν τῇ πόλει. Ὀρχάνης μὲν, ἐπειδὴ ἠγγέλη
 ἐπιέναι ἐπ' αὐτὸν στρατεύμα Ἑλληνικόν, συνταξάμενος ἀντε- D
 πήει, [τό τε στρατεύμα ἔχων ἐν τάξει ὡς μαχρῦμένος τὸν
 10 στρατὸν ἀντεπήγαγε,] καὶ ἐν Φιλοκρίνῃ γενόμενος εἶρε στρα-
 τοπεδεύόμενον τὸν Βυζαντίου βασιλέα. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον
 μάχης ἰσορρόπου γενομένης αὐτὸς τε ὁ βασιλεὺς ἐτρώθη εἰς
 τὸν πόδα, καὶ Ἑλλήνων οὐκ ὀλίγοι τραυματῖαι γενόμενοι ἔγνω-
 σαν δεῖν ἐς Φιλοκρίνην εἰσελθεῖν, ὥστε ἀναλαβεῖν σφῶς ἀν-
 15 τούς καὶ ἀνυμαχέσασθαι. ἐνταῦθα ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν ἐτρά-
 ποιτο, κατὰ νότον γενόμενοι οἱ βάρβαροι καὶ ἐπικείμενοι
 συχνούς τε τῶν Ἑλλήνων διέφθειρον, καὶ τοὺς γε λοιποὺς ἐς
 τὴν πόλιν συνεκίσαντες ἐπολιόρκουν. ἐπεὶ δὲ παρύλιος ἦν
 αὕτη ἡ πόλις, ὡς οὐδὲν προεχώρει τῷ Ὀρχάνῃ, αὐθις ἐπὶ P. 12
 20 Νίκαιαν ἐλθὼν ἐπολιόρκει τε ἐπὶ τινα χρόνον καὶ εἶλε τε οὐ
 πολλῶ ὕστερον ὁμολογίᾳ παραστησάμενος. εὖτω Νίκαια ἐπὶ

5. ξυγαγεῖραι P: corr H

bello vexavit; oppidulisque aliquot captis exercitum domum abduxit.
 tandem foedera pepigerunt, quibus tenebatur ut inter se et amici et
 hospites in posterum essent. post haec ad regem Graecorum fama
 perlatum est satis constanti Orchanem incursionem fecisse in Bithy-
 niae regionem, captisque mancipiis plurimis obsidione Nicaeam ciu-
 xisse, murumque eius hostili animo quater. rex itaque Graecorum
 comparato exercitu in Asiam transvectus, obsidione circumventis au-
 xiliares porrigere nitentibus manus. quod ut primum rumore ad Or-
 chanem perlatum est, instructo agmine Graecis obviam procedit. cum
 autem venisset Philocrinam, offendit regem Graecorum ibi castris fixis
 morantem. nec mora, praelium committitur; in quo rex accepto in
 pedem vulnere, reliquique Graeci non pauci vulneribus confecti, sta-
 tuerunt intrare Philocrinam, ut vulnerati lassique paululum reficeren-
 tur. nec tamen citra pugnam eo venire quiverunt: barbari enim eos
 circumventos a tergo adorti, acerrime instantes magna clade affece-
 runt; reliquos in urbem fugatos obsidione premebant. urbs ergo illa
 cum foret maritima, et obsidione non posset in potestatem hostium
 redigi, Orchanes ab ea discedens copias suas Nicaeam reduxit. quam
 cum obsidione aliquandiu adflixisset, tandem pactionibus in deditionem
 accepit. in hunc modum Orchanes Nicaea potitus est (1330).

Ὀρχάνη ἐγένετο. εἰσέβαλε δὲ καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, ἀλλ' οὐκ
 ἠδυνήθη παραστήσασθαι πολιορκῶν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπι-
 κούρων. μετὰ δὲ ταῦτα διενεχθεῖς, ὡς φασί, πρὸς τοὺς
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας, τούτων ἐνίους συμμαχούς
 οἱ προσλαβόμενος τοῖς ἄλλοις πολεμῶν οὐκ ἀνίει. ὕστερον δὲ
 μέντοι χρόνου συχνοῦ διελθόντος, Καντακουζηνοῦ βασιλέως
 Ἑλλήνων ἄρτι γανομένου ἔγημε θυγατέρα, καὶ ἐπιγαμίαν ποιη-
 σάμενος ταύτην εἰρήνην τε τοῖς Ἕλλησιν ἐποίησατο, καὶ τοῦ
 Βλοῖπου πρὸς τοὺς ἐν τῇ Φρυγίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας διενε-
 χθεῖς ἐπολέμει. ὡς τελευτήσωντος γὰρ Ἀνδρονίκου τοῦ βα- 10
 σιλέως, κατελείφθη τε αὐτῷ παῖς ἀμφὶ τὰ δυοκαίδεκα ἔτη
 γεγονώς, καὶ τὸν γε Καντακουζηνὸν κατέλιπεν, ἄνδρα εὐδαί-
 μονα καὶ μέγα δυνάμενον, τὸν τε παῖδα ἐπιτροπεύειν ἄχρι
 δ' ἂν ἐπὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἀφίκηται ἐντελής, καὶ τὴν βασιλείαν
 περιάπειν, [μέγα τε ὄλβιον, καὶ ἀρεσκόμενος ταύτῃ ἐπέτρψε 15
 V. 10 τὰ ἀμφὶ τὴν βασιλείαν τε καὶ τὸν παῖδα, ἐμπεδώσας ὄρκοις
 ἢ μὴν ἀδόλως ἐπιτροπεύειν τῆς τε βασιλείας ἅμα καὶ τοῦ
 παιδός, καὶ ἀβλαβῆ τὸν παῖδα ἐς τὴν βασιλείαν καταστή-
 C σαιν]. ὡς δὲ ἐτελεύτησε βασιλεύς, χρόνου οὐ πολλοῦ διελ-
 θόντος Ἑλλήνων τὲ τινων ἐναγόντων ἐς τοῦτα καὶ συνεπιλα- 20
 βομένων, τὴν τε βασιλείαν κατέσχε καὶ τὸν παῖδα κακὸν μὲν
 οὐδὲν τι εἰργάσατο, κηδεστὴν δὲ οἱ ποιησάμενος ὀλιγώρως τοῦ
 παιδός εἶχε, καὶ ἑαυτῷ ᾔετο τοὺς Ἕλληνας μάκρον τι ἀνα-

22. τὲ P τούτ' τὸ τοῦ P: corr H

bellum deinde Philadelphiam vertit, quam acerrime ab auxiliariis
 defensam sui iuris facere nequivit. sub idem tempus cum iratus es-
 set quibusdam in Asia degentibus satrapis, quosdam eorum sibi asso-
 cians reliquos debellavit. tempore deinde multo interiecto, Canta-
 cuzeni Graecorum regis filiam uxorem ducit. quae affinitas ubi in-
 tercessit, pax inter Graecos et Turcos facta est; belloque Phrygiae
 satrapas, cum discordia intervenisset, persequabatur. Andronicus
 Graecorum rex cum moreretur, reliquit filium natum annos duode-
 cim, tutoremque ei assignavit Cantacuzenum, virum opulentum ma-
 gnaque potentia subnixum, ut puerum tutaretur et curaret ad eam
 usque aetatem, quae regno gubernando habilis foret. huius in fidem
 puerum regnumque tradidit, iureiurandoque eum obstrinxit ut sine
 dolo in administratione regni educationeque pueri versaretur, quo
 ipsum nihil iniuriarum a se expertum tandem regno Graecorum prae-
 ficeret. ut autem rex excessit e vivis, non multo post urgentibus et
 opitulantibus Graecis tutor ad regni curam allectus est, puerum ta-
 men nulla iniuria affecit. verum cum eum affinem sibi fecisset, ut
 imbellem contemptui habuit, spem omnem in Graecis, quantum ad

κτῆσθαι. ὁ μὲν οὖν Καντακουζηνὸς τὴν βασιλείαν ἀφελόμενος τὸν παῖδα, πρὸς Ὀρχάνην τὴν ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ἑαυτῷ ξένον τε καὶ φίλον ἐκτῆσατο ἐς τὴ μάλιστα.

Ὀρχάνης μὲν δὴ βασιλεύσας ἔτη . . ἐτελεύτησε, παῖδας
 5 καταλιπὼν Σουλαϊμάνην τε καὶ Ἀμουράτην. Σουλαϊμάνης
 μὲν οὖν ὁ Ὀρχάνεω τὴν βασιλείαν παραλαβὼν τοῖς τε Ἑλλη-
 σιν ἐπιὼν ἐπολέμει αὐτίκα, καὶ ἀνδράποδα ἀπὸ τῆς ἐς τὴν
 Ἀσίαν Ἑλλήνων χώρας ὡς πλεῖστα ἀγόμενος καὶ ἐς Εὐρώπην
 10 διαβάς, τῶν μετὰ Χαλίλειω πρότερον κατὰ τὴν Χερρόνησον
 πρὸς Ἑλληνας διενεχθέντων ἐναγόντων τε καὶ ἐξηγουμένων
 αὐτῷ τὴν διάβασιν, ὡς ἡ Εὐρώπη εἶη τε χώρα περικαλλῆς
 καὶ εὐχερῆς χειρώσασθαι ὑπὸ Σουλαϊμάνεω βασιλέως. ἐν-
 τεῦθεν διαβιβύσας στρατὸν οὐ πολὺν, τὴν τε Χερρόνησον
 15 ληΐσθαι, καὶ τὸ πρότερον ἔτι φρουρίον καὶ Μύδον κα-
 τασχόντες καὶ ἄλλ' ἅττα πόλεις κατὰ τὴν Χερρόνησον,
 ἐπέδραμόν τε τὴν Θράκην ἔστε ἐπὶ Ταϊάρον τὸν ποταμόν, καὶ
 τὰ τε ἀνδράποδα ἐς τὴν Ἀσίαν διεβίβαζον. καὶ οἱ ἐν τῇ
 Ἀσίᾳ Τούρκων, ὅσοι ἐπυνθάνοντο ταῦτα, αὐτίκα ἐς τὴν Εὐ- P. 13
 ρώπην παρὰ Σουλαϊμάνην διέβαινον, καὶ συνελέγοντο εἰς τὴν
 20 Χερρόνησον οὐκ ὀλίγοι· ἐνθα δὲ καὶ ἐπὶ γεωργίαν τῶν ἀπὸ
 τῆς Ἀσίας φειδοῦ τῆς ἑαυτῶν χώρας ἐτρέποντο. ὕστερον
 μέντοι ὁ Ἑλλήνων βασιλεὺς διαπρεσβευσάμενος σπονδὰς τε

11. αὐτῶν P

regnum retinendum attinebat, ponendo. at Cantacuzenus cum pupillum regno privasset, Orchanemque data in matrimonium filia affinem ascivisset, eum et amicissimum et familiarissimum in posterum expertus est.

Orchanes cum regnasset annos circiter viginti duo, mortem obiit (1359), relictis filiis Sulaimane et Amurata. Sulaimanes inito regno arma contra Graecos cepit. captis igitur mancipiis quamplurimis ex ea Graecorum regione quam in Asia possidebant, etiam in Europam traiecit, hortantibus et instigantibus iis Turcis qui ante cum Chatite in Europam transierant. hi edocebant profectioem, qua commodissime in Europam veniretur. praeterea narrabant Europae regionem esse amoenissimam captuque facilem. transmissa itaque exercitu haud magno Chersoneson populati sunt; devictisque oppidulis quibusdam, praesidioque Chersonesi Madytoque domitis, irruerunt in Thraciam, progressi usque ad flumen Taenarum, mancipiis plurimis in Asiam traiectis, quae belli iure obvenerant. Turci qui in Asia remanserant, cum haec audissent, illico in Europam contenderunt ad Sulaimanem, et maxima brevi hominum multitudo in Chersoneson ad ipsum confluxerat undique ex Asia; et eo loci agriculturae operam

ἐποίησατο πρὸς Σουλαϊμάνην τὸν Ὀρχάνεω, καὶ ἐνήγειν ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς, ἐφ' ᾧ τε αὐτοὺς ξένους τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις καὶ τὸν πρὸς τοὺς Τριβαλλοὺς πόλεμον συνδιαφέρειν ἅμα ἀμφοτέροισιν.

Ἔνιοι μὲν οὖν φασὶν ὡς ἔτι περιόντος Ὀρχάνεω ἐν τῇ 5 Ἀσίᾳ τὸν παῖδα αὐτοῦ Σουλαϊμάνην εἰς τὴν Εὐρώπην διαβῆναι μεταπεμπομένον ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς τοῦ τῶν Ἑλλήνων Ββασιλείως· τοὺς μέντοι Τριβαλλῶν ἡγεμόνας ὧδε ἐλάθειν ἐπὶ τὰ τῆς Εὐρώπης πράγματα ἐπυθόμεθα. Στέπανος ἐγένετο βασιλεὺς Τριβαλλῶν, ὃς ορμώμενος ἦν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ἴόνιον 10 χώρας, τὰ περὶ Ἐπίδαμον καταστρεψάμενος, καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν ἤλασατο, καὶ εἰς τὴν τῶν Σκοπίων τὰ βασίλειον ἐποίησατο. εἶεν δ' ἂν οὗτοι, ὅσα γε ἕξεισι τεκμαίρεσθαι ὄθεν προαγαγεῖν ἐπὶ τὴν τῆς Εὐρώπης ἡγεμονίαν ἀφίκοντο, Ἰλλυριῶν γένος, ἀπὸ τῆς πρὸς ἑσπέραν τῆς εἰς τὸν Ἴόνιον χώρας 15 προσελθόντες ἐπὶ τὴν τῶν Σκοπίων πόλιν, τῇ τε φωνῇ παραπλησιᾶ χρώμενοι ἐκείνοις, καὶ γένος δὲ ἐκείνο τῶν Ἰλλυριῶν *Μέγα* τε καὶ ἐπὶ πλείστον διῆκον τοῦ Ἰονίου πελάγους, ἔστε ἐπὶ Ἐνετούς, ὡς ἂν ἔχειν οὐ χαλεπῶς τεκμαίρεσθαι ἀπ' ἐκείνων δὲ τότε ἀνὰ τὴν Εὐρώπην σκεδασθέντας ἀχθῆναι. φωνῇ 20 τε γὰρ ἀμφοτέροισιν τῇ αὐτῇ χρῶνται ἔτι καὶ νῦν, καὶ ἤθεσι

6. ἐς om P   9. στέπανος T   11. τὸ πύρι P: corr H
17. χρώμενον T, χρωμένων P

dabant, agris suis in Asia parcentes. deinde rex Graecorum legatis missis, cum Sulaimane Orchanis filio pacem fecit, amicosque et hospites in futurum se mutuo fore testati sunt; et coniunctis copiis bellum in Triballos (qui et Bulgari) transtulerunt.

Quidam perhibent adhuc superstite Orchane Sulaimanem filium transisse in Europam, accersitum adversus Triballos ab Graecorum rege. Triballi autem eo, quem trademus, modo ad Europae imperium devenerunt. Stephanus (quem Stepanum alii) Triballorum rex, profectus ab ea regione quas versus Ionium patet, igne incendiisque plurimis Epidamni regionem devastans, etiam Epidamnum (quod et Dyrrachium) subegit; et hinc in Macedoniam exercitus duxit, Scopiorumque urbem regni sedem declaravit. fuerunt autem isti, quantum conicere licet ex profectioe eorum, qua delati sunt ad Europae imperium, genus Illyriorum, qui progressi ab Occidentali versus Ionium regione venerunt ad Scopiorum urbem, lingua etiamnum non dissimili utentes. istud Illyricorum genus cum longe lateque teneret mare Ionium, etiam Venetos attigit. reliqui ab iis segregati per Europam dispersi sunt, etiam hodie non multum lingua moribusque et victus ratione abhorrentes. constat itaque eorum sententiam haud

τοὺς αὐτοὺς καὶ διαίτη, ὥστε οὐκ ὀρθῶς ἂν λέγοιεν οἱ γνώ-
 μην ἀποδεικνύμενοι περὶ Ἰλλυριῶν ὡς εἶησαν οἱ νῦν Ἀλβα-
 νοί. ἀρχὴν δὲ ἐγὼ οὐδὲ προσείμαι τὸν λόγον, ὡς εἶησαν Ἰλ-
 λυριῶν γένος οἱ Ἀλβανοί. ὡς μὲν οὖν ἀπ' Ἐπιδάμνου καὶ
 5 οὗτοι ὤρμητο ἐς τὴν πρὸς ἑω χώραν τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ V. 11
 Θετταλίαν τε ἀφικόμενοι καὶ ἐπὶ Αἰτωλίαν καὶ Ἀκαρνανίαν,
 οὐκ ὀλίγα ἄλλα τῆς Μακεδονίας χωρία ὑφ' αὐτοῖς πεποιημέ- D
 νοι ᾤκουν, οἷδά τε αὐτὸς ἐπιστάμενος, ἀπὸ πολλῶν τεκμαιρό-
 μενος, καὶ πολλῶν δὴ ἀκήκοα. εἴτε μὲν οὖν ἀπὸ Ἰαπυγίας, ὡς
 10 ἔνοιοι φασίν, ἐς Ἐπίδαμνον διαβάτες ἐπὶ τὴν χώραν ἦν ὑπη-
 γάγοντο σφίσις ἄλλος ἄλλῃ ἀφίκοντο, εἴτε αὐτοῦ περὶ Ἐπί-
 δαμνον τὴν ἀρχὴν Ἰλλυριῶν ὄμοροι προϊόντες κατὰ βραχὺ
 κατέσχον τὴν πρὸς ἑω τῆς Ἐπιδάμνου χώραν, οὐκ ἔχω ὄπη
 συμβάλλωμαι ἀσφαλῶς. ἢ μὲν ἄμφω τὸ γένος τούτου, Τρι-
 15 βαλοί τε καὶ Ἀλβανοί, ἀπὸ τῆς ἐς τὸν Ἴονιον χώρας ὤρμη-
 μένω, τὸ μὲν πρὸς ἑω τῆς Εὐρώπης ἰόντες τὴν ταύτην χώραν
 καὶ οὐκ ὀλίγα σφίσις ἐς τὴν ἀρχὴν ὑπηγάγοντο, τὸ δὲ πρὸς P. 14
 ἑσπέραν ὤρμημένον σχεδὸν ἔσπε Εὐξείνον πόντον ἀφίκοντο
 καὶ ἐπὶ Ἴστρον, ἄχρι Θετταλίας ἐλάσαντες, ὧδέ μοι εἰρήσεται.
 20 Ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς τῶν Σκοπίων πόλεως ὤρμημένος,
 ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας τε τὰ ἐς πόλεμον ἀγαθοὺς καὶ
 στρατιὰν οὐ φαύλην, πρῶτα μὲν τὰ περὶ Καστορίαν κατε-

7. χώραν P

15. τὸ P

veritate niti, qui pronuntiant Illyrios esse eos quos Albanos nomina-
 mus. nec vero principium eius sermonis admitto, qui astruere cona-
 tur Albanos esse Illyrici generis. quod autem et Albani ab Epidamno
 prodeuntes in Europae regionem maritimam, quae Orientem respicit,
 venerint, Aetoliae Arcanania nec non magna Macedonum regionis
 parte subacta ibi habitarent, etiam ipse novi, multis coniecturis eo
 deductus, et multisque super ea re auditis. an vero ab Iapygia iter
 facientes, ut quidam censent, in Epidamnum transierint, et hiuc in
 eam regionem, quam tandem subiecere, pervenerint, sive cum essent
 finitimi Illyricis Epidamnum colentibus, accedentes paulatim regionem
 Epidamni, qua in Orientem patet, occupaverint, nescio qua ratione
 quam verissime assequar. at nos explanabimus ut utraque haec ho-
 minum genera, Triballi et Albani, egressi ab ea regione quae spectat
 Ionium, transierint per regionem Europae, quae in Orientem vergit,
 ibique habitaverint, nec modicas regiones suo imperio adiecierint,
 versus Occidentem iter instituentes, cum etiam propemodum ad Eu-
 xinum mare accesserint, Istrum et Thessaliam adierint. quae omnia
 in hunc modum evenerunt.

Rex horum digrediens ab urbe Scopiorum, munitus viris rei mi-
 litaris peritissimis et validissimo exercitu, loca Castoriae finitima in

στρέψατο χωρία, και ἐπὶ Μακεδονίαν ἐλάσας, πλὴν Θέρμης τὰ ἄλλα ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος, ἐπὶ Σάβαν τε προελαύνων και ἐπὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰστρον χωρία, μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, και τὴν τε χώραν ταύτην σύμπασαν καταστρεψάμενος εἶχε. τάξας δὲ ἀνὰ τὴν Εὐρώπην τῶν ὑποχειρίων ἄλλους ἄλλῃ ἐπὶ 5 Βμέγα τε ἐχώρει δυνάμεως, και ἐπὶ Ἑλλάδας ἤλαυνε τὴν ἀρχὴν ἀφαιρησόμενος, και πολλαχῆ ἐπὶ τὰ κατὰ τὸ Βυζάντιον χωρία στρατὸν ἐπαφείς ἀπέδραμέ τε και ἀνεχώρει. και ἦν ἐπὶ τούτου τὰ Ἑλλήνων πράγματα προσδόκιμα ἐπὶ τὸν ἔσχατον ἀφίξασθαι κίνδυνον, ὑπὸ σφῶν τε αὐτῶν περιτρεπούμενα κατὰ 10 τὴν τῆς βασιλείας ῥαστώνην, ἐπὶ τὸ ἀκόλαστον και ἀνειμένον τῆς διαίτης Ἀνδρονίκου, τοῦ πρεσβυτέρου βασιλέως φημί, τετραμμένου ταύτη. ἐς μάχην μὲν οὖν τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἐπελθεῖν και διαπειρᾶσθαι γνώμην οὐκ ἐποίητο, σώζειν μὲντοι τὰ τεύχη τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύναιτο ἀσφαλεστάτῳ. ἤλασε 15 C μὲν οὖν και ἐπὶ Αἰτωλίαν, και Ἰωαννίων τὴν πόλιν εἶλε. και τὰ μὲν κατὰ τὴν Μακεδονίαν περὶ Ἀξιὸν ποταμὸν Ζάρκῳ ἐπέτρεψεν, ἀνδρὶ ἐς τὰ πρῶτα τιμῆς ἀνήκοντι παρ' ἑαυτῷ, τὰ δὲ ἀπὸ Φερρῶν ἔσπε ἐπὶ Ἀξιὸν Πογδάνῳ ἀνδρὶ ἀγαθῷ και τὰ ἐς πόλεμον οὐκ ἀδοκίμῳ, τὰ δὲ ἀπὸ Φερρῶν ἔσπε ἐπὶ Ἰστρον 20 Κράλῃ τε και Οὐγγύλῃ τοῖν ἀδελφοῖν, ὧν θάτερος μὲν οἰνοχόος ἦν τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ ἕτερος ἵπποκόμος. τὰ μὲντοι περὶ τὸν Ἰστρον Βούλκῳ τῷ Ἐλεζάρῳ τοῦ Πράγκου ἐπέ-

8. ἐπέδραμέ?

dicionem redegit. motis deinde castris in Macedoniam, praeter Thermam omnia subiugans, bellum ad Savum usque promovit; et in Iстриa res praeclare gerens universa ea potiebatur regione. dispositis dein per Europam viris, ubi necesse erat, fidissimis, in magnam adolevit potentiam. etiam Graecos bello aggressus, ut ipsorum regnum destrueret. emissis itaque equitatu in loca Byzantio propinqua, cum ea graviter afflisset, abibat. Graeci ab hoc sibi extrema timebant, cum regnum per incuriam periret, Andronicusque senior rex dissolutioni victui se mancipasset. Graeci nullum contra illum pugnandi inibant consilium, verum omnis salutis spes in moenibus defensandis sita erat. iter dehinc intendens in Aetoliam, Iocanniam sive Iocanniam, olim Casslopen dictam, urbem suo imperio adiunxit. Macedoniam, qua finitima est Axio flumini, commisit Zarco, viro apud ipsum dignitate primario. eam regionis partem quae a Pherris tendit usque ad Axium flumen, Pogdano tribuit, viro bono et rei militaris peritissimo. regionem quae a Pherris excurrit ad Istrum Chрати et Unglesi fratribus concessit, quorum alter regius pocillator, alter equorum regionum curator erat. regionem Istro adjacentem nactus est, contri-

τρεψα, και τὰ ἀμφὶ τὴν Τρίκην καὶ Καστορίαν Νικολάω τῷ
 ζουπάνω, και τὰ περὶ Αἰτωλίαν Πριαλοῦπι. τὰ δὲ περὶ
 Ὀχρίδα τε και Πριλιαπαῖδων χώραν οὕτω καλουμένην ἐπέτρε-
 ψε Πλαδίκη εὐθύνοι, ἀνδρὶ οὐκ ἀγεγενεῖ. τούτοις μὲν δὴ
 5 ἐπυθόμεθα ἐπιτετραφῆναι τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην ὑπὸ Στεπά-
 νω τοῦ βασιλέως· ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε βασιλεύς, ἕκαστος ἦν D
 κατεῖχε χώραν ἐπιτετραμμένος ἤρχόν τε, και ἀλλήλοις εἰρή-
 νην συνθέμενοι σφῶν μὲν αὐτῶν τοὶ ἀπείχοντο, τοὶ δὲ Ἕλλη-
 σιν, ὡς ἐκάστη προεχώρει, ἐπετίθεντό τε και ἐπολέμουν. Μι-
 10 χαῆλον μέντοι τὸν Μυσῶν ἡγεμόνα, ἀπὸ τὰ κάτω τοῦ Ἰστροῦ
 ἐπινεμόμενον ἐπὶ Εὔξεινον πόντον και τὰ βασιλεια ἐν Τρι-
 νάβω ποιησάμενον, παλαιότερον γενόμενον Στεπάνω, ἀνα-
 πυνθανόμενος εὐρίσχω ὡς ταύτῃ Βουλγάρους μὲν τούτους,
 σὺς γε Μυσσοὺς ὀνομάζομεν, Σέρβους δὲ ἐκείτους και Τριβα- V. 12
 15 λούς διακεκρίσθαι ἀπ' ἀλλήλων ἐς τοῦνομα ξυνηγέθη ἀπὸ
 τούτου. τούτω δὲ ἄμφω τῶ γενεῖ ὡς παντάπασιν ἐτέρω ὄντε P. 15
 ἀλλήλων, και διασθηκότε νομιζοσθαι. ὡς μὲν ἕκαστος τούτων
 τὴν τε ἀρχὴν ἀφῆρητο ὑπὸ βαρβάρων και αὐτοὶ τε ἀπώλοντο,
 ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ἴοντι εἰρήσεται μοι.
 20 Σουλαϊμάνης μὲν οὖν ἐπίτε τὰ κατὰ τὴν Χερρόνησον
 πολιόμενα πλην Καλλιουπόλεως κατέσχετε και ἐνηλυζετο,
 ὥστε ἔχειν ὀρμώμενος ἀπὸ τούτων τὰ ἐπὶ τῆς Θράκης χωρία

20. ἐπὶ P: cotr H

buente rege, Bulcus Eleazarus, Pranci filius. Trica et Castoria ob-
 venere Nicolao, Zupano. Aetolia decreta est Prialupi. Ochridem et
 regionem Priliapaeam dictam Pladicae viro haud ignobili regendam
 dedit. commemoratos modo viros accepimus Europae regionibus prae-
 fectos esse a rege Stepano; qui ubi exhalavit animam, singuli suas
 regiones, quas a vivo gubernandas acceperant, retinere, foederibus-
 que inter sese ictis a se mutuo bello abstinuerunt. Graecis vero, ut
 cuique opportunum erat, admodum bellicis armis molesti erant. Mi-
 chaelem Mysiorum ducem, qui imperavit locis Istro subiectis et regni
 sui sedem Trinabi constituit, Stepano antiquiorem extitisse audivi;
 praeterea Bulgaros, quos Mysios vocamus, ibi sedes tenuisse accepi;
 Servios autem sive Sorabros et Triballos a se discretos, tandem ad
 istud nomen emersisse. utraque ista genera hominum cum diversa
 sint, non ad unum referenda sunt. ut autem singuli isti populi re-
 gno suo a barbaris sint exacti, ipsique prorsus interciderint, in se-
 quentibus exponetur.

Sulaimanes cum Chersonesi urbes praeter Callipolim subegisset
 omnes, profectus est cum exercitu adversus Thraciam, ut et hanc
 suam faceret. cum autem pacem fecisset cum Graecis, expeditionem

ἐλαύνιον καταστρέφουσαι, ὡς τοῖς Ἑλλησιν εἰρήνην ἐποίησατο, ἐστράτευεν ἐπὶ Κράλην τε καὶ Οὐγγεσιν τοὺς Τριβαλλῶν ἡγεμόνας, οἱ δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐπετίθεντο καὶ χαλεποὶ ἦσαν διὰ τὸ μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγειν ἀλλ' αἰεὶ κακῶς ποιεῖν πολεμοῦντας τοῖς Ἑλλησιν. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἐπύθοντο Σουλαϊ-
Β μάνη διαβάνατα ἐς τὴν Εὐρώπην δηοῦν τε ἐπὶ τῇ Ἑλληνικῇ τὴν σφετέραν αὐτῶν χώρων καὶ διαρπάζειν μηδεὶν φειδόμενοι, ἐστρατεύοντο ἐπὶ τοὺς Τούρκους, καὶ συμβαλόντες μάχῃ τε ἐκράτησαν καὶ διέφθειρον οὐκ ὀλίγους ἐν τῇ ἐπιδρομῇ. μετὰ δὲ ταῦτα ὡς ἦσαν ἤδη τὰ Τούρκων πράγματα
10 ταχὺ ἐπὶ μέγα προχωροῦντα δυνάμεως, καὶ τοὺς ἀπὸ Ἀσίας Τούρκους αἰεὶ διαβαίνοντας προσγίνεσθαι αὐτῷ, ὥστε καὶ ἐς πολιορκίαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην πόλεων καθίστασθαι, καὶ προϊόντας ἐπὶ τὴν μεσόγειον τῆς Θρακίας, συνελέγοντό τε στρατεύματα ἀμφοτέρω. Οὐγγεσις μὲν οὖν ὥρμητο ἀπὸ Φερ-
15 ρῶν ἐπὶ τοὺς Τούρκους, ἐν αἷς τὰ βασιλεία ἦν αὐτῷ. Κράλης τε αἶμα αὐτῷ ὁ ἀδελφὸς στρατεύματα ἔχων ἀπὸ τῆς μεσογαίου τῆς Θρακίας συνῆει τῷ ἀδελφῷ ὡς στρατευσόμενοι αἶμα ἐπὶ τοὺς Τούρκους. ὁ μὲν οὖν Σουλαϊμάνης ἔτυχε πολιορκῶν πόλισμα τὸ παρὰ Ταίταρον ποταμόν, διέχον ἀπὸ
20 Ἀδριανουπόλεως σταδίου ὡσεὶ ἑβδομήκοντα· καὶ σκηναὶς μὲν αὐτοῦ οὐκ ὀλίγας ἀπὸ πέλων αἰγῶν ἐπήξατο, ἐν αἷς δὴ οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν Σκύθαι τε οἱ νομάδες καὶ Τούρκων οἱ πρὸς

19. ἐπὶ add H

suscepit contra Chratom et Unglesem Triballorum duces, qui Graecis admodum intolerandi erant, feroces et bellicosi. qui ubi resciverunt Sulaimanem processisse in Europam, regionem ipsorum in Graecia sitam vastare, praedasque nemini parcentem confertim agere, copias et ipsi suas adversus Turcos duxerunt; consertisque manibus victores praelio abierunt, plurimis prima coitione interfectis. deinde certiores redditi Turcorum res usque augeri, sibique tandem intolerabiles fore, cum plurimi Turci usque ex Asia ad Sulaimanem concurrant Europaeasque urbes obsidione urgeant, his exciti, uterque in mediterranea Thraciae pergat et copias parat. Ungleses a Pheris, ubi regia erat, in Turcos progreditur. Chrates autem, praedicti frater, copiis plurimis contractis ad fratrem per mediterranea Thraciae commeat, communi consilio iunctisque viribus bellum Turcis illaturi. sub idem tempus Sulaimanes oppidum oppugnabat ad Taenarum fluvium situm, distans a Callipoli stadiis circiter septuaginta, plurimis tentoriis, quae eo advexerat, per circuitum fixis, in quibus Scythae Turcique, quotquot pastoralem vitam sequuntur, quam suavissime de-

- τόνδε τὸν βίον τετραμμένοι δηοῦν εἰώθασι, καὶ ἐπολιόρκει τὸ χωρίον προσέχων ἐντεταμένως. διατρίβοντα δὲ αὐτὸν λέγεται, ὡς τάχιστα ἐπίθεται ἐπιόντας οἱ τοὺς πολεμίους, λαβεῖν τε ἐπιλεξάμενον ἄνδρας ἐς ὀκτακοσίους τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἀρίστων, 5 καὶ νυκτὸς ἐπελάσαντα ἐς τὸ πολεμίων στρατόπεδον καταδυόμενον, ὡς ἤδη ἢ ἡὼς ὑπέφαινε, καὶ οὔτε φυλακὰς ἔχοντας τοὺς πολεμίους ἐώρα αὐτούς τε τὰ πολλὰ παρὰ Ταίαρον ποταμόν, ὃς ὕδωρ κάλλιστόν τε παρέχεται πιεῖν καὶ ὑγιεινότεον (θέρους δὲ ἦν ὥρα), ὀλιγώρως τε τῶν ὅπλων σφίσι ἀν- 10 τοῖς καὶ τῶν ἵππων ἔχοντας, οἷα τοὺς πολεμίους ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιουμένους, ἐπὶ ῥαστώνην τετραμμένους, κατὰ Κερμιανὸν χῶρον ἐπισπεσεῖν τε ἄφνω σὺν τοῖς ὀκτακοσίοις καὶ διαφθεῖραι σύμπαντα τὸν στρατόν, κτείνοντας ἀφειδέστατα, ὥστε τοὺς πλείονας αὐτῶν πεσεῖν ἐς τὸν ποταμὸν, καὶ ἐν 15 ἀπορίᾳ εἶχοντο ὅποι τράπωνται γενόμενοι, καὶ ταύτῃ διαφθαρεῖναι. ἔνθα δ' ἐτε Οὐγγεσις ἀπώλετο καὶ ὁ Κράλης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ. ὅτῳ δ' ἂν τρόπῳ διεφθάρῃ, οὐκ P. 16 ἤδει οὐδεὶς, ὥστε οἶεσθαι τοὺς προσήκοντας αὐτῷ περιεῖλαι εἶ αὐτὸν ἐπὶ πολὴν τινα χρόνον.
- 20 Ὡς οὖν ταύτην τὴν νίκην εὐκλεῆ καὶ περιφανῆ ἀνέλετο Σουλαϊμάνης, τό τε πόλισμα δ' ἐπολιόρκει πρότερον παρεστῆσατο, καὶ Ὀρεστιάδα τὴν Ἀδριανούπολιν καλουμένην

1. δηοῦν] βιοῦν?

5. καταδηόμενον P: corr H

8. ὡς P

gunt; assidensque urbi, intentus oppugnationi insistebat, et studio expugnandae urbis adstrictus accipit hostium adventum. deligit igitur ex suis octingentos, nocturnisque itineribus prima aurora ad hostium castra pervenit. eos deprehendit nec solitas vigilias obeuntes laxatisque custodiis affusos Taenaro fluvio praebenti aquam potu quidem pessimam, eandem vero et saluberrimam. aestatis tempus erat, quo nec arma nec equos perinde curabant, putantes se planissime ab hostium incursionibus securos et tutos. hos nec opinantes, et in Cermiani regione in luxuriam effusos altaque quiete sopitos, Sulaimanes stipatus octingentis militibus delectis adoritur; caedemque maximam, impigre obvios mactando, hostium fecit. multi in flumen fuga praepropera delati, dubii quonam se verterent, ibi inter cunctandi moras occubuerunt. in hoc praelio desideratus est Ungleses: etiam Chrates occisus est. ut autem hic interierit, ignoratur. hunc eius propinqui qui eum sanguine contingebant, aliquandiu post praelium istud vixisse credidere.

Sulaimanes victoria illa insigni et illustri clavis facile tandem etiam oppidulum, quod obsederat, suo imperio adiicit. exercitus Orestyadi quoque, quam Hadrianopolim appellant, admovit.

ἐλαύνων ἐπολιόρκει. ἔτυχε δὲ τήνδε τὴν πόλιν περὶ ἀμνητὸν
πολιορκῶν, καὶ προσβάλλων τῷ τείχει θαμὰ οὐκ ἀνίει. ἐν
τούτῳ δὲ ὄντος Σουλαϊμάνεω, τυχεῖν νεανίαν λέγουσι τῶν ἐν
τῇ πόλει κατὰ ὁπὴν τινα, ἀπὸ τῆς πόλεως φέρουσαν ἔξω,
V. 13 **λάθρα** τε ἐξιόντα νυκτὸς ἀμῶντα πυρούς κατὰ τὴν ὁπὴν ταύ- 5
B **την** διαφρεεῖν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοῦτο συνεχῶς ποιοῦντα
ὀφθῆναι ὑπὸ τινος τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἰδόντα δὲ τὸν
Τουρκοῦν, ἧ εἰσῆει ὁ νεανίας, ἐφεπόμενον κατοπιν γενέσθαι
κατὰ τὴν ὁπὴν, πειραθῆναι τε αὐτῆς, καὶ εἰσιόντα ἐς τὴν
πόλιν αὐθις ἐς τὸ στρατόπεδον γενέσθαι, καὶ ἀφικόμενον 10
παρὰ Σουλαϊμάνῃ ἐξεπιεῖν τε τὴν εἴσοδον καὶ αὐτὸν αὐτίκα
ἐξηγεῖσθαι. πειραθέντα δὲ τῆς εἰσόδου τὸν ἡγεμόνα καταλα-
βεῖν τε τὴν πόλιν ταύτη καὶ ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι. μετὰ δὲ
ταῦτα εἰς Φιλίπποπολιν ἐλαύνοντα ἐλεῖν τε καὶ ταύτην τὴν
πόλιν καὶ παραστήσασθαι ὁμολογία. 15

Ἀγεται δὲ γενέσθαι τούτῳ τῷ βασιλεῖ ἄνδρα ἐπὶ στρα-
C **τηγίας** ἐπισημότατόν τε καὶ ἐξηγεῖσθαι δεινότατον ἐπὶ πόλε-
μὸν τε καὶ ἐπιθρομάς. καὶ οἱ μὲν λέγουσιν αὐτὸν τὰ πλείω
ἀποδεικνύμενον πάμπλου ταχύ τε καὶ παραχρῆμα ἐπίδεδω-
κέναι. νοσήσαντος δὲ Σουλαϊμάνεω καὶ ἐπὶ Ἀσίαν ἐπείγομέ- 20
νον, τὴν νόσον οἱ χαλεπωτέραν ἡγενομένην ἀπενέγκαι ἐκ τοῦ

1. τὴν τε τὴν πόλιν Περιθμητόν P 2. προσβάλλων P

circumsedit et Peridmetum infestis exercitiibus, aggressusque mu-
rum, coeptis non succedebat. cum autem ibi haereret intentus ob-
sidiōni urbis Sulaimanes, ferunt adolescentem quandam clam so-
litum egredi urbe per rimam quandam muri, ad demetendum
frumentum; deinde frumento onustus, per eundem locum in ur-
bem remeabat. cumque hoc frequenter faceret, tandem visus est
a milite quodam Turco ibi stipendia faciente. Turcus autem ani-
madvertens, qua muri parte intrare adolescens solitus erat, a tergo
eum secutus est, tentaturus si per eam rimam in urbem sibi pateret
aditus. urbem itaque ingressus est. quo facto rediit in castra ad
Sulaimanem, actaque edocet. Sulaimanes igitur eductis in aciem
copiis ad urbem accessit. in quam cum irrepsisset, duce Turco qui
rimam invenerat muri, illico eius dominium nactus est. postea pro-
motis castris Philopolim obsidet; quae tandem pactionibus in eius
fidem traditur.

Ferunt hunc regem habuisse virum rei militaris perquam gna-
rum, quo nullus fuerit superior incursionibus faciendis bellisque ge-
rundis. praeterea aiunt ad tantam potentiam eum hac ex causa ve-
nisse, quod summa celeritate in rebus gerendis uteretur. Sulaima-
nes morbo implicatus est. hinc festinabat in Asiam. morbo tandem

βίου αὐτόν. τελευταῖοντα δὲ ἐπιτελεῖν τοῖς ἀμφ' αὐτόν θάψαι τε τὸ σῶμα αὐτοῦ ταύτῃ, κατὰ τὸν τῆς Χερρονήσου ἰσθμόν, ἧ δὴ καὶ συνέβη πρότερον τελευτήσαντα τὸν παῖδα αὐτοῦ θάψαι τε μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐξήνεγκα· καὶ τῷ σήματι 5 ταξάμενος φόρους, ὥστε παννυχίᾳ χρῆσθαι τοὺς ἰερεῖς αὐτῶν ἐπὶ τῷ μνήματι, αὐτόν τε ἐκέλευσεν αὐτοῦ θάψαι ἅμα τῷ παιδί αὐτοῦ.

Ἐπειτα δὲ αὐτοῦ ἐτελεύτησεν, Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω D παῖς, Σουλαϊμάνεω δὲ ἀδελφός, ὡς ἐπύθετό οἱ αὐτόν τελευτήσαντα, τοὺς τε νεήλυδας καὶ ἄλλους (τοὺς τῶν θυρῶν ὄντας 10 λαβῶν καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς παρέλαβε τὸ στρατεύμα αὐτοῦ ἔπαν, καὶ ἐπὶ Ἀδριανούπολιν ἐλάσας τὰ βασιλεία οἱ αὐτοῦ ἐποίησατο. καὶ ἐντευθεν ὀρμώμενος ἐλήϊζετο τὴν τῆς Μακεδονίας μεσόγειον χώραν, καὶ ἀνδράποδα συχνὰ ἀγόμενος 15 ἐπλούτιζε τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας, καὶ Τούρκων ὄσοι ἐπ' ἐλπίδι τῷ κερδᾶναι ὀτιοῦν εἶποντο αὐτῷ, ἐδωρεῖτο ἀνδραπόδοις τε καὶ ὑποζυγίοις, ἃ ἥλισκετο ἀπὸ Μυσῶν τε καὶ Ἑλλήνων. λέγεται μέντοι καὶ τότε, ὡς Σουλαϊμάνης ἐπεὶ P. 17 ἦσθετο τῆς Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν δυνάμεως ἐπ' αὐτόν ἀθροίζομένης, καὶ ἔπραττεν ὥστε δοθῆναι οἱ ἑξάκις μυρίας δραχμῆς, ὥστε ἀποδοῦναι αὐτοῖς ὅσα τῶν πολισμάτων προσηγάγετό οἱ, καὶ αὐτόν οἴχεσθαι ἀπαλλακτόμενον ἐς τὴν Ἀσίαν

3. δὲ P 8. ἔπειτα P 22. "vel οἴχεσθαι vel ἀποχωρήσειν superfluum est." H

ingravescente moritur. moriens praecepit suis ut corpus sepelirent in Chersonesi isthmo, ubi antea contigerat filium suum fato fungi; et magnificae sepulturae tradi ordinavit, et reditus sacerdotibus qui eo loci erant, ut celebrarent nocturnos ludos ad sepulcrum, seque filii sepulturae iungi voluit.

Cum iam animam efflasset, Orchanis filius Amurata, Sulaimanis frater, re cognita, peregrinos (ianizaros) et reliquos ianuarum milites assumens in Europam traiecit, exercitusque omnes qui ibi erant accepit. hinc contendens Hadrianopolim, eam sibi regni sedem designavit. rebus ita compositis incursionem in Macedoniae mediterraneam regionem fecit; brevique captis mancipiis plurimis, et alia praeda, milites suos admodum opulentos reddidit. Turcos, qui eum lucrandi animo comitabantur, mancipiis et iumentis Graecorum et Mysiorum, quae belli iure obvenerant, liberalissime donat. ferunt Sulaimanem, postquam nuntiatum erat Triballorum et Mysiorum copias adversam se pergere, collocutum cum Graecis, si numerarentur sibi sexaginta milia drachmarum, velle se restituere Graecis quaecunque in Thracia ipsorum cepisset oppida, et relicta Europa discessu-

ἀποχωρήσειν, τηρικαῦτα πολιιορχοῦντα τὰ ἐν τῇ Θρακίῃ πόλιστατα Ἑλλήνων. ὡς οὖν πυθόμενοι οἱ Ἕλληνες ἀπεδέχοντο τε καὶ ἔτοιμοι ἦσαν ἐπὶ τούτοις σπένδεσθαι, ξυνεγεθῆναι σεισμὸν τε μέγαν καὶ τὰ τέλη τῶν πόλεων διαρραγῆναι, ὥστε αὐτοὺς ἐλεῖν ἀπὸ τούτου τὴν πλῆθιν οἷς ἐπῆλασσαν πολιιορχοῦν-
 5 βτες. καὶ ἐλόντας παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὰ πόλιστατα ἔχεισθαι τοῦ λοιποῦ τῆς Εὐρώπης, μηδὲν τι τοιοῦτον ἔτι προσιε-
 μένους.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἤλασσαν ἐπὶ Μυσσοῦς καὶ ἐπὶ Τριβαλλοῦς. τὸ δὲ γένος τοῦτο παλαιότατον τε καὶ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν 10 οἰκουμένην θητῶν, εἴτε ἀπὸ Ἰλλυριῶν μοίρας ἀπεσχισμένον ταύτην ἔκησε τὴν χώραν, εἴτε, ὡς ἔνιοι, ἀπὸ τῆς πέρας τοῦ Ἰστροῦ ἐπ' ἄρχαίων τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τε Κροατίας καὶ Προυσιῶν τῶν ἐς τὸν ἀρκιῶν ὠκεανὸν καὶ Σαρματίας τῆς νῦν οὕτω Ῥωσίας καλουμένης, ἔστε ἐπὶ χώραν τὴν διὰ τὸ 15 ψῦχος ἀοίκητον, κακείθεν ἀρμημένοι καὶ τὸν τε Ἰστρον διαβάντες ἐπὶ τὴν ἐς τὸν Ἴόνιον χώραν ἀφίκοντο καὶ ταύτη ἐπὶ
 V. 14 πολὺ ἐπὶ Ἐνετοῦς διήκουσαν καταστρεψάμενοι ἔκησαν, εἴτε
 C δὴ τὸνναντίον μᾶλλον εἰπεῖν ἄμεινον, ὡς ἐπεῦθεν ἀπὸ τῆς ἐς τὸν Ἴόνιον χώρας ἀρμημένοι καὶ Ἰστρον διαβάντες ἐπέκεινα 20 ἐγένοντο τῆς οἰκουμένης, οὐκ ἂν δὴ λεγόμενον ἀσφαλῶς λέγαιτο ὑφ' ἡμῶν. τοσούτοι μέντοι ἐπίσταμαι, ὡς τοῖς ὀνόμασι ταῦτα δὴ τὰ γένη διεστηκότα ἀλλήλων ἦθεσι μὲν οὐκέτι,

rum in Asiam. hunc cum Graeci audissent suae in Thracia obsidere urbes, promptissimis quidem animis praedictam condicionem accepissent: at cum maximus terrae motus accidisset, oppidorumque muri procidissent, Turci accedentes armati urbes plurimas, etiam Graecorum, in dicionem suam rede gere; nec amplius tales obtulere condiciones Graecis, verum Europam obtinuerunt.

Post haec bellum avertit in Mysios et Triballos. Triballos autem gentem esse totius orbis antiquissimam et maximam compertum habeo. appulerunt in hanc regionem, sive (variant enim auctores) divisi ab Illyriis, sive, ut quorundam sententia est, ab ea regione quae ultra Istrum in extrema Europa est, et a Croatia Prunisque septentrionale mare accolentibus; necnon a Sarmatia, quam hodie Russiam vocant, propter saevae regionis frigus invictum profecti, Istrumque transgressi, in regionem Ionio affusam penetrarunt, ubi quoque habitaverunt, cum armis eam regionem quae Venetos spectat subegissent. si autem quis contrariam sequatur sententiam, quasi e regione versus Ionium vergente digressi Istroque superato in illam accesserint, unde eos antea prodiisse diximus, regionem, haud quidem con-

γλώττη δὲ καὶ φωνῇ τῇ αὐτῇ χρωόμενοι κατάδηλοι εἰσιν ἔτι καὶ
 νῦν. ὡς μέντοι διέσπαρται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, πολλὰ ἤ ἤκη-
 σαν, ἄλλη τε δὴ καὶ ἔν τινι τῆς Πελοποννήσου χώρας τε τῆς
 Λακωνικῆς ὡς τὸ Ταύγετον ὄρος καὶ ἐς τὸ Ταίναρον ἤκημέ-
 5 τον. ἢ δὴ καὶ ἀπὸ Λακίας ἐπὶ Πίνδον τὸ ἐς Θεσσαλίαν κα- D
 θῆκον ἐνοικῆσαν ἔθνος. Βράχοι δὲ ἀμφοτέρωθεν ὀνομάζονται·
 καὶ οὐκ ἂν δὴ ἔχω διεξιέναι ὁποτέρους ἂν τούτων λέγοιμι
 ἐπὶ τοὺς ἑτέρους ἀφικέσθαι. οὕτω δὴ κἀνταῦθα τοὺς τε
 Τριβαλλοὺς καὶ Μυσοὺς καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Κροατοὺς καὶ
 10 Πολανίους καὶ Σαρμάτας τὴν αὐτὴν ἐπίσταμαι ἰόντας φωνὴν·
 εἰ δέοι ταύτῃ τεκμαιρόμενον λέγειν, εἴη ἂν τοῦτο τὸ γένος
 ταυτό τε καὶ ἔν καὶ ὁμόφυλον ἑαυτῶ. ὑπὸ δὲ τοῦ καιροῦ
 ἐς ἡθῆ τε διενηγεμένα ἀλλήλων καὶ ἐπὶ χώραν ἄλλην ἀφι-
 κόμενοι ἤκησαν. οὐκοῦν δὴ λέγεται πρὸς οὐδένων ὥστε σα-
 15 φές τι περὶ αὐτῶν ἔχειν ἡμᾶς ἐς ἱστορίαν ἀποδείκνυσθαι.
 βασιλεῦ μὲν ἔστιν αὐτοῖς κἀνταῦθα τοῦ Ἰστροῦ καὶ πέραν τε, P. 18
 τὸ τε γένος τοῦτο πολὺ μείζον καὶ ἐπὶ πολὺ μᾶλλον διήκον,
 ὥστ' ἂν μᾶλλον ἐκεῖθεν φάναι κάλλιον παρέχον ἐπὶ τάδε
 ἀφικέσθαι τὸ γένος τοῦτο, καὶ οἰκῆσαι πρὸς τῇ κατὰ τὸν Ἰό-
 20 νιον χώρα, καὶ [παρὰ] τὸν Ἰστρον διαβῆναι, καὶ αὐτοῦ μάλ-
 λον οἰκῆσαι ἢ ἐντεῦθεν ὠρμημένον ἐπὶ τὰ ἐκεῖ τῆς οἰκουμέ-
 νης σχεδὸν τι ἀοίκητα ἀφικέσθαι. εἴτε μὲν οὖν ἀνάγκη τινὶ

λ

6. βράχοι T

19. τὸ P

tendero; nec tamen eam tuto arripere audeo. attamen scio, quam-
 vis populi isti nominibus sint discreti, non tamen moribus quicquam
 inter se differunt: idem linguae usus fisdem etiam hodie est. dis-
 persi hinc inde domicilia per totam habuere Europam, incolentibus
 quibusdam de illo grege Peloponnesi regionem Laonicam, qua patet
 ad montem Taugetum et ad Taenarum. ubi etiam habitavit a Dacia
 ad Pindum usque montem, in Thessaliam se proilicentem, alius qui-
 dam populus: utrisque nomen fuit Bacchi. nec tamen scio utrum in
 Epiros commigrasse asseverem. haud me fugit Triballos Mysios Illy-
 rios Polonos et Sarmatas eadem inter sese lingua uti. si igitur hinc
 coniecturam facere licet, existimo omnes istos unum hominum esse
 genus nec diversum. ut autem tandem in diversos abierint mores et
 in alias concesserint regiones, a nullo accepi, ut certum quid de iis
 praesenti historiae inserere ausim. ultra citraque Istrum colunt,
 longe lateque regnantes. itaque, mea quidem sententia, magis ve-
 risimile videtur hoc hominum genus variis fortunae procellis iacta-
 tum Ionii regionem insedisse, trajectoque Istro ibi sedes fixisse; ibi-
 demque potius habitasse, quam inde discedentes adierint ad eum

προηγμένον, εἶτε καὶ ἐκούσιον ἐπ' ἄμυναν στελλόμενον χωρὶς οὕτω ἀπ' ἀλλήλων ἀπρωκισμένον ἔτυχεν ὡς ἔστιν ἰδεῖν, τεκμαίρεσθαι μᾶλλον τι ἢ δυσχυρίζεσθαι δέοι ἄν. ἐντεῦθεν μὲν οὖν καὶ τὴν τε ἄνω Μυσίαν καὶ κάτω Μυσίαν φάσαι καλῶς ἔχειν οἴονται ἔτιοι, ὡς τὴν ἄνω Μυσίαν οὐ τὴν ἐς τὰ ἄνω 5 τοῦ Ἰστρου ἀλλὰ τὴν ἐς τὸ πέραν τοῦ Ἰστρου φηκμένην χώραν, τὴν δὲ κάτω Μυσίαν οὐ τὴν ἐς τὰ κάτω τοῦ Ἰστρου ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τοῦτο τοῦ Ἰστρου χώραν, ἔστε ἐπὶ Ἰταλίαν καθῆκουσαν. τοὺς μέντοι Ἰουργάρους, οὓς κάτω Μυσίαν καλοῦσιν οἱ ἄμεινον Ἑλληνικῆς ἐπαῖοντες φωνῆς, ἐπίσταμαι κα- 10 θῆκειν ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἀπὸ τῆς Βιδίνης πόλεως ἔστε ἐπὶ Κυξεινον πόντον, ἐν Τρινάβῳ πόλει τὰ βασιλεία σφίσιν ἀποδεικνυμένους.

Τούτοις μὲν οὖν ὁπότε Ἀλέξανδρον ὁ τῆς Σερβίας κρά-
λης, ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμῶν, ἐς τὴν βασιλείαν κατέστησεν, 15
ἐβασίλευε τε οὕτως ἐς ὃ δὴ τελευτήσας κατέλιπε βασιλεῖα τοῦ
C γένους τὸν παῖδα αὐτοῦ Σούσμανον, ἐφ' ὃν δὴ ἐστρατεύετο
Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω. ἐπεὶ ἐς Τριβαλλοὺς ἐσέβαλε, καὶ
μάχη κρατήσας αὐτῶν Φερρών τε ὑπηγάγετο πόλιν εὐδαίμονα,
καὶ τὰ ἐς τὴν Ῥοδόπην χωρία καταστρεψύμενος μεγάλα ἀπε- 20
δείκνυτο ἔργα. Σαῖνῃ τε τὴν Φερρῶν ἐπιτρέψας πόλιν, ἀν-
δρὶ ἀγαθῷ, ἐστρατεύετο ἐπὶ Σούσμανον τὸν Μυσίας βασιλεῖα,

1. ἀπέμειναν P, ἐς ἀπέμυναν T
ἐπεὶ?

8. ἀλλὰ om P

18. δε

orbis terrarum tractum, qui propemodum inhabitabilis sit hominibus. illi itaque sive necessitate sive voluntate tracti, ad sui defensionem seorsim a reliquis segregati habitare instituerunt, ut videre est magis coniectanti quam veritatem rei pronuntianti. at hic sitam esse superiorem et inferiorem Mysiam, non eam regionem recte dici quae supra Istrum, verum quae ultra Istrum colitur; nec etiam inferiorem Mysiam nuncupatur regio quae Istro subiecta est. ad istam regionem Istri, quae ad Italiam usque se porrigit, Bulgaros, quos inferioris Mysiae incolas perhibent et Graecam linguam callere aiunt, scio pervenisse a Bydena urbe usque ad Euxinum pontum, Trinabum urbem regni sui sedem decernentes.

Hos quidem Alexander, quem Serviae Triballorumque dux Chrales regno praefecit, imperio rexit, donec moreretur, superstite filio Susmano, qui in paternum successit regnum. hunc bello aggressus est Amurates, Orchanis soboles. postquam autem castra in Triballos movit, eos praelio vicit; Pherrasque urbem opulentam in potestatem redegit, et loca Rhodopen spectantia in dicionem accepit, maximaque virtutis militaris patrabat opera. Saini viro optimo cum commisisset

καὶ συμβαλῶν αὐτοῦ ταύτῃ ἐτρέψατό τε τοὺς Μυσοὺς, καὶ
 διέφθειρεν οὐ πολλοὺς, διασωθέντας ἐπὶ τὰ ἐς τὸν Ἴστρον
 χωρία. διαπροσβεβησάμενος δὲ πρὸς Ἀμουράτην Σούσμανος
 ὁ Ἀλεξάνδρου σπονδαίς τε ἐποίησατο καὶ συμμαχίαν, ὥστε
 5 τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν τε καὶ φίλον νομίζειν, καὶ ἐπιγαμίαν ποιη-
 σάμενος θυγατέρα αὐτοῦ, κάλλιε τε ὑπερφέρουσαν καὶ ἀπὸ D
 Ἑβραΐδος, ἣν ἠγάγετο τρωθεῖς, γεννηθεῖσαν, τῷ Ἀμουράτῃ,
 ἐξέδοτο μέντοι καὶ ἑτέραν τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ, ὃς τηρικαῦτα V. 15
 [τοῦ Ἑλλήνων] τὸν Καντακουζηνὸν ἀφελόμενος τὴν ἀρχὴν
 10 ἐβασίλευε γένους τοῦ Ἑλληνικοῦ. ὁ μέντοι Καντακουζηνός,
 ἐπειτέ ἐβασίλευε παῖδας δύο ἔχων, τὸν μὲν νεώτερον Ἐμμα-
 νουήλ ἐπέμψεν ἐς Πελοπόννησον ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης, τὸν
 δὲ πρσβύτερον καθίστησι βασιλέα τοῖς Ἑλλήσιν. Φωάννης δὲ
 ὁ τοῦ Ἀνδρονίκου παῖς, ὡς ἐπὶ τὸ ἱκανὸν τῆς ἡλικίας ἀφί-
 15 κτο, συνίστατό τε τοῖς Ἑλλήσιν καὶ συντετίθετο αὐτοῖς ὡς ἐπὶ
 τὴν βασιλείαν ἀφιξόμενος. ἔτυχε δὲ διαίτας ἔχων ἐν τῇ Μα- P. 19
 κεδονίᾳ. οἱ δὲ Ἑλλήνες ἀχθόμενοι τῇ διαίτῃ καὶ ὕβρει τοῦ
 βασιλέως, ὡς ἑκαστος εἶχεν αἰτίας αὐτῷ, ἐπαγόμενοι ἀπὸ
 Μακεδονίας τὸν νεανίαν ἐς τὴν βασιλείαν κατεστήσαντο. ὡς
 20 δὲ ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη, τὸν μέντοι Καντακουζηνὸν Να-
 ζηραῖον ἐποίησατο, Μαῖθαιὸν τοῦνομα. ὁ τούτου δὲ πρσ-
 σβύτερος παῖς, ὃν ἀπέδειξε βασιλέα τοῖς Ἑλλήσιν, ἀφίκετο

1. ἱστρέψατο P

7. Ἀμουράτῃ ἐξέδοτο, ἐξέδοτο μέντοι?

Pherras urbem, adversus Susmanum Mysiae regem arma cepit. tan-
 dem cum Mysiis manus conseruit; quorum interfecit paucos, cum
 fuga evasisent inviolati ad loca Istro proxima. Susmanus inde le-
 gatis missis ad Amuratem, qui pacem orarent, foedere icto in socie-
 tatem acceptus est, ut deinceps hospes et amicus Amurati foret.
 hinc et affinis Amurati factus est, data in uxorem filia sua forma ex-
 cellente, ex Braide, quam uxorem vulneratus duxerat, prognatam:
 alteram connubio iunxerat Graecorum regi, Andronico Ioannis filio.
 Ioannes enim regno iam expulerat Cantacuzenum, qui puerum ipsum
 gubernarat: cum arrepto Graecorum regno, filiorum quos habebat
 alterum, Emmanuelem natu minorem, misit in Peleponnesum, ut es-
 set dux Mizithrae, quae olim Sparta; natu vero maiorem, Graecorum
 regem esse iubet. Ioannes autem Andronici filius, cum iam eam
 attigisset aetatem quae rebus gerendis idonea erat, conspiratione
 facta cum Graecis, rogavit ut regno praeficeretur. eodem autem tem-
 pore rex in Macedonia agebat, luxuriosiore victu et intemperantiore
 dissolutus. Graeci indignantes propter victus rationem dissolutiorem,
 et convicia regi facientes, ut quisque habebat quod crimini verteret,
 Ioannem Andronici filium in Macedoniam abductum communi assensu

μὲν τὰ πρῶτα ἐς Ῥόδον παρὰ τὸν ταύτη αὐτοῦ ἀρχιερέα, δειόμενος ἐπικουρίας τυχεῖν, καὶ ἑδείτο κατάγειν αὐτὸν ἐς Βτὴν βασιλείαν. καὶ πολλὰ προισχόμενος ὥστε οἱ γενέσθαι τιμωρίαν τινά, ὡς εὐδὲν εὐρατο ἐπιτήδειον, παρῆν αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐς Πελοπόννησον παρὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, τὸν ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης, καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν δίκαιαν ἐποιεῖτο. Ἰωάννης μὲν οὖν τῷ τε Ἀμουράτῃ νεωστὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντι ξυμμαχίαν ἐποίησατο, καὶ τὴν τοῦ Μυσαῶν βασιλέως θυγατέρα ἡγάγετο ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ Ἀνδρόνικῳ, ἀφ' ἧς ἐγένοντο αὐτῷ παῖδες πρεσβύτερος μὲν 10 Ἀνδρόνικος, Δημήτριος δὲ καὶ Ἐμμανουήλ οἱ νεώτεροι, καὶ Θεόδωρος. καὶ Θεόδωρος εἶπετο τῷ Ἀμουράτῃ ὅποι ἂν στρατεύηται, καὶ φόρον τε ὑποτελεῖς ἅμα ὄντες τῷ Ἀμουράτῃ, ἐπισπόμενοι ὅποι ἂν στρατεύοιτο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Λαγάσων τὸν Ζάρκον ἡγεμόνα 15 τὴν ἐν τῷ Ἄξιῳ ποταμῷ χώραν στρατευσάμενος κατεστρέψατο, ἐς φόρον τε ἅμα ἐπαγωγὴν, καὶ αὐτὸν οἱ στρατευόμενον ἐπεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐς τοσοῦτους τὸν ἀριθμὸν ἔχοντα ἰππέας. μετὰ ταῦτα Πόγδανον τὸν ταύτη ἡγεμόνα ὑπαγόμενος ὥστε οἱ ἐπεσθαι σὺν τῇ αὐτοῦ στρα- 20

applausuque regem designant. in into regno Cantacuzenum in Nazaraeorum sive monachorum ordinem transtulit, quem mutato nomine Matthaem appellavit. huius senior filius, quem pater Graecis regem destinarat, in Rhodum navigat, petiturus a sacerdote summo, quem magnum magistrum vocant, qui insulam regebat, auxilium, quo adiutus recuperaret amissum regnum. multis auxilium nequicquam perterritatis, quibus in suas partes sacerdotem pelliceret, ut spem auxilii asfulgere vidit nullam, ad fratrem suum iuniorum Emanuele in Peloponnesum Spartae ducem iter flectit; apud quem vitae consuetudinem et necessaria habuit. Ioannes autem cum Amurate in Europam transgresso societatem contraxit, filioque suo Andronico Mysiorum regis filiam uxorem dat; ex qua sustulit filios. Andronicus quidem natu maximus, Demetrius vero et Emanuel et Theodorus natu minores erant. Theodorus autem sequebatur Amuratum, quocumque bellum avertisset. reliqui, quos modo diximus, vectigales et stipendiarum erant Amuratis, ipsumque comitari cogebantur, contra quoscumque expeditionem suscepisset.

His ita compositis exercitum contra Dragasem Zarci ducem movit, regionemque iuxta flumen Axium domuit, sibi quae tributariam bellique sociam effecit. ducem quoque in potestatem accepit, quem sub se stipendia facere iussit, equitum impetrata manu non modica (1373). his praeclare gestis etiam Pogdanum eo loci regnantem debellavit; quem sub se merere cum exercitu, quem habuerat, voluit.

τιῶ, μεγάλα ἀπεδείξατο ἔργα, ἐπιείκειαν μὲν κατὰ τὴν Κυ-
ρου τοῦ Καμβύσεω ἐπιδεικνύμενος, καὶ ὡς μετριωτάτῃ τε
καὶ ἐλευθεριώτατῃ προσφερόμενος τοῖς ὑπ' αὐτὸν γενομένοις D
ἡγεμόσι Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν καὶ δὴ Ἑλλήνων.

- 5 Κατὰ μὲν οὖν τὴν Εὐρώπῃ διατριβόντι σαχνόν τινα
χρόνον καὶ πρὸς τοὺτους ἔτι διαπολεμοῦντι ἀφίκετο ἀγγελία,
τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας ἀλλήλοισι συνθεμένους
ἀποστῆσαι τε ἀπὸ Ἀμουράτεω χώρῃν οὐκ ὀλίγην αὐτοῦ, καὶ
αὐτοὺς στρατιῶν συλλέξαντας ὄσῃ ἡδύνατο μάλιστα ταρύ-
10 ξαι τε τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα αὐτοῦ, καὶ χάριτας τῆς εὐνο-
τοῦ τὰ μὲν καταστρεφόμενους τὰ δὲ καὶ πολιορκουήντας οὐκ
ἀνέναι. ἐπεὶ τε δὴ τάχιστα ἐπύθετο, διαβὰς ἔϊτο ἐπὶ τοὺς P. 20
ἡγεμόνας παρασκευασάμενος, καὶ ἐς τὰ ἔσχατα παρὰσθόμενος,
ἧ ἔδύνατο κράτιστα, ὡς διαμαχόμενος. εὐρών δὲ τούτους
15 ἐν Μυσίᾳ στρατοπεδενομένους παρετάξατο ἐς μάχην. οἷμ δὲ V. 16
μάχης ἐμπειρῆ πολλὰχῆ γενομένην ἐμεμηχάνητο τριόνθε. λέ-
γεται γὰρ ὡς ἐπεὶ θέρους ἦν ὥρα, καὶ ἥλιςτατο μεσημβρίας
ἐπιγιγνομένης ἐπιπνεύσειν ἐτησίαν ἀνεμὸν ἀπὸ ἐσπέρας. ταύτῃ
δὲ παρεγγυῶν τῇ στρατιᾷ τὸ μέρος ἐκεῖνο κατὰ πρώτου λα-
20 βεῖν, ἐς μάχην τε καθίστατο περὶ πληθούσαν ἀγυράν, καὶ
συμμίξας τοῖς πολεμοῖσι ἐμάχετο ἰσχυρῶς. μάχης δὲ ἀμφοῖν
ἰσορροπού γενομένης ἐπὶ λόφον τινὰ αὐτοῦ πευ λέγεται ἀνά- B

5. διατριβόντι P

6. διαπολεμοῦντι P

Amurates autem per omnia imitatus aequitatem Cyri Cambysis filii, maxima modestia et liberalitate tractabat duces Triballorum et Mysiorum Graecorumque, qui in suam potestatem concesserant.

Cum moratus esset longo tempore in Europa bello adstrictus, munitiatur suos in Asia praefectos coniuratione facta Asianos sollicitare ad defectionem, plurimamque regionem iam ab Amurate avertisse, conscriptisque exercitibus Asiae statum quam maxime conturbare, urpida quaedam capientes, quaedam vero oppugnantes non cessare. quamprimum haec certo accepit, transitum in Asiam parat, suosque ita instruit ut hostes quam potentissime contundere et profligare posset. cum hos deprehendisset in Mysia castra collocasse, copiis in aciem eductis tale excogitavit, ut qui esset summa rei militaris scientia praeditus, stratagema. dicitur enim, cum aetatis easset tempus fervidissimum, Etesias ventos ab Occidente spirare. ibi autem suorum ordines ita disposuit ut ventum a tergo haberet praeliantes. hinc princeps praelium iuibat, ubi hostium acies erat confertissima, irruens, et quam fortissime pugnas. cum autem praelium utrinque aequo Marte ferueret, ipse in editiorem tumulum conscendens, voce quam potuit maxima suos in hunc modum allocutus est. "ο κομμι-

βῆναι, καὶ φωνῆσαι μέγα τοῖς ἑαυτοῦ ταῖδε. “καῖδες ἐμοὶ στρατιῶται, μέμνηθε ὑμῶν αὐτῶν ὅσα ἐπεπόνθειτε ἐν τῇ Εὐρώπῃ, τοσαῦτα ἔτη διαπολεμοῦντες. τί δὴ ὑποχωρεῖτε; οὐκ ἴσως ὡς τὰ πάντα ἐφ’ ἡμῖν ἔσται, τούτων περιγενομένοις; ἄγετε δὴ ἐμοὶ ἐπεσθε, ὡς ἦν μὴ ἀρτίως ἐψησθε, ταχύ 5 περισομέντων τῶν πολεμίων ἡμᾶς.” ταῦτα εἰδόντα τὸν βασιλέα ἐλαύνειν ὁμοίως τῷ Ἰηπφ ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐς τὸ μέσον στίφος ἐμβάλλοντα· καὶ αὐτίκα ἐπιπνέοντα τὸν ἄνεμον ἀπὸ νότου τῇ στρατιᾷ ἐνοχλεῖν ἐπὶ πρόσωπον τοὺς ἐναντίους, καὶ αὐτως αἶμα ἀλλήλοις διακελευσαμένους καὶ ἐς τὸ 10 Ἐπρόσθεν ἰόντας καὶ βιαζομένους τέλος δὴ τρέψασθαι τε καὶ ἐπιδιώκειν ἀνὰ κράτος ἀπολλύντας τοὺς πολεμίους. καὶ διαφθαρήναι μὲν λέγεται τὰ πλείω τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ, διαφργόντας δὲ τοὺς πολεμίους οἴχεσθαι ἀπαλλαστόμενον ἕκαστον ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ. ἐνταῦθα διαπρεσβευσαμένους σπονδᾶς 15 τε αἰτελοῦναι, καὶ συμβῆναι αὐτῷ ἐφ’ ᾧ ἔπεσθαι τούτους ἢ ἂν ἐξηγήσθε τοῦ λοιποῦ στρατευόμενος.

Ἐν ᾧ δὴ κατὰ τὴν Ἀσίαν διέτριβε καὶ περιῆει καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ κηδίστη πράγματα καὶ τοῖς Τούρκων ἡγεμόσι σπονδᾶς ἐποιεῖτο, Σαουλῆς δὲ πρεσβύτερος τῶν παιδῶν αὐτοῦ 20 ἐν τῇ Εὐρώπῃ καταλειφθεὶς ὥστε ἐφορᾶν τε τὴν ἀρχήν, καὶ ἦν τι ἐπίη δεινὸν ἢ χαλεπὸν κατὰ τὴν ἀρχήν, ἐπὶ τὸ δοῦναι

2. μὲνησθαι ἡμῶν P: corr H 18. καὶ ante περιῆει om P

litones mei, filii dilectissimi, non subit animos, quanta pericula in Europa multorum annorum durissima militia perpessi sitis? quid ceditis? an nescitis omnia in vestra fore potestate, illis superatis? agite igitur, promptis animis me sequamini. quod si cunctati fueritis, hostes nos vincent.” haec locutus admisit equum in hostem, et in confertissimos hostium cuneos se coniecit, acerrime praelians; confestimque, ut praedixerat, ventus exortus est et in hostium faciem se fudit. hinc cum mutua hortatione adversum hostes procederent, maximoque impetu eos adorirentur, primum eos in fugam coniecerunt, et insequentes plurimos trucidarunt. fertur maximam exercitus eius partem ibi intercisisse. hostes autem fuga sibi consulentes singuli ad sua dispersi sunt. hinc cum legatos misissent ad Amuratem petitum pacem, haud passi sunt repulsam. hac tamen condicione pax data est, ut se, quocumque exercitus movisset, impigre sequerentur.

Ut autem pax cum Turcis in Asia facta est, etiam res in Europa inturbatae sunt. Sauses natu maximus filiorum Amuratis in Europa relictus est, ut eam defenderet, et si qua seditio coorta esset aut periculi quid ingrueret, curaret ut Europae res in tuto colloca-

αὐτῷ ἀσφαλῶς ἔχειν, καταστησάμενος. οὗτος δὲ συνίστη τε **D**
 καὶ τοὺς κατὰ τὴν Εὐρώπην ἀριστέας ὡς ἡδύνατο, μάλιστα
 εὖ ποιῶν τε καὶ ἀνακτώμενος, καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως τῷ
 πρεσβυτέρῳ παιδί Ἀνδρονίκῳ, ὃς οἰχομένου τοῦ πατρὸς αὐ-
 5 τοῦ Ἀμουράτῃ τῷ Ὀρχάνεω ἐς τὸν κατὰ τὴν Ἀσίαν πρὸς τε
 ἡγεμόνας αὐτοῦ πόλεμον ἐγκατελείφθη ἐν τῷ Βυζαντίῳ καὶ
 ἐπιστέτραπτο τὴν βασιλείαν, τούτῳ ἀφικόμενος ἐς λόγους ἐπει-
 10 θέ τε ἀπίστασθαι ἀπὸ τῶν πατέρων, καὶ ἄμφω κατασχεῖν
 τὴν πατρίαν ἀρχήν, τὸν αὐτὸν σφίσι ἐχθρόν τε καὶ φίλον
 ἡγουμένους, καὶ ἦν τις ἐπίη πόλεμος, ἀμύνοντας παραγίνε-
 σθαι ἀλλήλοις κατὰ τὸ δυνατόν πάσῃ δυνάμει. ταῦτα ὡς **P. 21**
 αὐτοῖς ἐδόκει ποιητέα, ἐσπένδοντό τε καὶ ὄρνια ἐποιοῦντο,
 ἐμπεδοῦντες ὡς μάλιστα τὰ τοιαῦτα σφίσι αὐτοῖς, ἧ ἀσφα-
 λέστατα ἐδόκει ἀμφοῖν ἔσεσθαι. ὡς δὴ ταῦτα ποιησάμενοι
 15 δῆλα ἐποιοῦντο, καὶ ἡσφαλιζοιτο σφᾶς παραιοκνωσόμενοι, ἦν
 ἐπίη ἐς τὴν Εὐρώπην Ἀμουράτης, ὡς ἀμύνασθαι. ταῦτα
 ὡς ἐπύθοντο τάχιστα γενόμενα κατὰ τὴν Εὐρώπην, καλέσας
 Ἰωάννην βασιλέα Βυζαντίου ἔλεγε τοιαύδε. «βασιλεῦ Ἑλλή-
 20 νων, ἐμοί τε νεωστὶ παρὰ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ πιστοτάτων
 ἀγγελία ἀφίκετο ὡς Σαουζῆς ὁ ἐμὸς παῖς ὑπὸ τοῦ σοῦ παι-
 δὸς ἀναγνωσθεὶς ἀνήκεστά μοι βουλευόνται πράγματα. πᾶς
 ὅθῃ ἔχει μηδέν τι ἐπισταμένου σοῦ τούτων πέρι ἐς τοσοῦτον **B**

4. ὡς P: corr H

5. τὸν] τὴν P: corr H

τε] τοὺς H

6. πολεμῶν P: corr H

7. ἐπειθέ H, ἐπειδή P

8. πατέ-

ρων H, πατριῶν P

17. ἐαύθετο H

21. βουλευέται H

rentur. hic seditionem excitavit, concilians Graecorum nobilium in
 Europa animos. cum venisset colloquendi gratia ad Graecorum regis
 filium seniore[m] Andronicum, cui Byzantium regniq[ue] curam mandarat
 pater, cum proficisceretur cum Amurate in Asiam adversus duces ist-
 hic seditiosos, tandem eo deducti sunt ut uterq[ue] a patre deficeret
 suo, paternumq[ue] regnum teneret, eundemq[ue] et hostem et ami-
 cum ducerent quem alter iussisset; praeterea si quid ingrueret, alter
 alteri auxilio esse ne cunctaretur, haec cum ipsis visa essent, quo
 maioribus animis observarentur maioreq[ue] fide colerentur, iurisiu-
 randi religio utrinq[ue] interposita est. quibus expeditis quam com-
 modissime ex aperto praeparabantur obsistere Amurati, si in Euro-
 pam transire conaretur. ubi de istis certior factus est Amurates, ad-
 vocato Ioanne rege Byzantii huiusmodi exorsus est orationem. «rex
 Graecorum, mihi nuper a fide dignissimis in Europa nuntiatum est
 Sauzem filium meum, a filio tuo coactum, instituere ad extremam me
 devolvere miseriam. qua ratione igitur fieri posset ut inconsciis vo-
 bis ad tantam devenerint dementia[m], ut non solum meus filius tam

ἀφικέσθαι ἀφροσύνης, ὥστε μὴ μόνον ἀπιχειρήσαι τῶν ἐμῶν
 παῖδα, ἀλλὰ καὶ σὸν παῖδα συνέπαινον γενέσθαι ἐς ταῦτα;
 πῶς δ' ἄνευ σῆς γνώμης τὰ τοιαῦτα γενέσθαι εἴξει λογίζε-
 V. 17 σθαι; ἀλλ' εἰ μὲν δίκην ἐπιθήσω τῷ σῷ παιδί ἢν τινα ἂν
 ἐπιτάττοιμεν μῦθ' ὀτιοῦν ὑπολογίῃ, εἶσομαι τότε σαφῶς ὡς δ
 ἄκοντός σου ταῦτα ἐγένετο. ἦν δὲ ἄλλη λογιζόμενος ἄλλοθεν
 ἢ ἐμοὶ δόξει περὶ τοῦ ἐμοῦ παιδὸς μὴ τιμησάμενος μὴ βαύ-
 λουο τίθεσθαι, ἴσθι δὴ σκεπτόν ἐν αἰτίᾳ ἔξω ἐς ὕστερον."
 βασιλεὺς δὲ Ἑλλήνων ἀμείβετο ταῦτα. "ὦ βασιλεῦ, οὐκ ἂν
 δὴ ποτε τοῦ λοιποῦ ταύτην ἔμοιγε τὴν αἰτίαν αἰτιώμενος 10
 C ἐπιθείης σὺν δίκῃ. ἢ γὰρ καὶ μοι γενήσεται ὁ καὶς οὗτος ὃν
 σὺ ἔφησθα ἐπὶ ταῦτα ὠρμηῆσθαι, οὐδὲν τι ἦτρον ἐμοῦ συ-
 νειδόμενος, ἦδη. ἀὴ τότε σαφέστατα ὡς ἔχομεν εὐνοίας τε καὶ
 φιλοφροσύνης περὶ σέ τε καὶ τὴν σὴν δυναστείαν. ἦν δ' ἂν
 ἐπιτάττοις δίκην ἐκείνην ἐπιθεῖναι με, μὴ ἂν οὕτω μεμνημένοι 15
 δόξαιμι ὥστε τῷ ἐμοὶ τε καὶ σοὶ ἐχθρίστῳ τε καὶ παλεμιωτάτῳ
 διατεταμένῳ χαρίζεσθαι, ὀτιοῦν ἐνδεδόντα τῆς δίκης." ταῦτα
 εἰπόντι τῷ βασιλεῖ, ἐδέδοκτο Ἀμουράτῃ τὴν αὐτὴν ἀμφοῖν ἐπι-
 θεῖναι τὴν δίκην, κατὰ ταῦτα ἄμφο τῷ πατέρει ἐπαιτιωμένῳ τοῖς
 παισίν, ἔξορῶναι τὸ ὄφθαλμῶ ἐκατέρῳ ἐκείνοις. ὡς δὲ ταῦτα 20
 ἐδέδοκτο, ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, στρατεύμα ἄγόμενος ἢ
 ἐδύνατο πλεῖστον. καὶ διαβὰς ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἔτα ὁμοίως

11. εἰ γὰρ ἐν' ἐμοί?

13. ἦδη] εἶση?

ἔχοι μὲν P

impia aggradiatur, verum tuus accedat auxiliator et adiutor? absque
 tuo consilio haec parari quo pacto cogitare possum? verum si por-
 nas egeris de filio tuo, quas ego dictavero, certo sciam te in acie
 et invito ista contigisse. sin alia tibi quam mihi placuerit puniendi
 filii sententia, scito harum turbarum culpam omniae me in te trans-
 laturum." cui Graecorum rex respondet "nequaquam, o rex, haec
 culpam vere in me reicies. nam si nunc mihi daretur filius ille
 meus, quem ais adeo impia in te patrare, sane cogniturus esses li-
 quido, quam ardentissimis studiis te tuumque regnum complecterer.
 sin autem mihi animadvertendi in filium negotium iniuaxeris, ne me
 adeo dementem fore existimes, ut quicquam gratia repressus de poe-
 nae severitate remittam; praesertim cum is puniendus sit, qui tibi-
 que mihi que inimicissimus et infestissimus est." rex dicendi cum
 finem fecisset, placuit ut uterque parens suam filium simili poena,
 cum crimen utriusque simile foret, feriret. poena autem erat con-
 stituta, videlicet ut utriusque oculi eruerentur. haec ubi sunt de-
 creta, copiis quam potuit maximis succinctus festinavit in Europam.
 quibus transvectis in Europam, summo studio contendit adversus
 filium in eum locam, ubi eum cum Graecorum regia filio castra com-

ἐπὶ τὸν παῖδα, ὅπῃ δὴ ἐπυκνῶντο αὐτὸν ἐνοστροποπεδουόμε-
 νον σὺν τῷ Ἑλλήνων βασιλέως παιδί. οἱ δὲ τὸ Ἐυρώπης
 στρατεύμα συλλέξαντες ἐστροποπεδουόντο ἐν χώρῳ τινὶ Βυ-
 ζαντίου Ἀπικριδίου καλουμένῳ, οἱ δὲ τοὺς τε Ἑλληνας ἅμα
 5 καὶ τοὺς ἀρίστους ἀπ' Ἐυρώπης συλλέγεσθαι οἱ ὡς μάλιστα
 ἐλογίζοντο. ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ χαράδρῳ τινὶ ὡς ἐπὶ χάρῳ
 ἐστροποπεδουέτο Σουζῆς Ἀμουράτῳ παῖτι, τὸν πατέρα ἐπιόν-
 τα οἱ ἐπιδεχόμενος. Ἀμουράτης δὲ ὡς ἐνταῦθα κατέλαβη
 τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ τοὺς Ἑλληνας στρατοπεδουομένους, συν-
 10 ταξάμενος ἐπήει ὡς συμμύξων ἀντίπα τοῖς ἐναντίοις. ὡς δὲ
 ὑπὸ τῆς χαράδρας διεκωλύετο, ἐστροποπεδουέσατο καὶ αὐτός. P. 22
 συνέβαλλον, ἧ ἐνεχώρει, Ἑλλήνων τινὲς τοῖς τοῦ Ἀμουράτῳ
 στρατιώταις, καὶ ἐτρέψαντο τούτους, ὡς λέγεται. ὡς δὲ
 ἐφαίνετο χαλεπῶς ἔχειν τὸν χώρον ἐκείνον μάχῃ συναίψαι
 15 τοῖς πολεμίοις, νυκτὸς ἐλάσας ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ
 τὸ χεῖλος τῆς χαράδρας, ὡς ἐγγυτάτω γενόμενος τοῦ στρατο-
 πέδου τῶν πολεμίων ὡς ἕστα ἠπακούοιτο, φωνῇ τε μεγάλῃ
 ἐπικαλούμενος ὀνομασί ἄνδρα ἕκαστον, ὡς ἐνκλιζῶν ἅμα
 τῶν πεπραγμένων ἐκάστω, εἴ τι φιλότιμον πρόποτε ἢ ἀγαθὸν
 20 ξυνηρέθῃ γενέσθαι. μετὰ δὲ, εὐφημίζοντα ἕκαστον, παρὰ
 τὸ χεῖλος διεκύνοντα λέγεται ἐπιειπεῖν τοιαύδα "Ἄνδρες ἦρωες,
 ποῦ δὲ οἴχεσθε, ἀπολιπόντες ἐμὲ τὸν πατέρα ὑμῶν; ποῦ

4. Ἀπικρίδιον Η

16. ὡς ἂν ἐγγ.?

18. ὡς] καί?

munivisse acceperat. qui quidem coacto in Europa exercitu castra-
 metati sunt in Byzantii quodam loco, Apicridium dicto; quo sane
 congregatos esse constabat Graecos et optimos quosque ex Europa.
 ibidem iuxta torrentem quendam, quo quasi vallo munitur, castra
 locavit Sauses Amuratis filius, patris adventum expectaturus. Amu-
 rates cum exploratum haberet filium suum, additis Graecis, in praedi-
 cto loco castra posuisset, composito agmine accedit, praeliaturus cum
 hoste. cum autem praelium prohiberet torrens, etiam ipse torrenti
 castra imposuit. fama est Graecorum quosdam congressos cum Amu-
 ratis militibus eos fudisse. deinde cum cognovisset locum istum ad
 praelium committendam minus esse opportunum, noctu profectus e
 regione castrorum hostilium ad oram torrentis quam proxime ad ho-
 stium castra accedit. hinc cum facile exaudiri posset, sublata voce
 singulos nominatim inelamavit; quorum egregia facta locis tempori-
 busque notata, oratione secunda extollebat. deinde cum singulos
 satis collaudasset, equo transit torrentem, et talem orationem ha-
 buisse fertur. "virī heroes, quo fugitis relicto me, patre vestro?
 quare praecceptoris vestri disciplinam abiicientes, ad filium meum
 convertimini desertorem? qui ubi primum captus in meos venerit

Β τοῦ διδασκάλου τῆς διδασκαλίας ὑμῶν ἀφήμενοι ἐπὶ παιδα
 ἐτρέψαθε ἔτι ἀπαλλάττοντα, ὃν, ἐπειδὴν ἐς χεῖρα ἐμὴν ἀφί-
 κηται, συλλαβῶν μαστιγῶσω, οὐδέν τι ἄλλο λυμηνάμενος τὸν
 νεανίαν, ἂν μέντοι μόνον ὑμῖν βουλομένοις ἐξῆ ἐκείνον του-
 αῦτα ποιῆσαι. ἦν δὲ ἄλλοι πειρώμενοι τῆς γνώμης ἐμοῦ 5
 ἐθέλητε διὰ μάχης ἵεναι, ἵστε δὴ ὡς ὑμῶν οὐδὲν ὑγιὲς ἐσεῖ-
 ται τοῦ λοιποῦ. δεῦρο δὴ οὖν ἴοντες παρ' ἡμᾶς μηδ' ὅτιοῦν
 ὑπολογίσεσθε αἰδοῖ τῆς ἡμετέρας ἀρετῆς, καὶ ὑπὸ παιδὸς μα-
 στιγία αἰσχύνεσθε τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντες. καὶ ἐπόμνημι τὸν
 τὴν ἀρχὴν τῆνδε ἐμοὶ ἐπιτρέψαντα μηδένα μηδὲν ἔτι ἀνήκε- 10
 σιόν τι ἐργάσεσθαι." ταῦτα ἀκούσαντας τοὺς Σαουζέω στρα-
 τιωτάς αἰδεσθῆναι τε λέγεται τὴν βασιλέως φωνὴν (φωναεῖν
 τε γὰρ διάτορον μάλιστα δὴ ἀνθρώπων) καὶ περὶ σφῶν αὐ-
 τῶν δεδιέναι, τὴν τύχην αὐτοῦ καὶ ἀρετὴν ἐξεπισταμένους.
 V. 18 καὶ οὕτω πεισθέντας, ὡς ἐδίδουσαν σφίσι αὐταῖς λόγον ἐπὶ 15
 τῷ γεγονότι, νυκτὸς ἐκείνης ἀπαλλάσσοντο ἐκ τοῦ στρατοπέ-
 δου, ἀπιόντες ἢ ἐκάστῳ προεχώρει, τοὺς δὲ πλείους ἀφικο-
 μένους παρὰ τὸ Ἀμουράτεω στρατόπεδον παραιεῖσθαι ὡς
 ἀνάγκη προηγεμένοι συνελέγησαν ἐς τὸ Σαουζέω στρατόπε-
 δου. αἰσθόμενος δὲ ὁ Σαουζὴς ἀποδιδράσκοντας τοῦ στρατοπέ- 20
 δου τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ, σὺν τοῖς ἀρίστοις, οἷς ἑώρα εὐ-
 νουστατοῖς αὐτῷ, ᾤχετο ἐπὶ τὸ Διδυμότοιχον, συνεπισπομέ-

2. ἀτιάλλοντα? ἀπαλὸν ὄντα H

8. ὄπλη? μοx H μαστιγίου.

5. δὲ ἀποπειρώμενοι H

11. τοῦ P

manus, tergo suo poenas pendet. nam flagellis caedetur, si modo id
 per vos mihi licuerit; nec quicumque mali aliud adolescentis perpeti-
 etur corpus. sin spreta hac sententia mecum volueritis decernere
 ferro, pro certo habetote vos ad summam abituros miseriam, nec
 meam bonitatem unquam experturos. agite ergo, ad nos transite,
 nihil mali suspicantes. nec ob nostrae virtutis reverentiam, nec etiam
 propter filii flagellationem, ad me confluere erubueritis. iuro per
 eum cuius ope ad istud insigne imperium concendi, me nihil mali
 cuiquam vestrum illaturum." fama est Sauzis milites his auditis
 nonnihil confusos voce regis, quae erat clarissima, sibi que timuisse
 male, virtutem eius et fortunam optime callentes. attamen persuasi
 auctoritate dicentis, cum inter se multum essent collocuti, nocte ea
 quae insequabatur castra deserunt; et quo cuique opportunum vide-
 batur, eo dirigebat gressum. plurimi cum Amuratis castra intrassent,
 deprecati sunt culpam, factum excusantes, se non sponte, verum ne-
 cessitate circumdatos, castra Sauzis esse secutos. Sauzes ubi intellexit
 milites suos e castris aufugisse, nec non illos quos sibi fidissimos
 iudicabat abiisse, concessit Didimotychum. secuti sunt eum Graeco-

των καὶ τῶν παιδῶν ὅσοι ἐς τόνδε οἱ συτεπιλαβομένων τὸν D
 πόλεμον ὡς προθυμότερα, καὶ συμπροθυμούμενος ἐδόκει τού-
 των ἀντιλαβέσθαι ἢ ἐδόκει ἐρρωμενέστατα. πυθόμενος δὲ
 Ἀμουράτης ἤλανε κατὰ πόδας, καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. οἱ
 5 δὲ σὺν τῷ Σαουζῆ λιμῶ πιεζόμενοι, ὅτι σίτου οὐκ εἰσνε-
 χθέντος ἐς τὴν ἀκρόπολιν πρότερον καὶ ἐν βραχεὶ ἐπιλειο-
 πότος, παρεδίδουσαν σφᾶς αὐτοὺς χρῆσθαι ὡς ἂν μάλιστα
 αὐτῷ δοκοίη. Ἀμουράτης δὲ τὴν πόλιν λιμῶ παραστησάμε-
 νος εἶλε τὸν παῖδα αὐτοῦ Σαουζῆν, καὶ λαβὼν ἐξέκοψε τὸ
 10 ὄφθαλμῷ αὐτοῦ. τοὺς δὲ ἄλλους κελεῦσαι αὐτὸν δεδεμένους
 ἐπὶ κεφαλῇ κατὰ κρημνῶν κατενεχθῆναι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς P. 23
 τὸν ποταμὸν. τὸν δὲ ἐσκηνωμένον παρὰ τὸν ποταμὸν καὶ
 θεώμενον ἐπιφερομένους τοὺς τε ἀρίστους ἐπὶ κρημνὸν σὺν-
 δυο τε ἅμα καὶ σύντριεις ἀνακαγχάζειν, οἷς ἐπισπεύδοντα
 15 κυσὶ λαγῷ ἐπιδιώκουσι, παῖδας τῶν παρ' ἑαυτῷ ἀρίστων, σὺν
 τῷ Σαουζῆ ἀπιόντας, ἐκέλευσε τοὺς πατέρας αὐτῶν αὐτοχειρῶ
 διαχρήσασθαι. δύο δὲ τούτων λέγεται, μὴ ἐθελήσαντας τοὺς
 παῖδας αὐτῶν ἀποκτείνειν, αὐτοὺς τε ἅμα ἀνελεῖν καὶ τοὺς
 παῖδας αὐτῶν κελεῦσαι ἀνελεῖν. γνώμη δὲ ἔφρασκε τῶν πα-
 20 τέρων ἀφικέσθαι τοὺς παῖδας ἐπὶ τὸν Σαουζῆν, καὶ ἀφικέ-
 σθαι ταλαντευομένων αὐτῶν ἐπ' ἀμφοτέρα. ταῦτα δὲ ποιη- B
 σάμενον ἐπιτελεῖν, πέμψαντα ἄγγελον, τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ
 τὸν παῖδα τὰ αὐτὰ τούτῳ ποιῆσαι, ἢ συνέθετο αὐτῷ τὴν

14. οἷς] οἷα?

15. λαγῷ] cf. Hammer I p, 192

rum filii; quorum auxilio subnixus res quam animosissime gerebat. Amurates comperto filii discessu, e vestigio insecutus est, urbemque obsidione circumdedit. illi qui erant cum Sauze, fame oppugnati, cum antea nullum frumentum in arcem conguessissent, semet fidei Amuratis sine pactionibus tradidere. Amurates itaque cum urbem fame enectam accepisset, etiam Sauzem filium cepit; quem oculis privari iussit. Graecos autem reliquos ex urbe victos praecipites in flumen subiectum deiici imperavit. castris autem iuxta flumen fixis, spectabat optimates Graecorum ut praecipitarentur ex urbe, nunc bini, deinde et terni. studio deinde spectandi addictus, cum intervenisset ex improviso lepus a canibus agitatus, fertur cacinum sustulisse. posthaec parentibus eorum qui se iunxerant Sauzi seditionem concitanti, praecipit ut filios necarent suis manibus. patres duo fuere, qui noluerunt tam crudeliter exequi imperium. hinc et ipsi trucidati sunt simul cum filiis. nam dicere solebat nequaquam istos citra consilia parentum defecisse ad Sauzem. nunc autem cum fortuna utantur dubia, eos nutare in utramque partem. his ita expe-

ἀρχῆν. κἀκεῖνον δέ φασι λαβόντα τὸν παῖδα αὐτοῦ οὔει ζέ-
οντι κατενέγκαι τὸ ὄφθαλμῷ.

Τότε μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτα ἀμφὶ τόνδε τὸν πόλεμον
μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς Ἐμμανουῆλος ὁ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως
πατρὸς Θέρμην τὴν ἐν Μακεδονίᾳ, Θεσσαλονίκην ἐπικαλουμένην,⁵
ἐπιτροπεύων διῆθυσσε, καὶ τινος λαβόμενος ἐπιστάτου ἀμφὶ
τῆνδε τὴν χώραν τῆ Ὀφρῶν πόλει ἐπιβουλεύων εἰλω, πρὸς
δὲ καὶ νεώτερα πράττων πρὸς Ἀμουράτην, ἐπιπέμψας Χα-
C ρατίνην ἄνδρα μέγα δυνάμενον, διὰ σύνεσιν δὲ τὰ ἐς πόλεμον
οὐδενὸς τῶν παρ' αὐτῷ λειπούμενον, ἐπέτελλε τὴν Θέρμην¹⁰
αὐτῷ παρασησάμενον ἦκειν, ἄγοντα τὸν τοῦ βασιλέως Ἰω-
άννου παῖδα. Χαρατίνης μὲν δὲ ἐν τούτοις ἦν Ἐμμανουῆλος
δὲ αἰρήσεσθαι τὴν πόλιν οἰόμενος ταχὺ ὑπὸ Χαρατίνω, ἅτε
τῶν πραγμάτων τῶν ἐν τῇ πόλει πονηρῶς ἐχόντων καὶ ἐπ'
οὐθενὶ ἀγαθῷ οἱ ἀποβεβηκότων (αὐθαδέστερόν τε γὰρ αὐτῷ¹⁵
ἀχθόμενοι ἐχρῶντο οἱ τῆς πόλεως ἢ ὡς ἐχρῆν), ὡς εἶχε,
τάχιστα ἀπηλλάττετο διὰ θαλάσσης, ἐπὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ
ἐν τῷ ἔχων ἀπιέναι. ὡς δὲ ἐπιπέμψων αὐτῷ ὁ πατήρ προη-
γόρευεν ἄλλου πη ἀπιόντα ἀπαλλάττεσθαι, ὡς οὐκέτι αὐτῷ²⁰
D ἐόντ δέχεσθαι διὰ δέος τοῦ Ἀμουράτεω, ἔγνω δεῖν ἐς αὐτόν
ἔσθαι τὸν Ἀμουράτην, παραιτησόμενον εἴ τι μὴ ἐν δέοντι
διαπραξαμένῳ αὐθις αὐτῷ μεμελέτηκεν. Ἀμουράτης δὲ πυνθα-

2. κατενέμαι T

22. μεταμεμέληκεν?

ditis nuntium mittit ad Graecorum regem, ut filium suum plecteret,
sicuti initio convenerat; qui infundens oculis eius acetum fervidum,
visum ei ademitt.

Talem finem isti bello imposuit (1385). postea cum Emanuel,
regis Graecorum filius, Macedoniae Thermam, quam Thessalonicam
pominant, regens, et auxillum nactus, deprehensus esset Phorris urbi
insidias struere resque novas contra Amuratem moliri, misso Chara-
tine, potentissimo viro et militari scientia nulli postponendo, ei prae-
cepit ut Thermam occuparet, nec reverteretur, nisi adducens filium
Ioannis regis vinctum. his quidem Charatines efficiendis praecipue
intentus erat. Emanuel cum praesentiret urbem non posse sustinere
Charatnis vires, cum aliqui urbis res essent comminutae nec quic-
quam boni prae se ferrent (nam contumeliosius illum tractabant quam
fieri par erat, viro maxime infensi) quaspropter animo agitabat quam
ocysissime mari contenderet ad patrem. pater autem misso nuntio cum
edixisset ut alio quam ad se diverteret, quasi eum non amplius ex-
cipere auderet, Amuratis metu, statuit ire ad Amuratem, huncque
supplicii fatigare, ut sibi admissorum impunitatem concedat. Amu-
rates cognito filium regis ad se venire, eius admodum gavisus est ge-

νόμος τὸν βασιλέως παῖδα ἐπ' αὐτὸν ἀφικνεῖσθαι ἡγάσθη τε V. 19
 αὐτὸν τῆς γενναϊότητος, καὶ ἀπαντήσας ἢ πρότερον εἰσάθει
 ποιεῖν αὐτῷ ἐπελαύνοντι. ἔπειτα προσέειπε, καὶ ἐπισχόντι
 βραχὺ οὕτω διελέχθη. [μετὰ δὲ ταῦτα προσελύσας αὐτῷ
 5 ἔλεγε τοιαύδε.] “ὦ παῖ βασιλέως, ὡς μὲν σὺν δίκῃ τῇ ἐμῇ
 χώρα νῦν, πρότερον δὲ ὑμετέρα οὐση ἐπιβουλεύων ἕαλος,
 καὶ ταῦτα ὅσα διεπραξῶ σὺν δίκῃ διαπραγαγμένος εἴης, ἐπι-
 σταμένῳ μοι ταῦτα δοτὶ, καὶ ἤδη συγγνώμην σοι παρεχόμε-
 νος ἐν τῷ παρόντι, ὄρα μὴ εἰσαυθίς ἀλῶς τοιοῦτον ἐς ἐμέ P. 24
 10 καὶ τὴν ἐμὴν ἀρχὴν διαπραττόμενος εἴης. ἐμὲ τε γὰρ καὶ
 θεὸν ἅμα τὸν τοῦδε κηδόμενον, ἀποδεδειχῶς ἤδη φαυλότατά
 σε δὴ διαγενόμενον· ὡς ταύτῃ ἄμεινον ἔχει γεγόμενος, ἐφ'
 ὑμῖν τὰ τῆς Βυζαντίας πράγματα.” “ἀλλ' ἐγώ,” ἔφη ἐκεῖνος,
 “καὶ θεὸν αὐτὸν παρὰ σοῦ ἢ ἔχει ὡς ἄριστα διαίοντα αἰ-
 15 σθόμενος ἦα ἐπὶ σέ, ἐν τοσαύτῃ αἰτίᾳ γεγόμενος, ὡς ἂν μοι
 ἐπιτηδείως σχοίης ἐφ' οἷς πεπλημμέληταί μοι ἐπὶ σὲ καὶ τὴν
 σὴν βασιλείαν.” οὕτω δὲ καὶ Ἀμουράτης συνέγνω τε αὐτῷ
 τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐπιπέμπων ἐκέλευε τὸν
 παῖδα αὐτοῦ δέχεσθαι· ὃ δὲ ἐποίησε τὸ ἔντετατο, καὶ τὸν B
 20 παῖδα αὐτίκα προῖστο ἐς Βυζάντιον. Χαράτινης δὲ τὴν τε
 Θέρμην παραλαβὼν καὶ τοὺς ξυναφειστῶτας δουλωσάμενος
 μέγα εὐδοκίμει παρ' Ἀμουράτη, καὶ πρόσθεν μέγας ὢν παρ'
 αὐτῷ καὶ μέγιστον δυνάμενος.

3. ἐπισχόν τι H   12. γεγόμενα ἐφ' ἡμῖν H   14. περι? et
 μοι διαιωῖντα?   15. σέ] δὲ P   19. ἢ] οἶ P, οἷα H   20.
 τῆνδε P

nerosa indole. cui cum processisset, ut antea consueverat, obviam,
 primo eum allocutus est. deinde paulisper silentium tenentem, cum
 eum reprehendisset, reidentis ore sic locutum esse accepimus. “o fili
 regis, iure quidem convinceris, quod regioni nostrae, antea vestrae,
 insidiatus sis; et quaecunque feceris, iusto te fecisse compertum
 habeo. nunc autem cum tibi praeteritorum veniam impertiar, cave
 deinceps tulla adversus me meamque regnum coneris. mihi enim et
 huius rei curatori deo satis declarasti te pessimum esse factum. ita-
 que ubi melior nunc factus fueris, etiam res Europae sub vobis me-
 lius sicut habiturae.” “at ego” inquit ille, “sciens deum omnia quam
 optime agere, ad te veni tot criminibus irretitus, rogaturus veniam
 eorum quae in te regnumque impie commisi.” his dictis veniam de-
 dit Amurates; et ad patrem suum eum remittens, iussit ut filium
 cum bona gratia susciperet. qui imperata faciens filium illico ad-
 mittebat Byzantium. Charatnes occupata Thera, et defectoribus in
 servitatem reductis, plurimum gloriae invenit apud Amuratem, cum
 antea multum, nunc plurimum apud eum polleret.

*λέγεται μὲν περὶ Χαρατίνεω πολλὰ ἄξια λόγον, ὡς
 ὑποτιθεμένων Ἀμυράτη τὰ δέοντα καὶ τὰ πλείω ὑπηρετούν-
 τος διαπραττεσθαι μεγάλα ἅττα κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ Ἐθρώ-
 πην· καὶ λόγοι δὲ αὐτοῦ πρὸς Ἀμυράτην ἀπομνημονεύον-
 ται, ἐρίζοντος αὐτῷ περὶ συνέσεως καὶ στρατηγίας. ἐρομέ-
 5 νου γὰρ αὐτοῦ λέγεται “Ἀμυράτη ὦ βασιλεῦ, πῶς ἂν δὴ
 μάλιστα στρατηγῆ, ἕως ἂν βούλοιτό οἱ γενέσθαι, τούτων
 ῥαδίως ἐπιτυγχάνοι;” τὸν δὲ φάναι λέγεται “εὖ τε στοχαζό-
 μενος, καὶ τοὺς στρατιώτας ὡς οἷόν τε μάλιστα εὐεργετῶν.”
 τὸν δὲ ἐπανερθεσθαι “καὶ πῶς ἂν δὴ” εἰπόντα “στοχαζοίτο 10
 ὀρθῶς;” τὸν δὲ φάναι “εἰ μετροῶν τὰ εἰκότα μὴ σφάλῃται
 περὶ τὰ μέτρα.” ἐνταῦθα καυχᾶσαι λέγεται Χαρατίνην πάνν
 μέγα, καὶ ἐπειπεῖν “Ἀμυράτη ὦ βασιλεῦ, σωφρονεῖν ἄριστ’
 D ἂν δοκοίης. πῶς δ’ ἂν μετροίῃ, ἂν μὴ παρῶν ἑκάτερα θεω-
 ρῆ, τὰ τε δέοντα καὶ τὰναντία τούτων, καὶ τῶν μὲν ἀπέ-
 15 χαιοτο, τὰ δὲ αὐτῷ μεταδιώκοι ἐλόμενος, φθάνων τε τὸν τού-
 των καιρὸν, τὰ δέοντα,” διὰ ταῦτα δὲ ταχυτῆτα αἰνιτιτόμε-
 νος προφέρειν μέγα τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐς τὸ μέγαλα κατερ-
 γάζεσθαι, ὡς οὐδὲν ἄλλο πρὸ ταχυτῆτός τε καὶ σπουδῆς τὸν
 γε στρατηγὸν χρῆναι ἐπιτηδεύειν, καὶ πανταχοῦ παραγενόμε-
 20*

6. στρατηγός, δσα ἂν β. ? 15. καὶ add H

Extant enim huius Charatinis plurima memoratu digna, ut qui
 Amurati optima suggererit consilia; et pleraque egregia opera in
 Asia Europaque facta huius ex industria provenere. extant viri huius
 sermones quidam memoratu dignissimi, quos cum rege habuisse fertur,
 contendens cum eo super illis quae ad prudentiam reique militaris
 scientiam attinent. nam eum interrogationem instituentem, dixisse
 memorant “rex Amurates, quo pacto res bellicae administrandae sunt,
 ut eo quod desideras tuis copiis effici potiare?” regem aiunt respon-
 disse “si singulis occasionibus, ne aufugiant, diligenter fuero inten-
 tus; praeterea, si plurimis beneficiis militum animos mihi devinxero.”
 Charatinem subiecisse audio “at qua ratione occasiones non omiseris,
 praeterea scopum tuae militiae attigeris?” regem intulisse “si animo
 diligenter verisimilia quae ad scopum spectant pensitaverim; et in
 istis quae ad scopum faciunt non aberravero.” hinc tradunt Chara-
 tinem in maximum effusum cachinum dixisse “rex Amurates, plurima
 sapientia te instructum esse cerno. at quo pacto verisimilia diligen-
 ter animo expendas, nisi praesens utraque experimentis cognoveris,
 quae fieri quaeque non fieri oporteat? haec in consultatione ut re-
 spuas, illa ut maxima cura deligas.” ista ubi praecesserint, significat
 etiam requiri celeritatem, quae plurimum momenti ad res praeclare
 gerendas habet, ut nihil magis ducem quam celeritatem et indefes-
 sam curam in agendo et consultando sectari oporteat. praesens esse

τον ὅποι ἂν δέοι πη παρῆναι. ταῦτα μὲν οὖν διειλεγμένους ἀλλήλοις ἀποδείκνυσθαι γνώμας οὐ τοῦ δέοντος ἔλλιπείς.

Ἀμουράτης μὲν οὖν διῶν ἀπανταχῆ ὡς τάχιστα, δέους P. 25
 τε ἐπλήρου ἀπαντα καὶ φυλακῆς, Χαρατίγη χρώμενος ὑπη-
 5 ρότη τῷ πάντα ἀρίστῳ καὶ ἐς τὸ συλλαμβάνειν αὐτῷ καὶ
 ὀτιοῦν ξυνεπιλαβεῖσθαι, καὶ ἐπιτηδεῖως ἔχοντι ἐς τὰ μάλι-
 στα, καὶ οὐκ ὀλίγα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ποιησαμένῳ κατὰ
 τὴν Εὐρώπην. ὑπηγάγετο μὲν οὖν τσαάδε ἔθνη καὶ ἡγεμόνας
 τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐς φόρων τε ἀπαγωγὴν καὶ συνεπομέ-
 10 νους αὐτῷ ὅποι ἂν στρατεύοιτο. Ἑλλήνων βασιλεῖς εἶχε οἱ V. 20
 στρατευομένους. Ἐμμανουήλῳ δὲ ἡρέσκετο μάλιστα δὴ ξυμ-
 πάντων Ἑλλήνων. εἶχε δὲ καὶ τῶν Μυσῶν βασιλεία, πρὸς δὲ
 καὶ Ἀράγασιν τὸν Ζάρκου παῖδα καὶ Μπόγδανον τὸν τὴν Ῥο-
 δόκην κατέχοντα καὶ ἄλλους τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἡγεμόνας
 15 καὶ Τριβαλλῶν καὶ Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν. τούτων δὲ ἀπάν- B
 των κατεστρατευμένων, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡγεμόνων αὐτῷ
 συνεπομένων ἐς τοὺς πολέμους ἦλανε δὲ τελευτῶν. ὡς μὲν
 οὖν Ἕλληνας κατεστραμμένοι ἐδεδοῦλωνατο Ἀμουράτῃ τῷ Ὀρ-
 χάνεω, καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. καὶ νῦν δὲ τσαάδε ἂν
 20 λέγοιτο ἐς ὑπόμνησιν ἰκανῶς.

Ἰωάννης γὰρ ἐπεῖτε κατέσχε τὴν βασιλείαν, συνελύσας

5. τῷ τὰ? 10. στρατεύοιτο P: corr H 11. δὲ P

negligat, ubicunque sua praesentia opus fuerit. talia cum inter se conferrent sermocinantes, pronuntiarunt sententias, quantum pertinere videtur ad res gerendas, nequaquam inutiles.

Amurates quocunque movisset exercitus, statim metus adversariis oboriebatur. hincque accurate loca sua muniebant. usus est opera Charatinis viri optimi, qui in omnibus quaecunque rex facere aggrediebatur, operam suam locavit indefessam, regique maxima necessitudine devinctus fuit. adiutus ab isto viro non modica fecit, quas tendebant ad subiugandum sibi Europae imperium. tot sibi subegit gentes, tot in Europa duces stipendium pendentes; praeterea Graecorum gentes, quae cogebantur, quocunque terrarum duxisset, Amuratem militantem subsequi. Emanuele prae omnibus Graecis plurimum delectabatur. in Amuratis potestatem devenit rex Mysiorum Drageses, Zarci filius, nec non Pogdanus, qui Rhodopen imperio tenebat. accessere in dicionem et alii Europaei duces, Triballorum videlicet, Graecorum et Albanorum. his omnibus imperio suo admotis, etiam Asianis ducibus stipatus, deinceps quoslibet bello lacessere statuit. Graeci quo pacto ex regno in servitutem ceciderint, iam ante explanavimus. praedicta nunc breviter in memoriam revocare iuvat.

Ioannes ad regni gubernacula evectus Cantacuzenum, antecessor Chalcocondylas.

Καντακουζηνὸν τὸν πρόσθεν βασιλεύοντα Ἑλλήνων ἐς τὴν Ναζηραίων δίαιταν, ἐνεώρα γε τὰ Τουρκίων πράγματα ἐπὶ μέγα χωροῦντα δυνάμεως, ἀπέπλευσεν ἐς Ἰταλίαν. καὶ πρῶτα μὲν ἐπὶ Ἑνετοὺς τραπόμενος, ἐπικουρίας μὲν οὐδὲν τι ἀξίας λόγου τυχῶν, ἐδανείσατο χρήματα, ἐν νῆ ἔχων ἐπὶ τὸν 5 Γαλατίας βασιλέα ἀπεινάι. ἀφίκετο μέντοι καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν πρὸς ἐσπέραν ἡγεμόνας, δεόμενός τε ἐπικουρίας καὶ ἀποπειρώμενος ὡς οἶόν τε μάλιστα αὐτῶν. παριῶν τε ἐπὶ τῶν Κελτῶν βασιλέα κατέλαβε μὲν τὰ οἴκοι αὐτῷ διεφθόροτα καὶ πάνυ δὲ ἔχοντα μοχθηρῶς, τυχεῖν οὐδενός ὧν 10 ἔνεκα ἀφίκετο ἐπὶ Ἰταλίας. ἐπανὼν δὲ ἐπ' οἴκου, ὡς ἐγένετο κατὰ τοὺς Ἑνετοὺς, καὶ τὸ δάνειον οὐκ εἶχεν ἀπαιτούμενος ἀποδιδόναι ὃ ἐδανείσατο ἀπὼν ἐπὶ Γαλατίαν, κατεσχέθη τε αὐτοῦ ὑπὸ Ἑνετῶν, οὐ μεθιεμένων αὐτὸν ἀποπλεῖν οἴκαδε, ἄχρισ ἂν μὴ ἐκτίσῃ τὸ χρέος τοῖς δανεισταῖς. ὁ δὲ 15 Δὲν ἀπορία γενόμενος, ἐπιπέμπων ἐς Βυζάντιον παρὰ Ἀνδρόνικον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιτετραμμένον τὴν βασιλείαν, ἤξιον χρήματα ἐξευρόντα ἀπὸ τε τῶν ἱερῶν κειμηλίων καὶ ἄλλων τῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν πέμψαι οἱ ἱκανὰ ἀπολῦσαι αὐτόν, καὶ μὴ περιδεῖν αὐτόν ἐν φυλακῇ ὄντα πάνυ πολὺν διατρίβειν 20 χρόνον. ὁ μὲν οὖν Ἀνδρόνικος ἐν ὀλιγορῖα ἐποίητο τὰ ἐπεσταλαμένα αὐτῷ, οἷα περὶ τὴν βασιλείαν μαλακίζόμενος καὶ

2. τε?

8. αὐτῷ P: corr H

10. ὡς τυχεῖν?

rem suum, Nazaraenam sive monachum fieri compulit. deinde cum animadverteret res Turcorum incredibili augeri successu, navigavit in Italiam. primo adiit Venetos, oraturus auxilium. ubi cum parum auxilii esset consecutus, accepta a foeneratoribus magna pecuniae vi decrevit ad Galliae abire regem. nec omisit reliquos Occidentis principes, quos omnes quam maxime sollicitabat ad auxilium ferendum. cum venisset ad Gallorum regem, etiam huius res bello et seditione agitari cernit et admodum adversa uti fortuna. nec interim quicquam auxilii in Italia tulit. reditum maturans, cum venisset Venetias, non potuit usuras eius sprints exolvere quam a foeneratoribus mutuo acceperat. profecturus inde in Galatiam retentus est a Venetis, non sinentibus eum pedem usquam ferre, donec satisfacisset creditoribus. his rebus anxius misit Byzantium ad Andronicum filium, cui regnum commiserat, rogans ut pecuniam compararet tam ex ecclesiasticis quam ex reliquis regni thesauris; quam deinde ad se mitteret, ut se a creditoribus redimere posset: nec se negligeret iam longo tempore in carcere agentem. Andronicus his cognitis parum animum intendebat, cum nimis regno gauderet patremque despiceret. attamen ei

τῷ πατρὶ οὐ πάνυ τι ἀρεσκόμενος. ἐπιστέλλων ἔφρασε μῆτε
 τοὺς Ἕλληνας ἐπιτρέπειν αὐτῷ χρῆσθαι τοῖς ἰεροῖς, μῆτε
 αὐτὸν ἄλλοθεν ποθεν οἷόν τ' εἶναι χρήματα ἐξουρεῖν, ἐκέλευε P. 26
 τε ἄλλη τραπόμενον μὴ διαμέλλειν κηδεσθαι ἑαυτοῦ, ὅπως ἂν
 5 ἀπολύοιτο τοῦ χρέους. Ἐμμανουήλος δὲ ὁ νεώτερος βασι-
 λέως παῖς, πυνθανόμενος οἱ ἀνάγκης ἀφίκετο ὁ πατήρ αὐτοῦ
 βασιλεὺς ὑπὸ Ἑνετῶν, εὐρῶν χρήματα καὶ πορισάμενος ὅσα
 ἠδύνατο, ὅτι τάχιστα ἐπέβη νηός, καὶ διαπλέων ἐς τὴν Ἑνε-
 τῶν πόλιν ἀφίκετο, τὰ τε χρήματα φέρων ἀπέδωκε τῷ πατρὶ,
 10 ὅσα ἐπορίσατο κατὰ τὴν Θέρμην, ἣν τινα ἐπετέτραπτο καὶ
 καταλέλειπτο ἐπιτροπεύειν. καὶ ἑαυτὸν δὲ ἄγων παρείχετο
 χρῆσθαι τῷ πατρὶ, ὃ τι ἂν βούλοιο. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε
 φκειῶσθαι Ἐμμανουήλον τῷ πατρὶ ἐς τὰ μάλιστα συνήδη B
 ὄντα, Ἀνδρόνικον δὲ ἀπεχθάνεσθαι τὸ ἐντεῦθεν μεγάλως· καὶ
 15 τὸ μέγα δὲ ἔχθος ἀρξάμενον ἀπὸ τούτου ξυμβῆναι ἀλλήλοις,
 τὰ τε ἄλλα σφίσι καὶ ἐς τὴν βασιλείαν διαφερομένοις. ὁ
 μὲν οὖν βασιλεὺς Ἑλλήνων, οἷς ἦκε φέρων χρήμασιν Ἐμμα-
 νουήλος, τὰ χρέα τε ἀπελύετο πρὸς τοὺς Ἑνετούς, καὶ ἐπὶ
 Βυζάντιον ἐπανιῶν διεπρεσβεύετο πρὸς βασιλέα Ἀμουράτη,
 20 πέμπων τόνδε τὸν παῖδα αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἐπὶ τὰς θύρας V. 21
 αὐτοῦ. ἤξιον τε αὐτὸν ὡς οἷόν τε μάλιστα θεραπεύειν καὶ
 συστρατεύεσθαι ὅποι ἂν κελύοι, καὶ προσέχειν τε αὐτῷ τὴν

6. οἶ] οἰας P

22. προσεῖχον P

nuntiarī iubet Graecos nolle concedere ut sacros thesauros diripiat;
 nec se aliunde tantam pecuniae vim corraderē posse. proinde si se
 ipsum negligere nolit, alio se vertat ad pecuniam parandam, quo se
 liberare nexu possit. Emanuel filius regis iunior, cum audivisset in
 quantam necessitatem patēr suus rex a Venetis esset adactus, colle-
 cta et exacta quam maxima pecuniae vi navem conscendit, summaque
 celeritate usus venit Venetias. pecuniam omnem, quam exegerat
 Thermae, cui urbi regendae praefectus erat, patri obtulit. praeterea
 se ipsum quoque patri tradidit, ut se pro arbitrio uteretur. hoc fac-
 tum Emanuele patri et carissimum et familiarissimum reddidit: at
 alterum filium, nempē Andronicum, incitatissimo exinde odio perse-
 quebatur. quod cum hinc originem sumpsisset, pertinacius inhaesit
 utrisque, dum inter se dissiderent, inter caetera etiam propter re-
 gnum. rex Graecorum ea pecunia, quam Emanuel advexerat, credi-
 toribus Venetis satisfacit. reversusque Byzantium (1370) misit lega-
 tionem ad regem Amuratem; praeterea filium suum in ianuis regis
 stipendia facere iussit. Amurates imperavit Ioanni ut se quam ma-
 xima fide coleret, nec suam militiam, quocumque bellum verteret,
 detrectaret. Ioannes diligenter animum intendit, ne deinceps quid

γνώμην, ὥστε φυλάττεσθαι ἐπισικῶς μηδ' ὄτιοῦν ἐς τὸν βα-
 C σιλέα τοῦ λοιποῦ ἐξαμαρτεῖν. ὕστερον μέντοι Θεόδωρον τὸν
 παῖδα αὐτοῦ ἐπιπέμπων ἐς Πελοπόννησον τελευτησάντων τῶν
 τοῦ Καντακουζηνοῦ παίδων ἐν τῇ Σπάρτῃ, ἐγένετο ἐν τῇ
 Θέρμῃ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἐμμανουήλῳ, καὶ αὐτὸν τε τῆς Μα- 5
 κεδονίας καὶ Θετταλίας ἡγεμόνα. ἀφικόμενοι ἐς λόγους ἀπό-
 στασιν ἐβουλεύοντο ἀπὸ Ἀμουράτεω βασιλέως, τὸν μὲν οἴ-
 χεσθαι ἀπίοντα ἐπὶ Βυζαντίου μεταπεμπομένου αὐτὸν τοῦ
 πατρὸς ἐπὶ τὴν βασιλείαν, τὸν δὲ εἰσελθεῖν ἐς τὴν Πελοπόν-
 νησον καὶ ἐπιτροπεύειν τὰ κατ' αὐτήν, ἣ ἐδύνατο κράτιστα 10
 καὶ ἣ ἐδόκει αὐτῷ ἔξειν ὡς ἀσφαλέστατα. ταῦτα μὲν σὺν
 ξυνηρέχθη πρὶν ἢ Ἀνδρόνικον τὸν παῖδα βασιλέως ἀριστά-
 μενον σὺν τῷ Ἀμουράτεω παιδί τῷ Σαουζῆ ἔξενέγκαι πόλε-
 D μον ἄμφω τῷ Ἀμουράτῃ κατὰ ταῦτα. ὕστερον μέντοι καὶ
 τὰ ὑπὸ Ἐμμανουήλου ἐς νεωτερισμὸν πρασσόμενα ἀνάπυστα 15
 ἐγένετο βασιλεῖ, καὶ τὴν τε Θέρμην καὶ τὰ ταύτης χωρία
 Χαρατίνης ἀφείλετο αὐτόν. καὶ ὕστερον ἀπαγορευόντος τοῦ
 πατρὸς μὴ ἐπιβῆναι τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ Λέσβου
 ἀφικόμενον περιδεῖ γενόμενον τὸν Λέσβου ἡγεμόνα προαγο-
 ρεύειν ἀπαλλάττεσθαι ἐκ τῆς χώρας αὐτοῦ. κατασχέειν τριηρη 20
 ἐς Τροίαν διαβάνατα ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ μισθωσάμενον ἵππους
 ἀφικέσθαι ἐς Προῦσαν παρὰ βασιλέα Ἀμουράτην.

1. ἐς om P

8. ἐπίοντα P: corr H

19. προσαγορεύειν P

delinqueret, quo incurreret in offensam regis. postea filium suum
 Theodorum misit in Peloponnesum, defunctis Cantacuzeni filiis; qui
 mansit apud Emanuelem fratrem suum, Thermae praefectum. cui
 cum in colloquium venisset Macedoniae et Thessaliae dux, defectio-
 nem consiliis habitis moliebantur ab rege Amurate. alter filius re-
 diit Byzantium, accersitus a patre ad regnum. ipse autem ingressus
 Peloponnesum eius loca defendit quam optime. quae omnia ita mu-
 nivit ut sibi videbantur quam maxime tuta futura. haec quae modo
 recensuimus, evenere priusquam Andronicus una cum Sauzo defice-
 rent ab Amurate, amboque contra patres suos arma caperent. post-
 modum comperit Amurates etiam Emanuelem novarum rerum cupi-
 dum defectionem animo agitare; quem tandem Therma oppido sua-
 que dignitate spoliavit Charatines. deinde cum pater edixisset ne
 Emanuel suam intraret regionem, maturata fuga venit in Lesbum.
 cuius adventus cum terrorem maximum iniecisset duci insulam gu-
 bernanti, sua regione Emanuelem excedere iussit. qui cum incidisset
 in triremem solventem Troiam, transvectus est in Asiam. ibi
 conductis mercede equis profectus est Prusam ad regem Amu-
 ratem.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ Τριβαλλοὺς καὶ ἐπὶ
 Ἐλεάζαρον τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα, πρὸς τε τοὺς Παίονας P. 27
 τετραμμένον καὶ ἐξοτρύνοντα ἐκείνους στρατεύεσθαι ἐπ' αὐ-
 τόν. ὁ μὲν οὖν Ἐλεάζαρος ὡς ἐπύθετο Ἀμουράτην ἐπιέναι
 5 ἐπ' αὐτόν, παρεσκευάζετο στρατιὰν συναγείρων ἢ ἐδύνατο με-
 γίστην, καὶ ἢ ἐδύνατο κράτιστα ἀμυνόμενος. Ἐλεάζαρος δὲ
 θυγατέρας ἔχων ἐπὶ μὲν τῇ μιᾷ τούτων Σούσμανον τῶν Ὀδρυ-
 σῶν βασιλέα κηδεστήν ἐποίησατο, ἐπὶ δὲ τῇ ἑτέρᾳ Βούλκον
 τὸν τοῦ Βράγγου τοῦ Πλαδίκεω υἱόν, Καστορίας τε καὶ
 10 Ὀχρίδος τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἡγεμόνος. ἐπικτησάμενος δὲ μετὰ
 ταῦτα τὴν ἐν Μακεδονίᾳ χώραν Νικόλεω τοῦ Ζουπάνου ἐπὶ
 τῇ τελευταίᾳ Οὐγγλεσί τε καὶ Κράλεω τῶν ἡγεμόνων, τὸ τε
 Πρίστινον καὶ Νήστειαν οὕτω καλουμένην χώραν ὑπαγόμενον B
 ἄχρι ποταμοῦ Ἰλλυριῶν, Σάβα δὲ τὰ νῦν καλουμένου, προε-
 15 ληλυθέναι. ἐπὶ τοῦτον ὡς ἐστρατεύετο Ἀμουράτης ὁ Ὀρχά-
 κω, κατέλαβε στρατοπεδευόμενον ἐν πεδίῳ Κοσόβῳ οὕτω κα-
 λουμένῃ τῆς Πριστίνου χώρας. καὶ ὡς ἐνταῦθα παρῆν, ἐς
 πόλεμον παρετάσσετο, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν παῖδα ἀμφο-
 τέρω, Παιαζήτην τε καὶ Ἰαγούπην. τὸ δὲ ἐντεῦθεν Τοῦρκοι μὲν
 20 οὖν φασὶν Ἀμουράτην μαχεσάμενόν γε καὶ τρεψάμενον τοὺς
 περὶ Ἐλεάζαρον διώκειν ἀνὰ κράτος, διώκοντα καταλαβεῖν
 ἄνδρα Τριβαλλόν, καὶ ἐπικαταβάντα· τὸν δὲ ἐπιστρέψαντα

3. ἐξοτρύνοντας P: corr H
 βαλεῖν H

5. συνεγείρων P

21. κατα-

Tandem (1389) Amurates bellum Triballis intulit ipsorumque duci Eleazaro, qui ad Pannonios se contulerat, eosque incitabat ut contra Amuratem arma arriperent. Eleazarus ut rescivit Amuratem adversum sese cum exercitu pergere, contraxit copias quam potuit maximas, ut resisteret hosti adeuntē quam acerrime. Eleazarus cum haberet filias, una Susmano Odrysiorum sive Moldavorum regi in matrimonium collocata eum sibi generum paravit. alteram connubio iunxit Bulco Branci, qui fuit Pladicæ filius, regenti Castoriam et Ochridem Macedoniae regionem, quam antea Nicolaus Zopani filius tenuerat. mortuis autem ducibus Unglesē et Chrale, Pristinum et Nisteam, sic dictam regionem, subigens usque ad flumen quod Savum nominant progressus est. adversus hunc cum exercitum ductaret Amurates, missis exploratoribus cognovit eum insedissee cum exercitu campum cui Cosobo nomen erat. ibidem Amuratis contubernio militabant filii duo, Paiazites et Iagupes. Turci serunt Amuratem ibi praeliantem Eleazarum fugam facere coegisse. quem cum insequeretur quam velocissime, incidit in virum Triballum, in quem arma vertit. hic cum foret pedes, conversus iaculo transfixit Amuratis prae-

περὶ ἀκοντίσματος κατὰ τοῦ στήθους, καὶ οὕτω ἀνελεῖν βασιλέα
 C' Ἀμουράτην. "Ἕλληνες δὲ οὐ φασὶ μαχεσάμενον καὶ ἐπεξελ-
 θόντα, ὡς ἐτρέψατο τοὺς ἐναντίους, ἀποθανεῖν, ἀλλ' ἐν τῇ
 παρατάξει ἔτι μένοντος αὐτοῦ λέγουσιν ἄνδρα γενναϊότατον
 ἐθαλῆσαι ἐκόντα ὑποστῆναι ἀγῶνα κάλλιστον δὴ τῶν πώποτε 5
 γενομένων. τοῦνομα δὲ εἶναι τάνδρῃ τῷδε Μήλοιν. τοῦτον
 δὴ τὸν Μήλοιν φασίν, αἰτησάμενον ὅσα ἐβούλετό οἱ γενέσθαι
 ὑπὸ Ἐλεαζάρου τοῦ ἡγεμόνος, ὠπλισμένον ἐλαύνειν σὺν τῷ
 V. 22 ἱππῷ ἐπὶ τὸ Ἀμουράτεω στρατόπεδον, ὡς ἂν αὐτομολεῦντα
 ἀπὸ τῶν ἐναντίων. Ἀμουράτην δὲ λέγουσιν, ἐλπίζοντα αὐτο- 10
 μολεῖν παρ' ἑαυτὸν τὸν ἄνδρα, κλελεύειν ὑποχωρεῖν αὐτῷ ἐπι-
 D τρέπειν, ὥστε ἐλθόντα ἐπειπεῖν ὃ τι ἂν βούλοιο. γενομένου
 δὲ ἀγχοῦ τῶν θυρῶν βασιλέως ἤ ἔμνε, παραταξάμενος ἄρα-
 σθαι τὸ δόρυ, καὶ ἐπιόντα ὀρμήσασθαι ὀρμὴν πασῶν δὴ
 καλλίστην ὣν ἡμεῖς ἴσμεν, καὶ ἀνελόντα βασιλέα Ἀμουράτην 15
 αὐτὸν τε ἅμα αὐτοῦ ἀποθανεῖν γενναϊότατα. "Ἕλληνες μὲν
 οὖν οὕτω λέγουσι γενέσθαι, Τούρκοι δὲ ἐπεξερχόμενον μετὰ
 τὴν νίκην ἀποθανεῖν ὑπ' ἀνδρὸς Τριβαλλοῦ. ἐτελεύτησε δὲ
 Ἀμουράτης ἐνταῦθα ἐν Κοσόβῳ. καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ
 ἀπήγαγον ἐς Προύσην, ἐν ᾗ οἱ πρώην τάφοι τῶν Ὀτουμανί- 20
 δων πλὴν Σουλαϊμάνεω ἀποκεκλήρωνται, τὰ δὲ ἐπιόσθια
 Ἀμουράτεω ἐν πεδίῳ τῷ Κοσόβῳ κείμενα ἐν τάφῳ αὐτοῦ
 βασιλικῷ.

7. αἰτησόμενον P.

11. αὐτῷ καὶ ἐπ.?

12. ἐλθόντι RT

cordia; quo vulnere mortuus est. at Graeci a Turcis, quantum ad Amuratis mortem attinet, dissentiunt. aiunt enim eum non praeliantem nec hostes fugatos persequentem intercidisse: verum cum adhuc staret in acie, virum quandam generosissimum, nomine Miloem, voluisse certamen omnium quae unquam fuere pulcherrimum subire. hic, si sibi Eleazarus potestatem faceret eorum quae petiisset, pollicebatur se armatum profecturum ad Amuratem ut transfugam. Amurates cum illum ut transfugam ad se adventare crederet, iussit viro confestim cederent, quo quid vellet tuto eloqueretur. cum penetrasset quam proxime ad regis ianuas, offendit regem stantem in acie, ad praelium accinctum. hastam igitur accipiens aggreditur longe pulcherrimum, quod scimus, facinus. Amurates enim regem interficit, nec non ipse ibidem fortiter inter hostes praelians occubuit. haec est Graecorum de obitu Amuratis sententia. at Turci aliter sentiunt, videlicet eum persequentem hostes, parta iam victoria, a viro Triballo esse peremptum. Amurates quidem mortem obiit, ut explanavimus, in Cosobo campo. huius corpus abduxerunt Prusam, ubi sepultura erat omnium regum Otomanidarum, praeterquam Sulaimanis. intestina autem regio more sepeliverunt in Cosobo campo.

Ἐπιλεύθησε δὲ βασιλεύσας ἔτη ἑπτὰ καὶ πενήκοντα, P. 28
 ὑπ' ἀνδρὸς Τριβαλλοῦ, τελευτῆν οὐ κατὰ βασιλέα τοσαῦτα
 δὲ ἔτη διαπολεμοῦντα καὶ ἔργα μεγάλα ἀποδειξάμενον, ὃς
 τοὺς μεγάλους ἐν τῇ Ἀσίᾳ πολέμους καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ δια-
 5 πολεμήσας ἕξ καὶ τριάκοντα, ἐς τοσοῦτον αὐτῷ μετῆν τύχης
 τε ἅμα καὶ ἀρετῆς ὥστε μηδέποτε ἤττηθῆναι ἐν μάχῃ, δύ-
 ναμιν δὲ καὶ χώραν ἀξιόχρεων ὑπαγόμενος, κατ' ἅμφω δὲ
 τῷ ἡσείρω, ἐς γῆρας ἤδη βαθὺ ἀφικόμενος μὴ μεθίεσθαι
 τῶν πολεμίων μάχης, ἀλλ' αἰεὶ λυττῶντι εἰσπέναι ἐπὶ τῆν μά-
 10 χην, ἀκλήστον δὲ αἱμάτων γενόμενον ἀπανταχῆ. ἦν δὲ αὐτῷ
 παῦλα τῶν πολεμίων ἢ τῶν κυνηγεσίων ἄγρα, μελέτη τε ἅμα B
 καὶ κριβή. καθῆστο δὲ οὐδαμῆ οὐδέποτε, ἀλλ' ὀπότος μὴ μά-
 χοιτο, κυνηγῶν διετελεῖ. πλεῖστα δὲ ἐς τοῦτο τῶν πρὸ αὐ-
 τοῦ βασιλέων δόξαντος αὐτοῦ ἐνευδοκιμεῖν, σποδθῆν τε ἅμα
 15 καὶ ταχυτῆτα ἐνδεικνύμενος οὐδαμῆ ἐλάσσονα ἐπὶ γῆρας ἢ
 ἐπὶ νεότητος. ἦν δὲ πρὸ πολλῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων τε καὶ
 βασιλέων, καὶ πάντη ἀοκνύτατός τε καὶ σπουδαιότατος ἐς
 πάντα. πάντων δὲ ἐφαπτόμενος οὐδ' ὀτιοῦν παρῖει ὑπόλοι-
 πον τῶν πράττεσθαι ὄνομένων. καὶ ἐπὶ φόνον ἐλάσαι μέγι-
 20 στον δὴ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἄκοῆν παρειλήφραμεν, λόγου
 μέντοι ἐπιεικείᾳ χρώμενος ἐς τὰ μάλιστα προσφέρεσθαι τοῖς C
 τε ὑπὸ χεῖρα αὐτοῦ καὶ τοῖς ἡγεμόνων παισὶν ὡς μετριώ-

1. τριάκοντα H   3. τε?

Mortuus est, cum regno praefuisset annis quinquaginta septem, vitaeque exitum habuit interfectus a Triballo, non qui regem decebat talem, qui tot annis bella gessisset multaque et praeclara opera fecisset; praeterea qui magna bella in Europa Asiaque numero triginta septem confecisset, tali usus et virtute fortunaque ut in nullo victus succubisset. adhaec magnam potentiam regionemque plurimam in utraque continente sibi paravit, cum ad multam iam processisset aetatem. nunquam cupidine rerum sed rabie trahebatur ad praelium, nec unquam cruore saturari potuit. quando otium ab hoste erat, venationi indulgebat studiis et tranquillitati se nunquam dabat: verum cum nullus foret hostis, venationi incumbebat, cuius peritia antecessores suos longe exellebat. diligentiam et celeritatem in rebus gerendis non minorem senex quam iuvenis ostendebat. promptitudine et alacritate indefessa plurimos illustres duces et reges in rebus gerendis anteibat. omnia sic aggrediebatur, ut nihil eorum quae necessaria forent negligentibus omitteret. maiorem hominum caedem fecit quam omnes sui antecessores. subditos maxima regebat sermonum aequitate et comitate. ducum fillis conversabatur quam moderatissime. expeditissimus fuit ad honorandum et compel-

τατα. και τιμησαι δε ανδρα εκαστον και προσειπειν ετοιμο-
 τatos, και τους μεθ' εαυτου εξοτρυναι εις μαχην δεινότητας,
 χρῆσθαι τοις τε πράγμασι δεινός απανταχῃ γενόμενος ἦν, ἢ
 φασίν, ὁπότε ἴοιτο ἐπὶ μάχην, χαρίεις τε ἰδεῖν και ἐπικέ-
 στατος εἰς τὸ διαλέγεσθαι. και τὸν μὲν ὄτιοῦν εξαμαρτόντα 5
 ἐτιμωρεῖτο ἀφειδέστατα, και προσδιαλέγεσθαι μετριώτατος.
 ἐμπειδοῦν λέγεται τὸν ὄρκον αὐτοῦ μάλιστα δὴ τῶν τοῦ γέ-
 νους τούτου βασιλέων. και πολλούς διὰ ταῦτα ἀντίκα ἔ-
 σθαι ἐς αὐτὸν θαρροῦντας, μηδ' ὄτιοῦν ὀλομένους πείσεσθαι
 D χαλεπόν, πρὶν ἢ ἐς χεῖρας αὐτοῦ ἐλθόντας διαπειρῶσθαι τῆς 10
 δυνάμεως αὐτοῦ. και τὸν γε μέγα φρονοῦντα και ἀνθαδέ-
 στερον αὐτῷ προσφερόμενον τῶν γε ἐς αὐτὸν ὄτιοῦν πεπλημ-
 μεληκότων μηκέτι χαίροντα ἀπαλλάττεσθαι. φοβερῶτατον δὲ
 γενόμενον τοῖς ὑφ' αὐτῷ φιλεῖσθαι μάλιστα δὴ ἡγεμόνων
 ἐπυθόμεθα αὐτόν, ὥστε μηδὲ κακῶς οἶσεσθαι ὡς ἦν ἐπὶ τόνδε 15
 τὸν ἀνδρα ἐστρατεύετο Τεμήρης ὁ βασιλεύς, μὴ ἂν οὔτω
 V. 23 φανυλότατα θέσθαι τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἢ μαχεσάμενον περι-
 φανῶς μὴ περιγενόμενον τοῦ Τεμήρηω μὴ μέντοι μηδὲ ἤτη-
 P. 29 θῆναι, ἐλομένῳ χώραν ἐς τὸ διαμαχεσθῆσθαι καθ' ἦν ἂν μὴ
 ἤτιῶντο ῥαδίως, ἢ μὴ μαχεσάμενον μεγάλα ἂν βλάψαι τὸν 20
 Τεμήρηω βασιλέωσ στρατὸν ἐπιόμενον αὐτῷ και ἐπιτιθέμε-
 νον, ἢ αὐτῷ προχωροίῃ.

7. δὲ P

14. δὲ P

landum virum quemlibet. maxima vi praeditus fuit ad cohortandos
 militum animos, si praelium ineundum fuerat. maxima erat eius in
 rebus gerendis vehementia, adeo ut semper, quando manus consere-
 rentur, ubique praesto esset. aspectu non torvus verum mitis erat,
 sermoneque blandissimus. peccanti nullam delictorum concedebat
 impunitatem, verum eum meritis subiiciebat poenis. sermonis erat
 parcissimus. confirmasse fertur prae reliquis generis sui regibus ius-
 iurandum. hinc cum plurimi contra ipsum audacissime insurgerent,
 existimasse nihil periculi accepturos; quod tamen cognita eius potentia
 secus accidit. eum qui se magnifice efferebat et ob id contumacius
 resisteret, praeterea eum qui aliquid in ipsum deliquisset, nequaquam
 laetitia ebrium dimisit. cum foret suis vel maxime metuendus, attam-
 en certum est eum plus favoris quam reliquos duces omnes apud
 suos obtinuisse. ne quis igitur persuadeat quod hic vir, si armis ap-
 petitus fuisset a Temire, pessime istud bellum administrasset. pu-
 gnasset etenim fortiter, et si non victor, non tamen victus isto ex
 paelio excessisset: pugnae enim locum elegisset opportunum, in quo
 non facile vinci potuisset. Temiris autem exercitum hostiliter acce-
 dentem, ut ferro, ubicunque occasio se dedisset, decerneret, gravissi-
 ma clade affecisset.

Ὡς μὲν οὖν ἐτελεύτησεν Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνω, αὐτίκα οἱ ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Ἀμουράτεω ἀρμостаὶ Παιαζήτην τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα κατεστήσαντο βασιλέα.

Defuncto Amurate, Orchanis filio, regii satrapae, qui sanulis praeerant, Paiaziten, Amuratis filium iuniorum, in imperio magno consensu collocant.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SECUNDUS.

P. 30 *Ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησεν Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω ἕπ' ἀνδρὸς*
V. 24 *Τριβαλλοῦ, αὐτίκα οἱ ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Ἀμουράτεω*
1389 *ἀρροσταὶ Παιαζήτην τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα ἐστήσαντο*
βασιλέα. ὁ δὲ αὐτίκα, ὡς ἔσχε τὴν βασιλείαν, μεταπεμπτὸν
Ἰαγούπην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐποίησατο ὡς ὑπὸ τοῦ πατρὸς
καλούμενον τοῦ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὰς βασιλείους θύρας, φοι-
τῶντα καὶ πρόσθεν ὁπότε καλοῖτο. οὐδ' ὄτιοῦν δὲ τῶν πρα-
χθέντων ἐπιστάμενος ἀφίκετο καλούμενος ἕπ' αὐτοῦ, καὶ ὡς

Postquam mortem obiit Amurates Orchanis filius, preemptus a viro Triballo, statim satrapae, qui regebant ianuas regis, Paiaziten Amuratis filium iuniorum pronuntiant regem. hic ubi primum in regno est positus, accersivit Iagupen (nostri Soleimannum vocant) fratrem, quasi vocaretur a patre Amurate; ad quem quocumque tempore vocabatur, promptissime ad ianuas (sic aulam Turci vocant) accedere consueverat. rerum itaque omnium quae parabantur ignarus in ia-

ἐγένετο παρ' αὐτῶ, συνελήφθη καὶ ἐτελεύτησε. καὶ ἐχρήσατο ἢ νομίζεται τοῖς τοῦ γένους τοῦδε βασιλεῦσιν ἐς τοὺς ἀδελ- P. 31
φοὺς ποιεῖν, ὡς ἀγχόνη δέοι τελευτᾶν τὸν βίον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ οὐ σιδήρῳ νερόμισται.

- 5 Ὡς μὲν οὖν τῷ βασιλεῖ τῶδε ἐξείργαστο τὰ ἐς τὸν ἀδελ-
φὸν καὶ ἐβασίλευε, παρετάξατό τε αὐτίκα ἐς μάχην, καὶ συμ-
βαλῶν ἐτρέψατό τε τοὺς Τριβαλλοὺς. καὶ ἐν τῆδε τῇ μάχῃ
πολλὰ τε ἀπεγένετο τοῦ στρατεύματος. ὡς γὰρ οἱ Τοῦρκοι
ἐτρέψαντο, ἐπεξῆλθον διώκοντες ἀνὰ κράτος, καὶ διέφθαιρον
10 τοὺς Τριβαλλοὺς, ἱκπεύειν τε ὄντες ἐκείνων ἀμείνους καὶ ἱπ-
πους πολὺ βελτίους ἔχοντες, ὥστε καταλαμβάνειν τοὺς φεύ-
γοντας. ἢ μὲν οὖν ὑπ' Ἑλλήνων λέγεται, ταύτη ἐγένετο· ὡς
δὲ αὐτοὶ Τοῦρκοι φασίν, οὐ Παιαζήτεω γενέσθαι τὴν νίκην B
τῆδε, ἀλλ' ἀπὸ Ἀμουράτεω τὴν τε μάχην γενέσθαι καὶ νίκην
15 ἐκείνου, καὶ Ἐλεάζαρον τὸν ἡγεμόνα [ἐκείνου] ὑπ' ἐκείνῳ
στρατηγῶντι ἀποθανεῖν ἐν τῇ μάχῃ. Τοῦρκοι μὲν δὴ οὕτω
λέγουσι γενέσθαι, οὐκ ἔχω δὲ συμβαλέσθαι ὡς ἐν τῇ παρα-
τάξει ἐν βραχεῖ τινὶ χρόνῳ τὸν τε ἀδελφὸν ἀνείλε καὶ ἐς
μάχην καθίστατο αὐτίκα, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἀράμενος τὸ δόρυ
20 ἔλοι τε ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ ἐξίει διαχρήσασθαι μηδενὸς αὐ-

1. ἀδιῶν P: corr H 3. δέ οἱ T

nuas vocatus venire haud supersedit. venienti Paiazites manus vio-
lentas iniici atque necari iubet fratrem. at interfectus est secundum
eum morem quem Turcorum reges in trucidandis fratribus obser-
vare solent. haud enim ferro obtruncatus, verum laqueo prae-
focatus est, quemadmodum tenet regum illorum consuetudo.

Rex cum in hunc modum fratrem perdidisset regnumque sibi stabi-
lisset, illico copias in aciem eduxit, commissoque praelio Triballos in
fugam coniecit. isto in praelio quam longissime ab exercitu in hostes
evectus est. Turci enim fugatis hostibus insecuti sunt fortissime, Tribal-
losque, quos equitandi peritia antecedebant, neci dederunt. nam equi
Turcorum multo praestantiores erant equis Triballorum: proinde fu-
gientes facile indispicebantur. si Graecis fides habenda est, dicemus ea
quae modo tradidimus, isto pacto contigisse. Turcorum autem alia
super his est sententia. nam perhibent istam victoriam non adscri-
bendam esse Paiaziti, verum Amurati, cuius ductu praelium istud sit
factum; eademque victoria evenerit, cum ipse Eleazarum Triballo-
rum ducem in ea pugna trucidaverit. Turci in hunc modum, quan-
tum ad istud praelium attinet, sentiunt. at ego coniecturam facere
nequeo, quomodo in acie, brevi admodum tempore interfecto, fra-
trem necaverit, et deinde in praelium illico redierit. praeterea du-
bito quomodo Triballus arripuerit hastam regemque nisus sit perdere,

τῷ ἐμποδῶν γενομένου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴτω ὄπη ἐκάστῳ
 C προσφιλὲς ἡγεῖσθαι περὶ αὐτῶν· ἐπεὶ δὲ Παιαζήτης παρὲ-
 V.25 λαβε τὴν βασιλείαν, καὶ τῇ ἐς τοὺς ἐναντίους νίκη ἐχρήσατο
 περιφανεῖ, πολλῶν τε καὶ αὐτοῦ ἀποθανόντων ἐν τῇ μάχῃ
 καὶ τελευτήσαντος τοῦ ἡγεμόνος, ἐπέδραμέ τε σύμπασαι τὴν 5
 Τριβαλλῶν χώραν. καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ὕφ' αὐτῷ ποιη-
 σάμενος, καθίστησι τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῷ ἢ ᾗτε ξυνοίσεσθαι
 ἐπὶ τὸ ἄμεινον, καὶ Ἑλλησι σπονδὰς ἐποίησατο. καὶ τοῖς
 περὶ Μακεδονίαν ἡγεμόσιν εἰρήνην ποιησάμενος τὴν Σκοπίων
 ᾤκισε πόλιν, παμπόλλους τῶν Τούρκων ἀπὸ τε τῆς Εὐρώπης 10
 καὶ ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἀγαθῶν σὺν γυναιξί τε ἅμα καὶ παισὶ.
 D ταῦτα δὲ ἐποίει, ὡς ἔχοι ἀπὸ ταύτης ὀρμώμενος ἄγειν καὶ
 φέρειν τὰ Ἰλλυριῶν πράγματα. ἐπέδραμε μὲν οὖν καὶ τὴν
 Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ πολίσματα ἅττα ἐλὼν ἠνδραποδίατο,
 καὶ τὴν τε Ἀλβανῶν χώραν ἐπιπέμψας στράτευμα ἐληίζετο 15
 ἔστι ἐπὶ τὴν ἐς τὸ Ἴόνιον παράλιον χώραν, καὶ τὴν περὶ
 Ἐπίδαμον.

Καὶ Ἕλληγες μὲν αὐτῷ ἐφείποντο στρατευόμενοι ἅμα
 ὄπη ἂν ἐλάυνου, ὃ τε Ἰωάννου τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων παῖς
 Ἐμμανουῆλος, καὶ Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου παῖς Ἰωάν- 20
 νης. τούτους γὰρ ὡς τὸ ὀφθαλμῶ ὄξει ζέοντι περιέχει, πα-
 P.32 ρείχετο αὐτοῖς τὴν δίαίταν ἀμφοῖν. οἳτοι δ' ὡς ἐγγουσαν

1. γενομένη P: corr H
 corr H

12. ἔχοιεν P

13. ἀπέδραμε P:

nullo prohibente. verum cuilibet suum sit hac de re liberum iudicium. postquam Paiazites regni gubernacula suscepit, victoriamque illustrem devictis hostibus est adeptus, nec paucis interim suorum amissis insuper Triballorum ducem in acie peremit, non socordiae se corrupendum dedit, verum praedabundus universam peragravit Triballorum regionem. captisque mancipiis plurimis regno suo eam formam induxit, quae sibi optima et commodissima videbatur. Graecos sibi foedere iunxit. pace cum Macedoniae ducibus inita, in Scopiorum urbem coloniam duxit, deductis eo plurimis ab Europa Asiaque Turcis cum uxoribus et liberis. hoc autem ideo facere aggressus est, ut hinc profectus res Illyricorum agere et ferre tuto posset. incursionem fecit in Illyriorum regionem, captaque oppidula penitus diripuit. exercitum misit in Albanorum regionem maritimam versus Ionium et Epidamno finitimam, praedasque ex ea egit.

Graeci sequebantur armati, quocumque exercitum ipse movisset, excepto Emanuele Ioannis Graecorum regis filio, necnon Ioanne senioris Andronici filio. his enim cum ferventi aceto eorum oculos cruisset, domi victum praebuit Byzantius rex. qui cum cognovissent

ὄρωτες ἐπὶ σφίσιν αὐτοῖς, καὶ ὅτι τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ τὸ
 ἄμεινον διακείτο χρόνου ἐπιγενομένου σφίσι, τῇ τε γυναικὶ
 καὶ ἀλλήλοις ἐς λόγους ἀφικόμενοι, καὶ τινων ἄλλων ἐς τὴν
 ἐσθήτην ταύτην ἐξηγουμένων καὶ συνειλαβομένων, ἀπέδρα-
 5 σαν ἐς τὴν κατανατικρὺ Βυζαντίου πόλιν Γαλατᾶ τῶν Ἰα-
 νουῶν. ἐντεῦθεν δὲ ἀφίκοιτο παρὰ βασιλέα Παιαζήτην, καὶ
 ἀφικόμενοι ἤξιον σφίσι ἐπικουρίαν δοθῆναι ὡς ἐπὶ τὴν
 ἑαυτῶν πόλιν ἐλαύνειν, καὶ ἐδόοντο κατάγειν σφᾶς. ἔλεγε δ'
 10 ἐς ὅσιν τῷ βασιλεῖ ἀφικόμενος τοιάδε “ἔμοι μὲν οὖν, βασι-
 λεῦ, συμφορᾷ πεπληγμένῳ τοιαῦδε, τύχη τῇ ἀμείνονι ἐπιτρέ-
 ψας ἔμμαντὸν καὶ θεῷ τῷ πάντα ἐφορῶντι, βέλτιον ἔχω ἔμμαν- B
 τοῦ, καὶ μοι χάριν ὃ δαίμων κατέθετο οὐκ ἀγῆ· ὄραν γὰρ
 ἤδη ἐμοὶ κατέλιπε βραχὺ πάμπαν τῆς ὄψεως ἀφελόμενος, τὴν
 τε βασιλείαν ὑπισχεῖται, καὶ τὴν βασιλείαν ἀνήκουσαν ἐμοὶ
 15 θέμις ἀποδιδόναί. ταύτην δὲ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, ἣν ἐμοὶ
 πέδῃ, ἔξεις τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι ὅπως ἂν σοι δοκίῃ, ἣν
 ἐμοὶ ταύτην ἀποδεδωκὼς ἔσῃ, ἣν ἰππέας τετρακισχιλίους μά-
 λιστα παρεχόμενος ἐπεσθαί μοι ἐπὶ μῆνας δύο κελεύῃς. εἰσὶ
 δὲ παρ’ ἡμῖν σχεδὸν οἱ τοῦ ἄστως γένει τε καὶ πλούτῳ προ-
 20 φέροντες, καὶ τούτων οὐκ ὀλίγοι εἶποντο ἂν μοι ἐνθάδε, εἰ μὴ
 εἰδείην ἐν τῷ ἄστει ἐμοὶ τυγχάνειν ὄντας καὶ ἐμοὶ τιμωροῦν-
 τας, ἐφ’ ὃ τι ἂν γνοίην ἡμῖν ἐπιτήδειον εἶσεσθαι. φόρον δὲ C

2. διακείτο? 20. ἐνθένδε P: corr H 21. τιμωροῦντα
 P: corr H 22. γνοίεν?

tandem oculos melius habere, colloquentes inter sese, et cum uxore
 adiutantibus et aliis gnauiter, aufugerunt in Galatiae urbem, quae
 Pera dicitur, e regione Byzantii sitam. hinc perrexerunt ad regem
 Paiazitem, orantes auxilium, quo muniti in suam possent redire ur-
 bem avitamque recuperare regnum. at cum in conspectum regis ve-
 nisset, ferunt eum talem exorsum esse orationem. “me quidem, o
 rex, tam gravi calamitate perculsum cum meliori fortunae deoque,
 qui omnia videt, commendarim, melius nunc quam fortunae meae
 patiantur habeo. praeterea deus gratiam mihi rettulit haud iniuncun-
 dam. nam cum visum mihi totum pens ademerit, reliquit tamen ut
 parum cernam, polliceturque regnum. fasque est ut regnum quod
 iure ad me pertinet, mihi restituatur. hoc autem regnum nostrum,
 si me audieris, in posterum experiere ad omnia tibi obsequentissi-
 mum, si tua ope adiutus id recepero. id eveniet, si mihi dederis
 equites quater mille, eosque me sequi iusseris mensibus duobus.
 stant autem a partibus nostris ii qui in urbe genere divitiis prae-
 stant. horum non pauci me comitarentur, nisi scirem eos in urbe
 mea negotia procurare, meque tandem adiuturos in quacunque re

τῷ αἰῶ οἴκῳ πολλαπλάσιον ὑπισχνῶμαι ἀπάγειν ἔτους ἑκα-
 στου, καὶ ἄρμωστέην ἔχειν ἐν τῇ πόλει." βασιλεὺς δὲ ἀμεί-
 βετο τοῖσδε "ἐμοί τε οὖν, ἐπεὶ τε ἐπυθόμην ὡς ὄρῶν ἤδη σοι
 καταλείπεται, ἡδομένῳ τέ μοι ὁ λόγος ἐγένετο, καὶ χάριν
 οἶδα τῷ Θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων δημιουργῷ τήνδε σοι τὴν 5
 χάριν καταθεμένῳ· ἦκεις δὲ ἐπὶ ἄνδρας σοι προσφιλεῖς, καὶ
 ἀμυνοῦντάς σοι εἰς ὅσον ἂν ἐξῆ διαπραΰσασθαι, ἐφ' ὃ τί περ
 ἦσθα ἀγωνιζόμενος. τίσομαι δὲ βασιλέα τὸν σὸν πατέρα
 οὕτως ὥστε μηδέποτε ἐσαυθις βουλευέσθαι περὶ ἐμὲ νεώτερα
 πράγματα. Ἰθὶ δὲ τούτους λαβῶν οὓς σὺ ἔφησθα, χῶρε δὲ ἐπὶ 10
 D τὴν πόλιν πρᾶσσω ὅπως ὡς βέλτιστα ἔσοιτό σοι καταγομένη
 ἐπὶ τὴν πατρίδα." ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐτοιμούς παρείχετο
 τοὺς ἱππέας, Ἀνδρόνικος δὲ τούτους λαβῶν ἤλαυτεν ἐπὶ Βυ-
 V. 26 ζάντιον. Ἰωάννης δὲ καὶ Ἐμμανουήλος ὁ παῖς αὐτοῦ, ὡς
 ἐπύθοντο τάχιστα Ἀνδρόνικον σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ ἐλαύνοντα 15
 ἐπὶ σφῶς, ἐσῆλθόν τε ἐς τὴν τῆς Χρύσεας οὕτω καλουμένην
 ἀκρόπολιν, καὶ παρεσκευάζοντο ὡς πολιορκησόμενοι. Ἀνδρό-
 νικος μὲν οὖν ἐλάσας ἐπολιόρκει, μετὰ δὲ ταῦτα ὁμολογίᾳ
 χρησάμενος εἶλε τὴν ἀκρόπολιν, εἰς τι κλώβιον ἐμβαλλομένῳ
 μετέωρον, καὶ καθείρξεν ἄμφω ἐς πύργον τε, καὶ εἰρκτὴν 20
 βραχεῖαν συνελάσας ξυλίην πεποιημένην ἐντὸς τοῦ πύργου,
 P. 33 καὶ τήντε βασιλείαν κατέσχε, τὸν τε πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἔχων

19. ἐμβαλλομένου RT: corr H, qui haec εἰς τι κλ. ἐμβ. μετέωρον
 post πύργον ponit, omisso τε

ipsorum auxilio opus habuero. promitto etiam me tibi quotannis da-
 turum tributum maximum: habebo praeterea in urbe iudicem sive
 praefectum Turcum." rex his auditis respondit "mihī quidem, ut
 accepi tibi adhuc vim visivam superesse, sermo tuus fuit multo gra-
 tissimus. gratiasque ago mortalium et immortalium conditori, qui
 istud tibi beneficium praestitit. venisti autem ad viros tibi amicos
 et auxiliares, qui se tibi dabunt promptissime, quodcunque occeperis
 bellum. ulciscar tamen regem patrem tuum, ut deinceps nunquam
 contra me res novas moliatnr. tu igitur, his quos petisti assumptis,
 flecte iter ad urbem; eaque agito quae iudicaveris tibi vel in primis
 utilis fore, ut in patriam reducaris." rex his dictis confestim, quos
 flagitaverat, equites instructos dedit; quibus acceptis Andronicus se
 contulit Byzantium. Ioannes et filius Emanuel, cum esset nuntiatum
 Andronicum cum filio suo magna manu adventare, ingressi sunt Au-
 reae (sic appellatam) arcem, ibique obsidionem tolerare parabant.
 Andronicus adveniens urbem obsidione circumdat. postea arcem pa-
 ctionibus in deditioem accepit, ambosque inclusit in carcere ligneo
 et angusto, quem intea turrim aedificarat; regnumque occupavit, ha-

ἐν φυλακῇ. βασιλεύσας δὲ ἀπέδειξε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ
 Ἰωάννην βασιλέα τοῖς Ἑλλησι. κατεῖχε μὲν οὖν ἐπὶ ἑτῆ τρία
 ἐς τὴν εἰρκτὴν τῆνδε, καὶ ἀνελεῖν οὐκ ἤθελε παραινοῦντος ἐς
 τοῦτο αὐτῷ συνεχῶς Παιαζήτεω. τῷ δὲ τετάρτῳ ἔτει ἀνα-
 5 πείσαντες ὑπηρέτην, ὃς αὐτοῖς τε προσήει καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν
 τροφὴν ἐκόμιζεν ἐς τὴν εἰρκτὴν, ἐπιδοῦναι σφίσι σιδήρον·
 καὶ κατὰ βραχὺ καταλῦσαι τε αὐτοὺς λέγεται τὴν εἰρκτὴν,
 καὶ ἀποδραῖντας ἀφικέσθαι παρὰ βασιλέα Παιαζήτην. ὑπι-
 σχνουμένους δὲ φόρον ἀπάγειν καὶ στρατιὰν ὄσῃν ἂν ἐπιτά- B
 10 τοι σφίσι αὐτοῖς, ἐπιπέμψας ἄγγελον ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπή-
 ρετο τοὺς Βυζαντίους καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν, τίνα βούλοιντο
 σφίσι βασιλέα γενέσθαι, Ἐμμανουῆλον ἢ βασιλέα Παιαζή-
 τῆν· διπειραῖτο γὰρ ταύτῃ καὶ περὶ ἑαυτοῦ τῆς γνώμης
 τῶν Βυζαντίων. οἱ δὲ Βυζάντιοι αἰροῦντο Ἐμμανουῆλον,
 15 αἵτε ἀχθόμενοι ἤδη τῇ Ἀνδρονίκου ἀρχῇ. ἐπαυθὰ ἐρίζοντε
 ἄμφω τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς περὶ τῆς Βυζαντίου βασιλείας,
 ἐτάξατο φόρον ἀπάγειν ὁ Ἐμμανουῆλος ἐς τρισμυρίους χρυ-
 σίνους, καὶ ἑαυτὸν ἄγοντᾶ ἐπὶ στρατιὰν ἐπεσθαι συστρατευό-
 μενον, καὶ οὕτω δὲ παραλαβεῖν ὑπὸ Παιαζήτεω τὴν Βυζαν-
 20 τίου βασιλείαν, καὶ ἐς Θύρας φοιτῶντα τὸν τε φόρον οἱ ἐτά- C
 ξατο καὶ τὸν στρατὸν ἀπάγειν ἐκάστου ἔτους, ὡς ἕαρ ὑπέ-
 φαινεν. Ἀνδρόνικος μὲν οὖν καὶ Ἰωάννης ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν

20. οἱ] δν H

bens patrem et fratrem in carcere. cum autem administraret regnum,
 filium suum Ioannem Graecis regem destinavit. illos vero annis tri-
 bus in carcere tenuit, nec tamen obtruncare voluit, quamvis ad id
 incitaretur a Paiazite. anno autem quarto persuaserunt carceris prae-
 fecto, qui alimenta ipsis ministrabat, ut subiceret ferrum. quo fa-
 cto dissoluerunt carcerem, et aufugientes festinarunt ad regem Paia-
 zitem, promittentes se tributum maximum pensuros, datoriosque mili-
 tes quotquot imperasset. misso nuntio Byzantium explorabat Byzan-
 tiorum animos, quemnam sibi regem dari, Emanuele an Paiazitem,
 vellent. hac ratione pulchre expiscabatur ut Byzantii etiam erga se
 animati forent. at Byzantii elegerunt Emanuelem, iam fastidientes
 Andronici imperium. exorta est igitur contentio inter ambos reges
 super Byzantii regno. Emanuel promittebat se tributum quod conti-
 neret tres myriades aureorum, numeraturum quotaunis; addebatque
 se profecturum cum illo in militiam quocumque exercitus duxisset.
 his condicionibus, quas modo commemoravimus, Byzantii regnum a
 Paiazite accepit, videlicet ut in ianuas profectus tributum, quod im-
 perasset, solveret, militesque semper quot iussisset, vere appetente

τῷ αἴῳ οἴκῳ πολλαπλασίον ὑπισχνούμαι ἀπάγειν ἔτους ἐκά-
 στον, καὶ ἀρμωστὴν ἔχειν ἐν τῇ πόλει." βασιλεὺς δὲ ἀμεί-
 βετο τοῖσδε "ἐμοὶ τε οὖν, ἐπεὶ τε ἐκλυθύμην ὡς ὄρῳν ἦδη σοι
 καταλέλειπται, ἡδομένῳ τέ μοι ὁ λόγος ἐγένετο, καὶ χάριν
 οἶδα τῷ θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων δημιουργῷ τήνδε σοι τήνδ
 χάριν καταθεμένῳ· ἦεις δὲ ἐπὶ ἄνδρας σοι προσφιλεῖς, καὶ
 ἀμυνουῦντάς σοι εἰς ὅσον ἂν ἐξῆ διαπραΰξασθαι, ἐφ' ὃ τί περ
 ἦθθα ἀγωνιζόμενος. τίσομαι δὲ βασιλέα τὸν σὸν πατέρα
 οὕτως ὥστε μηδέποτε ἐσαῦθις βουλευέσθαι περὶ ἐμὲ νεώτερα
 πράγματα. ἴθι δὲ τούτους λαβὼν οὗς σὺ ἐφησθα, χάρις δὲ ἐπὶ 10
 D τὴν πόλιν πράσσωσιν ὅπως ὡς βέλτιστα ἔσοιτό σοι καταγομένῳ
 ἐπὶ τὴν πατρίδα." ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐτοιμὸς παρῆιχeto
 τοὺς ἱππέας, Ἀνδρόνικος δὲ τούτους λαβὼν ἤλυνεν ἐπὶ Βυ-
 V. 26 ζάντιον. Ἰωάννης δὲ καὶ Ἐμμανουῆλος ὁ παῖς αὐτοῦ, ὡς
 ἐκλύθοντο τάχιστα Ἀνδρόνικον σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ ἐλαύνοντα 15
 ἐπὶ σφᾶς, ἐσῆλθόν τε ἐς τὴν τῆς Χρύσεας οὕτω καλουμένην
 ἀκρόπολιν, καὶ παρεσκευάζοντο ὡς πολιορκησόμενοι. Ἀνδρό-
 νικος μὲν οὖν ἐλάσας ἐπολιόρκει, μετὰ δὲ ταῦτα ὁμολογίᾳ
 χρησάμενος εἶλε τὴν ἀκρόπολιν, εἰς τι κλώβιον ἐμβαλλομένῳ
 μετέωρον, καὶ καθῆρξεν ἄμφω ἐς πύργον τε, καὶ εἰρκτην 20
 βραχεῖαν συνελάσας ξυλίνην πεποιημένην ἐντὸς τοῦ πύργου,
 P. 33 καὶ τήντε βασιλείαν κατέσχε, τὸν τε πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἔχων

19. ἐμβαλλομένου RT: corr H, qui haec eis τι κλ. ἐμβ. μετέωρον
 post πύργον ponit, omisso τε

ipsorum auxilio opus habuero. promitto etiam me tibi quotannis da-
 turum tributum maximum: habebō praeterea in urbe iudicem sive
 praefectum Turcum." rex his auditis respondit "mihi quidem, ut
 accepi tibi adhuc vim visivam superesse, sermo tuus fuit multo gra-
 tiasimus. gratiasque ago mortalium et immortalium conditori, qui
 istud tibi beneficium praestitit. venisti autem ad viros tibi amicos
 et auxiliares, qui se tibi dabunt promptissime, quodcumque occiperis
 bellum. ulciscar tamen regem patrem tuum, ut deinceps nunquam
 contra me res novas moliat. tu igitur, his quos petisti assumptis,
 flecte iter ad urbem; eaque agito quae iudicaveris tibi vel in primis
 utilia fore, ut in patriam reducaris." rex his dictis confestim, quos
 flagitaverat, equites instructos dedit; quibus acceptis Andronicus se
 contulit Byzantium. Ioannes et filius Emanuel, cum esset nuntiatum
 Andronicum cum filio suo magna manu adventare, ingressi sunt Au-
 reae (sic appellatam) arcem, ibique obsidionem tolerare parabant.
 Andronicus adveniens urbem obsidione circumdat. postea arcem pac-
 tionibus in deditionem accepit, ambosque inclusit in carcere ligneo
 et angusto, quem intea turrim aedificarat; regnumque occupavit, ha-

ἐν φυλακῇ. βασιλεύσας δὲ ἀπέδειξε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ
 Ἰωάννην βασιλέα τοῖς Ἕλλησι. κατεῖχε μὲν οὖν ἐπὶ ἑτῆ τρία
 ἐς τὴν εἰρκτὴν τήνδε, καὶ ἀνελεῖν οὐκ ἤθελε παραινοῦντος ἐς
 τοῦτο αὐτῷ συνεχῶς Παιαζήτεω. τῷ δὲ τετάρτῳ ἔτει ἀνα-
 5 πείσαντες ὑπηρέτην, ὃς αὐτοῖς τε προσῆει καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν
 τροφὴν ἐκόμιζεν ἐς τὴν εἰρκτὴν, ἐπιδούναί σφίσι σιδήρον·
 καὶ κατὰ βραχὺ καταλῦσαι τε αὐτοὺς λέγεται τὴν εἰρκτὴν,
 καὶ ἀποδράντας ἀφικέσθαι παρὰ βασιλέα Παιαζήτην. ὑπὸ
 σχνουμένους δὲ φόρον ἀπάγειν καὶ στρατιὰν ὄσσην ἂν ἐπιτάτ- B
 10 τοι σφίσι αὐτοῖς, ἐπιπέμψας ἄγγελον ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπή-
 ρετο τοὺς Βυζαντίους καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν, τίνα βούλοιντο
 σφίσι βασιλέα γενέσθαι, Ἐμμανουῆλον ἢ βασιλέα Παιαζή-
 την· διεπειράτο γὰρ ταύτη καὶ περὶ ἑαυτοῦ τῆς γνώμης
 τῶν Βυζαντίων. οἱ δὲ Βυζάντιοι αἰροῦντο Ἐμμανουῆλον,
 15 ἅτε ἀχθόμενοι ἤδη τῇ Ἀνδρονίκου ἀρχῇ. ἐνταῦθα ἐρῶντες
 ἄμφω τῶν Ἑλλήνων βασιλέες περὶ τῆς Βυζαντίου βασιλείας,
 ἐτάξατο φόρον ἀπάγειν ὁ Ἐμμανουῆλος ἐς τρισμυρίους χρυ-
 σίνους, καὶ ἑαυτὸν ἄγοντά ἐπὶ στρατιὰν ἐπεσθαι συστρατενό-
 μενον, καὶ οὕτω δὲ παραλαβεῖν ὑπὸ Παιαζήτεω τὴν Βυζαν-
 20 τίου βασιλείαν, καὶ ἐς Θύρας φοιτῶντα τὸν τε φόρον οἱ ἐτά- C
 ξατο καὶ τὸν στρατὸν ἀπάγειν ἐκάστου ἔτους, ὡς ἕαρ ὑπέ-
 φαιεν. Ἀνδρόνικος μὲν οὖν καὶ Ἰωάννης ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν

20. οἰ] δν H

bens patrem et fratrem in carcere. cum autem administraret regnum,
 filium suum Ioannem Graecis regem destinavit. illos vero annis tri-
 bus in carcere tenuit, nec tamen obtruncare voluit, quamvis ad id
 incitaretur a Paiazite. anno autem quarto persuaserunt carceris prae-
 fecto, qui alimenta ipsis ministrabat, ut subiiceret ferrum. quo fa-
 cto dissoluerunt carcerem, et aufugientes festinarunt ad regem Paia-
 zitem, promittentes se tributum maximum pensuros, durosque mili-
 tes quotquot imperasset. misso nuntio Byzantium explorabat Byzan-
 tiorum animos, quemnam sibi regem dari, Emanuele an Paiazitem,
 vellent. hac ratione pulchre expiscabatur ut Byzantii etiam erga se
 animati forent. at Byzantii elegerunt Emanuele, iam fastidientes
 Andronici imperium. exorta est igitur contentio inter ambo reges
 super Byzantii regno. Emanuel promittebat se tributum quod continer-
 et tres myriades aureorum, numeraturum quotaunis; addebatque
 se profecturum cum illo in militiam quocumque exercitus duxisset.
 his condicionibus, quas modo commemoravimus, Byzantii regnum a
 Paiazite accepit, videlicet ut in ianuas profectus tributum, quod im-
 perasset, solveret, militesque semper quot iussisset, vere appetente

ταῖς θύραις διατρίβοντες δίαιταν εἶχον παρὰ βασιλέως, Ἐμμανουήλος δὲ ἐβασίλευε.

1391 Παιαζήτης δὲ ὁ Ἀμουράτιω, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς ἐνάγοντας ἐς τοῦτο, ἐστρατεύετο ἐπὶ Φιλαδέλφειαν πόλιν Ἑλληνίδα. ἐριζόντων γὰρ τῶν βασιλέων Βυζαντίου ἤτετο αὐτοὺς καὶ Φιλαδέλφειαν, οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδοῦναι. ὡς δὲ ἄγγελον ἐπιπέμποντος τοῦ βασιλέως Ἐμμανουήλου, ὅπως τοῦ λοιποῦ παραδόντες σφᾶς τῷ Παιαζήτῃ δέχοιντο ἄρχοντα καὶ ἀρμωστὴν Τουρκον, οὐκ ἔφασαν ἐκόντας εἶναι καταπροδοῦναι σφᾶς τῷ βαρβάρῳ, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐπολιόρκει Φιλαδέλφειαν Παιαζήτης, ἔχων καὶ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς. οἱ δὲ ἀριστεῦσαι τε αὐτοῦ λέγονται, καὶ ἀναβάντες οὗτοι πρῶτον εἶλον τὴν πόλιν. οὕτω μὲν οὖν ἐάλω Φιλαδέλφεια ἢ τῆς Λυδίας πόλις εὐνομουμένη Ἑλληνίς.

Μετὰ δὲ ταῦτα Παιαζήτης ἤλαυνεν ἐπὶ Σκενδέρεα τὸν τῶν Ἀρμενίων βασιλέα, καὶ ἐπὶ Ἐρτζικὰν πόλιν, τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία, καὶ ἐπὶ Λάμαχαν πολίχνην λεγομένην. λέγεται δὲ οὗτος ὁ Σκενδέρης τῶν βαρβάρων πολλῶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀνδρειότατος καὶ τὰ ἐς πόλεμον τόλμη τε καὶ φρόνη σώματος γενέσθαι οὐδενὸς δεύτερον, ὡς ἐπιόντων ποτὲ 20 αὐτῷ τῶν Ἀσσυρίων πολλάκις ἔργα ἀποδείξασθαι ἄξια λό-

9. ἐκόντες?

17. λεγόμενον H

adduceret. Andronicus et filius eius Ioannes, morantes in ianuis, victum apud regem habuere. Emanuel regno praefuit.

Paiazites Amuratis filius habens secum Graecorum reges, qui ad id eum usque incitabant, arma contra Philadelphiam urbem Graecam vibravit. contententibus namque inter se Byzantii regibus, petebat rex Paiazites sibi dari Philadelphiam. qui se id facturos promiserunt. cum autem Emanuel misisset praeconem, qui nuntiaret Philadelphiae civibus ut se urbemque dederent Paiaziti, acciperentque cum iudicem tum praefectum Turcum, responderunt se neutiquam paratos esse ut se ipsi proderent barbaro. quo responso irritatus Paiazites urbem exercitibus circumscidit, ducens secum ad id bellum Graecorum reges, qui ibidem virtutis praemia sunt consecuti: primi etenim conscendentes murum urbem cepere. et in hunc modum capta est Philadelphia, urbs Lydiae Graeca, legibus optimis quae fuit fundata.

Postea bellum intulit Paiazites Scenderi Armeniorum regi. praeterea Ertzicam, Armeniorum regni sedem, et Lamacham, sic appellatum oppidulum, bello petiit. Scenderem hunc tradunt barbarorum Asiam incolentium fuisse multo fortissimum, nec ullo mortalium extitisse rei militaris scientia corporisque robore et audacia inferiorem.

γου, τρεψάμενος τοὺς ἐναντίους σὺν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτόν.
 τοῦτον δὲ τὸν Σκενδέρει, ὡς ἀπήχθετο τῇ ἑαυτοῦ γυναικί, V. 27
 συλλαβούσα αὐτόν σὺν τῷ παιδί διαχρήσασθαι καὶ τὴν βα-
 σιλείαν κατέχειν. ἐπὶ τοῦτον δὲ Παιαζήτης ἐλάσας τὴν τε
 5 Ἐρτζικὴν πόλιν πολιορκῶν παρεστήσατο καὶ τὸν παῖδα Σκεν-
 δέρειω εἶχεν ἐν φυλακῇ. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς τε Τζαπνίδας
 καταστρεψάμενος, οἱ κατέχουσι τὰ τῆς Κολχίδος ἐπὶ Ἀμα-
 στριν πόλιν καθήκοντα, ἤλαυνεν ἐπὶ Καραϊλούκη τὸν Λεύ-
 καμνα Σαμαχίης ἡγεμόνα, καὶ ἐπεξελθόντα σὺν τῇ ἑαυτοῦ B
 10 στρατιᾷ μάχῃ ἐκράτησε, καὶ ἐπολιόρκει Σαμαχίην πόλιν. καὶ
 ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τῆς πόλεως αἵρεσις, ἀπεχώρησεν ἀπα-
 γαγῶν τὸν στρατόν, καὶ ἐπανέστησεν ἐπ' οἴκου. μετὰ δὲ
 ταῦτα ἐλαύνων ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ λοιποὺς ἡγεμόνας, τὸν
 τε Αἰδίνην Σαρχάνην Μενδεσίαν Τεκόνην καὶ Μειτίνην, τὴν
 15 τε ἀρχὴν αὐτῶν ἀφείλετο, καὶ ἐμβαλὼν αὐτοὺς τὴν χώραν
 ἕφ' αὐτῷ ποιησάμενος εἶχεν. οὗτοι δὲ ὡς ἀπελήλαντο τῆς
 σφῶν χώρας, ἀνέβησαν παρὰ βασιλέα Τεμῆρην ἐς Σούσαν.
 ὡς μὲν οὖν ἀναβάντες οὗτοι ἐς ὅψιν ἤλθον τῷ βασιλεῖ, ἔστε-
 ρόν μοι δεδήλωται. πλὴν γὰρ Καραμάνου τοῦ Ἀλοσουροῦ C
 20 ἐπέκλην καὶ Τουργούτζω τοῦ τῆς Φρυγίας ἀρχοντος, οἱ καὶ
 ἐπιγαμίας αὐτῷ ποιησάμενοι εἰρήνην ἤγον, οἱ λοιποὶ τῶν ἡγε-
 μόνων ἐστρημένον τῆς ἀρχῆς ἀνέβησαν ἐς Σαμαρχάνδην τὰ

9. Σαμαχίη P

11. ἀνεχώρησεν H

itaque cum quondam ab Assyriis bello lacesseretur, plerumque prae-
 clara militaris virtutis facinora perpetravit, hostesque semper pauca
 manu fudit. hunc Scenderem cum filio uxore, quam odio prosequer-
 batur, comprehensum interemit, ipsaque ad regni gubernacula evasit.
 contra Scenderem igitur Paiazites arma movens Ertzicam expugnavit,
 filiumque Scenderis vinctum in custodiam dedit. postea cum Tzapni-
 das domuisset, qui Colchidis loca usque ad Amastrum urbem tenent,
 bellam contra Carailucem et Leucamnam, Samachiae ducem, vertit;
 quem obviam procedentem cum exercitu praelio vicit, Samachiamque
 urbem oppugnare coepit. urbis autem istius oppugnatio cum parum
 succederet, abductis copiis domum reversus est. hinc bellum indixit
 reliquis qui in Asia erant ducebatur, Aedini Sarchani Mendesiae Tecol
 et Metini, imperioque eos expulit, expulsorumque regnum occupavit.
 hi cum forent suis sedibus pulsi, iter instituerunt Susam, ad regem
 Temirem. ut autem, praeter Caramanum cognomine Alosurium, et
 Turgetum Phrygiae ducem, venerint in conspectum regis, infra dice-
 tur. hi namque affinitatem iungentes cum Paiazite, pacem consecuti
 sunt. reliqui, exceptis istis duobus, duces regnis suis exacti ascen-
 derunt Samarchandam, quae Temiris regia extitit. Sarchanem, qui

Chalcocondylas.

5

ταῖς θύραις διατρίβοντες δίαιταν εἶχον παρὰ βασιλέως, Ἐμμανουήλος δὲ ἐβασίλευε.

1391 Παιαζήτης δὲ ὁ Ἀμουράτω, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς ἐνάγοντας ἐς τοῦτο, ἐστρατεύετο ἐπὶ Φιλαδέλφειαν πόλιν Ἑλληνίδα. ἐριζόντων γὰρ τῶν βασιλέων Βυζαντίου ἤτετο αὐτοὺς καὶ Φιλαδέλφειαν, οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδοῦναι. ὡς δὲ ἄγγελον ἐπιπέμποντος τοῦ βασιλέως Ἐμμανουήλου, ὅπως τοῦ λοιποῦ παραδόντες σφᾶς τῷ Παιαζήτῃ δέχοιντο ἄρχοντα καὶ ἀρμοστήν Τουρκον, οὐκ ἔφασαν ἐκόντας εἶναι καταπροδοῦναι σφᾶς τῷ βαρβάρῳ, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐπολιόρκει Φιλαδέλφειαν Παιαζήτης, ἔχων καὶ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς. οἱ δὲ ἀριστεύσαι τε αὐτοῦ λέγονται, καὶ ἀναβάντες οὗτοι πρῶτον εἶλον τὴν πόλιν. οὕτω μὲν οὖν ἐάλω Φιλαδέλφεια ἢ τῆς Λυδίας πόλις εὐνομουμένη Ἑλληνίς.

Μετὰ δὲ ταῦτα Παιαζήτης ἤλαυνεν ἐπὶ Σκενδέρεα τὸν 15 τῶν Ἀρμενίων βασιλέα, καὶ ἐπὶ Ἐρτζικὰν πόλιν, τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία, καὶ ἐπὶ Λάμαχαν πολίχνην λεγομένην. λέγεται δὲ οὗτος ὁ Σκενδέρης τῶν βαρβάρων πολλῶ τῶν κατὰ P. 34 τὴν Ἀσίαν ἀνδριότατος καὶ τὰ ἐς πόλεμον τόλμη τε καὶ ῥώμη σώματος γενέσθαι οὐδενὸς δεύτερον, ὡς ἐπιόντων ποτὲ 20 αὐτῷ τῶν Ἀσσυρίων πολλάκις ἔργα ἀποδείξασθαι ἄξια λό-

9. ἐκόντες? 17. λεγόμενον Η

adduceret. Andronicus et filius Ioannes, morantes in ianuis, victum apud regem habuere. Emanuel regno praefuit.

Paiazites Amuratis filius habens secum Graecorum reges, qui ad id eum usque incitabant, arma contra Philadelphiam urbem Graecam vibravit. contendentibus namque inter se Byzantii regibus, petebat rex Paiazites sibi dari Philadelphiam. qui se id facturos promiserunt. cum autem Emanuel misisset praeconem, qui nuntiaret Philadelphiae civibus ut se urbemque dederent Paiaziti, acciperentque cum iudicem tum praefectum Turcum, responderunt se neutiquam paratos esse ut se ipsi proderent barbaro. quo responso irritatus Paiazites urbem exercitibus circumdedit, ducens secum ad id bellum Graecorum reges, qui ibidem virtutis praemia sunt consecuti: primi etenim conscendentes murum urbem cepere. et in hunc modum capta est Philadelphia, urbs Lydiae Graeca, legibus optimis quas fuit fundata.

Postea bellum intulit Paiazites Scenderi Armeniorum regi. praeterea Ertzicam, Armeniorum regni sedem, et Lamacham, sic appellatum oppidulum, bello petiit. Scenderem hunc tradunt barbarorum Asiam incolentium fuisse multo fortissimum, nec ullo mortalium exitisse rei militaris scientia corporisque robore et audacia inferiorem.

γον, τρεψάμενος τοὺς ἐναντίους σὺν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτόν. τοῦτον δὲ τὸν Σκενδέρεια, ὡς ἀπήχθετο τῇ ἑαυτοῦ γυναικί, v. 27 συλλαβούσα αὐτόν σὺν τῷ παιδί διαχρήσασθαι καὶ τὴν βασιλείαν κατέχειν. ἐπὶ τοῦτον δὲ Παιαζήτης ἐλάσας τὴν τε 5 Ἐρτζικὴν πόλιν πολιορκῶν παρεστήσατο καὶ τὸν παῖδα Σκενδέρειω εἶχεν ἐν φυλακῇ. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς τε Τζαννίδας καταστρεψάμενος, οἱ κατέχουσι τὰ τῆς Κολχίδος ἐπὶ Ἀμαστρίν πόλιν καθήκοντα, ἤλαυνεν ἐπὶ Καραϊλούκη τὸν Λεύκαμνα Σαμαχίης ἡγεμόνα, καὶ ἐπεξελθόντα σὺν τῇ ἑαυτοῦ B 10 στρατιᾷ μάχῃ ἐκράτησε, καὶ ἐπολιόρκει Σαμαχίην πόλιν. καὶ ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τῆς πόλεως αἰρεσις, ἀπεχώρησεν ἀπαγαγὼν τὸν στρατόν, καὶ ἐπανέστησεν ἐπ' οἴκου. μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ λοιποὺς ἡγεμόνας, τὸν 15 τε ἀρχὴν αὐτῶν ἀφείλετο, καὶ ἐμβαλὼν αὐτοὺς τὴν χώραν ἔφ' αὐτῷ ποιησάμενος εἶχεν. οὗτοι δὲ ὡς ἀπελήλαντο τῆς σφῶν χώρας, ἀνέβησαν παρὰ βασιλέα Τεμήρην ἐς Σούσαν. ὡς μὲν οὖν ἀναβάντες οὗτοι ἐς ὅσιν ἤλθον τῷ βασιλεῖ, ἕστερόν μοι δεδήλωται. πλὴν γὰρ Καραμάνου τοῦ Ἀλοσουρίου C 20 ἐπίκλην καὶ Τουργούτεω τοῦ τῆς Φρυγίας ἀρχοντος, οἱ καὶ ἐπιγαμίας αὐτῷ ποιησάμενοι εἰρήνην ἤγον, οἱ λοιποὶ τῶν ἡγεμόνων ἔστρημένον τῆς ἀρχῆς ἀνέβησαν ἐς Σαμαρχάνδην τὰ

9. Σαμαχίη P

11. ἀνεχώρησεν H

itaque cum quondam ab Assyriis bello lacesseretur, plerumque praecleara militaris virtutis facinora perpetravit, hostesque semper paucam manu fudit. hunc Scenderem cum filio uxoris, quam odio prosequabatur, comprehensum interemit, ipsaque ad regni gubernacula evasit. contra Scenderem igitur Paiazites arma movens Ertzicam expugnavit, filiumque Scenderis vincitum in custodiam dedit. postea cum Tzaphidas domuisset, qui Colchidis loca usque ad Amastrum urbem tenent, bellum contra Carilucem et Leucamnam, Samachiae ducem, vertit; quem obviam procedentem cum exercitu praelio vicit, Samachiamque urbem oppugnare coepit. urbis autem istius oppugnatio cum parum succederet, abductis copiis domum reversus est. hinc bellum indixit reliquis qui in Asia erant ducibus, Aedini Sarchani Mendesiae Tecol et Motini, imperioque eos expulit, expulsoque regnum occupavit. hi cum forent suis sedibus pulsi, iter instituerunt Susam, ad regem Temirem. ut autem, praeter Caramanum cognomine Alosurium, et Turgetum Phrygiae ducem, venerint in conspectum regis, infra dicitur. hi namque affinitatem iungentes cum Paiazite, pacem consecuti sunt. reliqui, exceptis istis duobus, duces regnis suis exacti ascenderunt Samarchandam, quae Temiris regia extitit. Sarchanem, qui

Chalcocondylas.

5

εὐρῶν τῆς Ἀλβανῶν χώρας ἐπὶ Ἰλλυριοῦς ἤλαυνέ τε καὶ ἐδήου
 τὴν χώραν, λείαν τὰ ἐκείνων ποιούμενος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρα-
 τεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον, τῇ μὲν λόγῳ ὡς ἐπὶ Φωκαίαν καὶ
 ἐπὶ Θετταλίαν ἐλαύνων, καταστησόμενος τὰ ἐν τῇ Θετταλίᾳ
 5 ὡς τε ἐπιτηδεῖως ἔχειν αὐτῷ, τοῦ δὲ Φωκαίων ἀρχιερέως ἐπα-
 γομένου σφίσι ἐπὶ χώραν κυνηγῆσαι τε κρατίστην καὶ λει-
 μῶνας γεράνους παρεχομένους πλῆθος ἄπλετον καὶ πεδία
 ἐνικνεῦσαι τὰ κάλλιστα, τῇ δὲ ἔργῳ ἐπὶ Θετταλίαν τε καὶ
 τοὺς ταύτη ἡγεμόνας Ἐπικερναίους τοῦνομα καὶ ἐπὶ γυναῖκα Β
 10 τοῦ Δελουῆ ἡγεμόνος Τουντεδουλαῦ. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐς V. 28
 Πελοπόννησον ἐμβαλὼν, ἔχων δὲ καὶ τὸν βασιλέως Ἰωάννου
 παῖδα Θεόδωρον ἡγεμόνα, ἐστρατεύετο. ἀφικόμενος δὲ ἐς
 Θετταλίαν τὴν τε Δομακίην περιέλαβεν, ἐκλιπόντος τοῦ ἐν
 αὐτῇ ἡγεμόνος Ἐπικέρνω, καὶ δὴ καὶ Φαρσάλων πόλιν, καὶ
 15 ταύτην ὑπὸ Ἐπικερναίων ἐπικρατουμένην, ὅφ' αὐτῷ ἐποίησα-
 το. προέλαυνε δὲ ἐς τὸ πρόσω, τό τε Ζητούνιν τὸ ἐν Θερ-
 μοπύλαις καὶ Πάτρας τὰς ἐν τῇ πεδίῳ πρὸς τῇ ἕνωρεῖ
 τῶν Δοκρῶν ὄρους κατεστρέψατο, καὶ αὐτῷ προσεχώρησε·
 καὶ ἄλλα δὲ τῶν ταύτη πολισμάτων οὐκ ἔλίγα προσεχώρησεν C
 20 αὐτῷ καθομολογῆ. μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Δελουῆ τοῦ ἡγεμόνος
 γυνή, ἔχουσα θυγατέρα γάμου τε ὠραίαν καὶ ἐγγυημένην

1. ἐλὼν? αἰρῶν H
τῶν] τοῦ τῶν?

3. Φωκίδα H

5. Φωκίων H

18.

contra Illyrios arma tulit, vastataque Illyriorum regione opes eorum
 dissipuit et in suam emolumentam convertit. hic peractis expeditio-
 nem suscipit contra Peloponnesum, rumore prius sparsa, quasi bello
 esset petiturus Phocidem et Thessaliam subacturus, ut sibi ad res
 gerendas foret idonea. episcopus autem Phocensium invitabat eum,
 ostentans regionem venationibus commodissimam, habentem prata
 quae praebarent infinitam gruum multitudinem, praeterea campos ad
 equitatum naturam quam pulcherrime instructos. ista quidem expedi-
 ditio verbis in hunc modum parabatur, re vera tamen bellum indi-
 cebatur Thessaliae ducibusque, qui ibi agebant; nomine Cornacis, et
 uxori Delvis, Delphorum ducis, Trudelindae. post haec quasi in Pe-
 loponnesum irrupturus, cum elegeret belli ducem Theodorum Iean-
 nis filium, bellum strenue gerebat. profectus in Thessaliam sui juris
 fecit Domaciam, cum eam deseruisset, qui in ea erat, dux Corasens.
 hinc Pharsalicorum urbem in dicionem accepit, quae et ipsa a Cor-
 nacis regebatur. deinde, cum longius processisset, Zetonium urbem
 Thermopylarum, et Patras sitas in planitie, quae est in radicibus
 montis Locrensium, in potestatem redegit. praeterea alia oppidula
 non pauca istius regionis factionibus in fidem recepit. Delvis Del-

ἀνδρῶν, ὡς ἐπύθετο βασιλέα ἐπιόντα, ἠγεῖσθαι δὲ αὐτῆ ἐπὶ ταῦτα τῶν Σαλονῶν ἀρχιερέα, λαβοῦσά τε τὴν θυγατέρα καὶ θῶρα ὅσα ἠδύνατο ὑπὴντα τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τὴν τε θυγατέρα ἐδέξατο, καὶ αὐτὴν ἄμα τῇ θυγατρὶ ἐς τὰ ἑαυτοῦ ἦθῃ ἀπέπεμπε, τὴν δὲ χώραν παραλαβὼν ταύτῃ ἐπέστησεν ἄρχοντα. λέγεται δὲ περὶ ταύτης τῆς γυναικὸς ὡς ἱερέως τινὸς Στράτεω ἐπικαλουμένου ἐρασθεῖσα καὶ ἐς τὸ πρόσω ἀναιδέας D ἐλαύνων τὴν τε ἀρχὴν ἐπέτρεψε τῷ ἱερεῖ, καὶ ἀναιρῆ πολλοὺς τοὺς τὴν Δελφῶν πόλιν ἐνοικοῦντας ἐργασαμένη. διὰ ταῦτα ὑπὸ ἀρχιερέως ἐς βασιλέα διεβλήθησαν, ὡς αἰεὶ μίαν 10 εἰς γυναῖκα χώρας τοσαύτης ἤγουμένην, ὑπὸ ἱερέως μοιχευομένην, ἀνήκεστα κακὰ ποιεῖν τοὺς πολίτας, καὶ διὰ ταῦτα ἐπᾶραι βασιλέα ἐπιόντα στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτούς. λέγεται μόντοι περὶ τοῦ ἱερέως τούτου τοῦ τὴν γυναῖκα ταύτην συγγενομένου καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἔσθε γυναῖκας πλημμελῆσαι, 15 κατρωγᾶζόμενον δαιμονίῳ τρόπῳ ὥστε ταύτας ἐφέλκεσθαι

P. 36 ἐπαγόμενον ἐπὶ συνοουσίας. Δελουῆς δὲ ὁ τῆς γυναικὸς ἀνὴρ πρόσθεν ἐτελευτήκει νόσῳ. ἦν δὲ οὗτος γένος τῶν Ταρακωνησίων βασιλέων, καὶ ὅποτε οὗτος ἀπὸ Ἰταλίας ἀφικόμενος ἐπὶ Πελοπόννησον κατέσχε τὴν Ἀιτικὴν ἄμα καὶ Βοιωτίαν 20 πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ δὴ καὶ Φώκαιαν καὶ Πάτρας τὰς

8. ἐλαύνουσα?

ἀναιρῆ H

10. αἰεὶ μίαν εἰς] αἰεὶς?

13. ἀπᾶραι P.

18. ἐτετελευτήκει?

phorum ducis uxor, habens filiam iam nubilem viroque desponsatam, ut intellexit adversum sese cum exercitu pergere regem, cum filia muneribusque quam potuit acceptis maximis regi obviam processit; qui filiam lubeas assumpsit, eamque simul cum matre suis moribus ritibusque vivere permisit: regioni autem, quae in dicionem concesserat, ducem praefecit. fama est istam mulierem amavisse sacerdotem quendam nomine Stratem; et ad maiorem impudentiam progressam imperium sacerdoti commisisse, plurimosque Delphorum incolas obruncasse. hinc delata est episcopo Delphorum apud regem, quasi ipsa sola regat tantam regionem, intolerandisque iniuriis afficiat cives, interim adulterio a sacerdote polluta. his excitatus rex bellum iis intulit. feruntur et alia quaedam de isto sacerdote, qui stupri consuetudinem cum illa muliere habuit, videlicet quod etiam cum aliis deliquerit non paucis mulieribus, dum eas ad concubitum daemonicis quibusdam intantationibus pelliceret. Delves autem mulieris maritus antea morbo implicitus expiraverat. hic ortus erat de genere Taraconeasium regum. qui cum venisset ex Italia in Peloponnesum, obtinuit Atticam et Boeotiam simul cum Peloponneso: nactus est et Phocidem Patrasque urbem extra Thermopylas sitam. reges isti interiecto tandem tempore non parvo principatum amiserunt. quidam

ἐκτός Θερμοπυλῶν. οὗτοι μὲν οὖν ὕστερον χρόνῳ οὐ πολλῷ διελεύθοντι τὴν τε ἡγεμονίαν ἀπέβαλον, καὶ οἱ μὲν ἀπενόστησαν ἐπὶ Ἰταλίᾳς, οἱ δὲ αὐτοῦ ἐνέμεναν ἐς ὃ ἐτελεύτησαν. τούτων δ' ἦν καὶ οὗτος ὁ Δελουῆς, ᾧ τὴν γυναῖκα ἀφελόμενος Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω, καὶ τὴν θυγατέρα ἔχων, ἀπεχώρει.

Ὁ μὲν ἐς Πελοπόννησον ἐσέβαλεν. ὁ μὲν οὖν τῆς Σπαρ-
B
της ἡγεμῶν, ὡς ἐς τὴν Θετταλίαν ἐσέβαλε, τὰς τε πόλεις ἐπὶ τὸ ἀσφαλὲς καταστησάμενος, ἀποδράς νυκτὸς ᾗχετο ἐς Πε-
10
λοπόννησον, ὡς ἦν ἐπίη, ἀμυνόμενος ἧ ἡδύνατα τὰ κράτιστα. καὶ ἐμέλλησε μὲν οὐχ ἥκιστα διὰ τοῦτο εἰσβαλεῖν ἐς τὴν Πελοπόννησον, ἀγγελία δὲ ἀφίκετο αὐτῷ ὡς οἱ Παιόνες ἡγουμένου Σιγισμοῦνδου Ῥωμαίων βασιλέως τε καὶ αὐτοκράτορος καὶ Κέλτοί καὶ Γερμανῶν οὐκ ὀλίγοι συνελέγησαν ὡς ἐπ'
15
αὐτὸν ἐπιόντες, καὶ τὸν τε Ἴστρον παρασκευάζουτο διαβῆναι, καὶ Δάκας δέ, γένος οὐκ ἀγενές, ἔχουσι μετ' αὐτῶν, C
τῆς τε ὁδοῦ ἡγουμένους, τὴν ἐσῆγησιν τοῦ στρατοῦ ποιουμένων. Σιγισμοῦνδος δὲ οὗτος ὁ ἐπὶ Παιαζήτη στρατευόμενος ἡγεμῶν τε Γερμανῶν τὴν ἀρχὴν ἐτύγχανεν ὧν, περὶ Βιέννην
20
τὴν πόλιν τὰ πολλὰ διατρίβων, καὶ χώρας τῶν ταύτη Γερμανῶν ἄρχων οὐ φανύλης. Παιόνων μετὰ ταῦτα προσαγομένων σφίσιν αὐτὸς βασιλεύς τε ἅμα καθεστήκει Παιόνων καὶ τῆς Γερμανῶν χώρας ἡγεμῶν.

7. ἐπέβαλεν P
idem ἧ add.

8. ἐς add H

11. ἐμέλλησε P: corr H

10. ἀμυνόμενος P: corr H

eorum reversi sunt in Italiam, nonnullique ibi manserunt, donec mortui sunt. ex horum genere natus est Delves ille Delphorum princeps, cui uxorem et filiam auferens Paiazites Amuratis filius domum reversus est. tandem et in Peloponnesum irruit. verum Spartanorum regionis dux, ut in Thessaliam irrupit urbesque communivit, qua sibi videbantur tutissimae fore, noctu fugiens profectus est in Peloponnesum, fortiter propulsaturus hostem, si accederet.

Proinde non parum ei curae fuit exercitus Peloponneso admove-
vere. interim autem nuntiatum est Palaziti Pannones, duce Sigismundo Romanorum Caesare et imperatore, et Gallos Germanosque non paucos in unum collectos bellum ipsi inferre decrevisse, iamque Istrum transire parare, allectis et Dacis, hominum genere non ignobili, qui viae sint duces exercitumque ducant in hostilem regionem. Sigismundus ille, qui copias adversus Paiazitem ductavit, primo Germanorum fuit imperator, et plerumque moratus est Viennae, imperitans ibi Germanorum regioni haudquaquam malae. postea allectis Pannonibus, horum rex Germanorumque regionis dux creatus est.

ἀνδρί, ὡς ἐπύθετο βασιλέα ἐπιόντα, ἡγεῖσθαι δὲ αὐτῷ ἐπὶ ταῦτε τῶν Σαλονῶν ἀρχιερέα, λαβοῦσά τε τὴν θυγατέρα καὶ δῶρα ὅσα ἠθέητο ὑπήντα τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τὴν τε θυγατέρα ἐδέξατο, καὶ αὐτὴν ἅμα τῇ θυγατρὶ ἐς τὰ ἑαυτοῦ ἦδη ἀπέπεμπε, τὴν δὲ χώραν παραλαβὼν ταύτη ἐπέστησεν ἄρχοντα. λέγεται δὲ περὶ ταύτης τῆς γυναικὸς ὡς ἱερέως τινὸς Στρατεύω επικαλουμένου ἐρασθεῖσα καὶ ἐς τὸ πρόσω ἀναιδείας

D ἑλαύνων τὴν τε ἀρχὴν ἐπέτρψε τῷ ἱερεῖ, καὶ ἀναιρῆ πολλοὺς τοὺς τὴν Δελφῶν πόλιν ἐνοικοῦντας ἐργασαμένη. διὰ ταῦτα ὑπὸ ἀρχιερέως ἐς βασιλέα διεβλήθησαν, ὡς αἰεὶ μίαν¹⁰ εἰς γυναῖκα χώρας τοσαύτης ἡγουμένην, ὑπὸ ἱερέως μοιχευμένην, ἀνήκεστα κακὰ ποιεῖν τοὺς πολίτας, καὶ διὰ ταῦτα ἐπᾶραι βασιλέα ἐπιόντα στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτούς. λέγεται μόντοι περὶ τοῦ ἱερέως τούτου τοῦ τὴν γυναῖκα ταύτην συγγενομένου καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἔστε γυναῖκας πλημμελῆσαι,¹⁵ κατεργαζόμενον δαιμονίῳ τρόπῳ ὥστε ταύτας ἐφέλκεσθαι

P. 36 ἐπαγόμενον ἐπὶ συνοουσίας. Δελουῆς δὲ ὁ τῆς γυναικὸς ἀνὴρ πρόσθεν ἐτελευτήκει νόσῳ. ἦν δὲ οὗτος γένος τῶν Ταρακωνησίων βασιλέων, καὶ ὁπότε οὗτος ἀπὸ Ἰταλίας ἀφικόμενος ἐπὶ Πελοπόννησον κατέσχε τὴν Ἀιτικὴν ἅμα καὶ Βοιωτίαν²⁰ πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ δὴ καὶ Φώκαιαν καὶ Πάτρας τὰς

8. ἑλαύνουσα?

ἀναιρᾶ H

10. αἰεὶ μίαν εἰς] δευτέρη?

13. ἀπᾶραι P

18. ἐτελευτήκει?

phorum ducis uxor, habens filiam iam nubilem viroque desponsatam, ut intellexit adversum sese cum exercitu pergere regem, cum filia muneribusque quam potuit acceptis maximis regi obviam processit; qui filiam libens assumpsit, eamque simul cum matre suis moribus ritibusque vivere permisit: regioni autem, quae in dicionem concesserat, ducem praefecit. fama est istam mulierem amavisse sacerdotem quendam nomine Stratem; et ad maiorem impudentiam progressam imperium sacerdoti commisisse, plurimosque Delphorum incolas obruncasse. hinc delata est episcopo Delphorum apud regem, quasi ipsa sola regat tantam regionem, intolerandisque iniuriis afficiat civis, interim adulterio a sacerdote polluta. his excitatus rex bellum iis intulit. feruntur et alia quaedam de isto sacerdote, qui stupri consuetudinem cum illa muliere habuit, videlicet quod etiam cum aliis deliquerit non paucis mulieribus, dum eas ad concubitum daemonicis quibusdam incantationibus pelliceret. Delves autem mulieris maritus antea morbo implicitus expiraverat. hic ortus erat de genere Taronensium regum. qui cum venisset ex Italia in Peloponnesum, obtinuit Atticam et Boeotiam simul cum Peloponneso: nactus est et Phocidem Patrasque urbem extra Thermopylas sitam. reges isti interiecto tandem tempore non parvo principatum amiserunt. quidam

ἔκτος Θερμοπυλῶν. οὗτοι μὲν οὖν ὕστερον χρόνῳ οὐ πολλῷ διελεύθοντι τὴν τε ἡγεμονίαν ἀπέβαλον, καὶ οἱ μὲν ἀπενόστησαν ἐπὶ Ἰταλίᾳ, οἱ δὲ αὐτοῦ ἐπέμειναν ἐς ὃ ἐτελεύτησαν. τούτων δ' ἦν καὶ οὗτος ὁ Δελουῆς, ᾧ τὴν γυναῖκα ἀφελομένουσιν Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω, καὶ τὴν θυγατέρα ἔχων, ἀπέχωρει.

Ὁ μὲν ἐς Πελοπόννησον ἐσέβαλεν. ὁ μὲν οὖν τῆς Σπάρτης ἡγεμών, ὡς ἐς τὴν Θετταλίαν ἐσέβαλε, τὰς τε πόλεις ἐπὶ τὸ ἀσφαλὲς καταστησόμενος, ἀποδράς νυκτὸς ᾤχετο ἐς Πελοπόννησον, ὡς ἦν ἐπίη, ἀμυνόμενος ἢ ἠδύνατο τὰ κράτιστα. καὶ ἐμέλλησε μὲν οὐχ ἦκιστα διὰ τοῦτο εἰσβαλεῖν ἐς τὴν Πελοπόννησον, ἀγγελία δὲ ἀφίκετο αὐτῷ ὡς οἱ Παιῖνες ἡγουμένου Σιγισμοῦνδου Ῥωμαίων βασιλέως τε καὶ αὐτοκράτορος καὶ Κελτοὶ καὶ Γερμανῶν οὐκ ὀλίγοι συνελέγησαν ὡς ἐπ' αὐτὸν ἐπιόντες, καὶ τὸν τε Ἴστρον παρασκευάζοντο διαβῆναι, καὶ Δάκας δὲ, γένος οὐκ ἀγεννές, ἔχουεν μετ' αὐτῶν, τῆς τε ὁδοῦ ἡγουμένους, τὴν ἐσῆγγαι τῷ στρατοῦ ποιομένους. Σιγισμοῦνδος δὲ οὗτος ὁ ἐπὶ Παιαζήτη στρατεύόμενος ἡγεμών τε Γερμανῶν τὴν ἀρχὴν ἐτύγχανεν ὧν, περὶ Βιέννην τὴν πόλιν τὰ πολλὰ διατριβῶν, καὶ χώρας τῶν ταύτη Γερμανῶν ἀρχῶν οὐ φανύλης. Παιόνων μετὰ ταῦτα προσογομένων σφίσις αὐτὸς βασιλεύς τε ἅμα καθεστήκει Παιόνων καὶ τῆς Γερμανῶν χώρας ἡγεμών.

7. ἐπέβαλεν P
idem ἢ add.

8. ἐς add H
11. ἐμέλλησε P: corr H

10. ἀμυνόμενος P: corr H

eorum reversi sunt in Italiam, nonnullique ibi manserunt, donec mortui sunt. ex horum genere natus est Delves ille Delphorum princeps, cui uxorem et filiam auferens Paiazites Amuratis filius domum reversus est. tandem et in Peloponnesum irruit. verum Spartanorum regionis dux, ut in Thessaliam irrupit urbesque communivit, qua sibi videbantur tutissimae fore, noctu fugiens profectus est in Peloponnesum, fortiter propulsaturus hostem, si accederet.

Proinde non parum ei curae fuit exercitus Peloponneso admove. interim autem nuntiatum est Paiaziti Pannonibus, duce Sigismundo Romanorum Caesare et imperatore, et Gallos Germanosque non paucos in unum collectos bellum ipsi inferre decrevisse, iamque Istrum transire parare, allectis et Dacis, hominum genere non ignobili, qui viae sint duces exercitumque ducant in hostilem regionem. Sigismundus ille, qui copias adversus Paiazitem ducavit, primo Germanorum fuit imperator, et plerumque moratus est Viennae, imperitans ibi Germanorum regioni haudquaquam malae. postea allectis Pannonibus, horum rex Germanorumque regionis dux creatus est.

- V. 29 Ἡ δὲ Γερμανία ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Πυρηναίου ὄρους, ὅθεν καὶ ὁ Ταρτησὸς ῥέων ἐπὶ τὸν πρὸς ἐσπέραν ὠκεανόν. καὶ ἔστι μὲν ἡ ἄνω Γερμανία, ἐφ' ὅσον δὲ προϊόντα καθή-
 D και ἔστε Κολωνίαν καὶ Ἀργεντινήν, πόλεις οὕτω καλουμέ-
 νας. τὸ δὲ ἐντεῦθεν καθήκει ἐπὶ ὠκεανόν τὸν περὶ Κέλτε-
 5 κήν τε ἐπὶ δεξιὰ καὶ περὶ Λασιάν ἐπ' ἀριστερά, ὡς ἐπὶ τὰς
 Βρεταννικὰς νήσους. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ Ἰστρου Γερμανία, ἀπὸ
 Βιέννης πόλεως ἐπ' αὐτὸν δὲ [ἐς] Ταρτησὸν προϊούσα χώρα,
 καὶ ἐπὶ Βράγαν τοὺς πολεμίους. εἴη δ' ἂν ἀπὸ Βιέννης ἐς
 ὠκεανὸν ἀνδρὶ εὐζώνῳ πεντακαικεῖκοισιν ἡμερῶν ἀνίσσαι κατὰ 10
 μῆκος· κατὰ δὲ πλάτος εἴη ἂν καὶ πλέων τούτων βραχύν,
 ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἰόντι ἐπὶ τὴν Λασιάν χώραν. εὐνομεῖται
 δὲ ἡ χώρα αὕτη μάλιστα δὴ τῶν πρὸς τε ἄρκτον τε καὶ
 ἐσπέραν πασῶν τῶν ταύτῃ χωρῶν ἅμα καὶ ἐθνῶν, ἔστε πό-
 P. 37 λεις περιφανεῖς καὶ εὐδαίμονας καὶ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐς τὸ 15
 ἰσοδύαιτον εὐθυνομένους διηρημένους, καὶ ἐς τυραννίδας, καὶ
 ὑπὸ ἀρχιερεῦσι ταπτομένας τοῖς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων μεγάλου
 ἀρχιερέως καθισταμένοις. καὶ πόλεις μὲν ἐς τὸ ἰσοδύαιτον
 εὐνομούμεναι εἴησαν αὗται ἔν τε τῇ ἄνω καὶ τῇ κάτω Γερ-
 20 μανίᾳ, Νορόβεργον πόλις εὐδαίμων καὶ Ἀργεντινή καὶ Ἀμ-
 πέργον. καὶ αἱ εἰς ἀρχιερεῖς ταπτόμεναι Κολωνία, Βιέννη ἢ
 ἐς τὴν κάτω Γερμανίαν ἀνιούσα, καὶ ἄλλαι μὲν οὐκ ὀλίγαι

6. Λασιάν? 9. Βοίμους H 12. Λασιάν R, Λασιάν T
 16. διηρημένῃ H 17. ταπτομένη H

Germania incipit a monte Pyrenaeo, unde Tartesus fluvius fluit in Oceanum, versus Occidentem. et Germaniae pars, qua iter versus Coloniam et Argentinam, urbes sic dictas, superior Germania nuncupatur. hinc pertingit ad Oceanum Gallicum, versus dextram: at versus sinistram patet Pyridastiam usque ad Britannicas insulas. dicitur Germania ea quoque regio quae ab Istro procureit, procedens a Vienna usque ad Tartesam flumen et ad Pragam Boemorum. longitudo a Vienna Oceanum usque tantum spatii complectitur, quantum vir agilis itinere viginti quinque dierum conficere potest. latitudo est maior, etiam si quis ingrediatur iter brevissimum a Gallia Celtica versus Dastiam regionem. ista natio gubernatur melioribus legibus quam ulla earum vel regionum vel gentium, quae respiciant vel Septentrionem vel Occidentem. discreta est in urbes praeclaras et florentes, quae propriis legibus et quam proxime ad aequitatem accedentibus reguntur. dividitur et in principatus, subiectaque est sacerdotibus et episcopis adhaerentibus Romano pontifici. urbes quam maxime ad aequitatem constitutae in superiore et inferiore Germania sunt Noreberga, urbs opulenta, Argentina et Ampergum, quae regun-

πόλεις, ἀποδέουσαι τούτων ὀλίγῳ τινί, ἀμφὶ τὰς διακοσίας, ἐς δὲ τυραννίδας τρεῖς μάλιστα πῆ διέλοι τις τῆς Γερμανίας ἡγεμόνας, τῆς τε Ἐτζιλείης πόλεως καὶ Ἀουστρίας καὶ Βλέ-
 5 νης τῆς ἔνθε Γερμανίας γενομένης. ἔστι δὲ γένος τοῦτο μέ-
 5 γα καὶ ἐπὶ πολὺ διῆκον τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, μετὰ γε
 Σκυθῶν τῶν νομάδων δεύτερον, ὡς εἰ ταῦτά φρονοίη, καὶ
 ὄφ' ἐνὶ ἄρχοντι ἡγεμόνι, ἀμάχητόν τε ἂν εἴη καὶ πολλῶ κρεί-
 10 τιστον. ὑγιεινότετον δὲ ὃν ἄτε ὑπὸ τὴν ἀρκτωῶν μοῖραν τε-
 ταγμένον καὶ περὶ τὴν ταύτη μάλιστα πῆ μεσόγειον, θα-
 10 λάττη οὐ πᾶν τι προσχωμένους, εὐνομεῖται μάλιστα δὴ
 ἐθνῶν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, οὔτε λοιμοῦ, ὃς δὴ ὑπὸ τῆς τοῦ αἰέ-
 ρος σήψεως ἐπιγενεμένης μάλιστα ἐπιφοιτῶν τοῖς ἐώσις
 ἀπόλλυσι πολὺ τι μέρος τῶν ταύτη ὤκημένων, οὔτε ἄλλων δὴ C
 νόσων τῶν ἐς ἡμᾶς πᾶν τι εἰσθότων θέρους τε καὶ φθινο-
 15 πώρου ἐπιφοιτῶν χωριαζόντων αὐταῖς θαμά, ὥστε καὶ ἰκανόν
 τι ἀπογίνεσθαι τοῦ γένους τούτου, οὔτε σείει ὃ τι καὶ ἄξιον
 λόγου. ὕει δὲ θέρους μάλιστα δὴ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ. πολι-
 τεύεται δὲ κατὰ ταῦτά Ῥωμαίοις, ἔστε διαίτασιν καὶ ἤθη τε-
 20 τραμμένον, συμφερόμενον τὰ ἄλλα Ῥωμαίοις, καὶ ἐς τὴν
 θρησκείαν Ῥωμαίων μάλιστα δὴ τῶν πρὸς ἐσπέρας δευσιδαί-
 μονεῖν. νομίζεται δὲ παρὰ τούτοις καὶ μονομαχία μάλιστα

13. ἀκίμων P: corr H
 τῶν ἐπιχωριαζόντων.

15. τῶν χωριαζόντων P. malim φοι-
 17. δὲ P

tur ab episcopis, Coloniaeque, a Vienna in inferiorem Germaniam re-
 cedens. sunt et aliae urbes non paucae, propemodum ducentae, quae
 in paucis quibusdam a praedictis differunt. In tres principatus quis
 dividere posset universos totius Germaniae ducatus, videlicet Atrilliae
 urbes et Austriae et Blenae, quae in superiore Germania sita est.
 genus hoc hominum magnum est, longe lateque per universum orbem
 imperat, magnitudineque secundum post Scythas nomades habetur.
 itaque si concordiae studiosi essent et sub uno degerent principe,
 plane essent invicti mortaliumque fortissimi. sunt, quantum ad cor-
 pora attinet, perquam sani, ut qui sub Septentrionali aetate agant
 plaga et circa mediterraneum isthic mare, nullius rei indigentes. nec
 est gens, quod sciam, quae melioribus regatur legibus. nec ibi sae-
 vit pestis, quae ex corrupto nascitur aere, maximeque infestat Ori-
 entales, plurimosque ibi habitantes perdit. neque illi morbi, qui
 aestivo autumnalique tempore reliquis mortalibus graves sunt, Ger-
 maniae incolae laedunt. terrae motus rari memoratu digni eam re-
 gionem quatiant. pluvia prae caeteris regionibus aestivo tempore
 in ista regione uberrima conspicitur. victu moribusque Romanos
 imitantur, nec caetera quicquam ab his differunt. nec est ulla gens
 quae supersticiosius Romanorum religionem colat, maxime qua Occi-

- V. 29 Ἡ δὲ Γερμανία ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Πυρηνίου ὄρους, ἔθεν καὶ ὁ Ταρτησὸς ῥέων ἐπὶ τὸν πρὸς ἑσπέραν ὠκεανόν. καὶ ἔστι μὲν ἡ ἄνω Γερμανία, ἐφ' ὅσον δὲ προϊόντα καθή-
 D κει ἔσσι Κολωνίαν καὶ Ἀργεντινήν, πόλεις οὕτω καλουμέ-
 νας. τὸ δὲ ἐπιπέδον καθήκει ἐπὶ ὠκεανόν τὸν περὶ Κέλτι- 5
 κήν τε ἐπὶ δεξιὰ καὶ περὶ Λαυσίαν ἐπ' ἀριστερά, ὡς ἐπὶ τὰς
 Βρετανικὰς νήσους. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ Ἰστρου Γερμανία, ἀπὸ
 Βιέννης πόλεως ἐπ' αὐτὸν δὲ [ἐς] Ταρτησὸν προϊούσα χώρα,
 καὶ ἐπὶ Βορῆαν τοὺς πολεμίους. εἶη δ' ἂν ἀπὸ Βιέννης ἐς
 ὠκεανὸν ἀνδρὶ εὐζώνῳ πεντεκαεῖκοσι ἡμερῶν ἀνίσαι κατὰ 10
 μῆκος· κατὰ δὲ πλάτος εἶη ἂν καὶ πλεον τούτων βραχύ,
 ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἰόντι ἐπὶ τὴν Λαυσίαν χώραν. εὐνομεῖται
 δὲ ἡ χώρα αὕτη μάλιστα δὴ τῶν πρὸς τε ἄρκτον τε καὶ
 ἐσπέραν πασῶν τῶν ταύτῃ χωρῶν ἅμα καὶ ἐθνῶν, ἔσσι πό-
 P. 37 λεις περιφανεῖς καὶ εὐδαίμονας καὶ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐς τὸ 15
 ἰσοδύαιτον εὐθυνομένους διηρημένους, καὶ ἐς τυρανίδας, καὶ
 ὑπὸ ἀρχιερεῦσι ταττομένας τοῖς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων μεγάλου
 ἀρχιερέως καθισταμένοις. καὶ πόλεις μὲν ἐς τὸ ἰσοδύαιτον
 εὐνομούμεναι εἶσαν αὐταὶ ἔν τε τῇ ἄνω καὶ τῇ κάτω Γερ-
 20 μανίᾳ, Νορδβεργον πόλιν εὐδαίμων καὶ Ἀργεντινήν καὶ Ἀμ-
 πέργον. καὶ αἱ εἰς ἀρχιερεῖς ταττόμεναι Κολωνία, Βιέννη ἢ
 ἐς τὴν κάτω Γερμανίαν ἀνιούσα, καὶ ἄλλαι μὲν οὐκ ὀλίγαι

6. Λαυσίαν? 9. Βοίμους H 12. Λαυσίαν R, Λαυσίαν T
 16. δηρημένῃ H 17. ταττομένη H

Germania incipit a monte Pyrenaeo, unde Tartesus fluvius fluit in Oceanum, versus Occidentem. et Germaniae pars, qua iter versus Coloniā et Argentinam, urbes sic dictas, superior Germania nuncupatur. hinc pertingit ad Oceanum Gallicum, versus dextram: at versus sinistram patet Pyridastiam usque ad Britannicas insulas. dicitur Germania ea quoque regio quae ab Istro procurrat, procedens a Vienna usque ad Tartesum flumen et ad Pragam Boemorum. longitudo a Vienna Oceanum usque tantum spatii complectitur, quantum vir agilis itinere viginti quinque dierum conficere potest. latitudo est maior, etiam si quis ingrediatur iter brevissimum a Gallia Celtica versus Dastiam regionem. ista natio gubernatur melioribus legibus quam alla earum vel regionum vel gentium, quae respiciunt vel Septentrionem vel Occidentem. discreta est in urbes praeclaras et florentes, quae propriis legibus et quam proxime ad aequitatem accedentibus reguntur. dividitur et in principatus, subiectaque est sacerdotibus et episcopis adhaerentibus Romano pontifici. urbes quam maxime ad aequitatem constitutae in superiore et inferiore Germania sunt Noreberga, urbs opulenta, Argentina et Ampergum, quae regun-

πόλεις, ἀποδέουσαι τούτων ὀλίγη τιμή, ἀμφὶ τὰς διακασίας. ἔς δὲ τυραννίδας τρεῖς μάλιστα πῆ διέλοι τις τῆς Γερμανίας ἡγεμόνας, τῆς τε Ἐτζιλείης πόλεως καὶ Ἀουστρίας καὶ Βλέ-
 5 γης τῆς ἄνω Γερμανίας γενομένης. ἔστι δὲ γένος τοῦτο μέ-
 10 γα καὶ ἐπὶ πολὺ διῆκον τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, μετὰ γε Σκυθῶν τῶν νομάδων δεύτερον, ὡς εἰ ταυτό φρονοῖη, καὶ ὄφ' ἐνὶ ἄρχονται ἡγεμόσι, ἀμάχητόν τε ἂν εἴη καὶ πολλῶν κρά-
 15 τιστον. ὑγιεινότετον δὲ ὃν ἄτε ὑπὸ τὴν ἀρκτωῶν μοῖραν τε-
 20 ταγμένον καὶ περὶ τὴν ταύτη μάλιστα πῆ μεσόγαλον, θα-
 25 λίστην οὐ πᾶν τι προσχωμένους, εὐνομεῖται μάλιστα δὴ ἐθῶν ὧν ἡμεῖς ἴαμεν, οὔτε λοιμοῦ, ὅς δὴ ὑπὸ τῆς τοῦ ἀέ-
 30 ρος σήψεως ἐπιγενεμένης μάλιστα ἐπιφοιτῶν τοῖς ἐώοις ἀπόλλυσι πολὺ τι μέρος τῶν ταύτη ὠκημένων, οὔτε ἄλλων δὴ ἰ-
 35 νόσων τῶν ἔς ἡμῶς πᾶν τι εἰσθότων θέρους τε καὶ φθινο-
 40 πύρου ἐπιφοιτῶν χωριαζόντων αὐτοῖς θαμά, ὥστε καὶ ἰκανόν τι ἀπογίνεσθαι τοῦ γένους τούτου, οὔτε σείει δ' τι καὶ ἄξιον λόγου. ὕει δὲ θέρους μάλιστα δὴ ἐν ταύτη τῇ χώρᾳ. πολι-
 45 τεύεται δὲ κατὰ ταῦτά Ῥωμαίοις, ὅτε δαίεται καὶ ἤθη τε-
 50 τραμμένον, συμφερόμενον τὰ ἄλλα Ῥωμαίοις, καὶ ἔς τὴν
 55 20 θρησκείαν Ῥωμαίων μάλιστα δὴ τῶν πρὸς ἐσπέραν δευσιδα-
 60 μονεῖν. νομίζεται δὲ παρὰ τούτοις καὶ μονομαχία μάλιστα

13. ἀλίμων P: corr H
 14. τῶν ἐπιχωριαζόντων.

15. τῶν χωριαζόντων P. malim φοι-
 17. δὲ P

tur ab episcopis, Coloniaeque, a Vienna in inferiorem Germaniam re-
 cedens. sunt et aliae urbes non paucae, propemodum ducentae, quae
 in paucis quibusdam a praedictis differunt. In tres principatus quis
 dividere posset universos totius Germaniae ducatus, videlicet Aetiliae
 urbes et Austriae et Blenae, quae in superiore Germania sita est
 gens hoc hominum magnum est, longe lateque per universum orbem
 imperat, magnitudineque secundum post Scythas nomades habetur.
 itaque si concordiae studiosi essent et sub uno degerent principe,
 plane essent invicti mortaliumque fortissimi. sunt, quantum ad cor-
 pora attinet, perquam sani, ut qui sub Septentrionali aetate agant
 plaga et circa mediterraneum isthic mare, nullius rei indigentes. nec
 est gens, quod sciam, quae melioribus regatur legibus. nec ibi sae-
 vit pestis; quae ex corrupto nascitur aere, maximeque infestat Ori-
 entales, plurimosque ibi habitantes perdit. neque alii morbi, qui
 aestivo autumnalique tempore reliquis mortalibus graves sunt, Ger-
 maniae incolas laedunt. terrae motus rari memorata digni eam re-
 gionem quatunt. pluvia prae caeteris regionibus aestivo tempore
 in ista regione uberrima conspicitur. victu moribusque Romanos
 imitantur, nec caetera quicquam ab his differunt. nec est ulla gens
 quae supersticiosius Romanorum religionem colat, maxime qua Occi-

Δὴ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὥσπερ γῆθεν οὐδ' ἐφ' ἰππων ἀλλήλοις μονομαχεῖν. τὸ δὲ γένος τοῦτο δεξιώτατον ἔστω μηχανὰς ἦν καὶ ἐς τὰ πολεμικὰ ἔργα καὶ ἐς πάσας τὰς τέχνας πολὺ τι εὐδοκιμεῖ. φέρει δὲ ἡ χώρα αὐτῇ, πλὴν ἐλαίου καὶ ἰσχάδων, τὰλλα πάντα οὐκ ἐλάσσω τῶν ἐς τὴν ἄλλην χώραν φε- 5 ρομένων. οἴονται δὲ τινες καὶ τηλεβόλους καὶ τηλεβολίανους ὑπὸ Γερμανῶν ἀρχὴν ἀποδεδειγμένους ἐς ἀλλήλους προελθεῖν καὶ ἐς τὴν ἄλλην οἰκουμένην.

- V. 30 Παιονία δὲ ἄρχεται ἀπὸ Βιέννης τῆς Γερμανῶν πόλεως, καὶ ἐπὶ μὲν ἕω τῆ Ἰστρω συμπροιοῦσα καθήκει ἐπὶ Λακούς 10 τε καὶ Τριβαλλούς, ἐπὶ δὲ ἄρκιον ἐπὶ Βοέμους τοὺς Κεχίους καλουμένους καθήκει. ἔνισσι δὲ ἄρχοντες ταύτῃ τῇ χώρᾳ,
- P. 38 ἄρχων δὲ ἕκαστος τῆς πατρώας χώρας, καὶ ὑποτασσόμενος τῷ βασιλεῖ αὐτῶν, ἐς ὅσον νομιῖται σφίσι. νομιῖται δὲ ἐπὶ ῥητοῖς. καὶ ἐπιχωρίῳ μὲν βασιλεῖ οὐ πάντι χρῶνται, ἐπά- 15 γονται δὲ ἢ ἀπὸ Βοέμων τοῦ βασιλείου οἴκου ἢ ἀπὸ Γερμανῶν ἢ Πολονίων ἢ καὶ ἄλλων τῶν ταύτῃ ἐθνῶν. συμφέρονται δὲ Γερμανοῖς τὰ τε ὄπλα καὶ τὴν ἐς τὰ ἦθη αὐτῶν δίαιταν, ἐς τὸ ἀβροδίατον ἀποκλίνοντες, ἢ φασὶ Κελτοὺς τε καὶ Γερμανοὺς. νομιῖται κατὰ ταὐτὸ Ῥωμαίους τὰ ἐς θρη- 20 σκεῖαν. γένος δὲ τοῦτο ἄλκιμον καὶ ἐς μάχας τόλμη προσχρῶμενον ἐπιεικεῖ. ποιοῦνται δὲ καὶ ἐπιχωρίον τινα τῶν

dentī propinqua est. monomachia apud eos vel maxime celebris est. congregiuntur autem non equis insidentes, verum terrae insidentes. nec facile invenias gentem ad machinas reliquaque opera bellica magis idoneam. in artibus omnibus praerogativa maxima gaudent. quidam credunt tormenta bellica et bombardarios ab ista gente initio demonstratos, et hinc totum pervasisse orbem, ut paucae gentes bombardis nunc careant. reliquorum fructuum, praeterquam olei et sicuum, regio ista feracissima perhibetur.

Pannonia (quae et Hungaria) incipit a Vienna Germanorum oppido, et versus Orientem secundum Istrum procedens attingit Dacos et Triballos. versus Septentrionem excurrit ad Boemos, quos Cephios nuncupant. habet Pannonia et principes: verum singuli patrias regunt regiones, subiecti tamen regi suo certis quibusdam legibus et conditionibus. regem de suo corpore admodum raro constituunt: verum plerumque accersitur ex Boemorum regia familia, aut petitur a Germanis, aut Polonis aut ab aliis gentibus finitimis. Romanos moribus amorumque cultu referunt: caeterum sequuntur victus rationem intemperantio- rem, quemadmodum Germani et Galli. religionem sectantur Romanorum. hoc hominum genus eximia fortitudinis est; mirumque dictu quanta audacia et animositate bella gerant. creant de

ἀρχόντων τὰ πρῶτα, ἐς τὴν βασιλείαν ἀνήγοντα, καὶ οἰκονό- B
 μων δὲ ὄντα, καὶ μηδὲ ἀρχοντα ὀνομάζουσι. φωνῆ δὲ χρῶν-
 ται οὐδαμῆ παραπλησίᾳ ἐτέρῳ τινὶ τῶν γενῶν, ἀλλὰ ἄλλη
 τὸ παρῖπαν διενεγκούσῃ τε τῆς Γερμανῶν τε καὶ Βοεμόων
 5 καὶ Πολάνων. οἴονται δὲ τινεὶ τούτους οἱ μὲν Γέτας γενέ-
 σθαι τὸ παλαιόν, καὶ ὑπὸ τὸν Αἴμον οἰκοῦντας, ὑπὸ Σκυθῶν
 κακουμένους, ἀναχωρῆσαι ἐς τήνδε τὴν χώραν ἣν καὶ νῦν
 οἰκοῦσιν· οἱ δὲ φασὶ Λάκας γενέσθαι. ἐγὼ δὲ ὅποιον ἂν
 τι εἶη τὸ γένος τοῦτο τὴν ἀρχὴν, οὐκ ἂν ῥαδίως εἰπεῖν ἔχοι-
 10 μι· τοῦνομα μέντοι τοῦτο ὑπὸ τε σφῶν αὐτῶν καὶ ὑπὸ C
 Ἰταλῶν καλουμένους, οὐ πάντῃ τε καλῶς ἔχοιμι ἐτέρῳ τινὶ
 ὀνόματι καλεῖν τούτους. ἔστι δὲ αὐτοῖς βασιλεία ἐν Πούδῃ
 πόλει εὐδαίμονι παρὰ τὸν Ἴστρον.

Σιγισμουῦνδον δὲ τὸν Βιέννης τῆς Γερμανῶν πόλεως ἡγε-
 15 μόνα ἐπαγόμενοι οὗτοι δὴ οἱ Παιόνες βασιλεύα τε σφίσιον αὐ-
 τοῖς καθίστασαν, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐπέτρεψαν αὐτῷ
 διαθεῖναι ὡς ἔχοι ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον. οὗτος μὲν οὖν ἐπεὶ
 τε τὴν Παιόνων παρέλαβε βασιλείαν, διεπρέσβεύετο πρὸς τὸν
 Ῥωμαίων ἀρχιερεῖα, συνήδη τε ὄντα αὐτῷ καὶ ἐπιτήδειον ἐς
 20 τὰ μάλιστα, ὥστε ἐπιψηφισθῆναι αὐτῷ αὐτοκράτορι Ῥωμαίων
 γενέσθαι. τοῦτο μὲν οἱ τῆς Ῥώμης ἀρχιερεῖς τοῖς Κελτῶν D
 βασιλεῦσι τὸ πρῶτον ἐπέδίδουσαν διὰ τοὺς πολέμους, οὓς θα-

10. ἀπό P   15. ἐπαγόμενον οὗτοι δὲ P   16. τὰ om P   22.
 πολεμίους P: corr H

sua gente quandam de numero principum, qui reliquorum primus in
 regiam ascenderit; eumque oeconomum sive procuratorem aut admi-
 nistratorem, nec principem, nominant. lingua utuntur quasi pecu-
 liari, quae nihil commercii cum lingua Germanorum et Boemorum
 Pomanorumque habere deprehenditur. quidam tradunt eos antiqui-
 tus Getas extitisse, sedesque habuisse, quas inaeclerint, sub monte
 Haemo, tandemque pulso a Scythiis concessisse in eam regionem
 quam nunc tenent. quidam putant eos quondam Dacos fuisse. ego
 autem, quatenam ipsorum origo sit, dicere non possum. praeterea
 cum sibi dederint istud nomen in Pannonem vocentur, sicque appel-
 lentur ab Italia, non decorum fore ratus sum, si aliud iis imposuero
 nomen. regia eorum est. Buda, urbs florentissima, Istro adiacens.

Sigismundum autem Germanorum imperatorem agentem Viennae
 vocantes Pannonem, declaraverunt regem, eique tradiderunt regnum
 universon, et quae ad regni curam pertinent, ut omnia sic ordinaret
 quemadmodum putaret ea fore commodissima. hic ut primum regium
 honorem inivit, legatos misit ad Romanum pontificem, iam ante sibi
 familiarem et necessitudine devinctum, rogans ut suum consensum

- μά τε καὶ ἀνδρειότατα πρὸς τοὺς ἀπὸ Λιβύης διαβύοντας ἐπὶ Ἰβηρίαν βαρβάρους καὶ τὰ πολλὰ τῆς Ἰβηρίας καταστρεφάμενους αὐτοῖς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τοὺς Γερμανῶν ἡγεμόνας μετενήνεκται ὁ πῆφος τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως. Σιγισμούνδον ὡς ἐπισχωρεῖτο ὁ ἀρχιερεὺς τὴν τε ἀξίαν ταύτην ἐπιτιθέ-
 5 ναι, καὶ δὴ μεταπέμπετο ἐπὶ τοῦτο, ἄρμητο μὲν ἐπὶ Ἰταλίαν διὰ τῆς Ἑνετῶν χώρας. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἐπύθοντα Σιγ-
 p.39 σμούνδον διὰ τῆς χώρας αὐτῶν τὴν πορείαν ποιούμενον, ἔπεμψαν ἄγγελον, προαγορευόντας αὐτῷ μὴ διέναι διὰ τῆς χώρας αὐτῶν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη πείσασθαι, ἂν μὴ γνῶ αὐτοὺς 10
 κειρωμένους ἔργῳ διακωλύσαι διαπορευόμενον. παρεσκευάζοντο μὲν οὖν οἱ Ἑνετοὶ στρατὸν καὶ διεκώλυνον. ὡς δὲ ᾗσθητο κωλύμενος, παρετάξατο ἐς μάχην καὶ συνέβαλε τῷ Ἑνετῷ στρατῷ, καὶ ἀπεγένετο αὐτῷ οὐκ ὀλίγα τῷ στρατεύματος,
 V.31 τραπομένῳ τε ἐς φυγὴν καὶ μόλις διαφυγόντι τοὺς ἐναντίους. 15
 οὗτος μὲν δὴ ἐπεὶ τε ἀπέγνω τὴν δι' Ἑνετῶν πορείαν, ἀπῆκε
 B διὰ τῆς ἄνω Γερμανίας, ἐς τὸν Λιγυρίας τύραννον ἀφικόμενος. ἐντεῦθεν δὲ ἐς Ῥώμην παρεγένετο, καὶ βασιλεὺς τε καθιστήκει, ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως ἐς τοῦτο ἀποδειχθεὶς.
 μετὰ δὲ ταῦτα ἐδεῖτό τε τοῦ ἀρχιερέως συμβαλέσθαι ἐς τὴν 20

3. ἀρτοῖς συνδήνευκαν?

4. ἦ?

praestaret quo Romanorum declararetur imperator. imperatoriam dignitatem Romani pontifices primo contribuere Galliarum regibus, propter hostes ex Libya in Iberiam transvectos fortiter caesos, et ob Iberiam a barbaricis incursionibus liberatam. postmodum eligendi Romani imperatorem potestas translata est a pontifice ad Germanos. Sigismundus, cum eam dignitatem se datorum respondisset pontifex, accessit et vocatus est a pontifice, ut imperatoriam dignitatem acclperet. Sigismundus Romam proficiscens iter faciebat per Venetorum regionem. hi, ut primum nuntiatum est Sigismundum per ipsorum regionem transitum facere, miserunt nuntium, qui monebat ut ipsorum regione excederet. hic nuntio Venetorum parere neglexit, nisi cerneret eos re ipsa transitum prohibitueros. Veneti igitur congregato exercitu vim facere parabant Sigismundo, nisi confestim sua diacessisset regione. ut cognovit Venetos id moliri, copias in aciem eduxit, et cum Venetorum exercitu praelium commisit. amisit autem in eo praelio non modicam exercitus partem; ipseque in fugam compulsus aegre, quo minus caperetur, fuga evasit. cum iam planissime desperaret se posse per Venetorum regionem adire Romam, iter flectit in superiorem Germaniam, pervenitque ad Liguriam sive Mediolani principem. hinc iter Romam instituit; quo cum venisset, imperator a pontifice maximo consalutatus est. postea rogavit pontificem maximum auxilium, quo adiutus expeditionem contra bar-

ἐπὶ τὸν βάρβαρον αὐτῷ ἐσκρατεῖαν γινομένην, ἤτετο δὲ αὐτὸν χρήματά τε καὶ ἄνδρας. ὁ δὲ πρὸς τε τὸν Κελτῶν βασιλεῦτα διακρυσβενυσάμενος καὶ πρὸς τὸν Βουργουνθίας τέρμωνον διεπραΐετο δοθῆναι ἐς ὀκτακισχιλίους, καὶ στρασηγὸν 5 τὸν Βουργουνθίας ἡγεμόνος ἀδελφόν. παρεσκευάσατο μὲν οὖν καὶ αὐτός, συλλέξας στρατεύματα ἀπὸ Γερμανῶν ἔσον ἡδύνατο C μισθωσάμενος. ὡς ἦδη αὐτῷ τε τὰ εἰς τὸν πόλεμον παρεσκευάσατο, ἐξήλαυσε, λαβὼν τοὺς τε Παιόνας καὶ Λάκας τῆς ἑδοῦ ἡγεμόνας, εὐθὺ τοῦ Ἰστροῦ ἐπὶ Παιαζήτην διεπρε- 10 σβεύσατο δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἰταλῶν καὶ Ἰβήρων ἡγεμόνας, χρηματίζοντας δὲ τοῦτο αὐτῷ τοῦ ἀρχιερέως, αἰτούμενος χρήματα καὶ ἄνδρας. καὶ χρήματα μὲν ἐπεκόμψαι αὐτῷ ἰκατά ὁ ἀρχιερεύς, ἄνδρας τε.

Ὁ μὲν οὖν Παιαζήτης ὡς ἐπύθετο ἐπιόντα οἱ Σιγισμούν- 1396 15 δον τὸν Ῥωμαίων ἀντοκράτορα, σὺν πολλῷ στρατεύματι ἐλαύνοντα, παραλαβὼν τὸν τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας στρατῶν ἅπαντα ἀντεπήει ἐπὶ Ἰστρον, ἧ ἡδύνατο τάχιστα πορευόμε- D νος. στρατοπεδευσαμένου δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ ἐπὶ σταδίους τεσσαράκοντα, οἱ Κελτοὶ ἀνδράεις τε ὄντες καὶ 20 ἀγνώμονες ὡς τὰ πολλά, ἀξιούντες σφῶν αὐτῶν μόνων τῆν νίκην γενέσθαι, ὀπλισάμενοι ἐπήεσαν πρότεροι ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς βαρβάρους. μάχης δὲ κερτερᾶς γενομένης τρέπονται οἱ Κελτοί, καὶ φεύγοντες ἀπὸ κράτος καὶ οὐδενὶ κό-

baros susceptam conficere posset. flagitabat autem pecuniam virosque. pontifex legatione missa ad Gallorum regem Burgundiaeque ducem effecit ut sibi darentur octo milia militum: belli autem ducem accepit Burgundiae duclis fratrem. Sigismundus quoque se ad bellum parabat, comeribens exercitum ex Germanis, quoscumque potuit mercede conducens. cum iam ad bellum satis foret instructus, assumptis Pannonibus et Dacis, (qui et Valachi) qui itinera monstrarent, recta per Istrum contra Palavitum copias duxit. legatos quoque misit, consentente id pontifice maximo, ad Hispanosam Italosumque principes, petens ad istam expeditionem milites et pecuniam. pontifex quoque milites misit et pecuniam suppeditavit.

Palavites, quamprimum didicit Sigismundum Romanorum imperatorem magnis copiis stipatum adversum se pergere, accepto Europae Asiaeque exercitu summa celeritate obviam profectus est hosti usque ad Istrum; castraque communivit ab Istro stadiis quasi quadraginta. Galli autem, ut sunt audaces, plerumque vero imprudentes, cum cuperent victoriam suam facere, arma capiunt barbarosque aggrediuntur quasi eos primo impetu domitari. tandem cum praelium utria-

σμφ ἐπιπίπτονσι τῷ σφετέρῳ στρατεύματι, ἐπισπομένων τῶν
 Τούρκων. ἐνταῦθα ἀναμίξ γενομένων αὐτῶν, ὡς ἐπέκειντο
 οἱ βάρβαροι, τρέπονται ἅμα τούτοις οἱ τε Παίονες καὶ οἱ
 Γερμανοί. ἐπειγομένων δὲ εἰς τὴν τοῦ Ἰστρου διάβωσιν
 P. 40 ἀπόλετο πολλὰ τοῦ στρατεύματος κατὰ τὸν ποταμὸν. ἐγένετο 5
 δὲ φόνος πολὺς ὀλλομένων τῶν Κελτῶν καὶ Παίωνων ὑπὸ
 τῶν ἐναντίων, καὶ ὁ Βουργουντίων στρατηγὸς εἴλω, καὶ ἄλ-
 λοι οὐκ ὀλίγοι Παίωνων τε καὶ Κελτῶν.

Ὁ μὲν δὴ Σιγισμῦνδος διακινδυνεύσας τὰ ἔσχατα, καὶ
 παρὰ βραχὺ ἀλῶσαι διαφρηγῶν, ἐμβὰς εἰς τριήρη κατὰ τὸν 10
 ποταμὸν ἔπλει εἰς Βυζάντιον παρὰ βασιλέα Ἑλλήνων. εἰς
 λόγους δὲ ἀφικόμενος τῷ Βυζαντίου βασιλεῖ, καὶ χρηματίσας
 αὐτῷ ὅσα ἠβούλετο, ᾤχετο ἀποπλέων ἐπ' οἴκου. Παιαζή-
 της δὲ ὁ Ἀμουράτιω, ὡς τούς τε Παίονας ἐτρέψατο καὶ Κελ-
 B τούς, ἐληίετο τὴν χώραν αὐτῶν, ἀδεέστερον ἤδη χωρῶν ἐπ' 15
 αὐτούς καὶ ἀνδράποδα πάμπολλα ἀγόμενος. καὶ δὴ ἐπέλαυ-
 νων ἐπὶ Πούδην τὰ Παίωνων βασιλεία ἐκαμνεν ὑπὸ τῆς νό-
 σου· ποδαλίαν γὰρ ἐνόσει. καὶ εἰ μὴ μέντοι ἐνωχλεῖτο
 ὑπὸ τῆς νόσου, οὐκ ἔχω λογιῆσθαι ὃ τί περ ἂν γένοιτο
 αὐτῷ ἐμποδῶν ἐπὶ Πούδην τε ἐλάσαι καὶ παραστήσασθαι 20
 Πούδην τὰ Παίωνων βασιλεία καὶ καταστρέψασθαι τὴν χώ-
 ραν αὐτῶν· νῦν δὲ κάμνων ὑπὸ τῆς νόσου ἐπιεικῶς πᾶν

que maxima virtute ferret, Galli fugam ineunt; incitatissimoque
 cursu cum agerentur ad suos, insequentibus Turcis et Sigismundi
 militibus admixtis atrox praelium coortum est. cum acriter instarent
 Turci, etiam Pannonnes et Germani fugae Gallorum se sociant. festi-
 nantibus autem iis Istrum transire, maxima pars exercitus flumine
 absumpta est. facta est caedes magna Gallorum et Pannonum pere-
 untium. dux Burgundionum, qui totius belli imperator electus
 erat, ab hostibus captus est: capti sunt et alii Pannonnes Gallique
 plurimi.

At Sigismundus in maximum vitae discrimen adductus, vixque
 hostis manus, quo minus caperetur, effugiens, triremem, quae in flu-
 mine erat, conscendit, Byzantiumque ad Graecorum regem navigavit.
 cum plurima cum isto rege disseruisset, et quae volebat expedivisset,
 domum reversus est. Paiazites Amuratis filius, Gallis Pannonibusque
 fusis atque fugatis, regionem eorum iam maiore securitate populabatur.
 quin etiam contra hos exercitus ductabat, mancipiaque plurima cap-
 iebat. proficiscens autem hostili animo contra Budam, Pannonum
 regni sedem, podagra laboravit; nec tamen admodum eo morbo affli-
 ctus est. haud tamen assequi queo, quid ei impedimento fore po-
 tuisset, cum festinaret adversus Budam, quo minus eam urbem suae

ἀπενοίστησέ τε αὐτός και τὸν στρατὸν ἀπήγαγεν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ.

Ἦστρον μέντοι ἐπιπέμπων στρατεύματα ἐπὶ Παιονίαν V. 32 και Παιονοδακίαν ἐδῆου τὴν χώραν. χρόνου δὲ ἐπιγενομέ- C
5 νου ἐπὶ Λάκας και ἐπὶ Μύρξαν τὸν Δακίας ἡγεμόνα ἐστρα-
τεύετο, αἰτιασάμενος αὐτὸν ὡς ἠπάρξαντά τε πόλεμον και
σὺν τοῖς Παιοῖσιν ἐπ' αὐτὸν στρατευόμενον. ἔστι δὲ γένος
τοῦτο Λάκες ἄλκιμόν τε τὰ εἰς τὸν πόλεμον και οὐ πάνυ τι
εὐνομούμενον, κατὰ κόμας οἰκοῦν, πρὸς τὸ νομαδικώτερον
10 τετραμμένον. διήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα, ἀπὸ Ἀρδελίου τῆς
Παιόνων Δακίας ἀρχομένη, ἔστε ἐπὶ Εὐξείνιον πόντον. ἔχει
δὲ ἐπὶ δεξιὰ μὲν καθήκουσα ἐπὶ Θάλασσαν τὸν Ἰστρον πο-
ταμόν, ἐπ' ἀριστερὰ δὲ Βογδανίαν χώραν οὕτω καλουμένην.
διεῖργει δὲ αὐτοὺς ἀπὸ Παιονοδακίας ὄρος ἐπὶ πολὺ διήκειν,
15 Πρασοβὸς καλούμενον. ἔχει δ' ὁμόρους ἡ χώρα αὕτη και D
Σκυθῶν τῶν νομάδων μοῖραν οὐκ ὀλίγην, γένος καλὸν τι και
ἄλβιον, ὑπὸ Καζημίρεω τῷ βασιλεῖ ταττόμενον. ἔφ' ᾧ δὲ
και Σκύθαι οἱ νομάδες ταττόμενοι στρατεύονται, ἢ ἂν ἐξη-
γῶνται, αὐτὸς τε ἀρετὴν παρεχόμενος εἰς πόλεμον ἀξιόλογον.
20 τοῦτων δὲ ἔχονται Πολάνοι μὲν πρὸς ἄρκτον, Σαρμάται δὲ
πρὸς ἕω. Λάκες δὲ χρῶνται φωνῇ παρακλησίᾳ τῇ Ἰταλῶν,

6. πόλεμον P 12. δεξιᾷ P 13. ἀριστερᾷ P 14. ἀπὸ] ἐπὶ P
18. ἐξηγῶνται?

dicionis faceret regionemque universam subiiceret. verum peropportune podagra tum laborans reversus est domum: etiam copias in suam regionem abduxit.

Postea missis exercitibus Pannoniam et Pannodaciam vastabat. tempore autem aliquantulo interposito, bellum Myræ (nostri Marcum vocant) Daciae duci intulit, crimini ei dans quod prior adiungens se Pannonibus contra se bellum gesserit. Dacorum (sive Valachorum, in quibus et Moldavi) gens bello præstantissima est, nec tamen admodum bonis gubernatur legibus. vicis plerumque incolunt, sequentes pasua. extenditur horum regio ab Pannonum Ardelio, a Pannonum Dacia (quæ et Transsylvania) initium sumens, usque ad Pontum Euxinum. a dextera, qua vergit ad mare, Istro fluvio alluitur: a sinistra regionem Bogdaniam appellatam habet. distinguit ipsorum regionem mons longe se porrigens, cui Prasobæ (qui olim Haemus) nomen incolæ dixerunt. huic regioni adiacent quidam de Scytharum genere non pauci, qui opibus plurimum possunt, subiecti Cazemiro Polonorum regi. istum regem comitantur Scythæ nomades, quocumque bellum verterit. virtus autem eius in omni bello præclara habita est. iis finitimi sunt, quæ se in Septentrionem pandunt,

διεφθαρμένη, δὲ ἐς τοσοῦτον καὶ διενεγκούση ὥστε χαλεπῶς ἐπαίειν τοὺς Ἴταλοὺς ὀτιοῦν, ὅτι μὴ τὰς λέξεις διασημίου-
 P. 41 μῶνων ἐκινυνώσκειν ὅτι ἂν λέγοιτο. ὄθεν μὲν οὖν τῇ τοι-
 αύτῃ φωνῇ διαχρώμενοι ἤθρουσι Ῥωμαίων ἐπὶ ταύτην ἀφίκοντο
 τὴν χώραν καὶ αὐτοῦ τῆδε ὄρκησαν, οὔτε ἄλλον ἀκήκοα περὶ δ
 τούτου διασημαίνοντος σαφῶς ὀτιοῦν, οὔτε αὐτὸς ἔχω συμβα-
 λέσθαι ὡς αὐτοῦ ταύτῃ ἠκίσθη. λέγεται μὲν παλλαχῆ ἐλθόν
 τὸ γένος τοῦτο ἐνοικῆσαι αὐτοῦ, οὐ μὴν ὅτι καὶ ἄξιον ἐς
 ἰστορίαν ὀτιοῦν παρεχόμενόν τεκμήριον. συμφέρεται δὲ Ἴτα-
 λοῖς τὰ τε ἄλλα καὶ τῇ ἐς δίαιταν καταστάσει, καὶ ὄπλοις 10
 τοῖς αὐτοῖς καὶ σκευῇ ἔτι καὶ νῦν τῇ αὐτῇ Ῥωμαίων δια-
 χρώμενοι, ἐς δύο μέντοι διηρημένοι ἀρχάς, ἕστε τὴν Βογδα-
 νίαν καὶ αὐτὴν παρ' Ἰστρον χώραν. οὐ πᾶν τε εὐνομε-
 B ται. νομίζουσι δὲ ἡγεμόσιν οὐ τοῖς αὐτοῖς διαμένοντες, ἀλλ'
 ἐπὶ τὸ ἀεὶ σφίσι πρόσφορον ἀνιμεταβάλλοντας καθιστάσιν 15
 ἄλλοτε ἄλλους σφίσι τυράντους. Μύρξαν μέντοι τοῦτον, ἄρ-
 χοντα τοῦ γένους τοῦδε τὸ παλαιὸν γενόμενον, ἐπικαλεσόμε-
 νοι τύραννον σφίσι κατεστήσαντο, συνελόντες Δᾶνον τὸν πρό-
 σθερ τυραννεύοντα αὐτῶν. Μύρξας μὲν οὖν οὗτος παλλα-
 κίδι συγγενόμενος οὐκ ὀλίγαις, καὶ νόθους ἀπ' αὐτοῦ σχῶν 20
 καίδ' ἀνὰ τὴν Δακίαν οὐκ ὀλίγους, ὕστερον προϊόντι τῷ
 χρόνῳ καὶ τελευτήσαντος Μύρξεω ἀνεφύοντο τῇ Δακίᾳ Θαμῖ

12. διηρημένον P   13. καὶ αὐ τὴν?   18. ἀνελόντες?

Poloni: qua vero respicit Orientem, Sarmatae. Dacorum lingua simili-
 ter est Italorum linguae: adhaec tamen corrupta et differens, ut diffi-
 culter Itali queant intelligere quae istorum verbis pronuntiantur.
 unde autem lingua moribusque Romanis usque in istam regionem acces-
 serint ibique sedes fixerint, a nullo mortalium accepi, nec aliquem
 audivi qui ista liquido commemoraret. dicuntur tamen homines un-
 dique confluentes in istam regionem penetrasse, haud interim extante
 aliquo memorabili istius gentis exemplo, quod operae pretium sit ut
 praesentis historiae intextatur. nihil differunt ab Italis caetera victus
 ratione, armorum et suppellestilis apparatus etiamnum eodem uten-
 tes. quamvis ea gens in duos discreta sit principatus, in Bogdianam
 videlicet (quae et Moldavia) et Istriam regionem, haud tamen aequo
 inter se inre vivunt. consueverunt non semper eodem habere duces:
 verum prout ipsis videtur commodum, principes mutant, nunc huic
 nunc illi sibi principem ordinantes. Myrxam istum, qui avito isto-
 rum ductum genere erat ortus, acclitum sibi ducem constituerunt, oc-
 ciso Dano, qui antea rerum potiebatur. Myrxas hic concubens saepius
 cum pellice, filios spurios ex ea tulit non paucos in Dacia.
 hinc molituo Myrxa nascebantur frequenter alii Dacorum duces, qui

ἡγεμόνες ἄλλοτε ἄλλοι ἔσται ἐπὶ τόνδε τὸν χρόνον καθιστά-
 μενοι ἐς τὴν ἀρχήν. ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Μυρξάν, ὑπάρξαντα C
 πρότερον πολέμου ἐς τοὺς βαρβάρους συστρατευόμενον τῆ
 Σιγισμούνδῳ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι, αἰτιασάμενος Παιαζήτης
 5 ὁ Ἀμουράτεω ἐστρατεύετο, καὶ τὸν τε Ἴστρον διαβὰς ἤλα-
 νεν ἐς τὸ πρῶτον, τὴν τε χώραν ἀνδραποδιζόμενος. Μυρξάν
 δὲ συλλέξας στρατεύματα ἀπὸ τῆς χώρας ἐπέξελθεῖν μὲν καὶ
 διαμάχεσθαι οὐκ ἐποίητο βουλὴν, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ πα-
 10 δας ἐς τὸ ὄρος τὸ Πρασθὸν κατεστήσατο περιποιούμενος.
 10 ἐφείπετο δὲ ὕστερον καὶ αὐτὸς τῆ Παιαζήτῳ στρατεύματι
 διὰ τῶν δρυμῶνων τῆς χώρας, οἱ δὲ πολλοὶ τε ἐνυπάρχουσι V.33
 καὶ ἀπανταχῆ περιδέουσι τὴν χώραν μὴ βάσιμον εἶναι τοῖς
 ἐναντίοις μηδὲ εὐπετῆ χειρωθῆναι. ἐφεπόμενος δὲ ἀπεδεί- D
 κνυτο ἔργα ἄξια λόγου, μαχόμενός τε εἴ τι διασπασθὲν τῶν
 15 πωλεμάτων ἐπιστοιούμενόν κῆ τῆς χώρας τράπητο ἢ ἐπὶ ὑπο-
 ζύγια ληζόμενον, καὶ οὕτω τόλμα μεγίστη ἐφεπόμενος τῆ
 στρατεύματι περιφανῶς δὲ ἐφεπόμενον αὐτῷ διαμάχεσθαι.
 καὶ δὴ λέγεται διαπορευομένῳ τῆ στρατεύματι ἐπέκειτο ἐν
 λύκῃ πάντῃ χαλεπῶς, καὶ ἔξετίθει, καὶ διαφθείρων εὐκ ἄντι.
 20 ἔνθα Βρονέζιω φεράποντος γνώμην ἀποδεικνυμένου ὥστε ἐν-
 στρατοπεδεύσασθαι τὸν στρατὸν αὐτοῦ καὶ ἀπαλλαγὴν εὐρα-
 σθαι, ἀπὸ τούτου μέγα τὸ ἀπὸ τοῦδε εὐδοκίμειν παρὰ βασι- P. 42

usque ad hoc tempus in regno durarunt. contra istum Myrxam Pata-
 zites, criminat dans quod prior incipiens bellum socia arma iunisset
 Sigismundo Romanorum imperatori, cum exercitu profectus est. tra-
 iecto Istro porro progressus praedam mancipiorum multam ex ista
 regione rapiebat. Myrxam collecta manu non modica suorum, quo-
 modo obviam procedere hosti praeliique potestatem facere posset,
 nullo modo consultabat. viros et liberos deponens in montem
 Prasobum, sequebatur Paiazitis exercitum per glandiferas istius regionis
 silvas; quae cum plurimae ibi sint, regionem ambiunt, adeo ut eam
 difficilem accessu hostibus praestent captuque hand facilem. Myrxam
 sequens Paiazitis exercitum insignia virtutis opera faciebat, impigre
 cum hostibus manus conserens, bicubi avulsi erant ab reliquo exer-
 citu, aut sicubi framentatum aut ad praedas pecoris agendas se con-
 vertissent. et in hunc modum sequens hostilem exercitum, magna
 audacia fretus, ex aperto cum hoste conflixit. aiunt Myrxam tran-
 seanti exercitui graviter inistisse; cumque foret in loco admodum
 difficili, hostilis exercitus eum adortus est; nec cessavit hostem for-
 titer mactare. ibi Brenezus regius minister cum bonum deditisset con-
 siliium, videlicet ut castra eo loci communirent, mali liberationem
 invenerunt. ex hoc tempore donge gratissimus fuit regi Βρεαζαα.

λει, καὶ ἐς στρατηγίας χρηματίζοντα ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμεως. τότε μὲν οὖν αὐτοῦ Παιαζήτης ἐνηυλί-
σαστο, ἐπισχῶν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· τῇ δ' ὑστεραία διε-
πόρθμευσαν ἢ ἐδύνετο ἀσφαλέστατα τὸν στρατὸν διὰ τοῦ
Ἴστρου.

Ὅττω μὲν οὖν αὐτῷ ὁ ἐπὶ Λακίᾳ στρατὸς ἐπεκρήγει·
μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἐπολιόρκει Βυζάντιον, ἀπὸ αἰτίας
τοιᾶσδε. οἱ γὰρ δὴ Ἑλλήνων βασιλεῖς, ὡς αὐτῷ παραγενό-
μενοι ἐς τὰς θύρας παρῆσαν, καὶ συνεστρατεύοντο ἐκάστου
ἔτους. καὶ ποτε ὄντος βασιλέως ἐν Φερραῖς τῆς Μακεδο- 10
νίας χώρας καὶ διατριβόντος, καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως
B φοιτῶντος ἐνταῦθα ἐπὶ τὰς θύρας καὶ τοῦ τῆς Σπάρτης ἡγε-
μόνος καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Ζάρκου παιδὸς καὶ Στεφάνεω
τοῦ Ἐλεαζάρου, ἀφικνεῖται ἀπὸ Πελοποννήσου ὁ τῆς Ἐπι-
δαύρου τὸ παλαιὸν γενόμενος ἄρχων, τοῦνομα Μαμονᾶς, ὃς 15
ἀφικόμενος παρὰ βασιλέα Παιαζήτη ἐνεκάλει τῷ τῶν Ἑλλή-
νων βασιλέως ἀδελφῷ ὡς ἀφελομένῳ τὴν τε Ἐπίδαυρον καὶ
ποιήσαντι αὐτὸν κακῶ. ἤχθετό τε τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ Παια-
ζήτης. ἐνήγε δὲ ἐς τοῦτο καὶ Ἰωάννης ὁ Ἀνδρονίκου τοῦ
βασιλέως παῖς, ὃς πυρῶν αὐτοῦ τὴν δίαίταν εἶχεν ἀπὸ Παια- 20
ζήτεω. καὶ δὴ λέγεται καὶ ἀνελεῖν ὠρμημένον περὶ ὀμίλιας

6. ἐπεπήγει P

electusque ab eo dux tandem maximam nactus est potentiam. Paia-
zites, sicuti conspulerat Brenezas, eo loci castrametatus est, et quiete
per eum diem exercitum recreavit. postero autem die exercitum
quam potuit tutissime transmisso Istro in suam regionem reduxit.

In hunc modum exercitus, quem contra Dacos duxerat, domum
reversus est. his peractis bellum movit contra Byzantium, urbemque
tali de causa obsidione cinxit. Graecorum reges concesserant in po-
testatem Paiazitis: proinde in ianuis degebant quotannis militantes
sub Paiazite, quocunque vim belli vertisset. Paiazites, cum quondam
foret Pherris Macedonias ibique moras traheret, Graecorum rex, Spar-
tae dux, Constantinus Nazarei filius, Stephanusque Eleazari filius
profecti sunt in ianuas. ibi tum ad regem Paiazitem venit Mamonas
ab Peloponneso, qui quondam imperio rexerat Epidamnium; accusa-
batque Graecorum regis fratrem, ut qui sibi Epidamnium eripuisset
et iniuriis plurimis se obruisset. Paiazites indignatione inflammaba-
tur contra Graecorum regem. indignationem hanc regis augebat in-
stigando Ioannes Andronici regis filius, qui praesto erat et victum
apud Paiazitem habebat. ferunt quod rex conatus sit eum interfici-
cere, cum colloqueretur secum. verum cunctatus est. nec tamen
multo post illum interemit Halies Charatinis filius, qui ei admodum

ἔχοντα, μετέμελεν αἰθῆς οὐ πολλῇ ὕστερον. ἐπήμυνε δὲ αὐ- C
 τῷ τὸν ὄλεθρον Ἀλῆς ὁ Χαρατίνεω παῖς, ὃς συνήθης αὐτῷ
 ἐτύγγατεν ὦν καὶ χρήμασιν ὡς τὰ μάλιστα ἐθεραπεύετο ὑπ'
 αὐτοῦ. συνιόντες δὴ οὖν ἐς ταῦτ' οὗτοι οἱ ἡγεμόνες ἐν τῷ
 5 τότε χρόνῳ, περὶ τὰς θύρας τοῦ βασιλέως διατρίβοντες, ἐδί-
 δασαν σφίσι λόγους ὡς μηκέτι τοῦ λοιποῦ ἀφιξέσθαι ἐπὶ τὰς
 θύρας. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἐγγυᾶται Κωνσταντῖνος ὁ Ζάρκου,
 Δραγῆσεω δὲ ἀδελφός, ὃς ἐκείνου τελευτήσαντος τοῦ Ζάρκου
 ἦν ἀνδρῶν ἀριστος τὰ ἐς σύνεσίν τε καὶ πόλεμον, οὐδενός
 10 λειπόμενος τῶν ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, καὶ πρὸς τὴν Ἀλβανούς
 καὶ Τριβαλλούς πολέμους διαπολεμῶν χώραν τε αὐτῷ ὑπη-
 γάγετο σὺ φαύλην, καὶ ἐπὶ τῇ τελευτῇ αὐτοῦ Κωνσταντῖνος
 ὁ ἀδελφός αὐτοῦ κατέσχε τὴν χώραν καὶ ἐφοῖτα ἐς τὰς βα- D
 σιλέως θύρας. οὗτος ἐγγυᾶται τὴν θυγατέρα τῶν Ἑλλήνων
 15 βασιλεῖ, ὥστε ἐμπεδοῦναι σφίσι αὐτοῖς ὅσα συνέθεντο ἐς τὴν
 ἀπέστασιν. ἡγάγετο μὲντοι οὗτος Ἐμμανουήλος καὶ πρότερον
 τὴν τοῦ βασιλέως Κολχίδος θυγατέρα χηρεούσῃν τε, Ζετί-
 νεω δὲ τινος Τούρκων ἡγεμόνος γυναῖκα γενομένην, κύλλει τε
 διαφέρουσαν. ταύτην γὰρ ὡς ἡγάγετο ἀπὸ Κολχίδος ἐς Βυ-
 20 ζάντιον, θεασάμενος ὁ πατὴρ αὐτοῦ τότε βασιλεύων, ὡς ἐδό-
 κει αὐτῷ κάλλει τε γυναικῶν πολλῶν εἶναι καλλίστη καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἢ ἐλέγετο ὑπερφέρουσα, ἑαυτῷ τε ταύτην ἡγάγετο,
 ἀφελόμενος τοῦ παιδός. ἦν δὲ καὶ ἐν νόσῳ τῇ ποδαλγίᾳ διε-

1. ἐπήμυνε?
 ἐμπεδοῦσθαι?

11. πολεμίους P: corr H

15. ἐμπεδοῦν? an

familiaris erat multisque opibus ab eo donatus. convenientes igitur
 in unum duces illi, cum ea tempestate in ianuis agerent, consilium
 inibant non amplius redeundi in ianuas. Constantinus Zarci filius
 Dragasisque frater scientia militari facile omnes excellebat, nec ulli
 prudentia credebatur tum temporis secundus. is bello adortus Alba-
 nos et Triballos hostes, in dicionem accepit regionem haud peni-
 tendam. quo mortuo Constantinus frater regionem obtinuit, ianuas-
 que frequentare coactus est. hic promittit Graecorum regi filiam se
 desponsurum, si rata manserint ea quae superdefectione convenerint.
 duxerat iste Emanuel iam ante regis Colchorum (qui et Trapezuntis
 imperator) filiam viduam, quae fuerat Zetinis Turcorum cuiusdam du-
 cis uxor, forma supra modum venusta. quam cum Byzantium a Col-
 chide adduxisset, videns eam pater forma praeditam excellenti, nec-
 non alii excellere quae in muliere dicuntur bona, non dubitavit eam
 auferre filio sibi que connubio iungere. erat autem is adeo addictus
 podagra, ut ne stare quidem erectus potuerit. serunt hunc insanien-
 tem amore muliebri plurima indecora commisisse; delectatumque psal-

V. 34 φθαρμένως, ὥστε μηδ' ὀρθούμενον στήναι οἶοντ' εἶναι. λέγε-
 P. 43 ται δὲ οὗτος ταῖς γυναιξίν ἐπιμαινόμενος κατὰ πολὺ ἄττα
 ἀπρεπῆ ἐξενεχθῆναι, ἠδόμενος ταῖς τε ψαλτρίαις καὶ συγγενό-
 μενος ἀποθέσθαι τὴν ἐργασίαν τῆς βασιλείας ἐν ὀλιγορῆ πε-
 ποιημένος, γανύμενός τε περὶ τὰ τοιαῦτα. οἱ μὲν οὖν ἤγε- 5
 μόνες ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Παιαζήτεω συνετίθειτο ἀλ-
 λήλοις ὡς ἀποστησόμενοι γενομένης τῆς ἐκίγαμίας· μετὰ δὲ
 ταῦτα, ὡς εἶχεν ἕκαστος, ἀπηλλάττετο ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ χώραν.
 καὶ βασιλεὺς μὲν Ἑλλήνων, διαφυγὼν βασιλέα Τούρκων,
 ἀφικνεῖται ἀπὸ Φερρῶν ἐς Βυζάντιον τεταρταῖος, ἧ λέγεται, 10
 B Θεόδωρος δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀφίκετο ἐπὶ Πελοπόννησον.
 καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ὡς ἕκαστος ἀπῆλθον ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ, ἐπι-
 τραπέντες ἵεναι ὑπὸ βασιλείως ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν ἥδη ἕκαστος. ἕτε-
 ρον μέντοι, [ὡς] τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, ὡς οὐ παρεγένετο
 Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπὶ τὰς θύρας καὶ ἠγγέλλετο τῷ Παια- 15
 ζῆτῃ μηδὲ ἔλθειν τοῦ λοιποῦ εἰς διανοούμενος, ἀπιστέμνας
 Ἀλίην τὸν Χαρατίνεω, ἄνδρα δὴ τῶν παρ' ἑαυτῷ μέγα δυ-
 νάμενον, ἐπέτελλε παρελθαι αὐτὸν ἐς τὰς θύρας παραγενομέ-
 νον· εἰ δὲ μή, πόλεμον προαγορεύειν αὐτῷ βασιλεῖ. ἔλθὼν
 μέντοι οὗτος ὁ Ἀλίης ἐς τὸ Βυζάντιον δημοσίᾳ μὲν ἔλεγε τὰ 20
 ἐπεσταλμένα αὐτῷ ὑπὸ βασιλείως, ἐχρημάτιζε δὲ αὐτῷ, ὡς
 C ἔνοι λέγουσιν, ἰδίᾳ συγγεγόμενος, μηδαμῶς ἔλθειν ἐπὶ τὰς

1. μὴ διορθούμενον P   2. πολλὰ H   22. συγγεγόμενον P

trius, harumque consuetudine delinitum, curam decenter administrandi regni negligentem omisisse. postquam nuptiae, ut convenerat, intercessissent, duces ad defectionem adspirant, cum singuli, quantum possent, ad suam regionem dilaberentur. rex Graecorum fugiens Turcorum regem quarto die a Pharris Byzantium, ut perhibent, pervenit. Theodorus huius frater venit in Peloponnesum. reliqui quoque, impetrato a rege comeatu, ad sua redierunt. appetente deinde aetate, Byzantii rex cum se non conferret in ianuas, nunciareturque Paiaziti ipsum nunquam deinceps in ianuas assuturum, decrevit mittere Byzantium Halieum Charatimis filium, cui plurimum fidebat. huic praecepit ut iuberet Graecorum regem venire in ianuas: si renueret, renuenti illico bellum indiceret. Halies autem cum appulisset Byzantium, publice quae habebat mandata regi exponit: privatim vero regi consuluit, in colloquium admissus, ne ianuas adiret. Emanuel respondit se imperato promptissime facturum, sibi vitam non amplius suavem fore dicens, si offendisset regem: se brevi in ianuas, iuxta praecceptum regis, adventurum. deinde abeunte Halie, cum iam constaret eum nequaquam reversurum in ianuas, arma adversus eum arripuit Byzantiumque oppugnavit. cum eo cum exercitu pergeret, terram

βασιλέως Θύρας. Ἐμμανουήλος μὲν ἀπεκρίνατο ὡς πείθε-
 σθαί τε ἔτοιμος εἶη καὶ βασιλεῖ μὴ θαρρῶν οὐκέτι βιωτὸν
 τὸν βίον αὐτῷ ἡγήσαιο, ἀλλ' ὡς ἐν βραχεῖ παρεσόμενον ἐν-
 τὸν ὑποδέχοιτο τῷ βασιλεῖ, ἢ ἂν παραγγέλλοι. Ὑστερον μὲν-
 5 τοι ἀπίοντος Ἀλῆω, ὡς Παιαζήτη δῆλα καθεστῆκει μηδὲ δια-
 νοεῖσθαι αὐτὸν ἰέναι ἐπὶ τὰς Θύρας, ἐπῆλθον τε καὶ ἐπο-
 λιόρκει Βυζάντιον. ἐπελαύνων δὲ τὴν τε γῆν ἔκειρε καὶ τὴν
 χώραν ἐκάστην ἐδήου, καὶ κώμας ἀνδραποδισάμενος τὰς
 προαστείους, ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τοῦ ἄστεος αἵρεσις, ἀπε-
 10 χώρησεν αὐτὸς ἐπ' οἴκου. ἐπιπέμπων δὲ στράτευμα πανταχῇ
 ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐπολιόρκει τὴν μακρὴν γενομένην πολιορκίαν ἐπὶ
 δέκα ἔτη, ἐν οἷς πολλά τε τῆς πόλεως ταύτης ἀπεγένετο ὑπὸ
 Διμοῦ διαφθάρεοντα καὶ ἐπὶ τὸν βάρβαρον ἀπίοντα. τὴν μὲν
 οὖν Σηλυβρίαν αὐτὸς κατεῖχε Παιαζήτης, ἐπετρόπευς δὲ ταύ-
 15 τῆς Ἰωάννης ὁ Ἀνδρονίκου παῖς, ὃς διαφυγὼν ἀπὸ Βυζαν-
 τίου τὸν πατρῶόν, ὡς οὐκ ἠδύνατο, παρέιχεν αὐτὸν ἐς ὃ τί-
 περ ἂν αὐτῷ χρήσαιο ὁ πατρῶός Βυζαντίου τότε βασι-
 λεύων. ὁ δὲ πέμπων αὐτὸν ἐς Ἰταλίαν, διαπραξάμενον αὐτὸν
 ὅσα γε δὴ ὑπέτιθετο, ἔπεμπε παρὰ Ἰανυῖτους ἐπικουρίας δεη-
 20 σόμενον δῆθεν· κρύφα δὲ πέμπων τοὺς Ἰανυῖτις ἐπέτελλεν
 ἐν φυλακῇ τε ἔχειν αὐτὸν μηδαμῇ μεδιέντας. ὁ δὲ χρόνου
 ἔγγινομένου διαφυγὼν τοὺς Ἰανυῖτους, καὶ ἀπὸ Ἰταλίας ἀνέβη P. 44 ;
 παρὰ βασιλέα Παιαζήτην, ὃς πολιορκῶν Βυζάντιον καὶ ἄγων
 αὐτὸν τὴν τε Σηλυβρίαν παρεστήσατο ὁμολογίᾳ καὶ ἐπέστησεν

3. ἡγήσατο P

4. ἢ H, ἦ P

12. Σηλυβρίαν P

eorum singulasque regiones gravissima vastitate afflixit, suburbanaque
 omnia diripuit. urbis oppugnatio cum ei non succederet, reversus
 est domum; singulisque annis mittebat exercitus, peragebatque lon-
 gam illam obsidionem, quae decennio duravit. haec obsidio pluri-
 mum damni Byzantiis innoxit: plurimi namque fame necati sunt, plu-
 rimi quoque desciverunt ad barbarum. Syllebria in potestatem Paia-
 zitis venit. huius moderator erat Ioannes Andronici filius, qui fugi-
 ens Byzantio, ne incideret in patrum iras Byzantium regentis, cum
 fuga neutiquam sibi consulere posset, se ipse patrio tradidit, ut eo
 ad snum uteretur arbitrium. patruus eum misit in Italiam; ubi cum
 imperata exequutus esset, legatus ire iussus est ad lanuenses, auxi-
 lium oraturus; quibus tamen occulte nuntium miserat, ut Ioannem
 advenientem in vincula conficerent nec quoquam abire paterentur.
 hic tandem interiecto tempore, cum diu in carcere latuisset, erupit;
 carcereque liberatus, relicta Italia, contendit ad regem Paiazitem, ea
 tempestate Byzantium oppugnantem; a quo amice susceptus est, et

ἄρχοντα. μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἐπὶ Βυζάντιον, ὡς οὐ
προεχώρει αὐτῷ ἢ Βυζαντίου αἵρεσις προσβαλόντι, λιμῶ ἔξε-
πολιοῖρκει. καὶ εἶλεν ἂν τὴν πόλιν, εἰ μὴ ὁ Τεμῆρης ἐλαύ-
νων μεγάλη χειρὶ ἠγγέλλετο ἐπ' αὐτὸν, ὅτε δὴ καὶ αὐτὸς
ἑάλω ὑπὸ Τεμῆρεω καὶ τὰ πολλὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀπώλετο ὃ
τῆς ἐν τῇ Ἀσίᾳ.

- Ὡς μὲν οὖν τὸ Βυζάντιον Παιαζήτης, πολιορκῶν οὐκ
ἀνίει, καὶ ἔγνω βασιλεὺς Ἑλλήνων τὸν τε λεῶν τέτρῳσθαι ἐς
V. 35 τὸ χαλεπώτατον, καὶ οὐκ εἶχεν ὅπως τοῦ κακοῦ ἐξυπαλλαγῆ,
Β ἐπέτρεψέ τε τὸ Βυζάντιον τῷ ἀδελφιδῷ Ἰωάννῃ, τῷ Ἄνδρο- 10
νίκου παιδί. ὡς γὰρ οἱ ἤχθητο Παιαζήτης ὅτι δε' αὐτὸν οὐ
προεχώρει ἢ Βυζαντίου αἵρεσις, καὶ ἐν ὑπόπτῳ καθειστήκει,
ἀποφυγῶν βασιλεῖα ἐσῆει ἐς Βυζάντιον. καὶ αὐτὸν ἄσμενός
τε ἐδέξατο ὁ πατρῶος βασιλεὺς Βυζαντίου, καὶ τὴν πόλιν
ἐπιτρέψας ὄχθητο ἀποπλέων ἐπὶ Ἰταλίαν, ἐπικουρίας δεησόμε- 15
νος ἐς τὴν ὑπὸ τῶν πολεμίων πολιορκίαν μακρὰν καθεστη-
κυῖαν, μὴ περιδεῖν τὴν πόλιν ἀπολλυμένην. ὡς δὲ κατὰ τὴν
Πελοπόννησον ἐγένετο, κατέθετο μὲν αὐτοῦ ἐν Πελοποννήσῳ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρὰ τῷ ἀδελφῷ, αὐτὸς δὲ ἀπέπλει ἐς
C Ἰταλίαν. τραπόμενος δὲ ἐπὶ Οὐνετιῶν καὶ χρηματίσας αὐ- 20
τοῖς ὅσα ἠβούλετο, ὄχθητο ἐπὶ τὸν Λιγυρίας τύραννον, Με-
διολάνου δὲ ἡγεμόνα. ὁ δὲ φιλοφρονησάμενός τε αὐτὸν τὰ

exercitu armato Syllebriam pactionibus in dicionem accepit, Ioan-
nemque eidem rectorem dedit. reversus Byzantium, cum eam urbem
vi expugnare non posset, fame eos debellandos esse statuit. urbem
eam certe cepisset, nisi Temires nuntiatuisset magna manu adver-
sus ipsum adventare. quod quidem eo tempore accidit, quando a
Temire Paiazites captus pleraque Asiani imperii amisit.

Paiazites cum nihilominus a Byzantii oppugnatione cessaret, sci-
retque Graecorum rex suas copias in artum coactas, nec posset inve-
nire huic urgenti malo remedium, Byzantium patrueli suo Andronici
filio Ioanni commisit. nam Ioanni huic graviter iratus erat Paiazites,
quasi ipse in causa esset quominus Byzantium in dicionem veniret.
laborans igitur sinistra apud regem Paiazitem suspicione, ne eius
iram experiretur, fuga se Byzantium recepit. huius adventus patruo
Byzantii regi perquam gratus extitit, qui urbem patruelis fidei com-
mendans navigavit in Italiam, petiturus auxilium contra longam illam
obsidionem, ne videlicet urbem istam insignem pereuntem negligeret.
cum venisset in Peloponnesum, uxorem suam deposuit apud fratrem,
ipseque conscensa navi iter in Italiam maturavit. cum adisset Ve-
netos, iisque quae vellet explanasset, iter ad Liguriae principem Me-
diolanique ducem instituit; a quo comiter exceptus, pecunia equis

εἰκότα, καὶ χρήματα παρεχόμενος, ἀπέπεμψεν ἐπὶ τῶν Κελ-
 τῶν βασιλέα, ἵππους τε αὐτῷ παρεχόμενος καὶ τῆς ὁδοῦ ἡγε-
 μόνας. ὡς δὲ ἐγένετο ἐπὶ τὸν Γαλατίας βασιλέα, εἶδετο αὐ-
 τοῦ μὴ προέσθαι πόλιν βασιλίδα Ἑλλήνων ὑπὸ βαρβάρων
 5 πολιορκουμένην, προσήκουςαν ἀγγοτάτω τῷ βασιλείῳ Γαλα-
 τίας οἴκῳ. τοῦτον οὖν μεμηνῶτα εὐφρῶν καὶ ἐν φυλακῇ ἐπὶ
 τῶν ἀρίστων κατεχόμενον ὥστε θεραπεύεσθαι τὴν νόσον αὐ-
 τοῦ, διέτριβεν αὐτοῦ ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον. Κελτῶν δὲ
 τὸ γένος τοῦτο μέγα τε ὄν καὶ ὄλβιον καὶ παλαιόν τε καὶ ἐφ' D
 10 ἑαυτῷ μέγα φρονοῦν, ὑπερέχειν τε τῶν ἄλλων τῶν πρὸς ἐσπέ-
 ραν ἐθνῶν, ἀξιούν ἑαυτῷ μετεῖναι τῆς ἡγεμονίας τε καὶ Ῥω-
 μαίων βασιλείας. ἔστι δ' ἡ χώρα αὐτῶν πρὸς ἑω μὲν τῇ
 Αἰγύρων χώρα, πρὸς μεσημβρίαν δὲ τῇ Ἰβηρίᾳ, καὶ πρὸς
 ἄρκτον τῇ Γερμανίᾳ, καὶ πρὸς ἐσπέραν τῷ ὠκεανῷ καὶ ταῖς
 15 Βρετανικαῖς νήσοις· διήκει δὲ ἀπὸ Ἰταλίων τῶν ἐκτὸς
 Ἰταλίας ἔσται ἐπὶ ὠκεανὸν καὶ ἐπὶ Γερμανοὺς ὁδὸν ἡμερῶν
 μάλιστα ἑπτακαίδεκα, ἀπὸ Ἰταλίας ἔς ὠκεανόν, ἀπὸ δὲ
 Ἰβηρίας ἐπὶ Γερμανίαν ὁδὸν μάλιστα πη ἑννεακαίδεκα. ἔστι P. 45
 δὲ Παρίσιον πόλις ἐν ἣ τὴ Κελτῶν βασιλεία, εὐδαιμονία τε
 20 καὶ ὄλβῳ προφέρουσα. καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγαι τῆς Γαλα-
 τίας, ὑπ' αὐτῷ δὴ τῷ βασιλεῖ ταττόμεναι ἐς τὴν σφῶν
 διοίκησιν. εἰσὶ δὲ ἡγεμονίαι τε καὶ ἡγεμόνες δυνάμει τε
 προύχοντες καὶ ὄλβιώτατοι, ὑπ' αὐτῷ δὲ τῷ βασιλεῖ ταττόμενοι

10. φρονοῦν H, φρονῶν P   12. χώρα] χώρα δημορος?

viasque ductoribus oblati, missus est ad Galliarum regem. cum pro-
 cessisset in conspectum Gallorum regis, rogavit ne Byzantium urbem
 Graecorum regiam, genere Galliarum regibus iunctam, in summum
 discrimen deductam despiceret. regem autem Gallorum invenit fu-
 riosum et diligenti custodia ab optimatibus asservatum, donec morbus
 curaretur rexque sanitatem reciperet: longo igitur tempore ibi hae-
 sit. gens Gallorum est admodum antiqua opulentaque. proinde cum
 nimium sibi tribuat, eo quod superet reliquas Occidentis gentes, etiam
 Romani imperii moderamen sibi vindicant. harum regionis terminus
 Orientalis est Liguria regio, meridionalis Hispania, septentrionalis
 Germania: versus Occidentem Oceano Britannicisque clauditur insulis.
 longitudo eius colligitur ab Alpibus, quae sunt extra Italiam,
 usque ad Oceanum et Germanos itinere maxime decem et septem
 dierum, ab Italia usque ad Oceanum; ab Hispania usque in Germa-
 niam se extendit itinere maxime decem et novem dierum. Lutetia,
 ubi regni sedes, divitiis opibusque et reliqua felicitate excellit. sunt
 quoque in ista regione urbes non paucae regi subiectae, quae pro-
 priis regnantur legibus. ducatus et duces istius regionis ditissimi et

καὶ ἐς τὰ βασίλεια παραγινόμενοι αὐτῶ, ὃ τε τῆς Βουργουν-
 τίας ἡγεμῶν χώρας πολλῆς τε καὶ μεγάλης, καὶ πόλεων ἄλ-
 λων τε καὶ τῆς Βουργίων πόλεως καὶ Κλοζίων παραλίων καὶ
 Γαντύνης πόλεως εὐδαιμόνος τε καὶ μεγάλης καὶ μεσογαίου.
 Βῆσσι δ' αὐτῶ ἡ Βουργίων πόλις πάραλος παρὰ τὸν ὠκεανόν, 5
 ἀντικρὺ τῆς Βρετανικῆς Ἀγγλίας οὕτω καλουμένης τήσου, ἐς
 ἣν ὀρμίζονται νῆες ἀπὸ τε τῆς ἡμετέρας τῆσδε θαλάσσης καὶ
 ἀπὸ τῶν ἐς τὸν ὠκεανὸν πόλεων τῆς τε Γερμανίας Ἰβηρίας
 Ἀγγλίας Λακίας καὶ τῶν λοιπῶν δυναστειῶν. διέχει δὲ αὕτη
 ἡ πόλις ἀπὸ Ἀγγλίας σταδίου πενήκοντα καὶ ἑκατόν. ἡ δὲ 10
 χώρα αὕτη καλεῖται Φλανδρία, καὶ εἰσι τοῦτοις τόλς ἡγε-
 μῶσι Βουργουντίας ἔργα ἀποδεδειγμένα ἄξια λόγου ἐς τὴν
 Κελτικὴν χώραν πρὸς τε αὐτὸν βασιλέα τῆς Γαλατίας καὶ
 πρὸς τοὺς Βρετανούς. μετὰ δὲ ταῦτα ἡγεμῶν ἐπὶ τῆς ἡπει-
 15
 ρου Βρετανίας ἔχεται ἐκ τῆς γῆς τῆς τοῦ βασιλέως χώρας. 15
 ἐπὶ δὲ τοῦτοις ἡγεμῶν τῆς . . . . . τούτων δὲ ἔχεται χωρῶν
 ἡγεμόνος Σαβωτίας χώρα, μεγάλη τε καὶ ὑπερκαλλῆς, ἐπὶ Λι-
 V. 36 γυρίαν καθήκουσα. πρὸς δὲ τὴν πάραλον χώραν τῆς Γαλα-
 τίας ὧδε ἂν μοι διακείτο πρὸς ἱστορίαν. ἡ μέντοι Ἰανὴ
 πύλη τις οὕσα τῆς Γαλατίας ἐπέχει χώραν, ἐπὶ τὴν Προ-20
 βεντζίαν καθήκουσα, ἧς ἄρχει ὁ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως τῆς
 Γαλατίας Ῥογέριος βασιλεὺς. ἦν μητρόπολις ἡ Νίτια Προ-

1. παραγενόμενοι P

14. Βρετανιούς P

ἐπὶ τῆς] τῆς ἐπὶ?

opulentissimi, qui regi parent, semper in aulam eius accedentes. ho-
 rum de grege est Burgundiae dux, imperitans regioni magnae necnon
 urbibus plurimis; inter quas etiam recensetur Brugensium urbs et
 Closiorum maritimarum, necnon Gantyna, urbs magna et florens
 opibus. est autem Brugensium urbs maritima, Oceano adiacens e re-
 gione Angliae, insulae sic appellatae; ad quam et naves a nostro
 mari et ab urbibus in Oceanum vergentibus, ab Germania Hispania
 Anglia Daciaque et a reliquis regionibus appellunt. Flandria isti
 regioni nomen est. extant autem Burgundiae ducum egregia facino-
 ra, edita adversus Galliam Galliaeque regem, praeterea adversus An-
 glos. postea dux continentis Britannicae fuitimus est, prodiens ex
 ea terra quae pertinet ad regionem regis. ultra hos conterminus est
 dux . . . . . his regionibus adnexa est Sabaudia, regio amplissima et
 pulcherrima, ad Liguriam usque excurrens. quantum autem spectat
 ad maritimam Galliae regionem, in hunc modum mihi ad praesentem
 historiam adhibita sit. at ianua, quae est quasi porta Galliae, am-
 plectitur regionem quae versus Provinciam vergit, quam imperii ha-
 benis temperat Rogerius rex, ortus ex inclitya Galliae regum prosapia.
 Nicia metropolis est Provinciae. hinc sequuntur et aliae urbes, inter

βενιζίας. πόλεις δὲ ἔχονται ἢ τε Ἀβινιῶν πόλις, καθ' ἣν γέφυρα ἐπέστη μεγάλη δὴ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἔστι ἐπὶ Βαρκελώνῃν χώραν ἔλθειν.

Ἄσκη μὲν οὖν ἡ χώρα τῆς Γαλατίας, ὡς συνελόντι διε-
 5 ξιάναι· τὸ δὲ γένος τοῦτο Κελτῶν λέγεται παλαιὸν τε καὶ ὀ
 ἔργα πρὸς τοὺς ἀπὸ Λιβύης βαρβάρους ἀποδεδειγμένον λαμ-
 πρά, καθ' ὃν δῆτα χρόνον βασιλεῖς Ῥωμαίων καὶ αὐτοκράτο-
 ρες ἀπεδεικνύοντο οἱ τῶν Κελτῶν βασιλεῖς. Κάρολλον δὲ
 10 μάλιστα δὴ τῶν βασιλέων τούτων τὸν πρὸς τοὺς Λίβυας
 πόλεμον ἀνελόμενον, συνεπιλαμβανομένου τοῦ τε ἀδελφίδου
 αὐτοῦ Ὁρλανθίου, ἀνδρὸς τόλμη τε καὶ ἄρετῃ τὰ ἐς στρατὸν
 ἐπισημοῦ γανομένου, καὶ Ῥινάλδου καὶ Ὀλιβερίου καὶ ἄλλων
 τῶν ταύτῃ ἡγεμόνων, Παλατιῶν καλουμένων, συνδιαφερόν-
 15 των αὐτῷ τὸν πόλεμον, καὶ πολλαχῆ κατὰ τὴν Γαλατίαν μὲν
 πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ Ἰβηρίαν τρεψάμενον τοὺς ἐναν-
 τίους νίκης ἀνελέσθαι περιφανεῖς. καὶ κλέος αὐτῶν ἀνὰ
 Ἰταλίαν καὶ Ἰβηρίαν καὶ δὴ καὶ Γαλατίαν μέγα ἐς τότε ἀεὶ
 εὐφημούμενον ἄδεται ὑπὸ πάντων. Λίβυες γὰρ διαβαίντες τὸν P. 46
 πρὸς Ἡρακλεῖους στήλας πορθμὸν κατέσχον τε κατὰ βραχὺ
 20 προϊόντες τὴν Ἰβηρίαν, μετὰ δὲ ταῦτα Ναβάρην τε χειρωσά-
 μενοι καὶ Πορτογαλίαν χώραν, ἔστε ἐπὶ Ταρακῶνα ἐλαύνον-
 τες, τὰ ἐς τήνδε αὖ τὴν χώραν καταστρεψάμενοι ἐσέβηλον
 ἐς τὴν Κελτικὴν. Κάρολλος μὲν οὖν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πύλε-

17. τὸνδε P

quas commemoratur Tabiniorum urbs, quae pontem habet maximam eorum qui in orbe sunt, qua patet aditum ad Barconem regionem.

In hunc modum, quantum breviter potui, descripta sit Gallia. vetustate dicunt gentem hanc plurimum excellere, praeterea saepius magna cum gloria fuisse barbaros ex Libya profectos, praesertim eo tempore quo Gallorum reges et Caesares imperiique Romani reges eligebantur. Garolum autem ferunt prae reliquis regibus strenue rem gessisse adversus Poenos (qui et Saraceni); cui auxilio venere Orlandus vir eximia fortitudine scientiaque militari illustris, et Rinaldus Oliberiusque, nec non alii duces Palatini nuncupati. qui ubique, cum in Gallia tum in Iberia, fugantes hostes plorimas insignes nacti sunt victorias. eorum gloria adhuc hodie laudibus apud Italos Gallos Hispanosque celebratur. Poeni enim ea traicientes ubi Herculis columnae visuntur, incursionem fecerunt in Iberiam, quam summa celeritate occuparunt. hinc Navarram capientes, Portugalliaeque regionem qua patet usque ad Tarraconem, et quae ad hanc pertinent, subigentes, devenerunt et in Galliam. Carolus cum suis obviam his

μον ἐξενοχόντες πρὸς τοῦσδε τὸνς Αἰβνας μεγάλα ἀπεδείκ-
 νουντο ἔργα, ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοί, καὶ τῆς τε Κελτιβη-
 ρων καὶ Κελτικῆς χώρας ἐξέλασαντες ἐς τὴν Γρανάτην πόλιν
 ἀχυρωτάτην ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ ἐς ὠκεανὸν καθήκοντος. παρ'
 Βαυτὸν δὲ τὸν πορθμὸν κατὰ βραχὺ προϊόντες τὴν τε Ἰβη- 5
 ρίας χώραν πολλὴν κατασχόντες ἔκον καὶ συνελάνοντες
 ἐπολιόρκουν. καὶ τὴν τε χώραν ἀπεδίδοσαν τοῖς ἑαυτῶν προ-
 ἄκουσι, τὴν Ἰβηρίαν καὶ Ναβάρην καὶ Τυρακῶνα, καὶ τοὺς
 σφῶν αὐτῶν προσηκοντας ὑπὸ βαρβάρων πολιορκουμένους
 ἀπέλόν τε τῆς πολιορκίας, καὶ τὴν χώραν ἐπιδιελάμενοι σφι- 10
 σιν ἔκον, ἀπολαβόντες ἕκαστος τὸ ἀνήκον αὐτῷ μέρος. καὶ
 οὔτοι μὲν ταύτη κάλλιστα θέμενοι τὸν πόλεμον ἐς τότε αἰεὶ
 ἕμνοῦνται ὡς ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοί. καὶ Ὁρλάνδον μὲν
 τὸν γε στρατηγὸν ὑπὸ δῖπους ἐκπολιορκηθέντα ἀποθανεῖν,
 Ἐρινάλδον δὲ διαδεξάμενον τὸν πόλεμον καταλιπεῖν τοῖς Ἰβη- 15
 ρίας βασιλεῦσιν. οἱ δὲ διαδεξάμενοι τόνδε τὸν πόλεμον ἐς
 ἔτι καὶ νῦν τοὺς Αἰβνας τούτους ἄγειν καὶ φέρειν νομίζουσι.
 τὸ δὲ γένος τοῦτο Αἰβύων γλώττη μὲν διαχρηῆται τῇ Ἀραβι-
 κῇ, καὶ ἤθεσι δὲ καὶ θρησκείᾳ τῇ Μεχμέτω, ἐσθῆτι δὲ τοῦτο
 μὲν βαρβαρικῇ τοῦτο δ' ἀπὸ καὶ Ἰβηρικῇ. 20

Οἱ μὲν οὖν Κέλτοὶ ἐς τοῦτο παραγενόμενοι μέγα φρο-
 νοῦσαι ἐπὶ τούτοις, καὶ γένος οἶονται τὸ ἑαυτῶν εὐγενές τε

7. ἑαυτοῦ P: corr H

13. Ὁρμᾶνδον P

15. Ῥμαίων P

egressus egregia facinora patravit. nam Carolus principesque quos
 supra nominavimus, expulerunt eos Celtiberorum et Gallorum re-
 gione. qui fugientes receperunt se in Granatam urbem munitissi-
 mam, sitam in monte qui in Oceanum se proiicit. ab isto portu
 paululum progressi Hispaniam bello adorti sunt, multamque nacti
 regionem ibi habitarunt. at Carolus principesque sui hostiliter eos
 persecuti sunt. regionem autem bello partam genere propinquis de-
 derunt, Iberiam videlicet, Navarram et Tarraconem. propinquos a
 barbaris obaessos obsidione liberarunt. tandem regionem inter sese
 distribuentes, singuli partem ad se pertinentem acceperunt. qui cum
 in hunc modum bellum confecissent, ab omnibus etiam hodie canun-
 tur, ut qui fuerint viri spectatae virtutis. Hormindus dux siti de-
 bellatus occubuit. Rhimaeus succedens in bellum coeptum, tandem
 ad Hispaniae regibus reliquit. qui suscepto bello etiamnum res Poe-
 norum agere et ferre putantur. gens ista Libyca linguam Arabicam
 in usu habet, moribus et religione imitantur Mechmetem: vestita
 utuntur partim barbarico partim Hispanico.

Galli rebus praecclare longe lateque gestis superbientes, se nobi-
 litate et claritate reliquas Occidentis gentes longe antecedere putant.

καὶ διαπρέπον διὰ πάντων δὴ τῶν πρὸς ἐσπέραν γενοῶν. δει-
αίτη δὲ χρῶνται οἱ Κελτοὶ ἄβροτέρα τῆς Ἰταλῶν διαίτης καὶ
σκευῆ τῇ ἐκείνων παρακλησίᾳ, φωνῆν δὲ προΐενται διετηγκυῶ-
σαν μὲν τῆς Ἰταλῶν φωνῆς, οὐ μέντοι τοσοῦτον ὥστε δόξαι D
5 ἑτέραν εἶναι τῆς Ἰταλῶν φωνῆς τὴν γλώτταν ἐκείνων. ἀξιούσι
δὲ πρωτεύειν ὅποι ἂν παραγένωνται τῶν ἐς τὴν ἐσπέραν γε-
νοῶν. ὑφίεντο μέντοι τῆς ἀγνωμοσύνης, ἐπεὶ τε ὑπὸ Ἄγγλων
τῶν τὴν Βρετανίαν οἰκούντων ἔθνος διαπολεμῆσαν τὴν τε χώ- V. 37
ραν αὐτῶν καταστρέψαντο, καὶ αὐτοὺς καὶ τὴν ἡγεμονίαν
10 ἀφελόμενοι, ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν Παρίσιον συνελείσαν-
τες, ἐπολιόρκουν. τὴν δὲ αἰτίαν αὐτῶν τῆς διαφορᾶς φασὶ
γενέσθαι ὡδε. ἔστι πόλις Καλέδθ ὠτῶ καλουμένη ἐν τῇ
παραλίῳ χώρᾳ τῆς Κελτικῆς, παρὰ τὸν ὠκεανόν, οὐ πάνυ τε
ἐπίσημος, ἐν ἐχυρᾷ δὲ φηκμένη, ἔς γε τὸν ἀπὸ Γαλατίας P. 47
15 ἀπόπλουον ἐς τὴν Βρετανικὴν ἐπιτηδεύσας ἔχουσα, καὶ ἐν καλῷ
τοῦ πορθμοῦ φηκμένη παρέχεται ἐντυθεν ὀρμημένοις ἐς τὴν
Κελτικὴν ἐσβαλεῖν. ταύτην τὴν πόλιν ὁ τῶν Βρετανῶν βα-
σιλεύς, τοῖς ἐν τῇ πόλει προδοσίαν συνθέμενος, εἶλεν ἐπιβου-
λῇ, καὶ κατασχὼν ἐστράγγευσεν ταύτης. ἀπαιτοῦντι δὲ τὴν πό-
20 λιν ταύτην τῷ Γαλατίας βασιλεῖ οὐκ ἔφη ἐκὼν εἶναι ἀποδι-
δόναι, καὶ φρουρὰν ἔφαινον διαπορθμεύοντας ἀπὸ τῆς νήσου
ἐπὶ τὴν πόλιν. τὴν μέντοι πόλιν ἐπελευθύνων ἐπολιόρκει ἐπὶ

7. ὑπὸ om H
πόλει προδοσίας P

8. διαπολεμῆσον P: corr H

18. τῆς ἐν τῇ

victis horum paulo quam Italorum delicatior: in suppellectili nullam
invenias differentiam. lingua Gallorum differt a lingua Italorum,
nec tamen adeo ab ea recedit ut eam aliam ab Italorum lingua di-
xeris. primas semper ferre volunt, quascunque Occidentis accesserint
gentes. verum aliquantulum de ista incitiam remiserunt, postquam
Angli, genus hominum Britanniam incolens, illam gentem debellaverunt
regionemque et ipsos suae dicioni iunxerunt. cum eos regno spoliassent,
exercitum Lutetiam adduxerunt, eamque urbem obsidione circumdederunt.
discordia autem inter Gallos Anglosque exorta huiusmodi principium habuit.
urbs est, Caledam nomine vocant, sita in maritima Celticae Galliae regione.
claritate non admodum celebris habetur: verum locus ubi aedificata est,
natura censetur munitissimus. commodissime hinc ex Gallia in
Britanniam navigatur. tanta quoque portus commoditas est, ut praebeat
viam facilem irruendi in Galliam. rex Britannorum proditorem
paciscens cum oppidanis istam urbem per insidias in potestatem accepit;
captam suo imperio rexit. Gallorum regi oranti ut sibi restitueretur
ea urbs, respondit nunc non esse sibi in animo ut reddat

συχρόν χρόνον· μετὰ δέ, ὡς οὐ προεχώρει αὐτῇ οὐδὲν πο-
 λιοκοῦντι, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἐπ' αἴκου ἀναχωρῶν. ὕστε-
 ρον δὲ ὁ Βρετανῶν πολὺ τι στρατεύμα ἄθροισας, καὶ δια-
 βάντες ἐς Γαλατίαν τὴν χώραν ἐδήσυν. καὶ πη συμμύξαντες
 τῇ Κελτῶν μοίρᾳ οὐκ ὀλίγη, καὶ μαχρσάμενοι, διέφθειρον τὸ 5
 πλῆθος τῆς Κελτικῆς. ἐγένετο δὲ ὧδε. ὡς ἐπὶ διαρπαγὴν τῆς
 χώρας ἐτραίοντο οἱ Ἄγγλοι, ἐπήλαυον ὀπίσω ἀπάγοντες
 λείαν· καταλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Κελτοὶ πρὶν ἢ φθῆναι δια-
 σωθέντας ἐς τὴν Καλιέθην, περιστήσασα τε αὐτοὺς κυκλωσαμέ-
 νους ἐν τινι λόφῳ. ὡς δὲ ἐν ἀπόρῳ τε εἶχοντο οἱ Βρετανοί, 10
 μὴ οὐκ ἔχοντες ὅποι τράπωνται γινόμενοι, διεμηνύοντο ὥστε
 τὴν λείαν ἀποδοῦναι καὶ τὰ ὄπλα, ἐφ' ᾗ ἐπιτραπῆναι σφί-
 σιν αἰτιόσιν ἀπιέναι ἐς τὴν ἑαυτῶν. οἱ δὲ οὐκ ἔφρασαν ἐπι-
 τρέπειν ἀπιέναι, εἰ μὴ δώσουσι δίκην ἅν εἰς τοὺς Κελτοὺς
 ἐξυβρίσαντες τὴν χώραν αὐτῶν διαρκάζουσι. ἐνταῦθα ὡς 15
 ἔγνωσαν οἱ Βρετανοὶ ἐς τὸ ἔσχατον τοῦ κακοῦ ἀφιγμένοι,
 μαχόμενοι τοῖς Κελτοῖς ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἄνδρας ἐγένοντο
 ἀγαθοί· τρεψάμενοι δὲ τοὺς ἐναντίους ἐδίωκον φεύγοντας,
 καὶ διέφθειρον αὐτοῦ ταύτῃ πολλούς. Κελτοῖς δέ, φασὶ τι-
 νες, φεῦγειν αὐτοὺς ἐν ταῖς μάχαις οὐ θέμις νομίζεται, ἀλλὰ 20
 μαχομένους αὐτοῦ τελευτῆσαι· καὶ ἀπὸ τούτου Κελτοὶ σφῶς
 ἀξιούσι προέχειν τῶν ἄλλων γενναϊότητι καὶ ἐπισημοτάτους

7. ἀπήλαυον?

8. ὀφθῆναι P

9. περιστήσασα?

19.

Κελτοῦς P: corr H

urbem. praesidio quoque eam firmarunt Angli, traicientes eo ab in-
 sula. at ubi Gallus copias urbi admovit, eam longo tempore obsi-
 ditione pressit. postea cum oppugnatio parum procederet, exercitum
 reduxit domum. transeuntes itaque Britanni cum suo rege denuo
 Gallorum regionem populabantur; et adcurrentes cum Gallorum ma-
 nu non modica, praelium commiserunt, ac maximam horum partem pe-
 nitus deleverunt. iu hunc modum ista clades accepta est. Angli
 cum ad regionis praedam essent conversi, quicquid rapuissent, por-
 tabant retro, ut in sua ea deportarent. Galli ubi deprehendissent
 eos in hunc modum agere, insequi statuere. priusquam tamen in
 conspectum hostium venissent, Angli Caledam in locum munitissimum
 sese receperunt. verum Galli deinceps cinxerunt eos suis copiis,
 constitutos in colle quondam. Angli in ancipiti versantes discrimine,
 et quo se verterent nescii, dicere iubent Celtis se praedam redditu-
 ros armaque tradituros, si incolumes in suam regionem redire permit-
 tantur. Galli responderunt se non prius eos dimissuros quam poe-
 nas iniuriarum vastataeque regionis dederint. hinc sentientes Britanni
 in extremo se versari periculo, manus conserentes cum Gallis, pauci

εἶναι ἐπάντων. τοὺς μέντοι Βρετανούς ἀπὸ τοῦδε ἀδέσποτο- D
 ρον ἤδη χωρεῖν ἐπὶ τὰς πόλεις τῶν Κελτῶν πολιορκεῦντας
 καὶ κατὰ βραχὴ προΐοντας, μαχεσασθαι τε τὴν μάχην ἐν τῷ
 λύπης πεδίῳ οὕτω καλουμένῳ· ἐν ᾧ οὐδὲν πλεόν ἔχοντες οἱ
 5 Ἄγγλοι τῇ προτεραίᾳ ἐνηλίσαντο, καὶ μετὰ ταῦτα τῇ ὑστε-
 ραίᾳ μαχεσάμενοι ἀφόνευσαν τοὺς Κελτοὺς μαχομένους φύρ-
 δην τε καὶ ἀναμίξ, καὶ χωρὶς ὡς ἑκαστον ἐπιχωροῦντα, ὥστε
 ἀποθανεῖν. τὴν μέντοι χώραν σχεδόν τι σύμπασαν ὑπαγώ-
 μνοι οἱ Βρετανοὶ ἐχώρουν ἐπὶ τὰ βασιλεῖα, τὴν πόλιν αὐτῆν
 10 τοῦ Παρισίου. καὶ ἦσαν δὲ τὰ Κελτῶν πράγματα προσδό- P. 48
 κίμα ἐπὶ τὸν ἔσχατον ἤδη ἀφίξασθαι κίνδυνον. δευσιδαιμο-
 νοῦσι τοῖς Κελτοῖς, ὡς τοιαύτη κατείχοντο συμφορῆ, καθ' ὃν
 δὴ χρόνον ἄνθρωποι μάλιστα εἰώθασιν ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ δευ-
 σιδαιμονίαν τρέπεσθαι, γυνή τις τὸ εἶδος οὐ φανύλη, φαιμένη V. 38
 15 ἐαντῇ χρηματίζειν τὸν θεόν, ἡγεῖτό τε τῶν Κελτῶν ἐπισοπομένους
 αὐτῇ καὶ πειθομένων. ἐξηγεῖσθαι τε τὴν γυναῖκα, ἣ δὴ ἔφρασκε
 σημαίνεσθαι ἐαντῇ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, προσελθεῖν τε συλλεγομένους
 τοὺς Βρετανούς καὶ ἀναμαχομένους. οὐδὲν πλεόν ἔχόντων
 τῶν Ἄγγλων ἐνηλίσαντό τε αὐτοῦ, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ αὐτίς,
 20 ἤδη θαρροῦντες τῇ γυναικὶ ἐξηγουμένη, ἐπὶ τὴν μάχην ἐπήεσαν,
 καὶ μαχεσάμενοι ἐτρέψαντό τε τοὺς πολεμίους καὶ ἐπεξῆλθον
 διώκοιτας. μετὰ δὲ ταῦτα ἣ τε γυνὴ ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέ- B

18. τοὺς] ἐπὶ τοὺς?

cum multis, viros fortissimos se exhibuere. hostes fugam inire com-
 pellunt; fugientes persequuntur, plurimosque eo loci trucidant. ve-
 rum quidam docent nequaquam fas esse Gallis fugere: proinde nec
 fuga sibi consulisse, sed fortiter praeliantes ibi occubuisse. hinc
 existimant Galli se fortitudine gloriaeque splendore antequam reliquas
 gentes. at Britanni cum victoria essent potiti, minore iam cum metu
 arma movere contra Gallorum urbes, quas obsederunt; paulatimque
 progressi, tandem praelium fecerunt in campo Lypae (moeroris) sic
 dicto. verum cum eo die victoriam non essent assecuti, castris po-
 sitis quieverunt. at die postero praelio redintegrato Gallos consti-
 patos et confertos, separatos quoque, ut quemque nacti erant, neci-
 dant. hinc regionem Galliae propemodum universam subiicientes
 Britanni profecti sunt contra Lutetiam regni sedem. iam periculum
 gravissimum Gallis impendebat: proinde ad superstitiones, ut in hu-
 iusmodi fortunis fieri solet, convertuntur. erat mulier forma haud
 illiberali, quae dicebat sibi cum deo esse colloquium. haec regebat
 Gallos, qui ipsam sequebantur. mulier autem cum foret militiae dux,
 indicabat numinis indicio se scire Britannos cum exercitu accedere.
 commissam tandem pugnam, cum victoriam Angli non essent adepti, in

μη τούτῳ, καὶ οἱ Κελτοὶ ἀνέλαβόν τε σφᾶς καὶ ἐρρωμετέ-
στεροι ἐγένοντο πρὸς τοὺς Βρετανούς μαχόμενοι, καὶ τὰς πό-
λεις σφῶν ἀπολαμβάνοντες διεσώζοντο αὐθις τὴν βασιλείαν
αὐτῶν, ἄχρῃς οὐ πολλὰκις διαβάντων ἐς τὴν Γαλατίαν στρα-
τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ἀπὸ Βρετανίας, μαχεσαμένους τοὺς 5
Κελτοὺς φέρονται πλέον τῶν Βρετανῶν, ἐς ὃ δὴ συνελάνου-
τες αὐτοὺς ἐς τὴν Καλέδην ἐξελάσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας.

Βρετανικαὶ νῆσοι κατανατικῶν τῆς Φλανδρίας τρεῖς οὖσαι,
ἐπὶ μῆκιστον δὲ ὠκεανοῦ καθήκουσαι, ὅτῃ μὲν μία νῆσος τυ-
C χάσει οὖσα, ὅποτε πλημμυρία, ὅτῃ δ' αὐθις τρεῖς, ὅποτε τὰ 10
ὑδάτα ἐς ἄμπωτιν γιγνόμενα ἀναστρέφονται. δικαιοτέρα δ' ἂν
λέγοιτο μία αὕτη ἢ νῆσος, ἐπεὶ καὶ μία τε οὖσα καὶ κατ'
αὐτὸ διήκουσα πολιτεύεται, φρονοῦσά τε κατὰ ταῦτ' οὐ καὶ ὑφ'
ἐνὸς ἀρχομένη τὰ ζύμφορα ἑαυτῇ ἐπισκοπεῖ. ἔστι δ' ἡ πε-
ρίοδος τῆσδε τῆς νήσου ἐς πεντακισχιλίους μάλιστα σταδίους. 15
γένος δὲ ἐνοικεῖ τὴν νῆσον πολὺ τε καὶ ἄκριμον, πόλεις τε
ἔντισιν αὐτοῦ μεγάλαι τε καὶ ὄλβιαι, καὶ κῶμαι ὅτι πλεῖστα.
ἔστι δ' αὐτοῖς βασιλεῦς, καὶ μητρόπολις αὐτῶν, ἐν ἧ καὶ βα-
σίλεια, Λούνδρας, τοῦ βασιλέως, ὑπ' αὐτὸν δὲ ἡγεμονία ἐν
τῇ νήσῳ ταύτῃ οὐκ ὀλίγαι, κατὰ ταῦτ' οὖς Κελτοῖς διατι- 20
θέμεναι τῷ σφετέρῳ βασιλεῖ. οὕτε γὰρ ἂν ἐραδίως ἀφέλοιτο

6. φέρεσθαι H
τῶν ponit H

11. δικαιοτέρον?

19. Λούνδρας post αὐ-

castra se receperunt. postero die freti virtute mulieris, quae exer-
titum ductabat, praelii potestatem faciunt. eo in praelio hostes fu-
garunt, fugientes persecuti sunt. mulier illa in eo praelio desiderata
est. at Galli cum recepissent animos, iamque fortitudinis collegis-
sent famam, fortiter contra Britannos dimicantes urbes suas recupe-
rarunt, regnumque tutati sunt. quamvis plurimi et maximi exercitus
a Britannia in Galliam transirent, tamen Galli semper victoriam pu-
gnantes inveniunt. hostes fugere coegerunt Caledam, tandemque pe-
nitentius eos e Gallia pepulerunt.

Britannia et insulae tres sunt e regione Flandriae, longe late-
que Oceanum occupantes. una sita est eo loci ubi maris inundatio
sive aestuarium conspicitur. reliquae tres sunt, ubi aquae in gurgi-
tem conversae revertuntur. rectius quis dixerit istas insulas unam
esse, quoniam una existens, et ad eandem sese extendens, iisdem
legibus et moribus iisdem gubernatur; et uni subiecta magistratui,
quae sibi utilia sunt prospicit. insulae huius ambitus continet quin-
que maxime milia stadiorum. eam tenet gens populosa et fortis.
habet urbes magnas et opibus florentes, nec non vicus quampluri-
mos. rex eam gentem imperio temperat. Londras regni metropolis
et aedes habetur. sunt in ista regione principatus non pauci, qui

βασιλεὺς τούτων τινὰ τὴν ἡγεμονίαν, οὔτε παρὰ τὰ σφῶν ἔδιμα D
 ἀξιούσιν ὑπακούειν τῷ βασιλεῖ. ἐγένοντο δὲ τῇ νῆσῳ ταύτῃ συμ-
 φροαί οὐκ ὀλίγαι, παραπλευροῦσα αὐτῇ, ἐς διαφορὰν ἀφικνου-
 μένων τῶν ἡγεμόνων πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ πρὸς ἀλλήλους.
 5 ἄλλα τε καὶ δὴ φέρει ἡ νῆσος αὐτῇ, οἶνον δὲ σὺδαμῆ, οὐδὲ
 ὀπωράς πάνυ τι, σίτον δὲ καὶ κριθὰς καὶ μέλι. καὶ ἔρια
 ἔστιν αὐτοῖς οἷα κάλλιστα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις, ὥστε
 καὶ ὑφαίνεσθαι αὐτοῖς πάμπολύ τι πλῆθος ἱματίων. νομί-
 ζουσι δὲ γλώσση ἰδίᾳ πάμπαν, καὶ οὐδενὶ συμφέρεται ἐς τὴν
 10 φωνήν, οὔτε Γερμανοὶς οὔτε Κελτοῖς οὐδὲ ἄλλῃ οὐδενὶ τῶν
 περιοίκων. σκευῇ δὲ τῇ αὐτῇ χρωμένοι τοῖς Κελτοῖς, καὶ
 ἤθεσί τε τοῖς αὐτοῖς καὶ διαίτῃ. νομίζεται δὲ τούτοις τὰ τ' P. 49/
 ἀμφὶ τὰς γυναϊκάς τε καὶ τοὺς παῖδας ἀπλοικώτερα, ὥστε
 ἀνὰ πῦσαν τὴν νῆσον, ἐπειδιάν τις ἐς τὴν τοῦ ἐπιτηδείου
 15 αὐτῷ οἰκίαν εἰσὶν καλούμενος, κύσαντα τὴν γυναῖκα οὕτω ξε-
 νίεσθαι αὐτόν. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς δὲ ἀπαγταχῆ παρέχονται
 τὰς ἑαυτῶν γυναϊκᾶς τοῖς ἐπιτηδείοις. νομίζεται δὲ τοῦτο
 καὶ ἐς τὴν Φραντάλων χώραν, τὴν ταύτῃ παράλον, ἄχρι Γερ-
 μανίας. καὶ οὐδὲ ἀισχύνην τοῦτο φέρει ἑαυτοῖς κύεσθαι τὰς
 20 τε γυναϊκᾶς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας. Λουδρῶν δὲ ἡ πόλις
 δυνάμει τε προέχουσα τῶν ἐν τῇ νῆσῳ ταύτῃ πασῶν πόλεων,

3. παρὰ πλείους αἰτίας? 9. συμφέρονται? 15. ἔσθαι P
 17. τοῖς] ἐν τοῖς P 20. ἀνδρῶν P: corr H

obtemperant regi non secus ac in Gallia fieri supra memoravimus.
 nec quisquam rex facile his principatum eripuerit; nec praeter suas
 consuetudines statutaque regi obsequi tenentur. ea insula plurimas
 calamitates experta est, gerens inimicitias cum multis principibus,
 cum rege quoque inimicitias suscipiens et intestinis seditionibus in-
 terdum laborans. profert regio ista vinum nullibi; nec reliquorum
 fructuum admodum fertilis est. frumenti autem et hordei et mellis
 lanaseque plurima est affluentia, adeo ut his longe reliquis regionibus
 uberius sit; plurimas itaque vestes contextunt. lingua utuntur
 propemodum peculiari, qua nec Germanos nec Gallos nec alios fini-
 timos populos referunt. quotidiano vitae usu, moribus quoque et
 victu nihil a Gallis discrepant: parva ipsis uxorum liberorumque
 cura est. itaque per universam insulam hic mos servatur, quando
 quis amici domum vocatus ingreditur, ut primum cum amici uxore
 concumbat, ut deinde benigne hospitis excipiat. in peregrinationibus
 quoque mutuis utuntur uxoribus amici. eadem consuetudo
 observatur in Phrantalorum regione ibi maritima, usque ad Germa-
 niam. nec probrosam ducunt uxores et filias in hunc modum im-
 pregnari. metropolis eius insulae viris opibus potentia reliquas ur-

ἄλβη τε καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονία σὺδευμιῦς τῶν πρὸς ἐσπέραν
 Βλεπωμένη, ἀνδρεία τε καὶ τῇ ἐς τοὺς πολέμους ἀρετῇ ἀμει-
 νων τῶν περιαικούντων καὶ πολλῶν ἄλλων τῶν πρὸς ἥλιον
 δύνοντα. ὄπλοις δὲ χρῶνται θυρεοὺς μὲν Ἴταλικοὺς καὶ ἕ-
 V. 39 φρεσιν Ἑλληνικοὺς, τόξοις δὲ μακροὺς, ὥστε καὶ ἰστώντας ἐς 5
 τὴν γῆν αὐτοὺς ταξεύειν. ποταμὸς δὲ παρ' αὐτὴν γὰρ τὴν
 πόλιν ῥέων, σφοδρὸς τε καὶ μέγας, ἐς τὸν πρὸς Γαλατίαν
 αἰεσανὸν ἐκιδδού, ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς σταδίους δέκα τε καὶ
 διακοσίους ἐπὶ θάλασσαν, καὶ πλημμυρὶά ἀναβαίνειν τὰς ναῦς
 εὐπεκῶς πάνυ ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ μέντοι ἐπιστρέφει τὰ 10
 ὕδατα τὰ ἔμπαιιν γινόμενα, χαλεπῶς ἐπὶ τὰ ῥεύματα ἀνιόν-
 τα, ἀντικίπτειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἰόντα. κατὰ μέντοι ἄμπετιν,
 C ἔν τε τῇ παραλίῳ χώρᾳ τῆς Γεγεντίας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ, ἐς
 ἄμπετιν γινόμενων τῶν ὑδάτων τὰς ναῦς ἐπὶ ξηρὰν γίνεσθαι,
 περιμανούσας ἐς ὃ ἀναπλημμυρίζει αὐτὴς τὰ ὕδατα. πλημ- 15
 μυρεὶ δὲ ἐς τὸ μέγιστον ἐπὶ πῆχεις βασιλικοὺς πεντεκαίδεκα,
 ταυλάχιστον δὲ ἐπὶ ἑνδεκα. νυκτὸς μὲν οὖν καὶ ἡμέρας ἀπορ-
 ρέσστα πλημμυρεὶ αὐτὴς ἐπανιόντα. σελήνης δὲ κατὰ μέσον
 οὐρανὸν γιγνομένης, ἔσται τὸν καθ' ἡμᾶς καὶ ἐς τὸν ὑπὸ τὴν
 γῆν ὀρῶντα, τρέπεσθαι ἐπὶ τὴν ἐναντίαν τὰ ὕδατα κίνησιν. 20
 χρῆ οὖν διασκοπεῖσθαι περὶ τῆς κινήσεως ταύτης τῶν ὑδά-
 των, τῇ δ' ἐπισκεπτομένους. τὴν γὰρ σελήνην ἐπιτροπεύειν

9. πλημμυρεὶ P

bes antecedit; divitiis quoque et reliqua felicitate omnes urbes Oc-
 cidentem spectantes facile superat. fortitudine et virtute bellica ea
 gens melior finitimis et aliis plurimis Occidentis populis censetur.
 quantum ad armorum habitum attinet, scuta Italica et gladios Grae-
 cos gestant. misilibus utuntur oblongis, adeo ut plerumque ea stan-
 tes in terram defigant. flumen Themesis nomine istam urbem alluit,
 magnum et rapidum, quod in Gallicum mare effunditur ab urbe sta-
 dilis decem et ducentis; ibique restagnat adeo ut facile navibus hinc
 ad urbem accedere liceat. et sane aqua refluit aegre in fluvium
 ascendens propter urbis obiectum, fluens per gurgitem, qui est in
 regione maritima Gegeutiae. ubi autem aqua in insula se receperit
 in gurgitem, naves in sicco destitui constat, expectantes donec inun-
 datio aquarum solita redeat. inundatio aquae excrescit, ubi pluri-
 mum, ad cubitos regios quindecim: ubi vero minimum, ad undecim
 cubitorum mensuram aurescit. nocte igitur et die recedentes, post-
 ea remeant aquae, idque bis in spatio viginti quattuor horarum. luna
 cum fuerit in medio caelo horizontis nostri et eius qui subter ter-
 ram est, in contrarium motum aquae discedunt. verum ut causas
 huius reciprocationis investigemus, in hunc modum nos inquisitionem

τε τὴν τῶν ὑδάτων φύσιν ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταχθαι ολόμεθα.
 οὐκ ἂν δὴ ἀσυμφώνως ἔχειν πρὸς τε τὴν φύσιν τε αὐτῆς D
 καὶ τὴν κραῖσιν ἣν εἴληχε τὴν ἀρχὴν ὑπὸ θεοῦ τοῦ μεγίστου
 βασιλέως, πρὸς μὲν τὴν κίνησιν αὐτῆς μετεωρίζουσαν ἐφέλ-
 5 κευθαί τε ἐφ' οἷ τὰ ὕδατα, ἐς δ' ἐπὶ τὴν μεγίστην ἀνάβασιν
 γένηται τοῦ οὐρανοῦ, κἀντεῦθεν ἀθίς κατιοῦσαν ἐπανίεναι
 τὰ ὕδατα, μηκέτι συνανιόντα αὐτῇ ἐς τὴν ἄνοδον· ἐπειδὴν
 δὲ ἀθίς ἐς τὴν κάθοδον γινομένη ἀρξῆται γίνεσθαι ἐς τὸ
 ἄναρτες, τὸ ἐντεῦθεν αὐθίς ἐπανιόντα πλημμυρεῖν. συμβαί-
 10 νει μέντοι καὶ ὑπὸ πνευμάτων ἐς τοῦτο συμβαλλομένων κινεῖν
 εἶμι μᾶλλον τὰ ὕδατα, ἰδοὺ ἂν δεχόμενα ἢ πῆν ἀρχὴν τῆς
 κινήσεως. φέροίτο δ' ἂν ταῦτα κινούμενα διττὴν τήνδε τὴν P. 50
 κίνησιν ἐπὶ τὴν τοῦ παντός τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ κίνησιν, τὴν
 τε ἀνθαίρετον καὶ δὴ βίαιον γενομένην, ὡς ἂν μὴ ἐς ἀμφω-
 15 γόν τινα ἀρμονίαν γινομένης τῆς κινήσεως, πολυειδῆ τε καὶ
 ὡς μάλιστα ἢ ἂν τὸ ἥδιον ἐπὶ τε τῇ θεωρίᾳ καὶ ὄψει καὶ
 ἀκοῇ, καὶ ἐς ὅρον τινὰ σύμφωνον τῇ τοῦ παντός τοῦδε ψυχῇ,
 ὡς ἂν αἰσθημένη μᾶλλον τι ἐνεγκουσῶν τῶν κινήσεων καὶ
 ἀλλήλαις συμφερομένων ἐς τινα ὁμοειδῆ συμφωνίαν ἔχουσι
 20 ἄλλην τὸ ἡδεσθαι. ἐντεῦθεν τὴν τε ψυχῆς κίνησιν, τὴν ἀρ-
 χὴν ἐκείθεν λαμβάνουσαν, ἐπὶ τὴν διττὴν ἐκείνην φορὰν κι-
 νεῖν αὐθίς τὰ σώματα, αὔξοντά τε δὴ καὶ φθίνοντα. καὶ

5. οἷ] φ̄ P   21. τὴν] τὸ P: corr H

facere oportet. lunae sidus a deo ordinatum est, ut aquarum natu-
 ram administret. hinc credimus lunae naturam et temperaturam, quam
 initio a deo magno rege accepit, non abhorreere ab aquarum natura.
 nam cum suo motu se in altum recipiat, attrahit aquas sub se sitas,
 donec ad maximum sui motus ascensum pervenerit. deinde ipsa de-
 scendente aquae refluent, non amplius quam donec fuerit in descensu
 ipsam sequentes. ubi autem ad ima sui cursus descenderit et in
 altum iterum assurgere inceperit, aquae redeuntes inundant. verum
 si accesserint venti, accidit ut aquae magis moveantur. undecunq̄ue
 tamen motus principium aquae susceperunt, constat eas duplici motu
 moveri, imitantes huius universi caeli motum, qui partim naturalis
 partim violentus censetur. itaque nisi in harmoniam anni a parte
 sibi consona motus iste recesserit, plurimae et variae motus species
 exoriantur. et sane in primis suave speculationi iucundumque visui
 et auditui spectaculum fuerit, si in debitam mensuram quandam huius
 universi anima contracta fuerit, quasi sentiat suos motus et inter se
 commisceat, debitamque harmoniam, quae plurimum delectationis con-
 tineat, pulchre constituat. ab hoc motu duplici etiam anima nostra
 motum duplicem accipit, et dupliciter corpora movet, parlim quidem

Β μὲν δὴ καὶ ἐπὶ κίνησιν τήνδε τὴν ὁρμὴν ἐπιδέχεται τῷ παντί τῷδε συμπεφομένην ἢ ἡμετέρα ψυχῇ. τῇ μὲν αὐθαιρέτῃ τὴν τε γένεσιν, καὶ αὐξήσιν ἐπεσθαι ἀνάγκη, τῇ δ' αὐ βίαιῃ καὶ ἀκουσίῃ κινήσει τὴν τε φθίσειν αὐ καὶ τελευτήν ἐπισπομένην συμβαίνειν τοῖς τῷδε οὖσι. 5

Ταῦτα μὲν ὅσα τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν καὶ τὴν τῆδε αὐ διττὴν ζώων ἐμφύχων κίνησιν, ὅσα τε ψυχὴν ἴσχει ἐνταῦθα καὶ κίνησιν κινεῖται ἠντιγνοῦν. τὰ μέντοι ἐς τήνδε τὴν θάλασσαν ὕδατα οὐ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἀνάγκη κινεῖσθαι κινήσιν, ἀλλ' ὡς ἔχει τε ἕκαστα πνευμάτων τε καὶ τόπων ἐς 10 τὴν κίνησιν βιαζομένων αὐτά, ἢ φύσεως ἔχει ἂν καὶ ῥοπῆς, C πρὸς ἣν ἂν κινεῖτο δὴ ταῦτα κίνησιν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τὴν τῶν ὑδάτων τοῦ ὕδατος κίνησιν, καὶ ἐπὶ πλείστον δὲ τῆσδε τῆς θαλάσσης, ἐς τοσοῦτον ἀπερρίφθω· ἐπ' αὖτις δὲ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς ἀφηγησεως, ὅθεν 15 ταύτῃ ἀπετραπόμεθα. βασιλεὺς γὰρ δὴ Ἑλλήνων, ὡς ἐπὶ τὸν βασιλέα Κελτῶν ἀφίκετο, φρενίτη τε ὄντα δὴ κατέλα- V. 40 βεν, οὐκ ἐξεγένετό οἱ ὄτι οὐκ ἄλλῃ τῶν κατὰ τὴν Γαλατίαν ἡγεμόνων ὧν ἕνεκα ἀφίκετο χρηματίσαι· καὶ διὰ ταῦτα συμβουλευόντων τῶν αὐτοῦ ταύτῃ ἀρίστων ἐπέμενε θεραπευ- 20 θῆναι τὸν βασιλέα, συχρὸν τινα διατριβῶν αὐτοῦ χρόνον. ὡς δὲ ἐπετείετο ἐπὶ μακρότερον τοῦ νοσήματος, οὐχ οἷός τε ἦν D ἔτι ἐπιμένειν αὐτῷ, ὑπέστρεψε διὰ Γερμανίας τε καὶ Παιο-

19. ὦν add H 23. αὐτοῦ H

ut crescant, partim vero ut decrescant. nam dum huius universi motum anima nostra comitatur, necessitas exigit ut motus naturalis generationem et augmentum, violentus vero corruptionem et interitum naturalium corporum signat.

Haec quidem, quantum attinet ad Oceanum, et ad duplicem eorum quae animam habent motum, quocumque tandem motu impellatur, dixisse sufficiat. at humorem qui in nostro est mari, non necesse est isto agitari motu: verum pro natura ventorum et locorum, quibus opportunus est, motus ciere solet humor.

Illa commemoravimus hactenus, quia spectare visa sunt praecipue ad Oceani reliquorumque marium plerumque motum. nunc unde digressi sumus, redeundum est. rex Graecorum cum in Galliam venisset, regem Gallorum phrenesi laborantem offendit; nec potuit a quoquam Galliae ducum impetrare ea propter quae iter in Galliam intenderat. quapropter consulentibus id optimatibus, qui ibi erant, moras trahere statuit, donec rex curareretur. cum autem morbus iam longum protraheretur, manere diutius non fuit ausus. proinde transita Germania et Pannonia domum rediit. Paiazites ea tempestate

νίας. Παιαζήτης δὲ τότε Βυζάντιον ἐπολιόρκει προσέχων
 ἐπιτεταμένως, καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον πέμπας στρατόν, ἀπο-
 κρούων μυριάδας πέντε, καὶ Ἰαγούπην τὸν τότε αὐτῷ Ἐθρώ-
 πης στρατηγόν, αὐτὸς εἶχεν ἀμφὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ τῇ περὶ
 5 τὸ Βυζάντιον. Ἰαγούπης μὲν αὖν τῷ Βρενέζῃ, τότε δὴ ἀρ-
 ξαμένην εὐδοκίμειν, ἐπέβαλον ἐς τὴν Πελοπόννησον· καὶ Βρε-
 νέζης μὲν πολλάκις ἐσβαλὼν καὶ τότε καὶ μετὰ ταῦτα ἐδήσθη
 τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ Κορώνην τε καὶ Με-
 θώνην χωρία, Ἰαγούπης δὲ ἡ τῆς Ἐθρώπης ἡγεμὼν ἀφικό-
 10 μενος ἐς τὸ Ἄργος ἐπολιόρκει. τὸ δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρό-
 νον κατείχον. ἀπέδoto δὲ Θεόδωρος ὁ τῆς Σπάρτης ἡγεμὼν, P. 51
 ὡς ἀπέγνω τοῖς Ἕλλησι τὴν σωτηρίαν τῷ τε Βυζαντίῳ, πρὸς
 δὲ καὶ τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ ἐπὶ ξυροῦ ἀμύης ἦδη ἐστηκότα
 τὰ τῶν Ἑλλήνων πρῶγματα· τότε Ἄργος ὄμορον ὄν Ναυπλίῳ,
 15 πόλει τῶν Ἑλληνικῶν, ἀπέδoto οὐ πολλοῦ. καὶ Σπάρτην δὲ
 τοῖς ἀπὸ Ρόδου Ναζηραίοις ἐς λόγους ἀφικόμενος ἀπέδoto
 πολλοῦ τινοῦ. οἱ μὲν Σπαρτιᾶται ὡς ἦσθοντο προδοσμένοι
 ὑπὸ τοῦ σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνος (ἀπῆν γὰρ τότε), ἐνάγοντος
 τοῦ Σπάρτης ἀρχιερέως κοιρῆ τε συνιέντες σφίσι λόγον ἐδί-
 20 δσαν, καὶ συνίσταντο ἀλλήλοις, καὶ συνετίθεντο ὡς οὐδενὶ Β
 ἐπιτρέψοντες εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν τῶν Ναζηραίων, πᾶν δὲ
 ὃ τι ἂν δέοι χαλεπὸν πεισομένους πρὸ τοῦ Ναζηραίοις τοῖς

11. κατείχον οἱ Οὐγενετοὶ Η 19. συνιόντες?

oppugnationi urbis Byzantiae intentus erat. misit quoque in Pelo-
 ponnesum exercitum, qui complectebatur quinque myriades homi-
 num. his praefecit Iagupen, eo tempore Europae ducem. ipse au-
 tem incumbebat Byzantii oppugnationi, ut et id regnum sibi subii-
 ceret. Iagupes et Brenezes, qui tum clarescere incipiebat rebus for-
 titer gestis, incursionem fecere in Peloponnesum. et quidem Brene-
 zes, cum saepius Peloponnesum tentasset, tandem ad populationes
 animum convertit, devastans Peloponnesum et alia Coronae Metho-
 naeque finitima loca. Iagupes Europae dux, cum exercitu accedens,
 Argos urbem oppugnare aggressus est; eamque eo tempore obtinuit.
 at Theodorus Spartae dux hanc urbem venderat, cum Graeci iam
 desperarent de Byzantii Peloponnesique salute, ipsorumque res in
 gravissima pericula adductae essent. tunc igitur, cum Graecorum res
 in ancipiti haerent periculo, Argos urbem Nauplio Graecorum op-
 pido finitimam vendidit haud magno pretio. Spartam tamen, cum in
 colloquium venisset cum Rhodi Nazaraeis, iis magna pecuniae vi vendi-
 dit. Spartani cognito se traditos esse a suo duce, qui eo tempore
 aberat Rhodi, admoniti a suo episcopo, qui id indicium fecerat, in
 comitium evocantur. ibi multis ultro citroque iactatis, consuetatio-

Chalcocondylas.

7

*Λατίνων πείθεσθαι. ἰσκήσαντο δὲ σφίσι καὶ τὸν γε ἀρχιερέα ἄρχοντα ἐπὶ τούτῳ. καὶ ἐλθόντων τῶν Ναζηραιῶν προηγορεύοντο ἀπαλλάσσεσθαι τὴν ταχίστην· εἰ δὲ μή, περιέψασθαι ὡς παλεμίους. οὗτοι μὲν οὖν ὥχοντο ἀπαλλασσόμενοι ὡς ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα, ὡς οὐδὲν ἐς τοῦτο σφίσι προεχά-
 5 ρει· Θεόδωρος δὲ ὁ τῆς Σπάρτης ἡγεμὼν ὡς ᾔσθετο τὸ πρᾶγμα, ὡς τούναντίον ἢ ἐβούλετο περιέστη αὐτῷ, λόγους τε ἐπέμπευ αὐθις παρὰ τοὺς Σπαρτιάτας, ἀποπειρωμένος εἰ
 C δὲξαιτο ἔτι αὐτὸν αὐθις ἐπανιόντα. ὡς δὲ διαπειρωμένου προσίεντο ταὺς λόγους, ἔσθῃε δὲ τὴν πόλιν, ὄρκια ποιησάμε-
 10 νος μηκέτι τοῦ λοιποῦ ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τοιούτων. τότε οἱ Οὐνενοτοὶ φρουρὰν ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀποφηνάμενοι κατεῖχον.
 1307 ἐπὶ ταῦτα δὲ τὸ Ἄργος Ἰαγούνης ὁ Παιαζήτεω βασιλέως στρατηγὸς ὡς ἐστρατεύετο, ἐπολιόρκει τε ἀνὰ κράτος, καὶ προσβάλλων τῷ τείχει θανά οὐκ ἀνίει. μετὰ δὲ οὐ πολὺν
 15 χρόνον, ὡς ἀπὸ δουρῶν ἅμα τόποιν προσβάλλων ἐπειρᾶτο τοῦ χωρίου, γίνεται τι δεῖμα τοῖς ἐν τῇ πόλει πανικὸν τοῖς ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τῆς πόλεως μέρει ἀμυνομένοις, ὡς δόξαν αὐτοῖς ἀνθρώπῳν τινα τῶν ἐπιχωρίων φήσαντα εἰπεῖν ὡς ἐάλω ἢ
 D πόλιν ἀπὸ τοῦ δεξιῶ, καὶ ἐκλιπόντας τὸ χωρίον ταῦτο ἰέναι
 20 δρόμῳ ἐπὶ τὸ δεξιόν, ἐνταῦθα δὲ ἀναβεβηκότας τὸ τεῖχος ταῦς παλεμίους ταύτῃ ἐλεῖν τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ*

3. περιόψεσθαι P

nem faciunt, et unanimiter conspirant se nulli Nazaraeorum aditum ad se concessuros: immo quidvis potius mali subituros quam Latinorum Nazaraeis parere velint. quo res ista maiore auctoritate gereretur, episcopum ducem creant. venientibus Nazaraeis edicunt ut continuo suis finibus discederent: sin minus, se eos pro hostibus habituros. hi igitur, cum conatus omnes caderent irriti, abire, quasi profecturi ad duces Theodorum. Theodorus ubi rescivit rem longe aliter quam agtasset animo evenisse, legatos ad Spartanos misit tentaturus eorum animos, si redeantem denuo suscipere vellent. ut autem tentantis admiserunt orationes, regressus est in urbem, fidem dans, interposita iuristarandi religione, se nihil huiusmodi amplius in animum inducturum. ea tempestate Veneti praesidio arcem firmarunt, eamque obtinere. contra Argos urbem, ut eam oppugnaret, summa vi Iagupes copias duxit; aggressusque muram saepius nihil proficiebat. nec multo post cum urbem duobus in locis simul adortus esset, eam capere summa ope nitebatur. oppidanis autem, qui in sinistra urbis parte resistebant, panicus terror spectro viso iniicitur. putabant enim se vidisse viram quendam indigenam, dicentem urbem in dextra parte, qua oppugnabatur, captam esse. relicto itaque loco isto, citato agmine contenderunt ad dextram urbis partem. hinc ho-

ἀνδραποδίσασθαι πόλιν περιφανῆ τε καὶ παλαιάν. ἀνδραπόδα δὲ λέγεται γενέσθαι ἐντεῦθεν τοῖς Τούρκοις ὡς τρισμύρια. κα- V. 41
τοικίσαι μὲν τούτους λέγεται βασιλεὺς ἐς τὴν Ἀσίαν οὐκ ἔχω
δὲ τοῦτο συμβαλέσθαι ὡς εἶη ἀληθές, οὐ δυνάμενος ἐξουραῖν
5 διαπυρραινόμενῃ ἔποι τῆς Ἀσίας οὗτοι καταφύκονται ὑπὸ Παια-
ζήτω βασιλέως.

Ἰαγούκης μὲν οὖν ὡς τὸ Ἄργος ἀνδραποδίσαστο, ἀπή-
γαγε τὸν στρατὸν· μετὰ δὲ ταῦτα Βροντζῆς τε αὐτίκα ἐπὶ P. 52
μέγα ἐχώρει δυνάμεως, ἐμβάλλων τε ἐς τὴν Πελοπόννησον
10 καὶ ἐς τὴν παρὰ τὴν Μακεδονίαν ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς, μεγάλα
καὶ ἐπίσημα ἔργα ἀποδεικνύμενος τῷ τοῦ βασιλέως οἴκῳ,
στρατηγὸς μὲν οὐκέτι ἀποδειχθεὶς ὑπὸ βασιλέως, τῶν δὲ
Τούρκων ἐπομένων αὐτῷ, ὅποι ἂν ἐξηγοῖτο, ὡς εὐτυχῆ τε
γενομένη τὰ ἐς πόλεμον καὶ πλουτίζοντι τὰ στρατεύματα,
15 ὅποι ἂν ἐπίει στραπευόμενος. τοὺς γὰρ δὴ ἱπποδρόμους κα-
λουμένους τοῦ γένους τοῦδε, μήτε μισθὸν μήτε ἀρχὴν ἔχον-
τας ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐπὶ διαρπαγῆν τε καὶ λείαν αἰεὶ διω-
θέντας ἐπεσθαι ὅποι ἂν τις ἐξηγῆται αὐτοῖς ἐπὶ τοὺς πολε- B
μίους, αὐτίκα ἕκαστον ἱππεύοντά τε καὶ ἕτερον ἀγόμενον
20 ἱππον ἐς τὸ ἱππόδρομον τῆς λείας, ἐπεὶ δὲ ἐν τῇ πολέμῳ γέ-
νονται, σύνθημα λαμβάνοντες ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ, ἀναβάντες
οὓς περιάγουσιν ἱππους, θεῖν ἀνὰ κράτος, μηδὲν τι ἐπέχον-

2. κατοικίσαι P

5. διαπυρραινόμενος H

9. συμβάλλων

P: corr H

15. ἐπὶ P

17. εἰωθότας?

stes sumptis animis muros superarunt, urbemque illam gloria et ve-
tustate praestantem vi occupavere penitusque diripuerunt. inde col-
legerunt Turci mancipiorum tres myriades; quae omnia in Asiam
deportarunt, ibique habitare iusserunt. nec tamen potui invenire ut
credam id verum esse; nec praeterea cognoscere potui, quis locus,
ut eum incolerent, ipsis in Asia a rege Paiazite ascriptus sit.

Iagupes direpta Argo, urbe antiquissima, exercitum abduxit inde.
postea etiam Brenezis brevi magnam potentiam nactus est, cum in-
trasset infesto agmine Peloponnesum et maritimam Macedoniam, con-
tra Albanos fortiter dimicans. nec amplius electus est dux regiae
domus: verum Turci eum sequebantur promptissime, quocumque exer-
citus duxisset, quia ubique felici rerum utebatur successu, exer-
citusque ditabat, quocumque militatum abisset. equites enim Turco-
rum quidam, qui proprio nomine notantur, nec mercedem nec ma-
gistratus honorem a rege accipiunt: semper sequuntur, quocumque
qui eos eduxerit, conversi ad praedam et spolia diripienda. horum
singuli binos equos habent: uni insident, alterum desultorium abdu-
cunt secum, cuius opera in praedis agendis utuntur. quando autem

τας, καὶ σκεδαννυμένους σύντρεψις διαρπαῖζειν ἀνδρούποδα, καὶ ὅ τι ἐς ἄλλο προχωροίη. ταύτη ἐπίσταμαι τοὺς τε μετὰ Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω καὶ τοὺς τότε δὴ ἐπὶ Παιαζήτεω διαβάντας ἐς τὴν Εὐρώπην εἰσθῆσαι τε καὶ ταύτη ἐλομένους σφίσι βιοτεύειν, καὶ ἐπιδόντας παραχρῆμα ἐνίους μέγα δολβίους ἐν βραχεὶ γίνεσθαι, ἀπανταχῆ τε τῆς Εὐρώπης οἰκίσαντας, ἀπὸ τῆς τῶν Σκοπίων πόλεως ἐπὶ τὴν Τριβαλλῶν χώραν καὶ Μυσῶν καὶ κατὰ τὴν Μακεδονίαν, μετὰ δὲ ταῦτα περὶ Θεσσαλίαν οἰκῆσαι πολλοὺς.

Ἐπὶ μὲν οὖν Παιαζήτεω λέγεται μοῖραν οὐκ ὀλίγην Σκυθῶν ἐπὶ Δακίαν ἐλθούσας πρεσβεύσασθαι πρὸς Παιαζήτην, αἰτεῖσθαι αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας χρήματά τε καὶ ἀρχήν, ἐφ' ᾗ διαβάντας τὸν Ἴστρον συνδιαφέρειν αὐτῷ τοὺς ἐπὶ τῇ Εὐρώπῃ ἐναντίους πολέμους. τὸν δὲ ἡδόμενον τῷ λόγῳ προσέειπαι τὴν αἴτησιν αὐτῶν καὶ ὑπισχνέσθαι μεγάλα. διαβάντων δὲ ἐκείνων κατοικῆσαι αὐτοὺς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, θεραπεύοντας τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν ἀνὰ μέρος ἕκαστον, καὶ σκεδασθέντας οὕτω αὐτοὺς χρησίμους γενέσθαι ἕστε ἵπποδρομοὺς καὶ ἐς πόλεμον. ὕστερον μὲνοι Παιαζήτης ὄρρωδῶν μὴ τι νεωτερίσωσιν οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν συνιόντες σφίσι, συλλαβῶν τούτους ἀπέκτεινε. τῶν δὲ Σκυθῶν καὶ νῦν ἔτι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην πολὺ τι πλῆθος πολλαχῆ σκεδασθέντων ἔστιν

14. τοῖς — ἐναντίοις Η

venerint in terram hostilem, accepto signo a duce conscendunt equos, quos ad id expeditos circumducunt: currunt citissime, nihil morantes, et dispersi rapiunt mancipia, et quaecunq; casus obtulerit. eo modo novi illos, qui cum Orchanis filio Amurate et cum Paiazite ea tempestate in Europam transierant, ad praedas se convertisse et id vivendi genus sibi elegerisse; incredibilique incremento brevi sumpto maximas acquisivisse opes, habitantes undique per Europam, ab Scopiorum urbe usque ad Triballorum Mysiorumque regionem, etiam per Macedoniam dispersos. deinde circa Thessaliam plurimos quoque aetatem egisse constat.

Imperante Paiazite fama est non modicam Scytharum manum venisse in Daciam, et hinc legatos misisse ad Paiazitem, qui peterent pecuniam et regionem, quibus freti transituri essent Istrum cum Paiazite, et bella Europae gesturi. Paiazites plurimum delectatus illorum sermone munera magna promisit, si traicerent, quemadmodum essent polliciti, Istrum, dicens se ipsis assignaturum Europae agras, ut singuli ibi viventes suos duces sectarentur. qui in hunc modum per Europam dispersi equites facti sunt optimi reique militaris peritissimi. deinceps Paiazites timens ne duces illi Scytharum Europae

ἰδεῖν. καὶ ὑπὸ Ἀμουράτεω μέντοι ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἢ περὶ
 Θέρμην καὶ ἐν τῇ παρὰ Ἄξιόν ποταμὸν χώρα κατῴκισται,
 ἀγαγόντος μέγα τι πληθὸς Τούρκων τε ἐς τοῦτον τὸν χώρον
 καὶ κατοικίσαντος. καὶ τὸ τῆς Ζαγορᾶς πέδον οὕτω καλού- P. 53
 5 μενον ὑπὸ Ἀμουράτεω κατῴκισθη, καὶ ἡ Φιλιπποπόλεως χά-
 ρα. ἢ μέντοι Χερρόνησος ἢ ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ καὶ πρότε-
 ρον ὑπὸ Σουλαϊμάνεω κατῴκισθη τοῦ ἀδελφοῦ. Θετταλία δὲ
 καὶ ἡ περὶ τὰ Σκοπία χώρα καὶ ἡ Τριβαλλῶν ἀπὸ Φιλιππο-
 πόλεως ἔσσι ἐπὶ τὸν Αἴμον καὶ τὴν Σοφίαν οὕτω καλουμέ-
 10 νην κώμην, Παιαζήτης δὲ Ἀμουράτεω κατοικίσας τὴν τε Ἰλ-
 λυριῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐληξέτο χώραν. ἐπιδιδόασι μὲν οὗτοι V. 42
 οἱ χῶροι πρὸς γε πολεμίων, καὶ ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐτέρων
 ἐκ τοῦ ταύτῃ ἐπιρροέων αὐτοῦ, ὧν περ ἂν ἐπυνθάνοντο ἐπι-
 τηδείως σφίσι ἐχειν τὴν χώραν πρὸς τε ἀνδράποδα καὶ ἐς
 15 τὴν ἄλλην οὐσίαν τὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ὅπῃ ἂν μάλι-
 στα μὴ ἀντικώπη ὑπὸ τῶν πολεμίων. Παιαζήτης δὲ ὡς ἐς B
 τὴν Ἀσίαν διαβάς ἐπὶ Ἑρτζικὰν πολιορκῶν παρεστήσατο,
 προῖὼν Μελετινήν τὴν ἐπὶ τῇ Ἐνφράτῃ ἐπολιόρκει τε καὶ
 προσέβαλε μηχανὰς παρτοίας προσάγων τῷ τείχεϊ. καὶ ἐπὶ
 20 χρόνον μὲν ἀντείχε, μετὰ δὲ ταῦτα προσεχώρησε καθ' ὁμο-
 λογίαν.

1. ἢ περὶ Θέρμην καὶ ἡ παρὰ H
 tea ὡς

17. ἐπεὶ H, omisso an-

statui aliquam innovationem inducerent, omnes comprehensos, cum
 in unum convenissent, obtruncavit. etiam hodie Scytharum magnam
 copiam undique per Europam morantium videre est, quos sedes capere
 in Macedonia Thermae et Axio flumini finitima Amurates ius-
 sit. qui Turcos quoque plurimos in istam regionem induxit, ut eam
 incolerent. campus Zagore nuncupatus iubente Amurate habitari
 coeptus est. etiam Philippopolis regio ab Amurate colonos accepit.
 at Chersonesus Hellesponti iam ante ab Sulaimano fratre colonos
 sortita est. Thessalia et Scopiorum, nec non Triballorum regio, qua
 a Philippopoli usque in Haemum et Sophiam isthoc nomine vicum
 patet, ab Amuratis filio Paiazite colonos nacta est; qui deinde Illy-
 riorum et Triballorum regionem vastabat. haec loca omnia admo-
 dum opportuna fuere ad domandos hostes. postea et alii plurimi in
 hanc regionem confluerunt, cum accepissent eam admodum esse ido-
 neam recipiendis mancipiis et aliis quae hosti extorsissent, seque ibi
 tutissimos fore certo scientes. Paiazites in Asiam transvectus Ertzi-
 cam urbem oppugnavit, et oppugnatam suae dicionis fecit. hinc
 progressus Melitinen urbem Euphrati impositam omni machinatum
 genere arietare aggressus est: at machinis aliquantulum fortiter re-
 stitit. cum autem oppugnatione uti nullo modo intermitteret Paia-
 zites, pactioibus in fidem recepta est.

Ἐν ᾧ δὲ ἦ τε Μελιτηνὴ ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ Παιαζήτεω καὶ ἠγγέλλετο τῷ βασιλεῖ ὡς εἶλω Μελιτηνὴν, παρόντες καὶ τότε οἱ Τούρκων τῆς Ἀσίας ἠγεμόνες ἔπραττον ὅπως καταγοιντο ὑπὸ Τεμήρεω βασιλέως ἐς τὴν αὐτῶν ἑπαστος χωίραν, προϊσχυόμενοι τὴν τε ξυγγένειαν ἀπὸ παλαιοῦ σφίσι ἐν 5
 σαν πρὸς τὸ Τεμήρεω γένος, καὶ τὴν θρησκείαν, ἐς ἣν τε-
 C λουῦντες αὐτὸν πατέρα τε καὶ κηδεμόνα ἐπεποίητο τῆς αὐ-
 τῶν χώρας. ἔλεγον δὲ αὐτῷ εἰς διὰ ταῦτα εἶη τε τῆς Ἀσίας
 βασιλεύς, ὥστε μηδενὶ ἐπιτρέψειν ἄξυβροῦξιν ἐς τοὺς ὁμοφύ-
 λους, μὴ ὑπάρξαντας ἀδικίας πρότερον. ὅτι δὲ μὴ ἠδίκουν 10
 Παιαζήτην μηδὲ παρὰ τὰς συνθήκας ὅτι πεπλημμεληκότες
 εἶεν, ἐπετρέποντο αὐτῷ διαιτητῆϊ, ὥστε δίκας ὑπέχειν, ἣν τε
 παρὰ τὰς σπονδὰς αὐτῶν κακὸν Παιαζήτην εἰγγασμένοι εἶεν.
 Τεμήρης δὲ τέως μὲν Παιαζήτη πρὸς τοὺς πολεμίους σφῶν
 διαπολεμοῦντι καὶ ἀγωνιζομένῳ ὑπὲρ τῆς Μεχμέτεω θρη- 15
 σκείας. διακεκρίσθαι γὰρ ἐς δύο σύμματασιν θρησκείας τὴν
 γε ἐγνωσμένην ἡμῖν οἰκουμένην, τὴν τε τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὴν
 D σφῶν αὐτῶν θρησκείαν, ἐναντίαν ταύτῃ πολιτευομένην· τὰς
 γὰρ λοιπὰς τῶν θρησκειῶν οὔτε ἐς βασιλείαν οὔτε ἀρχὴν ἠν-
 τισμοῦν καταστῆναι. Παιαζήτη τε πολεμοῦντι ἔφρασκε πρὸς 20
 τοὺς τοῦ Ἰρωος πολεμίους οὐχ ὅπως ἄχθεσθαι διὰ ταῦτα
 ἀλλὰ καὶ χάριν εἰδέναι ξύμπαντας τοὺς τῆς Μεχμέτεω μοί-

5. ὑπὸ P   7. αὐτῶν P: corr H   10. ὑπάρξαντας P: corr H
 14. μὲν] addendum χάρις vel χάριν ᾗδε.   16. θρησκείαν P
 18. ἐναντίαν?

Et tempore quo arietes Melitinae admovebantur, nuntiatum est Paiaziti eam in ditionem acceptam esse. tunc accedentes Asianorum Turcorum duces, precibus fatigarunt regem Temirem ut singulis ab ipso in suam reducerentur regionem. quoque magis moverent, religionem communem et generis propinquitatem, qua ipsum contingerent, praetendebant, addentes se ipsum suae regionis et patrem et patronum esse regis. his adiciebant ut cogitaret se propterea Asiae esse regem, ut nullo modo sineret sui generis homines, cum nullas facerent iniurias, a quoquam contumeliis et iniuriis affici. arbitrio autem eius permittebant, poenas daturi quascunque iussisset, si contra foedera quid in Paiazitem commisisse deprehenderentur. Temires Paiaziti non indignabatur, quia hactenus strenue res gessisset contra hostes Turcae religionis. universi enim orbis nobis noti religio potissimum in duas dividitur partes. partim enim Mechemetanae, partim vero Christianae religioni adhaerent. reliquae autem religiones, ut inutiles, nec in regnum admittuntur nec aliquam dignitatem merentur. Paiaziti autem nihil succensebat Temires, propterea quod fortiter pugnaret pro herois Mechemetis religione: imo

ρας. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἀρχὴν ἀπεδείκνυτε γνώμην Τεμή-
ρης· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ὑπὸ πολλῶν ἤδη παρ' αὐτὸν ἀνα-
βεβηκότων ἐκυνθάνετο τὴν τε φύσιν αὐτοῦ μήτε ἐπιεικῆ,
ᾧστε τῇ καθεστηκυίᾳ ἐθέλειν ἐμμένειν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀρχῆ,
5 ἀλλὰ τὴν τε ὁρμὴν αὐτοῦ διεξιόντας ὡς λαίλακτα παραβαί-
λοισιν αὐτόν, καὶ ὡς ἐπὶ Συρίαν καὶ Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ Μέμ- P. 54
φιος βασιλεῖα ἐν νῦν ἔχει στρατεύσθαι, ἀναπεισθεὶς ὑπὸ τοῦ-
των ἐπεμψε προσβείαν ἐς Παιαζήτην ὡς διαλλάξουσιν, ἣν
δύνηται, αὐτὸν τοῖς ἡγαμοῖσι, καὶ ἐπιπέμπων ἐσθῆτα, ἥ δὲ
10 ᾗστο χαρισέσθαι τῇ Παιαζήτῃ, ἥ δὲ νομίζεται τὴν ἡγεμο-
νίαν τῆς Ἀσίας κατέχουσιν. οἱ δὲ πρόσβεις ἀφικόμενοι ἐλε-
γον τοιαῦτα. “ἡμῶς ἐπεμψε βασιλεὺς Τεμήρης, δῶρά τε τήνδε
τὴν ἐσθῆτα φέροντίς σοι, καὶ χάριν εἶδέναι σοι ἔφη ὅτι
τοῖς τοῦ ἥρωος πολεμίοις μαχόμενος τοὺς τε ἐπὶ μέγα τε
15 ἡμετέροισι φίλους αἰκίσεις ἀγωνίζομενος καὶ τὴν ἡμετέραν
θρησκίαν ἐπὶ τὸ ἕμεινον καθιστῆς. ὡς δὲ τῶστί σοι ἔχουσ
καλῶς τοὺς ἡμετέρους ἀπύνασθαι πολεμίας, τοὺς γε φίλους
τε καὶ ἐπιηθείους καὶ ἐς τὰ μάλιστα καθισταμένους ἡμῶν
πολεμίους πεισέσθαι μηδὲ ἀδικεῖν, ἀλλ' ἐς τούτους μὲν μὴδ'
20 ὄντιον ἀκέρεσθαι κακὸν κάκεινος. ἦν δὲ μὴ ἐς τοὺς ἑμο-
φύλους ἐπιηθείως ἔχεις, πῶς ὦν τοῖς πολεμίοις προσφύροις;
διὰ ταῦτα δὴ καλεῖται τὴν τε ἀρχὴν τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡγαμο-

15. αἰκίσεις RT, αἰσρέσεις H 18. ἡμῶν] μὴ H 21. προσφύ-
ροισ?

censebat ab omnibus ei plurimas gratias habendas. haec eius ab initio erat sententia. ubi autem a plurimis ad se venientibus cognovit eum neutiquam aequitatis esse studiosum, nec contentum Asiae regno fore, verum cum esset vehementior ingenii, ut facile turbini assimilaretur, expeditionem contra Syriam et Aegyptum et contra Memphiticam regem eam moliri. his persuasus legatos ad Paiazitem misit, ut eum, si aliquo modo posset, reconciliaret ducibus. misit per manus legatorum etiam vestem, ut moris est regum Asiae imperium tenentium, munus Paiaziti. legati ubi ad Paiazitem venerunt huiuscemodi orationem habuerunt. “nobis Temires legationis onus imposuit, mittens tibi vestem hanc munus; dicens se tibi gratias agere ingentes, quod herois nostri hostes magno animo debellas, et amicos semper acriter dimicando ad maiorem felicitatem producias, religionisque nostras negotium augustius constituis. docet te profecto hostes nostros severiter vindicare: at amicos et socios nobis confunctissimos nequaquam inimicos et hostes facere, nec iniuriis obruere, verum beneficiis eos tibi obnoxios reddere annitaris. si enim parum dextre erga tuos affectus fueris, quomodo hostes cum gloria domabis? quapropter edicit rex Temires, Asiae imperium ducibus adem-

- V. 43 οιν, ἦν ἀφαλόμενος ἄχαις, ἀποδοῦναι, μηδ' ὄτιοῦν παραβαί-
 νοντας τῶν σφίσι πρὸς τὴν σὴν ἀρχὴν ἐσπεισμένων. καὶ
 C ταῦτα ποιωῦν ἐκείτω· τε χαριῆ, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ γένος καὶ
 ἐν τῇ Εὐρώπῃ χάριν εἰσομμένους σοι διὰ τοῦτο. εἰ δέ τε
 παρὰ τὰς συνθήκας πεποιημένοι εἶεν, ἐπετραπίοντο διαιτητῆ5
 τῷ βασιλεῖ Τεμῆρη, ὅς ὃ τι ἂν λέγαις ὑπ' αὐτῶν ἡδικῆσθαι."
 τὸν μὲν οὖν Παιαζῆτην διακηρούσα λέγεται τῶν πρέσβειων τὰ
 μὲν ἄλλα οὐ χαλεπῶς, ἀχθοσθῆναι δὲ μάλα ἐπεικῶς διὰ τὴν
 ἐσθῆτα, καὶ μὴ ἀνασχόμενον εἰπεῖν ἐς τοὺς πρέσβεις. "ἀπαγ-
 γείλατε τοίνυν τῷ ὑμέτερω βασιλεῖ, ὡς ἔμοιγε ἀγωνίζομένῳ 10
 ὑπὲρ τε τοῦ ἥρωος πρὸς τοὺς ὑμῖν πολεμωτάτους χάριν ἂν
 D αἰδέαις σύ τε καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πρὸς τὴν ἡμέτεραν τετραμ-
 μένου θρησκείαν. καὶ σέ τε ἀντι τοῦ ὄτιοῦν ἡμῖν συλλαμ-
 βάντων ἐς τὸν ἡμέτερον τοῦτον ἀγῶνα, στρατεύματά τε καὶ χρή-
 ματα ἐπιπέμποντα, οὐκ ἂν δέοι δὴ τοιαῦτα ἡμῖν ἐξηγουμένον 15
 συμβουλεύεσθαι. ἀφαιρεῖσθαι δὲ πειρώμενος χώραν, ἣν κα-
 ταστρεψάμενος τοὺς ἐμοὶ ἐπιβουλεύοντας ἔγω, πῶς ἂν εἰδείης
 χάριν ἐμοί, ἢ ἄφραδα εἰδέναι; ἐσθῆτα τοῦ λοιποῦ ἀπαγγεί-
 λατε τῷ βασιλεῖ τῷ ὑμέτερω· μὴ ἐπιπέμπειν ἀπὸ ἐνυτοῦ τὸ
 γένος καὶ τὴν τύχην ἀμείνονι." ταῦτα ὡς ἀνηγάχθη παρὰ 20
 P. 55 βασιλέα Τεμῆρη ἐς Σεμαρχάνδην, τεθυμωμένον μεγάλως τῇ
 ἐσθῆτος ὕβρι, ἄγγελον λέγεται ἐπιπέμπει προαγορεύοντα

5. διατῆ P: corr H 16. πειρώμενον P: corr H

ptum restituas, cum nihil secundum ea quae pactis convenerant, in re-
 gnum tuum deliquerint. si obtemperaveris, feceris mihi rem gratissimam,
 necnon Asiam Europamque incolentibus, qui tibi gratias agent immortales.
 si quid contra foedera eos fecisse putas, regi Temirae eius rei
 iudicium mandarunt, subituri poenas iniuriarum, si quae illorum in te
 extant, quasculque imperaverit." Paiazitem memorant caetera non iniquo
 animo, quae ab legatis afferebantur, auscultasse: verum graviter offen-
 sum esse munere vestis, quam Temires miserat. hinc irritatus in hunc
 modum respondisse fertur. "renuntiate regi vestro, quod mihi Temires,
 necnon reliqui qui in Asia degunt, gratias agunt, dum me incunctanter,
 ut religionem nostram tuear, hostibus impigre opponam, me admodum
 mirari. in primis autem admirationem mihi infert, dum pecuniam et
 milites reliquaque ad ista certamina necessaria offert, nec tamen in
 huiusmodi negotio a partibus nostris stare deprehenditur. verum
 in me hostilia meditatur, adimendo regionem quam meo Marte, de-
 victis adversariis et insidiatoribus meis, in potestatem meam redēgi
 et possideo. quomodo igitur mihi gratias habes atque agis, quem-
 admodum modo verbis declarasti? porro quod ad vestem attinet, regi
 vestro nuntiate, ne posthac et genere opibusque praestantiori huiusmodi
 munera mittere in animum inducat." haec ut relata sunt ad regem

τῆντε ἀρχὴν ἐς τοὺς ἡγεμόνας ὀπίσω ἀποδοῦναι καὶ μὴ τὴν
ταχίστην διαμύλλειν· εἰ δὲ μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολέμιον.
ταύτην δὲ τὴν δέκην ἔφασαν αὐτὸν βασιλέα Τεμήρηην ἐπιδι-
κῆσαι, ὡς ἡδικημένοι τε εἶεν οἱ Τοῦρκοι ἡγεμόνες ὑπ' αὐτοῦ
5 δὴ τοῦ Παιαζήτεω, καὶ μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς ἐστρατημένους
τῆς σφῶν ἀρχῆς περιουστῆν κατὰ τὴν Ἀσίαν, Τεμήρηω ἔτι
περιόντος. τὸν δὲ Παιαζήτην ὑπελαβόντα ἐς τὸν ἄγγελον
φῶναι “εἰ τοίτων μὴ ἐπιη μαχοῦμενος ἡμῖν, ἐς τρεῖς τὴν ἑαν-
τοῦ γυναῖκα δέξω ἀπολαβῶν.” τοῦτο δὴ οὖν ἐς ὕβριν φέροι
10 τῷ γένει τούτῳ, Μεχμέτη ἔξαρκῶσαι ἐς τρεῖς ἤδη ἀπολαβεῖν^B
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἂν μὴ πείθεται τοῦτο δὲ ἔστιν, ὅτι νόμος
ἔστι τούτοις ἀποπεμπόμενον τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἕκαστον ἀπι-
γορεύειν τοῦ λοιποῦ αὐδὲς ἄγεσθαι ἐς τὰ οἴκεα, ὡς οὐ θε-
15 μὸν αὐτῷ ὁ ἀνήρ, ἀρνησάμενον ἔτι ἐπὶ τὸν αὐτὸν γάμον ἔλ-
θεῖν, εἰ μὴ τις τρεῖς σπληνὸς ἐς μέσον ἐμβάλοντας αὐδὲς
ἄγοιτο ἀπὸ ἑτέρου μαιχεσομένην. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἤκου-
σεν ὁ ἄγγελος, ἤλαυνεν ὀπίσω τὴν ταχίστην παρὰ βασιλέα.
Τεμήρηην· λέγονσι δὲ τὴν γυναῖκα Τεμήρηω δεσποδαίμονά
20 τινά ἐς τὰ μέγιστα γεγονέναι, καὶ μὴ εἶν Τεμήρηην οὕτω προ-^C
σφάρασθαι ἐπαχθῆ ὄντα Παιαζήτη, ἀνδρὶ τε ἐκταίου ἀξίῳ
ἐς τὴν κατ' αὐτοὺς Θρησκείαν, ἀγωνιζομένῳ πρὸς τὴν τοῦ

1. τὴν ταχίστην καὶ μὴ Η 2. περιέψεσθαι Ρ 3. ἔφησεν?
14. σπληνός] cf. Hammer I p. 620

Temirem Semarchandam, ira graviter accensum ferunt vestitus con-
tumelia; et statim misit praeconem qui imperaret ne quamprimum
ducibus imperium restituere dubitet: se enim sic decrevisse. sin pa-
rere recusarit, se ipsum pro hoste habiturum. causam illam disce-
ptavit rex Temires, atque talem sententiam dedit, Turcorum duces
iniuriis a Paiazite esse affectos. proinde se ipsos, dum vita fruatur,
haud neglecturum vagos oberrare per Asiam, exutos regno suo. Paia-
zites nuntium cum huiusmodi responso dimisit “nisi cum exercitu
adversum nos procedat, precor ut uxorem suam ter repudiatam tan-
dem iterum assumat” hoc quidem vergit in contumeliam Turcorum,
videlicet ter uxorem suam recipere, nisi persuadeatur, quia legem
habeat Turci, qua cavetur ut is qui uxorem dimittit edicat se non
amplius ipsam in sua admissurum, quasi id faciltare haud fas sit,
postquam sibi ad tres splenes matrimonium dissidiase dixerit mari-
tus, recusans ad idem matrimonium redire, nisi quis ter splene in
medium procedente, denuo ducat ab alio adulterio pollutam. haec
ubi nuntius accepit, iter ad regem Temirem maturavit. aiunt Temi-
ris uxorem admodum in rebus maximis superstitiosam fuisse, nec
permisisse Temiri ut infesta arma inferret Paiaziti, viro laude digno,

- Ἰησοῦ μοῖραν, ἀλλ' εἴαν αὐτὸν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ μὴ πράγματα παρέχειν οὐδὲ δικαίῃ ὑφίστασθαι ὅτεσῶν ἀνήμεστον ὑπ' αὐτῶν. ὡς δὲ τὰ ὑπ' ἀγγέλου ἐλάχθη, λέγεται ἐπικαλοσάμενον τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κλεῦσαι θανάτιον αὐτῆς τὰ παρὰ του Παιαζήτεω λεχθέντα ὑπ' αὐτῷ ἀπαγγεῖλαι. τοῦ δὲ ἀπαγ- 5
 γελήσαντος τὰ ὑπὸ Παιαζήτεω ἐπεσταλμένα, ἐρῶσθαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ εἰ ἔτι δικαιοῦ Παιαζήτη εἴαν οὕτω ἐξυβρίζοντα.
- V. 44 καὶ ἀνεδήλουν ὡς εἰ ἐπὶ θύτερα δικαιοῦ Παιαζήτη, οὐκέτι δύο ἀδελφὲ ἐκείνην συνοικεῖν τοῦ λοιποῦ. εἰ δὲ ἐπὶ θύτερα D γένοιτο ἡ γνώμη, ὅσοι ἀμύνεσθαι τὸν πόλεμον, οὕτω δὲ γο- 10
 μιζεσθαι αὐτὴν οἱ γυναῖκα, καὶ μεταδιώκειν ὃ τι ἂν αὐτῷ γενέσθαι ἀναγκαζέειν. τὴν δὲ γυναῖκα τότε δὴ ὑπολαβοῦσαν φάναι λέγεται "ἀλλ' ὅτι μὲν, ὃ βασιλεῦ, ὑπὸ ἀφροσύνης καταχόμενος, συμφορᾷ χρωόμενος τοιαῦδε, οὐκέτι ἔμπροσθεν ἔχει τὸν λογισμὸν ἐπιβουῆς ἀνῆρ, δηλὰ ἐστὶ, καὶ ἐμοίγε ταύτη κα- 15
 ταφαίνεται εἶναι, καὶ ἠπιστάμην ὡς ἐκείνον σὺν δίκῃ τισάμενος σωφρονεῖς τε ὡς μάλιστα, καὶ ἀνδείξῃ αὐτῷ οἷον ὅτι σοι οἶος ὢν ἐκεῖνος τοιαῦτα ἐπιπέμκει. ἐκείνο μέντοι σαφῶς
- P. 56 ἐπίστασο, ὡς οὐτ' ἂν ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ἤρωος ἀγωνιζομένη, ἔσται τοῦς Ἑλληνας καὶ ἐς τὰ ἄλλα τὰ ἐς τὴν ἄλλην ἡπει- 20
 ρον ἔθνη, ὑπάρξαι πόλεμον ἐς ἐκείνον οὔτε θῆμις ἡγησάμην ἔγωγε εἶναι. ἦν δὲ τι ἐκείνος ἀφροσύνη μὴ διασκοπῆ, οὐ

2. δικαιοῦ P 12. ἀναγκαζοῖ RT

qui magna cum gloria pro Mechemetis religione contra Christi fidem dimicavit. verum monuisse regem ut virum tantum quiescere patiantur, nec ei negotia facessat, qui non commoverit ut aliquid mali ab eisdem religionis consortibus accipiat. ut nuntius Temiri mandata explanavit, uxorem suam vocavit, nuntiumque eadem, ipsa audiente, recensere iussit. qui cum dicto paruisset et Paiazitis mandata exposuisset, aium Temirem interrogasse uxorem suam, an adhuc iustum esse censeat Paiazitem iniuriis certantem missum facere et sinere tales impune ferre. et sane manifestus erat, etiamsi ad priorem inclinasset uxor sententiam, bellum inferre Paiaziti. sic enim se legibus uxori coniunctum esse dicebat, ut testaretur se illius iniuriis vindicaturum, quicquid tamen patiendum foret. uxor autem eo tempore tale responsum dedisse dicitur. "verum, o rex, quod ille vir fuit, talique morbo implicitus non amplius ratione recte fruitur, notum est cum aliis tum mihi, quae modo eius audivi responsum. profecto si istum virum iure ultus fueris, prudenter fecisse videberis; eique hoc modo ostendes qualis ipse existens quali viro adeo foeda nuntiet. hoc quidem tibi perspectum esse volo, quod contra eum virum, qui pro nostro heroe bella gerit contra Graecos et con-

δίκαιόν ἐστιν ἐπιτρέψαι ὑβριστῆ τέτοιον μέγα φρονεῖν. ἀλλ' ἴθι δὴ ἐπὶ τὸν πόλεμον, μήτε αὐτὸς μαχεσάμενος, ἀλλὰ πό-
 λιν αὐτοῦ Σεβαστείαν ἦν καθέλης, ἰκανῶς τετιμωρημένος ἔσῃ
 ὑπὲρ τε τῆς ἐν τῇ Εὐφράτῃ πόλεως Μελιτηνῆς καὶ ὑπὲρ
 5 τῶν ἡγεμόνων τῶν παρ' ἡμῖν διακριβόντων."

Ὦντα μὲν αὖν ἤλαυνε Τεμήρης ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Παια-
 ζήτῃ, προκαλεσάμενος αὐτὸν ἐκὼν εἰς τὸν πόλεμον. φασὶ^B
 μὲν οὖν τινὰς ὡς Τεμήρης διὰ μὲν τὴν Μελιτηνὴν καταβὰς
 ἐπὶ Σεβαστείαν, καὶ ἐπειτα καθέλε τὴν πόλιν ταύτην, τότε
 10 δὴ προσβέβησθαι πρὸς Παιαζήτην περὶ τε τῶν ἡγεμόνων,
 ὥστε τὴν χώραν αὐτοῦ ἀποδιδόναι, καὶ τὴν τοῦ βουτύρου
 αἰτησῶν καὶ σκηρῶν. ἤκειτο γὰρ αὐτόν, ἢ λέγεται, βουτύρου
 μὲν καμήλους διαχιλίας, σκηρὰς δὲ πιλίους, εἰς χρωῶνται
 οἱ νομάδες, διαχιλίας, καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς νοοῖς αὐτοῦ δια-
 15 μνημονεύειν ὡς βασιλέα, καὶ τὴν παῖδα αὐτοῦ ἐπὶ τὰς Τε-
 μήρης θυρας ἴσθαι, καὶ νομίσματα δὲ αὐτοῦ ἐς τὴν χώραν
 αὐτοῦ νομίσθαι. ταῦτα δὲ τὰ ἐπὶ αἰτήματα γινέσθαι
 ὡς αἰτούμενον Τεμήρη φασὶ μετὰ τὴν τῆς Σεβαστείας^C
 ἄλωσιν. καὶ τότε δὴ καὶ τὸν Παιαζήτην θυρωθέντα μεγα-
 20 λως ἐπιστείλαι ἐκείνῳ τὰ περὶ τὴν γυναῖκα. Τεμήρης μὲν-
 τος ὄφρητο ἐπὶ Παιαζήτην, ὡς τὴν τε χώραν αὐτοῦ ἐν τῇ
 Ἰσσίᾳ καταστρεψόμενος καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβησόμενος,
 μὴ ἐπισχεῖν πρότερον ἀναχωροῦντα, πρὶν ἢ ἐπὶ τοῖς τέρμα-

tra alias Epiri gentes, bellum suscipere haud quaquam fas esse du-
 xero. sin mihi stulte illudit, non arbitror iustum esse ut eas con-
 tumelias inultas abire sinamus. proinde bellum viro illi indicito, nec
 tamen ipse pugnaturus: verum si eius urbem Sebastiam dirueris, sa-
 tis cum ultus fueris propter urbem Melitinem Euphrati impositam et
 propter duces, qui apud nos aetatem agunt."

His in istum modum peractis arma cepit bellum gesturus cum
 Paiazite, quem sua sponte ad bellum provocabat. quidam perhibent
 Temirem transita Melitine venisse Sebastiam; et postquam eam ur-
 bem subegisset, legatos misisse ad Paiazitem, petitum ut ducibus re-
 gionem restitueret. fidem mandavit ut butyrum et tentoria flagita-
 rent. postulabatur butyri tantum quantum duo milia camelorum
 ferre possent. praeterea petebantur tentoriorum pileatorum, cuius-
 modi utuntur pastores, duo milia. ad haec volebat ut per omnia
 templa, quae essent in regione Paiazitis, rex publice pronuntiareretur.
 filium Paiazitis in suis ianuis morari cupiebat. his addebat ut in re-
 gionem suam Temiris numisma admitteret eoque solo uteretur. se-
 ptem istas petitiones, Sebastia capta, Paiaziti obtulit. Paiazites his
 graviter accensus iussit Temiri quae antea de uxore eius recensui-

σιν αὐτῆς γένηται, ὅσπερ ἐπ' ὠκεανὸν ἐλαύνοντα τὸν περὶ τὰς Ἑρακλείους στήλας, ἔνθα ἐκλύθητο πορθμὸν ὡς βραχύτατον διείργειν τὴν τε Εὐρώπην καὶ Λιβύην, ὅθεν ἐς τὴν Λιβύην παραιουμένῃ, καὶ ταύτην τῆς οἰκουμένης μοῖρᾶν οἱ ὑπαγομέ-
 Dνω, ἐπ' οἴκου ἐντεῦθεν κομίζεσθαι. ταῦτα μέντοι Τεμήρης 5
 ἐπειροῖε τε μεγάλα καὶ ἐς τύχην μᾶλλον τοι ὑπὸ θεοῦ δεδο-
 μένην ἀφορῶντα· Παιαζήτης δὲ ἄρα ἐλογίζετο ἐπιόντα ἀμύ-
 νεσθαι, ἀπὸ τε τῶν κυλαιῶν συμβαλλόμενος, ὡς οὐδέποτε
 τῆς γε Εὐρώπης οἱ τῆς Ἀσίας βουσιεῖς ἐν τοῖς πρόσθεν χρό-
 νοῖς περιγένοιτο πρόποτε, ἀλλὰ καὶ ὠρμημένους ἐπὶ τὴν Ἀσίαν 10
 τῷ τε βασιλεῖ ἀφρηῆσθαι τοὺς τῆς Ἀσίας ἡγουμένους. ταῦ-
 τε διασκοπούμενος μέγα τε ἐφρόνει, καὶ ᾔετο ἐν βραχεῖ πο-
 λέμῃ ἅμα καθαιρήσειν τὴν Τεμήρῳ βασιλείαν.

V. 45 Ἐταῦθα δὲ γενομένῳ μοι, καὶ τὴν ἐπὶ Παιαζήτῃ προ-
 P. 57 τὴν τε καὶ δευτέραν ἔλασιν Τεμήρῳ βασιλέως κατὰ τοῦτον 15
 τὸν χρόνον γενομένην διασκοπούμενῃ, ἐπήει λογίζεσθαι ὡς
 ἐπὶ μέγα ἀφίκοιτο δυνάμειος τὰ τῶν Τούρκων πράγματα, πα-
 ρέχουσι' ἂν εἰς τὴν ἐσπέραν ἀναστρέψασθαι, μὴ οὕτω παρα-
 χρῆμα ἐπιιδόντος ἀνεκόπτετο ὑπὸ Τεμήρῳ βασιλέως. οὕτε
 γὰρ ἂν δίχα γενομένης τῆς βασιλείας Ὀτουμανίδων καὶ ἐπὶ 20
 διαφορᾶν σφίσι καθισταμένων ἐφθείρετο ὑπ' ἀλλήλων τὰ

18. μή] εἰ μὴ H

19. οὕτω γὰρ ἀνδιχα H

mus explicari. Temires itaque arreptis armis contra Paiazitem, ani-
 mo agitabat eius regionem in Asia sui iuris facere et exinde in Eu-
 ropam transgredi. nec prius redeundi erat animus quam limites eius
 attigisset, progrediendo usque ad Oceanum, qui est prope Herculis
 columnas. ibi enim esse traiectum maris angustissimum acceperat,
 distinguentem Europam a Libya. hinc igitur in Africam transmit-
 tere decreverat, qua in dicionem recepta domum tum demum remeare
 statuerat. haec quidem Temires animo voluebat: verum postulabant
 maiorem fortunam quam Temiri a deo concessa foret. Paiazites vero
 in spem erectus erat, se facile victurum Temirem hostili animo acce-
 dentem. spem istam faciebat coniectura, quam ab antiquis ducebat
 temporibus, quae confirmabat Asianos reges nunquam quivisse devin-
 cere Europam, verum Europae homines in Asiam progressos regem
 suis principatibus spoliasse. haec animo secum versans ingentes con-
 cipiebat spiritus, tanquam brevissimo bello etiam Temiris regnum dis-
 iecturus.

Cum huc usque sermonis serie sim tractus, cogitemque primam
 et secundam Temiris regis expeditionem, nec non mala quae istis
 temporibus contingere, cogitatio subit Turcorum res incredibile in-
 crementum assumere potuisse, si versus Occidentem ire cupientes non
 inhibiti fuissent a rege Temire. nec enim, si seditione regum Oto-

πραγμάτα αὐτῶν, ὄλεθρον μέγιστον δὴ τῶν μνήμη πάποτε
 ἐπενεγκόντα, ὡς μετὰ τὴν τελευταίην τοῦ Παιαζήτεω συνηρέχθη
 γενέσθαι ἐς τοὺς παῖδας, ἀλλήλοις διαφερομένους, καὶ τὴν
 χώραν ὑπ' ἀλλήλων δηομένην ξυμφορὰν τῷ γένει ἐπινεῦσαι B
 5 ὄσσην δὴ βαρυτάτην καὶ χαλεπωτάτην. νῦν δὲ ἐς ὑπερφυᾶ
 δύναμιν ἀφικόμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐγένετο Παιαζήτη σωφρο-
 νισθῆναι, ὥστε ἐπὶ τὴν βασιλείαν μεγάλα φρονεῖν.

Ὅθεν βασιλεὺς Τεμήρης ὀρμώμενος ἐπὶ τὰ τῆς Ἀσίας
 ἀφίκετο πράγματα καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Σεμαρχάνδης βασιλείαν
 10 κατέστη, τῆδε ἂν μοι διεξιόντι ἐπίδηλα γένοιτο. λέγεται μὲν
 πολλαχῆ τοῦτον ἀπ' ἐλαχίστου ὀρμώμενον κατὰ τὴν Ἀσίαν
 ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμεως.

mandarum arsisset et mutuis discordiis ipsi inter se concertassent,
 in adeo grave exitium res vergere potuissent, ut contigisse constat
 defuncto Paiazite, cum eius filii foede inter se contenderent regio-
 nemque invicem vastarent; unde maximam et gravissimam Turcorum
 genti calamitatem innoxere. nunc autem cum ad augustissimam di-
 gnitatem a deo Paiazites fuerit evectus, contigit ut aliquantulum
 molestiarum experiretur, quo magis tandem modestiae memor esset.

Propterea enim ad Asiae regnum emersit rex Temires et Semar-
 chandae regno potitus est. quae singula ut evenerunt, me comme-
 morante accipietis. fama est hunc virum ab minimis et perobscuris
 principiiis profectum, magnam sibi potentiam in Asia peperisse.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER TERTIUS.

Ρ. 58 *Τ*εμηρεω μέντοι ἡ πρώτη ἔλασις ἐγένετο ἐπὶ Σεβάστειαν, πό-
V. 46 λιν τῆς Καππαδοκίας εὐδαιμόνα. ὡς γὰρ ἠγγέλλετο οὐδὲν ὑγιᾶς
Παιαζήτεω εἶναι ἔσπε ἐπὶ τῶν τῆς Ἀσίας ἡγεμόνων Τούρκων
καὶ ἐς τὴν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας διαλλαγὴν, οὗς τὴν χώραν
σύμψασαν ἀφελόμενος ἐξήλασεν. ὡς γὰρ δὴ ἐπιπέμποντι οὐ-
δὲν ἐπὶ πλέον προνῶρει ὧν ἐπέστελλεν αὐτῷ, ἀλλ' ἐώρα τε
ἐς πολλὰ τε ἄλλα καὶ βλάβημα ἐξενεγγεμένον, παρεσκευά-
ζετο ἐλαύνειν ἐπὶ Σεβάστειαν. ἀρχὴ δὲ αὐτῷ, ἣ τε ἐπὶ τὴν

Temiris expeditio prima adversus Sebastiam Cappadociae urbem opu-
lentam suscepta est. nam cum accepisset Paixitem parum pacato
esse animo erga duces Asiae, Turcorum genere natos, nec voluisse
cum his in gratiam redire, postquam eos omnes suis fortunis expu-
lisset; praeterea cum saepius legatis missis nihil aequi impetrare
posset, verum audiret istum usque contumelias sonare, haud cun-
ctandum ratus bello Sebastiam adortus est. primordia autem regni

ἀρχὴν πάροδος, καὶ ὡς τὸν μὲν πολεμῶν τὰ δὲ καὶ σπενδό-
 μινος δέει τῷ ἀμφ' αὐτὸν ζύμψασαν ὑπηγάγετο ἑασιτῶ τὴν
 Ἀσίαν, ὡς αὐτῷ ζυμβῆναι ἐκυθόμεθα.

P. 59

Οὗτος μὲν δὴ ὁ Τεμήρης ἐγένετο πατρός Σαγγάλεω, ἀν-
 5 δρὸς ιδιώτου, ὃς ἐπαί τε ἠγάγετο τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, λέγε-
 ται ζυμβῆναι αὐτῷ τοιόνδε. ὡς ἐγένετο Τεμήρης, τὴν τε τῆς
 πόλεως φορβὴν ἐπιτετραμμένος ἵπποφορβός τε ἦν, καὶ τοῖς
 τε περὶ αὐτὰ δὴ τὰ χωρία τὺς φορβὰς ἐπινεμομένοις συνιών
 10 ἦν δύνωνται, χρημάτων κτήσιν ποιησόμενοι ἐπ' ἄλλην ἴωσι
 χώραν· καὶ δεινὸς κλέπτειν γενόμετος ἵππους τε καὶ ὑπο-
 ζύγια καὶ προβάτων πλῆθος ἐδηδοκέναι. οὐδὲν ὑγιὲς ἦν αὐ-
 τοῦ τὸ παράπαν. καὶ ποτε ἐπὶ μάνδραν λέγεται ἀναβῆναι,
 καὶ ὀφθέντα ὑπὸ τῶν δεσποτῶν τοῦ οἴκου ἀλλεσθαι δὴ ἄλλα B
 15 μέγιστον ἀπὸ τοῦ τείχους τῆς μάνδρας ἐς τὴν γῆν· τὰ τε
 γὰρ ὑποζύγια καὶ κτήνη ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ περιβάλλεται τειλ
 χει, ὡς μέγιστα εἶναι καὶ μὴ ἀναβῆναι εὐπετῆ. ὡς δὲ ἦλα-
 το, ἐπιτριβῆναι τε αὐτῷ τὸν πόδα, καὶ χαλὸν γενέσθαι τὸ
 20 πόδα καὶ χαλεύοντα διαγενέσθαι τὸ ἐντεῦθεν. μάχης δὲ γε-

4. πατρὶ P: corr H

6. ὡς] ὡς γὰρ R, ὡς δὲ T et R alter

10. ποιησόμενοι?

11. δεινῶς P: corr H

12. ἐληλατέναι?

16. τειχη?

haec erant, ut bellum gerens Paiazitem domaret, reliquos vero metu
 perculsos in dicionem redigeret, nec prius bello abstineret quam to-
 tius Asiae dominium acquisivisset; quae quidem omnia accidisse co-
 gnovimus.

Hic Temires fuit filius Sangalis viri privatam vitam agentis; cui,
 ubi duxit uxorem, tale quid accidisse comperimus. Temires cum
 esset adultus iamque per aetatem isti officio idoneus foret, deferen-
 tibus oppidanis oppidanorum equorum curam nactus est. tandem in
 colloquium veniens cum reliquis istius regionis pastoribus, effecit ut
 inter se coniurarent se velle furtis colligere opes et deinde ad aliam
 confugere regionem. Temires cum furandi foret peritissimus, pluri-
 mos equos et iumentorum oviumque multitudinem immensam nactus
 est; neque quicquam integri aut satis sani in isto homine erat. fe-
 rant eum quondam, ut pecoris stabulum intrare posset, conscendisse
 murum; animadvertentemque se esse visum a patrefamilias, desiliisse
 in terram (solent enim homines in ista regione iumenta et pecora
 muris circumdare altissimis, quae difficulter ascendi possint), quo
 casu fregisse crus, et hinc claudicationem contraxisse. nec desunt
 qui perhibeant eum fortiter pugnam cientem, vulnere in pedem ac-
 cepto, claudicare coepisse. praelio autem facto cum finitimis profe-

νομένης πρὸς τοὺς περιοίκους, ἐλαύνοντα αὐτὸν τε ἄμα καὶ αἱ συνέθεντο τὴν ἀρχὴν, τὴν ἰππων φορβὴν οἴχεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐντεῦθεν προσλαβόμενον διῶ ἄν περιτύχοι, καὶ ἀναπεύθοντα κατασχεῖν χώραν τε τὴν ἐρυμνὴν, καὶ ὡς C ἐν ἐπιτηδεῖω ἔχιοεν πρὸς ληστείαν. ἐντεῦθεν δὲ ὀρμώμε- 5
 V. 47 νον ληστεύειν τοὺς διόντας καὶ κατακρίνειν ἀφειδῶς. καὶ χρήματα ἐπικτησάμενον ἐταίρους τε προσκλήσασθαι αὐτῷ ἄλλους τε δὴ καὶ ἄνδρες δύο, Χαϊδάρην τε καὶ Μυρξίην. τὸ γένος, ἧ δὴ λέγεται, γενέσθαι τούτοις Μασαγῆται. τούτοις δὲ ἑκατέρω προσχρώμενον περιτυχεῖν τε τοῖς πολεμίους 10 ληιζομένοις τὴν χώραν, καὶ τρεψάμενον ἐπέξελθεῖν διαφθείραντα τοὺς ἰπποδρόμους τῶν ἐναντίων. τῆς δὲ φήμης ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθούσης, ἐπιτρέψαι τε αὐτῷ στρατιωτῶν μοῖραν οὐκ ὀλίγην καὶ χρήματα, ὥστε θεραπεύειν τοὺς στρατιώτας.
 D καὶ δὴ τὸ ἀπὸ τοῦδὲ ἐπεγείραντα τὴν σὺν αὐτῷ στρατιᾷν καὶ 15 ἔξοτρύνοντα ἀμφὶ τῇ πολεμίῳ ἔχειν χώραν, ἀνδράποδά τε καὶ ὑποζύγια ὡς πλεῖστα ἀπάγοντα ἐς τὴν πόλιν. τὸν δὲ βασιλέα Μασαγῆτῶν ἐνιδόντα τοῦτο ἐς τὸν Τεμήρη, ἀξιούντα παρ' ἑαυτῷ τιμῆς τῆς μεγίστης, καὶ στρατηγὸν ἀποδεδειχέναι ξυμπάσης ἤδη τῆς ὑπ' αὐτὸν στρατιᾶς. καὶ ἐντεῦθεν δὴ δρό- 20 μους τε ἀνύσαι μεγίστους τῶν πώποτε γενομένων σὺν τῇ στρατιᾷ ὥστε καταλαμβάνειν τοὺς πολεμίους ἄφνω ἐπιπίπτοντα αὐτοῖς καὶ διαφθείραντα τὸν ἐκείνων στρατόν. καὶ δὴ καὶ

5. ὡς ἂν ἐπιτηδεῖως?

7. ἐτέρους P

17. ἐπάγοντα P

cti sunt pastores, qui ab initio convenerant, duce Temire contra hostes, rapientes quaecunque casus obtulisset. consilium dedit ut caperent locum latrociniis et furtis commodum, in quem quasi in munimentum tutissimum sese receptarent. hinc profectus latrocinando crudeliter grassatus est in praetereuntes, nulli parcere statuens. corradens autem magnam pecuniae vim ex istiusmodi latrociniis, alios viros duos in societatem pellexit, Chaidarem et Myrxiem, quos Massagetis fuisse accepimus. quibus Temires adiutus irruit in hostes regionem depraedantes, eos fugavit, hostium equitatum universum perimens. fama huius ut in urbem delata est, cives non modicam manum ei tradiderunt, addentes etiam pecuniam, qua militum animos conciliare posset. deinde in hunc modum instructus, suos confirmans et incitans, in hostium regione versatus est, mancipia et iumenta plurima mittens in urbem, quae hosti extorserat. rex Massagetarum, explorata viri virtute, eum in maximo honore habuit: nam imperatorem declaravit, universosque suos exercitus ei commisit. qui acceptis copiis regis mirabili celeritate usus est in devincendis hostibus, subito in eos incidens atque temporis momento omnes perdens.

ἐς χεῖρας ἔλθοντα τοῖς ἐναντίοις φασὶν αὐτὸν μαχρσαύμενον
 τρέψασθαι, καὶ ἐπιδιώκοντα ἐλάσαι τε ἐς Βαβυλῶνα, τὸ Παγ-Ρ. 60
 δάτιν οὕτω καλούμενον, καὶ πολιορκοῦντα μεταπέμψασθαι
 τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν
 5 χρόνον τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως, γῆμαί τε τὴν γυναῖκα
 τοῦ δεσπότην αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν βασιλείαν καταστῆναι. ὡς
 δὲ ἐς τὴν βασιλείαν ἀφίκετο, ἐπιὼν τό τε Παγδάτι καὶ τὸ
 Σαμαρχάνδι ἐπολιορκεῖ. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον, ὡς ἐξοδὸν
 ποιησάμενοι οἱ τῆς πόλεως οὐδὲν πλέον ἔσχον ἀλλ' ἠτήμε-
 10 νοι ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν καὶ ἐπολιορκοῦντο, προσεχώρησαν
 αὐτῷ καθ' ὁμολογίαν. ὡς ἐπὶ τὴν τῆς Σεμαρχάνδης ἀρχὴν
 παρεγένετο, προδοσίαν συνθήμενον τοῖς ἐν τῇ Βαβυλῶνι αὐ-
 τόν, Χαΐδαρη ἐς τοῦτο χρῆσάμενον ὑπηρέτη. τὸν μέντοι Β
 Μυρξίην ἄνδρα ἐπισικῆ τε ἅμα καὶ συγκρινώτα τὸν Τεμή-
 15 ρεω, θυμοῦ κατέχειν ἐμφερόμενον ἐφ' ὃ τι ἂν ἠγήσαιο, μὴ
 προσήκειν αὐτῷ τὴν ἀρχήν. ἐξηγείσθαι τε αὐτῷ τὴν ἐς τὰ
 συσσιτήρια Τεμήρεω ἐσῆγησιν. τὴν τε γὰρ στρατιὰν αὐτῶν
 ξύμπασαν Μυρξίεω ὑποτιθέμενον ἐπιδιδελόμενος ὁ Τεμήρης
 ἔστε δεκάρχος καὶ λοχαγὸς καὶ δὴ καὶ ἐνωμοτίας, τὸν δε-
 20 κάρχην παρεγγύα δίαιταν παρεχόμενον τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ στρα-
 τιώταις παρεῖναι αὐτίκα τῷ λοχαγῷ, τὴν ταχίστην παρεχόμε-
 νον τοὺς στρατιώτας, ἐπειδὴν παραγγέλλῃ, τοὺς δὲ αὐτὰ παρα-
 γενομένους τῷ σφετέρῳ. γενομένους δὲ ἐς τὰ συσσιτία, οὐδένα C

Temires, ubi ad manus ventum erat, hostes terga vertere coegit;
 ipseque fugientes insecutus compulsi in Babylonem Pogdatim nuncu-
 patam, quam obsidione cingens dominum suum regem accersivit. de-
 hinc tempore modico interiecto rex mortuus est, eiusque uxorem vi-
 duam connubio sibi iunxit Temires, regnique regimen sortitus est.
 cum autem iam pro rege se gereret, Pogdatim et Semarchandam op-
 pugnavit. nec multo post cum oppidani in militum stationes excu-
 rarent, nec vincerent, verum vincerentur, reversi in urbem gravissima
 obsidione affligebantur. quam cum tolerare amplius non possent,
 pactionibus intercedentibus se Temiri dederunt. cum in potestatem
 venisset Semarchanda, proditionis consilia iniit cum iis qui erant in
 Babylone, usus ad eam rem ministro Chaidare. Myrkes vir extitit
 aequi studiosissimus; adhortabaturque Temirem ut iram supprime-
 ret, nec ad rem conferre pararet quae ipsa diceret. non ipsi con-
 venire imperium Babylonis. hinc etiam Temirem edocuit aysittiorum
 rationem. nam universum suum exercitum discernens Temires in de-
 cumas et manipulos et cohortes, iubebat decurionem praebentem suis
 alimenta continuo, quodcumque usus postuleret, praesto esse cum
 suis militibus, eosque manipulorum duci tradere. hos praeterea vo-

νομένης πρὸς τοὺς περιοίκους, ἐλαύνοντα αὐτὸν τε ἄμα καὶ αἰσυνέθεντο τὴν ἀρχὴν, τὴν ἱππων φορβὴν οἴχεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐντεῦθεν προσλαβόμενον διῶ ἄν περιτύχοι, καὶ ἀναπεύθοντα κατασχεῖν χώραν τε τὴν ἐρυμνὴν, καὶ ὡς C ἐν ἐπιτηδείῳ ἔχοιεν πρὸς ληστείαν. ἐντεῦθεν δὲ ὁρμώμε- 5
 V. 47 νον ληστεύειν τοὺς διόοντας καὶ κατακρίνειν ἀφειδῶς. καὶ χρήματα ἐπικτησάμενον ἑταίρους τε προσκλήσασθαι αὐτῷ ἄλλους τε δὴ καὶ ἄνδρες δύο, Χαϊδάρην τε καὶ Μυρξίην. τὸ γένος, ἧ δὴ λέγεται, γενέσθαι τούτοις Μασαγέταις. τούτοις δὲ ἑκατέρῳ προσχρώμενον περιτυχεῖν τε τοῖς πολεμίοις 10 ληιζομένοις τὴν χώραν, καὶ τρεψάμενον ἐπέξελθεῖν διαφθειράνα τὸς ἱπποδρόμους τῶν ἐναντίων. τῆς δὲ φήμης ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθούσης, ἐπιτρέψαι τε αὐτῷ στρατιωτῶν μοῖραν οὐκ ὀλίγην καὶ χρήματα, ὥστε θεραπεύειν τοὺς στρατιώτας.
 D καὶ δὴ τὸ ἀπὸ τοῦδὲ ἐπεγεύραντα τὴν σὺν αὐτῷ στρατιᾷν καὶ 15 ἔξοτρύνοντα ἀμφὶ τῇ πολεμίων ἔχειν χώρα, ἀνδράποδα τε καὶ ὑποζύγια ὡς πλεῖστα ἀπάγοντα ἐς τὴν πόλιν. τὸν δὲ βασιλέα Μασαγετῶν ἐνιδόντα τοῦτο ἐς τὸν Τεμῆρη, ἀξιούντα παρ' ἑαυτῷ τιμῆς τῆς μεγίστης, καὶ στρατηγὸν ἀποδεδειχέναι ξυμπάσης ἤδη τῆς ὑπ' αὐτὸν στρατιᾶς. καὶ ἐντεῦθεν δὴ ὁρ- 20 μους τε ἀνύσαι μεγίστους τῶν πώποτε γενομένων σὺν τῇ στρατιᾷ ὥστε καταλαμβάνειν τοὺς πολεμίους ἄφνω ἐπιπίπτοντά αὐτοῖς καὶ διαφθειράνα τὸν ἐκείνων στρατὸν. καὶ δὴ καὶ

5. ὡς ἂν ἐπιτηδείως?

7. ἐτέρους P

17. ἐπάγοντα P

cti sunt pastores, qui ab initio convenerant, duce Temire contra hostes, rapientes quaecunque casus obtulisset. consilium dedit ut caperent locum latrocinii et furtis commodum, in quem quasi in munimentum tutissimum sese receptarent. hinc profectus latrocinando crudeliter grassatus est in praetereuntes, nulli parcere statuens. corradens autem magnam pecuniae vim ex istiusmodi latrociniiis, alios viros duos in societatem pellexit, Chaidarem et Myrxiem, quos Massagetis fuisse accepimus. quibus Temires adiutus irruit in hostes regionem depraedantes, eos fugavit, hostium equitatum universum perimens. fama huius ut in urbem delata est, cives non modicam manum ei tradiderunt, addentes etiam pecuniam, qua militum animos conciliare posset. deinde in hunc modum instructus, suos confirmans et incitans, in hostium regione versatus est, mancipia et iumenta plurima mittens in urbem, quae hosti extorserat. rex Massagetarum, explorata viri virtute, eum in maximo honore habuit: nam imperatorem declaravit, universosque suos exercitus ei commisit. qui acceptis copiis regis mirabili celeritate usus est in devincendis hostibus, subito in eos incidens atque temporis momento omnes perdens.

ἐς χεῖρας ἔλθοντα τοῖς ἐναντίοις φασὶν αὐτὸν μαχρσάμενον
 τρέψασθαι, καὶ ἐπιδιώκοντα ἐλάσαι τε ἐς Βαβυλῶνα, τὸ Παγ-Ρ. 60
 δάτιν οὕτω καλούμενον, καὶ πολιορκοῦντα μεταπέμψασθαι
 τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν
 5 χρόνον τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως, γῆμαί τε τὴν γυναῖκα
 τοῦ δεσπότου αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν βασιλείαν καταστῆναι. ὡς
 δὲ ἐς τὴν βασιλείαν ἀφίκετο, ἐπιὼν τό τε Παγδάτι καὶ τὸ
 Σαμαρχάνδι ἐπολιόρκει. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον, ὡς ἔξοδον
 ποιησάμενοι οἱ τῆς πόλεως οὐδὲν πλέον ἔσχον ἀλλ' ἠτήμέ-
 10 νοι ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν καὶ ἐπολιορκοῦντο, προσεχώρησαν
 αὐτῷ καθ' ὁμολογίαν. ὡς ἐπὶ τὴν τῆς Σαμαρχάνδης ἀρχὴν
 παρεγένετο, προδοσίαν συνθήμενον τοῖς ἐν τῇ Βαβυλῶνι αὐ-
 τόν, Χαϊδαρῆ ἐς τοῦτο χρῆσάμενον ὑπηρέτῃ. τὸν μέντοι Β
 Μυρξίην ἄνδρα ἐπισικῆ τε ἅμα καὶ συγκιρνώντα τὸν Τεμή-
 15 ρεω, θυμοῦ κατέχειν ἐμφερόμενον ἐφ' ὃ τι ἂν ἠγήσαστο, μὴ
 προσήκειν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν. ἐξηγεῖσθαι τε αὐτῷ τὴν ἐς τὰ
 συσσιτήρια Τεμήρεω ἐσῆγησιν. τὴν τε γὰρ στρατιὰν αὐτῶν
 ξύμπασαν Μυρξίεω ὑποτιθεμένου ἐπιδιελόμενος ὁ Τεμήρης
 ἔστε δεκάρχος καὶ λοχαγός καὶ δὴ καὶ ἐνωμοτίας, τὸν δε-
 20 κάρχην παρεγγύα δίαιταν παρεχόμενον τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ στρα-
 τιώταις παρεῖναι αὐτίκα τῷ λοχαγῷ, τὴν ταχίστην παρεχόμε-
 νον τοὺς στρατιώτας, ἐπειδὴν παραγγέλλῃ, τοὺς δὲ αὖ παρα-
 γενομένους τῷ σφετέρῳ. γενομένους δὲ ἐς τὰ συσσίτια, οὐδένα C

Temires, ubi ad manus ventum erat, hostes terga vertere coegit;
 ipseque fugientes insecutus compulit in Babylonem Pogdatim nuncu-
 patam, quam obsidione cingens dominum suum regem accessivit. de-
 hinc tempore modico interiecto rex mortuus est, eiusque uxorem vi-
 duam connubio sibi iunxit Temires, regnique regimen sortitus est.
 cum autem iam pro rege se gereret, Pogdatim et Semarchandam op-
 pugnavit. nec multo post cum oppidani in militum stationes excu-
 rerent, nec vincerent, verum vincerentur, reversi in urbem gravissima
 obsidione affligebantur. quam cum tolerare amplius non possent,
 pactionibus intercedentibus se Temiri dederunt. cum in potestatem
 venisset Semarchanda, proditionis consilia iniit cum iis qui erant in
 Babylona, usus ad eam rem ministro Chaidare. Myrtes vir extitit
 aequi studiosissimus; adhortabaturque Temirem ut iram supprime-
 ret, nec ad rem conferre pararet quae ipsa dictaret. non ipsi con-
 venire imperium Babyloniae. hinc etiam Temirem edocuit syssitionum
 rationem. nam universum suum exercitum secernens Temires in de-
 cumas et manipulos et cohortes, iubebat decurionem praebentem suis
 alimenta continuo, quandocunque usus postuleret, praesto esse cum
 suis militibus, eosque manipulorum duci tradere. hos praeterea vo-

λείπεσθαι ὄψω μὴ εἶη χῶρος αὐτῶ ἀποδεδειγμένος. καὶ τὴν
 τε ἀγορὰν σιτιζέσθαι ἐκέλευε κατὰ τὰ δεδογμένα ἐπὶ τοῦ λοι-
 ποῦ στρατεύματος. κινεῖν δὲ τοὺς τε ἄρχοντας αὐτῶν ἐκά-
 στους θαυὰ ἐπὶ τὰ ὑπὸ τῶν μεγάλων στρατηγῶν παραγγελ-
 λόμενα, ὥστε ξυμβαίνειν κατάσκοπον εἰσιόντα ἐς τὸ Τεμήρηω 5
 στρατόπεδον λεληθέναι πώποτε, οὔτε ξένον, ὃς ἂν παρῶν τρυ-
 χάνη ἐν τῷ στρατοπέδῳ· τούτους δὲ αὐτὸν ἀνδρὶ ἐτέρῳ ἐπιτε-
 τραφῆναι, καταλείβειν παρ' ἑαυτῶ τοὺς ξένους, εἰ τυγχάνοιεν
 παραγενόμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον οἴτου δεόμενοι. ὥστε νεύ-
 ματι τοῦ μεγάλου βυσιλέως κινεῖσθαι πάντα δὴ τὸν στρατὸν, 10
 D ἐφ' ὃ τι ἂν γένοιτο, καὶ ἐκείνου δὴ ἄγοντος τὰ πάντα ἐφ' ἐνὶ
 συνθήματι ἰέναι αὐτίκα ἐν τάχει παραγενόμενος, ἐπὶ τὴν
 χρεῖαν καθίστασθαι αὐτίκα μάλα ἰόντα. ἐσπέρας δὲ γενομέ-
 V. 48 νης, ὅποτε τὸ σύνθημα λαμβάνοιεν οἱ στρατιῶται ὑπὸ τοῦ
 μεγάλου ἡγεμόνος, θεῖν δρῦμψ αὐτὸν τινα ἕκαστον ἐπὶ τὴν 15
 ἑαυτοῦ σκηπὴν ἐς τοὺς συσκήτους ἰόντα. γενομένων δὲ ἐν
 ταῖς σκηναῖς τῶν στρατιωτῶν, τὰς φυλακὰς περινοστεῖν τε τὸ
 στρατόπεδον, εἰ τινα τόπον ἴδοιεν ἐκτὸς τῶν σκηπῶν γενομέ-
 νον, τοῦτον λαβόντες ἐτιμωροῦντο. εἰ δὲ τις κατάσκοπος πα-
 ρῶν τύχη ἐν τῷ στρατοπέδῳ, οὐκ ἔχων ὅποι τράποιο, λεί- 20
 P. 61 πεσθαι ἐκτὸς τῶν σκηπῶν καὶ οὕτως αὐτίκα ἀλίσκεσθαι. ταύτη

5. ξυμβαίνειν οὔτε κατ. ? 16. ἐν om P

lebat, ubi aditi fuissent manipulorum duci, suo parere singulos du-
 ctori. cum venissent in syssitia, nullus erat cui non esset locus de-
 signatus. cibum mercari iussit in reliquum exercitum, iuxta ea quae
 communi consensu decreta fuerant. imperavit ut singuli duces mino-
 res frequenter, sicut praecipere maiores duces, suos monerent, ne
 eos otio torpescere sinerent. hinc contigit ut nullus explorator vel
 peregrinus aliquis clam in Temiris castra penetrare et in iisdem mo-
 rari posset. ordinavit virum, cui hoc negotii imposuit ut peregrinos,
 si qua re indigerent, advenientes hospitio exciperet. qua propter
 haec diligens disciplina effecit, ut universus iste exercitus ad nutum
 et arbitrium regis, quocumque vellet, facile moveretur, eoque ducente
 exciti uno signo confestim advolarent, parati se regi utendos dare
 quacumque in re voluisset. vespere appetente, accipientes signum a
 duce suo magno, singuli maturant iter ad tentoria et ad contuber-
 nales suos. ubi autem milites in tentoria sua se receperunt, vigiles
 ad hoc creati in castris oberrant, si quem inveniant extra tentoria
 morari. si talis occurrerit, eum capientes supplicio capitali subdunt. si
 autem quis explorator accesserit in castra, is, ut cui nullus sit ascri-
 ptus locus, extra tentoria cubare cogitur. proinde rerum omnium
 ignarus, dubiusque quo se vertat; continuo a vigilibus in vincula du-
 citur. hic modus et haec est forma syssiūorum regis. Chaidares re-

μὲν δὴ λέγεται γίνεσθαι τὴν Τεμήρεω συσσίτια· Χαϊδάρη δὲ τὸν γε ἑταῖρον αὐτῷ ὄξυν τε ἐς τὸ ὑπηρετεῖν αὐτῷ τὰ δέοντα γεγονέναι, ἐποτρύνειν τε αὐτὸν βασιλεῖα ἐπὶ τοὺς πολέμους, μηδαμῇ ἐς ῥαστώνην τρεπόμενον.

5 λέγουσι δὲ Μυρξίην, ἐπεὶτε παρέλαβε τὴν Σεμαρχάνδης βασιλείαν, διαχρησασθαι τρόπῳ τοιῷδε. ἐπεὶ τε σὺν τούτοις ἅμα περὶ τὴν Τεμήρης ληστῆς τε καθεισίστηκει καὶ ἐχρηματί- ζετο, διαλεγόμενων ἐπ' εὐτυχίῃματι τῶν ἑταίρων, καὶ εὐφη- μιζόντων Τεμήρην ὡς ἐν βραχεὶ ἤδη ἐς τὰ Σεμαρχάνδης βα- 10 σίλειαν παρεσομένον, ὑπολαβὼν ὁ Μυρξίης "ἀλλ' ὡ τῶν" ἔφη, B "τοιαυτὰ ἐστὶ τὰ Σεμαρχάνδης βασιλεία ὥστε οὐκ εὐπετῆ χειρωθῆναι ὑπὸ Τεμήρεω, ἀνδρὸς ληστοῦ καὶ ἰδιώτου. εἰ δ' εἴη ποτὲ τοῦτο αὐτῷ γενέσθαι ὥστε ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης ἀρχὴν περιέναι, μὴ εἴη περὶ ὧν διαγενάιμην, ἀλλὰ τεθναίνῃ 15 αὐτίκα ἐψευσμένος." ταῦτα μὲν σπουδῇ ἐφίκει ὑποδείκνυσθαι, συντυχίᾳ δὲ τινὶ οὐκ ἀγαθῇ χρῆσασθαι ἐς τὸ ἀπόφθεγμα. χρόνου δὲ ἐπιγινόμενου, ὡς ἐς τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τῆς πόλεως, τιμῆσαι μὲν ἀρετῆς ἐνεκα ὑπὲρ τὸν Χαϊδάρη, φά- σκοντα δὲ αὐτῷ ὡς ἐκεῖνο δὴ τὸ ἔπος ἐπὶ μαρτύρων ἄλλων εἰρη- C 20 μένον αὐτῷ δέοι μεταδιώκειν, ὅπερ δισχυριζόμενος ὑπέλαβεν ἑαυτὸν θανάτῳ, ἀναμιμνήσκων ὡς εἶπερ ἐς τὰ Σεμαρχάνδης βασιλεία παραγένοιτο, ψευσθεῖν τε αὐτὸς τῆς γνώμης, ἔνοχος

20. ὑπέβαλεν? 21. ἐς om P

gis amicus laborumque socius, ei admodum diligenter in necessariis ministrare novit. regem quoque incitare nunquam destitit ut bella aggrediretur plurima, ne otio et quiete corrumpetur.

Aiunt Myrxiem, antequam Temires ad Semarchandae regnum evasisset, tale quippiam fecisse. cum Temires cum suis oberraret, latrociniiis gaudens, accidit ut familiares Myrxiis de felice rerum Temiris successu dissererent, eoque tandem venirent ut dicerent eum brevi etiam Semarchandae regnum consecuturum. at Myrxiis respondit "regnum Semarchandae firmitus est quam ut occupari possit a latrone et privato homine. sin aliquando contigerit ut Semarchandae regno iste potiat, precor non amplius superstes maneam, sed confestim ut mendax obruam." haec quidem serio, non ioco locutus est. nec tamen satis prosperum sermo ille habuit eventum. deinde tempore interposito, cum urbis regimen Temires esset adeptus, honores maiores Myrxiis quam Chaidares apud regem invenit. hinc commotus Chaidares dixisse fertur tempus iam esse ut sermo ille quem locutus fuerat Myrxiis, ad rem conferatur: extare enim eius sermonis testes plurimos. ut igitur sermo ille effectum sortiretur, Myrxiem capitali supplicio subdi iussit Temires, in memoriam redi-

λείπεσθαι ὅτι μὴ εἶη χώρος αὐτῷ ἀποδεδειγμένος. καὶ τὴν
 τε ἀγορὰν σιτίζεσθαι ἐκέλευε κατὰ τὰ δεδωγμένα ἐπὶ τοῦ λοι-
 ποῦ στρατεύματος. κινεῖν δὲ τοὺς τε ἄρχοντας αὐτῶν ἐκά-
 στους θαμὰ ἐπὶ τὰ ὑπὸ τῶν μεγάλων στρατηγῶν παραγγελ-
 λόμενα, ὥστε ξυμβαίνειν κατάσκοπον εἰσιόντα ἐς τὸ Τεμήρεω 5
 στρατόπεδον λεληθῆναι πρόποτε, οὔτε ξένον, ὃς ἂν παρῶν τρυ-
 χάνῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ. τούτους δὲ αὐ ἄνδρῳ ἐτέρῳ ἐπιτε-
 τράφθαι, καταλύειν παρ' ἑαυτῷ τοὺς ξένους, εἰ τρυχάνοιεν
 παραγεγόμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον αἴτου δεόμενοι. ὥστε νεύ-
 ματι τοῦ μεγάλου βασιλέως κινεῖσθαι πάντα δὴ τὸν στρατὸν, 10
 D ἔφ' ὃ τι ἂν γένοιτο, καὶ ἐκείνου δὴ ἄγοντος τὰ πάντα ἐφ' ἐνὶ
 συνθήματι ἵεναι αὐτίκα ἐν τάχει παραγεγόμενος, ἐπὶ τὴν
 χρεῖαν καθίστασθαι αὐτίκα μάλα ἰόντα. ἐσπέρας δὲ γενομέ-
 V. 48 νης, ὅποτε τὸ σύνθημα λαμβάνοιεν οἱ στρατιῶται ὑπὸ τοῦ
 μεγάλου ἡγεμόνος, θείν δρῶμιφ αὐτέν τινα ἕκαστον ἐπὶ τὴν 15
 ἑαυτοῦ σκηνὴν ἐς τοὺς συσκήνουσ ἰόντα. γενομένων δὲ ἐν
 ταῖς σκηναῖς τῶν στρατιωτῶν, τὰς φυλακὰς περινοστεῖν τε τὸ
 στρατόπεδον, εἰ τινα τόπον ἴδοιεν ἐκτὸς τῶν σκηνῶν γενομέ-
 νον, τοῦτον λαβόντες ἐτιμωροῦντο. εἰ δὲ τις κατάσκοπος πα-
 ρῶν τύχῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, οὐκ ἔχων ὅποι τράποικο, λεί- 20
 P. 61 πεσθαι ἐκτὸς τῶν σκηνῶν καὶ οὕτως αὐτίκα ἀλίσκεσθαι. ταύτη

5. ξυμβαίνειν οὔτε κατ. ? 16. ἐν om P

lebat, ubi aditi fuissent manipulorum duci, suo parere singulos du-
 ctori. cum venissent in sysstitia, nullus erat cui non esset locus de-
 signatus. cibum mercari iussit in reliquum exercitum, iuxta ea quae
 communi consensu decreta fuerant. imperavit ut singuli duces mino-
 res frequenter, sicut praeciperent maiores duces, suos moneant, ne
 eos otio torpescere sinerent. hinc contigit ut nullus explorator vel
 peregrinus aliquis clam in Temiris castra penetrare et in iisdem mo-
 rari posset. ordinavit virum, cui hoc negotii imposuit ut peregrinos,
 si qua re indigerent, advenientes hospitio exciperet. qua propter
 haec diligens disciplina effecit, ut universus iste exercitus ad nutum
 et arbitrium regis, quocumque vellet, facile moveretur, eoque ducente
 exciti uno signo confestim advolarent, parati se regi utendos dare
 quacunque in re voluisset. vespera appetente, accipientes signum a
 duce suo magno, singuli maturant iter ad tentoria et ad contuber-
 nales suos. ubi autem milites in tentoria sua se receperant, vigiles
 ad hoc creati in castris oberrant, si quem inveniant extra tentoria
 morari. si talis occurrerit, eum capientes supplicio capitali subdunt. si
 autem quis explorator accesserit in castra, is, ut omi nullus sit ac-
 scriptus locus, extra tentoria cubare cogitur. proinde rerum omnium
 ignarus, dubiusque quo se vertat, continuo a vigilibus in vincula du-
 citur. hic modus et haec est forma sysstitiorum regis. Chaidares re-

μὲν δὴ λέγεται γίνεσθαι τὰ Τεμήρησιν αὐσσίτια· Χαϊδάρησιν δὲ τὸν γε ἑταῖρον αὐτῶ ὄξυν τε ἐς τὸ ὑπηρετεῖν αὐτῶ τὰ δέοντα γεγονέναι, ἐποτρύνειν τε αὐτὸν βασιλεῖα ἐπὶ τοὺς πολέμους, μηδαμῆ ἐς ἑασιτώνων τροπέμενον.

5 Λέγουσι δὲ Μυρξίην, ἐπεὶτε παρέλαβε τὴν Σεμαρχάνδης βασιλείαν, διαχρησασθαι τρόπῳ τοιῷδε. ἐπεὶ τε σὺν τούτοις ἅμα περιῶν Τεμήρης ληστῆς τε καθειστήκει καὶ ἐχρηματί-
 ζετο, διαλεγομένων ἐπ' εὐτυχίματι τῶν ἑταῖρων, καὶ εὐφη-
 10 μίζοντων Τεμήρησιν ὡς ἐν βραχεὶ ἤδη ἐς τὰ Σεμαρχάνδης βα-
 σίλεια παρεσομένου, ὑπολαβὼν ὁ Μυρξίης “ἀλλ' ὦ τῶν” ἔφη, B
 “τοιαῦτά ἐστι τὰ Σεμαρχάνδης βασιλεία ὥστε οὐκ εὐπετῆ
 χειρωθῆναι ὑπὸ Τεμήρησιν, ἀνδρὸς ληστοῦ καὶ ιδιώτου. εἰ
 δ' εἴη ποτὲ τοῦτο αὐτῶ γενέσθαι ὥστε ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης
 ἀρχὴν περιέναι, μὴ ἔτι περιῶν διαγενναίμην, ἀλλὰ τεθναίην
 15 αὐτίκα ἐψευσμένους.” ταῦτα μὲν σπουδῆ ἐφίκει ὑποδείκνυσθαι,
 σοντυχίᾳ δὲ τινι οὐκ ἀγαθῆ χρήσασθαι ἐς τὸ ἀπόφθεγμα.
 χρόνου δὲ ἐπιγινομένου, ὡς ἐς τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τῆς
 πόλεως, τιμῆσαι μὲν ἀρετῆς ἕνεκα ὑπὲρ τὸν Χαϊδάρησιν, φά-
 σκοντα δὲ αὐτῶ ὡς ἐκέλετο δὴ τὸ ἔπος ἐπὶ μαρτύρων ἄλλων εἰρη-
 20 μένον αὐτῶ δέου μεταδιώκειν, ὅπερ δισχυριζόμενος ὑπέλαβεν
 ἑαυτὸν θανάτῳ, ἀναμιμνήσκων ὡς εἶπερ ἐς τὰ Σεμαρχάνδης
 βασιλεία παραγένετο, ψευσθεῖη τε αὐτὸς τῆς γνώμης, ἔνοχος

20. ὑπέβαλεν? 21. ἐς om P

gis amicis laborumque sociis, ei admodum diligenter in necessariis ministrare novit. regem quoque incitare nunquam destitit ut bella aggrediretur plurima, ne otio et quiete corrumpetur.

Aiunt Myrxiem, antequam Temires ad Semarchandae regnum evasisset, tale quippiam fecisse. cum Temires cum suis oberraret, latrociniiis gaudens, accidit ut familiares Myrxiis de felicia rerum Temiris successu dissererent, eoque tandem venirent ut dicerent eum brevi etiam Semarchandae regnum consecuturum. at Myrxiis respondit “regnum Semarchandae firmitus est quam ut occupari possit a latrone et privato homine. sin aliquando contigerit ut Semarchandae regno iste potiatur, precor non amplius superstes maneam, sed confestim ut mendax obruncer.” haec quidem serio, non ioco locutus est. nec tamen satis prosperum sermo ille habuit eventum. deinde tempore interposito, cum urbis regimen Temires esset adeptus, honores maiores Myrxiis quam Chaidares apud regem invenit. hinc commotus Chaidares dixisse fertur tempus iam esse ut sermo ille quem locutus fuerat Myrxiis, ad rem conferatur: extare enim eius sermonis testes plurimos, ut igitur sermo ille effectam sortiretur, Myrxiem capitali supplicio subdi iussit Temires, in memoriam redi-

εἰ τοῦ θανάτου ὑπὸ Τεμήρεω. διηπόρει τε σπως ἂν αὐτῷ
 θεραπεύοιτο τὴν δεξιὰν παρασχόντι τῷ βασιλεῖ, ἰδιώτῃ τότε
 ὄντι, μὴ παραβῆναι τὴν συνθήκην. ἔλεγε δὲ πρὸς Μυρξίην
 τοιαύδε. “οἶσθα, οἶμαι, ὃ Μυρξίη, σὺ τε καὶ σύμπαντες οἱ
 ἄλλοι, ὅσοι ἐπὶ τήνδε τὴν ἀρχὴν τὰ πράγματα προηγάγομεν. 6
 D δύο τούτω ὡς μάλιστα ἡμῖν ἐπιβεβαιωσάμενοι ἐπὶ τὴν βασι-
 λείαν παρήειμεν, σπουδὴν τε ἅμα ὡς αἰὼν τε μεταδιώκοντες,
 καὶ ἐμπεδοῦντες ἡμῖν ὅ τι ἂν συνδέμενοι τοῖς τε ἐπιτηδείοις
 καὶ ἐναντίοις, οὐχ ὅπως δὴ ὄρκω, ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἐψηφισμέ-
 νοι ὤμεν αὐτοῖς, ὡς οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ὃν ἀσφαλέστερον οὐ- 10
 δὲ ἐχρύτερον ἔρυμά τε καὶ ὄπλον ἐς τὸν βίον τύνδε ἀνθρώ-
 πῳ ἢ συμφώνῳ τε εἶναι ἐς τὰ πάντα καὶ μὴ διαφωνοῦντι
 φρονεῖν ἄλλοτε ἄλλως, ἐπειδὴ πολλάκις ἔφαμεν τούτῳ μόνῳ
 ἴσχειν ὁμοιότητα τῷ θεῷ. ὅτου δ’ ἂν τῶν ἀνθρώπων μηδὲν
 P. 62 ἄγιες εἶη λέγοντος, πῶς ἂν δὴ πράττοντος εὖ γένοιτ’ ἂν πῶ- 15
 ποτε αὐτῷ; μέμνησο δὲ ὡς ἐμοῦ τῆς δεξιᾶς λαβόμενος ἔφη-
 σθα τεθνᾶναι ἔτοιμος εἶναι, εἰ ἐπὶ τὰ βασίλεια πάριμεν. καὶ
 ἐπὶ μαρτύρων δὲ τοῦτό σοι εἰρημένον συνδέσθαι. ὦρα οὖν
 V. 49 σοι τὰ τε λεχθέντα ἐπιτελέσαι, καὶ τὴν δεξιὰν τὴν ἡμετέραν
 ἀπολίσασθαι τῆς συνθήκης.” Μυρξίης δὲ ἀμείβετο τοιοῦδε. 20
 “ἀλλ’ ὅπως μὲν, ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ τήνδε τὴν ἀρχὴν, ὅπως σοι

1. εἶη? 4. οἶσθα] οἰσθαί P σὺ] δύο P 7. παρήειμεν P
 12. ἢ om P

gens se nactum esse Semarchandae regnum, ipsumque falsum esse
 animo, proinde mortis reum teneri. dubitabat autem quo pacto eum
 mori cogeret, qui olim regi privato adhuc dextram societatis dedis-
 set, ne pactis contravenire videretur. orationem igitur huiusmodi
 cum Myrxis habuit. “haud arbitror latere vos, o Myrxis, vosque duo
 et reliqui omnes quibus artibus imperium auxerimus. duo illa semper
 summa diligentia sectati sumus, dum nobis regnum amplissimum pa-
 raremus, nempe studium vehemens in rebus gerendis, et ut bona fide
 coleremus pacta quae cum amicis hostibusque fecissemus. nec solum
 iuramento, verum et sermone declaravimus nos concordiam cum iis
 agitare, quasi nihil ubique terrarum et tutius armisque omnibus fir-
 mius in vita humana inveniri possit, quam concordiam amplecti nec
 ab amicis dissentire, nunc hoc nunc aliud sequi consilium proponentes;
 siquidem saepe commemoravimus nos illo solo dei imaginem represen-
 tare. si autem quis mortalium nihil sani unquam dixerit, quomodo
 si quid facere aggrediat, ei bona obvenient? meministine, meam
 cum prehenderes manum, te dicere, si Semarchandae nanciscerer re-
 gnum, paratum te esse oppetere mortem? haec igitur, cum sub mul-
 tis testibus ea pronuntiaris, tempus est ut conficias, nostramque dex-
 tram isto pacto liberes.” Myrxis, ut dicendi finem fecit rex, talem

γένοιτο, καὶ σὺ οἶσθα καὶ πάντες οὗτοι οἱ συμπαρόντες σπ-
 νίσασαι, καὶ ὡς πάντα τὰ ἔσχατα ὑποδύμενος, ὥστε σοὶ εὖ
 γενέσθαι ὀτιοῦν. καὶ τραύματα δὲ ἔστιν ἰδεῖν ὕσα λαβῶν οὐδὲ
 5 πώποτε ὑπελογιζόμενην δεινὸν πρὸ τοῦ χαρίζεσθαι. εἰ δὲ ἔστιν B
 ὅτιοῦν ἡμῖν εἰρημένον, οὐκ ἀγαθῇ τύχῃ δέοι ἂν μὴ χαρίζε-
 σθαι τοῖς ἐπιτηδείοις, ὑφ' ὧν μεγάλα εὖ πεπονθῶς εἶης.
 ἐκεῖνο δὴ, βουσιλεῦ, ἰδιωτέρῳ μὲν ὄντι τὰνθρώπων οὐ πάν-
 10 τι ἐμπεδοῦντο καὶ ἑαυτοῦ βίον. ἐπειδὴν δέ σοι τὸ ἄρχειν
 ἑτέρως ἀφίχεται, τότε δὴ οὐ θεμιτὸν ἢ παραβῆναι εἴ τι συν-
 γνώμην ἴσχειν τοῖς ἑξαμαρτάνουσιν ἐς ἡμᾶς ὀτιοῦν. ἦν δὲ
 μοι καὶ ταύτην παραιτουμένῳ χαρίσαιο τὴν ἁμαρτίαν, καὶ
 πλείω τούτων σοι γένοιτο ἀγαθά.” ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε
 φάσκοιτα δεῖν συγγνώμην ἴσχειν οἷς ἂν μὴ ἐκούσια ἦ τὰ
 15 ἁμαρτήματα. πῶς δ' ἂν σώζοιτο αὐτῷ ἢ τύχῃ, μὴ τὸν ἀν- C
 τίπαλον διωσαμένη; ταῦτα εἰπὼν τὸν τε Μυρξίην διεχρήσατο,
 καὶ ἐπέμθει αὐτὸν δημοσίᾳ ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, θάψας
 βασιλικῶς.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Ἰρχανούς ἐστρατεύετο καὶ τὴν ταύτην
 20 θάλασσαν, καὶ ἔθνη τε οὐκ ὀλίγα ἐς τὴν θάλασσαν τήνδε Ἰρ-
 κανίαν ἐνοικοῦντα παράλια κατεστρέφετο. λέγεται δὲ αὕτη

1. συνίσουσι P

19. ταύτης P

20. θάλασσαν. Τὴν δὲ P

exorsus est orationem. “verum enimvero, o rex, ad hoc imperium
 ut deveneris, et tu nosti et omnes quotquot praesto sunt. nec hor-
 rui summa vitae adire discrimina, ut istam tibi parares felicitatem.
 vulnera videre est, quae accepi dum tibi inservire et gratificari cu-
 pio. at enim si quid temere diximus, an non id aequum est mihi
 adversa fortuna utenti et amicis, a quibus beneficiis affectus fueris,
 condonare? illud autem, o rex, privato homini non admodum impe-
 dimento fuerit. ubi autem alia regni affulserit forma, tum non fas
 est, si quid pactus fueris, irritum facere et transgredi. etiam deus
 plurima nobis bona largitur, si in nos deliquentibus veniam dederim-
 us. si igitur mihi peccati impunitatem concesseris, maiora a deo
 tibi obvenerint tandem bona.” his dictis non persuasit Temiri, qui
 respondebat “venia danda est erroribus eorum qui quid praeter vo-
 luntatem admiserint. quo pacto autem fortunam retinere potero pro-
 pitiam, si hostem meum non necavero?” haec ubi locutus est, Myr-
 xiem peremit. peremptum regaliter sepelivit longoque tempore luxit.

Posthaec bellum sumpsit adversus Hyrcanos et contra gentes quae
 mare Hyrcanum accolunt; quas omnes perdomuit. idem mare et
 Caspium dicitur, versus meridiem Saccas habens accolae et Caddusios;
 triginta milibus stadiorum versus Orientem et Septentrionem accolae
 habens Massagetas, genus hominum bellicosum. longum est viginti

καὶ Κασπία ἐς τὴν τοῦ ἔθνους τούτου ἐπωνυμίαν· διήκει δὲ κατὰ μισημβρίαν Σάκας τε ἔχων καὶ Καδδουσίους ἐπὶ σταδίους τρισμυρίους, πρὸς ἔω δὲ καὶ βορρᾶν Μασαγέτας, γένος ἄλκιμόν τε καὶ ἐν πολέμοις εὐδοκιμοῦν, ἐπὶ σταδίους δισμυρίους μάλιστα. τοῦτο δὲ τὸ γένος ἐλαύνων ἐπὶ τὴν Περ-5
 D οῶν χώραν λέγεται καταστρεψάμενον πολισίματα κατασχεῖν ἔστιν ἄ, καὶ Τεμήρη τοῦ γένους τούτου γενόμενον σὺν τοῖς Μασαγέταις δρμᾶσθαι ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης ἀρχὴν καὶ Ἀσσυρίων τὴν χώραν καταστρεψάμενον ἔχειν. τὴν μέντοι θάλασσαν ταύτην ὑπὸ ποταμῶν ἐς αὐτὴν οὐκ ὀλίγων ἐκδιδόντων 10
 μεγίστην τε γίνεσθαι καὶ ἐπὶ πολλοὺς σταδίους διήκειν, οὐδαμῇ ἐκδιδοῦσαν, ἣ λέγεται, εἰς τὴν ἐκτὸς θάλασσαν. διώρυχα μέντοι ἐπυθόμην ἔγωγε ἀπὸ ταύτης διήκειν καὶ ἐς τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν ἐκδιδεῖν. ἐνοικοῦσι δὲ τὴν θάλασσαν τήνδε ἔθνη πολλά τε καὶ ἄλκιμα. καὶ ἰχθύας μὲν φέρει αὕτη ἢ 15
 θάλασσα πολλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, φέρει δὲ καὶ ὄστρεα μαρ-
 P. 63 γαρίτας ἔχοντα, ἥπερ δὴ καὶ ἡ Ἰνδικὴ θάλασσα. καὶ πλοῖα πολλὰ πλεῖ τὴν θάλασσαν ταύτην, παρὰ ἀλλήλους ἐπιπλέοντα φορτίων πλέα. ἔστι δὲ αὕτη ἡ θάλασσα πρὸς ἔω μάλιστα τῆς Ἀσίας, ἐς ἣν ἐκδιδοῖ ὃ τε Ἀράξης ποταμὸς μέγιστος καὶ 20
 Χοάσπης πρὸς ἔω ῥέων, καὶ ποταμοὶ δὲ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι. τὰ μέντοι ἐς τήνδε τὴν θάλασσαν ἔθνη ὑπὸ Καδδουσίων τε ἄρχεσθαι πρόσθεν ἔφαμεν, καὶ τοὺς γε φόρους αὐτῶν ἐς τὴν Καδδουσίων πόλιν ἔτους ἐκάστου ἐπάγειν ἐπὶ τοῦτους.

2. τε] δὲ P

5. ἐλαύνων P

24. ἀπάγειν?

milibus stadiorum. Massagetae dicuntur profecti esse in Persiam, ibique multas occupasse urbes. ferunt etiam Temirem ex isto hominum genere ortum cum Massagetis festinasse contra Semarchandae regnum, et debellata Assyriorum monarchia id obtinuisse. mare autem istud cum sit receptaculum multorum et magnorum fluminum, maximum Cyrum nomine esse cognovimus; et ad plurima stadia excurrit, nullibi in exteriori mare, quemadmodum dicitur, se fundens. attamen ego fossam audivi ex isto mari progredi, qua in Indicum mare effunditur. accollunt mare istud gentes plurimae et bellicosae. etiam pisces suppeditat plurimos et bonos. largitur et ostreas, quae margaritas habent. supra hoc mare Indicum mare visitur. naves onerariae plurimae navigant vicissim nunc hoc, nunc illud mare. mare istud versus Orientem, maxime ea parte qua Asia est, vergit. in hoc se effundunt Araxes fluvius maximus, et Choaspes versus Orientem fluens, et alii fluvii plurimi. gentes quidem illas quae mari huic adiacent, a Caddusiis regnari et tributa quotannis in Caddusiorum urbem inferre aiunt.

Ὡς τοὺς Ὑρκανίους ὑπηγάγετο Τεμήρης καὶ τὸν βασιλέα
 τούτων ἀνέλεν, ἐστρατεύετο ἐπὶ Καδδουσίους. καὶ οὗτοι μὲν
 συλλέξαντες στρατιάν μεγίστην παρεσκευάζοντο ὡς ἀμυνού-
 μνοι, ἦν ἐπὶ Τεμήρης. Τεμήρης δὲ ὡς ἤσθετο τούτους 5
 ἐστρατενομένους, πέμπει Χαϊδάρη ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς
 ἐλοῦντα τὴν ταχίστην καὶ πολιορκήσοντα· αὐτὸς δὲ ἐπέμε-
 νεν ἐστράτοπεδευμένος παρεγγυτάτω τοῖς Καδδουσίοις. ἐν-
 ταῦθα δὲ ὡς ἐπύθοντο οἱ Καδδουῖοι τοὺς πολεμίους ἐς τὴν
 πόλιν αὐτῶν ἰόντας, τὰ ἔμπαλιν γινόμενοι ἵεντο οὐδενὶ κό-
 10 σμῳ ἐς τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ἐπιτίθεται αὐτοῖς ἰούσιν ἐπὶ V. 50
 τὴν πόλιν Τεμήρης σὺν τῷ ἑαυτοῦ στρατῷ, καὶ τεταραγμένοις
 ἐμβάλων ἐτρέψατο, καὶ διώκων ἐπὶ τὴν πόλιν ἤλαυνε, καὶ
 πολιορκήσας ἐπὶ χρόνον τινὰ παρεστήσατο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἀραβίαν. γένος δὲ C
 15 Ἀραβες μέγα τε καὶ ὄλβιον καὶ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν οὐδενὸς τὰ
 εἰς εὐδαιμονίαν λειπόμενον, παλαιὸν τε ὄν καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς
 Ἀσίας διήκον, προσχωρόμενόν τε τῇ Θαλάσῃ τῇ ἑρυθρῇ κα-
 λουμένη. ἔστι δὲ ἡ χώρα αὕτη μεγίστη τε καὶ καλλίστη οἰ-
 κῆσαι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν χωρῶν. οἰκεῖται δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν
 20 δικαιοτάτων καὶ τὰ ἐς θρησκείαν αὐτῶν σοφωτάτων. καὶ
 βασιλέα νομίζουσιν οὐ τύραννον, ἀλλ' ἐς τὸ ἰσοδίατον μάλ-
 λον καὶ ἰσόνομον καθιστάμενον σφίσι. ἔστι δ' αὐτοῖς βασι-

6. ἐλῶντα R, ἐλόγια P   πολιορκήσαντα P

Hos bello appetere instituit Temires, ubi devicerat Hyrcanos ho-
 rumque regem a mortalium numero subtraxerat. at Caddusii contra-
 hebant copias quam potuere maximas, fortiter repugnaturi accedenti
 Temiri. Temires ut didicit Caddusios 'in armis esse, quam primum
 Chaidarem mittit oppugnatum ipsorum urbem, et ut eam subito ca-
 peret. ipse autem expectabat rei eventum quam proxime Caddusii
 castra sua locans. Caddusii ut intellexerent hostem in ipsorum urbem
 contendere, palantes nullo ornatu et ipsi in suam urbem iter insti-
 tuere. Temires venientes ex insidiis adoritur; acieque instructa eos
 aggressus fudit, fusosque insequens ad urbem usque tractus, eam,
 cum aliquanto tempore oppugnasset, tandem cepit.

His ita peractis Arabiam bello petere statuit. Arabes genus ho-
 minum opulentum magnum et antiquum, nulli, quantum ad felicitate-
 tem attinet, cedens, esse certo constat; multamque Asiae partem oc-
 cupat, utens mari quod Rubrum nominamus. est autem Arabum re-
 gio latissima et ad habitandum omnium Asiae regionum pulcherrima.
 viri iustissimi, et quantum ad religionem pertinet, sapientissimi eam
 tenent. creantes regem, non tyrannum, sed virum aequitatis aman-
 tissimum et maxime aequalitatem respicientem, eligunt. Arabici re-

λεια ἐν τῇ πόλει τῇ παρὰ τὴν θάλασσαν, ... καλουμένη, μεγάλη τε καὶ πλούτῳ προφέρουσα. ὁμορεῖ δὲ τῇ τε Αἰγύπτῳ καὶ Περσῶν χώρα καὶ Ἀσσυρίων. ἀπὸ γὰρ Κολχίδος καὶ Φάρου χωρᾶς ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ἐς τὴν κοίλην Συρίαν, ἐς τὴν Λαοδικεῖαν καλουμένην πόλιν, εἴη δ' ἂν ὁδὸς 5 ἡμερῶν . . . . ἀνδρὶ εὐζώνῳ πεζῇ διαπορευομένῳ τὴν χώραν, καὶ τὸ ἐντεῦθεν τῆς κάτω Ἀσίας ὡσεὶ χειρρόνησον γεγενῆσθαι, καὶ τὴν τε Ἀραβίαν ἐκτὸς γίνεσθαι τῆς Ἀσίας. ἔστι δὲ ἡ χώρα αὕτη ἐπιφορος, καὶ δένδρων τε καὶ φοινίκων πεπληρωμένη, καὶ ἐν μέσῳ δυοῖν ποταμοῖν περιόρρυτος γενομένη 10 καρπούς τε ἐκφέρει ὑπερφυεῖς τῷ μεγέθει καὶ πολλαπλασίους, ὥστε εὐδαίμονα ὑπὸ τῶν παλαιότερων κεκληθῆσθαι ἀνδρῶν. διὰ ταῦτα ἐπὶ ταύτην τὴν Ἀραβίαν, ὅτι Καδδου-
P. 64 σίοις ὑπ' αὐτοῦ πολεμουμένοις συνεμάχει αἰτιασάμενος, ἐστρατεύετο. καὶ δις μὲν ἐμαχέσατο τῷ Ἀράβων στρατεύματι, 15 καὶ οὐδ' ὡς ἠδυνήθη τρέψασθαι. μετὰ δὲ διαπρεσβευσάμενος, ὥστε στρατιὰν δοῦναι καὶ φόρον ἀπάγειν τοῦ ἔτους, ὅσον ἂν σφίσι ἐπιτάττοι, σπονδὰς τε ἐποίησατο καὶ τὸ . . . . ἐπ' αὐτὸν Ἀράβων πρέσβεις, οἳ καὶ ἀφικόμενοι προῖσχοντὸ τε τὴν χώραν τοῦ ἥρωος μὴ λεηλατεῖν, καὶ ἐδέοντο σφᾶς, 20 ἅτε γένος τε ὄντας τοῦ νομοθέτου, καὶ πατέρας εἶναι τῶν ἐς τήνδε τοῦ ἥρωος τελούντων θρησκείαν. νομίζεται δὲ τοῦτο τὸ γένος εὐσεβές τε καὶ ἄγιον, ὅτι τε προῆλθεν ἐκ τῆς χώ-

16. καὶ δ' ὡς P

gni sedes est urbs iuxta mare sita, quam vocant, magna opibusque vicens. finitima est ea gens Aegypto, et Persarum Assyriorumque regionem attingit. nam a Colchide et Pharus regione ad mare quod porrigitur in Coelesyriam, usque ad urbem Laodiceam dictam, fuerit iter dierum viro expedito, pedestri itinere regionem transeunti. hinc inferioris Asiae istam partem scimus in Chersonesi formam redigi, Arabiamque extra Asiam relinqui. est autem Arabia plurimis arboribus palmisque consita, et in medio duorum fluminum sita, ab utroque undique alluitur. fructus profert supra modum tum magnos tum multiplices. hinc veteres occasionem sumentes eam Felicem appellaverunt. hanc regionem armis infestis aggressus est Temires, incolis crimini dans operam strenue navatam Caddusiis, cum eos bello statuisset domare. bis conflavit cum Arabum exercitu. cumque eos victos dare non posset, legatos mittens, militibus tributoque, quod quotannis penderent, imperatis, pacem cum eis fecit. ea tempestate, priusquam in foedus coiretur, Arabum legati ad Temirem accessere, poscentes ne regionem herois, qui et ipsi de genere legislatoris essent, vastare pergerent. huic orationi adiciebant, ut velint esse patres

ρας αὐτῶν Μεχμέτης ὁ νομοθέτης, καὶ σὺν τῷ Ὁμοῶρη τὴν Β νομοθεσίαν δεξαμένῳ ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προσηλυθεύσαν, μεγάλα ἀποδειξάμενοι ἔργα.

Ἐπιπέσει νομοθέτης τούτων ὁ Μεχμέτης παῖς λέγεται 5 γενέσθαι Ἀλίῳ, ἀπὸ Ἀραβίας τῆς εὐδαίμονος. ἐκθήμενον δὲ τὴν νομοθεσίαν αὐτοῦ ἀρχὴν μέντοι μηδὲν βιάζεσθαι, ἀναπεύθοντά τε τοὺς Ἀραβας καὶ Σύρους μετὰ ταῦτα· μετὰ δὲ ταῦτα προσλαβόμενον τοῦ Ἀλίῳ δυνάστου τε τῆς χώρας καὶ ἐπιτηδείου αὐτοῦ, ὡς μάλιστα ἐπιόντα, προσάγεισθαι αὐτῷ 10 ἐς τὴν νομοθεσίαν, ὅποι ἂν ἐπιῆ, τοὺς τὴν χώραν οἰκούντας. ἀνίει τε τὴν νομοθεσίαν ἕστε τὴν ῥαστώνην καὶ τὴν τοῦ θεοῦ βακχείαν μέντοι, συνεχῆ δὲ ὡς μάλιστα μελέτην. νομίζεται γὰρ αὐτῷ τετρακίς τῆς ἡμέρας προσεύχεσθαι τῷ θεῷ, ὑπ' οὐδενὸς κωλυόμενον εἰς τοῦτο, ὥστε μὴ προσεύξα- 15 σθαι. τῇ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἡμέρᾳ κοινῆ τε ἄπαντας ἐς τοὺς ναοὺς ἰόντας προσεύχεσθαι νομίζεται, μηδ' ὅτιοῦν μήτε ἄγαλμα μήτε ἄλλο τι τῶν γεγραμμένων προσλαβόμενον σφίσιν ἐς τὴν προσευχὴν ἐν τοῖς ναοῖς. ἱερεῖς τε σφίσιν καθιστώ- 20 νον ἀναβαίνοντα προσεύχεσθαι τῷ θεῷ μεγάλη φωνῆ καὶ αἰετὰς νομιζόμενας εὐχὰς ποιῆσθαι κεκραγότα γεγωνότερον. ἐς μὲν οὖν τὴν προσευχὴν αὐτοῦ γένος δὲ τοῦτο ἴσμεν ἐς τὰ D

eorum qui herois religionem sectentur. gens illa non profana, verum sacra sanctaque creditur, quia edidit Mechmetem legislatorem, qui illis stipatus, ut qui eius suscepissent leges, progressus sit ad Asiae imperium, cum Arabes ubique magna virtutis ostenderent facinora.

Aiunt legislatorem Mechmetem fuisse filium Haliis, Arabiam felicem incolentis. initio legislationis suae nihil vi egit, sed peroratione primum Arabes, deinde Syros cepit. postea in suam sententiam traduxit Haliem regionis administratorem, qui cum ipsi foret intima familiaritate coniunctus, facile omnes terrae suae incolae Mechmetis leges suscipere coegit. leges enim istae nihil aliud quam quietem et numinis quendam furorem perpetuamque meditationem continebant. nam inter caetera lex est ut quater diurno tempore deum adorent; nec sinant, quaecunque tamen inciderint, ab ista lege se avocari. veneris die omnes uno consensu frequentes in templa commeant, orationibus operam dantes. legem habent, quae edicit ut nullam imaginem neque aliam picturam in templa admittant, precationem ad deum transmittentes. eligunt sacerdotes, de quorum grege unus extra templum in turris pinnaculum ad id comparatum ascendit magnaque voce deum adorat. preces solemnnes semper maiore voce peragere solent. hoc modo Turci preces suas concelebrant; at-

μάλιστα ἐντεταμένον, μηδ' ὀτιοῦν ἀνέναι προσδεχομένους· ἐς δὲ τὰ ἄλλα τὰ τε ἐς δίαίταν καὶ ἐς τὸν βίον αὐτοῖς οὔτε κεκολασμένον νομίζεται, ὥστε μὴ ἐς τὸ τοῦ βίου ἡδὺ πολιτεύεσθαι· οὕτω τὴν φύσιν μηδαμῆ βιάζεται. γυναῖκας μὲν γὰρ ἄγεσθαι, παλλακίδας μέντοι ἀπὸ ἀνδραπόδων, ὅσας ἂν 5 ἕκαστος οἶός τε εἴη τροφήν παρέχεσθαι ἐς τὸν βίον. γυναῖκας δὲ κουριδίας ἄγεσθαι ἐς τὰς πάντας, καὶ τοὺς τε ἀπὸ ἀνδραπόδων παίδας νομίζεσθαι σφίσι οὐ νόθους. ἂν δὲ ἀπὸ παλλακίδων ἐλευθέρων γένωνται σφίσι παῖδες, νόθοι τε αὐ-
P. 65 τοῖς νομίζονται, καὶ οὐκ εἰς τὴν πατρῴαν οὐσίαν εἰσέρχον- 10 ται. ἀνοῦνται δὲ καὶ τὰς κουριδίας, ὅσων ἂν τις βούλοιτο ἐκδοῦναι τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα. λαμπάδων δὲ προσηγηγεμῶν σφίσι ἐς τοὺς γάμους ἄγονται τὰς γυναῖκας. ἂν δὲ ἀχθεσθεὶς τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ ἐπέσκη τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τριῶν σπληνῶν ἀποσχέσθαι ἀστῆς, ἥδη ἡλλοτριῶται τῷ λόγῳ ἢ γυνῇ 15 τοῦ ἀνδρός. νομίζεται δὲ αἰσχιστον, ἣν ἂν τις ἀποπέμψῃται, αὐθις αὐτὴν ἀγαγεῖσθαι· ἂν δὲ μὴ ὑπὸ ἑτέρου μοιχευθῆ, οὐκ ἔξεστιν ἀγαγεῖν. οἶνῳ δὲ χρῆσθαι ἀθέμιτον ἀπαγορεύει τῷ γένει τούτῳ, καὶ μὴ λουσαμένον μὴ ἐξέλαιναι αὐτῷ ἐς τὴν
B προσευχὴν ἰέναι. δεκατεῖαν δὲ τινα ἐξελόμενος τῷ θεῷ τοῦ 20 ἔτους, ἐς νηστείαν αὐτοῦς προάγεται ἐς τριάκοντα καὶ ἐπέ-

11. ὅσον P

14. ἀχθεσθείη P

que tanta utuntur diligentia in iis perficiendis, ut interim nihil vel laboris vel alterius rei suscipiant, quo minus ipsae interrumpantur. quantum ad caetera, videlicet ad victus rationem et ad reliquum vitae modum attinet, constat eos nullis inhiberi poenis: adeo feruntur, quo minus voluptariam sectentur vitam, affectibus nunquam non obtemperantes. uxores enim ducunt, pellicesque ex mancipiorum grege numero tot diligunt quotquot quilibet alere potest: uxores autem virgines accipiunt nemine prohibente, donec quinque sibi copulaverint. liberos ex mulieribus captivis natos non spuriorum numero habent. sin autem ex pellicibus liberos ferant, eos spurios censent, nec paternae hereditatis participes fiunt. mercantur virgines, quando quis suam vult elocare filiam. faces ipsis praeferuntur, quando nuptiale festum celebrant. maritus si parum dextre erga uxorem fuerit affectus, edicit se a tribus splenibus ab ipsa avellendum. si ad istum modum uxor repudiata fuerit a viro, turpissimum esse creditur eam quam repudiaverit recipere. nec recipere eandem nisi ab alio adulterio inquinatam licet. vino uti nefas ducunt Turci. nec audet aliquis de isto genere, nisi lotus, frequentare orationes. etiam decimas quasdam quotannis sponunt deo. ieiunium Mechemetes imperavit isti hominum generi, quod durat triginta diebus aut etiam amplius. diebus istis omnibus nihil vel esculenti vel poculenti admittunt. ve-

κεινα ἡμέρας. τῆς μέντοι ἡμέρας δλης μηδ' ὀτιοῦν προσέ-
 σθαι μήτε τροφῆς μήτε πόσεως, ἐσπέρας δέ, ὅταν ἄστρα
 φαίνηται, σιτίζεσθαι· πάντων δὲ μάλιστα τὸν χρόνον τοῦτον
 μὴ ἐξεῖναι οἶνον πιέσθαι τὸ παράπαν. περιτέμνεσθαι δὲ τὸ
 5 αἰδέλον χρῆναι παντάπασιν. Ἰησοῦν δὲ θεοῦ τε ἀπόστολον
 γενέσθαι νομίζει, καὶ ἐξ ἀγγέλου τοῦ Γαβριὴλ καὶ ἐκ τῆς
 Μαρίας, παρθένου τε οὔσης καὶ μηδενὶ ἀνδρὶ συγγενομένης,
 γεννηῆσαι Ἰησοῦν, ἥρωά τινα μείζω ἢ κατὰ ἄνθρωπον· καὶ
 ἐς τὴν τελευταίην τοῦδε τοῦ κόσμου, ἐπειδὴν ἐς κρίσιν τῶν
 10 σφίσι βεβιωμένων καθιστῶνται οἱ ἄνθρωποι, τὸν γε Ἰησοῦν C
 φασὶν ἄγεσθαι διαιτητὴν τοῦ κόσμου. σοὺς δὲ μὴ ἄπτεσθαι
 θέμις εἶναι, καὶ τὰ γε ζῶα πάντα ἐσθίουσιν, ἂν μέντοι ἐπὶ
 σφαγῆν γέωνται. θεὸν μὲν οὖν ἓνα ἐφιστάωσι τῶδε τῷ παντί,
 ἐπηρέταις δὲ χρῶμενον τοῖς πυρίνοις, ἧ φασί, νόοις. πεπομ-
 15 φῆναι δὲ Μεχμέτῃ ἐς τὰ ἄλλιστ' ἐπὶ πρότερον ἐπιπεμφθεῖσιν
 ἐπὶ θεοῦ ἐς τὴν οἰκουμένην νομοθέταις. κάθαρον δὲ ἡγού-
 νται τὴν τε περιτομὴν σφίσι πάντων δὴ μάλιστα, ἐν ἧ καὶ
 γάμους ποιοῦνται. ταφὰς δὲ αὐτοῖς παρὰ τὰς ὁδοὺς νομίζε-
 ται γίνεσθαι, καὶ μηδὲν ἄλλο ἐξεῖναι θάπτειν. θάπτουσι δὲ
 20 λούσαντες καὶ ξυρῶ ἅμα τὸ σῶμα. νομίζεται δ' ἔτι καὶ τό- D
 δε, ὃς ἂν μὴ πειθῆται τῷ νόμῳ, τελευταῖαν τῷ σιδήρῳ. Ἀρ-
 μενίους δὲ μόνους τῶν ἄλλων ἔθνῶν διαφερομένων σφίσιν
 ἐς τὴν θρησκείαν οὐκ ἀνδραποδιέσθαι, ὡς Ἀρμενίων τινι

sperere demum, ubi iam coruscarint astra, ad cibum capiendam con-
 gregantur. nulli autem licet, isto praesertim tempore, vinum gustare
 prorsus. mentulam totam circuncidere solent. confitentur Turci Ie-
 sum dei esse apostolum. deum etenim ex angelo Gabriele et Maria
 virgine, quae nullum cognoverat virum, Iesum genuisse, heroa quem-
 dam homine maiorem sive augustiorem. in novissimo die, quando
 universale iudicium peragetur, aiunt Iesum mundi iudicem sive ar-
 bitrum fore. suam attingere Turci haud fas arbitrantur. reliqua ani-
 malia edunt, si mactata fuerint. deum universi esse moderatorem
 haud ambigunt, dicentes eum uti ministris mentibus, ut vocant, igni-
 tis. existimant autem Mechemetem venisse missum a deo, ut ea re-
 plerentur in quibus defectum patiebantur prisci a deo prodeuntes
 legislatores. circuncisionem iudicant esse purgationem omnium prae-
 cipuam: proinde circuncisionis tempore nuptias contrahunt. solet
 istud hominum genus sepulcra iuxta vias collocare, nec in ullo alio
 loco sepellire licet. sepulchrae autem mandant cadavera lota et omni
 a parte rasa. est et alia lex, quae iubet parere legislatori: non ob-
 temperantem gladio ultore ferit. ex Armeniis solis, quamvis ab ipsis
 in religionis negotio dissentiant, mancipia non rapiunt, quia Arme-

προειρηκότι τὸ [γὰρ] κλέος αὐτοῦ ἐς τὴν οἰκουμένην δασόμενον. διὰ τοῦτο μὴ ἐπιτρέπειν ἀνδραποδίζεσθαι Ἀρμενίους.

Ταῦτα μέντοι ἐς τὴν νομοθεσίαν ἀποδεδειγμένους αὐτῷ
 V. 52 ὡς πλεῖστον τῆς οἰκουμένης κατέχειν μέρος, καὶ ἐπὶ μέγα
 ἐλθεῖν ἔσται τὴν Ἀσίαν καὶ ἐς τὴν Λιβύην καὶ ἐς μόραν 5
 τῆς Εὐρώπης οὐκ ὀλίγην, τὴν ἐς Σκύθας τε καὶ τοὺς νῦν
 P. 66 Τούρκους, καὶ ἐς τὴν Ἰβηρίαν τοὺς γε Αἴβυας. λέγεται δὲ
 τελευτῆσαι ἐπὶ παιδί Ἀλή βασιλεύοντι Ἀραβίας· ἐκεῖνόν τε
 γὰρ ὡς νομοθέτην προσέμενόν τε, καὶ πειθόμενοι αὐτῷ, ἐφ'
 ὃ τί γε ἂν ἐξηγοῖτο, ἐπέτρεψάν τε αὐτῷ τὰ πράγματα καὶ 10
 σφᾶς αὐτοὺς χρῆσθαι ὅπως ἂν βούλοιτο. μετὰ δὲ ταῦτα
 στρατόν τε συναγείρας ὡς πλεῖστον, ἐπήει τῆς τε Αἰγύπτου
 καὶ τῆς ἄλλης Ἀραβίας ἔστιν ἃ καταστρεψόμενος, καὶ τὴν
 ψάμμον διαβάς τῆς Ἀραβίας τὰ τῆδε αὐτοῦ ἔθνη ὑπηγά-
 γετο. βασιλεύσας ἔτη . . . ἐτελεύτησε δὲ ἐν χωρίῳ τινὶ 15
 Μεκῆ, οὕτως αὖ καλουμένῳ. καὶ ὃ τε στρατὸς καὶ οἱ τὴν χῶ-
 B ραν οἰκοῦντες ἔθαψαν αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐπένησαν
 μεγάλως. καὶ τελετὰς αὐτῷ ποιοῦνται οἱ Ἀραβες ἀνὰ πᾶν
 ἔτος ὡς ἤρωί τε καὶ ὑπὸ θεοῦ τάχα ἐς τὴν νομοθεσίαν σφί-
 σιν ἀνδρὶ εὐαγεῖ ἀποδεδειγμένῳ. τὰ τε ἐς τὴν νομοθεσίαν 20
 ἐπιεικῆ τε καὶ οὐ τυράννῳ γενομένῳ οὕτως γεγενῆσθαι.

Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν, Ὁμούρης ὁ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

nus quidam vaticinatus est gloriam Mechemetis per universum orbem propagandam. estque haec unica causa, viri honori id tribuentes, quod nulla ab Armenis mancipia abducant.

Haec quidem ubi Mechemetes legibus sanxisset, plurimam orbis partem occupavit. in Asia Libya et Europae regione non modica, quae se extendit ad Scythas et ad eos qui hodie sunt Turcos, usque ad Iberiam non parva Mechemetis extitit auctoritas. mortuus esse traditur filio suo Aliae Arabiam regente. hunc enim legislatorem ubi promptis animis assumpsisset, ei obedierunt in omnibus, quocunque tandem ipsos eduxisset. etiam rerum suarum summam isti commiserunt, ut ipsis pro suo arbitrio uteretur. hinc copias contraxit plurimas, quas contra Aegyptum duxit, et reliquae Arabiae quaedam subegit. transiens autem loca arenosa Arabiae, gentes ibi morantes suo imperio adiunxit. cum regnasset annis + + defunctus est in loco quodam cui nomen est Mecha. milites regionisque incolae magnifice exequias duxerunt et graviter eum luxere. quotannis in eius honorem sacra faciunt Arabes. herosa etenim quendam eum esse putant, eundemque ut virum sanctum a deo ordinatum, ut ipsis leges ferret, quem in dandis legibus non tyrannum, at virum quendam aequitatis vel in primis amantem iudicarunt.

Mortuo Mechemete, Homures discipulorum spectatissimus a filio

δοκιμώτατος, ὑπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν παραδεξάμενος, καὶ τὸν στρατὸν ἅμα ἀγόμενος, πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρίαν ἐλαύνων τὴν τε χώραν ὑπηγάγετο, τὰ μὲν πολεμῶν τὰ δὲ ἀναπειθῶν τε, σπενδόμενος ἐπὶ ῥητοῖς. μετὰ δὲ ταῦτα Κίλικας τε ἐχειρώσατο καὶ Φοινίκας καὶ Μήδους τε καὶ Ἰωνας, C πρὸς δὲ καὶ τὰ ἄνω τῆς Ἀσίας ἐπιὼν κατεστρέφετο, τὴν τε νομοθεσίαν ἐπιβεβαιούμενος τοῖς ἀνὰ τὴν Ἀσίαν ἔθνεσι τῶν βαρβάρων, καὶ τῶν ξυμμαθητῶν αὐτοῦ ἕς τινας ἄλλους ἄλλη διαπέμπων, πείθειν τε πειρώμενος. καὶ τάφον τῷ Μεχμέτῃ 10 πολυτελεῖ κατασκευασάμενος αὐτοῦ ὑπεργέγετο. τελετὰς τε ἐπετέλει αὐτῷ μεγάλας τε ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ τοὺς ἄλλους ἐπειθεν αὐτῷ τε προσεύχεσθαι καὶ ἐς τὸν τάφον αὐτοῦ φοιτῶντας δικαίους γίνεσθαι· καὶ νῦν ἀπὸ τε τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Λιβύης καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης δὴ οὐκ ὀλίγοι ἰόντες ἐς 15 τὸ μνήμα τοῦ Μεχμέτew μέγα τε σφίσι οἴονται ἐς εὐδαμονίαν αὐτοῖς φέρειν τὸ τοιοῦτον. πορεύονται δ' οἱ μὲν, οἱ δὲ ἀργυρίου τελοῦσι τοῖς ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν βουλομένοις ἰέναι. ἔστι δ' ἡ ὁδὸς χαλεπωτάτη ἵέναι διὰ τὴν ψάμμον, ἐπὶ καμήλων δὲ τὴν τροφήν φερουσῶν καὶ τὸ ὕδωρ· ἀφθόνῳ 20 γὰρ οὐκ ἔχουσι χρῆσθαι αὐτῷ τὸ παράπαν. καὶ οὕτω δὴ τὰ ἐπιτήδεια συσκευασάμενοι σφίσι ἀναβαίνουσί τε ἐπὶ τὰς καμήλους, σημείοις διαχωρόμενοι ἐς τὴν πορείαν ταῖς τοῦ μα-

2. ἔλόμενος T

3. τὰ δὲ] τὰ τε P

18. ἔσθαι RT

eius regni moderamen accepit, assumptoque exercitu contra Syriam profectus est, regionemque plurimam partim vi partim persuasione foederibusque in dicionem acquisivit. hinc in dicionem venere Cilices Phryges Medi et Iones. ad haec suo imperio admovit quasdam superioris Asiae regiones. in religione sua gentes Asiae barbaras confirmavit, et quosdam discipulorum suorum in alias regiones dimisit, cupiens easdem in suam religionem recipere suadela. sepulcrum quoque pretiosum in honorem Mechmetis adornans ibi manebat. sacra quoque magna quotannis in honorem Mechmetis fieri procuravit. persuasit aliis plurimis ut Mechmetem adorarent. eos quoque iustos fieri asseverabat qui ipsius sepulcrum inviserent. etiam hodie non pauci ab Asia et Libya Europaque Mechmetis sepulcrum adeunt, putantes se hinc maximum colligere religionem et probiores fieri. quidam ex ipsis istam peregrinationem ingrediuntur: quidam argentum numerant iis qui pro ipsis peregrinationem suscipiunt. via autem quae ad sepulcrum ducit, est asperrima et difficillima. eundem enim est per arenam, non citra camelorum alimenta portantium opem. nec aqua, qua utantur, ad manum prompta est sufficiens omnino. in hunc igitur modum necessaria praeparantes camelos conscendunt,

γνήτου ἀποδείξουσιν, ἧ δὴ ἀπὸ τῆς ἄρκτου ἐπιλεγόμενοι ὕποι
 τῆς οἰκουμένης ἴσθαι δεῖ αὐτούς. τούτῳ τεκμαιρόμενοι τὴν
 P. 67 ὁδὸν διαπορεύονται. ἐπειδὴν δὲ ἀφίκονται ἐς χώρας αὐθις
 τινὰς ἐν οἷς ἔνεστιν ὕδωρ, ὑδρευσάμενοι αὐ ἐντεῦθεν ἀπιού-
 σι, καὶ ἀφικνοῦνται ἡμέραις τεσσαράκοντα τὴν ψάμμον δια- 5
 βάντες ἐς τὸ σῆμα τοῦ Μεχμέτεω. λέγεται δὲ τὸ σῆμα τοῦτο
 ὑπὸ λίθων πολυτελεστάτων κατασκευασθῆναι, καὶ ἐν μέσῳ
 τοῦ ναοῦ τὸ σῆμα μετεωριζόμενον ἀπαιωρεῖσθαι. ὅπερ ἀπί-
 θανόν μοι δοκεῖ. διέχει δὲ ἀπὸ τοῦ χώρου τούτου, ἐν ᾧ τὸ
 V. 53 σῆμα αὐτοῦ, ἐπὶ τοὺς ὡσεὶ σταδίους ἐνεήκοντα, καὶ ἐξιών- 10
 τες ἐντεῦθεν ἔνται ἐπὶ τὸν χώρον τοῦτον. τοὺς τε νόμους
 αὐτοῦ καὶ τὰ Ἄλκωρὰ ἐκτέθειται, τῇ τε ἀθανασία τιθέμενοι
 Β τῆς ψυχῆς. ἀγνωμοσύνης οὐδέν τι πᾶν οἶονται μετεῖναι
 τῷ θεῷ.

Ταῦτα μὲν οὖν τὴν τοῦ Μεχμέτεω νομοθεσίαν ἐς το- 15
 σοῦτον ἀναγεγράφω ἡμῖν. Τεμήρης δ' ὡς τὴν χώραν ταύ-
 την ληισάμενος, καὶ πόλεις ἐλὼν ἐνίας, ὑπεκομίζετο ἐπὶ Σε-
 μαρχάνδης. Σκύθας δὲ ὠρμημένους ἐπυθάνετο ἀπὸ Ταναΐ-
 δος τὴν τε χώραν αὐτοῦ ἐπιδραμεῖν καὶ ληίσασθαι οὐκ ὀλί-
 γα· χαλεπῶς δὲ ἔφερον. ἐντεῦθεν δὲ αὐτίκα ἴστο ὁμός τις ἐπὶ 20
 τοὺς Χαταΐδας. λέγονται δὲ οὗτοι εἶναι Μασαγέται τὸ πα-
 λαιόν, καὶ διαβάντες τὸν Ἀράξην τῆς ἐπὶ ταῖς τοῦ ποταμοῦ

8. ὅπερ — δοκεῖ om RT 13. τῇ ψυχῇ P 15. οὖν ἐς τὴν?

utentes signis quae viam commonstrent, magnetis demonstrationibus colligentes igitur ab septentrionali plaga, qua orbis parte eundem sit, eo viam coniectantes pergunt. ubi autem accesserint loca in quibus aquarum fuerint scaturigines, aquantes inde abeunt; transitaeque arena intra quadraginta dies ad Mechemetis corpus perveniunt. sepulcrum eius compertum habeo extractum esse ex lapidibus pretiosissimis, et sublime pendere in medio templo. intervallum autem eius loci ubi sepulcrum conspicitur, usque ad hunc locum stadia continet circiter nonaginta. inde egressi ad eum locum contendunt, ibi siquidem leges et Alcorae explicantur. animae quoque immortalitatem astrunt. nec uumini ignorantiam adscribunt.

Haec quidem hactenus, quantum ad Mechemetis religionem attinet annotavimus. Temires autem cum regionem populationibus afflisset urbesque aliquot occupasset, Semarchandam se contulit. Scythas acceperat profectos & Tanai in regionem suam impetum fecisse, praedasque egisse non modicas; quam quidem rem gravissime tulit. hinc recta iter instituit contra Chataidas, iis pestem minitans. hi antiquitus Massagetae extitisse creduntur, et traiecto Araxe regionis partem flumini adiacentem non modicam occuparunt; in qua et se-

χώρας ἐπὶ πολὺ διεξελθεῖν, καὶ ὑφ' αὐτοῖς ποιησαμένους
 ἐνοικῆσαι. τούτους παρεσκευάζετο ὡς ἑλῶν, καὶ στρατεύμα
 ποιησάμενος ἐς ὀγδοήκοντα μυριάδας ἐστρατεύετο ἐπ' αὐ- C
 τοῖς. καὶ συμβαλὼν μάχῃ τε ἐκράτησε τοὺς Χαταΐδας,
 5 καὶ ἐπὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν τούτων καὶ ἐπὶ τὰ βασίλεια ἐλαύ-
 νων ὁμολογία τε παρεστήσατο, καὶ μισθωσάμενος παμπόλλους
 αὐτῶν, τοὺς γε κρατίστους τὰ ἐς πόλεμον γενομένους, ῥῆξτο
 ἄγων. ὁμήρους δὲ λαβὼν καὶ τῶν ἀρίστων τοὺς παῖδας,
 καὶ φόρον ταξάμενος τούτοις ἀπάγειν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπή-
 10 λαυνε. τὰ δὲ Χαταΐα πόλις ἐστὶ πρὸς ἑὼ τῆς Ὑρκανίας με-
 γάλῃ τε καὶ εὐδαίμων, πλήθει τε ἀνθρώπων καὶ ὄλβῳ καὶ
 τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ προφέρουσα τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων
 πλὴν Σεμαρχάνδης καὶ Μέμφιος, εὐνομουμένη δὲ τὸ παλαιὸν
 ὑπὸ Μασαγετῶν. τῶν μέντοι Περσῶν τοὺς πλείστους μισθω- D
 15 σάμενος τούτους, οἷα τῶν τε Σκυθῶν ἐμπείρους ὡς τὰ πολλὰ
 γενομένους καὶ τὰ ἐς τὴν δίαιταν οὐκέτι ἀβροὺς ὄντας, ἐν νῆ
 ἔχων ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι, ἐπὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν τὴν
 Οὐρσῶν καλουμένην, καὶ πυνθανόμενος ὡς εἶη τε τὸ γένος
 τοῦτο παλαιότατόν τε τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν, καὶ
 20 οὐδένα ἔτι πρὸ αὐτοῦ βασιλείων χειρώσασθαι τοῦτο τὸ γένος,
 κακὰ δὲ ὡς πλείεστα ἐργασάμενον ποιῆσαι τὴν τε Ἀσίαν καὶ
 Εὐρώπην, ἐπιδρομῇ τὰ πλείω ταμινύμενον εἴη χώρα. ταῦτα

des suas fixerunt. hos domare parabat Temires. proinde comparato
 exercitu, qui complectebatur octoginta myriades hominum, bello eos
 aggrediebatur. collatis tandem signis, praelio vicit Chataides. de-
 hinc arma contra Agoram regniq̄ue eorum sedem ferens, pactionibus
 eam in deditionem accepit. conductis quoque inde mercede plurimis
 et optimis militibus victor discedebat. etiam obsidibus acceptis, im-
 peratoque tributo annuo, domum reversus est. Chataia urbs est Hyr-
 caniae, versus Orientem, magna et opulenta: multitudine hominum
 et divitiarum copia reliquaque felicitate superat reliquas, praeter Se-
 marchandam et Memphim, Asiae urbes. optimis legibus eam funda-
 vere iam olim Massagetae. mercede itaque sibi paravit Temires Per-
 sarum plurimos, ut qui essent generi eorum Scytharum, quia plerum-
 que cum his conversarentur nec amplius forent in victus ratione de-
 licatull. his munitis animo agitabat vim belli vertere omnem in
 Agoram eorum, quam Urdam nominant. audiens autem eam gentem
 omnium quas orbis habet esse antiquissimam, nec ullum qui prae-
 cesserant regum domare eam quivisse, quamvis magna damna dedis-
 sent Europae Asiaeque suis incursionibus, et hinc plurimas corrasis-
 sent opeo, eo magis ad eam expeditionem accendebatur. praeterea
 animo versans etiam Darium Hystaspis filium regem electum, et arma

δὲ ἐπὶ τοῦν τιθέμενον, καὶ ὡς Δαρείῳ τῷ Ὑστάσπεω βασιλεῖ
 P. 68 γενομένη Περσῶν καὶ ἐπιστρατεύσαντι αὐτοὺς οὐδέν τι προ-
 χώρησεν, ὥρμητο αὐτὸς ἐπὶ τοῦτο τὸ κλέος ἰέναι. ὥστε δὲ
 αὐτῷ ἔχεσθαι τε τοῦ ἔργου ἔγγυτέρω τούτων γενομένου, ἐς
 τὴν χώραν Χερίην πόλιν κατοικήσας, ἀπὸ τε τῆς Σεμαρχάν- 5
 δης καὶ στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀρίστων αὐτῷ στελλομένων ἐς
 τὴν ἀποικίαν, ᾤκισε πόλιν Χερίην οὕτω καλουμένην, μεγάλην
 τε καὶ εὐδαιμόνα ἄτε τοῦ βασιλέως ἐν αὐτῇ διατρίβοντος καὶ
 τῶν ἀρίστων αὐτοῦ, τῶν τε τῆς Ἀσίας στρατῶν ἐς αὐτὴν
 συνιόντων. μεγάλη τε ἐν βραχεῖ ἐγένετο ἡ Χερίη, καὶ εὐνο- 10
 μήθη μέντοι καὶ ὕστερον, οὐχ ἥκιστα δὲ βασιλέως Τεμήρῳ
 B περιόντος. ὅποι μὲν οὖν τῆς Ἀσίας ᾤκισται ἢ πόλις αὕτη,
 καὶ εἴτε ἐν τῇ Ἀσσυρίᾳ χώρα εἴτε καὶ ἐν τῇ Μήδων, οὐκ
 ἔχω τεκμήρασθαι. λέγουσι μὲν τινες Νίνον τὴν Χερίην γε-
 νέσθαι τὸ παλαιὸν καὶ ἐς τὴν Ἀσσυρίαν χώραν τετάχθαι, 15
 τεκμαιρόμενοι τοῦτο ἀπὸ τῆς Παγδατίνης Βαβυλῶνος. οἰκί-
 σας δὲ Χερίην πόλιν, καὶ τὰ βασίλεια ἐν αὐτῇ ποιησάμενος,
 ἐπενόει ἐπὶ Αἴγυπτόν τε καὶ ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι καὶ
 τὴν τούτων ἀγορὰν Οὐρδᾶν καλουμένην, καὶ στρατὸν μέγαν
 V. 54 συναγείρας καὶ τοὺς Χαταΐδας συμπαραλαβὼν ἤλαυνεν εὐθὺς 20
 Ταναΐδος. ἐνταῦθα πυθόμενοι Σκύθαι Τεμήρη βασιλέα ἐπὶ
 C σφᾶς ἐπιόντα μεγάλην παρασκευῆ, τὴν τε εἴσοδον ἔπεμπον
 στράτευμα προκαταληγμένους τῶν ὀρέων, ἧ ἔμελλε Τεμήρης

12. περιόντος P

isti genti inferentem, nihil effecisse, ipse sibi hoc decus eximium
 petere statuit. ut istam vero rem ad optatum duceret finem, opti-
 mum esse ratus ut quam proxime ad ipsos accederet, in Cheriam ur-
 bem coloniam ducere decrevit, transferens eo milites aliosque homi-
 nes plurimos ex Semarchanda. huc, ut regis sententiam intellexere,
 convenerunt et alii plurimi proceres regni. cum autem ipse in ead-
 em urbe versaretur, optimates Asiaeque milites optimi ad ipsum
 quotidie confluebant. hinc urbs illa brevi incredibiliter aucta est.
 etiam bonis et saluberrimis legibus gubernabatur, superstite adhuc
 Temire. in qua autem Asiae parte urbs ea sita sit, in Syriorum an
 in Medorum regione, assequi nequeo. sunt qui tradant Nimum anti-
 quitus Chariam extitisse et in Assyriorum regione locatam esse, com-
 iecturam facientes a Pagdatina Babylone. Temires ut urbem Che-
 riam habitatoribus replevit, et in ea regni sui sedem paravit, in ani-
 mum induxit bellum inferre Aegypto Scythis et horum Agorae, quam
 Urdam nuncupant. conscripto igitur exercitu maximo, et assumptis
 Chataidis, recta ad Tanaim contendit. Scythae ut acceperunt Temi-
 rem cum copiis accedere, ut montium angustias, qua Temires exerci-

σὺν τῷ στρατῷ αὐτοῦ διέναι. Σκύθαι μὲν οὗτοι τὸ πάλαι
 ἐς μοίρας τινας διηρημένοι ἐνέμαρτο τὴν χώραν ἀπὸ Ἰστρου
 ἕως ἐπὶ τοὺς ὑπὸ τὸν Καύκασον. νῦν δὲ γένος μὲν ἐι τού-
 των ἐς τὴν Ἀσίαν γαχόμενον, τὰ πρὸς ἕω αὐτοῦ τε ἐνοικη-
 5 σαν τὴν ἐπὶ ταύτῃ τῆς Ἀσίας χώραν, καὶ ἐπὶ πολλὰ τετραμ-
 μένον, Σαχαραῖοι ἐκλήθησαν, ὑπὲρ τὴν τῶν Περσῶν χώραν
 ἐς τοὺς Σακκας τε καὶ Καδδαίους· ἅφ' ὧν δὴ καὶ Τεμήρην
 αὐτὸν οἰοῦνται γεγονέναι τινές. ἔστι δὲ τοῦτο γένος ἄλκιμόν
 10 λέγεται Τεμήρης τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ παραλαβεῖν, D
 πλὴν Ἰνδῶν. οἱ δὲ λοιποὶ Σκύθαι κατὰ ταῦτο φρονουσί τε
 καὶ ὑφ' ἐνὶ ἄρχονται βασιλεῖ, κατὰ Οὐρδὴν τὴν καλουμένην
 ἀγορὰν τὰ βασιλεῖα ποιούμενοι, ἀποδεσπνόμενοι σφίσι βασι-
 15 δὴ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης ἐς τὸν Βόσπορον μοῖρα τούτων
 οὐκ ὀλίγη, ἀνὰ τὴν χώραν ταύτην διεσκεδασμένον, ὑπὸ βα-
 σιλεῖ ταυτόμενον, οἴκου τῶν βασιλέων, ὄνομα δὲ τούτῳ Ἀτζι-
 περίης. οὗτοι μὲν οὐκ ὡς ἐπετραίοντι σφᾶς τούτῳ τῷ βα-
 σιλεῖ, ἐς τήνδε ἀφικόμενοι τὴν χώραν, ἐπελάσαντες ἐς τὸν
 20 Ἰστρον, καὶ δὴ καὶ τὸν Ἰστρον διαβύκτες, μοῖρά τις οὐκ ὀλίγη p. 69
 τῆς Θράκης λεηλυτοῦντες ἐπέδραμον, καὶ ἀνεχώρουν ἀπὸ
 Σαρματίας ἐπὶ τὸν Τάναϊν ἰόντες. καὶ πολλὰ μὲν τοῦ γένους

3. τοι P

7. δε P

12. ἀρχονται H, ἀρχοντι P

tum traducere cogitabat, praeoccuparent, miserunt et ipsi exercitum
 hosti obviam. Scythae quidem, iam olim in tribus quasdam discreti,
 tenebant regionem ab Istro excurrentem usque ad Caucasii accolae.
 nunc autem genus quoddam illorum hominum in Asiam advenit, et
 ibi ea loca quae Orientem spectant inhabitavit, et hinc ad reliquam
 Asiae penetravit regionem. istud hominum genus Sachataeos vocant.
 supra Persarum regionem usque ad Saccas et Caddaeos domicilia ha-
 bent. quidam ex his originem ducere Temirem asserunt. gens ista
 fortitudine et bellicarum rerum gloria vincit reliquas omnes Asiae
 gentes. his auxiliariibus Scythis Temires, ut quidam docent, ad
 Asiae imperium evasit, devictis omnibus praeterquam Indis. reliqui
 Scythae a praedictis nihil differunt, regem unum habent. regni se-
 dem Urdam constituere, creaveruntque regem qui ex vetustissima de-
 scenderet prosapia. extat et alia pars eorum non exigua per Euro-
 pam usque ad Bosporum Thracium habitans, per eam regionem di-
 spersa; quibus et ipsis rex est qui ex antiquissima regum gente pro-
 cessit. Atziceris ei nomen est. hi itaque ut se commiserunt regi,
 in hanc venere regionem, progressi usque ad Istrum. hinc manus
 quaedam horum non modica Istrum transvecta Thraciam vastavit,

Chalcocondylas.

9

τούτου αὐτοῦ παρὰ τὸν Ἴστρον ἐνέμειναν. ἂν τὸ πλεόν ἐπὶ Παιαζήτεω διαβὰν τὸν Ἴστρον ἐνέμειναν. ὑπὸ τῆς χωρὶς ἑκατον μέρους τοῦ γένους τούτου γενόμενον. τὸ δὲ ὑπολειφθὲν μέρος αὐτοῦ πέραν τοῦ Ἴστρον Καζιμήρη τῷ βασιλεῖ Λιτουάνων τὴν διαίταν ἔχουσι, τὴν γῆν νεμόμενοι ἐς ἔτι καὶ 5 οὖν, ἕς τε τὸν πρὸς τοὺς περιοίκους αὐτῷ πόλεμον συμβαλλόμενοι τὰ κράτιστα· ὅποι γὰρ ἂν τὸ γένος τοῦτο τυγχάνωσιν ὄντες, δοκοῦσί τε τὰ ἐς πόλεμον καὶ εἰσὶ κράτιστοι. οἱ δὲ περὶ τὸν Βόσπορον καὶ τὴν Ταυρικὴν νῆσον καλουμένην, B διειργουσαν λίμνην τε τὴν Μαιώτιδα καὶ τότε Εὐξείνον 10 πόντον, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ Ἀτζικερὴ τὰ τε ἔθνη τὰ ἐς γῆν ληϊζόμενοι κατεστρέψαντο ἐς φόρον ἀπαγωγῆν, τοὺς τε Γότθους καλουμένους καὶ Ἰανθούς. τοὺς τὴν τοῦ Καφᾶ πόλιν ἐνοικούντας. καὶ Σαρματίας μέρος τι ἀπάγει τούτῃ τῷ βασιλεῖ φόρον. Σαρμάται μὲν οὖν οἱ πρὸς Εὐξείνον πόντον 15 καὶ οἱ πρὸς ὠκεανὸν τῷ μεγάλῃ Σκυθῶν βασιλεῖ τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ φόρον ἀπάγουσιν, ἕς ὅτου τὴν Σαρματιαν ἐπιδραμόντες τὰ μὲν ἠδραποδίσαντο, τὰ δὲ ληισάμενοι κατέσχον ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, καὶ ταύτῃ τὸ ἀπὸ τοῦδε φόρον τε ἐτάξαντο τῷ βασιλεῖ τῷ μεγάλῃ, καὶ ἔτους ἐκάστου ἀπάγουσι. 20 C Σαρματία μὲν οὖν διήκει ἀπὸ Σκυθῶν τῶν νομαδῶν ἐπὶ

4. post Ἴστρον H ὑπὸ 12. ἐπαγωγῆν P

plurimas incursiones faciendo. relicta Sarmatia Tanaïm versus iter ingressi sunt, et pleraque gentis huius pars in regione Istro adiacente mansit. eorum quoque non pauci transvecti Istrum sub rege Paiazite aetatem egerunt. Scytharum genera singula habitant separata ab reliquis. pars quaedam eius gentis relicta cis Istrum sub Cazimiro Bituanorum rege degit. eandem regionem etiamnum tenent, strenue operam navantes suo regi in bellis quae cum finitimis gerit. genus enim istud hominum quocumque accesserit, primas in rebus bellicis tenet fortitudinisque gloria emicat. qui ante Bosporum et Tauricam insulam, quae dirimit Maeotim paludem et Euxinum pontum, aecolunt, imperio Atziceris reguntur. subegerunt Gothos et Ianuenses urbem Capham inhabitantes, ut cogerentur tributum pendere. etiam Sarmatiae quaedam pars huic regi tributaria est. Sarmatae qui incolunt regionem versus Euxinum pontum et Oceanum, magno Scytharum regi, qui in Agora regni sedem habet, tributum pendunt, iam iude ex illo tempore quo in Sarmatiam populabundi cursitantes partim hominum partimque aliarum rerum praedas egerunt; eamque diu obtinere, imposito tributo, quod singulis annis magno Scytharum regi tribuerent.

Sarmatia a Seythis pastoribus usque ad Dacos et Lituanos se

*Λακας τε και Λιτουάνους, γένος τῶν Ἰλλυριῶν φωνῇ τὰ πολλὰ διαχρώμενον. και διακτη τε και ἤθεσι τοῦ Ἰησοῦ νόμοις ἔποικοι, ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας μᾶλλον τετραμμένοι οὐ πάντ' συμ- φέρονται τῷ Ῥωμαίων ἄρχιερεῖ, Ἑλληνικῶ δὲ ἄρχιερεῖ χρω- 5 ται, και τούτω πέθονται τὰ ἐξ Ἰθρησκίαν τε και δίαιταν σφίσι. και ἤθεσι τοῖς αὐτοῖς Ἑλλήνων διαχρώμενοι, σκενῆ τῇ Σκυθῶν παραπλησίᾳ προσχρῶνται. τὰ μέντοι πρὸς Εὐ- ξεινον πόνταν Σαρματῶν γένη, ἀπὸ Λευκοπολίτης καλουμέ- νης, ἡγεμονία τε διαλαγχάνουσι τὰ πολλά, τὸ τε Μοσχόβιον V. 55
 10 τε και Κίεβος και τὸ Φάρι και Χωρόβιον, πόλεις ἐπὶ τυ- ράννουσ εὐθυσόμεναι, ἐς τὴν μέλαιναν οὐτῶ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν D καλουμένην Σαρματίαν τελοῦσι. τὰ δὲ πρὸς ὠκεανὸν ἐπὶ τὴν ἄρκτον οἰκημένα γένη λευκὴν Σαρματίαν καλοῦσι. πρὸς μέντοι ὠκεανὸν πόλις Οὐγκράτης καλουμένη, ἐς ἀριστοκρα- 15 τία τετραμμένη, ὄλβον τε παρέχεται και ἀτῆν εὐδαιμονία ὑπερφέρουσα τῶν ἄλλων τῆς Σαρματίας πόλεων, τῆς τε λευκῆς και μελαίνης οὐτῶσι καλουμένης. και διήκει ἐπ' ὠκεα- νὸν αὐτῆ ἡ χώρα, Ἰνφλάστη καλουμένη. ἐνθα δὲ ἀρμίζον- ται και αἱ ἀπὸ Λακίας νῆες και Γερμανίας, φορτίᾳ φέρουσαι 20 Βρετανικά τε ἄμα και Κελτικά ἐς τὴνδε τὴν χώραν. ἀπὸ μὲν οὖν Ταρσίδου ἐς ὠκεανὸν τὸν Βρετανικὸν και ἐπὶ τὴν P. 70 Κελτῶν χώραν εἶη ἂν ὁδὸς τὸ μακρότατον ἡμερῶν πέντε και τριακοντα τὸ οἰκούμενον ἐπὶ μῆκος, ἐπὶ πλάτος δὲ τὸ μὲν*

fundit. Sarmatae Illyriorum linguam in usu habent plerumque: vi- ctu moribusque et Christiana religione magis Graecis sequuntur, nec perinde ipsis cum pontifice Romano convenit. habent Graecum epi- scopum, cui in religionis ritibus auscultant. vivendi rationem mo- resque Graecorum imitantur. suppellectilis apparatu repraesentant Scythas. Sarmatae, qui loca versus Euxinum pontum ab Leucopoli- chna urbe tenent, plerumque non regibus, verum ducibus utuntur. Moscoviorum, Kionensium, Tofariensium et Chorobiorum urbes a ty- rannis reguntur, tributumque solvere coguntur Nigrae, sic appella- tae, Sarmatae. ea autem Sarmatia, quae sub Septentrione colitur, alba Sarmatia appellatur. versus Oceanum urbs est Ucratis nomine: hanc optimates administrant, divitiasque plurimas suppeditat. opibus facile vincit omnes tum nigrae tum albae Sarmatae urbes. ea regio extenditur usque ad Oceanum, Euphraste sive Infaste nuncupata: huc appellant a Dacia et Germania naves, merces Gallicas et Angli- cas in eam regionem advehentes. ab Tansi usque ad Oceanum Bri- tannicum fuerit iter, ubi longissimum, per eam regionem quae habi- tatur secundum longitudinem, dierum triginta quinque. latitudo su-

ὑπὲρ τῶν Ταναϊῶν χώραν εἶναι μεγίστην, ἀπὸ Σαρματίας ἕως ἐπὶ τῆς Ἀσσυρίων χώραν. Σκυθαὶ γέμονται τῆσδε, ἕασι μὲν αὖν, ὡς ἔμοιγε καταφαίνεται, τὰ ὑπὲρ τῶν Ταναϊῶν χώρα μεγίστη δὴ τῶν τῆς Ἠνρώπῃ κατ' ἄμφω, μῆκος τε, εἴη καὶ πλάτος ἐπὶ μέγιστον διήκουσα. Πέρμοι δὲ οἰκοῦσι τὸ πρὸς Βορρῶν ὑπὲρ τοὺς Σαρμάτας, ἄμοιοι δὲ εἰσι Σαρματῶν, καὶ φωνῇ τὴν αὐτὴν ἔνται. οἱ Σαρμάται τοὺς Περμίους. λέγεται δὲ περὶ Περμίων ταῦτα, ὡς ἔστι γένος ἀπὸ ἄλλου τὸ πλέον τῶν βίον σφίσι ποιούμενον . . .

Καὶ ἡ μέντοι πρὸς ἄκμαρον διήκουσα Σαρματία ἐπὶ τῇ Ἡρασιῶν καλουμένην χώραν διήκει καὶ ἐπὶ τοὺς ταύτη λευκοφόρους Ναζηραίους καὶ ἱερὸν τὸ ἐν τῆσδε τῆς χώρας. δοκοῦσι δὲ γένος τοῦτο εἶναι Γερμανοί, καὶ φωνῇ τῆς αὐτῶν ἐκείνων προσχωρέμενοι καὶ διαίτη. οἰκοῦσι δὲ πόλεις περικαλλεῖς καὶ εὐναρμοσμένας ἕως τὸ κράτιστον. ἔστι δὲ ταύταις ἱερὸν, ἧ δὲ δὲ καὶ τὸ ἐν Ἰβηρίᾳ ἱερὸν κομιζεται καὶ ἐν τῇ Ρόδῃ ἐνοικαῦν Ναζηραίων γένος. ταῦτα γὰρ εἴη τὰ τρία ἱερὰ ἀνά τὴν οὐκονμένην ἕς τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἑκκημένα, δὴ καταφατῆ ἐσσί, τὸ τε ἐν Ἰβηρίᾳ πρὸς τοὺς καύτη C πῶν Λιβύων διαβάντας, καὶ Ἰβηρσιῶν πρὸς τε τοὺς Σαρμά- 20 τας καὶ Σκυθῶν τοὺς νομάδας, αὐταῦ ταύτη ἀγγυ τὸ πα-

9. ποιοῦμενος P   11. ταύτην P   15. δὴ?

pra Tanaim amplectitur regionem maximam a Sarmatia usque ad Assyrios, quam Scythae colunt est quidem, ut mihi videtur, ea regio, quae ultra Tanaim habitatur, longe lateque amplissima. Permi versus Borream supra Sarmatas morantur. Sarmatis finitimi sunt, eius linguae commercio utentes. Permios ferunt gentem esse antiquissimam; vacationibusque vivunt, et plurimam vitae partem eo in studio consumunt, et * * *

Sarmatia versus Oceanum excurrans ad regionem Prussiam dictam se extendit. finitima est Nazaraeis, qui ibi sunt candido amictu gaudentes, et eorum monasterio quod in ea regione situm est. isti homines Germani esse creduntur, quia eorum victum moresque necnon et linguam sectantur. incolunt urbes pulcherrimas et legibus optimis instructas. est his monasterium, quemadmodum Iberis sive Hispanis et Rhodiis, quod Nazaraei inhabitant. nam tria ista monasteria Iesu religionem amplecti in primis per totum orbem, ac contra barbaros ordinata esse, omnibus manifestum esse reor. monasterium namque quod Iberia habet, arbitror Afris ea traicientibus oppositum esse. idem Pruthenorum monasterium opponitur Sarmogetis, necnon Scythis pastoribus, qui et Tartari, ibi in propinquo iam ab antiquo sedes habentibus. Rhodios constat ibi morari, ut resistent Aegyptiis et

λαιὸν φησὶ μὲνός, καὶ Ῥοθίδος δὲ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 τε καὶ Παλαιστίνῃ διὰ τὸν τοῦ Ἰησοῦ τάφον καὶ πρὸς τοὺς
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους.

Προυσίων δὲ ἔχονται Σαμῶται, γένος ἀλιμιόν τε καὶ
 5 οὐδενὶ τῶν περιόικτων ἑμοδλαίτων, οὐδὲ ὁμιγλωσσον. νομίζει
 δὲ τοῦτο τὸ γένος Θεοὺς Ἀπόλλω τε καὶ Ἄρτεμιν· διαίτη
 δὲ χρῶνται τῇ πάλαι Ἑλληνικῇ καὶ ἤθεσι, σκευὴ δὲ τῇ Πρου-
 σίων καρυπλησίᾳ.

Τούτων δὲ ἔχονται Βοῆμοι, τῇ τε Σαμωτῶν δόξῃ τιθέ-
 10 μένοι καὶ τῇ τῶν Γερμανῶν οὐ ἐν τῇ χώρᾳ εαυτῇ ἐνοικοῦν· ὁ-
 τες, σκευὴ τῇ τῶν Παιόνων παραπλησίᾳ ἰσχυρομένοι· ἐνεσθὶ
 δὲ αὐτοῖς μητρόπολις, πόλις εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος,
 Βράγα οὕτως καλουμένη, καὶ πολλοὶ τῆς πόλεως ταύτης οὐ
 πλὴν χρόνος ἐπέε ἐπαύσαντο τῷ πυρὶ καὶ τῷ ἡλίῳ θρη-
 15 σκεύειν, μόνον δὲ ἔθνος τοῦτο τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐκτός γε-
 νόμενον ταῖς ἐγνωμέναις ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι θρησκείαις,
 τῆς τε τοῦ Ἰησοῦ φημί καὶ τῆς τοῦ Μεχμέτεω καὶ Μωσέως·
 ταύτας γὰρ τοὶ σχεδὸν τι ἴσμεν διακατέχειν τὴν τε ἀγνωμο-
 σύνην ὡς τὰ πολλὰ ἡμῖν οἰκουμένην. ἔστι μέντοι, ἢ πυρῶ-
 20 νομαί, καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν Κασπίαν θάλασσαν καὶ τοὺς Μασα- V. 56
 γέτας ἔθνος Ἰνδικὸν ἐς ταύτην τετραμμένον τὴν θρησκείαν P. 71
 τοῦ Ἀπόλλωνος. νομίζει δὲ ἐκείνο τὸ γένος καὶ Θεοὺς εἶ-
 ἄλλους, Δία τε καὶ Ἥραν, ὡς προῖόν τι πρόσω τοῦ λόγου
 δηλωθήσεται.

15. δὴ?

Palæstinis, propter Iesu sepulcrum; etiam ut obstant Asiae barba-
 ris, Rhodi ætatem agunt.

Prussios attingunt Samogetæ, gens robusta, victas ratione et lin-
 gua nulli finitimarum similis. deos venerantur Apollinem et Dianam.
 victas rationem sequuntur quam Græci vetusti tenere; eosdem et
 moribus representant. suppellectilis apparatu imitantur Prussios.

Iis confines sunt Boemi, sequentes superstitionem Samogetarum,
 necnon Germanorum qui ibi colunt. suppellectilis apparatu nihil
 differunt a Pannoniis. metropolim ea gens habet opulentam et po-
 pulosam, quam Pragam appellant. nec multum temporis intercessit
 ex quo ea urbs cessavit colere ignem et solem. sula hæc gens ea-
 rum quæ intra extraque Europam sunt, quas novimus, adhaerescit
 Iesu Mosis Mechmetisque religioni. nam omnes has religiones; quam-
 vis nos in ignorantia tenebris plerumque versemur, gentem istam
 tenere compertum est. est quidem, quemadmodum audio, ultra Cas-
 pium mare et Massagetæ gens quaedam Indica, dedita Apollinis
 cultui. colit et alios deos gens eadem, videlicet Iovem et Junonem,
 ut infra fusius dicetur.

ὑπὲρ τῶν Τάναϊν χώραν εἶναι μεγίστην, ἀπὸ Σαρματίας ἕως
 ἐπὶ τὴν Ἀσσυρίων χώραν. Σκυθαὶ γέμονται τῆσδε, ἕκτι
 μὲν οὖν, ὡς ἔμοιγε καταφραίνεται, τὰ ὑπὲρ τῶν Τάναϊν χώρα
 μεγίστη δὲ τῶν τῆ Ἡρώσῃ κατ' ἄμφω, μᾶλλον τε, φη καὶ
 πλείους ἐπὶ μήκιστον διήκουσα. Πέρμαι δὲ οἰκοῦσι τὸ πρὸς Β
 Βορρᾶν ὑπὲρ τοὺς Σαρμάτας, ὁμοιοὶ δὲ εἶσι Σαρματῶν, καὶ
 φωνῆ τὴν αὐτὴν ἔνται. οἱ Σαρμάται τοὺς Περμίους. λέγε-
 ται δὲ περὶ Περμίων τάδε, ὡς ἔστι γένος ἀπὸ ἄλλης τὸ πλεόν
 τοῦ βίον σφίσι ποιούμενον . . .

Καὶ ἡ μέντοι πρὸς αἰσανὸν διήκουσα Σαρματία ἐπὶ 10
 Ἡρωσίαν καλουμένην χώραν διήκει καὶ ἐπὶ τοὺς ταύτη λευ-
 κοφόρους Ναζηραίους καὶ ἱερὸν τὸ ἐν τῆσδε τῆ χώρᾳ. δοκοῦσι
 δὲ γένος τοῦτο εἶναι Γερμανοί, καὶ φωνῆ τῆ αὐτῶν ἐκείνων
 προσχωρήμενοι καὶ διαίτη. οἰκοῦσι δὲ πάλλης περικαλλεῖς καὶ
 εὐναρμοσμένας ἕς τὸ κράτιστον, ἔστι δὲ ταῦτοις ἱερὸν, ἧ δὲ 15
 καὶ τὸ ἐν Ἰβηρίᾳ ἱερὸν κομιζεται καὶ ἐν τῇ Ρόδῳ ἐνοικαῦν
 Ναζηραίων γένους. ταῦτα γὰρ ἀπὸ τὰ τρία ἱερὰ ἀπὸ τὴν οὐ-
 κνημένην ἕς τὴν τοῦ Ἰησοῦ Θρησκείαν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους
 ἠκημέρα δὲ καταφραγῆ ἔσκι, τὸ τε ἐν Ἰβηρίᾳ πρὸς τοὺς κινύτη
 Στῶν Λιβύων διαβάτας, καὶ Προουσίων πρὸς τε τοὺς Σαρμά- 20
 τας καὶ Σκυθῶν τοὺς γομάδας, αὐτῶ ταύτην ἀγχοῦ τὸ πα-

9. ποιούμενος P 11. ταύτην P 15. δὲ?

pra Tanaim amplectitur regionem maximam a Sarmatia usque ad
 Assyrios, quam Scythae colunt est quidem, ut mihi videtur, ea re-
 gio, quae ultra Tanaim habitatur, longe lateque amplissima. Permi
 versus, Borraam supra Sarmatas morantur. Sarmatis finitimi sunt, eius
 linguae commercio utentes. Permios ferunt gentem esse antiquissi-
 mam; nationibusque vivunt, et plurimam vitae partem eo in stu-
 dio consumunt, et * * * *

Sarmatia versus Oceanum excurrens ad regionem Prusiam dictam
 se extendit. Gnitima est Nazaraeis, qui ibi sunt candido amictu
 gaudentes, et eorum monasterio quod in ea regione situm est. isti
 homines Germani esse creduntur, quia eorum victum moresque nec-
 non, et linguam sectantur. incolunt urbes pulcherrimas et legibus
 optimis instructas. est his monasterium, quemadmodum Iberis sive
 Hispanis et Rhodiis, quod Nazaraei inhabitant. nam tria ista mona-
 steria Iesu religionem amplecti in primis per totum orbem, et contra
 barbaros ordinata esse, omnibus manifestum esse reor. monasterium
 namque quod Iberia habet, arbitror Afris ea tracentibus oppositum
 esse. idem Pruthenorum monasterium opponitur Sarmotis, necnon Sey-
 this pastoribus, qui et Tartari, ibi in propinquo iam ab antiquo se-
 des habentibus. Rhodios constat ibi morari, ut resistent Aegyptiis et

λαιόν φκισμένους, και Ῥοδίους δὲ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ τε και Παλαιστίνῃ διὰ τὸν τοῦ Ἰησοῦ τάφον και πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους.

Προυσίων δὲ ἔχονται Σαμῶται, γένος ἄλκιμόν τε και 5 οὐδενί τῶν περιτοκῶν ἑμοδιαιτῶν, οὐδὲ ὁμόγλωσσον. νομιζτε δὲ τοῦτο τὸ γένος θεοὺς Ἀπόλλω τε και Ἄρτεμιν· διαίτη δὲ χρῶνται τῇ πύλαι Ἑλληνικῇ και ἡθεοί, σκευῇ δὲ τῇ Προυσίῳν καρυπλησίᾳ.

Τούτων δὲ ἔχονται Βοέμοι, τῇ τε Σαμωτῶν δόξῃ τιθέ- 10 μενοι και τῇ τῶν Γερμανῶν οἱ ἐν τῇ γῶρᾳ ταύτῃ ἐνοικοῦν· Δ τες, σκευῇ τῇ τῶν Παίωνων παραπλησίᾳ ἐσκευασμένοι. ἔνεστι δὲ αὐτοῖς μητρόπολις, πόλις εὐδαιμών τε και πολυάνθρωπος, Βράγα οὕτωςι καλουμένη, και πολλοὶ τῆς ἄδλεως ταύτης οὐ 15 πύλῳς χρόνος ἐπει ἐπαύσαντο τῷ πυρὶ και τῷ ἥλιῳ θρησκείαν, μόνον δὲ ἔθνος τοῦτο τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐκτός γε- νόμενον ταῖς ἐγνωσμέναις ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι θρησκείαις, τῆς τε τοῦ Ἰησοῦ φημί και τῆς τοῦ Μεχμέτῳ και Μωσῆος· ταύτας γάρ τοι σχεδόν τι ἔσμεν διακυτέχειν τὴν τε ἀγνωμο- 20 σύνην ὡς τὰ πολλὰ ἡμῖν οἰκουμένην. ἔστι μέντοι, ἢ πυρῶ- νομαι, και τὰ ὑπὲρ τὴν Κασπίαν θάλασσαν και τοὺς Μασσα- V. 56 γέτας ἔθνος Ἰνδικὸν ἐς ταύτην τετραμμένον τὴν θρησκείαν P. 71 τοῦ Ἀπόλλωνος. νομιζει δὲ ἐκείνο τὸ γένος και θεοὺς ἐτι ἄλλους, Δία τε και Ἑραν, ὡς προϊόν τι πρόσω τοῦ λόγου δηλωθήσεται.

15. δὲ?

Paestinis, propter Iesu sepulcrum; etiam ut obisstant Asiae barba-
ria, Rhodi aetatem agunt.

Prussios attingunt Samoetae, gens robusta, victas ratione et lin-
gua nulli finitimarum similis. deos venerantur Apollinem et Dianam.
victas rationem sequantur quam Graeci veteri tenuere; eisdem et
moribus representant. sappellectilis apparatu imitantur Prussios.

Iis confines sunt Boemi, sequentes superstitionem Samoetarum,
necnon Germanorum qui ibi colunt. sappellectilis apparatu nihil
differunt a Pannoniis. metropolim ea gens habet opulentam et po-
pulosam, quam Pragam appellant. nec multam temporis intercessit
ex quo ea urbs cessavit colere ignem et solem. sola haec gens ea-
rum quae intra extraque Europam sunt, quas novimus, adhaerescit
Iesu Mosis Mechemetisque religioni. nam omnes has religiones, quam-
vis nos in ignorantiae tenebris plerumque versemur, gentem istam
tenere compertum est. est quidem, quemadmodum audio, ultra Ca-
spium mare et Massagetas gens quaedam Indica, dedita Apollinis
cultui. colit et alios deos gens eadem, videlicet Iovem et Junonem,
ut infra fusius dicetur.

Καὶ περὶ μὲν τούτων ταύτη ἐπὶ τοσαύτον εἰρησθῶ· Πολά-
 λανοὶ δὲ ἔχονται Σαρματῶν, καὶ τῇ φωνῇ ταύτων νομίζουσι,
 καὶ ἤθεσι δὲ καὶ διαίτῃ τῇ Ῥωμαίων παραπλησίᾳ. Πολά-
 νων δὲ ἔχονται Λιτουάνοι ἐπὶ Εὐξείνιον πόντον καὶ ἐπὶ Σαρ-
 ματίαν καθήκοντες. καὶ οὗτοι μὲν ἢ μέλαινα Πογδανία,⁵
 ἢ ἐν τῇ Λευκοπολίγῃ καλουμένη τὴ βασιλεία ἔχουσι, ἀπὸ
 Λακῶν τῶν παρὰ τὸν Ἰστρον ἐπὶ Λιτουάνων καὶ Σαρμάτας
 Βδιῆκει. γένος δὲ ἐστὶ τοῦτο δοκιμον, ἢ ἂν τις τεκμαίροιο,
 τὴν τε φωνὴν τὴν αὐτὴν ἔμενον, καὶ ἀπὸ παλαιοῦ διψχι-
 σμένον διχῆ τὸ γένος ἐς τυραννίδας καὶ ἡγεμονίας δύο κατέ-
 10 σθη. Λιτουάνους δὲ οὔτε Σαρμάταις εἰσὶν ὁμόλωττοι οὔτε
 Παιόσιν, οὔτε μὴν Γερμανοῖς, οὐ μὴν οὐδὰ Λαξίν, ἰδίᾳ δὲ τὸ
 παραπάν νομίζουσι φωνῇ. ἔστι δὲ αὐτοῖς βασιλεία πόλις
 μεγάλη, τε καὶ πολυάνθρωπος καὶ εὐδαίμων, καὶ δοκεῖ
 τοῦτο τὸ γένος εἶναι τε μέγα τῶν ἀμφὶ τήνδε τὴν χρῶ-
 15 ραν ἐθνῶν καὶ ἀνδρείοτατον, καὶ πρὸς τε τοὺς Προυσίους
 καὶ Γερμανοὺς καὶ Πολάνους διαπολεμοῦν περὶ τε ὄρων τῶν
 Ἐδς τὴν χώραν. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τὸ γένος πρὸς τὰ τῶν Ῥω-
 μιῶν ἔθνη καὶ διαίταν τετραμμένον, σκευῇ δὲ τῇ Σαρματῶν
 παραπλησίᾳ χρωμένους, καὶ τῇ μελαίνῃ Πογδανίᾳ ὁμορὸς τὰ 20
 πολλὰ οὐσα πρὸς τούτους ἀγωνίζεται.

Σαρμάται δὲ φωνῇ διαχωρῶνται παραπλησίᾳ τῇ Ἰλλυριῶν

Haec quidem hactenus. Poloni contermini sunt Sarmatis, quo-
 rum et linguam in usu habent. victus ratione moribusque nihil di-
 screpant ab Romanis. Polonis annexi sunt Lituani, qui et ipsi us-
 que ad Euxinum pontum Sarmatiamque pertingunt. et quidem Pog-
 dania nigra, quae regni sedem habet Leucopolichnam, a Dacis Istrum
 incolentibus ad Lituanos et Sarmatas se prolicat. gentem autem istam
 satis esse probatam vel hinc quis coniciat, quod linguam suam reti-
 nuere. iam olim ea gens in duas partes divisa, partim quidem a
 principibus partim vero a ducibus regitur. Lituaniis, quantum ad
 linguam attinet, nihil convenit cum Sarmatis, cum Pannonis, cum
 Germanis aut cum Dacis: nam quasi peculiarem linguae usum tenent.
 urbs quam regni sedem constituerunt, magna et opulenta populosa-
 que est. apparet facile istam gentem esse maximam omnium quae
 1 in hac regione versantur. fortitudine nulli postponenda creditur,
 strenue praelians adversus Prussios Germanos et Polonos, gentes fini-
 timas, ut suos tutetur fines. sequitur mores et victus rationem Ro-
 manorum; suppellectilis apparatu nihil a Sarmatis differunt. cum
 autem fere undique nigram Pogdaniam attingant, plerumque adversus
 eius regionis incolas pugnas ciere solent.

Sarmatarum lingua similis est Illyriorum, Ionium ad Venetos us-
 que accolentium. utri autem horum vetustatis praerogativa gaudeant,

τῶν ἐς τὸν Ἴόνιον παροικούντων ἐς τοὺς Ἑνετούς. ἐπότεροι μὲν τούτων παλαιότεροι, καὶ τὴν ἑτέρων ἐπότεροι τούτων χώραν ἐπινέμονται, ἢ Ἰλλυριοὶ ἐπέκεινα τῆς Εὐρώπης διαβάντες Πολαίαν τε καὶ Σαρματίαν ᾤκησαν, ἢ Σαρμάται δὴ ἐπὶ ταύτῃ 5 τοῦ Ἰστρου γενόμενοι τὴν τε Μυσιάαν καὶ Τριβυλλῶν χώραν καὶ δὴ καὶ Ἰλλυριῶν τῶν πρὸς τὸν Ἴόνιον ἄχρι δὴ Ἑνετῶν ᾤκησαν, οὔτε ἄλλου τινὸς ἐπυθόμεν τῶν παλαιότερων διε- D ξιόντος, οὔτ' ἂν ἔχοιμι πάντῃ ὡς ἀληθῆ διασημηνασθαι.

Ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ Σκύθας τοὺς νομάδας, ὃ δὴ γένος μέ- 10 γιστόν τε καὶ ἰσχυρόν καὶ γενναϊότατόν ἐστιν, οἷον οὐδενὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν παραβάλλειν, ἂν μὴ πολλαχῆ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην κατὰ τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἰσκαδασμέ- 15 ῶν ἄλλῃ τε τῆς αὐτῶν βασιλείας ᾤκισθη, ὡς τῇ ἐπιδρομῇ τὰ πολλὰ χρησάμενον. ἢ δὴ χώρα ἤρθεσκετο, ταύτῃ ἐναπολει- 20 φθὲν ᾤκησεν. εἰ μὲν οὖν εὐφρόνει κατὰ ταύτῃ, τὴν αὐτὴν ἐνοικοῦν χώραν, καὶ ὅφ' ἐνὶ γένοιτο βασιλεῖ, οὐδένας οἱ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ ἐνίσταντο ἂν, ὥστε μὴ συνομολογεῖν αὐτῷ. P. 72 τῶν δὲ ἀπανταχῆ τῆς Ἀσίας ἐπινεμόμενον καὶ ἐν τῇ Εὐρώ- 20 πῃ, ἐπὶ τῇ Θυράκῃ τε καὶ ἐπὶ τὸν Βόσπορον ἐνοικοῦν, ἀπώ- 20 κισται τῆς σφῶν αὐτῶν βασιλείας τῆς ἐς τὸ Οὐρδάν. οἱ μὲν οὖν ἐς τὸν Βόσπορον τὴν ταύτῃ χώραν ἐπινεμόμενοι καὶ τὴν ὄμορον λεηλατοῦντες, τὴν τε Τζαρκάσων καὶ Μιγκρελίων καὶ

14. ταύτῃ τῇ ἐναπ. P

et utri alterorum regionem teneant, Illyriam in istam Europae partem recedentes Poloniam et Sarmatiam incoluerint, an Sarmatae ad haec Iatri loca adeuntes Mysiam et Triballorum Illyriorumque regionem, qua versus Ionium patet usque ad Venetos, inhabitaverint, neque quenquam audiivi veterum commemorantem, nec ipse possum ea quam verissime explicare.

Redeo nunc ad Scythas nomades; quae gens numero fortitudine, necnon generositate, si comparationem facere libuerit, facile omnibus per orbem gentibus superior est, nisi quod per Asiam et Europam dispersa et nunc in alia regione a regno remota habitet, ut quae incursionibus faciendis invigilet, et in ea regione morari, quae forte arriserit, in animum inducat. si ea gens concordiam inter se celebraret, unamque regionem regemque amplecterentur, non arbitrari aliquam gentem in toto orbe adeo ferocem esse viribus, quae Scythis bellum indicere auderet. nunc autem cum undique per Asiam et Europam, necnon per Thraciam usque ad Bosphorum dissipati habitent, quam longissima a sua regia submoti cernuntur. qui regionem, quae se ad Bosphorum pandit tenent, finitimis Tzarcasis et Mincrellis Sarmatisque multa negotia facessunt praedis agendis. abducentes igitur

Σαρματῶν, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμενοι ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἐπὶ Καρόαν πόλιν καὶ ἐς τὴν Μαιώτιδα καλουμένην λίμνην ἀπάγοντες, ὀλίγου τε αὐτὰ ἀποδιδόμενοι τοῖς τε Ένετῶν καὶ Ἰανυῶν ἀμπόροις, ὅστω δὴ βιοτεύουσι. Σκύθαι δὲ Βοὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπὶ ἁμαξῶν τε καὶ ὑποζυγίων τὸν βίον ποι- 5
 V. 57 οὔρουνοι, γάλακτι τὰ πολλὰ ἔππων τε καὶ τὰ κρῖα διαχρώμενοι, ὅτε σίτην ὅτε κριθῆ καταφανεῖς εἰσὶ διαχρώμενοι, μελίγη δὲ τὸ πλεόν καὶ συκάλῃ, λιναῖς τε ἐσθῆτας φρεοῦντες ἐς τὸν τῶν λίθων ἔλβον εὐδαιμονέστατοι καὶ πλουσιώτατοι νομίζονται. τόξοις δὲ χρῶνται, τὸ σύμπαν εἰπεῖν, καὶ ἕψσει 10 βαρβαρικοῖς, καὶ θυροτοῖς τοῖς τῶν Σακῶν παραπλησίοις, πῖλοις δὲ τὰ πολλὰ χρῶμενοι, οὔτε ἤ περὶ Σαρματίαν ἀκούοντες, οὔτε ἱματίους ἀπὸ ἑρῶν, ὅτι μὴ λινοῖς νομίζουσι. διήκει δὲ ἡ ἀγορὰ τούτων τῶν Σκυθῶν καὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐπὶ ὁδὸν πεντεκαιδεκά ἡμερῶν, ὥστε ἐπινέμεσθαι τὴν χώραν ἐς 15 τὸ ἐπιτηδεύεσθαι σφίσι καταστάνας, καὶ κατ' ὀλίγους διε- C σκεδασμένοι, ἐφ' ἑκατέρου πλεονίον καθιστάμενδιν ἐφ' ἑνός τὴν τε ἀγορὰν ποιοῦνται ἐπὶ μῆμιστον, καὶ διατέρονται τὴν χώραν, τοῖς ὑποζυγίοις ἄφθονον παρεχόμενοι, καὶ αὐτοὶ τε ἐς τάξιν τὴν ἀρίστην ὑπὸ σφῶν νομιζομένην καθιστάμενοι. κατ' 20 αὐτὸν δὲ μόνον τὸν βασιλέα καὶ τοὺς τάσῃ ἀρίστους ἐπὶ κύκλους καταστάνας, καὶ περιόδους κοινοῦμενοι, βασιλεῖα τε πω-

2. Καρόαν R

3. ἀποδόμενοι P

12. ἦ] ἦ οἶ?

inde mancipia plurima pergunt ad Bosphorum et ad urbem Carcam. postea agentes mancipia ad Maecotim paludem, ea parvo aere vendunt Venetorum et Ianuensium mercatoribus. hunc vitae modum tenent. at Scythae, qui morantur in Agora, plaustris et iumentis vehuntur. lacte plerumque, etiam equina carne victitant. nec framenti nec hordei usus apud hos, quod sciam, frequentatur: veram quantum panico et ficis. chlaenis sive lineis vestibus vestiuntur. quantum ad margaritas lapidesque pretiosos pertinet, feticissimi et ditissimi censentur. sagittae eorum, necnon gladii barbariem redolent. scuta habent qualia gestant Daci. pileis autem plerumque utuntur, neque * * * * * qua attingunt Sarmatiam: neque vestitus ipsis est ex filis contextus, verum ovium vellera indaunt. Agora Scytharum magnique eorum regis patet itinere quindecim dierum. itaque regione fruentur, qua ipsis commodissimum visum fuerit. quidam numero pauci, dispersi ab utroque latere unum habentes ducem, Agoramque faciunt longissimam et regionem depascunt, iumentis larga praebentes pabula. reliqui in eum ordinem rediguntur, qui penes ipsos optimus esse creditur. nam regem solum regni que proceres circulo circumdant; munimenta que facientes, regiam sedam regi praebent ex lignis compa-

ρέχουσι τῷ βασιλεῖ ἀπὸ ξύλων κατασκευασμένα. ἐπιδικλόμα-
νοι δὲ εἰς μοῖρας ταύτην σύμπασαν τὴν ἀγορὰν, ἄρχοντας τε
ἐπιτοῦσι τούτων, καὶ ἐπιστὰν παραγγέλλη βασιλεὺς, χωρεῦσιν
ἐφ' ὃ τι ἂν γένηται χρεῖα.

- 5 Τότε μὲν οὖν ὡς ἐστρατεύετο Τεμῆρης ἐλαύνων τὸν τῆς
Ἀσίας στρατὸν, καὶ ἐλύθοντο ἐπὶ σφῶς στρατευόμενον, βασι- D
λεὺς μέντοι τὴν τε ἀγορὰν σύμπασαν εἰς στρατὸν ποιησάμε-
νος ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ πολλοὺς τὸ βῆρος ποιησάμενος καὶ
αὐτὸς μὲν ταύτην ταξάμενος ἔτεο ὁμοίως ἐπὶ τοὺς πολεμῆσας,
10 μοῖραν δὲ προέπειψε τὴν κέρουσον καταληραμένους, ἧ ἔμελλε
διαπορεύεσθαι Τεμῆρης ἢ βασιλεὺς, καὶ διακωλύσασαι ἐπέλεεν
ὅποι δύναιτο ὡς κράτιστα μαχόμενος τῷ Τεμῆρη. οὗτος μὲν
δὴ παραλαβὼν τὴν μεθ' ἑαυτοῦ μοῖραν Τεμῆρης δὲ ὡς
ἐπήει τὸν στρατὸν, εὐθὺς Τυραΐδος ἐπορεύετο, ἐν δεξιᾷ ἔχων
15 τὸν Καύκασον. ἐκεῖ δὲ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Σχυθικὴν, εὐρε τοὺς
Σχυθας ἐστρατοπεδευμένους. καὶ ὡς ἤσθησαν ἐπίοντα, πα- P. 73
ρετάσσοντο ὡς εἰς μάχην. καὶ αὐτὸς τε ἀντιπαρετάσσεται,
καὶ μάχην μὲν τινα ἐποίησαντο ἐν τῇ παρόδῳ, καὶ οὐδὲν
πλέον ἔσχε Τεμῆρης ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. μετὰ δὲ, ὡς ἐπη-
20 λίσασα, τῇ ὑστερικᾷ αὐτῆς παρετάσσεται, καὶ ἀμαχέσαντο καὶ
ἐξεκρούσαντο αὐτὸν, ὥστε μηδ' ὀπωσοῦν ἐξεῖναι αὐτὸν παριέ-
ναι εἶσα καὶ ἐσβάλλειν εἰς τὴν χώραν. καὶ αὐτοῦ τε διέ-

B. βῆθος?

gibus praeparatam. deinde partientes Agoram hanc universam in
quasdam partes, singulis magistratus seu duces praeficiunt; et quando
imperaverit rex, confestim omnes advolant imperata facturi.

Ea igitur tempestate cum Temires ductaret Asiæ exercitum, Scy-
thæque intelligerent eam adversum se hostiliter proficisci, rex uni-
versa Agora in exercitum allecta, imponens onera plaustris, propriis
viribus hosti obviam procedebat. exercitus partem praemiit ad pro-
occupandas angustias montium, qua traducturas exercitum Temires
erat. hos inivit fortiter resistere hostibus, eos aditu prohibentes.
qui dicto audientes fuere. Temires accedens exercitum recta versus
Tanaim movebat, a dextra habens montem Caucasum. ubi autem
irruit in Scythiam, deprehendit Scythas castrametatos esse. qui ut
acceperunt adventum Temiris, aciem instruunt, praefici copiam facturi.
ipse quoque Temires subs in aciem educebat. tandem in angustis
commisere praelium: non tamen vicit Scythas Temires, verum
propemodum aequo Marte est pugnatum. dehinc cum receptui crederent,
die postero iterum ad praelium accingebantur. adeo autem
fortiter dimicarunt Scythae ut pellerent Temirem, planeque ut de-
speraret se in ipsorum regionem intrare posse. clades maxima ibi

φθειρε τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ οὐκ ὀλίγους ἐπὶ τῶν Σκυθῶν. μετὰ δέ, ὡς οὐχ οἶός τε ἐγένετο εἰσω παρελθεῖν διακωλυόμενος, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν καὶ ἀνεχώρει ἐπ' οἴκου.

Β τοῦ δὲ ἐπιγινόμενου θέρους στρατιῶν ὡς μεγίστην συλλέξας, καὶ ἐπὶ Αἴγυπτον ἐν νῆ ἔχων στρατεύεσθαι, μετὰ δὲ συστρέψας, ἤλαυνεν αὐθις ἐπὶ Σκίθας, σταθμούς ἐλαύνων ὡς μεγίστους. καὶ ἐφθη τε δὴ ἐσβαλὼν ἐς τὴν Σκυθικὴν, καὶ συνέμειξε μοῖρα τινὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἔφοδον ἐπειγομένους, καὶ συμβαλὼν αὐτῇ ἐτρέψατο. οὐ μέντοι γε ἀπεγένετο, ὃ τι καὶ ἄξιον λόγου, ἐν ταύτῃ τῇ συμβολῇ. οἱ γὰρ δὴ Σκῦθαι μέγιστον δὴ τοῦτο ἔχουσι ἀγαθόν· ἐν τῇ τροπῇ συστρεφόμενοι αὐθις ἐλαύνουσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὐδέν τι κατὰ τὴν τροπὴν χαλεπὸν ὑφιστάμενοι. μετὰ δέ, ὡς ἐπὶ τὸν βασιλέα

Γ Σκυθῶν ἤλασε, παρετάξατό τε εἰς μάχην, καὶ οἱ Σκῦθαι νυκτὸς ἀπεχώρουσι ὡσεὶ σταδίου εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ὡς δὲ ἐπὶ Τεμήρης διημερεύων ἐπήλαυνε νυκτός, αὐθις ἀπεχώρουσι οἱ Σκῦθαι, ὥστε δὴ ταῦτα ποιούμενος ἔκαμνε τῷ Τεμήρηι ὁ στρατός, καὶ προσκαλεῖτο ἐς μάχην τῶν Σκυθῶν βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα στρατοπεδευσάμενος ἐς τὴν ὑστεραίαν παρετάξατο κατὰ ἴλας. Τεμήρης δὲ παρετάσσετο ἐπὶ πολὺν

9. αὐτῶν?

Temiris exercitui illata est a Scythis. deinde cum non posset superare angustias, exercitum abduxit et domum reversus est. aestate autem insequenti conscribens exercitum quam potuit maximum, bello petere Aegyptum statuit. postea inito consilio transversis itineribus peragens cursus quam maximos, omnem belli tempestatem in Scythas denuo vertit. et quidem sua celeritate Scythas praeveniens Scythiam ingressus est; et dimicans cum iis qui ad angustias tutandas properabant, eos vertere coegit: neque id flagitium militiae ducitur. ita habent mores. Scythae namque maximam istam commoditatem habent, ut in fugam se convertere possint praeliumque cum hoste reintegrare, nihil interim periculi in fuga sustinentes. deinde cum Scytharum regem infesto animo peteret, longius progressus est, et ad praelium suos instruebat. Scythae eludentes Temiris consilium, nocturno itinere profecti sunt a castris eius stadiis circiter centum et viginti. horum vestigia toto die secutus Temires, tandem eos assecutus est. quemadmodum igitur antea, sic et nunc noctu discedunt Scythae. itaque insequendi studio graviter affligebatur Temiris exercitus. hinc motus Temires Scytharum regem ad praelium provocat. Scythae castra locantes eo die qui sequebatur, ordines explicant aciemque contra Temirem dirigunt, in turmas collecti. Temires et ipse suos in aciem educit: aciem mediam occupat ipse. in dextro cornu Chaidarem cum Massagelis ponit. in sinistro cornu filium

τὰ βάθος, ἔχων ἐπὶ τὸ δεξιὸν Χαϊδάρην σὺν τοῖς Μασσαγά-
 ταις, ἐπὶ δὲ τὸ εὐώκνον τὸν παῖδα αὐτοῦ Σαχροῦχον σὺν
 τοῖς Πέρσαις τε καὶ Ἀσσυρίοις, καὶ Χαταϊῶν ὅσοι εἶποντο. Δ
 ἐπεὶ δὲ συνέμισγον ἀλλήλοις τὰ στρατεύματα, καὶ ἐμάχοντο.
 5 μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης οὐδὲν τι πλέον ἔσχον οἱ Σκύ-
 θαι. μετὰ δέ, ὡς ὠσόμενοι εἶχοντο τοῦ ἔργου ἐντονώτερον
 οἱ Σκύθαι, οὐδ' ὡς ἐτρέψαντο τὸν Τεμήρηω στρατὸν, ἀπε-
 τράποντο, καὶ ἀπέβαλον ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὐκ ὀλίγους. καὶ
 ἔπεσον ἀπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν Περσῶν οὐκ ὀλίγοι. ὕστερον
 10 μέντοι, ὡς οὐδὲν ἔπρασον Σκύθαι μαχόμενοι τῷ Τεμήρηω
 στρατῷ, ἤλαυνον ἐς τὸ πρόσω ἐχόμενοι, ὡς ἐντὸς τῆς χώρας P. 74
 τοὺς πολεμίους ἀποληψόμενοι. ὁ μέντοι Τεμήρης συστραφεῖς
 ἤλαυνέ τε αὐτὸς τὰ ἔμπαλιν γενομένους, καὶ πῶς ἔφθη ἐς τὸν
 Τανναῖν ἀφικόμενος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τὴν Ἰβηρίαν τὴν ἐν
 15 τῇ Ἀσίᾳ ἀφικόμενος ἀπεχώρει διὰ τῆς Κολχίδος, τὸν Φᾶσιν
 αὐτοῦ διαβάς ποταμὸν, τὸν ἀπὸ Κανκάσου ἔχοντα. ἐπὶ Εὐ-
 ξεινον πόντον. ἐσβαλὼν δὲ ἐς τὴν Ἀρμενίων χώραν ἀπήλαυ-
 νεν ἐπὶ Χερίης. ἀπεπράγη δὲ οὕτω αὐτοῦ τὸ στρατεύμα ἐς
 τὴν ἐπὶ Σκύθαις ταύτην ἔλασιν. τῷ δὲ τρίτῳ εἶτι παρα-
 20 σκευασάμενοι οἱ Σκύθαι ὡς ἀμυνόμενοι βασιλεῖα Τεμέρη,
 ἤλασαν τε καὶ ἐπέδραμον χώραν τὴν ὑπὲρ τοὺς Ἀσσυρίους.
 ἐπρεσβεύετο μὲν οὖν ὕστερον περὶ σπονδῶν πρὸς τε τὸν βα-

7. καὶ οὐδ'?

18. ἐπεπράγει?

19. ταύτης P

suam Saruchum curare iubet. hinc additi sunt Persae Assyrii et
 Chatagii, quotquot militantem Temirem sequebantur. cum iam utrin-
 que satis instructi exercitus concurrissent, tandem vehementi praelio
 commisso Scythae nequaquam victoria potiti sunt. proinde quasi vi
 propulsaturi hostem, cooriuntur in Temiris exercitum. cum autem ne
 sic quidem coepta succederent, fugam ineunt, plurimis in eo praelio
 desideratis. Persae quoque non pauci ceciderunt. postea cum prae-
 liando nihil efficerent contra Temiris exercitum, circumducere parant
 hostes, ut eos intra regionem concludant. verum Temires cognitis Scy-
 tharum insidiis sententiam mutavit, atque ex infesta regione copias
 ducere instituit, priorque ad Tanaim pervenit. postea in Iberiam
 Asiae delatus iter per Colchiden intendit, transito fluvio Phaside, qui
 ex Caucasio monte fluens vadit in Euxinum pontum. tandem cum
 attigisset Armeniam, maturato itinere Cheriam venit. exercitus vero,
 quem armatum in Scythas moverat, graviter afflictus est. anno ab-
 hinc tertio Scythae ad arma convolant, et ulturi temeritatem Temi-
 ris impetum dederunt in regionem quae supra Assyrios colitur. Temi-
 res rei acerbitate coactus legatos misit qui peterent pacem. pro-
 mittebat rex Temires, si pax daretur et in foedus reciperetur, se af-

οὐδὲ τοῦ Ὀδίσου καὶ πρὸς οὐμπασαν τὴν ἀγορὰν, ἐπιγαμίαν
 τε ὑπεσχυνόμενος, καὶ σπονδάς τε ἐποίησαντο ἐφ' ᾧ ξένους
 τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις.

Ὡς δὲ τὰ πρὸς τοὺς Σκύθας καθίστη, ἤλθονεν ἐπὶ Συ-
 ρίαν κοίλην. ἐλάσας δὲ ἐπὶ Δαμασκὸν τὴν τε πόλιν ἐπολιόρ-
 κει, καὶ μηχανὰς προσφέρων τῷ τείχει εἰλέ τε κατὰ κράτος
 τὴν πόλιν καὶ ἠνδραποδίσατο, πόλιν μεγίστην δὴ τότε οὖσαν
 καὶ εὐδαιμονεστάτην, καμήλους τε ἐντεῦθεν ἀπήγαγεν ἐς οὐτα-
 κισχιλίους τὰς πάσας. ἔλθον δὴ μέγιστον ἐν ταύτῃ τῇ πόλει
 ληισάμενος ἀπήλθονεν ὀπίσω ἐπ' οἶκον, λείαν τε πολλὴν καὶ 10
 εὐδαίμονα ἀγόμενος. ἐπηρεσβένετο μέντοι καὶ πρὸς τὸν τῆς
 C Μέμφιος βασιλεῦ, Σουθδάνου οὖτω δὴ ἐξόχως καλούμενον, καὶ
 ἡξίου κοίλης Συρίας ὑποχωρῆσαι οἱ, ὥστε ἐς σπονδίας τε ἔ-
 ται ἀντὶ καὶ εἰρήνην ἐπὶ τούτῃ ποιῆσθαι. ὡς δὲ προπέμ-
 ποντι οὐ προεχάρει, ἤδη παρασκευασάμενος, ἐλὼν τε καὶ 15
 ἀνδραποδισάμενος τὴν Δαμασκὸν πόλιν εὐδαίμονα, ἀπεχώρει
 δι' αἰτίαν ἦν τινα ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ἰὼν σημανῶ.

Ὁ δὲ τῆς Μέμφιος βασιλεὺς χάριτας τε ἄρχει σὺν ὀλίγης
 καὶ εὐδαίμονος· ἀπὸ Ἀράβων ἀρξάμενος Συρίαν τε κοίλην
 καὶ Παλαιστίνην καὶ οὐμπασαν δὴ Αἴγυπτον ὑφ' αὐτῷ ἔχει. 20
 βασιλεὺς δὲ καθίσταται τῆς Μέμφιος καὶ τῆς ἰσχυρῆς τῆσδε
 τρούφου τοῦδε. ὅσοι τῶν ἀνδραποδῶν ἕρετῆς αὶ μεταποιούν-

2. ὢν P

finitatem iuncturum cum rege Odiseo et cum universa Scytharum Agora. foedus ergo ictum est, quo habebantur esse amici hospitesque inter se.

Compositis rebus in hunc modum Scythiis, Coelesyriam subigere aggressus est. adortus est Damascum, eamque urbem obsidione artavit. admovens deinde muro machinas bellicas, captam vi foede diripuit, cum fuisset urbs maxima et felicissima opibus. hinc abduxit octo milia camelorum. raptis opibus plurimis ex ea urbe, praesda multa et diviti oneratus, domum remeavit. legatos quoque dimisit ad Soldanum regem Memphis, cum huiusmodi mandatis, regem Temirem postulare ut sibi tradat Coelesyriam: quod si fecerit, bellum pace se metaturum. ut ista legatio irrita fuit, armata manu cepit et diripuit Damascum, urbem opibus vigentem. tandem discessit ea de causa quam infra trademus.

Rex Memphiticus regioni imperat unipissimae: ab Arabibus incipiens Coelesyriam, Palaestinam, nec tamen universam, et Aegyptum suo imperio moderatur. ascendit autem ad hoc insigne decus Memphitici regni tati ex causa. quotusquisque de municipiorum grege in ista regione virtuti adhaeret, a rege in militum ordinem transfertur.

ται ἐν ταύτῃ τῇ χώρῃ, ὑπὸ βασιλείᾳ καθίστανται ἐς τοὺς D
 ατρατιώτας. εἰσὶ δὲ οὗτοι δαρυφαροῦντες βασιλέα, ἀμφὶ
 τοὺς διαμυρίους, Μαμαλονίδες καλούμενοι· ἀπὸ ταύτων δὲ
 ὄσοι ἐπίσημοι ἐπὶ τὸ καταργᾶσθαι ὀτιοῦν τῶν ὑπὸ βασι-
 5 λέως τεταγμένων, οὗτοι ἐς τὰς ἀρχὰς κατὰ βραχὺ καθιστᾶν V. 59
 μται ἐπὶ μείζον χωραῖσι τύχης ἅμα κατὰ βασιλείᾳ, καὶ ἐς
 τὰ πρῶτα τιμῆς ἐξισοῦμενοι ἐπὶ τὰς καλουμένους Μελικαμη-
 ράδας καθίστανται, ἀφ' ὧν δὲ τῆς χώρας ἐπ' αὐτὴν ἤδη
 χωροῦσι τὴν βασιλείᾳ χώραν, καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Μέμφιος
 10 ἀρχὴν καὶ συμπόσης τῆς τοῦ Αἰγύπτου Ἀραβίας τε καὶ Πλα-
 λαιστίνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, ὅσαι ὑπὸ τούτῳ τῷ βασιλεῖ
 τῆσσι τῆσσι. Μελικαμηράδες εἰσὶν ἀρχαὶ ἐς τὰς πόλεις τὰς P. 75
 ὑπὸ τῆσσι τὴν βασιλείαν ἐπισήμους, ἀρχαντες καθιστάμενοι
 ὑπὸ βασιλείᾳ. τὴν δὲ πόλιν ταύτην τῆς Μέμφιος μεγίστην
 15 δὲ πασῶν τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην πόλεων ὅσας τὴν ἄλλην
 εὐδαιμονίαν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων. ὅ τε γὰρ περὶ βάλος
 ταύτης τῆς χώρας ἐς ἑπτακοσίους μάλιστα σταδίων διήκων.
 εὐνομεῖται δὲ κάλλιστα πασῶν δὲ ὧν ἡμεῖς ἴσμεν πόλεων.
 οἰκίας δὲ ἔχειν κάλλιστος λέγεται ἐς τὰς πενήκοντα μυριά-
 20 δας. ἔσθ' δὲ διὰ μέσης τῆς πόλεως Νεῖλος ποταμὸς, κράτι-
 στον ὕδωρ παρεχόμενος, ἔδων ἀπὸ Ἀργυροῦ ὄρους. Αἰγυ-
 πτιαν δὲ σύμπασαν ἀρδεύει ἐς τὰ κάλλιστα κατὰ τὰς διαόρυ-
 χας ὑπὸ τῶν ἑκατακτῆ χωρῶν κατεσκευασμένων, ὥστε τὴν

hi deinde regis satellites habentur, numero bis mille, et Mamaluki-
 des nominantur. ex illorum numero quotquot peregrini sunt, ad regis
 officia perficienda ordinantur. hi paulatim etiam ad magistratus di-
 gnitatem ascendentes meliorem tandem assequuntur fortunam, et a
 rege in maximo honore habiti praeficiuntur illis qui Melicamaridae
 nuncupantur. ex quorum regione illico perveniunt ad regionem re-
 gis et ad Memphiticum regnum et ad imperium Aegypti Asiaeque,
 necnon ad alios magistratus, qui sub isto rege sunt. Melicamaridae
 sunt principes vtri, qui a rege creati praeficiuntur insignioribus op-
 pidis. urbs Memphis (quae et Alcairam) magnitudine hominumque
 multitudino totius orbis urbes facile exuperat. urbis eius ambitus
 amplectitur septingenta stadia. nec novi urbem quae melioribus gu-
 bernetur legibus. quinquaginta myriades pulcherrimarum domorum
 habet. urbem mediam intersecat Nilus fluvius, aquam optimam et
 saluberrimam ministrans, ex monte Argyro scaturiens. universam
 Aegypti regionem pulcherrime rigat, fossis, quae singulis locis fiunt,
 admissus hinc terra ea ubique commodissime humectari potest. re-
 ligionem istam tenent Monothelitae et Iacobitae, gentes haud exiguae.

Β χώραν ἀρθεύειν επιτηδεύως ἔχειν. οἰκοῦσι δὲ ταύτην τὴν
 χώραν Μονοθελῆται καὶ Ἰακωβῆται, ἔθνη τε οὐκ ὀλίγα, καὶ
 τῶν ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ Θρησκείαν τελούντων τε καὶ
 φρονούντων ἄλλων ἄλλη, οὔτε κατὰ τοὺς Ῥωμαίους οὔτε
 κατὰ τὰ Ἑλλῆσι θεδογμένα ἐς τὴν Θρησκείαν φρονούντες. 5
 ἀλλ' ὅσοι μὲν εἰσὶν Ἀρμένιοι πλεῖστοι ἀνὰ τὴν χώραν ταύ-
 την, Μονοθελῆται δὲ καὶ Ἰακωβῆται καὶ Μανιχαῖτι πάμπολ-
 λοι. διήκει δὲ ἡ χώρα τοῦ τῆς Μέμφιος βασιλέως ἀπὸ Λι-
 βύης ἔσπε κόλιν Χαλεπίην οὕτω καλουμένην κατὰ τὴν Ἀσίαν
 τομιζεται δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνων 10
 καὶ ὑπὸ τῶν τῆς Λιβύης καὶ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ
 C ἀρχιερέων τε τὰ ἐς τὴν Θρησκείαν αὐτῶν καὶ τὰ ἐς τοὺς νό-
 μους τοῦ Μεχμέτιω, παμπόλλων αὐτοῦ ταύτη διδασκομένων
 τοὺς τῆς Θρησκείας αὐτονόμους, καὶ ὡς ἀπὸ τῶν παλαιοτέ-
 ρων ἀρχιερέων τε ἐνομοίθη, καὶ γράμμασι τοῖς τούτων ἀπο- 15
 δεικνυσθαι ἀκριβέστατα δὴ τὸν τοῦ Μεχμέτιω νόμον. τὸν
 δὲ τάφον Ἰησοῦ κατὰ τὴν Παλαιστίνην κατέχοντες μέγα τε
 ἀποφέρονται κέρδος, καὶ ἄρχοντες μέγιστοι δὲ τοῦ βασιλέως
 οἴκου ἐς φυλακὴν τοῦ σήματος καθίστανται. διήκει δὲ Αἴ-
 γυπτος ἀπὸ Τύρου τῆς Ἀλεξανδρείας ἔσπε Ἰτουραίαν χώραν, 20
 ἐπὶ σταδίους μάλιστα πη . . . ὁ δὲ Νεῖλος ὁ τῆς Αἰγύ-
 πτου ποταμὸς ἐκδιδὸς ἐς Θάλασσαν πρὸς Βορρᾶν ἄνεμον κατὰ
 Ἀλεξανδρείαν τῆς Αἰγύπτου. ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ Παλαι-

1. ἀρθεῖν R

religionem quidem Iesu filii dei se tenere dicunt: at plurimum ipsi
 inter sese dissentiunt. nec consensum praestant in religionis negotio
 vel Graecis vel Romanis. plurimi Armeni in regione ista etiam Mo-
 nothelitae et Iacobitae, necnon plurimi Manichaei habitant. exten-
 ditur autem Memphitici regis regio a Libya usque ad Chalepiam ur-
 bem Asiae. plurimae in Asia et Africa Europaque gentes veneran-
 tur istum regem ut sacerdotem in iis quae ad religionem et Mech-
 metis legem spectant. plurimi namque isthic haerent qui operam
 dant Mechmetis legibus discendis. etiam ab antiquis sacerdos habi-
 tus est, ut qui eius gentis litteris Mechmetis leges acutissime expla-
 nare posset. sepulcrum Iesu sub potestate istius regis in Palaestina
 situm est, unde plurimum lacri ei accedit. custodiae huius sepulcri
 viri de familia regis illustrissimi destinantur. extendit se Aegyptus
 ab Alexandria et Tyro usque in Ituream regionem stadiis maxime 83.
 Nilus autem fluvius Aegypti exbauritur in mare versus Boream ven-
 tum, iuxta Alexandriam Aegypti. hinc incipit Palaestina, tendens us-
 que ad Coelesyriam. in hac regione Iesu celebratur sepulcrum, si-

στὴν διήκουσα ἔσται ἐπὶ κοίτην Συρίαν. ἐν ταύτῃ δὲ ἐστὶ τὸ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ σῆμα, κατὰ τὴν Ἱεροσολύμων πόλιν, ἣ δὲ κατέσκαπται. καὶ αὐταὶ μὲν παράλται χώραι· κοίτη δὲ Συρία διήκει ἐπὶ Ἀραβίαν ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν τῷ 5 πρὸς ἕω ἴοντι. διαβάντι δὲ τὴν θάλασσαν ψάμμος τε δέχεται αὐτοῦ ταύτῃ διαπορευομένων ἐπὶ τὸ σῆμα τοῦ Μεγμέτεω. αὕτη δὲ ἡ χώρα βασιλέως τῆς Μέμφιος οὖσα, πρὸς δὲ καὶ ἡ Φοινίκη. δύναμις δὲ ἐστὶ τῷ βασιλεὶ τῶδε κατὰ θάλασσαν ἀξιόχρεως, ἔνθα δὲ ἐπίσταται Σάμος· πλοῖα τε 10 καὶ τριήρεις ἐκ ταύτης κατασκευάζει. Κύπρον τε ὑπηγάγετο, καὶ ἐπὶ Ῥόδον καὶ Κύπρον πέμψαι τὰ τε πλοῖα καὶ στρατὸν σὺν αὐτοῖς. διαπλεύσας δὲ τὴν τε πόλιν ἐπολιόρκει, καὶ τὴν νῆσον ληισάμενος προσέβαλέ τε τῷ τελεῖ ἐπὶ ἡμέρας P. 76 ἰκαναίς· καὶ ὡς οὐδὲν προουχῶρει ἡ τῆς πόλεως αἰρεσις, ἀπε- 15 χώρησεν ἐπ' οἴκου. τὴν μέντοι Κύπρον ὑπηγάγετο, καὶ τὸν τε βασιλέα Κύπρον ἄγοντα ὤχετο· ἀφ' οὗ δὴτα χρόνου φόρον τε ἀπάγει ἡ Κύπρος τῶδε τῷ βασιλεὶ. δοκεῖ δὲ ἡ νῆσος, αὕτη ὑπὸ τόνδε γενέσθαι τὸν βασιλέα τὸ παλαιόν. Κελτοὶ V. 60 δὲ ὡς ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ σῆμα, δουλωσά- 20 μνοι τὴν τε νῆσον ταύτην ὑπηγάγοντο σφίσι, στόλον ἐπαγόμενοι καὶ δύναμιν ἀξιόχρεων. ἣ καὶ Ἑνετοὶ Ἀμαρίην πόλιν εὐδαίμονα χειρωσάμενοι ἐπὶ συχνὸν τινα χρόνον διακατεῖχον, ὀρμητήριον τῆς πρὸς Αἴγυπτον ἐμπορίας αὐτῶν. καὶ τὸ ἐν-

10. ἐκ ταύτης κατασκευάζει om nonnulli libri

17. ἐπάγει P

tum in urbe Hierusalem, quae devastata est cum maritimis regionibus. Coele Syria panditur in Arabiam usque ad mare rubrum, versus Orientem iter facienti. traeseuntem id mare excipit arenae vastitas, quae superanda est petentibus sepulcrum Mechemetis. haec est regio Memphitici regis, cui additur et Phoenicia. est huic regi in mari quoque maxima potentia. Samus ei suppeditat naves et triremes. Cyprum subegit. naves mittens cum militibus adversus Rhodum et Cyprum, urbem obsidione afflixit. actis autem praedis ex insula plurimis, aliquot diebus oppugnationi intentus fuit; quae cum parum succederet, abducto exercitu domum reversus est. Cyprum quidem suo imperio adiunxit, capto eius rege; et ex eo tempore Cyprus Memphitico regi tributum solvit. quia iam olim istam insulam huic regi paruisse arbitror. verum Galli ut accesserunt ad Iesu dei sepulcrum, insulam eam in servitutem redactam cepere, classem parantes magnam viresque haud contemnendas. eo modo et Veneti Amariam urbem opulentam occupantes diu eam tenuere, ut portum ad Aegyptiacas merces commodissimum. hinc successione longa reges Gallo-

κεῦθεν ἀπὸ Κελτῶν βασιλεῖς διαγενόμενοι βασιλεύουσιν ἐν ταύτῃ τῇ γῆσιν. κέμονται μέντοι καὶ οἱ Ἄραβες μέρος τι τῆς γῆσου ταύτης καὶ πόλιν Φαμαγοῦστην καλουμένην. τῇ μὲν οὖν βασιλεῖ Μίμριός τε καὶ Αἰγύπτου πόλεμιάς τε ἔστι πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀραβίᾳ καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Λιβύης, 5 διαφορομένους περὶ γῆς ὄρων, μαχασαμένους τὰ τε ἄλλα καὶ δὴ . . . Χαλέπιον δὲ πόλιν αὐτῶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, καὶ ἔμποριαν παραχαμένη τῆς τοῦ Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου καὶ Ἀραβίας. Ἰππους δὲ ἐκφέρει ἡ χώρα αὕτη γενναίους. θακεῖ δὲ καὶ ἡ τε Αἰγύπτια καὶ ἡ πρὸς Λιβύην 10 χώρα φέρειν Ἰππους τε ἀγαθούς καὶ καμήλους.

Τὴν μέντοι Χαλεπίην πόλιν Τεμήρης, ὅτε δὴ καὶ ἐπὶ C Λαμακῶν ἀπερσεύετο, ὑπηγάγετο. καὶ κατὰ Συρίας αὐτὴ ὀλίγην χώραν κατατρεψάμενος ἀπεχώρει δι' αἰτίαν τήνδε, ὁ γὰρ δὲ τῆς Καταγίης βασιλεὺς τῶν ἐντέα καλούμενος (αὐ- 15 τος δ' ἂν καὶ ὁ τῆς Ἰνδίας βασιλεὺς) διαβὰς τὸν Ἀράξην τὴν τε χώραν ἐπέδραμε ταῦ Τεμήρω, καὶ ἀνδράποδα οἷς πλεῖστα ἀπώγων ὄψετο αὐτὸς ἐπ' οἶκον ἀποχωρῶν. ἦγαγα δὲ σπρωτόν, ἧ λέγεται, ἐς τσακαράκοντα καὶ ἑκατὸν μυριά- 20 δας. Τεμήρης δὲ ὡς ἤλαυσε τὴν ταχίστην, τῆς μὲν χώρας ἀφιέμενος, τῇ δὲ τείχει ἐπειγόμενος διαφυλάξαι ἔσα τε ἦν αὐτῷ ἄμεροῦντα τὴν Χαταίων χώραν, καὶ ἐν τῇ Περσῶν αἰτίαι καὶ Καμάρων ἀρχῇ οὐκ ἔφθη καταλαβοῦν τὸν βασιλέα.

16. ἦν?

rum isti insulae praesue. etiam Arabes huius insulae partem tenent, necnon Phamagustam urbem opibus florentem. et sane Memphitico et Aegyptiaco regi bellum est adversus Arabes et Afros, propter regionis limites usque dissidentes et inter caetera etiam manus conserentes. et quidem Chalepla urbs eius in Asia magna et dives opum, merces praebens Asiae et Arabiae. equos ista regio producit perquam generosos. etiam Aegyptus, necnon ea regio quae versus Libyam excurrit, gignit equos generosos et camelos.

Chalepium urbem suo dominio adiecit Temires, cum arma inferret Damasco; et subacta Coelesyriae non modica regione, discessit huiusmodi causa motus. nam Chatagiae rex, unus de numero novem ducum, etiam Indiae imperitabat. hic Araxem traiecit, Temirisque regionem vastans, mancipiis captis plurimis, domum rediit. fama est eum in armis habuisse circiter quadraginta et centum myriades hominum. Temires autem regione excedens, et muro loca Chatagiorum regioni finitima firmans, quam celerrime hostem insecutus est, nec eum vel in Persarum vel in Candiorum regno indipisci valuit. hinc legatione missa bellum pace mutatum est, cum in animo agitaret

ἐπιτεῦθεν διαπρεσβευσάμενος, σπονδὰς τε ἐποιήσατο, ἐν νῆδ ἔχων ἐπὶ Παιαζήτῃ τὸν Ἀμουράτω στρατεύεσθαι. ἐποιήσατο οὖν σπονδὰς ἐφ' ᾗ ἀπάγειν φόρον ἰκανὸν ὑπὲρ τῶν Μασαγειῶν χώρας, ἣν καταστρεψάμενος εἶλεν.

- 5 Ὡς δὲ πρὸς τοῦτον σπονδὰς τε ἐποιήσατο καὶ εἰρήνην, ξυνηρέχθη αὐτῷ τὰ ἐς τοὺς ἀπὸ τῆς κάτω Ἀσίας Τούρκων ἡγεμόνας ἀφίχθαι τε παρ' ἑκατόν, καὶ τὰ περὶ τὴν Μελιτήνην ἐπολιορκήσαντο ταύτην τῷ Παιαζήτῃ. παρασκευασάμενος δὲ στρατὸν μέγιστον ἤλαυνεν ἐπὶ Σεβάστειαν, πόλιν τῆς
 10 Καππαδοκίας εὐδαίμονα. δοκεῖ δὲ αὕτη ἡ πόλις βασιλεία γενέσθαι τοῦ πρότερον βασιλέως Τούρκων, καὶ ἀπὸ ταύτης ὀρμωμένους τοὺς Τούρκους τὸ παλαιὸν χώραν ὑπαγομένους P. 77 τῆς τε Ἀσίας οὐκ ὀλίγην, ἐς τὸν Ἑλλησποντὸν τε καὶ τὴν ἀντικρὺ Βυζαντίου χώραν τὴν ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπιδραμεῖν χειρὶ
 15 πολλῇ ἀφικομένους. Τεμήρης μὲν οὖν ὡς ἀφίκετο, ἐπολιορκεῖ τὴν πόλιν. Παιαζήτης δὲ ἀπῆν τότε, ἐπὶ Λεβαδίαν τῆς Βοιωτίας καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον καὶ Θετταλίαν στρατευόμενος. κατέλιπε δὲ ἐν τῇ Σεβαστείᾳ στρατὸν τε τὸν τῆς Ἀσίας καὶ παῖδα Ὀρθογρούλην, καὶ ταύτην καταστησάμενος αὐτὸς μὲν
 20 ἐπὶ Πελοπόννησον ἐστρατεύετο. ἔνθα δὲ πυθόμενος ὡς Τεμήρης ἐλάσας πολιορκοῖε Σεβάστειαν, ἤλαυνε τὰ ἔμπαλιν γινόμενος, καὶ οὐκ ἐξεγένετο αὐτῷ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Πελοπόννη-

13. τὴν post καὶ om.P

20. πυθομένῳ P : corr H

Paiaziti Amuratis filio arma inferre hostilia. pax autem hac conditione composita est, ut tributum magnum quotannis penderet pro Massagetarum regione, quam armis subegerat.

Bellum hoc ut intercedente foedere fuit seditum, accidit ut causam ducum inferioris Asiae susciperet. venerant enim numero circiter centum, et Melitinem urbem auspiciis Paiazitis obsidione circumdederant. comparato itaque quam potuit exercitu maximo, hostili animo profectus est contra Sebastiam, Cappadociae urbem opibus vigentem; quae quondam, ut apparet, regis Turcorum sedes regia extitit. ex hac enim antea prodeuntes Turci subegere regionem Asiae non modicam usque ad Hellespontum; et iam magna manu advenientes incursionem fecere in regionem quae ex adverso Byzantii sita conspicitur. Temires itaque ut advenit, urbem exercitibus circumdedit. Paiazites forte tum aberat, quia expeditionem susceperat contra Lebadiam Boeotiae et contra Peloponnesum Thessaliamque. reliquit tamen Sebastiae Orthobulem filium cum exercitu. quae omnia cum in eum modum disposuisset, ipse contra Peloponnesum copias duxit. at ut accepit Sebastiam a Temire oppugnari, inutato consilio reversus est, nec potuit irrumperere in Peloponnesum. cum

Chalcocondylas.

10

σον. ἐπειγομένῳ δὲ τὴν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν πορείαν, ἐπύθετο Βάλῳναί τε τὴν πόλιν καὶ ἀνδραποδισάμενον οἴχεσθαι αὐθις ἀπίοντα ἐπὶ Χερίας. ὡς γὰρ δὴ προσέβαλεν ἐπὶ ἡμέρας ἰκανάς, οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξεκρούσαντο τὸν Τεμήρεω στρατόν. ἐνταῦθα ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ὄρυκτάς ἐς ὀκτακισχιλίους τὸν 5
 V. 61 ἀριθμόν, ὑπώρυσσον ὑπὸ τὴν γῆν ὄρύγματα φέροντα ἐς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἀπανταχῆ. καὶ ἔνια μὲν οἱ τῆς πόλεως ἤσθοντό τε, καὶ ἀντορύσσοντες καὶ αὐτοὶ ἐξεκρούσαντο· τὰ δὲ πλέω ἠνύετο αὐτῷ ἄτα πολυχειρία ἐργαζομένων. ὡς δὲ ἤδη τὰ τεῖχη ὀρώρυκτο καὶ ἐπὶ ξύλων ἤδη ἦν μετέωρα, πῦρ 10 ἐνίθντες κατέβληθῆ τε τὰ τεῖχη αὐτόματα, καὶ ἐπιπεσόντες ἐνταῦθα οἱ τοῦ Τεμήρεω στρατιῶται εἰσέπιπτον ἐς τὴν πόλιν, καὶ οὕτω κατέσχον αὐτήν. καὶ τοὺς μὲν ἀνδρας, παρεγγυήσαντος τοῦ βασιλέως, αὐτίκα ἐλόντας τὴν πόλιν διεχρήσαντο· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας τῆς πόλεως ἐς ἓνα χῶρον 15 ἀγαγὼν τὴν τε ἵππον ἐπαφείας κατεχρήσατο, ὥστε μηδένα τῶν τῆς πόλεως, μήτε ἀνδρα μήτε γυναῖκα μήτε παῖδα, περιγενέσθαι, οἰκτροτάτα δὲ ξυμπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει θανόντων. λέγεται δὲ γενέσθαι ἀνθρώπους ἀμφὶ τὰς δωδέκα μυριάδας. πρὸς δὲ καὶ ἐλεφαντιῶντων ἐν ταύτῃ τῇ πόλει πληθὸς εὐρά- 20 μενον λέγεται κελεῖσθαι ἀνελεῖν. τούτους μὲν οὖν ὅπη ἤσθετο περιόντας, οὐκέτι εἶν ζῶντας περιουστειν, ἀλλ' ὡς ἤσθετο, τοῦ

3. ἐπίοντα P ἡμέρας τινὰς ἡμερικέναι T: corr H 18. δὴ?

maturaret iter in Asiam, audivit Sebastiam esse captam, Temiremque mancipiis collectis plurimis abisse Cheriam. ut enim Temires impetum in murum dedit diebus aliquot, oppidani via hostilem fortiter propulsarunt. cum autem haberet octo milia fossorum in castris, iis negotium dedit ut cuniculos haberent subterraneos, per quos ubique possent emergere in urbem. et quidem oppidani senserant id parari. proinde et ipsi fodiendo hostibus occurrerant: verum pellebantur. amplius enim efficiebat Temires, ut qui fossorum numero excelleret. muri cum iam undique essent suffossi, hostesque starent in aggere excelso et ligneo, ignem iniecerant, murique sua sponte corruerunt. deinde per loca ruinis patentia irruentes Temiris milites in urbem, eam in hunc modum occuparunt. oppidanos, sic imperante Temire, captā iam urbe illico occiderunt. liberos et mulieres eius urbis in unum locum agens, immisso equitatu omnes trucidavit. urbis istius adeo miserabilis clades fuit ut nec vir nec mulier neque etiam puer aliquis potuerit exitium subterfugere. homines in ista urbe fuerunt plurimi, adeo ut pene superarent numero duodecim myriades hominum. praeterea reperta magna leprosororum

ζην ἀπήλλαττεν, οὐ θέμις εἶναι φάσκων εἰς τοιαύτην γενομέ- D
 νους τύχην περιέειναι τοὺς τε λοιποὺς τῶν ἀνθρώπων διαφθεί-
 ροντας καὶ αὐτοὺς ὡς τὰ πολλὰ παρακαίοντας. λέγεται δὲ
 ταύτης τῆς πόλεως τὴν συμφορὰν ὑπερβαλέσθαι τὰς πώποτε
 5 γενομένας τῶν πόλεων ξυμφορὰς. Ὁρθογρούλη δὲ τὸν παῖδα
 Παιαζήτεω συλλαβὼν ζῶντα ἐπὶ ἡμέρας περιῆγε, μετὰ δὲ
 ταῦτα ἀνελεῖν ἐκέλευσε. Παιαζήτης δὲ ὡς ἐπύθετο ἕκαστα
 μετ' οὐ πολὺ, ἔτε δὴ ἢ πόλις ἀλοῦσα διεφθάρη, καὶ ὁ παῖς
 αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ ἤγγελο τελευτῆσαι ὑπὸ βασιλέως Τεμή-
 10 ρεω, ξυμφορᾷ τε ἐχρήτο ὡς μάλιστα καὶ ἐν πένθει ἦν. δια-
 βὰς τε γὰρ δὴ ἐς τὴν Ἀσίαν, ὡς βοσκὸν τινα ἐωράκει αὐ- p. 78
 λούντα, λέγεται δὴ εἰπεῖν, ἐπιδηλώσαντα τὸ πάθος αὐτῷ
 οἶον ἦν, “αὐλεῖ δὲ φθὴν, οὔτε Σεβύστειαν ἀπώλεσεν οὔτε
 καῖδα Ὁρθογρούλην.” ἦν γὰρ δὴ, ὡς λέγεται, Ὁρθογρούλης
 15 τῶν ἡλίκων τὰ πάντα κράτιστος, καὶ ἐξηγήσασθαι ἐπὶ πόλε-
 μον ἱκανός· διὸ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ κατέλιπεν αὐτόν, ἐπι-
 τρέψας τὴν ἀρχὴν αὐτῷ, ἧ δόκοι ἂν αὐτῷ ἐς τὸ ἐπιτηδειότατον
 καθιστάται.

Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐς τὴν Σεβύστειαν ἔλασιν Τεμήρεω
 20 τοσαῦτα ἐγένετο· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἡ πρεσβεία ἐφίετο
 παρὰ τὸν λαίλαπα Παιαζήτην, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀποδοῦναι

13. αὐλεῖ et mox ἀπολέσεις cum interprete Hammer I p. 296.

16. διὰ P: corr H

multitudine, omnes interfici curavit. hos enim ubicunque adeptus foret, incolumes abire haud sinebat, nequaquam fas esse dicens ut hi superstites sint, reliquosque homines inficiant, ipsi plerumque miserime viventes. fama exiit excidium urbis istius miserimum superasse calamitates omnes, quae in ulla unquam redundarunt urbes. Orthobulem Paiazitis filium, cum vivus in manus venisset, aliquot diebus secum circumduxit: postea cuidam negotium dedit ut eum interficeret. Paiazitem, ut urbis excidium miserabile filiique interitum accepit, calamitas luctusque apprehendit maximus. transiens enim in Asiam, ut vidit pastorem quendam tibia canentem, fertur dixisse, moerorem suum indicans quam acerbus esset, “cane cantilenam, cuius argumentum sit: neque Sebastiam amittas, nec etiam filium Orthobulem.” erat enim Orthobules aequalium suorum optimus, etiam dux haud contemnendus. quapropter non ab re relictus est a patre in Asia, ut regnum administraret eo modo quo sibi putaret commodissime habere.

Expeditio Temiris contra Sebastiam hunc finem sortita est. nec multo post legatio missa est ad Paiazitem Laelapa, quae iussit ut ducibus restitueret regionem. daret tantum butyri, quantum ferunt duo

Βτε τὴν χώραν τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τὰς τε δισχιλίαις καμήλους
 βουτύρου, καὶ σκηρὰς δὲ δισχιλίαις, αἷς εἰώθασιν οἱ νομάδες
 ἀπὸ τὴν Ἀσίαν χρῆσθαι, καὶ ἐν τοῖς ναοῖς τοῖς ὑπὸ τὴν
 Παιαζήτεω ἀρχὴν μνημονεύεσθαι αὐτὸν ὡς βασιλέω, καὶ νο-
 μίσματι δὲ χρῆσθαι τῷ βασιλέωσ Τεμήρησ ἐς σύμπασαν τὴν 5
 ἀρχὴν αὐτοῦ, καθελόντα τὸ ἑαυτοῦ νόμισμα. πρὸς δὲ καὶ
 τῶν παίδων αὐτοῦ ἕνα ἤτοῦντο παραγίνεσθαι ἐς τὰς Τεμή-
 ρεω θύρας. καὶ ἦν ταῦτα ποιῆ, φίλον τε καὶ ἐπιτήδειον
 εἶεσθαι Τεμήρεω βασιλέωσ· ἦν δὲ μὴ ποιήσῃ, χρῆσθαι αὐ-
 τῷ ὡς πολεμῖφ βασιλέω Τεμήρη. ἧ δὲ δὴ λέγεται θυμω 10
 C θέντα τὸν Παιαζήτην ἐκεῖνο δὴ τὸ ἔπος εἰπεῖν, ὃ καὶ πρό-
 τερόν μοι δεδήλωται, ὡς ἦν μὴ ἐπικαταβὺς ἀφίκοιτο ἐπ' αὐ-
 τόν, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐς τρεῖς ἀποπεμψόμενον ἀπολαβεῖν
 αἰθῆσ· ὃ δὲ αἰσχύνῃ φέρει μεγάλην, εἰρησθαι ὄφρουν τὸ
 ἔπος τοῦτο. προθέμενος μὲν οὖν τὰ παρὰ τῆσ πρσβεῖαισ 15
 V. 62 αὐτοῦ τὸ Παιαζήτεω ἔπος ὃ Τεμήρησ οὐκέτι ἐς ἀναβολὴν
 ἐποιεῖτο τὴν ἔλασιν, καὶ αὐτίκα παρσκενασάμενος στρατὸν
 τὸν τε παρ' ἑαυτῷ Σκυθῶν τῶν νομάδων καὶ Τζαχαϊίδων,
 ἐς ὀγδοήκοντα ὡς λέγεται μυριάδας, ἤλαυνεν ἐπὶ Παιαζήτη,
 διὰ Φρυγίαι τε καὶ Ἀσιδίαι τὴν πορείαν ποιοῦμενος. Παια- 20
 ζήτης δὲ ὡς ἐξορκώσας Τεμήρη, ἦν μὴ ὡς ἡδύνατο κράτιστα
 D παρσκενασάμενος ἐπὶ, συναγείρας στρατὸν ὡς ἡδύνατο μέγι-

5. Τεμήρεω? 22. ἐπὶ P

milia camelorum. his adderet duo milia tentoriorum, cuiusmodi in usu habent pastores per Asiam. postulabatur quoque ut per univ-
 sum Paiazitis regnum Temires pronuntiaretur rex. volebat quoque
 ut Paiazites in suam regionem Temiris numisma reciperet et suum
 irritum faceret. postremo imperabatur ut unus de numero filiorum
 Paiazitis militaret in ianuis Temiris. quodsi Paiazites haec faceret,
 fore eum amicum et necessarium regis Temiris: sin autem has peti-
 tiones aversaretur, sciret Temirem ipsum pro hoste habiturum. his
 auditis ferunt Paiazitem ira commotum illud responsum dedisse, quod
 supra declaravimus, videlicet "si non veniat quemadmodum minitatur,
 precor uxorem suam ter repudiatam recipiat;" quod quidem dictum
 magnam infamiam importat ei in quem dicitur. cum igitur cum tali
 responso legatos dimisisset, Temires expeditionem suam, quam animo
 versabat, non amplius differt contra Paiazitem. sed confestim con-
 tractis copiis quam potuit plurimis, Scytharum et Trachaidarum, qui
 praesto erant, delectu habito, conscripsit exercitum, qui complectebatur
 octoginta myriades hominum; et profectus est contra Paiazitem,
 per Phrygiam Lydiamque iter faciens. Paiazites ut hosti ob-
 viam procederet instructus, comparavit et ipse quam potuit exercitum

στον, συμπαραλαβῶν καὶ τοὺς Τριβαλλοὺς αὐτοῦ δορυφόρους, ἐς μυρίους μάλιστα που γενομένους τούτους (ἐφ' οἷς δὲ μέγα ἐφρόνει ὡς ὅποι παρατυγχάνοιεν ἀνδρῶν ἀγαθῶν γενομένων), καὶ προθέμενος ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου τοὺς Μακεδόνας 5 ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβύς, Λαρεῖον αἰτιασάμενος τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας Ξέρξῳ ἐλάσεως, τῷ ἑαυτοῦ ἐλάσσοι δὴ στρατῷ ἐπιὼν κατεστρέψατο, καὶ τὴν Ἀσίαν ὑφ' αὐτῷ ἐποίησατο, ἔσπε ἐπὶ Ἐνφραῖν τῆς Ἀσίας ἐηλάκει· ἐπίστευε δὲ καὶ αὐτὸς τῷ ἑαυτοῦ στρατεύματι ἐπιὼν καθαιρή- 10 σειν ταχὺ πᾶν τὴν Τεμήρῳ βασιλείαν καὶ ἐπὶ Ἰνδοὺς ἀφι-Ρ.79 κέσθαι. παραλαβῶν δὴ οὖν τό τε Εὐρώπης καὶ Ἀσίας στρατεύμα, ἐς δώδεκα μυριάδας, ἔστο ὁμοῖος ἐπὶ τὸν Τεμήρη, φθῆναι αὐτὸν βουλόμενος ἐν τῇ χώρᾳ ἐστρατοπεδευμένον πρὸς τῷ Εὐφράτῃ, ἐν νῷ ἔχων βασιλεῖ Τεμήρη μαχέσασθαι. Τε- 15 μήρης δὲ ἐπῆει διὰ Φρυγίας ἐλαύνων. Παιαζήτης δὲ διὰ τῆς Καππαδοκίας ἐπείγεται, φθῆναι αὐτὸς πρὸς τῷ Εὐφράτῃ κατὰ τὴν Ἀρμενίων χώραν βουλόμενος. ὡς δὲ ἐν τῇ Ἀρμενίων γετόμενος χώρᾳ ἐπύθετο τὸν Τεμήρη ἤδη ἐν τῷ ἑαυτοῦ ἀναστρέφεται χώρᾳ, διὰ Φρυγίας ἐλάσαντα, τὰ ἔμπα- Β 20 λιν γετόμενος ἐπορεύετο εὐθὺ Φρυγίας, ὡς δὴ καὶ Τεμήρη αὐτὸν ἴσθαι ἐπυνθάνετο. ταχὺ δὲ ἐπείγομένων ἡνύετο ὁ δρόμος, ὥστε τὰ στρατεύματα αὐτοῦ πολλὴν διανύσαντα πο-

2. δὴ?

maximum, assumptis etiam Triballis satellitibus suis, qui numero erant quasi decem mille. in his spem maximam habebat Paiazites, ut qui fortitudinis essent semper memores quocunq; venissent. quos cohortabatur, dicens "Alexander Philippi Macedones habens, transgressus est in Asiam, crimini dans Dario Xerxis in Graecos expeditionem, pauca suorum manu pergens in hostem, Darium devicit et Asiam subegit, pervenitque usque ad Phain Asiae. in spem erigor et ipse me facile nostro exercitu destructurum Temiris regnum, et deinde accessurum ad Indos usque." assumens itaque Europaeum Asianumque exercitum, qui complectebatur quasi duodecim myriades hominum, recta iter instituit adversus Temirem, cupiens eum praevertere et in ipsius regione castra locare iuxta Euphratem, animo agitans ibi dimicare cum Temire. Temires quidem exercitum per Phrygiam ductabat: at Paiazites citato agmine ferebatur per Cappadociam, praecooccupare volens Euphratem per Armeniam. ut autem, cum foret in Armenia, accepit Temirem iam in suam accessisse regionem, iter per Phrygiam facientem, mutato consilio recta in Phrygiam contendit, ubi obviam progredi Temirem intellexerat. cum autem acceleraret iter, accidit ut exercitus longo itinere graviter vexatus

ραίαν δι' ὀλίγον ἔκαμνέ τε χαλεπῶς φέροντα, καὶ ἤχθετο
 αὐτῷ ὅτι μὴ ἐν δέοντι χρῆσαι τοῦ τῆ ἑαυτοῦ τόλμα. ξυνέβαινε
 δὲ καὶ τὸ μηδενὶ ἐπιτρέπειν τοῦ στρατοῦ ἐπὶ πυρῶν καὶ
 κριθᾶς ἐπὶ Προύσης, ὥρα ἣν παραβάλλειν τὸν ἵππον, χαλε-
 παίνειν τε αὐτῷ τὰ στρατεύματα καὶ ἀπαγορεύειν. ἀπειρή- 5
 ται γὰρ μηδενὶ ἔξεῖναι εἰς πυρῶν εἰσιέναι. ὃν τινα δ' ἂν
 λάβοι εἰσελθόντα, ἐτιμωρεῖτο. λέγεται δὲ αὐτῷ ἑστρατοπε-
 C δευμένῳ περὶ Καππαδοκίαν πνεῦμα βιαιότατον, ἐπιπνεῦσαν
 τῷ στρατεύματι αὐτοῦ, τὰς τε σκηνὰς ἀπενεγκάμενον ἐπὶ πολὺ
 ἀποσπάσαι καὶ μετεώρους ποιησάμενον καταβαλεῖν, καὶ τοῦτο 10
 κατ' αὐτοῦ γενέσθαι οἰωνὸν εἰς τὰ στρατεύματα. μετὰ δὲ
 ταῦτα ὡς ἐπελαύνοντι ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐσκήνωτο, τὴν τε
 σκηνὴν αὐτοῦ ἐς τρεῖς συστησάμενος τοὺς ἀμφ' αὐτὸν παῖ-
 δας, αὐτόματον πεσοῦσαν, εἴ τε τῆς γῆς μὴ δυναμένης κατέ-
 χειν τὰ σχοινία τῆς σκηνῆς, εἴτε καὶ ἄλλη πη ξυνέβη τοῦτο· 15
 τῆς τε γῆς ἀπειρηθῆναι αὐτῷ, μὴ ἐπιβαίνειν τῆς Φρυγίας,
 Ἑλλήνων τε τινες αὐτοῦ παραγενόμενοι ἢ Τριβαλλῶν οἰωνί-
 ζοντο. λέγεται μὲν οὖν καὶ πρὶν ἢ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διαβῆναι,
 Ἄλλῃ τὸν Χαράτινον παῖδα, ἄνδρα δὴ τῶν παρ' ἑαυτῷ τε
 D δὲ σύνεσιν οὐδενὸς λειπόμενον, χρηματίσαι αὐτῷ μὴ στρα- 20
 τεύεσθαι ἐπὶ Τεμήρῃ, τρόπον δὲ ὅτῳ δύναται ἀσφαλεστάτῳ
 διαλύεσθαι αὐτῷ τὴν πρὸς Τεμήρην διαφορὰν. ἐκέλευε δὲ

3. τῷ? 4. ὦν ὥρα? 5. τε τὰ αὐτῷ P

Paiasiti indignaretur, quod ipsorum opera, etiam sua audacia, cum
 nulla necessitas moneret, abuteretur. praeterea contigit ut exercitus
 affligeretur maxima frumenti et hordei inopia propter Prusam. hinc
 equitatus graviter periclitabatur. exercitus rem istam iniquo animo
 ferebat, et iam detrectabat militiam. severiter enim interdictum erat
 ne quis manus admoliretur frumento, addito se acerbius vindicatu-
 rum eum qui fraudem huic suo edicto fecisset. fama est, cum ca-
 strametatus esset in Cappadocia, venti turbinem violentissimum incu-
 buisse exercitui, adeo ut tentoria disiecta et in sublime tracta de-
 strueret planissime; quod quidem exercitus pro omine parum fausto
 accepit. postea cum in Phrygiam movens castra communivisset, ten-
 torium suum in tres pueros, qui ibi aderant, sua sponte ceciderat,
 sive quod terra nequiverit sustinere retinacula, sive alia est causa in
 quam casus ille reduci poterit. quidam Graeci et Triballi qui praes-
 to erant, omen id esse dicebant, ne ascenderet in Phrygiam. serunt
 tamen, priusquam transiret in Asiam, Aliem Charatinis filium, virum
 eorum qui cum Paiasite erant prudentia primum, consuluisse ne
 exercitum contra Temirem duceret, verum anniteretur ut ista contro-
 versia quam tutissimis rationibus dissolveretur et componeretur. se

ἐαυτὸν πέμπειν, καὶ ὑπισχνεῖτο διαλλάξαι τε αὐτῷ βασιλέα
 Τεμήρην, ἣ ἂν αὐτὸς βούλοιο. τὸν δὲ ὑπολαβόντα φάναι
 ὡς οὐ τῇ ἐκείνου συνέσει πιστεύων ἀφίκοιτο ἐπὶ μέγα εὐ- V. 63
 δαιμονίας, ἡγεμόνας τοσοῦτους καταστρεψάμενον, ἀλλὰ τῇ
 5 ἐαυτοῦ ὄρημῃ τε καὶ γενναιότητι, τύχη δὲ εἶπεῖν καὶ τόλμη
 ἐπιτραπομένους τῶν βασιλέων πολλούς, καὶ δίχα συνέσεως
 μεγάλης, ἐπιδείξασθαι ἔργα, συνέσει δὲ τὸ πᾶν ἐπιτρέψαντας P. 80
 αἰσχιστὰ ἀπολέσθαι.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐν τῇ Ἀρμενίων ἐγένετο ἐπὶ Τε-
 10 μήρη στρατευόμενος, ἐβουλεύετο ὡς δὴ κράτιστα τὴν μάχην
 ποιήσαιτο. μεταπεμπόμενος δὲ τοὺς ἀρίστους ἐς βουλὴν κα-
 θίστατο. καὶ τινῶν γενομένων ἐπ' ἀμφοτέρα ταῖς γνώμαις,
 λέγεται Πραΐμην τὸν Ἀλίεω, μέγιστον δὴ παρὰ τῷ Παια-
 ζῆτῃ δυνάμειον, βουλευόντα λέξει τοιαύδε. "ὦ βασιλεῦ, ἐπ'
 15 ἀνδρας παρασκευάζῃ στρατεύεσθαι τά τε πολέμια λεγομένους
 εἶναι ἀγαθούς ὑπὸ πάντων, ὅσοι δὴ τῆς τε γνώμης αὐτῶν
 καὶ ἀρετῆς ἐπειράσαντο. τούτοις ἐγὼ εἰς λόγους ὡς τὰ πολλὰ B
 ἀφεικόμην, ἐπυθόμην τὴν τε ἀρετὴν εἶναι παντὸς λόγου ἀξίαν,
 καὶ κλῆθος δὴ πολλαπλάσιον τοῦ ἡμετέρου στρατεύματος ἀγ-
 20 γέλλεται ἡμῖν εἶναι τὸ Τεμήρειω στρατεύμα. ὥστε κατ' ἄμφω
 δὴ τούτω οὐτ' ἂν συμβουλευόμεναιμι θαρροῦντα τῷ ἡμετέρῳ
 στρατῷ ἵεσθαι ὁμόσε ἐς τὸ Τεμήρειω στρατόπεδον. ἀλλ' οὐδ'

legatum fore in hac re promittebat, et iuxta animi ipsius sententiam
 Temirem reconciliaturum. Paiazites respondit "nunquam tantum fe-
 licitatis conscendissem fastigium, nec etiam tot duces imperium acci-
 pere coegissem, si tuae prudentiae me commissem. Impetu vehe-
 menti meaque generositate ductus tanta opera designavi. praeterea
 quidam reges fortunam et audaciam secuti, neglecta prudentia, exi-
 mia fecere opera, cum reliqui interim, qui in omnibus praetulerunt
 prudentiam, turpissime perierint."

Cum in Armenia foret, animus erat universis copiis in aciem
 eductis summa vi certare cum hoste. adhibitis igitur in consilium
 optimatibus, ut praelium faciendum esset, deliberabat. cum essent
 quorum sententiae in utramque partem inclinarent, fama est Praimen
 Alices filium, qui plurimum pollebat apud Paiazitem, sic locutum esse.
 "o rex, contra viros adornas praelium, qui peritia rerum bellicarum
 feruntur esse primi ab iis qui eorum animos et virtutem sunt ex-
 perti. cum his ego quoque saepius in colloquium veni, audivique
 virtutem eorum miris modis celebrari. praeterea annuntiatur Temiris
 copias multis modis numero superare nostras. itaque ut modo utro-
 rumque intellexi sententias, si et meum dandum est consilium, con-
 sulero, nostro exercitui fidens, irruere in castra Temiris. verumta-

ἂν εἰ μαχεσάμενοι περιγενοίμεθα, εἴη ἂν ἡμῖν ὄφελος ὄψου-
 οῦν. εἰ μὲν γὰρ ἐς τὴν ἐκείνων ἐσβάλλοντες ἐμαχόμεθα, ἤν
 ἂν ὁμοῦ ζύμπαντα ἀγαθὰ, περὶ τε τῆς ἀρχῆς ἐκείνου ἀγωνί-
 ζεσθαι καὶ περὶ τῆς δυνάμεως. νῦν δὲ καὶ ἦν εἰς μάχην κα-
 C θιστάμενοι μαχεσάμεθα, οὐδὲν διὰ τοῦτο ἡμῖν ἔσται. ἦν 5
 δέ, ὅπερ ἀπεύχομαι, ἐς τὸνναντίον ἡμῖν τὰ πράγματα περι-
 στή, σκόπει δὴ ὡ βασιλεῦ ὅποσον ἀποβήσεται σοι ἀπὸ τού-
 του, τὴν τε δύναμιν ἅμα καὶ βασιλείαν ἀποβάλοντι. ζυμ-
 βαίνει δὴ οὖν σοι μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἀγωνίζεσθαι σοὶ κἀκείνῳ.
 πειθόμεαι δὲ μηδὲ σύμπαντι τῷ στρατεύματι Τεμήρη βασι- 10
 λέα, εἰ σωφρονεῖ, τὴν μάχην ποιήσασθαι, ἀλλ' ἐς μοίρας ἰκυ-
 νὰς διελόμενος αὐτοῦ τὰ στρατεύματα διαπειραῖσθαι ἡμῶν,
 καὶ εἰ μὲν τῇ μιᾷ μοίρᾳ ἐναντία ἰόντες περιγενοίμεθα, τῇ
 ἑτέρᾳ αὐτίς μετ' οὐ πολὺ χρῆσάμενος, ἐς ὃ δὴ ἀπαγορεύειν
 D ἡμᾶς καμοῦντας μάχομένοις ἐκείνοις· οὐ γὰρ τοιοῦτόν ἐστιν 15
 τὸ ἐκείνου στρατεύμα, οἷον ἐπειδὰν ἐς χεῖρας ἀφίκηται, αὐ-
 τικά ἐς φνυγὴν τραπόμενον οἴχεσθαι· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τροπῇ
 βέλτιον ἡμῶν, ἀναλαμβάνειν τε σφᾶς συνιόντας πυνθάνομαι,
 καὶ ἀναμαχομένους μεγάλα ἀποδείκνυσθαι ἔργα. δοκεῖ οὖν
 μοι ὁμοσε μέντοι μὴ ἴσοθαι ἐπὶ τὸ Τεμήρῳ στρατεύμα, διὰ 20
 δὲ τῶν ὀρέων πορευομένους ἐφέπεσθαι, ὅτι ἐγγύτατα γενομέ-
 νους, καὶ ὄλη τε προχωροίη, κακοῦντας ἐν μέρσι τὸ ἐκείνου

men et si praelii aleam iecerimus praeliumque nos victores declara-
 verit, nescio quae inde nobis sit futura utilitas. sed si hostium re-
 gionem fuerimus ingressi, ibique praelii fortunam fuerimus experti,
 commoda plurima feremus, pugnaturo videlicet pro regno et potentia
 Temiris acquirendis. nunc autem si summam rei certamini commise-
 rimus, ea nequaquam evenient. sin autem, absit omen, in contrarium
 res ceciderit, vide quae damna passurus sis, amittens potentiam tan-
 tam regnumque tantum? apparet igitur quod tu et ille non ex aequo
 pugnetis. arbitror autem nec Temirem, si modo sapit, cum universo
 exercitu praelium initurum: verum copias suas distribuet in turmas
 magnas et multas, et in hunc modum nos tentabit. et si resistentes
 fortiter turmam unam vicerimus, alteram et recentem nobis opponet
 tamdiu, donec laborantes deficiamus, illis strenue pugnantibus. haud
 enim sic Temiris copiae sunt comparatae ut, ubi ad praelium ven-
 tum fuerit, statim in fugam abeant: verum etiam in fuga nobis me-
 liores sunt, et facilius in unum colliguntur dispersi, magna virtutis
 edentes opera. censeo itaque non obviam eundem esse Temiris ex-
 ercitu: verum melius et utilius mihi videtur ut eum subsequamur
 per montes, quam proxime semper instantes, eiusque exercitum lae-
 dentes, ubicunque occasio se dederit. hinc apparebit a populationi-

στράτευμα. ὅηλα δ' ἂν γένοιτο ταύτῃ ὡς οὔτε ἐπιδρομῇ
 χρῆσαι' ἂν ἔτι τοῦ λοιποῦ ἐπισημαμένων ἡμῶν καὶ ἐπισπο-
 μένων ἀγγύτατα, σιτίσθαι τε οὐκ ἂν ἔτι τοῦ λοιποῦ θύναίτο
 ἱκανῶς, ὥστε ἀποχρῶντα εἶναι αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια. ἐπειδὴν
 5 δ' ἐν τῇ ἐκείνου γενώμεθα ἐπισπόμενοι τῷ Τεμήρῃ στρατεύ- P. 81
 ματι, τηρικῶτα δὴ ὀρμωμένῳ οἴκαδε τῷ στρατεύματι καὶ
 ἐχομένη τῆς οἴκαδε ὁδοῦ ἐπιπέσοιμὲν τε ἂν καὶ ἀμυνόμενοι
 μαχεσάμεθα."

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Πραΐμεω, ταύτῃ ἐτράποντο καὶ οἱ
 10 λοιποὶ τὴν ψῆφον τιθέμενοι. βασιλεὺς δὲ Παιαζήτης λέγε-
 ται εἰπεῖν τοιαύδε. "τὸ πλῆθος εὐκέν, ὧ ἄνδρες, ἢ ἐγὼ τεκ-
 μαίρομαι, ὑμᾶς δεδίττεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο δὴ καὶ ὑμεῖς ἴστε,
 ὡς πλῆθους οὐδὲν ὑγίης ἔστιν, ὅπου ἂν ἀρετὴ παραγένη-
 ται. ἴστε δὴ καὶ Ξέρξη τὸν Λαρείου, βασιλέα Περσῶν, πληθῆ V. 64
 15 ὅπσοσα ἀγόμενος καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς παρὰ βραχὺ
 ἐπήει ἀποθανούμενος, εἰ μὴ Μαρδόnius ὑποστάς ἤμυεν αὐ- B
 τῷ τὸν ὀλεθρον ἐπανιόντας ἐς Σοῦσα. καὶ Ἀλέξανδρον ἴστε,
 ὡς Λαρείῳ μαχεσάμενος τὴν τε βασιλείαν ἀφείλετο καὶ αὐ-
 τὸν ἀπέκτεινε. καὶ πολλοὺς δὲ πυθέσθαι οἶμαι τῶν ἡμετέ-
 20 ρων Τούρκων ὀλίγη χειρὶ μεγάλα ἀποδείξασθαι ἔργα. καὶ
 ἡμεῖς δ' ἐν τῇ Εὐρώπῃ θαμὰ δὴ ἐπὶ τὰς μάχας ἰόντες γένη
 τε ἐπρεψάμεθα γενναιότατα δὴ γενόμενα τῶν ἐς τὴν οἰκου-
 μένην ἐθνῶν, Κελτοὺς τε καὶ Παίονας. καὶ διὰ ταῦτα μὴ

16 ἐμήνυνε P   21. 3' ἄμα P

bus eum cohibitum iri, dum nos ei usque incubuerimus, nullibi sub-
 moti longius. nec etiam satis frumenti acquirere poterit: proinde
 commeatus sufficiens deerit. ubi autem in hostilem venerimus regio-
 nem, secuti Temiris exercitum, ibi demum manus conseremus cum
 hoste, cupiente redire domum."

Haec cum peregisset Prames, reliqui duces pedibus in hanc senten-
 tiam ibant. at Paiazites talem exorsus est orationem. "multitudo hostilis
 exercitus, quantum intelligo, vobis terrorem infert. verum et vos no-
 stis multitudinem inconditam nihil sani vel momenti habere, si vir-
 tus ei opponatur. scitis Xerxem Darii filium, regem Persarum, co-
 pias quantas in Europam transiens secum adduxerit, et propemodum
 peremptus abierit, nisi Mardonius periculum substitisset, et indicas-
 set ei mortem imminere, nisi confestim rediret Susa. nec vos fugit
 ut Alexander devicto regi Dario regnum ademerit, ipsumque interfe-
 cerit. plurimos audivisse reor paucam Turcorum manum saepe stre-
 nue rem gessisse magnaue fortitudinis opera patrasse. et nos fre-
 quenter in Europa praeliantes Gallos et Pannonos, gentes earum

οὕτω φανλλῶν ἡμῆς ἐς γενναιότητα κακίους τε καὶ φανλο-
τέρους ἀποφαίνου Σκυθῶν τε Τζαχαιῶν, οἳ ξίφει οὐδεπώ-
ποτε οὐδαμῇ ἐχρήσαντο, ἀλλ' ἢ τόξῳ μόνῳ καὶ οἴστοις βάλ-
λοντες ἐς χεῖρας ἰέναι οὐ κἀν τι ἐθέλουσι.

C Ταῦτα εἰπόντος τοῦ βασιλέως λέγεται τὸν Εἰσὲν ἄρχοντα 5
ἐπειπεῖν τοιαύδε. “ἐπεὶ τοίνυν δοκεῖ σοι ᾧ βασιλεῦ ἐπὶ τού-
κολεμίσους ἡμᾶς ὁμοίως ἰέναι, ἴθι δὴ κειθόμενος ἐμοὶ τούς τε
Θησαυρούς ἀνεπιγῶς δίδου τῷ στρατεύματι πονήσαντι καὶ κε-
κτημένῳ. ὡς ἐφ’ ὃ τι ἂν γένοιτο τὰ πράγματα ἰόντα, τούτων
δὲ τῶν σῶν Θησαυρῶν οὕτω διδομένων τοῖς στρατιώταις ἐν 10
κέρδει ἐσομένων ἡμῖν καὶ οὐκ ἀπολουμένων. ἦν τε ἐφ’ ἡμῖν
γένηται, πολλαπλάσια ἔξομεν κερδανούντας· ἦν τε ἐπὶ τῷ
Πέρσῃ, ἄμεινον ὄν ταύτῃ γενόμενον.” ταῦτα λέγων οὐκ ἐπειθε
Παιαζήτην, ἔνθα γνώμην ἀποφηνάμενος ὡς τῇ Τεμήρῳ σφρα-
D γιδι ἐσφράγισται ἄρα τὰ Παιαζήτησιν χρήματα, καὶ διὰ ταῦτα 15
οὐ τολμήσῃ αὐτὰ διανεῖμαι τοῖς στρατιώταις.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐβουλεύετο Παιαζήτην· μετὰ
δὲ ταῦτα, ὡς ἐλαύνων οὐκ ἀνίη, ἀφίκετο ἐπὶ Οὐγκραν τῆς
Φρυγίας πόλιν, ἔνθα δὴ καὶ Τεμήρης ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ
Μυσίαν ἐν νῶ ἔχων καὶ ἐπὶ Προῦσαν τὰ βασίλεια Παιαζή- 20
τῶ στρατεύεσθαι. ὡς δὲ ἀγγυῶ ἐγένετο τοῦ Τεμήρῳ στρα-

5. λέγεται τινα τῶν ἐννέα ἀρχόντων H

quas orbis habet generosissimas, in fugam coniecimus. quapropter
ne nos contempseris, et ne peiores contemptioresque, quantum ad
fortitudinem attinet, nos Scythia et Tzachataeis ostenderis; qui nun-
quam gladiis rem gerunt, sed sagittas et iacula emittentes nunquam
libenti animo ad pugnam accedunt.”

Ut dicendi finem fecit rex, unus de numero novem ducum bu-
iastnodi sermonem habuit. “quoniam igitur, o rex, certum est et
animo tuo iam fixum ut in hostem pergamus, age thesauros tuos
recluide, et dispartire eos per exercitum laborantem. utcunque inde
belli ceciderit alea, si in eum modum thesauros militibus distribu-
eris, nobis hi lucro erunt. si victoriae casum invenerimus, immensa
bonorum aderit copia: si Persa vicerit, non poenitebit, quemadmo-
dum consulo, cum thesauris egisse.” Paiaziti tamen persuadere ne-
quivit. hinc fertur dux dixisse “ergo Temiris signum Paiazitis nu-
mismata tenet; quare permotus non audet id distribuere per milites.”

Haec quidem hactenus deliberabat Paiazites. postea proficiscens,
cum nihil perficeret, pervenit Uncram Phrygiae urbem. ibi cum ex-
ercitu erat et Temires, bellum promovens contra Mysiam, animo agi-
tans bello petere Prusam, regiam Paiazitis sedem. cum autem ap-
propinquasset Temiris exercitui, etiam ipse castra posuit, spatio inter

τεύματος, ἰστροποπεδύετο καὶ αὐτὸς ἐπὶ σταδίους πεντεκαίδεκα ἀπὸ τοῦ Τεμήρεω στρατοπέδου. ἔνθα δὲ λέγεται τὸν Τεμήρη, ὡς ἐπιόντα στρατοπεδεύεσθαι ἐκύθητο, θουμάσαι τε τὴν τόλμαν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἀπὸ Ἀρμενίων ταχὺ παρεγένετο ἐπ' αὐτόν, καὶ ὡς οὕτω ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς καθίστατο P. 82 αὐτῷ ἕς μάχην, οὕτω δὲ ἐν τάχει σὺν τῷ στρατεύματι ἐλευθρον. καὶ ἐφ' ἵππου δὲ λέγεται ἀναβάντα ἐλάσαι τε ὅτι ἐγγυτάτω τοῦ στρατοπέδου Παιαζήτεω, καὶ τὰς φυλακὰς θεασάμενον καὶ τὸ στρατόπεδον, ὡς ἐσκήνωτο, ἀνακαγχάσαι τε 10 καὶ εἰπεῖν "ἄξιός ἡμῖν οὗτος λαίλαπι παραβύλλεσθαι τῆς τόλμης αὐτοῦ. οὐ μόντοι γε ἀρετῆς ἕνεκα χαίρων γε ἀπαλλύξεται. εἶκεν ὑπὸ δαίμονος πολέμιον ἐλαίνεσθαι οὕτω πάνν· μελαγχολῆ γὰρ δὴ ὁ κυκοδαίμων καὶ σὸκῆτι σωφρονεῖ." ταῦτα εἰπόντα ἐλάσαι τε ἐπὶ τὸ ἑαυτοῦ στρατόπεδον. 1402 15 καὶ τῇ ὑστεραίᾳ αὐτὸν σὺν τοῖς ἀρίστοις αὐτοῦ, ἔχοντα ἀμφὶ d. 20 Iul. τῇ . . . , ἐπιπέμψαι Σαχροῦχον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπὶ Παιαζήτη, ἐντυθῶνα ὡς ἦσθετο ἐπιὸν τὸ Τεμήρεω στρατεύμα κατ' αὐτοῦ, παρετάξατο καὶ αὐτὸς ἐπὶ λόφου τινὸς ὡς μαχόμενος. καὶ τὸ εὐώνυμον αὐτοῦ μέρος τοῦ κέρατος ἐλ- 20 χεν ὁ τῆς ἑω στρατηγός, τὸ δὲ δεξιὸν εἶχεν ὁ τῆς Εὐρώπης ἡγεμών· ἐν μέσῳ δὲ ἐπὶ τοῦ λόφου ἴδρωτο ὁ Παιαζήτης σὺν τοῖς νεήλυσσι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν. Σαχροῦχος δὲ V. 65 ἔχων τοὺς Τζαχαταΐδας καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἀρίστους

2. τῷ Τεμήρη P 16. ἐπιὸν P

utrorumque castra relicto stadiorum quindecim. fama est Temirem, ut accepit in propinquo esse cum exercitu Paiazitem, viri audaciam admodum esse miratum, videlicet quod tanta celeritate ex Armenia venisset, et iam ex aperto secum bellum gereret. consensu igitur equo profectus est, et quam proxime potuit ad Paiazitis castra accessit. ut autem custodias et vigilias necnon situm castrorum est speculatus, cum risu fertur dixisse "dignus profecto vir ille est ut turbini conferatur, non propter suam virtutem, verum magis propter insignem audaciam. attamen praeclare secum actum esse putabit, si poterit incolumis effugere. genio suo parum dextro instigatur: adeo planissime insanit vir ille, nec rationis amplius compos est infelix." his dictis ut finem statuit, celeriter in castra sua reversus est. postero die cum delecta manu militum numero circiter . . . misit Sachruchum filium contra Paiazitem. qui ut accepit adversum se properare hostem, aciem instruit in colle quodam, quasi pugnae copiam facturus. sinistram cornu tenebat dux ab Oriente, dextrum regebat dux Europae; in medie autem curabat Paiazites cum peregrinis et satellitibus suis. Sachruchus habens Tzachataidas et Persarum optimates pergebat agmine composito contra Paiazitem; nec tamen eos

ἐπήει συντεταγμένῃ τῷ στρατεύματι ἐπὶ Παιαζήτην. οὐ μὲν-
 C ττοι γε ἐκυκλοῦτο, ἀλλὰ ἐδίδου χώραν ἀπιέναι, εἰ βούλοιντο,
 ὡς ἂν μὴ κυκλοῦμενοι σφῶν ἀμείνονες γένοιτο, περὶ ψυχῆς
 ἀγωνιζόμενοι. συνέβαλέ τε κατὰ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύ-
 μα, καὶ ἐμάχετο. ὡς ἐπὶ πολὺ μὲν τῆς ἡμέρας ἐμάχοντο, 5
 ὥστε μὴδ' ἀναπαύεσθαι ἔχειν τὸ Παιαζήτου στρατεύμα.
 Τριβαλλοὶ δὲ ἐνταῦθα ἄνδρες γινόμενοι ἀγαθοὶ ἐμάχοντο
 ἀξίως λόγου, καὶ ἐμβalόντες ἐς τοὺς Τζαχαταΐδας τὰ τε δό-
 ρατα κατέαζαν, καὶ διηγωνίζοντο ἐντεταμένως ἐχόμενοι τοῦ
 ἔργου. Παιαζήτης δὲ ὡς ἐώρα τὸ τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρα- 10
 τευμα κινήθην ἐς πρόσω καὶ μαχόμενον, ἀνεκαλεῖτο μὲν ἐν
 τῇ ἀκμῇ τῆς Εὐρώπης τὸν στρατηγόν, ὄρρωδῶν μὴ παρα-
 D συρεῖς κυκλωθεῖη καὶ κινδυνεύσῃ διαφθαρήναι, μετεπέμπετο
 ἐς τὸν χῶρον ἐς ὃν ἴδρυτο τὴν ἀρχήν. καὶ πρῶτα μὲν οὐχ
 ὑπήκουσε, δεδιὼς τὸ πρᾶγμα· μετὰ δέ, ὡς ἐπιφερομένου 15
 αὐτῷ τοῦ βασιλέως καὶ βλασφημοῦντος, ἀνεκαλεῖτο τὴν σύν-
 ταξιν. ἐνταῦθα οἱ Τζαχαταΐδες ἐπεισπεσόντες τοῖς Τούρκοις
 ἐπέκειντο πάνν φονεύοντες, ἐς ὃ δὴ ἐς φυγὴν κατέστησαν αὐ-
 τοὺς τραπήναι. ἐνταῦθα ὡς ὄρμητο ἐς φυγὴν, ἐπικειμένων
 τῶν πολεμίων καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα αὐτίκα ἐς 20
 φυγὴν ὄρμητο. καὶ αὐτίκα ὁ Παιαζήτης ἰδὼν ταῦτα οὐκέτι
 ἐνέμεινεν, ἀλλ' ἐπὶ ἵππον Θήλειαν ἀναβάς ἔφηνε κατὰ κρά-
 P. 83 τος. ἐνταῦθα ὡς πρότερον κήρυγμα πεποιημένου Τεμήριω

circumvenire statuebat, concedens ipsis abundi, si vellent, locum,
 ne scilicet circumventi ab omni parte ex desperatione, quasi inclusi,
 animos sumerent, et acrius pro salute deinde certantes victoriam in-
 venirent. primo aggressus est Europae exercitum. ut autem pugna
 ad multum diei est extracta, neque quietem a pugnando Paiazitibus
 milites haberent, ibi Triballi pristinae suae virtutis memores prae-
 lium ciebant magna cum fortitudine et gloria; impetumque dantes
 in Tzachataidas hastas infregerunt, magna cum vehementia prae-
 lium incumbentes. Paiazites ut conspicatus est Europaeum exer-
 citum longius a se evectum cupidine pugnae, illico ducem Euro-
 paei exercitus revocat, timens ne, si eius exercitus esset longius
 a monte submotus, ipse ab hostibus circumduceretur et in peri-
 culum vitae veniret. iubebat igitur eum regredi in eum locum ubi
 ab initio collocatus erat. at dux primo nequaquam dicto audiens
 fuit, veritus rem quae parabatur. deinde cum rex violentius saeviret
 nec convitiis abstineret, paruit, aciesque revocata est. ibi tum Tza-
 chataides acriter instantes occidebant Turcos plurimos, donec terga
 darent. qui cum fugerent persequentibus hostibus, etiam exercitus
 Asianus haud stetit, verum continuo fugam arripuit. Paiazites vi-

βασιλέως μηδένα κατακαίνειν τῶν τοῦ Παιαζήτου, μόνον δὲ ἀπεκδύομενοι τούτους ἠφίσαν· οὐ γὰρ ἔξῃν δημοφύλους ὄντας ἀνδραποδιζέσθαι. Παιαζήτης δὲ τὰναντία τούτων κηρύξας ἐς τὸ στρατόπεδον, ὡς ὃν ἂν λάβοιεν τοῦ Τεμήρεω στρατοῦ, πάντας κατακτείνειν. Σαχροῦχος μὲν οὖν ὡς ἐτρέφετο Παιαζήτην, ἤδη τὰ στρατεύματα Τεμήρεω, καὶ ὅσα ἐμάχοντο καὶ ὅσα ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου ἐτύγγανεν ὄντα, ὥρμητο ἐπὶ τὸν Παιαζήτεω στρατὸν φθῆναι βουλόμενος. καὶ ἐπὶ τὴν χώραν ἐτρέποντο ἐπὶ διαρπαγῇ, ἐπιδρομῇ χρῆσάμενοι, ἔστε 10 τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐς τὸν Ἑλλάσποντον· ἐνθα δὲ πολλαὶ μὲν κῶμαι ἐλήφθησαν, πολίσματα δὲ ἐρημώθη ὅτι πλεῖστα, τῶν Β ἵπποδρόμων τοῦ Τεμήρεω ἀνὰ τὴν χώραν τοῦ Παιαζήτεω διαθεόντων ἀπανταχῇ.

Περὶ δὲ τὸν Παιαζήτην τοιόνδε ξυνηέχθη γενέσθαι. ὡς 15 γὰρ ἔδει ἀνὰ κράτος οὗτος, ἐπέκειντό τε καὶ ἀπεδίωκον οἱ Τζαχαταῖδες, ἀμιλλώμενοι ἐλεῖν αὐτόν. καὶ πολὺ μὲν προύλαυνεν αἶτε ἐπὶ ἵππῳ ταχυστάῳ ἐπιφερόμενος· μετὰ δέ, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀφίκετο, τὴν ἵππον λέγουσι διψήσασαν καρτερῶς ἐθελῆσαι τοῦ ὕδατος· Παιαζήτης γὰρ ἐνόσει τῷ χεῖρε 20 καὶ τῷ πόδε ὑπὸ ποδάγρας, καὶ κατασχεῖν οὐχ οἷός τε ἐγένετο. ἐνταῦθα δὲ ἐποχαλάσαι τὴν ἵππον ὑπὸ τοῦ ὕδατος

1. καταβαίνειν P

dens in quo statu res suae essent, conscendit equam totisque viribus fugit. Temires cum prius praeconium dimisisset per castra, ne quem de Paiazitis exercitu caperent et ad mancipiorum condicionem miseram deducerent, curavit ut spoliatis abire liceret: non enim fas esse ducebat ut gentiles suos ad mancipiorum formam redigerent. at Paiazites contrarium, antequam praelium iniretur, per castra voce praeconis nuntiarī iusserat, nempe ut quoscunque de Temiris militibus fuerint nacti, eum illico obtruncarent. Sachrochus igitur ut in fugam verterat hostem, iam Temiris copiae, quae in castris expectabant, iunctae pugnantibus impetu ferebantur, volentes praevertere Paiazitis exercitum. conversi itaque ad populationes maximam vastitatem fecere in Ionia et Hellesponto. vici occupati sunt plurimi; oppidula in desolationem migrarunt plurima, ubique equitibus Temiris in Paiazitis regione grassantibus.

Interim autem haec accidere Paiaziti fugienti. cum fugeret pernicissimo cursu, fugientem insequerentur Tzachataides, affectantes eum capere. iam multum itineris fugiendo confecerat, ut qui velocissima veheretur equa. postea cum forte venisset ad flumen, equa intoleranda siti stimulata bibere cupiebat. Paiazites autem chiragra et podagra gravissime laborabat: proinde equam a potandi cupidine inhibere haud poterat. equa igitur ut bibit, parum dissoluta nonni-

καὶ λειψθῆναι τοῦ δρόμου, ὥστε τοὺς στρατιώτας Τεμήρη
 C συλλαβεῖν τε Παιαζήτην, καὶ ἀγαγεῖν παρὰ βασιλέα Τεμήρη.

Ἐάλωσαν μὲν οὖν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ Μωσῆς καὶ
 πάντες σχεδὸν οἱ τοῦ Παιαζήτεω ἄρχοντες, οὐ μὴν χαλεπὸν
 ἔπαθον ὅτιοῦν, πλὴν τῶν ἱματίων. καὶ γὰρ Μωσῆς ἐδόκει 5
 τε τῶν ἄλλων κράτιστος γεγονέναι· καὶ διὰ τοῦτο περιῆγεν
 ἔχων ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ διαίταν παρεχόμενος. ἔάλω δὲ
 καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Παιαζήτεω ἐν Προύσῃ· ὡς γὰρ τὴν τε
 V.66 Προῦσαν ἐπέδραμον, καὶ τὰς γυναικωνίτιδας ἀφείλοντο. πρὸς
 δὲ καὶ τὴν Ἐλεάζαρου θυγατέρα, Παιαζήτεω δὲ γυναῖκα, 10
 ἄλόντες ἀπήγαγον παρὰ βασιλέα. Μουσουλμάνης μὲν οὖν
 καὶ Ἰησοῦς καὶ Μεχμέτης καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Παιαζήτεω παι-
 D δων κατελείφθησαν, καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Εὐρώπῃ οἱ δὲ ἐν τῇ
 Ἀσίᾳ ὄντες διεσώζοντο, ὅποιοι ἐκίωστον προυχώρει.

Τῷ μέντοι Παιαζήτη, ὡς ἤχθη ἐναντίον βασιλέως, λέ- 15
 γεται· εἰπεῖν αὐτῷ τοιάδε. “ὦ κακόδαιμον, τί δὲ οὕτω πάνν
 τὸν σαντοῦ δαίμονα ἐβιάσω, προκαλούμενος ἡμᾶς ἐπὶ μάχην;
 ἢ οὐκ ἐπέδου ὡς τῷ ἐμῷ τῷδε στρατεύματι δυστήνων παῖ-
 δες ἀντέστησαν;” Παιαζήτης δὲ ὑπολαβὼν ἀμείβετο, ἣ δὲ
 λέγεται, ὡς οὐκ ἂν δὴ ἄς τοῦτο τύχης ἀφικοίμην, ἂν μὴ 20
 αὐτῷ παρείχεται πράγματα ἐκεῖνος, τὰ τε ἄλλα καὶ ἀπὸ ἐθῶν
 τῷ Μεχμέτῃ τῷ ἥρωι πολεμίων θαμὰ ἀντακαλούμενος. “ἀλλ’

11. ἔλόντες? 13. κατελήφθησαν P 17. ἐβιάσω P 22. πο-
 λεμῶ P

hil de cursu pernitate remisit, adeo ut milites Temiris Paiazite
 potirentur, captumque ad suum regem traherent.

In hoc praelio captus est Moses; capti sunt reliqui pene omnes
 Paiazitis duces. nec tamen quicquam periculi passi sunt, nisi quod
 vestibus sunt spoliati. etenim Moses videbatur reliquis praestantior
 robore: proinde eum circumductum secum in castris habuit, victum
 ministrans. Paiazitis uxor in hostium manus venit Prusae: nam in-
 cursionem etiam in Prusam fecerunt, et gynaeceum inde rapuerunt.
 Eleazari filiam, Paiazitis uxorem, rapientes abduxerunt ad regem.
 Mulsumanes, Iesus, Mechmetes et reliqui Paiazitis filii in hostium
 potestatem venere. qui in Europa et Asia erant, ut poterant salva-
 bantur.

Paiazitem, cum adductus esset in conspectum regis, sic Temires
 allocutus est. “o infelix, quid adeo malum tuum coegisti genium,
 ut nos bello lacesseres? an non audivisti quod meo exercitui mise-
 rorum filii resistunt?” Paiazites respondens inquit “nequaquam ad
 tantam infelicitatem venissem, ni tu mihi negotia fecisses, caetera
 quoque provocatus a gentibus heroi nostro infestis.” “verum” ait

ἦν μὴ ἐπειτύφασι” ἔφη Τεμήρης, “οὕτω μέγα πάνυ φρονῶν, οὐκ ἂν δὴ ἐς τοῦτο συμφορᾶς, οἶμαι, ἀφίκον· οὕτω γὰρ P. 84 εἶθε τὸ θεῖον τὰ πάνυ μέγα φρονούντα καὶ περυστημένα μειῶν ὡς τὰ πολλὰ καὶ σμικρύνειν.” ἐνταῦθα δὴ ἐπιμμεν-
 5 ψασθαι αὐτῷ λέγεται βασιλέα Τεμήρη τὴν ἐπὶ τοὺς κύνας τε καὶ ἱερακίαις φιλοτιμίαν, ὡς ἀνδρὶ κυνηγῶ ἔθηκε τὴν τέχνην, καὶ οὐκ ἄρχοντι ἄγοντι ἐς πολέμους· λέγεται γὰρ Παιαζήτης ἐς τοὺς ἑπτακισχιλίους κτήσασθαι ἱερακοφόρους καὶ κύ-
 10 φάναι ὑπολαβόντα “ἀλλὰ σοὶ μὲν τῷ Σκύθῃ, λησιῇ ἔτι ὅτι καὶ ταύτην ἐπιτηδεύοντι τὴν τέχνην, οὐ πάνυ τι ἂν προσήκοι ἄγρας εὐδὲ κυνηγεσίων· ἐμοὶ δὲ ἐς τοῦτο τε γεννηθέντι καὶ τεθραμμένῳ, τῷ Ἀμουράτῳ τοῦ Ὀρχάνεω, βασιλέων παιδί, B
 15 σθέντα τὸν βασιλέα περιαχθῆναι ἐς τὸ στρατόπεδον ἐκέλευ-
 σεν ἐπὶ ἡμίονου, καὶ συριττόμενον ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου πε-
 ριαγαγεῖν. ὡς δὲ περιαχθέντα ἤγαγον, ἔρσομαι αὐτὸν λέγε-
 ται εἰ τοῦ γένους ἐκάλενα τυγχάνει ἐπιτηδεύματα, ὡς τὰ τῶν ἱεράκων τε καὶ κυνῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν φυλακῇ ἐποιήσατο,
 20 καὶ ἄρας σὺν τῷ στρατεύματι ἤλαυνεν ἐπὶ Ἰωνίαν καὶ τὴν ταύτην παράλοισιν χώραν, ἐν νῷ ἔχων αὐτοῦ τε διαχειμῶσαι καὶ ἦρος ἐπιφαινομένου ἐς τὴν Εὐρώπην διαβῆναι. ἐπενόει γάρ, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς pā- C

Temires “si non adeo sublatis tibi essent animi, nunquam ad istam praecipitatus esses miseriam. sic namque solet nomen plerumque fastuosos deprimere et ad humilem fortunam deiicere.” deinde misit Temires Paiaziti accipitres et canes et reliquum huiusmodi apparatus, ut qui venatori potius quam imperatori in hostes ducenti comparandus esset. aiunt Paiazitem habuisse septem milia viro-
 rum qui accipitres curarent; praeterea aluisse canes sexies mille. respon-
 dens itaque Temiri Paiazites inquit “verum, o Temires, qui es Scy-
 tha et latro, latrocinandique artem usque exerces, satis scio parum tibi convenire cum canum accipitrumque studio. mihi vero, qui sum natus et educatus ab Amurate Orchanis filio, qui ambo reges exti-
 tere, congruit canum et accipitrum studium.” rex Temires hoc res-
 ponsu graviter offensus impositum mulo per castra agi iubet, propi-
 nans eum militibus deridendum. ut autem iam omnibus satis ridiculo fuit, reductum ad se interrogavit, an etiam ista studia sui gene-
 ris sint, quemadmodum accipitrum et canum. deinde Paiazitem in
 vincula coniecit. motis postea castris iter in Ioniam et finitimam
 eius regionem intendit, in animo habens ibi hibernare. vere appe-

σάν τε ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι, ἐς δὲ δὴ ἐπὶ τὰς Ἡρακλείους ἀφίκηται στήλας, ἐντεῦθεν δὲ αὐθις ἐς Λιβύην διαβῆναι, καὶ διὰ τῆς Λιβύης ἐπανίεναι ἐς τὴν ἑαυτοῦ χώραν, ζύμπασαν ὑπαγόμενος τὴν ταύτη ἤπειρον τῆς οἰκουμένης. ἐπρὸς βένετο μὲν οὖν καὶ πρὸς τὸν Βυζαντίου βασιλέα, τὴν τε διάβασιν 5 αἰτούμενος αὐτὸν πλοῖά τε καὶ τριήρεις.

Λέγεται δὲ καὶ τόδε βασιλεὺς Τεμήρης ἐς Παιαζήτη. ὡς γὰρ ἀπήχθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ, Ἐλεαζάρου θυγάτηρ, ἧς δὴ μάλιστα τῶν ἄλλων ἐραστὴς ἐτύγγανε Παιαζήτη καὶ περιῆγε μεθ' ἑαυτοῦ ἔχων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπιστησαί οἱ ἐναντίον 10 τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, οἰνοχοῆσαί οἱ. τὸν δὲ εὖ μάλα ἀχθεσθέντα εἰπεῖν λέγεται “ἀλλ' οὐτ' ἂν συμφώνως τῷ σῷ πατρὶ καὶ μητρὶ ἐργάζοιο· ἰδιωτῶν γὰρ τούτων καὶ πενήτων γένόμενος δίκαιος ἂν εἴης ὥστ' ἂν ἐπικερτομηῖσαι βασιλέων παισὶ τε καὶ γυναιξί, καὶ ἐξυβρίζεις ἐς τοὺς σοὺς τῇ φύσει 15 δεσπότας.” τούτῳ μὲν τοιαῦτα λέγοντι γέλωτά τε ἐποίει τοὺς λόγους, καὶ ἐπιχλευάζων ἐπέσκωπτεν οἷα οὐδὲν ἐγιῆς οὔτε φρονῶντι οὔτε λέγοντι.

Οἱ μέντοι Παιαζήτεω ἄρχοντες, ἐς λόγους ἀφικόμενοι V. 67 τοῖς Τεμήρεω ὄρνυταις, ἧ φασίν, ὑπέσχοντο ἀργύριον τελέ- 20 P. 85 σαι πάμπολυ, εἰ ὑφέλοιτο Παιαζήτη ὑπορούξαντες. ἔνθα δὲ

tente in Europam profectionem parabat, quemadmodum supra docui, ut in eam transvectus universam in dicionem acciperet, usque ad Herculis columnas progrediens. inde in Libyam iter avertere et ex Libya in suam regionem redire in animum inducebat, universa ista orbis continente imperio suo iuncta. misit legatos ad Byzantii regem petens liberum transitum et naves triremesque, quibus copias suas transmittere posset.

Etiam istam iniuriam Temires Paiaziti fecit. ut enim Eleazari filia, Paiazitis uxor, quam prae caeteris ardentissimo amore complectebatur et secum in castris semper habebat, captiva abducta est ad Temirem, iussa est in conspectu mariti sui vinum infundere. hinc Paiazites ira accensus in haec verba prorupit “neque paterno neque materno tuo genere digna facis. cum enim natus sis ex parentibus idiotis et ingloriis pauperibusque, haud tibi decorum est adeo turpiter insultare regum liberis et uxoribus. hoc modo etiam eos qui tibi natura sunt domini, probris oneras.” haec dicens ingentem risum movebat Temiri, qui hominem pro ludibrio habebat, ut qui nihil sani nec diceret nec saperet.

Paiazitis duces cum in colloquium venissent Temiris fossoribus, eos promissis accendebant, daturi immensam argenti vim, si cuniculo acto in eam castrorum partem, ubi vincus asservabatur Paiazites,

ὄρῳματα ποιησάμενοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ εἰς τὴν σκηνὴν ἐν ἧ ἑσκήνου Παιαζήτης ἐν φυλακῇ ὧν ἐξιόντες, ὠφθησαν ὑπὸ τῶν ταύτη φυλάκων καὶ ἐάλωσαν· οὐ γὰρ ἐντὸς ἐγένοντο τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐκτὸς, ἧ ἐφύλασσον περίξ γενόμενοι 5 ἄνδρες ὑπὸ Τεμήρῳ ταχθέντες. ταύτη ὡς βῆθησαν καὶ ἐάλωσαν, ἀπετάμοντο τὰς κεφαλὰς ὑπὸ βασιλέως.

Ἐπὶ Σμύρνης μὲν οὖν ἀφικόμενος τὴν τε Σμύρνην εἰλε τροχίσκοις, καὶ τὴν ἐν τῷ αἰγιαλῷ ἄκραν ὑπὸ Ῥωμαίων ταύτη κατεχομένην ὑπορύξας κατέλαβέ τε, καὶ ταύτην ἐλὼν πο- 10 λίσματά τε ἄλλα τῆς χώρας ταύτης ἐπελαύνων ἤρει, ὡς οἱ Β προухώρει προσβάλλοντι ἐφ' ἕκαστον. τριχῆ γὰρ, λέγεται, διήρει τὰς πόλεις Τεμήρης, τοῖς τε τροχοῖς. κύκλοι δὲ ὄντες οὔτοι καὶ κλίμακας ἔχοντες ἐντὸς ὥστε ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἐς τὴν τάφρον ἄγοντες ἐπετίθεισαν ἄνδρες διακόσιοι 15 ἕκαστον τεταγμένοι, διὰ τοῦ τροχοῦ εἰσιὼν ἕκαστος, ἔστε πέραν τε ἐγίνετο τῆς τάφρου, στεγαζόμενοι ὑπὸ τοῦ τροχοῦ. ὡς δὲ πέραν γίνοντο, ἀνέβαινον τὰς κλίμακας, καὶ οὕτω ἤρουν τὴν πόλιν. μετὰ δὲ πολλοὶ ὄντες αὐτῷ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔχουν τὴν πόλιν, ὥστε ἐπὶ τὸ τεῖχος τὰ χῶματα ἀνα- 20 βαίνειν, καὶ ἄνω διὰ τῶν χωμάτων ἠλίσκετο αὐτῷ τὸ τεῖχος. C εἶχε δὲ καὶ ὄρυκτὰς ἐς μυρίους, καὶ ὄρύσσοντες τὰ τεῖχη

11. προσβάλλονται P: corr Hamakerus. post ἕκαστον cum Hamakero omisi, quae huc ex p. 162, 4 irrepserant, ὡς δὲ ἔαρ ἦν τε καὶ ὑπέφαινε. 12. διήρει] ἤρει? 15. ἐς τὸ P

emersissent eumque inde eripuissent. fodientes itaque versus castra et tentorium, ubi in vinculis erat Paiazites, tandemque prorepentes visi sunt custodibus et capti. non enim intra tentorium ubi Paiazites erat, sed extra ex cuniculo prodierunt, ubi viri erant quibus Paiazitis custodia a Temire erat mandata. ea igitur parte ex cuniculo fossos egressos et captos rex iussit obruncari.

Veniens autem Smyrnam eam urbem rotis cepit. praeterea arcem in littore sitam, in qua erat Romanorum praesidium, suffodiens penitus subvertit. hanc ubi occupavit, etiam a reliquis ius belli non abstinuit, verum accedens oppida, quae sibi videbatur aptissimum, aggrediebatur. ut autem ver iam appetierat, rotis urbes capiebat Temires. hae erant circuli, et intra scalas habebant quibus ascendebatur in muros. et quando in fossam dirigebantur, recipiebant viros ducentos separatim positos, donec singuli rotas intrarent. postea veniebant in alteram quae ex adverso erat fossae partem, satis muniti et tecti a rotis. quo cum venissent, scalas conscendebant, et eo modo capiebant urbes. deinde reliqui, qui erant in castris, urbem vallo cingebant, aggeresque fundebant, qui facile murum superarent; ex quibus deinde muro facile potiebatur. praeterea fossos habuit Te-

σάν τε ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι, ἐς δ' δὴ ἐπὶ τὰς Ἡρακλείους ἀφίκηται στήλας, ἐντεῦθεν δὲ αὖθις ἐς Λιβύην διαβῆναι, καὶ διὰ τῆς Λιβύης ἐπανίεναι ἐς τὴν ἑαυτοῦ χώραν, ξύμπασαν ὑπαγόμενος τὴν ταύτη ἠπειρον τῆς οἰκουμένης. ἐπρεσβευετο μὲν οὖν καὶ πρὸς τὸν Βυζαντίου βασιλέα, τὴν τε διάβασιν 5 αἰτούμενος αὐτὸν πλοῦά τε καὶ τριήρεις.

Λέγεται δὲ καὶ τὸδε βασιλεὺς Τεμήρης ἐς Παιαζήτη. ὥς γὰρ ἀπήχθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ, Ἐλεαζάρου θυγάτηρ, ἥς δὴ μάλιστα τῶν ἄλλων ἐραστῆς ἐτύγγανε Παιαζήτης καὶ περιῆγε μεθ' ἑαυτοῦ ἔχων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπιστήσαι οἱ ἐναντίον 10 D τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, οἰνοχοῆσαι οἱ. τὸν δὲ εὖ μάλα ἀχθεσθέντα εἰπεῖν λέγεται "ἀλλ' οὐτ' ἂν συμφώνως τῷ σῷ πατρὶ καὶ μητρὶ ἐργάζοιο· ἰδιωτῶν γὰρ τούτων καὶ πενήτων γινόμενος δίκαιος ἂν εἴης ὥστ' ἂν ἐπικερτομηῆσαι βασιλέων παισὶ τε καὶ γυναιξί, καὶ ἐξυβρίζεις ἐς τοὺς σοὺς τῇ φύσει 15 δεσπότας." τούτῳ μὲν τοιαῦτα λέγοντι γέλωτά τε ἐποίει τοὺς λόγους, καὶ ἐπιχλευάζων ἐπέσκωπτεν οἷα οὐδὲν ἔγλιες οὔτε φρονῶντι οὔτε λέγοντι.

Οἱ μέντοι Παιαζήτεω ἄρχοντες, ἐς λόγους ἀφικόμενοι V. 67 τοῖς Τεμήρῳ ὄρυκταις, ἧ φασίν, ὑπέσχοντο ἀργύριον τελέ- 20 P. 85 σαι πάμπολυ, εἰ ὑφέλοιτο Παιαζήτη ὑπορυζάντες. ἔνθα δὴ

tento in Europam profectionem parabat, quemadmodum supra docui, ut in eam transvectus universam in dicionem acciperet, usque ad Herculis columnas progrediens. inde in Libyam iter avertere et ex Libya in suam regionem redire in animum inducebat, universa ista orbis continente imperio suo iuncta. misit legatos ad Byzantiæ regem petens liberum transitum et naves triremesque, quibus copias suas transmittere posset.

Etiam istam iniuriam Temires Paiaziti fecit. ut enim Eleazari filia, Paiazitis uxor, quam prae caeteris ardentissimo amore complectebatur et secum in castris semper habebat, captiva abducta est ad Temirem, iussa est in conspectu mariti sui vinum infundere. hinc Paiazites ira accensus in haec verba prorupit "neque paterno neque materno tuo genere digna facis. cum enim natus sis ex parentibus idiotis et ingloriis pauperibusque, haud tibi decorum est adeo turpiter insultare regum liberis et uxoribus. hoc modo etiam eos qui tibi natura sunt domini, probris oneras." haec dicens ingentem risum movebat Temiri, qui hominem pro ludibrio habebat, ut qui nihil sani nec diceret nec saperet.

Paiazitis duces cum in colloquium venissent Temiris fossoribus, eos promissis accendebant, daturi immensam argenti vim, si cuniculo acto in eam castrorum partem, ubi vincus asservabatur Paiazites,

ὀρύγματα ποιησάμενοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ εἰς τὴν σκηνὴν ἐν ἧ ἑσκήνου Παιαζήτης ἐν φυλακῇ ὧν ἐξιόντες, ὠφθησαν ὑπὸ τῶν ταύτη φυλάκων καὶ ἐάλωσαν· οὐ γὰρ ἐντὸς ἐγένοντο τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐκτὸς, ἧ ἐφύλασσον περὶ γενόμενοι 5 ἄνδρες ὑπὸ Τεμήρῳ ταχθέντες. ταύτη ὡς βῆθησαν καὶ ἐάλωσαν, ἀπετάμοντο τὰς κεφαλὰς ὑπὸ βασιλέως.

Ἐπὶ Σμύρνης μὲν οὖν ἀφικόμενος τὴν τε Σμύρνην εἶλε τροχίσκοις, καὶ τὴν ἐν τῷ αἰγιαλῷ ἄκραν ὑπὸ Ῥωμαίων ταύτη κατεχομένην ὑπορῦξας κατέλαβέ τε, καὶ ταύτην ἔλων πο- 10 λίσματα τε ἄλλα τῆς χώρας ταύτης ἐπελαύνων ἤρει, ὡς οἱ Β προухώρει προσβάλλοντι ἐφ' ἕκαστον. τριχῆ γάρ, λέγεται, διήρει τὰς πόλεις Τεμήρης, τοῖς τε τροχοῖς. κύκλοι δὲ ὄντες οὗτοι καὶ κλίμακας ἔχοντες ἐντὸς ὥστε ἀναβυίνειν ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἐς τὴν τάφρον ἄγοντες ἐπετίθεισαν ἄνδρες διακόσιοι 15 ἕκαστον τεταγμένοι, διὰ τοῦ τροχοῦ εἰσιῶν ἕκαστος, ἔσπεσαν τὴν ἐγγίνετο τῆς τάφρου, στεγαζόμενοι ὑπὸ τοῦ τροχοῦ. ὡς δὲ πέραν γίνοντο, ἀνέβαινον τὰς κλίμακας, καὶ οὕτω ἤρουν τὴν πόλιν. μετὰ δὲ πολλοὶ ὄντες αὐτῷ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔχουν τὴν πόλιν, ὥστε ἐπὶ τὸ τεῖχος τὰ χώματα ἀνα- 20 βυίνειν, καὶ ἄνω διὰ τῶν χωμάτων ἠλίσκετο αὐτῷ τὸ τεῖχος. C εἶς δὲ καὶ ὀρυκτὰς ἐς μυρίους, καὶ ὀρύσσοντες τὰ τεῖχη

11. προσβάλλονται P: corr Hamakerus. post ἕκαστον cum Hamakero omisi, quae huc ex p. 162, 4 irrepserant, ὡς δὲ ἔαρ ἦν τε καὶ ὑπέφαινε. 12. διήρει] ἤρει? 15. ἐς τὸ P

emersissent eumque inde eripissent. fodientes itaque versus castra et tentorium, ubi in vinculis erat Paiazites, tandemque prorepentes visi sunt custodibus et capti. non enim intra tentorium ubi Paiazites erat, sed extra ex cuniculo prodierunt, ubi viri erant quibus Paiazitis custodia a Temire erat mandata. ea igitur parte ex cuniculo fossores egressos et captos rex iussit obtruncari.

Veniens autem Smyrnam eam urbem rotis cepit. praeterea arcem in littore sitam, in qua erat Romanorum praesidium, suffodiens penitus subvertit. hanc ubi occupavit, etiam a reliquis ius belli non abstinnit, verum accedens oppida, qua sibi videbatur aptissimum, aggrediebatur. ut autem ver iam appetierat, rotis urbes capiebat Temires. hae erant circuli, et intra scalas habebant quibus ascendebatur in muros. et quando in fossam dirigebantur, recipiebant viros ducentos separatim positos, donec singuli rotas intrarent. postea veniebant in alteram quae ex adverso erat fossae partem, satis muniti et tecti a rotis. quo cum venissent, scalas conscendebant, et eo modo capiebant urbes. deinde reliqui, qui erant in castris, urbem vallo cingebant, aggeresque fundebant, qui facile murum superarent; ex quibus deinde muro facile potiebatur. praeterea fossores habuit Te-

ἐπὶ μετεώρων ξύλων καθειστήκεισαν. μετὰ δὲ ταῦτα πῦρ ἐνείεις τὰ ξύλα, καὶ ὡς ἐκαίετο τὰ ξύλα, τὰ τείχη εὐπετιῶς ἐπιπτον, καὶ ταύτη ἐσέπιπτον ἐς τὴν πόλιν.

Οὕτω μὲν οὖν ἤρει Τεμήρης τὰς πόλεις· ὡς δὲ ἤδη ἔαρ ὑπέφαιεν, ἀφίκετο παρ' αὐτὸν ἀγγελία ὡς τοῦ Ἰνδῶν βασιλέως πρεσβεία ἀφικομένη ἐπὶ Χερῖν μεγάλη χειρὶ δεινὰ τε τὴν πόλιν ἐργάσαιτο, καὶ ἐπὶ τοὺς θησαυροὺς παριῶν τοῦ βασιλέως τὸν τε φόρον λαβὼν οἴχοιτο, καὶ ἀπειλοῖη ὡς οὐκ-
 D ἐτι ἐμμένοι ταῖς σπονδαῖς ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς. ταῦτα μὲν ὡς ἐπύθτετο, περιδεὴς γενόμενος, μὴ ἐπειδὴ ἀφίκοιτο ἢ πρεσβεία 10 παρὰ βασιλέα τῶν Ἰνδῶν, ἐπιῶν καταστρέφοιτο τὴν ἑαυτοῦ χώραν, σχόντος αὐτοῦ ἄμφι τοὺς ἐπήλυδας πολέμους. καὶ ἅμα ἐσῆει αὐτὸν καὶ τὰ ἀνθρώπεια ἐν οὐδενὶ ἐστηκότα ἀσφαλεῖ, καὶ δεινὰ ποιησάμενος τοὺς Ἰνδοὺς πρέσβεις ἐξυβρίσαι ἐς αὐτὸν οὕτως ἀναίδην, ἤλαυνεν ὡς εἶχε τάχιστα ἐπὶ Χερῖς, 15 τὸν τε Παιαζήτην ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ. καὶ οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο αὐτοῦ Τεμήρης, ἀπέδρα ἐπὶ τὴν πατρίαν χώραν. Παιαζήτην δὲ ὑπὸ λύπης νοσήσαντα τε-
 P. 86 λευτήσαι τὸν βίον ἔφασαν. οὕτω μὲν οὖν ἐτελεύτησε Παια-
 1403 ζήτης ὁ Ἀμουράτεω, ἀνὴρ ὀρμὴν τε καὶ τόλμαν ἐπιδειξάμε-
 d. 8 Mart. νος, ὅποι ἂν παραγένοιτο, ἀξίαν λόγον, καὶ [τόλμη] μεγάλα

2. ἐνέεισαν εἰς τὰ?
 λόγον?

7. ἐργάσαιτο P

17. καὶ οὐδένα γὰρ

mires circiter decem milia, qui suffossum murum sustentabant excelsis lignis, quae deinde accendebant; quibus concrematis muri nemine impellente procidebant: per nudata inde muro loca milites ruebant in urbem.

His tribus modis Temires in oppugnatione urbium utebatur, ver ut iam illuxit, legati veniunt, qui referebant Indorum regem cum magna manu advenisse, urbemque Cheriam intolerandis malis affecisse. etiam ad thesauros regionem procedentem, tributo anni adempto, domum abiisse. minae quoque ferebantur, Indorum regem nolle amplius foederatum esse Temiri. haec ut Temires intellexit, terror ingens iniectus est, ne, si rediisset legatio ad regem Indorum, ipse exercitum armaret, regionemque hostiliter accedens occuparet, se interim externis occupato bellis. simul etiam rerum humanarum condicio mentem tangebatur, quae nullo in loco satis firmas tutasque res consistere patitur. deinde graviter ferens Indorum legatos adeo impudenter sibi contumeliam fecisse, citato agmine Cheriam properavit, Paiazitem et filium eius secum vehens, cuius parvum respectum egit. proinde in patriam fuga evasit regionem. Paiazitem autem tradunt prae nimia aegritudine aegrotantem fato functum esse. hunc vitae exitum habuit Paiazites, mirabilem tum impetum audaciamque osten-

ἀποδειξάμενος ἔργα κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην, βασιλεύσας
ἔτη πέντε καὶ εἰκοσιν. ἦν δὲ οὕτως αὐθάδης ὥστε μηδενὶ
πεῖθεσθαι ὡς ἑαυτῷ θαρρούντως χωρεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
ἔτελεύτησε δὲ ἐν τῇ Ἰωνίᾳ, διαχειμάζοντος αὐτοῦ Τεμήρεω
5 τὸν στρατὸν.

Ὁ δὲ Ἰνδῶν βασιλεὺς οὗτος ἐστὶν ὁ τὸν ἑννέα βασιλέων
τοῦνομα ἔχων, Τζαχατάης βασιλεὺς. τῶν ἑννέα δὲ βασιλέων
βασιλεία γενόμενον τοῦτον, τὸν διὰ τοὺς Μασαγέτας στρατὸν Β
μέγαν ἐπὶ Τεμήρην ἐπιπέμψαντα, λέγεται τὸν τε Ἀράξην V. 68
10 ἐπιόντα διαβῆναι, καὶ τὰ πλεον τῆς ταύτης χώρας καταστρε-
ψάμενον ἐπ' οἴκου αὐτοῦ ἀποχωρῆσαι. Σύνῃς τε βασιλεύει
καὶ Ἰνδίας καὶ Ξυπρίσης, καὶ διήκει αὐτῷ ἡ χώρα ἐπὶ Τα-
προβάνην νῆσον, ἐς Ἰνδικὴν θάλασσαν, ἐς ἣν οἱ μέγιστοι τῆς
Ἰνδικῆς χώρας ποταμοὶ ἐκδιδοῦσιν, ὃ τε Γάγγης Ἰνδὸς Ἀν-
15 θίνης Ὑδάσπης Ὑδραώτης Ὑφασις, μέγιστοι δὲ οὗτοι ὄντες τῆς
χώρας. φέρει δ' ἡ Ἰνδικὴ χώρα ἀγαθὰ μὲν πολλὰ καὶ ὄλβον
πολὺν, καὶ ὃ τε βασιλεὺς ξυμπάσης τῆς χώρας ὑπ' αὐτὸν γε-
νομένης. ὀρμώμενος δὲ οὗτος ἀπὸ τῆς ὑπὲρ Γάγγην χώρας καὶ C
τῆς παραλίου Ἰνδικῆς καὶ Ταπροβάνης, ἐλθεῖν ἐπὶ τὸν βασιλεῖα
20 Καταγίης, τῆς χώρας τῆς ἐντὸς Γάγγου καὶ Ἰνδοῦ, καὶ καταστρε-
ψάμενον τὴν ταύτην χώραν τὰ βασιλεία ἐν ταύτῃ δὴ τῇ πό-
λει ποιήσασθαι. ξυμβῆναι δὲ τότε γενέσθαι ὅψ' ἐνὶ βασιλεῖ

dens, quocumque pervenisset. annis regnavit viginti quinque, res
praeclaras in Asia Europaque gerens. adeo autem prae fractus et te-
merarius erat ut neminem monentem sequeretur, sed sibi soli confi-
deret, quando eundem erat in hostes. expiravit in Ionia, cum eo in
hiberna movisset Temires.

At Indorum rex, de quo nunc verba facimus, unus est de nu-
mero novem regum, et Tzachatae rex appellatur. constat eum fuisse
de grege novem illorum regum, qui per Massagetas exercitum ma-
gnum contra Temirem misit. qui transito Araxe, et pleraque regio-
nis parte quae subiecta est Temiri subacta, domum reversus est.
eius imperio parent Syena India et Chyprisa. huius regio patet ultra
Taprobanen insulam, usque in Indicum mare, in quod deferuntur
Ganges Indus Anythines Hydraspes Hydraotes Hyphasis, fluvii regio-
nis istius maximi. Indiae autem regio multa suppeditat bona, ma-
gnamque fundit felicitatem: sed totius Indiae imperium penes hunc
regem est, qui profectus ab ea regione quae supra Gangem est, et a
maritima Indiae intra, necnon a Taprobane insula, venit ad regem
Achatagiae, quae intra Gangem et Indum est sita. qua deinde suae
dicioni adiecta, urbem eius regionis regni sui sedem declaravit. ex-
inde unius imperio universa gubernatur India. rex iste, et qui Cha-

ξύμπασαν τὴν Ἰνδικὴν χώραν. νομίζουσι δὲ οὗτοι θεοῦς, οἱ
 τε τὴν Χαταγίην χώραν οἰκοῦντες, Ἀπόλλω τε καὶ Ἄρτεμιν
 καὶ δὴ καὶ Ἥραν. φωνὴν δ' οὐ τὴν αὐτὴν σφίσιβι ἵεται, ἀλλ'
 ἐς ἔθνη τε πολλὰ διηρημένα εὐνομεῖται ἐπὶ πλείστον δὴ ἀν-
 θρώπων κατὰ τε πόλεις καὶ κώμας. θυσίας δὲ ἀνάγουσιν 5
 ἵππους μὲν τῷ Ἀπόλλωνι βοῦς δὲ τῇ Ἥρᾳ· τῇ δὲ Ἀρτέμιδι
 θύουσι παῖδας ἀρτίως ἡβύσκοντας ἀνὰ πᾶν ἔτος. φέρει δ' ἡ
 D χώρα αὕτη πυρούς μὲν ἐπὶ πεντεκαίδεκα πήχεις, ὡς λέγεται,
 βασιλικούς, καὶ κριθὰς δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ μελίην ἐς
 τὸ αὐτὸ μέγεθος. καλαμίνοις δὲ πλοίοις χρώμενοι διαπορθ- 10
 μέουσι τὸν ποταμόν. φέρει δὲ ἡ Ἰνδική, ὡς λέγουσι, τοσοῦ-
 τον μέγεθος ὥστε ἀπ' αὐτοῦ ναυπηγεῖσθαι πλοῖα μεδίμνων
 τεσσαράκοντα Ἑλληνικῶν. τὸ μὲν γένος τοῦτο οὐ πάνυ γνω-
 στὸν ἡμῖν γενόμενον πολλὰς ἀπιστίας παρέχει, μὴ πείθεσθαι
 περὶ αὐτῶν ὅσα πυνθάνομαι. ἦτε γὰρ χώρα αὕτη πρόσω 15
 ἐκποδῶν γενομένη οὐ πάνυ ἐπιτήδειος εἶσω ὠκεῖται τε καὶ
 ὄλη ἔχει ἡθῶν τε καὶ διαίτης. γένος μέντοι ἰσχυρότατον γε-
 P. 87 νόμον τὸ παλαιὸν τοὺς τε Περσῶν βασιλεῖς καὶ Ἀσσυρίων,
 ἡγουμένους τῆς Ἀσίας, θεραπεύειν μὲν τοὺς Ἰνδῶν βασιλεῖς,
 ἐπεὶ τε Σεμίραμις καὶ Κύρος ὁ τοῦ Καμβύσου τὸν Ἀράξην 20
 διαβάντες μεγάλῳ τῷ πολέμῳ ἐχρήσαντο. ἦτε γὰρ Σεμίραμις
 τῶν Ἀσσυρίων βασίλισσα ἐπὶ τῶν Ἰνδῶν βασιλεῖα ἐλαύνουσα

4. πλείστον? 12. ὑπ' αὐτοῦ τὸ ναυπ. P

tagiam regionem incolunt, deos esse censent, quos colunt, Apollinem
 Dianam Iunonemque. diversa inter se utuntur lingua: haud enim
 omnibus eadem est, siquidem in plurimas discreti gentes reguntur,
 abundante hominum numero tam in vicis quam in urbibus. victimas
 immolant equos Apollini, boves Iunoni, Dianae pueros iam pubescentes.
 haec sacrificia frequentantur quotannis. regio ista producit, ut fama est,
 frumentum, cuius altitudo excedit quindecim cubitos regio. eadem
 etiam hordeo parum sit cognitum, fit ut plurima quae de illis feruntur
 nullam apud nos fidem inveniant: nam cum India a nobis quam
 longissime submota habitetur, ignoratur quibus moribus et qua victus
 ratione Indi utantur. hoc hominum genus cum robore plurimum
 praestaret antiquitus, Persarum et Assyriorum reges, qui Asiam imperio
 temperabant, coluisse fama tenet. Semiramis et Cyrus Cambysis
 filius Araxem transeuntes quondam magnam belli molem eo verte-
 runt. nam Semiramis Assyriorum regina arma contra Indorum regem

μεγάλη παρασκευῆ, ἐπεὶ τε τὸν ποταμὸν διέβη, ἐπεπράγει τε χαλεπώπατα καὶ αὐτοῦ ταύτη ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦτα Κῦρος ὁ Καμβύσειω, Περσῶν βασιλεύς, λέγεται δὴ τὸν τε Ἀράξην διαβύς, καὶ διαγωνισάμενος πρὸς Μασαγέτας ἔπραξέ τε τὰ χαλεπώτατα, καὶ αὐτοῦ ὑπὸ γυναικὸς μοίρας τῆς Μασαγετῶν βασιλευούσης ἀποθανεῖν. B

Τεμήρης μὲν οὖν ὡς ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἐπύθτετο τὰ περὶ τὴν προεβείαν τοῦ Χαταγίης βασιλέως, ἀπήλαυεν, ὡς εἶχε τάχους, ἐπὶ Χερίης. Παιαζήτης δέ, ὡς εἴρηται, κατὰ τὴν ὁδὸν ἐτελεύτησεν, ὑπενεχθεὶς ἐς τὴν μέλαιναν ὑπὸ λύπης. Μωῦσῆς δὲ ὁ παῖς αὐτοῦ, ἀφειθεὶς ὑπὸ βασιλέως Τεμήρης, ἐπὶ τὴν πατρῴαν χώραν ἀφίκετο. βασιλεὺς δὲ Τεμήρης ὡς ἐγένετο ἐς τὰ βασιλεία τὰ ἐαυτοῦ, τότε ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ καθίστη ἢ ἐδόκει κάλλιστα ἔχειν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸν Ἰνδῶν βασιλέα διενεχθεὶς ἐπολέμει. μετὰ δὲ ταῦτα εἰρήνην τε ἐποιήσατο ἐφ' ᾧ τε ξένοι τε καὶ φίλοι εἶναι ἀλλήλοις.

Τούτῳ ἐγένοντο παῖδες Σαχροῦχος τε καὶ Παιαγγούρης C καὶ Ἀβδουλατούφης. Σαχροῦχον τὸν προεσβύτερον παῖδα αὐτοῦ κατέλιπε βασιλέα ἀποδειξάμενος. αὐτὸς δὲ περὶ ἔρωτας V. 69 20 ἔχων καὶ ἐνταῦθα πολυπραγμονῶν ἐτελεύτησε. λέγεται γὰρ 1405 δὴ Τεμήρης μάλιστα δὴ ἀνθρώπων ἐς τοῦτο ὑπὸ φύσεως d. 19 Febr. ἀχθῆναι, ὥστε νεανίσκους ἐναντίον αὐτοῦ γυναιξὶ κελεύειν μίσησθαι, ὥστε καὶ τὴν φύσιν ἐρεθίζειν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦτο.

maximo apparatu movens, ubi flumen superavit, clade suorum maxima accepta occubuit. praeterea Cyrus filius Cambyses, Persarum rex, traiecto fluvio cum Massagetis congressus in gravissimum praecipitatus est periculum, ibi peremptus a muliere Maera Massagetarum regina.

Temires, ut allatum est quae fecisset regis Indorum legatio, maxima celeritate Cheriam se recepit. Paiazines, ut supra diximus, in itinere prae aegritudine naturae debitum solvit. Moses Paiazitis filius, dimissus a Temire, in patriam profectus est regionem. rex Temires ut pervenit in suam regiam, quae ad regni curam attinebant, summa diligentia executus est. deinde hostili animo sumpto bellum cum Indorum rege ex professo gerebat. haud multo post pax inter utrumque convenit.

Temiri nati sunt filii, Sachruchus Paiangures et Abdulatuphes. Sachruchum filium natu maximum regno praefecit. ipse autem amori operam dans, totumque huic rei curiosus se mancipans, mortem tandem obiit. aiunt Temirem libidine reliquos mortales longe superasse. nam adolescentes in conspectu suo mulieres constuprare iubebat, sic provocans naturam, ut ipse deinde coire posset. quando

ὡς δὲ ἀπὸ ἐρώτων γένοιτο, ἐπὶ πολεμίους αὐτίκα δὴ τρέπεσθαι, μηδέποτε ἤσυχίαν ἄγοντα. καὶ ἐξυβρίσαι δὴ λέγεται τὴν φύσιν αὐτοῦ ἐς τὴν δίαιταν περὶ ἀφροδίσια γένόμενον.

Τούτου μὲν δὴ τελευτήσαντος ἔσχε τὴν βασιλείαν Σα-5
 χροῦχος, ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα ἐπιεικής, καὶ τοῖς περιοίκους τὰ
 Πολλὰ σπενδόμενός τε καὶ ἤσυχίαν ἄγων διετέλει. μετ' οὐ
 πολὺ τελευτήσαντος Σαχροῦχου τοῦ Τεμήρεω, Παιαγγούρης
 ὁ νεώτερος παῖς ἔσχε τὴν βασιλείαν, πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
 τοῦ διενεχθεῖς. Οὐλίης μὲν γὰρ τὴν τε Καδδουσίων χώραν 10
 καὶ τὴν Ὑρκανίαν κατέχων πρὸς Ἀβδουλατούφην τὸν ἀδελφὸν
 διενεχθεῖς ἐπολέμει, καὶ ὡς Παιαγγούρη ἐπαγόμενος τὴν τε
 χώραν ἀφείλετο, καὶ αὐτὸν ζωογήσας εἶχεν ἐν φυλακῇ. μετὰ
 δὲ ταῦτα τελευτήσαντος Παιαγγούρεω Τζοκίης ἔσχε τὴν βα-
 σιλείαν. πρὸς τοῦτον Παῖμπούρης τῶν ἐννεα βασιλέων ἐπι- 15
 P. 88 γαμίαν ποιησάμενος καὶ ἐπιτραφθεῖς ἔσχε τὴν βασιλείαν· καὶ
 τὰ Σεμαρχάνδης πράγματα κατασχών, καὶ Ἰνδῶν συμμαχίαν
 ἐπαγόμενος, πρὸς τε τὸν Τζοκίην Παιαγγούρεω ἐπολέμει
 παῖδα. Τζοκίης μὲν οὖν τοὺς τε Σκύθας ἐπαγόμενος, καὶ
 τῆς Ἀσσυρίων χώρας βασιλεύων, ἐπὶ Παιαγγούρην τὸν ἀδελ- 20
 φὸν τὸν τε πόλεμον διέφερε, καὶ στρατευσάμενος μάχῃ τε

autem relictis amoribus ad bellum protrudebatur, bello confecto ad solitam redibat libidinem, nullo modo quietiorem vitam sectatus. etiam naturae suae vim facere non erubuit, luxuriosiore secutus victus rationem, quo magis rei Venereae indulgere posset.

Temire defuncto Sachruchus, vir caetera aequitatis studiosus, et plerumque cum finitimis foedera iungens tranquillitatisque amator, regni gubernacula tenuit. haud tamen multo post, excedente e vivis Sachrucho, Paiangures Temiris filius natu minimus regno potitus est. unde ei non admodum bene cum fratribus convenit, verum inimicitiae inter ipsos exarserunt. Ulies enim Caddusiorum regionem et Hyrcaniam retinens, inimicitias suscipiens adversus fratrem Abdulatuphem, cum eo bellum gerebat. Paiangures adveniens regionem ei adimebat, et ipsum captum in carcerem misit. mortuo deinde Paiangure ad regni moderamen evasit Tzokies. cum hoc affinitatem iungens Paeampures, unus de numero novem regum, et conversus regnum occupavit. oppressis enim et occupatis Semarchandae rebus, contractis etiam Indorum auxiliis, bello petiit Tzokiem Paianguris filium. Tzokies adducens Scythas, Assyriorumque regioni imperans, contra fratrem Paiangurem bellum movit. in hoc bello victor extitit, et Semarchandam in dicionem accepit. nec multo post in belli societatem adhibito uno de numero novem regum, et regia sede in

ἐκράτησε καὶ Σεμαρχάνδην παρσητήσατο. οὐ πολὺ δὲ ὄψα-
 ρον τῶν ἐννέα βασιλεῖ συμμάχῳ χρησάμενος, καὶ ἐν τῷ Τα-
 βρέζῃ πόλει εὐδαιμόνι Ἀσσυρίων τὰ βασίλεια ποιησάμενος,
 πρὸς τε τὸν Λευκαρίας πολεμῶν διετέλει καὶ Σαμαχίην πό-
 5 λιν ἐπολιόρκει, τὰ τοῦ Καραουλλίκεω βασίλεια. Ταβῦρέζῃ δὲ Β
 πόλις εἶναι μεγάλη τε καὶ εὐδαιμών, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 μετὰ γε Σεμαρχάνδην χρημάτων τε προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ
 εὐδαιμονίᾳ προέχουσα· σῆράς τε τρέφει ἢ χώρα αὕτη μέτα-
 ξάν τε καλλίστην ποιουμένη, καὶ τὴν Σαμαχίης ἀμείνω. φέ-
 10 ρει δὲ καὶ κριμίζιν σῆρᾶν οὕτω καλούμενον πορφυρᾶν, περὶ
 τὰ ἱμάτια τὰ τε ἀπὸ ἐρίων καὶ σῆρῶν, βαφὴν ἐνδεικνύμενα
 ἀξίαν λόγου. ἔστι δὲ πλέα τὰ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ Περσῶν τῶν
 Ἀτζαμίων καλουμένων· ὅσοι γὰρ ἐς τὴν Ἀτζαμίων φωνὴν
 προῖενται, Πέρσαι τε οὗτοι σύμπατες καὶ τῇ Περσῶν φωνῇ
 15 διαλέγονται. οἰκοῦσί τε Ταβρέζῃ τε καὶ Καγινὸν καὶ Νιγε-
 τίην, πόλεις εὐδαιμόνας τῶν Μήδων καὶ Ἀσσυρίων χώρας. C
 Σαμαχίη δὲ πρὸς τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ ὀκημένη, πόλις εὐδαι-
 μων τε καὶ πολυάνθρωπος. ἀπὸ δὲ τῆς Θυγατρὸς Τζοκίεω,
 Καραϊσούφεω δὲ γυναικός, ἐγένετο Τζανισῶς παῖς Καραϊ-
 20 σούφεω, Τζοκίεω δὲ ἀπόγονος. οὗτος τε Παγδατίης τῆς Βα-
 βυλῶνος ἐπῆρξε, καὶ Ἀσσυρίων τὴν χώραν καταστρεψάμενος
 Ταβρέζῃ τε ἑαυτῷ ὑπηγάγετο καὶ πρὸς τὸν Μπαϊμπούρεω
 παῖδα διεπολέμει. ἐπελάσας δὲ πρὸς Ἀτζιγγάνιν ἐπολιόρκει

10. ἐπὶ T

Tabreze Assyriorum urbe opulenta constituta, bello lacessebat Leuca-
 riae ducem; etiam Samachiam urbem, Carailucis regiam, oppugna-
 bat. Tabreze autem fertur urbs esse magna et opibus florentissima:
 etiam omnes Asiae urbes, extra Semarchandam, opum accessu et re-
 liqua felicitate antecedere noscitur. vermiculos alit ea regio ex qui-
 bus sericum producitur pulcherrimum, quod longe praestat ei serico
 quod Samachia suppeditat. fert quoque Crinizin isto nomine vermi-
 culum, qui purpureum colorem admiratione dignum tribuit vestibus
 ex filis e serico contextis. Abundat autem regio Persis quos Atza-
 mios vocant. quotquot enim Atzamiorum Persarum lingua utuntur,
 omnes hi Persae sunt et Persarum linguam in usu habent. incolunt
 Tabrezen Cagrinum et Nigetiam, urbes opulentas, in Assyriorum et
 Medorum regione sitas. Samachia autem, cuius situs est versus Ar-
 meniam, urbs perhibetur opulenta et populosa. ex filia Tzokiis, quae
 matrimonio iuncta fuit Charaisuphi, natus est Tzanisas Tzokiis nepos
 et Caraisuphis filius. is Pagdatiam Babylonem rexit, et Assyriorum
 regionem iure belli possidens Tabrezen suo imperio addidit. arma
 idem Paimpuris filio intulit. profectus contra Artzinganim urbem,

παροστησάμενος, καὶ τὴν Ἀρμενίων ἐντὸς Εὐφράτου χώραν
 ἐτύχχανεν οὐσαν ὑπηγάγετο. μετὰ δὲ τοῦ Τζοκίεω παιδὸς
 ὄρμημένου ἀπὸ Σεμαρχάνδης τὴν τε Βαβυλῶνα ἐπολιόρκει,
 Δ καὶ αὐτὸν ἐπιόντα οἱ μάχη ἐπεκράτησε. καὶ τὴν Βαβυλῶνα
 ἑλών, ἐπὶ Ταβρέξῃ ἑλαύνων, ἐς τόνδε συνδιαφέρει τὸν πόλε- 5
 V. 70 μον. Χασάνης μέντοι ὁ μακρὸς, Σκενδέρω τοῦ τὸ Ἀρτζιγ-
 γάνιν διακατέχοντος ἀπόγονος ὦν καὶ τῆς Καραϊλούκεω μοί-
 ρας, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τὴν Ἀρμενίων, συνελαθνομέ-
 νων αὐτῶ τῶν τε Καραϊλούκεω παιδῶν. οὗτοι γὰρ ὡς ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως Τζανισᾶ, Καραϊσούφω παιδὸς, ἐν Σαμαχίῃ 10
 πολιορκούμενοι ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο, προσεδέοντο τοῦ Μπαϊμ-
 πούφω δοβαλεῖν ἐς τὴν Μηδικὴν, ὃς πεισθεὶς τε ἐσέβαλε,
 P. 89 καὶ ἀπανέστη τε ὁ Τζανισᾶς ἀποχωρῶν πρὸς τὸν Μπαϊμπού-
 ρην, τὰ μὲν συμβάλλων, τὰ δὲ ληζόμενος τὴν χώραν ἐκεί-
 νου. οἱ μέντοι ἡγεμόνες, ὃ τε Μενδεσίας Αἰδίνης καὶ Σαρ- 15
 χάνης, ἀλόγτος Παιαζήτεω τὴν τε χώραν κατέλαβον ἐπικελεύ-
 οντος Τεμήρεω, καὶ ἐς τὴν ἑαυτοῦ χώραν καθίστατο ἕκαστος.
 ὄρων δὲ Χασάνης συμβαλλομένην αὐτῷ δύναμιν ἀξιόχρεων,
 τὴν τε Ἀρμενίων χώραν ὑπηγάγετο καὶ τοὺς Κιαννίδας, καὶ
 πρὸς τοὺς Κολχίδος βασιλεῖς ἐπιγαμίαν ποιησάμενος εἰρήνην 20
 ἐποίησατο.

eam oppugnatione cepit. Armeniam, quae iacet intra Euphratem, in
 suam ditionem redegit. hinc Tzokiis filio profecto a Semarchanda
 Babylonem oppugnabat. ipsum adeuntem praelio vicit. exinde Ba-
 bylonem capiens et contra Tabrezem exercitum ducens, cum illo
 bellum gessit. Chasanes quidem Longus Scenderis, qui Artzinganim
 tenebat, nepos, et ex familia Carailucis, regnum Armeniae adeptus
 erat, adiutus ab Carailucis filiis, qui una cum illo eo profecti erant.
 hi cum a rege Tzanisa Caraisuphis filio Samachiae gravissima obsidione
 premerentur, resque eorum admodum lubricae essent, precibus ag-
 gressi sunt Paimpurem ut irrueret in Mediae regionem. qui facile
 quod petivere impetrarunt: nam in Mediam irrupit. qui rumor ut
 perlatus est ad Tzanisam, obsidione urbem abscedens solvit, iter-
 que flexit adversus Paimpurem, partim quidem regionem eius in di-
 cionem accipiens, partim vero vastans. Mendesis, Aedines, Sarcha-
 nes et Allontes Paiazitis regionem occuparunt iussu Temiris, et in
 suam singuli redibant regionem. Chasanes cernens sibi potentiam
 esse maximam, Armeniam et Tzapnidam subegit, et pacem intercedente
 affinitate cum Colchidis rege fecit.

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ

ΑΘΗΝΑΙΟΤ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER QUARTUS.

Μετά μὲν οὖν τὴν Τεμήρεω ἀναχώρησιν ἐπὶ Χερίας Ἰησοῦς p. 90
ὁ πρεσβύτερος τῶν Παιαζήτεω παίδων τὴν τε βασιλείαν κατέ- V. 71
σχε, συλλέξας τοὺς τε ἀρίστους τῶν θυρῶν τοῦ πατρὸς, καὶ
νεήλδας προσαγόμενος ὕσους δὴ ἡδύνατο. τῷ γὰρ δὴ Παια-
ζήτη ἐγένοντο παῖδες οἶδε, Ἰησοῦς τε καὶ Μουσουλμάνης καὶ
Μωσῆς καὶ Μεχμέτης καὶ Ἰησοῦς ὁ νεώτερος καὶ Μουστια-
φῶς. Ἰησοῦς μὲν αὐτίκα μετὰ τὴν Τεμήρεω ἀναχώρησιν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ γενόμενος, ἔχων τοὺς τε νεήλδας μετ' αὐτοῦ καὶ

Post Temiris in Cheriam profectionem, Iesus (qui et Iosua) filiorum
Paiazitis natu maximus, conciliatis sibi proceribus regni qui in patris
ianuis meruerant, accitis etiam quotquot potuit peregrinis, regnum
occupavit. nam Paiaziti nati sunt filii Iesus, Mulsumanes (qui et Mu-
sulmanes), Moses, Mechmetes, Iesus minor et Mustaphas. Iesus igitur
ubi primum in Asiam venerat, post Temiris discessum in Cheriam
ducens secum peregrinorum cohortes et optimos quosque, qui Temi-

τῶν ἀρίστων ὄσοι διέφυγον βασιλέα Τεμήρη, τὰ τε Προύσης βασιλεία ἔσχε, καὶ τὴν ἄλλην τῆς Ἀσίας ἀρχὴν ἑαυτῷ ὑπαγόμενος τὰς τε ἀρχὰς διένειμε, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβίαις P.91 τὴν τε βασιλείαν κατέσχευεν Ἑλλήνων ἐπὶ τὰ Εὐρώπης βασιλεία ὄντων. καὶ ἄρχοντα δὲ ἐφίστησιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἧ δὴ 5 αὐτῷ ἐπιτηδεύειος ἔχειν ἐφαίνετο. Μουσουλμάνης μὲν οὖν δρομώμενος ἀπὸ Βυζαντίου συνίστατο ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὰ πολέμια γενόμενος ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσγενομένων τῶν τῆς Εὐρώπης ἀρίστων καὶ νεηλῶδων, ὅσοι τε αὐτοῦ ἐνέκουν, ἐπῆει τε διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπεξελθῶν καὶ ὑπαγόμε- 10 νος ταύτην ἑαυτῷ, ἀπόντος τοῦ Ἰησοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ διατριβόντος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τὴν Ἀσίαν διαβίαις, ἔχων τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἰησοῦν τὸν ἀδελ- B φὸν διατρίβοντα περὶ Καππαδοκίαν, ἐπεὶ συνμαχούν οἱ τοῦ Σινοπίου ἡγεμόνες αὐτῷ καὶ οἱ τῆς συμμαχίας λοιποὶ τῶν 15 τυράννων. συμβαλὼν δὲ αὐτοῦ ταύτῃ τῷ ἀδελφῷ καὶ τρεψάμενος πολλὰ τε τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ ἐν τῇ μάχῃ διέφθειρε, καὶ δὴ Ἰησοῦν ζωγρήσας διεχρήσατο βασιλεύσαντα ἕτη τέσσαρα.

Οὗτος μὲν δὴ οὕτω καθαιρεθεὶς ὑπὸ Μουσουλμάνω 20 ἐτελεύτησεν· ὡς δὲ Μουσουλμάνης ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη καὶ ἐβασίλευσεν, Μωσῆς μεμεθευμένος καὶ ἀφειθεὶς ὑπὸ

5. ὄντων om T

ris evaserant manus, Prusam regni sedem invasit et obtinuit. Asiam universam, quae in potestatem venerat magistratus, munis firmavit; et in Europam transgressus brevi cum Graecorum regno etiam Europae imperium nactus est. Europae vero ducem dedit, qui sibi ad eam rem videbatur aptissimus. Mulsumanes cum exercitu egressus Byzantio bellum indicit Iesu sive Iosuae. cum autem Mulsumanes bellicarum rerum peritissimus longe haberetur, et ad ipsum advolarent ex Europa optimi quique et peregrini, qui ibi sedes habebant, proficicebatur per Europam universam peragrans et in dicionem accipiens, Iesu absente et moras in Asia nectente. his ita gestis transvectus in Asiam, munitus exercitu quem in Europa conscripserat, hostili animo pergit contra fratrem suum Iesum, sub idem tempus in Cappadocia agentem, quia Sinopeneses principes auxiliabantur ei, et reliqui principum socii subsidio veniebant. collatis autem eo loci signis, pugnans cum fratre et eum in fugam coniciens, maximam exercitus partem in praelio statuit. Iesus vero vivus in manus venit. quem, cum regno praefuisset annis quattuor, trucidavit.

Is igitur a Mulsumane peremptus in hunc modum mortem obiit. ut primum Mulsumanes regnare coepit, Moses, qui dimissus erat a rege

Τεμήρεω βασιλέως ἐκομίζετο ἐπὶ τὴν πατρίαν χώραν καὶ ἐπὶ
 θαλάττης. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς Ὀμούρεω παῖδας τοὺς C
 Μουσουλμάνεω πολεμίους διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν αὐτῶν
 συμμαχίαν, ἐπὶ Σινώπην τε καὶ Καστάμονα, καὶ ἐντεῦθεν
 5 ἐπὶ Δακίαν διαβὰς διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ ἐπὶ Μύρξαν V. 72
 τὸν Δακίας ἡγεμόνα, αὐτῷ τε διελέχθη τὰ τε ἄλλα, καὶ ὡς
 ἦν ἐπὶ τὴν βασιλείαν συνεπιλάβηται, δοῦναι αὐτῷ πρόσοδον
 ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ χώραν οὐκ ὀλίγην. πρὸς τε γὰρ Ἑλλη-
 νας πολέμια ἦν αὐτῷ, ἐπεὶ τε Μυρξέω παῖδα αὐτοῦ ἐν Βυ-
 10 ζαντίῳ ὑπεδέξατο, καὶ ὑπέχοντο τὴν ἀρχὴν αὐτῷ μετὰ Μου-
 σουλμάνεω ἐπιτηδεῖον συγκατεργάσασθαι. οὗτος μὲν οὖν τὸν
 τε Μωϋσῆν ὑπεδέξατο ἄσμενος, καὶ αὐτῷ παρείχετο τὴν τε
 δίαίταιν καὶ τὰ ἐπιτήδεια, καὶ τὸν στρατὸν δὲ αὐτῷ ἐδίδου. D
 ἐντεῦθεν δὲ ὡς ἐς τὴν Ἀσίαν Μουσουλμάνης ἀπῆν, ἐπιρροέον-
 15 των αὐτῷ τῶν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὄσοι ἤχθοντο Μουσουλμάνη
 οὐκ εὖ φερόμενοι παρ' αὐτῷ, καὶ ὀργώμενος λαβὼν τε του-
 τούς καὶ ὑπὸ Δακῶν στρατὸν ἱκανόν, ἐπισπομένου αὐτῷ καὶ
 Τάνου τοῦ Δακῶν ἡγεμόνος, τὴν τε Εὐρώπην κατέσχε, καὶ
 ἐπὶ τὰ βασίλεια τῆς Ἀδριανοῦ πόλεως παριῶν καθιστήκει
 20 τε βασιλεύς, καὶ ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἐς τὴν Ἀσίαν παρεσκευά-
 ζετο στρατεύσασθαι. Μουσουλμάνης δὲ ἠπέιγετο καὶ αὐτός

9. ἐπὶ Ρ

Temire, mari advehatur ad patriam regionem. adveniens autem ad
 Homiris filios, Mulsumanis hostes, quia socia arma contulerant cum
 Iesu, accedens quoque Sinopen et Castamonem, et hinc in Daciam trans-
 misso Euxino ponto perveniens, ad colloquium cum Myrxa Daciae
 (quae et Servia) praefecto venit. inter caetera vero talis erat Mosis
 petitio: si eius auxilio adiutus rex crearetur, se daturum ei reditus
 magnos in Europa et assignaturum regionem non modicam. erat
 enim Graecorum hostis. praeterea Byzantii filium Myrxae suscepe-
 runt, promiseruntque se huic et Mulsumani regnum tradituros. Myr-
 xas quidem Mosen benigne lubentique animo excipiebat, eique vi-
 ctum et necessaria promptissime suppeditabat; eidem exercitum de-
 dit. cum autem undique ad hunc confluerent ex Europa quotquot
 infensi erant Mulsumani (aberat enim in Asia agens), quia non satis
 digne ab ipso tractarentur, expeditionem sumpsit contra fratrem, as-
 sumptis quotquot convenerant. habuit et Dacorum exercitum ma-
 gnum, cum prius Tainum eorum ducem sibi conciliasset. his copiis
 instructus Europam subegit; et Adrianopolim, quae regni sedes est,
 profectus ibi rex declaratus est. huic animus: erat etiam contra fra-
 trem in Asiam exercitus movere. Mulsumanes haud interim socor-
 diae obnoxius erat, verum festinabat et ipse, ut fratrem praeveniret,
 traiciendo copias in Asiam. hoc unum videbatur utrique consultis-

P. 92 φθῆναι πρότερος ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς· διέγνω γὰρ καὶ ἀμφοῖν ἄμεινον καὶ πρὸς τοῦ ἑτέρου εἶναι, ὀπότερος ἂν ἐπὶ τὴν τοῦ ἑτέρου ἀρχὴν διαβάς τὴν μάχην ποιήσαιο αὐτοῦ καὶ μὴ ἐπιμείνη τὸν ἀδελφὸν ἐπιόντα. διαβάς τε ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, ὥστε αὐτῷ φίλια εἶναι πρὸς τὸν Βυζαντίου βασιλέα, 5 ἄγεται τὴν [βασιλέως υἱοῦν] Ἰαννίου τοῦ Ντόρια θυγατέρα, υἱοῦν δὲ τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων. ἀγόμενος Μουσουλμάνης ὁ Παιαζήτεω παῖς, καὶ ἐς Βυζάντιον διαβάς ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν ἀδελφόν. Μωσῆς δὲ ὡς τάχιστα ἐπύθετο παρὰ βασιλέως Ἑλλήνων καταλύειν ἐν Βυζαντίῳ, αὐτίκα ἐπή- 10 λαινε, καὶ ἀπολαβὼν ἐν Βυζαντίῳ οὐκ εἶα ἐς τὴν Εὐρώπην ἐξελθόντα ἀναστρέφεισθαι. Μουσουλμάνης μὲν οὖν στρατὸν ὡς ἡδύνατο μέγιστον ἀπὸ τῆς Ἀσίας διαπορθμεύσας ἐπὶ τὴν Βυζαντίου χώραν αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύετο, καὶ τὸν γε ἀδελφόν ἐπιόντα ἐπέμεινε. ἐνταῦθα ὡς ἄμφω ἐς μάχην παρετάξαντο, 15 συνέβαλον καὶ ἐμάχοντο. Μωσῆς μὲν τοὺς τε Δάκας καὶ Τριβαλλοὺς ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ Στέπανον τὸν Ἐλεαζάρου παῖδα καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα Τούρκων παρετάσσετο. βασιλεὺς μὲν δὴ πρὸς τοῦτον λόγους πέμψας συν- 20 βουλευέτο αὐτῷ ἐν τῇ παρατάξει θαροῦντα εἶναι ἐπὶ τὸ Βυζάντιον παρὰ βασιλέα Μωσέως πολὺ ἄμεινόν τε καὶ ἐπιεικέστερον· ἦν γὰρ δὴ Μωσῆς τὰ τε ἄλλα ἐπαχθῆς ἐς τοὺς

6. Τουτόρια P
corr H

7. ταύτην ἀγόμενος?
ἀμείνονά?

21. Μωσέα P:

simum, quasi alterius esset victor, qui prior in alterius regionem venisset et praelium commisisset, nec expectaret donec frater accederet. traiciens itaque Byzantium venit. cum autem ei familiaritas intercessisset cum rege qui ea tempestate Byzantium tenebat, uxorem ducit regis neptem Iannii Tuntoriae filiam, cum antea matrimonium contraxisset cum nepte regis Graecorum Mulsumanes Paiazitis filius. transgressus autem Byzantium bellum fratri inferebat. at Moses ubi accepit a rege Graecorum Mulsumanem Byzantium advenisse, continuo accessit; quem ut ibi deprehendit, exire Byzantio et in Europa versari non permisit. Mulsumanes itaque copias quam potuit maximas traduxit ex Asia in Byzantium regionem; castrisque positae fratrem accedentem expectavit. deinde cum acies utrinque instructae stetissent, praelium atrox exoritur. Moses habebat Dacos Triballos et Stepanum Eleazari filium. his in acie iungebantur Turci, qui ex Europa venerant. legationem autem misit ad Stepanum Byzantium rex, suadens ut instructa acie eat ad regem meliorem et aequiorem Mose. Moses enim caetera molestus et intolerandus sociis et in iram praecipuus erat. Stepanus exercitu in ordines explicato, ut pactus erat

συμμάχους καὶ ἐς ὄργην ταχύς. Στέφανος μὲν οὖν ἐν τῇ C
 παρατάξει, ὡς τῷ Ἑλλήνων συνέθετο βασιλεῖ τε καὶ Μου-
 σουλμάνη, αὐτομολήσαντες ἀφίκοντο ἐπὶ Βυζάντιον· Μωσῆς
 δὲ ὡς ἐμάχετο συμμιξας τῷ ἀδελφῷ, τοὺς τε ἀπὸ τῆς Ἀσίας
 5 ἐτρέψατο καὶ ἐπεξελθῶν ἐδίωκε. Μουσουλμάνης δὲ ὡς ἡ-
 τηθεὶς ἀνεχώρει ἐπὶ Βυζάντιον, ὡς ἐγένετο παρὰ τῇ πόλει,
 ἐπιλεξάμενος βουλὴν γενναιοτάτην καὶ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ὡσεὶ
 πεντακοσίους ἀνδρας, ἐπιρρεόντων καὶ ἄλλων τινῶν, ὑποδύ-
 10 ἀμφὶ τὴν δίωξιν καὶ διαφθείροντος σὺν τοῖς ἑαυτοῦ, ὡς ὑπεξ-
 ἔρχοιτο τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἀφικόμε-
 νος, τὸ τε στρατόπεδον κατελήφθη, καὶ τοὺς ἐπιγινόμενους D
 ἀπὸ τῆς μάχης, οἱ καταφύγουσί τε καὶ ἐπανήσαν, διέφθειρε.
 καὶ ὡς ἐπανήκει τε αὐτὸς Μωσῆς ἐλαύνων ἐπὶ τὸ στρατόπε-
 15 δον ἀπὸ τῆς μάχης, καὶ ἔγνω δὴ κατελημμένον τὸ στρατό- V. 73
 πεδον, αὐτίκα ἐς φυγὴν τε αὐτὸς ἐτρέπετο καὶ τοῦ στρατεύ-
 ματος διέφυγε, καὶ ἄλλη ἄλλος, ἢ ἐκάστῳ προухώρει. οἱ μὲν
 τινες καὶ ἐπ' αὐτὸν αὐτίκα λόντες τὸν Μουσουλμάνην ὡς βα-
 σιλέα προσεκύνουν, καὶ ἐξελαύνοντι ἐφείποντο.
 20 Μουσουλμάνης μὲν δὴ οὕτω τὰ πρῶγματα ἔσχεν ἀμφὶ 1406
 ταῦν ἠλείροιν, γενναιοτάτα δὴ πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν πρὸς
 τὸν ἀδελφὸν διαγωνισάμενος. ἐπελάσας μὲν οὖν ἐς τὴν Ἀδρια-

17. προσεχώρει P   21. δὲ P

cum Graecorum rege et Mulsumane, turpiter transfugit Byzantium.
 Moses cum occiperet praelium adversus fratrem, Asianum exercitum
 in fugam compulit fugientemque persecutus est. Mulsumanes se vi-
 ctum simulans retroferebat gradum, Byzantium festinans. cum autem
 venisset ad urbem, consilium cepit multo generosissimum. nam ha-
 bens secum viros circiter quingentos, concurrentibus etiam aliis qui-
 busdam, urbis fossam ingressus est. fratre autem occupato persecu-
 tione et caede hostium, in eius castra irruere statuit; quod et fecit,
 castrisque potitus est. eos qui praelio non interfuerant aut fuga in
 castra se receperant, occidit omnes. deinde cum a persecutione ho-
 stiumque caede reversus Moses procederet ad castra, cognovit ea ca-
 pta esse. illico igitur fuga sibi consuluit, exercitumque deseruit.
 alius autem alio, ubi se tutissimum fore iudicabat, sedulo diffugie-
 bat. quidam continuo ad ipsum properabant Mulsumanem, eumque
 ut regem adorabant; et quocumque pergeret, sequebantur.

In hunc modum se res Mulsumanis habebant in continente, cum
 fortissime omnium, quos sciam, adversus fratrem suum dimicasset.
 profectus hinc Adrianopolim regni sedem, regnum imperiumque ordi-

P. 93 νοῦπολις τὰ βασιλεία, τὴν τε βασιλείαν καὶ τὴν ἀρχὴν καθίστη αὐτῷ, ἣ ἐδόκει κράτιστα ἔχειν. Μωσῆς μὲν οὖν ἐς τὴν παρίστριον χώραν ἀφικόμενος, καὶ συγγεγόμενος Μυρδάνῳ τῷ Δακτίας ἡγεμόνι καὶ πρότερον ὄντι συνήθει αὐτῷ, διέτριβε παρὰ τῷ Αἴμῳ, παραμειβὼν ἄλλην ἐξ ἄλλης χω- 5 ραν. Μουσουλμάνου δὲ ῥαθυμοῦντός τε καὶ περὶ ὀμιλίαν ἔχοντος τὰ τε πράγματα οἰδαίετο. οἷτε γὰρ ἄρχοντες αὐτῷ τε ἤχθοντο ὡς οὐδὲν ὑγιὲς ὄν αὐτῷ, καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσγενομένων κατὰ βραχὺ τῶν Τούρκων οὐδένα λόγον ἐποι- 10 βεῖτο. ὡς μὲν οὖν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀφίκετο, τὴν τε Θέρμην τοῖς Ἕλλησιν ἀπέδωκε καὶ Ζητούνιν καὶ τὴν παραλίον τῆς Ἀσίας χώραν, καὶ ἐπιτήδειος ὢν ἐχαρίσατο αὐτοῖς εἰ τοῦ δέοντο, ὡς δυνατόν ἦν αὐτῷ. ἐπηρεσβέοντο μὲν οὖν αὐτῷ καὶ οἱ Ἕλληνες, βουλευόμενοι μὴ ἀνεῖναι αὐτὸν ἐς τὴν ὀμι- 15 λίαν οὕτω πάνυ, ὡς ἐπισφαλές τε ὄν αὐτῷ καὶ οὐδαμῇ ἐμ- πεδοῦν αὐτῷ τὴν βασιλείαν πρὸς τὸν ἀδελφόν. τούτων μὲν οὐδένα λόγον ποιούμενος, ἔωθεν δὲ καὶ ἐσπέραν περὶ τὴν ἀκρατοποσίαν διατέλει, προκίμων τοῖς ἀρίστοις, καὶ ὡς ἀνα- 20 παύοιτο, ἐπεγειρόμενος ἀΐθις ἐς ὀμιλίαν καθίστατο. λέγεται C δὲ ὡς ἔχοντος ἐν ταῖς χερσὶ τὴν φιάλην ἄλαφος ἐπὶ τὸ στρα- 20 τόπεδον περιῶν διήει, καὶ ἐπιθορυβούντων αὐτῷ τῶν στρα-

9. προσγενομένων P

21. παρῶν?

αὐτῶν P

navit, qua tutissimum et firmissimum sibi fore confidebat. Moses venit in regionem Istro adjacentem, et conversatus cum Myrdano Daciae rectore, cum quo antea intervenerat familiaritas, moratus est iuxta Haemum, alium ex allo subinde locum mutans. Mulsumanes se ignaviae et ebrietati corrupendum dabat. proinde res fortiter gestae usque minuebantur. duces quoque ei indignabantur, ut qui nihil sani nec sibi nec aliis consuleret. nec admodum ei curae erat quo Turcorum exercitus paulatim ad fratrem dilaberetur. ubi primum regni gubernacula accepit, Graecis Thermam Zetunim et universam Asiae maritimam regionem restituit. spem de se praebebat ut qui paratus esset iis donare quaecunque voluissent, quasi id praestare iam posset. legati Graecorum ad eum mittebantur, consulentes ne se totum luxuriae et voluptati dedat, quasi iam sit plane securus et in portu naviget; quasi nihil periculi amplius, quantum ad regnum attinet, a fratre sit metuendum. at surdo narrabant fabulam. matutinum et vespertinum tempus iungebat potando, praebibens optimatibus suis. revolutus in somnum, ubi primum erat expectatus, solitam potandi consuetudinem iterabat. fertur quodam tempore cum phialam manibus teneret, et cervus in castra penetrasset in iisque obambulare, tumultuantibus militibus propter cervi in castra adven-

τιωτῶν ὡς ἡ ἔλαφος ἐπιπαρῆ, ἀγχοῦ γενόμενος ἐπειράτο εἰ
 φιάλην ἐπὶ τοῦ κέρατος φέροι, ὡς ταύτην ἀνακτησόμενος ἀπὸ
 τῆς ὀμιλίας. ἦν μέντοι ἄλλως ὁ Μουσουλμάνης ἐπισεικῆς καὶ
 τὸ σῶμα ῥωμαλέος καὶ ὄρμην ἐς τὸ μάχεσθαι κράτιστος,
 5 Μωσῆς δὲ τὸναντίον θυμοῦ τε ἀκρατέστερος ὡς ἐπίπαν, καὶ
 ταχύς δὲ μάλιστα ἐς ὄργην, καὶ ἐπεσθαι τῷ δυσμενεῖ μηδὲν
 ἀνιέντα. ἐπεὶ οὖν ἐπιγενομένων αὐτῷ οὐκ ὀλίγων ἐς τὸ
 πεδίον κατέβη καὶ ἐπὶ Μουσουλμάνην ἤλαυνε, Χασάνης τε ὁ
 τῶν νεηλύδων ἄρχων καὶ Βρενέζης ἔχων ἵπποδρόμους τῆς D
 10 Εὐρώπης ἠτόμολησαν αὐτίκα παρὰ Μωσέα. ὁ δὲ ὡς ἦσθετο 1410
 τοὺς νεηλύδας ἀφεισηκότας ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, ἤλαυνεν
 εὐθὺ Βυζαντίου ἐπὶ τοῖς Ἕλλησι καὶ τὴν Βυζαντίου βασι-
 λειαν, ἐν γῶ ἔχων συμμῖξαι, ὡς ἐντεῦθεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν
 διαβὰς ἐπεχειρεῖ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα. καὶ ὡς ἔχων
 15 τοῖς Τούρκοις ἐπίδηλος ἦν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς τὸ Βυζάν-
 τιον φέρουσαν, ἐνταῦθα συλλεγόντες οἱ τήνδε τὴν χώραν οἰ-
 کوῦντες Τούρκοι τὸν τε Μουσουλμάνην ἐξώγρησαν καὶ ἀπή- P. 94
 γαγον παρὰ Μωσέα, χαριζόμενοι βασιλεῖ. ὁ μέντοι Μωσῆς
 τὸν τε ἀδελφὸν διεχρήσατο, καὶ τοὺς τε Τούρκους πανοικί,
 20 οἱ συλλαβόντες ἦγον ἄγοντες, πυρὶ σὺν γυναῖξί τε ἄμμι καὶ V. 74
 παισὶν ἐνέπρησε, φάμενος ἀθέμιτα ἐργασαμένους, καὶ βα-
 σιλέα σφῶν αὐτῶν συλλαβόντες ταύτην τὴν δίκην ἐπέ-
 χοιεν. αὐτὸς δὲ ὑπέλαβε τὴν βασιλείαν, καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν

2. ταύτη R

tum, interrogationem fecisse, num phialam in cornibus gestet: quod
 si est, hac redimam. quando ebrietati et crapulae non operam da-
 bat Mulsumanes, erat quidem benignus et aequus, corpore firmus,
 pugnandique in hostes impetu nulli postponendus. Moses vice versa
 irae imperare nequibat, verum praeceps in eam agebatur, quicquid
 ea dictasset, facere non cunctans. cum igitur comparasset copias
 haud contemnendas, descendit in campum, praelio aggressurus Mul-
 sumanem. Chasanes peregrinorum dux, et Brenezes qui praeerat Eu-
 ropaeis equitibus, continuo desciverunt ad Mosen transfugientes.
 Mulsumanes ut cognovit peregrinos defecisse et confugisse ad hosti-
 lem exercitum, recta Byzantium fugiens contendit, animo agitans Grae-
 cis Byzantii regnum tradere, ut hinc in Asiam transgressus Asiae res
 commodius adoriretur. cum autem huiusmodi animo volveret sen-
 tentiam, cognitus est a Turcis in via quae Byzantium fert. Turci
 itaque, qui ibi habitabant, collecti in unum ceperunt Mulsumanem
 vivum captumque abducere ad Mosen, isto munere eum honorare
 affectantes. Moses vero fratrem illico necavit. Turcos autem qui
 fratrem comprehenderant comprehensumque ad se adduxerant, omnes
 cum liberis et uxoris adeoque cum universa familia igne cremavit,

διαβάς κατεστήσατο τὰ ἐκείνου πράγματα, ἣ ἔδοκει αὐτῷ
 ἀσφαλέστατα ἔξειν. καὶ ἐπήλυνεν ἐν νῶ ἔχων πολιορκήσειν
 Βυζάντιον, καὶ τῇ τε Θέρμῃ πόλεμον ἐπήνεγκε, καὶ τῷ Τρι-
 Ββαλλῶν ἡγεμόνι πολεμῶν διεγένετο, τὴν τε χώραν αὐτοῦ
 3 ἅμα ληϊζόμενος καὶ Σπενδερόβην τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ 5
 πολιορκῶν. Στέπανος μὲν οὖν οὗτος Ἐλεάζαρου Πλαδίκεω
 τῆς γυναικὸς ἀδελφός, Βουλκος δὲ τοῦνομα ἔχων, ὡς Ἐλεά-
 ζαρος ἐτελεύτησε, τὴν τε ἡγεμονίαν παρέλαβε καὶ ἐτυράννευε,
 τῷ τε Παιαζήτῃ συστρατευόμενος ἣ ἂν παραγγέλλῃ. καὶ τότε
 δὴ ἐν τῇ πρὸς Μουσουλμάνῃ γενομένη μάχῃ πρὸς τῷ Βυ- 10
 ζαντίῳ μετέστη τε ὑπὸ Μωσέως ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν καὶ ἠτύ-
 μόλησε· δι' ἃ δὴ πόλεμον ἐπιφέρων τὴν τε πόλιν αὐτοῦ
 ἐπολιόρκει καὶ τὴν χώραν ἐδήου. ὡς δὲ ἐπελαύων ἐπολιόρ-
 κει Βυζάντιον, ἐξηρτυετό τε ἅμα ἐπιφέρων τε καὶ ἐπέχων
 15 ὄσα τῆς χώρας ἠδύνατο, καὶ τριήρεις καὶ πλοῖα ὡς ἠδύνατο 15
 πλεῖστα ναυπηγησάμενος ἐπήει διὰ τε τῆς ἡπείρου καὶ διὰ
 θαλάσσης. ἐνταῦθα πληρώσαντες οἱ Ἕλληνες πλοῖα ὄσα ἐπῆν
 αὐτοῖς, καὶ δὴ καὶ τριήρεις, ἡγουμένον Ἐμμανουήλου τοῦ νό-
 θου Ἰωάννου τοῦ βασιλέως παιδός, ἀντανήγοντό τε καὶ ἐναυ-
 μάχησαν. καὶ ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες. οὗτος δὲ ὁ Ἐμμανουῆ- 20
 λος, ὁ τοῦ βασιλέως παῖς, τὰ ἐς γυνῶσιν καὶ φρόνησιν οὐδε-

1. ἦ] καὶ P   5. θαμά?   17. ἐτ' ἦν? sed cf. p. 260 A extr.

dicens eos impia commisisse. merito igitur, cum regi suo violentas
 intulerint manus, has poenas sceleris luisse commissi. ipse ergo re-
 cepit regnum, et in Asiam transiens eam formam Asiae rebus indu-
 xit, quae videbatur Asiae regnum firmissimum et tutissimum effectura.
 deinde abiit, Asia relicta, statuens obsidione cingere Byzantium. Ther-
 mae hostiles exercitus admovit. Triballorum duci bellum intulit, ex
 regione eius frequenter praedas agens, et Spenderobem metropolim
 obsidione premens. is erat Stepanus, Eleazarus Pladicis uxoris frater,
 cui Bulco nomen erat. ut Eleazarus vitam finit, principatum ipse
 arripuit et pro principe se gessit, Paiaziti strenue operam navans,
 quandocunque eius auxilium implorasset. Stepanus cum foret in eo
 praelio quod propter Byzantium committebatur, defecit a Mose et
 ad fratrem eius transfugit. hac rei indignitate irritatus Moses ur-
 bem Stepiani exercitu circumsedet; regionemque graviter populationi-
 bus vastavit. ut autem oppugnatum ivit Byzantium, multum iuvabatur
 agens ferensque quaecunque ex regione potuisset. fabricans naves
 et triremes terra marique iter faciebat. Graecis implentes naves et
 triremes, quae in promptu erant, navalibus copiis praelium navale
 commiserunt, duce Emanuele, notho regis Ioannis filio, cum hostibus;
 et ex eo praelio Graeci excessere victores. hic Emanuel regis filius

- νός λειπόμενος, ἐπὶ τὸ ἐξηγεῖσθαι ἐς πόλεμον ἰκανός τε ἐδό-
κει ἐν τῷ τότε παρόντι καὶ ἠύδοκίμει. δι' ἃ δὴ εὐδοκίμων
ἔαλω τε ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ βασιλέως, καὶ ἔσπεσων ἐς εἰρήτην
διεγένετο ἐπὶ ἔτη ἑπτακαίδεκα σὺν τοῖς παισὶν αὐτοῦ. Μω-
5 σῆς μὲν οὖν ὡς ἔσφαλε τὴν κατὰ Θάλασσαν δύναμιν, ἐπιῶν D
διὰ τῆς ἠπείρου ἑδήου τε τὴν Βυζαντίου χώραν καὶ Θέρμην
ἐπολιόρκει καὶ Τριβυλλοῖς ἐπολέμει. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν
τῇ Ἀσίᾳ Τούρκων ἡγεμόνας σπονδὰς ποιησάμενος εἰρήνην
ἤγε, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὰ πολλὰ διατρίβων ἐτύγχανεν.
- 10 "Ἕλληνες μὲν οὖν, ὡς ἐτελεύτησε Μουσουλμάνης, ἐπαγόμενοι τὸν παῖδα αὐτοῦ, τοῦνομα Ὀρχάνην, συνέστησαν ἐπὶ Μωσῆϊ, μετὰ δὲ ταῦτα ἔπεμψαν ἐς τὴν Θέρμην, ὡς ἐντεῦθεν τῷ τε Πογδάνῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ταύτῃ Τούρκων διὰ
χρημάτων ἐπικούροις ὀρμώμενός τε ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐπε- P. 95
- 15 λαύνοι καὶ τὴν χώραν κατὰσχοι. ὁ μέντοι παῖς ἐπετέτραπτο ἀνδρὶ Τούρκῳ ἀπὸ Ἀσίας, Παλαπάνῳ τοῦνομα, τὰ μὲν ἄλλα οὐκ ἀγεννεῖ, πιστῷ δὲ οὐ πάννυ. καὶ ἐς τὴν Θέρμην ἀφίκετο, ἐξῴων δ' ἐντεῦθεν ἦει διὰ τῆς Μακεδονίας ἐπὶ Βέρροϊάν τε καὶ τὴν ταύτῃ χώραν, καὶ προσχωροῦντων αὐτῷ τῶν ταύ-
20 τη ἐπινεμομένων Τούρκων ἤλαυνεν ἐπὶ Θετταλίαν. Μωσῆς δὲ ὡς ἐπίθτετο τὸν Μουσουλμάνεω παῖδα τὴν τε χώραν ὑπαγόμενον καὶ ἐλαύνοντα ἐπὶ Θετταλίαν, συντίθεται προδο-

1. ἰκανά P

5. ἔσφαλη?

6. Θέρμην ἣν ἐπολιόρκει P

cum prudentia et militari scientia facile omnes anteiret, tum temporis Graecos ista victoria contentos esse iubet; ipseque plurima prae-fulgebat gloria. hanc eius gloriam cum haud aequo animo ferret regis frater, Emanuele in carcerem duci iussit; qui annis adhuc vixit septem et decem cum liberis suis. Moses, cum parum prospere successisset navale praedium, accedens per continentem Byzantii regioni populando molestus erat; graviter Thermam quoque, quam obsidione cinxerat, affligebat, etiam cum Triballis bellum gerens. pax autem intercesserat cum Turcorum in Asia ducibus: proinde non hostilia patiebantur a Mose, qui plerumque in Europa aetatem agebat.

Graeci, cum fato functus esset Mulsumanes, filium eius Orchanem accersentes opposuerunt Mosi hostem, postea vero miserunt eum Thermam ad Pogdanum et alios Turcos, qui ibi stipendia faciebant, rogantes ut auxilio essent Orchani procedenti in Europam, ut eam occuparet. puer quidem Orchanis viro Turco ex Asia oriundo committebatur, caetera non ignobili, parum tamen fido: Palapanum eum nominant. Orchanes venit Thermam: inde transita Macedonia, Berrhoen venit, et in regionem finitimam. cum, ad ipsum accederent Turci, qui ea loca tenebant, profectus est in Thessaliam. Moses ut accepit Musulmanis filium Orchanem regnum

οίαν τῷ Παλαπάνῳ, ὥστε παραδοῦναι αὐτῷ τὸν παῖδα ἐπι-
 ὄντι καὶ διασημῆναι ἐκάστοτε ὅποι ἐλαύνοισιν περιόντες. οὗ-
 Βτος μὲν οὖν ὡς ἐκασταχοῦ ποι τῆς χώρας ἐπίοι, διεσήμαινέ
 τε τῷ Μωσῆ καὶ ἐδήλου ἢ ἐπιὼν σφίσι τε περιτύχοι καὶ τὸν
 παῖδα παραδοίῃ αὐτῷ. ἐγένοντο μὲν οὖν οἱ ἀμφὶ τὸν παῖδα 5
 ἐπὶ τὸ ἐς Θετταλίαν καθῆκον ὄρος τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐν-
 ταῦθα ὡς ὑπεσημῆματο ὑπὸ Παλαπάνεω τῷ Μωσῆ, ἐπιὼν
 τὸν τε παῖδα ἐζώγρησε καὶ τὸν στρατὸν διέφθειρε. μετὰ δὲ
 V. 75 ταῦτα ἐπὶ τὴν Βογδάνου χώραν ἀφικόμενος τὴν τε χώραν
 αὐτῷ ταῦτη ὑπηγάγετο, καὶ τοῖς Ἑλλῆσι διαπολεμῶν προσεί- 10
 χεν ἐντεταμένως. Ἕλληνες μὲν οὖν οὔτε ἐπολέμου οὔτε ἐπο-
 λεμοῦντο. καὶ Ἰησοῦς ὁ νεώτερος τῶν Παιαζήτεω παίδων
 C ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφικόμενος ἔσπε τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν
 μετέβαλλε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτησε.

Μεχμέτης μὲν οὖν, καὶ οὗτος Μωσέως μὲν ἀδελφός, 15
 παῖς δὲ Παιαζήτεω, ἀπὸ τῆς Καρσμάνου χώρας ὀρμώμενος,
 ἐπειδὴ ἐν ἰκανῇ ἡλικίᾳ ἦν, τοὺς τε συγγενεῖς τῶν Τούρκων
 μετῆι ὡς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπιπαριῶν. καὶ διαπρесеβουμένων,
 καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑποδεχομένων καὶ αὐτῶν κατὰ δύναμιν ἐς
 τὴν βασιλείαν αὐτῷ συλλήψεσθαι, τὴν τε Ἀσίαν ὑπηγάγετο, 20
 ἀχθομένων τῶν τῆς Ἀσίας ἀρίστων τῆς Μωσέως ἐν ἀρχῇ
 τυραννίδος καὶ προσχωρούντων τῷ Μεχμέτῃ, τῆς τε Ἀσίας

11. ἐκτεταμένως P

18. οἷς P

sibi parare et in Thessaliam pergere, proditioem pueri per Palapanum subornat. Palapanum enim iubebat Moses ut sibi significaret ubi puer cum suis versaretur, et deinde accedenti eum traderet. Palapanus quidem Orchanis itinera et loca in quibus morabatur, semper indicabat. monebat qua adire deberet, ut puerum per proditioem caperet. Orchanes vero cum suis manebat in monte qui Thessaliae imminet. eo cum accessisset Moses, ut indicatum erat a Palapano, puerum vivum capit exercitumque trucidavit. postea in Pogdani regionem profectus, eam suae dicionis fecit; et cum Graeci intentus in omnes occasiones summa vi bellum gerebat. at Graeci bello abstinebant prorsus. Iesus autem sive Iosue, qui natu minimus erat filiorum Paiazitis, ad Graecos se recipiens Christianam religionem assumpsit, nec multo post ad superos migravit.

Mechmetes Mosis frater, quem et ipsum genuerat Paiazites, ubi primum eam aetatem attigit quae rebus gerendis idonea fuit, cum exercitu ex Caramania profectus Turcos sollicitabat, ut sibi subsidio venirent in acquirendo regno. cum igitur ultro citroque legati ablegarentur, necnon Graeci auxilium pollicerentur ad regnum capiendum, Asiae imperium nactus est, cum optimus quisque indignaretur

ἐπῆρξε καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ὑπηγάγετο. οὗτος μὲν δὴ, ὡς
 Μουσουλμάνης τε ἑβραῖεος καὶ Μωσῆς καὶ Ἰησοῦς, πρότε- D
 ρον οἱ τὸ παιδίον ἐπιτετραμμένοι, μὴ κατάδηλον ὅποι τυγ-
 χάνοι· ὃν τὸ παιδίον γενόμενον τοῖς ἀδελφοῖς, δεδοικότες μὴ
 5 συλληφθεῖη τε καὶ ἀπόλοιτο, ἐν χορδοποιοῦ τινός ἐν Προύσῃ
 παρεκατέθεντο, ὡς ἂν τὴν τέχνην ἐκμανθάνοι. καὶ μετὰ
 ταῦτα, ὡς ἐνταῦθα τῆς ἡλικίας ἦν ὅπῃ ἀντιλαβέσθαι τῶν
 πραγμάτων αὐτῶν οἷός τ' ἦν, ἐχώρει ἐπὶ Καραμάνον τὸν
 Ἀλοῦριν. καὶ ἐντεῦθεν δὴ, ὡς πρόσθεν μοι ἐδηλοῦτο, ὁρμώ-
 10 μενος τῆς τε Ἀσίας εὐπετῶς ἤρξε, συνεπιλαβομένου τοῦ Κα-
 ραμάνου καὶ τινων ἄλλων ἡγεμόνων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ ἐπὶ
 Βυζάντιον διαβὰς τῷ τε Ἑλλήνων βουσιεὶ ἐς λόγους ἀφίκετο,
 καὶ ὄρκια ποιησάμενοι ἧ ἐδόκει αὐτοῖς ἐπιτηδεῖως ἔχειν, ἤλαυ- P. 96
 νεν ἐπὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα ἐπὶ τῆς Θράκης, ὡς συμ-
 15 μίξων τε ἐκείνῳ, καὶ προσλαβῶν τὴν ἐκείνου δύναμιν ἐπίη
 μαχοῦμενος τῷ ἀδελφῷ. Μωσῆς μέντοι ἐπεὶ ἐπύθετο τάχι-
 στα διαβαίοντα ἐκ τῆς Ἀσίας, ἐπῆλκυσε σὺν πολλῷ τῷ στρα-
 τεύματι ἐπ' αὐτόν, καὶ ποι τῆς χώρας διελαύνοντι κατὰ Χω-
 ρίουπολιν προσέμιξε τῷ ἀδελφῷ καὶ ἐς μάχην καθίστατο.
 20 συνταξάμενος δὲ ἐπήγει· καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μεχμέτης
 ἀντεπήγει συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. καὶ ὡς ἐγένοντο

1. ὑπῆρξε P ἠπέγετο? 5. ἐν om P χορδοποιοῦ] cf.
 Hammer I p. 338. 6. μανθάνοι] addit P ὅποι τυγχάνει ὃν.
 17. ἐκ] ἐπὶ P 21. ὡς ὁμοῦσε ἐγένοντο τοῖν ἀδελφοῖν?

propter Mosis violentiam et tyrannidem, et adiungerentur Mechemeti advenienti. atque in hunc modum Asiae imperio potitus etiam in Europam expeditionem parabat. hunc quidem, regnante Mulsumane, Moses et Iesus, quibus educandi pueri negotium datum erat, ne rescirent fratres ubinam puer aleretur, anxii ut caperetur et necaretur, artificii cuidam chordarum faciendarum tradiderunt Prusae, ut artificium id addisceret. postmodum cum iam per aetatem res ipsas tractare posset, abiit ad Caramanum Alurim. hinc profectus, ut antea significavimus, Asiae imperio facile potitus est, adiutantibus Caramano et aliis Asiae quibusdam ducibus. transgressus Byzantium in colloquium cum Graecorum rege venit. deinde cum utrinque se iuramenti religione, quantum satis erat, devinxissent, profectioem instituit ad Triballorum Thraciaeque principem; ut ad hunc in colloquium adhibitus copias ab eo acciperet, quibus subnixus, fratri bellum inferret. ut rumore allatum est ad Mosen, fratrem quam ocysime in Asiam traiecisse, obviam processit magno instructus exercitu. et cum alicubi regionem quandam transiret, iuxta eius regionis oppidum in fratrem incidit. accingebatur itaque ad pugnam ordines-

τ' ἀδελφοῦ τὰ στρατεύματα, τὸ μὲν τῆς Ἀσίας διαβὰν σὺν τῷ
 Β Μεχμέτῃ, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, συνέμισγον καὶ ἐμάχον-
 το. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐτράπετο τὸ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα,
 καὶ ὤρμητο ἐς φυγὴν. Μεχμέτης μὲν δὴ ὁ χορδίνης ἐπὶ
 Ἀλὴν Παιαζήτεω παῖδα ἐς Βυζάντιον διεσώζετο, καὶ τὰ 5
 στρατεύματα διεσώζοντο. ἐντεῦθεν αὖθις ἐπὶ τὴν Ἀσίαν δια-
 βάντα ἐπερρώννυτό τε αὐτὸ καὶ ἀνελαμβάνοντο σφᾶς, ὡς αὐ-
 θις ἐπιόντες καὶ ἀναμαχοῦμενοι τῷ Μωσεῖ περὶ τῶν ἄλλων
 πραγμάτων. χρόνον δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος συναγείρας τὸ
 τῆς Ἀσίας στρατεύμα διεπορθμεύετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐς 10
 τὴν Εὐρώπην. ἐς μὲν οὖν τὴν Ἀσίαν διαβῆναι τὸν Μωσέα
 διεκώλυον Ἕλληνας, ἐπεὶ ἐπεκράτουν τὴν τῆς θαλάττης διάβα-
 σιν, καὶ τὸν τε Ἑλλησποντον ἐπετήρουν καὶ τὸ ἐν Προποντίδι
 ἱερόν. Μεχμέτης μὲν οὖν, ὡς ἐς τὴν Ἀσίαν διέβη αὐτῷ τὰ
 στρατεύματα, ἔτεο εὐθὺ Τριβαλλῶν ὡς τὴν δύναμιν ἐκείνων 15
 προσληψόμενος ἀξιόχρεων οὖσαν. ὡς δὲ ἤπειγέτο συμμίξαι
 V. 76 Μωσῆς, ὡς ἐγένετο ἐν Πανίου χώρᾳ οὕτω καλουμένη τῇ
 ὑπὲρ τὸν Αἴμον χώρᾳ, ἐνταῦθα καταλαμβάνει ἐπίπροσθεν
 γενόμενος διὰ τοῦ ὄρους ὁ Μωσῆς τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ ὡς
 ᾤσθετο ἐπιόντα τὸν ἀδελφὸν ἐγγυτάτω οἱ γενέσθαι, παρετά- 20
 ξατό τε καὶ εἰς μάχην καθίστη. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐτράπετο,
 καὶ φεύγων ὄχθετο ἐπὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα. καὶ ἐπειδὴ

que explicabat, et instructo agmine Mechemetes contra fratrem ibat. cum autem in conspectum venisset uterque exercitus, hic quidem per Asiam iter metiens, alter ex Europa adveniens, collatis signis praelium inibant. exercitus Asianus haud diu stetit, verum terga dans fugiebat; unde et Mechemet palam se proripit. fidium vero opifex, instructor et magister eius, Halim Paiazitis quoque filium Byzantium incolumem deduxerat; ad quem Mechemet fugiens ibi cum exercitu ab caede servatus est. hinc receptis animis denuo in Asiam traicere decernunt, pugnaturi cum Mose propter alias res. nec multo tempore interiecto conscriptum Asianum exercitum Graeci in Europam transportabant. Mosen in Asiam transgredi haud sinebant Graeci, qui occupaverant traiectum. praesidio etiam tenebant Hellespontum et templum in Propontide situm. Mechemetes, ut copias suas traduxit in Asiam, recta ad Triballos iter maturavit, ut inde exercitum compararet, quem praesenti negotio in primis commodum iudicabat, et cum fratre praelii aleam experiretur. Moses praelii cupidus venit in regionem quae supra Haemum est, Panium dictam; in qua, quia praecesserat montem, invenit fratrem. ut sensit fratrem accedere et iam in proximo esse, aciem instruit et praelium capessit, moxque in fugam agitur; qui fugiens properabat ad Triballorum ducem. cum au-

διέτριβεν αὐτοῦ, ἔπεμπε λόγους παρὰ τῶν Τούρκων τοὺς ἀρί- D
 στους περὶ ἀποστάσεως, πρὸς τε Χασάνην τῶν ἐπηλύδων ἄρ-
 χοντα καὶ ἐπὶ Βρενέζεα καὶ Ἀμουράτην. οἱ δὲ τοὺς τε λό-
 γους προσέεντο· καὶ σφίσι λόγον ἐδίδουσαν περὶ ἀποστάσεως.
 5 ἐντεῦθεν Βρενέζης αὐτός τε αὐτομολεῖ παρὰ Μεχμέτη, ἔχων
 παρ' αὐτῷ Τούρκους τε ὡς πλείστους καὶ δὴ καὶ τοὺς παί-
 δας Χασάνη σὺν τῶν νεηλύδων τοῖς ἀρίστοις. ἐντεῦθεν ὡς
 τῷ Μεχμέτη προσεγένετο δύναμις ὥστε διαπειροῦσθαι ἱκανὸς
 εἶναι τοῦ ἀδελφοῦ, λαβὼν καὶ τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα μεθ'
 10 αὐτοῦ ἤλαυνεν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ὡς μαχοῦμενος. Μωσῆς P. 97
 μὲν οὖν διαρρούμενος ἐμποδῶν γενέσθαι τῷ ἀδελφῷ, ὥστε
 μὴ ἐξελαύνειν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ προσάγεσθαι αὐτῷ τὴν
 χώραν, ἔχων τὰς τε θύρας καὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα
 ἅπαν πλὴν τῶν παρὰ Μεχμέτη αὐτομολησάντων, διέτριβε
 15 κατὰ τὴν τῶν Μυσῶν χώραν. ἐνταῦθα ἐξελθὼν ὁ Μεχμέ-
 της ἑστρατοπεδεύετο. ὡς δὲ ἀγγυῶ γενόμενος τῷ στρατεύ-
 ματι Μωσέως παρετάξατο εἰς μάχην, καὶ εἶχε μὲν τὸ εὐώ-
 νημον αὐτοῦ κέρας ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμῶν, τὸ δεξιὸν δὲ
 Βρενέζης σὺν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· παρῆσαν γὰρ αὐτῷ παῖδες
 20 γενόμενοι Ἀγαθοὶ Βαράμος τε καὶ Ἀλίης καὶ Βεΐκης καὶ
 Ἰησοῦς. ἐπειδὴ δὲ καὶ Μωσῆς παραταξάμενος εἶχεν ἐν τά-
 ξει τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, καὶ παριῶν ἐπεσκόπει καὶ καθί- B

7. τῶν] τοῖς P

tem ibi versaretur, misit legationem ad optimates Turcorum, ad Chasanem Brenezem Amuratemque, ut sollicitaret eorum animos ad defectionem. at hi defectionis sermonem primo abnuentibus: verum tandem ipsi inter sese defectionis consilia capiunt. hinc Brenezes sua sponte transfugiebat ad Mechetem, trahens secum Turcorum proceres et filios necnon Chasanem cum optimis quibusque de peregrinorum cohorte. cum iam accessissent copiae Mecheti haud poenitendae, quibus fretus praelii fortunam cum fratre facile tentare posset, assumpto Triballorum principe contra fratrem pergere, et praelii potestatem facere instituit. Moses igitur, ut Mechetis consilium impediret, ne facile in Europam transire eamque sui iuris facere posset, ducens secum universum Europae exercitum et ianuae milites, exceptis his qui ad Mechetem concesserant, in Mysorum regione consedit. ibi Mechetes in expeditionem egressus castra locavit. ut autem appropinquavit Mosis castris, copias in aciem eduxit. sinistram cornu tenebat Triballorum dux. dextro praerat Brenezes cum filiis suis: secum enim in castris habebat filios, qui ipsi nati erant, Agathen, Baramum, Haliem, Beicen et Iesum. postquam autem et Moses aciem suam instruxit, accedens omnia explorabat; et

στη ὥς αὐτῇ ἐδόκει, παρελαύνων ἀπανταχῆ, ἐνταῦθα Χασά-
νης ὁ τῶν νεηλῦδων ἄρχων αὐτομολήσας, τότε δὴ προσελά-
σας τῇ ἑπφ ἐπὶ τὸ Μωσέως στρατεύμα ἐφώνει πρὸς τοὺς
νεηλῦδας “ὦ παῖδες, τί διαμέλλετε καὶ οὐκ ἐξέρχεσθε ὅτι
τάχιστα ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν, ἄνδρα τε τῶν τοῦ γένους ὁ
Ἵτουμανίδων δικαιοτάτον τε καὶ ἐπεικέστατον καὶ πάντας
δὴ τοῦ γένους αὐτοῦ ὑπερβαλλόμενον ἀρετῇ, ἀλλὰ ἀνέχεσθε
ὑβριζόμενοι καὶ κακῶς πράττοντες ὑπ’ ἀνδρὸς ὑβριστοῦ τῆ
φύσει καὶ ἀλαζόνος καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ἐπιτηδείοις αὐτοῦ
οὐδὲν ὑγιὲς ἔχοντος;” ταῦτα λέγοντος τοῦ Χασάνεω, ὥσπερ 10
C ἐλαύνων ἐπὶ τὰς συντάξεις ἤκουεν ὃ τι λέγοι ὁ ἀνὴρ οὗτος.
ὑπολαβίων δὲ τις ἔφασκεν “ἀλλ’ ὃ βασιλεῦ οὐχ ὄρας Χασάνη
τὸν νεηλῦδων ἄρχοντα, μέγα τιμηθέντα ὑπὸ σοῦ, ὡς ἐξυβρι-
ζει τοὺς νεηλῦδας ἐπικαλούμενος ἐπὶ ἀπόστασιν;” ἐνταῦθα
ὡς ἤκουσε ταῦτα Μωσῆς, οὐκέτι ἐπέσχεν αὐτόν, ἀλλὰ ἐπα- 15
φρὴς τὸν ἑππον ἐκέντει ἐπὶ τὸν Χασάνη ὡς ἀναιρήσων, καὶ
ἔθει ἀνὰ κράτος. Χασάνης μὲν οὖν ἐπεὶ τε τάχιστα ἦσθετο
Μωσέα ἀνὰ κράτος ἐλαύνοντα ἐπ’ αὐτόν, ἔφρευέ τε αὐτὸς
κατὰ δύναμιν, Μωσῆς δὲ ἐφείπετο διώκων. ἐνταῦθα κατα-
λαβὼν φεύγοντα καθαιρεῖ τῷ ξίφει τὸν ἄνδρα, ἄνωθεν κα- 20
θεῖς τὸ ξίφος. Θεράπων δὲ τοῦ Χασάνεω, ὡς ἐπεῖθε τὸν δε-
σπότην αὐτοῦ ἀναιρεθέντα, καὶ ὡς τὸ δεύταρον Μωσῆς ἐπα-

ubi sibi opportunissimum videbatur, stetit, et ubique suis praesens erat. ibi tum Chasanes peregrinorum dux, qui desciverat a Mose, equo vetus ad Mosis exercitum, voce quam potuit maxima exclamavit, peregrinos appellans: “o filii, quid cunctamini, aut quid difertis continuo abire ad regem vestrum, virum ex genere Otomanidarum ortum, et iustissimum et aequissimum, quique omnes sui generis principes virtute antecedit? verum miseri manetis, contumeliis affecti a viro qui nec sibi nec amicis quicquam salutare prospicere potest?” haec quidem clamantem et ad aciem festinantem audivit rex. quidam autem respondens inquit “o rex, non aspicias Chasanem peregrinorum ducem, quem in maximo penes te honore habuisti, incitare peregrinos ad defectionem?” quae ubi advertit Moses parari, non amplius suos continuit: verum immittens eos, ipseque equo calcaria subdens, ferebatur in Chasanem, ut eum occideret, currebatque plenis et effusis habenis. Chasanes ut accepit Mosem contra se summa celeritate niti, et ipse adhibita festinatione summa aufugit. Moses incitate insecutus, ut fugientem est indeptus, gladio eum peremit, e supernis ictum inferens. minister autem Chasanis, ut dominum suum vidit necatum iamque Mosem iterum librare ictum in Chasanem, Chasane

- ναταινόμενος τὸ ξίφος παίσων αὐθις, κατῆρει ὁ Χασάνεω θε- D
 ράπων, καὶ τὴν χεῖρα ἐπανατεινόμενος τὴν χεῖρα ἀφείλε τῷ
 ξίφει. ὁ δὲ ὡς ἤσθετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ πεσοῦσης, ἤλανε
 μέντοι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ ὡς ἤσθητο αὐτὸν τὰ στρα-
 5 τεύματα λεωβημένον, φεύγοντες ᾤχοντο πρὸς τὸν ἀδελφόν. V. 77
 ἐνταῦθα δὴ καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἐπέχων δρόμῳ ᾤχετο φεύγων
 ἐπὶ τὴν Δακίας χώραν. Μεχμέτης μὲν οὖν αὐτίκα, ὡς τὰ
 στρατεύματα ἦει ἐπ' αὐτὸν καὶ τὰ πράγματα αὐτῷ ἰγένετο,
 αὐτίκα ἐδόκει τὸν ἀδελφὸν ἐπιδιώκειν. καὶ κάμνοντα αὐτὸν
 10 καὶ σὺν τῇ μιᾷ χειρὶ ἐλαίνοντα καὶ ἔς τι ἔλος ἐμβαλόντα P. 98
 συλλαμβάνουσι, καὶ ὕγοντες παρὰ τῷ ἀδελφῷ κατεχρήσατο
 αὐτίκα ἀγχόνῃ τὸν λαιμὸν βιασάμενος. ἐνταῦθα Μεχμέτης 1413
 ὁ Παιαζήτεω τὴν βασιλείαν παραλαβὼν τοὺς τε Ἕλληνας ἐπι-
 τηδεῖους ὄντας αὐτῷ, τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι χώραν ἐδώ-
 15 ρήσατο ἰκανὴν τῇ παροίκῳ αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύ-
 μα ἐπιπέμψας ἐπὶ τὴν Δακίας χώραν ταύτην τε ἐδόη. ἐς
 ὃν δὴ πρέσβεις πέμψας ὁ τῶν Δακῶν ἡγεμὼν σπονδὰς τε
 ἐποιήσατο, ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ὃν τινα ἐτάξατο αὐτῷ Μεχ-
 μέτης βασιλεὺς.
- 20 Ἕλλησι μέντοι φίλια ἦν αὐτῷ διὰ τέλους. διὸ καὶ Ἐμ-
 μαουήλ ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενος B
 τὸν τε Ἰσθμὸν ἐτείχισε, καὶ τοὺς Πελοποννησίους αὐτοῦ με-

1. κατῆρεν? cf. p. 102 D.

subtracto, librantis ictum manum abscidit gladio. qui ut cognovit manum sibi praecisam, propere in castra rediit. ut milites viderunt eum esse mutilatum, ibant ad Mechemetem. Moses autem copias iam omnibus nudatus, cum nihil efficere posset, celeri fuga in Daciae regionem abire festinabat. Mechemetes autem ubi primum ad ipsum exercitus convolarant, rebusque iam potitus esset, statuit continuo fratrem fuga sibi consulentem persequi. eum itaque aegrum una manu fugientem et in palustri loco se condentem deprehenderunt. deprehensam adduxerunt ad fratrem, qui illico eum necavit, guttur eius laqueo frangens. Mechemetes igitur cum iam regnum esset nactus, et ad id parandum sibi in primis utilem fuisse Graecorum operam cognovisset, regionem amplam suae finitimam Triballorum duci donavit. postea exercitibus missis Daciam evastabat. ad quem pacem petitum legatos misit Daciae princeps, promittens se tributum regi pensurum, quantuncunque imperasset. pax ea condicione data est.

Cum Graecis Mechemeti perpetua amicitia fuit. quapropter Emanuel Byzantii rex cum in Peloponnesum venisset, Isthmum muro cinxit; et Peloponnesios ubi Isthmum muro circum dedisset, accersivit.

ταπεινώμενος, ἐπειδὴ ἐτείχισε τὸν Ἴσθμόν. ὁ δὲ Ἴσθμὸς οὗτος ξύμπασαν τὴν Πελοπόννησον, ὥστε νῆσος γενέσθαι, διείργει, ἐς δύο καὶ τεσσαράκοντα σταδίους ἀπὸ Θαλάττης εἰς Θαλάτταν καθήκων, καθ' ὃν δὴ χῶρον καὶ Ἴσθμια ἐτέλειτο τοῖς Ἕλλησι. διήκει δὲ ἀπὸ Κορίνθου πόλεως σταδίου πέντε 5 καὶ εἴκοσι. τοῦτον τὸν Ἴσθμὸν ἐλαύνοντος Ξέρξου τοῦ Λαρείου ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐτείχισαντο Πελοποννήσιοι, διακωλύειν βουλόμενοι μὴ παρίεναι εἴσω τῆς Πελοποννήσου τὸν βάρβαρον. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰουστινιανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τὸ δεύτερον ἐτείχισε. καὶ οὗτος δὴ, ὡς εἰρηναῖα αὐτῷ πρὸς 10 Μεγμέτη τὸν Παιαζήτεω, ἐς Πελοπόννησον ἀφικόμενος τὸν τε ἀδελφὸν αὐτοῦ καθίστη ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Πελοποννήσου καὶ τὸν Ἴσθμὸν ἐτείχισεν, ὥστε αὐτῷ τελέσαι τοὺς Πελοποννησίους ἐπὶ τὴν τοῦ Ἴσθμοῦ φυλακὴν χρήματα. προηγόρευε μὲν οὖν ἐς τὸν Ἴσθμὸν συλλέγεσθαι· οἱ δὲ ἐπείθοντο καὶ 15 συλληθέντες ἐτείχιζον, συμβαλλόμενος ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν. ἐπεὶ δὲ ἐς τέλος ἤγαγε τὸ τεῖχος, ἐνταῦθα συλλαμβάνει τοὺς Πελοποννησίων ἀρχοντας, οἱ πολὺν κατέχοντες χρόνον τὴν χώραν οὐδὲν τι πάνυ πείθεσθαι τοῖς Ἕλληνων ἡγεμόσι βούλοιντο, ὅτι μὴ σφίσι αὐτοῖς δοκοῦν ἔστι 20 τι ὠφελεῖν αὐτούς. τότε μὲν δὴ συλλαβὼν τούτους ἐκομίζετο ἐπὶ Βυζάντιον, ἔχων καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἐν φυλακῇ.

Isthmus universam Peloponnesum, ut in insulae formam redigatur, concludit, extendens se a mari in mare, quo spatio colligit quadraginta duo stadia. eo loci Isthmia celebrare Graeci consueverunt. extendit se ab urbe Corintho ad stadia viginti quinque. Isthmum autem accedente cum hostilibus copiis Xerxe Darii filio contra Athenienses, muro complexi sunt Peloponnesii, arcere volentes barbarum Peloponnesi accessu. postea etiam Iustinianus Romanorum imperator muro Peloponnesum inclusit. Emanuel igitur cum pax intercessisset cum Mechemete, Paiazitis filio, in Peloponnesum veniens fratrem Peloponneso praefecit, Isthmumque muro firmavit undique; et tributum imperavit Peloponnesiis, quo Isthmum defendere posset. edixitque ut omnes in Isthmo convenirent: qui edicto parentes convenere, congregatique murum extruxere, cum quilibet pro se sedulo suum opus exequeretur. ubi autem ad finem deductum est aedificium illud, Peloponnesi duces capit; qui longo tempore regionem tenentes parere recusabant Graecorum ducibus, nisi quando et ipsorum ibi verteretur utilitas. captos secum Byzantium ducebat, integer diligenti custodia Peloponnesios circumdans.

Τούτους μὲν ᾤχετο ἄγων· Μεχμέτης δὲ ὡς ἐβασίλευε, χρόνου ἐπιγινόμενου ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν Ἰσμαήλην Σινώπης ἡγεμόνα, ὅτι τῷ Μωσεὶ φίλος τε ἐδόκει καὶ ἐπιτήδειος ὡς συμβαλέσθαι ἐς τὸν καθ' ἑαυτοῦ πόλεμον. πρῆσθειαν δὲ πέμψας 5 καὶ ταξάμενος ἀπάγειν φόρον τὴν τοῦ χαλκοῦ πρόσοδον, (δοκεῖ γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φέρειν μόνον, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, τὸν χαλκόν) τούτου δὲ τὴν πρόσοδον παρα- P.99 δούς τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ σπονδύς τε ἐποιήσατο καὶ τὸν πόλεμον κατελύσατο.

10 Πρὸς μέντοι τοὺς Οὐνετοὺς διενεχθεῖς ἐπολέμησε δια τε τὴν πρὸς τὸν Ἴόνιον χώραν τῶν Οὐνετῶν, ἐς ἣν ἐπιπέμψας στρατεύματα ἐδήου. ἔνθα δὲ διαπρῆσθυσάμεναι ὡς οὐδὲν εὗραντο ἐπιτήδειον, ἐπολέμουν αὐτῷ. δοκεῖ δὲ τοῦτο τὸ γένος παλαιὸν τε γενέσθαι καὶ τῶν κατὰ τὸν Ἴόνιον εὐγενῶν 15 κράτιστον δὲ εἶναι καὶ γενναιότατον. ᾤκουν δὲ τὸ πρῶτον V. 78 χώραν τὴν πρὸς τῷ μυκῷ τοῦ Ἴονίου ἀπὸ Ἰλλυριῶν καθήκουσαν ἐπὶ Ἰταλίαν, καὶ Ἑνετοὶ μὲν τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο, μετὰ δὲ ταῦτα Οὐνετοὶ ἐκλήθησαν. ὁρμώμενοι δὲ ἀπὸ τῆς B ἡπείρου, τὰ μὲν προαιρέσει τὰ δὲ καὶ ἀνάγκη, δηουμένης τῆς 20 χώρας αὐτῶν, ὥστε ἐν ἀσφαλεῖ μᾶλλον οἰκεῖσθαι, ἐπὶ νῆσόν τινα βραχεῖαν καὶ τεναγώδη ἀπὸ τῆς ἡπείρου ἐς πεντεκαί-

11. τὸν om P   15. δὲ P

Captos quidem duces secum trahens abibat Peloponneso. Mechmetes ubi ad regnum promotus est, succedente tempore expeditionem sumpsit contra Ismaelem Sinopae principem: amicus enim et socius fuit Mosis, cuius opera enixe Moses aditus est in bello quod gessit cum fratre Mechmete. mittens itaque Ismael legatos, quibus mandarat ut dicerent se paratum esse aeris reditus omnes Mechmeti, nomine tributū assignare, si secum pacem fecisset. haec enim regio Asiae sola, quod sciam, aes profert. cum igitur aeris reditus tradidisset Mechmeti, bellum pace commutatum est.

Tandem discordia inter ipsum et Venetos exarsit, qua impulsus Venetis bellum indicit, propter regionem quae Ionium spectat; cui missis exercitibus vastitatem maximam inducebat. Veneti legatis missis, ut nihil aequi impetrare potuerunt, animos in id bellum summa vi intenderunt. apparet gentem istam admodum esse vetustam, et nobiles Iones fortitudine et generoso spiritu longo intervallo post se reliquisse. habitaverunt antiquitus regionem vergentem ad sinum Ionicum, et ab Illyrico in Italiam excurrentem. antiqui eos Enetos nuncupabant: postmodum Veneti dicti sunt. profecti autem ex continenti, partim voluntate, partim necessitate subacti, ut quorum regio vastata esset ab Attila rege, ut in maiore securitate essent in posterum, insulam, quandam parvam et palustrem, distantem ab

δεκα σταδίους ᾤκησαν. ἀπὸ μικροῦ δὲ τινος δρωόμενοι, συλλεγομένων ἐς αὐτοὺς καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἠπείρου περιούκων, ὑπὸ τῶν πολεμίων ὅτι μάλιστα κακουμένων, καὶ προσγινομένων αἰεὶ ἀπὸ τῆς ἠπείρου, ᾤκισθη τε ὁ χώρος οὗτος καὶ εὐνομήθη ἐς μέγα δυνάμεως. ἐχώρει δὲ ἡ πόλις αὕτη εὐνο- 5 μουμένων τε τῶν ἐς αὐτὴν συνεληλυθότων· ἐπὶ τε τῆς ἠπείρου ἐπισήμων ἀνδρῶν εἶ τινα τὴν τε χώραν ἀφειλόμενοι οἱ πολέμιοι ἐπιδιώκοιεν, ἐνταῦθα γενόμενος ᾤκει. μεγάλης δὲ τῆς πόλεως ἐν βραχεῖ γενόμενης, πολλοὶ τε Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων καὶ ἄλλων συγχῶν γενῶν ἄνδρες, γένους ὄντες 10 περιφανοῦς, ἦν τις ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ μὴ εὐ φέροιτο, εἴτε ὑπὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν διωκόμενοι εἴτε ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐξελαυνόμενοι, ἐς ταύτην δὴ τὴν πόλιν συνελέγοντο, ἄνδρες ἐπίσημοί τε καὶ ἀγαθοὶ καὶ παῖδες ἀνδρῶν τε ὄντες ἐπιφανῶν καὶ χώρας ἀρχόντων οὐ φραύλης. τοῦτο μὲν ἐς τὴν κα- 15 τὰ τὸν Ἴόνιον χώραν καὶ τὴν Ἑλλάδα, τοῦτο δὲ καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐξελαυνόμενοι καὶ ἐνταῦθα ἀφικόμενοι ᾤκουν δὴ Δασφαλέστερον. ἐχούσης δὲ τῆς πόλεως ἐμπορίαν, ὅτι μάλιστα ἀνάγκης ἀποδεικνυμένης ἐς τοῦτο τρέπεσθαι ἕνα ἕκαστον διὰ τὸ μηδαμῆ τῆς ἠπείρου τοὺς ἐποίκους ἀντέχεσθαι, μηδὲ 20 ὅσα φέρει ἡ ἠπειρος ἐργαζομένων τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ θαλάττης ἐσκομιζομένων τὰ ἐπιτήδεια ἐς τὴν πόλιν, χρήματα

19. τοῦτο τὸ τρέπεσθαι P

continente quindecim stadiis, aedificiis occupare statuerunt. initium aedificandi factum est a paucis Venetis in unum collectis. deinde accessere finitimi continenti, bellis graviter divexati. urbs autem illa usque incrementum sumebat aedificiis et legibus, cum accolae plurimi non cessarent eo confuere. crescebat quidem ea civitas mirum in modum disciplinae sanctitate, cum eo accurrerent plurimi bonis legibus enutriti, et plurimi virorum in continenti illustres eo advolarent. praeterea si quis patria fortunisque omnibus pulsus vi hostili erat, huc gressus dirigebat. urbs illa incredibile dictu est quam brevi opibus creverit et disciplina. multi Graeci et Romani, necnon alii viri clarissimo genere exorti, in patria usi haud satis prospera fortuna, aut a civibus pulsati aut ab hostibus exacti, in hanc urbem congregabantur, filii virorum illustrium, qui regebant regionem haud infrugiferam. hi quidem partim in Ioniam et Graeciam, partim vero in Italiam pulsati, in istam civitatem se recipientes securius habitabant. cum autem ea sit urbs emporium celebre, animum adiecere ad mercaturam necessario, quia continentem non attingunt, nec eorum fructuum quos continens profert ipsis copia futura erat. proinde merito mercaturae operam dederunt, ut necessaria mari subveherentur.

μεγάλα θρασυάμενοι ἀπὸ τούτου τὴν τε δύναμιν ἀξιοχρῶ
 ἀπεδείκνυτο ἀπανταχῆ, καὶ τὴν πόλιν διώκουσι οἰκημάτων τε
 τῶ πολυτελεῖ καὶ μεγαλοπρεπεῖα οἰκιῶν καὶ ναῶν. τριήρεις
 δὲ ναυπηγησάμενοι οὐκ ὀλίγας, καὶ δυνάμεις περιβαλλόμενοι
 βλασφάραι, πρὸς τε τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ δυνατοὺς δοκοῦντας P. 100
 γενέσθαι προσενηγεμένοι φθόνῳ διεπολέμουν, δέει ἐπ' αὐ-
 τοὺς τὸν πόλεμον ἐπιφερόντων τῶ δοκεῖν ἐπὶ μέγα ἤδη χω-
 ρῆσαι δυνάμεως. τὴν τε πρὸς τὸν Ἴόνιον χώραν ἐκπλέοντι
 ἐπ' ἀριστερά, ἐπ' αὐτοῦ δὴ τοῦ μυχοῦ, χώραν τε οὖσαν οὐ
 10 φαύλην καὶ πόλεις εὐδαιμόνας ὑπηγάγοντο. ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον
 πέλαγος ἀφικέσθαι· τοὺς τε παράπλους αὐτοῦ ταύτη κατα-
 στρεψάμενοι Κέρκυραν τε ἐχειρώσαντο σύμπασαν καὶ Εὐ-
 βοιάν τε καὶ Κρήτην καὶ Πελοποννήσου τὰς πόλεις. καὶ ἐπὶ
 Συρίαν δὲ ἀφικόμενοι στόλῳ, καὶ Κυρήνην πόλιν ὅφ' αὐτοὺς
 15 ποιησάμενοι, μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, πρὸς τε τοὺς βαρ-
 βάρους ταύτη πολλαχῆ διαναυμαχῆσαντες, καὶ τῆς θαλάσσης
 τῆς ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἐπικρατήσαντες. κατὰ τε Εὐ-
 ρώπῃ πρὸς τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ δοκοῦντας δύνασθαι ὅτιοῦν
 διεπολέμουν. καὶ Ἰταλίας μέντοι τῆς παράπλου οὐδὲν ὅ τι
 20 καὶ ἄξιον λόγου ὑπηγάγοντο σφίσι, ὅτι μὴ Ῥαβέννην πόλιν
 εὐδαιμόνα τελευτήσαντος τοῦ ἐν αὐτῇ ἡγεμόνος, διὰ τὸ μὴ
 εἶς τὸ ἑμόφυλον ἔναι πολέμῳ ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους δια-

6. προσηγεμένοι P 10. ἐπὶ] ἔστε ἐπὶ? 15. ἀπεδείκνυτο P

cumque quilibet sedulo mercibus permutandis incumberet, brevi incre-
 dibilem potentiam sibi peperere. urbem basilicarum et domorum nec-
 non templorum magnificentia condecorarunt. triremes extruxere non
 modicas, et munimenta se communiere firmissimis. deinde ambitione
 moti navalia committebant cum iis qui longe lateque navali gloria
 coruscare videbantur. etiam hi quorum potentia mari maxima erat,
 metuebant Venetorum lacessere arma: adeo magna his accesserat po-
 tentia. regionem autem haud infrugiferam, quae naviganti a sinu
 versus Ionium a sinistra est, et urbes opulentas subegerunt usque ad
 mare Aegaeum. huius portus omnes in potestatem redigentes, Cor-
 cyram universam in dicionem acceperunt. ceperunt Euboeam et Cre-
 tam Peloponnesique urbes. cum classe venerunt in Syriam; subigen-
 tesque Cyrenem urbem, magna militaris virtutis facta designabant,
 ubique cum barbaris praelia navalia facientes, et mare universum
 quod est intra Herculis columnas, perdomantes. etiam pugnabant
 fortiter contra eos qui erant in Europa, et sibi admodum potentes
 videbantur. nec oratione dignum puto quod non adnavigarunt Ita-
 liae, nec sibi subiecerunt Ravennam, urbem opulentam, principe hu-
 ius defuncto, quia nempe non solebant contra eiusdem gentis et cor-

ναυμαχεῖν. ἐπολέμησαν δὲ οὗτοι πρὸς τε τοὺς Ἕλληνας, καὶ ναυμαχίαις περιγεγνημένοι τὴν τε μητρόπολιν ἐχειρώσαντο ἐπισπομένων σφίσι καὶ ἐσπερίων συχῶν, ἐξηγουμένων δ' αὐτῶν ἐπὶ τοὺς V. 79 Ἕλληνας. καὶ ὡς τῆς ἠπείρου ἀντέχεσθαι ἤρξαντο, ἐν βρα-
 C χεῖ δὴ χώραν τῆς ἠπείρου ἐκτήσαντο ἀγαθὴν, καὶ ὄχυράν 5
 τὴν πόλιν αὐτῶν παρείχοντο, κατ' ἄμφω τῷ δυνάμει ἐπὶ
 μέγα αὐξοντες. πρὸς τε τοὺς τῆς ἠπείρου ἡγεμόνας διενε-
 χθόντες ἐπολέμησαν ἐπὶ πολλὰς γενεάς τὸν πόλεμον, καὶ διέ-
 φερον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν μεγάλην ἑαυτοῖς παρα-
 σκευασάμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ βαρβάρων βασιλέως, 10
 τῆς Ἰταλίας πρὸς ἐσπέραν χώρας, [πρὸς] τὸν Ῥώμης ἀρχιε-
 ρέα ἐκπεσόντα τε τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Ῥωμαίων πόλεως, κατή-
 γαγόν τε τὸν ἀρχιερέα, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα πολεμήσαντες
 ὥστε ἐμπειρῶσαι τῷ ἀρχιερεῖ τὴν ἀρχήν, ναυμαχία τε ἐπε-
 κράτησαν καὶ κατήγαγον. καὶ πρὸς τε τοὺς Ἰανυῖους, δοκοῦν- 15
 τας τῆς κατὰ τὰ χωρία ἐκεῖσε καὶ τὴν παράλιον τῆς Ἰταλίας
 D ἐπικρατεῖν, πόλεμον ἐξενεγκόντες μεγάλα ἀποδείξασθαι ἔργα,
 πολλαχῆ διαναυμαχῆσαντες καὶ περιγεγνημένοι. οὗτοι τοι-
 γαροῦν τὸν πρὸς τοὺς Οὐνετεοὺς πόλεμον ἀναιρούμενοι ὀλί-
 γου δεῖν τὴν πόλιν αὐτὴν ἐχειρώσαντο, ἐπιπλεύσαντες τριή- 20
 ροσι καὶ ναυσὶν ἐπὶ τῶν Οὐνετεῶν λιμένα, καὶ εἰσελθόντες
 κατὰ τὸ ἐπὶ Κλιζόην. πόλις δὲ αὐτῶν οἰκεῖται, ὅπη δὴ ὁ

5. δὲ P   8. γενεός, καὶ διέφερον τὸν πόλεμον?

poris homines bellum movere, sed contra alienigenas arma ferebant. arma etiam arripuerunt contra Graecos, quos navali praelio vicerunt, eorumque metropolim subegerunt, cum plurimi Occidentales ipsis adlungerentur. copias tamen cum ducerent adversus Graecos, continente non abstinaere, verum regionem eius non modicam et optimam suae ditioni iunxere. urbem quoque suam munitissimam praestitere, cum eam navali pedestrique potentia auxissent. discordiae ipsis intercesserant cum Epiri ducibus. proinde id bellum longius duravit. opibus excellentes, civitatem suam magnam reddiderunt opum accessu. praeterea pontificem maximum Romanum, Italia Romaque pulsum ab rege barbaro, ad pontificatum et imperium reduxerunt, victo barbaro navali praelio. etiam adversus Ianuenses, qui regiones quasdam isthic et maritimam Italiae oram tenere videbantur, bello petentes, plurima militaris virtutis facta edebant, plerumque pugnis navalibus victoriam obtinentes. at Ianuenses bellum adversus Venetos sumentes, propemodum horum urbem in deditionem acceperunt, navibus et triremibus adnavigantes, et eorum portum occupantes, ingressi eo loci ubi Clizoe sive Clodia fossa est. urbs Venetorum sita eo loci ubi lacus sive portus magnus visitur, qui longus stadiis quingentis regionem Eridano finitimam at-

λιμὴν μέγας τε ὢν καὶ πεντακοσίους σταδίους διήκων λήγει
 ἐς τὴν κατὰ τὸν Ἡριδανὸν χῶραν· ταύτῃ γὰρ Ἡριδανός,
 μέγας τε τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμῶν καὶ ναυσὶ πλόιμος,
 πρὸς ταύτῃ δὴ ἐκδιδοί ἐς τὴν Θάλασσαν. ταύτῃ δὴ οὖν εἰσελ-
 5 θούσαι αἱ νῆες τῶν Ἰανυίων ἐπὶ τὸν Οὐνετοῶν λιμένα P.101
 τὴν τε Κλιζόην κατέσχον καὶ ἠνδραποδίσαντο. μετὰ δὲ ταῦτα
 πρὸς τὴν πόλιν διεπρεσβεύοντο. καὶ ἐν ἀπόρῳ δὲ ὄντες οἱ ἐν
 τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες ὅ τι γένωνται, ὑπακούσαι τε τοῖς
 Ἰανυίοις ἔφασαν ἕτοιμοι εἶναι, καὶ ὡς ἂν δοκοῖῃ αὐτοῖς ξυμ-
 10 φορον εἶναι καὶ ἐπιτήδειον, πολιτεύεσθαι, καὶ αἰτεῖσθαι σφᾶς
 ἐκέλευον ὅ τι βούλονται, ὡς παρεχομένων ἑτοιμῶς αὐτοῖς
 ταῦτα. οἱ δὲ ὡς τὰ παρὰ τῆς πόλεως ἤκουσαν, οἴόμενοι τὴν
 πόλιν καταληψέσθαι ἀσφαδέστερόν τε ἀπεκρίναντο τῇ πρε-
 σβεΐᾳ, φάμενοι αἰτεῖσθαι αὐτοὺς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἔξεναι
 15 σφίσι διαρπαῖξιν τὴν πόλιν. οἱ μέντοι πρέσβεις ὡς ἀπεχώ-
 ρησαν καὶ τὰ ἐπεσταλμένα τῇ πόλει ἀπήγγελον, ἥ τε σύγκλη-
 τος καὶ ὁ δῆμος ὑπεραχθεοθεὶς τῇ τῶν πολεμίων ἀσφαδείᾳ
 τε καὶ ἀκολασίᾳ ναῦς τε αὐτίκα ἐπλήρωσαν ὅσας ἠδύναντο,
 καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς ναῦς ἐμβάντες ἀνήγοντο ἐς τὸν λιμένα. οἱ
 20 τε Ἰανυῖοι ἀντανήγοντο. καὶ αὐτίκα ἐν τῷ λιμένι ἐνανμαχῆ-
 σαν, καὶ οὐδὲν πλέον ἔσχον οἱ πολέμιοι. ἐνταῦθα ὡς ἀπε-
 τράποντο ἡττημένοι εἰς Κλιζόην, αὐτίκα οἱ Οὐνετοὶ ναῦν

21. ἐπιεράποντο P

tingit. Eridanus enim (qui et Padus) Italiae fluvius magnus est, et naves ibi in mare exponit. hac igitur Ianuensium naves ingressae in portum Clisoen occuparunt et diripuerunt. quo facto legatos in urbem ire iusserunt. cives autem cum in ancipiti haerere discrimine, nec satis quid facerent scirent, responderunt se paratos esse facere quae imperassent Ianuenses, et eam rei publicae formam amplexuros quam ipsi praescripissent. iusserant quoque Ianuenses petere quae velent, quasi ea promptissime daturi. Ianuenses ut intellexerunt Venetorum responsum, magis in spem potiundae urbis erigebantur. proinde immoderate, nulla urbis verecundia inhibiti, respondent se petere ut liceat urbem tres dies continuos diripere. legati in urbem reversi petitionem Ianuensium exponunt. senatus populusque ira percitus propter tam insolentem et immoderatam petitionem, naves, quotquot potuerunt, continuo militibus implent, navesque solventes in lacum feruntur. his obviam pergunt Ianuenses, confestimque in lacu navale praelium commiserunt, in quo penes Venetos victoria fuit. hinc cum hostes terga darent celerique fuga festinarent in Clisoen, continuo Veneti unam de numero suarum navium maximam demerserunt, ubi portus angustissimus erat; et suos portus obstruen-

φέροντες *μεγίστην τῶν παρὰ ὄσφισι νεῶν ἐς τὸ τοῦ λιμένος*
στόμα, ἣ δὴ εἰσήεσαν οἱ πολέμιοι, κατέδυσαν αὐτοῦ ταύτη
C (ἔστι γὰρ τοῦτο στενωτάτον), καὶ τὸ στόμα ἐπικλείσαντες
λιμῶ τοὺς Ἰανυῖους ἐν τῇ Κλιζῳ ἐξεπολιόρησαν. ἀσπει-
ρῶντο μὲν οὖν καὶ τῆς διώρυχος, ἣ ἐκ τοῦ Ἐριδανοῦ ἐς τὸν
5 λιμένα ἀφικνεῖται, διορύσσοντες ὥστε ἐκπλοῖμοι γενέσθαι ταῖς
ἑαυτῶν ναυσὶν ἐπὶ τὸν Ἐριδανόν· ἀλλ' οὐχ οἳοί τε ἐγένοντο
ἀνύσαι τοῦργον. ἐδόκει δὲ καὶ ὁ Παταβίου ἡγεμῶν συμβα-
λέσθαι αὐτοῖς ἐς τὸν τε πύλεμον, διάφορος ὢν τοῖς Οὐνε-
10 τοῖς. οὗτοι μὲν λιμῶ ἐκπολιορηθέντες ὑπὸ τῆς Οὐνετιῶν
πόλεως παρέδωσαν σφᾶς χρῆσθαι σφίσιν ὃ τι βούλονται, καὶ
ταύτη αἰσχίστα ἀπώλοντο, οὐκέτι παρὰ τὸ δέον σωφρομισθέν-
V. 80 τες. οἱ δὲ Οὐνετοὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε στρατευόμενοι ἐπὶ τὴν
D Ἰανυῖων πόλιν πολλαχῆ τε ἐναυμάχησαν καὶ ἐπεκράτησαν,
δύναμίν τε περιποιούμενοι τὸ ἀπὸ τοῦδε, καὶ τῆς θαλάττης
15 εἰργόντες τῆς κατ' ἐκείνην τὴν χώραν· ἐνθα δὴ ἔνυμφον
περιέπεσεν ἣ πόλις αὕτη οὐ τῇ ἐπιτυχούσῃ διὰ τὰς ναυμα-
χίας ταύτας. ὕστερον μέντοι τὸν τε τοῦ Παταβίου ἡγεμόνα
τισάμενοι, τὴν τε πόλιν ἐπολιόρησαν, καὶ ὑπαγόμενοι τῆς
ἡπείρου ἀντείχοντο βεβαιότερον ἐς σφᾶς, ἐχυροῦντες ἐς τὴν
20 ἀρχὴν τῆς ἡπείρου. καὶ πρότερον μέντοι ἀρχὴν τινα ἐς τὴν
κατὰ τὴν ἡπείρου κτησάμενοι, καὶ Τερβύζιον πόλιν εὐδαί-
μονα ἐπικτησάμενοι, προήγαγον τὴν χώραν αὐτῶν, ἐπαγομέ-

5. ἦ P

tes, fame Ianuenses in Clizoe constitutos expugnare nitebantur. tentabant obsessi fossam, qua ex Eridano in portum venit, conantes perfodere eum locum, si quo modo possent naves in Eridanum impellere. sed opus istud haud absolvere potuerunt. Patavii dux Carriarius, Venetis infestus, Ianuenses in isto praelio adiuvit. fame igitur domiti dedidere se Ianuenses Venetis, ut secum pro arbitrio suo agerent. et quidem hic turpissime perierunt, nec nunc satis digne tractati, ut in posterum modestiae memores essent. his in hunc modum peractis, vim belli contra Ianuensium urbem vertere. cum autem ubique victoriis navalibus clarescerent, et mirabilem sibi ubique potentiam pararent, et etiam alios mari, quod eam regionem alluit, prohiberent, accidit ut Ianuensium urbs in maximam devolveretur calamitatem, ut quae navalibus praeliis nihil amplius efficere posset. postea etiam Patavii principem ultī sunt, urbem eius obsidione prementes. deinde adducti in continentem, eam constantius sibi subiacere moliebantur, ut sibi confirmarent continentis imperium. et cum antea imperium quoddam in regione continentis essent nacti, et Tervistum urbem opibus florentem suo dominio adificientes, regionem

των τῶν τῆς πόλεως ἔχθαι τῷ σφετέρῳ πρὸς τοὺς σφῶν ἡγε- P. 102
μόνας. καὶ ὑστερούμενοι, ὡς τὸ Πατάβιον ἐχειρώσαντο τοῦ
ἡγεμόνος Καρραρίων τῆς οἰκίας πρὸς ταύτους διενεχθέντος,
δρυσόμενοι ἀπὸ τούτου πόλεις τε ἄλλας οὐκ ὀλίγας κατεστρέ-
5 ψαντο τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν χώραν ἐς τὴν Λιγυρίαν, ἄλλας
τε δὴ καὶ Οὐθηρώνη πόλιν εὐδαιμόνα, ἐξελύσαντες τοὺς ἡγε-
μόνας αὐτῆς Κλιμακίων τῆς οἰκίας οὕτω καλουμένους, καὶ
Οὐικεντίαν καὶ Βρηξίαν, ὀλβίας τε πόλεις καὶ ἐπισήμους τῶν
νῦν κατὰ τὴν Ἰταλίαν.

10. Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Λιγυρίας τύραννον διενεχθέν-
τες ἐπολέμουν ἐπὶ συχνὰ ἔτη. ἔστι δὲ ὁ ἡγαμὼν οὗτος ὀλ-
κίας τῶν Μαριαγγελοῦν, ἀρχῶν δὲ Μεδιολάνου πόλεως. ἦν
δὲ ἐπιτηδύμασι τε ὀλβιωτάτη, καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονία προέ- B
χει τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλεων, καὶ πολυάνθρωπος οὕσα πα-
15 λαιοτάτη τε δοκεῖ γενέσθαι καὶ αἰεὶ τε, ἐξ ὅτου φέκισθη, εὐ-
δαιμονῆσαι τοῖς τε ἐπιτηδύμασι τοῖς πολεμικοῖς καὶ ὅπλων
κατασκευῇ. μεσόγαιος δ' οὕσα ἢ πόλις αὕτη διέχει ἀπὸ Θα-
λάσσης τῆς Ἰανυῶν σταδίους ἀμφὶ τοὺς ἑξακοσίους, ἀγχοῦ
δὲ οἰκεῖται τῆς Γαλατίας, ἣτις καὶ Σαβόια χώρα κέκληται.
20 ρεῖ δὲ ποταμὸς διὰ τῆς πόλεως, καὶ ἐκδιδοῖ οὗτος ἐς Τεσίνην
ποταμὸν πρὸς Παπίη πόλει. Τεσίνης δ' αὖ ἐπιρρεῖ ἐς τὸν
Ἠριδανὸν πρὸς Πλακεντίη πόλει μεγάλη τῆς Λιγυρίας. εὐ-

3. διενεχθέντος Η, διενεχθέντες Ρ

praetergressi sunt, cum odio incolae urbis incitarentur adversus suos principes. cum Patavium in potestatem venisset, etiam Carrariorum e familia dux contra eos insurrexit; contra quem hostili animo procedentes, urbes non paucas Italiae et Liguriae subegere. Veronam quoque in dicionem redegerunt, urbem opulentam, expulsa Scalariorum principum familia. captae sunt Vincentia, Brixia, urbes opibus et claritate reliquis Italiae oppidis haud inferiores.

Post haec bellum ipsis fuit cum Liguriae principe, quod quidem ad multos extractum est annos. is autem princeps originem trahit ex familia Mariangelorum et Mediolano praefuit. urbs haec studiis belli et reliqua felicitate Italiae urbes longe exuperabat; et cum sit populosa, antiquissima esse creditur, nec unquam adversa fortuna esse usa, ex quo condita est. verum semper studiis belli et armorum praeparatione excelluisse constat. cum autem sit mediterranea, distat a mari Ianuensium stadiis sexcentis. sita est prope Galliam, quae Sabaudia nominatur. fluvius urbem dirimit, qui in Tesinam sive Ticinum effunditur iuxta Papiam urbem. Tesines redit in Eridanum prope Placentiam, urbem magnam. quo autem Eridanus fluat, iam ante indicavimus. familiae Mariangelorum proceres tali ex causa in prin-

τος μὲν ἦ ἐκδιδότ, πρότερόν μοι δεδήλωται · λέγονται δ' οἱ
 C τῆς οἰκίας ταύτης ἐς τὴν Μεδιολάνου καὶ τῆς ἄλλης Λιγυ-
 ρίας ἀρχὴν καταστῆναι τρόπῳ τοιῷδε. δράκων· ἀπὸ ὄρεος
 φοιτῶν ἐς τὴν πόλιν ἀνθρώπους διαφθείρων οὐκ ἐπαύσατο,
 τοὺς τε ἐπὶ τὰ ἔργα ἀπιόντας καὶ ἐπὶ τοὺς ἀγρούς, γυναῖκα μὲν, 5
 ἣ λέγεται, οὐδέν τι ποιούμενος, καὶ τοὺς γε ἄνδρας ἐπὶ συχρὸν
 χρόνον διελυμαίετο. καὶ πολλοὶ δὴ ἐπ' αὐτὸν ἐπελθόντες
 πολλά τε καὶ ἀνήκεστα πρὸς τοῦ θηρὸς ἐπεπόνθεισαν. ἦννον
 δὲ οὐδέν. οὗτος δὴ ὁ Μαρίαςγγελοσ, πρῶτος τῆς οἰκίας ταύ-
 τῆς, Βρετανὸς δὲ τὸ γένος, θεράποντα ἐξοπλίσας πανοπλίᾳ 10
 καὶ αὐτὸς ἐνεδύσατο πανοπλίῳ. μετὰ δέ, ὡς ἦει ἐπὶ τὸν
 θῆρα, τὸν μέντοι θεράποντα χανῶν κατὰ μέσον ἐσεφόρει ἐς
 τὸν λαιμὸν αὐτοῦ · ὡς δ' ἦδη χανῶν οὔτε ἐντὸς λαβεῖν οἶός
 D τε ἐγένετο οὔτε ἐς τοῦπίσω ἐξορμηῆσαι, πελέκει τὴν κεφαλὴν
 τοῦ δράκοντος καταίρων διέτεμε. καὶ ὁ μέντοι δράκων ταύτῃ 15
 ἔπεσε, καὶ ἡ πόλις ἠλευθέρωτο τοῦ θηρὸς πολεμουῦντος αὐτῆ.
 καὶ οὕτω δὴ στρατηγὸν τε σφίσιν οἱ τὸ Μεδιόλανον ἐνοικουῦ-
 ντες ἐστήσαντο, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὡς
 ἄνδρα ἀγαθὸν γενόμενον. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἡγεμῶν τε
 κατέστη, δορυφόρους ἔχων ἄμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει 20
 πείθεσθαι ἀναγκάζων. οὕτω δὴ ἄρξαντος ταύτης τῆς χώρας
 ἐπὶ τεσσαράς γενεάς ἐς τὸν Φίλιππον ἡ ἀρχὴ περιῆλθε, πρὸς

21. ἄρξαντες?

cipatum Mediolanensem et in reliquam Liguriam allecti sunt. draco
 ex monte in urbem vadens magnam stragem hominum, qui ad ope-
 ra et ad agros pergebant, facere non cessabat: mulierem tamen nul-
 lam, ut aiunt, laedebat. viris tamen longo tempore infestus erat va-
 stando. plurimi quoque bestiam illam ut interficerent, contra eam
 ibant: verum nihil proficientes extrema quaeque patiebantur. tan-
 dem Mariangelus, Mariangelorum familiae princeps, natione Britan-
 nus sive Anglus, ministrum suum et semetipsum armatura, quae to-
 tum corpus tegebat, armans obviam beluae processit. ministrum igitur
 cum belua voraret et medium in rictu portaret, nec eum in illa
 demittere vel evomere posset, securi beluae caput amputavit. draco
 in hunc modum periit; civitasque liberata ab ista bestia, a qua sub-
 inde oppugnabatur, Mariangelum ducem elegit et contra hostes ire
 iussit, ut qui virum bonum et fortem se exhibuisset. nec multo post,
 ut sibi Mediolanensem principatum constabiliret et cives obedirent,
 satellites, quos corporis sui custodes esse voluit, delegit. quo re-
 gnante, generatione demum quarta post, principatus in Philippum
 devenit, cum quo Veneti bellum gerebant, creantes ad id duces vi-
 ros bonos et magnam regionem gubernantes. primo quidem Carmi-

ὃν δὴ οἱ Οὐνετοὶ ἐπολέμου διενεχθέντες, τὰ τε ἄλλα καὶ
στρατηγούς ἐλόμενοι σφίσι ἐς τὸν πόλεμον ἄνδρας τε ἀγα-
θούς καὶ χώρας ἄρχοντας οὐκ ὀλίγης. πρῶτον μὲντοι Κα-Ρ. 103
ραμινιόλαν στρατηγὸν εἶλοντο ἐπὶ τὸν Λιγυρίας ἄρχοντα. καὶ V. 81
ὡς αὐτοῦ συνείσαν καταπροδιδόντος τὴν χώραν καὶ συντιθε-
μένου τῷ Μεδιολάνου ἡγεμόνι, συλλαβόντες ἀνείλον, καὶ
Φραντζίσκον τὸν Φορτίαν ἐπίκλην μεταπεμπόμενοι ἡγεῖσθαι
τε αὐτῶν ἐκέλευον καὶ ἐτίμων μεγάλως, τὰ τε ἄλλα εὐδοκι-
μοῦντα καὶ πόλεις τῆς Λιγυρίων χώρας οὐκ ὀλίγας παραστη-
10 σάμενον, τὴν τε ἀρχὴν τῆς ἡπείρου ἐπὶ μέγα προήγαγε δυ-
νάμειως. ὡς μὲν οὖν πρὸς τούτους πολεμοῦντας ἀλλήλοις
ξύμπασα ἡ Ἰταλία διέστη πρὸς ἑκατέρους, καὶ ὡς ἐπολέμη-
σαν, ἐς τὸ πρόσω ἰόντι τοῦ λόγου δηλοῦται μοι ὡς ἐγένετο. B

Ἐπάνειμι δὴ ἐπὶ τὴν Οὐνετωῶν πόλιν, ὡς ταύτῃ τῇ πό-
15 λει ἐγένετο τύχη ἐπ' ἀμφοτέρα [τῇ πόλει ἐναλλάξ συμβίαν].
καὶ αὕτη ἐς τὸνδε τὸν πόλεμον ἐλομένη ἑαυτῇ στρατηγούς τὰ
πολέμια ἀγαθούς, ἐν δὲ δὴ καὶ ὃν ἐσήμηνα Καραμινιόλαν,
κηδεστήν γενόμενον τοῦ Λιγύρων τυράννου. τοῦτον μὲντοι
ὡς ἐπιβουλευόντα σφίσι λαβόντες ἀπέκτειναν, Φορτίαν δὲ με-
20 ταπεμπάμενοι ἐστήσαντο σφίσι στρατηγὸν ἐλόμενοι. ὡς μὲν
οὖν ἔργα ἀποδεικνυμένους μεγάλα τε καὶ ἄξια λόγον, ἐπὶ
χίλια ἔτη εὐδαιμόνας διαγενομένους, ἄλλοις πολλαχῆ κατὰ
τὴν Ἰταλίαν ἐνευδοκιμῆσαι, κατάδηλον ἐστί, καὶ ἐμπεδῶσαι

17. ὃν H, οὗς P

niolam ducem fecerunt, quem opposuerunt principi Mediolanensi. ubi
autem intellexerunt eum regionem prodere et colludere cum Medio-
lani duce, captum interfecerunt. et vocantes Franciscum cognomine
Sphortiam ducem in locum occisi subrogarunt. magnis quoque ho-
noribus eum affecerunt, cum etiam antea gloria multa praefulgeret
et non modicas Liguriaes urbes subiiceret. imperium continentis ad
magnum potentiam produxit. ut autem Italia in partes abierit, qui-
dam Venetos, quidam Ligures secuti, in sequentibus ut omnia conti-
gerint, enarrabo.

Redeo nunc ad Venetorum urbem, quae utramque fortunam ex-
perta est. Veneti igitur elegerunt ad id bellum gerendum duces rei
militaris peritiam insignes, ut supra docui, inter quos Carminiolam im-
pensis faventem rebus ducis Mediolani captum necarunt, quia eum
sibi insidias struere cognitum habebant. Sphortiam accitum in locum
interfecti ducem substituere. manifestum arbitror esse omnibus, Ve-
netos praeclaris facinoribus ubique editis, mille annis usos prospero
rerum successu, plurimum gloriae per universam Italiam apud omnes

Καὺτῆ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν, ὡς ἐλάχιστα ἐσφάλλετο ὑπὸ τῶν πολιτῶν, τῆδὲ πῆ ἂν κατάδηλος γένοιτο ἢ τῆς πόλεως διοικήσεις, ὡς ἐν βραχεῖ διασημῆναι. ἦν γὰρ αὕτη ἡ πόλις τὸ παλαιὸν δημοκρατία, καὶ ὑπὸ δῆμοις τε ἅμα ἐν ταῖς ἀρχαῖς αὐτῶν, ἃς ἤρεετο, τὴν πόλιν, ἣ ἐδόκει καλῶς ἔχειν σφίσι, 5 διώκουν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὰ ἔργα σφῶν οἱ δημόται ἐτρέποντο, καὶ οὐκέτι σχολὴν ἤγον ὥστε ἐπὶ τὴν διοίκησιν λόγον ποιεῖσθαι ὡς ἐκάστοτε ἀναγκάζοι βουλευέσθαι ὁ χρόνος, ἐπιλεξάμενοι τοὺς ἀρίστους, εἴτε τύχη τινὶ εἴτε δὴ καὶ ψήφῳ ἐλόμενοι, οὕτω περὶ τούτου ἐς ἀριστοκρατίαν τὸ παράπαν 10 ἐτρέπη, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε εἰσέτι καὶ νῦν ἀσφαλῶς διωκῆμένη ἐπὶ μέγα δυνάμεως ἐχώρησε. διοικεῖται δὲ κατὰ τὰδε.

D Ἔστιν ἡ μεγάλη βουλὴ καλουμένη αὐτοῖς, ἐν ἣ ἐπὶ ἡμέρας ὀκτῶ σχολὴν ἄγουσιν. ἐν ταύτῃ δὴ τῆ βουλῆ τὰς τε ἀρχὰς τῶν πόλεων αἰροῦνται, ψήφους τιθέμενοι, καὶ τὰς ἐν 15 τῇ πόλει αὐτῇ ἀρχὰς, ὅπῃ ἂν καθιστῶνται. νομίζεται δὲ εἴηναι, ὅς ἂν ἔτη τέσσαρα καὶ εἴκοσι γεγονῶς εἴη, εἰσιέναι ἐς ταύτην τὴν βουλὴν, ἣν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν συνεχωρήθη γε εἰσιέναι, κἄν συγκλητικὸς ᾗ. εἶησαν δ' ἂν οὗτοι ἀμφὶ τοὺς διαχιλίους, οἱ τὰς τε ψήφους τιθέμενοι καὶ τὰς ἀρχὰς ἑξυμ- 20 πάσης ἤδη τῆς ἀρχῆς αἰρούμενοι. ἡγεμῶν δὲ τούτων ἐστὶν ὃν ἂν ἔλωνται, τὸν παρ' αὐτοῖς κρᾶτιστον δοκοῦντα γενέσθαι.

17. ὅς ἂν] ὡς ἐν P

tenuisse. quod autem civitatem suam ita regnaverint, ut inviolata et intacta a seditionibus fuerit semper, decens totius urbis administratio, quam brevibus nunc describam, in causa fuit. olim democratia istam civitatem gubernabat, populusque simul cum his qui in magistratu positi erant, qua sibi consultissimum videbatur, civitatem moderabantur. postea cum ad opera populares singuli avocarentur, nec otium amplius, quando ita res monuisset, in unum conveniendi et consultandi superesset, optimos quosque isti curas praefecerunt, vel sorti vel suffragio electionem committentes. in hunc modum rei publicae forma ex democratia in aristocratiam mutata est. ex eo inde tempore civitas illa pulchre administrata maximam sibi potentiam peperit.

Habent senatum, quem magnum vocant, in quo singulis octo diebus consultant. hic senatus oppidis suffragio intercedente princeps statuit. etiam urbis magistratus idem senatus decernit. lege autem sancitur, in hunc senatum licere ei ingredi qui natus sit annos viginti quattuor, et senator is sive patricius sit, nec aliqua causa extet quae ab senatu eum excludat. sunt autem viri bis mille, qui calculos ferunt et universi imperii magistratus eligunt. ducem sive principem sibi eum constituunt qui apud

φέρει δὲ οὗτος δύο ψήφους, τιθέμενος ἢ ἂν βούλοιο προστί- P. 104
 θεοθαι. μένει δ' οὗτος ἡγεμῶν τιμώμενός τε τὰ πρῶτα ὑπὸ
 τῶν συγκλητικῶν καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις ἐπιμένων, ἔχων τὴν
 τε δαπάνην ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως προεσθηκότων. πάρεισι δ'
 5 αὐτῷ βουλευφόροι ἄνδρες ἕξ τὸν ἀριθμὸν, ἑταῖροί τε αὐτῷ
 ὄντες καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἡγεμονίας συγκατεργαζόμενοι, ἐπὶ
 μῆνας ἕξ ἀπαλλαιτόμενοι τῆς σφῶν οὗτοι ἀρχῆς. μετὰ δὲ
 τὴν μεγάλην βουλήν ἐστιν ἡ βουλή γεροουσία κλητῶν καλου-
 μένη, ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους. αἰροῦνται δὴ τούτους ἤδη καὶ
 10 τὰς λοιπὰς ἀρχὰς ἐν τῇ μεγάλῃ βουλῇ, ἐπιλεξάμενοι τοὺς τὰ-
 μείνω φρονοῦντας. καὶ ταύτῃ δὴ τῇ τῶν κλητῶν ἐπονομα- B
 ζομένη βουλῇ περὶ τε πολέμων καὶ εἰρήνης βουλευόνται καὶ V. 82
 πρεσβειῶν, ὅ τι ἂν ἢ δεδογμένον τούτοις, πειθεσθαι ἀντίκα
 τὴν πόλιν, καὶ ἐς ὃ τι ἂν δόξῃ ταύτῃ τῇ βουλῇ, ξύμπασαν
 15 τὴν πόλιν λέναι. ἐπὶ δὲ τοῖς τῶν ὄλων ἐγκλήμασιν ἐφεστᾶσιν
 ἄρχοντες δέκα, οἳ τινες τὰ τε ἐγκλήματα καὶ τὰς ποινὰς ἐπι-
 φέρουσιν ἐνὶ ἐκάστῳ. ἕξῃσσι δὲ τούτοις τὸν τε ἡγεμόνα λα-
 βόντας θανάτου ἀπάγεσθαι, ὑπὸ μηδεμιᾶς τῶν ἀρχῶν ἀπαι-
 τουμένους τὴν αἰτίαν τῆς δίκης. διαιτῆται γὰρ οὕτως, καὶ
 20 καδίστανται ἤδη ξυμπάσης τῆς πόλεως ἐς τὰς εὐθύνας τῶν
 ὀτιοῦν περὶ τινὰ ἐξαμαρτόντων ἢ περὶ τὴν πόλιν ἢ ἐς ἀλλή-
 λους· ἄγονται δὲ θανάτου ὄντινα ἂν ὑπόδικον εὐρωσι. κα- C

5. ἕτεροι P

18. θάνατον P

19. διαιτῆται γὰρ οὗτοι?

eos ex omni numero optimus habetur. hic duos ponit calculos, quos
 cuicumque voluerit parti addere potest. princeps ille manet in pri-
 mis a senatoribus honoratus. is in regali aula habitans victum ha-
 bet: sumptus quos facit, ab his qui universae civitati praesident, cap-
 it. adsunt ei viri consiliarii sex, socii eius existentes, et in partem
 curarum principatus adhibentur; qui mensibus senis evolutis digni-
 tatem deponunt. post senatum magnum alius senatus est, qui evo-
 catorum dicitur, qui viris constat trecentis. hunc senatum creant in
 magno senatu, allegentes qui prudentia praestare videntur. senatus
 autem evocatorum de bello et pace legationibusque consultat. et
 ei, quodcumque visum fuerit isti senatui, civitas tota paret; et in
 sententiam, quam dederit, manibus pedibusque universa civitas vadit.
 criminibus capitalibus viros praefecere decem, qui accusent et pu-
 niant. his licet manus principi iniicere et ad necem trahere; nec
 est qui ausit eius causam inquirere. sic enim ordinatum est; et
 creantur ut delinquentes feriant. sive in civitatem sive in privatam
 quis quid commiserit, decem viri si cognoverint, de eo supplicium
 sumunt. sunt et alii indices, qui in reliquis ius dicunt, quidam ur-
 bani, quidam peregrini. his praeposuerunt magistratum quadraginta

Δίστανται δὲ καὶ ἐς τὰς ἄλλας δίκας δικασταί, τῶν τε ἐπι-
 χωριῶν ἄλλοι καὶ ἐς τοὺς ξένους ἄλλοι. ἐπὶ τούτοις ἐπι-
 σταῖσιν ἄρχοντας τεσσαράκοντα, ἐς οὓς ἐπειδὴν αἱ δίκαι ἀνε-
 νεχθῶσιν, εὐθύνοσι τὰς ψήφους ἐς τὸ σφίσιν ὡς κράτιστα
 ἔχειν δοκοῦν. ἦν δὲ μὴ συμφέρωνται ἐς τὴν δίκην, ἐπὶ τὴν 5
 τῶν κλητῶν βουλήν ἀναφέρεται, κακεῖ πολυπραγμονεῖται καὶ
 τὴν ἀπόβασιν ἴσχει. εἰσὶ μὲν οὖν καὶ ἄλλαι ἀρχαὶ οὐκ ὀλί-
 γαι τῆς πόλεως, φυλακῆς τε πέρι καθήκεσαν, καὶ ἐς τοὺς
 νυκτὸς ἀσταςίαν τινα ἐς τὴν πόλιν πρᾶσσοιτας. καὶ ἀγορα-
 D νόμοι ἕτεροι καθίστανται, τοὺς φόρους τῶν ἐπὶ τινι πραγμάτων 10
 καὶ ἐς τὰς προσόδους τῆς πόλεως ἀπαιτήσεις, οἱ δὲ τὰς προσό-
 δους πρᾶττοντες καθιστάμενοι, ἐφ' οὓς δὴ τὰ τῆς ξυμπάσης πό-
 λεως χρήματα καὶ οἱ φόροι ἀναφέρονται. ἄρχοντες δὲ οἱ γε-
 ραιότεροί τε καὶ ἀξιώματι προέχειν δοκοῦντες καθίστανται διὰ
 βίου ὡς ἐργῶδες ὄν κατ' ἐνιαυτὸν λογιζέσθαι τὰς προσόδους 15
 τε καὶ ἐξόδους τῆς πόλεως, ὃ τι ἂν ἀπογένοιτό τε καὶ περι-
 γένοιτο αὐτῶν τῶν χρημάτων. ἀπὸ μὲν οὖν τούτων αἰρούν-
 ται σφίσιν ἡγεμόνα, ἐπειδὴν σφίσι· τελευτήσῃ. ἐς τὰ πρῶτα
 τιμῆς ἀνήκουσιν ἐς ταύτην τὴν πολιτείαν· τοὺς τε γὰρ Θη-
 σαυροὺς καὶ τὰς προσόδους ἐφορῶσιν οὗτοι καὶ ἐπιτροπεύ- 20
 P. 105 οῦσι. χρηματίζουσι δὲ σφίσιν ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, σὺν τῷ
 ἡγεμόνι παραγενόμενοι ἔστε ἀκρόασιν πρέσβεων καὶ τῶν με-

4. ὡς] ἐπὶ τὸ ὡς P   8. καθ' ἡμέραν? an καθ' ἐκάστην?

virorum, ad quos sententias super puniendis sontibus transmittant, ut
 dispiciant num et ipsis sententiae optime habere videantur. si sen-
 tentiae displicuerint et ipsi inter se dissenserint, negotium totum ad
 evocatorum senatum refertur. hic sententiae multa diligentia excu-
 tiuntur et tandem ad fidem ducuntur. sunt et alii magistratus plu-
 rimi in custodiam urbis comparati. sunt quibus negotium civitatis
 commissum est in eos qui defectionem aliquam sive tumultum noctu
 concitant. sunt et rerum venalium atque adeo totius fori praesides.
 alii praesident vectigalibus rerum, alii sunt tributorum et civitatis
 reddituum exactores. quidam praepositi sunt vectigalibus et redbus,
 ad quos universae civitatis opes adhibitis observatoribus deferuntur.
 magistratus hic constat viris aetate et honoribus gravissimis, qui per
 universam vitam istum magistratum retinent, quia difficile videtur ac-
 cepta et expensa civitatis, quid expendatur et quid supersit, quotan-
 nis computare et singula in rationes referre. ex his sibi ducem ca-
 piunt, quando is qui rerum potitur mortuus fuerit. qui ad primum
 dignitatis locum evecti fuerint, ad istum tandem honorem promoven-
 tur. thesauros atque totius urbis opes et redditus inspiciunt et tu-
 tantur. eorum officium est, ubi magistratum hunc inierint, consul-

γάλων εἴτε βασιλέων εἴτε καὶ ἡγεμόνων ἀναφοράς. καὶ ἄνδρες οὗτοι ἢ τῆς πόλεως ὅλη ἐξουσία, ὀνομάζεται δὲ καὶ ἡγεμονία.

Προέχει δὲ αὕτη ἡ πόλις δυοῖν τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλεων, οἰκίῳν τε εὐπρεπέα καὶ κατασκευῇ τῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης οἰκοδομημάτων, ὡς τὸ ἐπίπαν τῆς πόλεως, καὶ πλούτῳ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐνοικοῦντων, ἅτε τῆς πόλεως ἐπὶ ἐμπορίαν ἐπιτηδεῖως ἐχούσης ὡς μάλιστα καὶ χρήματα εὐπετῶς ποριζομένης. κεκόσμηται δὲ ἡ πόλις αὕτη τὰ τε ἄλλα, καὶ 10 ἐπινείῳ ἐντὸς τῆς πόλεως ὑποδομημένῳ, καλλίστῳ τε ἰδεῖν B καὶ εὐπρεπεστάτῳ, ταῖς τριήρεσιν ἐξηρτημένῳ ὡς πλείσταις καὶ πλοίοις ἄλλοις παμπόλλοις, καὶ τῇ σκευῇ τούτων ἀφθόνως τε ἐχούσῃ αὐτοῦ, ἀπὸ τε ὄπλων καὶ ἄλλων ὅσα ἐς χρεῖαν φέρεται ναυσί. διήκει δὲ ἐπὶ πέντε σταδίους, καὶ ἄνδρες 15 ὡς πλείστοι ἐργαζόμενοι αὐτοῦ καθ' ἐκάστην ἐς τὰς ναῦς. ἄρχοντας δὲ αἰροῦνται τοῦ ἐνιαυτοῦ δύο ἐς τὸ ἐπίνειον τοῦτο καὶ ἐς ξύμπασαν τὴν κατασκευὴν. ἵπποις δὲ οὐδὲν τι χρηταὶ ἡ πόλις αὕτη, ἀλλὰ πεζῇ τε ἐπ' ἀλλήλους φοιτῶσι καὶ πλοιαρίοις, τῇ μὲν τῆς θαλάσσης διὰ τῶν οἰκίῳν διηκούσης, 20 τῇ δὲ καὶ αὐτῶν κατεστρωμένων πλίνθοις ἀπανταχῇ τῆς πόλεως. τείχει δὲ οὐδὲν περιβέβληται ἡ πόλις.

Τὰς μέντοι ἀρχὰς τῶν σφετέρων πόλεων ἔστω τὴν ἡπει- C

5. τῶν ἐπι] ἐπὶ τῶν P

10. κάλλιστα P

11. ἐξηρτημένῳ P

tationibus cum principe vacare, et cum eodem legationes principum regumque relationes audire. potestas totius civitatis penes hos est; et revera principatum gubernant.

Civitas ista duobus omnes Italiae urbes antecedit, videlicet domorum magnificentia, et aedificiorum quae in mari aedificata sunt apparatu. excellit et opulentia, quae penes cives est: nam cum sit mercaturae et negotiationibus idonea, fit ut incolae plurimas hinc colligant opes. exornata est eadem urbs pulchra navium statione, quae intra urbem sita est, pulcherrima et amoenissima visu, instructa triremibus navibusque aliis plurimis. copiosus ibi est apparatus in promptu armamentorum et aliorum quae naves postulant. spatium occupat quinque stadiorum. viri complures quotidie huc commeant, operantes sedulo ut quae ad naves pertinent non desint. quotannis viros duos eligunt primarios, qui stationi illi praeficiuntur, ut ea quae ad ipsam spectant sedulo procurant. equorum nullus in ista urbe usus. pedestri itinere utuntur in congressibus mutuis. navigiorum usus apud eos frequens est, cum mare transeat per domos. praeterea urbs tota tegulis integitur, nec ullis moenibus cingitur.

Magistratus quos urbibus in Italiae continente et in maritima

V. 83 ρον τῆς Ἰταλίας καὶ ἐς τὴν παράλιον χώραν αὐτῶν, διὰ τέ-
 λους δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἰροῦνται. ἐπειδὴν δὲ ἐπανίωσιν ἐς
 τὴν πόλιν, ἣν τι μὴ ὀρθῶς πεπραγμένον ἢ αὐτῷ τὰς τε εὐ-
 θύνας δίδωσι καὶ δίκην ἐφ' οἷς μὴ καλῶς πεπολιτευμένα τυ-
 χάνει αὐτῷ. καὶ αἰροῦνται μὲν οὗτοι στρατηγὸν σφίσιον οὐκ 5
 ἐπιχώριον ἐς τὰ στρατεύματα τῆς ἡπείρου, δεδιότες μὴ προ-
 σαγόμενοι τοὺς στρατιώτας περὶ τὴν ἀρχὴν νεωτερίσωσι καὶ
 κινδυνεύσῃ αὐτοῖς διαφθαρεῖναι τὰ πράγματα. ἐς μέντοι τὴν
 ἀρχὴν τῆς θαλάσσης οὐκ ἔχοντες ὅπως ἐπάγωνται ἀλλοτρίους,
 D καθιστᾶσι τε ἐκ τῶν ἐπιχωρίων αὐτοκράτορας, ἐπειδὴν πο- 10
 λεμεῖν ἐξέρχονται, καὶ ἰδίᾳ κατ' ἐνιαυτὸν τὰς δέκα τριήρεις,
 αἷς ἐπιπέμπουσιν ἕτους ἑκάστου ἕστε τὸν Ἴόνιον καὶ ἐς τὸ
 Αἰγαῖον τῶν νεῶν αὐτῶν αἱ ἐπὶ ἐμπορίαν ἀφικνοῦνται ἐπὶ
 Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ ὠκεανὸν καὶ Εὐξεινον πόντον. καὶ
 καθαιροῦντες τὸ ληστρικόν, ὅποι ἂν περιτύχουσιν, αἱ δέκα 15
 αὐταὶ τριήρεις διατρέβουσιν ὅλον ἐνιαυτὸν, ἐς ὅπερ αἱ δέκα
 ἀφικνούμεναι ἀπαλλάττουσι ταύτας τῆς φυλακῆς. ἐπιπέμ-
 πουσι δὲ καὶ τριήρεις ἐπὶ ἐμπορίαν ἢ πόλεις, ἐξωνομένων
 τῶν πολιτῶν ταύτας, ὅστε Ἀλεξάνδρειαν καὶ Συρίαν καὶ Τά-
 ναϊν καὶ ἐς τὰς Βρετανικὰς νήσους καὶ ἐς τὴν Λιβύην. εἴη- 20
 σαν δ' ἂν αἱ τριήρεις αὐταὶ δύο καὶ εἴκοσι μείζους τῶν ἄλ-
 P. 106 λων τριήρειων, ἃ τε ἐπὶ ἐμπορίαν κατεσκευασμένα. νομίζε-
 ται δ' αὐτοῖς ἐφ' ἑκάστης νεῶς καὶ παιδᾶς συγκλητικῶν ἀν-

11. τὰς] ἐς τὰς?
 αὐτῆς P

13. τῶν] φυλακῆς ἕνεκα τῶν?

23.

ipsorum regione sitis decernunt, plerumque ex iis qui in magistratu sunt constituunt. ubi hi reversi fuerint, poenas dant eorum quae inique in magistratu collocati egerunt. ducem quem exercitibus continentis proponunt, non indigenam aut civem creant, veriti ne conciliatis militum animis innovationem aliquam molliatur contra principatum, rerumque summa in periculum veniat. navalibus copiis cum non possint dare imperatorem peregrinum, unum de suo corpore deligunt, qui navalia praelia capessat, cum ad belligerandum prodeunt. separatim quotannis decem triremes mittunt in Ionium et Aegaeum mare, propter naves quae in Aegyptum et in Libyam mercium gratia profisciscuntur per Oceanum et Euxinum mare. mare hoc repurgant a piratis, quos arcentes ubicunque in eos inciderint, foris morantur per integrum annum, expectantes donec decem aliae submittantur. quae si venerint, liberatae priores maris custodia domum remeant. civitas ista mittit triremes, quas cives emunt, petitum merces, in Alexandriam, Syriam, Tanaium, Britannicas insulas et in Africam. haec sunt numero viginti duae, quae magnitudine differunt a reliquis, ut

δραὼν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν ἀφικνεῖσθαι, μεμισθωμένους καὶ τούτους σὺν τῇ νηὶ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν.

Ἐξεύρεται μὲν οὖν τοῖτοις τοῖς Οὐνετοῖς πρὸς τὸν Λιγυρίας τύραννον διαπολεμοῦσι χρήματα τῇ τε ἄλλῃ καὶ δευτέρῃ πολιτῶν ἐκάστου τῆς οὐσίας ὁ δεκατισμός, πρὸς οὓς δευτέρῃ τῆς πόλις ἐτήσιον πρόσδοτον οἷα τοῦ χρέους ἀποδοσιν. καὶ ἅττα δ' ἂν ἐπαγγέλλη λαμβάνειν τοὺς πολίτας, τρία δὲ ἑκαστον ἐπαγγέλλει ἀποδιδόναι ἕτους ἐκάστου. οὐκ ἔστιν ὅτε ἐπὶ τοὺς παῖδας τε καὶ ἐγγόνους οὐκ ἀφικνεῖται ἡ τοιαύτη πρόσδοτος. ἐξωνοῦνται μὲν ἔτιοι ταύτας ὀλίγου τινοῦ παρὰ τῶν ἐνδεῶς τοῦ βίου σφίσιον ἔχόντων, καὶ εὐδαιμονοῦσι.

Δοκεῖ δὲ ἡ πόλις αὕτη Οὐνετιῶν ἀπὸ παλαιοῦ εὐνομουμένη μηδένα φθῆναι ἐπὶ νεωτερισμὸν ἀφικεῖσθαι, πλὴν δὲ Βαϊμοῦνδον νεανίαν, ὀλβιώτατον δοκοῦντα γενέσθαι, ἀνακτιώμενον τὸ πλῆθος ἐπὶ τοῦτο ὠρμησθαι· ἀπὸ οἰκίας δὲ τινος βληθέντα ὑπὸ γυναικὸς ἄνωθεν, ἐν τῇ ὁδῷ προϋόντα ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ ἐπισπομένου αὐτῷ τοῦ πλῆθους καὶ δεσπότην σφῶν καὶ τῆς πόλεως ἀποδεικνυμένου, καὶ ταύτη βληθέντα λίθῳ ἀποθανεῖν. ὕστερον μέντοι οὐδένας ἢ τι καὶ ἄξιον λόγου ἐς νεωτερισμὸν περὶ τὴν πόλιν ταύτην ἐξηνέχθησαν, δεινῶς τοῦτο φυλαττομένης τῆς πόλεως μὴ συμβῆναι αὐτῇ.

12. αὕτη] αὕτη ἀπὸ P

quae ad merces capiendas extractae sint. solent autem, ita enim consuetudo tenet, cum singulis navibus patriciorum filii ad merces comparandas proficisci mercede conducti.

Magnam pecuniae vim Veneti confecerunt, cum bellum gerent adversus Mediolani ducem, bonorum, quae cives possidebant, introducta decimatione. propter hanc civibus annum, quasi debiti per solutionem, ordinarunt redditum; promittentes, quaecumque contulissent cives in usum belli, eorum tertiam partem singulis annis cives singulos recepturos. hic redditus ad liberos et nepotes redit. quidam hos redditus parvo pretio redimunt ab iis qui pauperem apud ipsos vitam agunt. civitas ista plane felix est.

Haec cum iam a primordio bonis legibus esset fundata, evenit ut nullus repertus sit qui seditionem aliquam, novarum rerum cupidus, in ea excitare conatus sit, praeter Baimundum adolescentem opulentissimum, qui pretio alliciens multitudinam rei publicae statum innovare parabat. in quem prodeuntem ad regiam, stipatum turba hominum maxima, qui eum dominum suum et urbis declarabant, mulier de tecto quodam lapidem iaciens eum trucidavit, atque eo loci seditiosus vitam finit. deinceps nullus alius, qui idem moliretur, inventus est, cum civitas summa ope, ne id mali contingat, praecavere soleat.

Ὡς μὲν οὖν τῇ πόλει ταύτῃ πόλεμον ἐπαγγελίας Μεχμέ-
της ὁ Παιαζήτεω παῖς, καὶ τριῆρεις ἐπλήρωσαν ἐπὶ ταῖς
προφυλακαῖς ἄλλας αἰεὶ καὶ δύο γενομένας, ἔπλεον αὐταὶ εὐ-
θὺ Ἑλλησπόντον, ἡγουμένου Πέτρου τοῦ Λαυρεδάνων οἰκίας,
ὃς ὕστερον καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς Ἰαννίους στρατηγίαν ἐστρατη- 5
γηκῶς εὐδοκίμησεν. οὗτος δὴ οὖν σὺν ταῖς ναυσὶν ἀφικόμε-
νος ἐς τὸν Ἑλλησπόντον ἐπὶ τῆς Καλλιουπόλεως ἀνεκώχεν
μετεώρους τὰς ναῦς ἐν τῷ πελάγει, ἐκὼν μὲν οὐχ ὑπάρχων
πολέμου· ἐδόκει τε γὰρ εἰρήνη τε εἶναι καὶ τὰς σπονδὰς μὴ
D λελύσθαι, καὶ ἀμύνειν μέντοι ἐπηγγέλλετο αὐτῷ, ὑπάρξαι δὲ 10
V. 84 πολέμου μηκέτι. ἐδόκει τε γὰρ καὶ μὴ πολεμεῖν, τῶν πόλεων
σφίσι ἐν τῇ τοῦ Μεχμέτεω χώρᾳ ὑπὸ Τούρκων μὴ κακῶς
πάσχειν, ἐν τε τῇ πρὸς τὸν Ἴόνιον καὶ ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελά-
γει. τούτῳ μὲν οὖν οὕτω ἐπιτέτακται ὑπὸ τῆς συγκλήτου,
ἀμυνόμενον μὲν διανανυμαχῆσαι, ἐκόντα δὲ εἶναι μὴ ὑπύρξαι 15
πολέμου. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸν Ἑλλησπόντον καὶ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας ἐδρεύοντο αἱ τριῆρεις, ὁ τῆς Καλλιουπόλεως ὑπαρχος
οὐκ ἐτί ἀνασχετὸν ἐποίητο τοὺς Οὐγενετοὺς οὕτω περιφανῶς
ὑβρίζειν, ὅτι μὴ τὸν παῖδα τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Φουσακαρέων
P. 107 οἰκίας φασὶ νεωτερίζοντα ἐαλωκέναι ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως 20

5. δς] ἐς P

στρατηγίαν καὶ στρατηγικῶς P

8. οὐχ

ἐπάρχων P

19. ὅτι μὴ] ὅτε καὶ? nisi haec de Foscaro nar-

ratio subiungenda est iis quae paulo ante de Baimundo sunt tradita.

Mechmetes igitur Paiazitis filius cum bellum Venetis indiceret, triremes, quae semper binae in propugnaculis erant, impleverunt, et recta navigarunt in Hellespontum, duce Petro familiae Lauredanorum, qui in expeditione contra Ianuenses admirabilem claritatem rebus fortiter gestis sibi paraverat. hic ubi cum navibus in Hellespontum advenisset, e regione Calliopolis vela expaudens praelium haud volenti animo inire in animum induxerat. pax enim adhuc vigorem suum obtinere, nec dum foedera violata esse videbantur. erat praeterea a senatu illi imperatum ut defenderet potius, nec prior praelium exordiretur. visum enim est Venetis non hostilia facere, ne urbes ipsorum in Mechmetis regione quas habebant, aliquid mali a Turcis paterentur. hae autem sitae erant in regione quae Ionium spectat, et in Aegaeo mari. senatus igitur Venetorum mandatum huiusmodi suo duci dederat, ut non prior arma inferret, nec lacesens, verum lacesitus praelium occiperet. ut venit in Hellespontum, nec multum ab Asia naves starent, Calliopolis dux non amplius ferendos esse dicebat qui ex aperto contumeliis et iniuriis certarent. quod filius duci e familia Foscarorum ab decemviris captus in gravissimam necessitatem venisset quasi seditionis auctor et novarum rerum

δοτικῶν, καὶ ἕς ἀνάγκας ἀφικόμενον μεγάλας μῆδ' ὄτιου
 εὐρίσκειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ τὸν μὲν νεανίαν ἐκπεπωκέναι διὰ
 τὴν τε ἑαυτῷ ἐπένεχθεῖσαν αἰτίαν· ἦθεν καὶ εὐφροσύνη
 εὐπορισάμενον κατελθεῖν. καὶ αὐθις ἀλώνας διαφθείραντα
 5 τὸν ἄνδρα ἐκέλευον ὃς ἀπῆγεν αὐτὸν προδοσίας. ἕς ἀνάγκας
 ἴοντα τὸν οὕτως ἐκπεπωκότα διατρίβειν ἐν Κρήτῃ. ἐκπε-
 ρομένης δὲ αὐτὸν αὐθις αἰτίας, ἐπὶ τοῦτο μεταπεμψαμένους
 τοὺς δέκα τῆς πόλεως πολυπραγμονεῖν, καὶ οὐχ εὐρόντας
 ἀποπέμψαι τε αὐθις ἕς Κρήτην, καὶ μετ' οὐ πολὺ αὐτοῦ τε-
 10 λευτῆσαι . . . ἕς τὴν βασιλέως χάραν καὶ ἕς αὐτὸ τὸ ἐπί-Β
 νειον αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπλήρου δὲ τὰς ναῦς, ἀντανήγεται καὶ 1416
 οὗτος, ἔχων τριήρεις πέντε καὶ εἴκοσι, νῆας δὲ ἄλλας ἀμφὶ
 τὰς ὄγδοηκοντα, ὡς δεδιτόμενος τοὺς Οὐνετοὺς τῷ βασιλέως
 ναυτικῷ. οὗτοι μὲν προήεσαν ἐπὶ Προϊκόνησον, μετῴρους
 15 ἔχοντες τὰς ναῦς αὐτοῖς· ἡ δὲ Πελοποννησία ὑπολέλειπτο
 ὡς ὕστερον ἀναγομένη. ἐνταῦθα ὡς ἀγχοῦ ἐγένετο τριήρης
 μία τοῦ βασιλέως, μετεπέμπετο ὁ ἡγεμῶν τῶν Οὐνετιῶν ση-
 μεῖον ἐπάρας, κελεύων ἔπεσθαι καὶ μὴ ἐμβάλλειν. οἴομενος
 δ' ὁ τῆς τριήρους ἄρχων τῆς Πελοποννησίας ὡς κελεύοι ἐμ-
 20 βάλλειν, τὸ σύνθημα οἴομένος οἱ γενέσθαι ὑπὸ τοῦ στρατη- C
 γοῦ, ἐμβάλλει τε τῇ τοῦ βασιλέως νηὶ καὶ καταδύει. αἱ δὲ
 λοιπαὶ τῶν βαρβαρικῶν νεῶν ἰδοῦσαι ὡς ὑπῆρκετο πολέμου

1. ἀστυνόμων? 4. εὐπορισάμενοι P 7. αὐτῷ?

appetens: verum quaestione habita nullum invenire crimen potuisse. adolescentem quidem evasisse illatum crimen. ex qua re non mediocris laetitia oborta est; ipseque domum rediit. deinde iterum captus est, cum interfecisset virum qui crimen prodicionis ei impegerat. unde in Creta morari coactus est. tandem cum denuo prodicionis reus fieret, decemviri civitatis eum accersentes, cum omnia tentarent, nec ullo modo crimen pateret, remissus est in Cretam; nec multo post ibidem vita decessit. dux igitur Calliopolis veniens in regis regionem et in navale eius, naves militibus implevit, et ducens triremes viginti quinque aliasque naves circiter octoginta, regia classe Venetis, quos contra procedebat, terrorem iniicere nitebatur. hi quidem sublatis navium armamentis progressi sunt Periponnesum, nihil metuentes hostem. navis Peloponnesiaca relinquebatur a tergo, quia postremo adducenda erat; quae, cum regia triremis appropinquasset, accersebatur. dux autem Venetorum sublato signo eam sequi nec priorem in hostem incursionem facere iubebat. Peloponnesiaca triremis dux, cum putaret se iussum irruere in hostem et propter eandem rem signum esse datum, impetum in regis navem fecit, eamque demergit. reliquae barbarorum naves cum adverterent a parte adversa

καὶ ἐς μάχην καθίστανται, ἐπείγονται ἐπαμύνειν βουλόμεναι ἐπὶ τὴν Πελοποννησίαν ναῦν. ἐνταῦθα δὴ αἱ λοιπαὶ τῶν Οὐνετεῶν τριήρεις κατιδοῦσαι τὸ γεγονός, ὡς ἐπὶ τὴν σφετέραν αἱ βαρβαρικαὶ νῆες ἐπείγονται, ἀντανήγοντο καὶ αὐταὶ ἐπὶ ναυμαχίαν. καὶ ὡς ἐνανυμάχουν, διέκπλουν τε ἐποίησαν· 5
 D βόντες τῶν βαρβάρων τρισκαίδεκα, κενὰς δὲ τὰς πλείους· οἱ γὰρ Τοῦρκοι, ὡς ἀλλσκοίτο ἢ ναῦς, ἐς τὴν θάλατταν ἐπιπτον καὶ ἐξένεον ἐπὶ τὴν γῆν. ἐνταῦθα ὡς ἤδη πόλεμον τοῖς Οὐνε- 10
 V. 85 τοῖς ἀνελομένοις πρὸς βασιλέα Μεχμέτην, τὴν τε Λάμψακον πολιορκίᾳ παρεστήσαντο καὶ φυλακὴν ἐγκατέλιπον, καὶ αὐτοὶ ᾤχοντο ἐπ' οἴκου ἀποπλέοντες. ἐνταῦθα μέντοι οἱ τε Οὐνετεοὶ τοῦτον τὸν στρατηγόν, ὃς περιεγένετο τοῦ τῶν βαρ- 15
 βάρων στόλου, ἤγοντο θανάτου ὡς πρότερον ὑπάρξαντα ἀδικίας καὶ λευκότα τὰς σπονδὰς παρὰ τὰ ἐπεσταλμένα αὐτῶ. καὶ ἐν δίκῃ γενόμενος παρὰ δικασταῖς ἀπελύθη μὴ αὐτὸς
 P. 108 πρότερος ὑπάρξει τοῦ πρὸς βάρβαρον πολέμου. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον διεπρεσβεύσαντο καὶ σπονδὰς ἐποίησαντο.
 Ἐς τούτους μὲν οὖν οὕτως ἔσχε τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ· 20
 V. 85 τοῖς δὲ Ἕλλησιν ἐπιτήδειός τε καὶ συνήθης ἡξίον θεραπεύειν ὅτου ἂν δεήσαιντο παρ' ἑαυτῶ δι' αἰτίαν τήνδε. Μουσταφῶς

occeptum praelium, et ipsae ad praelium se convertebant; festinantque impetum in Peloponnesiacam navem dantes resistere fortiter. Veneti ut viderunt quod parabatur, videlicet classem hostilem incur- sare in Peloponnesiacam triremem, ipsi quoque ad navale certamen accingebantur. interim dum fervet praelium, navigabant per omnes hostium naves, quasdam remis ad litus agentes. Veneti in hunc modum victoria potiti sunt, capientes naves barbaricas tredecim, plerasque tamen vacuas: nam Turci ubi senserant naves, in quibus erant, iam capiendas, in mare se abiciebant et in terram enatabant. eodem tempore cum armis urgerent Veneti Mechemetem, Lampsacum obsidendo in dicionem acceperunt; ibique praesidio relicto domum reversi sunt. Veneti ducem illum qui praelia secunda contra barbaros fecerat, reversum capitis accusabant. crimini dabatur, quod prior praeter ius et aequum, et praeter magistratus imperium, praelium iniisset foederaque fregisset. cum in hunc modum capitis anquireretur, crimine absolutus est ut qui praelium haud prior incepisset. nec tempore multo interposito legationes ultro citroque missae inter utrosque pacem icto foedere sanxerunt.

Mechemetes quidem, quemadmodum accepimus modo, erga Venetos affectus erat. Graecis vero erat perquam familiaris, eosque colere cu-

γάρ τοι ὁ τῶν Παιαζήτεω παίδων, μιμησάμενος Μωσῆα τὸν ἀδελφόν, καὶ πρὸς τὸν Σινώπης ἄρχοντα πολέμιον ὄντα τῷ ἀδελφῷ Μεχμέτῃ ἀφικόμενος, καὶ ὄρκια ποιησάμενος ὥστε ξένους εἶναι τε καὶ φίλους ἀλλήλοις, καὶ πρὸς τὸν Δακίας ἡγεμόνα διαπρεσβευσάμενος, ὡς αὐτὸν ἄσμενος ὑπεδέχετο καὶ Β
 τὰλλα ὑπισχνεῖτο συγκατεργάζεσθαι τὰ ἐς τὴν βασιλείαν, διέβη τε εἰς τὴν Δακίαν Μουσταφᾶς, καὶ χρόνον αὐτόθι δια-
 τρίψας συχνόν, ἔχων ἄνδρας τριακοσίους ἔπρασσε πρὸς τοὺς
 Τούρκων ἀρίστους, μετιῶν ἕκαστον. ὡς δ' οὐδὲν προσχώρει
 10 (ἦν γὰρ Μεχμέτης τὰ τε ἄλλα ἐπιεικῆς καὶ ἐς τὸ θεραπεύ-
 εῖν τοὺς ἀρίστους τῶν Τούρκων οὐκ ἀδόκιμος, τρόπον τε
 ἡσυχίον, ψευδῆ τε παῖδα ἐνέφηγεν εἶναι τοῦ Παιαζήτεω τὸν
 Μουσταφᾶν, καὶ ὡς οὐδαμῆ καταφανῆ σχόντες τὴν διατρι-
 βὴν αὐτῷ· τὸν δὲ παῖδα τούτου τέλευτῆσαι παρ' ἀνδρὶ ἐπι-
 15 τηδείῳ καὶ τὸν τρόπον δικαιωτάτῳ, ὃς ἀφίχτο παρ' ἑαυτὸν C
 τὸν θάνατον τοῦ παιδὸς διασημῆναι), ἐνταῦθα Μουσταφᾶς,
 ὡς οὐδὲν αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀπέβαινε ἀπὸ Δακίας, καὶ οἰόμε-
 νος ἑαυτῷ ἄμεινον ἐξεῖναι, ἦν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφίχεται,
 ἐν μέσῳ τῆς ἀρχῆς Μεχμέτεω ἰδρυσμένος, ἐλαύνει ἀπὸ Δα-
 20 κίας διαμανθῆς τῆς Θράκης ἐπὶ τὴν Θέρμην, πόλιν Ἑλληνίδα.
 καὶ ἐς λόγους ἀφικόμενος τῷ Ἑλλήνων ἄρχοντι εἰσήει τε εἰς

13. σχόντα H   20. διὰ μέσης?

piebat in omnibus quaecunque petiissent, haud gravatim largiendo. familiaritatis autem eius causa, quam nunc dabimus, erat. Mustaphas unus e numero filiorum Paiazitis, imitatus Moysen fratrem, ad Sinopium ducem, qui hostis erat Mechemetis, perveniens, iuramenti religione interposita se invicem amicos et hospites in posterum fore confirmabant. deinde cum legatos misisset ad Daciae ducem et amice ab eo foret acceptus, pollicereturque se ipsi suppetias laturum in regno quod averet acquirendo, in Asiam abire decrevit. cum in Asia longo tempore moratus esset, habens secum viros trecentos, haud cessabat ambire Turcorum optimum quemque et ad defectionem pellicere. cum res parum succederet, angebatur maxime. nam Mechemetes aequitatis amantissimus erat, et egregie optimates Turcorum colere norat, moribusque erat tranquillus et placidus. hic dicebat Mustapham haud legitimum, verum suppositicium esse Paiazitis filium, ut qui nullo vel parvo indicio patrem et fratres repraesentaret. filium Paiazitis Mustapham excessisse e vivis, seque Mustaphae veri filii Paiazitis mortem accepisse a viro integerrimo et iustissimo, qui sibi eam pro certo nuntiavit. Mustaphas, cum coepit parum succederet, abiit ex Dacia; et res suas inliore statu fore credebat, si se contulisset ad Graecos, sic in medio Mechemetis regno constitutus. iracundo itaque animo, relicta Dacia, per Thraciam contendebat

τὴν πόλιν καὶ κατελήφθη. Μεχμέτης δὲ ὡς ἐπέθετο τάχι-
στα ἐς τὴν Θέρμην ἀφικέσθαι τὸν ἀδελφόν, αὐτίκα οὐδὲν
D ἐπίσχωόν δρομαῖος ἐπήει ἐπὶ τὴν Θέρμην, παραλαβὼν στρα-
τόν, καὶ ἐζήτηε τὸν ἀδελφὸν τοὺς Ἕλληνας. ὁ μόντοι τῆς
Θέρμης ἄρχων ἄγγελον πέμψας ἐπὶ τὸν Βυζαντίου βασιλέα⁵
ἐδήλου τε ὡς ἔχει αὐτῷ περὶ τοῦ παιδὸς Παιαζήτεω Μου-
σταφᾶ, καὶ ὡς Μεχμέτης ἐπελαύνων ἐξαιτοῖτο τὸν ἀδελφὸν
οἷα ψευδῆ ὄντα καὶ διαφθείροντα τὸ γένος αὐτοῦ. βασιλεὺς
δὲ πρέσβυν τε ἐπέμψε πρὸς Μεχμέτην, καὶ συνέθετο αὐτῷ¹⁰
τὸν Μουσταφᾶν ἐς φυλακὴν τε ποιήσασθαι καὶ μηδαμῆ με-
θίναί τε ἀπιόντα. καὶ ἐπὶ τούτῳ ὄρκιά τε ἐποίησαντο, καὶ
Μουσταφᾶν ἐν Ἐπιδαύρῳ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐν τῇ ἄκρᾳ
P. 109 τῆς πόλεως καθείρξαντες, αὐτόν τε τὸν Μουσταφᾶν, καὶ τὸν
Σμύρνης ἄρχοντα Ζουνναίτην, ἅμα αὐτῷ ἀπὸ Δακίας ἐπὶ τὴν
Θέρμην ἀφικόμενον καὶ συνεπιλαβόμενον τοῦ πρὸς Μεχμέτην¹⁵
πολέμου. τούτους μὲν οὖν Ἕλληνες εἶχον ἐν φυλακῇ ἐπὶ συ-
χνόν τινα χρόνον, μετὰ δὲ ταῦτα ἤγαγον ἐς τὴν Ἄημον καὶ
ἐς τὴν Ἴμβρον, καὶ αὐτοῦ εἶχον ἐν φυλακῇ ἐς ὃ δὴ ἐτελεύ-
τησε Μεχμέτης ὁ Παιαζήτεω. τότε μὲν δὴ χαριζόμενοι τῷ
βασιλεῖ οἱ Ἕλληνες, καὶ τὴν ὁμοίαν ἀνταποδιδόντες, κατέ-²⁰
θεντο τούτους ἐν Ἐπιδαύρῳ τῆς Πελοποννήσου· καὶ οὐκ
ἔστιν ὅτου ἀποτύχοιεν διὰ ταῦτα παρὰ βασιλεῖ Μεχμέτη.

Thermam, quae urbs est Graecorum. Ibi veniens in colloquium cum Graecorum duce, et urbem ingressus, captus est. Mechmetes ubi rescivit fratrem suum pervenisse Thermam, confestim omni mora posita, Thermam summa celeritate adhibita profectus est; assumptoque exercitu, fratrem quaerebat apud Graecos. dux Graecorum, qui Thermam regebat, nuntium ad Byzantii regem ire iubet, ut dicat quid egerit cum Mustapha; narraret quoque advenisse Mechmetem, et postulare sibi dedit Mustapham ut fratrem suppositicium et sui generis maculam. rex misso legato pactum iniit cum Mechmete, quo iubebatur Mustapham in vincula dare, nec inde abire ipsum pateretur. pactum hoc iurisiurandi religione firmarunt. Mustapham igitur una cum Smyrnae duce Zunsite, qui cum eo Thermam advenerat accesseratque belli contra Mechmetem adiutor, in arce Epidauri in carcere dedere vinctos. Graeci tempore longo eos in vinculis asservarunt. postea ducti sunt in Imbrum et Lemnum, ubi in carcere captivi delituere usque ad Mechmetis obitum. cum igitur Graeci hac in re morem gessissent Mechmeti et quasi gratiam retulissent, in carcere condentes Mustapham, accidit ut in posterum quaecumque vellent, facile apud regem Mechmetem impetrarent.

Τότε μὲν οὖν παρασχόν σφίσιιν ἕν βελτιονί τε τῆ πρό-
 σθεν ἐπὶ πολὺν χρόνον αἰεὶ καταστάσει ἐτύγχανον ὄντες, εὖ B
 πράττοντες, καὶ τὴν τε Πελοπόννησον καθίστασαν ἐπὶ τὸ
 σφίσι δοκοῦν ἕξειν ὡς συμπερωτάτα. Ἐμμανουήλῳ μέντοι
 5 ἐγένοντο παῖδες ὃ τε Ἰωάννης ὁ πρεσβύτερος, ὃν δὴ τοῖς Ἑλ-
 λησιν ἀπεδειξάτο βασιλέα, καὶ Ἀνδρόνικος καὶ Θεόδωρος μετὰ V. 86
 τοῦτον καὶ Κωνσταντῖνος καὶ Δημήτριος καὶ Θωμᾶς. τῷ
 μέντοι Ἰωάννῃ τῷ πρεσβυτέρῳ, πάντων τῶν ἄλλων κρατίστῳ
 δοκοῦντι γενέσθαι, τὴν τε βασιλείαν ἐπέτρεψε, καὶ ἀπὸ Ἰτα-
 10 λίας ἀγόμενος αὐτῷ γυναῖκα τοῦ Μονφραάτου ἡγεμόνος θυ-
 γατέρα, ἐπιεικῆ μὲν τὸν τρόπον ἀηδῆ δὲ τὴν ὄψιν, διαδήματι
 ταινωσας ἀρχιερέα τε καὶ βασιλέα ἐστῆσάτο τοῖς Ἑλλησι. ταύ-
 την μὲν οὖν, ὡς οὔτε συνῶκει οὔτε συνεγένετο, ἐς ἔχθος ἀφι- C
 κόμενος καὶ ἀηδῶς ἔχων αὐτῇ ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ ἣ τε γυνή
 15 τοῦ βασιλέως ἐνεώρα ἐς αὐτὴν τὸν ἄνδρα ἀηδῶς ἔχοντα, καὶ
 αὐτὴν ἀπεχθάνεσθαι τῷ ἀνδρὶ ἐς τὰ μάλιστα, ἐπιβᾶσα νεῶς
 ὄχετο ἀποπλέουσα ἐπὶ Ἰταλίας παρὰ τοὺς προσηκόντας. ἡγά-
 γετο δὲ γυναῖκα τὴν ἀπὸ Σαρματίας, τοῦ Σαρματῶν ἡγεμό-
 νος θυγατέρα. οὗτος μὲν οὖν οὕτω διατεθείς ἐβασίλευεν,
 20 Ἀνδρονίκῳ μὲν τὴν τε Θέρμην ἐπέτρεψεν οἰκεῖν, ἀνδρὶ οὐκ
 ἀγενεῖ μετὰ γε Ἰωάννῃ τὸν βασιλέα. καὶ ἐπὶ τινα χρόνον
 διαγενόμενος ἐς νόσον περιῆλθεν ἐλεφαντίασιν, καὶ τὴν Θέρ-

1. παρέσχον P

Tunc quidem cum experirentur regis favorem Graeci, longo tem-
 pore admodum feliciter rebus sunt usi. Peloponneso eam induxere
 formam quam commodissimam fore iudicabant. Emanuel habuit
 filios, Ioannem seniore, quem Graecis regem dedit, Andronicum et
 Theodorum, praeterea Constantinum Demetrium et Thomam. Ioanni
 seniori, qui reliquis vir melior esse apparebat, regnum commisit.
 eidem uxorem dedit ex Italia Montferrariae principis filiam, moribus
 quidem praeditam optimis, caeterum forma illiberali. diademate igitur
 caput filii cingens, eum regem et pontificem Graecorum esse ius-
 sit. uxorem, quam ex Italia petierat, non perinde ob formae tur-
 pitudinem amabat. proinde nec cohabitabat nec Veneris foedus cum
 ea inibat: tantum mulieris obrepserat fastidium. mulier advertens
 se marito esse invisam admodum, navem conscendit et ad genere
 propinquos se recepit. ipse interim matrimonio sibi iunxit Sarmatiae
 (quae et Russia) principis filiam. hic quidem in istum modum affe-
 ctus regno praesuit. Andronico autem imperio regendam concessit
 Thermam, qui virtute post Ioannem secundus inter filios regis erat.
 cum aliquando tempore supervixisset, in elephantiasim incidit. Ther-
 mam quoque, ut quae non amplius retineri posset propter res civi-

μὴν ἀπέδοτο τοῖς Οὐνετοῖς, ὡς τῆς τε πόλεως οὐκέτι ἐπιτη-
 δεῖως ἐχούσης ἐς φυλακὴν αὐτῆς, καὶ σφίσι τὰ πράγματα
 Δ' πονήρως ἤδη ἔχοντα. καὶ ὡς ἐδέδοκτο ἤδη αὐτοῖς ταύτη
 σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ πόλει ἄμεινον ἔσσεσθαι, ἀπέδοτο ταύ-
 την τοῖς Οὐνετοῖς οὐ πολλοῦ τινός. Ἀνδρόνικος μέντοι ἐς 5
 Πελοπόννησον παρὰ τὸν ἀδελφὸν ἀφικόμενος τὴν τε δίαιταν
 εἶχεν ἐν Μαντινείᾳ τῆς Λακωνικῆς, ἐς ὃ δὴ ἐπικρατοῦντος
 τοῦ νοσήματος ἤδη τελέως ἐτελεύτησε. τὸν δὲ Θεόδωρον
 τούτου παῖδα ὄντα βασιλεὺς Ἐμμανουῆλος ἐπεπόμφει παρὰ
 ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν πορφυρογέννητον, ἐφ' ᾧ διὰδο- 10
 χὸν τε τὸν παῖδα καταλιπεῖν ἐπὶ τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ ὡς
 ἐδέξατο τοῦτον ἀδελφοῦ τε παῖδα καὶ ἐπιτηδείου, εἶχέ τε
 P. 110 παρ' αὐτῶ, καὶ ὡς ἐτελεύτα, κατέλιπε τὴν ἀρχὴν αὐτῶ. οὐ-
 τος δὲ ὡς ἐς τὴν ἡγεμονίαν κατέστη, ἐγγυμὲ τε γυναῖκα ἀπὸ
 Ἰταλίας, θυγατέρα Μαλατέστα τοῦ Μάρκης ἡγεμόνος, τῷ τε 15
 κάλλει διαπρέπουσαν καὶ τῇ ἄλλῃ κοσμιότητι. ὕστερον μὲν-
 τοι, ὡς ἐς μῖσός τε ἀφίκετο τῇ γυναικί καὶ ἐς ἔχθος ἀφικό-
 μενος ἐς διαφορὰν κατέστη, ἐς τὴν Ναζηραίων δίαιταν ὄρ-
 μητο γενέσθαι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μεταπέμπετο ἐπὶ τὴν
 ἀρχὴν, ὡς ἐπεὶ οἱ ἐδόκει ἰέναι ἐς τὸ Ναζηραίων σχῆμα, τὴν 20
 τε ἀρχὴν ἐπιτρέψων αὐτῶ καὶ τὴν οὐσίαν. οὗτος μέντοι οὐκ
 εἰς μακρὰν αὐθις μετέβαλλεν, ἀποτρεπομένων τῶν ἀρίστων
 αὐτοῦ ἀπὸ τούτου καὶ οὐκ ἐπιτρεπόντων ἰέναι αὐτῶ εἰς ὃ
 ὄρητο. τῷ μὲν οὖν πρεσβυτέρῳ Θεοδώρῳ τῷ πατρῶϊ παῖς
 Β' οὐκ ἐγένετο ἀπὸ τῆς Ῥαινερίου θυγατρὸς, νόθοι δὲ ἐγένοντο. 25

tatis admodum accisas, Venetis vendidit. cum igitur iudicaret eam
 venditionem tum sibi tum urbi expedire, parvo pretio accepto eam
 Venetis tradidit. Andronicus autem profectus ad fratrem in Pelopon-
 nesum, victum in Mantinea Laconiae habuit. morbus cum in dies
 invalesceret, tandem vita functus est. Theodorum, qui defuncti filius
 erat, misit ad fratrem Theodorum Porphyrogenitum, ut eum Pelo-
 ponnensi successorem relinqueret. quem suscepit, et ut fratris et ne-
 cessarii filium apud se detinuit. quo mortuo, quemadmodum conve-
 nerat, successit in Peloponnesi administrationem. hic ubi imperio po-
 titus est, uxorem accepit ex Italia, filiam Malatestae ducis Marchiae,
 quae formae venustate et reliquis mulierum dotibus admodum praesta-
 bat. postea cum odium, dehinc discordiae id matrimonium invasissent,
 odio, quo uxorem prosequeretur, promotus ad Nazaraeorum schema mi-
 grare statuit. cum autem iam animo fixum esset Nazaraeorum susci-
 pere habitum, accersivit fratrem, ut ei regnum tribueret opesque.
 verum haud multo post voluntatem mutavit, cum eum optimi quique

ἡγάγετο γὰρ οὗτος τὴν τοῦ Ἀθηῶν τυράννου θυγατέρα, πασῶν δὲ λεγομένην εἶναι καλλίστην τῶν εἰς ἐκείνον τὸν χρόνον κάλλει διενεγκουσῶν.

Ῥαινέριος δὲ οὗτος Κορίνθου τε ἐτυράννευε καὶ Ἀθηῶν, τῆς τε Βοιωτίας ἐπῆρξεν ἔστε ἐπὶ Θετταλίαν χωρῆσαι. ἐπῆρξε δὲ τρόπῳ τοιῷδε. ὁπότε ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἐνάγοντος τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως ἐστρατεύοντο οἱ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας Κελτοὶ τε ἅμα καὶ Οὐνετοί, τότε δὴ καὶ οἱ ἀπὸ Νεαπόλεως τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ Τυρρηῶν ὄρμητο ἄνδρες καὶ 10 Ἰανυῖων μέγα δυνάμενοι ἐπὶ τὴν τῆς Πελοποννήσου τε ἅμα καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος καταστροφὴν. καὶ τὴν μέντοι Πελοπόννησον κατεσιρέψαντο ἄλλοι τε καὶ ἀπὸ τῆς Ἰανυῖων μόρας, τοῦ οἴκου Ζαχαρίων, τὴν τε Ἀχαΐαν καὶ Ἥλιδος τὰ πλείω καὶ δὴ καὶ Πύλον καὶ Μεσσηνίας χώραν οὐκ ὀλίγην, 15 ἔστε ἐπὶ Λακωνικὴν ἐλύσαι. τὴν μέντοι μεσόγειον τῆς Πελοποννήσου κατεῖχον αὐτοὶ τε Πελοποννήσιοι Ἕλληνες. ξύμ-V. 87 πασαν δὲ τὴν παράλιον τῆς Πελοποννήσου οἱ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας καταστρεψάμενοι εἶχον, Κελτοὶ τε δὴ καὶ Κελτίβηρες, καὶ τῶν Ἰανυῖων καὶ Τυρρηῶν ἄλλοι τε καὶ δὴ καὶ Ῥαινέριος 20 ἀπὸ Φλωρεντίας ἀφικόμενος ἐπὶ τῇ γε στρατιᾷ ταύτῃ, τοῦ οἴκου τῶν Ἀζαϊόλων, τὴν τε Ἀττικὴν κατέσχε καὶ Βοιωτίαν, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, καὶ Φωκαΐδος χώρας τὰ

2. δὲ P   9. καὶ om P   22. ὡς om P

ab isto instituto dehortarentur, nec eum ad hanc vitae formam transire sinerent. senior Theodorus non tulerat filios ex Rainerii filia: verum nati sunt ei filii nothi. nam duxit uxorem Athenarum principis filiam, quae omnes sui seculi formosas anteire dicebatur.

Rainerius hic Corinthi et Athenarum princeps extitit; Boeotiae quoque imperavit, et usque in Thessaliam processit. imperium hoc modo nactus est. cum contra Graecos, sic instigante Romano pontifice, expeditionem sumerent Galli et Veneti, tum etiam Neapolitanus rex, necnon Tyrrenorum et Ianuensium viri potentissimi profecti sunt, ut Peloponnesum et reliquam Graeciam subigerent. et Peloponnesum quidem caeteri in dicionem rede gere. at Ianuenses qui erant de familia Zachariarum, ceperunt Achaïam et Elidis partem maximam. occuparunt et Pylum, necnon Messanae regionem haud parvam, ut etiam in Laconiam irrumperent. mediterraneam regionem Peloponnesi obtinuerunt Graeci Peloponnesiaci. universam maritimam Peloponnesi oram capientes tenuerunt Celtiberi occidentales, necnon Ianuenses et Tyrreni. Rainerius cum ab Florentia veniret in expeditionem hanc (erat enim ortus ex familia Azeolorum sive Accioiolorum), Atticam et Boeotiam, ut ante dixi, in dicionem accepit. na-

Δ πλείω. Λίγυρες μέντοι τὴν Εὐβοίαν πολλῶ ἔτι παλαιότερον
 κατέσχον· ἀφ' ὧν ἐπιτραπέντες οἱ Οὐνετοὶ ἐπὶ ῥητῶ τῆς
 νήσου ἐπέβησαν. μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ βραχὺ προϊόντες ξυμ-
 पासάν τε τὴν Εὐβοίαν κατέσχον, ἐς διαφορὰν σφίσι τῶν Λι-
 γύρων ἀφικνουμένων, καὶ τὴν τε χώραν καὶ προσόδους αὐ- 5
 τῶν, ὅσοι τοῖς Οὐνετοῖς ἐπιτήδειοι ἐτύγχανον ὄντες, εἰσέτε
 καὶ νῦν διατελοῦσιν ἔχοντες, καὶ κατὰ ταῦτα ἐμμένοντες ἐφ'
 οἷς σπενδόμενοι αὐτοῖς ξυνέβησαν κατὰ τὴν νῆσον οἱ Οὐνε-
 τοί. ὁ μὲντοι Ῥαινέριος καὶ οἱ Κελτίβηρες, καὶ Κελτῶν ὅσοι
 ἐπὶ τὴν τῆς Ἑλλάδος καταστροφὴν ἐγένοντο, πολλῶ ὕστερον 10
 τούτων φαίνονται ἀφικόμενοι ἐπὶ τὸν χώρον τούτον. Ῥαινέ-
 P. 111 ριος δὲ καὶ πολλῶ ἔτι νέηλυσ ὧν, ἐπιγαμίαν τε πρὸς τοὺς ἐν
 τῇ Εὐβοίᾳ Λιγύρων ποιησάμενος καὶ Προθνμοῦ τινὸς θυγα-
 τέρα ἔγημε, καὶ τὴν τε χώραν κατασχὼν Κόρινθόν τε ἐχει-
 ρώσατο, καὶ τὴν Πελοπόννησον ἐπενόει ὅτι τάχιστα ὑφ' αὐ- 15
 τῶ ποιήσασθαι. ὕστερον μὲντοι ἀφικομένου τοῦ Ἑλλήνων
 βασιλέως ἀδελφοῦ, ἐπιγαμίαν πρὸς τούτον ἐπεποίητο, καὶ θυ-
 γατέρα ἡρμόσατο τούτῳ τῶ ἡγεμόνι Θεοδώρῳ, κάλλει, ὡς
 ἔφην, πασῶν τῶν τότε διαφέρουσαν, καὶ τὴν τε Κόρινθον
 ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ τελευτῇ κατέλιπεν· ὑπέσχετο γάρ ὁπότε αὐτῷ 20
 τὴν θυγατέρα ἡρμόσατο ἐς φερνὴν αὐτῷ ταύτην, ἐπειδὴν τε-
 λευτήση.

21. ταύτη P

ctus est et Phocensium regionis pleraque. Ligures Euboeam longis
 temporibus retro ceperant; qui permiserunt Venetis certis condicio-
 nibus et pactis in insulam ascendere. posthaec paulatim progressi,
 Euboeam universam occuparunt, cum intercessissent discordiae inter
 Venetos et Ligures. regionem istam et reditus, quia placebant, Ve-
 neti adhuc habent condicionibus et pactis iisdem, quibus in eam in-
 sulam pervenerunt; quae quidem bona fide coluerunt. Rainerius,
 Celtiberi Gallique, quotquot bello Graecos lacessebant, longo tempore
 demum post Venetos et Ligures in istam regionem appulisse viden-
 tur. Rainerius quoque advena existens, affinitate iuncta cum Liguri-
 bus qui Euboeam tenebant, Prothimi cuiusdam filiam uxorem sibi
 associavit. hinc regionem eam occupans etiam Corinthum subegit.
 Peloponnesum quoque subiicere animo agitabat. postea cum ad
 ipsum veniret frater Graecorum regis Theodorus, inter se affinitatem
 fecerunt: nam uxorem dedit Theodoro duci filiam suam, quae formae
 elegantia omnes antecedeat, Corinthumque, ubi mortuus esset, ei con-
 cessit. promiserat enim Rainerius, ut dotis nomine, ubi primum ipse
 defunctus fuerit, Corinthum accipiat.

Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἕτερον αὐτοῦ θυγατέρα Καρούλη τῇ Ἀκαρνανίας τε καὶ Αἰτωλίας ἡγεμόνι. οὗτος γάρ, ὡς οἱ τῆς Β χώρας ταύτης ἄρχοντες πρότερον προσήκοντές τε ἦσαν τοῦ Παρθενόπης τῆς Νεαπόλεως καλουμένης βασιλέως, καὶ ὡς 5 ὑπὸ τε τῶν περιοίκων καὶ τῶν ταύτη ἐθνῶν ἀπελαύνοντο ἐκ τῆς χώρας ἄρχοντας ἀπαλλαττόμενοι ἐπὶ Ἰταλίας, Κεφαλληνία δὲ καὶ Ζάκυνθος καὶ αἱ Ἐχινάδες νῆσοι, ὅσαι ταύτη ψηγμέναι ἐτύγχανον, ἐς τουτονὶ τὸν βασιλέα τετραμμέναι ἀρμοστήν τε ἐδέχοντο καὶ ἄρχοντα τοῦ βασιλέως Παρθενόπης. 10 ἀφίκοντο μὲν δὴ καὶ ἄλλοι πρόσθεν ἀρμοσταὶ εἰς τὰς νήσους ταύτας, ἐν δὲ δὴ καὶ Κάρολος οὗτοσιν, ὁ τῆς οἰκίας Τόκων καλούμενος, ἔχων ἑταίρους μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας ἀγαθοῦς, τὸν τε Ῥῶσον καὶ Γυῖδον καὶ Μυλειᾶρέσην. καὶ ὡς ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ διατρίβοντες προσέσχον τε τῇ Ἠπειρῷ, ἐπαγομένων 15 τῶν Ἠπειρωτῶν, τὴν τε χώραν ἐκτήσαντο σφίσιν ὑπήκοον καὶ κατὰ βραχὺ τὴν τε Ἀκαρνανίαν. Ἄλβανοὶ δὲ ὠρμημένοι ἀπὸ Ἐπιδάμνου καὶ τὸ πρὸς ἕω βαδίζοντες Θετταλίαν τε ὑπηγάγοντο σφίσι καὶ τῆς μεσογαίου Μακεδονίας τὰ πλέω, Ἀργυροπολίχνην τε καὶ Καστορίαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐπὶ Θετταλίαν 20 τὴν τε χώραν σφίσιν ὑποχείριον ποιησάμενοι, καὶ τὰς πόλεις ἐπιδιελόμενοι, κατὰ σφᾶς ἐνέμοντο τὴν χώραν, νομάδες τε ὄντες καὶ οὐδαμῇ ἔτι βέβαιον σφῶν αὐτῶν τὴν οἰκισιν ποιούμενοι. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐς Ἀκαρνανίαν ἀφικόμενοι γνώμη τοῦ

6. οἱ ἄρχοντες?

23. ἔπειτα?

Filiam suam alteram despondit Carolo Acarnaniae et Aetoliae principi. duces regionis illius priores pertinebant ad regem Parthenopes, quae nunc Neapolis vocatur. cum a finitimis et vicinis gentibus expellerentur suis sedibus, duce destitutae, Cephallenia Zacynthus et Echinades insulae, ad istum regem conversae, praefectum et principem ab eo acceperunt. venerant iam olim et alii praefecti et principes in insulas istas. ibi tum Carolus ille de familia Tocorum habuit secum viros spectatae virtutis, Rosum, Gidium sive Guidonem, Myleiaressem. et cum Cephalleniae moras traherent, animum in Epirum intenderunt, adiunctisque Epirotis regionem quam habebant subiectam, in dicionem acceperunt; paulatimque etiam Acarnania in dicionem venit. Albani ruentes ab Epidamno et ad Orientem properrantes Thessaliam et mediterraneae Macedoniae pleraque, Argyropolichnam et Castoriam dominio suo addiderunt. advenientes deinde in Thessaliam urbes inter se sunt partiti, regionemque, ut qui pastores essent nec ullo in loco fixas sedes haberent, depascebantur. postquam autem in Acarnaniam pervenere, Acarnaniae principe id per-

Chalcocondylas.

14

ἡγεμόνος Ἀκαρνανίας, ἀφιεμένου αὐτοῖς τῆς χώρας, ἐνέμοντο
 D τε τήνδε τὴν χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα συνίσταντο ἀλλήλοις ὡς
 τοῖς Ἑλλήσιν ἐπιθησόμενοι, ὅπως ἂν αὐτοῖς προχωροίη. καὶ
 δὴ ποτε τοῦ ἡγεμόνος (Ἰσαάκιος δ' ἦν τοῦνομα) ἐπὶ ἄγραν
 φοιτῶντος ἀφικνουμένου, ἐπέθεντό τε αὐτῷ οἱ Ἀλβανοί, 5
 ἡγουμένου αὐτοῖς Σπάτα, ἀνδρὸς ὀρμὴν τε καὶ τόλμαν ἐπι-
 δεικνυμένου σφίσιν ἐν τῷ τότε παρόντι ξύμφορον ἐς τὰ
 V. 88 παρόντα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀδόκιμον. καὶ τὸν μὲν ἡγεμόνα
 αὐτοῦ ταύτῃ ἀνείλον, τὴν δὲ χώραν αὐτίκα ἐπελαύνοντες κα-
 τέσχον τε καὶ ἐξώγησαν τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς, συλλαμβάνον- 10
 τες ᾧ ἂν περιτύχοιεν. μετὰ δὲ ταῦτα πολιορκοῦντές τε Ἄρ-
 την τῆς Ἀκαρνανίας πόλιν παρεστήσαντο, καὶ τὴν χώραν ταύ-
 P. 112 τὴν ὑφ' αὐτοῖς ποιησάμενοι τὴν τῶν ἐσπερίων χώραν ἐδήουν,
 οὐδὲν ἔτι ἐς ἡσυχίαν ἐνδιδόντες. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ τῆς Νεα-
 πόλεως ἄρχοντες, ἀπὸ Κερκύρας τῆς νήσου ὀρμώμενοι (εἶχον 15
 δὲ τότε τὴν νῆσον οἱ Παρθενόπης βασιλεῖς) καὶ παρεσκευα-
 σάμενοι στρατόν, ἔντο ἐπὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὡς τοὺς τε Ἀλ-
 βανούς τὴν χώραν ἀφαιρησόμενοι καὶ Ἄρτην τῆς Ἀκαρνα-
 νίας καταστρεψόμενοι λαβόντες. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Ἄρτην
 τὴν τε πόλιν ἐπολιόρκουν καὶ μηχανὰς προσέφερον τῷ τείχει 20
 ὡς αἰρήσοντες. Σπάτας δὲ ὁ τῶν Ἀλβανῶν ἡγεμὼν (οὐ γὰρ
 εἰσῆει ἐς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐκτὸς περιῆει τὴν χώραν) τοὺς

1. ἀφιεμένον R. genitivum reposuit H 9. ἐπελαύνοντες P

mittente, etiam eam regionem pecoribus depascendam obiecere. post-
 ea convenit inter ipsos ut insidias tenderent Graecis, utcunque ta-
 men res cecidisset. et sane duci Isaaco, qui venatum profectus erat,
 Albani venientes insidias struunt duce Spata, qui cum foret vir im-
 piger et ad omnia audax, plurimum suis eo tempore audacia et for-
 titudine profuit. ducem Isaacium eo loci confecerunt. hinc continuo
 incursionem in regionem eius facientes eam subegere, virosque quos-
 cunque in agris deprehenderunt, cepere vivos. postea obsidentes
 Arten (quae olim Ambracia) Acarnaniae urbem, haud cessarunt pri-
 usquam eam occupassent. hanc regionem subigentes haud abstin-
 ebant ab occidentalium regione, quam miris modis evastabant, nun-
 quam quieti se tradentes. his moti principes Neapolitani, ab Cor-
 cya insula pergentes (insulam enim istam ea tempestate Parthenopes
 reges tenebant) et copias contrabentes proficiscebantur contra Acar-
 nianam, ut Albanos ex sua regione deturbarent et Arten Acarnaniae
 urbem captam recuperarent. qui advenientes Arten obsederunt, bel-
 licasque machinas muro admoverunt, ut urbem vi caperent. Spatas
 Albanorum dux haud intra moenia se continebat, sed extra urbem
 obambulans consulebat Albanis, quos in unum collegerat, ut se prom-

τε Ἀλβανούς συλλέξας ἐς ταῦτό καὶ βουλευσάμενος, ὡς αὐτῷ εἶποντο ἐτοιμῶς εἰς τὸν κίνδυνον, ἄφνω ἐπεισπί- B
πτονται τῷ Ἰταλῶν στρατεύματι ὃ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, καὶ
τρεψάμενοι ἐς φυγὴν πολλοὺς μὲν διέφθειραν, τοὺς δὲ
5 πλείους ἐξώγησαν. συνεπελάβετο δὲ αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν
πόλεμον καὶ Πριάλουπας ὃ τῆς Αἰτωλίας ἡγεμῶν, ἀνὴρ
Τριβαλλός, ὃς ἐπιγαμίαν πρὸς τὸν Σπάταν τῆς Ἄρτης ἡγε-
μόνα ἐπεποίητο. οὕτω μὲν οὖν κατέσχον οἱ Σπαταῖοι τὴν
χώραν τῆς Ἀκαρνανίας· μετὰ δὲ ταῦτα ὠρμημένου τοῦ
10 Καρούλου ἀπὸ τῶν νήσων σὺν τοῖς ἐταίροις αὐτοῦ καὶ τι-
νων τῶν τῆς χώρας ἅτε δὴ ἀχθόμενων τῇ Ἀλβανῶν τυ-
ραννίδι, τὴν τε χώραν κατεστρέψαντο τῆς Ἀκαρνανίας,
πρὸς δὲ καὶ τὴν Αἰτωλίαν, ἀφελόμενοι Ἰζαούλον τὸν τότε
ἡγεμονεύοντα Δρομαίωνων τε τῆς πόλεως καὶ χώρας τε τῆς C
15 Αἰτωλίας ἦδη.

Ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς Αἰτωλίας οὕσα τὸ πρότερον Θωμᾶ τοῦ
Πριαλούπων Τριβαλλοῦ, περιῆλθεν ἐς τοῦτον δὴ τὸν Ἰζαού-
λον τρόπον τοιῷδε. ὡς συνεπελάβετο ὃ Πριάλουπας τῷ τε
Σπάτῃ καὶ τοῖς Ἀλβανοῖς ἐς τὸν πρὸς Ἰταλοὺς πόλεμον, πο-
20 λιορκοῦντας Ἄρτην μητρόπολιν τῆς Ἀκαρνανίας χώρας, ἐά-
λωσαν δὴ ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ ἄλλοι τε πολλοὶ τῶν παρὰ σφί-
σιν εὐδοκιμούντων τῷ γένει καὶ δὴ καὶ Ἰζαούλος, εἷς τῶν
ἀρίστων λεγόμενος γενέσθαι τοῦ Παρθενόπης βασιλέως νεα-
νίας, τὸ μὲν εἶδος οὐκ ἀηδής, ἐπιεικῆς δὲ τὸν τρόπον καὶ

pte sequerentur ad praesens periculum. quo impigre facto oppri-
munt subito Italorum exercitum oppugnationi intentum, quos in fu-
gam compellunt, plurimis partim necatis partim captis. socius et au-
xiliaris aderat in eo praelio Prialupas Aetoliae princeps, Tribal-
lus, affinis Spatae duci Artae. in hunc modum Spataei Acarnaniam
occuparunt. postea Carolus cum proficisceretur ab Insulis cum
suis sociis, necnon aliis quibusdam qui in societatem belli vene-
rant offensi Albanorum tyrannide, regionem Acarnaniae subege-
runt. praeterea eripuerunt Aetoliam Izaulo regenti Dromaenorum
urbem et Aetoliam.

Imperium Aetoliae antea penes Thomam Prialupae Triballi filium
fuit, et hoc pacto in Izaulum pervenit. cum adiuvaret Prialupas
Spatan et Albanos in bello quod gestum est cum Italis, Arten me-
tropolim Acarnaniae obsidentibus, evenit ut in eo praelio captivi
complures, qui generis claritate excellebant admodum, in manus ve-
nissent inter captivos hos extitit et Izaulus e grege optimatum; qui
adolescens regis Parthenopes (quae et Neapolis) nuncupabatur. forma

ἡσύχιος. τοῦτον σὺν πολλοῖς ἄλλοις ἀγόμενος ὁ Πριάλουπας
 D εἰς τὰ οἰκεῖα ὡς ἀνδράποδά τε περιεῖπε καὶ εἶχεν ἐν φυλακῇ.
 ἐς τὰ βασιλεία διατρίβων κατέχεν ὡς χρημάτων ἐς τοὺς προση-
 κοντας ἐσαυθις ἀποδιδόμενος, ἣν αἰτοῦντο αὐτοῦς. ἡ δὲ γυνή
 τούτου ὡς ἐώρα τὸν νεανίαν, ἠράσθη τε αὐτοῦ· ἦν γὰρ καὶ ἐς 5
 ἄλλους πρότερον φοιτῶσα [εἰς] ἄνδρας καὶ ἀκόλαστος. συγγινο-
 μένη τοίνυν τῷ νεανίᾳ, καὶ ἐπιμαιομένη αὐτῷ ἐς τὸν ἔρωτα,
 συντίθεται αὐτῷ ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ ἐπιβουλήν. καὶ ἐξηγουμένης τῆς
 γυναικὸς ἐς τὴν κοίτην, ὡς ἀνεπαύετο Πριάλουπας ὁ ἡγεμῶν,
 ἀνεῖλέ τε αὐτὸν ἅμα σὺν τῇ γυναικί. καὶ ἅμα συγκατίσχει τὴν 10
 ἡγεμονίαν αὐτῷ. ἐπειδὴ ἐτυράννευεν, οὐδενὶ τῶν ἐν τῇ πόλει
 P. 113 ἀλλ' ἐν τῇ γυναικί ἀρεσκόμενος, ἡ μέντοι δίκη τὸν Πριαλού-
 πην οὐκ εἰς μακρὰν κατέλαβε τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπὸ ταύτης
 δὴ τῆς γυναικὸς γενόμενον αὐτῷ· τοῦτον γὰρ τοι, ὡς ἐφοῖτα
 παρὰ βασιλέα Μωσέα αἰτούμενος συμμαχίαν τε καὶ ἐπικου- 15
 ρίαν ἐπὶ Κάρουλον τὸν τότε δὴ Ἀκαρνανίας τύραννον, συλ-
 λαβῶν ὥστε τὴν χώραν αὐτοῦ κατασχεῖν, ἐξέκοψε τῷ ὀφθαλ-
 μῷ. τὴν μέντοι χώραν οὐδεὶς κατεστρέψατο τῆς Ἰωαννίνων
 πόλεως. ἐπαγομένη τοῦτον δὴ τὸν Κάρουλον ἐπὶ σφίσιον ἄρ-
 V. 89 χοντα, καὶ ἐπιτετραμμένον αὐτῷ διέπειν τὰ τῆς πόλεως πρά- 20
 γματα, καὶ ἀντεχομένου ἐς τὸν πόλεμον κράτιστα. ἡ μέντοι

11. Ἐπεικα?
σεῖ P

12. ἐν] ἡ?

τοῦ Πριαλούπη?

15. Μω-

erat liberali, et quantum ad mores attinet, aequus et placidus. hunc
 cum plurimis aliis captivum trahens Prialupas domum ut mancipium
 tractavit; eosque in custodia asservavit, moratus in regia, volens eos
 propinquis restituere accepta pecunia, si venirent suos redemptam.
 uxor Prialupae adolescentem visum amare coepit. erat enim istius
 mulieris ingenium ut, priusquam peteretur, peteret viros, prae intem-
 perantia cui obnoxia erat. cum igitur stupri consuetudinem cum
 adolescente habuisset, amore ardens et furens cum adolescente insidias
 marito subornat. mulier adolescentem ducit in cubiculum, in quo
 quiescere solitus erat Prialupas dux; ibique adiuvante adolescentem
 mulierē Prialupas occisus est, et ipse ad imperii gubernacula ascen-
 dit. cum autem sibi tyrannidem ad eum modum parasset, nemini
 nisi mulieri soli placebat. at ultio haud multo post secuta est.
 Prialupas enim, qui filius eius erat, patris nomen gerens, natus ex
 ista uxore, cum properaret ad regem Mosem petens auxilium et prae-
 sidium contra Carolum Acarnaniae principem, ut eam regionem in
 potestatem redigeret, captus est, oculique eius eruti sunt. regionem
 urbis Ioanniorum nemo subegit. petiit enim Carolum sibi ducem;
 cui ubi primum urbis administratio est commissa, bellum fortiter ad-

ἀρχὴ αὐτῆς Τριβαλλῶν οὖσα τὸ παλαιὸν οὕτω ἔσται Ἰζαουλ-
 λον καὶ ἐπὶ Κάρουλον τὸν ἡγεμόνα περιῆλθεν. οὕτω δὲ
 ἄμφω τῷ χεῖρε κατασχῶν οὗτος, καὶ τὴν πρὸς τῷ Ἀχε- B
 λῶφ χώραν τὸ τε Αἰετὸν καλούμενον καὶ Ἀγγελοπολίχην
 5 ἔσται ἐπὶ Ναύπακτον τὴν καταντικρὺ Ἀχαιῶν, ἐπεκράτει τῆς
 χώρας καὶ ἐτυράννευεν ἐπὶ μέγα χωρήσας δυνάμεως, ἀνῆρ
 τὰ τε ἐς ἀρχὴν καὶ ἐς τὸν πόλεμον δοκῶν γενέσθαι οὐ-
 δυνὸς τῶν τότε ἡγουμένων λειπόμενος. καὶ ἐν πολέμοις πρὸς
 τοὺς περιόικους μέγα εὐδοκιμῶν ἡγάγετο, ὡς πρότερόν μοι
 10 ἐλέγετο, τοῦ Ἀθηῶν τε καὶ Κορίνθου ἡγεμόνος θυγατέρα
 ἐς γάμον.

Τούτῳ τῷ ἡγεμόνι παῖς ἐγένετο νόθος· ἀπὸ γὰρ τῆς
 Εὐβοῖδος αὐτῷ γυναικὸς ἄρρενος οὐκ ἔτυχε γόνου. νόθῳ δὲ
 τῷ παιδί ἦν ὄνομα Ἀντώνιος. τούτῳ τῷ Ἀντωνίῳ τὴν τε
 15 Βοιωτίαν κατέλιπε καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν· τὴν γὰρ Κόριν-
 θον κατέλιπε τῷ κηδεστῇ αὐτοῦ Θεοδώρῳ τῷ βασιλέως ἀδελ- C
 φῷ. τὴν δὲ Ἀθηῶν πόλιν, ἀφελόμενος ταύτην τὸ πρόσθεν
 τοὺς Κελτίβηρας ἀπὸ Ναβάρης (εἶχον γὰρ δὴ καὶ ταύτην οἱ
 Ἴβηρες καταστρεψάμενοι) κατέλιπε τοῖς Οὐνετοῖς. ὁ μέντοι
 20 παῖς αὐτοῦ Ἀντώνιος οὗτος, ὃς παρὰ τοῦ πατρὸς παρεδέξατο
 τὴν τῆς Βοιωτίας ἀρχὴν (τὴν γὰρ δὴ Φωκαΐδα χώραν ἄλλην καὶ
 Λεβαδίαν ὑπῆγάγετο Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω, προσθέμενος τῇ

3. Ἀρχελῶφ P

5. τὸν P

14. τήνδε P

20. ὡς P

modum sustinuit. regnum hoc, cum prius Triballorum foret, ad
 Izaulum et Carolum ducem in hunc modum descendit. cum utraque
 teneret finitimam Acheloi regionem, quae ea tempestate Aetus voca-
 batur, et Argyropolichnam usque Naupactum, quae est e regione
 Achaiae, suo imperio admovit. qui principatum administravit cum
 usque res suae incrementa sumerent, pace belloque nulli ducum ce-
 deret: tandem, cum bellis, quae adversus finitimos gessit, plurimum
 gloriae sibi peperisset, duxit, ut supra docuimus, Rainerii Athenarum
 et Corinthi principis filiam.

Hunc duci natus est filius nothus: nam ex Euboide uxore stirps
 virillis haud nata est. nomen filii nothi erat Antonius. huic testa-
 mento reliquit Boeotiam et Thebas urbem: nam Corinthus cesserat
 genero Theodoro, regis fratri. urbem Athenas, quae prius Celtibe-
 rorum erat (nam et hanc tenuere Iberi), sibi subiectam tandem Ve-
 netis reliquit. filius Antonius a patre accepit Boeotiae regnum: nam
 reliqua Phocensium regio et Lebadia venerant in potestatem Paiazit-
 tis, quas suo dominiio adiunxit, ut supra memoravimus. Antonius
 contra Venetos bellum movit, et Athenas summa diligentia exerciti-

ἑαυτοῦ ἀρχῆ, ὡς πρότερόν μοι δεδήλωται), οὗτος δὲ οὖν ἐπὶ
 τοὺς Οὐνετοὺς ἐξήνεγκε πόλεμον, καὶ τὰς Ἀθήνας ἐπολιόρκει
 προσέχων ἐντεταμένως. οἱ μέντοι Οὐνετοὶ δεινὸν ποιησάμενοι
 πολιορκεῖσθαι τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ ἀμύνειν βουλόμενοι, καὶ
 D ἐπὶ τὴν Θηβῶν διανοούμενοι πόλιν λέναι, στρατόν τε τὸν ἀπὸ 5
 τῆς Εὐβοίας ὅσον ἠδύναντο συλλέξαντες καὶ ὄπλισμόν, ἀπὸ
 τῆς Εὐβοίας ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν.
 Ἀντώνιος δὲ πυθόμενος τοὺς Οὐνετοὺς στρατευομένους ἐπ'
 αὐτόν, λόχους ποιησάμενος διττοὺς κατὰ τὴν ὁδὸν ἧ' ἐπύθετο
 μέλλοντας διαπορεύεσθαι τοὺς τε Εὐβοίας ἅμα καὶ Οὐνε- 10
 τοὺς, τὸν μὲν ἐνεδρεύσας ἐς τὸ πρόσω τῆς ὁδοῦ τὸν δὲ ἐς
 τὸ ὀπίσθεν, ἐπέμεγεν ἐμβαλεῖν ἐς τὸ μέσον τοὺς πολεμίους.
 ἐνταῦθα οὖν ὡς οἱ Οὐνετοὶ ἐπορεύοντο ἐπὶ τὴν Θηβῶν πό-
 λιν (διέχευ δ' ἡ πόλις αὕτη ἀπὸ Εὐβοίας σταδίους ὡσεὶ ρν')
 καὶ ἦσαν ἐξοπλισμένοι τε ἅμα καὶ πολλοὶ ὄντες ἐπὶ τὰς 15
 P. 114 Θήβας (ἦσαν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους), ἐπιπεσὼν τούτοις
 ἄφνω ὁ Ἀντώνιος, ἔχων κατὰ τοὺς λόχους οὐ πλείους τῶν
 τριακισίων, καὶ ἀπ' ἀμφοῖν ἅμα ἐπιφανεῖς τοῖς Οὐνετοῖς ἐς
 φυγὴν τε ἐτρέψατο, καὶ πολλοὺς τε αὐτῶν διέφθειρε, τοὺς
 δὲ ἐζώγρησε, καὶ τοὺς τότε ἡγεμόνας τῆς χώρας αὐτῶν ἐζώ- 20
 γρησε. καὶ ἀπὼν αὐθις ἐς τοῦπίσω ἐπολιόρκει τὴν Ἀθηναίων
 πόλιν, ἐς ὃ δὴ προδοσίαν συνθεμένων αὐτῶ τῶν Ἀθηναίων

bus circumsegit. Veneti aegre ferebant urbem suam obsidione premi-
 parant igitur eam obsidione solvere. et cum statuissent hostili ani-
 mo proficisci contra Thebas, exercitum ex Euboea quantum potuere
 compararunt, necnon reliqua quae ad instruendum exercitum attinent
 collegerunt. et ab Euboea recta movent in Boeotiam et contra ur-
 bem. Antonius ut accepit Venetos contra se cum exercitu pergere,
 suos in duas turmas partitur, quas locat in via per quam Venetos
 et Euboeenses iter facturos compertum habebat. unam posuit in
 fronte, alteram ut a tergo esset iter ingressis. deinde expectavit
 donec hostes ex improvise in medium venirent. Veneti progredie-
 bantur ad urbem Thebas, quae aberat ab Euboea stadiis centum
 quinquaginta. numerus autem eorum qui arma Thebis inferre para-
 bant, complectebatur sex milia militum. Antonius, cum in insidias
 hostes praecipitati essent, in hos undique coortus, habens in singulis
 turmis non ultra ter centenos, simul utrisque apparens hostes fugam
 arripere coegit, plurimis caesis et captis. etiam principes qui eorum
 regionem gubernabant, cepit vivos. hinc cedens reversus est, unde
 digressus erat, ad obsidionem Athenarum. ad hanc urbem copias ha-
 buit, donec quidam Athenienses pacto intercedente per proditionem
 urbem hosti traderent. deinde paucis diebus post et arcem, quam

τὴν τε πόλιν κατέσχε, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον πολιορκῶν τὴν ἀκρόπολιν παρεστήσατο, καὶ ἐτυράννευε τῆς τε Ἀττικῆς αἶμα καὶ Βοιωτίας. καὶ ἀφικόμενος ἐς τὰς Παιαζήτεω μὲν πρῶτα Θύρας, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔτι περιόντος, μετὰ δὲ ταῦτα ἐς 5 τὰς Μωσέως τε καὶ Μουσουλμάνεω καὶ δὴ καὶ Μεχμέτεω Β Θύρας, ἐθεράπευέ τε χρήμασι τὰς βασιλέως Θύρας, καὶ κατὰ τὴν χώραν ἄρχων ἀδεῶς τοῦ λοιποῦ διητάτο. λέγεται μὲν δὴ καὶ οὗτος καὶ δοκεῖ γενέσθαι ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα εὐδοκιμῶν, καὶ ἐπεὶ τε παρέλαβε τὴν Ἀθηνῶν πόλιν, ἐπὶ τε τὰς βασι- 10 λέως Θύρας οὐδέν τι πολλῶ ἀφικόμενος, ἐπιτηδεύουσ τε αὐτῶ σκεῖν καὶ συνήθεις τοὺς ἀμφὶ τὸν βασιλέα. ἐτυράννευε δὲ V. 90 γήμια γυναῖκα ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπὸ Θηβῶν. ὡς γὰρ ἀνήγον οἱ Θηβαῖοι χοροὺς ἐπὶ γάμῳ τινί, καὶ ἦν ἱερέως θυγάτηρ ὑπ' ἀνδρὶ γεγεννημένη, οὐκ ἀηδὴς μέντοι, τὸν δὲ τρόπον ἐπι- C 15 εικῆς τε αἶμα καὶ σώφρων, ἠράσθη τε αὐτῆς ἐν τῷ χορῶ αἶμα, καὶ ἐρασθεὶς ἀπάγεται ταύτην. ἐπιμανεὶς δὲ τῷ ἔρωτι οὐ πολλῶ ὕστερον ἐγγημέ τε αὐτήν, καὶ εὐδαιμόνως βιοτεύων ἐτύγχανεν, ἐξοικονομῶν τε τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸ ὡς κάλλιστα ἔχειν δοκοῦν αἶμα τοῖς τε ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις. οὐ- 20 τος μὲν οὖν καὶ πρὸς τὸν ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἄρχοντα Γαλεώτου παῖδα, τοῦ ἐπὶ ῥώμῃ σώματος ἐπισήμου ὄντος, ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ἐπὶ θετῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, καὶ ἀπὸ Εὐβοίας νεα- νίαν τῆς Γεωργίου οἰκίας κηδεστὴν ἐπὶ ἑτέρᾳ αὐτοῦ θετῇ

obsidione urgebat, occupavit, princepsque Atticae et Boeotiae declaratus est. cum autem venisset iam ante in ianuas Paiazitis, superstitie adhuc patre, deinde quoque accessit ianuas Mosis Mulsumanis et Mechmetis; ianuae milites muneribus sibi conciliavit, et in regione sua admodum suaviter et tranquille in reliquum regnavit. dicunt hunc virum caetera illustrem extitisse. deinde cum in dicionem redigisset Athenas, ferunt eum tum demum abiisse ad ianuas regis, quas sibi familiaritate et artissima necessitudine devinxit. tyrannidem autem exercuit, ducta privati cuiusdam Thebani uxore. cum enim nuptiale sacrum peragentes in nuptiis cuiusdam Thebani choreas ducerent, aderat et sacerdotis cuiusdam filia, maritum habens, forma quidem luculenta moribusque venustis et modestis praedita. hanc in ipsa chorea adamavit. amore autem amens, haud multo tempore post eam sibi matrimonio iunxit. feliciterque vitam egit, cum principatum ad eum modum instituisset, quo sibi suisque et aliis maxime opportune habere videbatur. Aleoti filium, Aeginae principem, qui corporis fortitudine praestabat, generum ascivit, data ei quam adoptaverat, in uxorem, filia. habuit et aliam filiam adoptivam, qua

Ἰποιησόμενος, πρὸς τε τοὺς Οὐνετεοὺς σπονδὰς τε ποιησόμενος ἡσυχίαν ἤγε. καὶ Γαλιώτου τὸν παῖδα, Αἰγίνης δὲ ἄρχοντα, ἐπιτήδειον ἔχων, παρ' αὐτὸν φοιτῶντα ἐθεράπευε, καὶ σωφρονῶν ἐπὶ πολὺ δὴ τοῦ χρόνου διεγένετο εὐδαιμονῶν, ἀπὸ τε τῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν οἰκονομίας πλουσιοντον ἐαντιῷ περιποιούμενος καὶ τὴν πόλιν ὡς οἶόν τε μάλιστα κοσμῶν.

Τούτων μὲν οὖν πέρι ἐς τοσοῦτον ἐπιμνησόμενος, ἐπανεμι δὴ ἐπὶ Θεόδωρον τὸν βασιλέως παῖδα, ἡγεμόνα Σπάρτης τε καὶ ἄλλης Πελοποννήσου, ὃς ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ πατρὸς ἔξετραφέτο ἅμα καὶ ἐπαιδεύθη, μετὰ δὲ ταῦτα κατελείφθη ἕς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἡγεμών. ἐς τοῦτον δὲ ἀφικόμενος ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς τὸν τε παῖδα καθεστὴ ἐς τὴν ἀρχὴν βεβαιοτέρου, καὶ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ ἤδη τετελευτηκῶτι λόγον ἐπικηδεῖον ἐξετραγῶδει διεξιῶν ἐπὶ τῷ τάφῳ αὐτοῦ, ἀπολοφυρόμενός τε ἅμα τὸν ἐπιτήδειον ἀδελφόν. καὶ μετὰ ταῦτα μεταπεμπόμενος τοὺς Πελοποννησίους ἐς Ἴσθμὸν τὸν τε Ἴσθμὸν ἐτείχισε, καὶ φυλακὴν καταστησάμενος αὐτοῦ ἀπήει ἀποπλέων ἐπὶ Βυζαντίου, ἔχων μεθ' ἐαυτοῦ καὶ τοὺς Πελοποννησίων ἄρχοντας ἐν φυλακῇ. 20

Ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τοὺς τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς συνη-

5. ὡς P 10. ἐπιτήδειον P

sibi generum paravit iuvenem quendam ab Euboea oriundum, claro loco natum. postremo cum bellum inter ipsum et Venetos pace diremptum foret, pacatam amplexus est vitam. Aleoti filium, Aeginae ducem, virum maxime sibi commodum, quando ad se venisset, magnifice venerabatur. vitam vero suam cum temperanter instituisset, ad multam senectam pervenit, feliciter viveus. et quia imperium pulchre et decenter ordinarat, multas comportavit inde divitias. urbem quoque, quam potuit maxime, aedificiis et reliquo apparatu exornavit.

Horum cum hucusque mentionem fecerim, tempus est ut redeam ad Theodorum regis filium, Spartae et reliquae Peloponnesi principem, qui educatus et disciplinis institutus a Theodoro patruo, postea ab eodem mortuo principatum accepit. ad hunc cum venisset pater eius Emanuel Byzantii rex, principatum firmiorem et stabiliorem Theodoro fecit. sermonem quoque funebrem habuit, et maximo maerore affectus volutabatur super fratris sepulcro. postea advocans Peloponnesios in Isthmum, muro eum includere aggressus est. cui cum imposuisset praesidium, Byzantium repetiit, habens secum iu vinculis Peloponnesiorum duces.

Haec quidem sunt quae ea tempestate regibus Graecorum eve-

νέχθη ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον· ἐπὶ δὲ Μεχμέτῳ ἄμεινον
 σφίσι ἐχοντες ἔστε τὴν ἀρχὴν καὶ ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν βιο- B
 τήν, ἐπεὶ ἠσφαλιζοντο τὴν πρὸς βασιλέα Μεχμέτην εἰρήνην
 τε καὶ σπονδὰς ἐμπεδοῦντες, ὡς οἷόν τε μάλιστα αὐτοῖς. δι'
 5 ἃ δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς Μεχμέτης ἐνήργει ὡς περὶ πλείστου
 ποιοῦντο τὴν ἑαυτοῦ εἰρήνην, καὶ πᾶν ὅτιοῦν μᾶλλον πεισο-
 μένους ὥστε τὴν ξενίην σφίσι μὴ διαλύεσθαι, ἐχαρίζετό τε
 αὐτοῖς ὅ τι ᾤετο ἐν χάριτι ποιεῖσθαι αὐτοῖς, τὰ τε ἄλλα καὶ
 ἐπὶ τῷ παιδὶ αὐτοῦ Ἀμουράτῃ. ἦσθη γὰρ αὐτῷ δύο παῖ-
 10 δε, Ἀμουράτης μὲν ὁ πρεσβύτερος, Μουσταφᾶς δὲ ὁ νεώτε-
 ρος καὶ ἔτι παῖς ὢν. τούτοις τὸν μὲν Ἀμουράτην ἐς τὴν
 Εὐρώπην διενόητο καταλιπεῖν, τὸν δὲ ἕτερον ἐς τὴν Ἀσίαν
 βασιλέα. καὶ ἐπιδιελόμενος τούτοις τὴν ἀρχὴν ἐγκατέλιπεν, C
 ὥστε παῖδας ἐμμένειν οἷς ἐπέτρψε, τῷ Βυζαντίῳ βασιλεῖ
 15 κατὰ ταῦτα συλλαμβάνειν, ἣν τις ἀδικῆ, μὴ ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ
 τῷ ἀδικουμένῳ τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν. ἐς τὴν μέντοι Λα-
 κίαν στρατεύμας ἐπιπέμψας τὴν τε χώραν ἐληίζετο καὶ
 Παιονοδακίαν, Βρενέζῳ τοῦ Χότζα Θερίζῳ θεράποντος ἡγου-
 μένου τε καὶ ἔργα μεγάλα ἀποδεικνυμένου, πρὸς δὲ καὶ Μι-
 20 χαήλῳ τοῦ τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρατηγοῦ στρατιάν τε ἄγον-
 τος ἐπὶ τοὺς Παίονας καὶ Παιονοδακίαν καὶ δὴ καὶ Ἰλλυ-
 ριούς. Βρενέζῃ μέντοι ἔργα ἀποδεδειγμένα ἄξια λόγου κατὰ
 τὴν Εὐρώπην, ἄλλα τε καὶ ἐπὶ Ἰλλυριούς καὶ Παίονας καὶ V. 91

5. ενεργεῖ P

nerunt. imperante Mechemete, bene se res Graecorum habebant, tum
 quantum ad regnum tum quantum ad reliquum vivendi pertinet mo-
 dum. postquam in foedus et pacem coierant cum Mechemete, nihil
 antiquius Mechemetes ducebat quam summa ope niti ut Graeci quam-
 plurimi istam pacem facerent. proinde quidvis potius malebat quam
 ut peregrini cum his in colloquium congrederentur. nec cessabat in
 eos dona conferre, quaecumque iis grata fore arbitrabatur. reliqua
 etiam faciebat propter filium suum Amuratem. erant enim ei duo
 filii, Amurates, qui natu erat maximus, et Mustaphas aunis iunior et
 adhuc puerilem agens aetatem. Europae imperium illi, huic Asiae
 testamento relinquere parabat. cumque ita filiis quae ad regnum at-
 tinere visa sunt disposuisset, iussit ut extremam suam voluntatem
 servarent; Byzantioque regi subsidio venirent, quandocumque ab ho-
 stibus vim pateretur, et fortiter virum defenderent ab his qui ei in-
 iuriam facerent. cum copias misisset in Daciam, eam diripiebat. nec
 a Pannodacia manus abstinuit, Chotza Therozis ministro exercitum
 ductante contra Pannones et Pannodaciam Illyriosque. Brenezis, qui
 arma inferebat Illyricis et Pannonibus et Peloponneso, extant in Eu-

ἐπὶ Πελοπόννησον στρατευσαμένῳ, πλεῖστα δὲ τοῦ γένους τοῦ-
 D του ἐπὶ στρατηγίας καθισταμένον, σὺν τοῖς Εὐρώπης ἱππο-
 δρόμοις, ὥστε αὐτῷ αὐτίκα ἐπομένους, ὅποι ἂν ἐξηγοῖτο, ἀπο-
 φέρεσθαι κέρδη ὡς μέγιστα, καὶ ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν χώραν ἀφι-
 κόμενον καὶ ἄνδραποδισάμενον τὴν χώραν, ἀνδράποδα ἀπα- 5
 γαγόμενον πλουτίσαι τοὺς ἐφεπομένους Τούρκων καὶ μέγα
 ὀβλίους ἀποδεικνύσαι ὡς ἐν βραχεῖ. ἔστι δὲ καὶ οἰκοδομή-
 ματα ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἀπανταχῇ οὐκ ὀλίγα Βρενέζη πε-
 ποιημένα, ὅστε ὡς μνημόσυνα ἐς τοὺς ἐπιγιγνομένους κατα-
 λιπεῖν. ἕτερον μόντοι ἐπὶ Μωσέως τοῦ Παιαζήτεω συνέβη 10
 τε αὐτὸν μεταστῆσάμενον ἐπὶ Μεχμέτη τὸν ἀδελφὸν τοῖς γε
 παισὶν αὐτοῦ ὑφέσθαι τῆς στρατηγίας, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἡγου-
 μένους τοὺς Βρενέζεω παῖδας, Ἰησοῦν καὶ Βαράγκον καὶ δὴ
 P. 116 καὶ Ἀλίη, ἐπὶ μέγα δόξης ἀφίκοντο ἀνὰ τὴν Εὐρώπην. ἔκει
 δὲ Βρενέζης τὰ Ἰανιτζὰ πόλιν, ἣν δὴ αὐτὸς οἰκῆσαι παρὰ 15
 βασιλέως ἐδώρηθη, ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς παισὶν ἀνήκειν τὴν
 πόλιν, αἰεὶ ὅτουοῦν ἂν δέοιτο ὑπηρετοῦντας τῷ βασιλεῖ. τὰ
 δὲ Ἰανιτζὰ πόλις ἐστὶ παρὰ τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ, καὶ κῶμαι
 παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν Βρενέζεω οὐκ ὀλίγαι. ἐπὶ μόντοι Μεχ-
 μέτεω μετὰ δὲ Βρενέζη Τουραχάνης παρὰ Τούρκοις εὐδοκι- 20
 Β μῶν ἐπὶ στρατηγίας τε ἐξῆει, ἐπισπομένων αὐτῷ τῶν ἱππο-
 δρομίων, καὶ τύχῃ χρώμενος ἀγαθῇ τὴν πολεμίων ἐληίζετο

7. οἰκοδομημένα P

ropa designata opera plurima memoratu digna; plurima quoque egre-
 gia facta Turcorum, cum Europae equitibus adiuncti stipendia face-
 rent, maxime celebrantur. cum enim expediti sequerentur quocun-
 que dux duxisset, commoda plurima reportabant. et cum eodem
 duce incursionem fecissent in Venetorum regionem Turci, magna
 praeda hominum aliarumque rerum abacta admodum opulenti facti
 sunt. itaque haud modica aedificia a Breneze in Europa sunt exci-
 tata, ut posteris monumentum forent. postea autem cum relicto Mose
 ad fratrem eius transiisset, imperatoriam dignitatem filiis concessit.
 hinc cum Brenezis filii Iesus Barancus et Halies provincia ducendi
 in hostes fungerentur, brevi ad maximam claritatem pervenere. Bre-
 nezes inhabitavit Ianitzam urbem, quam a rege, ut ibi domicilium
 haberet, dono acceperat. filiis autem praeceptum erat ut, quando-
 cunque necessitas postuleret, haud cunctarentur ministrare et in-
 servire regi. Ianitza urbs sita est prope flumen Axium (quem hodie
 Vardani vocant), nec pauci iuxta coluntur Brenezis vici. sub
 Mechmete post Brenezem Turachanes eximius dux erat, qui prae-
 erat equitibus, qui undique ad ipsam concurrabant. ususque pro-
 spero rerum successu praedas agebat plurimas ex hostili regione.

χώραν. εἶχε δὲ Βυδίνην τότε ὑπὸ Μεχμέτεω ἐπιτετραμμέ-
νος ἄρχειν, καὶ ἐς Παιονίαν διαβαίνων, μέγα εὐδοκίμων ἐν
τῇ Εὐρώπῃ.

imperavit Bydinae, cum huic a rege Mechemete esset praefectus;
transiensque in Pannoniam multum gloriae per universam Euro-
pam obtinuit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΠΕΜΠΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE
ATHENIENSIS
HISTORIARUM
DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM
LIBER QUINTUS.

P. 117. *Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν ὁ Παιαζήτεω Μεχμέτης βασιλεύσας*
 V. 92
 1421 *ἔτη δυοκαίδεκα, διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἀμουράτης ὁ Με-*
χμέτεω, παῖς αὐτοῦ πρεσβύτερος γενόμενος. ἐτύγχανε δὲ ὢν
ἐν Προύσῃ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ καθίστη τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ.
Ἕλληνας δὲ ὡς ἐπύθοντο τελευτήσαντα Μεχμέτη καὶ Ἀμου-
ράτη ἐς τὴν βασιλείαν καταστῆναι, μετεπέμποντο ἀπὸ Λή-
μνου Μουσταφᾶν τὸν Παιαζήτεω λεγόμενον παῖδα γενέσθαι.
ἔτυχε δὲ διατρίβων ἐν Λήμνῳ, ὑπὸ Ἑλλήνων ὡς μετριώτατα

Mortuo Mechemete, qui Paiazitis fuit filius, regni sui anno duode-
 cimo, imperii moderamen Mechemetis filius Amurates, qui caeteros
 aetate anteibat, nactus est. ea tempestate versabatur Prusae, quae
 Asiae urbs est, quaeque ad regni curam attinere visa sunt constitue-
 bat. Graeci Mechemetis morte et Amuratis in regnum successionem ac-
 cepta accersebant e Lemno Mustapham, qui Paiazitis ferebatur esse
 filius et tum temporis in Lemno agebat mediocri custodia a Graecis

φυλαττόμενος. ἐπεὶ δὲ μεταπεμπόμενοι τοῦτον διεκώλυοντο
 ὑπὸ πνευμάτων ἐν τῷ τότε δὴ παρόντι βιαζομένων τὴν ἐπὶ
 Ἑλλησποντον ἀπὸ Λήμνου ἄνοδον, καὶ ἔδει ἐν τῇ Εὐρώπῃ
 αὐτοὺς καθιστάται βασιλέα, (τριήρσει γὰρ διεκώλυον τὴν P. 118
 5 διάβασιν Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν γε Προπον-
 τίδα τε καὶ Ἑλλησποντον εἰργοντες ἐς τὴν διάβασιν) κατέ-
 πλευσαν ἐπὶ Καλλιούπολιν τῆς Χερρονήσου, πόλιν εὐδαί-
 μονα, ὡς ἐνταῦθα τῷ τε Μουσταφᾷ ἐσπλέοντι συγγένοιτο,
 καὶ ἀποδεικνύμενοι αὐτὸν βασιλέα Εὐρώπης τὴν τε Καλλιού-
 10 πολιν σφίσι ἀποδοῦναι πείσαιεν Μουσταφᾶν. ἐνταῦθα μὲν
 οὖν Ἕλληνας ἀπὸ ἀφροσύνης σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ πρά-
 γματα ἔεντο διαφθεροῦντες ὡς τὸ ἐπίπαν, καὶ παρὰ βραχὺ
 δὲ τὴν πόλιν αὐτῶν ὑπὸ Ἀμουράτεω ἀνδραποδισθῆναι. ὡς
 γὰρ δὴ οἱ τοῦ Ἀμουράτεω ἄρχοντες καταλειφθέντες ἐν τῇ B
 15 Εὐρώπῃ ὑπὸ Μεχμέτεω τοῦ πατρὸς ὥστε αὐτῷ πείθεσθαι
 διαδεχομένῳ τὴν βασιλείαν, ἀφίκοντο ἐπὶ Βυζαντίου βασιλέα
 πρεσβευόμενοι ἐς τὰ παρόντα σφίσι μὴ ἀξυμφώνους γενέ-
 σθαι τοὺς Ἕλληνας, καὶ περὶ σφᾶς νεωτερίσαι παρ' αὐτῶν καὶ
 ἐπηγγελμένοι εἶεν τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ. ἦν δὲ Παιαζήτης
 20 τῶν ἀρίστων τοῦ βασιλέως, πρύτανίς τε καὶ στρατηγὸς τῆς
 Εὐρώπης γενόμενος. οὗτος οὖν ἀγγοῦ ἐλάσας τῷ Βυζαντίου
 βασιλεῖ διεπρεσβεύετο ἐπὶ τὰς σπονδὰς παρακαλῶν, ὥστε
 σφίσι αὐτὸν ἐπιτήδειον εἶναι, ἐδίδου ὀμήρους τῶν ἀρίστων C

asservatus. cum autem hi qui Mustapham vocatum ierant, prohibe-
 rentur ventis adversis, qui transitum a Lemno in Hellespontum vio-
 lenter eo tempore auferebant, regemque in Europa constitui oportet-
 ret, triremibus interceptabant Amuratis in Europam traictum, Pro-
 pontidem et Hellespontum intercludentes, ne posset traicere. ipsi
 vero navigaverunt Callipolim, quae est urbs Chersonesi, rerum omni-
 um abundantia affluentem, ut ibi in colloquium cum adveniente Mu-
 stapha venirent. quem ubi imposuerunt regem Europae, petentes ut
 sibi restitueret Callipolim, facile impetrarunt. hic quidem Graeci
 semetipsos resque suas planissime perditum ivere prae nimia impru-
 dentia; urbsque eorum parum absuit quin capta et direpta ab Amu-
 rate fuisset. nam duces Amuratis relicti in Europa ab Mechemete
 patre, ut filio in regnum succedenti obtemperarent, accessere ad By-
 zantium regem, petentes ne in praesentiarum Graeci dissentire velint,
 neve ipse quid contra ea quae promississet regi Mechemeti, novarum
 rerum cupidine moliretur. Paiazites, unus de numero optimatum re-
 gis, declaratus iudex et dux Europae, legatus ibat ad regem Byzan-
 tium, adhortans eum ad foedus faciendum, quo iuberetur auxiliariis
 esse, si quando usus postularet. et quo magis regis animum commo-

- V. 93 *καῖδας δυοκαίδεκα*, χρυσοῦ δὲ μυριάδας εἴκοσι καὶ χώραν πολλήν Καλλιουπόλεως, ὅσην ἂν ἔλονται παρὰ σφίσι. ταῦτα δὲ ἐπισχνεῖτό τε καὶ ἐδίδου, ὥστε αὐτὸν Μουσταφᾶν μὲν εἶναι χαίρειν, μηδετέρους δ' ἐπιβοηθεῖν, ἀλλ' εἶναι αὐτοὺς μαχομένους, ὁπότεροι ἂν περιγέωνται, τὴν βασιλείαν περιέ- 5 πειν. ταῦτα μὲν οὖν διεκηρυκείτο πρὸς τὸν τότε βασιλέα Ἑλλήνων Ἰωάννην, νέον τε ἔτι ὄντα καὶ οὐδὲν μικρὸν ἐπιρουῶντα αὐτῷ ἕς τὴν ἀρχήν. ἐδόκει τε γὰρ αὐτῷ ἄμεινον ἔχειν ἕς σφᾶς αὐτοὺς περιπίπτοντας, καὶ δίχα γενομένης αὐ- D τῷ τῆς ἀρχῆς τὰ πράγματα αὐτῷ ἐν βελτίῳ τε ἔσοιτο τοῦ 10 καθεστηκότος, καὶ ἐπὶ μείζον ἀφίξειτο εὐδαιμονίας, δεομένων ἀμφοῖν, καὶ τῆς γε ἀρχῆς ἐπ' ἀμφοτέρα γινομένης πλέοντι περιγίνεσθαι ἀπ' ἀμφοῖν, ὥστε μηδετέρῳ δὴ ταλαντεύεσθαι. τοῦτο δ' εἶναι, ἐπειδὴν τὴν ἀρχὴν ἄμφω ἐπιδιελόμενοι σφίσι βασιλεύωσιν. ὕστερον μέντοι οὐδὲ τοῦτο ταύτῃ προδιετίθειτο, 15 ἀλλ' ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν δῆλος ἦν τῷ παντὶ γινόμενος ὁ βασιλεὺς οὐτοσί. βασιλεύων δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τὰναντία τούτου φρονῶν, ἡξίου μὴ παραβαίνειν τὰς σπονδὰς, ὡς οὐδενὲ ὅτι παραβαίνοντι τὰς σπονδὰς ἔσοιτ' ἂν ὑγιᾶς ὅτιοῦν ἢ ἐμ- P. 119 πεδον, ὥστε μὴ σφαλλομένῳ ἐπιτρίβεσθαι. καὶ τοῦτ' ἔφασκε 20 λογιζέσθαι δεῖν, ὁπότερῳ γε δεῖο προστίθεσθαι, ἔνθα τὰ τε

9. αὐτοῖς?   21. δέει P

veret, offerebat obsides duodecim nobilium filios. his addebat aureorum myriades viginti, necnon regionem plurimam Callipoli adiacentem, quamcunque eo loci Graeci petissent. haec quidem pollicebatur et dabat, ut Mustapham rex Byzantius missum faceret neutrisque suppetias ferret, sed ipsos potius sineret concurrere infestis armis, eumque quem belli eventus regem declarasset, regno praeesse pateretur. haec praeconis ad voce Ioannem tum Graecorum regem iuvenem, nec quicquam moderati, ut sibi pararet regnum, cogitantem, referebantur. arbitrabatur namque res suas melius habituras, si illi inimicitias inter se gererent hostiles; seque feliceiore rerum successu usurum quam hactenus, si inter se discordias fovissent. etiam hinc magnam sibi pollicebatur felicitatem fore, si ambo sua opera indignissent. praeterea haec cogitatio eius subibat animum, quod si inter se dividerint regnum et id super utroque recubuerit, fore ut facile superare possit utrumque, cum neutri, quantum ad regni magnitudinem spectat, tum sit conferendus. id autem commodissime evenire putabat, si regnum inter se distribuerent et ambo regnarent. post longe aliam tenebat sententiam: totus namque stetit a partibus Mustaphae. pater autem Ioannis, qui regnum administrabat, diversum a filio sentiebat. nam censebat foederum religionem nec temerandam nec violandam esse; et qui id fecisset, nihil boni ei unquam

χρήματα τῆς βασιλείας καὶ νεήλυδες πάρεσι. καὶ τοῦτο μέν-
 τοι ἀναμφιλόγως ἔχον ἐμπεδοῦν ἔφασκε τὴν ἀφρῆσιν, ἦντινα
 ἂν ἔλοιτο. ἐκεῖνα δ' αὐτὸν ἐνδοιασμὸν παρεχόμενα, ὅποι τε καὶ
 ἦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀφίκοιτο, κίνδυνον σφίσι τὸν μέγιστον
 5 παρεχέσθαι. ταῦτα μέντοι τοῖς Ἑλλήσιν ἐπ' ἀμφοτέρω γινο-
 μένοις ταῖς γνώμαις, αἵτε τοῦ νέου βασιλέως τὸ κράτος ἔχον-
 τος τότε τῶν Ἑλλήνων, ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἐτίθεντο, καὶ αἰρού-
 μενοι τὰ πράγματα ἢ ἐξηγεῖτο, ἐπὶ τὴν Μουσταφᾶ ἐτρέποντο B
 τὴν σφίσι ἀποδίδουσαι. ὡς δὲ ταῦτα ἐδέδοκτο, καὶ ἐπλη-
 ρουν τὰς ναῦς. ἀφίκετο οὖν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν Καλλιούπο-
 λιν, καὶ ὡς οὐδὲν παρεγένετο ἀπὸ Αἰήμων ὁ Μουσταφᾶς,
 προαγόμενος πρᾶσσειν τι ἐς τὴν ἀρχὴν τῆς Εὐρώπης καὶ πο-
 λιορκεῖν τὴν Καλλιούπολιν, Ζουναίτην τὸν τῆς Σμύρνης ἄρ-
 15 χοντα, παρόντα δὴ τότε σφίσι αἵτε ἐταῖρον ὄντα τοῦ Μου-
 σταφᾶ, ὡς παρεσομένου δὲ αὐτίκα κἀκείνου, ἐξεπιδεικ-
 νύντες τοῖς Τούρκοις, ἐπολιόρκουν τὴν ἄκραν τῆς Καλλιου-
 πόλεως. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον παρεγένετό τε καὶ αὐτὸς C
 Μουσταφᾶς, καὶ τὰ τε ἄκρα τῆς πόλεως προσεχώρησεν
 20 αὐτῷ, καὶ ἡ Χερρόνησος αὐτίκα ἐδέξατο βασιλέα καὶ εἶ-
 πετο ὅπου ἐξηγεῖτο. τὴν μέντοι Καλλιούπολιν ὁ Ἑλλήνων
 βασιλεὺς ἤξίου ἀποδίδουσαι. ὁ δὲ ἐτοιμος μὲν εἶναι ἀπο-
 δώσειν καὶ μὴ ἀντιτείνειν, τοὺς μέντοι Τούρκους χαλεπῶς τε

10. τε P

eventurum; nec quicquam prohibere quo minus cum errato suo pe-
 reat penitus. verum haec in deliberationem proponenda esse ei qui
 deliberet utri patri sit adhaerendum: ab hac parte locentur opes re-
 gni et peregrinorum militum robur: ab altera, quae modo diximus,
 ponantur. illa quidem dubiam faciunt electionem. haec etiam am-
 biguitatem inferunt, dum cogitaret qua et quomodo regnum sibi
 subiceret, et interim Graecorum res in summum adduceret discrimen.
 in hunc modum ad utramque partem Graecorum animi propendebant.
 vicit tamen sententia, quae iubebat regem iuvenem, qui rerum tum
 potiebatur, sequi quocumque duxisset. proinde adiungebantur Mu-
 staphae, eumque regem pronuntiarunt, hac tamen condicione ut Cal-
 lipolim amissam reciperent. his ita decretis, copiis navalibus imple-
 vere naves, quibus instructus rex venit Callipolim. cum autem non-
 dum eo advenisset Mustaphas e Lemno, volens ipse interim aliquid
 agere quod pertineret ad regnum Europae, Callipolim obsidere sta-
 tuit. aderat et Zunaites Smyrnae princeps, Mustaphae familiaritate
 iunctus. porro dicebant Turcis, qui convenerant, Mustapham brevi
 affuturum. oppugnabant arcem Callipolis; nec multo post dedit se

οἷσιν, καὶ σφίσι μὴ ἐν καλῷ, οὐκ ἔτι καταργασμένης τῆς ἀρχῆς, ἀποβαίνειν τὰ πράγματα. ἐπέσχετο μέντοι, ἐπειδὴν ἐς τὴν ἀρχὴν παραγένηται, τὴν τε πόλιν ἀποδιδόναι, καὶ εἰ τι ἄλλο ἐπιτήθειον αὐτοῖς οἶοιτο ἔσεσθαι, μήτε τοῦ λοιποῦ δ' ἂν στερεῆσαι αὐτούς ποιε. πείσας μὲν οὖν τότε τοὺς Ἑλληνας ἤλαυνεν ἐς τὸ πρόσω τῆς Εὐρώπης, καὶ προσεχώρει τε αὐτῷ σύμπαντα ὡς βασιλεὺς τε ὄντι σφῶν καὶ Παιαζήτεω V. 94 παιδὶ γενομένῳ. ἐπεὶ δὲ Παιαζήτης ἦσθετο ἐπιόντα ἐπὶ Ἀδριανούπολιν (ἐπετρόπευε δὲ τῆς πόλεως καταλειφθεὶς ὑπὸ Μεχμέτεω βασιλέως ἐπὶ τῇ τελευτῇ αὐτοῦ), συνήγειρέ τε τὸ 10 ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, καὶ ὑπήντα τῷ Μουσταφᾷ ἀγγοῦ τῆς Ἀδριανουπόλεως, ὡς διὰ μάχης ἐλευσόμενος καὶ μὴ ἐπιτρέπων, ἦν δύναιτο, ἐπὶ τὰ βασιλεία πορεύεσθαι. ὡς P. 120 μέντοι συνταξάμενος ἐπήει, οἱ Τοῦρκοι οὖν αὐτίκα ἦσαν ἅμα πάντες ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν καὶ προσεκύνουν ὡς βασι- 15 λέα, καὶ αὐτὸς τε Παιαζήτης προσεκύνησε καὶ τὰ πράγματα παρεδίδου τῷ Μουσταφᾷ, χρῆσθαι αὐτοῖς δ' τι ἂν βούλοιο. τοῦτον μὲν οὖν λαβὼν αὐτίκα αὐτοῦ διεχρήσατο, καὶ ἀπε- 20 λαύων τὴν τε πόλιν ἔσχε καὶ ἐπὶ τὰ βασιλεία παρεγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα συστραφεῖς ἔειτο ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ὥστε καὶ 20 τὴν τῆς Ἀσίας βασιλείαν ἑαυτῷ προσκτησόμενος. διαβὰς δ'

advenienti Mustaphae Chersonesus; et illico eum regem consalutavit, et quocumque duxisset, promptissime sequebantur. Callipolim sibi tradi postulabat Graecorum rex. Mustaphas paratus erat eam dare nec abnuere. Turci rem istam iniquis patiebantur animis, cum parum honestum sibi fore arbitrarentur, regno nondum satis firmato, urbem talem Graecis donare. praeterea in dubio adhuc esse, cum regnum nondum satis sit munitum, quoniam res erupturae sicut. pollicebatur itaque Graecis rex, cum in regnum venisset, se ipsis traditurum Callipolim: praeterea si aliquid aliud, quod sibi utile fore putarent, postulaverint, eos porro haud repulsam passuros. Graecis in hunc modum persuasis recta in Europam contendit. quem advenientem omnes ut regem et Paiazitis filium excipiebant, eiusque imperio se submittebant. cum Paiazites compertum haberet Mustapham Adrianopolim pergere (urbem enim istam regebat iussu Mechmetis, qui moriens id ei mandarat) exercitu ex Europa congregato obviam processit Mustaphae quam proximo Adrianopolim, quasi pugnaturus, nec permissurus, si tantae vires fuissent, eum in regni sedem procedere. cum Mustaphas agmine composito accederet, Turci confestim omnes ad Mustapham transitionem faciunt, eumque ut regem adorant. praeterea Paiazites provolutus ad genua Mustaphae eum ut regem adoravit, resque eidem tradidit, ut pro suo arbitrio ageret. hunc continuo necari iussit; ducensque ex-

ἐς τὴν Ἀσίαν, ἔχων τὸ τε Εὐρώπης στρατεύμα καὶ ἀζάπιδας
 τοὺς Τούρκων πεζοὺς οὕτω καλουμένους, καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν
 διεπόρθμευσεν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ζουναΐτην Σμύρνης
 ἄρχοντα, ἐπὶ Ἀμουράτην ἤλαυνε τὸν Μεχμέτεω. τὸν μέντοι Β
 5 βασιλέα Ἑλλήνων πέμπων πρέσβεις ἡξίου μηδὲν ἐς τὴν ξενίαν
 αὐτοῦ νεωτερίζειν, ὡς τὴν Καλλιούπολιν αὐτίκα ἀποδώσον-
 τος, ἐπειδὴν τὴν Ἀσίαν αὐτῷ ὑπάγεται, καταστρεψάμενος
 τὸν ἀδελφιδοῦν. παρήσαν δὲ καὶ Ἀμουράτεω παρὰ βασιλέα
 Βυζαντίου ἀφικόμενοι, χρηματίζοντες καὶ οὗτοι ἐπὶ σφίσι
 10 γενέσθαι βασιλέα, καὶ ὑπισχνούμενοι δώσειν ὃ τι ἂν βού-
 λοντο. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνας ἀνεβάλλοντο μὲν ἐπὶ χρόνον τὰς
 πρεσβείας, τέλος δὲ τὴν μὲν Ἀμουράτεω ἀπεπέμψαντο πρε-
 σβείαν, τὰ δὲ Μουσταφᾶ ἐλόμενοι πράγματα προσιέντό τε καὶ
 ἐπέσχον, ὥστε αὐτοῖς σπένδεσθαι κατὰ πᾶν δεδογμένον αὐ-
 15 τοῖς. ἡ μὲν οὖν Ἀμουράτεω πρεσβεία ἀφικομένη παρὰ τὸν
 στρατὸν τοῦ Ἀμουράτεω διεφήμισεν ὡς τοὺς Ἕλληνας σφίσι C
 προσκτῆσαινο συμμαχοῦς. ἐτύγχανον δ' ἐν Λοπαδίῳ τῇ λί-
 μνῃ ἐστρατοπεδευμένοι, καὶ τὴν τε χώραν διέλυσαν τοῦ Μι-
 χαλκίου αὐτοῦ, ἧ ἐς τὴν θάλασσαν ἐξιοῦσα ἡ λίμνη διὰ στε-
 20 νοῦ ἐπὶ πολὺ προϊοῦσα ἐκδιδοῖ, γέφυρα δὲ ἐστὶ. Μουστα-
 φᾶς δὲ καὶ αὐτὸς ἐλύσας ἀγχοῦ ἐστρατοπεδεύετο παρὰ τὸ
 χεῖλος τοῦ ποταμοῦ τῆς λίμνης. ἐνταῦθα ὡς ἀφίκοντο οἱ πρέ-

5. πέμπειν P

exercitus Adrianopolim eam urbem cepit, et in regni sedem progressus
 est. his peractis conversus proficiscabatur contra Asiam, volens et
 Asiae regnum subigere. traiecit autem in Asiam cum Europae exer-
 citu et Turcorum peditibus, quos azapidas vocant. adhibuit et Smyr-
 nae principem Zunaitem. his copiis in Asiam transportatis, aggressus
 est Amuratem Mechmetis filium. legatos misit ad regem Graeco-
 rum, qui orarent ne quid, quia peregre abesset, innovarent: se, ubi
 primum Asiam subegerit et Amuratem devicerit, ipsis redditurum Cal-
 lipolim. adveniebant quoque ad regem Byzantium legati ab Amu-
 rate, dicentes, si arma Amuratis sequantur, fore ut quicquid peterent
 ab Amurate consequerentur. Graeci legationes differebant aliquandiu:
 postremo Amuratis legatos dimiserunt. Graeci autem secuti sunt par-
 tes Mustaphae: cui persuaserunt ut secum foedus faceret condicioni-
 bus quas ipsi praescripsissent. legati Amuratis cum rediissent in
 castra, rumorem sparserunt se Graecos sibi auxiliares parasse. eo
 tempore castrametati sunt prope Lopadium lacum, et regionem Mi-
 chalicii eo loci evastaverunt, ubi lacus multis ambagibus per angu-
 stias in mare effunditur et pons est. Mustaphas igitur accedens ca-
 stra locavit iuxta fluvii ostium, qui ex lacu promanat. eo cum ad-
 venissent Amuratis legati, commodum sane vulgarentur rumorem, quasi

Chalcocondylas.

15

σβεις Ἀμουράτου, τύχη τινὶ ἀγαθῇ χρῆσάμενοι διαφρήμιζον ὡς συμμαχομένους σφίσι τοὺς Ἕλληνας ἔχοντες ἤμοιεν, καὶ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ ἐφώνουν ἐπαπειλοῦντες ὡς ἀπειλημμένῳ ἐν τῇ Ἀσίᾳ. ἐνταῦθα φήμης παρὰ τὸ στρα-
 D τόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ γενομένης, ὡς σφίσιν οὐ παρήσαν οἱ β πρόσβεις, καὶ δεδιότες μὴ οἱ Ἕλληνες τὸν Ἑλλησποντον κατα-
 σχόντες τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιτρέπωσι διαβαίνειν καὶ αὐτοῦ ταύ-
 τη ἀπόλαιτρο, λόγον τε σφίσιν ἐδίδοσαν, καὶ νυκτὸς ἐπιγενο-
 μένης αὐτὸς ὁ Ζουναΐτης ὁ τῆς Σμύρνης ἡγεμὼν ἀπέδρα ἐπὶ
 τὴν πατρίαν ἀρχὴν, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀρχόντων ἀπέδρα-
 10 σκον οὐδ' ὄπωσον ἐπισχόντες, τύχη τοῦ Μουσταφᾶ οὐκέτι
 ἀγαθῇ πιστεύοντες. ὡς δὲ Μουσταφᾶς διδὼν τὰ στρατεύ-
 ματα αὐτῷ ἀποδιδράσκοντα, περὶ αὐτῷ δεδιὼς ἀπέδρα καὶ
 αὐτὸς ἐπὶ θάλασσαν. Ἕλληνες μέντοι, ὡς ἐλόμενοι Μουστα-
 φᾶν σφίσι σύμμαχον εἶναι, ἐπλήρωσαν τὰς ναῦς καὶ ἐπέπλευσεν
 P. 121 ἐπὶ Ἑλλησποντον. βασιλεὺς δὲ αὐτὸς Βυζαντίου ἐν Προικο-
 νήσῳ γενόμενος ἐσχόλαζε τε περὶ γυναικὸς ἔρωτα, ἧς ἔρων
 ἐτύγχανε (. . γὰρ ἱερέως θυγάτηρ), καὶ οὐκ ἐν δέοντι παρε-
 γένητο ὥστε διακωλύσαι Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην ἀφικέ-
 V. 95 σθαι. Ἀμουράτης μὲν δὴ, ὡς τάχιστα ἡμέρα ἐγγένοι, καὶ 20
 κατεῖδε τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων κενόν, καὶ ὑπὸ τὴν
 οἰχομένην νύκτα ἀποδραῖν τῆ, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας χεῖρας
 ὀρέγοντας, ὅτι ὑπὸ τῶν σφετέρων προδεδόμενοι εἰς ἰππέων,

6. δεδοίστες P, more suo. 13. δεδοίως P

sua legatione effecissent ut Graeci sibi auxilio venirent. minitantes igitur vociferabantur contra Mustaphae exercitum, quasi periturus sit in Asia interclusus. haec fama cum volaret in castris Mustaphae, necdum legati praesto essent quos ipse miserat, veriti ne Graeci occupantes Hellespontum, nec transitum in Europam darent, et milites Mustaphae in Asia interciderent, inter se collocuti sunt varia. postea, ea nocte quae insecuta est, Zunaites Smyrnae princeps Mustapha relicto ad paternum profugit principatum. aufugerunt et reliqui duces, parum fidentes Mustaphae fortunae. ut animadvertit Mustaphas suos exercitus dilabi, sibi quoque tandem timens fuga praepropera ad mare se proripuit. Graeci qui elegerant Mustapham eumque sibi socium paraverant, navibus imposuere milites, et navigarunt in Hellespontum. rex autem Byzantii cum foret in Periponneso, amori impotuno mulieris, quam amabat, operam dabat. haec autem sacerdotis cuiusdam filia erat. nec sane admodum opportune ibi vivebat: transitu enim in Europam Amurates arcendus erat. Amurates, ut primum dies illuxit, castra hostium vacua et deserta deprehendit. azapides autem manus supplices tendebant, rogantes ne in se a suis

τόν τε ῥοῦν τῆς λίμνης ἔξευξε, καὶ διέβη ὡς εἶχε τάχους, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας διεχρήσατο ἅπαντας αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐδίωκε κατὰ πόλεις τὸν Μουσταφᾶν. Μουσταφᾶς μὲν οὖν ἔφθη διαβὰς ἐς Καλλιούπολιν, Ἀμουράτης δὲ ἐντυχὼν Β 5 νῆι μεγίστῃ τῶν Ἰανυῖων αὐτοῦ ταύτῃ ὀρμιζομένη, συντίθεται τῷ νεῷς δεσπότῃ διαπορθμεῦσαι αὐτόν τε ἅμα καὶ τοὺς νεηλῦδας καὶ τοὺς τῶν θυρῶν αὐτοῦ καὶ ἅπαν τὸ στρατεύμα ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐτέλεσεν αὐτῷ ἀργύριον ἰκανόν, ὅσον δὴ ἤτησατο. καὶ διεπόρθμευσεν αὐτῷ τε ἅμα καὶ τῷ στρα- 10 τῷ ἅπαντι. ὁ μὲν οὖν Μουσταφᾶς ὡς ἐπύθετο διαβεβηκότα Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἣ ὅποι σῴζοιτο ἀνεώρα ἐπισφαλὲς ἂν ἦδη ἅπανταχῆ, ἄτε Ἀμουράτῳ καταλαβόντος αὐτόν, ἐσώζετο ἐπὶ τὸ ὄρος Τουγάνου οὕτω καλούμενον. ὁ C δὲ ὡς ἐδίωκε, καὶ ἐπισχῶν, πάντα ζητῶν οὐκ ἀνίει, σαγηνεύ- 15 σας τε τὸν χῶρον αὐτοῦ ἣ ἐδόκει καὶ ἦδη ὑποψίαν παρεῖχεν ἐπταυθὶ κρύπτεσθαι, εἶδεν αὐτὸν ὑπὸ θάμνῃ τινὶ κεκρυμμένον, καὶ ζωορήσας ἀγχόνῃ τε τὸν λαιμὸν αὐτοῦ ἐχρήσατο. 1423 ἐτελευτήσας δὲ Μουσταφᾶς βασιλεύσας ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἔτη τρία. Ἀμουράτης δὲ ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἀμφοῖν ταῖν ἠπει- 20 ροιν, ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη.

Ὁὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐστρατεύετο ἐπὶ Βυζάντιον καὶ

12. δν?

equitibus foede desertos et proditos saevire statueret. ponte igitur Amurates lacum eum iungens, quam celerrime ad hostium castra transiit, et azapides omnes occidit. hinc persequi statuit Mustapham omnes urbes, quascunque adiisset. Mustaphas autem praeverterat Amuratem transfretando Callipolim. Amurates vero nactus navim Ianuensium maximam, quae forte appulerat, paciscitur cum gubernatore ut se cum peregrinis et ianuae militibus necnon cum reliquis copiis in Europam traduceret. mercedem gubernatori solvit maximam, pecuniam quantam petiisset, impigre numerando. et in hunc modum cum copiis suis universis in Europam transvectus est. Mustaphas ubi comperit Amuratis in Europam transitum, iamque minus minusque tutus foret ubique fratre imminente, circumspiciens locum ubi exitium evitaret, fuga se contulit in montem quem incolae Toganum nominant. eo secutus est Amurates, nec desinebat omnia indagare ut potiretur Mustapha. cum autem quasi verriculo lustrasset et indagine circumdedisset locum in quo eum se occultare suspicabatur, sub arbusto latitantem offendit. cuius, ubi vivus in manus venerat, guttur laqueo fregit. interfectus est itaque Mustaphas, cum regnasset in Europa annis tribus. Amurates ubi utramque continentem in potestatem redegit, rex creatus est.

Nec multo post expeditionem sumpsit adversus Byzantium et

ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. προέπεμψε δὲ Μιχάλογλην, πρυτανία τε ἄμα καὶ στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης. καὶ λαβῶν οὗτος τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα ἅπαν, ἐπέδραμέ τε τὴν Βυζαντίου χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατοπεδεύετο, καὶ αὐτίκα ἐπὶ λαυεν Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω, τοὺς τε νεήλυδας ἔχων καὶ τὴν θύραν ἄμα, ὅσοι βασιλεῖ ἔπονται ὅποι ἂν στρατεύηται. καὶ τὰ Ἀσίας στρατεύματα ἔχων παρεγένετο, καὶ ἐστρατοπεδεύετο ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Αἱ μὲν οὖν θύραι ὧδέ πη ἔχουσαι. πεζοὶ πάρεισι τῷ βασιλεῖ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους καὶ ἐνίοτε ἀμφὶ τοὺς μυρρίους· ἀπὸ γὰρ τούτων φρουρὰν τε φαίνει ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι, καὶ αὖθις ἑτέραν ἐς τὴν χώραν ἐκείνων καθίστησι.

P. 122 παρεγένοντο δ' αὐτῷ τῆδε. παῖδας λαβῶν αἰχμαλώτους ὄσους ἂν τύχη ἀνδραποδισάμενος, κατατίθεται ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ τοῖς Τούρκοις, ὥστε τὴν φωνὴν ἔμαθεῖν ἕνα ἕκαστον. καὶ ἐπὶ δύο ἢ καὶ τρία εἴη διαγενόμενοι τὴν τε γλώσσαν ἐκμανθάνουσι, καὶ συνιέντες τῆς φωνῆς ὅσα ἂν θυνηθῶσιν, αὖθις συλλέγει ἀπ' ὧν κατέθετο ἐς δισχιλίους καὶ πλείους τούτων. ἄγει δ' αὐτοὺς ζύμπαντας ἐς τὴν Καλλιούπολιν, καὶ καθίστησιν αὐτοὺς ἐς τὰ πλοῖα, ναυτίζεσθαί τε καὶ διαπορθμεύειν ἐς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης τοὺς βουλομένους διαβαίνειν. ὀβολὸν δ' ἔχει ἕκαστος ἐνταῦθα, καὶ χιτῶνα τοῦ

4. ἀπὸ λαυεν P

Graecos. praemisit ducem Michaloglen, qui iudicis et ducis partes in Europa gerebat. hic assumptis Europae exercitibus incursionem fecit in Byzantii regionem, et postea ibi castrametatus est. hunc illico secutus est Amurates Mechmetis filius, ducens secum peregrinos et ianuae milites, necnon reliquos omnes qui belli tempore regem comitari assolent. adduxit secum et Asianum exercitum, castraque posuit, quae ab una parte maris initium sumentia excurrerant usque in alteram partem maris.

Ianuae autem sic se habent. peditum adsunt apud regem semper sex milia, interdum decem milia. ex his praesidiarios milites eligit, quos archibus defensandis imponit, et in eorum locum subrogat alios. ad hunc autem modum ianuae milites ad regem conveniunt. pueros quoscunque potest acquirere, ubicunque terrarum captivos abductos, Turcis in Asia in disciplinam tradit, ut Turcicam linguam addiscant; penes quos si manserint duobus aut tribus annis, linguam apprehendunt Turcicam. ubi linguam didicerunt quantum satis est, ex eorum numero quos in disciplinam dedit, bis mille aut ter mille eligit, quos Callipolim perducit navibusque praeficit, ut artem nauticam discant, transvehentes homines qui in Asiam ex Eu-

ἐνιαυτοῦ. μετ' οὗ πολὺν δὲ χρόνον μεταπέμπονται ἐς τὰς Β
 Θύρας αὐτοῦ, παρέχων τε μισθόν, ὅσος ἂν ἱκανὸς εἴη ἐς τὸ
 ἀποζῆν αὐτούς, ἐνίοις· ἄλλοις δὲ πλείω παρέχεται. καὶ ἐς
 δεκαδάρχας τε καὶ πεντηκοντάρχας καὶ ἐνωμοτίας καὶ λόχους
 5 τεταγμένοι τε καὶ διακεκριμένοι στρατεύονται κατὰ τὰ συσ-
 σιτία τε καὶ τῷ δις μηνὸς εἶναι σὺν τῷ δεκαδάρχῃ ἐς τὴν V. 96
 σκηνήν. σκηνοῦσι δὲ οὗτοι ἀμφὶ τὸν βασιλέα, ἐς τὸν ἑαυτοῦ
 χῶρον ἕκαστος ἐχόμενος τοῦ ἐτέρου. ἐντὸς μέντοι τούτων
 οὐδενὶ ἔξῃστι σκηνοῦν, πλην τῶν τοῦ βασιλέως παίδων καὶ
 10 τῶν θησαυρῶν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ κοιτῶνος. σκηνή δὲ
 ἐρυθρὰ αὐτῷ. ὅτε μὲν δύο, ὅτε δὲ καὶ τρεῖς ἴδρυνται αὐτῷ
 τῷ βασιλεῖ, ἀπὸ πῖλου ἐρυθροῦ χρυσόπαστοι, καὶ σκηναὶ ἑτε-
 ραὶ ἀμφὶ τὰς πεντεκαίδεκα, πῦσαι ἐντὸς τῶν νεηλύδων. ἐκ- C
 τὸς δὲ σκηνοῦσιν οἱ λοιποὶ τῶν θυρῶν ἄνδρες, οἷτε ἀμουρα-
 15 χόριοι καὶ οἰνοχόοι οἱ λεγόμενοι παρ' αὐτῶν σαραπτάριοι, καὶ
 σημαιοφόροι οἱ λεγόμενοι ἐμουραλάμιοι, καὶ οἱ τῶν θυρῶν
 πρυτανεῖς, βιξόριδες οὕτω καλούμενοι, τοῦ βασιλέως ἀγγε-
 λιαφόροι. οὗτοι μὲν οὖν μεγάλοι τε ὄντες, καὶ ὡς πλείους
 ἐπαγόμενοι θεράποντας, πληθὺν παρέχονται ἄπλετον. μετὰ
 20 δὲ συλκιδάριδες ἔνεισι τῶν βασιλέως θυρῶν ἀμφὶ τῶν τρια-
 κοσίων, οἱ ἱππεῖς ὄντες ἀπὸ τῶν νεηλύδων ἐπὶ ταύτην παρα-
 γίνονται τὴν χῶραν. μετὰ δὲ τούτους καρίπιδες οἱ ἐηλνδες

12. πῖλου Hammer I p. 493 et 661, πηλοῦ P

19. παρέχον-
 τας P

ropa iter instituunt. quotannis singuli tunicam et gladium instar
 verum accipiunt. haud multo tempore post citantur in regis ianuas,
 quibus rex suppeditat mercedem sufficientem, ut hinc vivere possint;
 aliisque ampliore tribuit mercedem. qui sub decurionibus et quin-
 quagenariis constituti, et in cohortes cuneosque discreti, stipendia
 faciunt, manentque mensibus duobus in tentorio decurionis. hi ten-
 toria sua figunt, ut se mutuo contingant quam proximam apud regem.
 intra hos nulli tendere tentorium licet, praeterquam filiis regis. inter
 hos sunt thesauri regii cubiculumque regium. tentorium rubrum,
 quandoque duo et aliquando tria, regi ponuntur, quae fiunt ex argilla
 rubea, et inaurantur. sunt et alia tentoria regis intra peregrinos,
 numero ferme quindecim. extra tendunt reliqui ianuae milites, Amu-
 rachorii et pocillatores, quos Saraptarios vocant; signiferi, quos Emu-
 ralamios nominant; ianuarum iudices, quos Bixorides appellant, et
 regis tabellarii. hi omnes cum numero sint plurimi, numerus tamen
 eorum augetur, cum accedunt ministri et famuli, quos habent com-
 plures. illos quos modo diximus, ordine sequuntur in ianuis regis Syli-
 torides circiter trecenti, qui sunt equites ex peregrinis in istum or-

καλούμενοι, ἀπό τε Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου καὶ δὴ καὶ Λιβύης
 D αὐτῶ ἐς τὰς Θύρας παραγενόμενοι, καὶ ἀρετῆς ἀντιποιούμε-
 νοι ἔναυτι βασιλέως, μεμισθωμένοι αὐτῶ ὁ μὲν πλείονος ὁ δὲ
 ἐλάττονος. τούτων δὲ ἔχονται ἀλοφατζίδες οἱ μισθωτοὶ κα-
 λούμενοι, ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους. τούτων δὲ αὐθις ἔχονται 5
 οἱ σπαχίδες καλούμενοι, ἀμφὶ τοὺς διακοσίους. οὗτοι δ' εἰσὶν
 οἱ τῶν ἀρχόντων παῖδες, ὧν τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος ἐκ-
 βαλῶν ἐς ταύτην αὐτοὺς καθίστησι τὴν χώραν, τοὺς δὲ ἐπι-
 λεξάμενος ἐναυθὰ ἔχει ὡς ἀνδρῶν παιδᾶς ἀγαθῶν γενο-
 μένους.

10

Καὶ αἱ μὲν Θύραι, ὡς ξυνέλοντι μοι φάναι, οὕτω τε-
 τάχεται· δύο δὲ ὑπὸ βασιλέως ἐς ζύμπασαν αὐτῶ τὴν ἀρ-
 P.123 χὴν καθίστανται στρατηγοί, ὁ μὲν τῆς Ἐδρώπης ὁ δὲ τῆς
 Ἀσίας. καὶ τούτων ἑκατέρῳ ἐπονται τάτε στρατεύματα καὶ
 οἱ ἄρχοντες, ὅποι ἂν ἐξηγῶνται, ἐπειδὴν ἐπαγγελίῃ αὐτοῖς ὁ 15
 βασιλεύς. ἐπονται δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ὑπαρχοὶ παρ' αὐτοῖς ση-
 μαιοφόροι καλούμενοι· ἐπειδὴν γὰρ ἐς τὴν ἀρχὴν ταύτην
 ὑπὸ βασιλέως καθίστηται, σημαίᾳ τε δωρεῖται αὐτὸν ὁ βασι-
 λεύς ὡς στρατηγῶ γενομένῳ καὶ πολλῶν ἄρχοντι πόλεων.
 τούτῳ δ' αὐτῶ ὑπάρχει ἐπονται οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντες 20
 ὅποι στρατεύηται. χωροῦσι δὲ ἅπαντες κατὰ ταῦτα ἐπόμενοι
 τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἄρχουσί τε καὶ στρατηγοῖς, ἐπειδὴν ἐς
 B τὸ βασιλέως παραγένωνται στρατόπεδον. αὕτη σχεδὸν ἡ τῶν

20. αὐτῶ P

dinem allecti. hos attingunt Caripedes peregrini, isto nomine notati, quod ab Asia Aegypto et Africa in ianuas veniant; et exercent for- titudinem mirabilem mercede a rege conducuntur, alius quidem ma- iore, alius vero minore. his ordine proximi sunt Alophatzides, qui mercenarii dicuntur, qui numero sunt octingenti. ab his tendunt Spachides, quorum cohors ducentos complectitur. hi sunt ducum et principum filii, quos de suo cubiculo rex efficiens in istum militiae ordinem mittit, et alios in electorum locum substituit.

In hoc grege eos retinet qui virorum honorum et illustrium filii censentur. hic est, ut paucis dicam, ianuarum ordo. universae suae monarchiae rex duos praeponit imperatores: unus Europae, quem Bassam Romani appellant, alter Asiae (Bassa Anatoliae sive Natoliae dictus) imperator nuncupatur. hos sequuntur copiae universae et duces reliqui, quocumque molem avertunt, iussu regis. comites se iis iungunt et praesides, quos signiferos nominant: ubi enim in istum ordinem fuerint allecti a rege, donantur signis, ut qui duces et praesides sint multarum urbium. hunc praesidem comitantur urbium principes et magistratus, quocumque cum exercitu proficiscitur, cum

στρατευμάτων ἀντὶ διατάξις. οἱ μέντοι ἰπποδρόμοι τάσσονται καὶ οὗτοι ἐς τοὺς σφῶν αὐτῶν ὑπάρχουσ. οἱ δὲ ἀζάπιδες ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντι ἐπόμενοι, ἐς ταὐτὸ γιγνόμενῳ στρατεύονται.

5 Ἄμουράτης μὲν οὖν ὡς ἐπέλασε, καὶ ἐπολιόρκει Βυζάντιον ἀπὸ Θαλάττης εἰς Θάλατταν, τηλεβόλοις τε ἔτυπτε τὸ τεῖχος καὶ ἐπειρᾶτο, οὐ μέντοι κατέβαλέ γε. εἶλκον δὲ οἱ λίθοι τῶν τηλεβόλων σταθμὸν τρία ἡμιτάλαντα. ὥστε ἀντείχε τὸ τεῖχος ὀχυρὸν τε ὃν πρὸς τε τούτους τοὺς τηλεβόλους, καὶ
 10 οὐδαμῆ ὑπέικον. δοκεῖ μὲν οὖν ὁ τηλεβόλος οὐ πᾶν παλαιὸς εἶναι, ὥστε συνιέναι ἡμᾶς ἐπὶ νοῦν ἐληλυθέναι τοῖς παλαιοῖς τὸ τοιοῦτον. ὅθεν μέντοι ἀρχὴν ἐγένετο, καὶ τίνες ἀνθρώπων ἐς τὴν τοῦ τηλεβόλου ἀφίκοντο πείραν, οὐκ ἔχω διαση- C
 μῆναι ἀσφαλῶς· οἴονται μέντοι ἀπὸ Γερμανῶν γενέσθαι τε
 15 τούτους, καὶ τούτοις ἐπὶ νοῦν ἀφίχθαι ταύτην τὴν μηχανήν. ἀλλ' οἱ μὲν τηλεβολίσκοι ἀπὸ Γερμανῶν καὶ ἐς τὴν ἄλλην κατὰ βραχὺ ἀφίκοντο οἰκουμένην· οἱ δὲ τηλεβόλοι οὐκ ἂν εἰδείην σαφῶς ἰσχυρίζεσθαι ὅθεν ἐγένοντο τὴν ἀρχήν. τὴν V. 97
 δὲ ἰσχύν τε καὶ φορὰν τὴν ἀμήχανον, ἧ ἐπιφερόμενος ὁ λίθος,
 20 ὅποι ἀν γένοιτο, μεγίστην τοῖς σώμασιν ἐπιφέρεται βλάβην, ἧ τε κόνις παρέχεται τῷ παντί, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐνήνεκται. τῆς δὲ κόνεως τὸ νίτρον ἔχει τὴν δύναμιν, ἀνθρακί τε καὶ θείῳ ἐπιμιγνυμένη. οὕτω δὲ ὡς ἄμεινον ἔχει τὰ τῆς οἴκου- D

universi sequantur suos magistratus et duces. ubi ventum fuerit in castra regis, hic ferme ordo servatur. equites secernuntur in suos tribunos. Azapides sub uno duce collecti stipendia faciunt.

Amurates cum venisset Byzantium urbemque eam obsedisset, moenia tormentis quatiebat. tentabat quidem murum sternere, at coepta parum succedebant. globi, quos bombardae torquebant, ponderis erant maximi. murus autem cum foret firmus et admodum munitus, tormentis nihil cessit. bombardam ego arbitror non esse inventum antiquum, ut quis credat a veteribus esse repertam. unde autem originem sumpserint, aut qui mortales primi bombardas in usu habuerint, haud certo tradere possum. quidam Germanos putant bombardis esse usos, iisdemque bombardarum inventum acceptum ferunt. reliqui autem bombardarii ex Germania progressi in universum paulatim pervenere orbem. unde autem originem ceperint bombardae, certo assignare non possum. impetus vero bombardarum et mirabilis vis cognoscitur inde, quod corporibus, vel iis quae resistendi vim habent, damnatum infert maximum. pulvis autem impetum illum violentum, quo fertur, ministrat. nitrum enim, ex quo pulvis

- V. 93 παῖδας δυοκαίδεκα , χρυσοῦ δὲ μυριάδας εἴκοσι καὶ χώραν πολλήν Καλλιουπόλεως, ὅσην ἂν ἔλονται παρὰ σφίσι. ταῦτα δὲ ἐπισχνεῖτό τε καὶ ἐδίδου, ὥστε αὐτὸν Μουσταφᾶν μὲν ἔαν χαιρεῖν, μηδετέροις δ' ἐπιβοηθεῖν, ἀλλ' ἔαν αὐτοὺς μαχομένους, ὁποῖοι ἂν περιγέγονται, τὴν βασιλείαν περιέ-5 πειν. ταῦτα μὲν οὖν διεκηρυκτέτο πρὸς τὸν τότε βασιλέα Ἑλλήνων Ἰωάννην, νέον τε ἔτι ὄντα καὶ οὐδὲν μικρὸν ἐπινοοῦντα αὐτῷ ἕς τὴν ἀρχὴν· ἐδόκει τε γὰρ αὐτῷ ἄμεινον ἔχειν ἕς σφᾶς αὐτοὺς περιπίπτοντας, καὶ δίχα γενομένης αὐ-
 D τῷ τῆς ἀρχῆς τὰ πράγματα αὐτῷ ἐν βελτίῳ τε ἔσοιτο τοῦ 10 καθεστῆκότος, καὶ ἐπὶ μείζον ἀφίξειτο εὐδαιμονίας, δεομένων ἄμφοῖν, καὶ τῆς γε ἀρχῆς ἐπ' ἄμφοτέρα γινομένης πλέοντι περιγίνεσθαι ἀπ' ἄμφοῖν, ὥστε μηδετέρῳ δὴ ταλαντεύεσθαι. τοῦτο δ' εἶναι, ἐπειδὴν τὴν ἀρχὴν ἄμφοω ἐπιδιελόμενοι σφίσι βασιλεύουσιν. ὕστερον μέντοι οὐδὲ τοῦτο ταύτῃ προδιτίθεται, 15 ἀλλ' ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν δῆλος ἦν τῷ παντὶ γινόμενος ὁ βασιλεὺς οὗτος. βασιλεύων δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τὰναντία τούτου φρονῶν, ἠξίου μὴ παραβαίνειν τὰς σπονδὰς, ὡς οὐδεὶς ὅτι παραβαίνοντι τὰς σπονδὰς ἔσοιτ' ἂν ὑγιᾶς ὅτιοῦν ἢ ἔμ-
 P. 119 πιδον, ὥστε μὴ σφαλλομένη ἐπιτρέβεσθαι. καὶ τοῦτ' ἔφασκε 20 λογιζέσθαι δεῖν, ὁποτέρῳ γε δέοι προστίθεσθαι, ἐνθα τὰ τε

9. αὐτοῖς?

21. δέει P

veret, offerebat obsides duodecim nobilium filios. his addebat aureorum myriades viginti, necnon regionem plurimam Callipoli adiacentem, quamcumque eo loci Graeci petiissent. haec quidem pollicebatur et dabat, ut Mustapham rex Byzantius missum faceret neutrisque suppetias ferret, sed ipsos potius sineret concurrere infestis armis, eumque quem belli eventus regem declarasset, regno praeesse pateretur. haec praeconis ad voce Ioannem tum Graecorum regem iuvenem, nec quicquam moderati, ut sibi pararet regnum, cogitantem, referebantur. arbitrabatur namque res suas melius habituras, si illi inimicitias inter se gererent hostiles; seque feliciore rerum successu usurum quam hactenus, si inter se discordias fovissent. etiam hinc magnam sibi pollicebatur felicitatem fore, si ambo sua opera indignissent. praeterea haec cogitatio eius subibat animum, quod si inter se dividerint regnum et id super utroque recubuerit, fore ut facile superare possit utrumque, cum neutri, quantum ad regni magnitudinem spectat, tum sit conferendus. id autem commodissime evenire putabat, si reguum inter se distribuerent et ambo regnarent. post longe aliam tenebat sententiam: totus namque stetit a partibus Mustaphae. pater autem Ioannis, qui regnum administrabat, diversum a filio sentiebat. nam censebat foederum religionem nec temerandam nec violandam esse; et qui id fecisset, nihil boni ei unquam

χρήματα τῆς βασιλείας καὶ νεήλυδες πάρισι. καὶ τοῦτο μέν-
 ται ἀναμφιλόγως ἔχον ἐμπεδοῦν ἔφρασκε τὴν ἀφρῆσιν, ἣντινα
 ἂν ἔλοιτο. ἐκεῖνα δ' αὖ ἐνδοιασμὸν παρεχόμενα, ὅποι τε καὶ
 ἦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀφίκοιτο, κίνδυνον σφίσι τὸν μέγιστον
 5 παρέχουσαι. ταῦτα μέντοι τοῖς Ἑλλησιν ἐπ' ἀμφοτέρα γινο-
 μένοις ταῖς γνώμαις, ἄτε τοῦ νέου βασιλέως τὸ κράτος ἔχον-
 τος τότε τῶν Ἑλλήνων, ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἐτίθεντο, καὶ αἰρού-
 μενοι τὰ πράγματα ἢ ἐξηγεῖτο, ἐπὶ τὴν Μουσταφᾶ ἐτρέποντο Β
 τύχην, ὥστε καθιστάναι αὐτὸν βασιλέα καὶ τὴν Καλλιούπο-
 10 λιν σφίσι ἀποδίδουσαι. ὥς δὲ ταῦτα ἐδέδοκτο, καὶ ἐπλή-
 ρουν τὰς ναῦς. ἀφίκετο οὖν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν Καλλιούπο-
 λιν, καὶ ὥς οὐδὲν παρεγένετο ἀπὸ Λήμνου ὁ Μουσταφᾶς,
 προαγόμενος πράσσειν τι ἐς τὴν ἀρχὴν τῆς Εὐρώπης καὶ πο-
 λιορκεῖν τὴν Καλλιούπολιν, Ζουναίτην τὸν τῆς Σμύρνης ἄρ-
 15 χοντα, παρόντα δὴ τότε σφίσι ἄτε ἐταῖρον ὄντα τοῦ Μου-
 σταφᾶ, ὥς παρεασμένου δὲ αὐτίκα κἀκείνου, ἐξεπιδεικ-
 νῶντες τοῖς Τούρκοις, ἐπολιόρκουν τὴν ἄκραν τῆς Καλλιου-
 πόλεως. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον παρεγένετό τε καὶ αὐτὸς C
 Μουσταφᾶς, καὶ τὰ τε ἄκρα τῆς πόλεως προσεχώρησεν
 20 αὐτῷ, καὶ ἡ Χερρόνησος αὐτίκα ἐδέξατο βασιλέα καὶ εἶ-
 πετο ὅπου ἐξηγεῖτο. τὴν μέντοι Καλλιούπολιν ὁ Ἑλλήνων
 βασιλεὺς ἤξιον ἀποδίδουσαι. ὁ δὲ ἔτοιμος μὲν εἶναι ἀπο-
 δώσειν καὶ μὴ ἀντιτείνειν, τοὺς μέντοι Τούρκους χαλεπῶς τε

10. τε P

eventurum; nec quicquam prohibere quo minus cum errato suo pe-
 reat penitus. verum haec in deliberationem proponenda esse ei qui
 deliberet utri patri sit adhaerendum: ab hac parte locentur opes re-
 gni et peregrinorum militum robur: ab altera, quae modo diximus,
 ponantur. illa quidem dubiam faciunt electionem. haec etiam am-
 biguitatem inferunt, dum cogitaret qua et quomodo regnum sibi
 subiiceret, et interim Graecorum res in summum adduceret discrimen.
 in hunc modum ad utramque partem Graecorum animi propendebant.
 vicit tamen sententia, quae iubebat regem iuvenem, qui rerum tum
 potiebatur, sequi quocumque duxisset. proinde adiungebantur Mu-
 staphae, eumque regem pronuntiarunt, hac tamen condicione ut Cal-
 lipolim amissam reciperent. his ita decretis, copiis navalibus imple-
 vere naves, quibus instructus rex venit Callipolim. cum autem non-
 dum eo advenisset Mustaphas e Lemno, volens ipse interim aliquid
 agere quod pertineret ad regnum Europae, Callipolim obsidere sta-
 tuit. aderat et Zunaites Smyrnae princeps, Mustaphae familiaritate
 iunctus. porro dicebant Turcis, qui convenerant, Mustapham brevi
 affuturum. oppugnabant arcem Callipolis; nec multo post dedit se

οἴσειν, καὶ σφίσι μὴ ἐν καλῇ, οὐκ ἔτι κατεργασμένης τῆς ἀρχῆς, ἀποβαίνειν τὰ πράγματα. ὑπέσχετο μέντοι, ἐπειδὴν ἐς τὴν ἀρχὴν παραγένηται, τὴν τε πόλιν ἀποδιδόναι, καὶ εἰ τι ἄλλο ἐπιτήδειον αὐτοῖς οἴοιτο ἔσσεσθαι, μῆτε τοῦ λοιποῦ δ' ἂν στερεῆσαι αὐτούς ποτε. πείσας μὲν οὖν τότε τοὺς Ἑλληνας ἤλαυνεν ἐς τὸ πρόσω τῆς Εὐρώπης, καὶ προσεχώρει τε αὐτῷ σύμπαντα ὡς βασιλεῖ τε ὄντι σφῶν καὶ Παιαζήτεω V. 94 παιδὶ γενομένῳ. ἐπεὶ δὲ Παιαζήτης ἦσθετο ἐπιόντα ἐπὶ Ἀδριανούπολιν (ἐπετρόπευε δὲ τῆς πόλεως καταλειφθεὶς ὑπὸ Μεχμέτεω βασιλέως ἐπὶ τῇ τελευτῇ αὐτοῦ), συνήγειρέ τε τὸ 10 ὑπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, καὶ ὑπήντα τῷ Μουσταφᾷ ἄγγου τῆς Ἀδριανουπόλεως, ὡς διὰ μάχης ἐλευσόμενος καὶ μὴ ἐπιτρέπων, ἦν δύναιτο, ἐπὶ τὰ βασίλεια πορεύεσθαι. ὡς P. 120 μέντοι συνταξάμενος ἐπήει, οἱ Τούρκοι οὖν αὐτίκα ἦσαν ἅμα πάντες ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν καὶ προσεκύνουν ὡς βασι- 15 λέα, καὶ αὐτὸς τε Παιαζήτης προσεκύνησε καὶ τὰ πράγματα παρεδίδου τῷ Μουσταφᾷ, χρῆσθαι αὐτοῖς δ' τι ἂν βούλοιτο. τοῦτον μὲν οὖν λαβὼν αὐτίκα αὐτοῦ διεχρήσατο, καὶ ἀπε- λαύνων τὴν τε πόλιν ἔσχε καὶ ἐπὶ τὰ βασίλεια παρεγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα συστραφεῖς ἔιτο ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ὥστε καὶ 20 τὴν τῆς Ἀσίας βασιλείαν ἑαυτῷ προσκτησόμενος. διαβὰς δ'

advenienti Mustaphae Chersonesus; et illico eum regem consulavit, et quocunque duxisset, promptissime sequebantur. Callipolim sibi tradi postulabat Graecorum rex. Mustaphas paratus erat eam dare nec abnuere. Turci rem istam iniquis patiebantur animis, cum parum honestum sibi fore arbitrarentur, regno nondum satis firmato, urbem talem Graecis donare. praeterea in dubio adhuc esse, cum regnum nondum satis sit munitum, quonam res erupturae siut. pollicebatur itaque Graecis rex, cum in regnum venisset, se ipsis traditurum Callipolim: praeterea si aliquid aliud, quod sibi utile fore putarent, postulaverint, eos porro haud repulsam passuros. Graecis in hunc modum persuasis recta in Europam contendit. quem advenientem omnes ut regem et Paiazitis filium excipiebant, eiusque imperio se submittebant. cum Paiazites compertum haberet Mustapham Adrianopolim pergere (urbem enim istam regebat iussu Mechmetis, qui moriens id ei mandarat) exercitu ex Europa congregato obviam processit Mustaphae quam proxime Adrianopolim, quasi pugnaturus, nec permissurus, si tantae vires fuissent, eum in regni sedem procedere. cum Mustaphas agmine composito accederet, Turci confestim omnes ad Mustapham transitionem faciunt, eumque ut regem adorant. praeterea Paiazites provolutus ad genua Mustaphae eum ut regem adoravit, resque eidem tradidit, ut pro suo arbitrio ageret. hunc continuo necari iussit; ducensque ex-

ἐς τὴν Ἀσίαν, ἔχων τὸ τε Εὐρώπης στρατεύμα καὶ ἀζάπιδας
 τοὺς Τούρκων πεζοὺς οὕτω καλουμένους, καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν
 διεπόρθμευσεν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ζουναΐτην Σμύρνης
 ἄρχοντα, ἐπὶ Ἀμουράτην ἤλαυνε τὸν Μεχμέτεω. τὸν μέντοι Β
 5 βασιλέα Ἑλλήνων πέμπων πρέσβεις ἤξιόν μηδὲν ἐς τὴν ξενίαν
 αὐτοῦ νεωτερίζειν, ὡς τὴν Καλλιούπολιν αὐτίκα ἀποδώσον-
 τος, ἐπειδὴν τὴν Ἀσίαν αὐτῷ ὑπάγεται, καταστρεψάμενος
 τὸν ἀδελφιδουῦν. παρήσαν δὲ καὶ Ἀμουράτεω παρὰ βασιλέα
 Βυζαντίου ἀφικόμενοι, χρηματίζοντες καὶ οὕτοι ἐπὶ σφίσι
 10 γενέσθαι βασιλέα, καὶ ὑπισχνούμενοι δώσειν ὃ τι ἂν βού-
 λοιντο. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ἀνεβάλλοντο μὲν ἐπὶ χρόνον τὰς
 πρεσβείας, τέλος δὲ τὴν μὲν Ἀμουράτεω ἀπεπέμψαντο πρε-
 σβείαν, τὰ δὲ Μουσταφᾶ ἐλόμενοι πράγματα προσίεντό τε καὶ
 ἐπέσχον, ὥστε αὐτοῖς σπένδεσθαι κατὰ πᾶν δεδογμένον αὐ-
 15 τοῖς. ἡ μὲν οὖν Ἀμουράτεω πρεσβεία ἀφικομένη παρὰ τὸν
 στρατὸν τοῦ Ἀμουράτεω διεφήμισεν ὡς τοὺς Ἕλληνας σφίσι C
 προσκτήσαιντο συμμάχους. ἐτύγχανον δ' ἐν Λοπαδίῳ τῇ λί-
 μνῃ ἐστρατοπεδευμένοι, καὶ τὴν τε χώραν διέλυσαν τοῦ Μι-
 χαλίκιου αὐτοῦ, ἧ ἐς τὴν θάλασσαν ἐξιοῦσα ἡ λίμνη διὰ στα-
 20 νοῦ ἐπὶ πολὺ προϊοῦσα ἐκδιδοῖ, γέφυρα δὲ ἔστι. Μουστα-
 φᾶς δὲ καὶ αὐτὸς ἐλύσας ἀγχοῦ ἐστρατοπεδεύετο παρὰ τὸ
 χεῖλος τοῦ ποταμοῦ τῆς λίμνης. ἐνταῦθα ὡς ἀφίκοντο οἱ πρέ-

5. πέμπειν Ρ

ercitus Adrianopolim eam urbem cepit, et in regni sedem progressus
 est. his peractis conversus proficiscabatur contra Asiam, volens et
 Asiae regnum subigere. traiecit autem in Asiam cum Europae exer-
 citu et Turcorum peditibus, quos azapidas vocant. adhibuit et Smyr-
 nae principem Zunaitem. his copiis in Asiam transportatis, aggres-
 sus est Amuratem Mechmetis filium. legatos misit ad regem Grae-
 corum, qui orarent ne quid, quia peregre abesset, innovarent: se, ubi
 primum Asiam subegerit et Amuratem devicerit, ipsis redditurum Cal-
 lipolim. adveniebant quoque ad regem Byzantium legati ab Amu-
 rate, dicentes, si arma Amuratis sequantur, fore ut quicquid peterent
 ab Amurate consequerentur. Graeci legationes differebant aliquandiu:
 postremo Amuratis legatos dimiserunt. Graeci autem secuti sunt par-
 tes Mustaphae: cui persuaserunt ut secum foedus faceret condicioni-
 bus quas ipsi praescripsissent. legati Amuratis cum rediissent in
 castra, rumorem sparserunt se Graecos sibi auxiliares parasse. eo
 tempore castrametati sunt prope Lopadium lacum, et regionem Mi-
 chalicij eo loci evastaverunt, ubi lacus multis ambagibus per angu-
 stias in mare effunditur et pons est. Mustaphas igitur accedens ca-
 stra locavit iuxta fluvii ostium, qui ex lacu promanat. eo cum ad-
 venissent Amuratis legati, commodum sano vulgarunt rumorem, quasi

σβεις Ἀμουράτου, τύχη τινὶ ἀγαθῇ χρησάμενοι διεφθίμιζον
 ὡς συμμαχομένους σφίσι τοὺς Ἕλληνας ἔχοντες ἤκειεν, καὶ
 ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ ἐφώνουν ἐπαπειλοῦντες
 ὡς ἀπειλημμένῳ ἐν τῇ Ἀσίᾳ. ἐνταῦθα φήμης παρὰ τὸ στρα-
 τόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ γενομένης, ὡς σφίσι οὐ παρῆσαν οἱ 5
 πρῶσβεις, καὶ δεδιότες μὴ οἱ Ἕλληνες τὸν Ἑλλησποντον κατα-
 σχόντες τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιτρέπωσι διαβαίνειν καὶ αὐτοῦ ταύ-
 τη ἀπόλοιτο, λόγον τε σφίσι ἐδίδοσαν, καὶ νυκτὸς ἐπιγενο-
 μένης αὐτὸς ὁ Ζουναΐτης ὁ τῆς Σμύρνης ἡγεμὼν ἀπέδρα ἐπὶ
 τὴν πατρίαν ἀρχὴν, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀρχόντων ἀπεδίδρα-10
 σκον οὐδ' ὅπως οὖν ἐπισχόντες, τύχη τοῦ Μουσταφᾶ οὐκέτι
 ἀγαθῇ πιστεύοντες. ὡς δὲ Μουσταφᾶς διδὼν τὰ στρατεύ-
 ματα αὐτῷ ἀποδιδράσκοντα, περὶ αὐτῷ δεδιὼς ἀπέδρα καὶ
 αὐτὸς ἐπὶ θάλασσαν. Ἕλληνες μέντοι, ὡς ἐλόμενοι Μουστα-
 φᾶν σφίσι σύμμαχον εἶναι, ἐπλήρωσαν τὰς ναῦς καὶ ἐπέπλεον 15
 P. 121 ἐπὶ Ἑλλησποντον. βασιλεὺς δὲ αὐτὸς Βυζαντίου ἐν Προικο-
 νήσῳ γενόμενος ἐσχόλαξέ τε περὶ γυναικὸς ἔρωτα, ἧς ἔρων
 ἐτύγγανε (. . γὰρ ἱερέως θυγάτηρ), καὶ οὐκ ἐν δέοντι παρε-
 γένητο ὥστε διακωλύσαι Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην ἀφικέ-
 V. 95 σθαι. Ἀμουράτης μὲν δὴ, ὡς τάχιστα ἡμέρα ἐγγύοντι, καὶ 20
 κατεῖδε τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων κενόν, καὶ ὑπὸ τὴν
 οἰχομένην νύκτα ἀποδρᾶν τῆ, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας χεῖρας
 ὀρέγοντας, ὅτι ὑπὸ τῶν σφετέρων προδεδδομένοι εἰεν ἱππέων,

6. δεδοιώτες P, more suo. 13. δεδοίως P

sua legatione effecissent ut Graeci sibi auxilio venirent. minitantes
 igitur vociferabantur contra Mustaphae exercitum, quasi periturus sit
 in Asia interclusus. haec fama cum volaret in castris Mustaphae,
 necdum legati praesto essent quos ipse miserat, veriti ne Graeci oc-
 cupantes Hellespontum, nec transitum in Europam darent, et milites
 Mustaphae in Asia interciderent, inter se collocti sunt varia. post-
 ea, ea nocte quae insecuta est, Zunaites Smyrnae princeps Mustapha
 relicto ad paternum profugit principatum. aufugerunt et reliqui du-
 ces, parum fidentes Mustaphae fortunae. ut animadvertit Mustaphas
 suos exercitus dilabi, sibi quoque tandem timens fuga praepropera
 ad mare se proripuit. Graeci qui elegerant Mustapham eumque sibi
 socium paraverant, navibus imposuere milites, et navigarunt in Hel-
 lespontum. rex autem Byzantii cum foret in Periponneso, amori im-
 portuno mulieris, quam amabat, operam dabat. haec autem sacer-
 dotis cuiusdam filia erat. nec sane admodum opportune ibi vivebat:
 transitu enim in Europam Amurates arcendus erat. Amurates, ut
 primum dies illuxit, castra hostium vacua et deserta deprehendit.
 azapides autem manus supplices tendebant, rogantes ne in se a suis

τόν τε ῥοῦν τῆς λίμνης ἔξευξε, καὶ διέβη ὡς εἶχε τάχους, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας διεχρήσατο ἅπαντας αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐδίωκε κατὰ πόλεις τὸν Μουσταφᾶν. Μουσταφᾶς μὲν οὖν ἔφθη διαβὰς ἐς Καλλιούπολιν, Ἀμουράτης δὲ ἐντυχὼν Β 5 νῆι μεγίστῃ τῶν Ἰανουῶν αὐτοῦ ταύτῃ ὀρμιζομένη, συντίθεται τῷ νεῷς δεσπότῃ διαπορθμεῦσαι αὐτόν τε ἅμα καὶ τοὺς νεηλυδας καὶ τοὺς τῶν θυρῶν αὐτοῦ καὶ ἅπαν τὸ στρατεύμα ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐτέλεσεν αὐτῷ ἀργύριον ἱκανόν, ὅσον δὴ ἤτησατο. καὶ διεπόρθμευσεν αὐτῷ τε ἅμα καὶ τῷ στρα- 10 τῷ ἅπαντι. ὁ μὲν οὖν Μουσταφᾶς ὡς ἐπύθετο διαβεβηκότα Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἣ ὅποι σῶζοιτο ἀνεώρα ἐπισφαλές ἂν ἦδη ἅπανταχῆ, ἅτε Ἀμουράτῳ καταλαβόντος αὐτόν, ἐσώζετο ἐπὶ τὸ ὄρος Τουγάνου οὕτω καλούμενον. ὁ C δὲ ὡς ἐδίωκε, καὶ ἐπισχῶν, πάντα ζητῶν οὐκ ἀνίει, σαγηνεύ- 15 σας τε τὸν χῶρον αὐτοῦ ἣ ἐδόκει καὶ ἦδη ὑποψίαν παρεῖχεν ἐκταυθὶ κρύπτεσθαι, εἶδεν αὐτὸν ὑπὸ θάμνῳ τινὶ κεκρυμμένον, καὶ ζωγρήσας ἀγγόνη τε τὸν λαιμὸν αὐτοῦ ἐχρήσατο. 1423 ἐτελευτήσας δὲ Μουσταφᾶς βασιλεύσας ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἔτη τρία. Ἀμουράτης δὲ ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἀμφοῖν ταῖν ῥηεί- 20 ροιν, ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη.

Οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐστρατεύετο ἐπὶ Βυζάντιον καὶ

12. δν?

equitibus foede desertos et proditos saevire statueret. ponte igitur Amurates lacum eum iungens, quam celerrime ad hostium castra transiit, et azapides omnes occidit. hinc persequi statuit Mustapham omnes urbes, quasunque adiisset. Mustaphas autem praeverterat Amuratem transfretando Callipolim. Amurates vero nactus navim Ianuensium maximam, quae forte appulerat, paciscitur cum gubernatore ut se cum peregrinis et ianuae militibus necnon cum reliquis copiis in Europam traduceret. mercedem gubernatori solvit maximam, pecuniam quantam petiisset, impigre numerando. et in hunc modum cum copiis suis universis in Europam transvectus est. Mustaphas ubi comperit Amuratis in Europam transitum, iamque minus minusque tutus foret ubique fratre imminente, circumspiciens locum ubi exitium evitaret, fuga se contulit in montem quem incolae Toganum nominant. eo secutus est Amurates, nec desinebat omnia indagare ut potiretur Mustapha. cum autem quasi verriculo lustrasset et indagine circumdedisset locum in quo eum se occultare suspicabatur, sub arbusto latitantem offendit. cuius, ubi vivus in manus venerat, guttur laqueo fregit. interfectus est itaque Mustaphas, cum regnasset in Europa annis tribus. Amurates ubi utramque continentem in potestatem redegit, rex creatus est.

Nec multo post expeditionem sumpsit adversus Byzantium et

ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. προέπεμψε δὲ *Μιχάλογλην*, πρωτανά τε ἄμα καὶ στρατηγὸν τῆς *Εὐρώπης*. καὶ λαβὼν οὗτος τὸ ἀπὸ τῆς *Εὐρώπης* στρατεύμα ἄπαν, ἐπέδραμέ τε τὴν *Βυζαντίου* χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατοπεδεύετο, καὶ αὐτίκα ἐπῆ-
 λαινευεν Ἀμουράτης ὁ *Μεχμέτω*, τοὺς τε νεήλυδας ἔχων καὶ τὴν θύραν ἄμα, ὅσοι βασιλεῖ ἐπονται ὅποι ἂν στρατεύηται. καὶ τὰ Ἀσίας στρατεύματα ἔχων παρεγένετο, καὶ ἐστρατοπεδεύετο ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Αἱ μὲν οὖν θύραι ὧδέ πη ἔχουσαι. πεζοὶ πάρεισι τῷ βασιλεῖ ἄμφι τοὺς ἑξακισχιλίους καὶ ἐνίοτε ἄμφι τοὺς μυ-10
 ρίους· ἀπὸ γὰρ τούτων φρουρὰν τε φαίνει ἐν ταῖς ἀκρο-
 πόλεσι, καὶ αὖθις ἑτέραν ἐς τὴν χώραν ἐκείνων καθίστησι.
 P. 122 παρεγένοντο δ' αὐτῷ τῆδε. παῖδας λαβὼν αἰχμαλώτους ὄσους
 ἂν τύχη ἀνδραποδισάμενος, κατατίθεται ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ
 τοῖς Τούρκοις, ὥστε τὴν φωνὴν ἐκμαθεῖν ἕνα ἕκαστον. καὶ 15
 ἐπὶ δύο ἢ καὶ τρία ἔτη διαγενόμενοι τὴν τε γλῶσσαν ἐκμαν-
 θάνουσι, καὶ συνιέντες τῆς φωνῆς ὅσα ἂν θυνηθῶσιν, αὖθις
 συλλέγει ἄφ' ὧν κατέθετο ἐς δισχιλίους καὶ πλείους τούτων.
 ἄγει δ' αὐτοὺς ζύμπαντας ἐς τὴν *Καλλιούπολιν*, καὶ καθί-
 στησιν αὐτοὺς ἐς τὰ πλοῖα, ναυτιζεσθαί τε καὶ διαπορθμεύ-20
 εῖν ἐς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς *Εὐρώπης* τοὺς βουλομένους δια-
 βαίνειν. ὀβολὸν δ' ἔχει ἕκαστος ἐνταῦθα, καὶ χιτῶνα τοῦ

4. ἀπῆλαινευεν P

Graecos. praemisit ducem Michaloglen, qui iudicis et ducis partes in Europa gerebat. hic assumptis Europae exercitibus incursionem fecit in Byzantii regionem, et postea ibi castramentatus est. hunc illico secutus est Amurates Mechmetis filius, ducens secum peregrinos et ianuae milites, necnon reliquos omnes qui belli tempore regem comitari assolent. adduxit secum et Asianum exercitum, castraque posuit, quae ab una parte maris initium sumentia excurrerant usque in alteram partem maris.

Ianuae autem sic se habent. peditum adsunt apud regem semper sex milia, interdum decem milia. ex his praesidiarios milites eligit, quos archibus defendendis imponit, et in eorum locum subrogat alios. ad hunc autem modum ianuae milites ad regem conveniunt. pueros quoscunque potest acquirere, ubicunque terrarum captivos abductos, Turcis in Asia in disciplinam tradit, ut Turcicam linguam addiscant; penes quos si manserint duobus aut tribus annis, linguam apprehendunt Turcicam. ubi linguam didicerunt quantum satis est, ex eorum numero quos in disciplinam dedit, bis mille aut ter mille eligit, quos Callipolim perducit navibusque praeficit, ut artem nauticam discant, transvehentes homines qui in Asiam ex Eu-

ἐνιαυτοῦ. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον μεταπέμπονται ἐς τὰς Β
 Θύρας αὐτοῦ, παρέχων τε μισθόν, ὅσος ἂν ἰκανὸς εἴη ἐς τὸ
 ἀποζῆν αὐτούς, ἐνίοις· ἄλλοις δὲ πλείω παρέχεται. καὶ ἐς
 δεκαδάρχας τε καὶ πεντηκοντάρχας καὶ ἐνωμοτίας καὶ λόχους
 5 τεταγμένοι τε καὶ διακεκριμένοι στρατεύονται κατὰ τὰ συσ-
 οίτια τε καὶ τῷ δὶς μηνὸς εἶναι σὺν τῇ δεκαδάρχη ἐς τὴν V. 96
 σκηνήν. σκηνοῦσι δὲ οὗτοι ἀμφὶ τὸν βασιλέα, ἐς τὸν ἑαυτοῦ
 χῶρον ἕκαστος ἐχόμενος τοῦ ἑτέρου. ἐντὸς μέντοι τούτων
 οὐδενὶ ἔξῃσσι σκηνοῦν, πλην τῶν τοῦ βασιλέως παιδῶν καὶ
 10 τῶν θησαυρῶν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ κοιτῶνος. σκηνὴ δὲ
 ἐρυθρὰ αὐτῷ. ὅτε μὲν δύο, ὅτε δὲ καὶ τρεῖς ἴδρυνται αὐτῷ
 τῷ βασιλεῖ, ἀπὸ πύλου ἐρυθροῦ χρυσόπαστοι, καὶ σκηναὶ ἑτε-
 ραι ἀμφὶ τὰς πεντεκαίδεκα, πᾶσαι ἐντὸς τῶν νεηλίδων. ἐκ- C
 τὸς δὲ σκηνοῦσιν οἱ λοιποὶ τῶν θυρῶν ἄνδρες, οἵτε ἀμουρα-
 15 χόριοι καὶ οἰνοχόοι οἱ λεγόμενοι παρ' αὐτῶν σαραπτάριοι, καὶ
 σημαιοφόροι οἱ λεγόμενοι ἔμουραλάμιοι, καὶ οἱ τῶν θυρῶν
 πρυτανεῖς, βιξόριδες οὕτω καλούμενοι, τοῦ βασιλέως ἀγγε-
 λιαφόροι. οὗτοι μὲν οὖν μεγάλοι τε ὄντες, καὶ ὡς πλείους
 ἐπαγόμενοι θεράποντας, πληθύν· παρέχονται ἄπλετον. μετὰ
 20 δὲ συλικτάριδες ἔνεισι τῶν βασιλέως θυρῶν ἀμφὶ τῶν τρια-
 κοσίων, οἱ ἵππεῖς ὄντες ἀπὸ τῶν νεηλίδων ἐπὶ ταύτην παρα-
 γίνονται τὴν χώραν. μετὰ δὲ τούτους καρίπιδες οἱ ἐηλῆυδες

12. πύλου Hammer I p. 493 et 661, πηλοῦ P

19. παρέχον-
 τας P

ropa iter instituunt. quotannis singuli tunicam et gladium instar
 veruum accipiunt. haud multo tempore post citantur in regis ianuas,
 quibus rex suppeditat mercedem sufficientem, ut hinc vivere possint;
 aliisque ampliolem tribuit mercedem. qui sub decurionibus et quin-
 quagenariis constituti, et in cohortes cuneosque discreti, stipendia
 faciunt, manentque mensibus duobus in tentorio decurionis. hi ten-
 toria sua figunt, ut se mutuo contingant quam proxime apud regem.
 intra hos nulli tendere tentorium licet, praeterquam filiis regis. inter
 hos sunt thesauri regii cubiculumque regium. tentorium rubrum,
 quandoque duo et aliquando tria, regi ponuntur, quae fiunt ex argilla
 rubea, et inaurantur. sunt et alia tentoria regis intra peregrinos,
 numero ferme quindecim. extra tendunt reliqui ianuae milites, Amu-
 rachorii et pocillatores, quos Saraptarios vocant; signiferi, quos Emu-
 ralamios nominant; ianuarum iudices, quos Bixorides appellant, et
 regis tabellarii. hi omnes cum numero sint plurimi, numerus tamen
 eorum augetur, cum accedunt ministri et famuli, quos habent com-
 plures. illos quos modo diximus, ordine sequuntur in ianuis regis Syli-
 ctorides circiter trecenti, qui sunt equites ex peregrinis in istum or-

καλούμενοι, ἀπό τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου καὶ δὴ καὶ Λιβύης
 D αὐτῶ ἐς τὰς Θύρας παραγενόμενοι, καὶ ἀρετῆς ἀντιποιούμε-
 νοι ἔναπτι βασιλέως, μεμισθωμένοι αὐτῶ ὁ μὲν πλείονος ὁ δὲ
 ἐλάττονος. τούτων δὲ ἔχονται ἀλοφατζίδες οἱ μισθωτοὶ κα-
 λούμενοι, ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους. τούτων δὲ αὐτῆς ἔχονται 5
 οἱ σπαχίδες καλούμενοι, ἀμφὶ τοὺς διακοσίους. οὗτοι δ' εἰσὶν
 οἱ τῶν ἀρχόντων παῖδες, ὧν τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος ἐκ-
 βαλὼν ἐς ταύτην αὐτοὺς καθίστησι τὴν χώραν, τοὺς δὲ ἐπι-
 λεξάμενος ἐνταῦθα ἔχει ὡς ἀνδρῶν παῖδας ἀγαθῶν γενο-
 μένους.

10

Καὶ αἱ μὲν Θύραι, ὡς ξυγελόντι μοι φάναι, οὕτω τε-
 τάχεται· δύο δὲ ὑπὸ βασιλέως ἐς ξύμπασαν αὐτῶ τὴν ἀρ-
 P.123 χὴν καθίστανται στρατηγοί, ὁ μὲν τῆς Εὐρώπης ὁ δὲ τῆς
 Ἀσίας. καὶ τούτων ἑκατέρῳ ἔπονται τάτε στρατεύματα καὶ
 οἱ ἀρχοντες, ὅποι ἂν ἐξηγῶνται, ἐπειδὴν ἐπαγγελίῃ αὐτοῖς ὁ 15
 βασιλεύς. ἔπονται δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἕπαρχοι παρ' αὐτοῖς ση-
 μαιοφόροι καλούμενοι· ἐπειδὴν γὰρ ἐς τὴν ἀρχὴν ταύτην
 ὑπὸ βασιλέως καθίστηται, σημαίᾳ τε δωρεῖται αὐτὸν ὁ βασι-
 λεύς ὡς στρατηγῶ γενομένῳ καὶ πολλῶν ἀρχοντι πόλεων.
 τούτῳ δ' αὐτῶ ὑπάρχῃ ἔπονται οἱ τῶν πόλεων ἀρχοντες 20
 ὅποι στρατεύηται. χωροῦσι δὲ ἅπαντες κατὰ ταῦτα ἐπόμηναι
 τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἄρχουσί τε καὶ στρατηγοῖς, ἐπειδὴν ἐς
 B τὸ βασιλέως παραγένονται στρατόπεδον. αὕτη σχεδὸν ἡ τῶν

20. αὐτῶ] αὐτῶ P

diem allecti. hos attingunt Caripedes peregrini, isto nomine notati, quod ab Asia Aegypto et Africa in ianuas veniant; et exercentes fortitudinem mirabilem mercede a rege conducuntur, alius quidem maiore, alius vero minore. his ordine proximi sunt Alophatzides, qui mercenarii dicuntur, qui numero sunt octingenti. ab his tendunt Spachides, quorum cohors ducentos complectitur. hi sunt ducum et principum filii, quos de suo cubiculo rex eiiciens in istum militiae ordinem mittit, et alios in eiectorum locum substituit.

In hoc grege eos retinet qui virorum bonorum et illustrium filii censentur. hic est, ut paucis dicam, ianuarum ordo. universae suae monarchiae rex duos praeposit imperatores: unus Europae, quem Bassam Romani appellant, alter Asiae (Bassa Anatoliae sive Natoliae dictus) imperator nuncupatur. hos sequuntur copiae universae et duces reliqui, quocumque molem avertunt, iussu regis. comites se iis iungunt et praesides, quos signiferos nominant: ubi enim in istum ordinem fuerint allecti a rege, donantur signis, ut qui duces et praesides sint multarum urbium. hunc praesidem comitantur urbium principes et magistratus, quocumque cum exercitu proficiscitur, cum

στρατευμάτων ἀντιῶ διάταξις. οἱ μέντοι ἰπποδρόμοι τάττονται καὶ οὗτοι ἐς τοὺς σφῶν αὐτῶν ὑπάρχουσ. οἱ δὲ ἀζάπιδες ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντι ἐπόμενοι, ἐς ταυτὸ γιγνόμενρι στρατεύονται.

- 5 Ἀμουράτης μὲν οὖν ὡς ἐπέλασε, καὶ ἐπολιόρκει Βυζάντιον ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν, τηλεβόλοις τε ἔτυπτε τὸ τεῖχος καὶ ἐπειρᾶτο, οὐ μέντοι κατέβαλέ γε. εἶλκον δὲ οἱ λίθοι τῶν τηλεβόλων σταθμὸν τρία ἡμιτάλαντα. ὥστε ἀντεῖχε τὸ τεῖχος ὀχυρὸν τε ὄν πρὸς τε τούτους τοὺς τηλεβόλους, καὶ
 10 οὐδαμῆ ὑπέεικον. δοκεῖ μὲν οὖν ὁ τηλεβόλος οὐ πᾶν παλαιὸς εἶναι, ὥστε συνιέναι ἡμᾶς ἐπὶ νοῦν ἐληλυθέναι τοῖς παλαιοῖς τὸ τοιοῦτον. ὅθεν μέντοι ἀρχὴν ἐγένετο, καὶ τίνες ἀνθρώπων ἐς τὴν τοῦ τηλεβόλου ἀφίκοντο πειραν, οὐκ ἔχω διαση- C
 μῆναι ἀσφαλῶς· οἴονται μέντοι ἀπὸ Γερμανῶν γενέσθαι τε
 15 τούτους, καὶ τούτοις ἐπὶ νοῦν ἀφίχθαι ταύτην τὴν μηχανήν. ἀλλ' οἱ μὲν τηλεβολίσκοι ἀπὸ Γερμανῶν καὶ ἐς τὴν ἄλλην κατὰ βραχὺ ἀφίκοντο οἰκουμένην· οἱ δὲ τηλεβόλοι οὐκ ἂν εἰδείην σαφῶς ἰσχυρίζεσθαι ὅθεν ἐγένοντο τὴν ἀρχήν. τὴν V. 97
 δὲ ἰσχύν τε καὶ φορὰν τὴν ἀμήχανον, ἧ ἐπιφερόμενος ὁ λίθος,
 20 ὅποι ἂν γένοιτο, μεγίστην τοῖς σώμασιν ἐπιφέρεται βλάβην, ἧ τε κόνις παρέχεται τῷ παντί, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐνήνεκται. τῆς δὲ κόνεως τὸ νίτρον ἔχει τὴν δύναμιν, ἀνθρακί τε καὶ θείῳ ἐπιμιγνυμένη. οὕτω δὲ ὡς ἄμεινον ἔχει τὰ τῆς οἴκου- D

universi sequantur suos magistratus et duces. ubi ventum fuerit in castra regis, hic ferme ordo servatur. equites secernuntur in suos tribunos. Azapides sub uno duce collecti stipendia faciunt.

Amurates cum venisset Byzantium urbemque eam obsedisset, moenia tormentis quatiebat. tentabat quidem murum sternere, at coepta parum succedebant. globi, quos bombardae torquebant, ponderis erant maximi. murus autem cum foret firmus et admodum munitus, tormentis nihil cessit. bombardam ego arbitror non esse inventum antiquum, ut quis credat a veteribus esse repertam. unde autem originem sumpserint, aut qui mortales primi bombardas in usu habuerint, haud certo tradere possum. quidam Germanos putant bombardis esse usos, iisdemque bombardarum inventum acceptum ferunt. reliqui autem bombardarii ex Germania progressi in universum paulatim pervenere orbem. unde autem originem ceperint bombardae, certo assignare non possum. impetus vero bombardarum et mirabilis vis cognoscitur inde, quod corporibus, vel iis quae resistenti vim habent, damnum infert maximum. pulvis autem impetum illum violentum, quo fertur, ministrat. nitrum enim, ex quo pulvis

μένης δὲ τὰ ὄπλα. διὸ καὶ ἀμετῆς ἔλαττον ἴσχει αὐτῇ τὴν δαιμονίαν ἐκείνην φορᾶν. δοκεῖ δὲ γενέσθαι σιδηρῆς μὲν τὸ πρῶτον, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τοῦ χύματος καλουμένου ἐπιφράσασθαι πείρω, τοῦ χαλκοῦ σὺν τῷ κασιτέρῳ μεμιγμένον, εὐδοκιμεῖν ἐς τὸ ἀφῆναι τὸν λίθον ἄμεινόν τε καὶ βιαιώτε- 5 ρον. τὸ μέντοι σχῆμα διεξιέναι οἷον ἐστὶ, περιέργον μὲν' ἂν εἴη πᾶσι καθορώσιν ἀπανταχῆ. ἐπίμηκες δ' ὄν, ὅσον δ' ἂν εἴη ἐπιμηκέστερον, τοσοῦτω ἐπὶ μήκιστον ἀφήσει τὸν λίθον, ὥστ' ἂν γενέσθαι τηλεβόλον, ἢ ἐπυθόμεθα, ἀφιέντα τὸν λίθον

P. 124 ἐπὶ ἑβδομήκοντα σταδίους, πέριξ σειομένην τὴν γῆν κατ' ἄμ- 10 φω τὸ διαστήματε. δοκεῖ δ' ἢ τοῦ πυρὸς αὕτη δυνάμις τὸν τε ψόφον ἀπεργάζεσθαι καὶ τὴν φορᾶν, ἢ ὁ λίθος φέρεται· βιαζόμενον γὰρ τὸ στοιχεῖον τοῦτο πάμμεγα καὶ δαιμόνιον τε δύνασθαι δοκεῖ, ἢ δὴ καὶ τὸν σκηπτὸν ἀπεργάζεται τὸ πνεῦ- 15 μα εἰς τὸ πῦρ μεταβάλλον. εἴτε μὲν οὖν τὸ μὴ κενὸν συγ- χωρεῖσθαι, τὸν τε ψόφον γίνεσθαι καὶ τὴν φορᾶν, εἴτε ταύτη τοῦ πυρὸς τιθεμένου τῇ δυνάμει, ἐπειδὴν προσβιαζόμενον ἕλης ἐπιλάβηται, ἀνάγκη ταῦτα ἀπεργαζόμενον ἴσχειν ἄμφο

B ταῦτα. δοκεῖ δὲ τοῦ πυρὸς τὴν δυνάμιν εἶναι ταύτην ζύμ- 20 πασαν, καὶ τὴν κόνιν ἄξεις πεφυκυῖαν, τὴν τοῦ πυρὸς δὲ-

4. μεμιγμένον P

conficitur, addito carbone et sulfure, vim istam tenet. orbis iudicat bombardas arma et munimenta esse optima. quapropter etiam minus virtutis bombardae habent, quamvis earum impetus pene sit divinus. primam bombardam existimo fuisse ferream. postea demum opinor fusionem aeris et stanni esse excogitatam, quae per conflationem fit. quae quidem materia iuxta censetur esse firmissima et optima; eoque conferre plurimum, ut globus in mirandam emittatur longitudinem. formam autem bombardarum describere, cum ubique hominum oculis obiectae sint, supervacaneum fore iudicavi. bombardas oblonga est; et quanto longior est, tanto longius ei aciculatur globum. accepimus enim bombardam fuisse, cuius globus impetu emissus superaverit septuaginta stadia, cum finitima terra, quae interiacebat, utrobique moveretur. potentia autem ignis, ut apparet, tonitru procurat, necnon violentam lationem lapidis. nam si ignis inclusus cogatur, magna quaedam, et quae nostrum plane captum excedunt, efficere novit. etiam fulmen nascitur, si ventus in ignem mutatur. hinc igitur et tonitru et latio fit, sive quod concedatur non esse vacuum in rerum natura, sive quod ignis efficaciam accedat; quae si violenter urgeatur et materiam apprehendat sibi accommodam, utraque ista praestare possit. omnis autem ista potentia in ignem, ut causam, referenda est. huc additur et pulvis qui nactus est ignis

ναμιν, διὰ τοῦ πυρός κινεῖν τε ἀμήχανον καὶ βάλλειν μακρότατα.

Τότε μὲν οὖν Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτω τηλεβόλοις καὶ ἄλλαις μηχαναῖς πειρασάμενος τοῦ τείχους περὶ ἡμέρας ἰκανὰς προσέβαλε τῷ τείχει ἀπανταχῇ καὶ ἔλειν ἐπειράτο. ἐξεκρούσαντο δὲ αὐτὸν ἀπὸ τε τῶν κλιμάκων καταβαλόντες οἱ Ἕλληνες τοὺς βασιλέως νεήλυδας, καὶ ἐνίων ἀποταμόμενοι τὰς κεφαλὰς ἀπηνέγκαντο. Ἀμουράτης δ', ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τοῦ ἄστεως αἵρεσις, ἤσχαλλέ τε καὶ ἠθύμει, ᾤετο δὲ αἰρήσειν τὴν πόλιν. διατρίβοντι δὲ αὐτῷ ἐπεκηρυκεύοντό τε οἱ Ἕλληνες· ἀλλ' οὐδ' ὡς ἤθελεν αὐτοῖς σπένδεσθαι. μετ' οὐδὲ πολλὰς ἡμέρας ἀπεχώρει ἐπ' οἴκου, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῷ διῆκεν. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες πρέσβεις τε ἐπεμπον παρὰ Ἀμουράτη καὶ ἐδέοντο· ὁ δὲ ἀπεπέμπετο καὶ οὐ προσίετο τὴν ἀξίωσιν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς πειρωμένοις τοῖς Ἕλλησι τῶν σπονδῶν οὐδὲν προεχώρει, τρέπονται ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν τὸν Μεχμέτω παῖδα. ἔτυχε δὲ διατρίβων παρὰ τῷ Καραμάνῳ τὴν δίαιταν ποιούμενος. πρέσβεις δὲ πέμψαντες μετεπέμποντο ἐπὶ Βυζάντιον τὸν παῖδα, γεγονότα ἀμφὶ τὰ 20 τρισκαίδεκα ἔτη. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον ὁ παῖς, ἔπειμα λόγους παρὰ τοὺς Τούρκους, μεγάλα τε ὑπισχνούμενος, καὶ 20 μετιῶν ἕκαστον ἐπηγγέλλετο διπλασίω πάντων ὧν εἶχεν ὑπὸ

potentiam, intercedente igne, movere. quibus omnibus coniunctis fit ut lapis sive globus in tantam longitudinem iaciatur.

Amurates igitur Mechemetis filius, aggressus murum, ubique admotis bombardis et aliis machinis eum capere nitebatur. at Graeci moenia fortiter defendebant, de scalis deturbantes peregrinos regis. quidam amputatis capitibus devolvebantur ad suos. Amurates cum nihil efficeret, licet omnia tentaret quae ad urbem capiendam pertinerent, tristitia affectus est; et animi anxius usque putabat se urbem occupaturum. moras igitur cum neceret nec ab urbis obsidione discederet, Graecorum legati veniunt pacem et foedus petentes. at ipse Graecos in foedus suscipere aspernabatur; nec multis diebus post se infecta domum reversus est. copiae vero eius omnes dilabebantur ad sua. Graeci legatos ire iusserunt ad Amuratem, oratum pacem; quos dimisit Amurates, ipsorum petitionem aversatus. cum igitur Graeci affectarent summis votis pacem, nec tamen eam impetrarent, ad Mustapham convertuntur, Mechemetis filium. ea tempestate is apud Caramanum agebat, victum et necessaria ab eo capiens. missis igitur legatis Graeci Mustapham Mechemetis filium, cum natus esset annos tredecim, accersunt. puer ubi Byzantium venit, sermones sparsit per Turcos, magnis promissis eos accendens; prehensabat singulos, qui-

Ἀμουράτεω. καὶ ἠτόμολησαν μὲν τινες Τοῦρκοι παρὰ τὸν παῖδα, οὐ πολλοὶ δέ. ὁ μέντοι παῖς ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς, συνεπιλαβομένον καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως, τὸ τε Ἱερὸν καλούμενον ἐξαπολιόρησε, καὶ προσελαύνοντι αὐτῷ διὰ τῆς
 V. 98 Ἀσίας προσεχώρουν τε οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Τοῦρκοι ἅτε βασιλέως παιδί ὄντι. ἔνταῦθα Ἀλιάζης ὁ οἰνοχόος ἐπέκλην, τοῦτον τὸν παῖδα ἐπιτετραμμένος ὑπὸ Μεχμέτεω, συντίθεται
 P. 125 προδοσίαν τῷ Ἀμουράτῃ ὥστε καταπροδοῦναι αὐτῷ τὸ παιδίον. καὶ ὡς συνέθετο αὐτῷ, ἔπρασεν ὥστε τὸν παῖδα αὐτῷ παραδοίῃ, δισεσμαινέ τε πέμπων ἄγγελον ὅποι διατρίβων 10 τυγχάνοι ὁ παῖς. ὡς μὲν οὖν ἐς Νίκαιαν ἀφίκετο ὁ παῖς, τὴν τε Νίκαιαν ὑπηγάγετο, καὶ ἔνταῦθα διατρίβων ὁ παῖς μετῆσει τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀρίστους. καὶ ὡς ἦδη χειμῶν ἦν, δισεκωλύετο ἐς τὸ πρόσω τῆς Ἀσίας ἵναί. ἔνταῦθα πυθόμενος Ἀμουράτης παρὰ Ἀλιάζεω τοῦ σαραπτάρη τὴν τε 15 διατρίβην τοῦ παιδὸς ἐν τῇ πόλει, λαβὼν ἀμφὶ τοὺς ἐξακισχιλίους τῶν θυρῶν, ὡς εἶχε τάχους, ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν Β᾽ Ἑλλήσποντον καὶ διαβάς ἤλαυνεν εὐθὺς Βιθυνίας. ἐπιπεσῶν δὲ ἄφνω ἐς τὴν πόλιν συλλαμβάνει τε τὸν παῖδα αὐτοῦ ταύτη, παραδιδόντος αὐτῷ τοῦ Ἀλιάζεω. ὁ μὲν γὰρ παῖς, ἅτε 20 τοῦτο πυθόμενος, κατέφυγεν ἐπ' αὐτόν, ὡς ἐπὶ σωτηρίαν σφίσι τρώπωνται. ὁ δὲ κελεύων μὴ δεδοικέναι τὸν παῖδα, ἐπέμενε τὸν ἀδελφὸν τοῦ παιδός, καὶ ἐλθόντι ἐς τὰ βασίλεια τῆς πό-

bus promittebat duplum eorum quae sub Amurate habuissent accepturos. et quidam Turci, et pauci, ad puerum istum transfugiunt. puer autem transgressus in Asiam, auxilio Graecorum regis instructus, locum qui templum nominatur expugnauit. iter facienti per Asiam Turci qui ibi erant adiungebantur, ut qui esset regis filius. ibi tum Aliaszes cognomento Saraptares, sive pocillator, cui ab Mechemete puer ille commissus erat, per proditionem Amurati puerum tradere paciscitur. pactis autem satis firmatis conclusum est ut puer Amurati proderetur. misso itaque nuntio significavit Amurati ubinam terrarum puer ageret. cum puer Nicaeam venisset, urbem eam cepit; et cum ibi moraretur, optimates Turcorum conciliabat. hiems erat, qua prohibebatur puer longius procedere. Amurates cum intellexisset puerum Nicaeae versari, nuntiante id Aliasze Saraptare, assumptis sexies mille ianuarum militibus, venit quam ocysime in Hellespontum, et transiens reuera abiit in Bithyniam. et cum inopinatus et improvisus irruisset in urbem, puerum ab Aliasze proditum comprehendit. puer enim excitus tumultu confugerat ad Aliaszem, cui obediebat, ut se defenderet ab imminente periculo. Aliaszes puerum metum omittere et bono animo esse iubet, et sic eius fratrem expectat. cui ubi

λεως ἐνεχείρισε τὸν παῖδα αὐτῷ. τοῦτον μέντοι ὁ Ἀμουρά-
της λαβὼν ἀγχόνη ἀνεῖλεν, ἣ νομίζεται παρ' αὐτοῖς. λέγεται
δὲ Τεζητίνη ἄνδρα γένους τοῦ βασιλείου τοῦ Ἐρτζιγάνης βα-
σιλέως, ἀφικόμενον τῷ παιδί σύμμαχον, ὡς ἐπύθετο τοὺς πο-
5 λεμίους ἐπὶ τὴν πόλιν ἀφελθαι, ἐλάσαντα ἐς μέσους τοὺς πο- C
λεμίους τὸν τε Μιχαλίην τὸν τῆς Εὐρώπης στρατηγὸν καὶ
πρυτανέα ἀνελεῖν, πολέμιον αὐτῷ ὄντα, καὶ συχνοὺς ἄλλους
ἀνελόντα καὶ αὐτὸν τελευτῶντα ἀποθανεῖν.

Τότε μὲν δὴ Ἕλληνες οὕτω ἐπεπράγεισαν, ἐλόμενοι ἀφρε-
10 σιν ἐναντίαν τῷ Ἀμουράτῃ· τὴν μέντοι Θέρμην τῆς Μακε-
δονίας ἀπέδοντο Ἐνετοῖς, ἀδύνατα εἶναι νομίζοντες σφίσι πα-
ραδοῦναι τὴν πόλιν ἐς τὸν περιόντα τότε Ἀμουράτεω. Ἀμου-
ράτης μὲν δὴ ἐπὶ Θέρμην μετὰ ταῦτα ἐστρατεύετο, καὶ ἐπο-
λιόρκει τὴν πόλιν προσέχων ἐντεταμένως, καὶ προσήγε τῷ
15 τείχει μηχανάς. καὶ οὐδὲν προυχώρει αὐτῷ ἢ τῆς πόλεως D
αἵρεσις. ἐνταῦθα, ὡς λέγεται, συντίθεται τοῖς ἐν τῇ πόλει
προδοσίαν· ᾧ, λέγεται, ὑπορύσσοντες ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ὀρύ-
γματα ἐκτὸς φέροντα καὶ ἐάλωσαν ἀπὸ Οὐνετεῶν, ἣ λέγεται.
καὶ οἱ ὀρύσσοντες ἀπέδρασαν ἐς τὸ τοῦ Ἀμουράτεω στρατό-
20 πεδον, καταβάντες ἀπὸ τοῦ τείχους. ὕστερον μέντοι ἀπὸ τῆς
ἄκρας ὡς προσέβαλεν, εἶλέ τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ ἤν-

in regiam urbis sedem processerat, puerum in manus tradidit; quem
acceptum laqueo, ut moris est regum illorum, praefocavit. aiunt
Tezetinem, virum regio sanguine ortum Erziganis regis, auxilio ve-
nisse puero, ut audiverat hostes in urbem penetrasse, et coniecisse
se in medios hostes; ubi et Michalinem Europae et ducem et iudi-
cem hostem suum confecit. tandem cum plurimos alios neci dedis-
set, et ipse occubuit.

Graecorum res tum sic habuerunt, cum secuti essent partem
Mechmeti adversam. Thermam Macedoniae Venetis vendidere, im-
possibile existimantes ut sperarent urbem sibi hanc ab Amurate dari
in posterum. his peractis bellum convertit Amurates contra Ther-
mam; quam, ad omnia intentus, summa ope oppugnabat. machinas
etiam moenibus admovit; nec tamen coeptis respondebat eventus.
tandem proditionem paciscitur cum oppidanis, quibus imperatum erat
ut ab domibus suis cuniculos subterraneos agerent, qui extra ferrent.
at fossores comprehensi a Venetis, quidam fugerunt in Amuratis ca-
stra, descendentes de muro. postmodum ab arce, quam aggressi
erant, expugnarunt urbem, expugnatamque diripuerunt. accipi pere-
grinos impigre scandentes et superantes moenia urbem cepisse, reli-
quis deinde accedentibus; quos postmodum diripuerunt. nec quisquam
eorum qui in oppido erant evadere potuit manus hostium. hinc

δραποδίσατο. τοὺς μέντοι νεήλυδας πυνθάνομαι ἀναβάντας
 P. 126 ἐς τὸ τεῖχος ἔλειν τε τὴν πόλιν, καὶ ἐπισπομένων τῶν ἄλλων
 ἀλῶναι τε τὴν πόλιν καὶ ἐπὶ ἀνδραποδισμῶ πρὸς τοῦ βασι-
 λέως γενέσθαι. ἀνδραποδισάμενον μέντοι τὴν πόλιν ταύτην
 οὐδένα ἐξελέσθαι τοῦ ἀνδραποδισμοῦ ἐπυθόμεθα Ἀμουράτη, 5
 ὥστε λογίζεσθαι ἡμᾶς ἔχειν, διὰ τὴν προδοσίαν ἐξείλετο αὐ-
 τούς. ἐγένετο μὲν οὖν αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησι συμφο-
 ρά, καὶ οὐδεμιᾶς τῶν πρόσθεν γενομένων αὐτοῖς συμφορῶν
 λειπομένη. οἱ τε ἄνδρες τῆς πόλεως ἀνὰ τὴν Ἀσίαν τε καὶ
 Εὐρώπην, αἰχμάλωτοι γινόμενοι, περιήγοντο ἀνδραποδισθέν- 10
 τες. ἡ μέντοι Οὐνετεῶν φυλακὴ ἐν τῇ πόλει οὐσα, ὡς ἦσθετο
 ἀλῶναι ἤδη τὴν πόλιν, ὥρμητο φυγεῖν ἐπὶ τὴν Θάλατταν καὶ
 V. 99 ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ ἐμβάντες εἰς ταύτας, ὄσαι σφίσι παροῦσαι
 Β ἐτύγχανον, ὄχοντο ἀποπλέοντες. ἡ μέντοι πόλις αὕτη Ἕλλη-
 νίς μεγάλη τε οὐσα καὶ εὐδαίμων ἐάλω ὑπὸ Ἀμουράτεω. 15
 τὴν μέντοι πόλιν ἐπέτρπε τοῖς αὐτοῦ ταύτη τῶν περιοίκων
 ἐνοικῆσαι.

Αὐτὸς δὲ οἶκαδε ἐπανιῶν ἔπεμψε τὸν τῆς Εὐρώπης
 στρατηγὸν Καρατζίαν ἐπὶ Ἰωάννινα πόλιν τῆς Αἰτωλίας,
 τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα αὐτῷ παραδούς. ὁ δὲ ὡς ἀφί- 20
 κητο ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν, τὴν τε χώραν ἐπέδραμε, καὶ ἐλι-
 σσατο ὄσα ἔφθη καταλαβεῖν ἄφνω, μετὰ δὲ ταῦτα ἐλάσας
 ἐφυλιόρκει τὴν πόλιν. Κάρουλος μέντοι ὁ ἡγεμὼν τῆς πό-
 λεως ἤδη ἐτελεύτησε· καὶ ἐπειδὴ παῖς αὐτῷ ἐκ τῆς γυναικὸς

5. ἐξέλευσθον P

reor Amuratem urbem istam per proditionem suo dominio iunxisse.
 urbs autem haec erat maxima, nec ulla quae modo Graecis parerent
 inferior. cives eius urbis passim per Europam Asiamque captivi tra-
 hebantur. praesidium Venetorum, quod in urbe erat, ut rumore al-
 latum est urbem in potestatem venisse hostium, citato agmine ad
 mare et naves contendunt; et conscensis navibus quae forte ibi ade-
 rant, inde citi solvebant. urbs ista magna opibusque florens ab Amu-
 rate occupata est. cum autem eam habitandam assignasset finitimis,
 qui circa colebant, domum profectus est.

Caratziam Europae ducem arma contra Ioanninam urbem Aetoliae ferre iussit, dato ad eam expeditionem Europae exercitu. hic adveniens incursionem fecit in Aetoliae regionem; et quaecunq̄ue occurebant, diripiebat et spoliabat. postea exercitus ad urbem duxit obsidendam. Carolus urbis princeps iam ante obierat mortem. et cum haud tulisset liberos ex uxore sua Rainerii filia, superessent vero filii nothi, Memnon Turnus et Herculius natu maiores, his di-

αὐτοῦ τῆς Ῥαινερίου θυγατρὸς οὐκ ἐγένετο, νόθοι δὲ ἐγένοντο
παῖδες, ὃ τε Μέμνων καὶ Τύρνος καὶ Ἐρκούλιος οἱ πρεσβύ-
τεροι, διένειμε τούτοις μὲν τὴν ἐντὸς τοῦ Ἀχελώου χώραν
Ἀκαρνανίας ἐπινέμεσθαι, τὸν δὲ ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ, τὸν Λεο-
5 νάρδον παῖδα, κατέλιπε διάδοχον ξυμπάσης ἤδη τῆς ἀρχῆς
αὐτοῦ, καὶ τὴν τε Ἄρτην τῆς Ἀμπρακίας μητρόπολιν καὶ Αἰ-
τωλίαν τε καὶ τὴν πόλιν κατέλιπε Καρούλῳ τῷ ἀδελφιδοῦ. οἱ
μέντοι νόθοι παῖδες αὐτῷ οὐκ εἰς μακρὰν διενεχθέντες
ἀφίκοντο ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας. Μέμνων δ' αὖ ἀφι-
10 κόμενος, ὃς ἐδόκει τε τῶν ἄλλων συνέσει τε καὶ ἀξιώσει
προέχειν, οὗτος δὲ ἀφικόμενος παρὰ τὸν βασιλέα προυκαλεῖτο
τε καὶ ἤξιον ἐπὶ τὴν χώραν σφᾶς τὴν πατρῴαν κατάγειν.
διὸ δὴ ἐλάσας σὺν τῷ τῆς Εὐρώπης στρατεύματι εἰσῆει. ὁ δ'
δὲ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς τὴν τῶν Ἰωαννίνων πόλιν ἐπολιόρ-
15 κει, καὶ χρόνον ἐνδιατριβῶν τῇ πολιορκίᾳ ὡς οὐδὲν ἀνίει
πολιορκῶν, ὀρῶντες οἱ τῆς πόλεως καὶ ὁ τῆς χώρας ἡγεμών,
ἐντὸς ἀπειλημμένος καὶ πολιορκούμενος, προυκαλεῖτο τὸν
στρατηγὸν ἐπὶ ξύμβασιν, καὶ αἰτεῖτο αὐτὸν δοθῆναι αὐτῷ
τὴν τε ἄλλην χώραν τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἠπειροῦ παρὰ
20 βασιλέως, καὶ σπονδὰς αὐτῷ ἐπὶ τούτῳ γενέσθαι, καὶ οὕτω
παραδιδόναι τὴν πόλιν. τούτου δὴ γενομένου τὴν τε πόλιν
παρέλαβεν τὸ τοῦ βασιλέως στρατεύμα, καὶ αὐτῷ συνεχώρει
τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ τὴν ἄλλην Ἠπειρον ἐπινέμεσθαι, φόρον
ἀπύγοντα τῷ βασιλεῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ αὐτὸν φοιτῶντα ἐς
25 τὰς βασιλέως θύρας. ὕστερον δὲ ἀφικόμενοι οἱ τοῦ Καρού-

tribuit Acarnaniam, quae sita est inter Acheloi regionem. fratris
autem sui Leonardi filium reliquit totius regni successorem. Carolo
vero fratris sui filio Arten Ampraciae metropolim et Aetoliam, ur-
bemque concessit. nothi filii haud diu pugnantem relati sunt in nu-
merum ianuarum regis. Memnon autem, qui videbatur reliquis pru-
dentia et auctoritate prior, accessit ad regem, quem rogabat ut se ad
patriam reduceret regionem. quapropter cum Europae exercitu hos-
tiliter eam regionem ingressus est. Europae exercitus Ioanniorum
urbem obaitione circumvenit; et incumbens aliquanto tempore ob-
sidiōni cum nihil proficeret, tandem oppidani et regionis princeps, qui
obsessus tenebatur, hostium imperatorem sive bassam ad colloquium
evocarunt; in quo princeps sibi dari postulabat a rege reliquam
Acarnaniae regionem et Epiri, quae sibi foedere interposito confir-
mari volebat. quod si impetrasset, se regi urbem traditurum. foe-
dere icto urbem accepit regius exercitus; et Acarnania reliqua-
que Epirus cessit principi, ut quotannis tributum ferret, et in
ianuas regis, quandocunque moneretur, adventaret. postea vententes

λον ἡγεμόνος παῖδες, ὃ τε Ἑρκούλιος καὶ Μέμνων, καὶ οὐκ ὀλίγα κατασχόντες τῆς χώρας ἐπαγομένων τῶν ἐποίκων αὐτούς, πράγματά τε παρῆχον τῷ ἀνεψιῷ αὐτῶν, καὶ ἦγον καὶ ἔφερον τὴν χώραν καὶ ἐπολέμουν. ὁ μέντοι Κάρουλος καὶ P. 127 ἀπὸ τῶν θυρῶν τοῦ βασιλέως στρατεύματα ἐπαγόμενος ἐπὶ 5 τούτους καὶ ἀπὸ Ἰταλίας, ὡς οὐδὲν ἦνεν, ἐσπένδετό τε αὐτοῖς καὶ καθυφίστο τῆς χώρας ἧς ἦρχον, ἐφ' ᾧ μηκέτι αὐτῷ τοῦ λοιποῦ παρέχειν πράγματα.

Αἰτωλία μὲν δὴ οὕτω ἐγένετο ὑπὸ βασιλεῖ Ἀμουράτῃ· μετὰ δὲ ταῦτα ὡς Ἕλληνες ἰόντες ἐς τὰς θύρας ἤξιον σφίσι 10 σπένδουσαι, εἰρήνην μέντοι ἐποιήσαντο ἐφ' ᾧ τὸν τε Ἰσθμὸν καθελῆν καὶ μηδὲν ἔτι νεωτερίζειν τοῦ λοιποῦ. τὸν μέντοι Τουραχάνην ἐπὶ Πελοπόννησον πέμψας τὴν τε Οὐνετιῶν χώραν ἐδήου, καὶ τὸν Ἰσθμὸν καθεῖλε, καὶ πόλιστα αἶττα ἐλὼν τῶν Οὐνετιῶν ἠδραποδίστατο. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἔξιόντι 15 B ἀπὸ Πελοποννήσου συνελέγοντο οἱ τῆς Πελοποννήσου Ἀλβανοὶ περὶ τὴν μεσόγαιον, Δαβίην καλουμένην χώραν, καὶ σφίσι στρατηγὸν ἐστήσαντο, καὶ ἀπόστασιν ἐβουλεύοντο ἀπὸ Ἑλλήνων, ὡς τὸ Τουραχάνεω στρατεύματα διαφθείρωσι. Τουραχάνης μέντοι ὡς ἐπύθετο τοὺς Ἀλβανούς ἐπ' αὐτὸν ὁμόσε 20 ἰόντας ὡς διὰ μάχης, ὡς οὐκ ἠδύνατο διαφυγεῖν, παρετάξατό τε εἰς μάχην. καὶ οἱ Ἀλβανοὶ συνταξάμενοι καὶ αὐτοὶ

Caroli ducis filii, Herculus et Memnon, nec modicam regionis partem occupantes, congregatis finitimis qui confluebant, molesti erant admodum patrueli suo, cuius regionem agebant et ferebant, bellum gerentes. contra quos Carolus exercitum, quem ex lanuis regis contraxerat, necnon alterum quem ab Italia exciverat, ducens, cum nihil promoveret, pacem cum iis composuit; qua tenebatur ut ipse cederet ea regione cui illi praefuissent, hi vero deinceps nullas molestias Carolo facerent.

Hoc modo Aetolia in Amuratis dicionem devenit. Graeci postea in januas regis proficiscuntur, petitum pacem. quibus ea data est his conditionibus ut Isthmum destruerent et nihil in posterum quemadmodum hactenus, rerum novarum molirentur. Turachanem misit in Peloponnesum, qui Venetorum regionem populabatur, et Isthmum diruit. Venetorum autem oppidula quae subegerat, diripuit. cum autem egredieretur Peloponneso, Albani in Peloponneso habitantes colligebantur in mediterranea regione, quae Dabia nuncupatur; electoque duce defectionem a Graecis parabant, et Turachanis exercitum penitus delere volebant. Turachanes ut accepit contra se Albanos praelii cupidos pergere, cum non posset effugere ipsorum impetum, in aciem copias eduxit. etiam Albani in aciem descenderunt et hostes aggressi sunt.

ἐπήεσαν, καὶ ἐς χεῖρας ἐλθόντες οἱδὲ ἐδέξαντο τοὺς Τούρ- V. 100
 κους, ἀλλ' ἐτρέποντο ἐς φυγὴν. ἐνταῦθα ἐπεξελθὼν ὁ Του-
 ραχάνης ἐπιδιώκων πολλοὺς τε ἀνείλεν ἐν τῇ διώξει, καὶ οὖς
 ἐζώγησεν ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους, αὐτοῦ ἅπαντας διεκρή- C
 5 σατο, καὶ ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν πυργία ἐποικοδομησάμενος
 ἀπῆει ἐξελαύνων. τούτῳ μὲν οὖν τάνδρι ἔστι καὶ ἄλλα ἀπο-
 δεδειγμένα ἔργα ἐς ἀφήγησιν οὐκ ἀχρεῖα, δι' ἃ δὴ εὐδοκιμῶν
 παρὰ βασιλεῖ ἐπὶ τὴν τοῦ Βρενέζεω χώραν ἐχώρει. καὶ ἐπὶ
 Δακίαν οὐ πολλῶ ὕστερον πεμφθεῖς ὑπὸ Ἀμουράτεω τὴν τε
 10 χώραν ἐδήωσσε, καὶ στρατὸν αὐτοῦ συλλεχθέντα οὐ σμικρὸν
 ἐτρέψατο, καὶ νίκην ἀνείλετο περιφανῆ ἀνδράποδά τε καὶ
 λείαν πολλήν.

Τοῖς μὲν οὖν Ἕλλησι θαμὰ ἰοῦσιν ἐπὶ τὰς θύρας αὐτοῦ, 142A
 καὶ ἄνδρας τοὺς παρὰ σφίσι πρωτεύοντας ἄλλους τε δὴ καὶ D
 15 Νοταρὰν τὸν κυρίου Λουκᾶν ὄλβον ἐπιπέμψασι, σπονδὰς
 ἐποίησατο. ὁ μὲν οὖν Ἑλλήνων βασιλεὺς, ὡς εἰρήνην ἐγένετο,
 ἔπλει ἐπὶ Πελοπόννησον, μεταπεμπομένον τοῦ ἀδελφοῦ Θεο-
 δώρου τοῦ Σπάρτης ἡγεμόνος ὃς ὡς καὶ πρότερον ἦια λέξων,
 διὰ τὸ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὴν ἀπὸ Ἰταλίας ἔχθος αὐ-
 20 τῷ γενόμενον ὄρημπο ἐπὶ τὴν Ναζηραίων ἰέναι δίαιταν. ὡς
 μέντοι ἐς Πελοπόννησον ἀφίκετο ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς, τὸν
 τε ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον ἐπαγόμενος ὡς διαδεξόμενον

15. ἐπιπέμψας P   18. δε om P

cum autem Tureorum impetum sustinere non possent, in fugam vertuntur. quorum caedem maximam Turachanes insecutus in fuga fecit. capti sunt octingenti, quos omnes eo loci obruncavit; ex quorum capitibus cum turriculas extruxisset, abcessit. vir ille et alia memoratu digna facta designavit; propter quae cum in maximo honore penes regem foret, etiam in regionem Brenezis et in Daciam iter intendit. nec multo post iussus ire ab rege cum exercitibus regionem evastavit, et conscriptum ibi exercitum haud parvum in fugam compulit; ex quo praelio redibat victoria memorabili illustris, plurimam tum mancipiorum tum aliarum rerum vehens praedam.

Cum Graecis igitur Amurates cum frequenter venirent in ianuas, mittentes viros primarios, opibus reliquaque felicitate claros, inter quos et Notaram et Carolucam (immo domini Lucae filium), tandem pacem composuit. Graecorum rex, ubi primum pax convenisset, navigavit in Peloponnesum accersito fratre Theodoro, qui Spartam regebat. rex propter odium, ut antea significavimus, quo prosequeretur uxorem, quam ab Italia duxerat, statuerat Nazaraeorum assumere habitum. cum autem in Peloponnesum venisset Byzantii rex, adducens secum fratrem Constantinum, ut in eum transferret regnum,

τὴν ἀρχὴν, μετεμέλησέ τε αὐτίκα καὶ οὐκ ἔφασκεν λέναι ἔτι, P. 128 μὴ ἐπιτρεπόντων τῶν τῆς χώρας ἀρίστων. διηλλάγη μέντοι καὶ τῇ γυναικί μετὰ ταῦτα, καὶ ἐβίου ἡδέως συνῶν αὐτῇ τοῦ λοιποῦ. ὁ μέντοι Ἑλλήνων βασιλεὺς πρὸς τε τὸν τῆς Ἡπείρου ἡγεμόνα τὸν Κάρουλον πόλεμον ἐξήνεγκε, καὶ Κλα- 5 ρεντίαν τῆς Ἡλίδος μητρόπολιν ἐπολιόρκει. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον, ὡς οὐδὲν αὐτῷ προεχώρει πολιορκοῦντι, ἡρμόσατο τὴν ἀδελφιδοῦν ἡγεμόνος, Λεονάρδου δὲ θυγατέρα, ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ Κωνσταντίνῳ, ὥστε καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐδόθη αὐτῷ ἐς φερνήν. καὶ βασιλεὺς Ἑλλήνων ἐπολιόρκει Πάτρας τῆς 10 Ἀχαιῶν, μετὰ δὲ ταῦτα καταλιπὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον ὄχρετο ἀποπλέων ἐπὶ Βυζαντίου. τῷ μέντοι ἀδελφῷ Βαυτοῦ Κωνσταντίνῳ ὡς τὰ περὶ τὴν πόλιν προσεχώρησε καὶ πολιορκῶν οὐκ ἀνίει τὴν πόλιν, συντίθενται οἱ τῆς πόλεως ἄνδρες προδοσίαν αὐτῷ, καὶ ἐπαγόμενοι τὴν πόλιν παρέδιδον 15 σαν, ἀπόντος τοῦ ἀρχιερέως αὐτῆς ἐν Ἰταλίᾳ, ὅσον διατρίβοντος χρόνον, ἐπικουρίας δεόμενον παρὰ τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως. ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν τῆς Ἀχαιῶν οἱ ἀπὸ Ἰταλίας Πελοποννήσου ἡγεμόνες, τοῦ Ζαχαρίου οἴκου διόντες, ὁ μὲν ἄρχων τε καὶ ἡγεμῶν κατελείφθη τῆς χώρας, τῷ δὲ ἐτέ- 20 ρῳ διατρίβοντι παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἀρχιερεῖ ταύτην ἐπέδωκε τὴν πόλιν ἀρχιερεῖ γενομένῳ ἐπιτροπεύειν. ἡ μέντοι πόλις

13. οὐ προσχώρησε?

confestim eum coepti poenituit, nec amplius se regno cessurum dicebat: regni enim proceres ab isto vitae proposito regem dehortabantur. dehinc etiam uxori, cui implacabilis erat, propter formae turpitudinem, reconciliatus, suaviter in posterum cum illa vitam exegit. rex Graecorum bellum intulit Carolo Epiri principi, et exercitibus Clarentiam Elidis metropolim circumsedidit. nec multo post cum urbis oppugnatio irrita caderet, Caroli consobrinam, Leonardi ducis filiam, fratri Constantino uxorem dedit, hac tamen conditione, ut dotis nomine Constantino urbs ista traderetur. postea duxit exercitus contra Patras Achaiae urbem, quam obsidione circumdedit. deinde relicto fratre Constantino, cui urbis oppugnationem mandarat, navem conscendit, et Byzantium proficiscitur. cum multum iam temporis moenibus urbis assedisset, nec tamen urbs in manus venisset, proditionis consilia oppidani cum Constantino agitabant. aberat enim urbis episcopus, profectus in Italiam auxilii petendi gratia; et longas ibi agebat moras, ut a pontifice id acciperet. hanc Achaiae urbem Italici principes, qui Peloponnesum regebant, ex familia Malatestarum orti, occupantes, unum quidem dederunt urbi principem: alterum elegerunt, qui eam administraret et semper Romanum pontificem mo-

παρελθούσα ἐς τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα ἐλάμβανεν ἀρχιερέα, C
 ὃν ἂν ἐπιπέμψαιε σφῶς τοῦ ἐπιτροπεύειν τὴν πόλιν· καὶ
 τότε δὴ Μυλατεσιῶν τοῦ οἴκου ἐπεπόμφει τοῖς ἐν τῇ πόλει
 ἀρχιερέα. ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ἐπεὶ τε παρέλαβε Κων-
 5. δσταντινός, τήντε ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει ἐπ' ἐνιαυτόν· μετὰ δὲ
 ταῦτα προσεχώρησεν αὐτῷ. τὴν μὲντοι Ἥλιδος μητρόπολιν
 ἔλλον αἱ τοῦ ἀρχιερέως τριήρεις. ἐπειτέ γὰρ ἐπύθθητο τὴν
 πόλιν τῆς Ἀχαιῶς ἀλῶναι ὑπὸ Ἑλλήνων, ἔπεμψε τριήρεις δέ-
 10 οὖν ἐπὶ Ἀχαιῶν οὐκέτι ἀφίκοντο; ἐπὶ δὲ τὴν Κλαρεντιάν
 ἀφικόμεναι ἀπόντος αὐτῆ τοῦ ἄρχοντος, καὶ φρουρᾶς οὐκ V. 101
 ἐνούσης ἐν τῇ πόλει, εἰσελθόντες λάθρα τὴν πόλιν κατέσχον D
 καὶ ἠνδραποδίσαντο. ὕστερον δὲ ἀποδιδόμενοι ταύτην τῷ
 βασιλέως ἀδελφῷ πεντακισχιλίων χρυσίνων ἀπέπλευσαν ἐπὶ
 15 Ἰταλίας. ξυνίβησαν δὲ τῇ πόλει ταύτῃ καὶ τύχαι ἄλλαι πρό-
 τερον γενομέναι. Ὀλιβέριος γὰρ δὴ ἀπὸ Ἰταλίας ὀρμώμενος,
 ἔχοντας ταύτην τοῦ τῆς Ἀχαιῶς ἡγεμόνος, ἐπεισελθὼν τε
 ἄφνω καὶ καταλαβὼν τὴν πόλιν ἠνδραποδίσατο, καὶ τὴν θυ-
 20 γατέρα ἡγεμόνος ἐς γυναῖκα αὐτῆ ἠγάγετο. καὶ ταύτην μὲν-
 τοι οὗτος ἀποδόμενος τῷ τῆς Ἡπειρώ ἡγεμόνι ᾤχετο ἐς Ἰτα-
 λίαν. καὶ τότε μὲν δὴ ἀλώσαν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέως τριηρῶν
 αἰθίς ἐξωκρούμενος ἀπέλαβε. διέφερον μὲν οὖν καὶ πρὸς

3. Μαλασιτικῶν P

raretur. urbs ista ubi concesserat in ius et potestatem Romani pon-
 tificis, accepit episcopum, quem misisset pontifex, ut urbem eam gu-
 bernaret. eo tempore episcopus, qui rem publicam eius urbis cura-
 bat, missus a Romano pontifice, natus erat ex familia Malatestarum.
 hanc urbem ubi dominio suo iunxit Constantinus, etiam arcem expu-
 gnare aggressus est; cui expugnationi integrum annum insumpsit, et
 tandem voti compos factus est. Elidis metropolim subegere Romani
 pontificis triremes. postquam enim fama allatum erat Achaiae urbem
 a Graecis esse occupatam, misit pontifex triremes decem, quibus an-
 nitebatur, si posset amissam recuperare urbem. haec quidem haud
 venere in Achaiam. venientes autem Clarentiam absente urbis duce
 nec praesidio in ea existente, clam ingressi milites urbem cepere et
 diripuerunt. deinde eam vendentes regis fratri quinquies mille au-
 reis, in Italiam navigarunt. aliae quoque fortunae miserabiles urbi
 isti acciderunt. Oliberius enim ab Italia progressus, tenente Claren-
 tiam Achaiae principe, inopinato adveniēns eam oppressit et diripuit,
 ducta in uxorem principis filia. tandem pretio accepto, Epiri duci
 eam vendens, in Italiam reversus est. etenim captam a pontificis
 triremibus denuo emptam recepit. Graeci longo tempore bellum ges-

P. 129 τὸν τῆς Ἀχαΐας ἡγεμόνα, Ἰταλικὸν Κεντηρίωνα, οἱ Ἕλληνας τὸν πόλεμον ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιγαμίαν ποιησάμενοι ἐπὶ τῷ βασιλέως παιδὶ τῷ νεωτέρῳ Θεομᾷ, ἀρμολογούμενοι τὴν Θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος, καὶ τὴν τε χώραν ἐς φερρὴν αὐτοῦ ἐπέδωκαν τῆς Μεσσηνίας τε καὶ Ἰθωμίας, πλὴν ὅ τῆς παραλίου Ἀρκαδίας, σπονδίας τε ἐποιήσαντο. καὶ ταύτην μὲν οὖν, ἐπεὶ τε ἐτελεύτησε, παρέλαβε Θεομᾶς ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφός, καὶ τὴν τε γυναῖκα τοῦ Κεντηρίωνος εἶχεν ἐν φυλακῇ, ἐς ἣν δὴ καὶ ἐτελεύτησε.

Οὕτω μὲν οὖν ἡ Πελοπόννησος ἀπὸ Ἰταλῶν ἐς τοὺς 10 Ἕλληνας περιῆλθεν. Ἕλλησι μὲν οὖν οὕτω προσέφερε τὰ πράγματα, ὑπαγομένους σφίσι τὴν Πελοπόννησον· Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεχμίτεω ἰσχυρατεύετο ἐπὶ τὴν Τριβαλλῶν χώραν. καὶ πρότερον μὲν, ἐπεὶ τε ἐξήνεγκε πόλεμον, στρατεύματα ἐπιπέμψας ἐδῆον τὴν χώραν. καὶ τότε δὴ οὖν, ὡς ἐπύθετο ὁ τῶν 15 Τριβαλλῶν ἡγεμῶν ἐπιέναι ἐπ' αὐτὸν βασιλεῖα, πρέσβεις τε ἐπεκόμψαι, καὶ ἡξίου σπονδίας ποιῆσθαι ἐφ' ᾧ ἂν ἀπάγειν φόρον ὃν ἂν τάξῃται αὐτῷ βασιλεὺς, καὶ πείσεσθαι ὃ τι ἂν κελύσει αὐτῷ. ἐνταῦθα Ἀμουράτης ἄγεται τὴν Θυγατέρα τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος. ἐπιπέμψας δὲ Σαραζίην τὸν τῶν 20 ρῶν ἡγεμόνα ἡγάγετό τε τὴν γυναῖκα, τοῦ Χαλίλεω ἀνάγον-
1426 τος, παρ' αὐτῷ μέγα εὐδοκιμοῦντος, καὶ τὰ βασίλεια αὐτοῦ.
C μετὰ δὲ ταῦτα ἤλαυνεν ἐπὶ Καραμάνον τὸν Ἀλιδέριον, ἡγε-

sere cum Centerione, qui Achaiae imperabat, generis Italici. postmodum affinitatem iungentes, filia huius ducis in matrimonium data regis filio iuniori Thomae, conclusum est ut dotem acciperet Messenae et Ithomae regionem, praeter maritimam Arcadiae. foedus quoque ictum bellum diremit. hanc quidem, ubi mortuus est princeps, accepit Thomas regis frater, et Centerionis uxorem, donec mortua est, in carcere condidit.

Hoc modo Peloponnesus ab Italis ad Graecos translata est. Graecorum res, cum subigerent Peloponnesum, hoc modo se habuere. Amurates bellum indicit Triballia. primo itaque missis exercitibus Triballorum regionem populabatur. ut nuntiatum est Triballorum principi regem hostiliter accedere, legatos ire iubet ad Amuratem oratum pacem. paratum se esse, si pax coiret, tributum quantumcunque imperasset pendere; nec recusaturum facere quaecunquē iussisset. Amurates huius principis filiam sibi in uxorem sociavit, quam petiit sibi uxorem dari, misso Sarasiae ianuarum imperatore. quam postmodum in regiam adduxit Chaliles, qui plurimum apud regem pollebat. his ita peractis petiit bello Caramanum Aliderium,

μόνα τῆς Καρίας, τὰ τε ἄλλα αἰτιασάμενος, καὶ ὅτι τὸν ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἔχων παρ' ἑαυτῷ ἐπεμψεν ἐπὶ τοὺς
 Ἕλληνας. ἐπιὼν δὲ σὺν στρατεύματι πολλῷ τὴν χώραν ἐδήσεν,
 ἐκλελοιπότες αὐτὴν τοῦ Καραμάνου καὶ τὰ ἄκρα κατέχοντες
 5 τῶν ὀρέων. ἔστων δὲ αὐτῷ δύο πόλεις, ἡ μὲν Λάρανδα λε-
 γομένη, ἡ δὲ Τοκόνειον, πόλις μεγάλη τε οὖσα τὸ παλαιὸν
 καὶ εὐδαίμων, ἐν ἧ καὶ βασιλεὺς ἦν τῶν πρόσθεν βασιλέων
 τοῦ γένους τούτου· ἄτε γὰρ τῶν ὀρέων τῆς χώρας ἰσχυρῶν
 ὄντων καὶ οὐκ εὐπετῶν ὄντων ἐπιβῆναι, δρμώμενοι τὴν ταύτη
 10 χώραν περιόικον ἦγον καὶ ἔφερον καὶ κατὰ βραχὺ προϊόντες
 κατεστρέφοντο. ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη εὐνομουμένη ἀπὸ τοῦ
 πάνυ παλαιοῦ. Λάρανδα δὲ ἡ πόλις οἰκεῖται μὲν αὕτη ὑπὸ D
 τὴν ὑπάρειαν τῶν ταύτη ὀρέων, καὶ οὐ πάνυ ἐάλω τινὶ δχυ-
 ρώματι. ἡ δὲ χώρα ἐπιόντος τοῦ Ἀμουράτιω ὑπέμενε τε
 15 καὶ οὐκ ἐξέλιπεν· οὐ γὰρ δὴ νομίζεται Τούρκους γε ὄντας
 αὐτοὺς ἀνδραποδίζεσθαι, ἐς τὰ αὐτὰ τε ἕμα ἦθη καὶ ἐς τὴν
 αὐτὴν δίαιταν καθισταμένους. ὁ μὲντοι Καραμᾶνος οὗτος
 ἄμορός ἐστι τῇ Πισιδῶν χώρα καὶ τῇ Τουρκοῦτιω. οἱ δὲ
 Πισιδῆται οὗτοι καὶ Βαρσάκιδες καλούμενοι νομάδες μὲν εἰσι
 20 καὶ γλώττη τῇ Τούρκων διαχρώμενοι, ληστρικώτερον δὲ βιο-
 τεύουσι, τὴν τε Συρίαν ληζόμενοι καὶ τὴν ἄλλην σφίσιον χώραν, V. 102
 καὶ δὴ τὴν Καραμάνου διαπολεμοῦντες ληζόνται. ἄρχοντες P. 130

7. βασιλεια?

Cariae ducem, crimini ei inter caetera vertens quod fratrem suum
 iuniorem, cui alimenta praebuerat, ad Graecos misisset. veniens ita-
 que cum magno exercitu, regionem graviter affligebat populationibus,
 quam Caramanus deseruerat, cum se recepisset in montium cacumina.
 regio ista urbes habet duas: una Laranda vocatur, alteri nomen est
 Toconeium. Toconeium urbs magnitudine et opibus praestat, in qua
 antiquitus reginae morabantur. cum montes regionis illius essent fir-
 missimi et admodum muniti, nec facile scandi possent, omnem belli
 molem verterunt in finitimam regionem; quam agentes et ferentes
 paulatim progressi subigebant. urbs ista optimis legibus fundata est
 iam inde ab antiquo. Laranda sita est in radicibus montium, qui in
 ista regione visuntur, nec aliquibus munimentis adversus vim hostium
 firmata est. incolae regionis Amuratis adventum expectarunt, nec
 sibi fuga consuluerunt. putabant enim, cum et ipsi Turci forent et
 iisdem moribus reliquaque vitae consuetudine uterentur, se nihil ho-
 stile passuros. Caramanus ille finitimus est Pisidarum regioni et
 Turgutae. Pisidae, qui etiam Baracides vocantur, pastores sunt et
 Turcorum linguam in usu habent: latrocinii magis intenti vivunt,
 praedaeque ex Syria et ex finitima regione agunt. nec abinent a

δὲ σφίσιον ἐφεσιῶτες καὶ ληιζόμενοι τῆς τε λείας τὸ ἐπιβή-
 λον μέρος αὐτοὶ τε διαλαγχάνουσι, καὶ τοῖς οἴκοι ἐπὶ ταῖς
 γυναιξὶν ἐπιμένουσιν ἐπιδιελόμενοι διδάσσι τὸ ἄλκιμον μέρος.
 Τουργούτης δὲ τῆς Φρυγίας χώρας ἐπάρχει τε, καὶ ἐπὶ Ἀρ-
 μενίαν ἤκει καὶ Καππαδόκας ἡ χώρα αὐτοῦ. τὸ δὲ Τουρ-5
 γούτεω γένος δοκεῖ νεώτερον γεγονέναι ὑπὸ Ἀμυθάονι, καὶ
 ἐπικαταβὰν ἐς τὴν ταύτη τῆς Φρυγίας χώραν ἐπικρατῆσαι τε
 τὸ ἀπὸ τοῦδε τῆς χώρας, καὶ ἐς δεῦρο διαγενόμενον πρὸς τε
 τοὺς παῖδάς τε καὶ Καραμαῶνον διαπολεμεῖν. διεπολέμησε
 Ἡ μὲν οὖν τὸ παλαιὸν καὶ πρὸς τοὺς Λευκάρας Καραϊλούκειω 10
 παῖδας. τὸ μέντοι Κανδυλόρον ἡ πόλις τῆς Καρίας ὑπὸ
 ἀνδρὶ τοῦνομα . . . . . καὶ τὴν χώραν καταστρεψάμενος
 Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτιω τὴν τε θυγατέρα αὐτοῦ ἔσχεν ἐς τὴν
 γυναικωῶτιν, καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ κατέλιπεν ἄρχειν τῆς χώ-
 ρας. τοὺς μέντοι ἠγεμόνας, τὸν τε Κερμιαῶν καὶ Αἰδήνην, 15
 ἐλαύνων ἐπὶ Καραμαῶνον, καὶ τὸν τε Σαρχάνην τῆς τε χώρας
 ἐξήλασε, καὶ ἐπιὼν τὰ βασιλεία αὐτῶν ἠνδραποδίσατο. ὁ
 μέντοι Αἰδήνης ἐτελεύτησεν ἄπαις ὢν, Σαρχάνης δὲ καὶ Μεν-
 δησίας ἐπὶ τὰς ὁμόρους αὐτῶν χώρας διεσώζοντο, ἀποφυ-
 γόντες Ἀμουράτη ἐπιόντα. Μενδησίας μέντοι ἐς Ῥόδον ἀφι- 20
 σκόμενος διέτριβε, μετὰ δὲ ταῦτα κηρυκευσάμενος ἀφίκετο
 παρὰ βασιλέα, δεόμενος τυχεῖν ἀγαθοῦ τινὸς πρὸς τοῦ βασι-

regione Caramani, cum quo ipsis continuum bellum est. duces eli-
 gunt, quorum ductu praedatum proficiscuntur. duces praedam su-
 perfluum capiunt, et inde partem haud contempendam iis largiuntur
 qui domi apud uxores remanserint. Turgutes Phrygiae imperat; et
 Armeniam Cappadociamque regio eius attingit. genus Turgutae vi-
 detur recenter admodum fuisse sub Amythaone; et cum in Phrygiam
 inde descendisset, regionem istam ex eo tempore obtinuisse. quod
 cum durasset ad haec tempora, contra filios et Caramanum arma tu-
 lit. bellum etiam gessit iam olim genus istud adversus Leucarnes,
 Caraelucis filios. Candylorum urbs Cariae in potestate viri, qui
 nuncupatur . . . regionem itaque populationibus divexans Amurates
 Mechmetis filius, ducis filium in gynaeceum suum transtulit; filium
 regionis principem relinquit. Cermianum et Aedinem Sarchaueumque
 principes, cum proficisceretur contra Caramanum, regionibus ipsorum
 expulit, accedensque regias eorum spoliavit. Aedines excessit e vi-
 vis, carens liberis. Sarchanes et Mendesias in regiones finitimas fu-
 gientes servati sunt, ne quid mali ab Amurate paterentur. Mendesias
 Rhodum contendit, ibique moratus est. postea praekonio exci-
 tus accessit ad regem, flagitans ut aliquid boni ab eo impetraret. qui
 etiamnum apud regem aetatem agit, victum et necessaria a lanuis

λέως, καὶ ἐς δεῦρο ἔτι διατρίβων τὴν δαπάνην ἔχει ἀπὸ τῶν
 Θυρῶν. ὁ μέντοι Καραμάνος, ὡς τότε Τοκόνειον κατελίψει
 καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ κατέχων διέτριβεν, ἔπεμψε πρέσβεις
 παρ' Ἀμουράτη, ὑπισχνόμενος τὴν τε θυγατέρα δοῦναι αὐ-
 5 τῷ εἰς γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιπέμπειν συστρατευό-
 μενον ἐπὶ τὰς Ἀμουράτεω Θύρας. ὁ μὲν δὴ Ἀμουράτης
 ἐπειθeto, τὰς σπονδὰς καὶ ὄρκια ποιησάμενος ἀπῆλυνεν ἐπὶ
 τῆς Εὐρώπης. μετὰ δὲ ταῦτα χρόνον ἐπιγιγνομένου αἰτια-
 σάμενος Ἰσμαῖλην τὸν Σινώπης καὶ Κασταμονίας ἡγεμόνα
 10 ἰστρατεύετο ἐπ' αὐτόν. οὗτος μὲν οὖν ὡς ἐπύθeto ἐπ' αὐ-
 τὸν ἐπιέναι Ἀμουράτη, πρέσβεις ἔπεμψε, καὶ τὴν μὲν τοῦ D
 χαλκοῦ πρόσδοτον ὑπέσχετο ἀποφέρειν τοῦ ἐναντιοῦ, ὅση ἂν
 αὐτῷ τυγγάνοι οὖσα, καὶ τὸν γε παῖδα ὑπισχνεῖτο ἐπιπέμπειν
 καὶ οὗτος ἐς τὰς βασιλέως Θύρας. τὸν μέντοι Τουργούτεω
 15 παῖδα καὶ πρότερον ἔτι παραγενόμενον ἐπὶ τὰς βασιλέως Θύ-
 ρας ἐκπυθόμεθα ἐπαγαγέσθαι βασιλεία, καὶ ἐπιτρέπειν τὴν χώ-
 ραν αὐτῷ διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτῷ δοκοίη.
 Ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπέπρακτο, λαμπρὰ ἀπο-
 δεδειγμένα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. καὶ πρὸς τε τοὺς Λευκάνας
 20 ἐπολέμει συχρὸν τινα χρόνον. ἐγένετο δὲ ἐκ τοῦ Ἀμουρά-
 τεω ἔλευσις ἐπὶ Τριβαλλῶν ἡγεμόνα καὶ ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα
 Γεώργιον τὸν κηδεστὴν αὐτοῦ δι' αἰτίαν τήνδε. Στέφανον γὰρ P. 131
 τὸν νεώτερον παῖδα ἔχων παρ' ἑαυτῷ διατρίβοντα, ὡς μέντοι

10. ὡς om P   21. Ἐλασις?

accipiens. Caramanus cupidus reciplendi Toconelum et regionem suam legatos ad Amuratem mittit, promittens se suam filiam ei daturum uxorem, et filium quem haberet, missurum ut in ianuis mereret. Amurates in foedus, iuramenti religione interveniente, Caramanum suscepit, et in Europam iter intendit. postea cum aliquantulum temporis intercessisset, arma contra Ismaelem Sinopes et Castamomae principem arripuit, nescio ob quam offensam. qui ut accepit Amuratem contra se ut hostem properare, legatos obviam regi mittit, qui dicerent, si pacem petenti daret, se quotannis aeris reditum quantumcumque esset, regi pensurum. praeterea pollicebatur se filium suum in regis ianuas missurum. filium autem Turgutis, quem iam ante in regis ianuas abiisse constabat, regioni pristinae restituit; ei-que cum eo agere pro suo arbitrio permisit.

Haec quidem fortiter ab Amurate facta incredibile dictu est quanta gloria Asiae regnum illustrarint. bellum quoque tempore longo inter ipsum et Leucarnas arsit. expeditionem suscepit Amurates contra Triballorum principem et huius affinem Georgium. expeditionis huius istam causam tradunt. Stepanum enim iuniorem

ἐπῆλθον ἐπιὼν ἐπὶ Σπενδέροβον, ἐν ᾗ τὰ βασιλεία ἦν αὐ-
 τοῦ. ὁ μὲντοι ἡγεμὼν καταλιπὼν τὸν παῖδα αὐτοῦ Γούργου-
 ρον ἐπιτροπεύειν τε τὴν πόλιν καὶ φυλάττειν τὰ τεῖχη, ἣν
 ἐπίωσιν οἱ πολέμιοι, αὐτὸς ἐπὶ Παιονίας ἀπῆε ἐπικουρίας
 δεησόμενος· ὑπῆν γὰρ αὐτῷ καὶ ἐν τῇ Παιονίᾳ χώρα τε οὐδ'
 φαύλη καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ ἀγαθαί, ἃς ἠλλάξατο Ἐλεάζα-
 ρος πρὸς τὸν Παιόνων βασιλέα Σιγισμουῦνδον ἀντὶ τῆς Μπε-
 λογράδος πόλεως, ἣς ἐδεδώκει τῷ βασιλεῖ ὥστε τῷ πορθμῷ
 καλῶς ἔχοντος τοῦ χωρίου. ὁ μὲν οὖν παῖς αὐτοῦ καταλέ-
 V. 103 λειπτο ἐπιτροπεύων τὴν πόλιν, καὶ παρεσκευάζετο ὡς πολιορ-
 Β κηρόμενος. ὡς δὲ ἐπιὼν ὁ Ἀμουράτης ἐπέδραμέ τε τὴν
 χώραν καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἐπειράτο μηχανὰς παντοίας
 προσάγων τῷ τεῖχει εἰλεῖν τὴν πόλιν. ὡς δ' οὐδὲν αὐτῷ ἠνύε-
 το, ἐδεδίττετο τὴν πόλιν τηλεβόλοις μεγίστοις δὴ τοῖς εἰς
 ἐκεῖνον τὸν χρόνον γενομένοις, καὶ τὰ γε τεῖχη τύπτων οὐκ 15
 ἀμίει. ἐνταῦθα ὁ τοῦ ἡγεμόνος παῖς Γούργουρος, δεδιὼς μὴ
 ἀλῶ ἢ πόλις ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, ἐδέχετο λόγους παρὰ βασι-
 λέως περὶ συνθηκῶν, καὶ ἐσπένδετο ἐφ' ᾗ παραδιδόναι τε τὴν
 πόλιν τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτοὺς ἐς τὰς θύρας αὐτῷ φοιτῶντας
 τογγάνειν ὧν ἂν δικαιοῦ αὐτὸς βασιλεὺς ἀποφέρεσθαι. οὐ-
 C 20 τος μὲν οὖν τὴν πόλιν παρέδωκε, καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐξελ-
 θὼν διέτριβε παρὰ βασιλέα σὺν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Στεφάνῳ.

14. ἐδεδίτου Ρ

filium habebat secum morantem, cum proficisceretur Spenderoviam, ubi ipsorum regia erat. princeps, relicto filio Gurguro (qui et Georgius et Gregorius) ut tutaretur urbem et defenderet moenia, si adventaret hostis, ipse abibat in Pannoniam, auxilium oraturus. erat enim huic etiam in Pannonia regio haud contemnenda; praeterea urbes multae et opulentae, quas permutatione facta cum Sigismundo pro Belgrado Eleazarus acceperat. haec enim urbs mire placebat regi, quasi regio admodum esset opportuna propter portus commoditatem. filius quidem praedicti principis relictus erat ut tueretur urbem, et se parabat, nihil cessurus hosti urbem obsidere instituenti. tandem accedens Amurates incursionem in agros fecit, et postea urbem obsidione cingit, machinas varias moenibus admovens, si quo modo urbe potiri posset. cum nihil proficeret, bombardas, quae ea tempestate habebantur maximae, produci iubet, iisque moenia pulsare laud cessabat. nec sic aliqua capiendae urbis spes affulsit. veritus autem Gurgurus ne urbs tandem veniret in manus hostium, cum bombardarum impetum amplius sustinere non possent, admittebat verba regis quibus pax offerebatur. foedus ictum est, quo tenebatur ut urbs regi traderetur, ipsi autem cum eo in laeuas proficiscerentur, consecuturi

μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον, ὡς ἐπέθετο τὸν πατέρα αὐτῶν ἐπα-
 γόμενον ἐπὶ Ἀμουράτη καὶ τοὺς γε παῖδας παρὰ τοῦ πατρὸς
 λόγους τε δεχομένους καὶ κρύφα διακηρυκενομένους περὶ
 ἀποστάσεως, λαβὼν ἄμφω τὸ παῖδε ἐξώρνεε τὸ ὀφθαλμῶ
 5 ἐκατέρων. ὡς μὲν οὖν Σπενδέροβον τὰ Τριβαλλῶν βασιλεία
 παρεστήσατο, καὶ φρουρὰν ἐγκατέλειπε τῇ πόλει ἱκανήν, αὐ-
 τία ἐπιῶν ἤλαυνεν ἐπὶ Μπελογράδην τὴν Παιόνων πόλιν.
 ἔστι δ' αὕτη ἡ πόλις ἀμφοῖν τοῖν ποταμοῖν περιόρητος γινο-
 μένη, ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους τοῦ Ἰστρου ῥέοντος, ἀφ' ἑτέρου
 10 δὲ τοῦ Σάββα, ὃς ἐστὶ τὸν Ἰστρον αὐτοῦ παρὰ τῇ πόλει ταύτῃ D
 ἐκδιδῶ. ἡ μὲν οὖν Σπενδέροβος καὶ αὕτη . . . . ὡς δὲ ἐς
 Μπελογράδην ἐπελάσας ἐπολιόρκει τὴν πόλιν Ἀμουράτης ὁ
 Μεχμέτεω, ἔτυπτε μὲν τὸ τεῖχος τηλεβόλοις καὶ κατέβαλε μέ-
 ρος οὐκ ὀλίγον, ἐπεπόνθει δὲ τὰ στρατεύματα πρὸς τῆς πόλεως
 15 ἀνήκεστα ὑπὸ τε τηλεβόλων καὶ τηλεβολισκῶν πεμπούλων ἐς
 τὸ βασιλείως στρατοπέδον ἀφικνόμενων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας καὶ μυρία
 ὄσα βέλη ἀφικουμένων ἐπὶ τὸ στρατοπέδον. ἐνταῦθα Ἀλίης
 ὁ τοῦ Βρονέζιω ἦκουσεν ἄριστα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἀνήρτης γενό-
 μενος τὰ ἐς τειχομαχίαν σὺν τοῖς ἑαυτοῦ προῦτος, καὶ τάφρον
 20 ὀρύξας ὡς ἐγγυτάτω τῆς πόλεως ἐσκήνου σὺν τῷ στρατεύματι P. 132
 αὐτοῦ. ὡς μὲν οὖν τὸ τεῖχος κατεβέβλητο, εἰσεχέοντο δὲ εἰς
 τὴν πόλιν οἱ νεήλνδες, καὶ τῆς μὲν πόλεως καλὸν μέρος κατα-
 κράτησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐν τῇ πόλει ἀθροιζομένων,

ea quas rex statuisset. Gurgurus regi urbem tradidit, et in castra
 egressus conversatus est apud regem una cum fratre suo Stepano. nec
 multo post, ut nuntiatum est Amuratī patrem horum contra se ho-
 stili animo pergere, filiosque patrem clam adiutare et ad defectionem
 inclinare, ambos adductos filios oculis orbavit. Spenderovia Tribal-
 lorumque regione occupata, oppido praesidium validum imposuit, et
 continuo copias contra Belgradum Pannoniae urbem movit. urbs ista
 duobus circumfluitur fluviis: ab uno Ister, ab altero latere Savus fluit,
 qui in Istrum eo loci iuxta urbem eam effunditur. Spenderobus et
 haec . . . . ut accessit Mechemetis filius Amurates, urbem obsedit,
 bombardasque expediens urbis partem haud parvam stravit. at exer-
 citus Amuratis interim intoleranda patiebatur ab oppidanis, qui bom-
 bardis balistis aliisque machinis bellicis gravissime affligebant hostes
 urbi assidentes. sagittis aliisque iaculis pene obruebantur tum viri
 cum castra. ibi tum Halies Breneais filius, cuius fama per castra erat
 celebris, primus cum suis succedit muro oppugnando; qui fossa iuxta
 urbem facta et communita ibi tentoria sua tetendit. ubi murus deie-
 ctus est, per loca patentia ruinas peregrini irruunt et urbis partem

ἐς χεῖρά τε τοῖς νεήλουσιν ἀφίκοντο, καὶ ὠσάμενοι ἐξώσαντο καταβαλόντες ἀπὸ τοῦ τείχους. καὶ ὡς ἐξεκρούθη τὰ στρατεύματα καὶ ὡς προεχώρει αὐτῷ ἢ τῆς πόλεως ἀδρεσις, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν καὶ ἀπήλαυνεν ἐπ' οἴκου. ὑπαρχον δὲ ἐπιστήσας τῇ Σκοπίων τε καὶ Ἰλλυριῶν χώρα ἄνδρα τῶν παρ' 5 αὐτῇ μεγέθει δυνάμενον καὶ αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ γαμβρὸν γενόμενον, καὶ στρατὸν τε ἐπιτρέψας πεζόν τε ἄμμι καὶ ἵππι- Β κάον, ὥστε ἐς τὴν Ἰλλυριῶν ἐσβαλεῖν χώραν, διῆκεν ἐνιαῦθα τὰ στρατεύματα.

Ὁ μὲν οὖν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς — Πύσθη δὲ ἡ χώρα 10 αὕτη καλεῖται, καὶ ἔστιν ἡ χώρα αὕτη τραχεῖά τε καὶ ὄρεινή πάνυ, διῆκει δὲ ἐπὶ Ἰλλυριῶν τοὺς πρὸς τὸν Ἴόνιον ὠκισμένους παρὰ τὴν θάλασσαν. ἔστι δὲ αὐτῷ βασιλεία καὶ πόλις Γαῖτια καλουμένη, καὶ ποταμὸς παρ' αὐτῇ ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς Ἰστρον. οὗπος μὲν δὴ ὁ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς, ὡς θου- 15 μένης αὐτῷ ὑπὸ Ἰσάμου τῆς χώρας, ὡς στρατὸν τε συναγαγὼν ἤνυσεν οὐδέν, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ἠέσχετο τῷ βασιλέως στρατῷ, πρόσβεις τε ἔπεμψε παρὰ βουσιλέα, καὶ ἐτάξατο φόρον ἀπάγειν τοῦ ἐνιαυτοῦ μυριάδας δύο χρυσοῦ καὶ πενταχιχο- λίου. βασιλεὺς δὲ προσέειπε καὶ σπονδὰς ἐποίητο αὐτῷ. 20

C Τούτου δὲ τῆς χώρας ἔχεται ἡ τοῦ Στεφάνου τοῦ Σαν- V. 104 θάλω χώρα, Ἰλλυριῶν τὸ γένος, καθήκουσα ἐπὶ θάλασσαν

maximam capiunt. colliguntur in unum oppidani, et manus cum peregrinis fortiter conserunt, quos impulsos magna vi in fugam vertunt, et de moenibus deturbant exactos urbe. hac igitur spe capiendae urbis frustrati, quia peregrini fortiter expulsi erant, Amurates cum exercitibus abscessit et domum ire contendit. Scopiorum vero et Illyricorum regioni praefectum dedit virum primarium suumque sororium; cui tradidit pedestres et equestres copias, ut incursionem in Illyricum facere posset.

Illyricorum rex Bossina regionis illius nomen est; quae cum sit aspera et montana, porrigitur usque ad Illyricos, qui incolunt maritimam Ionii regionem. est et urbs regni quae sedes Gaitia sive Iaitza, et fluvius qui eam alluit (quem Wkrinam vocant; is in Savum exit) qui deinde in Istrum exhauritur. hic Illyricorum rex sua regione ab Isamo vastata exercitum comparavit. veritus autem cum Amuratis confligere exercitu, legatos misit, qui dicerent se paratum esse, si pacem impetraret, quotannis viginti quinque milia aureorum tributum nomine conferre. rex Amurates hac condicione pacem dedit.

Huc regioni adiacet Stephani Sandalis filii regio, quam gens Illyrica tenet; et se extendit ad Ionium . . . haec natio cum Illyrica

ἐς τὸν Ἴόνιον παρὰ . . . . καλουμένη. τὸ μὲν δὲ γένος τοῦ-
 το Ἰλλυρικὸν ὄν ἀπὸ παλαιοῦ διέσχιται ἀπὸ τοῦ λοιποῦ
 τῶν Ἰλλυριῶν γένους· ἤθεσι μὲν γὰρ καὶ θιαίτη τῇ αὐτῇ
 διαχωρῶνται, νόμοις δὲ οὐ τοῖς αὐτοῖς. Κουδοῦργοι δ' ὀνομά-
 5 ζονται σύμπαντες οἱ ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν τελοῦντες. με-
 ταξὺ μέντοι τῆς Ἠπείρου καὶ αὐτοῦ τῆς χώρας πόλεις τε ἐνε-
 σιν ἀσίων τε τῶν Οὐθνετῶν καὶ ἡ τοῦ Ἰβάνεω χώρα τοῦ Κα-
 στριώτου, μετὰ δὲ ταύτην ἡ τοῦ Κομνηνοῦ χώρα, τὰ πολλὰ
 παρ᾽ ἄλλος οὐσα· ἐπὶ μεσόγαιον μέντοι ἐς βραχὺ τι παρατει-
 10 νει ἐπὶ τὴν περιείκον τῆς Ἀργυροπολίχνης, αὐτοῦ ταυτῆ ὠκι-
 σμένης, ἐν ἣ ὁ τῆς χώρας ἕπαρχος διατρίβων τὴν τε Ἰβάνεω
 15 χώραν καὶ Κομνηναίων ἐληίζετο. τούτων μέντοι ὁ τε
 Ἰβάνης ἐπὶ τὰς θύρας ἰὼν τοῦ βασιλέως ἐστρατεύετο σὺν τῷ
 βασιλεῖ, ἡ ἂν ὑφηγοῖτο τὰ βασιλέως στρατεύματα. καὶ Ἀρια-
 20 νίτης δὲ ὁ Κομνηνός, ὡς ἀπῆν καὶ αὐτῷ ἡ πατριὰ ἀρχὴ
 ὑπὸ βασιλέως, ἀφικόμενος ἐς τὰς θύρας τὴν δίαίταν εἶχε
 παρὰ βασιλέως. ὕστερον δὲ τελευτήσαντος Ἰβάνεω τοῦ Κα-
 στριώτου τὸν τε παῖδα αὐτοῦ λαβὼν ἐς τὰ βασίλεια καὶ τὴν
 χώραν ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος εἶχε. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν
 25 χρόνον, ὡς διατρίβων Ἀριανίτης ἱκέτης ἐγένετο ἀπὸ τῶν Θυ-
 ρῶν τυχεῖν ἀγαθοῦ τινός πρὸς τοῦ βασιλέως, λόγους τε δοῦς
 ἐπιπέμψαι ἐπὶ τοὺς τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ ὑπισχνουμένων P. 133
 αὐτῷ ἀπόστασιν, ἣν ἀφίκηται ἐπ' αὐτούς, ἀποδιδράσκει τε

2. ὑπὸ P

sit, iam olim a reliquis separata est Illyricis. incolae autem moribus
 et victus ratione nihil discrepant ab Illyricis, verum alias sequuntur
 leges. Cudnergi nuncupantur omnes qui degunt in Sandalis regione.
 inter hanc et Epirum sitae sunt quaedam Venetorum urbes, ubi et
 Ibanis regio habitatur Castriotis. huic annexa est Comneni regio,
 pleraque maritima; versus mediterraneam regionem brevi intervallo
 extenditur ad loca Argyropoli finitima, ubi praefectus Amuratis castra
 habens, Ibanis et Comnenorum regionem evastabat. interea Ibanes vi-
 ctus ibat in ianuas regis, eumque sequebatur, quocumque cum copiis
 militatum abiiisset. postea Arianites privatus paterno principatu in
 regis ianuas abiit, a rege victum et necessaria capiens. deinde mor-
 tuo Castriote Ibane, filium eius in patrium principatum subrogavit
 Amurates. Arianites, qui et ipse suo principatu deiectus erat a rege,
 supplicabat ianuis ut boni aliquid a rege consequeretur. deinde mis-
 sis quibusdam ad eos qui in sua adhuc, unde pulsus erat vi hostili,
 regione versabantur, dicebat se eo cum copiis venturum. qui cum
 promitterent, si armatus advenisset, se a rege defecturos, fuga reli-
 ctis ianuis, in suam regionem se recepit. reversus igitur ad pater-

ἀπὸ τῶν θυρῶν, καὶ κατιῶν ἐπὶ τὴν πατρίαν ἀρχὴν συντί-
θεται τοῖς βελτίοσι τῆς χώρας. καὶ ὑποδεχομένων ἀσμένως
ἀπέστησαν ἀπὸ βασιλείως, καὶ τοὺς γε ἄρχοντας τῆς χώρας
Τούρκους ἀναλόντες ἐπέδραμον τὴν βασιλείως χώραν καὶ ἔγον
καὶ ἔφερον, χώραν τε ἐρυμνὴν κατέχοντες αὐτοὶ καὶ ὄρεινὴν
τὴν σύμπασαν καὶ τραχεῖαν. ὡς μὲν οὖν ταῦτα ἠγγέλλετο βα-
σιλεῖ, ἔπεμπεν Ἀλίην τὸν Βρενέζω, στρατηγὸν ἀποδείξας· καὶ
παραδοὺς αὐτῷ στρατεύμα, ὅσον τε παρὰ Ἀξιὸν ποταμὸν καὶ
B τῆς Ἀργυροπολίχνης, καὶ ἰπποδρόμους, ὅσοι τήνδε τὴν χώραν
ἐνοικοῦσιν, ἐκέλευεν ἐπιόντα τὴν τε χώραν αὐτῷ τὴν Ἄλβα- 19
νῶν καταστρέψασθαι, καὶ ἀνδραποδισάμενον ἦκειν αὐτῷ ἔγον-
τα τὸν Κομνηνοῦ παῖδα. οὗτος μὲν οὖν λαβὼν τὸν στρατὸν
ἅπαντα ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, καὶ πεζὸν ἅμα εὐράμενος
οὐκ ὀλίγον. ὡς δὲ ἐσέβαλον, ἐδήουν τε τὴν χώραν καὶ ἐνε-
πίμπρων οἰκίας τε καὶ ἀγρούς, οὐδενὸς φειδόμενοι. ὁ μὲντοι 15
Ἀριανίτης συναγαγὼν τοὺς τῆς χώρας ἰππέας τε καὶ πεζοὺς
καὶ ἀφικόμενος καταλαμβάνει τὰ ἄκρα, ἧ ἔμελλον ἀναξυῦξας
Ἀλῆς ὁ τοῦ Βρενέζω ἐξελαύνειν. καὶ ὡς ἐπειρῶντο μετὰ
C ταῦτα οἱ τοῦ Ἀλῆω διελθεῖν, οὐκ ἠδύναντο, ἐνισταμένων
τῶν ταύτῃ μετὰ Ἀριανίτου καὶ οὐκ ἐπιτρέπόντων διεξιέναι. 20
ἐπαῦθα οἱ Τούρκοι ἄλλοι μὲν ὡς ἀπεληφθῆσαν ἐν τῇ χώρῃ,
ἄλλοι δὲ κατὰ τὴν χώραν ἐτράποντο, ὅποι ἐκάστη προουχά-
ρει διασώζεσθαι. τούτων οἱ πλείστοι διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν

21. ἀπελείφθησαν P

nam regionem cum optimatibus confurationem facit. qui eum lubenti
animo suscipientes ab rege defecerunt, interfectisque Turcis incur-
sionem fecerunt in Amuratis regionem, quam egerunt et tulerunt. et
quidem res pulchre succedebat, cum ipsi regionem asperam et mon-
tanam, in quam se recipiebant, incolerent. ut rumor ad regem ista
pertulit, Aliem ducem constituit, cui exercitus, quos habuit iuxta
Axium flumen et Argypolim, tradidit, addito equitatu universo, qui
in ea regione morabatur, iussitque ut Albanorum regionem subigeret,
et mancipiorum praeda onustus, captum adducens etiam Arianitem
Comneni filium, rediret. hic accepto exercitu universo impetum de-
dit in hostilem regionem, cum ibidem invenisset copias pedestres
haud aspernandas. regionem populabantur, vicos villasque incendebant,
nemini parcebant. Arianites, congregatis suae regionis equiti-
bus et peditibus, adveniens occupabat montium cacumina et angu-
stias; qua reditum maturans transiturus erat cum copiis. aliis mili-
tes cum conarentur transire, non potuerunt, cum fortiter ab Arianite
transitu prohiberentur. Turci reliqui, cum ab Alie essent in ea re-
gione relictī, fuga sibi consulere parabant, eo festinantes ubi inco-

Ἄλβανῶν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐάλωσαν παριόντες. οἱ δὲ σὺν τῷ Ἄλῃ ἀποτραπόμενοι ταύτην τὴν πορείαν πεδινωτέραν ἐποίησαντο καὶ ἐπιμήκη, καὶ ἐξελθόντες ἐς τὴν Ἠπειρον τὴν κατὰ Κέρκυραν ὑψημένην ἐκ πολλῶν ἀπενόστησαν διαφυγόντες μὴ δ' ἀπόλλυσθαι. ἐνταῦθα δὴ ἀνείλετο δόξαν περιφανῆ Ἀριανίτης ὁ Κομνηνοῦ, ἀποδειξάμενος ἔργα λόγου ἄξια καὶ τὸ ἐν- D
κεῦθεν εὐδοκίμων.

Οὗτω μὲν δὴ Ἄλῃ τῷ Βρενέζω, ὡς εἰσεβάλλοντο ἐς τὴν πρὸς Ἴόνιον χώραν, ὁ στρατὸς χαλεπώτατα ἐπεπράγει. οἱ 10
μέντοι λοιπὰ τῶν πρὸς τὴν Ἀργυροπολίχην οἰκούντων Ἄλ- V. 105
βανῶν, ὡς εἶδον Ἀριανίτην νεωτερίσαντα περὶ τὴν βασιλείωσ ἀρχὴν, ἔργον λαμπρὸν σφίσι κατεργασάμενον, ἐβουλεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀπόστασιν ἀπὸ βασιλείωσ Ἀμουράτω, καὶ ἐπεκαλοῦντο μὲν δῆπου τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν. τούτου γὰρ δὴ τὸν πατέρα 15
ἐξέλασας ἐκ τῆσ χώρασ Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτω, καὶ Μύρ-
ξαν τῶν Κανίνων ἡγεμόνα καὶ συχνοῦσ ἄλλοουσ ἄρχοντασ τῆσ
τῆδε χώρασ, τὴν τε χώραν κατέσχε καὶ ἐαυτῷ κατεπροστή- P. 134
σατο. τὸν δὴ οὖν Ἀέπαν τοῦτον περιμόνα καὶ περινοστοῦ-
τα ἄλλοτε ἄλλην τῆσ Ἰταλίας, καὶ ἐν Κερκύρα τῆ Ἐνετῶν
20 νήσῳ τὰ πολλὰ διατρίβοντα, ἐπεκαλοῦντο οἱ περὶ τὴν Ἀργυ-
ροπολίχην οἰκοῦντεσ καὶ σφίσι βασιλέα τε ἐστῆσαντο. καὶ
στρατὸν ποιησάμενοι ἐπήλαυνον ἐπὶ τὴν Ἀργυροπολίχην, τὴν
βασιλείωσ τότε δὴ πόλιν, ἀνήκουσαν δὲ προῦθεντο τουτωῷ τῷ

18. περιόντα?

23. πρόσθεν?

lumes vitae discrimen imminens evitare possent. horum plerique ab Albanis intercepti, partim capti sunt. reliqui, qui se fugae Alii comites iunxerant, protectionem campestram, at longiorem, ingressi sunt et egredientes in continentem quae iuxta Corcyram habitatur, ex multis pauci fuga sibi consulentes, domos ire pergunt. ea in expeditione magnam gloriam invenit Arianites Comneni filius, operibusque memorabilibus gestis admodum celebratus est.

In hunc modum Alii exercitus, cum in regionem quae Ionium spectat irruisset, afflictus est. caeteri Albani, qui incolunt urbem quae Argos respicit, ut cognoverunt Arianitem res novas instituisse adversus Amuratem, quae felicem sortitae sint eventum, etiam ipsi defectionis ab rege consilia agitarunt; et deficientes Depan evocatum sibi ducem et principem elegerunt. huius enim patrem cum eiecisset e sua regione Palazites Amuratis filius, exactis quoque Myrxa et Caninorum principe necnon aliis ducibus plurimis, ista regione potitus est. Depan igitur illum incertis vagantem sedibus per Italiam, et plerumque morantem in Corcyra Venetorum insula, Albani, qui iuxta Argypolim versabantur, accersitum regem sibi crearunt, contractisque copiis Argypolim, quae

*Λέπαι, καὶ ἐπολιοῦρκον τὴν πόλιν μηχαναῖς τε ὑφ' τείχει προσφέροντες. ἦσαν δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει νεήλυδες τε τοῦ βασιλέως φρουρὰ καὶ τινες ἄλλοι οὐ πολλοὶ τῶν Τούρκων διαβρυγόντες ἐς τὴν πόλιν, καὶ ἡμύνοντο τὸν στρατόν. ὥστε δὴ ταῦτα πρᾶσσοντες οἱ Ἄλβανοὶ τὴν τε πόλιν ἐπολιοῦρκον, μη-5
 δὲνὶ ἀνιόντες ἐς τὴν πολιορκίαν, καὶ τὴν χώραν τὴν περιόικον τοῦ βασιλέως ἐπέδραμον, βασιλέως ἔχοντος καὶ ἀπόντος ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ πολεμοῦντος Κυραμάνῃ τῆς Κιλικίας τε καὶ Καρίας ἡγεμόνι. ἐπαῦθα ὡς ἐπύθετο Τουραχάνης ὁ τῶν Τρικάλλων καὶ Θεσσαλίας ὑπαρχος τότε δὴ ὢν, τοὺς τε 10
 Ἄλβανούς ἀφροσθηκότας ἀπὸ βουσιλέως καὶ τὴν μητρόπολιν πολιορκοῦντας, συλλέξας στρατεύματα ὡς ἡδύνατο μέγιστον, συμπαράλαβὼν καὶ τοὺς τῆς παραθαλασσίου χώρας τῶν Τούρκων, ὄσους ἡδύνατο, ἐλαύνων διὰ τῆς χιόνος (χειμῶν τε γὰρ 15
 ἦν μέγας) δευτεραῖος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὴν χώραν, καὶ κατα-
 λαμβάνει ἐπιστρατενομένους [ἐν] τῇ πόλει τοὺς Ἄλβανούς. καὶ ἐπεισπεσῶν ἄφνω τοὺς πλείστους τε αὐτῶν διέφθειρε, καὶ τὸν τε Λέπαν τὸν ἡγεμόνα ζωορῆσας ἀνεῖλε, καὶ τὴν πόλιν τῆς πολιορκίας ἤλευθέρωσε. λέγεται δὲ ἐν ταύτῃ τῇ Τουραχάνεω ἐφόδῳ πλείους τῶν χιλιῶν διαφθαροῦναι. καὶ οὕτω 20
 αὐθις καταδεδούλωντο οἱ Ἄλβανοὶ ἀφροσθηκότες ἀπὸ βασιλέως. οἱ μὲν τῆς χώρας εὖ γεγονότες, ὅσοι μὴ διέφυγον τότε*

3. φρουρᾶ P

5. μηδὲν (vel μηδαμῆ) ἀνιόντες?

13. πα-

ραθαλασσίους P

tum temporis regis erat, bello petierunt. urbem oppugnabant variis admotis machinis. in urbe erat praesidium regis peregrinorum: aderant et Turci plurimi, qui confugerant eo, urbemque fortiter et strenue ab hostibus defensabant. Albani cum ista inciperent urbemque summa vi obsiderent, admodum oppugnationi intenti, regioni regis, qui tum aberat in Asia bellum gerens cum Caramano Ciliciae et Cariae princeps, incursionibus et populatiouibus vastitatem inducere maximam. Turachanes Triballorum et Thessaliae praefectus, accepta Albanorum defectione et metropolis adeo clarae obsidione, conscribens exercitum quam potuit maximum, assumens etiam Turcos quotquot in Thessalia invenire potuit, citato itinere properans per nivem (hyems enim tum erat) secundo die postquam iter ingressus erat, prope urbem Albanos deprehendit; in quos praeter expectatum irruens plurimos occidit, Depan ducem vivum cepit, urbemque obsidione solvit. aiunt Turachanem ex improviso accedentem plures quam mille interfecisse. et in hunc modum servitutis iugum recipere denovo coacti sunt Albani. nobiles eius regionis, quotquot non evase-

ἐπιόντος Τουραχάνω, ἄλλος ἄλλη ἀπόλωτο, ὀλίθω τῷ κακίστῳ παραδοθέντες ὑπὸ τῶν βασιλέως ὑπάρχων.

Ἄμουράτης δὲ ὡς ἐγένετο ἐπανιών ἀπὸ Καραμάνου ἐς τὰ βασίλεια, Μεζέτην τὸν τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρατηγὸν ἐκέλευε, λαβόντα στρατὸν ὅσον ἂν βούληται, καὶ πεζὸν ἅμα καὶ ἰππικόν, ἀγαγέσθαι τε καὶ ἐλευνέειν ἐπὶ Παιονοδακίαν ὡς καταστρεψόμενον αὐτῷ τὴν χώραν. ὁ δὲ λαβὼν τὸ τε Εὐρώπης στρατεύμα καὶ ἄζαπίδας τῆς Εὐρώπης καὶ ἰπποδρόμους τοῦ βασιλέως, ὅσοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐγένοντο, ἀφίκειο ἐπὶ τὸν Ἰστρον, διαβὰς δὲ τὸν Ἰστρον ἐπὶ Παιονοδακίαν τὴν Ἀρδέλιον χώραν καλουμένην, — τὸ δὲ Ἀρδέλιον τοῦτο ἀπὸ Πρασσοβοῦ τοῦ ὄρους ἐπὶ Παιονίαν διήκει, ἐντὸς δρυμῶνος γενομένη ἕπασσι ἡ χώρα, καὶ πόλεις ἄνευσιν ἐν ταύτῃ τῇ χώρῃ οὐκ ὀλίγαι, μητρόπολις δὲ αὐτῶν τὸ Σιβίνιον καλούμενον. 15 γλώττη δὲ χρωῖται οὗτοι τὰ μὲν τῇ Παιόνων τὰ δὲ καὶ Λακῶν, διαίτη τε καὶ ἡθροὶ τοῖς Παιόνων. καὶ ὑπὸ τῷ Παιόνων βασιλεῖ οὕσα ἡ χώρα αὕτη ἄρχοντά τε δέχεται, ὃν ἂν αὐτοῖς ἐφεστήῃ ὁ βασιλεὺς Παίονα. αὐτόνομοι δὲ αἱ πόλεις 135 οὐσαι, καὶ ὑπὸ τὴν μητρόπολιν τὸ Σιβίνιον εἴθυνομεναι, 20 παρὰ δὲ τῷ ἄρχοντι σφῶν, ὅποι ἂν κελεύοι ἐπὶ ἐκστρατείας, καὶ τὰς προσόδους ἀποδιδόντες, ἀξιοῦσι πολιτεύεσθαι σφίσι αὐτοῦ ἐς τὸ ἐπιχώριον πάτριον ἔθος. ἐπὶ ταύτην οὖν δὴ τὴν πόλιν τὸν Ἰστρον διαβὰς ὁ Μεζέτης ἤλυνεν ὡς πολιορκήσων, V. 106

runt Turachanis manns, ab reglis praefectis crudelissime occisi sunt, cum alius isto alius alio mortis genere miserabiliter interiret.

Amurates reversus ab expeditione quam contra Caramanum sumpterat, e regia sua Mezetem, quem Europae ducem declararat, accipere iussit copias equitum et peditem quantas vellet, et proficisci contra Pannodaciam, ut eam suo imperio iungeret. qui accipiens Europaeum exercitum et Europae Azapides equitatumque regis omnem, qui in Europa agebat, pervenit ad Istrum; quo trajecto ingressus est Pannodaciae regionem quae Ardellium nominatur. Ardellium a Prasobo monte in Pannoniam usque excurrit. regio ista cingitur quercetis glandiferis, urbesque habet non paucas. metropolis Tosibinium vocatur. lingua utuntur partim Dacorum et partim Pannonum. victu et moribus Pannonum imitantur. haec regio subiecta est Pannonum regi, a quo ducem accipit de Pannonum genere. urbes habet liberas, quae proprio iure propriisque legibus ab metropoli Tosibinio reguntur. iussi proficisci in militiam regi parent, tributum ferentes quandocunque is imperaverit; solummodo petentes ut sibi proprio iure suisque legibus rem publicam administrare liceat. contra hanc igitur metropolim, ubi Istrum transierat, Mezetes universam

καὶ ἀγγυῦ ἐπὶ τῇ πόλει γενόμενος ἐστρατοπεδεύετο. ἔπαυθα δὲ ὡς ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλῃ βληθεὶς ὁ τοῦ στρατοῦ ἡγεμῶν ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἀπεχώρει ἐντευθεῖν ὁ στρατὸς ἐπειγόμενος ἐπὶ τὴν διαβάσιν τοῦ Ἰστρου, Β συλλεχθέντες οἱ τοῦ Ἀρδελίου ἄνδρες, ὡς ἠδύναντο φθῆναι 5 τὸν στρατὸν ἔτι ἐν τῇ χώρᾳ διατρίβοντα, πολλοὺς τε κατέβαλλον τοῦ στρατεύματος, καὶ τρεψάμενοι ἐδίωκον φεύγοντας ἐπὶ τὸν Ἰστρον.

Μεζέτης μὲν οὖν ἀφικόμενος ἐπὶ Ἀρδέλιον οὕτως ἐτελεύτησε, καὶ ἀπεγένετο οὐκ ὀλίγον τι τοῦ στρατεύματος· βα- 10 σιλεύς δὲ ὡς ἐπέθετο τὸν Μεζέτου θάνατον, συμφορᾶν τε ἐποίητο, καὶ παρσιμανιάζετό τε αὐτὸς ἐπὶ Παιονοδακίαν στρατευσόμενος, καὶ κήρυκας πέμπων περιωγγέλλοντας τὴν ἐξέλυσιν αὐτοῦ ἅμα ἤρι ἐδόκει ἐξελαύνειν. μετὰ δὲ συμβουλευσαντος Σαβατίνου εὐνούχου, ἀνδρὸς τὰ ἐς πόλεμον αὐτοῦ 15 πολλαχῇ γενομένου, ἐπέτρεψέ τε τὸν στρατὸν αὐτῷ, καὶ ἐκέλευσε λαβόντα ἐξηγήσασθαι ἐπὶ Παιονοδακίαν, καὶ μὴ ἀνίεναι πρὶν ἢ καταστρεψάμενον ἀπελαύνειν. οὗτος μὲν δὴ παραλαβὼν τὸν βασιλέως στρατὸν καὶ νεήλυδας τῶν θυρῶν ἀμφὶ τοὺς τετρακισχιλίους, τὸν τε Ἰστρον διέβαινε καὶ τὸν 20 στρατὸν αὐτοῦ σύμπαντα διεπορεύετο ἕς τὴν Ἀρδαλίον χώραν. ἤλαυνε δὲ διὰ τῆς Παιόνων χώρας ἡμέρας τινάς. Ἰάγ-

10. ὀλίγους τοῦ P

belli molem vertit; et cum quam proxime ad eam accessisset, ibi castra communivit. hic cum urbis oppugnationi summa ope incumbere, ictus bombardae occubuit. postea cum exercitus hostilis maturaret abitum et festinaret ad Istrum traiciendum, congregatis regionis viri, cum praevenire hostes in sua regione possent, plurimos eorum clade maxima straverunt. reliquos in fugam effusos usque ad Istrum insecuti sunt.

Mezetes profectus in Ardellii regionem, amissis non paucis de suo exercitu, huiusmodi vitae exitum habuit. rex inaximam suam esse calamitatem duxit mortem Mezetis. parabat igitur ipse expeditionem suscipere contra Pannodacos, missisque per suum regnum praeconibus edicebat ut primo vere adessent omnes. postea mutata voluntate Sabatini eunucho, viro rei militaris peritissimo, belli istius curam omnem mandavit, cum eunuchus id consilium regi et optimum et tutissimum fore censeret. iussit quoque rex ut non prius bello desisteret quam devicisset Pannodacos sive Transsylvanos. hic igitur accipiens regis exercitum et peregrinorum de ianuis regis quasi quattuor milia, Istrum transivit, et copias omnes in Ardellii regionem induxit. dehinc aliquot diebus iter fecit per Pannoniae regionem.

γος δὲ ὁ Χωριάτης, ἀνὴρ τότε δὴ εὐδοκιμῶν παρὰ τοῖς Παισίαι
 καὶ τὸ τε Ἀρδέλιον ἐπιτετραμμένος ὑπὸ τῆς Παιόνων βου-
 λῆς, συνήγαγε τε στρατὸν ὡς μέγιστον ὡς ἡδύνατο ἀπὸ Ἀρδε-
 λίου, καὶ Παιόνων συμπαρελαβῶν ἐπήει, ἐκόμενος τῷ Σαβα-
 8 τίνῃ κατὰ τὸ ὄρος. Σαβατίνης μὲν δὴ, ὡς ἐντὸς τῆς χώρας D
 ἦδη ἄλλος γενόμενος, ἐνόμιζε καλῶς ἔχειν αὐτῷ τὴν χώραν
 ἐπιδραμεῖν, ἐπαφίει τοίνυν τοὺς ἵπποδρόμους καὶ τοῦ στρατοῦ
 πολὺ τι μέρος ἐπὶ διαρπαγὴν τῆς χώρας, ὡς ἀφραπείσαιτό
 10 τε τὴν χώραν αὐτοῦ σύμπασαν καὶ κερδαίνει μέγιστα, κατε-
 λείφθη δὲ λόγοις τοῖς ἑμφ' αὐτὸν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐνταῦθα
 ὡς ἦσθετο Ἰάγγος τὸ τε στρατόπεδον ἐρημον ἀνδρῶν καταλει-
 φθῆναι, καὶ οἱ καλῶς ἔχειν ἡγοούμενος ἐπισπεσεῖν ἐς τὸ στρα-
 15 τόπεδον τῶν πολεμίων, ἐπικαταβάς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐμβάλλει
 τε ἐς τὸ στρατόπεδον τοῦ Σαβατίντου. καὶ ὁ μὲν Σαβατίνης
 16 ἐπέξελθειν μόντοι οὐκ εἶχεν, ὅτι καὶ ἄξιον λόγου μαχέσασθαι, P. 136
 φυλάξει δὲ τὸ στρατόπεδον πειρώμενος καὶ οὐκ ἡδύνατο,
 βιασαμένων τῶν μετὰ τοῦ Ἰάγγου Παιόνων, ἐς φυγὴν τε
 ἐτράπη καὶ ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἐπείγετο φθῆναι ὡς διαβησόμε-
 20 νος. Ἰάγγος δὲ τὸ στρατόπεδον παρελαβῶν, καὶ λόχους
 ὑπείσας αὐτοῦ ταύτη, ὥστε τοὺς ἐπανιόντας σὺν τοῖς ἀνδρα-
 πόδοις συμπαρελάμβανε διαφθείρων ἅπαντας. καὶ οὕτω δὴ

20. ὁποίσεις P

Iangus autem Choniates, quem Ioannem Huniudem vocant, vir ea tem-
 pestate inter Pannonos excellens, cui Ardellii regio commissa erat ab
 Pannonum concilio, exercitum quam potuit maximum comparavit ab
 Ardellio et Pannonia. hoc instructus sequebatur per montium saltus
 Sabatinem. Sabatines cum iam in hostili regione foret, putabat res
 suas praeclare habituras, si hostium agros evastaret. emittens itaque
 equitatum omnem et maximam exercitus partem in hostium regio-
 nem, praedas agere volebat, quasi hinc plurimum suis opibus acce-
 dere posset. paucissimi vero manebant cum Sabatine in castris. Iangus
 ut comperit castra hostium pene esse deserta, praeclarum faci-
 nus putabat, si accedens inopinatus castra opprimeret. descendens
 itaque cum suis ex monte impetu invadit Sabatinis castra defensori-
 bus vacua. Sabatines exire castris, ut praelii potestatem faceret,
 non poterat. proinde ad castra defendenda convertitur; quae tamen
 retinere nequivit, cum violenter Iangus cum Pannonibus irrumperet.
 ad fugam itaque inclinatus animo toto, festinabatque, maxima usque ce-
 leritate, transire Istrum, antequam transitu ab hostibus intercludere-
 tur. Iangus captis castris quosdam in insidias locat, quibus excipe-
 ret hostes advenientes, mancipiorum aliarumque rerum praeda onus-
 tos, omnesque conficeret. et in hunc modum maxima hostilis exer-

τὰ πλείω τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ ταύτη κάκιστα διεφθάρη,
καὶ νίκην νικᾷ ἀρίστην ἐς τῶν πρὸ αὐτοῦ Ἰάγγοσ ὁ Χω-
νιάτης.

Οὗτος γένους ὦν οὐ πάντ τι φαύλου, ἀπὸ Χωνιάτης
B πόλεως Ἀρδελίου ὠρμημένος ἐπὶ τὸν Τριβαλλῶν ἀφίκετο ἡγε- 5
μόνα, μεμισθωμένος δὲ αὐτοῦ διέτριβε σιχρὸν τινα χρόνον,
τόλμαν τε ἐπιδεικνύμενος ἀξίαν λόγου καὶ σπουδῆν, ἐς ὃ τι
ἂν ἐπιπεμφθεῖ ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ δὴ λέγεται καὶ τότε.
ὡς ἐξήλανε ἐπὶ ἄγραν ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμὸν, καὶ λύκου
ἐπιφανέντος τῷ ἡγεμόνι ἐπεκάλει τὸν Ἰάγγοσ, ὡς ἐπὶ τῷ λύ- 10
κῳ γένοιτο. ὁ δ' ὡς παρεληλύθει, τὸν θῆρα ἤλανε ἀνὰ
κράτος. πεσόντας δὲ τοῦ θηρός ἐς τὸν ποταμὸν καὶ νηχομέ-
V. 107 ρου, ἐπεισεσέν τε ἅμα ἐς τὸν ποταμὸν καὶ αὐτὸν καὶ διανη-
C χημένον τοῦ ἵππου διαβῆναι, διαβάντα δὲ ἐπιδιώκειν οὐδαμῇ
ἀνιέντα, τελευτῶντα δὲ καταλαβεῖν τε τὸν λύκον καὶ ἀνελεῖν, 15
μετὰ δὲ ἀφελόμενον τὸ δέρμα τοῦ θηρός ἐλάυνειν ὑπίσω ἐπὶ
τὸν ἡγεμόνα, διαβάντα δὲ αὐθις τὸν ποταμὸν καὶ προεχό-
μενον τοῦ λύκου τὸ δέρμα εἶπειν “ὦ δέσποτα, ἐγένετο ἢ ἐπέ-
ταξας, καὶ τὸν τε λύκον ἀνεῖλον, καὶ τὸ δέρμα ὡδὲ σοι πα-
ρέστι, ὑπουργεῖν ὃ τι ἂν δεῖοι χρῆσθαι.” τότε μὲν δὴ τὸ 20
θαῦμα ἀγασθέντα τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα εἶπειν λέγεται ὡς
οὐκ ἔστιν ὕψος ὃ ἀνὴρ οὗτος ἐπὶ μέγα δυνάμειος οὐκ ἀφί-

citus pars miserabiliter interit; Iangusque victoriam sibi peperit ce-
lebriores quam ullam unquam eius antecessores invenerint. Iangus
genere natus erat non admodum obscuro.

Patria fuit Choniatae sive Huniadi Ardellii oppidum, unde pro-
fectus venit ad Triballorum ducem. mercede autem conductus, longo
admodum tempore apud hunc ducem versatus est, ubique, quocun-
que mitteretur, fortitudinem et diligentiam memorabilem ostendens.
quondam cum venatum abiisset Triballorum dux, eique appareret
lupus, confestim Iangum vocat, ut lupum caperet. qui ut accessit
ducisque voluntatem intellexit, continuo lupum insectatus est perni-
cissime. lupus ingreditur flumen quod obviam erat, et natate inci-
piebat, si praesens periculum subterfugere posset. nec tamen Iangus
a persecutione cessavit, verum insidens equo flumen tranavit. ubi
natando flumen superatum est, lupi vestigiis haud abscessit. postremo
lupum assecutus est et confecit, pellemque deripuit, tranatoque flu-
vio ad ducem reversus est; praetendensque manibus lupi pellem ex-
clamat “o domine, factum est ut imperasti: lupum peremi, pellem
cape. ea, ut voles, utere.” hoc facinore dux admodum delectatus in
haec verba linguam solvit “certe non potest fieri quin aliquando vir
ille ad maximam promoveatur potentiam.” haec tum temporis loqu-

ξεται. τότε μὲν δὴ οὕτως εἰπὼν τὸ ἐντεῦθεν χορήμασι τε D
 ἐθεράπευε, καὶ διατριψας αὐτοῦ χρόνον συχνὸν ἀφίκετο ἐπὶ
 τοὺς Παιόνας. λέγεται μὲν δὴ καὶ πρὶν ἢ ἐπὶ τὸν Τριβαλ-
 λῶν ἡγεμόνα ἔλθειν, Ἀλλίω τοῦ Βρενέζω γενέσθαι θεράπον-
 5 τα, καὶ θητεῦσαι παρ' αὐτῷ ἱπποκόμον γενόμενον. οὐκ ἔχω
 δὲ ὄλη τοῦτο ἀληθὲς εἶναι συμβάλλωμαι· τὴν τε γὰρ ἄν
 φωνὴν ἐξέμαθε τὴν Τοῦρκων. ὥς μὲν οὖν ἐθράπετο ἐπὶ τοὺς
 Παιόνας, καὶ συμπαραλαβὼν τινὰς μεθ' ἑαυτοῦ παρῆει ἐπὶ
 τὰ βασίλεια, μισθὸν φάσκων ἤκειν αὐτοῖς σὺν τοῖς ἀμφ' αὐ-
 10 τὸν ληψόμενος, ἐλάμβανέ τε τὸν μισθόν, καὶ ἐς διαφορὰν
 καθισταμένων τῶν Παιόνων πρὸς τοὺς Γερμανοὺς μεγάλα P. 137
 ἀπεδείκνυτο ἔργα, ὅποτε ἔδει αὐτίκα παρόντα, ἐν τάχει τε
 παραγενόμενος καὶ μαχόμενος ἀξίως λόγου. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἐπισπομένων αὐτῷ καὶ πολλῶν ἄλλων εὐδοκιμῶν ἐφαίνετο
 15 πανταχῆ, δι' ἃ δὴ καὶ ἐπετέτραπτο τὴν τῆς Ἀρδελίου χώρας
 ἀρχὴν ὑπὸ τῆς Παιόνων βουλῆς. καὶ ἄρχων ταύτης τῆς
 χώρας τὸν τε Σαβατινήν καὶ εὐνούχον τοῦ βασιλέως στρατη-
 γὸν καθελέ τε καὶ ἐτρέψατο, νίκην ἀνελόμενος εὐδοχοτάτην,
 ἀφ' ἧς δὴ τὰ Παιόνων πράγματα ἐπανῆκεν ἐπὶ τὴν πρότερον
 20 σφῶν κατάστασιν γενόμενοι, ἀφ' οὗ κατὰ χρόνον Παιαζήτεω
 τὸν βασιλέα Παιόνων Σιγισμουῦνδον τρεψαμένον, τὴν τε χω-
 ραν ἐπέλαύνοντες ἐδήουν θαμὴ ληιζόμενοι οἱ Τοῦρκοι, καὶ B

1. οὗτος P   9. αὐτός?   21. Παιόνων ἐς Σιγισμουῦνδον P
 22. ἐπελαύνοντος, ἐδήου P

tus, virum deinceps pecunia opibusque coluit. cum tempore multo
 apud ducem istum moras traxisset, tandem ad Pannonos rediit. sunt
 qui tradunt langum, antequam pervenerit ad Triballorum ducem, tu-
 isse famulum Aliis Brenezis filii, eique mercede serviisse, cum fun-
 geretur equorum curatoris partibus. nescio autem unde coniecturam
 facere possim, ut id verum esse credam: nam linguam Turcicam eo
 modo didicisset. reversus autem ad Pannonos, assumptis aliquot aliis,
 procedebat in regiam, dicens se advenire, ut sibi suisque mercedem
 accipiat; nec repulsam passus est. cum autem bellum arderet inter
 Germanos et Pannonos, magna militaria edebat opera, praesens sem-
 per. ubicunque eius opera desiderabatur, statim appropinquans, fortis-
 sime praeliabatur. postea congregatis ad eum aliis plurimis, ubique
 illustris apparebat. quapropter Ardellii regionis principatus concilio
 Pannonum ei decretus est. cui regioni cum imperaret, Sabatinem in-
 terfecit eiusque exercitum in fugam coniecit, victoriam suis nuntians
 longe pulcherrimam. haec victoria Pannonum res erexit in pristinum
 statum. ex quo enim tempore Paiazitis auspiciis ductaque Turci re-
 gem Sigismundum in fugam verterunt, haud cessarunt Turci in Pan-

ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμενοι ἐνέπλησαν τὴν τε Ἀσίαν καὶ Ἐυρώπην ἀνδραποδῶν Παιονικῶν. ἐπεὶ δὲ Ἰάγγος ἀφικόμενος ἐπὶ τὴν Ἀρδελίου χώραν τὸν τε εὐνοῦχον ἐτρέψατο καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐτρέψατο Τούρκους, τόλμῃ τε ἐχρήσαντο οἱ Παιῶνες ἀπὸ τοῦδε, καὶ ἔργα ἀπεδείκνυντο ἐς τοὺς Τούρκους ὡς ἄξια λόγου. τὸν τε γὰρ Ἰστρον διαβάντες πολλαίς διέφθειρον, καὶ ὅποι περιτόχοιεν ὀλίγοι πολλοὺς οὖσι τοῖς Τούρκοις, εὐπετῶς τε περιεγέγοντο καὶ οὐδὲ εἰς χεῖρας ἀφικόμενους σφίσι ἐτρέποντο.

Τότε μὲν δὴ περιγεγόμενος ἐπὶ μέγα ἐχώρει δυνάμει. 10 καὶ στρατηγὸς δὲ μετὰ ταῦτα ἀποδειχθεὶς ὑπὸ τῆς Παιῶνων Βουλῆς πρὸς τοὺς Τούρκους τε καὶ Γερμανοὺς τὸν πόλεμον διέφερε, γενναϊότατα διαγωνιζόμενος. οἱ μὲντοι Παιῶνες πρὸς τε τοὺς Γερμανοὺς διενεχθέντες τε ἐπολέμουν, ὑπὸ αἰτίας τῆσδε ἐς διαφορὰν ἀλλήλοις ἀφικόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ 15 πρὸς Τζέχους καὶ Βοεμίους καλουμένους ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον τὸν πόλεμον διαφέροντες μεγάλα κακὰ ἐποίουν ἀλλήλους. τρέπονται δὴ ὄν δια ταύτην αὐτῶν τὴν διαφορὰν ἐπὶ τοὺς Πολανίους, καὶ ἐπαγόμενοι τὸν βασιλέως ἀδελφιδοῦν καῖδα βασιλέα τε σφίσι ἐστήσαντο, καὶ τοῖς Πολανίοις χρη- 20 σάμενοι συμμάχοις τοῖς τε Γερμανοῖς καὶ Βοεμίσις ἐπέκειντο χαλσπῶς, καὶ ἐδήουν τὴν χώραν, καὶ πόλεις αὐτῶν ἐπίοντες V. 108 ἐνεπίμπρων οὐκ ὀλίγας. καὶ δὴ καὶ ἐς μάχην καταστάντες

2. ἐπεὶ τε P

noniam incursiones facere, plurimaque inde abduxerunt mancipia, quibus Asiam et Europam replevere. ubi autem Iangus advenit in Ardellii regionem, princeps declaratus communi Pannonum concilio, Sabatinem et Turcos terga dare coegit. hinc animis resumptis, Pannonos praeclaris operibus editis Turcos ubique vincebant. nam Istrum saepius transgressi interfeecerunt pauci plurimos Turcos; qui antequam ad manus ventum foret, non sustinentes impetum Pannonum, fugam praecipites inibant.

Ea tempestate ad maximam potentiam promotus est Iangus. deinde creatus dux consensu unanimi totius Pannonum concilii, bellum contra Turcos et Germanos suscepit, fortissime semper rem gerens. Pannonos gerebant bellum cum Germanis cuius haec causa perhibetur. *** postea bellum indixere Tzechis, qui Boemi dicuntur. id bellum diu duravit, plurimis ultro citroque cladibus illatis. Pannonos isto bello pernoti accedunt Polonos, et inde adductum regis patrulem sibi ducem creant. cum igitur Poloni socia Pannonibus iungerent arma, contigit ut Pannonos Germanos et Boemos graviter affligerent: agros enim horum evastarunt, urbesque non paucas incenderunt. praeterea interdum ex acie dimicarunt, collatis signis. verum incerto Marte,

- ἐμάχοντο· καὶ ὅτε μὲν περιεγέγοντο οἱ Παίονες, ὅτε δὲ D
καὶ ἤττωντο, καὶ ἐπὶ βραχὺ αὐθις ἀναλαμβάνοντες σφᾶς
ἀνεμάχοντο. τὴν τε γὰρ μάχην ποιοῦνται τάδε τὰ γένη
κατὰ τὸ καρτερόν, οὐδένοσ φειδόμενοι, ἀλλὰ δόρασί τε
5 ἐπιόντες καὶ τηλεβόλους καὶ σιδηροῖσι καταπέλταις ἵππικοῖς
καὶ ἑτέροις βέλεσι διαμαχόμενοι κατακαίνουσί τε ἀλλήλους.
ἐπειδὴν δὲ ἐς φυγὴν γέγονται, οὐκέτι ἀνήκεστον σνμβαίνει
σφίσι ἐς τὴν φυγὴν, ἀλλ' ἦν παραδιδῶ τις ἑαυτὸν καὶ ὁμο-
λογῶτα χρωῖτο ὡς ἤττημένος, ἀφήσιν αὐτὸν ἀπιέναι, ἐφ' ᾧ τοῦ
10 λοιποῦ μὴ διαμάχεσθαι αὐτῶ, ἐπειδὴν συνίκοσι τὰ στρατεύ-
ματα ἀλλήλοις καθιστάμενα ἐς τὴν μάχην. ταύτη μὲν δὲ P. 138
ἐς ἀλλήλους κατὰ τὰς μάχας χρωῖνται καταστάσει, ὥστε ἐπει-
δὴν τρέποιτο ἐς φυγὴν τὰ στρατεύματα, οὐ πολὺ τι μέρος
αὐτῶν τὸ ἐντεῦθεν ἀπογίνεσθαι.
- 15 Τὴν μέτοι Δακίον αὐτοὶ οἱ Παίονες ἐπελθόντες, ἡγου-
μένον τοῦ Χωνιάτου, καθίστασαν Δάνον ἡγεμόνα αὐτοῖς καὶ
πειθεσθαι αὐτὸν ἐκέλευον. οὗτος μὲν οὖν ἐξελαινομένου τοῦ
Δρακούλεω ἡγεμόνος αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς βουσιλέως θύρας
ἰόντος, τὴν τε χώραν κατέσχευ ὁ Δάνος, καὶ τοὺς ἐπιτη-
20 δειοὺς Δρακοῦλεω τοῦ ἡγεμόνος διειργάζετο, ὅποι πυνθά-
νοιτο αὐτῶν τινὰ περιεῖναι. οἳτοι μὲν δὲ παῖδες λέγονται
γενέσθαι τοῦ Μύρξαιω νόθοι, καὶ τούτων ἐπίους πλαττομένους B
ὑπὸ τῶν τῆς χώρας γένοι τε καὶ πλούτη εὐδοξιμούντων κα-

6. καταβαίνουσι P

nunc victores nunc victi, praeliis excedebant. deinde ubi paululum
respirassent et collegissent vires, bellum instaurabant. nam populi
isti vi omnia agunt, et in praeliis nemini parcunt. hastis impetunt
hostes, bombardis utuntur, ferreas habent equites balistas, necnon
aliis telis rem gerunt inter se pugnantes. quando autem fuga initur,
in fugientes nec caede nec persecutione admodum saevitur. verum
si quis se ipse dedat et victum se confiteatur, abit intactus et invio-
latus: hac tamen condicione, ne se postmodum praelio committat,
contra victores praeliaturus. hunc morem belli tempore servant:
proinde in fuga non multi cadunt.

Pannonēs duce Choniate profecti sunt in Daciam, et ducem Da-
num nomine regioni praefecerunt, Dacosque ei obtemperare iusserunt.
Danus igitur expulso duce Dracule, qui ad ianuas regis confugerat,
Daciam obtinuit, omnesque Draculis propinquos et necessarios, ubi-
cunque aliquem superstitem accipiebat, peremit. hi duces traduntur
fuisse filii nothi, qui Myrxae nati sunt. et quosdam horum, cum
putarentur esse Myrxae filii, ab regionis incolis genere opibusque
plurimum pollentibus in Daciae ducatum subvectos esse; quasi Da-

θίστασθαι ἐς τὴν τῆς Δακίας ἡγεμονίαν, ὡς ξύμφορά τε ἄμα
 καὶ λυσιτελεῖ ἔσοιτο σφίσι ἐς τὴν ἀρχὴν καθισταμένων. ὦν
 δὴ ἓνα τε καὶ δύο ἀναπνυθανόμενος εὖρον, καὶ ἐξέμαθον τό
 τε γένος αὐτῶν καὶ τοὺς πατέρας· ἀλλ' οὐκ ἐξοίσω ἐς τοὺς
 πολλοὺς τοῦνομα διασημῆνας. Δάνος μὲν οὖν τότε ὑπὸ Παιό- 5
 γων κατήχθη ἐς τὴν Παιόνων ἀρχὴν, καὶ ἔσχε τὴν χώραν,
 θεραπεύων τε ἀπὸ τοῦδε διετέλει τοὺς Παιόνας. καὶ ὡς
 ἐπέκειντο τὴν χώραν διαβαίνοντες ἄρῳφα οἱ τοῦ βασιλέως
 αὐτοῦ παρὰ τὸν Ἰστρον καθεστῶτες ὑπαρχοὶ, πρέσβεις τε
 C ἔπεμπεν ὡς βασιλέα, καὶ εἰρήνην αἰτούμενος ἐπρασσεν ὅπως 10
 αὐτῷ γένοιτο ἀπαιτηθεὶς ἀπάγειν ἐς τρισχίλια τέσσα καὶ θυ-
 ρεοὺς τετρακισχιλίους τοῦ ἐνιαυτοῦ, σπονδὰς τε ἐποιήσατο.
 καὶ οὕτω δὴ ἐπὶ κατάστασιν εὖ ἔχουσαν ἑαυτῷ ἀφικόμενος
 ἡγεμόνευέ τε τῆς Δακίας, καὶ πρὸς τὸν Πογδατίας τῆς με-
 λαιίτης ἡγεμόνα ἄγγελον πέμψας εἰρήνην τε ἐποιήσατο, καὶ 15
 ἐπιγαμίαν αὐτῷ ποιησάμενος συνεβύλλετο αὐτῷ ἐς τὸν πρὸς
 τὸν Δρακούλη μετὰ ταῦτα πόλεμον.

Ταῦτα μὲν δὴ ἐς τὴν ἀρχὴν οὕτως ἔσχεν αὐτῷ τὰ πράγ-
 ματα· Ἄμουράτης δὲ μετὰ ταῦτα ἐπὶ Κολχίδα γῆν τριή-
 ρεις ἐπέμψε, τὴν τε χώραν δηῶσαι καὶ ἀνδραποδίσασθαι τὴν 20
 πόλιν, ἣν δύνωνται, καὶ ἐπὶ Γοτθίαν ἐπιπλεῦσαι τε, καὶ ὅποι
 D παρείκοι, τὴν χώραν ληίσασθαι ἀποβάντας. καὶ ἐπιπλέουσαι μὲν

3. ἀναπνυθανόμενοι P   22. παρήκοι P

cis plurimum conduceret, si isti in ea regione praesent rerumque
 summa potirentur. quorum unum atque alterum percunctando co-
 gnovi genus et parentes: verum nomina eorum non omnibus signifi-
 cabo. Danus ea tempestate a Pannonibus in Dacorum principatum
 collocatus Daciam tenuit, et deinceps Pannonnes artissime coluit. cum
 autem inquietaretur subinde ab regis ducibus prope Istrum collocatis,
 qui clam ipsius regionem populationibus divexabant, missis legatis ad
 regem pacem oravit, quam haud gravatim consecutus est, hac tamen
 condicione, ut quotannis regi tributis nomine daret tria milia sagitta-
 rum et clipeorum quattuor milia. Daciae res ita ordinans quemad-
 modum sibi commodissime fore rebatur, eam pulchre imperio rexit.
 legatum ire iussit ad Pogdaniae nigrae principem, cum quo pacem
 fecit; cui etiam affinitas iuncta est, qua excitus eum enixe adjuvit in
 bello quod cum Dracule gessit.

Daciae principatus in hunc modum ab novo principe reformatus
 et instructus est. Amurates postea in Colchida imperiumque Trape-
 zuntinum triremes misit, regionemque Colchidis vastans etiam urbem
 diripere et inde plurima mancipia auferre annitebatur. triremes illae
 etiam in Gothiam cursum flexerunt, eamque regionem populati sunt.

αἱ τριήρεις προσέσχον ἐς γῆν τε τὴν Κολχίδα, καὶ ἐπὶ τοὺς Γόθους ἀφικόμενοι ἐλεηλάτουν τὴν χώραν, ἀνδραποδισάμενοι οὐκ ὀλίγην. ἐπανίοντι δὲ τῷ στόλῳ χειμῶν ἐγένετο ἰσχυρός, καὶ ἄνεμος ἀπαρκτίας ἐπιβαλὼν ἐξήνεγκεν ἐς τὴν Ἀσίαν 5 κατὰ τὴν Ποντοηράκλειαν, καὶ φερόμεναι αὐτοῦ ἔναι τῶν τριηρῶν διεφθεύοντο καὶ ἐν ξυμφορᾷ ἔσχοντο τοιαύτη.

Πρὸς Ἰανυίδους μέντοι αὐτῷ φίλια ἦν διὰ τέλους καὶ εἰρηναία. Ἰανυῖοι μὲν δὴ τότε πρὸς τε σφᾶς αὐτοὺς περιπεσόντες μεγάλως τε ἐσφάλλοντο περὶ τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ 10 δὴ καὶ τῶν στασιωτῶν ἐπαγομένων Φίλιππον τὸν Λιγύρων P. 139 ἡγεμόνα τὴν τε πόλιν ἐπέτρεψαν, καὶ οὐδ' ἂν ἐξηγοῖτο εἶποντο V. 109 τῷ ἡγεμόνι. πυνθάνομαι γενέσθαι δὴ τοῦτο αὐτοῖς καὶ τὸν δῆμον ἐλόμενον ἐπαγαγέσθαι τοῦτον σφίσι τύραννον καταστυγασμένους διὰ τὸ πρὸς τοῖς Οὐνετοῦς ἔχθος καὶ τὴν πρὸς 15 ἐκείνους αὐτῶν διαφορὰν, καὶ ὅτι καὶ τὸν Μεδιολάνου τοῦτον ἡγεμόνα ἦσθοντο πολεμοῦντα τοῖς Οὐνετοῖς κατὰ τὸ καρτερόν καὶ διαφέροντα τὸν πόλεμον ἐπιτεταμένως.

Ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη πρὸς τὸ ἄκρον τῆς Ἰταλίας κατὰ τὴν Γαλατίαν. Τυρρηνῶν δὲ τῆς χώρας ἔχεται τὸ πρὸς ἕω 20 λόντι, καὶ Τυρρηνικοῦ πελάγους ἄπτεται, ταύτη τετραμμένη τὸ πρὸς ἀνίσχοντος ἡλίου ἡ πόλις, πρὸς δὲ ἐσπέραν ἀπαλλαστομένης τῆς χώρας Ἰανυῖων ἐπιβαίνειν ἔστι τῆς Προβεντίας, B

17. ἐπιτεταμένως P

trirèmes igitur istae in Colchida properarunt; et ad Gothos appellentes regionem haud medicam vastabant, plurimis inde mancipiis abductis. reditum autem cum maturaret classis, tempestas saeva exorta est. nam ventus qui Aparctias dicitur, exurgens classem disiecit et in Asiam iuxta Heracleam Ponti detulit. interim naves quaedam tempestate quassatae interciderunt, in huiusmodi calamitatem praecipitatae.

Cum Ianuensibus ei intercessit amicitia diutina, et quasi pax perpetua. Ianuenses autem eo tempore seditione agitati res suas pene contudere, cum seditiosi admitterent Philippum Ligurum ducem, eique urbem committerent, promptissime sequentes quocumque eos eduxisset. hoc eis accidit, cum etiam populus eligeret istum ducem propter odium implacabile, quo ferebantur in Venetos. norant enim Mediolani ducem Venetis admodum esse infestum et acerrime cum his bellum gerere.

Ianua urbs sita est in extrema Italia, qua Galliam respicit: Tyrrenos attingit versus Orientem. mare Tyrrenum spectat, qua urbis situs Orientem versus excurrit. versus Occidentem egressos Ianuensium regione excipit Provincia, quae Gallia est; et eius incolae degunt sub rege

ἥτις Γαλατία ἐστὶ καὶ ὑπὸ τῶν Κελτῶν βασιλεῖ τεταγμέ-
 τοι διατελοῦσιν. ὀνομάζεται δὲ διὰ ταύτης πύλη Ἰταλίας,
 ὡς αὐτίκα ἀπὸ τούτων ἐμβάλλει ἐς Γαλατίαν. πολιτεύεται
 δὲ οὔτε ἐς δημοκρατίαν τὸ παράπαν τετραμμένη ἢ πόλις
 οὔτε ἐς ἀριστοκρατίαν· ἐπιμεμιγμένη δὲ ἀμφοῖν ταῖς κατα- 5
 στάσει τοῦτο μὲν ἐς δημοκρατίαν δοκεῖ ἀποκλίνειν, τοῦτο δ'
 αὐτὸ ὑπὸ ἀρίστων τινῶν διδύνεσθαι, τὰ ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῆ
 διατιθεμένη. ἔστι γὰρ δύο γένη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ πα-
 λαιοῦ προσετώτες τῆς πόλεως, καὶ πρωτεύοντες οὕτως ὥστε
 ζύμπαντα τὸν δῆμον ἐπὶ τούτους τετράφθαι, τῶ παντὶ θά- 10
 Cτερα ταλαντευόμενον. τὸ μὲν δὴ τῶν γένων καλεῖται Ντό-
 ρια, τὸ δὲ ἕτερον Σπινούρα. ἐπὶ τούτους ὁ δῆμος διηρημέ-
 νος αὐτοῦ αἰρεῖται τὴν Σπινούρα αἰρεσιν, τὸ δὲ αὐτοῦ Ντό-
 ρια. ἄγοντες δὲ οὗτοι τὸν δῆμον, καθιστάναι μὲν ἀπὸ σφῶν
 αὐτῶν ἡγεμόνας τῇ πόλει οὐκ ἔξεστιν, οὐδὲ ἐπιτρέπει ὁ δῆ- 15
 μας· ἀλλ' ἐστὶν δύο ἑτέρω γένεε, δημόται ὄντες, καὶ τὸ μὲν
 τῶν γενῶν τούτων πρὸς τὸ γένος τῶν ἀρίστων τετραμμένον
 ἐστὶ καὶ ἐπιτηδεῖον, τὸ δὲ αὐτὸ πρὸς τὸ ἕτερον. καλεῖται δὲ
 τούτων τὸ μὲν Ἀδόρνοι τὸ δὲ Φρεγουσίοι, ἀπὸ δὲ τούτων
 τῶν οἰκιστῶν νομιζέται αὐτοῖς, ὅποια δὴ τῶν ἀρίστων μετὰ 20
 ἐπικρατοίῃ, ἐγκαθιστάναι τῇ πόλει ἄρχοντα. καὶ τῶν μὲν
 D' Ἀδόρνων ὁ οἶκος φικεῖται τῶ Σπινούρα γένει, τῶν δὲ Φρε-
 γουσιῶν τῶ Ντόρια ἐπιτηδεῖον τέ ἐστι καὶ ἐγκαθιστάμενον

13. αὐτοῦ] τὸ μὲν αὐτοῦ H   21. τῶν] τὸ P   22. τῶν] τὸ P

Gallorum. quapropter porta sive ianua Italiae vocatur, quasi hinc
 in Italiam procedatur. ianuae res publica ita administratur, ut ne-
 que omnino in democratiam neque in aristocratiam propendeat. ve-
 rum ex utrisque ea res publica iuxta partim in democratiam et par-
 tim in aristocratiam inclinatur, maxime in iis quae ad principis ele-
 ctionem pertinere videntur. sunt enim in urbe ista familiae duae,
 quae ab antiquo eam gubernarunt et principatum in ea obtinent,
 adeo ut populi studia in utrasque quasi aequa lance conferantur.
 una de Auria sive Doria nominatur, et altera Spinula. in has fa-
 milias studia populi divisa cum sint, accidit plerumque ut pars Do-
 riam pars Spinulam eligant. hi igitur regentes populum, de suo cor-
 pore duces constituere non audent, nec populus permittit. sed ex-
 tant aliae familiae duae, quae de populi corpore habentur. una ad
 optimates, altera ad populum studiis inclinatur, uni nomen Adorni est,
 alteri Phregosii appellantur. ex his familiis dux civitati ab ea parte
 optimatum quae vincit datur. Adorni familiaritate iuncti sunt Spinu-
 lis, at familia Phregosiorum necessitudinis iure devincta est Doriis et

ὅπ' αὐτοῦ ἐς τὴν ἀρχὴν. τῷ δὲ ἡγεμόνι τούτῳ, ἐπειδὴν ἐς τὴν ἡγεμονίαν κατασταίῃ, ἐπιτέτραπται κατὰ τοὺς νόμους, ἐπιλαβομένη καὶ τῶν ἀρίστων τιγῶν, τρέπειν ὡς ζυμφορώτατα. περὶ μὲν οὖν τῶν προσόδων τῆς πόλεως τούτους νομίζεται ἐπιτροπεύειν, διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτοῖς δοκοίη· περὶ πόλεμον δὲ καὶ εἰρήνης νομίζεται τὸν δῆμον παρελθόντα ἐς μέσον αἰρεῖσθαι ὅ τι ἂν αὐτῷ δοκοίη, ἐλόμενον δὲ ἐπιτρέπειν τῷ ἡγεμόνι πράσσειν ὡς λυσιτελέστατα. ἐς δὲ τὰς δίκας τῆς πόλεως ἐγκαθίστανται δικασταὶ ὑπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος γέ-
 10 νους, καὶ δικάζουσι κατὰ τὰ σφῶν αὐτῶν. τῆς δὲ δίκης ἐφε-
 σίς ἐστὶν ἐπὶ τὸν δῆμον, ἐπειδὴν τις αὐτῶν μὴ κατὰ τοὺς P. 140 νόμους δικάσῃται. διενεχθέντε δὲ τῷ γένεε τούτῳ, Ντόρια τε καὶ Σπίνουρα, καὶ ἐς διαφορὰν σφίσι καθισταμένῳ μεγά-
 15 ἔγκαδιστάντες, καὶ ἐπαγόμενοι ἀθέμιτα ἐπὶ τὴν πόλιν πρά-
 γματα. τῶν δὲ γενῶν τούτων τὸ μὲν πρὸς τοὺς Λίγυρας τε καὶ Ἰταλίαν τετραμμένον υἱρεῖται ἑαυτῷ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ συμμάχους ἐπάγεται, . . . τοῦ Κελτῶν βασιλέως ἐπὶ τὴν πόλιν. ζυμφορᾶς μὲν οὖν πολλαχῆ περιέπεσον ἡ πόλις αὕτη,
 20 ἐς ἀνήκεστα κακὰ προαγομένων τῶν τῆς πόλεως γενῶν ἐπ' ἀλλήλους, καὶ τοὺς σφῶν αὐτῶν πολυμικτάτους ἐπαγομένων B ἐπ' ἀλλήλους· ἐπειδὴν μέντοι ἀνάγκη περιπίπτουτες ἀνηκέ-

3. πράσσειν? an ἐπιτροπεύειν?

ab his in principatum provehitur. duci, ubi primum creatus est, permittitur, in consilium adhibitis optimatibus quibusdam, agere secundum leges quae maximo rei publicae conducere censuerit. vectigalia et urbis redditus ordinat ad eum modum, quo iudicaverit plurimum opibus urbis accessurum. de bello et pace populus in medium procedens consultat, et ex sua sententia ista procurat. si autem bellum adversus aliquem hostem decreverint suscipiendum, duci belli administrationem concedunt, ut sedulo caveat ne quem calamitatem sive damnum res publica capiat. quantum attinet ad urbanam iurisdictionem, iudices constituuntur, qui petuntur a praedominante familia, et per se iudicant. si autem non secundum leges iudicant, provocatio ad populum est. cum autem intestinis discordiis duae illae familiae, Spinula et Doria, arderent, urbem in maxima praecipitarunt pericula: tyrannos enim introduxerunt in rem publicam, et alia nefanda in eam commiserunt. familia quae Ligures et Italos studiis prosequeretur, eligebat Italos, eosque in belli societatem adducebat. altera familia Gallorum regis auxilium implorabat, quem sibi socium faciebant. contigit ergo ut civitas illa in gravissima devolveretur pericula, dum utraque facio adduceret in urbem

- V. 110 *σὺν* παρὰ τὰ σφῶν ἔθνη ἀναγκάζονται πολιτεύεσθαι ὑπὸ τῶν τυράννων, δαιμονίως ὁμοφρονοῦντες ἀλλήλοις κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἐξελαύνουσα τε αὐτῶν θεῶν ἂν τύχη ἐν τῇ πόλει διατηρήσῃ οὐκ ἀγαθός. ἐπαγόμενοι τε γὰρ πολλάκις τῶν Κελτῶν βασιλεία, ἐπιτρέψαντες τὴν πόλιν, αὐθις ἐξήλασαν ὁμοφρονοῦντες ἀλλήλοις, ὥστε μὴ πάνυ ἐνδιατρίβειν ἐῶντες παρὰ σφίσι τὴν τυραννίδα ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐπανίστασι, τὰ παρόντα σφίσι καινοτομοῦντες καὶ ἐξελαύνοντες, αὐθις **C** κηδιστᾶσι τῶν ἀσπῶν ἡγεμόνους καὶ κατὰ τὰ πάτρια πολιτεύονται. διάφοροι δὲ εἰσι μάλιστα τοῖς ἀπὸ Ταρακῶνος καὶ **10** τοῖς Ταρακονησίοις τὸ παλαιόν, καὶ πολέμους διέφερον ἐπὶ πολλαῖς γενεαῖς ἐς τούτους τε καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, ὅποι ἀλλήλοις περιτύχουσιν, εἰς μάχην αὐτούς καθίστανται, ὥστε ἀνελεῖν ἀλλήλους, ἣν δύνωνται. Ταρακονησίοις μὲν οὖν ἐς διαφορὰν καθεστῶτες αἰεὶ τε πο- **15** λέμοι εἰσὶν ἔξ ὅτου ἐγένοντο· πρὸς δὲ τοὺς Οὐνετεοὺς διηγάθησαν μὲν καὶ πάλαι διὰ τὰς ἐν τῇ Αἰγίῳ πελάγει νήσους Χίον τε καὶ Λέσβον, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ διὰ τὸν Αἰγύρων ἡγεμόνα, ὃν σφίσι ἐπαγόμενοι τυραννῶν ἐγκατέστησαν καὶ ἐν στάσει γενόμενοι τὴν πόλιν ἐπέτρεψαν ἐπιτροπεύειν τε, καὶ **20** **D** Οὐνετεοὺς ἐπολέμουν καὶ τῇ Ταρακονησιῶν βασιλεῖ καὶ ναῦς μὲν ἐπλήρουν ἐς τὸν πρὸς Οὐνετεοὺς πόλεμον, καὶ ἐπιπλέοντες

11. πολέμου P   14. αὐτοῖς?

eos qui summo urbis odio laborabant. postmodum res publica in acerbam necessitatem redacta est, quia legibus patris amplius non regebatur. tandem igitur malis victi animi, cum iterum coalescerent inmutua concordia, eos iudices sive principes qui minus idonei videbantur vi eiiciunt. praeterea cum saepius Gallorum regem advocassent, eique urbis regimen commisissent, tandem coniuratione facta eum saepius vi expulerunt, haud aequis animis tyrannidem tolerantes. populus enim libertatis cupidus novis rebus inhiabat; eiectisque tyrannis duces de corpore suo creabant, et patrio more legibus rem publicam porro gubernabant. sunt autem Ianuenses iam ab antiquo Tarraconensibus admodum infesti, bellumque multis generationibus contra eos gessere. publice privatimque discordias et inimicitias hostiles exercuere, adeo ut si alicubi alius alii occurreret, in mutuas caedes ruerent. inimicitiae cum Tarraconensibus implacabiles perpetuae fuerunt Ianuensibus. etiam Venetos iam olim odio prosequerantur, propter Lesbum et Chium insulas in Aegaeo mari sitas, necnon propter Ligurum ducem, quem sibi principem praefecerant. cum autem intestina seditione laborarent, aliis quibusdam urbis gubernacula mandarunt: ipsi vero bellum cum Venetis et Tarra-

τάς τε ἐς τὸν Ἴόνιον πόλεις ἐκάκουθ' καὶ τὰς ἐπὶ τῇ Αἰγαίῳ.
 ταῦτα δὲ ἔπρασσον τοὺς Οὐνετοὺς τιμωροῦντές τε τῇ Λι-
 γύρων τυράνῳ τῇ Φιλίππῳ. καὶ τὴν τε Κέρκυραν πῦρ ἐπι-
 ἔντες ἐς τὰ προάστεια κατέκαυσαν, καὶ ἔβλαπτον εἴ τι προ-
 5 χωροίη αὐτοῖς. ὕστερον μέντοι, ὡς πρὸς τὸν Ταρακόνων βα-
 σιλέα φ' ὄνομα Ἀλφόνσος διενεχθέντες, ἐμάχοντο πρὸς Γαέτην
 πόλιν τῆς Ἰταλίας· ἐνταῦθά τε γὰρ καθορμιζόμενων τῶν
 τοῦ βασιλέως Ἀλφόνσου νεῶν μεγίστων, καὶ ὡς ἐπύθοντο οἱ
 Ἰαννοῖοι τὸν τε στόλον αὐτοῦ ἐνταῦθα ὡς ἐπ' αὐτοὺς παρα-
 10 σκευαζόμενον τὸν βασιλέα, πληρώσαντες ναῦς μεγίστας δὴ P. 111
 ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, τῶν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν ἀφικνουμένων, καὶ
 ἐξοπλισάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνήγοντο ἐπὶ τοὺς Τυρακονη-
 σίους, καταλαβόντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ Γαέτης λιμένι διενευ-
 μάχων ταῖς τοῦ βασιλέως ναυσὶν ἐπὶ πολὺν χρόνον. ἔτυχε
 15 δὲ αὐτοῦ τότε παρῶν ἐν τῇ πόλει ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν μά-
 χην θεώμενος ἤσχαλλέ τε καὶ ἠθύμει, ὅτι πλειόνων ἐν ταῖς
 ἑαυτοῦ ναυσὶν ὄντων ἀνδρῶν οὐχ οἶαί τε ἐνῆν ὑπερβῆλλεσθαι
 τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. καὶ δὴ καὶ ἐμβῦς αὐτὸς ἐς τὰς ναῦς
 ὥστε ἐποτρῦναι αὐτοὺς ἐπὶ τὸν πόλεμον, μάχης οὖν καρτε-
 20 ρῶς γενομένης ἧ τε ναῦς ἐάλω, καὶ σὺν αὐτῇ τε ἅμα ἐάλω
 καὶ ὁ Ταρακόνων βασιλεὺς. εἶλε δὲ καὶ τὴν ναῦν γραμμα-
 τιστῆς τοῦ Νιόρια, ναυαρχοῦντος τότε τοῖς Ἰαννοῖοις. οἱ ἐπει- B

17. ἦσαν? 22. δς P: corr H

conensium rege gerere suspicabantur. naves militibus, contra Venetos quas ducant, complent. urbes versus Ionium aduavigantes graviter affligebant; nec abstinebant ab iis quae in Aegaeo mari habitantur. haec autem magno animo peragebant, ut Venetos ulciscerentur propter Ligurum tyrannum nomine Philippum. praeterea ignem iniicientes in Corcyram suburbana incenderunt, quae cremata sunt; et latius saeviisset incendium, si res, ut animo agitarant, evenisset. postea praelium commiserunt, cum inimicitiae hostiles intervenissent cum Alphonso Tarraconensium rege, ad Gaeten sive Caietam Italiae urbem. huc enim regis Alphonsi naves appulerant maximae. quod ubi cognoverunt Ianenses, videlicet regis classem eo collectam stare comparatam adversum sese, cives armatos naves maximas, quas huc mercium gratia venisse comperimus, conscendere iubent; solventesque ab urbe cursum contra Tarraconenses dirigebant. cum autem Tarraconensium regem assecuti essent in portu Caietae, tempore longo certarunt. rex eo tempore intra moenia existens praelium spectabat; et admodum dolebat, quod sui, qui plures numero erant, hostes superare non possent. ingressus igitur ipse naves, suos cohortando ad praelium accendere nitēbatur. commisso itaque praelio magno capta

τε περιεγένοντο καὶ αὐτῶν εἶλον τὸν βασιλέα, ἀπέπλεον ἐπ' οἴκου. ὡς δὲ ἀγχοῦ τῆς πόλεως ἐγένοντο, πρὶν ἢ εἰς τὴν πόλιν αὐτὸν καθαρμίωσθαι, ἀποστρέψας ἔπλει ἐπὶ τὴν τοῦ Λιγυρῶν ἡγεμόνος χώραν, ὡς αὐτὸν τε ἐκείτῳ ἄζων αἰχμάλωτον τὸν βασιλέα Ἀλφόνσον, καὶ οἰόμενος μέγα τι ἀποίσεσθαι 5 αὐτῷ κέρδος ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος. ἐπιβάς δὲ τῆς χώρας αὐτοῦ ἤκεν ἄγων τὸν βασιλέα αἰχμάλωτον παρὰ τὸν Λιγυρίας τύραννον. ἐνταῦθα ὁ Μεδιολάνου ἡγεμῶν οὗτος τὸν τε βασιλέα ὑπέδεξαστο ἐν τιμῇ, καὶ μεγάλως τιμήσας αὐτὸν ἀπέπεμψεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε οἱ τε 10.

C' Ιανυτῶν ἄνδρες γνώμη διενεχθέντες πρὸς τοῦτον οὐ πολλῶ ὕστερον ἀπέστησαν καὶ τὸν ἄρχοντα ἐξήλασαν, καὶ τοὺς ἐς V. 111 τὴν τῆς πόλεως ἀκρόπολιν καταφυγόντας ὁμολογίᾳ παραστησάμενοι· καὶ αὐτοὶ ἐς τὴν πατρίδα σφίσι τοῦ λοιποῦ τὴν πόλιν διέκουν, ἐγκαθιστάντες δὲ ἡγεμόνας τῶν ἀσπιῶν ἐπὶ τῇ 15 ἡγεμονίᾳ, ἣ καὶ πρότερον αὐτοῖς ἐνομιζέτο. ὁ μέντοι Ἀλφόνσος ἀπολυθείς ὑπὸ Μεδιολάνου ἡγεμόνος εὖνος τε αὐτῷ εἶχε, καὶ ἐπιτηδεῖως ὑπουργῶν ἄτι' ἂν αὐτῷ πρὸς χάριν ἡγήσαιτο ἠδῆσθαι ἀνὰ ἐπαύσατο διὰ παντός, ἐς ὃ δὴ ὁ τοῦ Μεδιολάνου ἡγεμῶν ἐτελεύτησεν. 20

Οὗτος δὲ ὁ Ταρακονησίῶν βασιλεὺς τῆς τε Βαλεντίας βασιλείων καὶ Ταρακῶνος καὶ τῆς τε Σαρδόνος νήσου καὶ.

5. ἀποίσεσθαι P
19. ἔσεσθαι?

6. αὐτός?

13. καταφυγόντες P: corr H

navis est, quae vehabat regem Tarraconensium. rex simul in potestatem venit. scriba autem Doriae navem cepit, qui in praelio isto navali Ianuensium dux erat. qui cum victores praelio excessissent, regem captivum vehentes domum reversi sunt. navis igitur cum appropinquassent ianuae, priusquam urbem iniret dux, navigavit ad Ligurum ducis regionem, ut ei captivum Alphonsum traderet, sperans se inde haud parum commodi accepturum. ingressus itaque Ligurum ducis regionem regem captivum ad eum perduxit. dux Mediolani honorifice et magnifice regem excepit, et tandem incolumem suo regno restituit. at Ianuenses rei indignitate permoti ab illo defecerunt et ducem expulerunt. deinde pergentes contra arcem, eam partitionibus in potestatem acceperunt; et deinceps ritu patrio urbem administrarunt, promoventes ad principatus honorem iuxta antiquas suas leges aliquem de civium numero. Alphonsus dimissus ad suos a Mediolani duce, beneficii memor huic semper coluit; nec ei gratificari quibuscunque in rebus potuit, cunctatus est, quamdiu dux superstes inansit.

Hic Tarraconensium rex imperio temperans Valentiam, Tarraconem, Sardiniam insulam, Cynrum et Barceonam Iberiae urbem opu-

Κύρνον, καὶ ἐπάρχων τῆς Βαρκελωνῆς πόλεως εὐδαίμονος D
κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ἀφίκετο ἐς Σικελίαν μὲν πρῶτον, μετὰ δὲ
ταῦτα ἐς Ἰταλίαν καὶ ἐπὶ Παρθενόπην, καὶ τὴν βασιλείαν
κατέσχε τρόπῳ τοιῶδε· τὴν γὰρ Νεάπολιν ταύτην τῆς Ἰτα-
5 λίας προελθοῦσαν τὸ παλαιὸν ἐς τὸν Κελτῶν βασιλεία, ἀπε-
δείκνυτο ἀπὸ οἴκου τοῦ βασιλέως ἐς τὴνδε τὴν χώραν τῆς
Ἰταλίας βασιλεία καὶ ἄρχοντα. ἡ δὲ βασιλεία ἄρχεται μὲν
ἀπὸ Ἰαπυγίως ἄκρας καὶ Μεσαπίας, καὶ ἐπὶ πολὺ προϊούσα
κατὰ τὸν Ἴονιον κόλπον ἐπ' ἀριστερὰ εἰσπλέοντι ἀμειβεῖται τε
10 τὴν χώραν τῆς Βάρης οὕτω καλουμένης, καὶ γε τὴν βασιλε-
κωϊάτην ἐπέχει λόγου ἄξιαν οὕτω χώραν. μετὰ δὲ τὴν Γη-
πονον οὕτω καλουμένην διήκει ἐπὶ Γαέτην καὶ ἐπὶ Δεδίην, P. 142
πόλιν ὁμορουσαν τὸ πρὸς ἑσπέραν τῇ Ῥωμαίων χώρα, τὸ δὲ
πρὸς ἑω τῷ Ἴονίῳ. ἔχει δὲ καὶ τὴν πρὸς Σικελίαν τετραμυ-
15 μένην χώραν, Ἑλλάδα τὸ παλαιὸν καλουμένην, τὰ νῦν δὲ Κα-
λαβρίαν. ὡς δὴ οὖν ἐπὶ τῶν Κελτῶν βασιλεία περιελήλυθεν
ἢ τῆς Νεαπόλεως βασιλεία, ἐπέστησαν αὐτῇ βασιλεῖς τῶν
προσηκόντων αὐτοῦ, ἕνα οἴκου τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ ἀφικό-
μενος ἐς τὴν Νεάπολιν (Λαντίλαος δ' ἦν ὄνομα αὐτοῦ) ἐβου-
20 σιλευέ τε τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ μέγα δυνάμειος τῶν κατὰ τὴν
Ἰταλίαν ἐπὶ τε τὴν Τυρρηνοῶν ἀρχὴν ἐστρατεύετο καὶ ἐπὶ
τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, μεγάλα ἀποδεικνύμενος ἔργα. καὶ δὴ
καὶ ἐπὶ τὴν τῶν Τυρρηνοῶν μητρόπολιν Φλωρεντίαν στρατὸν

12. ἐπὶ Δεδίην] Anagninam margo P

lentam, primum in Siciliam appulit, postea venit in Italiam et Par-
thenopen, quae et Neapolia, regnumque in hunc modum occupavit.
Neapolis quondam Italiae subiecta, translata est ad Gallorum regem,
qui de sua familia semper regem et principem huic praescribat. re-
gnum autem hoc incipit ab Iapygia summa et Mesapia; et in lon-
gum progrediens versus Ioneum sinum, dextra ambit regionem Vares
sive Barum dictam. regio ista plane regalissima et regio nomine di-
gna est. post Gepanum (sive Brutios, Terram laboris) sic nominatim
extendit se usque Gaeten et Diarn: urbem Romanorum regioni finitimam.
et hic quidem terminus est occidentalis. versus Orientem at-
tingit Gonium. qua autem spectat Siciliam, regionem habet antiqui-
tus Graeciam, nunc vero Calabriam nuncupatam. ubi primum in
dicionem regis Gallorum istud regnum concessit, accepit regem pro-
pinquam genere regi Gallorum. qui ut pervenit in regnum (nomen
eius erat Lantilaus), regioni isti universae imperavit. cum iam opi-
bus reliquaque potentia plurimum polleret, arma cepit adversus Ty-
rrenorum regnum atque adeo contra reliquam Italiam, ubique prae-
clara facinra designata. et quidem. moxena exercitum contra Tyr-

Β ἐπαγοόμενος καὶ προσκαθεζόμενος ἐπολιόρκει. ὡς δὲ χρονιω-
 τέρα ἐγένετο ἡ πολιορκία, λέγεται ὡς ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ
 ἀφικόμενοι οἱ τῆς πόλεως λόγους προσέφερον περὶ εἰρήνης,
 φάσκοντες πείσασθαι αὐτούς ὃ τι ἂν κελύοι, καὶ ἐπὶ τού-
 τοις διαλύεσθαι. τὸν δὲ ξυμβαίοντα αἰτελοῦσαι τῶν ἀστῶν⁵
 τιγὸς θυγατέρα, εὐπρεπῆ τε οὖσαν καὶ πασῶν δὴ τῶν ἐν τῇ
 πόλει λεγομένην εἶναι καλλίω [, ταύτην ὡς ἐπίθετο κάλλιει
 διανεγκεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει λεγομένων εἶναι]. φέρει δὲ αὐτῆ
 ἡ πόλις μάλιστα δὴ γυναίκας κάλλιει διαφερούσας τῶν ἐν
 Ἰταλίᾳ μετ' αὐτὴν γε παρθένους. ταύτην δὲ ἀναπυθάνομε-¹⁰
 νος οὕτω ἔχειν ἐς κάλλος (ἦν δὲ ἄλλως ὁ βασιλεὺς οὗτος καὶ
 C ἐς γυναίκας ἐπιμανῆς καὶ ἀκόλαστος), αἰτούμενος ταύτην
 αὐτῇ δοθῆναι τὴν γυναῖκα, ἐπὶ τῇ ξυμβάσει αὐτὸν συναινε-
 σαι τοὺς Τυρρηνοὺς, καὶ κελύσαι τὸν πατέρα, σκευασάμενον
 τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ καλλίστῃ δὴ κόσμῳ, ἐκδοῦναι τῷ¹⁵
 βασιλεῖ. τυχεῖν δὲ λατρὸν τὸν τῆς παιδὸς ταύτης πατέρα,
 ἦκοντά τε ἐς τὰ πρῶτα τῆς τέχνης καὶ ἐπὶ πεῖραν πολλῶν
 ἀφικόμενον. ὡς δ' οὐκ ἠδύνατο διαφυγεῖν ὥστε μὴ ἐκδοῦναι
 τὴν θυγατέρα, ἐγκερασάμενον κώνειον ὡς ἠδύνατο ἰσχυρότα-
 τον (ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλει μάλιστα δὴ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων²⁰
 ἐγκρινῶνται τὸ κώνειον ἄμεινον τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι)
 καὶ ἐμβάψαντα τὸ λέντιον ἐς τὸ κώνειον, φέρονται δοῦναι τῇ

7. λεγομένων P ταύτην — εἶναι] haec unus codex om 14.
 ἰσχυρασάμενον P.

rhenorum urbem Florentiam, eamque obsidens expugnare nitentur.
 cum autem in longum urbis obsidio extraheretur tempus, et obsessi
 iam ad extremam venissent necessitatem, ferunt eos in colloquium
 venisse cum rege, petentes pacem, promittentes interim se promptos
 et paratos esse facere quaecunque imperasset, saltem pacem daret pe-
 tentibus. quorum precibus victus postulavit civis cuiusdam filiam
 forma excellentem omnes quae tum in ea urbe formosae habebantur.
 hanc cum accepisset formae elegantia omnes superare (fert enim
 urbs ista mulieres in primis forma praestantes virginesque venustis-
 simas), eam petit sibi uxorem dari, cum in colloquium cum Tyr-
 rhenis super pace iungenda venisset. erat enim rex ille caetera in-
 temperans et libidinosissimus, et tantum non insaniebat amore mulie-
 rum. iusserunt itaque Tyrreni ut pater virgini eam quam pulcherrime
 exornatam regi traderet. aiunt puellae patrem fuisse medicum
 insignem, adeo ut facile omnes ea facultate superaret. cum igitur
 multa tentaret, nec tamen posset ulla ratione sibi consulere quin
 filiam regi daret, commiscuit cicutam quam potuit efficacissimam. in
 ista namque Italiae urbs cicutam commiscere solent efficaciorum quam

θυγατρί, ὡς ἐπειδὴν αὐτῇ ἐπιμίσηται ὁ βασιλεὺς, μετὰ τὴν D
 συνουσίαν ἐκμάσσειν τὸ αἰδοῖον τῷ λεντίῳ ὡς εὐπρεπέστατα·
 ταύτην δὲ λαβοῦσαν τὸ λέντιον, θέας τε ἄξιον ὄν καὶ χρυσῷ
 κεκοσμημένον, φυλάττειν, ὥστε ἔπουργεῖν τῷ βασιλεῖ μετὰ γ
 5 τὴν συνουσίαν, ἣ ἐπέτέλλετο αὐτῇ ὁ πατήρ. ἐπεὶ δὲ ἄγοντες V. 112
 τὴν γυναῖκα ἐνεχείρισαν τῷ βασιλεῖ, θεασάμενον ἐκπλαγῆναι
 τῷ κάλλει αὐτῆς καὶ ἐρασθέντα συγγενέσθαι, πειθομένην τὴν
 παῖδα τῷ πατρὶ κατὰ τὰ ἐντεταλμένα, τῷ τε λεντίῳ αὐτίκα
 φιλοφρονουμένην ἐκμάσσειν τὸ αἰδοῖον. καὶ ὡς ἦψατο ἐν
 10 ὕγρῳ γινομένου, αὐτίκα πυρῆσαι τὸν βασιλέα καὶ μετ' οὐ P. 143
 πολὺ ἀποθανεῖν. τελευτῆσαι μὲν δὴ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
 ὡς ἐπ' αὐτὴν ἐπέληλυθα τὸ κώνειον, διανεμηθὲν ἐγένετο, δι'
 ὕγρῳ τὸ κώνειον ἀψαμένους τοῦ λεντίου. τελευτήσαντος μὲν
 οὖν οὕτω τοῦ βασιλέως τὸν τε στρατὸν διαλυθῆναι, ἀποχω-
 15 ρήσαντα ἐπ' οἴκου, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθέραν γενέσθαι τῆς πο-
 λιορκίας. λέγουσι δὲ Ἰταλῶν τινὲς ὡς οὐχ ὁ πατήρ εἴη ὁ τὸ
 λέντιον δεδωκὼς τῇ γυναικὶ καὶ ἐγκρασαύμενος, ἀλλ' ἡ βουλὴ
 τῆς πόλεως αὐτὴν συσκευάσασα τῷ καλλίστῳ κόσμῳ, ὡς εὐ-
 20 πρεπεστέραν φανῆναι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὸ λέντιον δοῦναι, τού-
 τῳ δὲ φιλοφρονεῖσθαι βασιλέα ἐς τὴν συνουσίαν. ἀλλὰ ταῦ-
 τα μὲν ἐς τοσοῦτον λεγόμενα παριέμεν, οὐκ εὐπρεπῆ ὄντα·
 μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν τοῦ βασιλέως Λαντιλίου τὴν γυναῖκα B

6. θεασάμενος P

7. πειθομένην P

in reliquis urbibus. accepit et pannum, quem cicutaе immersit, ut
 venenum imbiberet. quo facto, pannum veneno imbutum filiae de-
 dit, monens ut, ubi rex cum ea concubisset, ipsa panno isto men-
 tulam eius quam decentissime abstingeret. hunc igitur cum accepis-
 set pannum auro exornatum spectaculoque dignum, eum diligenter
 custodivit, ut regi, sicuti pater praeceperat, post concubitum inser-
 vire posset. ducentes igitur virginem istam obtulerunt regi. qui ea
 visa, formae pulchritudine captus, obstupuit, amoreque ardens cum
 ea Veneris foedus iniit. puella autem iussa patris faciens, multis
 blandimentis adhibitis, panno regis mentulam abstersit. quo cum es-
 set tactus rex, in humorem nonnihil resolutus in febrim incidit acu-
 tissimam et continuo expiravit. etiam puellam esse mortuam tra-
 dunt, cum et ipsam cicuta per humorem diffusa contagio infecisset.
 regis exercitus, ubi primum ipse mortem obiit, dilapsus domum re-
 diit, et Florentia obsidione liberata est. quidam Itali perhibent non
 patrem pannum infectum veneno puellae tribuisse, verum senatum
 urbis eam exornasse quam pulcherrimo ornatu, ut formosissima regi
 appareret; eundem etiam senatum pannum dedisse. hinc ad coitum
 mire alliciebatur rex. sed haec hactenus, quia turpia sunt, dixisse

αὐτοῦ ἐνοχλουμένην εἰς τὴν βασιλείαν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ ὑπὸ τῶν τῆς χώρας ἀρχόντων, πράγματα παρεχόντων αὐτῇ γημαμένη Ῥαινερῖῳ τῷ Προβεντίας βασιλεῖ, ἀνεπιῶ δ' ὄντι τοῦ Κελτῶν βασιλέως, παραδοῦναι τε τὴν βασιλείαν τῆς Παρθενόπης. ταύτην δ' εἶναι θυγατέρα ἐπυθόμεθι τοῦ Ταράν-5 του τε καὶ τῆς Ἰαπυγίας ἡγεμόνος, τοῦ Οὐραίνων οἴκου ἦτο Ἄρκιων, ὡς ἂν ταύτῃ Ἑλληνιστὶ λέγοιτο, ἀνδρὸς τὰ μέγιστα δυναμένου ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς Νεαπόλεως. τὸν μὲν οὖν Ῥαινερῖον παραλαβόντα τὴν βασιλείαν διαγενέσθαι βασιλεῖ-10 οντι ἔτη δυοκαίδεκα· ἐν τούτῳ δὲ Ἀλφόνσον τὸν Ταρακό-10 Cων βασιλέα καὶ Σαρδίνος καὶ Βαλεντίας, οἴκου ὄντα τῶν Μεδίνων, στόλον ναυπηγησάμενον μέγιστον, ἐπαγομένων αὐτὸν τῶν ἐν Σικελίᾳ Πανορμέων, ἀφικέσθαι τε ἐς Σικελίαν καὶ ἔφ' αὐτῷ σύμπασαν ποιησάμενον ἔχειν, μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ ταύτης τῆς νήσου ὁρμώμενον κατασχεῖν τὴν ἐν τῇ Παρθενό-15 πη ἀκρόπολιν τὴν μεσόγαιον· εἰσὶ γὰρ τῇ πόλει ταύτῃ δύο παρῶλιοι ἀκροπόλεις καὶ μία μεσόγαιος. στρατὸν δ' ἐπαγο-μενος ἐπολιόρχει τε τὴν πόλιν, καὶ μηχανὰς προσφέρων ἐπει-ραῖτο ἔλεειν· ἔνθα καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βληθεὶς τηλεβόλῳ ἐτελεύτησε. μετ' οὗ πολὺ ἰδὲ παραστησάμενος εἰλέε τε καὶ 20 κατέσχε τὴν πόλιν· μετὰ ταῦτα τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιόρχει, τὴν τε παρῶλιον καὶ τὴν μεσόγαιον. τὴν μὲντοι μεσόγαιον D παραστησάμενος λιμῶ ἔξεπολιόρκησε, τὴν δὲ παρῶλιον παρα-

12. ἀπαγομένων P

sufficiat. post obitum regis Lantilai, cum uxor eius admodum inquietaretur propter regnum ab Italis, necnon regionis duces ipsi plurima negotia facerent, nupsit Rainerio provinciae regi, Gallorum regis patriuelli, eique regnum Neapolitanum tradidit. accepimus autem hanc fuisse filiam Tarenti et Iapygiae ducis, qui ortus ex familia Ursinorum sive (ut Graece dicam) Arctiorum, quique plurimum pollebat opibus et potentia in regione Parthenopes. Rainerius annis regnavit duodecim. interea Alphonsus natus de familia Medinorum, rex Tarracomensium, Sardiniae et Valentiae classem adornabat maximam. qua instructus, cum Siceliotae remiges strenuam operam locarent, in Siciliam delatus est; quam subegit et postmodum imperio rexit. hinc deinde profectus Parthenopes arcem mediterraneam occupavit. Parthenope arces habet maritimas duas et unam mediterraneam. adducens igitur Alphonsus copias urbem eam oppugnabat, et admovens machinas muro omnigenas eam sui iuris facere conabatur. ibi tum Alphonsi frater bombardae globo ictus occubuit. nec multo post urbs in manus venit. hinc copias ad maritimam et mediterraneam movit. mediterraneam fame expugnavit, maritimam cepit, cum

διδόντων αὐτῷ τῶν φυλάκων κατέσχε καὶ φρουρὰν ἐγκαθίστησιν. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως γυνὴ ἐπολιορκεῖτο μὲν ἐν τῇ πρὸς τῷ τῆς πόλεως λιμένι ἀκροπόλει· καὶ ὃ τε ἀνὴρ αὐτῆς ὑπέξῃλθεν ἀπελαυνόμενος, καὶ ἀπέπλει ἐπὶ Προβεντίας ὡς στρατόν τε ἐπάξων ὅτι τάχιστα καὶ τιμωρήσων τῇ γυναικί. ἔνθα ἡ βασιλεία Φορτίαν τὸν τῆς Μάρκης ἡγεμόνα μεταπεμψάμενη, καὶ τότε δὴ ἐν Ἰταλίᾳ μέγα δυνάμενον τὰ ἐς στρατηγίαν, τὸν τε Ἀλφόνσον ἐξήλασε τῆς πόλεως. ἐκβαλοῦσα ἐκεῖνον ἴσχει τὴν πόλιν, συννεπιλαβομένου τοῦ Φορτίου αὐτῆ. ὡς

10 δὲ ἐπ' αὐτῇ τὰ πράγματα ἐγένετο, τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιορκεῖ τὴν πρὸς τῷ ὄρει μεσόγαιον, καὶ ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν προκαθεζομένη, λιμῶ ἐπολιορκεῖ. μετὰ δὲ ταῦτα χρό- P. 144

νου οὐ πολλοῦ διελθόντος, τοῦ Φορτίου διατρίβοντος ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἔχοντος ἀμφὶ τοὺς οἰκείους πολέμους, ὠρμημένος ἀπὸ

15 Σικελίας ὁ Τυρακῶνος βασιλεὺς Ἀλφόνσος τὴν τε Καλαβρίαν ὑπηγάγετο μὲν πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα στράτευμα συλλέξας ἐπήλασε τε δευτέρον καὶ κατέσχε τὴν πόλιν. καὶ ἡ τε βασι- V. 113

λεία Φαινερίου ὑπέξεσχε ἐς τῆς ἀκροπόλεως ἐπὶ τὸν παῖδα αὐτῆς, ἡγεμόνα Τυράντου καὶ Ἰαπυγίας· τὸν γὰρ δὴ ἡγε-

20 μόνα τῆς Ἰαπυγίας ἐγγήματο μετὰ τὴν τελευταίην Λαντισλαίου, ἀφ' ἧς ἔσχε παῖδα τοῦτον τὸν Ἰαπυγίας ἡγεμόνα. ὡς μέντοι Ἀλφόνσος κατέσχε τὴν πόλιν καὶ χώραν τὴν Γήπονον B

κολουμένην, ἐπολέμει πρὸς τὸν Ἰαπυγίας ἡγεμόνα παῖδά τε τῆς Μαρίας βασιλίδος, καὶ ἐπιὼν κατεστρέφετο τὴν χώραν.

eam dederent milites qui in ea erant; cui et praesidium imposuit. uxor autem regis obsidione urgebatur in arce, quae sita est in portu prope urbem. maritus vero clam egressus navigabat in Provinciam, inde adducturus exercitum, quo munitus uxori obsessas suppettiae ferret. interea regina, cum obsidione premeretur, accersens Sphortiam Marchiae principem, qui ea tempestate dux belli peritissimus habebatur, Alphonsum expulit, urbemque adiuta ab Sphortia recuperavit. cum autem regina iam rerum summa potiretur, arcem mediterraneam in monte sitam obsidione circumdat; quam cum vi capere non posset, fame expugnavit. postea non longo tempore interiecto, cum Sphortia domesticis distineretur bellis, Alphonsus Tarraconensium rex ex Sicilia profectus Calabriam primo subegit; postmodum comparato exercitu iterum Parthenopen accessit, eamque occupavit. regina autem Rainerii ex arce clam effugiens contendit ad filium suum, Tarenti et Iapygiae principem. nam nupserat post Lantilai mortem Iapygiae principi; ex qua filium hunc Iapygiae principem tulit. Alphonsus, urbe capta et regione quae Gepanum nominatur

χρόνου δὲ ἐπιγινομένου πρέσβεις τε πέμπων παρ' αὐτὸν ὁ τῆς Ἰαπυγίας ἡγεμὼν ἤξιόν τε αὐτῷ σπένδασθαι, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπιγαμίαν ποιησάμενος· ἡρμόσατο γὰρ δὴ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ νόθῳ Ἰνφεράνθῳ τὴν ἀδελφιδοῦν τοῦ Ἰαπυγίας ἄρχοντος, θυγατέρα δὲ τοῦ Βενόζης ἡγεμόνος. καὶ σπονδὰς 5 ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ ξένους τε καὶ ὑπηκόους εἶναι τῷ βασιλεῖ Ἀλφόνσῳ, μετεπέμπετο ἐπὶ τὴν Νεάπολιν, ἔνθα δὴ ἀφικόμενος ἐς δέος καθίστατο μὴ ἀλῶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως. καὶ διὰ τὸδε τὸ δέος ἔδοξε παθεῖν τὰ ἐς φρένας.

C Οὕτω μὲν ἐς Ἰταλίαν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῆς τε Σικελίας 10 καὶ Παρθενόπης ἀφίκετο Ἀλφόνσος ἀπὸ Ταρακῶνος· ἐλθὼν δὲ ἐς Ἰταλίαν διέτριβεν αὐτοῦ τὰ μὲν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς τὰ δὲ πρὸς τοὺς Οὐνετοὺς πολεμῶν, τὰ δὲ καὶ σπενδόμενος διατέλει. Ἰαννίτους μὲν ἐπῆγε στύλῳ μεγάλῳ Ῥαινέριος βασιλεὺς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἐπειρῶντο ἀποβῆναι· καὶ ὥς οὐχ 15 οἳοί τε ἐγένοντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἴκου.

Ἀλφόνσος μὲν οὖν τὴν Λιγυῶν χώραν καὶ Ταρακῶνος ἐπέτρεψε τῷ ἀδελφῷ, βασιλεῖ γενομένῳ Ναβάρης· τοῦτον γὰρ ἀπὸ Ταρακῶνος ἐπαγόμενοι οἱ τῆς Ναβάρης χώραν ἐνοικούντες, ὅτι γυναικὰ ἐγεγαμῆκει τοῦ βασιλέως θυγατέρα, καὶ 20

D σφίσι βεβήσαντο βασιλεία κατὰ τὰ σφῶν αὐτῶν ἔθιμα. οἱ

subacta, bello persequi aggressus est Iapygiae principem, Mariae reginae filium. accedens igitur, copiis quamplurimis instructus, regionem subiiciebat. princeps igitur Iapygiae necessitate motus legatos misit qui pacem orarent; quam consecutus est. paci autem iunxerunt affinitatem: nam rex filio suo notho, cuius nomen erat Imphermandus, in matrimonium collocavit consobrinam principis Iapygiae, filiam vero principis qui Venozam rexerat. peracto foedere, in quo tenebatur ut in posterum et hospites regique obedienter essent, Iapygiae princeps Parthenopen vocabatur. eo cum venisset, admodum metuebatur ne caperetur ab rege. propter hunc metum, qui adeo magnus erat, phrenesi laborare creditus est.

Hoc modo in Italiam ab Tarracone profectus Alphonsus Sicilia et Neapolitano regno potitus est. cum venisset in Italiam, ibi moratus est, nunc cum Venetis nunc cum Tyrrhenis bella gerens, et foedera pangens. rex Rainerius Ianuensium classe magna ad urbem accessit. cum autem conarentur milites exponere navibus in urbem, nec coepta succederent, re infecta domos rediere.

Alphonsus Ligurum et Tarraconis regionem fratri suo regi Nabaris commisit. hunc enim Nabaris regionis incolae petentes, ab Tarracone, quod regis filiam uxorem duxisset, sibi regem iuxta patriam consuetudinem ordinarunt. nam maxima pars occidentalium tributa quidem

γὰρ πρὸς ἑσπέραν οἱ πλείους σχεδὸν τι ἀποφέρονται μὲν καὶ D
 τὰς τῶν πόλεων προσόδους, ἀρχὰς δὲ οὐ πάντοτε αὐτοῖς
 ἔξεστιν ἐγκαθιστάναι ἐς τὰς πόλεις ἢ φυλακὰς, ἀλλ' αὐτοὶ τε
 οἱ ἐπιχωριοὶ τὰς τε ἀρχὰς μετῴσι καὶ φυλακὰς καταστησά-
 5 μνοι τὴν χώραν ἐπιτροπεύουσι, καὶ τὰ πάτρια σφίσι βιάζε-
 σθαι οὐκ ἔξεστι τοὺς ἐπιχωρίους τὸν βασιλέα παρὰ τὰ σφῶν
 αὐτῶν ἔθιμα. τότε μὲν οὖν, ὡς ἐπαγομένων σφίσι βασιλέα
 τῶν Ναβάρης ἀσπῶν ἐπὶ τὴν χώραν τὸν Ἀλφόνσου ἀδελφὸν
 ἐγένετο αὐτῷ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παῖς καὶ ἐτράφη ἀμφὶ
 10 τὰ δώδεκα ἔτη γεγονώς, τὸν μὲν παῖδα κατέσχον αὐτοῦ, τὸν
 δὲ βασιλέα ἀπεπέμψαντο, φάμενοι ὡς ἐπεὶ τε ἐγένετο παῖς,
 οὐ μετεῖναι αὐτῷ τῆς βασιλείας ἔτι τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' εἰς τὸν P. 145
 παῖδα ἀνήκειν. ταῦτα μὲν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐγένετο. ὅτε
 δὲ ἐπὶ Ἰταλίαν ἀφίκετο Ἀλφόνσος, τὸν τε ἀδελφὸν κατέλιπεν
 15 ἐπιτροπεύειν τὴν χώραν αὐτοῦ.

Ἄρχεται δὲ αὕτη ἀπὸ Βαλεντίας τῆς χώρας. καὶ ἡ
 Βαλεντία πόλις ἐστὶ μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, καὶ βασιλεία
 ἐστὶν ἐν αὐτῇ βασιλέως Βαλεντίας. οἰκεῖται δὲ αὕτη ἡ πό-
 20 λις ἀπὸ τοῦ προθμοῦ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν διέχουσα στα-
 δίου ἀμφὶ τοὺς ἑπτακοσίους, ἀντικρὺ Σαρδόνος τῆς νήσου.
 μετὰ δὲ ἡ Ταρακῶν καλουμένη χώρα διήκει ἔστε ἐπὶ Βαρ-
 κενώνην. ταύτης δ' ὡς ἔχεται τῆς Ταρακῶνος χώρας ἐπὶ
 Προβεντίαν τὴν Γαλατίαν. ὥστε δεῖ λεγεῖν τοὺς ὄρους τῆσδε

7. ἐπαγόμενον P: corr H   22. ὡς] αὐ?

pendunt, nec tamen licet cuiquam urbibus eorum principes dare et
 praesidium imponere; verum indigenae magistratus creant, et suis
 praesidiis, non externis regionem defendunt. nec etiam regi licet eos
 cogere ut praeter patriae suae morem res publicas administrent. ea
 quidem tempestate, cum cives earum urbium quas Nabares regio
 complectitur, sibi constituissent regem fratrem Alphonsi, contigit ut
 ei nasceretur filius ex uxore. qui educatus attigit annum duodecim-
 mum. hunc igitur assumentes regionis incolae, regem dimiserunt,
 dicentes non amplius ei concedi, cum filium habeat, regnum tractare,
 sed filio regni administrationem nunc competere. haec quidem haud
 multo post acciderunt. Alphonsus cum in Italiam pervenisset, fratri
 regionem suam mandavit.

Haec autem initium sumit ab Valentiae regione. Valentia urbs
 magna est et opulenta; Valentiaeque rex eam regni sui sedem tenet.
 sita est ea urbs ex adverso Sardiniae, recedens ab Herculis
 columnarum traiectu septingentis stadiis. huic succedit regio quam
 Tarraconensem appellant, quae porrigitur usque Barcenonem. huic
 contermina est Tarraconis regio, et patet usque ad Barcenonem ver-

χρόνου δὲ ἐπιγινομένου πρέσβεις τε πέμπων παρ' αὐτὸν ὁ τῆς Ἰαπυγίας ἡγεμῶν ἤξιον τε αὐτῷ σπένδασθαι, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ἤρμόσατο γὰρ δὴ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ νόθῳ Ἰνφερανῶν τὴν ἀδελφιδούν τοῦ Ἰαπυγίας ἄρχοντος, θυγατέρα δὲ τοῦ Βενόζης ἡγεμόνος. καὶ σπονδάς 5 ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ ξένους τε καὶ ὑπηκόους εἶναι τῷ βασιλεῖ Ἀλφόνσῳ, μετεπέμπετο ἐπὶ τὴν Νεάπολιν, ἔνθα δὲ ἀφικόμενος ἐς δέος καθίστατο μὴ ἀλῶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως. καὶ διὰ τούτους τὸ δέος ἔδοξε παθεῖν τὰ ἐς φρένας.

C Οὕτω μὲν ἐς Ἰταλίαν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῆς τε Σικελίας 10 καὶ Παρθενόπης ἀφίκετο Ἀλφόνσος ἀπὸ Ταρακῶνος· ἐλθὼν δὲ ἐς Ἰταλίαν διέτριβεν αὐτοῦ τὰ μὲν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς τὰ δὲ πρὸς τοὺς Οὐνετοὺς πολεμῶν, τὰ δὲ καὶ σπενδόμενος διατέλει. Ἰαννίδους μὲν ἐπῆγε στύλῳ μεγάλῳ Ραινέριος βασιλεὺς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἐπειρῶντο ἀποβῆναι· καὶ ὥς οὐχ 15 οἷοί τε ἐγένοντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἴκου.

Ἀλφόνσος μὲν οὖν τὴν Λιγύων χώραν καὶ Ταρακῶνος ἐπέτρψε τῷ ἀδελφῷ, βασιλεῖ γενομένῳ Ναβάρης· τοῦτον γὰρ ἀπὸ Ταρακῶνος ἐπαγόμενοι οἱ τῆς Ναβάρης χώραν ἐνοικουῦντες, ὅτι γυναῖκα ἐγεγαμήκει τοῦ βασιλέως θυγατέρα, καὶ 20 D σφίσι δστήσαντο βυσιλέα κατὰ τὰ σφῶν αὐτῶν ἔθιμα. οἱ

subacta, bello persequi aggressus est Iapygiae principem, Mariae reginae filium. accedens igitur, copiis quamplurimis instructus, regionem subiiciebat. princeps igitur Iapygiae necessitate motus legatos misit qui pacem orarent; quam consecutus est. paci autem iunxerunt affinitatem: nam rex filio suo notho, cuius nomen erat Impher-naudus, in matrimonium collocavit consobrinam principis Iapygiae, filiam vero principis qui Venozam rexerat. peracto foedere, in quo tenebatur ut in posterum et hospites regique obediētes essent, Iapygiae princeps Parthenopen vocabatur. eo cum venisset, admodum metuebatur ne caperetur ab rege. propter hunc metum, qui adeo magnus erat, phrenesi laborare creditus est.

Hoc modo in Italiam ab Tarracone profectus Alphonsus Sicilia et Neapolitano regno potitus est. cum venisset in Italiam, ibi moratus est, nunc cum Venetis nunc cum Tyrrhenis bella gerens, et foedera pangens. rex Rainerius Januensium classe magna ad urbem accessit. cum autem conarentur milites exponere navibus in urbem, nec coepta succederent, re infecta domos rediere.

Alphonsus Ligurum et Tarraconis regionem fratri suo regi Nabaris commisit. hunc enim Nabaris regionis incolae petentes, ab Tarracone, quod regis filiam uxorem duxisset, sibi regem iuxta patriam consuetudinem ordinarunt. nam maxima pars occidentalium tributa quidem

γὰρ πρὸς ἐσπέραν οἱ πλείους σχεδὸν τι ἀποφέρονται μὲν καὶ D
 τὰς τῶν πόλεων προσόδους, ἀρχὰς δὲ οὐ πάντοτε αὐτοῖς
 ἔξῃστιν ἐγκαθιστάναι ἐς τὰς πόλεις ἢ φυλακὰς, ἀλλ' αὐτοὶ τε
 οἱ ἐπιχωριοὶ τὰς τε ἀρχὰς μετῴσι καὶ φυλακὰς καταστησά-
 5 μμενοι τὴν χώραν ἐπιτροπεύουσι, καὶ τὰ πάτρια σφίσι βιάζε-
 σθαι οὐκ ἔξῃστι τοὺς ἐπιχωρίους τὸν βασιλέα παρὰ τὰ σφῶν
 αὐτῶν ἔθιμα. τότε μὲν οὖν, ὡς ἐπαγομένων σφίσι βασιλέα
 τῶν Ναβάρης ἀστῶν ἐπὶ τὴν χώραν τὸν Ἀλφόνσον ἀδελφὸν
 ἐγένετο αὐτῷ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παῖς καὶ ἐτράφη ἀμφὶ
 10 τὰ δώδεκα ἔτη γεγονώς, τὸν μὲν παῖδα κατέσχον αὐτοῦ, τὸν
 δὲ βασιλέα ἀπεπέμψαντο, φάμενοι ὡς ἐπεὶ τε ἐγένετο παῖς,
 οὐ μετεῖναι αὐτῷ τῆς βασιλείας ἔτι τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' εἰς τὸν P. 145
 παῖδα ἀνήκειν. ταῦτα μὲν ὕστερον οὐ πολλῶν ἐγένετο. ὅτε
 δὲ ἐπὶ Ἰταλίαν ἀφίκετο Ἀλφόνσος, τὸν τε ἀδελφὸν κατέλειπεν
 15 ἐπιτροπεύειν τὴν χώραν αὐτοῦ.

Ἄρχεται δὲ αὕτη ἀπὸ Βαλεντίας τῆς χώρας. καὶ ἡ
 Βαλεντία πόλις ἐστὶ μεγάλη τε καὶ εὐδαιμών, καὶ βασιλεία
 ἐστὶν ἐν αὐτῇ βασιλέως Βαλεντίας. οἰκεῖται δὲ αὕτη ἡ πό-
 λις ἀπὸ τοῦ πρηθμοῦ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν διέχουσα στα-
 20 δίους ἀμφὶ τοὺς ἑπτακοσίους, ἀντικρὺ Σαρδόνος τῆς νήσου.
 μετὰ δὲ ἡ Ταρακῶν καλουμένη χώρα διήκει ἔστε ἐπὶ Βαρ-
 κενώνην. ταύτης δ' ὡς ἔχεται τῆς Ταρακῶνος χώρας ἐπὶ
 Προβεντιάν τὴν Γαλατίαν. ὥστε δεῖ λεγεῖν τοὺς ὄρους τῆσδε

7. ἐπαγομένον P: corr H   22. ὡς] αὐ?

pendunt, nec tamen licet cuiquam urbibus eorum principes dare et
 praesidium imponere; verum indigenae magistratus creant, et suis
 praesidiis, non externis regionem defendunt. nec etiam regi licet eos
 cogere ut praeter patriae suas morem res publicas administrent. ea
 quidem tempestate, cum cives earum urbium quas Nabares regio
 complectitur, sibi constituissent regem fratrem Alphonsi, contigit ut
 ei nasceretur filius ex uxore. qui educatus attigit annum duodecim-
 mum. hunc igitur assumentes regionis incolae, regem dimiserunt,
 dicentes non amplius ei concedi, cum filium habeat, regnum tractare,
 sed filio regni administrationem nunc competere. haec quidem haud
 multo post acciderunt. Alphonsus cum in Italiam pervenisset, fratri
 regionem suam mandavit.

Haec autem initium sumit ab Valentiae regione. Valentia urbs
 magna est et opulenta; Valentiaeque rex eam regni sui sedem tenet.
 sita est ea urbs ex adverso Sardiniae, recedens ab Herculis
 columnarum tractu septingentis stadiis. huic succedit regio quam
 Tarraconensem appellant, quae porrigitur usque Barcenonem. huic
 contermina est Tarraconis regio, et patet usque ad Barcenonem ver-

Β τῆς βασιλέως χώρας· τὸ μὲν πρὸς ἕω ὀρίζοιτο ἂν τῇ Γα-
 λατίᾳ τῆς Προβεντίας, τὸ δὲ πρὸς ἑσπέραν τῇ Ἰβηρίᾳ, τὸ δὲ
 πρὸς ἄρκτον τῇ Ναβάρρῃ. Βαρκενῶν δὲ ἐστὶ πόλις τῶν πρὸς
 ἑσπέραν πλούτω τε καὶ δυνάμει ὑπερφέρουσα, διοικεῖται δὲ
 ἐς ἀριστοκρατίαν τετραμμένη τὸ πλεόν, καὶ ὑπὸ βασιλεῖ Τα-5
 ρακῶνος ἀξιοῖ πολιτεύεσθαι ἐς τὰ πάτρια. ἀντικρὺ δὲ ταύ-
 τῆς Κύρνος ἐστὶ νῆσος εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ
 ἡ περίοδος τῆς νήσου λέγεται ἀμφὶ τοὺς διαχιλίους σταδίους.
 V. 114 ἐστὶ δὲ παρ' αὐτῇ καὶ νῆσος ἕτερα, ἡ μείων καλουμένη·
 αὕτη καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τῷ Ταρακῶνον βασιλεῖ τατιομένη ἄρ-10
 χοντα λαμβάνει. Σαρδῶ μέντοι ἡ νῆσος, μεγίστη τε οὖσα
 καὶ ἀμφὶ τοὺς πεντακισχιλίους σταδίους ἔχουσα τὴν περιό-
 C δον, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τούτῳ διατελεῖ. δύο δὲ πόλεις εἰσὶν
 ἐν αὐτῇ εὐδαίμονες, Ὀρτύγιά τε καὶ Σαγέρη· ἡ μὲν πρὸς
 ἕω τῆς νήσου, ἡ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἔχουσα οἰκεῖται. κον-15
 ρέλιον δ' ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ οἱ ἄλιες δρέπονται ἀπὸ θαλάσ-
 σης τῆς νήσου, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἄλλην ἀφικνεῖται οἰκου-
 μένην. Ἰβηρία δὲ ὡς ἔχει, ἀρξαμένη ἀπὸ Γαλατίας, ἀφ' ἧς
 χώρας Κελτίβηρες διαδέχονται καὶ Γασκῶν χώρα, ὑπὸ τῷ
 Κελτῶν βασιλεῖ διατελοῦσα. μετὰ δὲ τὸ πρὸς ἕω Πεσκαῖων 20
 χώρα διαδέχεται, ἐπὶ Ἰβηρίαν διατείνουσα. Ἰβηρία δὲ μεγί-
 στη οὖσα τῶν πρὸς ἑσπέραν χώρα, μετὰ γε τὴν Κελτικὴν,

sus Provinciam Galliae. verum dicere nos oportet regionis limites.
 versus Orientem Provincia Galliae, versus Occidentem terminatur Ibe-
 ria sive Hispania. septentrionalis limes est Navarrae regio. Barce-
 non urbs, Occidentem spectans, divitiis potentiaque excellit. admi-
 nistratur plerumque in aristocratiam conversa. permittitur ei ab Tar-
 raconensium rege suo iure vivere. e regione huius urbis sita est
 Cyrenus (quae et Corsica), insula opulenta et populosa; cuius ambi-
 tus complectitur duo milia stadiorum. nec procul abest alia insula
 quae Maiorica (seu Minorica potius) dicitur, quae et ipsa subiecta
 est Tarraconensium regi et ab eodem principem accipit. Sardinia,
 quae insula maxima existit, cuius ambitus continet quinque milia
 stadiorum, Tarraconensium et ipsa regi obtemperat et sub eius di-
 cione agit. sunt in hac insula urbes duae opibus florentes, Orestia
 et Sagera; quarum una versus Orientem, altera versus meridiem
 insulae sita est. piscatores huius insulae plurimum lucri ex eo mari
 ferunt. hinc in aliam urbem pervenitur. Iberia, qua initium sumit
 ab Gallia, habet finitimos Celtiberos, quibus annexa est Gasconia re-
 gio, sub Gallorum rege degens. postea succedit Pescainorum regio,
 versus Orientem in Iberiam tendens. Iberia, quae post Galliam ma-
 xima regio inter Occidentales est, versus Occidentem in Oceanum

διήκει ἐπὶ ὠκεανὸν τὸ πρὸς ἐσπέραν, τὸ δὲ πρὸς ἕω Ναβά-
 ρη τε καὶ Γαλατία, καὶ τὸ πρὸς μισημβρίαν τῆ Πορτογαλ- D
 λία, ἧτις παράλιος οὖσα χώρα ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ ἐπὶ πολὺ
 διήκει, καὶ τῆ τῶν Λιβύων τῆς Γρανάτης χώρα· ἐντὸς δὲ
 5 ἔσσι τὸ τοῦ Ἰακώβου ἱερὸν. Πορτογαλλία δεχομένη τῆς
 Ἰβηρίας διήκει ἐπὶ τὴν ἐντὸς θάλασσαν τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ τὴν
 τῆς Γρανάτης χώραν. τῆς δὲ Ἰβηρίας χώρας, μεγίστης τε
 οὔσης καὶ εὐδαίμονος, πόλεις εἰσὶν, ἐν αἷς τὰ βασιλεια, ἧ τε
 Λιβήληνα καλουμένη, μεγάλη τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ Κορ-
 10 δύβη Μορσική καὶ τὸ λεγόμενον Τολέδον καὶ Σαλαμάγκη.
 καὶ ἱερὸν δὲ τοῦ Ἰακώβου ἐν ταύτῃ τῆ χώρᾳ ἐστὶ παρὰ τὸν
 ὠκεανὸν καὶ τὴν ἐκτὸς θάλασσαν. διήκει δὲ καὶ πρὸς τὴν
 ἐντὸς θάλασσαν ἧ τοῦ Ἰβήρων βασιλέως χώρα. Πορτογαλ- P. 146
 λία δὲ οἰκεῖται πρὸς τῷ πορθμῷ, ἀπὸ Γρανάτης ἀρξαμένη,
 15 ἐπὶ τε τὸν πορθμὸν καὶ τὴν ἐκτὸς θάλασσαν ἄχρις Ἰβηρίας.
 Γρανάτη δὲ ἡ χώρα, μεσόγαιος οὖσα, ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν καὶ
 Γαλατίαν διατείνουσα, οὐ πάνυ τι οὔτε τῆ ἐντὸς θαλάττῃ
 οὔτε τῷ ὠκεανῷ προσχρῆται. ὁ μέντοι Ἰβηρίας βασιλεὺς μέ-
 γιστον δύναται τῶνδε τῶν χωρῶν, καὶ οἴκου ὧν τοῦ Ἄλμη-
 20 νίου τῆς Γαλατίας, τῶν Λιβύων τὴν τῆς Γρανάτης χώραν ἄγων
 καὶ φέρων, οὐ παύεται διαπολεμῶν. καὶ φόρον μὲν ἀπάγει ὁ
 τῆς Γρανάτης Λιβύων βασιλεὺς τῷ Ἰβήρων βασιλεῖ, ὅποτε
 σπένδοιτο· πολλάκις δὲ ἐπελαύνων πολιορκεῖ τε τὴν πόλιν καὶ B

excurrit. ab Oriente Navarram et Galliam habet. versus meridiem
 panditur in Turtugannam, quae maritima regio est et ad Oceanum
 se extendit; etiam regione Granata, quae sub Poenorum sive Mauro-
 rum imperio est, terminatur. intra hanc Iacobi sepulcrum visitur.
 hinc Portugalia regio Hispaniae subit, quae se extendit ad mare,
 quod intra traiectum est, quo venit ad Granatam regionem. Iberia
 cum regio sit maxima et ditissima, urbes habet regias, Dibitinam ur-
 bem magnam et populosam, Cordubam, Morsicam, necnon Ludum et
 Salamancam. etiam sepulcrum Iacobi in ea regione, iuxta Oceanum
 et mare externum, celebre est. ad mare vero internum Iberorum
 quoque regis terra porrhigitur. Portugalia sita est iuxta traiectum, a
 Granata incipiens, usque ad traiectum et internum mare excurrens,
 vergit in Iberiam. Granata, quae regio mediterranea est, in Iberiam
 et Galliam procurrit, nec multum vel interno vel externo Oceano
 utitur. Iberorum rex in istis duabus regionibus plurimum potest;
 qui cum sit ortus de familia Almenii Galliae, Granatae regionem,
 quae Poenorum est, ferens atque agens haud cessat bellum gerere.
 rex Poenorum, Granatam qui regit, ubi pax composita fuerit, Ibero-
 rum regi tributum pendit; qui interdum accurrens urbem obsidet et

Τῷ δὲ βασιλεῖ Ἰβηρίας, περὶ οὗ μοι ἐλέγτο, συνῆπται πόλεμος πρὸς τὸν βασιλέα Λιβύων τῶν ἐν Γρανάτῃ, οἱ δὲ ἀπὸ Λιβύης τὸ παλαιὸν διαβάντες καὶ Μαυρίαν πόλιν παρὰ τῆς Εὐρώπης κατασχόντες, διέχουσαν ἀπὸ Λιβύης ὡσεὶ σταδίους πενήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενοι 5 τὴν τε Ἰβηρίαν σφίσις ὑπηγάγοντο, καὶ ἔργα λαμπρὰ ἀποδεικνύμενοι ἐπὶ Κελτικῆν, τὴν χώραν αὐτῶν ἐπὶ μέγα αὖξοντες, προηγάγοντο καὶ ἐπὶ Ταρακῶνα καὶ Βαλεντίαν. πρὸς τούτους δὲ ἀπὸ τῶν Κελτῶν κατιόντες οἱ τῶν Ἰβήρων βασιλεῖς διεδέξαντο τὸν πρὸς Λίβυας τούτους πόλεμον, ἐς πόλιν ἐχυ- 10 C ρὰν συνελάσαντες, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπολιόρχουν, καὶ ἐς δεῦρο ἔτι τελοῦσι τῇ πόλει τε ἐπελαύνοντες αἰεὶ τε καὶ στρατὸν ἐπάγοντες. καὶ δὲ ὁ τῶν Ἰβήρων βασιλεὺς δόμος Ἰωάννης, ὅς πρότερόν μοι ἐλέγτο, ἐπελαύνων, προάγοντός τε τοῦ Ἀλβάρου καὶ ἐποτρύνοντος βασιλέα ἐξελείν τούς Λίβυας, ὡς δὲ καταστρεψόμε- 15 νος ἐπῆγε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ὡς οἱ Λίβυες ἐπολιορχοῦντο δεινῶς καὶ ἐς τὸ ἔσχατον λιμοῦ ἀφίκοντο, ἐς ἀπορίαν ἀπελαθέντες μηχανῶνται τοιῦνδε. ἡμίονους δυοκαίδεκα λοχάδων φορτία συσκευασάμενοι ἤλαννον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· τὰς δὲ λοχάδας ὡς κατὰ μίαν ἐκάστην διασχίζοντες ἐνέβαλον 20 D ἑπὶ χρύσινον ἕνα, καὶ συνετέθειντο αὐθις. τὸ δὲ νόμισμα τῆς Ἰβηρίας χρυσοῦν δύναται χρυσίνοισι Οὐγεντιῶν δύο ἕκαστον.

2. τῶν] τὸν P   12. διατελοῦσι?   15. καταστρεψάμενος P
21. συνετέθειντο P, συνετέθουν R, συνετέθην T an συνετίθουν?

Regi Iberorum, de quo supra verba feci, bellum fuit cum Granatae rege Poeno. Poeni iam olim traicentes Mareliam Europae urbem, quae distabat a Libya stadiis ducentis quinquaginta, occuparunt. hinc progressi, Iberiam suo imperio iunxerunt; postea, cum memorabilia ubique facta ederent, etiam contra Galliam bellum promoverunt, mirum in modum res suas augentes. nec etiam ab Tarracone et Valentia abstinuere. Galli igitur adiuncti Iberiae regibus contra Poenos bellum susceperunt, eosque in urbem munitam se recipere compulerunt; urbem vero postea expugnarunt. adhuc hodie ad urbem hanc accedunt, hostiliter incursionem facientes et exercitum interdum adducentes. et sane Iberorum rex dominus Ioannes, ut antea significavimus, contra eos profectus est, praemisso Albaro duce, qui regem ad defendendos Poenos inflammabat, et copias urbi admovit. cum autem gravissima obsidione premerentur Poeni famesque intoleranda foret, dubii quid agerent, huiusmodi quid excogitarunt. mulis duodecim ficorum onera imponunt. ficis onusti ad hostium castra feruntur. ficos autem dividentes singulis aureum nummum iniecerunt, divisosque deinde iterum coniunxerunt. nummus vero aureus Hispanorum duobus aureis Venetorum valet. hos igitur ficos

ταύτας δὲ τὰς ἰσχάδας ὡς ἐσκευάσαντο οὕτω καὶ ἐπὶ τοὺς ἡμιόνους ἀντίθεσαν, ὥστε δύνασθαι φέρειν ἓνα ἕκαστον, ἤλαυνον ἐπὶ τὴν τοῦ Ἀλβάρου σκηνήν. τὸν δὲ, ὡς ἐπέγνω τὸ ἐν ταῖς ἰσχάσι χρυσίον, ἐρέσθαι τὸν φέροντα ὃ τι βούλοιο αὐτοῖς τὸ χρυσίον ἐν ταῖς ἰσχάσιν. ὃ δὲ τοὺς ἡμιόνους ἐλαύνων ἀπεκρίνατο ὡς τὸ χρυσίον τῆς πόλεως συναγαγὼν ὁ βασιλεὺς ἐπιπέμπει, λέγων ὡς ἦν τε ἔλῃς τὴν πόλιν ἦν τε μὴ ἔλῃς, πλεόν τούτου χρυσὸς οὐκ ἂν ποτε γένοιτό σοι ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ ἦν ἐξέλῃς τὴν πόλιν, ἀποβαλεῖς ἐσαῦ-

10 θις ἀπὸ Λιβύης πολλαπλάσιον ἐσόμενον σοί τε καὶ ἡμῶν· ἦν δὲ μὴ ἐξέλῃς τὴν πόλιν, ἔξεις καὶ τοῦ λοιποῦ, ὅσα ἂν ἀπὸ Λιβύης ἐς ἡμᾶς κομίζηται, ταμίευσθαι. ταῦτα πυθόμενον λέγεται καὶ Ἀλβαρον, φέροντα τὰς ἰσχάδας, ὑφικέσθαι ἐς P. 148 ὅψιν τῷ βασιλεῖ, καὶ διασχίσαντα τὰς ἰσχάδας τῷ βασιλεῖ V. 116

15 εἰπεῖν "ὦ βασιλεῦ, τὸ δένδρον ἐκείνο, ὃ φέρει τοιοῦτον ἡμῖν καρπὸν, οὐ καλῶς ἔχει ἡμῖν ἐκκοπῆναι· τοιοῦτῳ γὰρ τοι καρπῷ οὐκ ἔχοιμεν ἂν εἶτι τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι, καὶ ἡμεῖς οὐκέτι' ἂν ἐν δέοντι χρῆσαιμεθα τῇ εὐδαιμονίᾳ, κατακόρως αὐτῇ ἐμφορούμενοι ἐν τῷ παρόντι. ὀρῆς ὡς τὰς ἀμπέλους

20 ἀφαιρούνται ὅσον ἱκανῶς ἔχει αὐθις ἀποδιδόναι καρπὸν. ἦν δὲ βιάσθηται τις αὐτήν, οὐκ ἔχει χρῆσθαι αὐτῇ ἐς τὸ δέον." ταῦτα ἀκούσαντα τὸν βασιλεῦ, ὡς ἔδοξεν οἱ προσφυῆ λέγειν, ἀπαγαγεῖν τὸν στρατόν.

7. πέμπει ἐπιλέγων?

8. πλείων?

cum imposuissent mulis, profecti sunt ad Albari tentorium. qui viso auro, quod ficis conditum erat, agasonem interrogavit "quid sibi vult aurum ficis inclusum?" agaso respondit "rex aurum quod in urbe est collegit omne, dicens, sive ceperis, sive non ceperis urbem, plus auri quam allatum est, haud invenies. et si urbem captam destruxeris, multum auri, quod ex Libya tibi et nobis afferetur, amittes: sin autem urbem non dirueris, poteris in posterum quaecunque ex Libya ad nos devenerunt, quasi thesaurum huc collecta acquirere." haec cum accepisset Albarus, acceptos ficos detulit in conspectum regis, quos diducens et aperiens inquit "arborem istam, quae hunc producit fructum, non censeo excindendam esse: nam deinceps non amplius fructu isto possemus frui; et nunc saturati in posterum non amplius ista felicitate uti possemus. nam cernis vinitores vineas putare, amputantes tantum inutilia et superflua, ut fructum tandem uberiores reddant: quodsi eas penitus eruerint, nequeunt earum fructu, cum necesse fuerit, amplius recreari." his auditis rex, quia probabilia dicere videbatur Albarus, iussit eum abducere exercitum.

B Τούτῳ μὲν οὖν ἀγαγόντι τὴν βασιλέως Πορτογαλλίας θυγατέρα ἐγένετο παῖς Κήρικος τοῦνομα, ἀνὴρ τὰ πολέμια ἀγαθός, ὃς ἐπειτὴ ἠγάγετο τοῦ Ναβάρρης βασιλέως θυγατέρα καὶ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ συγγενέσθαι, ἀπεπέμψατο, καὶ δευτέραν ἐσηγάγετο γυναῖκα ἀνεψιᾶν αὐτοῦ, θυγατέρα τοῦ Πορτογαλλῶν 5 βασιλέως, εἶδος λεγομένην πιασῶν τῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ χωρία εἶναι καλλίστην, ὑποτιθεμένων αὐτῷ τῶν ἀρίστων ὡς ἦν ἄλλην ἐσαγάγοιτο γυναῖκα, οἷός τε ἔσοιτο συγγενέσθαι. τὴν μέντοι θυγατέρα τοῦ Ναβάρρης βασιλέως ἠνάγκασε ἐς τὸ τῶν Ναζηραιῶν σχῆμα λέναι, καὶ ἀπέδωκεν αὐτῇ χρήματα. ὁ δὲ Πορτο- 10 γαλλίας βασιλεὺς οἰκίας ἐστὶ τῶν Γαλατίας βασιλέων, συμ-
C βάλλομαι δὲ τήνδε τὴν χώραν ἀπὸ παλαιοῦ πρὸς τοὺς Λίβυας διεγεχθέντας τοὺς Κελτῶν βασιλεῖς καταστρεψάμενους ὑφ' αὐτοῖς ποιήσασθαι καὶ παραδοῦναι τοῖς ἐξ αὐτῶν γινόμενοις. ὡς δὲ καὶ τὴν Ναβάρρης βασιλείαν ἀνήκειν ἐς τὴν 15 οἰκίαν τῶν Γαλατίας βασιλέων νομίζεται, καὶ μηδεὶ ἐτέρῳ ἐξεῖναι παρελθεῖν ἐς τήνδε τὴν βασιλείαν· καὶ γὰρ καὶ τήνδε Κάρολος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ μετ' ἐκείνων βασιλεῖς φαίνονται τήνδε αὐτοῖς καταστρεψάμενοι τὴν χώραν ἀπολιπεῖν τοῖς ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτῶν ἔσομένοις. τὸν μέντοι ἀδελφὸν Ἄλ- 20 φόνσου ἐπηγάγοντο ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὡς ἐπεὶ ἔγνημε γυναῖκα τοῦ οἴκου τῆς Γαλατίας, ἣν μὲν γένηται αὐτῷ παῖς,
D τόνδε μηκέτι τοῦ λοιποῦ διατρίβειν ἐν τῇ χώρᾳ, ἀλλὰ τὸν

3. Γρανάτης P

10. ἐπέδωκεν?

15. ὡς P

Huic, cum duxisset regis Portugaliae filiam uxorem, natus est filius nomine CIRCUS, vir rei militaris peritissimus. qui matrimonium contraxit cum Granatae regis filia; quam, quia non poterat cum ea concumbere, repudiata dimisit. uxorem alteram assumpsit consobrinam regis Portugaliae, quae formae venustate omnes, quotquot in istis regionibus agebant, anteibat. hanc sibi associavit consilio optimatum, qui consulebant fore, si aliam uxorem duxisset, ut posset cum ea concumbere, sicuti matrimonium postulat. filiam regis Navarrae coegit habitum Nazaraearum sive monacharum assumere, eique opes ad istud vitae institutum assignavit. rex Portugaliae ortus est ex familia Galliae regum. arbitrator autem Gallorum reges belligerantes adversus Poenos quondam regionem istam subegisse et ad posteros suos transmisisse. itaque Navarrae regnum putatur pertinere ad familiam regum Galliae, nec nisi ex ista familia nato licere regnum istud suscipere. nam Carolus imperator, et qui successerunt reges, existimantur regionem illam subiecisse et nepotibus suis reliquisse. Alphonsi autem fratrem tali condicione in regnum admisserunt, ut si ei natus esset filius ex uxore quam duxerat propinquam genere Gal-

παῖδα καταλιπόντα σφίσι βασιλέα αὐτὸν οἶχεσθαι ἀπαλλασ-
τόμενον, ἣν δὲ μὴ γένηται αὐτῷ παῖς, μετὰ τὴν τελευταίην
αὐτοῦ ἀποδοῦναι τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸν Γαλατίας ἡγεμόνα. καὶ
τόνδε δεξάμενον τοὺς λόγους ἐπὶ τούτῳ παρελθεῖν ἐς τὸν Na-
5 βάρης βασιλέα. καὶ γεννηθέντος αὐτῷ παιδὸς αὐτὸν τε ἀπέ-
πέμψαντο, καὶ τὸν παῖδα σφίσι ἀπέδειξαν βασιλέα, γὰρ πρὸς
μητρόθεν ὄντα τοῦ οἴκου τῶν Γαλατίας βασιλέων.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐχομένη τῆς τοῦ λόγου συμ-
πύσης ὑποθέσεως ἀναγράφεται· ἐς ἀπόδειξιν ἐπάνειμι δέ, ὅθεν
10 τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησίμην, ἄχρι τοσοῦτον διενεχθεῖς.

4. τὴν Ν. βασιλείαν?

liae regibus, ipse deberet regno excedere et filium sibi relinquere
regem. quodsi nullum filium ex uxore sua tulisset, regnum patere-
tur recidere post obitum suum ad Galliarum regem. qui hac condi-
cione Navarrae regnum accepit, et cum nactus esset ex uxore filium,
patrem dimiserunt, filiumque * * * regem communi consensu decla-
rarunt, quia descendebat ex familia, quantum ad maternum genus at-
tinet, regum Galliae.

Haec quidem annotata sint mihi, sequenti totius historiae pro-
positum. nunc unde digressus hucusque sermonem traxi revertor.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΚΤΗ

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SEXTUS.

P. 149' *Αμουράτης δὲ ὁ Μεχμέτεω μετὰ τὴν ἐπὶ Καραμῆνον ἔλα-*
V. 117 *σιν ἐστρατεύετο ἐπὶ Λακούς, ὡς τὸν τοῦ Δρακούλεω παῖδα*
κατῴξων ἐπὶ τὴν ἀρχὴν. καὶ ὡς ἐπέλαυνεν ἤδη ἀπὸ τῶν βασι-
λείων παρασκευασάμενος, ἐπυνθάνετο Καραμῆνον νεωτερίζοντα
περὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ βουλευέσθαι ἀπόστασιν, συμπαραλαμ-
βάνοντα καὶ τὸν τοῦ Κανδελόρου ἡγεμόνα καὶ τινὰς ἄλλους
τῶν τῆς Ἀσίας, ἐλπίζοντα Παιόνας ὡς ἐν βραχεῖ παρεσομέ-
νους ἐπ' αὐτὸν στρατῶ πολλῶ ἐπιόντας· καὶ τοὺς τε λοιποὺς

Amurates Mechemtis filius, post expeditionem quam contra Caramanum sumpserat, bellum Dacis intulit, volens Draculis filium suo restituere principatui. egressus autem regia copiis instructus, accepit Caramanum novarum rerum cupidum defectionem animo agitare, ad idque negotium adhibere ducem Candyiori et alios Asiae principes; cumque speraret Pannonos brevi magna manu subsidio venturos, spe externi auxilii illectus reliquos Asiae principes ad defectionem soli-

τῶν τῆς Ἀσίας τυράννων παρεκάλει ἐπὶ ἀπόστασιν. ἐπὶ τοῦτον δὴ ἀναζεύξας Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω ἐστρατεύετο, καὶ Τουραχάνη τὸν Θετταλίας ὑπαρχόν ἐπέστελλεν ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν P. 150 Πελοποννήσου Ἰσθμόν, καὶ καθελῆν τε τὸν Ἰσθμόν, καὶ ἐπιδραμόντα τὴν Πελοποννήσου χώραν, ὅση ὑπὸ τοῖς Ἑλλήνων ἡγεμοσι τυγχάνει οὖσα, ἀπελαύνειν. ὁ μὲν οὖν λαβὼν στρατεύμα τὸ τῆς Θετταλίας καὶ Περαιβίας τῆς λίμνης ἀφίκετο ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν, καὶ καταλαβὼν αὐτὸν ἔρημον καθελῆε τε αὐτόν, καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὴν Πελοπόννησον ἐδήου τὴν χώραν, 10 καὶ ἐπὶ Σπάρτην ἀφικόμενος τὴν τε Λακωνικὴν ἐπέδραμε καὶ ἀπήλαυσε. βασιλεὺς δ' εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάς ἐπὶ Καραμῦνον ἤλαυσε τὸ δεύτερον, καὶ τήντε χώραν ἐδήου καὶ ἀπεκράτει.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγένετο, Γεώργιος ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμῶν B 15 ἐς λόγους τῷ τε Ἰάγγω καὶ τῷ Παιόνων βασιλεῖ ἀφικόμενος, καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Παιονίας μετιῶν ἕκαστον, ἐνήγγεν ἐπὶ Ἀμουράτῃ στρατεύεσθαι, καὶ χρήματα ἐς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ὑπέσχετο ἱκανὰ δοῦναι τοῖς Παίοισιν, ἃ δὴ καὶ εἰσένεγκατο αὐτοῦ. ταῦτα δὲ αὐτῷ συγκατεργάζετο καὶ Ἰάγγος, 20 τοῖς μὲν Ἑλλῆσι φίλιος ἦν, αὐτῷ φίλος τε ὢν ἐτύγχανε.

20. ὅς τοις?·

citabat. Amurates igitur Mechmetis filius, ubi id parari animadvertit, mutato consilio coeptam expeditionem omisit, et bellum omne in Caramanum avertit. Turachanem Thessaliae praefectum iussit exercitum contra Peloponnesi Isthmum ducere, eumque in potestatem redigere; deinde regionem Peloponnesi, qui sub Graecis est, incursionibus vexare. quibus peractis eum inde abire iusserat. Turachanes accepto Thessaliae et Peresbiae, quae stagno adiacet, exercitu ad Isthmum perrexit, quem desertum ab hostibus inveniens occupavit; et hinc incursionem faciens in Peloponnesi regionem, vastitatem maximam reddidit. etiam Spartam adiit, Laconiaeque regionem populatus est. quibus omnibus, quemadmodum praeceperat rex, expeditis abiit. rex Amurates in Asiam transvectus contra Caramanum exercitum ductabat, et secundo eius regionem evastatam subigebat.

Ea tempestate qua haec agebantur, Georgius Triballorum princeps in colloquium venit cum Iango et cum Pannonum rege; prehensansque singulos Pannoniae proceres, persuasit ut contra Amuratem arma caperent. opes autem plurimas immensamque pecuniae vim Pannonibus ad eam expeditionem pollicebatur. nec solum promisit, verum pecuniam Pannonibus, ut eos experiretur auxiliares, tradidit. usus est plurimum opera ad eam rem Iangi, qui Graecis familiariter iunctus erat.

Ἰωάννης δ' αὐτὸς τοῦ Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπολέμει πρὸς τοὺς Ἰαννίους, διανεχθεὶς ἀπὸ αἰτίας τοιαύτης, τῆς ἀπὸ κουμρκίων τοῦ Γαλάτου ἕνεκα. ἔνταῦθα οἱ Ἰαννῖοι ναῦς πλη-
 C ρώσαντες μεγίστας δὴ τῶν παρ' αὐτοῖς καὶ τριήρεις τρισκαί-
 V. 118 δεκα, καὶ ἐμβυβάσαντες ἐς τὰς ναῦς ὀπλίτας αὐτῶν ἀμφὶ 5
 τοὺς ὀκτακισχιλίους, ἐπέπλεον ἐπὶ Βυζάντιον, ἐξελείν βουλό-
 μενοι. καὶ ἐπὶ τοὺς Σκύθας τοὺς περὶ Βόσπορον ἐστρατεύ-
 οντο· τὴν γὰρ πόλιν αὐτῶν Καφᾶν καλουμένην ἐπὶ τῷ Βο-
 σπόρῳ οἱ Σκύθαι, πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διαφερόμε-
 νοι, ἤγρον τε καὶ ἔφερον. δι' ἃ δὴ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν 10
 τῆδε αὐτοῦ Σκυθῶν Ἀτζικαρέην πρέσβεις πέμπσαντες, ὡς
 ξυμβαίνειν ἐπὶ τοῖς διαφοροῖς, ὡς οὐδὲν σφίσι τῶν δεόντων
 ἀπέβαινεν, ἀνήγγεκαν τὴν πόλιν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν. ὡς οἱ Ἰα-
 D ννῖοι δεινὸν τι ποιούμενοι τοὺς Σκύθας λυμαίνεσθαι τῇ πό-
 λει αὐτῶν ἀνῆκεστον (ἐτύγχανε δὲ κατὰ ταῦτ' οὕτως καὶ ἡ πρὸς 15
 τοὺς Ἕλληνας αὐτῶν διαφορὰ) παρεσκευάζοντο καὶ ἐπ' ἀμ-
 φοτέρους στρατεύεσθαι ὡς ἐξελοῦντες. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Βυ-
 ζάντιον καὶ πόλεμον τῇ Κωνσταντίνου πόλει προαγορεύοντες,
 ἐπιπλεύσαντες δὴ ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον παρήσαν ἐς τὸν Κα-
 φᾶν. ἔνταῦθα δὴ τῆς Χερρονήσου ἀποβάντες ἵεντο εὐθὺς 20
 ὁμοῦς ἐπὶ τοὺς Σκύθας, ἐξιόντες δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπήσαν.
 ἔνταῦθα οἱ Σκύθαι, ὡς ἐώρων τοὺς Ἰαννίους οὕτω κόσμῳ
 οὐδενὶ ταξαμένους ἐπιέναι αὐτοῖς, λόγον οὐδένα σφῶν ποιου-

13. ἐς τὴν πόλιν?

Ioanni Byzantii regi bellum cum Ianuensibus erat propter com-
 mercia Galli cuiusdam. Ianuenses implebant naves quas habebant
 maximas, necnon triremes tredecim; quibus imposuerunt suorum octo
 millia armatorum, et properabant contra Byzantium, volentes urbem
 eam capere. eodem tempore etiam Scythis (qui et Tatars) bellum
 inferebant Ianuenses. Scythae namque qui circa Bosphorum colunt, ini-
 micitiis moti quas cum Caphensibus gerebant, Capham urbem ege-
 runt et tulerunt. propter quae miserant legatos ad regem Scytharum
 Atzikarem, petitum pacem, hac tamen condicione, ut sua reciperent.
 cum nihil eorum quae petiissent impetrare potuissent Caphenses, ur-
 bē ad Italiam reduxere, cum Ianuenses iniquis animis paterentur
 urbem suam ab Scythis adeo graviter divexari. eodem tempore iis
 discordia cum Graecis fuit. parabant itaque contra utrosque simul
 rem gerere et utrosque armis domare. appulerunt itaque Byzantium,
 indicentes Byzantiis bellum; et inde legentes Euxinum pontum ve-
 nere Capham. ibi igitur egressi navibus in Chersonesum recta per-
 gebant contra Scythas, non multum in urbe morati. Scythae audien-
 tes hostes accedere sine ordine palantes, plenos contemptu, et ipsi

μένους · τραπόμενοι γὰρ τῇ προτεραιᾷ ἐπὶ ποταμόν τινα P. 151
αὐτοῦ ταύτῃ τῆς χώρας ἠυλίζοντο, οὔτε φυλακὰς καταστησά-
μενοι ἐς τὸ στρατόπεδον, οἴομενοι δὴ οὐδέποτε ἂν τοὺς Σκύ-
θας ἐς τοσοῦτον τόλμης ἀφικομένους ἐθέλησαι ἀνακινδυνεύ-
5 ειν συμβάλλοντας. ἐνταῦθα ὡς οἱ πρῶτοι αὐτῶν τοῦ στρα-
τεύματος οὐκ ἀνέμεινον τοὺς οὐραγούς, ὥστε ἐπὶ μέτωπον
γενέσθαι τὸ στράτευμα, ἀλλ' ἐπὶ βάθος πορευόμενοι βάδην
[ἐποιοῦντο] ἐπῆγον ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Σκῦθαι δὲ ἐνταῦθα
ἐπέκειντο τοῖς πρῶτοις αὐτῶν, ὡς τούτοις μαχόμενοι. ἐτρέ-
10 ψαντο αὐτίκα ἐπιτιθέμενοι, καὶ ἐδίωκον, ὡς ποδῶν εἶχεν ἑκα-
στος. ἐνταῦθα ἐπέπιπτον ἐς τοὺς σφετέρους αὐτῶν, καὶ ἔτρεπον B
καὶ τούτους ἐς φυγὴν, καὶ οὕτως ἄχρι τῶν οὐραγῶν ἐγένοντο.
τρεψάμενοι δὲ ἅπαν τὸ στράτευμα ἐς φυγὴν ἐφόρευον, οὐδε-
νός φειδόμενοι, πάντα ὄν ἐπικαταλαμβάνουσι κατακαίοντες, ἐς
15 ὃ δὴ ἐς τὴν πόλιν διεσώζοντο ὥστε μὴ ἀπολέσθαι. οὕτω δὴ
ἀπαλαχθέντες τοῦ πρὸς Σκῦθας τοὺς ἐν τῷ Βοσπόρῳ νομά-
δας, κατέπλεον ἐς Βυζάντιον. ἀφικόμενοι ἐς Γαλατίην πόλιν
τὴν κατανατικρὴν Βυζαντίου ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ κοινῇ βουλευ-
σάμενοι ὄν τρόπον τὴν πόλιν μαχόμενοι ἐξέλωσι, τὰς τε ναῦς
20 ἐπλήρωσαν, καὶ ἐξοπλισάμενοι κατὰ τὸν Βυζαντίου λιμένα
προσέφερον τὰς ναῦς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὡς ἀπὸ τῶν νεῶν τὴν C
πόλιν αἰρήσοντες. οἱ μὲν οὖν Βυζαντιοὶ παρεσκευάζοντο

6. ἀνέμενον?

arma arripiunt. nam praeterita die affusi fluvio cuidam in ea regione castra posuerant, nec solitas ordinarant vigiliis. putabant enim Scythas nunquam eo audaciae progressuros, ut secum ex acie dimicare sustinerent. ibi igitur cum primi non expectassent eos qui agminis postremi erant, ut in unum et in iustam aciem collecti praelium inirent, verum pedetentim et palantes incidentes pergebant contra hostes, extenuato maxime agmine. Scythae igitur, ubi compererunt hostes appropinquare, confestim eis obviam progrediuntur, agminisque incompressi primos aggressi fuderunt et in fugam coniecerunt. fugientes acerrime persecuti sunt. Iamenses fuga ad suos delati etiam eos fugae socios traxerunt. tandem praelium ad extremos venit, quos terga dare coactos ceciderunt impigre, nulli quemcunque nacti erant parcentes. pauci quidam fuga evasere incolumes in urbem. liberati igitur bello quod gessere parum feliciter cum Scythis in Bosporo habitantibus, navigarunt versus Byzantium, veneruntque Galatiam (quae et Pera) urbem, quae sita est e regione Byzantii in Europa. ibi consularunt communiter quomodo Byzantium occupare possent. militibus naves complent, et reliqua armamenta expediunt, navesque ad murum iuxta portum appellant, quasi navibus urbem

ἀμνυόμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐμάχοντο πρὸς τοὺς Ἰανυίους
 ἀξίως λόγου· καὶ ὡς προσέβαλον τῷ τείχει ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ
 ἐπειρῶντο ἐλεῖν, οὐκ ἠδύναντο ἐπιβῆναι τοῦ τείχους, ἀμνυμέ-
 νων τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸ καρτερόν. ἐνταῦθα, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς
 προσχώρει, διέστησάν τε καὶ ἀπέπλεον ἐπὶ Ἰταλίας. ἡ μέντοι 5
 πόλις τῶν Ἰανυίων ἢ Γαλατίη ἐπολέμει ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον
 τῷ Βυζαντίῳ, καὶ τηλεβόλους ἐξ ἀλλήλων οἱ τε Ἕλληνες καὶ
 οἱ ἐκ τοῦ Γαλάτου ἐπέβαλον, ὅποτε καὶ ὁ Λεοντάρης Ἰωάννης
 D τῷ τείχει τῆς Γαλατίας σφοδρῶς ἐπισηπασὼν ἀπέκλεισε ταύ-
 την, στέρηθεῖσαν παντὸς τροφίμου καὶ τῶν ἄλλων. καὶ πολ- 10
 V. 119 λούς τῶν ἀπὸ τῶν νηῶν τῶν Ἰανυίων ἐπιθραμῶν οὗτος κα-
 τέσχῃ, καὶ μεθ' ἀλύσεων τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ ὄντι ἐν τῷ οἰκή-
 ματι τοῦ Ξυλλᾶ προσεκόμισεν ὡσεὶ τριακοσίου, προσευρών
 τούτους ἐν τῷ χάρακι τοῦ Γαλάτου. μετὰ ταῦτα διαπρῆσθεν-
 σάμενοι πρὸς ἀλλήλους περὶ τε τῶν ἔξω ἀμπέλων τοῦ Γαλά- 15
 του καὶ περὶ τῶν κουμερκίων αὐτῶν, ὅπως συγκατατεθῆ ὁ
 βασιλεύς, συγκατένευσαν οἱ Ἰανυῖοι, ἀποχαρίσαντες καὶ μῦλ-
 λον τῷ βασιλεῖ χρυσίνους χιλίους φθορᾶς ἕνεκα τοῦ ἐν τῇ
 P. 152 βασιλικῇ πύργου, εἰς ὃν οἱ Ἰανυῖοι τηλεβόλοις ἐχρήσαντο,
 καὶ τῶν ἐργαστηρίων τῶν ἐν τῇ μέσῃ, ἐξ ὧν ἐχαλάσθησαν, 20
 καὶ τὴν σημαίαν αἶρειν τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων.

8. τοῦ] τῶν RT

14. τοῦ] τῶν R

expugnaturi. at Byzantii resistebant fortiter, et ex muro in hostem pugnabant magna gloria. Ianuenses cum conarentur ex navibus ascendere in moenia, nihil efficiebant: Byzantii enim hostes magna fortitudine repellebant. cum igitur coepta parum succederent, omnesque comatus irriti caderent, in dissensionem adducti rediere in Italiam. verum Galatia Ianuensium urbs longo tempore bellum gessit cum Byzantiis, cum utrinque tam Byzantii quam Galatae bombardis rem gererent. at Leontares Ioannes magno impetu in Galatiae moenia irruens, eam undique quasi indagine cinctam omni commeatu reliquisque necessariis interclusit; plurimos quoque Ianuenses cepit, cum feliciter et fortiter in eorum naves irrumperet. hos victos adduxit ad regem Ioannem, qui ea tempestate agebat in Xyllae domicilio. fuerunt autem captivi numero trecenti, quos omnes in Galatiae vallo nactus erat. postea legatos ultro citroque mittentes super commercii et vineis, quae extra Galatiam erant, Ianuenses grato animo excipiebant quaecunque statuisset de illis rex. cogebantur quoque numerare regi aureos mille propter turrin regiam, quam tempore obsidionis bombardis disiecierant, necnon propter officinas quae in medio positae erant, destructas, ut potiri possent imagine sive signo regis Graecorum.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον τοῖς Ἕλλησι προσεηγήκεται ἐς
 τοὺς Τανυίους· Ἰωάννης μέντοι ὁ τῶν Ἑλλήνων βασιλεὺς
 ἐνταῦθα διαπρεσβευόμενος πρὸς τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα, Εὐ-
 γένειον τοῦνομα ἔχοντα, ὥστε ἐς ταυτὸ συνίεναι καὶ τὴν ἐπὶ
 5 τῆς θρησκείας διαφορὰν συνεξελεῖν, ἐπειράτο τῆς τῶν ἐσπε-
 ρίων γνώμης, εἰ περὶ πολλοῦ Ῥωμαῖοι ποιοῖντο ξυμβῆναι τοῖς
 Ἕλλησιν, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς Γερμανοὺς ἀφίκετο αὐτῷ ἢ πρε-
 σβεία. ἐτύγχανον δὲ τότε οἱ Γερμανοὶ περὶ Βασιλεῖαν πόλιν,
 διενεχθέντες γνώμῃ πρὸς τὸν Εὐγένειον ἀρχιερέα, καὶ ἀποδο-
 10 κιμάζοντες αὐτὸν καθίστασαν αὐτοὶ ἀρχιερέα Φελίκιον τοῦ-
 νομα, ἄνδρα τῶν παρ' αὐτοῖς δοκίμων, ξύνοδόν τε ποιησά-
 μενοι κοινηὴ κἀπιθεδευμένοι. οὗτοι μὲν οὖν ἄμφω πληρώ-
 σαντες τριήρεις μετεπέμποντο ἑκάτεροι ἐπ' αὐτοὺς Ἰωάννην
 τὸν Βυζαντίου βασιλέα, τὴν τε ξύνοδον ἐπὶ σφίσι ποιήσα-
 15 θαι ἑκάτεροι ἀξιοῦντες, καὶ συνεξελεῖν σφίσι τὰ διάφορα,
 ξυνοδῶ ἀποδεικνυμένους. ὡς δὲ ἀφίκοντο ἀπὸ τῶν ἀρχιε-
 ρέων ἀμφοῖν τριήρεις, τὴν μέντοι ξύνοδον τὸν τῆς Βασιλέας
 πλοῦν ἀπεπέμψατο ἠπίως, φάμενος ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους αὐ-
 τὸν ἐνδεδέσθαι πρότερον καὶ τοὺς τε Οὐνετοὺς καὶ τὴν ἄλ-
 20 λην Ἰταλίαν, ἐνταῦθα αὐτὸν ἵεναι κελεύοντας· παραλαβὼν C
 δὲ τοὺς τε Βυζαντίου ἀρχιερεῖς καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἐλλογι-
 μους ᾤχετο ἀποπλέων ἐπὶ Ἰταλίαν. καὶ ἐς τοὺς Οὐνετοὺς
 ἀφικόμενος ἐκομίζετο ἐπὶ Φερραρίας, ἧ διατρίβειν τὸν ἀρ-

Bellum inter Byzantios et Ianuenses huiusmodi exitum habuit.
 bello isto finito, Ioannes Graecorum rex legatos ire iubet ad Roma-
 num pontificem Eugenium nomine, petentes ut concilium celebraretur,
 quo inter utrosque religionis contentionem decenter componerent.
 tentabat eo modo Occidentalium animos, num plurimi facerent con-
 cordiam constabili cum Graecis in religionis controversia. legati in
 Germaniam venerunt. ea tempestate Germani Basileae erant congregati,
 dissidentes sententiis contra Eugenium pontificem; quo repro-
 bato crearunt pontificem nomine Felicem, virum inter ipsos in primis
 spectatae probitatis. hunc concilii consensu pontificem declararunt.
 ambe igitur pontifices triremes instruunt, et Ioannem Byzantii regem
 accersebant. uterque enim sub se concilium agitari et religionis con-
 troversiam, quae cum Graecis intercesserat, finiri volebat. cum ab
 utroque venissent triremes, rex quidem benignis verbis et placide
 consilii Basileensis legationem dimittebat, dicens se cum Romanis et
 Venetis et cum reliqua Italia iam ante collocutum, qui omnes se Ro-
 mam proficisci iubeant. assumens itaque Byzantii et sacerdotes et
 Graecorum sapientissimos et doctissimos, navigabat in Italiam. cum

χειρέα Εὐγένειον ἐπυθάνετο· ἐκομίζετο δὲ διὰ τοῦ Ἡριδανουῦ. διέχει δ' αὕτη ἡ πόλις ἀπὸ τῶν Οὐνετιῶν σταδίου περι τοὺς τριακοσίους, ἄρχοντας δὲ ἔχει ἄνδρας οἰκίας τῶν Ἑσθησιῶν καλουμένους. ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ περὶ αὐτὴν ῥέει ποταμὸς τοῦνομα Πιάδος. οἰκεῖται δὲ ἡ πόλις ἐς τὴν Ῥωμαίων μοῖραν ἀποτεταγμένη. ἐγένοντο δ' οὗτοι, οὓς ἐσήμανον ἄρχοντας τῆς πόλεως, ὡδε.

Ἄνηρ δὲ οὗτος ὁ τότε τῆς πόλεως ἄρχων ἐπιεικὴς τε **D** καὶ οὐκ ἀσύνετος, ξυμπορὰ δὲ συνεβεβήκει αὐτῷ τοιαύδε. γυνὴ 10 ἦν αὐτῷ, θυγάτηρ τοῦ Μονφερράτου ἡγεμόνος, τό τε εἶδος ἀρίστη καὶ τὸν τρόπον τὸ ἔμπροσθεν οὐκ ἀγενής. αὕτη ἠράσθη νόθου υἱέος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· ὅς ἐπεὶ τε ἐφοῖτα παρ' αὐτὴν ὄψιμος, ἧ νομίζεται ἀπλοϊκώτερον μᾶλλον τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν οἰκοῦσι, προυκαλεῖτο ἐν παιδιᾷ γενομένη σὺν τῷ 15 νεανίᾳ ἐπὶ τὸν ἔρωτα. καὶ ὡς ἦσθετο δὴ ἐρωμένην αὐτοῦ, ἐσῆει τε αὐτὸν ὁ τῆς γυναικὸς ἔρωτος, καὶ ἐπὶ χρόνον ἐπεμαίνετο τῇ γυναικὶ μητριᾷ οὔσῃ ἑαυτοῦ. τῶν δὲ θεραπαινίδων τις ὡς ἦσθετο τούτων οὕτως ἀλλήλων ἐρώτων καὶ συγγενομένων, καταγορεύει τῷ ἑαυτῆς ἐραστῇ, ᾧ δὴ πάντων ἠρέσκετο **20**
P. 153 ὁ ἡγεμὼν τῆς πόλεως καὶ ἐτίμα μεγάλως. ἐπεὶ τε ἐξέμαθε καὶ αὐτὸς αἰσθόμενος, ἐξαγορεύει τῷ δεσπότη αὐτοῦ, λέγων

2. ἡ om P

venisset ad Venetos, inde solvens ferebatur Ferrariam, ubi morari pontificem Eugenium acceperat. haec urbs distat ab Venetiis stadiis fere trecentis. duces et principes habet qui sunt de familia Estensium. opibus hominumque multitudine excellit. Pado fluvio alluitur. subiecta est Romano pontifici. duces seu principes, quos modo diximus, accipit.

Vir ille qui tum temporis in urbe rerum summa potiebatur, aequitatis studiosus, nec caetera imprudens erat. huiusmodi autem ei accidit calamitas. uxorem habebat filiam ducis Monferrariae, pulchritudine formaeque elegantia praestantem. mores mulieris, antequam id contigisset, modestia insigni coruscabant. haec insaniebat amore privigni, qui filius ducis erat nothus. qui cum serius ad eam veniret quam moris est eorum qui in Italia lautius vivunt, iuvenem inter ludendum ad amorem provocat. hic intelligens se a muliere amari, et ipse mulieris amore exarsit, et aliquando tempore stupri consuetudinem cum noverca sua habuit. ancilla autem quaedam ut cognovit amorem illorum, amatori suo rem omnem enarrat. is vero duci admodum carus erat, et ab eo honorifice admodum tractabatur. is igitur ubi rem cognovit indicio ancillae, necnon ipse eandem ex-

“ὦ δέσποτα, ἐμοὶ μέντοι κατὰ γῆς εἶθε ἂν γένοιτο καταδύ-
 ναι μᾶλλον ἢ ὄραῖν τοιαῦτα ἐν τῷ σῶ οἴκῳ ἀθέμιτα γινόμενα
 πράγματα. τὴν γάρ τοι δέσποιναν ἐμοὶ ἐθεασάμην σὺν τῷ V. 120
 παιδί νόθῳ μίσησθαι ἐν φιλότῃ, ἄθεσμα ἐργαζομένους.
 5 ποίει τε ὅπως ἐξαπαλλαγῆς ταύτης τῆς γυναικός, μηκέτι αὐτῇ
 συνοικοῖς. ἀλλ’ ἀπόπεμψον καὶ τὸν νεανίαν.” ὁ δὲ ὡς ἐπύ-
 θετο, ἐν θαύματι μὲν ἔχετο ἐπὶ τῷ γεγονότι, ἱμείρετο δὲ
 ὅτῳ τρόπῳ ἰδῶν ἐξαγορευοὺς τὸ γεγονός, καὶ αὐτὸς ἔφη ἐθέ-
 λειν θεάσασθαι καὶ αὐτόπτης γενέσθαι. ἐνταῦθα ἐπὶ τὴν
 10 κοίτην ἄνωθεν ὀπὴν ποιησάμενος βραχεῖαν, ὥστε μὴ αἰσθά-
 νεσθαι ἐκείνους τῆς ὀπῆς, ἐθεᾶτο ἄνωθεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
 μισογομένην τῷ παιδί αὐτοῦ ἐν τῇ κοίτῃ. ὡς δὲ κατεῖδέ τε
 καὶ ἐξέμαθε τὸ γεγονός, μεταπέμπεται πρῶτα μὲν τὴν γυ-
 ναῖκα. ἐπεὶ δὲ παρῆν, ἔλεγε τοιαύδε “ὦ γύναι, ποῖός σε δαι-
 15 μων ἐς τοῦτο μανίας συνέλασεν ὥστε παιδί τῷ ἐμῷ συγγενέ-
 σθαι ἀνοσιώτατα πασῶν δὴ γυναικῶν ὧν ἴσμεν ἡμεῖς; καὶ
 πῶς οἶε τοῦτο καλῶς ἔχειν ἐμοί τε καὶ σοὶ ἐς τὸν γάμον;” ἡ
 δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη “ἀλλ’ ὅπως ὦ δέσποτα τοιαῦτα εἰργασά-
 μην τὸν σὺν γάμον, οὐκέτι εἰμὶ ἔξαρκος, ἀλλ’ εἶναι ἀληθῆ
 20 ταῦτα ὁμολογῶ. μόνῃ δὲ τούτου ἐγὼ αἰτία κατέστην, αὐτῇ
 τε ἀνοσιώτατα ἔργα ἐς νῦν τιθεμένη, ὑπὸ ἀνάγκης μείζονος C
 προαχθεῖσα, οὐκ οἶδ’ ὅπως ἐς τοῦτο γενομένη, καὶ τὸν νεα-
 νίαν ἄκοντα ἐφελομένη ἐς τὸν ἀνοσιώτατον ἔρωτα. καὶ αὐτῇ
 μὲν δικαίως ἂν τὴν δίκην ὑπέχοιμι, δέομαι δὲ σου μὴ περὶ

plorasset, accedit dominum, inquiens “o domine, mihi contingat magis
 terrae hiatu contegi quam ut diutius cernam in aedibus tuis adeo nefan-
 da scelera committi. nam uxorem tuam rem habere cum filio tuo notho,
 impiissima perpetrantes, vidi. proinde da operam ab ista muliere libe-
 reris, nec amplius cum ipsa converseris. filium quoque fac aliquo ab-
 leges.” his auditis dux obstupuit. deinde percunctatus est quomodo rem
 istam cognovisset. dixit quoque se velle eam rem explorare, et prae-
 sentem rei illius fore spectatorem. faciens itaque supra lectum fora-
 men haud perinde magnum, ne deprehenderetur ab amantibus, per
 id spectabat filium suum nothum concumbere cum uxore in lecto.
 descendens igitur ambos opprimit inopinato, et uxorem in hunc mo-
 dum alloquitur “o mulier, quis daemon eo dementiae te adegit, ut
 commisceretur turpiter filio meo, impiissima omnium quas novimus?
 qua ratione id nostro matrimonio honestum fore arbitrata es?” quae
 respondens ait “quod talia fecerim, domine, matrimonii fidem violans,
 non eo infitias: verum culpam agnosco, eiusque rei impiae ego sola
 caput et origo sum. ego scelerata opera animo concipiens, vi maiore
 coacta, nescio quo modo ad istam impietatem concesserim, et adole-

τὴν νεανίαν ἀνήκεστα βουλεύεσθαι, οὐδαμῆ τούτου αἴτιον ὄντα." ἐνταῦθα τὸν παῖδα μετὰ ταῦτα αὐτίκα μεταπεμψάμενος ἐπήρето εἰ δίκαιά ἔστιν ἄλλα ἐπ' αὐτοφώρῳ ἔλω ποιῶν. καὶ ὡς οὐκ εἶχεν ἀρνεῖσθαι ἐκπλαγέστα, συγγνώμην ζητῶν ἐπεστράπετο. εἶπετο δὲ τῷ νεανίᾳ καὶ ἄνθρωπος ὃς συνηῖδει 5 τε αὐτοῖς τὸν ἔρωτα καὶ συνηπίστατο, καὶ ὑπουργῶν διε-
Dτέλει ἀμφοῖν· μῖμος δ' ἦν, ὃς τὴν τε ἀρχὴν τῷ νεανίᾳ ὠτρυνεν ἐπὶ τὸν ἔρωτα. καὶ τοῦτον καλῶσα ἤρето ὁ δεσπότης πόθεν τοσοῦτον ἔργον ἑαυτὸν πεποιηκῶς εἶη ἀνοσιώτατον. ὁ δὲ ἔλεγεν "ὅτι τὴν ἐρωμένην τοῦ σοῦ παιδὸς ἐλόμενος συν- 10 ἐγένου· διὰ ταῦτα σὺν δίκῃ ἐποίησέ τε τοιαῦτα." ὁ γὰρ τοι παῖς αὐτοῦ ἦρα γυναικὸς ἐν τῇ πόλει, οὐ μέντοι συνεγένετο τῇ γυναικὶ ταύτῃ· καὶ ἐπεῖτε ἐπυθάνετο καλλίστην εἶναι ὁ πατήρ, ὕστερον ἐβιάσατό τε καὶ συνεγένετο. τὴν αἰτίαν ὁ μῖμος τὸν τε νεανίαν ἐπὶ τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς 15 ἐκείνης προστρέψατο. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἕκαστα ἐπύθετο, ἐκέλευσε τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς ἀποταμομένους μετὰ ταῦτα
P. 154 αὐτίκα καὶ τῆς γυναικὸς ἀποταμεῖν, καὶ ὕστερον τοῦ μίμου. τοιαύτη μὲν τύχη ὁ τῆς πόλεως ἄρχων περιπεσὼν συμφορᾷ τε ἐχρηῆτο, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον ἔγημε θυγατέρα τοῦ Λιγύρων 20 τυράννου, καὶ παιδιᾷ ἀνεῖς ἑαυτὸν τὰ πολλὰ παρεμυθεῖτο τὴν τύχην.

15. τῆν] διὰ ταύτην τῆν?

scentem iavitum in istud nefarium opus traxerim. merito igitur ego poenas pendo. rogo tamen, in adolescentem, cuius nulla culpa est, ne saevire velis." deinde filium vocavit, interrogans an iusta haec sint quae fecerit in ipso opere deprehensus. adolescens attonitus cum negare non posset, ad petendam veniam convertebatur. secutus est vir amoris istius nefandi conscius, qui utrique operam, ut cupitis potirentur, locaverat indefessam. erat autem mimus, qui ab initio adolescentem in istum amorem impulerat. et hunc accersens interrogabat dominus "quid causae fuit quare adeo impium in me patris facinus?" hic respondit "quia tu rapuisti amicam filii tui, et cum ea concubuisti, quapropter merito ista contigere tuo." nam ducis filius amabat mulierem eius urbis, necdum tamen cum ea coierat. pater igitur cum intellexisset eam esse forma praeditam supra modum venusta, vi eam opprimens, Veneris gaudium ei abstulit. mimus igitur huius amoris causam omnem in istud facinus reiciebat. haec sigillatim cum audisset, adolescentem, deinde mulierem, postremo mimum capite truncari iussit. haec est calamitas, quae Ferrariae principem ea tempestate oppresserat. nec multo post Ligurum principis filiam uxorem duxit; et missis serilis, plerumque iocis se tradens, fortunam adversam levabat.

Ὁ μὲντοι Ἑλλήνων βασιλεὺς ὡς παρῆν ἐν Φερραρίᾳ παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα, ὃς αὐτοῦ τότε διατριβῶν ἐτίγγα-
 νεν ἀπὸ Ῥώμης ἀφικόμενος (Οὐνετεὸς γὰρ ἦν καὶ τῆς πατρί-
 5 δος), εἶδετο τιμωρεῖν αὐτῷ ἐς τὴν πρὸς Γερμανοὺς διαφο-
 ράν. ἐς διάλειξιν τε κατέστησαν πολυπραγμονοῦντες τὴν δια-
 φοράν, ὅποι ἔχει ἄμεινον κείσθαι αὐτοῖς ἀμφοῖν. ἐντεῦθεν
 δὲ ἀπαλλαττόμενοι ἀφίκοντο ἐς Φλωρεντίαν τὴν Τυρρηνῶν
 μητρόπολιν, πόλιν μεγάλην τε καὶ εὐδαιμόνα καὶ καλλίστην
 τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων.

- 10 Ἡ δὲ Τυρρηνία ἄρχεται μὲν ἀπὸ Περῶζης πόλεως, καὶ Β
 ἀπείγουσα ἐν δεξιᾷ πόλιν εὐδαιμόνα Βονωνίαν διήκει ἐπὶ
 τὴν Λούκην. ἔστι δὲ ἡ τε Λούκη καὶ τὸ Περουζιον πόλεις
 αὐτόνομοι, ἐς δημοκρατίαν ἀποκλίνουσαι. ἡ δὲ Φλωρεντία
 πόλις ἐστὶν ὀλβιωτάτη μετὰ γε τὴν Οὐνετεῶν πόλιν, ἐπὶ ἐμ- V. 121
 15 πορίαν ἅμα καὶ γεωργοὺς παρεχομένη τοὺς ἀστούς. συνέσει
 δὲ τῶν ἄλλων δοκοῦσιν οὗτοι προέχειν, καὶ διαπραίτεσθαι
 ἄμεινον, ἐς ὃ τι ἂν γένοιτο οἱ τῆσδε τῆς πόλεως ἄνδρες.
 εὐθύνονται δὲ κατὰ τάδε. βουλή ἐστὶν αὐτοῖς ἐς πεντακο-
 σίους, περὶ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων τὴν ψῆφον τιθεμένη,
 20 καὶ περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ πρεσβειῶν χρηματίζουσα
 σφίσι. καὶ ἄνδρες δύο πᾶρεστον αὐτοῖς ἐπήλυδες, οὓς με- C
 ταπέμπεται ἡ πολιτεία, τιμῶντες. τὸν μὲν δικαστὴν ἐφιστά-
 σιν αὐτῇ τῶν ἐγκλημάτων τῆς πόλεως, τὸν δὲ ἐς τὸ τὰς ἄλ-

2. ὡς P

Rex Graecorum cum venisset Ferrariam ad Romanum pontificem
 Eugenium Quartum, qui ibi versabatur, cum eo ab urbe Roma esset
 profectus (erat enim Venetus), precibus fatigatur a pontifice, ut se
 iuvaret in contentione, quae intervenisset sibi cum Germanis. et cum
 in colloquium venissent, plurima de contentione illa disseruerunt,
 rationem ineuntes qua utrique res pulchrius et felicius succederent.
 hinc profecti venerunt Florentiam Tyrrenorum (sive Etruriae) metro-
 polim, urbem magnam et opulentam, quae pulchritudine omnes Ita-
 liae urbes exuperat.

Tyrrhenia (quae et Etruria) incipit ab urbe Perusio, et dextra
 tenens Bononiam urbem opulentam, pertingit usque Lucam. Luca
 autem et Perusium sunt civitates liberae, et in democratiam versae
 reguntur. Florentia, extra Venetorum urbem, Italiae urbs opulentis-
 sima est, civesque ad agriculturam et mercaturam extrudit. hi intel-
 ligentia reliquos excellere videntur; optimeque efficitur quicquid viri
 isti fuerint aggressi. res publica hoc modo administratur. est in ea
 consilium quingentorum virorum, qui de civitatis rebus consultant,
 de bello, de pace, de legatis sententiam ferentes. habent viros duos

λας δίκας δικάζειν [τῆς πόλεως] αὐτὸν ἀμφὶ τὴν τῆς πόλεως ἄλλην διοίκησιν ἔχουσιν. ἐπὶ λυδίας δὲ οὗτοι ἐπάγονται τοὺς ἄνδρας αὐτούς, ὡς ἂν μὴ πολῖται οὔτε δικάζοντες δίκην τινὰ ἐπὶ θάτερα ταλαντεύοντο. αἰροῦνται δὲ ἄρχοντας τῶν πραγμάτων τῆς πόλεως καὶ σημαιοφόρον παρ' αὐτοῖς καλούμενον, 5 τριμηνιαίους τὴν ἀρχὴν, ἐς οὓς τὰ πράγματα τῆς πόλεως τά τε χρήματα καὶ ἡ πρόσοδος ἀναφέρεται. καὶ ἐπειδὴν τινες πόλεμον φέροντες ἢ εἰρήνην ἀνηνέχθη ἐς αὐτούς, οὗτοι αὖ ἐπὶ τὴν πεντακοσίων βουλήν. τοὺς δὲ ἄρχοντας αἰροῦνται D ἀπὸ τοῦ δήμου, δημότας τε ὄντας καὶ τεχνῶν τινῶν ἐπιστά- 10 τας. ἔξεστι δὲ καὶ ὄτι οὖν ξένη ἐν ταύτῃ τῇ πόλει γενέσθαι πολίτη, ξυνεισφέροντι ἐς τὴν πόλιν καθὰ νομιζέται αὐτοῖς. ἡ μέντοι βουλή ἐπειδὴν τινι ψήφῳ προσκείτο, τοῖς τε ἄρχουσιν ἐπιτρέπει διαπραττέσθαι ὡς κάλλιστα τε καὶ ἄριστα. ἐς ταυτό δὴ τὸ τῆς πολιτείας εἶδος τετραμμέναι εἰσὶ σχεδὸν τι 15 σύμψασαι αἱ τῆς Τυρρηνίας πόλεις, τὸ τε Περούσιον, ἢ Λούκη καὶ τὸ Ἀρέτιον καὶ αἱ Σῆλαι πόλεις.

Ἐνταῦθα δὲ ἀφικόμενοι οἱ Ἕλληνες σὺν τῷ ἀρχιερεὶ πολυπραγμονοῦντες μὲν ἐπὶ τινι χρόνον τὴν τῆς Θρησκειᾶς διαφορὰν, ὅπῃ τε ἔχει ἄμεινον εἰρηθεῖν αὐτοῖς, καὶ τελευτῶντες 20 P. 155 ξυνέβησαν ἐς τὸ αὐτό, ξυνηθὺ ἀποφηνάμενοι ἀμφοτέροι σφίσι τὰ διάφορα, ὡς τῇ γνώμῃ ἐς ταυτό ἄμω τῷ γένει ἰόντες,

1. αὐτοὶ δ' ἀμφί?   3. οἱ τε] ὄντες?   22. τῷ γένει?

peregrinos, quos accersentes plurimum venerantur. unum criminum capitalium iudicem constituunt, alterum reliquas urbis controversias iudicare iubent. cives autem reliqua rei publicae munia obeunt. peregrinos autem propterea adasciscunt, ne cives favore aut odio adducti in alterutram partem ius dicentes abducerentur. ducem seu principem rei publicae creant, quem signiferum nuncupant; qui trimestre tempus magistratum gerit; ad quem universae civitatis reditus et tributa referuntur. si qui hunc adeunt, pacem aut bellum afferentes, statim deducuntur ad quingentorum consilium. magistratus legunt de populo populares et quorundam artificiorum praesides, licet cuilibet eius urbis fieri civi, si statutum pretium intulerit. consilium illud si quid decreverit, id ut executionem sortiatur ducibus mandant. haec rei publicae forma pene omnium Tyrreniae urbium est. nam iuxta hanc gubernantur Perusium, Luca, Aretium et Senae.

Huc cum pervenissent Graeci, multa diu egere cum pontifice in religionis negotio, volentes id ad optimum deducere finem. postremo eo ventum est ut inter se consentirent et concordiam inter se conglutinaerent. itaque in hanc sententiam euntes decreverunt in posterum nihil in religionis negotio innovare. et ut ista rata mane-

μηδεμίαν βούλεσθαι σφίσι καινοτομίαν αὐτοῖς. καὶ ἐξέφερον
 τοῦτο γράμμασι, καὶ ἐς τοὺς ἀγίους ἐπιμαρτυρούμενοι μηδέτερον
 νεωτερίζειν πρὸς τὴν Θρησκείαν. ἐντεῦθεν ἐπιλεξάμενος ὁ τῶν
 Ῥωμαίων ἀρχιερεὺς ἄνδρε δύο τῶν Ἑλλήνων εὐδοκιμωτάτω
 5 ὤκειώσατό οἱ, ἀνακιώμενος τὰ μάλιστα ἀξίως τε τῆς παρ'
 ἑαυτῇ τιμῆς τῆς μεγίστης, καρδινάλεις τε ἀπέδειξεν, οἷα τῆς
 Θρησκείας ἡγεμόνε. τούτους γὰρ δὴ ἐς τὴν παρ' ἑαυτῷ ἐγγυ-
 τάτω χώρων ἰδρυμένους, ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα, ἑταίρους τε
 αὐτῷ ἐπίγεται καὶ συμβούλους, παρεχόμενός τε πρόσσodon B
 10 ἰκανὴν καὶ χώραν ἀφ' ἧς ἂν αὐτοῖς προσίοι χρήματα, τῷ
 μὲν πλέω τῷ δὲ ἐλάττω, ἀξιῶν ὡς ἔχει τε ἕκαστῳ καὶ χώ-
 ρας. ἐς τούτους δὲ ἀπολεξάμενος ἄνδρας δύο τῶν Ἑλλήνων,
 Βησσαρίωνα τὸν ἀπὸ Τραπεζοῦντος, Νικαίας ἀρχιερέα, καὶ
 Ἰσίδωρον τὸν Σαρματίας ἀρχιερέα, ὑπουργῶ τε ἔσχεν αὐτῷ
 15 καὶ συνεργῶ ἐς τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας διάλυσιν τῆς διαφο-
 ρᾶς. περὶ μὲν οὖν Βησσαρίωνος τοσόνδε ἐπιστάμενος μνή-
 μην ποιήσομαι, ὡς ξυνέσει τε τῇ ἀπὸ φύσεως, πολλῶν δὲ
 τῶν ἐς τοῦτο εὐδοκιμούντων Ἑλλήνων, μακρῷ γενόμενος, καὶ
 κρίνειν τε ἔφ' ὃ τι ἂν γένοιτο κρῖτιστος δοκῶν γενέσθαι, τὰ
 20 δὲ ἐς σοφίαν τὴν Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων οὐδενὸς δεύτε- C
 ρος. τοῦτον δὲ ἀγυσθέντα τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα Νικόλεω
 τὸν μετὰ ταῦτα ἐπιτρέψαι τῆς Βονωνίας πόλιν εὐδαίμονα

17. τῆ] τὴν P.

rent, scriptis et sanctorum obtestatione sanxerunt se deinceps una-
 nimes in religionis negotio fore. hinc Romanus pontifex allegit in
 Cardinalium ordinem (qui primus apud pontificem est) viros duos
 Graecorum nobilissimos, eosque sibi familiaritate iunxit. vocantur
 enim Cardinales quasi religionis duces et antistites. hos enim ho-
 nore sibi proximos triginta eligit pontifex, iisque sociis et consiliariis
 utitur. suppeditat his redditus sufficientes, assignans iisdem regiones,
 unde opes sufficientes accipiant. hic quidem minores, alius maiores
 acquirit opes, secundum regiones quas singuli sortiuntur. in horum
 igitur album rettulit pontifex viros duos Graecorum, Bessarionem
 Trapezuntium, Nicaeae episcopum, et Isidorum Sarmatiae (quae et
 Russia) episcopum. nam horum opera plurimum adiutus est in con-
 cordia cum Graecis ineunda. de Bessarione quae accipi, diligenter
 annotabo. Bessarion tanto erat instructus a natura intellectu, ut
 praestantissimos Graecorum non dico aequaret, verum superaret. iu-
 dicio in re qualibet plurimum pollebat. Graecarum Latinarumque
 literarum tanta peritia huic viro inerat, ut facile eruditionis palmam
 inter omnes caperet. Nicolaus, qui Eugenio successit, virum hunc
 coluit plurimum. quapropter Bononiae urbi opulentiae eum praefe-

ἐπιτροπεύειν αὐτῷ· ἐν ταύτῃ τε, τῆς πόλεως ἐν στάσει ὡς τὰ
πολλὰ γενομένης καὶ τῶν στυσιωτῶν ἐπὶ διαφορὰν σφίσιν ἄφι-
κνουμένων, δαιμόνιον τινα τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπιφανῆσαι.
V. 122 ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεσιν εὐδαι-
μων τε καὶ πλουτέψ καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας οὐ πολλῷ τῶν 5
πρώτων λειπομένη πόλεων, κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς τὴν τῶν λό-
γων ἄσκησιν, ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκουσα Ἰταλίας. τὸν δὲ Ἰσι-
δωρον ἐλλόγιμον τε ὄντα καὶ φιλόπατριν, ἀλόγῃ τε ὕστερον
D ἐν Βυζαντίῳ ὑπὸ βαρβάρων, ἐπαμύνοντα τῇ πατρίδι. τοῖτω
δὲ ὡς ἀξιώσει τε παρὰ τοῖς Ἕλλησι δοκοῦντε προέχειν καὶ 10
συμπράξειν αὐτῷ τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπιλεξιμὸς ὁ τότε
Εὐγένιος ἀρχιερεὺς ξυνήβη ἐς ταῦτο τοῖς Ἕλλησι· καὶ ἐπι-
κουρίας τε δεομένη τῷ Ἕλλήνων βασιλεῖ, ὅσα ἐς φυλακὴν τῆς
πόλεως παρεχόμενον, ὑπέσχετο τοῦ λοιποῦ μελήσειν αὐτῷ
ἱκανῶς τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τῶν Ἕλλήνων, καὶ τοὺς 15
Παίονας καὶ Γερμανοὺς ἐπὶ Τούρκους ἀναγνώσυντα στρα-
τεύεσθαι μὴ ἀνεῖναι ποτε ἐπιτρύνοντα ἐς τοῦτο αὐτοῖς, ὥστε
ἀγαθὸν ἦδεσθαι τοῖς τε Ἕλλησι καὶ τοῖς ἄλλοις.

Ταῦτα ὑποδεξαμένου τοῦ ἀρχιερέως ἐκομίζετο ἐπὶ τὴν
βασιλείαν Βυζαντίου μετὰ ταῦτα ὁ τῶν Ἕλλήνων βασιλεὺς. 20
P. 156 οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ὡς ἐπ' οἴκου ἐγένοντο, οὐκέτι ἔφρασαν
ἔμμεναι τοῖς ἀμολογημένοις, ἀλλὰ τούναντίον κατέστη μη-
κέτι βουλομένοις συντίθεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις· ὁ μέντοι ἀρ-

16. ἀναγνώσονται P

cit, ut eam tutaretur. cum autem ea urbs usque seditionum procel-
lis iactaretur, et seditiosi usque inter se contendere non cessarent,
plane inter istos tumultus vir ille divinus apparuit. urbs ista opi-
bus et reliqua felicitate nihil cedit vel praecipuis Italiae oppidis:
literarum studio praestantissimis Italiae urbibus connumeratur. Isi-
dorum virum prudentem patriaeque amantem, cum Byzantii pro pa-
triorum pugnaret, a barbaris captum esse constat. pontifex Eugenius
hunc virum, cum eius auctoritas maxima apud Graecos haberetur,
elegit, putans eum rebus suis plurimum momenti allaturum in con-
cordia cum Graecis iungenda; quod et evenit. rex Graecorum cum
praesidium ad retinendum Byzantium peteret, pontifex respondit pro-
mittens, sibi in posterum et regnum illud Graecoque curae fore;
praeterea se non cessaturum Pannones et Germanos incitare ut arma
contra Turcos capiant, quatenus Graecis et aliis bonum videatur.

His ita compositis rex Byzantium proficiscitur. Graeci domum
reversi non amplius his quae convenerant in Italia, stare voluerunt:
verum apprehendentes sententiam diversam, noluerunt amplius in re-
ligionis negotio adhaerere Romanis. hinc motus pontifex Romanus

χιερσὺς καὶ σοφῶν τινὰς ἐπεπόμφει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον παρὰ τοὺς Ἑλληνας, ἐς διάλεξιν ἀφιζομένους τοῖς τῶν Ἑλλήνων σοφοῖς, οἳ οὐ προσίεντο τὴν γενομένην σφίσι ξύνοδον κατὰ τὴν Ἰταλίαν, Μάρκῳ τε τῷ Ἐφέσου ἀρχιερεῖ, οὐδὲ τὴν ἀρ-
 5 χὴν τιθεμένη τῇ τῶν Λατίνων δόγματι τὸ παράπαν, καὶ Σχολαρίῳ τῷ τότε παρ' Ἑλλήσι τὰ ἐς σοφίαν εὐδοκιμοῦντι. οὐ μέντοι ἤνυστο αὐτοῖς οὐδὲν ἐς λόγων ἄμιλλαν ἀφικνουμένοις, ἀλλ' ἀπεχώρουν ἄπρακτοι ἐπὶ Ἰταλίᾳ. B

Ὁ δὲ Εὐγένειος οὐ πολλῷ ὕστερον ἀφίκετο ἐς Ῥώμην,
 10 συμβαλλομένων αὐτῇ τῶν Οὐνετωῶν, φερομένων τότε τῷ πολέμῳ ἄμεινον πρὸς τὸν Λιγυρίας τύραννον. οἳ γὰρ Οὐνε-
 τοὶ ἐπαγόμενοι στρατηγὸν σφίσιιν ἄνδρα Λίγυρα, Καρμανιό-
 λων τούνομα, κηδεστήν γεγόμενον τοῦ Λιγύρων τυράννου, τὸ
 τε στρατεύμα ἐπέτριψαν αὐτῷ· καὶ ὃς παραλαβὼν τὸ τε
 15 στρατεύμα καὶ τὰς ναῦς, ὄσας ἤξιον πληρῶσαι αὐτῇ τοὺς
 Οὐνετούς, ἐστρατεύετο περὶ τὴν τε καὶ διὰ τοῦ Ἡριθανοῦ, ἔχων
 ναῦς ἐξωπλισμένας ἐς τὰς ἐπάλξεις ξυλίνας ἀμφὶ τὰς ἑβδο-
 μήκοντα, ἐπὶ τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα τὸν Φίλιππον. ὑπὴν
 δὲ ἐκείνῳ στρατηγὸς Νικόλεως ὁ Βραχὺς ἐπέκλην, ἀνὴρ τὰ C
 20 πολέμια ἀγαθὸς καὶ ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκων τοῦ πολέμου. καὶ
 πρῶτα μὲν ἐφέροντο οἱ Οὐνεστοὶ ἐς τὸν πόλεμον ἐπὶ πολὺν
 χρόνον τινά, ἔσπε τὴν λίμνην τῆς φυλακῆς διαπολεμοῦντας

viros quosdam doctos Byzantium ad Graecos misit, ut cum his in colloquium venirent; qui quidem synodum et concordiam in Italia factam non admittebant. nam Marcus Ephesi episcopus et Scholarius Graecorum doctissimus, ne ab initio quidem Latinorum dogmati consensum praestare voluerunt. ubi ad colloquium et ad disputationem ventum est, Romani nihil efficere potuerunt, verum re infecta domum reversi sunt.

Eugenius haud multo post Romam rediit, adiutus a Venetis, qui ea tempestate admodum feliciter bellum gerebant cum Ligurum tyranno. nam Veneti belli ducem creaverunt virum patria Ligurum, qui antea fuerat amicus et affinis Ligurum tyranni. nomen ducis Carminiola fuit; ei que exercitum commiserunt. qui ut exercitum accepit et naves tot quot militibus implere Venetos iusserat, itinere pedestri et per Eridanum proficisciebatur, habens naves ligneis propugnaculis et turribus pulcre instructas, quae numero erant septuaginta. his copiis munitus pergebat contra Mediolani tyrannum nomine Philippum. Carminiolae legatus erat Nicolaus cognomento Brachius, vir militaris rei peritissimus, qui ad summam bellicarum rerum gloriam evaserat. Veneti in eo bello victores tempore longo fuere. praesidiabantur diu cum praesidio ad lacus custodiam posito. Nicolaus

ἀλλήλοις. καὶ ἐπὶ Βριξίαν πύλιν ἐλθόντος Νικόλεω τοῦ Βρα-
 χέος, καὶ πολιορκουῦντος τὴν πόλιν ὡς ἐξαίρησοντος, ἀντίστη-
 σαν ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, καὶ ἐς τοῦτο ἀνάγκης ἐληλυθέ-
 ναι ὥστε καὶ μύας καὶ γαλαῖς ἐδηδοκῆναι καὶ δεινὰ ὑπερυ-
 κεῖν μὴ ἐνδιδόντας τὸ παράπαν τοὺς Λίγυας. Γουέλφων δὲ 5
 μοῖραν οὖσαν ἐν τῇ πόλει ἀντιστῆναι ἐπὶ τοσοῦτον. τὴν γὰρ
 τοὶ Ἰταλίαν σύμπασαν ἐς δύο μοίρας διακεκρίσθαι ἐπυθό-
 D μεθα, τὴν τε Γουέλφων καὶ Γιβελλίνων. ὅτε μὲν οὖν τρό-
 πῳ καὶ γένος καὶ πόλεις τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπανταχῇ ἐς
 δύο τοῦτω μοίρας διέστη, ὥστε ἀλλήλαις πολεμίας εἶναι, διε- 10
 νεχθεῖσαι τῇ γνώμῃ διὰ παντός, καὶ ὄθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχε
 τῆς διαφορᾶς, οὔτε τινὸς ἐπυθόμεν ὥστε ἀληθές τι περὶ αὐ-
 τῶν ἐπισημῆναι, οὔτ' αὐτὸς συμβαλλόμενος ἔχοιμ' ἂν λέγειν
 τι ἀσφαλές περὶ αὐτῶν. ἡ μέντοι Λιγύρων χώρα καὶ ἡ τῶν
 V. 123 Ἰανυῶν ἐς τὴν Γιβελλίνων ἀποκέκριται μοῖραν, ἡ δὲ τῶν 15
 Οὔνετων καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἡ Μάρκη ἐς τὴν Γουέλφων
 διέστη διαφορᾶν. Τυρρηνοὶ μέντοι καὶ ἡ χώρα τῆς βουσι-
 λείας, ἐπὶ Ἰανυγίαν μακρὰν διατείνουσα, ἐπ' ἀμφότερα τα-
 λαντεύονται· οἱ μὲν γὰρ τούτων ἐς τὴν Γουέλφων οἱ δὲ ἐς
 P. 157 τὴν Γιβελλίνων ἀποκέκριται μοῖραν, καὶ ἐν μιᾷ τε καὶ τῇ 20
 αὐτῇ πόλει ἔστιν ἰδεῖν ἄμφω τῷ μοίρα διεστηκυῖα τε καὶ
 μαχομένα ἀλλήλαις. δι' αὐτὴν δὲ καὶ ὡς τὰ πλέω τὰς στάσεις
 λογιζομαι συμβαίνειν τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν γίνεσθαι. συνέβη
 δὲ ἐν τούτῳ καὶ τοὺς ἐν Παταβίῳ ἐπαγομένους τοὺς σφῶν

Brachius Brixiam cum exercitu venit, eamque capere nitebatur. ve-
 rum oppidani obsidionem longo tolerarunt tempore; eoque necessi-
 tatis ventum est, ut mures felesque ederent et durissima quaeque
 sustinerent potius quam ut hosti cederent. factio Guelphorum, quae
 in urbe erat, adeo fortiter repugnavit. universa Italia in duas fa-
 ctiones divisa est, Guelphorum scilicet et Gibellinorum. quomodo
 autem urbes totius Italiae in has factiones abierint, et inter se sem-
 per dissidentes animis pugnent, et unde dissidendi initium exortum
 sit, ex nemine unquam audivi quicquam, ut veri aliquid de iis de-
 terminare possim; nec ipse coniecturam faciens possim quid certi de
 iis tradere. Ligurum et Iauensium regio Gibellinorum factionem
 sectatur, Veneti et Romani, necnon Marchia, Guelphis adhaerent.
 Tyrreni et reginae regio quae ad Iapygiam in longitudinem patet,
 utrisque favet: quidam enim horum in Guelphorum, quidam in Gi-
 bellinorum factionem discreti sunt. etiam in una eademque urbe
 utraque istas factiones inter se dissidentes et pugnantes cerne est.
 hinc plerumque seditiones Italiam colentibus accidere puto. accidit

ἡγεμόνας, Μαρσίλιον τοῦνομα, οἴλου τῶν Καρρουρίων, συντί-
 θεομαι αὐτῇ παραδοῦναι τὴν πόλιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ πόλις
 μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, ἔχουσα περίβολον ἀμφὶ τοὺς ἑβδο-
 μήκοντα σταδίους. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς πόλεως ποταμὸς Βρέντας
 5 τοῦνομα, καὶ τούτῳ περιόντι γενομένη ἐχύρωται ἐς τὰ μύ-
 λιστα. τοῦτον ὡς ἐπίγοντο τὸν Μαρσίλιον, συνθέμενοι ἡμέρη
 ἢ αὐτὸν δύο παρῆναι ἐς τοῦργον, ἐπιγενέσθαι τε χειμῶνα B
 μέγιστον, καὶ διακωλύσαι τὸν ἄνδρα παρῆναι ἐς ἣν συνέθετο
 ἡμέραν. ἕνα δὲ τῶν συνειδότην τὴν προδοσίαν, δεδιότα περὶ
 10 αὐτῇ, μὴ φθάσας ἕτερος καταμηνύσῃ τὴν προδοσίαν, ἀφι-
 κόμενος αὐτὸς ἀναγορεύει τὴν προδοσίαν. οἱ δὲ ὡς ἤσθοντο,
 τὴν τε πόλιν ὠχυρώσαντο φυλακαῖς, ὡς οἶόν τ' ἦν μάλιστα
 αὐτοῖς, καὶ τὸν Μαρσίλιον λοχίσαντες, ἢ ἔμελλε διεξιέναι,
 ἐπιόντα τῇ πόλει ἐλεῖν τε, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἄνδρας, ὡς ἕκα-
 15 τὸν που τὸν ἀριθμὸν, σὺν γυναιξί τε ἅμα ἀνελεῖν, καὶ αὐτὸν
 Μαρσίλιον διαχρήσασθαι. ταῦτα δὲ ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον
 ξυμβαίνοντα Οὐνετοῖς ἐπέρωσέ τε μᾶλλον, καὶ ἐς τὰς στρα-
 τηγίας Καρραμανιόλου τὰ πρῶτα μὲν ἐπὶ πολὺ ἐφέρομενο ἄμει-
 νον ἐς τὸν πόλεμον τοῦ Λιγύρων ἡγεμόνος. μετὰ δὲ ταῦτα C
 20 προδιδόντος τούτου, ὡς ἐμηνύθη αὐτοῖς, ἢ λέγεται, εἶλω τε
 ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπιβουλεύων τῇ πόλει καὶ ἀπέθανε. τοσόνδε
 μέντοι λέγεται ὡς μέλλοντος αὐτοῦ ἐς τὸν χρόνον ἐς ὃν ἔδει
 τελευτῆσαι ἀποβαλόντα τὴν κεφαλὴν, ἐψηφασμένῳ τῷ στό-
 ματι ἀφικέσθαι, ὡς ἂν μὴ διαμαρτύρασθαι ἔχοι ἐς τοὺς

interea ut etiam Patavini adducerent suos duces, inter quos erat et
 Marsilius, natus ex familia Carariorum, qui parabat Carminiolae pro-
 dere urbem. est autem ea urbs magna et opulenta, in ambitu con-
 tinens stadia septuaginta. fluvius nomine Brenta eam secat; quo
 cum undique alluatur, munitissima redditur. hunc igitur Marsilium
 cum adduxissent, constituerunt diem ad quem proditio perageretur.
 verum eo die maxima ingruit tempestas, qua inhibitus nequivit ad
 praestitutum comparere diem. quidam proditionis conscius, anxius
 admodum ne aliquis praeveniret et proditionem patefaceret, adve-
 niens ipse proditionis consilia aperit. qui ut rem cognovere, ur-
 bem firmaverunt custodiis; subornarunt quoque insidias Marsilio,
 qua volebat exire ad hostes. accedentem igitur ceperunt una cum
 centum civibus, quos una cum uxoribus necarunt, trucidato etiam
 Marsilio. haec cum sub idem bellum acciderent Venetis, effe-
 ctum est ut duci Carminiolae imperium prorogaretur. at postmo-
 dum cum Carminiola, et in ipso opere esset deprehensus insidias
 urbi struens, interfectus est. dicitur autem, cum duceretur ad sup-
 plicium, in eum locum ubi capite truncandus erat, velato et ob-

παρόντας αὐτῷ τελευταίων. μετὰ μὲν οὖν τὴν τελευταίην τοῦ-
του μετεπέμμποτο Φραγκίσκον τὸν Σφορτίαν ἐπὶ κλήν, καὶ
στρατηγὸν ἀποδειξάμενοι ἐνεχείρισαν αὐτῷ τὰ πράγματα ἐς
τὸν πόλεμον. τούτῳ μὲν συνήνεγκε χρηματισαμένῳ ἀπὸ Οὐε-
ντῶν αὐτῷ ὕστερον οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐς τὴν Μεδιολάνου 5
D ἡγεμονίαν ἐλθεῖν· χρηματίζων δὲ αὐτοῖς ἐς τῆς στρατηγίας
καὶ μέγα εὐδοκιμῶν ἄχρι Λοδίης πόλεως τῆς ἐγγυαίτω Με-
διολάνου ἀφίκετο, καταστρεφόμενος τὴν τε Πέργαμον καλου-
μένην χώραν καὶ ἄλλα ἄττα τῆς Λιγυρίας πολισίματα, τὰ
ἐπέκεινα τοῦ Ἄδα ποταμοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα σπονδῶν γενο- 10
μένων ἀμφοῖν, τοῖς τε Οὐεντοῖς καὶ τῷ Μεδιολάνου ἡγε-
μόνι, ἤγάγετο θυγατέρα νόθου τοῦ ἡγεμόνος ἐς γυναῖκα αὐ-
τῷ, καὶ ἐκ μέσου ἀμφοῖν γενόμενος διετέλει ἡσυχίαν ἄγων
πρὸς τε τὸν Νικόλεων πολεμῶν.

Οὗτος μὲν οὖν, ὡς αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ εἰρήνη ἦν, 15
ἀφίκετο ἐπὶ τὴν Παρθενόπην παρὰ τὸν Ταρρακωνησίῳν βα-
σιλέα, ὡς συστησόμενός τε ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ καὶ ὑπουργή-
σων αὐτῷ, εἴ του δόειτο ἐς τὸν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς πόλε-
P. 158 μων. ὡς μέντοι αὐτῷ οὐδὲν εὐρατο ἐπιτήδειον, ἐπαγγίει πα-
ρὰ τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα. καὶ ὅς οὐ πολὺς χρόνος μετὰ 20
ταῦτα ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ τὰ ἐς στρατηγίαν κράτιστος γενό-
μενος, ἄγειν τε στρατὸν καὶ διαμάχεσθαι. διαβήτην δὲ ἔχων

2. Φράγγισκον P

structo ore incessisse, ne posset compellare et obtestari eos qui ad spectandum supplicium convenerant. post huius viri obitum vocaverunt Franciscum Sphortiam cognomine, quem ducem pronuntiantes ei commiserunt bellum quod gereret cum Liguriae principe. tandem eo res venit, cum impigre adiuveretur ab Venetis, ut non multo tempore interiecto dux Mediolani eligeretur. cum autem Venetorum esset imperator, plurimumque ob eam rem commendaretur, Lodiam usque, quae Mediolano proxima est, accessit, Pergami regionem et alia quaedam oppidula Liguria ultra Adam flumen subigens. deinde cum bellum inter Venetos et Ligures esset compositum paceque sopitum, filiam ducis illegitimam uxorem duxit; et cum quasi medius esset inter utrosque, cessavit Nicolaum bello persequi.

Is, cum pax convenisset, venit Parthenopen sive Neapolim ad Tarraconnensium regem, volens eum adiuvere, si opera sua indigeret, in bello quod parabat inferre Tyrrenis. cum autem nihil isthic invenisset suis rebus accommodum, ad Mediolani ducem reversus est. nec multo post expiravit Nicolaus, cum fuisset belli dux optimus, ducendi exercitus pugnandique peritissimus. cum autem longo tempore renum dolore fuisset excruciat, tandem mortuus est, relin-

νόσον ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐτέλεύτεησε, καταλιπὼν ἑαυτοῦ μνησάν
 τῆς Ἰταλίας ἀπανταχῆ, τὸ γένος γενόμενος Περούσιος. Φραγκίσκος μὲν οὖν, ὡς οὐ πολλῶ ὕστερον ὁ Μεδιολάνου ἡγεμὼν
 ἐτέλεύτεησε νόσῳ τὸν βίον καταλιπὼν, κατέστη δὴ ἐς διαφο-
 5 ρὰν αὐτίκα τοῖς Οὐνετοῖς, φηρημένος ἐπὶ τὴν τυραννίδα
 Μεδιολάνου. οἱ γὰρ τοι Οὐνετοί, ὡς ἐτελείτησεν ὁ Φίλιπ- V. 124
 πος, τοῖς τε Μεδιολάνου συνετίθεντο, ἐπὶ ἀριστοκρατίαν πα-
 ρακαλοῦντες τὴν πόλιν, καὶ τιμωραῦντες αὐτῇ ἐς τὴν τῆς πο- B
 λιτείας κατάστασιν. καὶ πη καὶ ἐπὶ χρόνον τινα διεκίετο ἡ
 10 πόλις, αἰρουμένη ἀρχὰς τὰς τῶν ἀρίστων σφίσις ἐνότων τῇ
 πόλει. καὶ ἐπινομάχει αὐτῇ ὡς ἐπὶ τὴν ἰσονομίαν τετραμ-
 μένη, στρατὸν τε ἐπιπέμπουσα. ἡ μὲν οὖν πόλις ἐστὶν ἢ
 ἐχώλευεν ἐπὶ τυραννίδα θιάκουσα, καὶ ἐπεκαλοῦντο σφίσις
 ἡγεμόνα τὸν Φραγκίσκον. οἱ δὲ ἄλλοι ἐναντιοῦντο αὐτοῖς.
 15 οὗτος μὲν οὖν στρατὸν συναγείρας ἤγε σπουδῆ ἐπὶ τοὺς Οὐνε-
 νετούς, ἢ ἐπυθάνετο αὐτοὺς στρατοπεδευομένους. ἐπιὼν δὲ
 σὺν τῷ στρατῷ ἀγχοῦ τῆς πόλεως ὡσεὶ σταδίους ἑκατὸν ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν, πραγμάτων τε τὰ πρὸς τὴν τυραννίδα ἐπι-
 λυβόμενος τοὺς ἐπιτηδεῖους αὐτῷ συγκατεργάζεσθαι, καὶ οὐκ C
 20 ἐπιτρέπων τῶν ἐπιτηδεῖων ὁμοῦν εἰσιέναι εἰς τὴν πόλιν,
 ὥστε πιεζομένους ἐς ὁμολογίαν αὐτῷ καταστῆναι. ἐλάσαι
 μὲν οὖν εὐθύ τῆς πόλεως οὐκ ἐποιεῖτο βουλῆν, δεδοικῶς τὸν
 δῆμον τῆς πόλεως, μέγιστον δὲ ὄντα τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν

15. συναγείρας P σπουδῆν P

quens sui per universam Italiam memoriam honestissimam: fuit enim genere Perusinus. Franciscus non multo post, cum defunctus esset Mediolani dux, cum Venetis inimicitias suscepit, animum in Mediolani tyrannidem intendens. nam Veneti Philippo mortuo adiungebantur Mediolanensibus, hortantes et adiuvantes eos ut aristocratiam reciperent. equidem urbs illa aliquandiu aristocratiam sectabatur, magistratus creans ex optimatibus urbis. verum cum ad aequalitatem respiceret, admodum tenuiter res gerebat, si quando exercitus aliquo misisset. quapropter ad tyrannidem civitas inclinavit. vocant igitur cives ducem Franciscum. quidam reluctabantur. Franciscus igitur conscripto exercitu quam celerissime profectus est contra Venetos, in eum locum in quo castra sua ponere iam antea animis destinarunt. accedens igitur castra ponit stadii ab urbe centum, eamque obsidet. cum itaque inhiaret tyrannidi, ut eam sibi pararet, viros elegit idoneos. etiam necessariis suis permittebat ingredi in urbem, ut oppidanos obsidione pressos ad pacem et ad foedera incitarent. nolebat tamen quam proxime ad urbem copias ducere, timens urbis populum, qui maximus est omnium Italiae urbium: etiam numero suum exerci-

καὶ πολλαπλάσιον τοῦ ἑαυτοῦ στρατοῦ, πρὸς δὲ καὶ ἄριστον τὰ πολεμικά, τοῦ στρατοῦ ἄξιόχρεων, καὶ τοῦ ἀπὸ Οὐνετιῶν στρατοῦ προσδοκίμου αὐτοῖς παρέσσεσθαι ἐπὶ τὸν πόλεμον τόνδε. οὗτος μὲν σὺν αὐτοῦ, πρᾶσσαν τὰ πρὸς τὴν πόλιν, τὴν μονὴν ἐποιεῖτο. ὡς δὲ ἐπιβοηθούντα στρατὸν τὸν ἀπὸ Οὐνετιῶν 5 ἐπυθάνετο παρεῖναι ἤδη ἀγγοῦ, προεξανιστάμενος ὑπήντα ὡς εἶχε τάχους, μακρὰν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς πεντακοσίους D μάλιστα πη σταδίους, καὶ ἔστρατοπεδεύετο. ἐνταῦθα ἀντεστρατοπεδεύετο καὶ ὁ Οὐνετιῶν στρατηγὸς (Κουδουνίδας δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ), καὶ περιταφρυσάμενος ἀνέμενε καὶ τὸ ἀπὸ 10 τοῦ Μεδιολάνου στράτευμα ἐπιβοηθῆσον αὐτῷ, καὶ τότε τὴν συμβολὴν ποιήσασθαι. ἐνθα δὴ ὁ Φραγκίσκος, διὰ τῶν κατασκόπων ὡς ἐπύθετο ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξελαύνειν τὸν στρατὸν ἐπιβοηθήσοντα τοῖς Οὐνετιοῖς, νυκτὸς πυρὰ πολλὰ ὑψάμενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὥστε μηδὲν τοιοῦτον ὑπολογίζεσθαι 15 τοὺς πολεμίους, καὶ ἐξοπλισάμενος νυκτὸς ἐλαύνει διὰ τὰ χίματα σπουδῆ ἐπὶ τὸν Μεδιολάνου στρατὸν. καὶ ἐνταῦθα μίχην ποιησάμενος, καὶ διαφθείρας τὸ πλεόν στρατοῦ, καὶ περιγε- P. 159 νόμενος αὐτοῦ ὥστε μηδ' ὀτιοῦν ὑπολειφθῆναι ὃ τι καὶ ἄξιον λόγου, αὐτίκα ἀπελαύνει ὀπίσω ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ 20 ξυμβαλῶν τῷ Οὐνετιῶν στρατηγῷ, οὐ πολλῷ ὕστερον μίχην τε ἐμαχέσαντο ἰσχυράν, καὶ ἐς φυγὴν τρεψάμενος εἰλέτε ἱππέας ἀμφὶ τοὺς ἐξακισχιλίους καὶ νίκην ἀνείλετο περιφανῆ. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐπελαύνων ἐπὶ τὴν πόλιν, ἧ καὶ τὸ

12. συμβουλὴν P

tum superabat. potuisset exercitum validissimum sternere. expectabatur quoque Venetorum exercitus, qui urbi auxilio veniret. verum Franciscus in iis castris quae ab initio communierat mansit, sedulo agens, ne inde posset depelli. ubi allatum est exercitum Venetorum appropinquare, ut urbi suppetias ferret, prior exorians occurrit Venetis quam celerrime, et castra locavit stadiis ab Mediolano quinquaginta. ex adverso castrametatus erat Venetorum dux nomine Cudunidas, qui castra admodum diligenter emuniebatur, volens expectare ibi exercitum Mediolanensem, ut coniunctis copiis praelium inirent. Franciscus ut ex speculatoribus cognovit Mediolanensem urbe egressos pergere ad Venetos, nocte ignes plurimos in castris faciebat, ut nihil eorum quae instituebat hostis suspicaretur; armanisque suos citato agmine contendit obviam Mediolanensibus. quos aggressus praelio graviter afflixit, interfectis plurimis, ut pauci ex Mediolanensium exercitu superessent. victoria igitur illustri potitus in castra reversus est. nec mora, manus conserit cum Venetis, quos praelio atroci commisso in fugam egit, captis sexies mille equitibus, victoriamque

πρότερον διέτριβε, καὶ πρᾶττων διεπράξατο. καὶ εἰσῆει οὐ πολλῷ ὕστερον, εἰρήνην τε ἐποιήσατο, Ναζηραίου τινὸς ἐς τοῦτο παρακινήσαντος. καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπεμψεν ἐς τοὺς Οὐνετούς, καὶ εὐνοίαν ἐνδεικνύμενος διετέλει.

- 5 Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐγένετο· τότε δὲ Β
 ὡς Ἑλληνας ἐπ' οἴκου ἐγένοντο, Εὐγένειος ὁ ἀρχιερεὺς οὐδὲν
 λόγου ἄξιον ἐπεμπε παρὰ τοὺς Ἑλληνας τὸ ἐς ἐπικουρίαν φέ-
 ρον. αὐτίκα οἱ Ἑλληνας ἐτράποντο, καὶ μετέμελεν αὐτοῖς κα-
 10 ταλυσσάμενοις πρὸς τὸν ἀρχιερέα. οὐκ ἐπεμψε δὲ δι' αἰτίαν
 τὴνδε. πόλεμὸς τε γὰρ συνηῆπτο αὐτῷ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ
 τοὺς Τυρρηνοὺς ἐπὶ χώρας διαφορᾶ, καὶ στρατὸν τε ἔχων καὶ
 δαπάνην καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῷ προσήκοντα ἐς γένος, ἄνδρα
 ἐλλόγιμον πατριάρχην, πολεμῶν ὅτε μὲν τοῖς Τυρρηνοῖς ὅτι
 δὲ καὶ τῷ Οὐρβίνῳ τῷ μετὰ ταῦτα ἡγεμόνι οὐκ ἐπαύετο · V. 125
 15 ἐδόκει τε γὰρ ἡ Τυρρηνοῶν μητρόπολις τότε φρονεῖν τὰ τοῦ C
 Λιγύρων ἡγεμόνος Φιλίππου καὶ συμμαχεῖν ἐκείνῳ κατὰ τὸ
 ἰσχυρὸν. δι' ἃ δὴ καὶ πρὸς τὸν ἀρχιερέα Οὐνετὸν ὄντα,
 τοῦ οἴκου Κονδουλμαριῶν, ὃν τινα δὴ οἶκον ἀξιοῦντος τοῦ
 ἀρχιερέως τῆς συγκλήτου ἐποιήσαντο ἀπὸ τοῦδε, καὶ ἔξεστι
 20 μετασχεῖν αὐτοῖς. καὶ διαπολεμούντων γὰρ ἀλλήλους τῶν τε
 Οὐνετῶν καὶ τοῦ Μεδιολάνου ἡγεμόνος Φιλίππου, ζῦμπασά
 τε ἡ Ἰταλία διέστη πρὸς ἑκατέρους.

consecutus est insignem. tandem rediit in castra, quae non multum ab urbe locaverat. nec multo post ingressus urbem pacem pangit, quam suadebat quidam Nazaraeus sive monachus. deinde filium suum mittens ad Venetos is deinceps placidum se exhibuit.

At haec hand multo post contigere. cum Graeci domos suas essent reversi, pontifex Eugenius nihil auxilii satis digni, quemadmodum promiserat, Graecis misit. proinde a pontifice avertabantur, eosque poenitebat concordiae quam cum pontifice fecissent. verum pontifex nihil auxilii Graecis tali de causa misit. nam erat ei bellum in Italia contra Tyrrenos propter regionis dissensionem. habens autem exercitum et sumptus ad id bellum, necnon genere sibi propinquum ducem, qui patriarchae partes agebat, virum prudentem, non cessabat rem gerere nunc quidem cum Tyrrenis, nunc vero cum Urbini duce. ea enim tempestate Tyrrenorum metropolis videbatur stare a partibus Philippi Ligurum principis, pro quo fortiter pugnabant. quapropter resistebant etiam pontifici, qui Venetus erat, exortus ex familia Condemariorum, quam petente pontifice senatoria dignitate honorarunt, videlicet ut ea familia quoque in senatum allegaretur. cum autem bellum inter Venetos Mediolanisque ducem Philippum arderet, quaedam Italiae pars huic, quaedam Venetis adhaesit.

Εἰσι δὲ τυραννίδες ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν αἶδε, ἧ τῆς Φερραρίας, οἴκου τῶν Ἑπτεπόλων, καὶ οἱ τοῦ Ἀριμίνου, καὶ οἱ τῆς Μάρκης Μαλατεσταῖοι, καὶ Οὐρβίνου τύραννος καὶ Μαντούης καὶ Μεδιολάνου καὶ Ῥώμης καὶ Νεαπόλεως καὶ Ἰαπυγίας. τούτων οἱ τῆς Φερραρίας ὡς ἔχουσι ἡγεμόνες, καὶ 5 Μεδιολάνου καὶ Ἰαπυγίας καὶ Μαντούης, ἐλέχθη, ὡς ἱκανῶς γοῦν ἔχειν ἐς μείαν αὐτῶν τὸν λόγον ποιουμένους. περὶ δὲ τῶν Οὐρβίνου τυράνων τοσαῦδε ἐπίσταμαι. δοκοῦσι δὲ οἱ Μαλατεσταῖοι γένος τε εἶναι παλαιότατον, καὶ ἐς τὴν Μάρκης ἀρχὴν ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαγενέσθαι, ἡγεμονεύοντες τοῦ τε 10 Ἀριμίνου καὶ ἄλλων ταύτῃ πόλεων ἐπιφανῶν· ὕθεν δὴ καὶ ὠρημένους καὶ ἐς στρατιηγίας καταστῆναι τῶν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν προτανεύοντων. γενέσθαι δὲ Οὐνετοῖς στρατηγούς ἐντεῦθεν καὶ Τυρρηνοῖς, καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Μαντούης ἀρχὴν παρεληλυθέναι. 15

P. 160 Περὶ δὲ τοῦ Ῥώμης ἀρχιερέως ἔρχομαι ἐρῶν, ὡς ἐπειδὴν τελευτήσῃ ὁ ἀρχιερεὶς, συλλέγονται οἱ καρδιάλιοι ἐς οἶκόν τινα, καὶ τὰς τε ψήφους διαφερόμενοι τίθενται τε καὶ αἰροῦνται ὃν ἂν οἱ τε τῆς Κολονίου καὶ Οὐρσινίου καρδιάλιοι, καὶ ἐκλέγονται σφίσι ἐς αἵρεσιν τοὺς ἐπιτηδείους. εἰσὶ 20 δὲ αὐταὶ αἱ οἰκίαι μέγισται δὴ τῶν ἐν Ῥώμῃ καὶ μέγιστον δυνάμεναι, καὶ ἐπὶ τούτους ὅτὰ μὲν τοῖτους ὅτὰ δὲ ἐκείους ταλαντεύεσθαι. συμφέρονται δὲ ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἐπήλυδος

19 κολώνου T

Hi autem principatus sive tyrannides per Italiam dispersae sunt. tyrannis Ferrariae, quae est de familia Estensium. Arimino Marchiaeque praesunt Malatestae. huc adde tyrannos Urbini, Mantuae, Mediolani, Romae, Neapolis et Iapygiae. ut autem Ferrariae Mediolani et Iapygiae principes se gerant, necnon de Mantua, dictum est satis, quantum facit ad praesentem historiam. de Urbini tyrannis haec scio. tyranni sive principes Urbini ex antiquissimo genere descendere videntur et Malatestae dicuntur. multis annis Marchiae imperarunt regentes Ariminum et alias isthic urbes insignes. hinc progressi duces eorum facti sunt qui in Italia rem iudiciariam tractabant. etiam Veneti hos sibi duces constituerunt. postea Tyrrheni eos quoque sibi duces petierunt, et inde ad Mantuae ducatum emersere.

Nunc revertar unde digressus sum, ut scribam de Romano pontifice. ubi primum pontifex aliquis mortuus fuerit, in donum quandam congregantur cardinales, ac calculos ferentes eligunt de familia Coloniorum et Ursinorum, quos huic muneri idoneos putarint. sunt autem hae familiae longe reliquarum familiarum Romae et maximae

μηδὲ ἕτεροῦσε ἀποκλίνοντας ποιοῦνται ἀρχιερεῖς. ἐπειδὴν δὲ τὰς ψήφους ἐπιλέγονται καὶ ἀποδειχθῆ, ἀρχιερέα ἀναγορεύουσι τε αὐτόν, οἴκοι κατέχοντες ἐς ὃ ἂν καὶ τοὺς λοιποὺς συνδύξῃ ἢ αἵρεσις. καθίζουσι δὲ ἐπὶ σκίμποδος ὀπὴν ἔχοντος, ὥστε καὶ τῶν ὄρχεων αὐτοῦ ἐπικραμαμένων ἄπτεσθαι B
τινα τῶν προσαχθέντων, ὥστε καταφανῆ εἶναι ἄνδρα εἶναι τοῦτον. δοκοῦσι γὰρ τὸ παλαιὸν γυναικα ἐπὶ τὴν Ῥώμης ἀρχιερατείαν ἀφικέσθαι. οὐ γὰρ ἐπίδηλος ἦν, ὅτι καὶ οἱ ἄρχιερες σχεδόν τι τῆς Ἰταλίας καὶ ξυμπάσης τε τῆς πρὸς 10 ἐσπέραν χώρας ἐπιεικῶς ξυρῶνται τὸ γένειον. ἔγκυον δὲ γενομένην, ὡς εἰς τὴν θυσίαν ἀφίκετο, γεννησαί τε τὸ παιδίον κατὰ τὴν θυσίαν καὶ ὀφθῆναι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. δι' ἃ δὴ ὥστε ἐπιγνώσκει καὶ μὴ πᾶν τι ἐνδοιάξειν, ἄπτονται, καὶ ἀψάμενος ἐπιφωνεῖ "ἄρχην ἡμῖν ἐστὶν ὁ δεσπότης." τὰ μέν- 15 τοι ὀνόματα μεταβάλλουσιν, οἷα θειότεροι σφῶν αὐτῶν γινόμενοι καὶ ἐς πᾶν μεταβολῆς ἀφικόμενοι. αἰροῦνται δὲ καὶ C ὀνομασίας τὰς ψήφους, ἐντιθέμενοι τὰ τῶν ἀρχιερέων ὀνόματα. σέβονται δὲ μέγα αὐτόν οἱ τε τῆς Ἰταλίας ἡγεμόνες καὶ οἱ πρὸς τὴν λοιπὴν ἐσπέραν. καρδιτύλιοι δὲ εἰσὶν ἀμφὶ 20 τοὺς πενήκοντα. οἱ γὰρ τοὶ Ἰταλίας ἡγεμόνες σχεδόν τι ἐς τὰ δύο ἐπιδιελομένοι τὰς ἀρχάς, ἐπειδὴν παῖδε δύο γένων-

1. ἀποκλίνοντες P
δε αὐ P

3. οἴκη P.

23. τῶ μὲν τῶ P

τῶ

et potentissimae. nunc quidem favor ad hos, nunc ad illos inclinat. plerumque autem cum sententiae haud congruunt, peregrinos neutro propendentes favore pontifices designant. ubi autem suffragia collegerunt et pontifex fuerit declaratus, domi eum continent, explorantes num et reliquis placeat electio. pontificem pronuntiatum insidere iubent sedili foramen habenti, ut testes ex eo propendentes aliquis cui hoc muneris iniunctum est, tangat, qui appareat pontificem virum esse. nam conatat mulierem quondam in pontificatum esse subvectam, quia sexus ignorabatur: nam Italiae Occidentales pene omnes barbas radunt. cum autem illa mulier gravida esset facta, et ad festum sive sacrificium prodiisset, peperit infantem inter sacrificium, in conspectu universi populi. quapropter ne decipiantur iterum, sed rem cognoscant neque ambigant, pontificem creati virilia tangunt. et is qui tangit, acclamat "mas nobis dominus est." nomina autem post electionem illico commutant, quasi iam divinius quam antea sint naturae et planissime mutati. calculi autem, quos ponunt, nomina pontificum inscripta tenent. pontificem plurimum honorant Italiae principes et reliqui Occidentales populi. cardinales sunt numero circiter quinquaginta. nam Italiae principes plerumque dividentes principatus suos in partes duas, si habuerint filios,

ται, τὸ μὲν τῷ παιδί εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἐκδιδῆσαι, τὸ δὲ αὐτῷ ἐτέρῳ παιδί, ὥστε μὴ διαφορὰν αὐτοῖς ἐγγίνεσθαι, ἐς ἰερωσύνην καταλείπεσθαι. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε μεγάλην ἔχειν αὐτοῖς τὴν αἰτίαν τῆς Ῥώμης ἀρχιερέα, τὰ τε ἄλλα καὶ ἐπιτηδείως ἔχειν αὐτῷ σύμπαστας.

5

- V. 126 Καὶ περὶ μὲν τούτων οὕτως· Ἰωακείμ δὲ τις ἐλλόγιμος τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν σοφῶν γενομένων, καὶ ἐπὶ μαντικῇ ἀφικόμενος, τοὺς τε ἐσομένους ἀρχιερεῖς προεσήμαινε, τῷ πῳ ᾧ ἂν ἕκαστος τούτων παριῶν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν βιώσοιτο . . . δὲ γίγνεσθαι, ἐπειδὴν ἐς τὰ ἔργα καταστῆ τὰ 10 μαντεύματα αὐτῷ. καὶ λέγεται μὲν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ ἔτερον ἄττι θαύματος αἰετα. ἰδιώτην γὰρ ὄντα, καὶ οὐδ' ὀτιοῦν ἐπαίοντα ἢ μικρὸν ἢ μέγα σοφίας, πυλωρὸν δὲ ὄντα κατὰ τινα μνην τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ὄντων Ναζηραίων, τυχεῖν ἐλθόντα ἐς κῆπον· τῷ δὲ πορευομένῳ ἐπιφανῆσαι ἄνδρα αὐτῷ τὸ εἶδος 15 κύλλιστον, καὶ ἐπιστάτητα οἱ εἶπειν, κατέχοντα ἐν ταῖς χερσὶν
- P. 161 ὕδρεϊον, “ὦ Ἰωακείμ, λάβε, πῖς τοῦ οἴνου τούτου· κύλλιστος γὰρ ἐστί.” τὸν δὲ λαβόντα ἐπιπιεῖν τε τοῦ οἴνου ἰκανῶς καὶ ἐμφορηθῆναι. ὡς δὲ ἰκανῶς ἔχειν αὐτῷ εἴρηται πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐπειπεῖν αὐτῷ τὸν ἄνδρα “ὦ Ἰωακείμ, 20 εἰ τὸ πᾶν ἔπικες τοῦ οἴνου, τὸ πᾶν ἤσσεις ἀκριβῶς.” ἐντεῦθεν τοῖς σοφωτάτοις καταστῆναι [τὰ] ἐς διαλέξιν, καὶ δαιμόνιον τινα τὴν σοφίαν ἐπιφαινέσθαι. ἐντεῦθεν δὲ ὠρμημένον ἐπὶ

partem unam filio uni alteram vero filio alteri attribuunt ad sacerdotium, ne discordiae et controversiae inter ipsos super hereditate exoriantur. hinc plurimum honoris consequuntur apud Romanum pontificem: etiam pontificem omnes carum habent plurimumque venerantur.

De pontificibus quidem Ioachim abbas, vir vaticinandi peritus, inter doctos Italiae connumeratus, praedixit multa, quomodo singuli ad pontificatum essent perventuri et in eo victuri. et quemadmodum vaticinatus est, ita accidit. etiam alia miraculo digna de hoc viro commemorantur. nam cum esset idiota nec vel modicum eruditionis haberet, ianitor in quodam Italiae monasterio Nazaraeorum sive monachorum fuit, et quondam in hortum egresso apparuit vir forma pulcherrimus, qui assistens ad Ioachim, nianuque amphoram tenens inquit “Ioachim, cape, bibe vinum hoc: est enim optimum.” qui dicto audiens bibit ad satietatem usque, amphoramque reddidit, inquit se satis bibisse. cui vir respondit “o Ioachim, si totum hausisses vinum, nulla te scientia fugisset.” deinde in colloquium et disputationem veniens cum viris ea tempestate doctissimis plane divinus, quantum ad scientiam attinet, apparuit. hinc factus abbas

τὴν τῆς ἀρχιρατείας ἡγεμονίαν, προσημᾶναι μεγάλ' ἄρτα ἐσόμενα ὀφροῦν, ἀποσημειωσάμενος, ὥστε καταφανῆ γίνεσθαι, ἐπειδὴν ἐς ἔργον ἐκβῆ. οἷα μέντοι προσημαινεν, ἕξεσθαι ἀπανταχῆ περιούτων τῶν σημείων αὐτοῦ.

5 Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν τυράννων, οὐ πάνυ τι μεγάλων ὄντων καὶ ὑπ' αὐτὸν ταττομένων τὸν Μεδιολάνου^B ἡγεμόνα, ἧ δὴ καὶ οἱ τῆς Σικελίας καὶ Καλαβρίας καὶ Ἰαπυγίας καὶ τῆς ἄλλης χώρας τῆς κατὰ τήνδε τὴν χώραν ὑπὸ τῷ Παρθενόπης βασιλεῖ τάττονται, οὐδὲν δέον ἐπιμνησθῆναι
10 περὶ αὐτῶν, παρήσω. πολιτεία δὲ ἐς τὴν Ἰταλίαν τελοῦσαι εἰσὶν ἧ τε Οὐνετιῶν πόλις καὶ ἡ Βονωνία καὶ αἱ Τυρρηνικαὶ πόλεις (ὅσαι τε εἰσὶ, καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται) ἐπόμηναι τῇ Φλωρεντίᾳ καὶ κατὰ ταυτὰ διοικούμεναι, καὶ ἡ τῶν Ἰανυῶν πόλις. αὗται μὲν οὖν σχεδὸν αἱ τῆς Ἰταλίας ἡγε-
15 μονίαι, ὅτ' μὲν πρὸς τοὺς Οὐνετιοὺς ὅτ' δὲ καὶ πρὸς τὸν Μεδιολάνου τύραννον τὴν συμμαχίαν ποιούμεναι. ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον.

Ἐλληνες μὲν ὡς ἐπ' οἴκου ἔκομίζοντο, τῷ τε βασιλεῖ Ἄμου^C ράτῃ πρόβεισι πέμποντες ἤξιον τε αὐτῷ εἰρήνην ποιῆσθαι καὶ
20 ἐμπειδῶσαι αὐτῷ τὰς σπονδὰς. ξυνέβη δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον τὸν μέντοι Κωνσταντῖνον τοῦ βασιλέως ἀδελφὸν ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενον παρακαλεῖν τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τὴν τῆς βασιλείας διαδοχὴν, καὶ ἀπεσπασμένον ὠρμηθῆναι μὲν αὐτὸν ἐπὶ Βυ-

etiam de pontificatus dignitate magna quaedam vaticinatus est futura; quae omnia tandem eventus confirmavit: nam quaecunque praedixit, evenisse constant, licet ubique miracula eius per Italiam obvia sint.

De Italiae principibus non admodum magnis et pontifici subiectis, simul cum Mediolani duce, necnon de regionis principibus, qui subditi sunt Parthenopes regi, disserere, quoniam non est operae pretium, omittam. politicae autem quae ad Italiam spectant, sunt Venetorum urbs, Bononia, et omnes Tarraconenses urbes, quae Florentiam sequuntur, et eandem cum ipsa rei publicae formam tenent. huc adde et Ianuensium urbem. sed de his supra commemoravimus. hi sunt totius Italiae, quos habet, principatus, interdum Venetis interdum vero Mediolani principi auxillum ferentes. revertor nunc eo, unde digressus sum.

Graeci in patriam suam reversi, mittentes legatos ad regem Amuratem, orabant pacem, volentes cum ipso foedus pangere. nec multo post Constantinus proficiscitur in Peloponnesum, fratremque ad regni successionem hortatur; atque inde navigare instituit Byzantium.

- ζάντιον πλέοντα, γενόμενον δὲ ἐν Λήμνῳ, ὡς ἔγρημε τοῦ Λέσθου ἡγεμόνος θυγατέρα, ἐπιπλεῦσαι τε αὐτῷ τοῦ βασιλέως στυλον Μεχμέτω, καὶ πολιορκῆσαι αὐτὸν ἐν Κοτζίνῳ τῆς Λήμνου πόλει σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν. τὸν δὲ Ἀχμαίων ἀποβάντα ἐς τὴν νῆσον καὶ ἐπιδραμόντα πολιορκεῖν τὸν βασιλέως 5 ἀδελφὸν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ καὶ εἴκοσι, καὶ καταβαλόντα τὸ τε-
- Dχος τηλεβόλοις, οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι ὥστε εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δέ, ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐξελεῖν, ἀπέπλει ἐπ' οἴκου. ὁ μόντοι Κωνσταντῖνος γενόμενος ἐπὶ Βυζάντιον, καὶ γνώμην ἀποδεικνυμένου τοῦ βασιλέως ὥστε ἀφικέσθαι αὐτῷ 10 τὸν ἀδελφόν, αὐθις ἐπὶ Πελοπόννησον ἐλθεῖν τε αὐτόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον οἴχεσθαι καταλιπόντα τε τὴν Πελοπόννησον καὶ ἀπιόντα ἐς Βυζάντιον. τούτοις μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· ὁ δὲ νεώτερος τούτων ἀδελφὸς Δημήτριος ἐς διαφορὰν τῷ βασιλεῖ ἀφικόμενος ἀφελόμενῳ αὐτοῦ τὰ 15 πλείω τῆς χώρας, ὡς οὐδὲν αὐτῷ τῶν δεόντων προσεχώρει
- P. 162 πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ, διαπρῆσβευσάμενος πρὸς βασιλέα Ἄμου-
- V. 127 ράτην καὶ ξυμπααραλαβὼν παρ' αὐτοῦ στράτευμα ἐπέλασέ τε καὶ ἐπολιόρκει Βυζάντιον. μετ' οὐ πολὺ δὲ τοῦ Ἀσάνεω
- θυγατρὸς, ἀνδρὸς μέγα δυναμένου ἐν Βυζαντίῳ καὶ δοκοῦντος 20 συμπράξειν αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν βασιλείαν, ὡς οὐδὲν ἤνυστο αὐτῷ, ἀπεχώρει. μετ' οὐ πολὺ δὲ διαπρῆσβευσάμενος πρὸς

cum autem appulisset in Lemnum, Lesbi ducis filiam uxorem duxit. eo tempore Mechmetis classis advenit, Constantinumque Gotzini, quae Lemni urbs est, obsedit. Mechmetes autem exponens copias navales in terram, insulam magna populatione ingressus est, regisque fratrem obsidione viginti, septem dierum pressit. sternens autem murum bombardis, non potuit suos impellere ut in urbem vellent irrumpere. cum ea urbe potiri non posset, classe abducta domum reversus est. Constantinus cum venisset Byzantium, et rex sententiam suam declararet, iussus est redire in Peloponnesum. ipsum autem et fratrem Theodorum oportebat relicta Peloponneso abire Byzantium. de his quidem hactenus. frater horum iunior, nomine Demetrius, inimicitias suscepit cum fratre imperatore Graecorum, a quo maxima regionis spoliabatur parte. cum multis ultro citroque actis nihil aequi impetrare posset, legatos odio fraterno impulsus ad Amuratum misit; a quo accepto exercitu profectus est Byzantium, urbemque obsidione circumdedit. nec multo post sibi conciliavit Asanem generum suum, cuius auctoritas et potentia Byzantii maxima erat. is Demetrium adiuvare videbatur, si quo modo regnum acquirere posset. tandem cum obsidendo nihil efficeret, exercitum dimisit. deinde haud multo tempore interiecto, cum legationem ire iussisset ad fratrem regem,

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέα ἦκέ τε ἐς Βυζάντιον, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἔαλω αὐτὸς τε καὶ ὁ τῆς γυναικὸς ἀδελφὸς ὑπὸ βασιλέως Ἑλλήνων Ἰωάννου. καὶ ἐν φυλακῇ χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων ὄντε τούτω, ὑποτιθεμένου τοῦ Ἀσάνεω ἀπέδρα τε Β
δ νυκτὸς ἐς τὴν κατανατικρὴ πόλιν τὴν Γαλατίνην, καὶ διαπρεσβευσάμενος ἔτυχέ τε εἰρήνης καὶ ἐς τὴν ἀρχὴν αὐθις τὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἀφίκετο, καὶ ὁ γυναικαδελφὸς αὐτοῦ ἀπελύθη ὑπὸ βασιλέως.

- Ὁ μέντοι βασιλεὺς τὰς τε σπονδὰς ἐμπεδώσας πρὸς
10 Ἀμουράτη τὸν Μεχμέτεω, οὐδὲν μέντοι ἤττον ἔπρασε πρὸς τὸν Εὐγένειον τὸν Ῥώμης ἀρχιερεῖα διαπρεσβευόμενος καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Παιόνων Λαδισλάον, νεωστὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν καταστάνατα. ἐνήγη δὲ αὐτὸν ὅτι μάλιστα Γεώργιος Βούλκος, ἐστερημένος τῆς ἀρχῆς καὶ χρήματα μεγάλα ἐς τὴν ἐκστρα- C
15 τείαν ταύτην ξυμβαλλόμενος. δοκεῖ μέντοι καὶ Ἰωάννης ὁ Χωνιάτης, τότε μέγα δυνάμενος καὶ δόξαν ἀποπερόμενος ἐς τὰς κατὰ Τούρκων στρατηγίας αὐτῶ, ἀναγνώσαι εἰς μάλα βασιλέα Παιόνων ἐπὶ Ἀμουράτη τὸν Μεχμέτεω στρατεύεσθαι. ἐνταῦθα συλλέξας στρατὸν μέγιστον, συμπαραλαβὼν
20 καὶ Δρακούλη τῶν Λακῶν ἡγεμόνα, Γεώργιον δ' αὐτῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ γενόμενον. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰστρον διαβάντες ἐς τὴν τοῦ βασιλέως χώραν ἐγένοντο, ἐνταῦθα πᾶν

4. τούτων P

17. ἀναγνώσαι P

Byzantium venit; nec admodum multo post captus est a rege Ioanne, una cum uxoris suae fratre. cum autem separatus ab uxoris fratre in carcere asservaretur, suadente Asane noctu e carcere profugit Galatiam, urbem e regione Byzantii sitam. postea legatis missis pacem assecutus est, et rediit ad Euxini maris principatum. etiam uxoris frater vinculis ab rege exemptus est.

Rex foedere inito cum Amurate Mechemetis filio, haud cessabat consilia agere cum Eugenio Romano pontifice, mittens ad hunc legationem; necnon ad Pannonum regem Vladislaum, qui nuper admodum ad regni gubernacula accesserat. incitabat eum vel in primis ad ista consilia Georgius Bucus, qui regno sive principatu suo deturbatus magnam pecuniae vim in eam expeditionem conferebat. videtur enim Ioannes Choniates sive Huniades ea tempestate plurimum potentia pollens et militari gloria excellens, quia feliciter adversus Turcos praeliari consueverat, instigasse Pannonum regem, ut arma contra Amuratem Mechemetis filium caperet. comparavit itaque quam potuit exercitum maximum; et in belli societatem adhibuit Draculem Dacorum principem, et Triballorum principem Georgium, qui itineris dux erat. postquam autem trajecto Istro in regis regionem ventum

ὅ τι ἂν ἐμποδῶν γένοιτο αὐτοῖς δουλούμενοι ἐπορεύοντο, καὶ τὰς τε κόμας καὶ Σοφίαν πόλιν εἰδαίμονα ἐμπιπρῶντες Δέδηον. Ἀμουράτης μέντοι ὡς ἐπυθάνετο τοὺς Παίονας ἐπιέναι μεγάλη χειρὶ, σύμπαντας τοὺς τῆς Ἀσίας τε καὶ Εὐρώπης στρατοὺς συναγείρας ἐπήγει τε αὐτὸς ἅμα ὡς συμβολὴν ποιησόμενος. ἐπεὶ τε δὴ ἐς Βασιλίτζαν καλουμένην χώραν, κατέλαβεν αὐτοὺς τοὺς Παίονας στρατοπεδευομένους. καὶ Ἀμουράτης μὲν καὶ πρότερον στρατεύμα ἐπιπέμψας ἐκέλευεν, ὥστε φυλάττειν τὸν Παιόνων στρατόν, ὅποι γένοιτο διασημῆναι αὐτῷ καὶ τό τε στενὸν τοῦ ὄρους τῆς βασιλικῆς 10 δένδρσι φραζάμενους διακωλύσειν πειραῖσθαι. οἱ μὲν οὕτω P. 163 ἐποίουν, καὶ φραζάμενοι ἐπειρῶντο κωλύειν, καί πη καὶ ἐπειρῶντο οἱ Παίονες παριέναι εἴσω ἐπὶ τὴν Θράκην. Ἀμουράτης δὲ ἐς τὸ ὄρος τὸ καθήμενον ἐπὶ τὰ στενὰ τῆς ὁδοῦ ἐστρατοπεδεύετο, ἐνταῦθα συλλέξας τοὺς ἀρίστους αὐτοῦ, καὶ 15 μάλιστα τοὺς δοκοῦντας ἐν στρατηγίαις γενέσθαι περιφημοὺς. ἦσαν δ' οὗτοι Ἰεσὲ τε ὁ τοῦ Βρενέζεω, Τουραχάνης ὁ Θετταλίας ὑπαρχος, Κουμουλῆς, Χασίμης ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς καὶ Ἰσαάκης ὁ τῶν Σκοπίων ὑπαρχος. ἀφικόμενων δὲ αὐτῶν καὶ παρακαθημένων ἔλεγε τοιαῦδε. «ἄνδρες 20 Μουσουλμάνοι, ὑμεῖς ὄρατε οἱ ἀνάγκης ἀφίκετο τὰ πράγματα

21. οἶα P

est, quocumque se vertissent, omnia in dicionem acceperunt. vicos incendebant; etiam Sophiae urbi ignem iniicientes, omnia foede diripiebant. Amurates ut accepit Pannonnes magna manu accedere populabundos, universos Asiae et Europae exercitus contrahens, obviam, ut qui ex acie esset dimicaturus, hosti procedebat. Amurates ut venit in regionem quae Basiliza vocatur, Pannonnes in ea castra posuisse deprehendit. praemisit quoque suorum manum hand exiguam, quos iussit observare Pannonum exercitum, et explorare ubi se teneat, et deinde explorata ad se referre. iisdem praecepit ut montis angustias, quae in regis regione sunt, praecoccuparent et arboribus caesis obstruerent, quo minus hostes eas superare possent. qui iussa facientes strenue hostem aditu prohibebant. et sane Pannonnes conabantur irrumperere per Thraciam. verum Amurates castra locaverat in monte qui pertingit usque ad praedictas angustias, et congregavit optimates suos, quorum gloria in re militari erat maxima, Thezeten Brenezis filium, Turachanem Thessaliae praefectum, Cumulien, Chasanem Europae ducem (qui et Bassa Europaeus et Romaniae Bassa) et Scopiorum principem Isaac. hos, cum exciti voce praeconia venissent et conaedissent, in hunc modum allocutus est. "viri Musulmani, videtis in quam necessitatem res nostrae devenierint. Pannonnes enim hi. adhibitis Dacis et Triballis, contra nos bellum movent. nunc tem-

ἡμῶν. Παίοντες γὰρ οἶδε ἐκστρατευόμενοι, καὶ τοὺς Λακοὺς B καὶ Τριβαλλῶν ἡγεμόνα παραλαβόντες, στρατεύονται καθ' ἡμῶν. νῦν ὥρα ἐστίν, εἴ τι ἀγαθόν τις ἐπινοεῖ, ὅπως κρατῆ- V. 128 σαι τόνδε τὸν πόλεμον τιθεμένοις εὖ γένοιτο ἡμῖν, φράζειν 5 ἐν τῷ παρόντι. ἐμοὶ γὰρ πολεμητέα τε εἶναι ἡμῖν, καὶ μάχην ὅτι τάχιστα ποιῆσθαι, συμβάλλοντας τοῖς πολεμίοις· αἰρήσειν γὰρ οἶμαι ἡμᾶς τούσδε ὀλίγους τε ὄντας ἐς τὸν ἀριθμόν. νῦν δὲ δοκεῖ μοι ὁμοίως ἰόντας τὴν μάχην ποιῆσθαι καὶ μὴ διαμέλλειν." ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀμουράτιω 10 Χασίμης ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγός, ἐποτρύνων ἐς μάχην, C ἔλεξε τοιαύδε. "ὦ βασιλεῦ, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἐπαινεῖσεται τόνδε τὸν λόγον, ὡς βασιλεῖ τε προσήκων μεγάλῳ καὶ Ὄτου- μανιδῆ, ὃς τοῖς πολεμίοις οὐδὲν ἐφιέμενος, ἀνδράσι τε ὀλίγον ἀξίοις, καὶ τὴν τε χώραν ἀνασώζειν πειροῖ. ἦν δὲ μὴ μα- 15 χώμεθα, ἡμῖν τε τὰ φρονήματα ἀπόλλυται, ἐγκαθιστάμενα ὑπὸ δέοντος τοῦ βασιλέως, καὶ τοῖς πολεμίοις ἔρρωμενέστερα γίνεται. καὶ δέδοικα μὴ ἐς τούναντιόν, ἢ δοκεῖ ἡμῖν ὠφέ- λεια ἔσεσθαι, περιστῆ ἢ ἐς τὴν μάχην ἀναβολή. καὶ ἐμοὶ τῷ οὐκ ἀνάσχετον τὴν ἀρχὴν ἐδόκει τὴν τε εἰσόδον φράττεσθαι 20 ὡς δεδιότων ἡμῶν, καὶ ταύτην ἡμῶν τῷ στρατῷ τὴν ἔνοϊαν D ἐμβάλεῖν. ἀλλ' ἐνθὺ ἐχρῆν ἰόντας, εἰθὺς ἀνακινδυνεύειν συμβάλλοντας, καὶ ταύτῃ πειρωμένους σώζειν τὴν χώραν.

3. κρατήσῃ P 17. ἧ P

puā est, si quis quid novū quod bellī victoriā largiatur, expromere, nec id nos in praesentiarum celare. mihi enim, ut sententiā meam proferam, pugnandum esse videtur, et omni mora posita, quam celerissime praelium ineundum. nam facile nos victoria potituros arbitror, cum hostes nobis numero sint pauciores. sic igitur agendum censeo, ut continuo arma arripiamus, manusque cum hoste conserere nihil cunctemur." cum rex dicendi in hunc modum finem fecisset, Chasanes Europae dux, quo magis regem ad capessendum praelium accenderet, huiuscemodi orationem habuit. "o rex, non est qui non laudibus vehat orationem tuam, quam modo in medium adduxisti. est enim rege magno et Otomanide digna, qui hostibus vilissimis nihil sit cessurus, verum regionem suam servare summa ope conetur. nisi enim pugnare instituerimus, fortitudo nostra peribit, impedita timore regis: hostibus vero fortitudo crescet, eorumque res usque incrementa sument. ex mora vereor ne nihil utilitatis, verum plurimum periculi capiamus. etiam proxima pugnae mora, quae mihi admodum displicuit, cum decerneretur ut montis angustiae arboribus caesis clauderentur, nonnihil incommodi nobis attulit, dum nos timore perculsos praelio abstinere hostes crederent. talis fama nequaquam pes

μηδὲν ὑφίεσθαι τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλει αὐτὸς ὦ βασιλεῦ
τούσδε τοὺς τὴν σὴν χώραν δηώσαντας τιμωρεῖσθαι. εἰ δὲ
μὴ, αὐτὸς κάθησο ἐνταῦθα· ἐγὼ δὲ τε αὐτὸς τούσδε σοι
παραστήσω, ὥστε μήτε αὐτοὺς μήτε τοὺς λοιποὺς τοὺς πρὸς
ἐσπέραν ἐθελῆσαι ποτε ἐναντία σοὶ ἐπιέναι." ταῦτα μὲν Χα-
σίμης ὁ Μαζάνεω παῖς ἔλεγε· σιωπῶντων δὲ τῶν ἄλλων
P. 164 καὶ οὐ τολμῶντων ἐναντίαν γνώμην τοῦ βασιλέως ἀποδείκνυ-
σθαι, Τουρμαχάνης ὁ Θεσσαλίας ὑπαρχος ἔλεξε τοιαῦδε. "χρὴ
μὲν, ὦ βασιλεῦ, ὅ τι φρονῶν τυγχάνει ἕκαστος, τὰ σὰ μηδὲν
τι ὑπολογιζόμενος λέγειν, καὶ ὅσῃ δὴ καὶ μείζω τὸν κίνδυνον 10
παρέχεται τὰ ἐνεσιῶτα. καὶ ἐπιτήδειος ἦν τυγχάνη ὧν, ἀνάγκη,
ἐπειδὴν τις αὐτῷ κίνδυνος ἐπιστῆ, φροῦζειν ὅ τι φρονεῖ ἕκα-
στος. πολλῶ δ' ἂν ἔτι μᾶλλον καὶ δεσπότη χρεῶν ἀποδείκνυ-
σθαι, ὅ τι ἂν ἡμῶν ἕκαστος γινώσκη ἐς τὰ παρόντα, ὅσῃ τε
καὶ κοινὸς ἐφ' ἡμᾶς ἀφικνεῖται ὁ κίνδυνος. ἐγὼ γὰρ ὦ βα- 15
σιλεῦ διοικημ . . . ἂν τὰ πράγματα ἦν. ἦν δὲ τῶν πτε-
Bρύγων μίαν ἀφέλξης, κακῶς μὲν δυνήσεται χρῆσθαι αὐτῇ ἐς
ὅ τι ἂν γένοιτο χρεῖα, ἦν δὲ καὶ τὴν ἐτέραν ἀφελόμενος κα-
ταλίπης τὸ σῶμα αὐτῆς μόνον, ἵπτασθαι μέντοι οὐκ ἂν ἔτι
ἔχοι, πορεύεσθαι δὲ μόνον καταλείποιτ' ἂν αὐτῇ. πῶς δ' ἂν 20
αὐτῇ δὲ χρῆσαιτο ἔτι τοῦ λοιποῦ, ἦν τε ἐπὶ τροφῆν ἐθελήσῃ
ἵσθαι, ἦντε ἄλλο τι χρῆσθαι οἱ ἐς τὰ παρόντα αὐτῇ; τοῦτο δ'

17. αὐτῇ P

20. καταλίποιτ' P

21. αὐτῇ P

nostrum exercitum est spargenda; nec volo ut timiditatis ullo modo
ab hoste argui possimus: verum censeo confestim praelium esse occi-
piendum et praellando regionem defendendam. hostine cedamus
quaeso? etiam ipse praelium capesse, si hostium populationes ulcisci
velis. sin autem ipse distrimen subire nolueris, tu hic sede: ego eos
victos dabo, et sic affigam ut nec Pannonēs nec Occidentales alli in
posterum te bello lacesere ausint." haec dixit Chasanes Mazalis
filius. tacentibus autem reliquis, ut qui non auderent contrariam
regi sententiam proferre, metu subacti, Turachanes Thessaliae dux
in hunc modum locutus est. "oportet quidem, o rex, singulos quid
sentiant, nihil tuam sententiam reveritos, dicere; et tanto magis
quanto maiora pericula ostentare res videntur. multo igitur ma-
gis aequum est, ut nos quae sapimus in praesenti exponamus do-
mino nostro, praesertim cum etiam nos idem periculum attingat.
ego sane tua volucris similia esse assevero. si volucris alam unam
ademeris, haud poteris ea ad quamcunque aliam rem commode uti,
si quando necessitas postulet: sin et alteram abstuleris, corpus solum
relinquis, nec amplius volare verum tantum incedere noverit. quid
igitur faciet avis, si ad victum quaerendum aut ad aliud quippiam

ἂν λέγοιμι καὶ ἐπὶ σοῦ. τὰς τε γὰρ θύρας σῶμά φημι εἶ-
 ναι, καὶ βεβαιωτάτην ἡμῖν ὑπολείπεσθαι ὑποδοχὴν ἐνταῦθα·
 τὸ δὲ Ἀσίας στρατεύματα πτέρυγί τε εἰκάσω, ὡσαύτως καὶ τὸ
 Εὐρώπης. μαχομένοις μὲν οὖν οὐδέτεροι ὑποστῆναι ἐς τέλος
 5 τὸν ἀγῶνα ἐθελήσουσιν, ἀλλ' ἢ μὲν Ἀσία οὐδὲ εἰς χεῖρας
 ἀφίξειται τούτοις δορυφόροις τε οὔσι καὶ ὠπλισμένοις αὐτοῖς C
 τε, τὸ δὲ τῆς Εὐρώπης μάχεσθαι μὲν ἐθελήσει, ἀπίοντος δὲ
 τοῦ Ἀσιανοῦ μόνον ὑπολειπόμενον οὐκέτι ἐπιμενεῖ τέλεον,
 ἀλλὰ φευξέεται καὶ αὐτό, ὅποι ἂν δύναιτο σώζεσθαι. ὑπο-
 10 λείπονται δέ σοι αἱ θύραι καὶ οἱ νεήλυδες, καὶ οὐκ ἔχω συμ- V. 129
 βαλέσθαι ὅπως ἂν σώσῃ σαυτῶ ἐπιτηδείως χρῆσθαι ἐς τὰ
 παρόντα, ἢ ἀμύνεσθαι μόνον, οὐδέν τι διαπρατιτόμενον. ἀλλὰ
 δοκεῖ μὲν ἐμοὶ συμβολὴν μὲν μὴ ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀναχωροῦν-
 τες ἐς τοῦπίσω ἴσθαι ἐπὶ ὃ τι ἂν ἡμῖν ἐμποδῶν γίγνηται,
 15 καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐς ὃ ἂν αὐτοὶ λιμῶν πιεζόμενοι τὰ μάλιστα
 τὰ ἔμπαλιν γένωνται, καὶ οὕτω χαλεπῶς ἔχουσιν ἐπιτίθεσθαι
 κατὰ δύναμιν. καὶ ἔσται δὴ τότε χρῆσθαι τούτοις ὃ τι ἂν
 βουλοίμεθα." ταύτῃ τῇ γνώμῃ, ὡς ἐδόκει τε ἀμείνων τῆς D
 προτέρας εἶναι, ἐτίθεντο καὶ οἱ λοιποὶ παρόντες τότε ἐς τὴν
 20 βουλήν. Ἰεσὲ δὲ ὁ Βρενέζω ἔλεξε τοιαύδε. "ἐμοὶ δοκεῖ ὦ
 βασιλεῦ μῆδὲν ὄν ἡμῖν ἐπιτήδειον. ἦν τε γὰρ περιγένοιο πο-
 λεμίων, οὐκ ἐνορῶ ὃ τι ἂν γένοιτό σοι ὄφελος ἀπὸ τούτου.

convertitur? huic similitudini res tuas confero. ianus corpus esse
 autumo, et in his refugium et receptaculum relinqui nobis tutissimum.
 Asiae exercitum alae assimilo, similiter et Europae exercitum. si
 praelium auspicati fuerimus, neuter exercitus ad praelii finem stabit.
 Asianus enim exercitus refugiet dimicare cum armatis et hastatis.
 Europae exercitus praelium quidem non detrectabit: verum si vide-
 rit abire Asianum exercitum, nec ipse ad praelii finem manebit, sed
 sibi fuga consulat. reliqui igitur tibi soli erunt ianuae milites et
 peregrini. nequeo itaque conicere quo pacto praesentibus commode
 utaris, cum praeliando nihil efficere possis. sed enim meum consti-
 lium depromam. censeo pugnandum esse: verum ut paulatim retro-
 cedamus, domantes omne quicquid obstiterit. nec volo ut desinamus
 retrocedere tam diu, donec et ipsi fame pressi persequi desiderint et
 retro, unde venerunt, ire perrexerint. cedentes deinde persequemur,
 et in angustiis constitutos adoriemur totis viribus. in hunc modum
 cum hostibus iuxta animi sententiam agere poterimus." huic senten-
 tia, quae praedicta melior et tutior erat, etiam reliqui qui praesto
 erant calculum addidere. Iesse autem Brenezis filius huiuscemodi
 orationem exorsus est. "ego quidem, o rex, existimo parum utilita-
 tis nos capturos, imo nihil, etiam si devicerimus hostes. nam nul-

καὶ γὰρ τοὶ Παιαζήτης δ' λαβλαψ, σὸς κύππος, ἐτρέψατο μέντοι τοὺς Κελτοὺς τε καὶ Παιονᾶς· οὐ μέντοι γε ὄφελος αὐτῷ ξυνέβη γε ἀπὸ τούτου, ἀλλ' ἐς τὴν χώραν ἀποχωροῦντες τὴν σφετέρην σφᾶς τε αὐτοὺς ἔσωσαν ἀντίκα ἰόντες καὶ τὴν χώραν διέσωσαν. ἦν δὲ τούναντιόν συμβῆ, ἀπαίσιον λέγειν οἷα ξυμβήσεται χαλεπὰ ἀπὸ τούτου. ἄμεινον δὲ πάντα P. 165 αἰρεῖσθαι τὰ ἀσφαλῆ αὐτῶν τινὰ ἑκαστον, ἀφ' ὧν ἀποβήσεται αὐτῷ μηδὲν τι διασφαλέντι ἤτηθηναί μὲν μηδαμῶς, περιγενέσθαι δὲ τῶν ἐναντίων, ἦν μὴ παρὰ γνώμην ἐξίτοι αὐτῷ τὰ ἔργα. δύο δὲ αἰρέσεων, τῆς τε ἐπισφαλοῦς οὔσης ἡμῖν, 10 περὶ ἧς δεδιότες βουλευόμεθα, καὶ τῆς ἀσφαλοτέρας πολλῶν ταύτης, αἰρεῖσθαι χρὴ τὴν ἀσφαλῆ μᾶλλον, καὶ ἣ δ' οὐς ἔχοι, ταύτη μᾶλλον ἢ ἄλλη ποι λογίζεσθαι. ἐμοὶ δὲ ὑποχωρήσαι μὲν τοῖς ἐναντίοις οὔτε σοὶ ᾧ βασιλεῦ πρόπον ἐστίν, οὔτ' ἂν αὐτὸς συμβουλεύσαιμι· φεύγειν γὰρ ἂν δοῦμαι, 15 καὶ ἐκείνοις μὲν ἐς τὸ βέλτιον παρίσταται, ἡμῖν δὲ ἐς τούναντιόν. οὐδ' ἂν ἐπισχεῖν ἔτι, οἶμαι, δυναίμεθα τοὺς τε Ἀσιανοὺς καὶ τὸν πεζὸν ὃν ἔχομεν. ἀλλὰ μάχεσθαι μὲν μηκέτι, φραζαμένους δὲ ἔτι βέλτιον ἐπιμένειν, ἄχρις οὗ ἐς ἀνάγκην ἀφίκωνται ἀποχωρεῖν, ἀποχωροῦσι δὲ ἐπιτίθεσθαι αὐ- 20 τήκα σὺν τοῖς ἱππεῦσιν ἐπομένους, καὶ βλάπτειν ὃ τι ἂν δυ-

6. οἷα] οἷς P

9. τῷ ἐναντίῳ P

19. δὲ om P

lum emolumentum inde affulgere video. etenim Palasites, Turbo, avus tuus, quondam Gallos Burgundiones et Pannonos fudit, verum nihil commodi inde percepit. nam in suam regionem contententes semetipsos et regionem servarunt. verum si contrarium, absit omen, accidat et vincamur, quibus pericula immineant, omnibus perspectum esse arbitror. satius autem esse reor semper eligere tutiora consilia, ne in terrorem aliquem incidamus et vincamur, verum ut victoriam hostibus extorqueamus, nisi res non ex animi sententia succedet. cum igitur duplex electio sit proposita, una periculosa et altera magis tuta, arripiendam tutiorem quis ambigit? quia sanae mentis compos non tutiora magis sequeretur consilia? proinde retro pergere et cedere hosti nec te decet, rex, nec ego suaserim. fugere enim videremur, animique hostibus crescerent, nobis vero minuerentur; nec amplius Asianos et pedestrem exercitum retinere possemus. sed nec pugnae summam rerum committendam consulto. verum consultius existimo ut angustias diligenter praecludamus, et tam diu sedemus hic tempus terentes, donec hosti retrocedendi necessitas iniiciatur. deinde cedentibus iustandum esse iudico, universum equitatum in eos immittentes, eosque quam maximo possimus affigentes." huic sen-

ναίμεθα" ταύτη τῇ γνώμῃ ἔτι τῆς προτέρας ἀμείνονι συν-
τίθεσθαι ἔφασαν καὶ οἱ λοιποὶ τῶν τότε παρόντων.

Ἐνταῦθα ἐδόκει μῆτε συμβολὴν ποιεῖσθαι μῆτε ἀποχω-
ρεῖν, τρίβειν δὲ τὸν χρόνον αὐτοῦ ἐπιμένοντας, καὶ ἀποχω-
5 ρᾶσι τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι, τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύ-
μα ἐπιπέμποντας. [καὶ τήντε εἴσοδον φυλάττειν, ὡς δεδύνη-
ται τὰ μάλισμα ἀμυνομένους ἐδέδοκτο.] τὴν τε εἴσοδον ἐφύ- C
λαττον ἢ ἐδύναντο, ὡς κράτιστα ἀμυνομένοι. καὶ ἐπειρῶντο
μὲν παριέναι οἱ Παίονες καὶ βιάζεσθαι τοὺς Τούρκους, οὐ
10 μέντοι ἐδύναντο· ὡς γὰρ ἐπιπίπτοντες ἐβιάζοντο ἰσχυρῶς,
ἐνταῦθα οἱ λοιποὶ τῶν Τούρκων ἐπεβοήθουν, καὶ ὠδισμὸς
ἔγένετο ἀμφοτέρων. τέλος δὲ ὠσάμενοι τοὺς Παίονας οἱ τοῦ
βασιλέως ἴσταντο ἐμποδῶν. χρόνον δὲ ἐπιγενομένον, ὡς ἀν-
δὲν ἦννον οἱ Παίονες καὶ λιμῶ ἐπιέζοντο, ἐνταῦθα ἀπεχώρουν
15 τὰ ἔμπαλιν γινόμενοι. νυκτὸς δὲ συσκευαζάμενοι ἐπορεύ-
οντο. ὡς δὲ ἤως ὑπέφαινε καὶ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπε-
δον ἑώρων οἱ Τούρκοι οἰχόμενον, ὑπὸ τὴν νύκτα ἔμενον. ἐν-
ταῦθα ἐπιλεξάμενος τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ὅσοι ἔμενον καὶ πα-
ρεσκευασμένοι ἦσαν, ἐπιτρέπει Χωσίμη τῷ Εὐρώπης στρα- D
20 τηγῶ διώκειν τοὺς πολεμίους, καὶ τὸν γε Τουραχάνη ἐκέλευεν V. 130
ἔπεσθαι ἔχοντι τὸ τῆς Θεσσαλίας στρατεύμα. οὗτος μὲν οὖν
λαβὼν τούτους, ὡς εἶχε ποδῶν, ἤλαυνεν ἐπιδιώκων τοὺς πο-
λεμίους· ἐπεὶ δὲ Ἰωάννης προῆδαι τοὺς Τούρκους σφίσειν

1. *Ξι*] ἐπὶ P

tentiae, quia praecedente tutior et melior erat, etiam reliqui qui ad-
erant consensus praestare haud sunt cunctati.

Decretum igitur est neque pugnare neque cedere: magis placebat
tempus cunctando trahere, deinde hostibus abeuntibus inhaerere. Euro-
pae itaque exercitum miserunt, ut aditu hostes quam acerrime prohiberet.
haec ubi visa sunt, summa vi angustias defenderunt, ne intrare posset.
intercabantur saepius Pannonones irrumpere et Turcos ex custodia deturbare:
verum nihil promovebant: nam eo loci ubi perrumpere nitentur,
fortiter resistebant Turci. et utrique pellebantur: verum Turci pulsus
Pannonibus quam fortissime obsistebant. cum multum temporis tandem
intercessisset, nec quicquam Pannonones efficere, fame coacti neces-
sario retro, qua venerant, pedem ferre compellebantur. nocte igitur
collectis impedimentis ex castris profisciscuntur. ut aurora illuxit,
hostes abscessisse noctu cognoscentes Turci paulisper subatiterunt.
rex deinde eligens de suo exercitu omnes quotquot manserant et ad
praelium instructi erant, eos Europae duci tradidit. ut persequeretur
hostes. Turachanem vero subaequi iussit cum Thessaliae exercitu.
ille igitur assumptis iis quos rex dederat, citatissimo cursu hostes in-

ἀποχωροῦσιν ἐπιτεθροσμένους, ἐπιλεξάμενος καὶ οὗτος τῶν
 Παίωνων τινὰς τοὺς ἀρίστους καθίστατο ἐς ἐνέδρας, ὡς ἐπιούσι
 τοῖς Τούρκοις καὶ διώκουσι τὸ ἐαντῶν στράτευμα ἐπιδησόμενος
 ἐπ' ἀμφοτέρους. ἐνταῦθα ἐλαύνοντος τοῦ Χασίμεω διὰ τῆς
 P. 166 πεδίου κατὰ πόδας καὶ διώκοντος τοὺς Παίονας, προσελάσας δ'
 δὲ καὶ ὁ ἀδελφὸς Τουραχάνης ἔλεγε τῷ ἀδελφῷ τοιαῦτα.
 “Χασίμη, σὺ μὲν ἐλαύνεις διὰ τοῦ πεδίου στρατὸν ἔχων το-
 σοῦτον. ἴσθι μὲν οὖν οὐκ ἀσφαλῆ ταύτην πορευόμενος τὴν
 πορείαν· οἱ γὰρ Παίονες οὔτε ἀνέξονται διωκόντων ἡμῶν
 αὐτούς, οὔτε ἡσυχίαν ἄγοντες ἐς τοῦπίσω φεύξονται ἄσμενοι, 10
 οἳ τινες μάχσθαι μὲν ἐς τὸ ἐμφανὲς τοσοῦτον χρόνον προ-
 χαλοῦντο ἡμᾶς, καὶ ἄσμενοι, ἧ ἔμοι δοκεῖ, ἐμάχοντο, καὶ πολ-
 λοῦ, ὡς οἴομαι, πρίαιτο ὥστε αὐτοῖς ἐς τὸ πεδίου καταβάν-
 τας ὁμοσε ἵεναι. ἀλλὰ ταύτην τὴν ὑπόρειαν πορευόμενοι
 ἐκείνους τε ἐπιδιώξομεν, ὅσον ἱκανῶς ἔχει, καὶ ἡμῖν ἔσται 15
 ἐκείνων ταμιεύεσθαι ὅσοις ἂν ἐπιτηδείως ἔχωμεν.” ταῦτα
 B λέγων ὡς οὐκ ἔπειθε τὸν Χασίμην, ἔχων αὐτὸς Θεσσαλίας
 στράτευμα ἐτράπητο διὰ τῆς ὑπερείας συντεταγμένῳ τῷ
 στρατεύματι. πορευομένῳ δὲ διὰ τοῦ πεδίου τῷ Χασίμῳ
 σὺν τῷ Εὐρώπῃ στρατῷ, ὡς ἐν καιρῷ ἐγένετο τῷ Χωνιάτῃ 20
 ἐνεδρεύσαντι τὸ στράτευμα, οἳ τε ἀμφὶ βασιλεῖα φεύγοντες
 ἐπιφανέντος ἐκ τῆς ἐνέδρας τοῦ Ἰωάννου ἐπελαύνουσι τοῖς

1. ἐπιδησόμενους?

sequitur. Ioannes autem Huniades cum praenovisset Turcos cedenti-
 bus inhaesuros, delegit et ipse Pannonum robustissimos, quos in in-
 sidias locavit, quasi repugnaturus fortissime venientibus Turcis. Eu-
 ropae dux cum per patentes campos iter acceleraret, insequens hos-
 tes, Turachanes eius frater occurrens fratrem sic compellat. “tunc
 per patentes campos proficisceris, ducens tantum exercitum? scito
 tuam profectionem haud satis tutam esse. nam Pannonae non ferent
 suos a nostris persecutionem pati. nec sane a praelio abstinebunt,
 fuga sibi consulentes, cum tanto tempore nos provocaverint ut cum
 ipsis praelium iniremus. et quidem, ut apparet, pugnae sunt cupi-
 dissimi; etiamdudum, ut opinor, fredebant, quod nolebamus in pla-
 nitiam descendere et decernere ferro. suadeo igitur ut per radices
 montis huius hostes, quantum satis est, persequamur: et sic, quae op-
 portuna visa fuerint, iis dare poterimus.” haec dicens Chasani non
 persuasit. ipse autem cum Thessaliae exercitu avertēbatur, instructo-
 que agmine per montis radicem profectionem faciebat. Chasanes cum
 exercitu Europae per campum festinabat, et Pannonae qui fugam si-
 mulabant persequēbatur. cum autem tractus esset ad locum insidia-
 rum, et Choniates tempus esse ratus incurrendi in hostem ex insidiis

βαρβάρους, καὶ τρεψάμενος ἐς φυγὴν ὁ Χωριάτης τούτους τοὺς μὲν ἐφθειρε τοὺς δὲ καὶ ἐξώγησεν. ἐνταῦθα πολλοὶ τε ἔπεσον τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ τοῦ Χαλίλεω ἀδελφός, Πραΐμεω παῖς, ἐάλω ὑπὸ Παιόνων, καὶ ἄλλοι τῶν Τούρκων ἠλίθοσκοιο φεύγοντες, αὐτὸς τε ὁ Χασίμης ἐφευγεν ἐπὶ τὸ βασιλέως στρατόπεδον, ὀλίγους ἔχων ἀμφ' αὐτὸν τοῦ στρατοῦ. C αἰφικόμενος δὲ ἐς ὄψιν τῷ βασιλεῖ ἔλεξε τοιαύδε. “ὦ βασιλεῦ, οἷα πεπόνθαμεν ὑπὸ ἀνδρὸς ὧν ἡμεῖς ἴσμεν φανυλοτάτου καὶ τὰ σὰ πράγματα καταπροδιδόντος τοῖς πολεμίοις· οὕτω 10 γὰρ ἐποίησεν ἢ ἐπηγγείλατο, οὕτω κατὰ ταῦτ' ἰέναι ἠθέλησε. Γεωργίῳ δὲ τῷ Βούλκῳ, ἐπιτηδείῳ τε ὄντι αὐτῷ, ὑποσημίνας ἕκαστον ἢ ἐμέλλομεν ἐπιέναι, ἐφθείροντο τὰ σὰ πράγματα, καὶ τὸ ἐκείνου μέρος οἰχόμεθα.” ἐνταῦθα Χαλίλης ὁ Πραΐμεω, ἀχθεσθεὶς διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐξέμηνε καὶ 15 αὐτὸς βασιλέα κατὰ τοῦ Τουραχάνεω. βασιλεὺς δὲ δεινοποιησάμενος μὴ ἰέναι κατὰ ταῦτ' τῷ Εὐρώπῃ στρατηγῷ, D ἀλλαχόσε γενόμενον ἄλλην πορεύεσθαι, καταπροδιδόντα τὸ ἑαυτοῦ στρατεύμα, προσέλαβέ τε Τουραχάνη, καὶ ἐς φυλακὴν ποιησάμενος ἐπεμπεν ἐς τὴν Ἀσίαν ἐς Τοχάτην πόλιν 20 ἰσχυράν, δέσμιόν τε γενόμενον καὶ ἐς φυλακὴν ἀπαγόμενον. καὶ Χαλίλης γὰρ τοι ὑπετίθετο βασιλεῖ, ἀναμιμνήσκων ὡς ἐκεῖνος ἐν μεγάλῃ Βιδινίδι διατριβῶν, καὶ ὑπαρχος ὧν τῆς

8. δν Ρ

11. ὑποσημίνας Ρ.

18. συνέλαβε?

Turcos invadit cum suis: barbaros multos necarunt et multos vivos ceperunt. plurimi Turci in hoc praelio desiderati sunt, Chatites frater Carambes, Priami filius, a Pannonibus captus est. reliqui Turci in fuga capiebantur. Chasanes confugit in regis castra, paucos de suo exercitu secum habens. veniens autem in conspectum regis talia dixisse fertur. “o rex, qualia perpassi sumus a viro quem novimus esse sceleratissimum, qui tuos hosti prodidit planissime: nam vere proditor est. hosti nostra consilia enuntiavit, et acie instructus ire mecum noluit. Georgio autem Bucu amico suo singula indicavit, quomodo essemus ipsos oppressuri. in hunc sane modum res tuas perire, et pauci incolumes fuga evasimus.” ibi tum Chatites filius Priami, infestus viro propter fratrem, regem exasperavit contra Turachanem. rex cum grave esse iudicaret, Turachanem non esse profectum cum Europae duce, verum aversum aliud iter ingressum, prudentem Europae exercitum, eum cepit, et vincitum in Asiam, ut asservaretur in vinculis in urbe Tochata, misit. Chatites non cessabat iram regis augere, in memoriam redigens Turachanem, cum ageret in magna Bidina, princeps regionis finitimae Istro, usum esse Bucu, Triballorum duce, et amico et familiari. hac amicitia motum aiebat

παρ' Ἰστρον χώρας, Βούλκω τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι ἐπιτη-
 δείψ τε ἐχρήτο καὶ συνήθει, καὶ διὰ τοῦτο ὑποσημαίνοισεν
 αὐτοῖν ἢ δέοι ἀλλήλους ἀφείλιν ἐς τὰ παρόντα, καὶ δῶρα
 δεχόμενον παρὰ τοῦ Βούλκου συμβαλέσθαι αὐτῷ ἐς ὃ τι ἂν
 P. 167 ἡγήσαιοτο συνοίσειν ἐκείνῳ. καὶ ἐντεῦθεν ἀναπεισθεὶς βασι- 5
 λεὺς κατεβρῆξέ τε αὐτὸν Τουραχάνη, ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπιπέμ-
 ψας, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Θεσσαλίας ἐτέρῳ ἀνδρὶ ἐπέτρπε
 διοικεῖν.

Καὶ Τουραχάνης μὲν οὕτω ἐς τὴν εἰρκτὴν ἐγένετο·
 V. 131 Γεώργιος δὲ ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμὼν, ὡς οὐδὲν ἤνυστο αὐτῷ 10
 ὑπὸ τῶν Παιόνων ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, πέμπων ἄγγελον ἐπὶ
 τὰς θύρας ἐπειρᾶτο τῆς τοῦ βασιλέως γνάμης, εἰ ἀποδοῖη
 αὐτῷ τὴν ἀρχὴν, ὥστε ἐπάγειν αὐτῷ φόρον καὶ ἡμίσειαν τῆς
 χώρας αὐτοῦ πρόσδοον, καὶ αὐτός τε ἔφασκε σπένδεσθαι ἐπὶ
 τούτοις, καὶ τοὺς Παιόνας ἅμα αὐτῷ πείσειν ὑπεδέχετο τὰς 15
 Β σπονδὰς ποιεῖσθαι. ἐνταῦθα ὡς ἤκουσε τοῦ ἀγγέλου τοιαῦτα
 προύχομένον, τὰ τε ἄλλα ὑπέσχετο αὐτῷ καὶ τῶ παιδὲ αὐτῷ
 ἀποδοῦναι, καὶ ἔσεσθαι βασιλέως ἐπιτηδείους τὸ ἀπὸ τοῦδε.
 ἐνταῦθα ὁ Βούλκος μετιῶν τῶν Παιόνων ἕκαστον καὶ τὸν γε
 βασιλεῖα Λαδίσλαον ἐπειθε σπένδεσθαι Ἀμουράτη, λέγων 20
 τοιαῦδε. “ὦ βασιλεῦ, σὲ βασιλεὺς Ἀμουράτης παρακαλεῖ ἐπὶ
 τὰς σπονδὰς, οὐ μὴν τὴν χώραν ἀποδιδόναι. ἦν οὖν ἐμοὶ

2. ὑποσημαίνοισ P
 ὑπερέσχετο P

3. δέει P

15. τὰς] ἐς τὰς P

17.

Turachanem voluisse illum, quacunq̄ue in re posset, iuvare: nam acceptis a Bucō muneribus promississe ei operam suam locaturum indefessam, quacunq̄ue in re voluisset. his fidem dans dictis rex Turachani vincula iniicit, et in Asiam vinctum deduci iussit, ut ibi in carcerem conilceretur. Thessaliam alii administrandam commisit.

Hoc modo carcere conditus est Turachanes. Georgius Triballorum dux, cum parum auxilii sentiret ab Pannonibus in recuperando principatu, legatum misit in ianuas regis, ut eius animum exploraret, num sibi restituere vellet principatum. quod si faceret, promittebat se ipsi tributarium fore; et dimidium tributii, quod regio penderet, ipsi quotannis numeraturum. his conditionibus se foedus accipere velle memorabat. quin et Pannonibus se persuasurum pollicebatur ut cum ipso foedus, si modo vellet, ferirent. haec cum legatus audiente rege recensuisset, promisit se ei et filio redditurum principatum: verum ut deinceps in fide maneat, amicitiamque suam bona fide colant. ibi tum Bulcus Pannonum animos sibi concilians, etiam regem Vladislaum eo adduxit ut foedus cum Amurate faceret. at Vladislaum in hunc modum allocutus est. “o rex, rex Amurates te ad foedus hortatur; nec hoc solum, verum regionem

πειθῆ, σπονδὰς ἐν τῷ τοιῶδες ποιούμενος ἄμεινον παρασκευά-
 ση ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἐπιὼν τάδε πάντα οὐκέτι τὸ δεύτε-
 ρον ὑπέμενε." ταῦτα λέγων τε ἔπειθε, καὶ ὡς ὑπέσχετο ποιή- C
 σειν ἢ ὑπετίθετο αὐτῷ ὁ Τριβαλλός, αὐτίκα ἔπεμπεν ἄγγελον
 5 παρὰ τὰς θύρας, μεταπεμπόμενος πρέσβεις, ὡς τῶν Παίωνων
 ποιησομένων τὴν εἰρήνην καὶ αὐτὸς ἀποληψόμενος τὴν ἀρ-
 χήν. ἐνταῦθα Ἀμουράτης ἔπεμψε πρέσβεις, καὶ τὰς σπον-
 δὰς ἐποιούντο ἐφ' ᾧ τὸν τε Γεώργιον ἔχειν τὴν χώραν αὐ-
 τοῦ καὶ τὴν ἡμίσειαν πρόσσodon ἀποδιδόναι τῷ βασιλεῖ. καὶ
 10 ὄρκιά τε ἅμα ἐποιούντο ἐφ' ᾧ μήτε τοὺς Παίονας ληϊζεσθαι
 τὴν βασιλέως χώραν, μήτε αὐτὸν Τούρκους διαβῆναι τὸν Ἴστρον
 ἐπὶ μηδεμιᾷ βλάβῃ, μηδεμιᾷ μηχανῇ, ἐφ' ᾧ τε παρὰ πάντα D
 τὸν βίον αὐτῶν ξένους τε καὶ φίλους εἶναι, ἄνευ τε δόλου
 καὶ ἀπάτης· τοὺς δὲ Λακούς ὑποφόρους τε εἶναι τῷ βασι-
 15 λεῖ, ᾧ καὶ συνέθεντο ἐν ταῖς βασιλέως σπονδαῖς πρὸς αὐ-
 τοὺς πρότερον γενομέναις, καὶ ἐς τοὺς Παίονας τελεῖν, ἢ τὸ
 πρόσθεν ἔχοντες διτέλουν.

Ταῦτα ὡς ἐγένετο, αὐτίκα Ἀμουράτης ἑστρατεύετο ἐπὶ
 Καραμαῶνον. οὗτος γὰρ ὡς ἐπύθετο ἐπιέναι τοὺς Παίονας
 20 ἐπὶ βασιλέα Ἀμουράτη, καταβάοντας τὸν Ἴστρον ἐπὶ τὴν χώ-
 ραν τοῦ βασιλέως ἐλαύνειν, ἐν καιρῷ αὐτῷ ἔσσεσθαι οἰόμενος

20. καὶ διαβάοντας?

restituere pollicetur. si igitur me audias, foedus panges. nam hoc pacto res tuae ad bellum melius erunt instructae; et si deinde secundo accesseris hostiliter, facile vinces." haec ubi esset elocutus, statim in sententiam suam perduxit regem. qui deinde ex sententia Bulci, aut quemadmodum Bulco promiserat, nuntium misit in ianuas regis, advocans regis legatos, quasi his praesentibus foedus percussurus et regionem recepturus. Amurates igitur legatos ire iubet, quorum auctoritate foedera fiebant, quibus cavebatur ut Georgius regionem suam teneret, et eius regionis tributum partem dimidiam regi quotannis solveret. Iusiurandum quoque exigebatur, ne Pannonae deinceps popularentur regis regionem, neve Turci transirent ad Istrum ad vastandam Pannonum regionem: verum fides iureiurando utrinque accepta est, ut ex eo tempore sint inter se hospites et amici; quod tamen absque dolo fraudeque utrorumque fiat. Dacis imperator ut sint regis tributarii, quemadmodum regio foedere, quod iam ante intercesserat, continebatur. praeterea ut pertinerent, quemadmodum hactenus, ad Pannonos.

His ita compositis Amurates continuo expeditionem contra Caramanum sumpsit. nam hic, ubi primum cognoverat Pannonos bellum inferre Amurati traiectione Istro regis regionem evastare, haud incommo- dum sibi fore suisque rebus ratus, si regis in Asia regionem

ἦν ἐπιῶν καταστρέφοιτο τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν βασιλείῳ χά-
 P. 168 ραν, ἐξήλυνέ τε, καὶ ἐπῆει καταδουλούμενος ὃ τι ἂν αὐτῷ
 προχωροίη. πρόσθεν γὰρ οἱ Παίονες ἐμελλον στρατεύε-
 σθαι ἐπὶ Ἀμουράτῃ, γνώμη τε παραπλησίῃ ὄρημητο ἐπ' αὐ-
 τόν, ὥστε ἀπ' ἀμφοῶν ταῖν χώραιν ἐπιόντων στρατῶν διασχί- 5
 ζοιτο αὐτῷ τὰ στρατεύματα καὶ οὕτω ἄσθενῆ ζυμβαίνοι γί-
 νεσθαι. Ἀμουράτης μὲν οὖν ἐπὶ τὸν μείζονα πόλεμον ἀφι-
 κόμενος, καὶ τούτον αὐτῷ ἐπὶ τὸ βέλτιον θέμενος, ἐστρατεύετο
 αὐτίκα ἐπὶ Καραμῦνον. ὃ δὲ πρόσβεις τε πέμπων ἡξίου τὰ
 τε ἄλλα αὐτῷ ὑπουργεῖν, ὧν ἂν δέοιτο αὐτοῦ, καὶ ὁμήρους 10
 καὶ πιστὰ παρέχεσθαι ἐπὶ τούτοις.

B Ταῦτα μέντοι αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ζυμβεβήκει, κατὰ
 δὲ τὴν Εὐρώπην ὑπὸ μέντοι τῶν Πελοποννησίων ἡγεμόνων
 ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ τοιαύδε ἐγένετο. ὡς γὰρ Θεόδωρος ὁ
 μετ' αὐτὸν βασιλεὺς Ἑλλήνων γενόμενος, ὡς οἰχόμενος παρῆν 15
 V. 132 ἐς Βυζάντιον ἐπὶ τὴν βασιλείαν, Κωνσταντῖνος ὁ ἐπίκλην
 Δράγασις, ἀφικόμενος ἐς Πελοπόννησον καὶ παραλαβὼν τὴν
 τοῦ ἀδελφοῦ χώραν, τὰ τε ἄλλα καὶ Σπάρτην τὴν πρὸς τὸ
 Ταῦγετον ὄρος, καὶ σχεδὸν ζύμπασαν τὴν ἄλλην Πελοπόννη-
 σον (πλὴν γὰρ τῆς τοῦ Θωμᾶ τοῦ βασιλέως ἀδελφοῦ χώρας, 20
 τὴν ἄλλην ὑφ' αὐτῷ εἶχε παραλαβὼν), ἐνταῦθα ὡς ἀφίκετο,
 C τὸ τε ἐν τῷ Ἰσθμῷ τειχίζειν παρεσκευάζετο, καὶ τὴν ἐκτὸς

1. Ἀσίας P   4. ὄρημητο?

subigeret, cum impetu in eam irruebat, omnia subiciens et in ser-
 vilitatem redigens, quocumque se vertisset. Caramanus namque cum
 audisset Pannonες petere bello Amuratem, et ipse hostili animo con-
 tra ipsum profectus est. itaque cum ab utraque regione hostis ac-
 cederet, Amuratis exercitus distrahebatur et infirmior reddebatur.
 cum igitur maximum impenderet Amurati bellum, sibi utile fore
 ratus, foedus cum Pannonibus pepigit, omnemque belli tempesta-
 tem in Caramanum avertit. Caramanus ne vim regis experiretur,
 misit legatos petiitum pacem; quibus mandarat ut dicerent se pa-
 ratum esse servire Amurati, quandocumque sua opera indigisset.
 sin promissis parum fidei haberet, se obsidibus et caeteris, ne quid
 dubitaret, capturum.

Haec quidem Amurati in Asia acciderunt. in Europa vero a
 Peloponnesiacis principibus quid in regione eius gestum sit, nunc
 dicitur. ut enim Theodorus qui postea rex electus est, venit By-
 zantium in regnum suum, Constantinus cognomento Dragois in Pelopon-
 nesum adveniens et assumens fratris regionem, inter caetera et
 Spartam, quae vergit ad montem Taygetum, et propemodum univer-

Πελοποννήσου χώραν ἀπίστη ὑπὸ βασιλέως, [τὴν τε Βοιω-
 τίαν κατέσχε,] καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος
 καὶ ξύμπασαν τὴν Βοιωτίαν κατέσχε. καὶ ὁ τῆς Ἀττικῆς
 τύραννος φόρον τε ἀπάγειν αὐτῷ ὑπισχνόμενος σπονδὰς
 5 ἐποίησατο. καὶ τὸ τε Πίνδον ὄρος — Βλάκοι δ' ἐνοικοῦσιν
 αὐτό, τῶν Δακῶν ὁμόγλωττοι· τοὺς παρὰ τὸν Ἰστρὸν Δαξίν
 ὁμοίωτο. ἀφικόμενοι παρὰ τοῦτον τὸν ἡγεμόνα, παραδιδόν-
 τες σφίσι, ἐπολέμου τοὺς τὴν Θετταλίαν οἰκοῦσι Τούρκους,
 λαμβάνοντες ἄρχοντα παρὰ τοῦ Πελοποννησίων ἡγεμόνος. D
 10 Λεωδορικήιον τε τὸ κατὰ τὴν Λοκρῶν χώραν φηκμένον πολί-
 χιον, Πίνδου μέντοι τὸ κατὰ τὴν Φανδρίου πόλιν φηκμένον,
 ἄρχοντα λαμβάνει ἀπὸ βασιλέως. τὸ δὲ αὖ κατὰ τὴν Ἀχαΐ-
 αν καθῆκον Ἀραβαῖοι ἔκουν ἄνδρες Ἀλβανοί, ὑπὸ βασιλέως
 συγχωρηθέντες ἄρχειν τῆς πατρίδας αὐτῶν χώρας· καὶ οὐ-
 15 τοι ἀφίκοιτο ἐς τοὺς Ἕλληνας. συναγαγὼν δὲ καὶ ξύμπασαν
 τὴν Πελοπόννησον ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἐτείχισεν αὐτόν, ὡς ἡδύ-
 νατο τάχιστα, συγκαλέσας αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ἧς
 αὐτὸς ἔρχε χώρας, ξύμπαντας ἐνταῦθα μεταπεμφάμενος ἐλη- P. 169
 λάκει τὸ τεῖχος, παραδοῦς ἐνὶ ἐκάστω ὅσον ἐν τοσῶδε χρόνῳ
 20 παρέχοιτο ἔκδομημένον. ὡς δὲ τὸ τεῖχος τοῦ Ἰσθμοῦ αὐτῷ

6. αὐτοὶ P   8. σφᾶς ?   17. ἧς] ὡς P.

sam Peloponnesum, praeter Thomae, qui frater erat regis, regionem obtinuit. etiam Isthmum muro includere parabat; nec cessabat regis regionem, quae extra Peloponnesum est, ad defectionem sollicitare. Boeotiam et Thebanorum urbem universamque Boeotiam in dicionem redegit. Atticae tyrannus sive princeps nolebat cum eo pugnare, verum tributum se quotannis ipsi pensurum promittebat. hinc foedere icto in amicitiam receptus est. Pindum quoque (quem hodie Mezzono appellant) occupavit. hunc montem Blaci incolunt, quibus eadem cum Dacis est lingua; nec quicquam ab Dacis, qui Istrum accollunt, differre cognoscuntur. advenientes igitur ad istum duces se ipsi ei dederunt, et deinceps bellum gerebant cum Turcis in Thessalia habitantibus, accipientes duces ab Peloponnesiaco principe. Leodoricium oppidulum in Locrensium regione situm et Pindo adhaerens, versus Phandrium urbem, principem a rege accipit. hunc montem, qua se in Achaïam porrigit, inhabitant Arabaei viri Albani, quibus permissum est ab rege patriam suam regere regionem. hi quoque ad Graecos deficiebant. contrahens igitur universam Peloponnesum in Isthmum, muro eum cingere instituit. opus autem istud maturavit accersito fratre, qui et ipse regionem sub se habebat. universos igitur huc congregans murum divisit, et singulis tantam, quantum brevi extruere possent, partem assignavit. murus Isthmi cum

παρσκευάστω, στρατόν τε ἐπεμπεν ἐπὶ τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ἐδήον τε τὴν χώραν καὶ πολεμῶν διεγένετο.

Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν χρόνον Ὀμάρης ὁ Τουραχά-
νεω παῖς, παραλαβὼν τὸ Θετταλίας στρατεύμα, ἐπήλασέ τε
ἐπὶ τὰς Θήβας καὶ τὴν Ἀττικὴν, καὶ λησιάμενος ἀπέλαυσε,⁵
λείαν ἀπάγων ἱκανήν. ἔνθα δὴ Νέριος ὁ Ἀθηναίων τύραννος,
ὡς ἑώρα τὰ Τούρκων πράγματα αὐθις ἐπανιόντα ἐς τὸ πρό-
βτερον καθεστηκός, ἐπρεσβεύετο ἐς τὰς Θύρας καὶ ἤξιόν αὐτῷ
σπένδεσθαι βασιλεῖ, ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ὃν ἂν αὐτῷ τά-
ξαιτο. βασιλεὺς μὲν οὖν Ἀμουράτης ἐπέθειτό τε καὶ ἔσπεν-¹⁰
θεν αὐτῷ, ἐφ' ᾧ καὶ πρότερον ἀπέφερε φόρον ἀπάγειν καὶ
τοῦ λοιποῦ. ὁ δὲ Νέριος οὕτως ἀφίκετο, ἀπὸ Φλωρεντίας
τῆς Τυρρηναίων μητροπόλεως ὢν, ἐπὶ τὴν Ἀθηναίων τυραννίδα
τρόπῳ τοιῷδε. Ἀντώνιος ὁ Ραινερίον παῖς τοῦτον τε ἅμα
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μεταπεμψάμενος ἀπὸ Φλωρεντίας προ-¹⁵
σὴκοντάς τε αὐτῷ καὶ ξυγγενεῖς εἶχε παρ' ἑαυτῷ, τὴν δίαίταν
παρεχόμενος. ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν Ἀντώνιος, ὑπὸ εὐεξίας
ἀποπνηγείς κατὰ τὸν ὕπνον, ἣ τε γυνὴ αὐτοῦ ἐπεμπεν ἐς βα-
σιλέα τὴν ἀρχὴν ἐπιτραπῆναι αὐτῇ τε καὶ τῷ τῆς πόλεως
C αἰμείονι, ἑαυτῆς δὲ προσήκοντι, πατρὶ δὲ ἡμετέρῳ. τοῦτον²⁰
ὡς ἔπεμπε πειρασόμενον παρὰ βασιλεῖ, καὶ χρήματα διδοῦσα

5. ἐπέλαυσε P 11. ᾧ ᾧ δν? 18. ἀποπνηγείς P, ἀποπλη-
γείς T: οἶμαι ἀποπληξίας ἀποπληγείς margo R.

iam esset absolutus, exercitum misit, qui regis regionem popularetur, et ex professo cum rege bellum gerebat.

Nec multo post Amures Turachanis filius, assumpto Thessaliae exercitu, impetum in Thebas et Atticam dedit. quibus vastatis reversus est magna praeda onustus. Nerius Atheniensium princeps, ut vidit Turcorum res denuo exoriri et pristinam felicitatis formam recipere, legatos misit in ianuas, petitum pacem, ut qui velit cum eo foedus inire et tributum quemadmodum antea, quotannis solvere. rex Amurates legationem benigne audivit, foedusque et pacem dedit, hac conditione ut quotannis, quemadmodum antea, sibi tributum ferret. Nerius iste a Florentia, quae Tyrrenorum est metropolis, ad Atticae principatum hoc modo processit. Antonius namque Rainerii filius hunc simul et fratrem accersitos a Florentia, propinquos et cognatos suos, secum habuit, victum eis et necessaria ministrans. postquam autem Antonius apoplexia in somno ictus expiravit, uxor eius misit legationem ad regem Amuratem, ut sibi et ei qui in ea civitate erat optimus principatum committeret. is erat mulieri propinquus genere et meus pater; quem misit ad regem cum immensa pecuniae vi, ut sibi principatum Atticae regionis et Boeotiae traderet. ut autem egressus urbe iter ad regem ingrediebatur, qui in urbe erant poten-

μεγάλα, ὥστε διαπρατίττεσθαι σφίσι τὴν ἀρχὴν τῆς τε Ἀττικῆς αἶμα καὶ Βοιωτίας, ὡς ἐξελαύνων ἐκ τῆς πόλεως ἐπορευέτο παρὰ βασιλεία, οἱ προέστησαν τοῦ δήμου, κατὰ τὸ πρὸς αὐτὸν Χαλκοκονδύλην ἔχθος τὴν τε γυναῖκα τοῦ Ἀντωνίου 5 ἀπάτη παρήγαγον ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τοὺς προσήκοντας Ἀντωνίου καθίστασαν τυράννους, καὶ τὸ γένος ἐξελάσαντες αὐτοὶ ἴσχουσι τὴν πόλιν. ἐπιγαμίαν δὲ ποιησάμενοι πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀντωνίου ἐπὶ θετῷ αὐτῆς παιδί ἀγαθῷ, ἐς τὴν ἀκρόπολιν παρήσαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβάλλοντες 10 τὴν ἀκρόπολιν, καὶ γένος ἡμῶν ἐξελαύνοντες, τὰ τῆς πόλεως D πράγματα ἔσχον. ὁ μὲν δὲ Χαλκοκονδύλης ἀφικόμενος παρὰ βασιλεία ἐς φυλακὴν μέντοι περὶ αὐτὸν ἐγένετο, ὑπὸ βασιλέως καλυπόμενος παραδοῦναι τὴν χώραν. ὡς δὲ ὑποσχόμενος ἐς τρεῖς μυριάδας χρυσίου οὐδέν τι ἔπρασε, στρατὸν 15 δὲ ἐπέθετο πεπομφέναι βασιλεία ἐπὶ Βοιωτίαν ὡς τὴν Θηβῶν πόλιν παραστησόμενον, διεπράξατό τε καὶ ἀπέδρα ἐπὶ Βυζάντιον, καταλιπὼν τοὺς τε θεράποντας καὶ σκηναῖς αἶμα καὶ ἐποζύγια. ἐπιβὰς δὲ νεὸς ἀπὸ Βυζαντίου ἔπλει ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. καὶ ἐνταῦθα νῆες αὐτοῦ περιπλέουσαι τῶν 20 τυράννων τῆς Ἀττικῆς συλλαμβάνουσί τε τὸ πλοῖον, καὶ αὐ- P. 170 τὸν ἐλόντες Χαλκοκονδύλην ἀνήγαγον παρὰ βασιλεία δέσμιον. βασιλεὺς μὲν οὖν αὐτῷ ἀφῆκε τὴν αἰτίαν καὶ συνέγνω, μηδὲν ἐπὶ τούτῳ αἰτιασάμενος· αὐτὸς μὲντοι τὰς τρεῖς μυριά-

8. ἐς T, καὶ P

tissimi, odio Chalcocondylis moti, uxorem Antonii dolo deduxerunt ex arce, et Antonii propinquos in principatum promoverunt, uxori- que genus urbe expellentes ipsi civitatem tenuere. affinitatem vero iungentes cum uxore Antonii in filio adoptivo, viro haud improbo, in arcem redierunt. nec tamen multo post expulsa muliere Acropolis occuparunt, et rem publicam obtinuerunt, eiecta nostra familia. Chalcocondyles ut venit ad regem, captus et in carcerem coniectus est, inausus reddere regionem. cum autem polliceretur triginta milia aureorum, ne sic quidem efficere quicquam potuit. acceperat interea regem exercitum misisse contra Boeotiam, ut Thebas urbem occuparet. ipse interim haud cessabat sedulo agere, sicubi fugae daretur occasio, ut aufugeret Byzantium. quae ubi primum oblata est, relicto tabernaculo et iumentis profugit Byzantium; ibique conscensa navi solvit in Peloponnesum. naves igitur Atticae regionis principum per mare oberrantes navem fugientis capiunt, et ipsum Chalcocondylen vinctum perduxerunt ad regem. rex ei delictorum veniam dedit, nihil eum propter delicta culpans. cum autem ipsi poscerentur triginta milia aureorum, responde-

Chalcocondylas.

21

- δας ἀπαιτούμενος οὐκ ἔχειν ἀποδιδόναι ἔφασκεν. ἐντεῦθεν ἡ χώρα ἐλεηλατεῖτο μεγάλας ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ Θετταλίᾳ χώρα. Νέριος δὲ τύραννος ὢν τὴν ἀρχὴν, καὶ θηλυδρίας ὢν καὶ μαλακώτερος, ὑπὸ ἀδελφοῦ Ἀντωνίου ἀφῆρητο τὴν ἀρχὴν ἐπιβουλευθείς. μετὰ δέ, ὡς ἐτελεύτησεν Ἀντώνιος, ἐς 5 τὴν ἀρχὴν αὐθις κατέστη Νέριος ὁ Ἀντωνίου ἀδελφός, ἀπὸ Β Φλωρεντίας ἀφικόμενος. τότε δὲ διὰ τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας αὐτοῦ συμμαχίαν ἐδῆου τὴν χώραν ὁ τῆς Θετταλίας ὑπαρχος. πράγματα δὲ ἔχων εἰρήνην ἐποιεῖτο πρὸς βασιλέα. καὶ οἱ Ἕλληνες πνθόμενοι στρατεύοντο ἐπὶ τὴν Ἀθήνας. ἐνταῦθα 10 ἄγγελόν τε ἔπεμπε πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς κακῶς ποιοῖεν αὐτὸν οἱ Ἕλληνες ἰκαὶ πολιορκοῖεν τὴν πόλιν, πειρώμενοι ἐξελεῖν. καὶ Τουραχάνης δέ, ὁ τῆς Θετταλίας ὑπαρχος, τῷ τε βασιλεὶ πέμπων ἀγγέλους ἐπῆρεν ἐπὶ Πελοπόννησον στρατεύεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον χρόνῳ πολλῷ ἐγένετο· τότε δὲ ὑπὸ 15 Πελοποννήσου ἡγεμόνι, βασιλέως δὲ ἀδελφῷ ἐδεδοῦλωτο, τρόπῳ ᾧ πρότερόν μοι δεδήλωται.
- C Ἀλλὰ κατὰ μὲν τοὺς Ἕλληνας καὶ τὴν Πελοπόννησον τοιαῦτα ἐγένετο, κατὰ δὲ τὸν Βυζαντίου βασιλέα τάδε ξυμβεβήκει. τοὺς τε γὰρ Παίονας ὡς ἤσθετο ἀπελάσαντας κα- 20 ταλύσασθαι τῷ Ἀμουράτῃ, Γεωργίου ἐς τοῦτο παρακαλέσαντος, ἔπεμπον πρέσβεις παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα, ὑποτιθέ-

3. χώρα] ὑπάρχου?

runt se eos nequaquam posse solvere. hinc regio eorum populationibus graviter divexata est ab Turcis, qui in Thessalia morabantur. Nerius autem princeps cum iam ab initio foret imbellis et effeminatior, per insidias a fratre Antonio principatu deturbatus est. mortuo tandem Antonio Nerius Florentiam veniens in principatum restitutus est. ea tempestate, quia socia arma iunxerat Nerius Graecis, ipsius regio ab Thessaliae duce evastabatur. cum autem gravissime populationibus urgeretur, tandem necessitate subigente pacem cum rege fecit. Graeci audientes pacem inter Atticae principem et regem convenisse, continuo arma contra Athenienses capiunt. princeps nuntio misso indicavit regi in quanto periculo haereret: Graecos urbem obsidere, eamque summa vi, ut capiant, iuti. Turachanes igitur Thessaliae praefectus mittens nuntios ad regem eum hortabatur ut bello Peloponnesum lacesseret. sed haec longo tempore demum contigere. verum ea tempestate ab duce Peloponnesi regis fratre, quemadmodum diximus, in servitutem redactus est.

Inter Graecos et in Peloponneso haec acta sunt. quid vero egerit rex Cpolititanus, in sequentibus declarabitur. nam hic ut accepit Pannonos abiisse, et foedera impulsu Georgii cum Amurate sanxisse,

μειοί ὡς τριήρων καὶ νεῶν παραγενομένων σφίσιν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ὥστε ἀπόντι αὐτῶ ἐς τὴν Ἀσίαν μὴ ἐπιτρέψαι διαβῆναι ἐς τὴν Εὐρώπην, εὐπειτῇ ἂν γένοιτο ταῦτα χειρωθῆναι τὰ πράγματα αὐτοῦ· εἴτε τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα δὲ σὺν τῷ Ἀμουράτῃ ἀπομονωθήσεται, οὐκ ἔτι εἰς χεῖρας τοῖς Παίονιν ἵεναι ἐθέλησει. ἔπεμπον δὲ καὶ ἐς τοὺς Κελτοὺς καὶ τὸν Βουργοντίας ἡγεμόνα, ἀναμιμνήσκοντες ὡς δίκαιοι εἶεν δίκην δὲ πράττεσθαι τῶν ἐν τῇ πολέμῳ Παιαζήτῳ ἀποθανόντων Κελτῶν διὰ τὴν τοῦ Σιγισμούνδου ἀγνωμοσύνην. συνεπελάβοντο 10 μὲν οὖν σὺν τῷ ἀρχιερεὶ Ῥωμαίων, καὶ τριήρεις ἐπλήρωσαν δέκα, ἐπὶ Ἑλλήσποντον πέμποντες. καὶ ἀρχιερεὺς δὲ δέκα ἄλλας πληρώσας ἀπέστειλεν ἐπὶ βασιλέα Ἰωάννην, ὡς ποιησομένους ἂ ὑποδοίτο αὐτοῖς βασιλεὺς. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διεκώλυον Ἀμουράτῳ τοῦ ἐς τὴν V. 134 15 Εὐρώπην διαβῆναι.

Κατὰ δὲ τὴν παράλιον τῆς Μακεδονίας ἐς τὸν Ἴονιον συνέβαινε τοιαύδε. ὡς γὰρ προσδόκιμοι ἦσαν οἱ Παῖονες ἀφίξασθαι αὐτίς ἐς τὴν Εὐρώπην, ὡς ἐξελόντες Τούρκους τε καὶ Ἀμουράτῃ ἐκ τῆς Εὐρώπης, προῖδόντες ὅτι ἔσταιτο αὐτίς ὁ P. 171 20 πόλεμος (προηγγέλλετο γὰρ ἀπανταχῇ τῇ Εὐρώπῃ ὡς συλλέγοντο τε αὐτίς στρατευσόμενοι οἱ Παῖονες καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ὑπὸ τῶν ἐσπερίων κατέχοιτο), ὥρμητο καὶ αὐτός τις

3. ταύτη? 4. εἰ γὰρ τὸ? 12. ἐπέστειλεν P 18. ἐξελοῦντες? an ἐξελῶντες?

legatos misit ad Romanum pontificem, consulentes, si triremes et naues adventarent in Hellespontum, quibus praeccluderetur Amurati in Europam transitus, Amuratem facile debellari posse. si enim Europae exercitus solus apud Amuratem relictus fuerit, haud pugnare adversus Pannonos volet. legati ire iussi sunt ad Gallos et Burgundiae ducem, in memoriam revocantes cladem quam perpassi sunt sub Paiaizite imprudentia Sigismundi. eam cladem, si modo velint, Turcis reddi posse. adiuverunt itaque Romanum pontificem, et triremes impleverunt decem, quas in Hellespontum misere. etiam pontifex decem triremes instruxit et militibus complevit et ad regem Ioannem misit, quasi facturus quae rex imperasset. venientes igitur in Hellespontum prohibuerunt Europae accessu Amuratem.

Haec autem acciderunt iuxta maritimam Macedoniae regionem, versus Ionium. cum fama volaret Pannonos in armis esse et advenire in Europam, ut inde eicerent Turcos et Amuratem, iamque omnes bellum expectarent haud dubie imminens, quia longe lateque rumor increbrescebat Pannonos exercitum concribere et Hellespontum iam ab Occidentalibus esse occupatum, singuli animam intendebant ad

ἕκαστος ἐπὶ τὴν πατρίαν αὐτοῦ ἀρχήν, ὡς σχήσων τε καὶ καταληψόμενος ὃ τι ἂν αὐτῷ προχωρήσειεν. ἔνθα δὴ καὶ Ζε-
νεμπίας ἀπὸ Μακεδονίας τῆς πρὸς τὸν Ἴόνιον παραλίον
ὠρμημένος, συμπαραλαμβάνων τοὺς ταύτη Ἀλβανούς, οἱ ἐνή-
σαν αὐτῷ, προῆμι διὰ τῆς Ἀργυροπολίχνης, καὶ τὴν τε πε-
5 διάδα, ὅσῃν ᾤκει ἐνταῦθα μέχρι Καστορίας, ὑπηγάγετο. ἐν-
Β ταῦθα δὴ Θερίτζης ὁ Βερροίας ὑπαρχος, ξυναγαγὼν τοὺς πα-
ρὰ Ἀζίνη Σκύθας τε ἅμα καὶ Τούρκους τοὺς βασιλέως, ἐπι-
σομένων αὐτῷ καὶ συχνῶν τῶν ἀπὸ τῆς Θέρμης τε καὶ
Λίμνης τῆς Περραιβῶν, ἐπέλασέ τε ἄφνω, καὶ ἀπαρασκευάστους 10
ἐπισπεσῶν, ἐσκηνωμένοις αὐτοῦ ταύτη που περὶ τὴν τῆς Κα-
στορίας χώραν, τοὺς πλείστους τε αὐτῶν Ἀλβανῶν διέφθει-
ρε, καὶ αὐτὸν Ζενεμπίαν τὸν ἡγεμόνα ἀνελὼν ἐπὶ πολὺ
ἤλασε φόνου, ἐνταῦθα τοὺς ἄλλους κατακαίνων.

Ταύτη μέντοι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἐγένετο, καὶ ἐς θόρον-15
βον καθίσταντο ἵως ἕκαστοι ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ὠρμημέ-
νοι πράγματα. καὶ οἱ Τούρκοι ἐς φόβον τε ἐγένοντο μέγαν,
οἰόμενοι ἀντίκα ἀπόλλυσθαι ὑπὸ τῶν Παιόνων καὶ τῶν πα-
C ροίκων ἐθνῶν ἀλλοφύλων αὐτοῖς· καὶ δὴ τὴν τύχοιεν, τὰ τείχη
ἐκράττωνον, καρδοκοῦντες ἢ ἀποβήσεται ἕκαστα ἐς τὸ τοιοῦδος. 20
Παίονες δέ, ὡς πρέσβυς ἀφίκετο παρ' αὐτοῦ τοῦ Ῥωμαίων
ἀρχιερέως Ἰουλιανὸς καρδιναλίος, ἀνῆρ τὰ τε ἄλλα ἐπιεικῆς
καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων σοφίαν εὐδόκιμος, παρεκάλει τε ἐπὶ τὸν

14. καταβαίνων P 15. ταῦτα? 21. παρὰ τοῦ?

recuperandam patriam regionem, quasi eam nacturi, utcunque tamen
alex belli cecidisset. Zenempisas igitur ab Macedonia proficiscens,
assumptis qui isthic habitabant Albanis, pergebat per Argyropolich-
nem, et planitiem eam Castoriam usque subegit. Therizes Berrhoecae
princeps, colligens Azatinis Scythas necnon Turcos regis, attractis
etiam plurimis ex Therma et Limna Perraeorum; quibus fretus, Ze-
nempisae obviam progressus est. festinans autem imperatos hostes,
cum adhuc in Castoriae regione versarentur, oppressit. Albanorum
plurimos necavit, Zenempisam ducem peremit, et alios complures.

Haec quidem in Europa evenerunt. et ubique tumultus erat,
cum singuli ad sua recipienda properarent. Turcos magna incesserat
formido, putantes se perituros Pannonum et finitimarum gentium
Marte. ubicunque igitur poterant, moenia et muros firmabant, expe-
ctantes quemnam praesens tumultus exitum esset habiturus. legatus
qui venerat a pontifice Romano, Iulianus nomine, caeterum Cardina-
lis et vir bonus et Romanae eruditionis admodum peritus, Pannonos
ad bellum suscipiendum adversus Turcos cohortabatur; et iusiuran-
dam, quod maximum erat in foedere, ex pontificis mandato solvebat,

πόλεμον, τὸν τε ὄρκον, ὃς μέγιστος ἦν αὐτοῖς ἐν ταῖς σπον-
 δαῖς, ἐλύσατο ἐπιτροπῇ τοῦ ἀρχιερέως, ἀνέγνω δὲ τὰ αὐτόθι.
 καὶ ὄρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, οἰόμενοι κατα-
 ληψεσθαι αὐτὴν ἔρημον, ἀπόντος τοῦ Ἀμουράτεω κατὰ τὴν
 5 Ἀσίαν καὶ διωτρίβοντος, καὶ τῶν νεῶν τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ
 ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ διαπλευσῶν ὡς μὴ ἐπιτρέπειν διαβῆναι, D
 καὶ [ὑπὸ] τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως ὑποσημαίνοντος σφίσι ταῦ-
 τα, ὡς οὐκ ἄν ποτε διαβαίῃ ἐς τὴν Εὐρώπην· τοὺς τε Βοί-
 10 μους ἐν σπονδαῖς σφίσι ποιησάμενοι κατὰ τὴν διαφορὰν, δι'
 ἃ μοι δοκεῖ καὶ τὰς Ἀμουράτεω σπονδὰς ποιήσασθαι, πρά-
 γματα σφίσι παρεχόντων, καὶ ὡς παρεσομένου αὐτοῖς ἀπὸ
 τῶν Βοιέμων χώρας πόλεμον, ἐδέξαντο τὴν βασιλέως Ἀμουρά-
 τεω εἰρήνην, — τότε δὴ συνθήμενοι ἐκείνοις, ὡς παρεῖχεν αὐ-
 τοὺς ἐν καλῇ ἡσυχίᾳ ἄγειν, ὄρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν
 15 Εὐρώπην, ζυμπααραλαμβάνοντες Δᾶκας τε καὶ Δρακούλη τὸν
 Μύρξεω παῖδα, ὡς παρῶν τε ἐς τὸν πόλεμον συμπροθυμοῦτό
 τε καὶ συνεπιλάβοιτο, παρέχων ἱππέας ἀμφὶ τοὺς μυρίους.
 Γεώργιον δὲ τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα παρεκάλουν μὲν ἐς τὸν P. 172
 πόλεμον τοῦτον, συνδιαφέρειν τε αὐτὸν ἅμα ἐκείνοις· ἀλλ'
 20 οὐκ ἐπέθετο, φόμενος ἀθέμιτα ἐργάζεσθαι αὐτούς, τὰς τε
 σπονδὰς λύοντας καὶ ἀδικίας ὑπάρχοντας, χρήμασι τε ἐνόμιζε
 διαλύσειν αὐτῷ τὴν αἰτίαν, ὅτι οὐ στρατεύοιτο τῷ Παιόνων
 βασιλεῖ. προηγόρευε δὲ τῷ τε βασιλεῖ μὴ στρατεύεσθαι, ὡς

quod et coram omnibus legebatur. deinde impetu quodam fereban-
 tur adversus Europam, putantes se ipsam destitutam auxilio, Amurate
 absente et in Asia moras nectente, occupaturos. pontificis namque trire-
 mes in Hellesponto erant, nec sinebant Amuratem in Europam transire.
 praeterea Graecorum rex nuntiabat Amuratem non posse traicere in
 Europam, etiamsi omnia conaretur omuemque lapidem moveret. Pan-
 nones etiam pacem fecere cum Boemis, propter eam dissensionem qua
 moti foedus cum Amurate inierant. Boemi igitur et ipsi accingeban-
 tur ad praesens bellum. nam propterea pax convenerat, quia pul-
 chrum videbatur ut in praesentiarum discordias ponerent et simul
 iunctis copiis bellum Europae inferrent. adhibuerunt in belli socie-
 tatem Dacos et Draculem, Myrxis sive Marci filium, qui ipse aderat
 promptus et auxiliaris ad id bellum, offerens decem milia equitum.
 Georgium Triballorum ducem ad belli societatem incitabant: verum
 monitionibus non acquievit, dicens eos impia et nefanda patrare,
 foederum religionem violantes et priores iniuriari incipientes. spera-
 bat se satisfacturum regi Pannonum, quod non in belli societatem
 venisset, pecuniaria mulcta. indicavit tamen regi, eumque diligenter

ἕκαστος ἐπὶ τὴν πατρίαν αὐτοῦ ἀρχήν, ὡς σχήσων τε καὶ καταληψόμενος ὃ τι ἂν αὐτῷ προχωρήσειεν. ἔνθα δὲ καὶ Ζε-
νεμπίσας ἀπὸ Μακεδονίας τῆς πρὸς τὸν Ἴόνιον παραλίον
ὠρμημένους, συμπαραλαμβάνων τοὺς ταύτη Ἀλβανούς, οἱ ἐνή-
σαν αὐτῷ, προῆει διὰ τῆς Ἀργυροπολίχνης, καὶ τὴν τε π-5
διάδα, ὅσην ἔκει ἐνταῦθα μέχρι Καστορίας, ὑπηγάγετο. ἐν-
Β ταῦθα δὲ Θερίης ὁ Βερροίας ὑπαρχος, ξυναγαγὼν τοὺς πα-
ρὰ Ἀζίνῃ Σκύθας τε ἅμα καὶ Τοῦρκους τοὺς βασιλέως, ἐπι-
σομένων αὐτῷ καὶ συγγῶν τῶν ἀπὸ τῆς Θέρμης τε καὶ
Αἰμῆς τῆς Περραιβῶν, ἐπέλασε τε ἄφνω, καὶ ἀπαρασκεύεις 10
ἐπισπεσῶν, ἐσκηνωμένοις αὐτοῦ ταύτη που περὶ τὴν τῆς Κα-
στορίας χώραν, τοὺς πλείστους τε αὐτῶν Ἀλβανῶν διέφθει-
ρε, καὶ αὐτὸν Ζενεμπίσαν τὸν ἡγεμόνα ἀνελὼν ἐπὶ ἰσχυρῶν
ἤλασε φόνου, ἐνταῦθα τοὺς ἄλλους κατακαίνων.

Ταύτη μέντοι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἐγένετο, καὶ ἐς Θόρυ-15
βον καθίσταντο [ὡς ἕκαστοι ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ὠρμημέ-
νοι πράγματα. καὶ οἱ Τοῦρκοι ἐς φόβον τε ἐγένοντο μέγαν,
οἰόμενοι αὐτίκα ἀπόλλυσθαι ὑπὸ τῶν Παιόνων καὶ τῶν πα-
C ροικῶν ἐθνῶν ἀλλοφύλων αὐτοῖς· καὶ ὅμη τύχοιεν, τὰ τεῖχη
ἐκράτνον, παραδοκοῦντες ἢ ἀποβήσεται ἕκαστα ἐς τὸ τοιοῦδος. 20
Παῖονες δέ, ὡς πρὸς βυς ἀφίκετο παρ' αὐτοῦ τοῦ Ῥωμαίων
ἀρχιερέως Ἰουλιανὸς καρδινάλιος, ἀνῆρ τὰ τε ἄλλα ἐπιεικῆς
καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων σοφίαν εὐδόκιμος, παρακάλει τε ἐπὶ τὸν

14. καταβαίνων P 15. ταῦτα? 21. παρὰ τοῦ?

recuperandam patriam regionem, quasi eam nacturi, utcumque tamen
alea belli cecidisset. Zenempisas igitur ab Macedonia proficiscens,
assumptis qui isthic habitabant Albanis, pergebat per Argypolich-
nem, et planitiam eam Castoriam usque subegit. Therizes Berrhoeae
princeps, colligens Azatinis Scythas necnon Turcos regis, attractis
etiam plurimis ex Therma et Limna Perraeorum; quibus fretus, Ze-
nempisae obviam progressus est. festinans autem imparatos hostes,
cum adhuc in Castoriae regione versarentur, oppressit. Albanorum
plurimos necavit, Zenempisam ducem peremit, et alios complures.

Haec quidem in Europa evenerunt. et ubique tumultus erat,
cum singuli ad sua recipienda properarent. Turcos magna inceserat
formido, putantes se perituros Pannonum et finitimarum gentium
Marte. ubicunque igitur poterant, moenia et muros firmabant, expec-
tantes quemnam praesens tumultus exitum esset habiturus. legatus
qui venerat a pontifice Romano, Iulianus nomine, caeterum Cardina-
lis et vir bonus et Romanae eruditionis admodum peritus, Pannonum
ad bellum suscipiendum adversus Turcos cohortabatur; et iusiuran-
dam, quod maximum erat in foedere, ex pontificis mandato solvebat,

πόλεμον, τὸν τε ὄρκον, ὃς μέγιστος ἦν αὐτοῖς ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἐλύσατο ἐπιτροπῇ τοῦ ἀρχιερέως, ἀνέγνω δὲ τὰ αὐτόθι. καὶ ὄρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, οἴομενοι καταληψεσθαι αὐτὴν ἔρημον, ἀπόντος τοῦ Ἀμουράτεω κατὰ τὴν 5 Ἀσίαν καὶ διωτρίβοντος, καὶ τῶν νεῶν τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ διαπλευσῶν ὡς μὴ ἐπιτρέπειν διαβῆναι, D καὶ [ὑπὸ] τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως ὑποσημαίνοντος σφίσι ταῦτα, ὡς οὐκ ἄν ποτε διαβαίῃ ἐς τὴν Εὐρώπην· τοὺς τε Βοῆμους ἐν σπονδαῖς σφίσι ποιησάμενοι κατὰ τὴν διαφορὰν, δι' 10 ἃ μοι δοκεῖ καὶ τὰς Ἀμουράτεω σπονδὰς ποιήσασθαι, πράγματα σφίσι παρεχόντων, καὶ ὡς παρεσομένου αὐτοῖς ἀπὸ τῶν Βοῆμων χώρας πόλεμον, ἐδέξαντο τὴν βασιλέως Ἀμουράτεω εἰρήνην, — τότε δὴ συνθήμενοι ἐκείνοις, ὡς παρεῖχεν αὐτοὺς ἐν καλῇ ἡσυχίᾳ ἄγειν, ὄρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν 15 Εὐρώπην, ξυμπααραλαμβάνοντες Λακάς τε καὶ Δρακούλη τὸν Μύρξεω παῖδα, ὡς παρῶν τε ἐς τὸν πόλεμον συμπροθυμοῦτό τε καὶ συνεπιλαβοῖτο, παρέχων ἱππέας ἀμφὶ τοὺς μυρίους. Γεώργιον δὲ τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα παρεκάλουν μὲν ἐς τὸν P. 172 πόλεμον τοῦτον, συνδιαφέρειν τε αὐτὸν ἅμα ἐκείνοις· ἀλλ' 20 οὐκ ἐπέειπτο, φόμενος ἀθέμιτα ἐργάζεσθαι αὐτούς, τὰς τε σπονδὰς λύοντας καὶ ἀδικίας ὑπάρχοντας, χρήμασι τε ἐνόμιζε διαλύσειν αὐτῷ τὴν αἰτίαν, ὅτι οὐ στρατεύοιτο τῷ Παιόνων βασιλεῖ. προηγόρευε δὲ τῷ τε βασιλεῖ μὴ στρατεύεσθαι, ὡς

quod et coram omnibus legebatur. deinde impetu quodam ferebantur adversus Europam, putantes se ipsam destitutam auxilio, Amurate absente et in Asia moras nectente, occupaturos. pontificis namque triremes in Hellesponto erant, nec sinebant Amuratem in Europam transire. praeterea Graecorum rex nuntiabat Amuratem non posse traicere in Europam, etiamsi omnia conaretur omnemque lapidem moveret. Pannonones etiam pacem fecere cum Boemis, propter eam dissensionem qua moti foedus cum Amurate inierant. Boemi igitur et ipsi accingebantur ad praesens bellum. nam propterea pax convenerat, quia pulchrum videbatur ut in praesentiarum discordias ponerent et simul iunctis copiis bellum Europae inferrent. adhibuerunt in belli societatem Dacos et Draculem, Myrxis sive Marci filium, qui ipse aderat promptus et auxiliarius ad id bellum, offerens decem milia equitum. Georgium Triballorum ducem ad belli societatem incitabant: verum monitionibus non acquievit, dicens eos impia et nefanda patrare, foederum religionem violantes et priores iniuriari incipientes. sperabat se satisfacturum regi Pannonum, quod non in belli societatem venisset, pecuniaria mulcta. indicavit tamen regi, eumque diligenter

Τούρκων μέγα δυναμένων, καὶ οὐκ εὐπειῶς ῥάδιον οὕτω χειρωθῆναι ὑπὸ Παιόνων. ἑώρα γὰρ τὴν παρυσκευὴν οὐχ
 V. 135 ἰκανὴν εἶναι ὥστε τὴν Εὐρώπην κατασχέειν, παμπόλλων ἐν
 Β αὐτῇ ὄντων Τούρκων, καὶ ἐν πολέμοις πολλὰ πειραθέντων,
 καὶ τὸ πλεόν τοῦ βίου σφίσι ἐντεῦθεν ποιουμένων. ἀρετὴν 5
 τε τὸ γένος τοῦτο ἐς ἀπόγνωσιν ἀφικέσθαι ἀξίαν λόγου ἐν-
 δεικνύμενον ἀπανταχοῦ, καὶ ἀναλαμβάνειν τε σφῶς τὸ γένος
 τοῦτο ὑπεμίμνησκε δαιμονίως παρὰ τὰ ἄλλα γένη.

Λαδίσλαος μὲν οὖν ὁ τῶν Παιόνων βασιλεὺς, ἀπὸ τοῦ
 Ἄρδελθον διαβὰς τὸν Ἰστρον καὶ τὸν σιραιτὸν διαπορθμεύσας, 10
 ἀφίκετο ἐς τὴν βυσιλέως χώραν, καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύετο
 κατὰ τὴν τοῦ Εὐξείνου παραλίαν, Δοβροτικῶ τοῦ Μυσοῦ
 χώραν, ἐπὶ Καλλιάρην τε καὶ ἐπὶ Βύρνην. καὶ ἐλθόντες
 ἐπαύθη τὰς τε πόλεις ἐπολιοῦκον. καὶ ἡ μὲν Βάρνη ὡς
 C ἐπολιοῦκετο, προσεχώρησε κατ' ὁμολογίαν, ἡ δὲ Καλλιάρη 15
 ἐάλω τε προσβαλόντων τῶν Παιόνων καὶ ἀναβάντων ἐπὶ τὸ
 τελεχος. ἐξελόντες δὴ καὶ ἐξανδραποδισάμενοι ἤλαυρον εὐθὺ
 τῆς Βυζαντίου χώρας καὶ Ὀρεστιάδος. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ
 ταῦτα εἶχον, Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεχμέτεω ἐλάσας ἐπὶ Καρα-
 μῦνον τὴν τε χώραν ἐδήου, καὶ τὰ ὑποζύγια λησιόμενος ἐπο- 20
 λιοῦκει τὴν τοῦ Κορείου ἀκρόπολιν. Καραμῦνος μὲν οὖν ἐπὶ
 τὰ ἄκρα τῆς χώρας ἀποφυγῶν διέτριβεν αὐτοῦ, ὡς ἦν τις

monuit ne bellum moveret contra Turcos, quorum magna potentia
 esset: eos haud facile a Pannonibus subigi posse. cernebat namque
 Georgius non eum esse belli apparatus, ut Europam obtinere pos-
 sent. plurimi namque in ea agebant Turci, in castris tantum non
 educati, quique plerumque non aliunde quam ex bellis victum para-
 rent. genus autem hoc hominum, cum ad desperationem adactum
 fuerit, virtutem memorabilem ubique ostendere solet. praeterea ostendit
 Vladislao Turcos plurimum rebus bellicis reliquas gentes ex-
 cellere.

Vladislaus his nihil persuasus, ab Ardelio sive Transylvania pro-
 fectus, Istrum traiecit, et copias omnes transportavit in regis regio-
 nem, et ibi castrametatus est iuxta Euxinā maritimam Dobroditiam,
 Bulgarorum regionem. hinc castra moventes, Calliacren et Barne
 sive Varnam urbes obsidere et oppugnare aggressi sunt. Barne pa-
 ctionibus in dicionem accepta est. Calliacre vero vi capta est, Pan-
 nonibus ascendentibus impigre murum et impetu in eam irruentibus.
 hanc ubi occupasset et diruissent necnon foede diripuissent, pluri-
 mis abductis mancipiis, profecti sunt recta ad Byzantii et Orestiadis
 regionem. haec quidem egerunt Pannonēs. Amurates Mechemetis filius,
 bello potens Caramanum, eius regionem populatus est; et iumento-

ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄκρων ἀμυνόμενος, διεκαρτέρει. καὶ ἐπρεσβεύετο πρὸς τὸν Ἀμουράτην, ὑποσχόμενος διδόναι τε ἑμήρους, καὶ τὸν παῖδα ἐς τὰς θύρας αὐτοῦ ἐπιπέμπειν, καὶ φόνον ἀπάγειν τοῦ ἔτους διπλάσιον οὐ ἀπέφερος πρότερον. D

Ἐταῦτα δὴ οὖν προτεινόντος τοῦ Καραμάνου, καὶ δεομένου σπένδεσθαι αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ, ἐνταῦθα ἀφίκετο ἀγγελία παρὰ τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος ὡς οἱ Παίονες ἐπελαύνοντες διαβαίνουσιν τὸν Ἴστρον. καὶ τότε δὴ τοὺς λόγους ἐδέχετο τοῦ Καραμάνου καὶ σπονδὰς ἐποιεῖτο, λαβὼν δὲ ὁμήρους καὶ τὸν 10 παῖδα αὐτοῦ ἀπήγαγε τὸν στρατόν. τὸν μὲν οὖν Ἑλλησποντον ἐπυνθάνετο κατέχεσθαι ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ἰταλικῶν καὶ ἑσπερίων. ἐνταῦθα ἐν ἀπόρῳ ἐχόμενος ὃ τι χρῆσαιτο τῷ παρόντι ἐς διάβασιν, τὸν στρατὸν ὁμως ἤγε σπονδῇ ἐπὶ τὸν P. 173

Ἑλλησποντον, ὡς τὰς τε τριήρεις, ἣν ἐπιπλέουσαι διακωλύωσι, 15 τοῖς τηλεβόλοις ἀπελασόμενος. ἔστι γὰρ τοῦτο τῆς Προποντιδος στενωτάτον ἐπιεικῶς, καὶ πύργος ἔνεστιν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἰερόν καλούμενος, ὥστε μηδαμοῦ ἐτέρωθι ἐς τοσοῦτον βραχὺ ξυκίναί τῷ ἠπείρῳ διαστῆσαι. ἐνταῦθα ὡς ἐπῆγε τὸν στρατὸν διαβησόμενος, τὸν τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσιανόν, τὰς μὲν 20 τριήρεις οὐκέτι κατέλαβεν ἐνταῦθα· ἄνεμοι γὰρ ἰσχυροὶ πάνν οὐκ εἶων τὰς τριήρεις ἐς τὴν Προποντιδα εἰσπλέειν,

1. αὐτὸν] αὐτὸν ἦ?

18. τῷ ἠπείρῳ P

rum pecorisque praedas agens, Conii arcem obsidione pressit. Caramanus ad montes regionis confugiens ibi morabatur, volens, si hostis accederet, eum fortiter repellere. tandem legationem misit ad Amuratum, promittens obsides necnon filium suum, quem in ianuas regis mittere vellet. addebat se duplo maius quam bactus regi tributum quotannis persoliturum. Caramanus cum his condicionibus pacem peteret, forte advenit ad regem nuntius ab Triballorum duce missus, referens Pannones transgressos esse Istrum. hoc igitur nuntio nonnihil territus petitionem Caramani admisit et cum eo foedus iniit, acceptisque obsidibus et filio exercitum abduxit. cum intelligeret Hellepontum teneri ab navibus Italicorum et Occidentalium, anxius animi erat, cum haud satis constaret quo pacto in praesentiarum in Europam transvehi posset. nec tamen exercitum, summa celeritate addibita, ad Hellepontum ducere omisit, ut naves hostium, si adnavigarent, bombardis et reliquis tormentis abigeret. est autem iste locus Propontidis angustissimus; et turris isti est in Asiam recedens, quae Sacra nominatur, ut neutro sic coeat, ut ab continente submoveatur. cum igitur huc venisset, in animo agitans Europae et Asiae exercitum in Europam transmittere, triremes non amplius invenit. nam ventus, qui coortus erat admodum validus, haud sinebat naves in Propontida navigare. is ventus multis regnavit diebus, nec naves ullo

Β καὶ πνεῦμά τε ἰσχυρόν κατήρει ἐπὶ συχνῶς ἡμέρας, βιαζόμε-
 νον τὰς ναῦς μηδαμῇ ἀναπλεῦσαι ἐναντία τοῦ πνεύματος.
 Ἀμουράτης δέ, ὡς αἱ τριήρεις οὐκέτι παρήσαν αὐτοῦ, καθ'
 ἥσυχίαν διέβαινεν αὐτός τε καὶ ὁ στρατὸς ἅπας. ἐπεὶ δὲ
 διεβεβήκει, ἄγγελον ἔπεμψε παρὰ τὸν Βυζαντίου βασιλέα,⁵
 ἐροῦντα αὐτῷ ὡς διαβαίνοι σῶς καὶ ἐπὶ τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ
 ἰθὺ ἐλαῦνοι, καὶ εὐχασθαι παραγγέλλει ὡς κάλλιστα αὐτῷ
 τὰ ἐς τοὺς πολέμους.

modo contra ipsum niti poterant. Amurates igitur, cum hostium tri-
 remes non amplius adessent, per otium ipse simul cum universis co-
 piis in Europam transportatus est. cum transvectus esset cum copiis
 suis, ad Byzantii regem nuntium misit, qui diceret se salvum et in-
 columem cum universo exercitu transvectum esse in Europam et per-
 gere contra hostes. proinde ne cunctaretur quam celerrime conscri-
 pto exercitu subsidio venire.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΛΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΒΔΟΜΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS. TURCORUM

LIBER SEPTIMUS.

---

*Βασιλεὺς δὲ Ἑλλήνων ὡς ἐπύθετο τὰ παρὰ τοῦ ἀγγέλου, p. 174 ἤχθετο μὲν οἷα εἰκός, διαβεβηκότος οὕτω ὥστε μὴ διακωλύ- V. 136σαι τὴν διάβασιν ἀμαχητί, ἀλλ' ἠσυχῇ διαβάντα τότε στρατὸν αὐτοῦ ἅμα διαπορθμεῦσαι, καὶ ἔφερε μὲν χαλεπῶς, ἐβου-
5 λένετο δὲ ὅπως τῷ παρόντι χρῆσαιτο, καὶ εἴτε πόλεμον ἀπαγ-
γέλοι τῷ Ἀμουράτῃ εἴτε εἰρήνην. εἰ μὲν γὰρ εἰρήνη αὐτῷ
εἶη πρὸς Ἀμουράτην, ἐχρῆν ἐλαύνοντι διὰ τοῦ Πόντου τὴν
χώραν αὐτοῦ ἀγορὰν τε ἅμα παρέχειν καὶ τὰ ἐπιτήδεια. καὶ*

Graecorum rex ut audivit quae adferebat nuntius Amuratis, dolebat animo, quemadmodum verisimile est, quod eum transitu prohibere nequivisset, verum absque praelio transiisset et per otium copias traduxisset omnes. haec quidem molesto ferebat animo. deliberabat quid in praesenti rerum statu potissimum ageret, bellumne sive pacem Amurati nuntiaret. nam si pacem cum Amurate retinere instituisset, fore ut ei per Ponti regionem exercitus ductanti cogeretur

τοῦτο ἐδόκει δεινὸν αὐτῷ ἔσεσθαι πρὸς τῶν Παιόνων, ἐπει-
δὴν περιγέγονται τοῦ Ἀμουράτεω, καὶ ἀχθησομένους αὐτῷ
P. 175 διὰ τοῦτο τοὺς Παίονας. ἐδόκει τε οὖν ἐπὶ τὴν τῶν Παιό-
νων μοῖραν τραπομένους ἐλέσθαι τε τὰ ἐκείνων, καὶ πόλεμον
ἀπαγγέλλειν τῷ Ἀμουράτῃ. ὡς μὲν οὖν ἡ γραφὴ ἐδήλου, οὐδ' 5
πάνυ τι δισσάφησε Χαλκίλης ὁ Πραΐμεω, ἐπιτηδεῖος ὢν ἐν
τῷ τότε τοῖς Ἑλλήσι, καὶ βουλόμενος ὡς ἥκιστα αὐτοὺς πο-
λεμεῖν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς βασιλεῖ, πρὶν ἢ καταδοκῆσαι οἱ χω-
ρήσει ὁ πόλεμος.

Ἀμουράτης μὲν δὴ εὐθὺ τῶν πολεμίων ἐλαυνόντων ἔστρα- 10
τεύετο παρασκευασύμενος, καὶ τὸ ἄλλο τῆς Εὐρώπης στρα-
τευμα κατέλαβεν ἠθροισμένον αὐτῷ, καὶ προσιῶν ἐκάστοτέ οἱ
ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὗτος δὲ κατόπιον ἐλαύνων τοῦ Παιόνων
στρατοῦ ἔστρατοπεδεύετο νυκτός, ἔνθα τῇ προτεραίᾳ ἐπηγύ-
15 ζοντο οἱ Παίονες, καὶ ἡμέρα αὐτῷ ἤλαυσε καὶ ἔστρατοπεδεύετο 15
ἐς τὸν σταθμὸν τῶν Παιόνων, ἧ ἔστρατοπεδεύοντο. τοῦτο
δὲ ποιεῖ ἐπὶ ἡμέρας τέσσαρας, καθορῶν τε τὸ πλῆθος τῶν
πολεμίων καὶ ὡς ἔχουσι διαθέσεως ἐς αὐτόν, εἴτε περι-
4 δεεῖς ἐπίασιν, ὥστε ἐπὶ βραχὺν τινα χρόνον συστέλλεσθαι,
εἴτε καὶ τόλμη χωροῦντες, μηδὲν δεδιότες, στρατεύονται, καὶ 20
ὡς ἔχουσι τε ἐπιτηδείων ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ταῦτα γὰρ ἡμᾶ
συνειδεῖν ἂν τις ἐπόμενος τῷ πολεμίων στρατοπέδῳ, καὶ ἐπι-
λογίσαιτο σαφέστατα ὡς ἔχουσι τε δέους καὶ τόλμης καὶ ὡς

2. ἀχθεσομένους? 19. περιδεῖς ἐπὶ πᾶσιν P

commatum et necessaria praestare. qua re se maxime offensurum
Pannonum iudicabat; et hinc maximum sibi imminere periculum a
Pannonibus, si Amuratem devicissent. videbatur igitur eo tempore
consultissimum fore, sequi Pannonum partes et bellum Amurati in-
ferre. Chatites Priami filius Amuratem non omnium, quemadmodum
eius literae indicant, certiozem reddidisse videtur. amicus etiamnum
ea tempestate erat Graecis, et volebat hos quam minime ex aperto
bellum gerere cum rege, priusquam satis explorassent quonam bellum
esset erupturum.

Amurates igitur, cum contra ipsum recta pergerent hostes, arma
bene intractus capiebat; et exercitum Europae universum congregatum
accipiens, singulos ad bellum fortiter suscipiendum cohortabatur. secu-
tus igitur Pannonum exercitum, noctu eo loci castra muniebat, ubi ho-
stes praeterita die castra posuerant. similiter cum dies illuxisset, haud
longe ab Pannonum castris et sua locabat. hoc faciebat per dies quat-
tuor, ut posset contemplari hostium multitudinem, necnon quis eorum
esset ad id bellum animorum habitus: formidolosine essent et proinde
cito omissuri eam expeditionem, an audacia freti, nihil metuentes, pro-

ἔχουσιν ἐπιτηδείων καὶ πληθύνος, ὁδός τε εἶη ὁ στρατός ἡ ἔγγυς τούτου. ταῦτα μὲν οὖν Ἀμουράτης ἐλαύνων κατόπιν ἐλογίζετο ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας· τῇ δὲ πέμπτῃ Ἰωάννης ὁ C Χωνιάτης, ὡς ἤσθετο κατὰ πόδας ἐλαύνειν τὸν βασιλέως V. 137
 5 στρατὸν, ἐς βουλὴν τε καθίστατο σὺν τῷ Παιόνων βασιλεῖ, καὶ ἐβουλευόντο εἰ τὴν μάχην αὐτοῦ ποιήσονται καὶ μαχεσάμενοι οὕτω τοῦ πρόσω ἔχοιτο, ἢ ἀμαχητί προΐοιεν, καταλαμβάνοντες τὴν χώραν. ἐπαῦθα ἔδοξε βουλευομένοις τὴν μάχην ποιησθαι, ὡς ἂν μὴ ἐπισπώμενοι ἐνοχλοῦεν καὶ πρῶ-
 10 γματα ἔχοιεν, ὥστε κωλύεσθαι, ἣν τι ἐπιχειροῦεν ἐς τὴν χώ- 1444
 15 ραν αὐτοῦ. ὡς οὖν ἐδέδοκτο καὶ ἐπέμενον, ἐπαῦθα Ἀμου- d. 10 Nov.
 20 ράτης ὑφικόμενος ἐστρατοπεδεῖτο ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ πρῶτα μὲν τοὺς νεήλυδας παραταξάμενος ἐκκυκλοῦτο ὑπὸ τῶν θυρεῶν, εὐμεγέθεις πηξάμενος σιδηρίους ἐς τὴν γῆν. φέρει δὲ D
 15 τούτους αἰεῖ, ὅποι ἂν στρατεύηται βασιλεὺς, ἐπὶ τῶν καμήλων· καὶ πρὸς γε τὰ ὄπλα τῶν νεηλύδων ἐπὶ τῶν καμήλων φέρει, καὶ ὅποι ἂν ἔσσιτο αὐτῷ ἐν τῇ μάχῃ, διανεμιμύμενος τὰ ὄπλα ἐς μάχην καθίσταται. μετὰ δὲ τούτους τοὺς θυρεοὺς ἄγων καὶ τὰς καμήλους αὐτοῦ ταύτη ἔμπροσθεν τῶν
 20 θυρεῶν ἔστησε, καὶ οὕτω παρετίσσετο ἐς τὰς θύρας. ἐν μέσῳ δ' αὐτός τε καὶ οἱ τοῦ οἴκου ἡγεμόνες καὶ οἱ τῶν θυρεῶν, ὅσοι πάρεσιον αὐτῷ ἐς τὸ στρατόπεδον. τὸ δὲ Εἰρώ-

1. δλος?

fectionem facerent; praeterea an omnia in castris eorum ordine gererentur: abundarentne commeatum copia, an secus. haec omnia quis facile explorare potest, si subinde hostilem sequatur exercitum. exactissime etiam cognoscat hoc modo, audacesne an timidi sint; praeterea an inter se consentiant, si agmen sit iter ingressurum aut ingrodiaur. haec quidem per quatrimum explorare haud cessabat Amurates. quinto autem die Ioannes Choniates ut sensit subsequi regis exercitum, deliberat, adhibito in consilium et Pannonum rege, libine velint praelii aleam experiri et sic ulterius progredi, hostilem regionem occupantes. decreto igitur facto, pugnandum esse, hostium adventum expectarunt. Amurates igitur adveniens castra in eodem communit campo. peregrinos primo locavit, qui per circuitum ferramenta magna desigebant; et in hunc modum ab ianuis quasi circulo ambiebat rex. ferramenta illa, quocumque cum exercitu proficiscitur rex, portant cameli, necnon peregrinorum arma. si praelium occipiendum est, arma inter milites distribuit. post hos scuta collocavit, et ante scuta camelos suos constituit. hic ordo ianuarum est. in medio autem consistunt ipse rex et aulae eius duces, necnon quotquot ipsi de ianuis in exercitu praesto sunt. in proximo statuitur Europae exercitus; cui

πης στρατεύματα παρετάσσετο ἀντὶ ἔχον στρατηγὸν Καραζίην, ἄνδρα εὐδόκιμον. ἐτάσσετο δὲ κατὰ Ἰλας χωρὶς ἀπ' ἀλλή-
 P. 176 λων διεστηκνυίας οὐ πολλῇ χώρῃ. καὶ τὸ Ἀσίας στρατεύματα
 ἐτάσσετο κατὰ Ἰλας ἐπὶ μέτωπον ἰσταμένης Ξυμπάσας, ὥστε
 ἀλλήλαις ἐπιβοηθεῖν, ἐπειδὴν τι τούτων ἐπὶ τῶν πολεμίων 5
 πονῆ· τὰ γὰρ ἰππικὰ στρατεύματα οὐκ ἔχει τάσσεσθαι ἄλλη
 πη ἢ κατὰ Ἰλας, ἐπεὶ τὰ πεζικὰ ἔχει καλῶς παρατάσσεσθαι
 ἐπὶ κέρῃ, οὐ μέντοι γε οἱ ἰππεῖς. Παῖονες δὲ παρετάσσοντο
 καὶ οὗτοι κατὰ λόχους καὶ φρήτρας· καὶ οἱ Παῖονες εἶχον
 τὸ δεξιόν. οἱ δὲ Δάκες τὸ εὐώνυμον. 10

Καὶ Ἰωάννης μὲν ὁ Χωνιάτης ἔχον τὴν φακίην, τοὺς
 Βιτάξιδας καλουμένους, ἐπῆγει ἐπὶ τὸν τῆς Ἀσίας στρατηγόν.
 καὶ οἱ πολλοὶ μὲν αὐτῶν οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἐδέξαντο
 B τοὺς Παίονας, ἀλλὰ ἔφρευγον ἐκ πολλοῦ, παρείχοντό τε τοῖς
 ποσὶν ἐπιδιώκειν, ἔνθα γενόμενοι διεσπάρησαν. καὶ τὸν δεύ- 15
 τερον τῆς Ἀσίας στρατὸν οὕτω δὴ τρεψάμενος ἐδίωκεν. ἔπε-
 λσίπετο δὲ ἀντὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύματα, ἐσθηκός τε καὶ
 οὐδαμῇ χωρήσαν, ἀλλ' ἐπιμένον τοὺς πολεμίους. δῆλα γὰρ
 ὡς βασιλέως ἐσθηκός τὰ στρατεύματα ταῦτα τῆς Εὐρώπης
 ἐσθηκε. καὶ ἦν τε μὴ δεξάμενα τοὺς πολεμίους ἐς φυγὴν 24
 γένοιτο, ἀνδρὶς ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ βασιλέως στρατόπεδον. εἰώ-

1. Caradium, non Rumilliae sed Anatoliae fuisse beglerbegum Hammerus monet I p. 655. 1f. τὴν φακίην, τοὺς Βιτάξιδας] die Faction (la fazione) der Büchschützen. Hammer I p. 644. cf. p. 657. 14. τοῖς Παίονιν?

praeest dux insignis nomine Carazies. is autem exercitus distribuebatur per manipulos, qui parvis interstitiis dirimebantur. Asiae quoque exercitus in aciem educebatur et a fronte locabatur, in manipulos segregatus, ut se mutuo adiuvare possint, si quid periculi ab hoste ingruisset. nam equestres copiae non nisi in turmas separatae hosti opponi possunt, cum interim pedestres pulchre in cornua aptari possint, equites vero minime. Pannonae interim haud otio torpebant, verum et ipsi aciem exornabant per turmas et tribus suas. Pannonae in dextro, Daci in sinistro curabant cornu.

Ioanna Choniates habens Phazen, id est eos qui Bitaxides vocantur, proficiacebatur contra Asiae ducem. plurimi Asiani haud sustinentes Pannonum impetum, antequam ad manus ventum esset, fugam arripiebant. fugientes persequiebantur Pannonae; tandemque dispersi fugientibus inhaerentes, Asiae exercitum terga dare coegerunt. regi relinquebatur Europaeus exercitus, qui adhuc stabat nec quoquam fugerat, expectans hostem. manifestum enim esse reor, quantisper manserit rex, tantisper etiam Europae exercitum consistere.

Θει γὰρ γένος, μετὰ γε Σκύθας τοὺς νομάδας πάντων δὴ μά-
 λιστα ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, φεῦγον ἀδιδίς ξυνίστασθαι τε αὐτῷ καὶ
 ἐπανίεναι ῥαδίως καὶ ἀδιδίς ἐς τὴν μάχην, καὶ τρεπόμενον C
 εὐπετῶς, ὅποι ἂν αὐτῷ λυσιτελοίη. οἱ μέντοι Δῦκες ἐν τῷ
 5 Θουρύβῳ τούτῳ τῆς μάχης, ὡς ἐώρων τοὺς Ἀσιανούς ἐς φυ-
 γὴν τρεπομένους, οὐκέτι δὴ ἐνταῦθα ἐπέσχον, ἀλλ' ἐς τοὺς
 βασιλέως θησαυροὺς τραπόμενοι διήρπαζον τὰ τε χρήματα
 καὶ τὸν βασιλέως κοιτῶνα, καὶ τὰς καμήλους ἐφόνευον, ἀλ-
 λήλοις διακελεύόμενοι. ὡς δὲ ἔργον εἶχοντο καὶ ἰκανῶς εἴ-
 10 χον τῆς διαρπαγῆς, οὐκέτι ἴοντες ἐς μάχην παρετάσσοντο ἐν
 οὐδενί, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον ἤλαυνον. Ἰωάννης
 μὲν οὖν, ὡς ἐτρέψατο τῆς Ἀσίας στρατεύματα, ἀφίκετο ἐπὶ
 Λαδίσλαον βασιλέα, παραινῶν αὐτῷ ἴστασθαι καὶ ἰδρῦσθαι
 κατὰ χώραν, μηδὲ προΐεναι ποι συμβαλοῦντα τοῖς πολεμίοις, D
 15 ὡς ἂν ἐπανιόντι κατὰ τοῦ βασιλέως χαλεπὸν ἀποβαίη, κατα-
 φυγὴ ἐκ τῆς μάχης γένοιτο. καὶ παρεγγύα μηδενὶ τῶν ἀμφ'
 αὐτὸν ἐπιτρέπειν ἄλλη πη ἀπιέναι, ἀλλ' αὐτοῦ μένοντας ἐπι- V. 138
 μένειν, ἐς ὃ ἂν μαχεσάμενος καὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύματα
 τρεψάμενος ὑποστρέψῃται, καὶ τότε ἐπὶ τὰς Θύρας ἄμα, ὑπο-
 20 λειπομένου τοῦ ἀγῶνος τούτου, ἀλώσι μετὰ ταῦτα, καὶ ἐξερ-
 γάσονται καὶ τοῦτον τέλευτατον ἀγῶνα. ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν
 ἀπῆιε συνταξάμενος ἐπὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύματα, ὃ ἐπὶ

1. τὸ γένος τοῦτο?

2. αὐτό?

11. οὐδενί] οὐδενὶ κόσμῳ?

15. εἴ τι ἴοντι?

qui etsi hostibus non restiterit, verum in fugam abierit, attamen in
 regia castra revertitur. nam istud hominum genus novimus post Scythas
 pastores maxime fugere, seque in fuga facillime colligere et praelium
 redintegrare. in fugam vero versi facile servantur. Daci inter pu-
 gnae tumultum cum cernerent Albanos in fugam effusos, nec sibi
 temperarunt: verum in regios thesauros conversi eos et regni opes
 diripuerunt, necnon regium cubiculum, interfectis camelis, cum sese
 mutuo ad istam rem usque cohortarentur. occupati isto opere cum
 forent, praedandique iam obrepsisset satietas, haud in praelium redi-
 bant, nec ulli parere volebant, sed in castra sua revertebantur. Io-
 annes cum fugasset Asianum exercitum, accedebat ad regem Vladis-
 lanm, eumque diligenter monebat ut eo loci cum suis militibus sub-
 sisteret, nec eos quoquam abire pateretur, ut sibi redeunti in pugnam
 contra Amuratem, si quid periculosius ingruisset, refugium tutissi-
 mum, quo se reciperet, esset. praecepit quoque Vladislao ut obte-
 staretur milites qui secum erant, ne se loco moverent, verum in iis-
 dem vestigiis haerentis expectarent, donec fuso fugato victoque Eu-
 ropae exercitu victor reverteretur, et donec praelium, quod nunc so-

τὸ εὐώνυμον τοῦ βασιλέως παρετάσσετο μέρος, καὶ συμβαλῶν
 P. 177 ἐμάχετο ἐπὶ χρόνον τινά. ἐγένετο δὲ ἡ μάχη οὕτως. ὡς
 συμβάλλοιεν οἱ Παῖονες ἐς χεῖρας ἐλθόντες, τρεψάμενοι τοὺς
 Τούρκους ἐδίωκον, ἕως οὗ ἐγένοντο ἀγχοῦ τοῦ στρατοπέδου
 αὐτοῦ. μετὰ δὲ εὐθὺς συστρέψαντες οἱ Τοῦρκοι ἐδίωκον⁵
 τοὺς Παῖονας χρόνον ἰκανόν, ἄχρις οὗ γένοιτο καὶ οὗτοι ἐν
 τῷ στρατοπέδῳ αὐτῶν. καὶ ὅποτε μὲν βιασάμενοι οἱ Παῖ-
 ονες τοὺς Τούρκους ἐπικέοντο διώκοντες, ἐνταῦθα συγχοὶ τῶν
 Τούρκων ἐπιπτον καταπατούμενοι ὑπὸ τῶν Παῖονων. καὶ
 μὲν δὴ καὶ Παῖονες ἐν τῇ ἀποχωρήσει πολλοὶ ἀπεγίνοντο,¹⁰
 ὅποτε δὴ αἰδοῦ ἀποχωροῦντες. ἐν τούτῳ πίπτει Καραζῆς
 τῆς Εὐρώπης στρατηγός, ξίφει Παιονικῷ βληθεὶς κατὰ τὸ
 Βοσθηθός, δορατείῳ τραύματι. τὰ γὰρ Παιονικὰ ξίφη σχεδόν
 τι δὴ, καὶ τὰ τῆς Γερμανίας ἀπάσης, ἐληλαμένα τυγχάνει ἐπὶ
 μῆκιστον καὶ ὄξεα, οὐ μέντοι τοιαῦτα οἶα καταίοντας κῶ-
 15 πτειν ὅτι καὶ ἄξια λόγου, ὡς τὰ βαρβαρικὰ ἢ καὶ Ἰταλικά.
 τὰ μὲν βαρβαρικὰ τοιαῦτα (Τούρκων δὲ ἔστι ταῦτα), βάρος
 ἴσχοντα κάμμεγα καὶ ἐφ' ἐνὶ ἔχοντα τὴν τομὴν, καταβαίνου-
 σί γε μάλιστα δὴ πάντων τῶν ξιφῶν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν· δευ-
 τερα δὲ τούτων τὰ Ἰταλικά, Ἑλληνικά ποτε γενόμενα. τὰ δὲ²⁰
 Γερμανικὰ καὶ Παιονικὰ μακρὰ μὲν εἰσι καὶ στρογγύλα, τε-
 τραγῶνα, τὴν τομὴν ὄξεα, ἐς ὅξυ δὲ πάνυ λήγοντα δόρατος

lum cum ianuis reliquum sit, conficiat. haec cum dixisset, confestim accingebatur ut praelium committeret cum Europae exercitu, qui ad sinistram regis instructus stabat. et manus consperens aliquandiu pugnabat. pugnae autem haec facies erat. cum ventum esset ad manus, Pannonnes Turcos fugabant eosque usque ad castra persequiebantur. Turci conversi deinde Pannonnes insequiebantur: nec a persecutione cessarunt prius quam et eos ad castra compulissent. si quando Pannonnes victoria fruebantur, Turcos persequiebantur acerrime, plurimique cadebant, obriti a Pannonibus. etiam Pannonnes aliquando, quamvis plurimi forent, cum rubore retro gradum ferebant. cecidit ibidem Carazies Europae dux, Pannonico gladio transfixus. solent enim Pannonici gladii vulnera dare, quae nihil differunt ab istis quae facere consueverunt hastae, gladii namque Pannonum et Germanorum longi sunt et acuti, nec librato ictu feriunt, quemadmodum barbarici et Italici. barbarici gladii (et eiusmodi utuntur Turci) ponderosi sunt admodum, unaque tantum parte sciunt. nec scio gladios quorum acies altius in corpora penetret. his comparantur gladii Italici, qui quondam Graecis in usu fuere. Germanici et Pannonici gladii longi et rotundi, necnon interdum quadrati sunt: aciem habent acu-

ἐπιφέρουσι τομήν, τοῦ ἐφ' ἔππου κατεπεριίδοντος αὐτὸ ὡς ἐς τὸ τοῦ δόρατος σχῆμα.

Καραζιῆς μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησε· περι δὲ Λαδίσ-
 λαον τὸν Παιόνων βασιλέα ἐγένετο τοιαῦδε. ἦσαν γὰρ παρ'
 5 αὐτῷ ἄνδρες φθονοῦντες καὶ ἀχθόμενοι τῷ Ἰωάννῃ διὰ τὴν
 ἀρετὴν. ὡς ἐώρων αὐτὸν καλῶς διέποντα τὰ ἀμφὶ τὸν πό-
 λεμον, καὶ τρεψάμενον μὲν τὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα ἅπαν,
 μαχόμενον δὲ καὶ πρὸς τὸ τῆς Εὐρώπης γενναιότατα καὶ
 ἀνελόντα στρατηγὸν αὐτοῦ Καραζιῆν, ἔλεγον πρὸς βασιλέα
 10 τοιαῦδε. “ὦ βασιλεῦ, τί ἐσθηκότες ἐνθάδε ἀναμένωμεν Ἰωάν-
 νην τάδε πάντα διαπραίττεσθαι, ὡς μόνω ἀνδρὶ ὄντι ἐπιτρέ-
 ποντες αὐτῷ τοὺς πολεμίους διώσασθαι; ἡμῖν γὰρ ἐς αἰσχύ-
 νην ἐπεικῆ τινὰ φέρει πάνν τοῦτο, ἡμᾶς μὲν ὧδε ἐσθηκώτας
 ὁρμᾶν τὸν σὸν δοῦλον μαχόμενον τούτοις τοῖς Τούρκοις. ἐχρῆν
 15 γὰρ δὴ βασιλέα ὄντα ἡμῶν σὺν ἡμῖν τοῖς ἀμφὶ αὐτὸν οὖσιν ὁ
 ἀποδείκνυσθαι ἔργα, ὅλα ἐπαινέσαιτο καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν
 καὶ οἱ ἐν ταῖς πόλεσιν ἡμῶν, τὴν μάχην πυνθανόμενοι ὡς
 ἐγένετο, καὶ οἱ πολέμιοι. ἀλλ' οὗτος μὲν τρεψάμενος τοσοῦτον
 στέφος ἀνθρώπων ἀποφέρεται δόξαν ἀθάνατον· σοὶ δὲ ἐσθη-
 20 κότε μόνον ἐνταῦθα καὶ ἐφορῶντί θ' ἕκαστα ὄνειδος καταλεί-
 πεται ἐς τοὺς ἐπιγινομένους. μηδὲ γὰρ οἴου ὡς ἐπειδὴν
 τρέψῃται τὰ στρατεύματα, αἱ τοῦ βασιλέως θύραι ἐπιμενοῦ-

12. δηώσασθαι P

14. ὁρᾶν?

tam et in mucronem oblongum desinunt. vulnera infligunt, si quis
 iis utatur insidens equo, talia qualia hasta dari solet.

Pannonico gladio transfossus expiravit Carazies. nunc quid penes
 Vladislaum regem Pannonum acciderit dicetur. erant apud hunc re-
 gem viri complures, qui invidebant Ioanni Huniadi eiusque virtutem
 aegris ferebant animis. videntes igitur eum pulchre et decenter bel-
 lum administrare, et in fugam egisse Asiae exercitum universum, nec-
 non generosissime dimicare contra Europae exercitum, cuius ducem
 Caraziem nomine peremerat, sic allocuti sunt regem. “o rex, quid
 hic consistimus et expectamus Ioannem, eique, quasi solus vir sit,
 permittimus hostes vincere et reliqua omnia perficere? infamiam
 maximam nobis importat, dum hic otiosi tempus terimus: servum
 vero tuum sinimus festinare et pugnare contra hostes. oportebat
 sane regem nobis adiunctum militaria facta edere, quae plurimum
 laudis mereantur apud uxores nostras et apud eos qui urbes nostras
 inhabitant, necnon apud Turcos. verum ille in fugam vertens tan-
 tam hominum multitudinem, gloria potitur immortalis: tibi autem hic
 stanti et singula spectanti ignominia relinquitur; quam etiam ad
 posteros transmittes. nec enim est ut vereare, ianuarum milites nos

σιν ἡμᾶς ἐπιόντας, ἀλλὰ φεύξονται τὸ παραντίκα ὅποι προ-
 P. 178 χωρήσειεν. ἴθι οὖν ἐπὶ τὰς θύρας ἴωμεν τοῦ Ἀμουράτω-
 βασιλεὺς γὰρ ὧν προσφέρεσθαι βασιλεὶ δίκαιος ἂν εἴησ." ταῦτα ἀκούσαντα τὸν νεανίαν ἐπειδὴ τε ὁ λόγος ἔργων οἷα
 μεγάλων δρεγόμενος, καὶ ὡς εἶχε τάχους, ἀλαύνει ἐπὶ τὰς βα- 5
 σιλέως θύρας, ἥ ἐστήκει συτταγαμμένος ὡς ἐς μάχην, καὶ
 V. 139 τάφρον πέριξ τε ὄρυσσάμενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐπέμενεν ἰδεῖν
 ἢ χωρήσει ἢ μάχῃ. ὡς δὲ ἐνέβαλεν ἐς τοὺς νεήλυδας, καὶ
 ἐμάχοντο κυκλωσάμενοι ἐντὸς οἱ νεήλυδες, καὶ ἀπολαβόντες
 ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. ἐνταῦθα πελέκει ὁ ἵππος τοῦ βασι- 10
 λέως Παιόνων τιτρώσκειται τοὺς πόδας καὶ πίπτει. πεισόντος
 δὲ οὕτε ἤσθοντο οἱ ἀμφ' αὐτὸν οὕτε ἐωράκεισαν ὑπὸ τοῦ
 θορύβου τοῦ ἀμφ' αὐτοὺς γενομένου. ἐνταῦθα ἀφελόμενοι
 B τὸ κράνος οἱ νεήλυδες καὶ ἀποτεμώμενοι τὴν κεφαλὴν ἀπή-
 γαγον ἐς βασιλέα. Θερίλης δὲ ἦν τοῦνομα ὁ νέηλυς, ᾧ διὰ 15
 τοῦτο ἀνδρεῖόν τι νέον ἐπέτρεψε βασιλεὺς Ἀμουράτης ἔχειν
 καὶ μεγάλα ἐτίμα. Ἀμουράτης μὲν οὖν ἐνταῦθα λέγεται, ὡς
 ἐώρα ἐμβαλόντας τοὺς Παιόνας καὶ μαχομένους ἀξίως λόγου,
 ὠρμητο ἐς φυγὴν· πρὶν δὲ αὐτὸν ἐς φυγὴν τραπήναι, τίς
 ἰδὼν αὐτὸν ἐβλασφήμησε, δεινὸν λογισάμενος εἰ ἐκφυῖοι, κα- 20
 τέσχε τε αὐτόν, καὶ μετ' οὐ πολὺ τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως
 Παιόνων ἐς βασιλέα Μουσουλμάνων ἀπήγαγον.

1. προχωρήσειεν P 4. Ἐπειθ' τε — δρεγόμενον?

nos accedentes fortiter suscepturos, cum ab Ioanne adeo facile Asia-
 nus exercitus fugatus sit: verum fugam, ne dubites, inibunt. age
 igitur, contra ianuas regis pergamus. cum enim sis rex, ut cum rege
 congregiaris honestum est" haec cum audivisset rex adolescens, (magna
 enim ista oratio pollicebatur) quam citatissimo agmine contendit ad
 ianuas, ubi Amurates stabat paratus ad praelium, et fossa munitus
 expectabat quis praelii eventus esset futurus. Pannonnes adorti sunt
 peregrinorum coronam, qui et ipsi fortiter inter castra praelium pro
 Amurate ciebant. ibi equus, quo vehebatur Pannonum rex, securi
 feritur, et pedes vulneratus corruit una cum sessore. at qui pro-
 xime steterant (tantus praelii tumultus erat) non senserunt casum
 regis. peregrini victoria potiuntur, caputque Pannonum regis retu-
 lerunt ad Amuratem. nomen autem peregrini qui id facinus memo-
 rabile ediderat, erat Therizes; qui insigne virtutis praemium apud
 regem consecutus est, eumque in maximo honore habuit. ferunt
 Amuratem, cum Pannonnes irruerent et fortiter dimicaret, fugam iuire
 statuisse. antequam fugam arriperet, visum esse a viro id moliri re-
 gem; qui regem conviciis lacerans, ut qui nequaquam honeste age-
 ret, si fuga sibi consuleret, eum retinnit. nec multo post caput regis
 Pannonum abscissum allatum est in castra ad regem Musulmanorum.

Οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν βασιλέα Παιόνες ὡς ἀπήλαυνον, ἐζή-
 τουν τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἤσθοντο ἐνταῦθα πε-
 σόντος καὶ ἀποθανόντος, ἐπέβαλον μὲν αὐτίκα, πειρώμενοι C
 ἀνελεῖσθαι τὸν νεκρὸν, οὐ μένοι περιεγέγοντο· ἐπύρωσε γὰρ
 5 τοῦργον τοὺς νεήλυδας, καὶ ἐμάχοντο μέγਾਲως. μετὰ δέ,
 ὡς οὐκ ἠδύναντο ἀνελεῖσθαι τὸν νεκρὸν, ἀπήλαυνον ἐπὶ τὸ
 στρατόπεδον. καὶ αὐτίκα ἡ φήμη ἀφικομένη ἐπὶ τὸν Χωνιά-
 την καὶ ἐς τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν ταῖς συντάξεσιν ἔπασσέ τε
 μάχης. καὶ ἀποχωροῦντος καὶ ἰόντος ἐν οὐδενὶ κόσμῳ, ἐπυν-
 10 θάνετο ἕκαστα, οὐκέτι ἤλαυνεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀλλ' εὐθὺ
 τοῦ Ἰστρου ἐπορεύετο αὐτὸς τε καὶ οἱ Λῦκες, καὶ ὡς εἶχον
 σπουδῆς, ἔφενγον ἐν οὐδενὶ κόσμῳ καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα
 Παιόνων. ἐν ταύτῃ τῇ ἀποχωρήσει ἐτελεύτησεν ὑπὸ Τούρ-
 κων Ἰουλιανὸς καρδινάλιος, ἀνὴρ τὰ πάντα γενόμενος ἄρι-
 15 στος. καὶ ἄλλοι τε ἔπεισον ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἄνδρες ἀγαθοὶ D
 οὐκ ὀλίγοι Λακῶν.

Ἰωάννης δὲ ὡς ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἀφίκετο καὶ τὰ τε στρα-
 τεύματα διαβάνα διεσπάρη, ἐνταῦθα, ὡς ἐπορεύετο ὀλίγοις
 τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ἐάλω ὑπὸ Δρακούλεω τοῦ Λακῶν ἡγεμόνος,
 20 πολεμίῳ τε ὄντος. καὶ πρότερον δὲ Ἰωάννης ἠγαντιοῦτο αὐ-
 τῷ ἐν τοῖς Παιόσι παρὰ βασιλεῖ Λαδισλαῦ, ὅτε τὴν ἔλασιν
 ἐποιοῦντο ἀπὸ τῆς Λακίας τὸν Ἰστρον διαβαίνοντες, τὰς τε
 κώμας αὐτοῦ ληζόμενος, καὶ διέβηκε πρὸς βασιλέα Παιόνων

Pannonnes cum cederent, regem suum quaeritabant. cum autem
 comperissent eum in acie cecidisse et obruncatum esse, in prae-
 lium redeunt, volentes mortui corpus tollere; nec tamen Turcos vin-
 cere quiverunt. hic rumor ut devenit ad Choniatem et ad reliquos
 qui hunc comitabantur, excesserunt praelio. cum autem retro ceder-
 ent et palantes nullo ornatu iter facerent, omnia exacte expiscaban-
 tur. rebus omnibus cognitis non ad castra properabant, verum recta
 ad Istrum contendebant Choniatem et Daci. etiam Pannones qui re-
 gem secuti fuerant, fugam arripuere, cedentes nullo ordine. in hoc
 discessu interfectus est ab Turcis Iulianus cardinalis, vir optimus.
 ceciderunt ibidem et alii boni viri complures. Daci etiam aliquot
 desiderati sunt.

Ioannes Huniades cum ad Istrum venisset exercitusque traduxis-
 set, dispersi sunt milites. cum ipse stipatus paucis incederet, ca-
 ptus est ab suo hoste Dracule Dacorum principe. nam Choniatem
 antea huic inter Pannones adversatus erat, in conspectu regis Vla-
 dislai; et iter faciens ex Dacia et Istrum transiens cum copiis urbes
 eius diripiebat. praeterea detulit eum apud regem Vladislaum, quasi

- ὡς φρονοίη τε τὰ τῶν Τούρκων καὶ Ἀμουράτεω, καὶ ὑποση-
 μαίνοι ἐκείνοις ἄττα τυγχάνοιεν πράττοντες ἐκάστο τε. καὶ
 P. 179 συνέλαβε μὲν ὡς ἀπολέσων, μετὰ δὲ διεπράξατο χρήμασι καὶ
 ἀπελύθη διὰ ταῦτα. πορευόμενον δὲ διὰ τῆς Δακίας εἰλὲ τε
 αὐτόν, τίσασθαι ἐννοούμενος, καὶ καθείρξας εἶχεν ἐν φυλακῇ. 5
 οἱ μὲν οὖν Παῖονες ὡς οἴκοι ἐγένοντο, πυνθανόμενοι συλλη-
 φθέντα τὸν Ἰωάννην, δεινόν τε ἐποιοῦντο καὶ ἀφόρητον ὑπὸ
 Δρακούλεω συλληφθῆναι ἄνδρα Παῖονα καὶ ἐν ἀξιώματι
 ὄντα. ἔπεμπον δὲ κελεύοντες ἀφιέναι τὸν Ἰωάννην· εἰ δὲ
 μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολέμιον ἐπιόντες ἐπ' αὐτόν πανστρατιᾷ. 10
 ταύτῃ ὡς ἐπηγγέλλετο αὐτῷ ὑπὸ Παίωνων, δείσας περὶ τοῖς
 Β αὐτοῦ πράγμασι, μὴ νεώτερόν τι βουληθέντες περὶ τὸν ἄν-
 δρα ἐξέλωσιν αὐτόν ἐπιόντες οἱ Παῖονες, ἀπέλυσέ τε αὐτόν,
 καὶ φιλοφρονησάμενος προέπεμψεν ἐς τοὺς Παῖονας, διὰ τοῦ
 Πρασσοβοῦ ἐς τὸ Ἀρδέλιον. τοῦτον μὲν οὖν οὐ πολλῶ ὕστε- 15
 V. 120 ρον Χωνιάτης, κατὰ γων Δᾶνον ἡγεμόνα τῆς Δακίας ἐκπεπτω-
 κότα, ἐπέξῃλθε, διαφθείρας αὐτόν τε ἅμα καὶ τὸν παῖδα αὐ-
 τοῦ. ὡς γὰρ στρατεύεμα συναγείρας, κατήγαγεν ἐς Δακίαν
 τὸν Δᾶνον τὸν Μασαραμπᾶ παῖδα (Ἐκτεπίον καὶ Ἀμύρξεω
 οὗτος παῖς) σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ, καὶ παρετάσσειτό ὡς ἐς μά- 20
 χην. παραταττομένων δ' ἁμφοῖν καὶ μελλόντων ἤδη συμβα-

3. συνέλαβε P
 βουληθέντα?

10. περιέψεσθαι P

ἐπιόντα P

12.

faveret Turcis et res Amuratis sedulo adiuvaret, subinde Pannonum consilia iis significando. verum Dracules in eum irruit ira percitus, quasi eum interfectorius. sed pecunia tantum effecit ut incolumis dimitteretur et inviolatus. cum autem iret per Daciam, captus est ab Dracule, a quo in carcerem coniectus est, eum ulcisci in animum cum induxisset. Pannonos in patriam reversi cum accepissent Ioannem esse captum, id grave et intolerandum iudicabant: haud enim ferendum censebatur, ut vir Pannonius et in dignitate collocatus ab Dracule caperetur. quapropter miserunt legatos, qui inberent ut dimitteret Ioannem. sin minus, sciat nos eum pro hoste habituros, et cum universis copiis nostris contra ipsum profecturos. haec cum nuntiarentur a Pannonibus, sibi suisque metuens Dracules, ne quid furiosius consultarent et hostiliter accedentes virum vi eriperent, Choniatem dimittere decrevit. benigneque eum tractans haud cessavit comitari per Prasobum, Ardelium usque ad Pannonos. Draculem autem haud multo post Choniatas, cum expeditionem pro Dano Daciae principe suscepit, una cum filio peremit. nam conscripto exercitu Danum Masarempis filium in Daciam reducere parabat. at Dracules una cum filio repugnare hostibus statuebat, et praeparabantur ambo ad praelium. et iam ille descenderat in aciem. cumque acies

λεῖν, οἱ Λῦκες ἀπολελοιπότες ἐν τῇ παρατάξει τὸν Μύρξω παῖδα ἠτύτομόλου παρὰ Δάνον. ὄρων δὲ ἐνταῦθα τοὺς Δῦ-
 5 κας ὠρμημένους ἰέναι ξύμπαντας ἐς τὸν Δᾶνον, ὄρμητο ἐς
 φυγὴν. καὶ ὁ μὲν ἔφευγε, Δᾶνος δὲ ἐδίωκεν ἀνὰ κράτος,

Οὗτος μὲν οὖν ἐκομίζετο ἐπ' οἴκου, καὶ οὐ πολλῷ ὕστε-
 ρον στρατηγὸν τε εἶλοντο αὐτὸν καὶ ἐπιστάτην τῶν πραγμά-
 των σφίσι, ἥδη ὑπὸ τε Γερμανῶν καὶ Βοέμιων πολεμουμέ-
 νοις, καὶ ἐπέτρεψαν αὐτῷ τὰ πράγματα διαθεῖναι ἢ ἂν ἀθ-
 10 τῷ φαίνοιτο. καὶ στρατὸν τε συλλέξας ἐστρατεύετο ἐπὶ Βοέ-
 μους, καὶ ἐπολέμει δὴ τούτοις συχνόν τινα χρόνον. καὶ πρὸς
 Ἰσκραν δέ, ἄνδρα εὐδαιμονοῦντα ἐν στρατηγίαις ἀπανταχῆ,
 ἐπολέμει, καὶ συμβαλὼν ἠττήθη, καὶ ὕστερον ἀθῆς ἐπήει D
 τε συμβαλὼν καὶ περιεγένετο.

15 Ἀμουράτης δὲ ὡς τοῦ βασιλέως Λαδισλάου τὴν κεφα-
 λὴν ἀποτεμώμενος ἐπὶ δόρατος περιέπεμπέ τε καὶ ἐπεδείκνυ
 ἐς τὰ στρατεύματα, συσκευασάμενος ἐντεύθεν ἐκομίζετο ἐπ'
 οἴκου. ἔπεσον δὲ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ Τούρκων μὲν, ὡς αὐ-
 τοὶ λέγουσιν, ἄμφι τοὺς ἑξακισχιλίους, Παιόνων δὲ καὶ πλεί-
 20 οὺς τούτων. ἀπώλοντο δ' οἱ κλείους ἐν τῇ ἀποχωρήσει, ὑπὸ
 Λακῶν.

Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω ἐγένετο, καὶ τὰ πράγματα ἐπανῆ-

8. πολεμουμένους P

utrinque instructae constitissent et poscerent praelium, Daci relicto Myrtae filio ad Danum ex acie transfugerant. qui ubi vidit se relicto Dacos transire ad Danum, fugam inibat; quem fuga sibi consulentem Danus quam fortissime persecutus est, comprehendensque Draculem una cum filio utrumque trucidavit.

In hunc modum rebus gestis redibat domum. nec multo post eum ducem et rerum gubernatorem crearunt, cum bello peterentur a Germanis et Boemis, eique res administrare pro suo arbitrio permiserent. comparato igitur exercitu profectus est contra Boemos, et longo tempore cum his bellum gessit. tandem collatis signis pugnans cum Iskra, virō in re militari conspicuo, victus est. verum cum denuo cum isto congrediretur, victoriam recepit.

Amurates caput regis Vladislai hastae praefixum cum hinc inde misisset et exercitibus suis ostentasset, collectis omnibus domum reversus est. in eo praelio Turcorum, quemadmodum ab his accepimus, ceciderunt sex millia. verum Pannonos aliquanto caesi sunt plures. in discessu etiam plurimi Daci amissi sunt. hunc finem Turcica expeditio sortita est.

Rerum summa rediit ad Amuratem, cum eos qui in Europa erant,

κεν αἴθρις τῷ Ἀμουράτῃ, εἰς ἐνδοιασμόν τοῖς ἀνὰ τὴν Εὐρώ-
 P. 180 πην ἀφικόμενα οὐκ ὀλίγον. Θερίζην μέντοι τὸν τὴν κεφαλὴν
 τοῦ βασιλέως ἀπενεγκάμενον χρήμασί τε πολλοὺς ἐδώρησατο,
 καὶ χώραις τε ὑπαρχον ἀπέδειξε. τὸ μέντοι Καραιζέω σῶ-
 μα ἐνεγκάμενος ἐς Ἀδριανούπολιν ἐξήνεγκέ τε αὐτὸς βασιλεὺς 5
 μεγάλως καὶ ἔθαψεν αἰτίως λόγου. καὶ Σκοῦραν ἀντ' αὐτοῦ
 ἐστήσατο στρατηγὸν τῆς Ἀσίας, ἄνδρα Ἀλβανὸν τὸ γένος, ὃν
 ἀνδραποδισάμενος ὑπὸ τῆς Ἀλβανῶν χώρας ἐξέθρεψέ τε αὐ-
 τὸς βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ οἱ, καὶ ἀπέδειξε πρῶτα μὲν ὑπαρ-
 χον, μετὰ δὲ στρατηγὸν τῆς Ἀσίας. Φατουμᾶν δὲ ἐκβαλῶν 10
 ἐκ τῆς τιμῆς (πρυτανεὺς γὰρ ἦν αὐτῷ οἴκου τοῦ βασιλέως)
 Β Σαραζέην παῖδα τὸ γένος Ἑλληνα ἐς τὴν ἐκείνου ἰδρύσατο
 χώραν. τὸ κράτος δ' εἶχε Χαλίλης ὁ Πραιμέω, ἀνὴρ τὰ ἐς
 σύνεσιν τὰ πρῶτα φερόμενος ταῖς τοῦ βασιλέως θύραις. τὸν
 μὲν οὖν Φατουμᾶν οὐ πολλῷ ὕστερον συλλαβὼν τὴν οὐσίαν 15
 αὐτοῦ ἀφείλετο, ἐς πενήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδας, ἀργῦρια
 δ' ἐς τετρακισχίλια τάλαντα.

Τῷ μέντοι Ἑλλήνων βασιλεὶ σπονδαί τε ἦσαν ὑπὸ βασι-
 λέως καὶ οὐκέτι ἐλέλυτο, εἶχέ τε ἦσυχος ἐν τῷ παρόντι καὶ
 ἐθεράπευε τὸν βασιλέα δώροις, ὥστε μηδὲν αὐτῷ χαλεπὸν 20
 ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τὸν βασιλέα Ἀμουράτην. ἦν γὰρ δὴ αὐτῷ
 διαφορὰ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν νεωστὶ ἀφι-

2. ἀφικόμενοις P

4. χώρας?

coeptorum admodum puderet. Therizen, qui Vladislaum obtrunca-
 verat eiusque caput in castra attulerat, Amurates regionibus et opibus
 plurimis donavit, eumque praefectum constituit. corpus Caraitis fe-
 rens Adrianopolim magnifice sepeliri curavit, ipseque exequias ho-
 norifice duxit. in huius locum substituit Scuram virum Albanum, ut
 Asiae dux esset; quem captum abduxit ex Albanorum regione, eum-
 que in sua domo educavit. primum declaravit eum praefectum; post-
 ea eum Asiae ducem designavit. Phatumam vero honore sive digni-
 tate sua privans (erat enim regiae domus iudex) Saraxiem, virum
 Graecum genere, in eius locum subrogavit. potentiam autem maxi-
 mam tenebat Chatites Priami filius, quo in ianuis regis vir pruden-
 tior non erat. nec multo post Amurates Phatumam comprehendi ius-
 sit, opesque omnes ei ademitt, quarum numerus complectebatur circi-
 ter centum quinquaginta myriades auri, argenti autem circiter quadra-
 ginta millia librarum.

Graecorum rex in foedus rediit cum Amurate, idque nec amplius
 violatum est. nam quietem amplexus est, regemque Amuratem mu-
 neribus coluit, ut nihil mali contra ipsum amplius moliri institueret.
 foeda autem contentio erat inter regem Graecorum et fratrem Theo-

γμένον ἐπὶ Βυζάντιον διαδεξόμενον τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ ἐπραίτην οὗτος τὰ πρὸς βασιλέα ἐναντιούμε- C
νος τῷ ἀδελφῷ, καὶ ὕστερόν τε ἐξηνέχθη αὐτῷ ἐς εὐφανῆ
διαφοράν, καὶ ἐστρατεύετο ἐπὶ Βυζαντίου βασιλέα Θεόδωρος
5 ὁ ἀδελφός, τὴν τε Σηλυβρίαν ἐπιτετραμμένος καὶ τὴν περιόικον
ταύτης. αἰτούμενος γὰρ ἰκανὴν πρόσοδον αὐτῷ ἐς τὸ ἀποζῆν
οὐκ ἐτύγχανεν, ὅθεν ἐς πόλεμόν τε καθίστατο τῷ ἀδελφῷ V. 141
καὶ ἐστρατεύετο. ὕστερον μέντοι, πρὶν ἢ ὅτιοῦν διαπραΰ-
σθαι αὐτῷ, ἐτελεύτησε νόσῳ λοιμώδει τὸν βίον ἀπολιπών.
10 Κωνσταντῖνος μὲν δὴ, ὁ τῆς Πελοποννήσου ἡγεμών, τὴν τε
χώραν τοῦ βασιλέως καταστρεψάμενος, Πίνδον τε καὶ Βοιω-
τίαν καὶ τοὺς Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καλουμένους, καὶ τὴν τε
χώραν ἐδήον καὶ πολεμῶν οὐκ ἀνίει, ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν
ἐστρατεύετο, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. ἐνταῦθα πν- D
15 θόμενος ἕκαστα ὁ βασιλεὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ περιαγγέλλων
τὸν στρατὸν αὐτῷ παρεῖναι ἐς τὰς Φερράς τῆς τε Ἀσίας
καὶ Εὐρώπης ἐξήλαυνεν ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως. ἀνέγνω δ'
αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ Πελοπόννησον καὶ Νέρης ὁ τῶν
Ἀθηναίων τύραννος, οὐχ ἥκιστα δὲ Τουραχάνης ὁ Θεσσαλίας
20 ὑπαρχος. ὁ μέντοι Κωνσταντῖνος ὡς ἐτείχισε τὸν Ἴσθμόν,
ἐνταῦθα ἐκάθητο φυλακὰς ἔχων ἢ ἐγκαθιστὰς εἰς τὸν Ἴσθ-
μόν, καὶ αὐτὸς αὐτοῦ τὰ πολλὰ διατρίβων ἐτύγχανεν. ἐπειτε
δὲ ἐπύθετο Ἀμουράτη στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτόν, μετεπέμπετο

5. Σηλυβρίαν P 17. ἀνέγνωσε? 21. ἦ?

dorum coorta, qui Byzantium venerat ut regnum a fratre susciperet. is se pro rege gerebat, fratrique resistebat. postremo ex aperto in-
ter se hostiles inimicitias gessere. nam expeditionem sumpsit adver-
sus Byzantii regem Theodorus frater, cui Selybria et regio finitima
commissa erat. cum enim peteret redditus sufficientes, quibus vitam
suam commode sustinere posset, repulsam passus est. hinc bellum
inter ipsum et fratrem est exortum. prius tamen quam quicquam
bellando profecisset, vitam suam aerumnosam relinquens mortuus est,
duce interim Peloponnesi incursionem faciente in regionem regis,
suaeque dicioni Pindum Boeotiam Locros, qui Ozolae dicuntur iun-
gente, neque ab Attica etiam abstinente. ea ubi accepit Amurates,
haud diutius cunctandum sibi ratus praecepit ut Asianus et Euro-
paeus exercitus ad se Pherras, relicta Adrianopoli, venirent. incita-
vit autem eum Nerius Athenarum princeps, necnon Turachanes Thes-
saliae praefectus, ut exercitum recta ad Peloponnesum duceret. Con-
stantinus Isthmum muro includens, eundem etiam praesidiis emuni-
ens, plerumque ibi versabatur. ubi intellexit Amuratem hostiliter
cum exercitu accedere, omnes quotquot in Peloponneso erant accer-

P. 181 αὐτοῦ σύμπαντας τοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ τὸν τε ἀδελφὸν αὐτοῦ ἄμμα, ὃς ἐτύγγανε γάμον ἔχων τῆς παιδὸς αὐτοῦ· ἤρμόσατο γὰρ ἤδη τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι παιδί Ἐλεαζάρῳ. οὗτοι μὲν οὖν ἐς τὸν Ἴσθμόν, ἧ ἐπηγγέλλοντο, παρήσαν, καὶ τὸ τεῖχος ἐκράτηνον, ἧ ἐδόκει αὐτοῖς ἰσχυρῶς ἔξειν ἀμυνο-5 μένους. Ἀμουράτης δὲ ἐπελαύνων, συμπαραλαμβάνων καὶ τὰ στρατεύματα τῆς χώρας ὅποι γένοιτο, παρῆν ἐς τὰς Θήβας, ὅτε καὶ ὁ Νέρης αὐτῷ παρεγένετο, στρατὸν ἀγόμενος ἀπὸ Ἀθηναίων. ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὰς Μιγγίας ἐστρατοπεδεύετο, καὶ τηλεβόλους τε καὶ πλοκάδια παρασκευαζόμενος ἐπὶ ἡμέρας 10 Βτινάς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπικαταβύς εἰς τὸν Ἴσθμόν ἐστρατοπεδεύετο, ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν καθήκοντος τοῦ στρατοπέδου καὶ τῶν σκευῶν. ἐνταῦθα κατὰ σκοπὸς τῶν Πελοποννησίων, ὡς ὑποστρέψας ἀπήγγειλε τό τε πλῆθος τοῦ βασιλέως καὶ ὑποζύγια καὶ καμήλους, καὶ οὐκ ἠνέσχετο οἰγῆ 15 παρελθεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα ἔλεξε τοιαῦδε. “ὦ δέσποτα, οἷα δὴ κακὰ εἰργάσω τὴν Πελοπόννησον πόλεμον τοιοῦτον βασιλεῦ ἀνελόμενος, ἴξος τὴν τε Ἀσίαν σύμπασαν καὶ Εὐρώπην ἄγων οὐδ' ὅποι στήσεται ἔξει, οὐδ' εἰ διπλοῦν σοι τεῖχος ἐς τὸν Ἴσθμόν ἐληλαμένον εἶη. ἀλλὰ πρὸς θεοῦ πρέσβεις τε 20 Ἰπέμπε δει τὰχιστα, καὶ ἐς διαλλαγὴν προκαλοῦ τὸν βασιλέα τοῦτον, ὡς ἂν μὴ ἡμᾶς κακοῦς κακῶς ἐπιτρέψῃ τὸ παράπαν.”

sivit, necnon fratrem suum, qui eo tempore nuptias filiae suae celebrabat. nam eam elocaverat Triballorum principis filio Eleazari. hi igitur accessit in Isthmum adveniunt, murumque firman, ut esset propugnaculum munitissimum ad propulsandos hostes. Amurates accedebat, et non cessabat copias suas augere, assumens ex omnibus regionibus, quas permeabat, milites. venit igitur Thebas, quo venerat cum exercitu Nerius Atheniensis, ut iuaret eum adversus Peloponnesiacos. cum itaque pervenisset Mingias, castrametatus est; ibique aliquot diebus moratus est, ut bombardas et funes ad praesens bellum pararet. deinde movit in Isthmum, ubi et castra communit, quae utrinque mare, tanta eorum magnitudo erat, attingebant. speculator Peloponnesiacus cum rediisset ad suos, regis copias, iumenta et camelos annuntiavit. nec silentium tenere potuit, verum sic allocutus est principem “o domine, quantum periculi concivisti Peloponneso bellum suscipiens cum tanto rege, qui Asiam univetsamque Europam contra nos ducons non salis spatii ad exercitum locandos invenire potest? neque hostem sustinere poteris, etiam si duplici muro Isthmum amplexus esses. sed quaeso te per deum immortalem, legatos mitte quamprimum, et ad pacem pangendam regem hortare, ne infestus accedens nos malos prorsus male comminuat.”

ταῦτα αἰπόντος αὐτοῦ θυμωθῆναι τε τὸν ἡγεμόνα, καὶ θυμω-
θέντα κελεύσαι ἐς εἰρκτὴν ἀγαγεῖν τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἂν
ταῦτα πύθοιτο οἷα ἀποβαίνοι. ἔτυχε δ' αὐτῷ πρέσβυς ἀπε-
σταλμένος παρὰ βασιλέα, οὐ μέντοι μέτρια ἐζήτει γενέσθαι
5 αὐτῷ· ἤξιω τε γὰρ τὸν τε Ἰσθμὸν ἐστηκέναι αὐτῷ, καὶ τὴν
ἐκτὸς χώραν τοῦ βασιλέως, ὅσην ὑπηγάγετο, ἔχειν αὐτῶν. καὶ
αὐτὸς μὲν διὰ ταῦτα τὴν δίκην ὑπέσχετο ὑπὸ βασιλέως, τὸν
τε πρέσβυν καθειρξας ἐν Φερραῖς εἶχεν ἐν φυλακῇ, αὐτὸς δὲ
ἤλανετο ἐπὶ Πελοπόννησον μέσον χειμῶνος. ἦν δ' ὁ πρέσβυς D
10 Χαλκοκονδύλης Ἀθηναῖος. τοῦτον ἐν Φερραῖς καθειρξας αὐ-
τὸν τε καὶ τοὺς θεράποντας ἐπήλανε. δοκεῖ δέ μοι Ἀμου-
ράτης, ὡς ἐν Μιγγαῖς ἐστρατοπεδεύετο, καὶ τοὺς ἀρίστους
παραλαβὼν τοῦ στρατοῦ (εἶψαν δὲ οὗτοι ἀμφὶ τοὺς ἑξακι-
σχλίους), περιῶν τὸν Ἰσθμὸν ἐθάτο ὡς ἔχει τε φυλακῆς
15 τὸ τεῖχος καὶ παρυσκευῆς ἐς τὸν πόλεμον./ καὶ ἤχθετο μὲν V. 142
τῷ Τουραχάνῃ, ὅτι θέρους στρατεύεσθαι πρὸς τὴν . . . ἐν
αὐτῷ, λέγων ὡς οὐχ ὑπομενοῦσιν ἐπιόντα αὐτόν, ἀλλ' οἰχῆ-
σονται φεύγοντες, ἐπειδὴν τὸ πρῶτον πύθονται ἀφικέσθαι P. 182
αὐτόν ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν. καὶ ἐπέμενέ τε ἡμέρας συχνὰς ὡς
20 ἐνδῶσοντος διὰ ταῦτα τοῦ Πελοποννησίων ἡγεμόνος. καὶ
ἐπεὶ τε παρεληλύθασιν ἡμέραι, ἐπικαταβάς ἐς τὸ τεῖχος ἐστρα-
τοπεδεύετο. τῇ μὲν ὑστεραίᾳ τηλεβόλοις μακροῖς ἔτυπτε τὸ

6. αὐτόν?

his auditis princeps ira exarsit; ira que incensus speculatore in car-
cerem duci iubet, ut tandem quid eventurum esset audiret. misit
quoque legatum ad regem, qui nequaquam nomine principis satis mo-
derata petebat. volebat namque princeps sibi tradi Isthmum, et re-
gis regionem quae extra Isthmum erat, quam armis subegerat, uni-
versam habere auebat. verum propterea poenas regi dedit, legatum-
que capiens Pherris in vinculis habuit; ipseque, cum medium hiemis
foret, contra Peloponnesum copias duxit. legatus ille Chalcocondyles
Atheniensis fuit, quem cum in vincula una cum ministris dedisset,
Pherris contra Peloponnesum perrexit. Amurates cum in Mingiis ca-
stra posuisset, optimates exercitus, qui numero erant sex mille, as-
sumsit; et Isthmum circuevit, ut videret murum, numquid praesidii
in eo situm esset ad resistendum. et quidem graviter succensebat
Turachani, quia cum ipse censuisset aestate bellum inferendum esse,
is hieme rem incipiendam suasisset, quasi Peloponnesiaci non esse
vim hostilem expectaturi, verum continuo fugam ingressuri, ubi pri-
mum acceperant Amurates hostiliter accedere. diebus etiam aliquot
ea gratia cunctatus est Amurates, quasi princeps Peloponnesi illico
deditionem esset factururus. verum cum haec spes sefellisset, descendens

στρατόπεδον τοῦ ἡγεμόνος· τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀπεπειρώτο τῶν ἐν τῷ τείχει, καὶ προσέφερον τὰς μηχανάς. τῇ δὲ τετάρτῃ ἐσπέρας πυρὰ ἀψάμενοι κατὰ τὸ στρατόπεδον, ὡς πλείστα ἕκαστος πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν, — εἰώθασι γὰρ οὕτω τὸ γένος τοῦτο τῶν Τούρκων, ἐπειδὴν ἐς μάχην μᾶλλον ἰέναι· 5 πρότερον ἤδη τῆς ἡμέρας ἢ ἐς τὴν μάχην καθίστανται, πυρὰ τε καίουσιν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὅτι πλείστα ἕκαστος, καὶ ὕμνον τινὰ ἀναφαίνουσι τῷ θεῷ καὶ τῷ ἥρωι, δῆλον ποιούμενοι ὡς ἂν μάχην τῇ ὑστεραίᾳ τῆς ἐπιούσης καθίστανται. καὶ τότε δὴ πυρὰ ποιησάμενοι παρεσκευάζοντο ἐς τει- 10 χομαχίαν. τῇ δὲ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἐσπέρας τὴν τε μηχανὰν προσέφερον, καὶ ὑπὸ πλόκου οἱ σαραχόριδες καλούμενοι, ὁ ἀχρεῖτος λοιπὸς ὄμιλος τοῦ λαοῦ. πᾶρες γὰρ τοῦ στρατοῦ ὅς ἐπόμενος τῷ βασιλεῖ τούτῳ στρατεύεται, ἐπάγονται ὄμιλον τὴν τε σιτία φέροντα ἀπὸ τῶν περιόικων καὶ τῆς ἄλλης τοῦ 15 βασιλείως χώρας. ἕτεροι ἄλλοι δ' αὖ οἱ Ἀσιανοὶ ἀγιάδες καλούμενοι, πεζὸς τε ὄμιλος ἐπὶ τὴν τε χρεῖαν τοῦ στρατοῦ χρώμενος διατελεῖ, καὶ ἐς τὴν τῶν ὁδῶν κάθαρσιν ἀγεται τούτους καὶ ἐς τὰ στρατόπεδα. δοκεῖ δὲ τὸ τοῦ βασιλείως τοῦτο στρατόπεδον κάλλιστα πάντων δὴ στρατοπέδων ὧν ἡμεῖς 20 ἐθεασάμεθα καὶ ἀκοῇ ἐπυθόμεθα, τὰ τε περὶ τὰς σκηνὰς καὶ ἐς τὴν τῶν σιτίων ἀφθονίαν κράτιστα μηχανήσασθαι. πρῶ-

3. πυρὰν P   9. ἂν] ἐς?   10. πυρὰν P   15. φέρονται P

castra ad murum transtulit. die deinde postero princeps exercitum bombardis longis petivit. sequenti die eos qui murum defensabant, tentarunt machinas muro admoventes. quarto die tempore vespertino singuli iuxta tabernacula sua ignes fecerunt quam potuere inaximos. nam Turcorum est consuetudo, ut ignes plurimos parent biduo ante eius diei in quem pugna collata est. hymnum quandam canunt in honorem dei et herois, significantes quod tertio abhinc die praelium committere velint. tunc igitur ignes excitantes quam potuere plurimos, accingebantur ad oppugnationem muri. quarto autem die Sarachorides, qui inter caeteros inutilis sunt turba, funibus machinas ad murum traxerunt. nam praeter exercitum qui regem sequuntur, adsunt et alii complures, qui frumentum a finitimis in castra subvehunt. sunt in castris et alii ex Asia oriundi pedites, qui Agiades nominantur, quorum opera rex utitur ad itinera purganda et ad castra communienda, necnon ad alia quibus in castris opus est. arbitror autem castra huius regis pulcherrime omnium, quae nos vidimus et audivimus, instrui, quantum attinet ad copiam frumenti necnon ad situm tabernaculorum. nam primum omnium mercatores plurimi comitantur regem istum, qui frumentum equos mancipiaque

τον μὲν γὰρ δὴ ἀγορασίαι ἔπονται τῷ βασιλεῖ μεγάλαι ἔς τε τὰ σιτία καὶ τοὺς ἵππους καὶ ἔς τὰ ἀνδράποδα καὶ ἔς τὴν τοῦ στρατοῦ χρεῖαν, ὅτου δ' ἂν τι ἐπιδέοιτο, ἐνταῦθα ἀφθόως τε πολλῶν ἔς τοῦτο παραγινομένων. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ 5 τῶν μεγάλων ὄσοι ἔπονται τῷ βασιλεῖ, ὑποζύγια τε πάμπολλα ἕκαστος περιάγει ἔς τὴν ἐξέλασιν, οἱ μὲν τε καμήλους σπιῶν καὶ ὄπλων καὶ κριθῆς τῆς ὑποζυγίων τροφῆς ἱκανὰς ἔχοντες, οἱ δὲ ἡμιόνους, οἱ δὲ συναμφοτέρα, οἱ δὲ καὶ ἵππους, ὥστε D διπλάσια γίνεσθαι τὰ ὑποζύγια τοῦ στρατοῦ. πάρεξ δὲ τούτων περιάγει ὄμιλον ἀπὸ τῆς χώρας αὐτοῦ σιτίων τε ἕνεκα, καὶ ἐπειδὴν ἔς ἀνάγκην καταστῆ τὸ στρατόπεδον, ἐπιδιελόμενος τοῖς ἀρίστοις τῆς τροφῆς οὕτω χωρεῖ ἐφ' ὃ τι ἂν γένοιτο. σκηναῖς δὲ ἔτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦ βασιλέως ἴδοι ἂν τις ἔς μυριάς, καὶ πλείους καὶ ἑλάσσους τούτων, ὡς τυχά- 15 νει στρατευόμενος.

Τότε μὲν δὴ, ὡς ἐτάχθησαν σαραχώριδες ἔς τοὺς Ἕλληνας, ἐπειρῶντό τε αὐτῶν καὶ ἐμάχοντο ὡς . . . τῆς ἐρεθίζοντες ἐπὶ μάχην καὶ ἐπαγρυπνοῦντες. ὡς δὲ ἴσως τε ἤδη 1446 ὑπέφαινε, κύμβαλά τε καὶ αὐλικά καὶ σάλπιγγες τοῦ βασι- d. 7 Dec. P. 183
20 λέως (καταφανεῖς δὲ εἶσι τῷ μεγέθει τῶν ἡχῶν) ἀναδηλῶν ὡς μάχη τε ἤδη γίνεται. καὶ ἕκαστοι παρασκευασάμενοι ἐπήεσαν ἔς τὸ τεῖχος, αὐτίκα τειχομαχοῦντες κατὰ τὸ ἰσχυρόν. βασιλεύς τε αὐτὸς καὶ οἱ νεήλυδες κατὰ τὸ μέσον τοῦ Ἰσθ-

4. πολλῶ P   20. ἀνεδήλουν?

omunt, necnon reliqua quibus indiget exercitus. hinc rerum omnium exercitui dives copia est. praeterea magnates qui comitantur regem, singuli plurima in expeditionem adducunt iumenta. quidam adducunt camelos, qui arma frumentum et hordeum, ut pabulum sit iumentis sufficiens, portant. quidam equos, quidam mulos, quidam tam equos quam mulos in expeditionem agunt. horum autem tantus est numerus ut duplo iumentorum numerus hominum numerum exsuperet. comitantur regem alii plurimi ab sua regione, quorum usus in frumentationem maximus est. si necessitas aliqua ingruerit exercitui, alimenta in optimates distribuit, et sic proficiscitur. tentorium quis cernat in castris regis plerumque decem milia, plus minusve respectu expeditionis.

Et quidem tempore sarachorides oppositi Graecis eos pugnando tentabant * * * totamque noctem ducebant insomnem, ut ad praelium Graecos iacitarent. ut aurora illuxit, signa canere iubet rex: cymbala cornua tubaeque pugnam iam fore maximo sono significabant. Turci instructi occipiebant murum oppugnare quam fortissime. rex et peregrini armati in acie instructa stabant in medio Isthmi, ubi

μῶ, ἥπερ ἄσκηνον, καθίσταντο ἐς μάχην, καὶ κλίμακας τε προσέφερον, καὶ διορύσσοντες τὸ τεῖχος ἤγωνίζοντο ὡς ἐξαιρήσοιτες. καὶ τοὺς τε τηλεβολίσκους ταύτη ταξάμενος οὐκ
 V. 143 εἶα τοὺς Πελοποννησίους προκύπτειν. δεινὸν γάρ τοι ὁ τηλεβολίσκος, καὶ οὐδὲν τῶν ὄπλων ἀντέχει ὥστε μὴ διαχωρεῖν 5
 διὰ πάντων καθικνούμενος. δοκεῖ δὲ ἀπειδάν τι αὐτῷ ἀντέχῃ, τότε δὴ μάλιστα καθικέσθαι ἐπὶ πλεόν, ἔπει ἔς τε Βάμβρακα καὶ κρόκην καὶ τὸ ἄριον οὐκ ἂν οὕτω καθίκοιτ' ἂν ἐπὶ πολὺ. ἐπεὶ δ' ἐν ἀδείᾳ τε ἐγένοντο οἱ νεήλυδες, καὶ τὰς τε κλίμακας ἐς τὸ τεῖχος ἐνεγκάμενοι ἀνέβαινον, καὶ ὑπερέβησαν 10
 ταύτη ἢ ἐθεᾶτο ἐστῶς ὁ βασιλεύς, ἀνέβη ἐπὶ τὸ τεῖχος νέηλος Χιτήρης, Τριβαλλὸς τὸ γένος, καὶ εἰλέ πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ τοὺς ταύτη διωσάμενος ἐς φυγὴν ἐτρέψατο. οἱ δὲ ὡς ἀπολιπόντες τὴν τάξιν κατέβαινον ἐνταῦθα, καὶ πλησίον ἐς δέος τε ὑπὸ θεοῦ καθίσταντο καὶ ἀπειρίας, καὶ οὕτω ἐποίουν· φεύγοντες γάρ 15
 ᾤχοντο. καὶ οἱ παρὰ τούτους αὐθις τεταγμένοι, οὐκ εἰδότες ὅτι ξυμβαίνει χαλεπὸν, ᾤχοντο φεύγοντες. καὶ οὕτω πάντες ἀπολιπόντες τὸ τεῖχος ἐφρευγον οὐδενὶ κόσμῳ. οἳτοι δ' οἱ C
 Τοῦρκοι ἐπεισεσόντες ταύτη τε ἢ εἰλω ὑπὸ τοῦ νεήλυδος, καὶ τῇ ἄλλῃ ἢ κατέβαλλον διορύσσοντες, καὶ διὰ τῶν πυλῶν 20
 εἰσεχέοντο καὶ ἔτρεχον. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων τραπόμενοι διήραζον τὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιπλα, ἐσθῆτάς τε καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν· οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς ἄν-

14. καὶ| καὶ οἱ?

18. οὕτω?

castra posuerant. scalas expediebant, murum suffodiebant, fortiterque praeliabantur, ut murum occuparent. huc etiam bombardarios consistere iusserat, qui bombardis prospectum Peloponnesiacis adimebant. bombardia namque res est admodum violenta, nec arma resistens bombardae impetui possunt, verum omnia penetratum etiam magis permeat, quando corpus aliquod resistens fuerit nacta, si quidem crocum lanamque non pervadit. cum peregrini iam tuti ab periculo starent scalasque muro addidissent, murum scandebant eo loci ubi spectator oppugnationis aderat rex. primus itaque in murum evasit, eumque cepit peregrinorum de numero Chiteres, Triballus genere; eosque qui resistebant, in fugam coniecit. hi autem ordine relicto abibant, cum metus maximus ab deo et imperitia ipsis incuteretur: nam formidine agitati in fugam effundebantur. praeterea illi qui his proxime steterant, nescii quid mali suis accidisset, fugientes abibant. tandem omnes deserto muro sine ordine fugerant. Turci irruentes, qua murus ab Chitere superatus erat, et alii qua murum suffodientes straverant, necnon per portas irrumpebant. quidam ad castra Graecorum ferebantur, Graecorumque sup-

δρας τραπόμενοι τοὺς μὲν αὐτῶν ἐφθειρον τοὺς δὲ καὶ ἐξώ-
γρουν, ἐς ἀνδραπόδων μοῖραν τιθέμενοι. καὶ φόνος τε ἦν
πολὺς τῶν φευγόντων.

Περὶ δὲ τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνας τοιαῦτα ἐγένετο. ὡς
5 γὰρ ἐώρων φεύγοντας τοὺς Ἕλληνας ἀνὰ κράτος καὶ οὐδενὶ
κίσμῳ, ἐπειρωῶντο μὲν πρώτιστα κατέχειν, ὡς δ' οὐκ ἠδύνα-
το, καὶ αὐτοὶ φεύγοντες ὄχοντο, ἐπὶ μὲν Κόρινθον οὐκέτι
(ἦδσαν γὰρ ὡς πολιορκησόμενοι ἀλώσειντο ἐνταῦθα, τῆς τε D
τροφῆς ἱκανῆς οὐκ οὔσης ἐν αὐτῇ καὶ ἄλλης παρασκευῆς), ἐπὶ
10 δὲ τὴν μεσόγειον ἐπειγόμενοι ἐφθασαν γενόμενοι ἐπὶ τὴν ἄκραν
Λακωνικὴν τῆς Πελοποννήσου, παραδοκῆσοντες ἢ μέλλει χω-
ρήσειν ὁ βασιλεὺς. αὐτοὶ τε γὰρ ἐς τὴν θάλασσαν διενουῶν-
το ἐς τὸ πρόσω πίπτειν, ὡς ἦν ἐπὶ ἑλαύνων, ἐς τὴν θάλασ-
σαν ἀφιζόμενοι καὶ ὑπεκστησόμενοι τῆς χώρας αὐτῆς. ἦδσαν
15 γὰρ ὡς τῷ Ἴσθμῳ τὰ Πελοποννήσου πράγματα διεφθάρη ὑπὸ
τοῦ βασιλέως, καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρες καὶ οὐδὲν ὃ τι ἄξιον λό-
γον ὑπέλειφθη ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ ἀκροπόλεσι, καὶ οὐκέτι
ἤλπιζον περιέσεσθαι σφίσι τὴν ἀρχὴν τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' οἴχε- P. 184
σθαι σφίσι τὰ πράγματα ἀπολλύμενα.

20 Ἀμουράτης δὲ ὡς κατέσχε τὸν Ἴσθμόν, καὶ ἐπεὶ ἐγένετο
ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου, πρῶτα μὲν ἐς τριακοσίους τῶν αἰχ-
μαλώτων, οὓς ἀποφυγόντας τῆς νυκτὸς ταύτης ἐς τὸ ὄρος τὸ

11. παραδοκῆσαντες P

pellectilem et reliquam felicitatem diripiabant. quidam versi in ho-
stes quosdam necarunt, quosdam vivos ceperunt, et ad mancipiorum
conditionem redegere. caedes fugientium edebatur maxima.

Verum quid Graecorum ducibus contigerit, audiamus. hi ubi
conspicati sunt Graecos fugam arripere, primo eos retinere conaban-
tur. cum autem in fugam effusos inhibere non possent, aufugerunt
et ipsi, non tamen Corinthum. certi enim erant, si obsiderentur
Corinthi, se facile expugnatum iri, cum haud sufficiens eo comporta-
tus esset commeatus, nec alius belli apparatus. celeri autem fuga.
contenderunt ad mediterraneam regionem; iamque praeveniant ho-
stes, et in summa Laconia Peloponnesi expectabant quonam profectu-
rus esset rex. decreverant namque in mare profugere et regione ce-
dere, si Amurates cum exercitu adventaret. noverant namque Pelo-
ponnesiacorum res ab rege planissime contusas esse. nec arma nec
viri, nec quicquam amplius memorata dignum vel in urbibus vel in
arcibus reliqui erat. nec sperabant in posterum Peloponnesi princi-
patum sub se futurum, sed augurabantur se Peloponnesi res omnes
amissuros.

Amurates ut Isthmum occupavit et in Peloponnesum venit, pri-
mum quidem circiter trecentos captivos, qui nocturna fuga in montem

ὑπὲρ τὰς Κεγχρέας, ὃξὺ δὲ καλούμενον, κυκλωσάμενοι εἶλον
 ὑπᾶτη πάντα, εἰς ἓνα χῶρον ἀπαγαγὼν κατέσφαξε· μετὰ
 δὲ ὠνησάμενος ἀνδράποδα ἐς ἑξακόσια θυσίαν ἀνήγε τῷ
 ἑαυτοῦ πατρί, ἐξιλεούμενος τῷ φόνῳ τῶν ἀνδρῶν τούτων.
 ἐντεῦθεν δὲ ἐπιδιελόμενος τὸ στράτευμα, καὶ τὸ μὲν παρα- 5
 Β δούς Τουραχάνη τῷ Θετταλίας ὑπάρχῳ ὡς ἐμπείρῳ τε ὄντι
 καὶ μάλιστα δὴ Τούρκων ὠμιληκότε τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ τῶν
 νεηλύδων ἀμφὶ τοὺς χιλίους, ὡς διὰ τὴν μεσόγαϊον ἐλαύνειν,
 αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Σικυῶνος ἤλαυνεν εὐθὺς τῆς Ἀχαΐας· ἀφι-
 κόμενος δὲ ἐς Σικυῶνα, τὴν μὲν πόλιν, ἐν ἧ ἡμέρᾳ ὁ Ἰσθ- 10
 μὸς εἶλω, ἐπέδραμέ τε ὁ στρατὸς τοῦ βασιλέως, καὶ ἡνδρα-
 ποδίσατο σύμπασαν ἄρδην τὴν πόλιν. ἀπόντων δὲ τῶν ἀν-
 δρῶν ἐς τὸν Ἰσθμὸν, καὶ οὐδὲ ἐν ὄχυρῳ ὀκημένης τῆς πό-
 λεως, ταύτην μὲν εὐθὺς τότε ἡνδραποδίσαντο, καὶ ἐπὶ πλεῖ-
 σιον ἤλασαν τῆς Πελοποννήσου, τοὺς τε ἡγεμόνας διώκοντες 15
 C καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὡς ἄλλος ἄλλη ὄχετο φεύγων. τὴν
 V. 144 μὲν πόλιν κενὴν τε κατέλαβε, καὶ τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει.
 ἐνήσαν δ' αὐτόθι Μουλγέριός τε Ἕλληνας καὶ ἄλλοι μετ' αὐ-
 τοῦ τινὲς Ἑλλήνων οὐ πολλοὶ σὺν γυναιξί τε ἄμα καὶ παι-
 σίν. ἐπεὶ δ' ὑπορύξας ἔθει τὴν ἀκρόπολιν, ἐνταῦθα ἐς ὄμο- 20
 λογίαν ἀφικόμενος ὁ τῆς ἀκροπόλεως φύλαξ παρέδωκε τε
 αὐτὸν καὶ τὴν ἄκρην. τούτους μὲν δὴ καὶ γυναῖκας καὶ παῖ-

supra Cenchreas situm, quem Oxi vocant, evaserant, quasi indagine circumdari iussit. omnes capti sunt; doloque in unum locum abducti, crudeliter occisi sunt. postea Amurates emit mancipia numero sexcenta, quas ad sacrificium duxit in honorem patris sui, volens eum expiare caede virorum occisorum. his ita peractis exercitum divisit. partem exercitus Turachani Thessaliae praefecto tradidit, qui rei militaris habebatur peritissimus et plurimum conversatus erat cum Turcis Peloponnesi. dedit eidem de numero peregrinorum mille milites, ut his instructus profectionem per mediterraneam regionem faceret. ipse quidem rex per Sicyonem iter faciens recta in Achaiam contendit. urbem eo die, quo Isthmus in potestatem venit, regius exercitus aggressus est; captamque diripuit universam. aberant enim oppidani, profecti in Isthmum. nec admodum in munito loco urbs sita erat. quapropter eam continuo diripuerunt: et maximam Peloponnesi partem peragrantes, persecuti sunt bello duces et reliquos Graecos. cum autem hostium alius alio, ubi se tutum putabat, palantes dilaberentur, urbem defensoribus vacuam in potestatem redigit, obsidioneque arcem premere statuit. erant in ea arce Mulgerius Graecus et alii quidam Graeci non multi cum liberis et uxoribus. Turci igitur suffodientes arcem, cum Mulgerius

δας ἐς Ἄγγιον πόλιν εὐδαιμόνα ἀπέστειλε, τῆς δὲ πόλεως
 ἐνεπίμπρα τε τὰς οἰκίας. καὶ τοῦ πρόσω ἐχόμενος ἀφίκετο
 ἐπὶ Πάτρας τῆς Ἀχαιῶν πόλιν εὐδαιμόνα. ταύτην μὲν οὖν
 ἐξέλιπον οἱ ἄνδρες ἐς τὴν κατανακτικὴν ἡπειρον τῶν Οὐνετεῶν, D
 5 καὶ πλὴν τῶν ἐν τῇ ἀκρόπόλει καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις, οἱ ἐνα-
 πελείφθησαν ἀφροσύνη χρησάμενοι, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἦχον-
 το φεύγοντες. ἦσαν δ' οἱ ἐναπολείφθέντες ἐς τετρακισχιλί-
 ους. τοὺς μὲν οὖν τῶν βασιλείων ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας
 πυρεστήσαντο ὁμολογίᾳ, καὶ ἐς ἀνδράποδα διελόμενος τὴν τε
 10 ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει καὶ τοὺς τε νεήλυδας ἐπεμψεν ὡς ἐλοῦν-
 τας. καὶ οὗτοι προσέβαλλόν τε τῷ τείχει καὶ ὑπορυζάμενοι
 εἰσέπιπτον. οἱ δὲ Ἕλληνες ἑυτίην καὶ πίσσαν πυρὶ ἀψάμε-
 νοι κατὰ ὀπὴν τοὺς τε νεήλυδας ἐξεκρούσαντο ἀμνύομενοι καὶ P. 185
 ἐκράτυνον τὴν ἀκρόπολιν. Ἀμουράτης μὲν δὴ, ὡς Τουραχά-
 15 νης ἐντεῦθεν ἀφικόμενος καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμε-
 νος πυρεγένετο αὐτῷ, ἐνταῦθα ἐπαναζεύξας ἀπῆλυνε. μετὰ
 δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον σπονδὰς τε ἐποίησατο, καὶ ὑπό-
 φορον ἔσχον τὴν Πελοπόννησον τὸ ἀπὸ τοῦδε οἱ Ἕλληνες μέ-
 χρι τούτου, τὸ πρὶν ἐλευθέραν οὔσαν. τὴν μὲν οὖν πόλιν
 20 τῶν Θηβῶν πειρώμενον ἐπιέναι βασιλέα ἐπὶ Πελοπόννησον
 ἐξέλιπόν τε, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξαναστάντες ἦκxσαν ἐν τῷ
 Ἴσθμῳ, οἱ τινες δὴ καὶ ἐάλωσαν ὑπὸ Τούρκων. ἡ δὲ ἐκτός

nullam salutis spem affulgere cerneret, se ipse et arcem Amurati tra-
 didit. hos quidem cum liberis et uxoribus misit Angium, urbem
 opulentam. ipse vero aedificia urbis captae incendit. quo facto ul-
 terius profectus venit Patras, Achaiae urbem opibus florentem. op-
 pidani urbem istam deseruerant, abeuntes in continentem Venetorum,
 quae ex opposito erat. remansere tamen quidam in arce et in regia:
 stulti quidem, cum reliqui sibi fuga consulerent, ipsi se in grave dis-
 crimem praecipitarunt. erant autem numero quater mille. viros igitur
 et mulieres quae in regia erant, pactionibus Amurates in fidem
 accepit, omnesque in mancipiorum album rettulit. hinc arcis oppu-
 gnationem auspicatus est, peregrinosque misit, ut eam subito cape-
 rent. hi summa vi impetum in murum dantes eumque suffodientes in
 arcem irrupere. Graeci resinam et picem incensam per foramina ia-
 culantes, peregrinos expulerunt acerrime repugnantes, arcemque et
 murum reficientes et optime munientes. Amurates, ubi advenit Tu-
 rachanes vehens maximam hominum aliarumque rerum praedam, cum
 exercitu discessit, nec multo post pacem cum Graecis fecit. ex eo
 inde tempore Peloponnesus, quae prius libera erat, regit tributaria
 facta est. Thebas Thebani, cum hostiliter accederet rex, deseruere,
 et in Isthmum se contulere, quasi ibi habitaturi; qui tamen ab Tur-

Β χώρα τοῦ βασιλέως αὐτίκα μετὰ τὴν τοῦ Ἴσθμοῦ ἄλωσιν προσεχώρησε τῷ βασιλεῖ, τό τε Πίνδον καὶ ἡ ἄλλη χώρα τοῦ βασιλέως.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἐς τοσοῦτον ἐγένετο. 1447 καὶ βασιλεὺς τοῦ ἐπιγινομένου Θέρους ἐστρατεύετο ἐπὶ Σκεν-5 τέρῃ τὸν Ἰβάνεω παῖδα, ὃς παῖς ὢν ἐς τὰς θύρας ἀφικόμενος τοῦ βασιλέως καὶ παιδικὰ αὐτοῦ γενόμενος ἀπέδρα ἐς τὴν πατριᾶν αὐτοῦ χώραν, καὶ ἀγόμενος γυναῖκα θυγατέρα τοῦ Ἀριανήτου, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπολέμουν τῷ βασιλεῖ, καὶ οὔτε φόρον ἀπήγαγον τῷ βασιλεῖ οὔτε αὐτοὶ ἐς τὰς θύρας 10 ἔεντο οὔτε πειθεσθαι ἤθελον. διὰ ταῦτα συναγείρας ἅπαντα Ἰόνιον τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης αὐτῷ στρατὸν ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Ἰβάνεω χώραν καὶ ἐπει τε ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, ἐδήου τε τὰ στρατεύματα διαπέμπων ὅποι παρείκοι, καὶ ἐνεπίμπρα τὰς τε κόμας καὶ τοὺς ἀγρούς, καὶ τὰ λήια ἐκαίοντο ὑπὸ τοῦ στρα- 15 τοῦ, καὶ περιεφθείροντο τὰ ἐκεῖσε πάντα. Σκενδέρης μὲν οὖν ἐπὶ τὴν ἐς τὸν Ἴόνιον παραλίον χώραν τῶν Οὐνεσιῶν ἐπεξέθετο, αὐτὸς τε καὶ οἱ Ἀλβανῶν πρότοι, τὰς τε γυναῖκας καὶ παῖδας· αὐτοὶ δὲ περιούνητες ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας διήρχοντο, εἴ του δέοιντο αἱ πόλεις αὐτῶν. καὶ οὗτοι μὲν ἀνὰ τὸ 20 ὄρος τὸ ὑπὲρ τὴν χώραν αὐτῶν ἄχρι τοῦ Ἰονίου διατείνον διέτριβον, καταδοκοῦντες ὅποι σφίσι τὰ πράγματα ἀποβήσεται·

10. ἐπήγαγον P

14. παρήκοι P

cis capti sunt. exterior autem regio Pindus videlicet et reliqua regio, ut primum Isthmus captus est, in regis potestatem devenit.

Appetente iam aestate Amurates bellum movit contra Scanderem Ibanis filium (Alexandrum sive Scanderbegum appellatum), qui puer venit in ianuas regis eiusque concubinus factus est; tandem effugit in patriam suam regionem. ducta deinde uxore Arianetis filia, ex professo bellum cum rege gerebat. nam tributum haud amplius regi pendebat, nec in ianuas ibant, parere quoque regi detrectabant. quapropter Amurates convocans Asiae Europaeque exercitus universos, Ibanis regionem bello petere statuebat. veniens igitur in regionem, vastabat universam, vicos agrosque incendebat. frumentum omnemque commeatum comburebat. omnia quae in ea regione erant, populationibus dissipabantur. Scanderes igitur ipse necnon Albani omnes in maritimam versus Ionium Venetorum regionem uxores et liberos, quo ab impendenti periculo tuti forent, exposuerunt: ipsi autem undique per regionem obambulantes sedulo dispiciebant, sicubi urbes ipsorum auxilio indigerent. castra habuerunt in monte qui regioni eorum impendet et in Ionium usque porigitur; et ibi expectaverunt belli eventum. Amurates Sphetiam urbem exercitibus circumsegit;

Ἀμουράτης δὲ ἐπελαύνων πρῶτα μὲν τὴν Σφειτιαν πόλιν D
 ἐπολιόρκει. καὶ λόγον μὲν προσέφερεν ὡς παραδοῖέν τε αὐ- V. 145
 τὴν καὶ αὐτοὶ ἀπίοιεν ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἕκαστος· οἱ δὲ οὐκ
 ἐπέειθοντο. μετὰ δὲ ταῦτα προσέβαλε σὺν τοῖς νεήλυσι, καὶ
 5 εἶλε τὴν πόλιν κατὰ κράτος καὶ ἐξηνδραποδίσαστο, τοὺς τε
 ἄνδρας σύμπαντας διεχρήσατο. μετὰ δὲ ἐπιῶν ἐπὶ τὴν Γε-
 τὴν ὁμολογίᾳ τε παρεστήαστο, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀνδρα-
 ποδισάμενος ἐπήγες τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Κρούην, πόλιν προέ-
 χουσαν τῶν ἐν τῇ Ἀλβανῶν χώρα· οἰκίζεται δὲ ἐν ὄχρῳ
 10 πάνυ. ταύτην μὲν οὖν προσκαθεζόμενος ἐπολιόρκει, καὶ τη-
 λεβόλοις τε ἔνυπτε τὸ τεῖχος, καὶ κατέβαλε μέρος οὐκ ὀλί-
 γον. μετὰ δὲ ταῦτα προσέβαλε σὺν τοῖς νεήλυσιν ὡς ἐξαι-
 ρήσων τὴν πόλιν, καὶ ὡς οὐκ ἠδυνήθη ἔλεῖν, ἀπήγαγε τὸν P. 186
 στρατὸν· ἤδη γὰρ ὄψε ἦν τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ χειμῶν ἐπιγε-
 15 νόμενος ἐπίσχε τὸν στρατὸν.

Τὸν οὖν παῖδα αὐτοῦ ἄρτι ἠβίασκοντα Μεχμέτην περιήγεν
 ἐν τῷ στρατῷ, ἐξ ὅτου ἀφείλετο αὐτὸν τὴν βασιλείαν. ἐγένετο δὲ
 οὕτως. ὡς ἐμάχετο τοῖς Παιίοισιν ἐν τῇ Βάρρη καὶ τὰ στρατεύ-
 ματα αὐτοῦ ἐώρα ἐν φνυγῇ γενόμενα, ἐς δέος τε καθεστῆκει μέγα
 20 πάνυ, οἰόμενος ἀντίκα πάντως ἀπολείσθαι, ὡς ἤδη ἀφίκετο
 ξυμφορᾶς, ἤρχετό τε ὡς ἦν αὐτῷ τὰ πράγματα μὴ διαφθαρεῖ
 τότε ἐν τῷ θορυβῷ ἐκείνῳ, ἀπολιπεῖν τε τὴν ἀρχήν, καὶ τῷ

10. προκαθεζόμενος P

oppidanisque nuntiare iussit, si deditionem facerent, se singulos ad
 sua abire permissurum. at hi condicionem istam non admiserunt.
 quapropter cum peregrinorum cohorte murum subit; et cum impetu in
 urbem irrumpens, ea potitur, praedaeque totam exponit. viros omnes
 trucidari iussit. deinde copias duxit contra Getiam, quam pactioni-
 bus in dicionem accepit. captis autem oppidanis exercitum Cruam
 urbem Albanorum primariam movit. urbs haec sita est in loco mu-
 nitissimo. hanc obsidione cinxit, murumque bombardis concussit,
 eiusque non modicam partem stravit. deinde per loca ruinis paten-
 tia cum peregrinis irrumpere quaerebat, quasi vi eam capturus. coe-
 pta autem omnia cum irrita caderent, exercitum abduxit omnem,
 quia aestatis iam extremum erat, et frigus hibernum graviter exerci-
 tum adfligebat.

Filium suum Mechemetem iam pubescentem per castra circumdu-
 xit regnoque praefecit. sic autem ista evenere. cum pugnaret ad-
 versus Pannonos Varnae et exercitus suos ad fugam inclinare cerne-
 ret, valde timuit putans se mox cum suis periturum. in hac gravis-
 sima necessitate constitutus vovit, si incolumis evaderet praesens pe-
 riculum et victoria potiretur, se cessurum regno et id commissurum

Β παιδί ἐπιτρέψαντα αὐτὸν οἴχεσθαι ἐς τὴν Ἀσίαν, διατρέψοντα
 σὺν τοῖς ἰερεῦσι καὶ τοῖς παρ' αὐτοῖς καλουμένοις Ναζη-
 ραίοις, προσευχόμενον τῷ ἦρωι καὶ ἀνάγοντα θαμὰ τὴν Θυ-
 σίαν. ὡς δὲ περιεγένετό τε Παιόνων καὶ τὸν Παιόνων βα-
 σιλέα ἐξελὼν ἐκομίζετο ἐπ' οἶκου, τὸν τε παῖδα αὐτοῦ τὸν 5
 νεώτερον Μεχμέτην μετεπέμπετο ἐπὶ τὴν ἀρχήν· ὁ γὰρ πρε-
 σβύτερος αὐτοῦ Ἀλαδίνης οὐκέτι περιῆν, ἀλλ' ἐτετελευτήκει
 ὑπὸ Ἰππου ἐκτραχηλισθείς, κυνηγετοῦντος αὐτοῦ καὶ ἐπιθέον-
 τος ἀνὰ κράτος ἐπὶ τὴν ἔλαφον. οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐτε-
 λεύτησε, Μεχμέτην δὲ τὸν νεώτερον παῖδα περιμόντα, ὡς 10
 C ἔλλεγετό μοι. τότε ἐπὶ τὴν ἀρχὴν μετεπέμπετο. ὡς δὲ ἀφί-
 κето, ἐπιτρέψας αὐτῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς θύρας καὶ τοὺς
 νεήλυδας αὐτὸς ᾤχετο διαβάς ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ἐς Προῦσαν,
 ἧ τὰ τῆς Ἀσίας βασιλεία ἦν. τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν ἀποθέμε-
 νος μετὰ ζιχιδῶν τῶν παρ' αὐτῶν Ναζηραίων καὶ σεϊτιδῶν 15
 καὶ τῶν τοῦ γένους σοφῶν πολλὰ διέτριβεν· οὐ πολλῷ δὲ
 ὕστερον μετέμελέ τε αὐτῷ ἀπίοντι ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ ἰδιωτεύ-
 οντι. ὡς δὲ οὐκ ἠνέσχeto, ἔπρασεν ὅπως ἐπανιών τὴν ἀρ-
 χὴν κατάσχοι καθ' ἡσυχίαν, ὡς δὲ μὴ ἐς διαφορὰν ἀφικνου-
 μένου αὐτῷ τοῦ παιδὸς κινδυνεύοι αὐτῷ τὰ πράγματα, καὶ 20
 αἰτίαν ἔχοι πρὸς τοῦ γένους ὅλα ποιῆ. ἔπρασσε δὲ ὅπως ἐπα-
 νέλθοι μετὰ Χαλιλεῶ τοῦ Πραϊμέω, ἀνδρὸς συνήθους αὐτῷ

20. αὐτοῦ τοῦ παιδὸς κινδυνευομένῳ P

filio, et abiturum in Asiam, ut ibi vitam traduceret admixtus sacer-
 dotibus et Nazaraeis, et culturum frequenter Heroem, eique immola-
 turum. cum igitur Pannonibus victoriam extorsisset, rege eorum pe-
 rempto domum rediit, filiamque iuniorem accersivit ad regni guberna-
 acula. nam filius eius Aladines natus maximus haud amplius super-
 stes erat, sed naturae debitum exolverat, praecipitatus ex equo in
 venatione, cum persequeretur cervum. is quidem in hunc modum
 occubuit. Mechemetem autem iuniorem ad regni moderamen vocavit.
 cum autem venisset vocatus, regnum et ianuas necnon peregrinos
 pater eius fidei committens ipse profectus est Prusam, ubi Asiae se-
 des regia est. abdicato igitur regno cum Zichidis, qui Turcorum Na-
 zaraei sive monachi sunt, et cum Seitidis necnon cum reliquis do-
 ctis conversatus est. nec multo post poenituit virum, quod regno
 relicto nunc privatam sequeretur vitam. cum autem praesentem vi-
 tae condicionem haud ferre posset, consilia agitavit, quae ratione ci-
 tra tumultum regiam dignitatem reciperet. sedulo enim praecavebat
 ne, si filius sentiret quid ipse moliretur, bellum exoriretur, cuius ipse
 auctor ab Turcis haberetur. quae quidem facere instituit, ad finem
 deduxit, videlicet ut rediret ad regnum opera et industria Chatitis

ἐς τὰ μάλιστα καὶ οἱ ἐπιτηδείως ἔχοντος αἰεὶ. αὐτὸς μὲν D
 οὖν ἔπεισε τὸν παῖδα ἐς ἄγρας φοιτῶντα γυμνάζεσθαι ὡς
 κάλλιστα ἐφ' ἵππων· καὶ ἐπειδὴ ἔπειθε, κρύφα ἔπεμψε τῷ
 πατρὶ αὐτοῦ, μηδὲν δεδιότα, ἄφνω ἐς τὴν ῥητὴν αὐτῷ
 5 ἡμέραν ἀφικόμενον ἐς τὰ βουσίλεια τῆς πόλεως χρηματίζειν
 τοῖς ἐν τῇ πόλει ὡς βασιλέα. ὁ μὲν οὖν, ὡς ὑπετίθετο, ἐς
 ἦν αὐτῷ συνέθετο ἡμέραν, παρεγένετό τε ἀπόντος αὐτῷ τοῦ
 παιδὸς ἐς τὴν ἄγραν καὶ κνηγετοῦντος, παραγενόμενός τε
 κατέσχε τὴν βασιλείαν, χρηματίζων τοῖς ἐν τῇ πόλει τῶν θ- V. 146
 10 ρῶν ὡς βασιλεύς. ὁ μέντοι παῖς αὐτῷ ὡς ἦσθετο ἐπανιόν-
 τος τοῦ πατρὸς αὐτῷ ἄφνω, οὐκ ἔχων ὃ τι χρῆσαιτο τῷ P. 187
 πράγματι, προσῆει τε καὶ προσεκύνησε· καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε
 παρῆγεν αὐτῷ ἐς ἣν ἂν στρατεύηται χώραν. τὸν μέντοι παῖ-
 15 λης ὁ Πρωίμω, καὶ ἤχθετό τε ἀξίως, οὐ μέντοι γε ἀνεδήλου
 αὐτῷ τὴν ὄργην· ἦδει γὰρ μέγα δυνάμενον παρὰ τῷ πατρὶ.
 Τότε μὲν οὖν ἐς τὴν Ἀμουράτω ἐπάνοδον ἐπὶ τὴν βα-
 σιλείαν οὕτως ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἀπὸ
 τῆς πρὸς τὸν Ἴόνιον Μακεδονίας τῆς τῶν Ἀλβανῶν χώρας,
 20 τοῦτο μὲν τὸ ἔτος διέτριβεν ἐν τοῖς Εὐρώπης βασιλείοις ἡσυ-
 χίαν ἄγων, τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ αὐθις, ἐπεὶ περιαγγέλλει B
 τῷ στρατεύματι ἔπεσθαι, ἐστρατεύετο αὐθις ἐπὶ Σκενδέρην

11. τῷ om P

filii Priami, quo familiariter utebatur et cum quo ei artissima intesces-
 rat necessitudo. Chatites ergo ubi sententiam Amuratis satis intellexit,
 puerum Mechemetem venatum ire iubet, ut se quam pulcherrime ex
 equo exerceret. qui dicto audiens venatum abiit. interea Chatites
 nuntium mittit ad patrem, quem subito dicta die nihil veritum in
 urbis regiam venire et ius dicere ut regem civibus iubet. Amurates,
 quemadmodum iussus erat, filio venatione occupato ad praestitutam
 diem advenit. adveniens regnum invasit; civibus ianisque ut de-
 cet, ius dixit. filius ut accepit patrem mutata voluntate regnum re-
 cepisse, nesciens quid ageret in praesenti negotio, tamen accessit pa-
 tremque regem adoravit, eumque secutus est, quocumque militatum
 abisset. nec latuit Mechemetem opera Chatitis patrem quam maxime
 adiutum ista egisse. et quamvis Chatiti merito irasceretur, iram ta-
 men ostendere noluit, veritus viri potentiam, qua plurimum pollebat
 apud patrem Amuratem.

In hunc modum eo tempore propter patris in regnum reditum
 filius affectus erat. postquam autem exercitum abduxit ab Macedo-
 nia, quae versus Ionium patet, quae Albanorum regio est, per eum
 annum in Europae regia quietem agens mansit. ineunte deinde anno
 iterum expeditionem sumpsit contra Scenderem Ibanis filium et con-

τὸν Ἰβάνεω καὶ ἐπὶ τὴν ταύτη κατὰ τὸν Ἴονιον Ἀλβανῶν χώ-
 ραν, καὶ ἐπῆει πολλῶ θυμῷ ὡς ἐξελῶν τε τὴν Κρούην καὶ
 αὐτὸν Σκενδέρην ἐξαιτησόμενος τοὺς Οὐνετούς, καὶ ἦν μὴ
 ἀποδοῖεν αὐτόν, ὡς πολιορκήσων τὴν πόλιν ἐς ἣν αὐτὸς κα-
 ταφυγῶν ἐσῆει. ἐπεὶ δὲ εἰσέβαλεν, ἐπορεύετο ἰθὺ ἐπὶ τὴν 5
 Κρούην, καὶ τὴν τε χώραν, ὅση ὑπαλείπετο τὴν ἀρχὴν αὐτῷ
 αἰσινής, ἐπέδραμέ τε αὐτοῦ τὰ στρατεύματα, καὶ ἐπέκαον πῦρ
 C ἐνιέντες, ὅτι ἂν αὐτοῖς περιτύχοιεν. ἐπέδραμε δὲ καὶ ἄχρι
 τοῦ ποταμοῦ τοῦ . . . τὰ στρατεύματα· τὴν δὲ ἐπέκεινα
 τοῦ ποταμοῦ χώραν οὐχ οἶά τε ἦν ληΐσθαι διὰ τὸ ἄβατον 10
 εἶναι πάντη τοῖς βασιλέωσι ἰπποδρόμοις. καὶ οὗτοι μὲν, τὰς
 τε γυναῖκας καὶ παῖδας ὑπεκθήμενοι ἐς τὰ ἐχυρὰ τῶν Οὐνε-
 νετῶν, συνελέγοντο ἐς τὸ ὄρος τὸ ὑπὲρ τὴν Κρούην πόλιν
 αὐτῶν. ἐνταῦθα δὲ ὑπέξαγαγὼν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία
 κατέθετο ἐς τὰς τῶν Οὐνετεῶν πόλεις, τοὺς δὲ ἄνδρας κατέ- 15
 λιπεν ἐν τῇ πόλει ἀμυνομένους καὶ τὰ τεῖχος φυλάζοντας,
 καὶ τούτους ἐπιλεξάμενος τοὺς ἐθέλοντας αὐτοὺς ὑποστῆναι
 D τὸν ἀγῶνα. Ἀμουράτης μὲν οὖν τὰς τε τηλεβόλους παρε-
 σκευάζετο καθεζόμενος ὡς τὸ τεῖχος καθαιρήσων, καὶ παρα-
 μένων ἅμα σὺν τοῖς νεήλυσι ἐς τὴν πόλιν· ἐπεὶ δὲ αὐτῷ 20
 τὰ πάντα παρεσκευαστο, ἔτυπτε τὸ τεῖχος τηλεβόλοις καὶ
 κατέβαλε μέρος πολὺ. Σκενδέρης δὲ ἀπὸ τοῦ ὄρους πυρὰ τε

tra eam quae isthic sita est Albanorum regionem, cum iussisset uni-
 versos exercitus instructos et paratos praesto esse. plenus igitur ira-
 rum proficiscebatur versus Cruam, quasi eam vi expugnaturus: praes-
 terea in animo habebat expostulare cum Venetis, ut Scenderem tra-
 derent: quod si facere omitterent, se obsessurum urbem quamcumque
 Scenderes fugiens intrasset. ut regionem hostilem est ingressus, re-
 cta contra Cruam properabat, et in eam regionis partem, quam antea
 intactam et inviolatam ab populationibus reliquerat, suos milites in-
 cursionem facere iubet. qui dicto audientes incendii omnia, ignem
 iniicientes, miscuere. et hanc regionem misere vastarunt usque ad
 flumen * * verum regionem ultra flumen sitam populari nequivere,
 quia regis equitibus haud erat pervia. Albani autem uxoribus et
 liberis in munita Venetorum loca ablegatis colligebantur in montem,
 qui Cruae urbi imminet. hinc Scenderes educens uxores et liberos,
 deponere eos in urbes Venetorum. viri vero relinquebantur in urbe,
 ut resisterent hosti moeniaque defensarent. et hi potissimum huic
 negotio destinabantur, qui volentes, non coacti, praelium subire cu-
 piebant. Amurates bombardas expediebat, assidens ut murum dissi-
 ceret, et deinde cum peregrinis irrumpebat urbem sui iuris faceret.
 omnibus autem, quemadmodum oppugnatio requirebat, comparatis,

ἔκανσαν, ἐπιδεικνύμενος τοῖς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐπειδὴν χρεῖα ἦ παρεσόμενος καὶ αὐτὸς ἐπιβοηθήσων, καὶ τινων τῶν τοῦ βασιλέως ἀναβάντων ἐπὶ τὸ ὄρος προσέβαλέ τε καὶ ἐμάχετο, ἔργα ἀποδεικνύμενος ἄξια λόγου. ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἦδη 5 δεικνῶς καταβέβλητο τὸ τεῖχος, ἔς μάχην καθῆστο πανστρατιᾷ, καὶ ἐπειρῶντο οἱ νεήλυδες ἐλεῖν ταύτην ἢ ἔκειτο τὸ τεῖ- P. 188
χος ἐπὶ γῆς· οὐ μέντοι ὑπερεβάλλοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει, παρ' ἐλπίδα ἀγωνισαμένους.

Ἐνταῦθα ὡς ἐπενόει λιμῶ ἐκπολιορήσειν, καὶ αὐθις τὸ 10 δεύτερον προσβαλὼν κατὰ τὸ καρτερόν, ἀφικνεῖται ἀγγελίη παρὰ Γεωργίου τοῦ Τριβυλλῶν ἡγεμόνος ὡς Ἰωάννης συναθροίσας τοὺς Παίονας τὸν τε Ἰστρον διαβαίνει καὶ συμπαραλαβὼν στρατεύοιτο ἐπ' αὐτόν. ταῦτα ὡς ἐπίθετο, τὴν ταχίστην συσκευασάμενος ἀπῆει ἐνταῦθα ἢ ἐπιόντα ἐπυθάνετο, 15 καὶ κήρυκα ἔπεμπε πρὸς τὴν Εὐρώπην περιαγγέλλοντα παρῆναι αὐτῷ ὡς ξύμπαντας τῶν Τούρκων. οὗτοι μὲν οὖν πα- V. 147
ρεγέροντο αὐτῷ, ὡς ἔτυχεν ἕκαστος ἐκποδῶν γενόμενος, ὡς B ἐν ᾧρα παραγένοιτο ἕκαστος καθιστὰς αὐτῷ ἔς μάχην. ἐλευνῶν δὲ παντὶ τῷ στρατῷ πρὸς τινος τῆς Μυσίας αὐτοῦ χώ- 20 ρας κατὰ τὴν Τριβαλλῶν αὐτῶν χώραν (ἔστι δὲ αὕτη ἢ χώρα, παρ' ἣν ἀμείβει Μοράβας ποταμὸς καὶ ἐκδιδοῖ ἐς τὸν

1. καὶ] ὡς? 11. ὡς Ἰωάννης] cf. Hammer-I p. 659 i.

murum bombardis feriebat, eiusque partem destruxit maximam. Scenderes ignes in monte fecit, eosque suis, qui intra urbem erant, ostendit, ut scirent, quandocumque necessitas postularet, se ad futurum auxilio. cum regii quidam ascenderent montem, Scenderes eos aggressus est, praeliaturque, opera memorabilia edens. cum autem regi videretur murum satis esse stratum, universis copiis oppugnationem occipit. peregrini eo loci urbem capere parabant, ubi murus disiectus erat.

Nec tamen superare potuerunt oppidanos, qui praeter spem fortissime pugnant, cum desperatio animos fecisset. deinde cum fame urbem perdomare statuisset, donuo copias universas contra urbem in aciem eduxit. interea nuntius venit ab Georgio Triballorum duce, qui nuntiabat Iohannem Choniatem congregatis Pannonibus plurimis traicere Istrum et contra ipsum hostili animo pergere. his auditis Amurates continuo, omnibus impedimentis et sarcinis collectis, urbe quam obsidebat digressus est, obviamque hosti processit, qua eum venturum cognoverat. misit quoque Amurates praekonem in Europam, qui ediceret ut Turci omnes ad regem convenirent. qui ubi primum regis voluntatem intellexere, citissime advenerunt, cum singuli conarentur in tempore adesse, ut pro rege certarent. hinc cum universo exercitu profectus est in quandam Mysiae regionem, per regionem Triballorum. ea autem regio

Ἴστρον· παρήκει δὲ ἡ χώρα τοῦ βασιλέως ἐντεῦθεν ἐπὶ σταδίουσ ὄκτακοσίους ἕστε ἐπὶ Νήσιον, πόλιν τοῦ βασιλέως, ἐπὶ δεξιᾷ ἴοντι, ἐς τὸ πρόσω Νοβόπυρον πόλιν ἐπὶ ὄρους μεγάλου τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος οἰκεῖται) ἐν-
 C ταυῦθα ἀφικόμενος Ἀμουράτης εὔρεν ἐπεξελαίνοντα Ἰωάννην 5
 τὸν Χωνιάτην σὺν τῷ Παιόνων στρατῷ. ἦσαν δὲ Παιόνες
 καὶ Δακοὶ συναμφοτέροι ἐς τετρακισμυρίουσ καὶ ἑπτακισχι-
 λίουσ ἰππέασ, καὶ ἀμαξικίσ ἐφέροnton, ἐν αἷσ ἦν αὐτοῖσ τὰ
 ἐπιτήδεια καὶ τὰ ὄπλα, ἀμφὶ τὰσ δισχιλίασ. ἐφ' ἐκάστησ δὲ
 ἀμαξίησ δύο ἦστων ἄνδρεσ πεζῷ, πελταστήσ τε ἅμα καὶ τηλε- 10
 βολιστήσ. ἐφέροnton δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν τηλεβόλουσ ζα-
 ροβοτάνασ καλουμένασ, πολὺ τὸ πλῆθος. οὔτοι μὲν οὖν πα-
 ρασκευασάμενοι [ἐσ] τὸν Ἴστρον διέβησαν. προυκαλοῦnton δὲ
 D σφίσι καὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα ἐς τὸν πόλεμον· ὁ δὲ 15
 ἐβῆσεν οὐχ ὄραν ἀξίαν τὴν παρασκευὴν τῆσ κατὰ Ἀμουρά-
 τωσ στρατιᾶσ, ὥστε περιγενέσθαι αὐτοῖσ τῆσ βασιλέωσ δυνά-
 μεωσ Ἀμουράτω, καὶ δεδιέναι μᾶλλον ἐκείνον ἢ τοῖσ Παιό-
 νασ οὖσ ἀλλοφύλουσ τε ὄntασ καὶ μέγιστα κακῶν ἐργασαμέ-
 νουσ αὐτόν, καὶ ἰμείρεσθαι μὲν τίσασθαι Ἀμουράτη τοῖσ
 υἱοῖσ αὐτοῦ ἐκτυφλώσαντα, ἀδύνατα δὲ ὄρωντα τῇ παρουσίῃ 20
 παρασκευῇ ὑπερβαλέσθαι τῆσ τῶν πολεμίων δυνάμεωσ οὐκ
 ἂν ποτε ἐκόντα εἶναι χωρήσειν ἐς τόνδε τὸν πόλεμον. ταῦτα

16. στρατείας? 18. οὖσ] τοῖσ?

est, quam alluit Morabas fluvius et in Istrum effunditur. hinc se
 fundit regis regio ad octingenta stadia, usque ad Nesium urbem ro-
 gis: ad dexteram procedenti Nobopyrum sive Bopyrum usque ad mon-
 tem magnum Triballorum principis colitur. huc cum venisset Amu-
 rates, invenit Ioannem Choniatem cum Pannonum exercitu hostili
 animo adversum se pergere. in castris Choniatis erant quadraginta
 millia peditum, tam ab Pannonibus quam ab Dacis alleciti. septem
 milia equitum erant, et curribus vehebantur alii, quorum numerus
 erat bis mille. in his arma et necessaria ad expeditionem subvehe-
 bantur. in singulis duo viri stabant, scutifer et bombardarius. in lis-
 dem vehebantur bombardae plurimae, quas Zarobotanas nominant.
 in hunc modum armati et instructi Istrum transgressi sunt. at Tri-
 ballorum dux cernens Pannonum exercitum non adeo esse validum
 ut copias regis vincere posset, magisque metuens Amuratem quam
 Pannonos alienigenas, a quibus multa mala esset perperuss: et quam-
 vis esset admodum cupidus ulciscendi Amuratem, qui filios eius ocu-
 lis privarat, attamen laud volenti animo istam expeditionem adiunc-
 tus Pannaonibus subibat, immo eam prorsus recusabat. haud enim
 Pannonos satis firmi videbantur ad debellandas copias regis. haec

ἀποκριναμένου ἐπαπειλήσαντα τὸν Ἰωάννην ἐλαύνειν ἐς τὸ
 πρόσω, ἐσβαλόντα δὲ ἐς τὴν βασιλείας χώραν, ἄχρις Ἀριστί- P. 189
 νου ἀφικόμενον, στρατοπεδεύεσθαι αὐτοῦ ἐν Κοσόβῳ πεδίῳ,
 ἐν ᾧ Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω μαχεσάμενος πρὸς Ἐλεάζαρον
 5 μάχην αὐτὸς τε αὐτοῦ ταύτῃ ἐτελεύτησεν ἐπὶ Τριβαλλοῦ
 καὶ τὸν γε Ἐλεάζαρον ἀνέβλεν ἐν τῇ μάχῃ. ἐπεὶ δὲ ὄρητο
 Ἰωάννης στρατεύεσθαι ἐπὶ Ἀμουράτῃ δι' αἰτίαν τήνδε. ὡς
 γὰρ ἐν τῇ Βάρνῃ μάχῃ ἑώρα τοὺς Τούρκους φεύγοντας καὶ
 ἑαυτῷ ἐς χεῖρας ἐλθόντας καὶ ἐνδιδόντας, αὐτίκα ἐνόμισεν
 10 εὐπετῆ μὲν καὶ τότε ὄντα τὰ πράγματα αὐτῷ χειρωθῆναι,
 εἰ μὴ διὰ τὴν βασιλείας Λαδιαλάου ἀφροσύνην, καὶ ἐσαυθις
 δὲ χαλεπὰ οὐκέτι εἶσεσθαι κατεργάσασθαι. ἔφερε δὲ αὐτοῦ
 ἡ γνώμη καὶ πλείονα στρατὸν συναγείραντα ἐξελαύνειν, ὥστε B
 καὶ τῷ πλείονι καταπλητόμενον αἰρήσειν τὸν Ἀμουράτῃ
 15 οὕτω δὴ ται εὐπετῶς, ὥστε μὴδ' ὅπως αὐτῷ ἐνδοιάξειν. πρε-
 σβενυσάμενος δὲ ἐπὶ Σκενδέρη τε καὶ Ἀριανίτην, ἐν νῷ ἔχων
 αὐτοὺς προΐοντας ἐς τὸ πρόσω τῆς Εὐρώπης συμμῖξαι· οὕτω
 γὰρ προείρητο καὶ τοῖσδε. ἐπεὶ δὲ ἐς Κόσοβον τὸ πεδίον
 Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω ἀφίκετο, ὡς εὔρε τοὺς πολεμίους
 20 ἐλαύνοντας, ἐστρατοπεδεύετο. λέγεται δὲ γενέσθαι αὐτῷ τὸν 1448
 στρατὸν ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας. καὶ τῇ ἰστερμίῳ αὐτίκα d. 17 Oct

8. ἐν τῇ ἐν Βάρνῃ? 9. καὶ ἄλλ' R, tanquam praecesserit καὶ
 ἔαυτῷ οὐδ' ἐς χεῖρας ἐλθόντας. 14. καταπλητιτόμενων P
 τὸν] τῷ P

cum Pannonibus respondisset, Ioannes eo responso irritatus graves
 minas in Triballorum ducem iactavit. nec tamen omittens coeptam
 expeditionem, copias in regis regionem infestas induxit: progressus-
 que Aristinum usque, castra in Cosobo campo communit, ubi olim
 Amurates Orchanis filius, cum Eleazaro Serviae Despota manus con-
 serens, eumque interficiens, ipse quoque occubuit, interfectus a viro
 Tryballo. causa quae Ioannem ad istud bellum traxerat, haec erat.
 quum vidisset in eo certamine, quod Varnae commissum erat, Tur-
 cos, ubi primum ad manus venissent, cecidisse, et fugam arripuisse:
 putavit Turcos facile vinci potuisse, ni obstitisset Vladislai regis im-
 prudentia. ne nunc quidem difficile et laboriosum dicebat Turcos
 bello domare. animo igitur agitabat maiorem comparare exercitum,
 ut Amuratem copiis perterritum vinceret. haec adeo proclivia et fa-
 cilia factu putabat, ut ne dubitaret quidem quin, quemadmodum ani-
 mo concepisset, omnia essent eventura. misit legatis ad Scenderem
 et Arianitem, utrumque in Europam progredi et sibi coniungi iubebat. his
 sic praeceptum est. Amurates ut in campum Cosobum venit, ibi castra-
 metatos esse cognovit Pannonēs. proinde et ipse castra munit. Amu-
 rates autem in armis dicitur habuisse quindecim myriades hominum.

- C μένω, ὥστε ἐκμαθεῖν πῶς δέοι συμβαλεῖν;" τοῦ δὲ εἰπόντος
 "ὦ βασιλεῦ, ἀπὸ λαγῶ ταύτην ἔμαθον τὴν ἀνδραγαθίαν" ἐν
 θαύματι ποιησάμενον τὸν βασιλέα ἐρῆσθαι αὐτὸν λέγεται "καί
 πῶς ἂν δῆ, ὦ νεανίσκε, ἀπὸ λαγῶ γένοιτο ἂν τις ἀγαθὸς τὰ
 πολέμια;" τὸν δὲ φάναι "ἐγὼ τοίνυν, ὦ βασιλεῦ, ἐν τῇ Ἀσίᾳ 5
 διατρίβων, καθ' ἣν ἡμᾶς ἐπέστησας χώραν καὶ τὸν γε πα-
 τέρα ἐμὸν ὑπαρχον ἀπέδειξας, ἐφοίτων ἐς ἄγρην, καὶ ποτε
 λαγῶν ἐν κοίτῃ εὐράμενος ψῆθην ἀσφαλέστερον εἶναι μοι,
 ὥστε τὸν λαγῶν μὴ διαφυγεῖν, οἷστον βαλόντα ἀνέλκομαι·
 κρᾶτιστοι γὰρ πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν λαγωῶν οἱ ἐν τῇ Ἀτ- 10
 τάλιᾳ θεῖν εἰσὶ, καὶ οἱ κρᾶτιστοι τῆς Εὐρώπης αἰροῦνται. ἐπὶ
 D δέ μοι ταῦτα ἐπιλεγομένῳ φαρτέρῳ καὶ οἷστοι τετταράκοντα.
 ὥς δὲ ἐπιβάλλων τῷ τόξῳ τὸν οἷστον οὐκ ἐτύγγανον, δευτέ-
 V. 149 ρον ἐπὶ τοῦτον ἐτόξευον. ὥς δὲ καὶ οὕτω λαγῶς μὲν ἐκά-
 θευδε, καὶ δεινὸν ἐποιούμην εἰ οὐκ ἐπιτυγγάνοιμι, ἐνταῦθα 15
 δὲ πάντας τοὺς οἷστους ἔξετόξευον. ἐπεὶ δὲ τὰ βέλη πάντα
 ἤφιετο καὶ λοιπὸν ἦν βέλος ἐμοὶ οὐδέν, αὐτίκα ἐπεχειρόμε-
 νος ἀφ' ὕπνου ὁ λαγῶς ἔφχετο φεύγων, ὥς ἦσθετο τοῦ Θουρύ-
 βου. καὶ οἱ κύνες μὲν ἐς βραχὺ ἐπεδίωξαν, οὐ μέντοι εἶλον.
 τότε δὴ ἐπέγγων ὥς τὰ βέλη μοι κενὰ ἐγεγόνει, ὅτι εἰμαρμέ- 20
 P. 191 νον ἔτι ἦν τῷ λαγῶ ἐκείνῳ ἐπιζῆσαι. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐπι-
 λεξάμενος ψῆφον ἐμαυτῷ, ὦ βασιλεῦ, ἐθήμην μήτε ξίφος

licarum imperitus cum huc accesseris, ita pugnasti in hostem quasi
 fastigium rei militaris attigeris." ibi tum adolescens respondit "o
 rex, lepus me hanc docuit fortitudinem." rex rei novitate ictus in-
 terrogavit "et quo tandem, quales, pacto, o adolescens, quis ab le-
 pore fortitudinem discat?" adolescens respondit "ego quidem in Asia
 eram, et in ea regione morabar cui patrem meum praefectum prae-
 posueras, ibamque venatum. forte in nido suo leporem reperi: pu-
 tabam igitur satis esse, ne lepus manus meas evaderet, eum sagitta
 traiectum interficere. lepores enim Attalia habet cursu celerissimos,
 verum Europa optimos. haec mihi cogitanti in promptu erat pha-
 retra quadraginta sagittis onusta. primam itaque sagittam mittens
 aberravi. secundam vero sagittam expedivi, quam similiter in lepo-
 rem iaculatus sum. et haec errore abducta leporem nihil laesit: ve-
 rum adhuc maxime stertebat. iniquo igitur ferens animo quod lepo-
 rem non vulnerassem, illico sagittas omnes in leporem torqueo. cum
 autem nulla amplius superesset, lepus ex somno expectatus, ut pri-
 mum sensit tumultum, aufugit. canes modicum fugientem persecuti,
 assequi non potuerunt. experientia igitur didici, cum tot sagittae irritae
 cecidissent, quod fatum vitam lepori prorogasset. et exinde ea sententia
 in animo fixa mansit, o rex, ut censerem neque gladium neque hastam

μήτ' αὐ δόρυ μήτε διστόν δεδέσθαι, ὡς ἦν ἐμοὶ πεπρωμένον εἶη ἐπιζῆσαι, οὐδ' ἂν τὸ δόρυ ἀφέλοιτο τὴν ζωὴν διὰ τοῦτο δὴ ἦα θαρρῶν ἢ βασιλεῦ ἐπὶ τὸν Παίονα, ἐπιστάμενος ὡς εἰ πεπρωμένον μοι εἶη ἐπιβῶναι, οὐδέν μοι χαλεπὸν ἔσοιτο ὑπὸ τοῦ Παίονος." ἀκούσαντα δὲ τὸν βασιλέα, καὶ ἀγασθέντα τὸν νεανίαν τοῦ λογιμοῦ, ἐσθῆτι μὲν αὐτίκα τότε ἐδωρήσατο Σηρικῶ χρυσοπούστῃ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιστῆσαι ἄρχοντα τῆς πατρῴας αὐτοῦ χώρας· ἐπετελευτήσῃ γὰρ ἡδὴ ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ τὴν χώραν ἄλλος ἐπετρόφενεν ὑπὸ βασιλείῳ τα-
 10 χθραῖς. δαιμονίως δὲ τὸ γένος τοῦτο τῆσθαι τῇ δόξῃ τῆς Β εἰμαρμένης, σχεδὸν καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι πρὸς τὴν τοῦ Μεχμέ-
 τω θρησκείαν εἰσὶ τετραμμένοι.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τὴν μονομαχίαν ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ τοῦ βασιλέως ἰδρυνόμενον κατὰ χώραν τὰ στρατεύματα συνιόντα
 15 ἐμάχετο, τὸ μὲν Ἀσιανὸν στρατεύμα ἡσυχίαν ἤγε, δεδιότος τοῦ βασιλέως μὴ πρῶτα συμβολὴν ποιησαμένου ἐς τροπὴν γένοιτο, καὶ κινδυνεύσῃ αὐτῷ τὰ στρατεύματα διαφθαρῆναι αὐτίκα, καὶ ὑπερδειλιάσαντα οἰχῆται. ἀλλὰ τὸ μὲν Ἀσιανὸν στρατεύμα εἰστήκει, τὸ δὲ Εὐρώπης διελόμενος ἐς μοίρας
 20 ὄσας δὴ ἑώρα τοὺς Παίονας παραταξυμένους ἐλαύνειν, κα-
 θίστατο ἐς τὴν μάχην. καὶ οὕτω δὴ συμβάλλοντα τὰ τῆς Εὐρώπης στρατεύματα ἐμάχετο. πολὺ δὲ παρ' ἐλπίδα ἀγα-

6. ἐσθῆτα P
 λευτῆσαι P

7. συρικῶ P
 20. ὄσα P

8. ἐπιτελευτήσαι R, ἐπεὶ τε-

neque sagittas amplius mihi formidandas esse, quasi si fato sit ordinatum ut diutius vivam, hasta mihi vitam eripere non possit. quapropter pectore forti, nihil trepidans, contra Pannonem istum processi, sciens, si fato sit decretum ut diutius vivam, nihil periculi posse mihi ab eo ingruere." haec audiens mirum in modum rex delectatus est, et adolescentem propter ratiocinationem istam plurimum dilexit, eumque donavit veste Syrio opere, auro illito contexta. praeterea patriae regionis eum principem declaravit: pater namque adolescentis mortuus erat, aliusque regionem eam administrabat ex imperio regis. Turci quidem et omnes quotquot Turcicae superstitioni inhaerent, plurimum admodum fato tribuunt.

Atque haec in ea monomachia contigere. cum vero regii exercitus in campo collocati siguis collatis praeliarentur, Asianus exercitus quietem duxit. rex enim verebatur, si Asiani primam coitionem fecissent, ne in fugam verterentur eorumque fuga etiam caeteros traheret. quapropter maluit exercitum Asianum otiosum et spectatorem potius praelii assistere. exercitum Europaeum in cohortes distribuit; et cum Pannonas praelii cupidos accedere conspicaretur, ne ipse qui-

πισάμενοι ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. γινόμενοι γὰρ κατ' ὀλίγα
ὡς οἱ Παιόνες ἐπελαύνουσιν, ἔφρουγον ἀνὰ κράτος, ὡς τοὺς
Παιόνων ἵππους ἐπιδιώκοντας κάμνουν τε θυχερῶς καὶ ἀπα-
γορεύουσιν. καὶ ἐνταῦθα δὴ, ὡς οἱ Τούρκοι αὐτάρκως ἔχουσιν
τῆς φυγῆς, διαστάντες τοὺς τε ἵππους ἐτόξευσαν καὶ ὄπισθεν 5.
ἐπιόντες κατέκαινον τοὺς Παιόνας· ἅτε γὰρ οἱ πλείους καὶ
ἐφ' ἵππων πολὺ βελτιότων φερόμενοι, καὶ τέχρη τὰ πολλὰ
τὴν μάχην συνδιαχειρίζοντες, ἄμεινον ἐφέροντο τῶν Παιό-
Dνων. καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν πολλοὶ μὲν Παιόνων ἐπι-
πτον ἐν τῇ μάχῃ, πολλοὶ δὲ Τούρκων ἀπώλλοντο ὑπὸ Παιό- 10
νων. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὄλην ἐμαχέσαντο ἀμφοτέ-
ροι καὶ ἰσοπαλεῖς ἐγένοντο· ἐπεὶ δὲ ὄψε ἦν, διέστησάν τε
ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπὶ τῶν στρατοπέδων ἀναχωρήσαντες ἐκά-
τεροι ἀνεπαύοντο.

Παιόνες μὲν οὖν οἰόμενοι τοὺς Τούρκους νυκτὸς οἰχήσε- 15
σθαι ἀπιόντας καὶ οὐ μενουῦντας ἐν τῇ τάξει. καὶ ἵπποδρό-
μων μὲν οὐκ ὀλίγοι ἀπήσαν· ἐπεὶ δὲ τοὺς Τριβαλλοὺς εὐ-
ρισκόν ἐν τοῖς στενοῖς ἐπιμένοντας, αὐτοὶ ἐκانهσαν ἐπὶ τὸ
στρατοπέδον. καὶ Παιόνες μὲν οὕτω ἐνόμιζον τῇ ὑστερίᾳ
P. 192 βραχεῖ τινὶ μορίῳ τοῦ στρατοῦ ἀντιτάξασθαι ὡς τῶν ἄλλων 20
οἰχησομένων καὶ οὐ μενούντων, καὶ οὕτω δὴ περιγενομένους
αἰρήσειν αὐτίκα τὰς βασιλείας Θύρας· βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ

1. ὀλίγους? 2. ἐπελαύνειν P 3. ἐπιδιώκοντες P 6.
οἱ ὄντες? 20. ἀντιτάξασθαι P

dem praelium recusavit. in hunc modum congressi, Europae exer-
citus in cohortes secretus, praeter spem, egregie et memorabiliter pu-
gnabat. proinde cum Pannonae Turcis appropinquare non auderent,
summa vi fugiebant. Turci Pannonum equos persequabantur, et gravi-
ter admodum ea in persecutione laborabant. lassique tandem et
fatigati insequendo, hostium equos sagittis feriunt; Pannonaeque a
tergo adoriantes graviter urgebant. nam Turci numero et equorum
generositate superabant. praeterea plerumque non impetu verum arte
in praeliis utuntur. quapropter ea tempestate Turcorum res meliore
statu quam Pannonum erant. et quidem primo die multi Pannonae
in pugna cadebant, necnon plurimi Turci trucidabantur a Pannonibus.
per totum istum diem aequo utrinque Marte pugnatum est. vespera
autem appetente relinquentes praelium, uterque exercitus in sua ca-
stra colligebatur quietique se dabant.

Pannonae putabant Turcos noctu abituros nec amplius in castris
mansuros. et equites quidem non pauci iam discesserant. ubi au-
tem Triballos invenerunt expectantes in angustiis hostem abeuntem, in
castra redierunt. Pannonae quidem arbitrabantur se die crastino cum

Τούρκοι ἀναθαρσήσαντες οὐκ ἐν ὁμοίῳ ἔτι δέει ἐγίνατο ἀμ- V. 150
 φὶ τοὺς Παιόνας, θαρσαλιώτεροι δ' ὄντες παρσακευάζοντο ὡς
 ἐς τὴν ὑστεραίαν μαχόμενοι τρέψασθαι τοὺς Παιόνας.

Τὴν μὲν οὖν ἡμέραν ταύτην ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· τῇ δὲ
 5 νυκτὶ ταύτῃ Παιόνας βουλευόμενοι ὅπως τῇ ὑστρίαια τὴν μά-
 χην ποιήσωσιν, γνώμην ἀπεφαίνετο ἕκαστος ὡς ἐδόκει αὐτῷ
 τὴν μάχην ποιῆσαι, καὶ λόγος ἐγένετο πολὺς. ἐνταῦθα B
 βουλευομένων αὐτῶν, Ταούτης ὁ Σαούζεω, υἱοῦ τοῦ Ἀμου-
 ράτεω, γένος ὦν τῶν Ὀτουμανίδων, παρελθὼν ἐς μέσον ἔλεξε
 10 τοιαῦδε. “ἡμῶν μὲν ἱκανὰ συμβέβληται ἕστε τὴν Ἀσίαν καὶ
 ἐς τὴν Εὐρώπην, οὐδὲ δεῖ ταῦτα προσέχοντας ἐς τὰ Ἀμου-
 ράτεω πράγματα τὴν μάχην ποιῆσαι, ἀνήνυτα ἐργαζομέ-
 νους· σὺ γὰρ ἂν παρεχομένων σφᾶς κτείνειν τῶν ἀνδρῶν
 τούτων δυναίμεθ' ἂν οὕτω γε εὐπετῶς χειρώσασθαι. ἀλλ'
 15 ἐμοὶ δοκεῖ ὁ μαχόμενος τῷ πολέμῳ, ἦν μὲν βάλλη καιρίαν
 πληγὴν, κατέβαλέ τε τὸν πολέμιον καὶ ἔχει καλῶς χρῆσθαι
 τῷ στρατεύματι. πῶ δ' ἂν βάλῃ καιριωτέραν ἢ ἐν τῇ κε- C
 φῶλῃ; τὸ τε γὰρ σῶμα ἄγει πᾶν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀκρόπολις.
 ἦν δὲ μὴ καιρίαν βάλῃ, ἐπίπονα ἔσται καὶ χαλεπὰ καταργου-
 20 σθῆναι τὰ τῶν πολεμίων. καὶ νῦν δὲ οὕτω δοκεῖ. ὁρᾶτε
 γὰρ ὡς αἱ θύραι τοῦ βασιλέως ἐστήκεισαν οὐδαμῇ ὠρμημέ-
 ναι ἐπὶ τὴν μάχην, οὔτε ἀνακινδυνεύειν ἐθέλουσιν, ὡς τὸ πᾶν

11. δεῖ] δῆ P 18. ἔγειν P

parva hostilis exercitus manu congressuros, quasi caeteri diffugissent, non expectantes hostem; et sic victoria facile potituros, regisque ianus debellaturos. rex vero Amurates et Turci se ipsi confirmantes haud amplius metuebant Pannonos.

Animis igitur receptis, et plurimum exhilarati, accingebantur ad praelium, quasi eo die qui sequeretur, praeliaturi cum hostibus eosque in fugam coniecturi. eo die quae modo memoravimus, contigere. istam noctem Pannonos deliberando consumpsere; et cum consultant, singuli suam sententiam, quemadmodum sibi consulti videretur auspicari praelium, in medium adducebant. varii multique habebant sermones. ibi tum consultantibus Pannonibus Tautos Sauzis filius, natus ex genere Otomanidarum, qui tum castra Ungarorum sequebatur, Amuratis primi ex Sauze filio nepos, progressus in medium huiusmodi orationem exorsus est. “nobis iam satis superque in Asia et Europa pugnatum est. necdum animum advertimus ut pugnandum sit contra Amuratem, ut res eius contundamus. nisi enim peremerimus viros istos, non facile poterimus Amuratem vincere. at mihi videtur, si quis certamen subeat cum hoste eique infligat letalem ictum, hostem deiecit, et reliquo exercitu pro arbitrio uti pote-

φέρουσαι αὐτὰ τοῦ βασιλέως ὑγιῆ τε εἶναι, καὶ ἐς ἀνάγκην
 ἐπειδὴν περιστῆ, μάχεσθαι. φέρε οὖν, ταύτην κινήσωμεν τὴν
 βασιλέως σύνταξιν, καὶ οἰχομένης ταύτης ἡμῖν οὐδεὶς τῶν
 D ἄλλων μένειν ἐθέλη. δοκεῖ οὖν ἐμοὶ κινήσαι τὸ στρατόπεδον ἡμῖν
 ἅπαν, καὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐφ' αἷς οἱ τηλεβόλοι καὶ τηλεβολίσκοι 5
 ἡμῖν τυγχάνουσιν ὄντες, ὑπὸ ταύτην τὴν νύκτα ἰέναι ὁμοσε ἐπὶ
 τὰς θύρας αὐτίκα, καὶ μὴ διαμέλλειν. καὶ ἦν ἐπίωμεν τηλεβόλους
 τε καὶ τοὺς ἄλλοις βέλεσι βάλλοντες τὰς βασιλέως θύρας καὶ
 δεδιττόμενοι, αἴομαι μὴ ἐπιμένειν ἕως ἡμέρας, ἀλλ' ὡς ἔχει
 ἢ νύξ, οὕτως αὐτοὺς ἰόντας ἀπαλλάττεσθαι ἄσμενως. καὶ 10
 τούτων ἀπωσάμενοι τὰ πράγματα ἔχοιμεν τὰ ἐκείνων." ταῦτα
 λέγων ὁ Ταούτης ἔπειθῆ τε, καὶ ἐποίησεν οὕτω. καὶ αὐτίκα
 P. 193 σὺν ταῖς ἀμάξαις ἐπήεσαν ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον, περὶ
 πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτός. ὡς δὲ ἀγχοῦ ἐγένοντο τῶν βα-
 σιλέως θυρῶν, ἐνταῦθα ἐδεδίττοντο τηλεβόλους τε καὶ τηλεβο- 15
 λίσκοις τοὺς νεηλυδας, καὶ ἔβυλον τὸ τοῦ βασιλέως στρατό-
 πεδον· καὶ ἐμάχοντο μεγάλως πρὸς τὸ μέρος, ὥστε διέφαι-
 νεν. οἷτε γὰρ νεηλυδες τοὺς τε τηλεβόλους παρασκευασάμε-
 νοι καὶ τηλεβολίσκους ἀφίεσαν ἐπὶ τοὺς Παιόνας. καὶ ἐπι-

11. τούτους? 19. ὑγίεσαν P

rit. ubi autem magis quis letale indigat vulnus, quam si caput fe-
 riat? tum enim corpus totum dolet. in capite enim quasi urbs et
 regimen totius humani corporis situm est. sin autem haud dederis
 letale vulnus, difficile admodum et laboriosum erit superare hostem.
 et ut meam sententiam capiat, sic audite. vidistis ut ianuae regis
 steterint neutro inclinatae ad pugnam. nec periclitari voluit, quasi salus
 regis atque adeo totius exercitus in ipsis sita sit; nec prius quam neces-
 sitas postularit, pugnam capessunt. agite igitur, hunc regis exercitum
 invadamus; qui si in fugam abierit, nullus nos expectare sustinebit.
 censeo autem ut regem aggrediamur cum universo exercitu, cum
 curribus quoque, in quibus bombardae et bombardarii sunt; et ut
 pergamus adhuc hac noctu confestim contra ianuas, nec cunctemur.
 et accedentes bombardarum globis sagittisque petamus ianuae mili-
 tes, iisque terrorem maximum inferamus. satis certo scio eos non
 mansuros usque dum illucescat dies: sed hac adhuc nocte lubenti et
 cupido animo fugam arripiant. quod si fuerit factum, facile nos re-
 rum potiemur." his dictis omnes consensus praestiterunt, et uno ore
 sic faciendum esse pronuntiarunt. continuo igitur curribus in regis
 exercitum invecti sunt, sub prima adhuc noctis vigilia. cum appro-
 pinquassent ianuae militibus, terrorem fecere maximum, bombardarum
 globis et iaculis ferientes peregrinos. et quidem vim faciebant
 castris Amuratis. verum peregrini ubi rem cognorunt, magno animo
 Pannonibus restitere. nam bombardas expediebant bombardariosque

πιον ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ, ὑπὸ τηλεβόλων τὰ πλείω φθειρόμενοι. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἀγχοῦ ἐγένετο καὶ ἑάρων τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἰδρῦμένον κατὰ χώραν ἀγωνίζεσθαι ἀξίως λόγου, ἐδόκει ἀναξεύξαντας ἀπελαύνειν ἐς τὸν Β 5
 5 χώρον ἐκεῖνον ἐν ᾧ ἑστρατοπεδεύοντο, καὶ μὴ ἀναμένειν συλλεγομένους κυκλοῦσθαι σφῶς ἐγγὺς τῶν θυρῶν γενομένους. ὡς δὲ ἐδόκει, καὶ ἐποίουν ταῦτα. ἀνεχώρουν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, καθ' ἣν ἴδρυντο πρότερον.

Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, παρετάσσετο δευτέρα ἐς τὴν V. 151
 10 μάχην, πειρασόμενος ἥ ἂν ἀποβαίῃ αὐτῷ τὰ πράγματα. καθιστάς δὲ ἐν μάχῃ, ἐμβάλων ἐς τὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα συμβολὴν ἐποιεῖτο. ἐνταῦθα ὡς συνέβαλε, πέμπει ὁ τῆς
 15 Εὐρώπης στρατηγὸς Τουραχάνη τὸν Θετταλίας ὑπαρχον σὺν τῷ αὐτοῦ στρατεύματι κατὰ νότου γερόμενον τοῖς Παιίοσι C
 15 συμβαλεῖν ὡς δύναιτο ἰσχυρότατα. ἐνταῦθα Τουραχάνης κατὰ νότου γερόμενος τοῖς Παιίοσι πολλοὺς αὐτῶν κατέβαλεν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. οἱ μὲν γὰρ ἐδίωκον τοὺς Ἀλβανούς, καὶ ὡς ἐπικέοιντο διώκοντες, οἱ μὲν ἔφευγον ἀνὰ κράτος. πλὴν δὴ τῶν ὑπάρχων θεράποντες Εὐρωπαῖοι ὄντες, καὶ διαστάτες
 20 ὡς φεύγοιεν, ἐμάχοντο οἷα τοῖς Τρῦρκικοῖς νομιζέται πρὸς τοὺς Παιίονας. πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς Εὐρώπης κατὰ νότου σφί-
 20 σιν ἐπικειμένους συστραφέντες συστάδην ἐμάχοντο, ἄλλοτε

evocabant, et non cessabant iaculari Pannonēs. plurimi in ea nocte utrinque cadebant, icti bombardarum globis. postquam dies advenit, et Pannonēs videbant regis castra in ea regione locata fortiter pugnare, consilium cepere redeundi, unde egressi erant, in castra; nec expectandum esse, donec circumducerentur ab regis militibus stantes prope ianuas. haec sententia ubi placuisset, cedebant festinantes in eum locum ubi castrametati erant.

Die exorto iterum ad praelium praeparabatur Choniates, periculum facturus si felicem rerum sortiretur eventum. pugnans itaque impetum dabat in Asianum exercitum, et fortiter congredebatur cum hostibus. Europae dux cum accepisset Pannonēs congressos esse cum Asiano exercitu, Turachanem Thessaliae praefectum mittit cum suo exercitu, ut a tergo adoriretur Pannonēs et quam fortissime contra eos praeliaretur. Turachanes imperata impigre faciens, Pannonum plurimos, cum in terga eorum irruisset, in eo praelio stravit. quidam enim persequabantur Albanos, a quorum vestigiis, quamvis celerrime fugerant, nusquam abstinere. ministri tamen praefectorum qui ex Europa venerant, haud fugam inierant. cum autem a suis essent destituti, qui fuga sibi consulebant, pugnabant haud secus ac Turci contra Pannonēs. praeterea contra eos acerrime praelium inibant qui erant ex Europa, et a tergo vim faciebant. num conversi collato

ἄλλη τοῦ πεδίου, ὡς περιτύχοιεν ἑκάτεροι ἀλλήλοις ἐπικείμενοι.

- D Δῆκες δὲ ὡς ἑώρων τοὺς Τούρκους πολὺ παρ' ἐλπίδα ἀγωνιζομένους, καὶ σφίσι τὰ χαλεπώτατα ἐπηρητῆσθαι, ἀπυλλογὴν δὲ μόλις ἔσσεσθαι τοῦ κακοῦ, καὶ ἦν σῶες ἀφίκοντο, ἐπὶ ὄρκου μηδεμίαν εἶναι μηχανὴν μὴ οὐ δίδουσαι αὐτοὺς δίκας τῷ βασιλεῖ ὧν εἰργάσαντο αὐτῷ πολεμοῦντες καὶ ὅτι τοῖς Παίοσι συνεμάχουν, ἐδόκει αὐτοῖς ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ θορύβῳ ἄγγελον πέμπσαντας παρὰ βασιλέα Ἀμουράτην διαλαττεσθαι, καὶ τὰ ὄπλα παραδιδόντας ξένους τε καὶ φίλους
P. 19^a εἶναι τῷ βασιλεῖ. ὡς δὲ ἐδόκει, καὶ ἐποίουν ταῦτα. ὁ δὲ ἄγγελος ἀφικόμενος ἐπὶ τὰς Θύρας ἔλεγε τοιαύδε. "ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ Δῆκες ἐπεμψαν ἐς ὕψιν ἀφικέσθαι τὴν σὴν καὶ σπονδὰς αἰτεῖσθαι αὐτοῖς. συγγνώμην παραιτουμένοις ἐφ' οἷς πεπλημελημένα ἔστιν ἐς τὴν σὴν ἀρχὴν καὶ ἐς τὰ σὰ πράγματα. καὶ διαμαρτυροῦνται σφῶς ἀφ' ἑαυτῶν μηδὲν νεώτερον βουλεῦσαι περὶ τὰ σὰ πράγματα, ἄν μὴ οἱ Παίονες ἀνάγκην ἐπιθέντες, κελύοντες σφίσι ἐπεσθαι, προσβιάζοντο ἡμῶς. νῦν οὖν θέονται σε πείθεσθαι καὶ αὐτοῖς σπονδὰς ποιέσθαι, Β καὶ αὐτὸν σοὶ τὸν πόλεμον παραστήσασθαι τοῦ λοιποῦ, ὥστε 20 σοὶ ἐπιτήδειον εἶναι." ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου, Χαλκίλης

16. διαμαρτυρῶνται P   20. αὐτοὶ?

pede nunc hic nunc alibi, ubi alteri alteros indispiscabantur, in eo campo manus conserebant.

Daci cum vidissent Turcos impigre praeter spem rem gerere, et sibi hinc plurimum periculi imminere, huiusmodi consilium ceperunt. nam nullam mali liberationem cernebant, etiamsi incolumes ex eo praelio evasissent. nec etiam in iurisiurandi religione spem aliquam ponebant, quo minus regi poenas lnerent iniuriarum quibus ipsum affecissent, quod in ea expeditione socia arma iunxissent Pannonibus. videbatur igitur in praesenti tumultu consultissimum fore, nuntium mittere ad regem Amuratem et cum eo in gratiam redire. traditis namque armis testabantur se in posterum regi hospites et amicos fore. in hanc sententiam cum omnes concessissent, nuntius ad regem missus est. hic cum venisset ad ianuas, huiuscemodi orationem habuit. "o rex, Daci miserunt me in conspectum tuum, ut pacem veniamque delictorum, quae in te et in regnum tuum commiseri, orem. testantur quoque se nunquam quid novarum rerum sua sponte molitos fuisse in te et regnum tuum, nisi Pannonis eam necessitatem iniucissent, iubentes, imo cogentes, ut coniunctis copiis expeditionem istam susciperent. nunc igitur supplices petunt, velis eos exaudire et pacem dare. promittunt se tibi bellum praesens ex animi tui sententia confecturos; et profecturos tecum in militiam deinceps,

ὁ πρῶτανις τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως ὑπολαβὼν ἔλεγε τοιαύδα,
 “ἀλλ’ ὑμεῖς, ὡς ἄνδρες Δᾶκες, ἐπίστασθε πῶς ὡς βασιλεὺς
 ἐπιτηδεῖός τε ἦν θνᾶμει καὶ πρόξενος ἐξ ἀρχῆς, καὶ νῦν
 ἐπεὶ ἐν δέοντι παραγίγνεσθε, σπονδάς τε ποιεῖτε ὑμεῖς ἄνευ
 5 τε δόλου καὶ ἀπάτης, φίλοι τε εἶναι ὑμεῖς τοῦ λοιποῦ. καὶ
 ἦν τι, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ἐξεργασμένον τῷ βασιλεὶ χάριν θείητε,
 ἵστε ὡς οὐχ ὑπερβαλούμενοι αὐτὸν εὐεργετοῦντες. τὰ μέν-
 τοι ὄπλα ἴτε δεῦρο διὰ τάχιστα παραδώσοιτες.” ταῦτα Χα-
 λίλης ὁ Πραιῖμω φάμενος γνώμη τοῦ βασιλέως λέγων ἀπέ- C
 10 πεμψε. καὶ οἱ Δᾶκες, ὡς ἐπανῆκεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος λέγων
 ἃ ἐντέλλετο αὐτῷ Χαλίλης ὁ Πραιῖμω γνώμη τοῦ βασιλέως,
 αὐτίκα διέστησαν τε ἀπὸ Παιόνων χωρὶς γεόμενοι, καὶ
 προϊόντες ἀφίκοιτο ἀγχοῦ τῶν θυρῶν τοῦ βασιλέως, καὶ ταύτη
 ἐστηκότες ἐνόμιζον αὐτῷ τοιάνδε χάριν καταθέσθαι τῷ βασι-
 15 λει, ὑπουργοῦντες αὐτῷ ἐς τὴν παροῦσαν ἀνάγκην, οἴσεσθαι V. 152
 δῶρά τε καὶ ἐσθῆτας πρὸς τοῦ βασιλέως. βασιλεὺς δὲ ὡς
 παρ’ αὐτῷ εἰστήκεισαν, νομίσας μὴ τιμὴν δόλω ταῦτα [συνθέ-
 μενοι] προϊσχύμενοι αὐτῷ κακὸν τι διανοοῦντο ἐργάζεσθαι,
 συνθέμενοι τοῖς Παιόσι, μεταπέμπεται τὸν τῆς Εὐρώπης
 20 στρατηγὸν ἔχοντα ἀμφὶ τοὺς διαμυρίους, καὶ ὡς παρῆν αὐτῷ D
 ἧ ἐντέλλετο, ἐκέλευε περιστάνας τοὺς Δᾶκας κατακαίνειν

2. ἐπίστασθαι P: corr H

ubicunque tibi usui esse poterunt.” haec cum exposuisset nuntius, Chatites regis domus princeps in hunc modum respondit “sed vos, o Daci, scitis profecto quanta sit fueritque iam ab initio potentia regis: et quoniam nunc in necessitatis articulo adestis, foedusque nobiscum in iustis citra dolum et fraudem, amici eritis in posterum. si quid eorum quae promittitis feceritis, gratiam referentes regi, scitote quod eum beneficiis nunquam vincere poteritis. arma autem ite et confestim huc tradite.” Chatites haec locutus est, dicens se ea dicere ex sententia regis, eumque dimisit. Daci, cum reverens esset nuntius, et quae mandata accepisset a Chatite ex mandato regis enarrasset, continuo defecerunt a Pannonibus, et ab iis separatim venerunt quam proxime ad ianuas regis. hic cum otiosi starent, putabant se gratiam hanc referre regi, quod eum in praesenti necessitate adiuvarent. sperabant quoque se munera et vestes ab rege accepturos propter id beneficium. rex autem, cum in proximo consistentes Daci, putans se id facerent ex composito, pacti prius cum Pannonibus ut sibi aliquid mali inferrent, accersit Europae ducem (quem Bessam Romaniae vocant) habentem milites circiter viginti milia. qui ut advenit quemadmodum praeceptum erat, iussus est circumdare corona Dacos omnesque trucidare, nulli parcens. Daci arma tenentes ad resistendum accingebantur. volebat enim rex ut traditis armis ier-

ἅπαντας, μηδενὸς φειδόμενον. καὶ οὕτω πρὸς ἄλλην ἐτρα-
ποντο τὰ ὄπλα ἔχοντες· οὐ γὰρ ἤξιον ὁ βασιλεὺς παραδόν-
τας τὰ ὄπλα κατακαίνειν, ἀλλὰ ταῦτα ἔχοντας δίκην διδόν-
ται ὧν ἐποίουν ἐς αὐτόν. καὶ οὕτω μὲν δὴ ταύτη ἐν οὐδενί
λόγῳ ἀπώλοντο. 5

Παλινοὶ μὲν δὴ πρῶτα τοὺς Δῶκας δισταμένους ἰδόν-
τες ἐθαύμαζον ὅτι βούλοιντο· ὡς δὲ ἔγνωσαν διαλλαττομέ-
νους τῷ βασιλεῖ, ἐχαλέπαινον τε αὐτοῖς καὶ ἤχθοντο κατα-
P. 195 προδεδωκόσι τοὺς φίλους. ἐπεὶ δ' ὀλίγον ὕστερον κατείδον
αὐτοὺς ζῦμπαντας πρὸς τοῦ βασιλέως οὐδενί λόγῳ ἀπολλυμέ- 10
νους, ἐν θαύματι εἶχοντο, τὴν τε γνώμην ἐννοοῦντες τοῦ βα-
σιλέως, ὡς οὐδέν τι συμμάχων τοιούτων ἐδεῖτο, μέγα τε
ἐποιοῦντο ἀπαλλάττεσθαι τὴν ταχίστην. Ἰωάννης μὲν οὖν ὡς
ἀπὸ τῆς μάχης ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν, διελέγετο τοῖς ἡγε-
μόσιν ἡγεμόσιν ὡς αὐτὸς μὲν σὺν τοῖς ἀμφοῖν αὐτὸν ἴοι ἀπὸ 15
τοῦ λόχου, ἣ ἔσθηκει αὐτὸς βασιλεὺς, ὡς ἐς τὰς θύρας ἐμβα-
λῶν, αὐτοὺς δὲ, ἐπειδὴν ἄγγελον πέμψας διασημήνη, ἐλαύνειν
ὁμοῦ πάντας ὁμοίως ἐπὶ τὰς θύρας. καὶ ταῦτα λέγων (ἦν δὲ
ἀμφὶ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν) ἐπιλεξόμενος τοὺς τε ἄμεινον ἐς
B τὸν πόλεμον παρεσκευασμένους καὶ οὓς ὡς ἐπιτηδείως ἔχον- 20
τας ἠπίσταντο, τοῖς δὲ ἐν ταῖς ἀμαξαῖς παραγγελίας, ἐπειδὴν
σημήνη, κατὰ ταῦτα προΐεναι ἐπὶ τὰς θύρας, αὐτὸς τε μὲν
ἔτεο συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι τὰ ἔμπαλιν γινόμενος ἐπὶ

mes interficerentur, verum armatos poenas delictorum dare eos vole-
bat. in hunc modum miserabiliter, ut quorum nulla ratio habere-
tur, peribant.

Pannonnes cum conspicati essent Dacorum transitionem, primo mi-
rabantur quid sibi vellent. ut compererunt Dacos in hunc mo-
dum reconciliatos esse regi, graviter succensuere, quod turpiter ad-
modum destituisent amicos suos. verum haud multo post, ubi ani-
madverterunt universos, nullo eorum respectu habito, crudeliter in-
terire, admiratione figebantur, cogitantes regis sententiam, videlicet
quod non desideraret huiusmodi socios et auxiliares. proinde plu-
rimi faciebant, si quamprimum abscedere possent. Ioannes igitur ex-
cedens praelio pergeat ad currus, et colloquebatur cum ducibus, qui
erant, dicens se venire cum suis ab ea hostium turma in qua stete-
rit rex. itaque ubi in ianuas irruerit et id per nuntium significa-
rit, ut uno impetu omnes adveniant atque in ianuas irruant. haec
cum dixisset Choniates, circa extremam noctis vigiliam elegit eos qui
optime ad bellum erant instructi, et quos sibi familiarissimos duce-
bat; et illis qui curribus vehebantur, imperat ut ubi primum signum
dederit, summa vi in ianuas ferantur. ipse vero mutata voluntate,
ad Istrum instructo agmine quam celerrime properabat. cum autem

τὸν Ἴστρον καὶ ἐλαύνων. ὡς δὲ ἡμέρα τάχιστα ἐγγόνει, οὗτος μὲν οὐκέτι ἑωρᾶτο οὔτε πρὸς τῶν ἐναπολειφθέντων ἐν ταῖς ἀμαξίαις Παιόνων οὔτε πρὸς τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ οἱ ἀμφὶ βασιλέα ὀρώντες τὸ στρατόπεδον τῶν Παιόνων κενὸν τε
 5 εἶναι καὶ ὀλίγους ἐντὸς τῶν ἀμαξῶν ἐναπολειφθῆναι, ἐν θανάματι μὲν ἐποιοῦντο, ἀγγέλλει δὲ τις αὐτῷ δρόμῳ ἀφικόμενος ὡς Παιόνες πεφρευγότες εἶεν ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἀμφὶ τὴν δεκάτην φυλακὴν. ἐνταῦθα οἱ νεήλυδες ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα δρόμῳ ἔθεον ἐπὶ τοὺς ἐν ταῖς ἀμαξίαις Παιόνας. οὗτοι μὲν
 10 οὖν ὡς ἦσθοντο ὑπὸ τῶν σφετέρων προδεδομένοι, ἐμάχοντο πρὸς τοὺς νεήλυδας ἀξίως λόγον. μετ' οὐ πολὺ δ' οἱ νεήλυδες ἀνέβησαν ἐπὶ τὰς ἀμαξίας, ὑπερέβησαν δὲ τοὺς Παιόνας πάντας ὁμοῦ κατακαίνοντες. οὗτοι δὲ ἔωθεν μαχόμενοι, περὶ πληθούσαν ἀγορὰν ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐτελεύτησαν. βασιλεὺς δὲ ὄρμητο μὲν διώκειν τοὺς Παιόνας, προσφερόντων αὐτῷ λόγους τῶν στρατηγῶν· οὐ μέντοι προσίετο τοὺς λόγους, ἀναμιμνησκόμενος οἷα ἐπεπόνθει πρὸς τοῦ Χωνιάτου Χασίμης ὁ Μασαράκω ἐν τῇ διώξει, ἡγάπα τε τῇ παρούσῃ
 15 τύχῃ αὐτῷ ἐς τὸ βέλτιον κατιστηῆσαι. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ
 20 μάχῃ ταύτῃ, ὡς ἐπυθόμην (ἡριθμήθη γὰρ ὕστερον ἀμφοτέρων ὑπὸ τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος), Παιόνων μὲν καὶ Λακῶν συναμφοτέρων ἑπτακισχίλιοι καὶ μύριοι, Τούρκων δὲ ἐς τοὺς τετρακισχιλίους. τὴν γὰρ διάγνωσιν ῥαδίως ποιοῦνται, καὶ

2. οὔτε — οὔτε] οὔτω — οὔτω P

dies illuxisset, non amplius apparebat iis Pannonibus, qui relictī erant cum curribus, non procul ab rege submoti. Turci videntes castra hostium esse vacua et paucos admodum cum curribus esse relictos, admirabantur quid hoc sibi vellet. deinde quidam occurrebat, nuntians Pannonēs circa decimam noctis vigiliam fugisse trans Istrum. his auditis peregrini arma capiunt, et cursu ferebantur contra Pannonēs ad currus relictos. hī cum cernerent se a suis desertos et proditos, fortiter praeliabantur, cum desperatio virtutem accenderet adversus peregrinos. nec multo post peregrini currus conscendunt, et per Pannonēs vecti omnes trucidarunt. at Pannonēs per totum diem in conferta hostium turba pugnantes, cum forent viri optimi et fortissimi, tandem occubuere. regem quidem ad persequendos Pannonēs adhortabantur duces: verum is eorum consilia reppulit, cum animo secum reputans quatenam passus esset a Choniāte Chasines filius Mazaracis, cum persequeretur Pannonēs. volebat itaque praesenti fortuna melius uti. caesi sunt in isto praelio, ut accepi (utrinque enim occisi a Triballorum duce postea dinumerati sunt) Pannonum et Dacorum decem et septem millia, Turcorum quattuor millia.

- τὰ αἰτήματα αὐτῶν, ἀπό τε τῶν αἰδοίων, περιτεμνομένων τῶν
 Τούρκων, καὶ τὸ μὲν τοὺς Παίονας κομᾶν ἐπιεικῶς πάνν·
 V. 153 οἱ δὲ Τούρκοι ξυρῶνται τὰς κεφαλὰς σὺν τρίχαις τισὶ τῶν
 ἐν τοῖς κροτάφοις. βασιλεὺς δὲ ὡς ἀπὸ τῆς μάχης ἐγένετο,
 τὰ τε σώματα ἀνελόμενος ἐκέλευσε θάπτειν τοὺς Τούρκους, 5
 ἐς τὸν ποταμὸν τὸν Μοράβαν καλούμενον, παρὰ τὸ χεῖλος,
 καὶ αὐτὸς συσκευασάμενος ἀπήλαυεν ἐπ' οἴκου.
- P. 190 Ὁ δὲ Ἰωάννης ὡς φεύγων ἀπεχώρει ἐπὶ τὸν Ἴστρον, καὶ
 ἰσπέρα ἦν ἀφικόμενῳ ἐπὶ τὸ Σβετζάνιον τοῦ βασιλέως πό-
 λιν, διηπόρει ὡς ἀσφαλέστερον κοιμιζόμενος πρὸς τε τῶν Μυ- 10
 σῶν μὴ κατάδηλος γένοιτο, καὶ κινδυνεύσῃ πρὸς τοῦ Τριβαλ-
 λῶν ἡγεμόνος ἀλῶναι· εἶδε γὰρ τὸν Γεώργιον, ὡς περιποιή-
 σαιτο ἐλεῖν αὐτὸν πολέμιον ὄντα καὶ διάφορον ἐς τὰ μάλιστα.
 ὁππὶ δὲ διασκοπούμενος ἐλογίζετο, ἐδόκει αὐτῷ χωρισθέντα
 τοῦ στρατοῦ ἐλαύνειν σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν εὐθύ ἐπὶ 15
 Μιλογράδην. ὡς δὲ ἐδόκει αὐτῷ, περὶ δευτέραν φυλακὴν
 τῆς νυκτὸς ἐπιλεξάμενος τοὺς ἰδίους αὐτῷ ἐπορεύετο ἄλλην
 Βύδον. πορευομένῳ δὲ αἰθῆς ἐδόκει οἱ καὶ ταύτῃ ἔτι μᾶλλον
 κατὰδηλος εἶσεσθαι. πρὶν δὲ ἡμέραν γενέσθαι, νόφ λαβὼν
 ὡς μόνος αὐτῶν ἄμεινον σώζοιτο ἐς τὸν Ἴστρον, χωρὶς γενό- 20
 μένος περὶ αὐτὸν ἰδίᾳ ἐπορεύετο αὐτὸς πορείαν. ὡς δὲ ἡμέρα

1 κατὰ τὰ διατήματα? 2. καὶ τῷ τοὺς μὲν Π.?
 ἦδει? et περὶ πολλοῦ ἂν ποιήσαιμι? 12.

nam facile dignoscuntur a reliquis Turci, cum omnes sint circumcisi.
 praeterea Pannonae admodum decenter capillos nutriunt, Turci vero
 raduntur, relictis quibusdam circa tempora capillis. rex cum exces-
 sisset praelio, tollere iussit cadavera occisorum. Turcos sepulturae
 mandari curavit, iuxta flumen Morabam prope ripam.

Ioannes autem fugiens festinabat ad Istrum. vesperi advenit
 Sbezaniam urbem regis. in ambiguo autem erat quomodo tutius
 profectionem facere posset, ne cognosceretur a Mysiis, et in pericu-
 lum deinde veniret ut caperetur a Triballorum duce. haud enim
 Choniatem fugiebat, Georgium, cum quo sibi inimicitiae erant gra-
 vissimas, id parare ut ipsum caperet. secum autem omnia diligen-
 tius reputanti et expendenti visum est ut segregaret ab reliquo ex-
 ercitu cum paucis recta pergeret Belgradum. hoc cum statuisset Cho-
 niatens, secunda noctis vigilia, amicissimos suos et familiarissimos as-
 sumens, alia gradiebatur via. cum in hunc modum profectionem fa-
 cere, putabat se magis cognosci posse. antequam igitur dies adve-
 niret, omnia secum in animo volvens deliberabat. tandem decrevit
 consultissimum esse, si incolumis praesens discrimen evitare velit, ut
 solus a suis separatus iter ingrederetur. exorto iam die, cum solus

ἐγένετο, καταβαίνει τε ἀπὸ τοῦ Ἰππου, καὶ περὶ πορευόμενος
 ἀφικνεῖται ἐπὶ λόφον τινά, καὶ θεασάμενος Τούρκον ταύτη
 που ἐξελαύνοντα καταφεύγει ἐπὶ τὸ ἔλος ὕδατος πλήρης καὶ
 ἐπὶ πολὺ διῆκον. ἐπεὶ δὲ προῆλθεν, ἀφικνεῖται πρὸς τὴν τοῦ
 5 Γεωργίου χώραν, καὶ περιτυχὰν Τριβαλλοῖς ἐζητεῖ γενέσθαι
 οἱ τῆς ὁδοῦ ὀδηγούς, καὶ μισθὸν αὐτοῖς τῆς ὁδοῦ παρέχε- C
 σθαι. οἱ δὲ, ὡς ὑπέσχοντο ἐξηγεῖσθαι αὐτῷ τὴν ὁδόν, ἐπε-
 βούλευον ἀνελεῖν. ἐνταῦθα, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς, συλλαμβάνουσι
 τε αὐτὸν ὡς ἀποκτενοῦντες. ὁ δὲ ὡς ἤσθετο, σπασάμενος τὸ
 10 ξίφος τοῦ Τριβαλλοῦ, ὡς οἱ ἐν καιρῷ ἦν, παῖει μὲν τὸν ἕνα
 κατὰ τὸν ὄμω καὶ καταβάλλει. ὁ δὲ ἕτερος φεύγων ᾤχετο.
 ἐν δὲ τούτῳ πυθνυόμενος ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμῶν ὡς ὁ Χω-
 νιάτης ἠτηθείς πρὸς τοῦ βασιλέως ἀπελαύνει, ἐπεμπε κήρυκα
 περιαιγγέλλοντα τοῖς ἑαυτοῦ ὡς μηδενὶ Παιόνων ἐπιτρέποιεν
 15 διαβαίνειν τὴν χώραν, πρὶν δὴ πυθνύνοιο [καὶ ἐς ὅσιν ἄγειν
 αὐτὸν] καὶ ὅστις τε εἴη καὶ ποῦ πορευόιτο, καὶ τοὺς μὲν ἄλ-
 λους εἶναι διέναι, τὸν δὲ Χωνιάτην συλλαβόντας ἄγειν παρ' D
 ἑαυτόν. οὗτος μὲν ταῦτα περιήγγελλεν, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς
 ἐν τῇ χώρᾳ προαγορευόντες, ὄντινα ἂν λάβοιεν τῶν Παιόνων,
 20 ἄγειν παρ' ἑαυτοὺς ἐπιδεικνύντας, καὶ ὅστις ἄλλῃ ποιῶν
 ἀλώσοιτο, ὡς κακίστῳ θανάτῳ ἀπολούμενος. ἐνταῦθα ὁ Χω-
 νιάτης, ὡς ἀπὸ λιμοῦ ἀπαγορευῶν διηπόρει ὅποι τραπέμενος

iter faceret, ex equo descendens pedes pervenit ad collem quendam.
 videns autem Turcum hostiliter oberrantem, confugit in paludem aqua
 plenam, quae in longum extendebatur. deinde cum ex palude pro-
 cessisset, pervenit in Georgii regionem. incidens autem in Triballos
 quosdam, eos sibi itineris duces parare volebat, promittens se ipsi
 mercedem daturum. illi autem, quemadmodum promiserat Choniates,
 itineris duces facti, eum in itinere per insidias truncare nitentur.
 eum igitur quasi interfectori comprehendunt. qui ut rem sensit,
 stringens gladium, Triballum illico stravit, cum eum in humerum vul-
 nerasset. alter autem fuga sibi consulens evasit. interea Triballo-
 rum princeps cum comperisset Choniatem ab Amurate victum fugam
 arripuisse, misit praeconem, qui suis nuntiaret ut nulli Pannoni re-
 gionem transire concederent prius quam interrogasset quisnam esset
 et quo abiret. reliquos quidem paterentur incolumes et inviolatos
 abire: verum si invenissent Choniatem, eum capere et ad se adducere
 iubebantur. principes itaque regionis suis edicunt, quemcunque Pan-
 nonem nacti fuerint, ad magistratus perducant, ut videant quis-
 nam sit. qui aliter fecerit et huic edicto non paruerit, eum igno-
 miniosissima morte periturum. Choniates igitur fame deficiens, quo-
 nam se verteret nesciebat. venit igitur in quendam Triballorum lo-

γένοιτο, ἀφικνεῖται ἐπὶ τινα χώραν τῶν Τριβαλλῶν. καὶ ἐν-
 ταῦθα ὡς ἐωράκει Τριβαλλοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους, ἦεν
 ἐπὶ τούτους δεησόμενος ἐπιδοθῆναί οἱ ἄρτον. ὡς δὲ εἶδον
 P. 197 ἄνδρα Παίονα ἐπιστάντα σφίσι ζητεῖν ἄρτον, ἔφασαν “ἀλλ’
 ὦ ξένε, ἄρτος μέντοι ὄδε σοι ἐτοιμος, χρεῶν δὲ ἐστὶν ἐπὶ 5
 τὸν τῆς πόλεως ἄρχοντα ἄγοντας δὴ ἡμᾶς ἐπιδεικνύναι, καὶ
 ἐπειδὴν θεάσθαι, ἀποπέμψει δὴ πάλιν οὗτος ἐπὶ τὴν σανατοῦ
 χώραν. οὐ γὰρ κακόν τι πρὸς αὐτοῦ πείσῃ ἂν οὐδ’ ὅτιοῦν,
 ἀλλὰ Ἰωάννην τὸν τοῦ Χωνιάτου ζήτησις, οἴμαι, γίγνεται·
 τοὺς δ’ ἄλλους τῶν Παίωνων ὅσοι διεξελάνουσι ἐντευθεν, ἐν 10
 V. 154 οὐδενὶ λόγῳ ποιοῦνται.” ταῦτα λέγοντες ὡς οὐ μεθίοντο αὐτοῦ
 ἀλλ’ ἰσχυρῶς τε ἤπτοντο, ἀναγκάζεται τῷ πρεσβυτέρῳ μηνῦσαι
 τε ἑαυτὸν ὡς εἶη ὁ Χωνιάτης. καὶ ἐπηγγέλλετο μεγάλα δοῦ-
 B ναι αὐτῷ ξενία τε καὶ χρήματα καὶ χώραν, εἰ ἐπὶ Βελογραδὴν
 ἀγάγοι σῶον, ὑπὸ μηδεὸς τῶν Τριβαλλῶν ὄφθεντα. ὁ μὲν 15
 οὖν πρεσβύτερος ὡς ἔγνω τε αὐτόν, ὑπεδέξατο αἰσινῆ ἐς τὴν
 χώραν ἀπάξειν, τοῖς τε ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἐξειπὼν ὅστις εἶη,
 προηγόρευε μηδαμῆ ἰόντας ὁμολογήσαι τὸν ἄνδρα. ἐσπέρας
 δὲ γενομένης ἀπήγαγον ἐς τὸ οἶκημα, ἐν ᾧ ἄχυρά τε ἦν
 σφίσι καὶ ὑποζύγια, καὶ ἐνέμενον τῇ ὑστεραίᾳ σνασκευασάμε- 20
 νοι ἀπάγειν ἐπὶ Μπελογραδὴν. τῇ δὲ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν δια-
 φορᾷ γενομένων τῶν ἀδελφῶν ἐξαγορεύει τις τούτων τῷ τῆς

9. Ἰωάννην τὸν] Ἰωάννου?

cum. ibi cum videret quosdam Triballos terram colere, ad eos iter
 flectebat, petens sibi panem dari. ut conspicati sunt agricolae virum
 Pannonem adesse et panem quaerere, dixerunt “at, o hospes, panis
 quidam tibi in promptu est: verum necessitas postulat ut te perdu-
 camus ad magistratum urbis, qui quis sis excutiat. magistratus ubi
 te viderit, continuo ad regionem tuam te abire sinet; nec quicquam
 mali ab eo patieris. nam (opinor) Choniatem quaerunt. reliquos
 Pannonos qui huc pergunt, dimittunt, nullum eorum respectum agen-
 tes.” agricolae cum haec dicerent, eum haud dimittebant. verum
 eum fortius comprehendentes efficiunt ut confiteretur seniori, neces-
 sitate subactus, se esse Ioannem Choniatem. pollicebaturque magna
 hospitalitatis munera, opesque et agros se daturum dicebat, si ductus
 fuisset inviolatus et ab nullo Triballo visus Belgradum. senior qui-
 dem virum agnovit, eumque suscepit traducendum in regionem suam
 illaesum. fratribus autem suis quisnam esset vir ille indicavit, prae-
 cipiens ne quoquam abirent et quis vir ille esset enuntiarent, vespere
 facto virum deduxerunt in eam domum in qua paleas et iumenta as-
 servabant, et diem crastinum expectabant, ut Choniatem omnibus appa-
 ratatis abducerent Belgradum. eo autem die dissensio exorta est iq-

πόλεως ἄρχοντι, καὶ λαβὼν τοὺς θεράποντας ἄγει ἐπὶ τὸ οἶ-
κημα, ἐν ᾧ ἦν ὁ Χωνιάτης ἐν τοῖς τῶν ἀχύρων οἰκήμασι. καὶ
λαβόντες ἀπήγαγον παρὰ τὸν τῆς πόλεως ἄρχοντα. ὁ δὲ C
ἔπεμψε δέσμιον ἀγόμενον παρὰ τὸν ἡγεμόνα, καὶ ἤγγειλεν ὡς
5 εἶλω ἐν χόρτῳ κεκρυμμένος. ὁ μὲν οὖν ἡγεμὼν, ὡς ἤχθη
παρ' ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης, εἰς φυλακὴν ποιησάμενος ἀντίχεν
ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ ἀκροπόλει. ὁ δὲ πείθει τὸν τε ἄρ-
χοντα τῆς ἀκροπόλεως καὶ τὴν φρουρὰν ἐπιθέσθαι ἅμα αὐτῷ
τῷ ἡγεμόνι καὶ καταλαβεῖν τὴν πόλιν. ἔξενεγκόντος δὲ τινος
10 τῶν συνειδύτων τὴν ἐπιβουλὴν, καταφάνῃ ἐγένετο τὰ τῶν ἐν
τῇ φρουρᾷ, καὶ οἱ μὲν ἀπώλοντο, Ἰωάννης δὲ ἐπιγαμίαν αὐ-
τῷ ποιησάμενος, καὶ ἄρμοσάμενος τὸν παῖδα αὐτοῦ, ἀπέπεμ- D
ψεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐς Βούδην.

• Καὶ περὶ μὲν τὴν τῶν Παιόνων ἐκστρατείαν ἡγουμένον
15 τοῦ Χωνιάτου τσαῦτα ἐγένετο καὶ ἐν τέλει τούτῳ ἔσχετο·
Ἄμουράτης δὲ ὡς ἐπανήκει ἐς τὰ βασιλεία, οὐ πολλῷ ὕστε-
ρον ὄρμητο μὲν ἐπὶ Βυζάντιον στρατεύεσθαι, τελευτήσαντος
δὲ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως Ἰωάννου, καὶ ἐπὶ Κωνσταντῖνον
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὡς ἐχώρησεν ἡ βασιλεία. ἐπεὶ τε γὰρ
20 ἐτελεύτησεν, ὄρμητο μὲν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δημήτριος ἐπὶ
τὴν βασιλείαν, διεκωλύθη δὲ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῆς

6. κατεῖχεν?

ter fratres. hinc unus de numero fratrum commotus indicavit urbis
magistratui ubinam esset Choniates. assumptis itaque ministris per-
gebant ad domum, in qua erat Choniates latitans in palearum rece-
ptaculis, eumque captum abduxerunt ad urbis magistratum. magi-
stratus autem eum vinctum deduci curavit ad praesidem, significavit-
que eum esse deprehensum latitantem in foeno. praeses, cum adduc-
tus esset Choniates, eum in carcerem coniectum ad tempus aliquod
in arce detinuit. at Choniates persuasit principi arcis et custodibus,
ut simul cum ipso insurgant hostiliter contra praesidem et urbem
occupent. cum quidam rei quae parabatur conscius insidias patefec-
cisset, etiam quid custodes sive praesidarii milites molirentur cogui-
tum est. verum hi occisi sunt omnes. Ioannes autem affinitatem
iungens cum illo, filiam suam filio eius in matrimonium collocando,
remissus est Budam in regnum suum.

Et quidem haec contigere in expeditione quam Pannonες sum-
pserunt adversus Turcos, duce Choniate; eaque expeditio quem dix-
imus finem consecuta est. Amurates reversus in regni sui sedem
non multo post bellum Byzantio inferebat. Graecorum rege Ioanne
defuncto, in Constantinum, defuncti fratrem, regni successio devenit.
nam Ioanne mortuo frater eius Demetrius in regni successionem fe-
stinabat. verum prohibitus est ab oppidanis, matre, arbitris, et ab

P. 196 μητρός και μεσιτῶν και τοῦ δήμου και τῶν μεσαζόντων, Κων-
 τακουζηνῶ τε και Νοταρῶ, δεδιόκων μὴ ἀφικόμενον ἐπὶ τὴν
 βασιλείαν τοῦτου ἐπαγύη ὁ Κωνσταντῖνος στρατὸν ἐπέληθα,
 και σφίσι ἀπόλοιτο ἡ ἀρχή τε και τὰ πράγματα. ἀνέμε-
 ρον δὴ διὰ ταῦτα ἐλθεῖν τὸν Κωνσταντῖνον, και οὐκ ἐπέτρε-
 5 πον τῷ Δημητρίῳ παρίεσθαι ἐς τὴν βασιλείαν. ἔτυχε δὲ τότε
 προπαραγεγόμενος ἐς Βυζάντιον και Θεωμᾶς ὁ νεώτερος ἀδελ-
 φός, περιόντα ἔτι οἰόμενος καταλίψεσθαι τὸν βασιλέα, και
 χρηματίσων περὶ ἐνίων ὧν προσεδεῖτο τοῦ βασιλέως. οὗτος
 μὲν οὖν ἐτελεύτα, και οὐκέτι ζῶντα κατέλαβεν, εἶρε δὲ τὰ 10
 πράγματα καταστάνα ἐς διαφορὰν και αὐτός τε κατέστη ἐς
 Β διαφορὰν Δημητρίῳ τῷ ἀδελφῷ περὶ τῆς βασιλείας. ἀφικα-
 μένου δὲ αὐτοῦ ἐς Βυζάντιον οὐ πολλῷ ὕστερον τοῦ Κων-
 σταντῖνου, διέλιοντο σφίσι τὴν Πελοπόννησον, και ὄρκια ἐπὶ
 τῇ νομῇ ταύτῃ πρὸς ἀλλήλους ἐτάμοντο, ἐμπεδοῦντες τὴν δια-
 15 νομήν. ὁ μὲντοι νεώτερος ἀδελφός πρότερος ἀφικόμενος νηὶ
 ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφίστα τε τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις
 πρὸς ἑαυτὸν παρὰ τοὺς ὄρκους, και προσλαβόμενος τοὺς Πε-
 λοποννησίους τοὺς συναφεισιῶτας ἐπολέμει πρὸς Δημήτριον τὸν
 V. 155 ἀδελφόν. ὁ δὲ ἐπαγόμενος τοῦ βασιλέως στρατόν, ἐπιδιαπραξα-
 μένου τοῦ τῆς γυναικὸς ἀδελφοῦ Ἀσανεῶ, τὸν τε ἀδελφὸν
 ἠνύκασεν ἐς ὁμολογίαν αὐτῷ γενέσθαι, και ἐπετράποντο δι-

8. περιόντα P

9. οὕτως P.

Cantacuzeno Notaraque, qui arbitrorum partibus fungebantur. time-
 bant enim, si is assequeretur regnum, fore ut Constantinus exercitum
 peregrinum adducat, et sic regnum regnique res interituras. expe-
 ctarunt itaque Constantini adventum, nec permiserunt Demetrio ut
 regnum susciperet. ea tempestate Byzantium venerat et Thomas fra-
 ter iunior, putans se regem adhuc superstitem inventurum. volebat
 enim quaedam cum eo, in quibus eius opera indigebat, colloqui.
 verum rex mortuus erat, nec eum adhuc viventem invenire potuit.
 repperit tamen maximam discordiam, quae exorta erat propter Deme-
 trium regnum Byzantium affectantem. Constantino haud multo post
 Byzantium adveniente Peloponnesum inter se diviserunt, et iurisiu-
 randi religio interposita est ne postmodum divisionem illam violarent.
 verum frater iunior prior navi in Peloponnesum vectus urbes Pelo-
 ponnasiacas contra divisionis iusiurandum ad defectionem sollicitabat;
 et adhibitis Peloponnasiacis, qui ad ipsum confluerant, bellum ge-
 rebat cum fratre suo Demetrio. qui adducto exercitu regis Turco-
 rum, cum ad eam rem operam suam locaret uxoris frater Asanes,
 fratrem coegit secum pacem pangere, cum utrinque rem totam per-

αιτητῆ σφῶν τῷ ἀδελφῷ Βυζαντίου βασιλεῖ, περὶ τε τῆς χά-
ρας ὁμήρους δόντες ἀλλήλοις καὶ πιστά.

- Ἐν ᾧ δὴ ταῦτα ἐγένετο, Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτω παῖς 1451
τελευτῆ ἐν συμποσίῳ, ὑπὸ οἴνου γενόμενος ἀπόπληκτος. ἔβα- d.2. Febr.
5 σίλευε δὲ ἔτη δύο καὶ τριάκοντα. κατέλιπε δὲ βασιλεία Με-
χμέτη τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ παῖδα ἕτερον ἐκ τῆς γυναικὸς αὐ-
τοῦ, τῆς Σπενδέρεω θυγατρὸς, ἀνὴρ ἐπιεικῆς τε γενόμενος
καὶ τὴν τύχην οὐκ ἀδόκιμος. ἀμυνόμενος δὲ ἐπολέμει, οὐχ
ὑπάρχων ἀδικίας, ἀλλ' ἐς τὸν ὑπάρχοντα αὐτίκα ἐπιὼν ἐστρα-
10 τεύετο, καὶ ὁπότε μὴ τις αὐτὸν προυκαλεῖτο ἐπὶ πόλεμον, οὐ
πάνυ τι προυθυμείτο στρατεύεσθαι, οὐκ ἐς τοῦτο ὄκνου ἦκον,
ἀλλ' ἀμυνόμενος μὲν ἐδικαίουν καὶ χεიმῶνος καὶ ἐς τὰ χαλε- D
πώτατα προΐεναι καὶ μηδένα ὑπολογίζεσθαι μήτε πόνον μήτε
αὐ κίνδυνον.
- 15 Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε, κατέστη ἐς τὴν βασιλείαν Μεχμέ-
της. καὶ αὐτίκα μὲν ἐν τῇ Ἀμουράτῳ τελευτῆ οἱ ἐν τῇ
Ἀδριανοῦ πόλει νεηλυδες συνίσταντο ἀλλήλοις ὡς τῇ πόλει
ἐπιθησόμενοι, καὶ ἐκτός τε τῆς πόλεως συναθροισθέντες ἐβου-
λεύοντο ὅποι τῆς πόλεως ἐπιθοῦντο καὶ σφίσι χρήματα πο-
20 ρίσαιντο ἀπὸ τούτου. ἐνταῦθα δὲ Χαλιλῆς ὁ Πραΐμῳ τῶν
θυρῶν τοὺς λοιποὺς ἐξοπλισάμενος, καὶ ἀπειλήσας, ἂν μὴ τὰ
ὑπλά καταθῶντο, μέγα τι κακὸν αὐτοῖς εἶσεσθαι ὑπὸ τούτου,

mitterent arbitrio fratris regis Cpolitani transigendam, obsides fidem-
que invicem propter regionem dantes.

Sub idem tempus quo haec gesta sunt, Amurates Mechemetis filius
mortem obiit, in convivio ictus apoplexia, quam nimia vini concive-
rat copia. regnavit autem annis triginta duobus. regni successorem
reliquit Mechemetem filium suum. habuit et alterum filium, quem
tulit ex uxore sua Spenderae filia Amurates, vir iusti aequique exi-
mius cultor. usus est fortunae aura non admodum adversa. provo-
catus, ut se defenderet, bella occipiebat. lacessitus confestim in ar-
mis erat: non autem iniuriis irritatus bellum aegre suscipiebat. nec
id ignaviae adscripseris. nam si vis hostilis propulsanda erat, nec
hieme cunctatur per loca asperrima incedere, nec pensi quicquam fa-
cere vel labores vel pericula.

Hoc autem defuncto regni moderamen nactus est Mechemetes. at
quamprimum mortem Amuratis acceperunt peregrini qui Adrianopolim
erant, inter se coniurarunt ut urbem eam caperent. in unum autem
locum extra urbem collecti deliberabant ubi vel quomodo urbem aggre-
derentur, ut hinc opes plurimas colligerent. verum Chatites Priami filius
reliquos ianuarum milites armâ capere iubet; et illis minatur, ni con-

P. 199 ἐπειδὴ δὲ κατέθεντο τὰ ὄπλα, καὶ διέλυσε τὸν σύλλογον, ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ φάμενος ταῦτα ποιεῖν τούτους. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀφικόμενος ἀπὸ τῆς Ἀσίας Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν βασιλείαν καθίστη τε τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ ἢ αὐτῷ ἐδόκει πρὸς τὰ παρόντα ξύμφορα ἔσθθαι, καὶ τοῖς τε Ἑλλησι σπονδὰς ἐποιεῖτο καὶ δέδοκε τὴν τῆς Ἀσίας παράλιον. καὶ δὴ καὶ τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι εἰρήνην ἐποιεῖτο, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, γυναικα τοῦ Ἀμουράτεω μητρὶαν δὲ αὐτοῦ, αὐτίκα ἐπεμπε τῷ πατρὶ χαριζόμενος, καὶ χάραν ἐπεδίδου ὅσῃν ἐκτῆσατο. τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν παριῶν 10
 Β ἀνείλεν, ὕδατι ἐπιστομώσας αὐτοῦ τὴν ἐμπνοήν. ἀνείλε δὲ τοῦτον οἰνοχόος αὐτοῦ. Σαραπτάρης ὄνομα ἦν τούτῳ, ὃς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτησε. τοῦτον μὲν οὖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταύτῃ διεκρήσατο. τὴν δὲ ἑτέραν τοῦ Ἀμουράτεω γυναικα, Σπενδέρεω θυγατέρα, ἡρμόσατο ἀνδρὶ μέγιστον δυνα- 15
 μένω ἐν ταῖς θύραις, τοῦνομα Ἰσαάκῳ, ὃν στρατηγὸν ἀπέδειξε τῆς Ἀσίας καὶ ἐφιλοφρονεῖτο αὐτὸν ἔς τὰ μάλιστα. καὶ τοῖς τε ἀπὸ Πελοποννήσου πρέσβεσι σπονδὰς ἐποίησατο.

Τελευτήσαντος δὲ δὴ Ἀμουράτεω Καραμαῖνος ὁ Ἀλιζούριος καὶ πρότερον μὲν εἶη ταράσσω, ὅπως τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ 20
 C ἀφιστάμενα συσταίῃ τε ἐπὶ τοῖς Ὀτουμανίδαις καὶ αὐτὸς δια τοῦτο ἐπὶ μέγα χωρήσει δυνάμεως, ἐταράσσετο μεγάλως τὰ

9. ἤτήσατο R   12. Σαραπτάρης] hoc nomen ante οἰνοχόος P
 20. ἤει? an ἀεί?

tinuo arma ponerent, exitium. cum autem arma deposuissent, concionem dimisit, dicens eos nequaquam ex bona causa istud moliri. nec multo post ex Asia adveniens Mechemetes Amuratis filius ad regni gubernacula, rebus eam formam induxit quam in praesentiarum utilissimam fore rebatur. cum Graecis foedera sanxit, iisque maritimam Asiae regionem concessit. etiam cum Triballorum principe pacem fecit, cui filiam, Amuratis uxorem, ipsius vero novercam, remisit, putans se ei rem gratam facere. regionem eidem quantam antea contulit. fratrem suum, cum regni moderamen suscepisset, peremit, cum aqua infusa spiritum eius interclusisset. hunc autem interfecit regis pincerna nomine Saraptares, qui haud multo post fato functus est. fratrem suum in hunc modum e medio sustulit. Amuratis alteram uxorem, Spenderae filiam, in matrimonium collocavit viro in ianuis potentissimo, quem Isaacum nominabant. hunc plurimum diligebat, eumque Asiae ducem declaravit. foedus percussit quoque cum legatis, qui ab Peloponneso advenerant.

Mortuo Amurate Caramanus Halisurius, qui iam antea non cessabat Asianos incitare ut deficerent ab Turcis et contra Otomanidas bellum susciperent, sperans eo modo se maximam potentiam nacturum.

ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα. καὶ στρατὸν ἀγόμενος ἐπὶ τὴν βασι-
λέως χώραν ἐληίζετο τὴν χώραν καὶ ὑποζύγια. Μεχμέτης δὲ
ὡς ἐπόθετο Καραμαῶνον ληίζεσθαι τὴν χώραν αὐτοῦ, οὐκ
ἠέσχετο καὶ εὐθὺς ἐστρατεύετο. καταλιπὼν δὲ Σαραζίνην
5 τῶν Θυρῶν πρυτανεία, ἐπιτήδειόν τε αὐτῷ ὄντα, καὶ ἐς τὴν
Ἀσίαν διαβάς ἤλαυνεν ἐπὶ Καραμαῶνον καὶ ἐπὶ τὴν χώραν
αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐξέλιπε μὲν τὴν χώραν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων, V. 156
ὡς καὶ πρότερον εἰώθει ἀπιέναι, ἐπροσβέυσατο δὲ συμβου-
λεύσαντος Χαλίλεω τοῦ Πραΐμεω, καὶ ἐς ὕμολογίαν ἀφικό-
10 μενος ὑπουργεῖν αὐτῷ ὧν ἂν δέοιτο καὶ τὸ Κανδελόρον ἀπο- D
διδόναι ἔφη ἔτοιμος εἶναι. ὁ δὲ ἐπύθετό τε καὶ ἐποιεῖτο τὰς
σπονδάς.

Καὶ ὑποστρέφων, ὡς ἐν τῇ Καλλιουπόλει ἐγένετο, ἀρι-
θμὸν ἐπέζητει τῶν νεηλύδων, ὅσοι ἀπῆσαν καὶ οὐ παρεγένοντο ἐς
15 τὴν ἐξέλευσιν ταύτην, καὶ τὸν μὲν ἄρχοντα αὐτῶν Ἀγιαπάσαν
καλούμενον λυμηνάμενος μύστιξιν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τιμῆς, τοὺς
δὲ δεκαδάρχας καὶ εὐνούχους καὶ πεντηκοντάρχας, ὧν ἀπῆ-
σαν οἱ νεηλύδες, πρῶτον μὲν μαστιγώσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τι-
μῆς. ταῦτα δὲ ποιεῖ, ὅτι αὐτῷ οὐκ ἐδήλωσαν στρατευσόμενα
20 ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὅστις τε παρείη καὶ ὅστις τε ἀπὼν τυγ-
χάνει. ἰερακοφόρους μὲν τοῦ πατρὸς ἑπτακισχιλίους ἔπανυσεν P. 200
αὐτοὺς ἐκ τῆς τάξεως, καὶ προσετίθει ἐς τὸν στρατὸν παρα-

16. ἐξέλαβεν P

17. ὧν] ὡς P

etiam eo tempore Asianos plurimum ad defectionem accendebat. In-
gressus itaque cum exercitu regis regionem eam populabatur et iu-
mentorum praedas agebat. Mechmetes ut audivit Caramanum suam
vastare regionem, rei indignitatem non ferens illico arma cepit. et
relinquens Saraziem ianuarum principem, cum quo sibi artissima in-
tervenerat familiaritas, transgressus est in Asiam, bellumque Caramano
indixit, eiusque regionem evastavit. Caramanus regionem deserens
in montium cacumina, quemadmodum antea consueverat, se recepit.
verum postea legatos misit ad regem, suadeute Chatite filio Priami,
dicens, si pacem daret, se, ubicunque usui esse possit, ipsi ministra-
turum. praeterea se paratum esse confitebatur restituere Candelorum.
quae ubi intellexit rex, eum in foedus admisit.

Reversus deinde, cum venisset Calliopolim, peregrinorum numerum,
qui in eam expeditionem non venerant, inquirebat. ducem autem
eorum, cui nomen erat Hagiapases, flagris caedens munere suo abire
iussit: eunuchos autem, et eos qui decem quique quinquaginta mili-
tibus praerant, quorum peregrini aberant, prius verberibus caesos
munere suo removit. poenas autem istas propterea dederunt, quod regi
contra Caramanum pergenti non indicassent quinam adessent quive ab-
essent. septem milia virorum erant, qui curabant accipitres regio; quos

γίνεσθαι αὐτῷ ἐξελάνονται. καὶ τοὺς τε αὖ κυρῶν ἐκιστά-
 τας καὶ τούτους ἐξήλασεν ἐκ τῆς τάξεως, φάμενος πλὴν ἐκα-
 τὸν τοιοῦτων καὶ ἰσρακοφόρων πεντακοσίων μὴ προσδεῖσθαι
 αὐτὸν ἐπὶ πλεον, οὐδὲ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἦκειν ὥστε ἀρ-
 γοὺς τούτους τρέφειν ἐπὶ ματαίῳ καὶ καινοπρεπεὶ πράγματι. 5

Τῷ μὲν οὖν Πελοποννησίων ἡγεμόνι τῷ Δημητρίῳ συ-
 νεμάχει πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐτι διαφερόμενον, καὶ οὐκ ἐπέ-
 τρεπε τὴν χώραν τῷ ἀδελφῷ. καὶ τὸν γε Τουραχάνη ἐκεμπε
 ἢ συμμαχοῦντά τε αὐτῷ καὶ τὸν Ἰσθμὸν τέλειον καθαιρήσοιτα.
 Ἔωμυς μὲν οὖν ξυνέβη τῷ ἀδελφῷ, ἐφ' ᾧ τοῦ λοιποῦ ξένους 10
 τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ Καλαμάταν πόλιν παρε-
 χόμενος ἀντὶ τῆς τῶν Σκορτῶν χώρας, ἣν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
 τοῦ ἀφελόμενος εἶχε.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο, καὶ Τζαγνισᾶ τῷ Κα-
 ρισαοῦφω παιδί προεβείαν ἐς αὐτὸν πέμψαντι, καὶ αἰτου- 15
 μένη ὥστε μὴ τὴν περὶ Σεβάστειαν χώραν ληϊζεσθαι, ...
 βουτίφου τε χιλίας καμήλους, καὶ ἐμέλησε μὲν πόλεμον αὐτῷ
 Ἐπρωειπόντα θλαύνειν. Τζαγνισᾶς δὲ οὗτος, ὡς καὶ πρότερόν
 μοι ἔδηλοῦτο, τελεῶν ἐς τοὺς μέλανας Μαυροπροβατάντας οὐ-
 τω κυλουμένους, τοὺς Καρραισοῦφω παῖδας τὴν τε Δαβριζίην 20
 ἀφελόμενος συνήλασέ τε αὐτοὺς ἐπὶ Σαματίην πόλιν. ὤρ-
 μητο δὲ ἀπὸ Παγδατίης τῆς Βαβυλωνος, καὶ ἐπολιόρκει, καὶ
 τὴν Ἀρμενίων χώραν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἐς τὴν Ἐρζι-

11. ἀλλήλους P

lato ea orilline deturbavit et milites esse iussit. etiam canum curatores
 et lato officio movit, inquiens sibi sufficere centum viros, qui canes,
 et quilibet, qui accipitres curent. nec se eo stultitiae processu-
 rum ut velit alere hominum tantam multitudinem propter rem quan-
 dam vanam et novam.

Adiunxit Demetrium Peloponnesiacum principem in eo bello quod
 cum fratre possit, cui regione cedere recusabat. misit ei auxilio Tu-
 rachanum, ut Isthmum penitus destrueret. Thomas quidem in gra-
 tiam venit cum fratre, ut in posterum inter se amici et hospites fo-
 rent. urbem Calamatam ei dedit pro Scortorum regione, quam fra-
 ter ademptam possidebat.

Haec quidem hactenus. Tzanis Carisuphis filius legationem
 misit ad regem, petens ne regionem Sebastiae finitimam popularetur.
 . . . . butyri et mille camelos. caeterum omisit bello eum pe-
 tere, quamvis prior bellum indixisset hostis. Tzanis autem ille per-
 tinax, ut supra memoravimus, ad nigros Mauroprobatantes dictos, qui
 Carisuphis filios privatos Dabrizia compulsi in Samatiam urbem; quos
 praefectus a Paglacia Babylone obsidione premebat. deinde subiugam
 Armeniam, exercitum movit contra Erzezanam Armenorum re-

γανῆ τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία ἐπελαύνων παρσστήσατο, ἔχων στρατὸν ἀμφὶ τὰς ὀκτὼ μυριάδας ἰππέας. καὶ ἐπελαύνων οὗτος ἐς τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν χώραν τοῦ Μεχμέτιω ἐληίζετο. οἱ μὲν οὖν περὶ Σεβύστιαν, ὥστε σφῶν τὴν χῶ-
 5 ραν μὴ φέρειν αὐτόν, βουτύρου τε ἱκανὰ φορτία ἐφέροντο καὶ αἰσινῆ τὴν χώραν ἐνέμοντο. [ὑπὸ] τούτου μὲν οὖν τὴν χώραν τοῦ Κυραισούφεω παιδὸς Τζοκίης τῶν Τεμηρίω ἀπογόνων, ὠρμημένος ἀπὸ Σεμαρχάνδης κατεστρέφετο, καὶ τὴν τε Παγδατίνην πόλιν τῆς Βαβυλῶνος ἐπολιόρκει, ὡς ἐν τοῖς
 10 ἔμπροσθέν μοι ἐλέγετο, καὶ Χασάνην τὸν μακρὸν καλούμενον ἐς τήνδε τὴν κάτω Ἀσίαν καὶ ἐπὶ Ἀρμενίαν πέμπων τὰ ἐς τὴν χώραν ὑποχείρια ἐποιεῖτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο.

giam sedem, eamque occupavit, habens in suo exercitu circiter octo myriades hominum. hiuc movens ingressus est in Asiam, et Mechmetis regionem vastare aggressus est. qui circa Sebastiam colebant, ne ipsorum regio vastaretur, butyri magna onera portabant, et suam regionem a populationibus illaesam retinebant. Tzokies unus de numero Temiris nepotum, profectus ad Semarchanda, eam Cariasuphis filii regionem subegit. praeterea Pagdaciā Babylonis urbem, ut supra edocuimus, obsidione cinxit. Chasanem cognomento Longum in inferiorem Asiam et Armeniam mittens, omnia quae ad istam regionem pertinebant in potestatem accepit. haec quidem hactenus

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ

ΑΘΗΝΑΙΟΤ

ΑΠΟΛΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER OCTAVUS.

1103
1104
V 117
Τὸ δὲ ἐπιγενομένου θέρους Μεχμέτης ὁ Ἄμουράτεω, πα-
μικροκαταμάσσας ἄσβεστον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὡς πλείστον, ψκοδόμει
εἶναι ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὴν Προποντιδα ἐν τῷ Βοσπόρῳ, ἣ
παραπρωτιὸν ὄντι διαβῆναι ἀπὸ Ἀσίας, πολίγνην Λαιμοκοπήν
κατανομήσκει καὶ σύμπαντας μὲν συνήθροισεν ἐνταῦθα τοὺς 5
το ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ ἐπιδιελομένος ἐς μοί-
μας εἶναι καλίγνην ταύτην τοῖς τε στρατηγοῖς καὶ ὑπάρχοις
ἐκκαθίσει. τοῦτο δὲ ἐποίησε ὥστε ἀσφαλῆ αὐτῷ εἶναι τὴν ἐς

Appetente iam aetate Mechemetes Amuratis filius, praeparans in Asia
plurimum caelis, condere instituebat in Europa, iuxta Propontidem
in Bosphoro, qua via ad transfretandum ex Asia artissima est, urbem
Laimocopiam nuncupatam. universos qui in Europa et Asia erant,
ad illam accipiendam evocabat. qui cum impigre advenissent,
si sunt, cum prius in singulos duces et praefectos
fuisset distributum. causa quae regem ad eam ur-

τὴν Ἀσίαν διάβασιν, καὶ μὴ τοὺς ἑσπερίους δύνασθαι ἐπιόν-
 τας τριήρεις διακωλύειν αὐτῷ τὴν διάβασιν καὶ καινοτομεῖ-
 σθαι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ αὐτῷ πράγματα. μέγα δὲ προσφέρειν P. 202
 αὐτῷ ἔμελλε καὶ ἐς τὴν Βυζαντίου πολιορκίαν. ὠκοδόμει δὲ
 5 πύργους τρεῖς μεγίστους πάντων ὧν ἴσμεν, δύο μὲν κατὰ
 τὴν ἡπειρον, ὥστε ὠρημένοι ἀπὸ τούτων ἀμύνειν τῷ ἐπὶ τῇ
 θαλάττῃ ἐρχομένῳ, τοῦτον δὲ μέγιστον ἐπιωκοδόμει, καὶ μο-
 λιβδῶ τοὺς πύργους ἐστέγεται. τὸ δὲ πλάτος τοῦ τείχους πό-
 10 κοντα. ὡς δὲ ἐπιτετεῖχιστο ἐς τρεῖς μῆνας, ἐπέδραμέ τε ἀν-
 τικά τὴν Βυζαντίου χώραν, πόλεμον αὐτῷ ἐξενεγκῶν.

Τοῦ δ' ἐπιγινόμενου χειμῶνος Τουραχάνην ἐπεμπεν ἐπὶ
 Πελοπόννησον, πολεμῶν ἅμα καὶ τοῖς βασιλέως Ἑλλήνων ἀδελ- B
 φῶς. οὗτος μὲν οὖν λαβὼν τὸ Θετταλίας τε καὶ Εὐρώπης
 15 στρατεύμα, ὅσον ἐπὶ Φερῶν ἐς τὴν τοῦ Εὐρώπης στρα-
 τηγοῦ τάττεσθαι μοῖραν, ἐστρατεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον, τοὺς
 τε παῖδας αὐτοῦ ἅμα ἀγόμενος καὶ ἄρχοντας τῶν Θεττα-
 λίας καὶ Μακεδονίας πόλεων. καὶ ἐσβαλὼν ἐπορεύετο τὴν
 μεσόγειον, Ἀρκαδίαν τὸ παλαιὸν καλουμένην, καὶ διὰ Τεγέης
 20 καὶ Μαντινείας ἐλαύνων κατῆι ἐπὶ τὴν Ἰθώμην καὶ Μεση-
 νίαν χώραν, καὶ ληισάμενος ἐπὶ ἡμέρας συχνὰς τὰ τῆδε ὑπο-
 ζύγια Νεοπολίχνην παρεστήσατο. καὶ Σιδηροπολίχνην πολιορκ- C

7. τρίτον?

bem extruendam impulerat, haec erat, videlicet ut transitus in Asiam sibi facilis esset, et ne Occidentales venirent, navibusque traiectum impedirent, novasque res in Asia molirentur. eam urbem plurimum quoque conferre iudicabat ad Byzantii oppugnationem. turrets etiam tres, quas maximas novimus, posuit. duas extruxit iuxta continen- tem, ut ab his progressi irruere possent in naves quae mare legerent. harum alteram fecit maximam. turrets praeterea plumbo intexit. latitudo muri erat pedem viginti duorum: at turrium latitudo erat maior, continens triginta pedes. cum muri iam starent, quos operae intra tres menses absolverant, impetum dedit in Byzantii regionem, ex professo cum Byzantiis bellum gerens.

Hieme iam instante Turachanem in Peloponnesum misit, ut ibi bello lacesseret Graecorum regis fratres. hic assumpto Thessaliae et Europae exercitu, quantum Pherris erat et Europaeo duci parebat, profectus est contra Peloponnesum, adhibitis etiam suis filiis. additi sunt huic et Thessaliae Macedoniaeque urbium principes. omnibus igitur paratis per mediterraneam, quam olim Arcadiam dixere, et per Tegeam Mantineamque exercitum ducens, venit in Ithomae et Mese- nae regionem. cum autem diebus multis iumentorum praedas ex ea egisset, tandem etiam Neopolichnem cepit. obsidione deinde Side-

καὶν, ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν, ἐξελαύνων
 διὰ τῆς ὁδοῦ. ἐνταῦθα ἐξελαύνοντος αὐτοῦ ὁ νεώτερος Ἀχ-
 μάτης ἐάλω ἐπὶ Ἀσίαν τοῦ ἡγεμόνος γυναικὸς ἀδελφοῦ,
 V. 158 ἐναδρυσάστος ταύτη περὶ Μυκίτης χώρας, ἣ ἔμελλεν ἐξελαύ-
 νων διὰ τῆς ὁδοῦ διεξιέναι. τοῦτον μὲν οὖν ἀπαγαγόντες ἐς 5
 Σπύρτην παρὰ τὸν ἡγεμόνα εἶχον ἐν φυλακῇ, ἐς ὃ δὴ ἀπέ-
 δωκαν.

Τοῦ δὲ ἐπιγινομένου θέρους ἅμα ἦρι εὐθύς καθισταμέ-
 νῳ ἐστρατεύετο ὁ Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Βυζαντίου
 πόλιν, καὶ πρότερον μὲν εὐθύς διανοούμενος, ἐπεὶ τε ἐτετεί- 10
 D χιστο αὐτῷ τὴν ἐν τῇ Προποντίδι Λαιμοκοπίην καλουμένην
 πόλιν. καὶ χειμῶνος τὸ τῆδε εὐθύς ἔτι ἐπηρητημένου περιγα-
 γέλλων ἀπανταχῇ τῆς τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐς τὴν πάρα-
 λον ναυπηγεῖσθαι, πλοῦ τε καὶ τριήρεις παρεσκευάζετο, τη-
 λεβόλους ποιοῦμενος μεγίστους δὴ ὧν ἡμεῖς ἐς ἐκεῖνον ἴσμεν 15
 τὸν χρόνον ἄλλη πη γεγονέναι. ὡς δὲ ἐδόκει αὐτῷ ἤδη ὥρα
 εἶναι ἐξελαύνειν, ἐπεμπε μὲν πρῶτα τὸν τῆς Εὐρώπης στρα-
 τηγὸν Σαρατζιῶν παραλαβόντα τε τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν,
 τοὺς τε τηλεβόλους ἄγειν ἐς Βυζάντιον ἄλλας τε μηχανᾶς καὶ
 δὴ καὶ τηλεβόλον μέγαν. εἶναι δὲ τοῦτον τὸν τηλεβόλον ὡς 20
 ζεύγη βοῶν ἔλκειν ἑβδομήκοντα καὶ ἄνδρας ἐς δισχιλίους.
 P. 203 ἀφικόμενος μὲν οὖν οὗτος καὶ πρότερον τοὺς ἐν τῇ Βυζαν-

16. ποι P

ropolichnem circumvenit; quam cum suae ditionis facere non posset,
 exercitum abduxit. cum autem cum exercitu proficisceretur, Achma-
 tes iunior Turachanis filius captus est ab Asane, qui erat frater ux-
 oris quam duxerat Peloponnesi princeps. hic enim ei insidias struxit
 circa Myconarum regionem, qua erat iter facturus hostis. Achmatem
 captum deduxerunt in Spartam ad principem, eumque donec suis re-
 stitueretur, in vinculis habuere.

Aestate deinde sequente, ubi primo ver apparuit, Mechmetes
 Amuratis filius expeditionem contra Byzantium sumebat. iam antea
 istam expeditionem mente conceperat, verum prius in Propontide ur-
 beam Laemocopiam aedificare volebat. cum autem hiems adhuc sae-
 viret, edicit ut omnes qui in Asia quique in Europa agerent, ad
 maritima loca convenirent ad classem fabricandam. naves et triemes
 fabricabantur. bombardas fieri curavit maximas, quantas novimus ea
 tempestate nunquam exstitisse. cum iam tempus postulare videret ut
 ipso bello se immisceret, Europae ducem Saratziam iubet cum exer-
 citu Europae praecedere; bombardas et reliquas belli machinas, nec-
 non maximam Byzantium subvertere. tanta huius bom-
 do exstitit, ut a septuaginta iugis bouum et a viris his

τίου χώρα πύργους, ἐς οὓς διεσώζοντο οἱ περὶ τὰ ἔργα ἀγροῦ-
 κοι ἄνδρες, τοὺς μὲν ἐξεπολιόρηκε λιμῶ, τοὺς δὲ καὶ ἐλῶν
 κατὰ κράτος τοὺς ἄνδρας ἀπαγαγὼν κατέσφαξε. καὶ τότε δὴ
 ὡς ἀφίκετο ἐπιῶν, ἐπέδραμε τὴν Βυζαντίου χώραν. οὐ πολλῶ
 5 δὲ ὕστερον ἐπελαύνων καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἐστρατοπεδεύετο
 ἀπὸ Θαλάττης εἰς Θάλατταν. καὶ τὸν μὲν ἐπὶ δεξιᾷ χώρον
 τοῦ βασιλέως ἐς τὰς χρυσέας καλουμένας πύλας ἐστρατοπε-
 δεύετο τὸ τῆς Ἀσίας ἅπαν στράτευμα, ἐς δὲ τὸ εὐώνυμον
 χωρίον κατὰ τὴν ξυλίην καλουμένην πύλην ὁ τῆς Εὐρώ-
 10 πης στρατός· ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς ἴδρυτο βασιλεὺς, ἔχων τε
 τοὺς νεήλυδας καὶ τῶν θηρῶν ὄσοι εἰσῆσαι περὶ βασιλέα
 σκηνοῦν. Ζάγανος δὲ ὁ τοῦ βασιλέως κηδεστής ἐστρατοπεδεύετο Β
 ἐς τὸν κατατικρὺν χώρον ὑπὲρ τὴν Γαλατίαν πόλιν. λέγεται
 δὲ γενέσθαι ξύμπαντα τὸν στρατὸν ἀμφὶ τὰς τεσσαράκοντα μυ-
 15 ριάδας. τῶν δὲ ὑποζυγίων διαπλασίῳ ἢ τούτων ἀριθμὸν
 ξυμβαίνει γενέσθαι ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον· ὑπο-
 ζύγια γὰρ νομίζεται ἐς τὸ στρατόπεδον περιέγχεσθαι πολλα-
 πλάσια τῶν ἀνθρώπων, ὥστε σιτία ἐπιφέρεισθαι ἱκανὰ σφίσι
 20 οὗτοι ἀνθρώπων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἀσφαλιζόμενοι σφίσι τὰ
 ἐπιτηδεῖα, ὅποι ἂν στρατεύωνται, ὥστε αὐτάρκη εἶναι αὐτοῖς,
 καὶ καμήλους καὶ ἡμιόνους ὡς πλείστας περιάγονται ἐς τὰ
 ἐπιτηδεῖα καὶ ἡμιόνους ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν εὐδαιμονίαν, C

mille trahenda fuerit. Saratzias ubi advenit Byzantium, turres, in
 quas agricolae se recipiebant fugientes hostem, quasdam fame expu-
 gnavit, quasdam vi cepit; viros inde abductos necavit. etiam Byzan-
 tii regionem gravissimo populationibus affluit, nec multo post secutus
 est rex ipse, et castra posuit quae ab una maris parte in altera por-
 rigebantur. in eo loco qui a dextris regi erat, usque ad eum locum
 qui Aureae portae dicitur, castrametatus est Asianus exercitus. in
 sinistra parte iuxta locum qui Lignea porta appellatur, Europae ex-
 ercitus tendebat. in medio regia castra sita erant cum peregrinis et
 ianuae militibus, qui castra circa regem ponere consueverunt. Zaganus
 regis affinis e regione supra Galatiam urbem castra communierat.
 quadraginta myriades hominum dicuntur tum temporis in exercitu
 regis fuisse. numerum autem iumentorum apud omnes constat duplo
 maiorem fieri, ut satis alimenti pabulique equis hominibusque esset.
 soli etenim Turci, quod sciam, sibi necessaria semper apportant, quo-
 cunque tandem bellandi gratia profisciscantur. praeterea, ut comnea-
 tum copia abundet, camelos et mulos quamplurimos, ut in neces-
 sariis serviant, secum ducunt. mulos quidem habent propter aliam
 ipsorum felicitatem. singuli vero equos camelos mulosque pulchrio-

Βασιλεὺς μὲν οὖν αὐτίκα τὰς τε μηχανὰς καὶ ἄλλας ἄλλη τῆς πόλεως προσέφερε, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους δύο ἰδρυσάμενος ἔστηπε τὸ τεῖχος. Ἰδρυστο δὲ ὁ μὲν τῶν τηλεβόλων κατὰ τὰ ἐκείνων βασιλεία, ὁ δὲ κατὰ τὴν τοῦ Ῥωμανοῦ καλουμένην πύλην, ἧ δὴ καὶ αὐτὸς ἐστρατοπεδεύετο βασιλεὺς. ἰδρυστο μὲν καὶ ἄλλη πολλαχῆ τοῦ στρατοπέδου τηλεβόλοι, βάλλοντες ἐς τοὺς Ἕλληνας· οὗτοι δὲ δύο μέγιστοι λίθον ἕκαστος ἠφίεσαν διτάλαντον καὶ ἐπέκεινα. τοὺς δὲ λίθους μέλανας ὄντας λέγεται ἐνεγκεῖν, οἷς ἐπέτακτο, ἀπὸ Εὐξείνου 10 πόντου ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. τηλεβολιστῆς δ' ἦν τοῦ Β βασιλέως τὸννομα Ὀρβανός, Δύξ τὸ γένος, καὶ πρότερον παρ' Ἕλλησι διατριβῶν, καὶ τοὺς τε Ἕλληνας ἀπολιπὼν δεόμενος βίου, ἀφίκετο παρὰ τὰς θύρας τοῦ βασιλέως· ὅς τότε δὴ μεμισθωμένος πολλοῦ παρεσκευάσατο τοὺς τηλεβόλους. ἠφίεν- 15 το δὲ οὕτω. πρῶτα μὲν ἐλάττους τηλεβόλους δύο παρὰ τὰ πλάγια τοῦ μεγάλου ὄντες ἠφίεντο, λίθον ἐπαφιέντες ἡμιτάλαντον. καὶ οὗτοι μὲν οἱ δύο λίθοι φερόμενοι ἐδῆον τὸ τεῖχος. μετὰ δὲ τοὺς δύο λίθους ἠφίετο καὶ ὁ μέγας λίθος, τρία τάλαντα ἐν σταθμῶ ἔχων, καὶ μέγα μέρος κατεβάλ- 20 λετο τοῦ τεῖχους· ὁ γὰρ λίθος δαιμονία φερόμενος ῥίμη καὶ φορᾶ ὑπερφυεῖ ἐλυμαίνετο ἀνηκέστως. λέγεται δὲ τὸν ψόφον αὐτοῦ ἀμήχανόν τινα ὄντα ἐπέχειν τὴν γῆν πέ-

21. ὑπερφυῖ Ρ

Rex Mechmetes continuo machinas plurimas urbi admovit. bombardas duas expediebat, quibus moenia sterneret. unam opposuerat regali Graecorum palatio: alteram direxerat in Romani nominatam portam, ad quam regis castra erant. erant autem bombardae per castra undique dispersae, quae globulos in Graecos iactabant. bombardae quas rex habebat, duae maximae emittebant lapidem qui appendebat talenta duo aut amplius. lapides hi nigri erant, et apportabantur ab Euxino ponto per eos quibus rex id negotii dederat. bombardarius regis nomine Orbanus genere Dacus erat, et antea conversatus erat cum Graecia. deinde relinquens Graecos inopia rei familiaris, accesserat ianuas regis. hic ab rege conductus magno pretio bombardas parabat. ea autem tempestate qua Byzantium oppugnabatur, bombardae duae, quae stabant ab utroque latere maiores bombardae, incendebantur. haec emittebant lapidem cuius pondus erat dimidium talentum. haec itaque cum globos suos torquerent, muri lapides perfringebant. eorū deinde sequebatur bombardā maxima, quae torquebat globum cuius pondus continebat tria circiter talenta, et magnam muri partem sternebat. nam is globus mirum in modum magno impetu latus graviter omnia dissipabat. bombardae huius tonitru tantum esse traditum est, ut finitima regio usque ad quadraginta stadia

P. 199 ἐπειδὴ δὲ κατέθεντο τὰ ὄπλα, καὶ διέλυσε τὸν σύλλογον, ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ φάμενος ταῦτα ποιεῖν τοίτους. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀφικόμενος ἀπὸ τῆς Ἀσίας Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν βασιλείαν καθίστη τε τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ ἢ αὐτῷ ἐδόκει πρὸς τὰ παρόντα ζυμφορα ἔσεσθαι, καὶ τοῖς τε Ἑλλησι σπονδὰς 5 ἐποιεῖτο καὶ δέδοκε τὴν τῆς Ἀσίας παράλιον. καὶ δὴ καὶ τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι εἰρήνην ἐποιεῖτο, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, γυναικα τοῦ Ἀμουράτεω μητρειὰν δὲ αὐτοῦ, αὐτίκα ἔπεμπε τῷ πατρὶ χαριζόμενος, καὶ χώραν ἐπεδίδου ὅσῃν ἐκ- τήσατο. τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν παριῶν 10 Β ἀνεῖλεν, ὕδατι ἐπιστομώσας αὐτοῦ τὴν ἐμπνοήν. ἀνείλε δὲ τοῦτον οἰνοχόος αὐτοῦ. Σαραπτάρης ὄνομα ἦν τούτῳ, ὃς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτέλευτησε. τοῦτον μὲν οὖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταύτῃ διεχρήσατο· τὴν δὲ ἑτέραν τοῦ Ἀμουράτεω γυναικα, Σπενδέρεω θυγατέρα, ἡρμόσατο ἀνδρὶ μέγιστον δυνα- 15 μένῳ ἐν ταῖς θύραις, τοῦνομα Ἰσαάκῳ, ὃν στρατηγὸν ἀπέδειξε τῆς Ἀσίας καὶ ἐφιλοφρονεῖτο αὐτὸν ἐς τὰ μάλιστα. καὶ τοῖς τε ἀπὸ Πελοποννήσου πρέσβεσι σπονδὰς ἐποίησατο.

Τελευτήσαντος δὲ δὴ Ἀμουράτεω Καραμαῖνος ὁ Ἀλιζούριος καὶ πρότερον μὲν εἶη ταράσων, ὅπως τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ 20 ἀριστάμενα συσταίῃ τε ἐπὶ τοὺς Ὀτουμανίδας καὶ αὐτὸς διὰ τοῦτο ἐπὶ μέγα χωρήσει δυνάμεως, ἐταράσσετο μεγάλως τὰ

9. ἤτήσατο R   12. Σαραπτάρης] hoc nomen ante οἰνοχόος P.
20. ἦει? an αἶει?

tinuo arma ponerent, exitium. cum autem arma deposuissent, concionem dimisit, dicens eos nequaquam ex bona causa istud moliri. nec multo post ex Asia adveniens Mechemetes Amuratis filius ad regni gubernacula, rebus eam formam induxit quam in praesentiarum utilissimam fore rebatur. cum Graecis foedera sanxit, iisque maritimam Asiae regionem concessit. etiam cum Triballorum principe pacem fecit, cui filiam, Amuratis uxorem, ipsius vero novercam, remisit, putans se ei rem gratam facere. regionem eidem quantam antea contribuit. fratrem suum, cum regni moderamen suscepisset, peremit, cum aqua infusa spiritum eius interclusisset. hunc autem interfecit regis pincerna nomine Saraptares, qui haud multo post fato functus est. fratrem suum in hunc modum e medio sustulit. Amuratis alteram uxorem, Spenderae filiam, in matrimonium collocavit viro in ianuis potentissimo, quem Isaacum nominabant. hunc plurimum diligebat, eumque Asiae ducem declaravit. foedus percussit quoque cum legatis, qui ab Peloponneso advenerant.

Mortuo Amurate Caramanus Halisurius, qui iam antea non cessabat Asianos incitare ut deficerent ab Turcis et contra Otomanidas bellum susciperent, sperans eo modo se maximam potentiam nacturum,

ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα. καὶ στρατὸν ἀγόμενος ἐπὶ τὴν βασι-
 λέως χώραν ἐληίζετο τὴν χώραν καὶ ὑποζύγια. Μεχμέτης δὲ
 ὡς ἐπύθετο Καραμαῖνον ληΐζεσθαι τὴν χώραν αὐτοῦ, οὐκ
 ἠνέσχετο καὶ εὐθύς ἐστρατεύετο. καταλιπὼν δὲ Σαραζίνην
 5 τῶν θυρῶν πρυτανέα, ἐπιτήδειόν τε αὐτῷ ὄντα, καὶ ἐς τὴν
 Ἀσίαν διαβάς ἤλαυνεν ἐπὶ Καραμαῖνον καὶ ἐπὶ τὴν χώραν
 αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐξέλιπε μὲν τὴν χώραν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων, V. 156
 ὡς καὶ πρότερον εἰώθει ἀπιέναι, ἐπρεσβεύσατο δὲ συμβου-
 λεύσαντος Χαλίεω τοῦ Πραιῖμω, καὶ ἐς ὁμολογίαν ἀφικό-
 10 μενος ὑπουργεῖν αὐτῷ ὧν ἂν δέοιτο καὶ τὸ Κανδελόρον ἀπο-
 δίδόναι ἔφη εἰσιμος εἶναι. ὁ δὲ ἐπύθετό τε καὶ ἐποίητο τὰς
 σπονδάς.

Καὶ ὑποστρέφων, ὡς ἐν τῇ Καλλιουπόλει ἐγένετο, ἀρι-
 θμὸν ἐπεζήτηι τῶν νεηλύδων, ὅσοι ἀπῆσαν καὶ οὐ παρεγένοντο ἐς
 15 τὴν ἐξέλευσιν ταύτην, καὶ τὸν μὲν ἄρχοντα αὐτῶν Ἀγιαπάσαν
 καλούμενον λυμηνάμενος μάστιξιν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τιμῆς, τοὺς
 δὲ δεκαδάρχας καὶ εὐνούχους καὶ πεντηκοντάρχας, ὧν ἀπῆ-
 σαν οἱ νεηλύδες, πρῶτον μὲν μαστιγῶσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τι-
 μῆς. ταῦτα δὲ ἐποίει, ὅτι αὐτῷ οὐκ ἐδήλωσαν στρατευομένῃ
 20 ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὅστις τε παρείη καὶ ὅστις τε ἀπὼν τυγ-
 χάνει. ἰερακοφόρους μὲν τοῦ πατρὸς ἐπτακισχιλίους ἔπαυσεν P. 200
 αὐτούς ἐκ τῆς τάξεως, καὶ προσετίθει ἐς τὸν στρατὸν παρα-

16. ἐξέλαβεν P

17. ὧν] ὡς P

etiam eo tempore Asianos plurimum ad defectionem accendebat. in-
 gressus itaque cum exercitu regis regionem eam populabatur et iu-
 mentorum praedas agebat. Mechmetes ut audivit Caramanum suam
 vastare regionem, rei indignitatem non ferens illico arma cepit. et
 relinquens Saraziem ianuarum principem, cum quo sibi artissima in-
 tervenerat familiaritas, transgressus est in Asiam, bellumque Caramano
 indixit, eiusque regionem evastavit. Caramanus regionem deserens
 in montium cacumina, quemadmodum antea consueverat, se recepit.
 verum postea legatos misit ad regem, suadente Chatite filio Priami,
 dicens, si pacem daret, se, ubicunque usui esse possit, ipsi ministra-
 turum. praeterea se paratum esse confitebatur restituere Candelorum.
 quae ubi intellexit rex, eum in foedus admisit.

Reversus deinde, cum venisset Calliopolim, peregrinorum numerum,
 qui in eam expeditionem non venerant, inquirebat. ducem autem
 eorum, cui nomen erat Hagiapases, flagris caedens munere suo abire
 iussit: eunuchos autem, et eos qui decem quique quinquaginta mili-
 tibus praeserant, quorum peregrini aberant, prius verberibus caesos
 munere suo removit. poenas autem istas propterea dederunt, quod regi
 contra Caramanum pergenti non indicassent quinam adessent quive ab-
 essent. septem milia virorum erant, qui curabant accipitres regios; quos

γίνεσθαι αὐτῷ ἐξελαύνοντι. καὶ τοὺς τε αὖ κυνῶν ἐπιστά-
 τας καὶ τούτους ἐξήλασεν ἐκ τῆς τάξεως, φάμενος πλὴν ἑκα-
 τὸν τοιούτων καὶ ἰερακοφόρων πεντακοσίων μὴ προσδεῖσθαι
 αὐτὸν ἐπὶ πλεόν, οὐδὲ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἦκειν ὥστε ἀρ-
 γοὺς τούτους τρέφειν ἐπὶ ματαίῳ καὶ καινοπρεπεῖ πράγματι. 5

Τῷ μὲν οὖν Πελοποννησίων ἡγεμόνι τῷ Δημητρίῳ συ-
 νεμάχει πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐτι διαφερόμενον, καὶ οὐκ ἐπέ-
 τρεπε τὴν χώραν τῷ ἀδελφῷ. καὶ τὸν γε Τουραχίη ἐπεμπε
 Β συμμαχοῦντά τε αὐτῷ καὶ τὸν Ἰσθμὸν τέλειον καθαιρήσοντα.
 Θῶμας μὲν οὖν ξυνέβη τῷ ἀδελφῷ, ἐφ' ᾧ τοῦ λοιποῦ ξένους 10
 τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ Καλαμίταν πόλιν παρε-
 χόμενος ἀντὶ τῆς τῶν Σκορτῶν χώρας, ἣν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
 τοῦ ἀφελόμενος εἶχε.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο, καὶ Τζαγνισῶ τῷ Κυ-
 ραισοῦφρω παιδὶ πρᾶξαιαν ἐς αὐτὸν πέμψαντι, καὶ αἰτου- 15
 μένῳ ὥστε μὴ τὴν περὶ Σεβάστιαν χώραν ληΐεσθαι, ...
 βουτύρου τε χιλίας καμήλους, καὶ ἐμέλησε μὲν πόλεμον αὐτῷ
 C προσιπόντα ἐλαύνειν. Τζαγνισῶς δὲ οὗτος, ὡς καὶ πρότερόν
 μοι ἔδηλοῦτο, τελῶν ἐς τοὺς μέλανας Μαυροπροβατάντας οὐ-
 τω καλουμένους, τοὺς Καραισοῦφρω παῖδας τὴν τε Δαβριζίην 20
 ἀφελόμενος συνήλασέ τε αὐτοὺς ἐπὶ Σαματίην πόλιν. ὤρ-
 μητο δὲ ἀπὸ Παγδατίης τῆς Βαβυλωνῶνος, καὶ ἐπολιόρκει, καὶ
 τὴν Ἀρμενίων χώραν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἐς τὴν Ἐρζι-

11. ἀλλήλους P

isto ex ordine deturbavit et milites esse iussit. etiam canum curatores
 ab isto officio movit, inquietans sibi sufficere centum viros, qui canes,
 et quingentos, qui accipitres curent. nec se eo stultitiae processu-
 rum ut velit alere hominum tantam multitudinem propter rem quan-
 dam vanam et novam.

Adiuvit Demetrium Peloponnesiacum principem in eo bello quod
 cum fratre gessit, cui regione cedere recusabat. misit ei auxilio Tu-
 ranchanem, ut Isthmum penitus destrueret. Thomas quidem in gra-
 tiam rediit cum fratre, ut in posterum inter se amici et hospites fo-
 rent. urbem Calamatam ei dedit pro Scortorum regione, quam fra-
 tri adeptam possidebat.

Haec quidem hactenus. Tzanises Cariasuphis filius legationem
 misit ad regem, petens ne regionem Sebastiae finitimam popularetur.
 * * * * butyri et mille camelos. caeteram omisit bello eum pe-
 tere, quamvis prior bellum indixisset hostis. Tzanizes autem ille per-
 tinet, ut supra memoravimus, ad nigros Mauroprobatantes dictos, qui
 Cariasuphis filios privatos Dabriza compulit in Samatiam urbem; quos
 profectus a Pagdacia Babylone obsidione premebat. deinde subiugans
 Armeniam, exercitum movit contra Erzeganam Armenorum re-

γανῆ τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία ἐπελαύνων παρεστήσατο,
 ἔχων στρατὸν ἀμφὶ τὰς ὀκτὼ μυριάδας ἰππέας. καὶ ἐπελαύ-
 νων οὗτος ἐς τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν χώραν τοῦ Μεχμέτεω
 ἐληίζετο. οἱ μὲν οὖν περὶ Σεβάστειαν, ὥστε σφῶν τὴν χώ-
 5 ραν μὴ φέρειν αὐτόν, βουτύρου τε ἱκανὰ φορτία ἐφέροντο
 καὶ αἰσιῆ τὴν χώραν ἐνέμοντο. [ὑπὸ] τούτου μὲν οὖν τὴν
 χώραν τοῦ Καραιοσύφειω παιδὸς Τζοκίης τῶν Τεμήρεω ἀπο-
 γόνων, ὠρμημένος ἀπὸ Σεμαρχάνδης κατεστρέφετο, καὶ τὴν
 10 Παγδατίνην πόλιν τῆς Βαβυλῶνος ἐπολιόρκει, ὡς ἐν τοῖς
 ἐς τήνδε τὴν κάτω Ἀσίαν καὶ ἐπὶ Ἀρμενίαν πέμπων τὰ ἐς
 τὴν χώραν ὑποχείρια ἐποιεῖτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον
 ἐγένετο.

giam sedem, eamque occupavit, habens in suo exercitu circiter octo
 myriades hominum. hiuc movens ingressus est in Asiam, et Mech-
 metis regionem vastare aggressus est. qui circa Sebastiam colebant, ne
 ipsorum regio vastaretur, butyri magna onera portabant, et suam re-
 gionem a populationibus illaesam retinebant. Tzokies unus de nu-
 mero Temiris nepotum, profectus ad Semarchanda, eam Cariasuphis
 filii regionem subegit. praeterea Pagdaciā Babylonis urbem, ut su-
 pra edocuimus, obsidione cinxit. Chasanem cognomento Longum in
 inferiorem Asiam et Armeniam mittens, omnia quae ad istam regio-
 nem pertinebant in potestatem accepit. haec quidem hactenus

γίγνεσθαι αὐτῷ ἐξελαύνοντι. καὶ τοὺς τε αὐτῶν κυνῶν ἐπιστά-
τας καὶ τοὺτους ἐξήλασεν ἐκ τῆς τάξεως, φάμενος πλὴν ἑκα-
τὸν τοιούτων καὶ ἰερακοφόρων πεντακοσίων μὴ προσδεῖσθαι
αὐτὸν ἐπὶ πλῆον, οὐδὲ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἦκειν ὥστε ἀρ-
γούς τοὺτους τρέφειν ἐπὶ ματαίῳ καὶ καινοπρεπεὶ πράγματι. 5

Τῷ μὲν οὖν Πελοποννησίων ἡγεμόνι τῷ Δημητρίῳ συ-
νεμῶχει πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐτι διαφερόμενον, καὶ οὐκ ἐπέ-
τρεπε τὴν χώραν τῷ ἀδελφῷ. καὶ τὸν γε Τουραχίνῃ ἔπεμπε
B συμμαχοῦντά τε αὐτῷ καὶ τὸν Ἴσθμὸν τέλειον καθαιρήσοντα.
Θῶμας μὲν οὖν ξυνέβη τῷ ἀδελφῷ, ἐφ' ᾧ τοῦ λοιποῦ ξένους 10
τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ Καλαμίταν πόλιν παρε-
χόμενος ἀντὶ τῆς τῶν Σκορτῶν χώρας, ἣν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ ἀφελόμενος εἶχε.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο, καὶ Τζαγνισᾷ τῷ Κα-
ραισούφω παιδὶ πρεσβείαν ἐς αὐτὸν πέμψαντι, καὶ αἰτου- 15
μένῳ ὥστε μὴ τὴν περὶ Σεβάστειαν χώραν ληΐεσθαι, ...
βουτύρου τε χιλίας καμήλους, καὶ ἐμέλησε μὲν πόλεμον αὐτῷ
C προσιπόντα ἐλαύνειν. Τζαγνισᾶς δὲ οὗτος, ὡς καὶ πρότερόν
μοι ἐδηλοῦτο, τελῶν ἐς τοὺς μέλανας Μαυροπροβατάντας οὐ-
τω καλουμένους, τοὺς Καραισούφω παῖδας τὴν τε Δαβριζίνην 20
ἀφελόμενος συνήλασέ τε αὐτοὺς ἐπὶ Σαματίνην πόλιν. ὄρ-
μητο δὲ ἀπὸ Παγδατίας τῆς Βαβυλωνος, καὶ ἐπολιόρκει, καὶ
τὴν Ἀρμενίων χώραν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἐς τὴν Ἐρζι-

11. ἀλλήλους P

isto ex ordine deturbavit et milites esse iussit. etiam canum curatores
ab isto officio movit, inquiring sibi sufficere centum viros, qui canes,
et quingentos, qui accipitres curent. nec se eo stultitiae processu-
rum ut velit alere hominum tantam multitudinem propter rem quan-
dam vanam et novam.

Adiuvit Demetrium Peloponnesiacum principem in eo bello quod
cum fratre gessit, cui regione cedere recusabat. misit ei auxilio Tu-
rachanem, ut Isthmum penitus destrueret. Thomas quidem in gra-
tiam rediit cum fratre, ut in posterum inter se amici et hospites fo-
rent. urbem Calamatam ei dedit pro Scortorum regione, quam fra-
tri ademptam possidebat.

Haec quidem hactenus. Tzanises Cariasuphis filius legationem
misit ad regem, petens ne regionem Sebastiae finitimam popularetur.
* * * * * butyri et mille camelos. caeterum omisit bello eum pe-
tere, quamvis prior bellum indixisset hostis. Tzanizes autem ille per-
tinet, ut supra memoravimus, ad nigros Mauroprobatantes dictos, qui
Cariasuphis filios privatos Dabriza compulit in Samatiam urbem; quos
profectus a Pagdacia Babylone obsidione premebat. deinde subiugans
Armeniam, exercitum movit contra Erzeganam Armenorum re-

γανή τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία ἐπελαύνων παρεστήσατο,
 ἔχων στρατὸν ἀμφὶ τὰς ὀκτὼ μυριάδας ἰππέας. καὶ ἐπελαύν-
 ων οὗτος ἐς τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν χώραν τοῦ Μεχμέτεω
 ἐληίζετο. οἱ μὲν οὖν περὶ Σεβάστειαν, ὥστε σφῶν τὴν χώ-
 5 ραν μὴ φέρειν αὐτόν, βουτύρου τε ἰκανὰ φορτία ἐφέροντο
 καὶ αἰσιῆ τὴν χώραν ἐνέμοντο. [ὑπὸ] τούτου μὲν οὖν τὴν
 χώραν τοῦ Καραισιούφεω παιδὸς Τζοκίης τῶν Τεμήρεω ἀπο-
 γόνων, ὠρμημένος ἀπὸ Σεμαρχάνδης κατεστρέφετο, καὶ τὴν
 τε Παγδατίν πόλιν τῆς Βαβυλῶνος ἐπολιόρκει, ὡς ἐν τοῖς
 10 ἔμπροσθέν μοι ἐλέγετο, καὶ Χασάνην τὸν μακρὸν καλούμενον
 ἐς τὴνδε τὴν κάτω Ἀσίαν καὶ ἐπὶ Ἀρμενίαν πέμπων τὰ ἐς
 τὴν χώραν ὑποχείρια ἐποιεῖτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον
 ἐγένετο.

giam sedem, eamque occupavit, habens in suo exercitu circiter octo
 myriades hominum. hiuc movens ingressus est in Asiam, et Mech-
 metis regionem vastare aggressus est. qui circa Sebastiam colebant, ne
 ipsorum regio vastaretur, butyri magna onera portabant, et suam re-
 gionem a populationibus illaesam retinebant. Tzokies unus de nu-
 mero Temiris nepotum, profectus ad Semarchanda, eam Cariasuphis
 filii regionem subegit. praeterea Pagdaciā Babylonis urbem, ut su-
 pra edocuimus, obsidione cinxit. Chasanem cognomento Longum in
 inferiorem Asiam et Armeniam mittens, omnia quae ad istam regio-
 nem pertinebant in potestatem accepit. haec quidem hactenus

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ

ΑΘΗΝΑΙΟΤ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER OCTAVUS.

1452 *Τοῦ δὲ ἐπιγινωμένου θέρους Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω, πα-*
P. 201 *ρασκευασάμενος ἄσβεστον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὡς πλεῖστον, ᾠκοδόμει*
V. 157 *τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὴν Προποντίδα ἐν τῷ Βοσπόρῳ, ἣ*
στενωτάτον ἐστι διαβῆναι ἀπὸ Ἀσίας, πολίχνην Λαιμοκοπίην
καλουμένην. καὶ σύμπαντας μὲν συνήθροισεν ἐνταῦθα τοὺς
τε ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ ἐπιδιελόμενος ἐς μοί-
ρας τὴν πολίχνην ταύτην τοῖς τε στρατηγοῖς καὶ ὑπάρχοις
ᾠκοδόμει. τοῦτο δὲ ἐποίηε ὥστε ἀσφαλῆ αὐτῷ εἶναι τὴν ἐς

Appetente iam aestate Mechemetes Amuratis filius, praeparans in Asia plurimum calcis, condere instituebat in Europa, iuxta Propontidem in Bosporo, qua via ad transfretandum ex Asia artissima est, urbem Laemocopiam nuncupatam. universos qui in Europa et Asia erant, ad id opus percipiendum evocabat. qui cum impigre advenissent, aedificare auspicati sunt, cum prius in singulos duces et praefectos opus universum fuisset distributum. causa quae regem ad eam ur-

τὴν Ἀσίαν διάβασιν, καὶ μὴ τοὺς ἐσπερίους δύνασθαι ἐπιόν-
 τας τριήρεσι διακωλύειν αὐτῷ τὴν διάβασιν καὶ καινοτομεῖ-
 σθαι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ αὐτῷ πράγματα. μέγα δὲ προσφέρειν P. 202
 αὐτῷ ἔμελλε καὶ ἐς τὴν Βυζαντίου πολιορκίαν. ἠκοδόμει δὲ
 5 πύργους τρεῖς μεγίστους πάντων ὧν ἴσμεν, δύο μὲν κατὰ
 τὴν ἡπειρον, ὥστε ὠρμημένοι ἀπὸ τούτων ἀμύνειν τῷ ἐπὶ τῇ
 θαλάττῃ ἐρχομένῳ, τοῦτον δὲ μέγιστον ἐπικοδόμει, καὶ μο-
 λιθίδῳ τοὺς πύργους ἐστέγεται. τὸ δὲ πλάτος τοῦ τείχους πό-
 10 κοντα. ὡς δὲ ἐπιτετίχιστο ἐς τρεῖς μῆνας, ἐπέδραμέ τε αὐ-
 τικά τὴν Βυζαντίου χώραν, πόλεμον αὐτῷ ἐξενεγκών.

Τοῦ δ' ἐπιγινόμενου χειμῶνος Τουραχανὴν ἔπεμπεν ἐπὶ
 Πελοπόννησον, πολεμῶν ἅμα καὶ τοῖς βασιλέως Ἑλλήνων ἀδελ- B
 φοῖς. οὗτος μὲν οὖν λαβὼν τὸ Θετταλίας τε καὶ Εὐρώπης
 15 στρατεύμα, ὅσον ἐπὶ Φερῶν ἐς τὴν τοῦ Εὐρώπης στρα-
 τηγοῦ τάπτεσθαι μοῖραν, ἐστρατεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον, τοὺς
 τε παῖδας αὐτοῦ ἅμα ἀγόμενος καὶ ἄρχοντας τῶν Θεττα-
 λίας καὶ Μακεδονίας πόλεων. καὶ ἐσβαλὼν ἐπορεῖετο τὴν
 μεσόγαιον, Ἀρχαδίαν τὸ παλαιὸν καλουμένην, καὶ διὰ Τεγέης
 20 καὶ Μαντινείας ἐλαύνων κατῆει ἐπὶ τὴν Ἰθώμην καὶ Μεση-
 νίαν χώραν, καὶ ληισάμενος ἐπὶ ἡμέρας συχνὰς τὰ τῆδε ὑπο-
 ζῦγια Νεοπολίχνην παρεστήσατο. καὶ Σιδηροπολίχνην πολιορκ- C

7. τρίτον?

bem extruendam impulerat, haec erat, videlicet ut transitus in Asiam sibi facilis esset, et ne Occidentales venirent, navibusque traiectum impedirent, novasque res in Asia molirentur. eam urbem plurimum quoque conferre iudicabat ad Byzantii oppugnationem. turres etiam tres, quas maximas novimus, posuit. duas extruxit iuxta continen- tem, ut ab his progressi irruere possent in naves quae mare legerent. harum alteram fecit maximam. turres praeterea plumbo intexit. latitudo muri erat pedem viginti duorum: at turrium latitudo erat maior, continens triginta pedes. cum muri iam starent, quos operae intra tres menses absolverant, impetum dedit in Byzantii regionem, ex professo cum Byzantiis bellum gerens.

Hieme iam instante Turachanem in Peloponnesum misit, ut ibi bello lacesseret Graecorum regis fratres. hic assumpto Thessaliae et Europae exercitu, quantus Pherris erat et Europaeo duci parebat, profectus est contra Peloponnesum, adhibitis etiam suis filiis. additi sunt huic et Thessaliae Macedoniaeque urbium principes. omnibus igitur paratis per mediterraneam, quam olim Arcadiam dixere, et per Tegeam Mantineamque exercitum ducens, venit in Ithomae et Mesenae regionem. cum autem diebus multis iumentorum praedas ex ea egisset, tandem etiam Neopolichnem cepit. obsidione deinde Side-

κῶν, ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν, ἐξελαύνων
 διὰ τῆς ὁδοῦ. ἐνταῦθα ἐξελαύνοντος αὐτοῦ ὁ νεώτερος Ἀγ-
 μάτης ἐάλω ὑπὸ Ἀσάνεω τοῦ ἡγεμόνος γυναικὸς ἀδελφοῦ,
 V. 158 ἐνεδρεύσαντος ταύτῃ περὶ Μυκῆνης χώρας, ἧ ἔμελλεν ἐξελαί-
 νων διὰ τῆς ὁδοῦ διεξιέναι. τοῦτον μὲν οὖν ἀπαγαγόντες ἐς 5
 Σπάρτην παρὰ τὸν ἡγεμόνα εἶχον ἐν φυλακῇ, ἐς ὃ δὴ ἀπέ-
 δωκαν.

Τοῦ δὲ ἐπιγινομένου θέρους ἄμα ἦρι εὐθύς καθισταμέ-
 νῳ ἐστρατεύετο ὁ Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Βυζαντίου
 πόλιν, καὶ πρότερον μὲν εὐθύς διανοούμενος, ἐπεὶ τε ἐτετεί- 10
 D χιστο αὐτῷ τὴν ἐν τῇ Προποντίδι Λαιμοκοπίην καλουμένην
 πόλιν. καὶ χειμῶνος τὸ τῆδε εὐθύς ἔτι ἐπηρημένον περιγα-
 γέλλων ἀπανταχῇ τῆς τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐς τὴν πάρα-
 λον ναυπηγεῖσθαι, πλοῦτά τε καὶ τριήρεις παρεσκευάζετο, τη-
 λεβόλους ποιοῦμενος μεγίστους δὴ ὧν ἡμεῖς ἐς ἐκεῖνον ἴσμεν 15
 τὸν χρόνον ἄλλη πη γεγονέναι. ὡς δὲ ἐδόκει αὐτῷ ἤδη ὥρα
 εἶναι ἐξελαύνειν, ἔπεμπε μὲν πρῶτα τὸν τῆς Εὐρώπης στρα-
 τηγὸν Σαρατζίαν παραλαβόντα τε τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν,
 τοὺς τε τηλεβόλους ἄγειν ἐς Βυζάντιον ἄλλας τε μηχανᾶς καὶ
 δὴ καὶ τηλεβόλον μέγαν. εἶναι δὲ τοῦτον τὸν τηλεβόλον ὡς 20
 ζεύγη βοῶν ἔλκειν ἐβδομήκοντα καὶ ἄνδρας ἐς δισχιλίους.
 P. 203 ἀφικόμενος μὲν οὖν οὗτος καὶ πρότερον τοὺς ἐν τῇ Βυζαν-

16. ποι P

ropolichnem circumvenit; quam cum suae ditionis facere non posset, exercitum abduxit. cum autem cum exercitu proficisceretur, Achmetes iunior Turachanis filius captus est ab Asane, qui erat frater uxoris quam duxerat Peloponnesi princeps. hic enim ei insidias struxit circa Mycenarum regionem, qua erat iter facturus hostis. Achmatem captum deduxerunt in Spartam ad principem, eumque donec suis restitueretur, in vinculis habuere.

Aestate deinde sequente, ubi primo ver apparuit, Mechmetes Amuratis filius expeditionem contra Byzantium sumebat. iam antea istam expeditionem mente conceperat, verum prius in Propontide urbem Laemocopiam aedificare volebat. cum autem hiems adhuc saeviret, edicit ut omnes qui in Asia quique in Europa agerent, ad maritima loca convenirent ad classem fabricandam. naves et triemes fabricabantur. bombardas fieri curavit maximas, quantas novimus ea tempestate nunquam extitisse. cum iam tempus postulare videret ut ipse bello se immisceret, Europae ducem Saratziam iubet cum exercitu Europae praecedere; bombardas et reliquas belli machinas, necnon bombardam maximam Byzantium subvehere. tanta huius bombardae magnitudo extitit, ut a septuaginta iugis boum et a viris bis

τίου χώρου πύργους, ἐς οὓς διεσώζοντο οἱ περὶ τὰ ἔργα ἀγροῦ-
 κοι ἄνδρες, τοὺς μὲν ἐξεπολιόρκησε λιμῶ, τοὺς δὲ καὶ ἐλὼν
 κατὰ κράτος τοὺς ἄνδρας ἀπαγαγὼν κατέσφαξε. καὶ τότε δὴ
 ὡς ἀφίκετο ἐπιῶν, ἐπέδραμε τὴν Βυζαντίου χώραν. οὐ πολλῶ
 5 δὲ ὕστερον ἐπελαύνων καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἐστρατοπεδεύετο
 ἀπὸ Θαλαττης εἰς Θάλατταν. καὶ τὸν μὲν ἐπὶ δεξιᾷ χώρον
 τοῦ βασιλέως ἐς τὰς χρυσέας καλουμένας πύλας ἐστρατοπε-
 δεύετο τὸ τῆς Ἀσίας ἅπαν στρατεύμα, ἐς δὲ τὸ εὐώνυμον
 χωρίον κατὰ τὴν ξυλίην καλουμένην πύλην ὁ τῆς Εὐρώ-
 10 πης στρατός· ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς ἴδρυντο βασιλεὺς, ἔχων τε
 τοὺς νεήλυδας καὶ τῶν θυρῶν ὅσοι εἰῶθαι περὶ βασιλέα
 σκηνοῦν. Ζάγανος δὲ ὁ τοῦ βασιλέως κηδεστής ἐστρατοπεδεύετο Β
 ἐς τὸν καταπτικῶν χώρον ὑπὲρ τὴν Γαλατίαν πόλιν. λέγεται
 δὲ γενέσθαι ξύμπαντα τὸν στρατὸν ἀμφὶ τὰς τεσσαράκοντα μυ-
 15 ριάδας. τῶν δὲ ὑποζυγίων διαπλασίῳ ἢ τούτων ἀριθμὸν
 ξυμβαίνει γενέσθαι ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον· ὑπο-
 ζύγια γὰρ νομίζεται ἐς τὸ στρατόπεδον περιύγασθαι πολλα-
 πλάσια τῶν ἀνθρώπων, ὥστε σιτία ἐπιφέρεισθαι ἱκανὰ σφίσι
 τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἵπποις τε καὶ ἀνδράσι. μόνοι δὲ
 20 οὗτοι ἀνθρώπων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἀσφαλιζόμενοι σφίσι τὰ
 ἐπιτηδεῖα, ὅποι ἂν στρατεύωνται, ὥστε αὐτάρκη εἶναι αὐτοῖς,
 καὶ καμῆλους καὶ ἡμιόνους ὡς πλείστας περιάγονται ἐς τὰ
 ἐπιτηδεῖα καὶ ἡμιόνους ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν εὐδαιμονίαν, C

mille trahenda fuerit. Saratzias ubi advenit Byzantium, turres, in
 quas agricolae se recipiebant fugientes hostem, quasdam fame expu-
 gnavit, quasdam vi cepit; viros inde abductos necavit. etiam Byzan-
 tii regionem gravissime populationibus afflixit, nec multo post secutus
 est rex ipse, et castra posuit quae ab una maris parte in altera por-
 rigebantur. in eo loco qui a dextris regi erat, usque ad eum locum
 qui Aureae portae dicitur, castrametatus est Asianus exercitus. in
 sinistra parte iuxta locum qui Lignea porta appellatur, Europae ex-
 ercitus tendebat. in medio regia castra sita erant cum peregrinis et
 ianuae militibus, qui castra circa regem ponere consueverunt. Zaganus
 regis affinis e regione supra Galatiam urbem castra communierat.
 quadraginta myriades hominum dicuntur tum temporis in exercitu
 regis fuisse. numerum autem iumentorum apud omnes constat duplo
 maiorem fieri, ut satis alimenti pabulique equis hominibusque esset.
 soli etenim Turci, quod sciam, sibi necessaria semper apportant, quo-
 cunque tandem bellandi gratia profisciscantur. praeterea, ut commea-
 tum copia abundent, camelos et mulos quamplurimos, ut in neces-
 sariis serviant, secum ducunt. mulos quidem habent propter aliam
 ipsorum felicitatem. singuli vero equos camelos mulosque pulchrio-

αὐτός τις ἕκαστος ἵππους τε καὶ καμήλους καὶ ἡμίονους τοὺς καλλίους ἑαυτῷ ἐπειγόμενος ἐνδείκνυσθαι. παραγενομένη δὲ βασιλεῖ οὐ πολλῷ ὕστερον παρῆν καὶ ὁ στόλος αὐτῷ διὰ θαλάσσης, τριήρεις μὲν ὡς τριάκοντα, πλοῖα δὲ μικρὰ ἀμφὶ τὰ διακόσια.

5

Ἕλληνες μὲν οὖν ὡς ἐπύθοντο ἐπιέναι σφίσι τὸν βασιλέως στόλον, διὰ θαλάσσης πέδας σιδηρᾶς διατείνοντες ἀπὸ τῆς κατατικρῦ πόλεως ἐς τὸ τεῖχος τοῦ Βυζαντίου, παρὰ τὴν ἀκρόπολιν καλουμένην, καὶ τὰς τε ναῦς, ὅσαι ἔτυχον παραγενομένηαι αὐτοῦ, αἱ μὲν μετὰ ξυμμαχιῶν αἱ δὲ καὶ ἔμπο- 10 ρίας χάριν, φέροντες καθίστασαν ἐς τὰς πέδας. καὶ οὕτω διενουῶντο διακωλύειν τὸν βασιλέως στόλον μὴ παριέναι εἰσω D ἐς τὸν Βυζαντίου λιμένα. διήκει γὰρ ἐντὸς ἐπὶ σταδίου κατὰ μὲν τὴν πόλιν ὀγδοήκοντα, ἐπὶ δὲ τὴν ἄλλην ἡπειρον τῆς χώρας ἐπὶ ἑκατὸν καὶ πενήκοντα. τὸ μὲν οὖν τεῖχος 15 ταύτης τῆς πόλεως οὐ πάνυ τι ὄχυρόν ὄν οὔτε ρεῖματα ἔχει μεγάλα, ὥστε τὰ πλοῖα παραπλέοντα πρῶγματα ἔχειν. κατ' ἡπειρον δὲ ἐστὸν δύο τεῖχεα τῆς πόλεως, τὸ μὲν μέγα τε καὶ ἄξιον λόγου, τὸ δὲ ἕλαττον, ἐκτὸς ἐς τὴν τάφρον ὑπερκείμενον. τάφρος δὲ ἔπεστιν ὠκοδομημένος λίθοις, τὸ εὖρος πλε- 20 θριαία. τῷ μὲν οὖν βασιλεῖ καὶ τοῖς Ἕλλησι βουλευομένοις ἐδόδοκτο παρατασσομένοις ἐς τὸ ἐκτὸς τεῖχος ἀμύνεσθαι, οἷα τῷ τάφρῳ ὑπερκείμενον, κατὰ τὰ πρὶν δεδομένα σφίσιν ἐπὶ P. 204 Ἀμουράτεω, ὅτε ἐπολιόρκει τὴν πόλιν.

res ostentandi gratia adducunt. rex cum venisset Byzantium, haud multo post secuta est classis regia, in qua erant triremes triginta, naves minores ducentae.

Graeci ubi intellexerunt adversum se adventare classem regiam, catenas ferreas ab urbe quae ex adverso erat, extenderunt in Byzantii murum prope arcem. naves praeterea quotquot aderant, quarum quaedam auxilii ferendi gratia quaedam mercium appulerant, intra catenas sistunt, ut aditu regiam classem excluderent, ne intra portum veniret. is enim ad urbem patet stadiis octuaginta, et in continentem se porrigit stadiis centum et quinquaginta. urbis quidem illius moenia haud admodum firma sunt, nec admodum magna flumina habet, ut naves advenientes periclitentur. qua vero urbs spectat continentem, muros habet duos firmissimos. unus magnus et memorabilis est, alter extra situs est, verum praecedenti minor, fossam subiectam habens latitudine iugeri, lapidibus extractam. rex cum Graecis deliberabat ubinam resistendum esset hosti. tandem visum est ut irent in exteriorem murum, qui fossa munitus erat, et repugnarent hosti, quemadmodum fecerant, cum Amurates Byzantium oppugnaverat.

Βασιλεὺς μὲν οὖν αὐτίκα τὰς τε μηχανὰς καὶ ἄλλας ἄλλη τῆς πόλεως προσέφερε, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους δύο ἰδρυσάμενος ἔτυπτε τὸ τεῖχος. Ἰδρυστο δὲ ὁ μὲν τῶν τηλεβόλων κατὰ τὰ ἐκείνων βασιλεία, ὁ δὲ κατὰ τὴν τοῦ Ῥωμανοῦ καλουμένην πύλην, ἣ δὴ καὶ αὐτὸς ἐστρατοπεδεύετο βασιλεὺς. Ἰδρυστο μὲν καὶ ἄλλη πολλαχῆ τοῦ στρατοπέδου τηλεβόλοι, βάλλοντες ἐς τοὺς Ἕλληνας· οὗτοι δὲ δύο μέγιστοι λίθον ἕκαστος ἠφίεσαν διτάλαντον καὶ ἐπέκεινα. τοὺς δὲ λίθους μέλανας ὄντας λέγεται ἐνεγκεῖν, οἷς ἐπέταχτο, ἀπὸ Εὐξείνου πόντου ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. τηλεβολιστῆς δ' ἦν τοῦ Β βασιλέως τοῦνομα Ὀρβανός, Διὸς τὸ γένος, καὶ πρότερον παρ' Ἑλλήσι διατρίβων, καὶ τοὺς τε Ἕλληνας ἀπολιπὼν δεόμενος βίου, ἀφίκετο παρὰ τὰς θύρας τοῦ βασιλέως· ὡς τότε δὴ μεμνηθὼμένος πολλοῦ παρεσκευάσατο τοὺς τηλεβόλους. ἠφίεντο δὲ οὕτω. πρῶτα μὲν ἐλάττους τηλεβόλους δύο παρὰ τὰ πλάγια τοῦ μεγάλου ὄντες ἠφίεντο, λίθον ἐπαφιέντες ἡμιτάλαντον. καὶ οὗτοι μὲν οἱ δύο λίθοι φερόμενοι ἐδήουν τὸ τεῖχος. μετὰ δὲ τοὺς δύο λίθους ἠφίετο καὶ ὁ μέγας λίθος, τρία τάλαντα ἐν σταθμῷ ἔχων, καὶ μέγα μέρος κατεβύλλετο τοῦ τεῖχους· ὁ γὰρ λίθος δαιμονίᾳ φερόμενος ἕνι μη καὶ φορᾷ ὑπερφυεῖ ἐλυμαίνετο ἀνηκέστως. λέγεται δὲ τὸν ψόφον αὐτοῦ ἀμήχανόν τινα ὄντα ἐπέχειν τὴν γῆν πέ-

21. ὑπερφυῖ P

Rex Mechmetes continuo machinas plurimas urbi admovit. bombardas duas expediebat, quibus moenia sterneret. unam opposuerat regali Graecorum palatio: alteram direxerat in Roumani nominatam portam, ad quam regis castra erant. erant autem bombardae per castra undique dispersae, quae globulos in Graecos iactabant. bombardae quas rex habebat, duae maximae emittebant lapidem qui appendebat talenta duo aut amplius. lapides hi nigri erant, et apportabantur ab Euxino ponto per eos quibus rex id negotii dederat. bombardarius regis nomine Orbanus genere Dacus erat, et antea conversatus erat cum Graecia. deinde relinquens Graecos inopia rei familiaris, accesserat ianuas regis. hic ab rege conductus magno pretio bombardas parabat. ea autem tempestate qua Byzantium oppugnabatur, bombardae duae, quae stabant ab utroque latere maioris bombardae, incendebantur. hae emittebant lapidem cuius pondus erat dimidium talentum. hae itaque cum globos suos torquerent, muri lapides perfringebant. eos deinde sequebatur bombardae maxima, quae torquebat globum cuius pondus continebat tria circiter talenta, et magnam muri partem sternebat. nam is globus mirum in modum magno impetu latus graviter omnia dissipabat. bombardae huius tonitru tantum esse traditum est, ut finitima regio usque ad quadraginta stadia

ριξ ἐπὶ σταδίους τεσσαράκοντα σειομένην. κατεβύλλετο μὲν τὸ ἐκτὸς τείχος καὶ οἱ πύργοι ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, καὶ τὸ ἐντὸς ἅμα ἐτύπτετο. ἤφίει δὲ τῆς ἡμέρας ὁ τηλεβόλος λίθους ἑπτὰ, καὶ ἕτερον τῆς νυκτός, κομισόμενος τῆς ἡμέρας τὸ σημεῖον, ἧ ἔδει αὐτὸν ἀφιέναι. καὶ οὕτω τὴν ἀρχὴν ἐκ-
 5 πληξίς τε ἅμα καὶ δέος ἔσχε τοὺς Ἕλληνας. οἱ δὲ περὶλυδες καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου στεγάσματα πύλων
 D λευκοῖς τε καὶ ἐρυθροῖς παρασκευασάμενος, ἀπὸ τοῦ στρατοπέ-
 δου ἐς τὸ τείχος φέροντες καὶ ἐς τὴν τάφρον τῆς πόλεως, καὶ τὸ ἐκτὸς τῆς τάφρου κατορούσσαντες, καὶ ὅπας ποιησάμενοι, ἔβαλ-
 10 λον τοὺς Ἕλληνας τηλεβόλοις καὶ ἐτόξευον, οὔτε ὁρώμενοι οὔτε ἄλλο ἀνήκεστον πάσχοντες ὀτιοῦν πρὸς τῶν Ἑλλήνων· οὐ γὰρ οἶά τε ἦν. ὠρούσσετο μέντοι καὶ ὀρύγματα τῷ βασιλεῖ ὑπὸ γῆν φέροντα ἐς τὸ τείχος. καὶ οἱ τε ὀρυκταὶ τοῦ βασιλέως πύργους καθίστασαν ἐπὶ ξύλων μετεώρους τέσσαρας καὶ ἐπι-
 15 πύργια, ὡς αὐτίκα πῦρ ἐνήσοντες ἢ αὐτά. οὐ μέντοι γε προε-
 P. 205 χώρησε τὰ ὀρύγματα· οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ἤσθοντο τοὺς πολεμίους ὀρούσοντας, ἐνδοθεν ὠρούσσαν καὶ αὐτοί, καὶ προῶν-
 τες εἶδρον τοὺς βασιλέως ὀρυκτάς, καὶ δῆξάσαν πῦρ ἐνιέντες, καὶ ἐπεκράτησαν τῶν ὀρυγμάτων. ἐπεποιήτο μὲν καὶ πύργος 20
 ξύλινος ἐπιμήκης, καὶ κλίμακες ἐν αὐτῷ ὡς πλεῖστοι ἐς τὸ ἄνω
 V. 160 τοῦ πύργου, ὡς διὰ τούτων πειρασομένων τοῦ τείχους καὶ ὑπερβαλλομένων.

concuteretur. murus externus necnon turres bombardis disiciiebatur. etiam internus murus bombardis arietabatur. bombardia maxima interdum septem ei aculabatur globos, noctu unum, qui diei signum erat, et indicabat ubinam eo die globos torqueri oporteret. et quidem primo terror iniiciebatur Graecis maximus. at peregrini et reliquis exercitus, parantes tegmenta et pluteos ex lanis coactis rubris et albis pro castris, subibant murum et ingrediebantur fossam urbis, satis muniti et tecti iis tegmentis. praeterea perfodientes eum locum qui extra fossam erat, faciebant foramina, ex quibus bombardarum globulis et sagittis graviter afflixer Graecos, cum interim ipsi nihil mali ab his paterentur, nec videri possent. nam ne nocere quidem Turcis Graeci, etsi maxime voluissent, poterant. rex quoque curavit effodi cuniculos, qui in urbem ferrent. fossores, qui cuniculos agebant, excitarunt turres quatuor excelsas, quae insistebant machinis ligneis, et alia propugnacula, ex quibus illico ignem iacularentur in hostem. cuniculi tamen haud prosperum invenere eventum. nam Graeci, ut sensere hostem cuniculos agere, fodiendo Turcis occurrerunt, eosque iniecto igne expulere cuniculis, cuniculosque obtinere. Turci parabant turrim ligneam excelsam admodum, in suprema eius parte ponebantur scalae plurimae, quasi isto propugnaculo freti murum tentare et superare vellent.

Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἤπειρον παρεσκευάστο τῷ βασιλεῖ
 ἐς τὴν πολιορκίαν· κατὰ δὲ τὴν θάλατταν, ὡς οὐκ ἠδύνατο
 παρῖναι εἶσω ἐς τὸν λιμένα ὥστε πανταχῆ τῇ πόλει προσβά-
 λειν, ἐδόκει αὐτῷ ἄνω κατὰ τοῦ Ζαγάνου στρατοπέδου ἀνε-
 5 κλίσαντα ὑπερῖδειν τὰ πλοῖα ἐς τὸν λιμένα. καὶ ταύτη μὲν Β
 ἄνω διὰ τοῦ ὄρους διέξενε τὰ πλοῖα, παρεσκευασμένα ἰστί-
 οῖς τε καὶ κόποις, ἐλκόμενα ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ λιμένος.
 διεβίβασε δὲ πλοῖα ἐς τὰ ἑβδομήκοντα, πεντηκοντόρους τε καὶ
 τριηκοντόρους, καὶ οὕτω παρεσκευάζετο ὡς τῇ ὑστεραίᾳ ἐπι-
 10 πλευσούμενα ἐς τὸν λιμένα. καὶ ταύτη κατὰ τὸν αἰγιαλὸν
 οἱ τοῦ βασιλέως παρασκευασάμενοι τηλεβόλοις διεισοῦντο
 ἀμύνεσθαι, ἦν τις ἐπιή διακωλύσων τὰ πλοῖα καθέλκειν ἐς
 τὴν θάλασσαν. Ἕλληνες γὰρ ὡς εἴρων τὰ πλοῖα εἵτοιμα κατὰ
 τὸν αἰγιαλὸν τοῦ λιμένος πληρώσαντες πλοῖα ὅσα ἐπὶν αὐ-
 15 τοῖς, καὶ ἐπιόντες κατακαῦσαι, ἦν δύνονται, τὰ πλοῖα. καὶ
 ἐπεὶ τε ἔδοξεν, ἐποίουν οὕτω, καὶ πληρώσαντες πλοῖα καὶ C
 ἐξοπλισάμενοι ἐπήεσαν ὡς κατακαύσοντες, ὥσπερ ἔχουσιν
 ἀνειλκυσμένα τὰ πλοῖα. οἱ μέντοι Τοῦρκοι κλισθανόμενοι αὐ-
 τοὺς ἐπιόντας, καὶ ἀφιέντες τοὺς τηλεβόλους, διέφθειραν τῶν
 20 πλοίων δύο τριηκοντόρους. καὶ τὰ μὲν πλοῖα εὐθύς κατα-
 δύνετο, οἱ δὲ ἄνδρες, ὅσοι μὴ ἠπίσταντο νήγοντες, εὐθύς ἀπώ-
 λοντο. τούτων δ' αὖ ὅσοι ἐξένευσαν ἐς τὸν αἰγιαλὸν παρὰ

1. παρασκευάστο P 15. καὶ] ὡς?

Haec quidem in continenti fiebant, si quo modo tandem urbis oppugnatio procederet. quo pacto autem urbs illa mari oppugnari coepta sit, nunc exponam. cum non posset naves a mari appellere intra portum, ut urbs simul terra marique oppugnationem sustineret, statuit supra, iuxta Zagani castra, navigia reflectere, ibique ea quasi munimentum contra portum collocare. et hic quidem in superiore parte per montem navigia transportavit, quae velis remisque instructa in litus portus egit. in hunc modum naves transmisit septuaginta, necnon alias naves, quae tribus et quae quinque impelluntur remis. omnia sic erant ordinata quasi in crastinum intra portum navigare vellent. in litore stabant milites parati propulsare hostes bombardis, si accederent, prohibitori deducere naves. Graeci ubi animadvertent naves hostiles in littore portus stare, naves quotquot ad manus erant militibus impleverunt, conantes accedere et regis naves incendere. Graeci, ubi primum haec sententia recepta est, id facere aggressi sunt. implentes itaque navigia armatis profecti sunt, ut comburent naves regis in portu stantes. Turci ut intellexerunt Graecos accedere, bombardas arripientes naves Graecorum duas corruerunt, quae continuo mergebantur. viri qui natare nesciebant, a Turcis ca-

τοὺς Τούρκους ἐάλωσαν· καὶ οἱ Τούρκοι, ὡς ἡμέρα τὰχιστα ἐγγόνοι, ἀπαγαγόντες τούτους ἐς τὰς πύλας τῆς πόλεως διέφθειραν. Ἕλληνες δὲ — ἦσαν δὴ παρ' αὐτοῖς Τούρκων τινές, οἳ ἐάλωσαν, δέσμοι· ἀπαγαγόντες καὶ οὗτοι τοίτους ἐς τὰς ἐπάλλξεις ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου καταχρήσαντο, ἴσα 5
 D πρὸς ἴσα σφίσι διαχειριζόμενοι γίνεσθαι περὶ τοὺς αἰχμαλώτους. τὰ μόντοι πλοῖα τοῦ βασιλέως, ὡς οὐδεὶς ἔτι διέκωλυε καθεικνυμένα, ἀπέπλει ἐς τὴν πόλιν.

Καὶ ἐνταῦθα αὐτίκα βασιλεὺς γέφυραν ἐποιεῖτο ἀπὸ τῆς κατατικρῦ ἠπείρου τῶν Κεραμαρρείων καλουμένης χώρας, ἐς 10
 τὴν πόλιν φέρονσαν, δυοῖν πλῆθιν ξυλίνοιν ξυνηρμοσμένοι καὶ συνδεδεμένοι ἀλλήλοις ἰσχυρῶς, ὥστε διαβυῖναι τὰ στρατεύματα ἀπὸ τοῦ Ζαγάνου στρατοπέδου ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ συνέβαινεν οὕτω ἀπανταχῆ πολιορκεῖσθαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ τῆς πόλεως ταύτη πράγματα καὶ Ἑλλήνων ἀσθενῆ γίνεσθαι. ἄτε γὰρ τῆς πόλεως ἐπὶ πολὺ διηκούσης (ἢ γὰρ περὶ ὁδοῦ τῆς πόλεως μεγίστη αὕτη τῶν ἐφ' ἡμῶν, καὶ ἐπὶ ἑκα-
 P. 206 τὸν ἔνδεκά πη σταδίους γενομένη) διανεμομένων τῶν ἀνδρῶν τῆς πόλεως ἀπανταχῆ, οὐ πάνυ τι ὄχυρά ἐγένετο. καὶ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας τοῖς τηλεβόλοις ἔτυπτε τὸ τεῖχος ἰσχυ-
 20 ρῶς, καὶ κατέβαλε μέγα μέρος, πύργους τέσσαρας καὶ ἐπιπύργια. ὡσαύτως καὶ ἐς τὸ μέγα τεῖχος τοῖς τε πύργους

pti sunt. Turci, ubi primum dies apparuit, captivos ad urbis portas adductos in Graecorum conspectu mactarunt. erant et apud Graecos quidam Turci, qui in vinculis asservabantur. Graeci igitur hos in pinnas muri raptos e regione hostilium castrorum interemerunt. et in hunc modum captivorum caedes compensata est. naves regiae, cum nemo esset qui eas prohiberet, navigarunt ad urbem.

Quo cum appullissent, rex illico pontem fecit e regione continentis, quae Ceramariorum appellatur. is in urbem ferebat, et extractus erat ex dolis, quae bina coniungebantur et fortiter connectebantur. per eum ex Zagani castris ad urbem iter erat. et quidem in hunc modum contigit, ut urbs omni a parte obsidione artaretur. copiae quoque Graecorum subinde infirmiores reddebantur, cuius causa erat urbis amplitudo. Ambitus enim huius urbis maximus est earum quae apud nos sunt urbium: continet enim in circuitu centum et undecim stadia. cum autem milites undique per urbem distribuerentur, accidit ut minus munita foret, cum exercitus in hunc modum distraheretur. iam quadraginta diebus murus bombardis fortiter quasatus erat. ceciderant turres quattuor, necnon alia propugnacula, inurique pars magna. corruerant praeterea turres maioris muri bom-

κατέβουλευν. οἱ δὲ Ἕλληνες τὴν ἀρχὴν μὲν καὶ οὗτοι τοὺς
 παρὰ σφίσι τηλεβόλους ἰδρυσάμενοι κατὰ τὸ τεῖχος ἤφισαν
 καὶ οὗτοι λίθον ἔλκοντα τρία ἡμιτάλαντα σταθμὸν, καὶ ἔβα-
 λον ἐς τὸν τοῦ βασιλέως τηλεβόλον. ἀλλ' ἐσειέτο μὲν τὰ Β
 5 *τεῖχη καὶ ἐβλάπτετο σφίσιν, οὐ μέντοι ἦννον οὐδέν. καὶ ὁ*
μὲν μείζων τηλεβόλος διερρήγγυτο αὐτίκα, ὅτε πρῶτον ἤφιστο.
καὶ τὸν τηλεβολιστὴν ἐν αἰτίαις εἶχον ὡς διεφθαρμένον ὑπὸ
βασιλέως, καὶ ἀπῆγον θανάτου· οὐ μέντοι γε φανερὸν εἶχον
σημεῖον, ὡς κολάζειν, καὶ ἀπέλυσαν. ἐς δὲ τὸ τεῖχος ὃ κατε-
 10 *βάλλετο ὑπὸ τῶν βασιλέως τηλεβόλων, κλίμασί τισι καὶ πί-* V. 161
θοις ξολίνοις φραξέμενοι ἡμύνοντο, νυκτὸς ἐπιτελοῦντες ταῦτα
διὰ σπουδῆς αὐτοί.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ, ἐν ᾧ ταῦτα ἐγένετο, ἠγγέλλετο
 τῷ βασιλεὶ ὡς νῆες ἐπιπλέουσι ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου ἐπὶ τὸ Βυ- C
 15 *ζάντιον, δύο φορτίδες, μία μὲν μείζων τῶν Ἰαννίων, ἣ δὲ*
εἰτέρα τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως, οἶτον ἐπιφέρουσαι. τοῦτα μὲν
ὡς ἐπίθεται, τάχιστα ἐπλήρου τὰς τε τριήρεις καὶ πλοῖα, καὶ
ἐπεμψεν ἐπὶ τὰς ναῦς ἤδη ἐγγὺς οὖσας καὶ ἐπιφερομένας
 20 *πνεύματι ἱκανῶς ἐς τὴν πόλιν. τὰ μὲν οὖν πλοῖα καὶ αἱ τριή-*
ρεις ἀνήγοντο ἐς τὰς ναῦς, καὶ ἐμβάλλουσι μὲν τῇ Ἑλληνικῇ
νῆϊ τὰ πρῶτα. καὶ παρὰ βραχὺ ἔαλω, εἰ μὴ ἡ Ἰαννίων ναὺς
ἐπιστραφεῖσα ἤμυνεν αὐτῇ· φέρουσα γὰρ ἐπέβουλευν ἐς τὰς

7. *Ἐναντίως P*

bardis ictae. Graeci quidem primo et ipsi bombardas suas expediebant, easque in hostem dirigebant. Graecorum bombardae emittebant globum cuius pondus erat talentum cum dimidio. harum unam opponebant Mechemtis bombardae maximae. verum quando globum eiaculabatur, tantus edebatur sonus ut moenia moverentur Graecisque plus detrimenti quam Turcis inferret. quapropter parum efficiebant. bombardae enim, quam habebant, maxima, ubi primum incensa est, dissiluit. hinc irati contra bombardarium insurrexerunt quasi muneribus ab Mechemete corruptum, eumque capitis anquirebant. cum autem nullum satis manifestum signum, quo crimen comprobaretur, invenirent, crimine eum absolverunt atque impunitum dimiserunt. moenia quae Turci bombardis straverant, noctu scalis quibusdam et doliis obstruentes reficiebant superma celebritate.

Interea cum haec fierent, nuntiatur Mechemeti duas naves onerarias ex Aegaeo navigare Byzantium. una quidem, et quae magnitudine praestabat, lanuensium erat: altera vero erat regis Graecorum, commeatum adportans. haec ubi accepit rex, continuo triremes et alias naves militibus compleri iubet, quas misit contra hostiles naves iam propinquas, quia satis

τριήρεις. καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐπιβόα διακελευόμενος τοῖς ἑαυτοῦ, ἐσβαίνων ἐς τὴν θάλατταν σὺν τῷ Ἰακῷ. αἱ μὲντοι νῆες οὕτω διαφυγοῦσαι κατέπλεον ἐς τὸν λιμένα. ἐπιταῦθα ἐπιρώσκειται ὁ τοῦ βασιλέως ναύαρχος Παντόγλης τὸν ὀφθαλμὸν ὑπὸ τῶν σφαιτέρων, ὡς αὐτὸς διημαρτύρατο ἐς 5 τὸν βασιλέα, καὶ εἰ μὴ ἐπιρώσθη, εἶλεν ἂν τὴν ναῦν, δισχυρίζομενος. οὕτω μὲντοι διέφυγεν ὥστε κακὸν εἰ μὴ παθεῖν ὑπὸ βασιλέως. καὶ οὕς ἐν ὑποψίᾳ ἔσχε, συλλαβῶν ὁ βασιλεὺς καθεῖρξεν ὡς ἀπολέστων.

Ὡς μὲν οὖν ἰκανῶς ἤδη αὐτῷ τὸ τεῖχος κατεβέβλητο 10
 P. 207 ὥστε εἰσπεσόντας τοὺς νεηλυδας εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν, ἐκέλευσεν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ἀπανταχῇ πυρὰ καίειν τὰ νεομισμένα, καὶ τᾶλλα ποιούμενος ὡς τῇ ἐπιούσῃ τῆς ἑσπερίας τὴν προσβολὴν ποιησόμενος, καὶ τὴν τε διαφυγὴν καὶ ἔξανδραποδισμόν ἀνακίρησεν ἐς τὰ στρατόπεδα. 15

Λέγεται μὲν οὖν καὶ τόδε. ὡς τὸ τεῖχος ἀπεπταίωσι ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, ὁ Σκενδέρω τοῦ Σικώπης ἀρχαῖος παῖς, Ἰσμαῖλης τοῦνομα, προσέφερε λόγους τοῖς Ἑλλησι περὶ σπανδῶν, λέγων τοιαῦτα. ἄνδρες Ἕλληνες, ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ὑμῶν, ὡς ὄρατε, τὰ πράγματα ἔστηκε. τί οὐ πρόσβυν πέμπετε ὡς 20

secundo vento ferebantur in urbem. regiae naves et triremes pergunt quo iussae erant, primoque Graecam adoriuntur navem; quae propemodum capta fuisset, ni Ianaensium navis reversa laboranti navi subsidio venisset: nam maximo impetu ruebat in regias triremes. rex ex litore inclamabat suos, eosque iubendo et adhortando quo magis accenderet, interdum equo ingrediebatur mare. verum Graecorum naves inviolatae optatum contingere portum. at in eo certamine vulneratur oculus regii navatchi, cui nomen erat Pantogles, a suis, ut ipse testatus est coram rege; et manifesto asseverabat, nisi vulnere fuisset impeditus, se facile navem dicionem potuisse accipere. cum sic factum excusaret, supplicium quod minitabatur rex evasit. eos autem quos suspectos habebat rex, capi et in vincula duci iubet quas expetiturus poenas.

Murus cum iam satis esset disiectus, peregrinique facile penetrarent in urbem, iussit ignes solitos undique per castra fieri. caetera quoque ita instruebat quasi qui tertio ab eo die vi irrupturus esset in urbem. misso itaque praecone in castris pronuntiat se urbis praedam et mancipia militibus concessurum.

Interea cum haec parabantur, et murus bombardarum impetu iam dirutus esset, Scenderis, qui Sinopem regebat, filius, nomine Ismael, ad Graecos abiit, et cum eis in hunc modum orationem habuit. conabatur enim Graecos ad foedera sancienda cum rege percellere. "res vestrae, viri Graeci, in summo discrimine nunc versantur. quare

βασιλέα περι εἰρήνης; ἦν γὰρ ἐμοὶ ἐθέλητε ἐπιτρέψαι, δια- B
 πράξομαι ὑμῖν σπονδὰς γενέσθαι παρὰ βασιλέως, καὶ τὴν χύ-
 ριν οὖν εἰ εἶδ'. δεῖ καταθήσεσθε τῷ διαπραξαμένῳ ὑμῖν. ἦν
 δὲ μὴ τοῦτο γίνεσθαι ὑμῖν, ἢ πόλις ἐξανδραποδιούται, καὶ ὑμᾶς
 5 πασσοῦσθε βασιλεὺς διαφθερεῖ, καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ὑμῶν
 ἐξανδραποδιούμεθα, καὶ συμφορᾷ κατασχεθήσεσθε ἀνηκέστῃ.
 ἀλλὰ πέμπετε ὡς τάχιστα ἄνδρα πιστόν, ὃς ἂν ἐπὶ τὰς βα-
 σιλέως θύρας ἀγαγὼν ἐγὼ διαπραξομαι ὑμῖν τὴν εἰρήνην."
 ταῦτα ἔλεγε τοῖς Ἕλλησι βουλευομένοις. ἐδόκει δὲ πεμπτέα C
 10 εἶναι ἄγγελον, ὅστις ἂν πύθηται τῆς βασιλέως γνώμης περὶ
 σφᾶς ἧς ἐστὶ, καὶ οὕτω βουλευέσονται περὶ τοῦ ἀνοήτουτος
 σφίσι, ὃ τι εἴη ἀμεινον πειρωμένοις. ἐπεμπον δὲ ἄνδρα οὐκ
 ἐπίσημον ὡς ἀποπειρασόμενον τῆς βασιλέως γνώμης. ἐπεὶ
 δ' ἀφίκετο ἐς τὰς θύρας οὗτος ἡγουμένου Ἰσμαήλεω, ἐκέλευε
 15 βασιλεὺς δέκα τελῖν αὐτῷ μωριάδας τοῦ ἀνιαντοῦ. εἰ δὲ
 μὴ τοῦτο οἶοί τε ὄσι ποιῆσαι, οἴχεσθαι ἀπολιπόντας τὴν πό- V. 162
 λιν, ἀποφερομένους τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἕκαστος ἑσπεῖ ἂν βου-
 λουτο ἀπελθεῖν. ταῦτα ὡς ἀνηνέχθη ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἐβου- D
 λένοντο μὲν καὶ φέσκεν ἀμύνεσθαι ἀνακινδυνεύοντας. μᾶλλον
 20 ἢ οὕτω ἀμαχητὶ ἐκλιπόντας τὴν πόλιν οἴχεσθαι ἀπεπλίοντας.

7. ὡς T

11. ἤς] ἦ τις ?

non mittitis legatum ad regem petitem pacem? si mihi vultis nego-
 tium istud committere, facile eo inclinabo regis animum ut vobiscum
 foedus feriat. nam non dubito quin gratiam maximam sitis relaturi
 ei qui illud effecerit. et ni quamprimum foedus intervenerit, urbs
 vestra foedissime diripietur, et vos ad internecionem omnes misera-
 bilem in modum peribitis. uxores et liberi vestri in mancipiorum
 numerum referentur, et in calamitatem devolvemini intolerandam.
 mittite igitur, mora omnis absit, legatum ad regem, et pacem vobis
 conficiam." hæc locutus est Ismael Graecia. deinde consilia in
 unum conferentibus visum est ut legatus abiret ad Mechemet, ten-
 taturus sententiam regis, quam super Graecis iam mente concepisset.
 is autem qui ad regem legatus ire iussus erat, haud erat vir admo-
 dum illustris et claro genere natus. quem, cum venisset ad ianuas
 regis opera Ismaelis rex iussit renuntiare Graecia ut tributum nomine
 quotannis decem myriades aureorum numerent. sin condicio hæc
 ipsa impossibilis visa fuerit, abeant relinquentes urbem singuli cum
 bonis suis quocumque voluerint. sententia Mechemetis ut proposita
 est Graecis, ad consultationem vertuntur. tandem multis ultro ci-
 troque dictis ea sententia vicit, cuius tenor erat, magis repugnandum
 esse hosti, quamvis ingens discrimen se ostenderet, quam ignaviam
 imbellem sequi et nullo commisso praelio abnavigare, deserentes ur-
 bem. ego existimo legatum Graecorum cum huiusmodi responso ab

ἔμοι μὲν οὖν δοκεῖ βασιλέα ταῦτα προτείνειν ἀποπειρώμενον τῆς Ἑλλήνων γνώμης. καὶ τὰ ὀρύγματα μᾶλλον αὐτῶν ἀπρακτα γινόμενα ἐπῆρε διαπειρᾶσθαι ὃ τε γενώσκειεν περὶ σφῶν οἱ Ἕλληνες, εἴτε ἐχυρὰ εἴη αὐτοῖς τὰ πρῶγματα.

Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ἐς τσοῦτον ἐξεφέροντο ἐς ὅσον μοι 5
 δεδήλωται· βασιλεὺς δέ, ὡς αὐτῷ τὰ ἐς τὴν προσβολὴν παρεσκευάστο, συγκαλέσας τοὺς νεήλυδας ἔλεγε τοιαύδε. “ἄνδρες
 P. 208 νεήλυδες καὶ ἔμοι παῖδες, τὰ κάλλιστα ἀεὶ ὅποι ἂν στρατεύωμαι ἀριστεύοντες, ἐφ’ ἑμῖν ἤδη ἐστὶν ἀλῶναι τήνδε τὴν πόλιν. ἴστε δὲ καὶ τόδε. ὅποτε ἐπειρώμην ὑμᾶς, ἐφάσκετε 10
 ἀλώσιμον εἶναι τὴν πόλιν, εἰ μόνον τὰ τείχη ἑμῖν καταβάλλοιμι. περιάγων δὲ ὑμᾶς ἐπηρώμην εἰ ἱκανῶς καταβέβληται ἤδη τοῦ τείχους· καὶ ἐς ὅσον ἑμῖν ἱκανῶς ἔχειν ἔδοξε, καταβάλλετο. νῦν δὲ ἐπειδὴ ὥρα ἐστὶ τὴν προσβολὴν ποιῆσθαι, τὰς προτίθεμαι. ὑμεῖς ἀπανταχῇ δόξαν παρὰ τοῖς προγόνοις 15
 καὶ ἔμοι εὐκλεῆ ἀνελόμενοι συγκατεργάζεσθε τὴν βασιλείαν
 B ἔμοι. ἴστε δὴ οὖν. ὅσαι ὑπαρχίαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τυγχάνουσιν ὄντα, τούτων τὴν βελτίω δάσω τῶ πρώτῳ ἀναβάντι ἐπὶ τὸ διήφραγμα. τιμήσω δὲ τοῦτον οἷα εἰκόσ, καὶ ἀμείψομαι, ἀρχὴν παρεχόμενος εὐδαίμονα, καὶ 20
 ἀποδειξω μακαριζόμενον ὑπὸ τῶν τοῦ ἡμετέρου γένους ἀνδρῶ-

17. ὅσα ὑπάρχια P

Mechmete ad Graecos dimissum, ut eorum animos tentaret. nam cum fossas eorum cerneret usque fieri ad repugandum inhabiles, conabatur explorare quatenam Graecorum in praesenti discrimine esset sententia; praeterea num res eorum adhuc aliquid roboris sive firmitatis haberent.

At Graeci in hunc modum quem diximus se gerebant. rex, cum omnia ad oppugnationem satis instructa et parata forent, convocatos peregrinos sic allocutus est. “viri peregrini meique filii, qui semper rem praecclare geritis, quocumque belli tempestatem vertero, in vobis certo situm est ut urbs illa occupetur. scitis, cum sententiam vos interrogarem, quod respondistis urbem captu esse facilem, si saltem muri sternerentur. circumductos igitur vos interrogavi, si satis iam muri dissipati videantur. tantum igitur muri quantum satis apparebat vobis, bombardarum impetu corruerat. nunc itaque cum tempus postulet ut oppugnationem urbis occipiamus, haec vobis proponere volui. vos qui ubique cum apud me tum apud maiores nostros semper plurimum laudis et gloriae rebus fortiter gestis invenistis, rogo Graecorum regnum parare velitis. haud vos praeritit quot nobis in Europa Asiaque praefecturae sint. harum et pulcherrimam et optimam ei dabo qui primus in supremum murum evaserit. eundemque pro dignitate honorare non cessabo. haec autem ei gratiam referam,

πωρ. ὄν δ' ἂν αἰσθῶμαι ἐν σιχηαῖς ἀναστρεφόμενον καὶ μὴ
μαχόμενον ἐς τὸ τελεχος, οὐδ' ἂν εἰ ποτόμενος κατὰ τὰ πτηνὰ
ἀποδραΐη, ἱκανῶς ἔσται αὐτῷ ἀποφυγεῖν, μὴ τὰ ἔσχατα πυ-
θόντι ἀποθανεῖν. ἴτα δὴ οὖν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τούτον, καίλλι-
5 στόν τε καὶ ἄλβιότατον· ἀνδράποδά τε γὰρ ἔσται ὅμην πολ-
λοῦ ἄξια καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες, καὶ πλοῦτος ἐν τῇ πόλει C
πολύς." ταῦτα εἰπόντι τῷ βασιλεῖ οἱ δεκαδάρχαι καὶ λοχυ-
γοί, εἰ καὶ πρότερον, ὡς ἐπεδείκνυτο τὸ τελεχος αὐτοῖς ὁ βασι-
λεύς περιάγων, εἰ ἱκανῶς ἔχει εἰσπαιεῖσθαι ἕσω ἐς τὴν πό-
10 λιν, [καὶ] ἐκέλευον καταβάλλειν ἐς ὃ ἐδόκει αὐτοῖς ἱκανῶς
ἔχειν, καὶ τότε δὴ θάρρειν τε αὐτὸν ἐκέλευον ὡς ἐς τὴν πό-
λιν ἀμταστρεπτι ἐσπαιεῖσθαι, ἤτοι οὖν δ' αὐτὸν χάριν θέ-
σθαι σφίσι τοὺς ἄνδρας οὓς συνέλαβε διὰ τὸν ναύαρχον, ὅτι
15 σαιτο αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐπειθ' ἐποῦσε καὶ ἀπέλυσε τοὺς ἄνδρας, χαρι-
σάμενος τοῖς νεήλοισι. D

Μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐδόκει αὐτῷ προσβαλεῖν, ἔπεμπε
ἐς τὸ στρατόπεδον περιωγγέλλων ὡς ἔωθεν ἔσοιτο ἢ προσβελῆ,
καὶ προηγόρευε δῶρα τῷ ἀριστένῳ· τῇ μὴ μαχομένῃ δὲ
20 θάνατος ἐπέκειτο ζημία. καὶ ζύχιδες δὴ ἐς τὰ στρατόπεδα
περιόντες ὑπεμίμησκον τὴν νενομισμένην σφίσι ἐπὶ τῇ τε-

ut a me accipiat principatum opulentum; et sedulo annitar ut pluri-
mum ab nostri generis hominibus honoretur et celebretur. porro si
rescivero, dum oppugnationis fervet, aliquem in tentoriis manere et
muri oppugnationem refugere, is profecto, etsi instar volucris alas
haberet, nunquam nostras, quo minus supplicium det, effugiet manus,
ite igitur, pugnam istam et pulcherrimam et opulentissimam capes-
site. nam manent vos, quorum potiemini, in urbe ista mancipia
plurima et pretiosa, mulieres et liberi, divitiarumque plurimae." haec
dicentem decuriones et manipulorum ductores, qui ascensum muri,
qua parte irrupturi erant, deiici bombardis iusserant, regem bono
animo esse iubent, ut qui in urbem citra omnem tergiversationem
sint procuraturi. petebant autem ut rex ipsis hanc gratiam repende-
ret. in vincula duci praeceperat rex viros, quos suspirabatur victo-
riae navalis impediendae gratia gubernatoris oculus vulnerasse. hos
vinculis eximi et impunitos dimitti flagitabant. rex peregrinorum
preces haud est averatus, verum ut iis rem gratam faceret, captivos
carcere emisit.

Interea cum iam tempus, quo oppugnationem auspicaturus erat,
instaret, per castra edici iubet se in crastinum matutino tempore op-
pugnaturum urbem. pronuntiat munera et dona ei qui in ista oppu-
gnatione se optime gesserit: illi autem qui se praelio subtraxerit,

λευτῆ δόξαν, ὡς τοῖς τε μαχομένοις ὁ ἦθος ἀπαγγέλλεται ἐν-
 V. 163 δαιμονίαν τοῖς τετελευτηκόσι, καὶ ἄλλα οἷα δὴ νομιζέται παρ'
 P. 109 αὐτοῖς. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνας ἄνδρα Ἰανυῖον ἀφικόμενον ἐς
 τιμωρίαν σφίσι σὺν νηὶ τε μεγίστη καὶ ὀπλίαις ὡς τριακο-
 αίοις, ἐπέβησαν ταύτῃ ἐστηκότα ἢ βασιλεὺς καὶ οἱ νεηλυδοὶς 5
 ἔμελλον ἐπισπεύοντες βιάζεσθαι, ὡς ἐνταῦθα σὺν τοῖς ὀπλί-
 ταις αὐτοῦ παρασκευάζοιτο ἀμύνεσθαι. καὶ αὐτός τε ἄμψ
 βασιλεὺς Ἑλλήνων οὐ πολλῶ δμύστατο σὺν τοῖς ἀμψ αὐτόν
 ὥστε ἐπαμύνειν. καὶ καρδινάλιος ὁ Ἰσίδωρος Σαρματίας, οὗ
 πρότερον ἐμνησθῆν, παρῶν τότε τοῖς Ἕλλησιν ἐπιμαίρεσι πολε- 10
 μωμένοις· παρεγένετο γὰρ ὡς ξυνοδόν τε ποιησόμενος καὶ
 διαλλάξων τοὺς Ἕλληνας τῆ Ῥωμαίων ἀρχιεραῖ. ταῦτα μὲν
 B οὖν ὀλίγῃ πρότερον αὐτῷ ἐπεποιήτο, καὶ οἱ Ἕλληνας ἐψὲ γούν
 ἐς διαλλαγὴν ἀφίκοιτο τοῖς Ῥωμαίοις. βασιλεὺς δέ, ὡς ἐδό-
 1453 και ἔωρα εἶναι προσβάλλειν ἔωθεν, (Ἄραως δ' ἦν ἡμέρα), τὰ 15
 d. 29 Mai τε κύμβαλα ἐσημαίνετο, καὶ οἱ ἀύληται καὶ οἱ σαλπικταὶ
 ἀσημαίνον, ἔωθεν προσέβαλε, καὶ ἀπανταχῆ τῆς πόλεως κα-
 θίσταντο ἐς μάχην οἱ βάρβαροι, καὶ προσβαλόντες ἐμάχοντο
 ἰσχυρῶς. κατὰ μὲν τὸ ἐς λιμένα τεῖχος ἡμύνοντο οἱ Ἕλληνας
 κράτιστα, καὶ ἐξεώσαντο τοὺς Τούρκους, καί πη κατὰ τὰς κλί- 20
 μακας ἀναβάντων κεφαλὰς ἀπηνέγκαντο κρατύνοντες τὰ τεῖχη.

capitale supplicium praemium fore edicit. sichides in castra pro-
 gressi in memoriam redigebant Turcis gloriam, qui hactenus claruis-
 sent. praeterea dicebant herosa iis qui in praeliis occumberent sem-
 piternam polliceri beatitudinem. commemorabant et alia, ut gens
 illa assolet. Graeci virum Ianuensem, qui auxilio venerat cum nave
 maxima et trecentis armatis, eo loci cum suis consistere iubent, ubi
 rex et peregrini irruptionem facturi erant. ibi stantem cum suis arma-
 tis vim hostilem amoliri volebant. haud procul aberat rex Graecorum
 cum suis, ut quam fortissimo hostes propulsaret. etiam cardinalis
 Isidorus, Sarmatarum antistes, cuius ante meminimus, Graecis, penes
 quos ea tempestate erat, auxilio fuit. aderat eum ut synodum con-
 gregaret et Romano pontifici Graecos reconciliaret. haec quidem
 paulo ante confecerat. at Graecis illa cum Romanis reconciliatio ni-
 mis sera extitit. rex Mechemetes cum tempus iam advenisset (erat
 autem Martis dies) ut oppugnationem universis copiis aggrederetur,
 cymbala cornua tubasque canere iubet, signumque occipiendae op-
 pugnationis dedit. et urbem summo mane fortiter oppugnabant, ir-
 ruentesque in urbem praeliabantur magna virtute. in eo muro qui
 portum spectat, Graeci fortissime resistebant Turcosque magnanimi-
 ter expellebant. etiam capita quorundam, qui scalis admotis murum
 superare conabantur, amputata de muro devolvebantur, cum Graeci

ἢ δ' αὐτὸς προσέβαλε βουσιλεύς, οἱ νεηλύδες ἐπεισποσόντες
 ἐβιάζοντο τοὺς ὀπλίτας τῶν Ἰανυῶν. καὶ ὁ Λόγγος αὐτὸς C
 τειρώσκειται τηλεβολίσκῳ ἐς τὴν χεῖρα, καὶ τινες ἄλλοι τῶν
 ὀπλιτῶν ἐπεισιρώσκοντο, καὶ ἐκλιπόντες τὴν χώραν ἢ ἐσθί-
 5 κεσαν, αὐτίκα βιαζόμενοι εἰσέπιπτον, καὶ τοὺς τε ὀπλίτας τῶν
 Ἰανυῶν ἐτρέψαντο καὶ ἐπικείμενοι ἐφόνεον. ὁ μὲν οὖν Λόγ-
 γος ἀπεχώρει. εἰποντο αὐτῷ αἱ ὀπλίται, ἐπιόντων σφίσι τῶν
 νεηλύδων. καὶ ὁ βουσιλεύς Ἑλλήνων ὡς ἦσθετο ἐκλιπόντας
 τὴν χώραν αὐτοὺς καὶ ἐνδιδόντας, ἀνέδραμα μὲν αὐτίκα καὶ
 10 ἤρετο τὸν Λόγγον εἰ ποὶ πορεύετο· τοῦ δ' ἀδ' φαιμένου ὡς
 ταύτῃ θεὸς ὑφηγεῖται τοῖς Τούρκοις, αὐτὸς δ' ὁ βουσιλεύς
 πρὸς Καντακουζηνὸν καὶ τινὰς ὀλίγους ἀμφ' αὐτὸν ὄντας τρα- D
 πόμενός ἔλεγεν “ἴωμεν, ἄνδρες, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους τοῦσδε.”
 αὐτὸς τε ὁ Καντακουζηνὸς ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθὸς ἐτελεύ-
 15 τησε. καὶ αὐτὸς ἐγράπετο, καὶ ἐπιόντες καὶ διώκοντες ἔτρωσαν
 βουσιλέα Κωνσταντῖνον ἐς τὸν ἄμνον, καὶ ἐτελεύτησεν. οἱ δὲ ἄλλοι
 Ἑλλήνων, ὡς εἶδον τοὺς νεηλύδας ἐπὶ τὸ μέγα τεῖχος δραμόντας
 καὶ ἄνωθεν βάλλοντας τοξεύμασί τε καὶ λίθους, καὶ τοὺς
 ἀμφὶ τὸν Λόγγον φεύγοντας, ἐπικειμένων τῶν νεηλύδων ἐτρέ-
 20 ποῦτο ἐς φυγὴν, ἐκτός τις ἕκαστος προσκαταβάλλειν βοσλόμε-
 νος ὥστε σώζεσθαι. ὡς θὲ ἐς τὴν πύλην ἀφίκοντο τὴν τῶ P. 210

20. προκαταβάλλειν?

summa vi moenia defeusarent. ea parte qua rex cum peregrinorum
 manu irruptionem fecit, Ianuenses armati vi submoti sunt. Longus
 horum dux vulneratus est manum, ictus bombardae globulo. reliqui
 armati haud mansere a vulneribus intacti. deserentes igitur locum
 quem occupaverant, Ianuenses in fugam vertuntur; quos fugientes
 caedebant Turci. Longus dux cedebat: eum sequebantur armati, quos
 hostili animo insequabantur Turci. rex Graecorum ut accepit Ianu-
 enses cessisse loco quem defendendum susceperant, et fugam inire,
 accurrens citato gradu, Longum percunctatur quoniam abiret. cui Lon-
 gus respondit “ea qua Turcis deus ipse iter aperit.” verum rex Grae-
 corum ad Cantacuzenum et alios paucos conversus dixit “eamus, o
 viri, forti animo contra barbaros istos.” Cantacuzenus, cum fuisset
 vir optimus, in eo praelio mortem oppetit. at rex Graecorum Con-
 stantinius in fugam coniectus est, hostesque continuo insequentes eius
 humerum vulnerarunt; atque mortuus est. reliqui Graeci ubi con-
 spicati sunt peregrinos ad magnum murum cursitare, missilia et sa-
 gittas et lapides de supernis torquere, praeterea Longum cum suis
 armatis in fugam ostendi, et insequi fortiter peregrinos, nec ipsi du-
 bitarunt fugam arripere, cum singuli extra murum se iactare cupe-
 rent, ut evaderent hostium manus. cum fuga celeri essent delati ad
 Romani nuncupatam portam, impediti affluentibus undique hominum

Ῥωμανοῦ καλουμένην, κατασχεθέντες ὑπ' ἀλλήλων αὐτοῦ ταύτη ἔκειντο, καὶ ἐπιόντες αὖθις ἔπιπτον ἐς αὐτούς, καὶ οὕτως ἀπαναβαίνοντες σπουδῇ ἐπειγομένους διαβαίνειν, σωρὸν μέγιστον ζῶντες κατὰ τὴν πύλην ἐπεπόηοντο, ὥστε μηδεὶ βίασιμα εἶναι ἐντεῦθεν. καὶ οὗτοι μὲν οὕτως, ὡς κλειστοί, ἐν 5
 V. 164 πτον ἐς ἐκεῖνο τὸ θάμα, καὶ τὰς πύλας κακλεῖσθαι σώμασι περιόντων ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων. οἱ δὲ τεήλυδες ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος (κατέρριπτο γὰρ τῆς καὶ αὐτοῦ μέγα μέρος ὑπὸ Β τοῦ τηλεβόλου) εἰσεχέοντο ταύτη ἐς τὴν πόλιν καὶ διηραζον 10 τὴν πόλιν, τραπομένοι ὅποι ἐκάστω προχωροῖη.

Οἱ δὲ Ἕλληρες πρῶτον μὲν, ὡς ἡ φήμη διέδραμεν ὡς εἶλω ἡ πόλις, οἱ μὲν φυγῇ ὤρμηοντο ἐπὶ τὸν λιμένα ἐς τὰς ναῦς τῶν Οὐγεντῶν καὶ Ἰανυτῶν, καὶ πολλοὶ ἐς τὰ πλοιαῖρια ἐσβάλλοντες σπουδῇ καὶ ἀκόσμως ἀπώλοντο καταδυομένων τῶν 15 πλοιαρίων. καὶ ἐγίνετο οἷα δὴ γίγνεσθαι εἰώθει ἐν τοῖς τοιούτοις θορυβοῖς, ἀτάκτως χωρῶντων ἐκίστων ἐς τὸ διασώζεσθαι ἐν οὐδενὶ κόσμῳ. καὶ οὗτοι μὲν ἐφθησαν ἀποφυγόντες τοὺς Τούρκους· οἱ δὲ πυλωροὶ τῆς πόλεως ἀγνωμοσύνη κακοδαίμονι χρησάμενοι, ὡς ἐώρων τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὰς 20 Ἐναῦς τραπομένους, φυγῇ ὤρμημένους σῶζεσθαι ἐς τὰς ναῦς, οἰόμενοι ὡς εἰ ἐπικλείσαιεν ἐς τὰς θύρας, ἀναγκασθεῖεν οἱ Ἕλ-

8. περιόντων *εἰ*?

9. κατέρριπτον *P*

turba humi cadebant. deinde alii accedentes per iacentes incedebant. in hunc modum ascendentes in eos qui ceciderant, studio transeundi magnum fecerunt acervum hominum, adeo ut nullus ea elabi posset. at sic nullo respectu habito periere plurimi, cum alius alium fuga praevenerit festinaret, et in miserabile hoc veniebant spectaculum. portae quoque claudebantur oppletae corporibus Graecorum, cum per eas exitum quaererent vadentes. peregrini muro magno superato (nam et huius partem bombardae maxima diruerat) ea ruebant in urbem: quam diripiebant, euntes qua cuique liberum erat, nemine prohibente.

Graeci autem, ubi primum fama captam esse urbem volabat, fuga ferebantur in portum ad Venetorum et Ianuensium naves. plurimi naves cum summa celeritate ingressi intercidebant, navibus alto maris. eaque contingere videbantur quae contingere solent in eiusmodi turbis, cum omnes nullo ornato nulloque ordine suasque deque currerent, ut semet ipsos servarent tutos ab immimenti periculo. et hi quidem Turcorum manus evitarunt. at urbis iamitores ignorantia et inscitia infelice usi, cum cernerent Graecos conversos in fugam ad naves properare et impetu in eos qui salutem consequerentur ruere,

ληγες ἐπιστραφέντες ἀμύνεσθαι, καὶ κατὰ τινα χρησμὸν ἀδύ-
 μενον ἐν τῇ πόλει, ὡς τοὺς πολεμίους ἄχρι τοῦ Ταύρου χώ-
 ρου τῆς πόλεως ἐπιγενομένων καὶ ἐπικειμένων τοὺς ἐν τῇ πό-
 λει συστραφέντας ἀνάγκη ἀμυνομένους ἐκβαλεῖν τοὺς πολε-
 5 μίους καὶ αὐτοὺς ἴσχειν τὴν πόλιν, ἐν ταύτῃ, οἶμαι, τιθέμε-
 νοι τῇ δόξῃ τὰς κλεῖς ἄνω ἀπὸ τοῦ τείχους ἔξω ἀπέριψαν.
 οἱ δὲ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, πλῆθος πολὺ γενόμενοι ἐνταῦθα
 ἐπιρρεόντων αἰεὶ συχῶν, ἐτρέποντο ἐπὶ τοῦ μεγίστου νεώ-
 τῆς πόλεως, τῆς ἁγίας Σοφίας καλουμένης, καὶ ἐνταῦθα συνε-
 10 λέγοντο καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες. οὐ πολλῶ μὲν-
 τοι ὕστερον ἐάλωσαν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀμαχητί, καὶ ἀνδρῶν
 οὐκ ὀλίγοι ἐντὸς τοῦ νεώ διεφθάρησαν ὑπὸ Τούρκων. ἄλλοι
 δ' αὖ τῶν Ἑλλήνων ἄλλῃ τῆς πόλεως τραπόμενοι ἐν ἀπορία
 τε εἶχοντο, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον οἱ μὲν ἀπώλοντο οἱ δὲ καὶ
 15 ἠλίσκοντο. καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἄνδρες γενόμενοι ἀγα-
 θοὶ ἐμαχέσαντο καὶ ἀπέθανον πρὸς τῆς πατριδος, ὥστε μὴ
 ἐπιθεῖν τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τοὺς παῖδας εἰς ἀνδραποδι-
 σμὸν γινομένας. ὅτε καὶ Θεόφιλος τοῦ Παλαιολόγων γένους
 ταύτῃ ἐτελεύτησεν, ἀνδρικῶς ἀγωνισάμενος θανάτου ἕνεκα. καὶ P. 211
 20 τῶν Παλαιολόγων οἱ μετοχιταῖοι, ὃ τε πατὴρ καὶ οἱ παῖδες
 αὐτοῦ, μαχόμενοι ἀπώλοντο. καὶ συχνοὶ τῶν ἀμφὶ βουσιλέα
 Ἑλλήνων εὐ γεγονότες ἀπέθανον, μὴ ἀνεχόμενοι ἐπιθεῖν σφίσι

2. τῶν πολεμίων?

putabant, si eos clauderent intra urbem, fore ut cogerentur redire et
 redintegrare praelium cum hoste. id consillii suggerebat oraculum
 quoddam in urbe decantatum, fore videlicet ut cum hostes venissent
 usque ad civitatis locum Tauri dictum, et oppidanos persequerentur,
 oppidanos tum conversos, necessitate sic urgente, hostem expulsuros
 urbemque fortiter retenturos. huic oraculo arbitror fidem accommo-
 dantes ianitores claves de muro extra urbem iactasse. cum autem
 turba magna virorum et mulierum huc conflueret, tandem contende-
 bant ad maximum urbis templum S. Sophiae dictum. huc congrega-
 bantur viri pariter et mulieres liberique. nec multo post capti sunt
 a Turcis citra praelium, plurimique viri intra templum a Turcis tru-
 cidati sunt. reliqui Graeci per urbem fnga dissipati, quo se verte-
 rent, ut effugerent praesens discrimen, nesciebant. haud multo post
 quidam eorum pecorum more trucidati, quidam capti sunt. plurimi
 Graeci cum forent viri boni, fortiter ciebant praelium, eligentes po-
 tius pro patria mori videre uxores et liberos praedam fore hes-
 tium. Theophilus exortus Palaeologorum genere fortiter dimicans in
 ea pugna occubuit. Palaeologorum socii, pater et filii eius, manus
 conserentes magno animo caesi sunt in eo praelio. complures Graeci

τὴν πατρίδα δεδουλωμένην. ἦν τε τὰ τῆς πόλεως ἀπανταχῆ πλέω ἀπολλίντων καὶ ἀπολλυμένων καὶ διακόντων τε καὶ φευγόντων. καὶ ἀμφὶ τὸν Νοταρῶν τοῦ βασιλέως ἀρμοστήν καὶ Ὀρχάνη τὸν Μουσουλμάνεω υἱδοῦν, ὡς αὐτοὶ ἔλεγον Ἕλληνας, τοιοῦνδε ἐγένετο. ὡς γὰρ ἐπνυθάνοντο ἐάλωκέναι τὴν πόλιν, ἀπέδρασαν ἐπὶ πύργον τινὰ τῆς πόλεως, ὡς ἐνταῦθα βουλευσόμενοι ὅτι ἅπαν σφᾶς δέοι τραπέσθαι. καὶ ἐνταῦθα γενόμενοι, Ὀρχάνη μὲν ῥάκια ἀμφιεσάμενον Ναζηραίου τινὸς ἔβαλεν ἑαυτὸν κατὰ τοῦ πύργου καὶ ἀπέθανεν, οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Νοταρῶν πολιορκηθέντες ἐάλωσαν περὶ πληθούσων ἀγορῶν, αὐτὸς τε ἅμα καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ.

Οἱ μὲν οὖν νεήλυδες ἀντίκα τὸ στρατόπεδον τοῦ βασιλέως ἐνέπλησαν καὶ γυναικῶν τε ἅμα καὶ παιδῶν τῶν περιφανεστῶτων Ἑλλήνων, καὶ ὄλβιον πολὺν ἀποφερόμενοι μέγα εὐδαιμόνες ἐγένοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ στρατόπεδον ἀπανταχῆ πλέων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἀλλήλους ἐπιβοωμένων καὶ V. 165 παιδῶν ἐκπεπληγμένων ταύτῃ τῇ συμφορᾷ. καὶ χρυσὸς μὲν πολὺς καὶ ἄργυρος ἐφορεῖτο τῆς πόλεως ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ λίθων εὐπορία ἦν, καὶ ἐσθῆτων παντοδαπῶν πλέως ἡ χά-Cρα, ὥστε μιᾷ ἡμέρᾳ μέγα δὴ ὄλβιον γενέσθαι τοῦτο τὸ στρατόπεδον ἀπὸ τε ἀνδρῶν περιφανῶν καὶ πλοῦτου καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας, ὥστε πολλοὺς μὲν οὐχ ἔχειν ὅ τι χρῆσαιτο

6. ἐπέδρασαν P

7. ὅποι ἄν?

16. πλέον P

alii, qui latera regis stipabant, occisi sunt, nequaquam sustinentes videre patriam in servitute hostium redactam. per universam urbem plena omnia erant caedentibus et caesis, fugientibus et persequentibus. Notarae regis praefecto et Orhani Mulsumanis nepoti, ut ipsi Graeci indicarunt, haec acciderunt. cum audivissent captam esse urbem, accurrerunt ad turrim quandam urbis, quasi hic deliberaturi an omnes fuga sibi consulere deberent. cum in hanc turrim advenissent, Orhanes obsitus pannis cuiusdam Nazaraei se ipsum praecipitem ex turri dedit, eoque casu mortuus est. Notares obsidione circumdatus, tandem in conferta hominum turba simul cum liberis in hostium potestatem venit.

Peregrini continuo regis castra mulieribus et pueris, qui erant Graecorum illustrium liberi, repleverunt; magnasque inde opes ferentes admodum opulenti facti sunt. videre erat regia castra plena viris et mulieribus se invicem vocantibus, necnon liberi ista calamitate admodum attonitis et percussis. multum auri argentique ex urbe in castra portabatur; lapidum pretiosorum copia erat maxima. locus castrorum omnigenis vestibus repletus erat, adeo ut uno die ditarentur ista castra admodum insignium virorum divitiarum et caeterae

τῶν νεηλύδων τῇ παρούσῃ εὐδαιμονίᾳ. καὶ λίθους μὲν ἐξω-
νησάμενοι ὀλίγης τιμῆς, ἅτε μὴ εἰδότεων τῶν νεηλύδων ὀπό-
σου αὐτὰ δέοι ἀποδόσθαι, μέγα ὄλβιοι ἐγένοντο, καὶ χρυσὸν
ἔστιν ἢ ἀντὶ χαλκοῦ φαίνονται ἀποδόμενοι οἱ νεηλύδες.

5. Ἐνταῦθα ἰάλω καὶ Ἰσίδωρος καρδινάλιος Σαβίνων, καὶ
ὡς ἤχθη ἐς Γαλατίαν ἀπεδόθη, καὶ ἐσβὰς ἐς ναῦν ἀπέδρα
ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. εἰ μὲν οὖν αὐτὸν ἔγνω βασιλεὺς ὡς
εἶη καρδινάλιος Ἰσίδωρος, ἀνεῖλέ τε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀνίει δια-
φυγεῖν· νῦν δὲ οἰόμενος αὐτὸν τεθνᾶναι οὐκ ἐποίητο λόγον
10 οὐδένα. τοῦ μέντοι βασιλέως Ἑλλήνων τὴν κεφαλὴν τῶν νεη-
λύδων τις μετὰ ταῦτα παρὰ βασιλείᾳ ἐνεγκάμενος δῶρᾶ τε
ἔλαβε καὶ ἀρχῇ ἐδωρήθη. ὅτι δὲ τρόπῳ ἀποθάνοι, οὐδεὶς
ᾗσθετο τῶν νεηλύδων φράσαι. κατὰ γὰρ τὴν πόλιν σὺν πολ-
λοῖς ἄλλοις αὐτοῦ ὡς ὁ τυγῶν ἐτελεύτησε, βασιλεύσας εἴη
15 τρία καὶ μῆνας τρεῖς. ἐάλωσαν δὲ καὶ Οὐνετεῶν ἄνδρες
ἐπιφανεῖς, οἱ αὐτοῦ τε παρῆσαν μεινόντες ἐμπορίαν, καὶ ἄλ-
λοι συγχοί, οἱ σὺν ταῖς τμηήρεσιν ἔτυχον ὀρμισάμενοι, κατέ-
σχον δ' αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες κατὰ τὸ ζυμμαχικόν, ὥστε ἀμῦναι P. 212
σπίσιν ἐς τὴν παροῦσαν ἀνάγκην. καὶ ὁ μὲν πρῦτανις τῶν
20 Οὐνετεῶν, ὡς ἤχθη ἐς βασιλείᾳ, ἀπέθανεν, οἱ δ' ἄλλοι ἀπε-
λύοντο μετὰ ταῦτα. ἐν ᾗ γὰρ ταῦτα ἐγένετο καὶ πάντες σχε-
δὸν ἐγένοντο τετραμμένοι ἐπὶ διαρπαγῇ, καὶ οἱ τοῦ στόλου

felicitatis abundantia, ut dubitarent Turci quo pacto ea rerum omnium
copia frui possent. vendebantur lapides pretiosissimi parvo pretio,
quia peregrini eorum pretium ignorabant. interdum aurum pro auri-
chalcio peregrini vendebant.

In hac rerum turba miserabili captus est cardinalis Isidorus,
Sarmatarum antistes; qui ductus in Galatiam urbem venditus est, et
consensa navi profugit in Peloponnesum. si rex Turcorum virum
hunc novisset, videlicet quod cardinalis esset, certe eum interfecisset,
nec eum fuga elabi permisisset. verum cum eum quoque inter cae-
teros occisum esse putaret, nullam eius rationem habebat. post haec
quidam caput regis Graecorum ad regem attulit, et ab eo munera
magna necnon principatum accepit. quomodo autem Graecorum rex
interierit, peregrinorum nullus explicare potuit. creditur tamen in
porta, sicut et reliqui, expirasse, cum regnasset annis tribus et men-
sibus tribus. venere in hostium manus viri Veneti illustres, qui mer-
cium gratia Byzantium appulerant; necnon alii plurimi, quos eadem
necessitas cum tririmibus eo pertraxerat. Graeci igitur eos haud
abire sinebant, verum in praesenti rerum discrimine eos auxiliaries
adesse volebant. Venetorum iudex, qui praestare videbatur, ad re-
gem deductus cum esset, interfectus est. reliqui deinde dimitteban-

τοῦ βασιλέως, αἱ δὲ τῶν Οὐνεταῶν τριήρεις λύσασαι ἐκομίζοντο διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ τριταῖοι ἀφικνοῦνται ἐς Εὐβοίαν κενεὶ ἀνθρώπων· τοὺς γὰρ πλείους ἀποβιβάσαντες οἱ Ἕλληνες ἐτάξαντο ἐς τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν πρὸς τὰς ἐπιύξεις, καὶ ἐάλωσαν, οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον. αἱ μὲν οὖν τριήρεις ἀφικόμε- 5
 ναι ἀγγέλλουσί τε τὴν Βυζαντίου συμφορὰν, καὶ πάντες οὐδὲ Β ἤδεσαν ποῦ τράπωνται γενόμενοι· αὐτίκα γὰρ ἤξιεν ἐς αὐτοὺς τὸ δεινὸν ἐνόμιζον. καὶ αἱ νῆσοι αἱ ἐν τῇ Αἰγαίῳ σχεδὸν τι ζύμπασαι ὤρμητο ἐς φυγὴν, καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ περὶ Πελοπόννησον συμφορᾷ πεπληγμένοι ὤρμητο ἐπὶ 10
 τὴν θάλασσαν. δι' ἃ δὴ ξυνέβη ὕστερον γενέσθαι τὴν ἀπό-
 στασιν τῶν ἐνοικούντων αὐτὴν Ἀλβανῶν.

Βασιλεὺς μὲν δὴ, ὡς ἐάλω Βυζάντιον, αὐτίκα ἐκέλευε Ζάγαρον τὸν κηδεστὴν αὐτοῦ τριήρεις πληρώσαντα ἵνα τι ἐπὶ τὴν κατανατικρὴν Βυζαντίου Γαλατίνην πόλιν, καὶ διακω- 15
 λύειν μὴ ἐπιπλέειν τὰς ναῦς, παραγγέλλειν τε τοῖς ἐν τῇ πό-
 λει ἰδρῦσθαι τε ἕκαστον ἐν τῇ χώρᾳ καὶ μηδενὶ ἐπιτρέπειν
 C εἰσβῆναι ἐς τὰς ναῦς. ὁ γὰρ τῆς πόλεως ταύτης προεστὼς
 ὡς ἦσθετο τὸ Βυζάντιον ἐάλωκέναι ὑπὸ βασιλέως, περιδεῆς
 γενόμενος μὴ καὶ ἐς σφᾶς ὀρμώμενος ἔξανδραποδίσειαι τὴν 20
 πόλιν, οἷα καὶ Βυζάντιον ἔδρασε, λαβὼν τὰς τῆς πόλεως
 κλεῖς καὶ ἀφικόμενος ἐς βασιλέα παρεδίδου τὴν πόλιν, ὡς

tur. omnes hinc, etiam qui erant de classe regis, accingebantur ad praedam. Venetorum triremes solutae ferebantur hominibus vacuae per Hellespontum, et die tertio Euboeam appellunt. nam plurimos eorum Graeci ex navibus deductos disposuerant ad custodiam urbis, per muri pinnas eos collocatos. verum capti sunt; quidam eorum interempti sunt. triremes advenientes Byzantii calamitatem nuntiant. omnes quo abirent, parum sciebant. existimabant enim eandem calamitatem quamprimum ad ipsos perventuram. pene omnes quotquot Aegaei maris insulas incolabant, fugam arripiebant. Graecorum duces, et omnes qui in Peloponneso erant, ista calamitate territi festinabant ad mare. quapropter postea accidit ut Albani, qui in ea erant, ad defectionem properarent.

Rex quidem occupato Byzantio, Zaganum affinem suum naves adaptare iussit, et pergere in urbem Galatiam e regione sitam, et imperare ne ad naves pergant. praeterea edici iubet iis qui intra urbem erant, ut singuli in suo loco quieti manerent, nec paterentur quemquam conscendere naves. princeps enim huius civitatis ubi comperit Byzantium in potestatem venisse hostium, timens ne simile exitium se suosque raperet, accipiens urbis claves veniensque ad re-

αὐτῶ τε ἐπιτρέπουσι σφᾶς, ἀξιοῦντες πείθεσθαι τοῦ λοιποῦ
 αὐτῶ ὃ τι ἂν κέλεύοι. τότε μὲν οὖν τὸν Ζάγανον ἐπεμπε
 παραληψόμενον τε τὴν πόλιν καὶ μηδενὶ ἐπιτρέψοντα ἐσβαί-
 νειν ἐς τὰς ναῦς. οἱ μὲν οὖν Γαλατιανοὶ ὡς εἶδον τὰς τριή-
 5 ρεις ἐπὶ τὴν πόλιν σφῶν ὠρμημένας, ἐνταῦθα δὴ ἄπαντες v. 166
 πασσοῦδι ὠρμητο ἐπὶ τὰς ναῦς· οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐπείχον ἀν-
 τούς, καὶ τινὰς αὐτῶν διεχρήσαντο δεδιτόμενοι. ἐπεὶ δὲ D
 ἀφίκετο Ζάγανος, εἰσιὼν ἐς τὴν πόλιν καθίστα τε τὰ ἐν τῇ
 πόλει, καὶ ἄρχοντα ἐπέστησε τοῦ βασιλέως. ὥστε μιᾷ ἡμέρᾳ
 10 δουρὲν πόλεων κύριος γινόμενος τὴν μὲν ἡνδραποδίατο, τὴν
 δ' αὖ παραλαβὼν τὰ κατα τὴν ἡπειρον τεῖχῃ καθαιρεῖν τοὺς
 ἐνοικοῦντας προσέταξεν. ἐποίει δὲ τοῦτο, ὡς ἂν μὴ κεῶν ἀπὸ
 Ἰταλίας ἀφικνουμένων ἀπόστασιν τε βουλευόιντο, καθηρημέ-
 15 πόλεμος, κατὰσχῃ ἐσιὼν ἐς τὴν πόλιν.

Ἑλλήνων μὲν οὖν ὅσοι μὴ ἀπώλοντο, ταύτους ἀπαγαγόντες
 ἐς τὴν Γαλατίν, τοὺς ἐπιφανεῖς μάλιστα αὐτῶν. καὶ ἄλλοι μὲν
 οὕτως ἐλευθεροῦντο· Νοταρᾶν δὲ τὸν βασιλέως Ἑλλήνων P. 213
 πρῦτανιν αὐτός τε ὁ βασιλεὺς ἐξωνησάμενος καὶ γυναῖκα καὶ
 20 παῖδας, καὶ χρηματίσας αὐτῶ ἄττα ἡβούλειο συνιέναι τῶν
 ἑαυτοῦ, καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ὅσα ἦδει προσδόκιμα, ἐτίμα τε
 καὶ συνεγένετο χρόνον τινά. καὶ Ἑλλήνων ὅσοι ἡλευθέρωντο,

gem seque urbemque et cives eius fidei commisit, promisitque in po-
 steriorum se suosque fideliter et obedienter sub ipso fore. quapropter
 rex misit Zaganum, ut urbem in fidem acciperet et nulli concederet
 intrare naves. verum eius urbis cives, ubi vidissent triremes regias
 accedere, omnes uno impetu et confertim coeperunt irruere in naves.
 at Turci retinebant eos, et ut caeteris metum inilcerent, quosdam tru-
 cidarunt. Zaganus cum advenisset, urbem ingressus est; et rem publicam
 ordinans, regium praefectum urbi praefecit. uno itaque die duarum
 urbium potitus est. alteram foede diripuit, alteram in fidem sus-
 cepit; eiusque incolas muros, qui continentem spectant, diruere ius-
 sit. id autem ea gratia imperabatur, ne si naves ab Italia adveni-
 rent, ad defectionem propenderent; quam muri destructi vetabant.
 praerea ut ea urbs, si denuo ingrueret bellum, regi advenienti
 pateret.

Graeci quotquot exitium evaserant, abducebantur Galatiam, et
 libertatem recipiebant. hi erant viri prae caeteris maxime illustres.
 Notaram regis Graecorum primariam iudicem cum uxore et liberis
 redemit Turcorum rex; et cum eo collocutus, permisit ei ut ubi vel-
 let cum suis habitaret. hic autem expectabat auxilium ab Italia, quod
 brevi affuturum arbitrabatur. interim tamen Byzantii cum rege man-

συνελέγοντο αὐθις ἐς τὴν Βυζαντίου πόλιν, τοὺς τε προσήκοντας αὐτῶν ἐλευθεροῦντες καὶ ἐπιτηδεΐους. καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ὑπὸ βασιλείως ἀπώλοντο. ἐγένετο δὲ ὧδε. ὡς ἀνηγέχθη ἐς βασιλεία παῖδα εἶναι τοῦ Νοταρᾶ νήπιον δωδεκαετῆ, ἔπεμψε τῶν οἰνοχόων αὐτοῦ ἓνα, αἰτούμενος τὸν παῖδα. ὃς B δὲ ὡς ἐπύθετο τὰ παρὰ τοῦ οἰνοχόου, χαλεπῶς τε ἔφερε καὶ ἐποιεῖτο δεινόν, λέγων “ὦ οἰνοχόε, ταῦτα οὐκ ἀνασχετὰ ἐστί, βασιλεία ἀφαιρεῖσθαι τοὺς παῖδας ἡμῶν, οὐδὲν ἔχων ὃ τι ἂν ἡμῖν ἐν τῇ παρόντι ἐπιμέμψασθαι, ἐπεὶ τε συνέγνω ἡμῖν τὴν ἀμαρτίαν ἔξωνησάμενος. εἰ δὲ ταῦτα οὕτω ἡμᾶς ποιοίῃ, 10 τί οὐ κελύει ἡμᾶς αὐτοὺς κακίωτερον ὀλέθρου παραδοῦναι;” ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ οὐκ ἔφη ἕκὼν εἶναι ποτε τὸν παῖδα ἀναίτιος ὢν ἐκδώσειν. ἐπιπλήττοντι δὲ τῷ οἰνοχόῳ καὶ παραινοῦντι μῆτε λέγειν μῆτε ποιεῖν οὕτω ἐς βασιλεία, ὡς αὐτίκα C ἀπολούμενον, οὐκ ἔπειθεν. ἐπεὶ δὲ ὑποστρέφων ἀπήγγειλε 15 τῷ βασιλεῖ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων, αὐτίκα ἐκέλευσεν αὐτῶν τε ἅμα καὶ τοὺς παῖδας, καὶ ὅσοι αὐτῶν συμπαρήσαν, ἀκαγαγόντας κατασφάζει. οἱ μὲν οὖν ὡς ἀφίκοντο ἐς αὐτὸν οἱ ἐπὶ τοῦτο ταχθέντες, εἶδετο αὐτῶν τοὺς παῖδας ἐναντίον αὐτοῦ ἀνελεῖν τὰ πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα ἑαυτὸν καταχρησασθαι. 20 καὶ οἱ μὲν παῖδες αὐτοῦ καταδείσαντες τὸν θάνατον ἐδέοντο

sit. quidam Graeci qui erant libertatem consecuti et praesenti exitio subtracti, iterum colligebantur Byzantium, propinquos et amicos suos in libertatem antiquam asserentes. verum haud multo post regis iussu omnes interiere. quod quidem sic evenisse compertum est. ubi est rumore allatum ad regem Notaras esse filium natum annos circiter duodecim, unum de suis pincernis misit petitum puerum. Notaras postquam accepit ex pincerna regis voluntatem, gravior ira succensus est, sibi que eam petitionem admodum periculosam et intolerandam fore iudicabat. et sic compellavit pincernam regium “o pincerna, haud ferendum est regem mihi liberos velle eripere, cum nihil sit quod crimini det, cum semel errorem remiserit. sin id fixum ratumque sedet in animo regis, quare non imperat ut nos turpissimae morti liberos nostros tradamus?” haec locutus addidit se nequaquam filium regi petenti daturum, cum nullam in ipsum commiserit culpam. pincernae autem obiurganti et monenti ne talia et diceret et faceret in regem, quasi illico periturus, non obtemperavit. pincerna igitur reversus ad regem responsum quod ab Notara acceperat exprompsit. rex iratus praecipit ut Notaram cum liberis, quos secum haberet, continuo abducerent et neci darent. hos, quibus id negotii iniunctum erat, cum advenissent, rogavit Notaras ut primo liberos in conspectu suo occiderent et postremo in se hostili ferro ruerent. at

τοῦ πατρός, καὶ ὄσα ἐνῆν σφίσι χρήματα ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, παραδόντας περιποιῆσαι σφᾶς ὥστε μὴ ἀποθανεῖν. ὁ δὲ οὐκ εἶα, ἀλλ' ἐκέλευε θαρροῦντας ἵνα ἐπὶ τὸν θάνατον. καὶ τούτους μὲν πρῶτα ἀνείλον, μετὰ δὲ ἑαυτὸν παρείχετο δια-
 5 χρήσασθαι. ὡς δὲ τοῦτόν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀνείλεν ὁ βασιλεὺς, αὐτίκα ἐκέλευσε καὶ τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἄλλους, ὅσοι παρῆσαν ἐν Βυζαντίῳ ἐλευθερωμένοι, ἀπαγαγόντες καὶ τούτους ἀπέσφαξαν. καὶ οὕτω μὲν οὗτοι ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο. βασιλεὺς δὲ ἐπὶ τοῦτον τὸν φόνον ἐλάσας, ἐνά-
 10 γων τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐπιδήμων ἑνός, οὗ τὴν θυγατέρα βασιλεὺς συγγενόμενος ἤρα τε ἐπιμαινόμενος τῇ γυναικί, τοὺς τε προσήκοντας αὐτῇ ἐφιλοφρονεῖτο, ὑπὸ ἔρωτος ὡς μάλιστα φερόμενος. καὶ τούτῳ φασὶ πειθόμενον διαχρήσασθαι τοὺς
 Ἑλληνας. P. 214 V. 167

15 Περὶ μὲν τοὺς τοῦ Βυζαντίου Ἑλληνας τοσαῦτα ἐγένετο, δοκεῖ δὲ ἡ ξυμφορὰ αὕτη μεγίστη τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην γενομένων ὑπερβαλέσθαι τῷ πάθει, καὶ τῇ τῶν Ἰλίου παραπλησίαν γεγονέναι, δίκην γενέσθαι τοῦ Ἰλίου ὑπὸ τῶν βαρβάρων τοῖς Ἑλλησι πασσοῦδι ἀπολουμένοις, καὶ οὕτω τοὺς
 20 Ῥωμαίους οἴεσθαι ξυμβῆναι, τὴν τίσιν ἀφίχθαι τοῖς Ἑλλησι τῆς πάλαι ποτὲ γενομένης Ἰλίου ξυμφορᾶς.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο. Χαλκίῳ δὲ ἐν-

filii timentes mortem, precibus fatigabant patrem ut interfectori-
 opes universas quas in Italia haberet pernumeraret, ne ipsi perime-
 rentur. verum pater liberorum preces aversatus iussit ut forti animo
 ad imminentem mortem irent. hi quidem primo interfecti sunt. post-
 ea se necandum et ipse interfectori-
 bus praebuit. his ita peractis,
 nec reliquis Graecis pepercit rex, verum omnes, quotquot liberati
 aderant Byzantii, ad supplicium extremum rapi iussit. hi quidem pe-
 corum modo percussi, nulla eorum ratione habita, periere. regem
 autem in Graecorum caedem concitavit advena quidam, cuius filiam
 ardentissimo amore prosequabatur rex; et congressus cum ea, amore
 amens, propinquis mulieris, quaecunque petissent, gratificabatur.
 huius itaque patri obtemperans rex Graecos mactari iussit.

Apparet Byzantii exitium miserabile superasse omnia, quae per
 universum orbem contigisse scimus excidia. nec dissimile est Ilii
 excidio. ultionem Ilii diruti Byzantii calamitatem quidam credunt,
 Graecis barbarorum vi pereuntibus. Romani quidem constanter as-
 severant ultionem apprehendisse Graecos propter ea, quae barbaris
 fecerunt in Ilii destructione.

Haec quidem hactenus. rex Chatitem Priami filium comprehendi

ταῦθα τὸν Μπραϊμέω παῖδα, τὸν τοῦ οἴκου ἀντὶ ἡγεμόνα, συλλαμβάνει, βουληθεὶς μὲν καὶ πρότερον ἀπολέσαι αὐτόν, Β καταστάντων δὲ οὐκέτι αὐτῷ τῶν πραγμάτων βεβαίως δεδουκῶς οὐκ ἐποίητο τὴν σύλληψιν. καὶ αὐτὸν μὲν ἐν πέδαις ἔχων ἀπέπεμψεν ἐπὶ ἀμάξης ἐπὶ Ἀδριανούπολιν καθιέρξαι, 5 καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον τὴν τε οὐσίαν ἀφείλετο, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, ὅσος ἐνῆν αὐτῷ, ἰσχυρότατα δὲ χρημάτων κτῆσιν ποιησάμενον τοῦτον τὸν ἄνδρα, καὶ μέγα ὄλβιον ἐν τῷ τῶν βασιλέων τῶνδε οἴκῳ συμπάντων γενομένων. ταῦτα δὲ ἐγένετο ἐπικρατοῦντος τότε καὶ τὸ κράτος ἔχοντος παρὰ βασιλεῖ 10 Ζαγάνου τοῦ κηδεστοῦ βασιλέως, οὗ τὴν θυγατέρα ἐγγυημένην Μαχουμέτῃ τῷ Μιχαήλου παιδί, ὡς ὀψόμενος ἦεν παρ' αὐτὸν ἅμα τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐρασθεὶς ὡς ἐθεάσατο τὴν γυναῖκα, ἠγάγετο μὲν αὐτὸς ταύτην, τὴν δὲ ἑτέραν ἐγγυήσατο αὐτῷ 15 Μαχουμέτῃ ὁ Ζάγανος. τὸν μὲν οὖν Χαλίην εὐθύς τότε 15 κατεχρήσατο, καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ Ἰαγούνην καὶ Μεχμέτην, καὶ συλλαβῶν τὰ χρήματα ἀφείλετο ὑπὲρ τὰς ἑβ' μυριάδας χρυσοῦ. ἐνταῦθα μὲν ὠρμητο τῶν θεραπόντων αὐτοῦ οἱ πλεῖστοι μελανοφορεῖν καὶ τῶν ἐπιτηδείων, ἅτε ἀνδρὸς ἀρίστου γενομένου. καὶ ὡς τοῦτο ἀνήχθη ἐς βασιλέα, κήρυγμα ἐποίητο, ὅς ἂν ἐσθῆτα μέλαιναν φοροίη, ἐς τὴν ἑστεραίαν παρεῖναι ἐς τὰς βασιλέως θύρας. καὶ οὐδεὶς ἐφάνη οὕτως ἔχων ἀνὰ τὴν πόλιν. ἀνεδήλου μὲν τῷ ἀνδρὶ τῷδε καὶ

7. δὴ?

12. εἴη P

iubet, cum iam antea eum interficere animo destinasset. verum cum res suae necdum satis firmas forent, metu inhibitus eum non cepit. cum eum comprehendisset, vinctum currui imposuit et Adrianopolim vehi iussit, ut ibi in vinculis asservaretur. nec multo post bonis omnibus, auro et argento, quantum possidebat, eum exiit. nam vir ille opibus cumulandis admodum inhiaverat, divitiisque omnes, quotquot in regia erant, longe antecedebat. haec contingere, cum plurimum polleret apud regem Zaganus regius affinis; cuius filiam desponsam Machumeti Michaelis filio, cum iret una cum rege visum, amore perculeus, ut eam vidit, uxorem duxit. alteram vero Mechmeti despondit Zaganus, et quidem tum statim Chatitem necavit, ministrosque eius captos Iagupem et Mechmetem spoliavit opibus. aureorum autem erant duodecim myriades. ministri Chatitis, quorum complures erant, pullati obambulare volebant, ut lugerent eum, quasi vir bonus fuisset. verum ubi rex id comperit, continuo per praeconem edici iubet "si quis in crastinum diem atro amictu usus fuerit, is continuo in ianuas regis accedat." caeterum nullus contra edictum regis pullatus apparuit. rex iam antea indicia haud obscura praes-

πρότερον βασιλεὺς ὡς ἄχθοιτο μὲν αὐτῷ ἐπιεικῶς πάνυ δυσμενεῖ περὶ ἑαυτὸν φανέντι, καὶ ἡ φήμη οὕτως εἶχε, θειοτέρα οὐσα ὡς τὰ πολλά. καὶ ποτε ἀλώπεκος δεδεμένης ἐν ταῖς βασιλέως θύραις αὐτὸς βασιλεὺς ἤρετο “ὦ ταλαίπωρε, τί οὐ
 5 χρήμασι διαπραΰξω παρὰ Χαλλῆ τῷ ἡμετέρῳ προτάνει διαφυγεῖν, ἀλλ’ οὕτω κακῶς πράττεεις;” ἔθραξε μέντοι καὶ αὐτὸν Χαλλῆν ἢ φήμη, καὶ ὠρμητο ὡς εἰς τὸν Μεχμέτew τάφον πορείαν ἔκδημον ποιησόμενος, ὥστε ἀνεῖναι τοῦ θυμοῦ τὸν βασιλέα αὐτόν. ἀλλ’ ἐξηπάτει αὐτὸν χρήμασι θεραπευῶν,
 10 καὶ ποτε ὡς εἶδε τεταραγμένον τῇ φήμῃ, χρήματα ἐπιπέμψας ἐκέλευε θαρρεῖν καὶ μὴ πειθεσθαι τοῖς χαλεπὸν τι ὑποτιθεμένοις αὐτῷ, ἡδεσθαι τε ἐκέλευε. καὶ οὕτω ἐξαπατώμενος ἐπεμψε λέγων τῷ βασιλεῖ “ὦ βασιλεῦ, καὶ ἄχθεσθῆναι ἡμᾶς
 15 ἀνάγκη οὕτω ἔχειν ἡμᾶς· εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἡδεσθαι ἐπιτάττεεις, καθησόμεθα πάνυ θαρροῦντες.

Οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν· βασιλεὺς δὲ εἰ εἶπετο μετὰ τὴν Βυζαντίου αἵρεσιν τῇ ἀμφ’ αὐτὸν δόξῃ, ἐπιὼν ἀπανταχῇ μέγα ἂν κατεργάζετο, ἐαυτῷ χώραν προσανακτώ-
 20 μενος. μετὰ δὲ τὴν Βυζαντίου αἵρεσιν σπονδὰς μὲν ἐποιεῖτο τοῖς βασιλέως Βυζαντίου ἀδελφοῖς. θαυμάζω δὲ εἰ μὴ τοῦς χρησμοῦς τῆς Σιβύλλης οὐκ οἴονται τινες ἀληθεῖς γεγονέναι,

buerat se virum istum odisse. idem loquebatur fama, quae plerumque divinatio esse consuevit. cum quondam vulpes ligata esset in ianuis, rex dixisse fertur “o misera, quare non opibus Chatitem nostrum praefectum corrupisti, ut effugeres, verum adeo miserabiliter hic agis?” fama nonnihil et Chatitem perterruit. profectus est ergo peregre, ut Mechmetis sepulcrum viseret, sperans fore ut interim regis furor frangeretur. rex autem astu virum circumvenit, haud cessans eum opibus colere. quondam cum rex cerneret Chatitem fama vulgi perturbatum, pecuniam ei misit multam, dicens “bono sis animo, nec facile audias illos qui nescio quae horrenda tibi augurantur. fac bono animo sis.” Chatites in hunc modum deceptus nuntium ad regem misit, dicens “o rex, in te situm est ut doleamus et gaudeamus. si igitur dolere iubes, necessitas urget ut id faciamus: sin gaudium imperaveris, gaudio maxime indulgendum est, ac laeto nos animo esse oportet.”

Verum Chatites, quemadmodum exposuimus, mortuus est. rex capto Byzantio, gloria insolescens et superbiens, ubique magna effiebat et regnum suum usque promovebat, plurimis regionibus in dicionem accoepit. miror autem si qui fuerint, qui Sibyllinis oraculis fidem non habuerint, cum Byzantinae regionis regum catalogus ab

δότες τὴν ἐν Βυζαντίῳ χώραν τὴν τῶν βασιλέων γραφὴν, ὑπὸ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὡς φασί, βασιλέως, ἐς τοῦτον τὸν βασιλέα ἐτελεύτα ἢ γραφὴ, καὶ ἐς τὸν ἀρχιερέα τὸν ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ Τυρρητῶν τελευτήσαντα. τὸν γὰρ δὴ Κωνσταντίνον βασιλέα, ἄτε ἀπολλύμενον ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ οὐ τελευτῶντα ἐν τῇ βασιλείᾳ, οὔτε τὸν Γρηγόριον τὸν ἐπὶ Ἰταλίας οἰχόμενον ἐχώρει ὁ πῖναξ ἐκεῖνος. χῶροι δὲ ἐνετέμνητο ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν καθ' ἑαυτὸν βασιλέων ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ, εἴτε πλειόνων εἴτε δὴ καὶ ἐλαττόνων, ὅσοι ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἀρχιερωαύνην τῆς πόλεως. λέγεται μὲν καὶ πολλὰ τοῦ βασιλέως τοῦδε ἔργα θαύματος ἄξια, ἄτε δὴ ἀστέρων καὶ ψυχῶν ἐμπείρου γενομένου καὶ ἀμιληκότος τῇ ἐκείνων δυνάμει, δύο δὲ καὶ τρία, ὧν ἄξιον ἐπιμνησθῆναι.

Μέτεμι δὲ ἀφ' οὗ ἦια λέξων ἐφεξῆς λόγου, ὡς οἱ ἀπὸ 15 Πελοποννήσου ἡγεμόνες ὄρμητο μὲν φεύγειν ἐπὶ Ἰταλίαν, καὶ Ἑλλήνων ὅσοι ἐνίκησαν τὴν νῆσον οἱ ἐπιφανέστεροι, ὡς δὲ σφίσι σπονδὰς ὁ βασιλεὺς ἐποίησατο, οὐκέτι διενοοῦντο ἀπιέναι, ἀλλ' ἐμμένοντες περιέπεσον ξυμπορᾷ οὐ μικρᾷ τινὶ οὐδὲ ἀπιτυχούσῃ. ὡς γὰρ ἐώρων αὐτούς οἱ Ἄλβανοὶ παρασκευαζομένους ἀπαίρειν, οὐκέτι ἤθελον πείθεσθαι, ἀλλὰ συνίσταντο μὲν πρὸς ἀλλήλους καὶ συνώμνουντο ὡς ἐπιθησόμενοι τῇ Πελοποννήσῳ. ἔπραττον δὲ ταῦτα ἐνάγοντος Πέτρου τοῦ

8. μεθ'?

Leone, ut aiunt, sapiente rege conscriptus in hunc regem et in patriarcham Florentiae Tyrrhenorum mortuum exeat. nam nec Constantinum regem, ut qui a barbaris esset peremptus nec in regia defunctus, nec Gregorium in Italiam abeuntem tabula illa accipiebat. loca autem regum in ista tabula, qui suo tempore fuerunt, necnon patriarcharum, sive paucorum sive complurium, qui ad urbis eius patriarchatum pervenere, intercisa sunt usque ad istum regem et ad istum patriarcham. extant et alia regis huius opera memorabilia, ut qui physices et astronomiae fuerit peritissimus, earumque potentias exacte tenuerit. sunt autem duo aut tria, quorum ut recordemur operae pretium est. verum in sequentibus memorabuntur.

Cum Peloponnesiaci duces pararent fugere in Italiam, adhibitis et Graecorum clarissimis, rex Mechemetes cum iis foedera sanxit. quo facto coeptam fugam omiserunt. manentes itaque in grandem provoluti sunt calamitatem. nam Albani cum cernerent eos paratos ad fugam naves abs terra moliri et solvere, dicto amplius audientes esse recusabant; et inter sese conspirant, quasi Peloponnesum suae ditionis facturi. eius consilii auctor et instigator erat Petrus Claudus, vir

χωλοῦ, ἀνδρὸς τὸν τρόπον οὐκ ἀγαθοῦ, δεξιῶ δὲ ἄλλως καὶ
 καθηγουμένου τοῖς Ἀλβανοῖς τὴν ἐσῆγησιν ταύτης τῆς ὑπο- D
 στύσεως. ἐνήγχε δὲ ἐπικείμενος ὥστε ἀφίστασθαι ἀπὸ Ἑλλή-
 νων καὶ σφίσειν ἡγεμόνα ἐλέσθαι ὃν ἂν αὐτοὶ ἔλωσται. καὶ
 5 ὄρωμηντο μὲν ὡς ξυμβήσονται τοῖς ἡγεμόσι, μετὰ δὲ διεκωλύθη-
 σαν. καὶ ἐπεκαλοῦντο μὲν καὶ Ἑλλήνων ἄλλων ἐς τὴν ἐσῆγησιν
 ταύτην, ἐπιστάτην ἀξιούντες γενέσθαι· τελευτῶντες δὲ ἐστή-
 σαντο Ἐμμανουῆλον τοῦ Καντακουζηναίου γένους ἡγεμόνα τε
 σφίσει, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦγον καὶ ἔφερον, καὶ ὑποζύγια
 10 μὲν καὶ ζῶα ὅσα εἶχον οἱ Ἕλληνας, ἐληίζοντο στρατευόμενοι.
 εἰσὶ τὸ γένος τοῦτο νομάδες ἄπαντες, καὶ οὐδαμῆ σφίσει χρο-
 νίαν τὴν διατριβὴν ποιούμενοι. ταύτη δὲ ὀρμώμενοι τῶν P. 216
 πόλεων τε ἐστίας ὑπηγάγοντο, καὶ ἐπελαύνοντες τὰς μὲν ἐπο-
 λιόρκουν τὰς δὲ καὶ ἐδήουν. καὶ τοὺς τε Ἕλληνας ἐν ἀνδρα-
 15 πόδων λόγῳ ποιούμενοι, ἔπρασον ἐς τὰς θύρας τοῦ βασι-
 λέως ἐπιτραπῆναι σφίσει τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐπηγγέλλοντο
 καὶ στρατὸν καὶ πόλεις αὐτοῦ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ φόρον
 ἐπέτειον πολὺν ἀπάγειν τῷ βασιλεῖ. καὶ ξυνεβῆλλοντο δὲ
 αὐτοῖς καὶ Κεντηρίων Ζαχαρίας, ὃ τῆς γυναικὸς ἀδελφὸς τοῦ
 20 βασιλέως ἀδελφοῦ, καὶ Λουκάνης. οὗς καθείρξας εἰς πόλιν κα-
 λουμένην Χλουμετίην ἐν τῇ ἀκροπόλει εἰς φυλακὴν ἐποίητο
 καὶ ἐν πέδαις συνετήρει. τὸν γὰρ τῆς πόλεως ἄρχοντα κεί-

13. ἐστίας] ἴστιν ἔς?

improbatus et parum dextris moribus praeditus. is non intermittebat
 ad defectionem impellere Albanos. instabat usque ut a Graecis de-
 sciscerent, sibi quem elegissent principem crearent. primo quidem
 Albani rem audiebant, quasi qui vellent suis principibus obtem-
 perare: postea vero animos mutarunt, cum etiam alii quidam Graeci
 ad eandem rem capessendam Albanos incitarent ducemque creari vel-
 lent. tandem Emanuele natum ex genere Cantacuzenorum ducem
 constituunt, resque Graecorum agunt feruntque; et bellum occipien-
 tes, iumenta pecoraque quae Graeci habebant diripere haud abstite-
 runt. Albani autem omnes pastores sunt, et nullibi certis sedibus
 morantur. hinc itaque profecti urbium domos occupabant; et accur-
 rentes quasdam obsidebant, quasdam expugnatas diripiebant. cum
 Graecos mancipiorum loco ducerent et planissime contemnerent, scri-
 pserunt ad ianuas regis, promittentes urbes et exercitus Peloponne-
 siacos in regis potestate fore, si ipsis Peloponnesum tradidisset. pol-
 licebantur se quotannis tributum magnum regi pensuros. Albanos
 adiutabant Centerion Zacharias, frater mulieris eius quam duxerat
 regis frater, et Lucanes. hos adductos in urbem Chlometiam in car-
 cerem, qui in arce erat, vinctos coniecit. Albani civitatis praefectum

Βσαντες συναφροσάνααι τε σφίσι και ἀγαγέσθαι τοῦ Κεντηρίωνος θυγατέρα, ἀπέστη τε, και τοὺς τε ἀνδρας ἤλευθέρου, και ἐπολέμου τῶς Ἑλλησι. και ἠϋξετο μὲν τοῖς Ἀλβανοῖς τὰ πράγματα, και ἐς μέγα ἐχώρει. τὸν μὲν οὖν Κεντηρίωνα Θωμᾶς ὁ βασιλέως ἀδελφὸς ὡδε αἰτιασάμενος συνέλαβεν, ὅτε 5 Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω τὸν Ἴσθμὸν καθελῶν ἤλαυθεν ἐπὶ τὸς Πελοποννήσου εὐθὺ Ἀχαΐας. ὠρμηγτο δὲ αὐτὸς τε ἅμᾳ και Μπόχαλις ὁ Λεοντάρης ἄρχων ἀφίστασθαι. και ὁ μὲν Μπόχαλις ἀπέστη ἐκ τοῦ φανεροῦ και ἐπολέμει, καὶ συμβαλὼν στρατηγῶ Ῥαοὺλ τοῦ ἡγεμόνος ἐάλω και ἐξεκόπη τῷ 10 C ὀφθαλμῷ τοῦ ἡγεμόνος. τούτους μὲν οὕτω αἰτιασάμενος, ἐπε- V. 169 λαύοντος Ἀμουράτεω, Λουκάνην δὲ και νεαπερίζοντά τε περὶ τὰ αὐτοῦ πράγματα και ξυριστάμενον τοῖς τῶν Ἑλλήνων καινοτομεῖν βουλομένοις συνέλαβέ τε και καθείρξας εἶχεν ἐν τῇ ἀκροπόλει. ἐνῆγε μὲν οὗτος και πρότερον ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ, δύναμιν 15 ἀξιόχρεω περιποιούμενος, τοὺς τε Ἑλλήτων περιφανεῖς και μετὰ ταῦτα Ἀλβανῶν τοὺς δυνατωτάτους. τοῦτον δὲ γέρονος ὄντα οὐ φλαύρου, πρὸς δὲ μάλιστα ἀφανοῦς Θεόδωρος ὁ νεώτερος τῆς Σπάρτης ἡγεμῶν, φύσεως εὖ ἔχειν δοκοῦντα και ἐς τὰ ἄλλα οὐκ ἀξύνετον, ἐς τοὺς παρ' ἑαυτῷ προ- 20 τεύοντας ταξάμενος χρήμασί τε ἐθεράπευσεν. ὀρμώμενος δὲ D ἀπὸ ταύτης τῆς τοῦ ἡγεμόνος εὐεργεσίας, ἐρίζων πρὸς τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐπιφανεῖς, ἐπρασε τὰ Πελοποννησίων πρὸς τὸν

promissis accendentes, persuaserunt ut in ipsorum partes abiret et deficeret, Centerionisque filiam duceret, virosque captos vinculis eximeret. et propalam bellum gerebat. Centerionem quidem regis frater Thomas ideo in vincula duci iusserat, quod cum Amurates Mechmetis Isthmum destrueret, ipse recta ex Peloponneso in Achaïam se recepisset. ad defectionem inclinabat ipse, necnon Bochales Leontares princeps. et quidem Bochales aperte defecit et propalam bellum gerebat; et conserens manus cum Raule principis duce captus est, captoque oculi eruti sunt. hos quidem in hunc modum accusatos in carcerem coniecit, Centerionem videlicet, quod deseruisset Peloponnesum Amurate Isthmum diruente, Lucanem autem, quod res novas moliretur et conspirationem faceret cum his Graecis qui Peloponnesi statum, novarum rerum cupidi, conturbarent. concitaverat vir iste iam antea ad coniurationem faciendam Graecos insigniores, necnon Albanos potentissimos, adeo ut iam vires coniurationis essent haud poenitendae. hunc, cum esset ortus genere non malo, sed maxime obscuro, cum videretur optima esse indole praeditus et caetera non imprudens, Theodorus iunior Spartaë princeps in eorum album rettulit qui primi apud ipsum habebantur, opibus-

ἡγεμόνα δημαγωγῶν. ἔπράπετο δὲ ἐπὶ τούτους ὡς διανεχθέν-
 τας μὲν τῇ γνῶμῃ πρὸς τοὺς Βυζαντίου Ἑλληνας, καὶ δεδιό-
 τας περὶ σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ χώρῃ καὶ Τοφρκοῦς, ὡς ἦν
 ἐπικρατήσωσι τῶν ἐν Πελοποννήσῃ πραγμάτων, οὐκ ἐπιτρέ-
 5 ψουσι σφίσι τῇ παρουσίᾳ ἐμμένειν εὐδαιμονίᾳ. καὶ ἐδόκει
 μὲν τὸ μέγα δύνασθαι αὐτίκα παρ' ἑτῶ συσταθείη τῶν ἡγε-
 μόνων, ὕγιες δὲ αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἦν ἐν τοῖς πράγμασι. τού-
 των μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀπὸ τῆς
 εἰρκτῆς· στρατὸν δὲ ἐπάροντες τῇ τε Κλίῃ αἰσχίστα ἀπηλ- P. 217
 10 λάττοντο ἡττηθέντες, καὶ ἐς Πάτρας τῆς Ἀχαιῶν στρατευσαί-
 μενοι καὶ ἐς τὸν ἡγεμόνα τὸν νεώτερον κακῶς ἔπραξαν, πολ-
 λούς ἀποβαλόντες τῶν σφετέρων ἐνταῦθα.

Καὶ ἐδόκει μὲν οὖν ὡς τὰ Πελοποννήσου πράγματα χω-
 ρῆσαι ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς, εἰ μὴ διαπραξαμένου τοῦ Ἀσανέω
 15 ἐν ταῖς βασιλέως θύραις ὥστε στρατὸν σφίσι ἐπιδοθῆναι,
 στρατὸν τε ἐπηγάγοντο τοῦ βασιλέως, ἡγουμένου τοῦ Τουρα-
 χάνεω, ὃς ἀφικόμενος σὺν τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον,
 καὶ συγγενόμενος τοῖς ἡγεμόσιν ἐφ' ᾧ βουλευσασθαι ὅπως B
 20 ποιήσονται τὸν πόλεμον, πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βα-
 σιλέως Ἑλλήνων παῖδες, ἀνάγκη μέντοι καὶ ὑμῶν τινὰ αὐτοῦ
 παρῆναι ἐς τὸν πόλεμον. καὶ γὰρ ἂν ὄρωντες ὑμᾶς οἱ πο-
 λέμιοι θᾶπτον ἂν προσχωροῦεν, ἰδόντες οὐδὲν τι σφίσι ἀνή-

1. διανεχθέντα P

2. δεδιότα P

que eum colere haud cessavit. ab hac igitur principis munificentia
 progressus Graecos illustres in seditionem praecipitavit, et Pelopon-
 nesi res in ipsum captando auram popularem convertit. simulabat
 autem se dissidere a sententia Graecorum Byzantium, et timere pluri-
 mum ipsis regionique. dicebat se et leges timere. nam si obtinisset
 Peloponnesi res, fore ut deiicerentur ex praesenti rerum felicitate,
 et plurimum momenti in eo situm putabat ut cum aliquo, quocumque
 tandem, conspirasset principe. res autem Peloponnesiacae nihil sani
 prae se ferebant. exercitum itaque ducentes contra Clinam, recede-
 bant victi admodum turpiter. deinde expeditionem sumebant adver-
 sus Patras Achaiae et ducem iuniorum. necnon in hac expeditione
 adversis fortunae procellis iactati sunt, plurimis de suis amissis.

Et profecto parum abfuerat quin res Peloponnesi translate es-
 sent ad Albanos, ni Asanes profectus in ianuas regis ab eo exercitum
 impetrasset. advenit autem regius exercitus, cui praeerat Turacha-
 nes. hic ut venit cum exercitu in Peloponnesum, collocutus est cum
 principibus, ut consultarent quomodo bellum administrandum esset,
 et huiusmodi orationem exorsus est. “o Graecorum regis filii, oportet
 quidem vestrum quosdam hic adesse in bello. nam ubi vos vi-
 derint hostes, citius ad vos pergant, scientes se nihil mali a vobis

κεστον ἑσόμενον ὑφ' ἡμῶν. ἡμῶν δὲ διαφόρων τε ὄντων, καὶ δεδιότες, οὐκ ἂν πᾶν τι ῥαδίως ἐθέλοιεν προσχωρεῖν οἷα δαιμαίνοντες, καὶ οὕτω ῥαδίως ἂν κατορθοῖτο ὑμῖν τὰ πράγματα ἐς τὸ παρόν. τούδε μέντοι παραινῶ ὑμῖν, ὡς μηκέτι τοῦ λοιποῦ διαίτη διαχρηῆσθαι τῇ αὐτῇ ἐς τοὺς ὑπηκόους 5 C ὑμῶν, ἀλλὰ τοὺς ἀγαθοὺς μέντοι ἀμείβεσθαι κατὰ τὸ δυνατόν, τοὺς δὲ κακοὺς τιμωρεῖσθαι κατὰ δύναμιν, ὡς σὺν τοῖς ἀγαθοῖς, εὐ ἴστε, εὐπειτῶς δυνήσεσθε κολάζειν τοὺς φραύλους. καὶ μηδὲ ἀνά . . . . ἐπιτρέποντας τὸ πᾶν ἐθέλητε συγχωρεῖν, τί ἂν αὐτόματον ἀποβαίη; δῆλα γὰρ ὡς τοῦ κακοῦ ἐς 10 τὴν βελτίονα μοῖραν ἰδρυμένου, καὶ ταύτῃ ῥαδίως ἂν τρέποιντο ἅπαντες κακοὶ περὶ ὑμᾶς γεγόμενοι, καὶ οὕτω ἐπιτριβόμενοι κάκιστα ἂν ἀπόλοισθε. χρῆ δὲ καὶ ἐκ τῶν παρρηχημένων τεκμαίρεσθαι τὸ μέλλον ἕσεσθαι ὑμῖν ἐπιτηδεῖον. ὑμῖν γὰρ οὕτως ἔχουσι, καὶ θεραπεύουσι τοὺς μὴ ὑγιῶς ὑμῖν δια- 15 D κειμένους, εἰς τὸν θάνατον ἕκαστα περιέστη· καὶ εἰ μὴ ὁ βα- V. 170 σιλεύς γῶν εὐ ποιῶν ὑμᾶς τὴν χώραν αὐθις ἀποδώσει γε, εὐ ὁδ' ὅτι οἴχοι' ἂν ὑμῖν τὰ πράγματα διαφθειρόμενα. ὡς σὺν ταύτῃ σὺ ἐπιτηδεῖως πολιτευομένων, δέοι ἂν ὑμᾶς ἐπὶ τὴν ἐναντίαν τραπέσθαι. κάκεινο δὲ εὐ παραινῶ ὑμῖν, μὴ 20

2. δεδοσίας P

passuros. nos enim, qui hostes eorum sumus, ubi conspicati fuerint, accedere ad nos recusabunt formidine occupati. huic meo consilio si parueritis, rebus in praesentia ex animi sententia utemini. hoc autem diligenter moneo, et hortor etiam ne deinceps vestros subditos quemadmodum hactenus tractare velitis. verum bonis benefacere ne cessaveritis, malos vero poenis subdere ne omiseritis, et utrinque maxima cura et indefesso studio hoc agite. nam si boni vos adiuerint (iuvabunt autem, si beneficia vestra senserint), haud difficile erit punire malos. si igitur malis haud permiseritis quicquam impune facere, quid inopinati vobis poterit contingere? manifestum enim est, si improbi in bonorum ordinem redacti fuerint, facile omnes eo convertentur qui improbi in vos fuerint. et in hunc modum oppressi et imminuti pessime peribitis. oportet autem a praeteritis coniecturam facere, ut id quod in praesentia utile sit statuatur. verum vestrum erga vos sic sunt adfecti, ut amore complectantur eos qui vos oderunt, et contrarium semper sequantur. et ni rex vestram vicem dolens vobis subsidio veniret, et regionem propemodum amissam redderet, bene scio de vobis rebusque vestris actum esset. cum igitur rerum experientia doceat vos haud recte hactenus rem publicam et principatum administrasse, videtur necessitas monere, imo postulare, ut porro aliter subditos imperio temperare in animum inducatis. et illud iterum sedulus moneo, ne sinere velitis, dum domi

οἱκοι διατρέφοντας εἶν ὑμῖν φέρεσθαι τὰ πράγματα ὅποι χω-
ροίη ὑμῖν, ἀλλ' ἐπιόντας αὐτούς, ἦν τινα αἰσθάνησθε, τιμω-
ρεῖσθαι αὐτίκα, μηδὲν μαλακὸν ἐνδιδόντας. δύο γὰρ ταῦτα P. 218
5 ρεῖναι ἀπανταχῆ καταλαμβάνοντας ὅτου ἂν δέοιτο, καὶ τοὺς
ἀγαθοὺς ἀμείβεσθαι ἐς τὰ μάλιστα. καὶ ἦν τι ἐς τὸ πυρὸν
μὴ ἐπιτρέπη τιμωρεῖσθαι τοὺς φαύλους, εἴπειν μὲν συγχω-
ροῦντας ὅτου ἂν δέοι, αὐτίκα δέ, ἐπειδὴν κατασταίῃ τὰ πρά-
γματα, μηκέτι ἐπιτρέπειν αὐτῷ κακῷ ὄντι ἐξυβρίζειν, ἀλλ'
10 εὐθὺ ἐπιόντα ἀμύνεσθαι."

Ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς παρεκάλεε τὸν
θετερον αὐτῷ ἐπεσθαι. καὶ πρῶτα μὲν Δημήτριος ἐλαύνων ἅμα
τοῖς Τούρκοις ἐπὶ Βορβοτιάν χώραν ἐρμηνήν, ἐς ἣν καταθέ-
μενοι παῖδάς τε καὶ γυναῖκας οἱ Ἀλβανοὶ ἐπὶ τῷ στόματι B
15 τελχός τε ἐπιφοδόμῃσιν καὶ πυργίον, ἐνταῦθα ἀφικόμενοι
ἐπολιόρκουν ἅμα ἅμφω τῷ ἡγεμόνε, καὶ Ἕλληνας τε ἅμα
καὶ Τούρκοι προσέβαλλον ὑπορύσσοντες καὶ ἐπειρῶντο ἐλεῖν.
ἡ μέντοι νύξ ἐπιγενομένη διεκώλυσεν αὐτούς οὕτω ἐλεῖν. ὑπὸ
δὲ τὴν νύκτα διὰ φάρμαγγος, ἐς ἣν καθήκει τὸ ὄρος ὠρμηνητο
20 ἐς φυγὴν. οἱ μὲν οὖν Τούρκοι αἰσθόμενοι ὠρμημένους ἐς
φυγὴν, αὐτίκα ἐπεισεσόντες ἠνδραποδίσαντο ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας ἀμφὶ τοὺς μυρίους γενομένους. μετὰ δὲ ταῦτα δξ-

8. δὴ P

agitia, res vestras seditione dissipari: sed infestis animis ite contra
eos qui seditiones excitare nituntur, neque quicquam his ita delin-
quentibus mollius remiseritis. duo enim illa Turcos ad maximam
evexere potentiam, videlicet diligenter malos conquerere ubicunque
necessitas exegisset, et meritis subdere poenis; deinde in bonos non
cessare conferre beneficia. et si quando instantia prohibuissent son-
tes poenis ferire, dare veniam peccantibus haud cunctabantur. verum
ubi iam omnia essent in tuto, nec quicquam periculi immineret, poe-
nas iis qui sic commoverant infligebant, nec eos iniuriis certare si-
nebant, verum iniuriarum ultionem constanter expetebant."

His dictis, postremo eos hortabatur ut se sequerentur in Alba-
nos. et primo quidem Demetrius adiunctis Turcis proficiscebatur
contra Borbotanem regionem munitam, in quam Albani custodiam causa
liberos et uxores deposuerant, in aditu murum et turrim exaedifican-
tes. eo cum venissent ambo duces, locum obsidione premere occi-
piunt. Graeci Turcique pariter murum subruentes vi in eam regio-
nem irruerant, si quo modo eam occupare possent. at nox super-
veniens impedimento fuit quo minus is locus in ditionem hostium
veniret. instante autem nocte per vallem, in quam mons desinit,
fuga dilabuntur Albani. verum Turci, ubi allatum est hostes fugam

Cελαύροντες ἀφίκοντο ἐς τὴν Ἰθώμην, ἐναλλάξ ἐπομένου τοῦ
 Θωμᾶ νεωτέρου ἀδελφοῦ τῷ στρατῷ, καὶ ἐπὶ πολίχνην Ἀστὸν
 καλουμένην, προσχωρήσασαν Κεντηρίωνι ὀλίγη πρόσθεν. καὶ
 παρεστῆσαντο μέντοι τὴν πόλιν, ἐφ' ᾗ χίλια ἀνδράποδα τῷ
 στρατεύματι καὶ τὰ ὄπλα καὶ ὑποζύγια παραδιδόναι. προσ- 5
 εχώρησαν μὲν οὖν αὐτίκα καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ἀλβανῶν τοῖς
 ἡγεμόσι, διαπρεσβευόμενοι ἐφ' ᾗ ἔχειν αὐτοὺς ἅττα δὴ ὑπη-
 γάγοντο, καὶ ἵππους καὶ ὑποζύγια ὅσα ἐλήθισαντο μὴ ἀποδι-
 δόναι. ζυνέβησαν μὲν ἐπὶ τούτοις τῷ ἡγεμόνι αὐτοῦ ἕκαστος.

Τουραχάνης μὲν ἐβούλετο ἀσθενῆ ποιεῖν τὰ τῶν Ἀλβα- 10
 Διών πράγματα, ὥστε τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι αὐτοῖς ἐπιτηδείως
 σφίσι ἐπὶ τὸ ζυνοῖσιν αὐτοῖς δοκοῦν. ἐπεὶ τε δὴ ἐμελλεν
 ἀπελαύνειν, ἀφικόμενος αὐθις ἐς λόγους ἀμφοτέροις τοῖς ἡγε-
 μόσις ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βασιλεῖς Ἑλλήνων, ἐμοὶ μὲν καὶ
 πρότερον τῆδε συγγενομένη εἰρηται ἰκανῶς ἐς ὑμᾶς ἂ φρο- 15
 νῶν τυγχάνω περὶ τὰ ὑμέτερα πράγματα. καὶ νῦν δὲ το-
 σόνδε ἂν λέγοιτο, ὡς ὁμονοοῦσι μὲν πρῶτα ὑμῖν ἔσται ἀφθονα
 τὰγαθὰ, διενεχθεῖσι δὲ καὶ δίχα γενομένοις τὰναντία τού-
 των, ἔπειτα δὲ καὶ μὴ ἐπιτρέπουσι καθ' ἡσυχίαν ἐξυβρίζειν
 τοὺς ὑπηκόους ἔς ὑμᾶς, ἀλλὰ ἀφειδέστερον κολάζειν, μηδέ- 20
 P. 219 ποτε ἡσυχίαν ἄγειν. ὡς κακοῦ μὲν ἡ ἀρχή, καὶ ἦν φανλο-
 τάτη οὕσα τυχάνη προσοῦσα, ἐπὶ μέγα χωρεῖ αὐτίκα ὕβρεως,

22. ποιοῦσα ?

capessere, continuo signa inferentes cepere viros et mulieres circiter
 decem milia. his ita gestis exercitum moverunt sthomam, Thoma fra-
 tre iuniorē exercitum usque mutatis vicibus subsequente. hinc ex-
 ercitus ducitur contra urbem Aētum sive Aquilam dictam, quae non
 multo ante Centerionis partes secuta fuerat; quam in fide hac con-
 ditione receperunt, ut exercitui mille iumenta, arma et iumenta
 traderent. postea et caeteri Albani in dicionem venire haud abnue-
 bant, cum mitterent legatos ad duces, qui dicerent Albanos paratos
 esse imperata facere, si paterentur ipsos habere loca quae subegis-
 sent, nec cogerentur equos et iumenta, quae praedando acquisivis-
 sent restituere. condiciones hae, quemadmodum duces singuli id signi-
 ficarunt, sunt acceptae, et ex eo singuli suis ducibus reconciliati sunt.

Turachanes autem id quaerebat ut res Albanorum infirmiores
 efficeret, ut in posterum principes iis uterentur commodioribus. hic
 vir cum iam adornaret abitum, denuo cum Graecis in colloquium
 venit, et in hunc modum disseruit. “o reges Graecorum, cum nuper
 apud vos sermonem haberem, satis, opinor, declaravi quid, quantum
 attinet ad res vestras, fieri velim. hoc autem nunc adicere placuit.
 si concordēs fueritis, res vestrae in tranquillo et felice requiescent
 statu: at si discordēs fueritis et dissensiones moveritis, contrarium

καὶ πολλαπλασιῶν γιγνομένη αὐτῇ ἑαυτῆς οὐκέτι κατασχετῆ V. 171
γίγνεται. ὡς δὲ μὴ ἀγαθὰ· φίλοι γάρ, ἐφ' ὃ τι ἂν τρέπο-
τό τις κινούμενος, τοῦτο ὡς τὰ πολλὰ αὐξέειν καὶ μέγα ἀπο-
δείκνυσθαι, τί ἂν ἐπιτηδεῦον τυγχάνει." ταῦτα εἰπὼν καὶ
5 δεξιωσάμενος τοὺς ἡγεμόνας ἀπήλαυσε.

Καὶ τούτοις μὲν ὡς τούναντίον κατέστη ἅπαντα· εἰς
γὰρ τὸ θεραπεύειν τετραμμένοι ἑκάτεροι, πρὸς ἀλλήλους τε
γνώμη τὰ σφέτερα αὐτῶν διενεχθέντες, ἐρίζοντες ἀλλήλοις
ἐτύγχανον ὁπότερος ἂν μάλιστα ἐν ποιῶν φαίνοιτο, ὥστε δο- B
10 κεῖν αὐτοὺς χαρίζεσθαι. καὶ τινες τῶν παρ' αὐτοῖς τὰ πρῶτα
φερομένων, ἐναγόντων τε καὶ ἐπὶ ξυνομοσίαν προκαλουμένων
τοὺς ἄλλους, ὥστε ὁμοφρονεῖν οὕτω κωλύειν διανοοῦντο. αὐ-
τοὶ τε σφίσι κακοδαιμονοῦντες ἐπέτρεπον τὰ πράγματα σφί-
σιν αὐτοῖς φθείρεσθαι. Λουκάνης τε ὁ Πελοποννήσιος, καὶ
15 τινες τῶν Βυζαντίου ἐπαγόμενος, συνίστα τε τοὺς Πελοπον-
νησίους τε ἅμα καὶ Ἀλβανούς ἐφ' ᾧ σφίσι τε αὐτοῖς ὧν
ἔχει ἐπιτηδεύουσιν, καλῶς πολιτεύεσθαι. καὶ ὄρμητο μὲν ἐπὶ
Ἀσάνη, μέγα δυνάμενον τε ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Κόρινθον C
καὶ μοῖραν οὐκ ἐλαχίστην τῆς Πελοποννήσου ἐπιτροπεύοντα.
20 καὶ οὗ προσίετο μὲν οὗτος, οὐδὲ συγχωρῶν. ἔνθα δὲ οὕτε

2. φιλεῖ? 4. ὃ τι ἂν ἐπιτηδεῶν τυγχάνοι? 6. εἰς τού-
ναντίον μετέστη? 8. τὰ σφέτερα αὐτῶν post ἑκάτεροι ro-
nendum.

eorum quae in medium adduxi eveniet. in primis operam date ne
subditi vestro imperio conviciis vos proscindant, dum alta fruimini pa-
ce: verum impensius contumeliarum et iniuriarum auctores punire ne
cessaveritis. mali enim principium, quamvis pessimum sit, attamen
continuo ad magnas procedit contumelias; quae ubi auctae fuerint,
se ipsas haud amplius sustinere possunt. itaque ne quis id bonum
censuerit. solet enim id cuius quis amore rapitur, usque crescere
et incrementa sumere, quicquid tamen ingruat." haec locutus Pelo-
ponnesi ducibus dexteram porrigit; quo facto abiit.

Caeterum longe alia quam hic praeceperat, secuti sunt studia.
nam dum uterque ad suos colendos et beneficiis devinciendos esset
pronior, usque discordias inter sese foverunt, dum uterque suos
maiores indulgentia habere niteretur, quo eos sibi magis fidus para-
ret. itaque toti ad gratificandum propendebant duces. quidam apud
hos viri primarii reliquos ad seditionem et coniurationem instiga-
bant; quod quidem ideo fiebat, ut discordia exoriretur et illorum
concordiam inhiherent. interim duces his, quasi malo daemone in-
citati, res suas miseri corrumpendas commiserunt. Lucanes Peloponne-
siacus adducens quosdam Byzantios, Albanos et Peloponnesios ad
conspirationem impulit, ut pro suo arbitrio, non ducum, res publi-

ὄν ἐτάξαντο φόρον ξυμφερομένων, οὔτε τῶν Πελοποννησίων οὔτε τῶν Ἀλβανῶν, οὐκ εἶχεν ἀπάγειν τῷ βασιλεῖ. ἦν δὲ αὐτοῖς ὁ ἐπέτειος φόρος μύριοι καὶ διαχίλιοι χρυσίου στατήρες.

Οἱ μὲν Ἕλληνες οὕτω ἐν οὐδενὶ λόγῳ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἑπιτριβόμενοι κατὰ βραχὺ ἀπώλλυντο. τὸν τε γὰρ φόρον αὐτοὶ τε οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Πελοποννησίοι οὐκ ἔφασαν ἀποδιδύναι, ἂν μὴ τις αὐτοῖς ἐπιδιελόμενος τὴν χώραν ἐπὶ τοῖς Δύοις τε καὶ ὁμοίοις ξυμβαίῃ. ἀλλ' ἐχρῆν μὲν ταῦτα τύχην οὐκ ἀγαθὴν φερόμενα ταῦτ' ἄρα ἰσχὺν σφίσι τὴν τελευταίην, 10 καὶ οὕτω ἀποβήσεσθαι ἐς τὸ μηδὲν εἶναι γενόμενα.

Βασιλεὺς δὲ ὁ Μεχμέτης τὴν δευτέραν εἶ μετὰ τὴν Βυζαντιῦν αἵρεσιν ἐστρατεύετο ἐπὶ Τριβαλλοῦς καὶ Νοβόπυργον πόλιν ἐντὸς τοῦ βασιλέως χώρας παρὰ ποταρὸν Μοράβαν καλούμενον, ὃς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται ἔτων ἀπὸ 15 τῆς Πρισιίνου τῆς βασιλέως χώρας, καὶ ἐκδίδοι ἐς τὸν Ἰστρον. ἐνταῦθα γενόμενος τὰ στρατεύματα μὲν αὐτῷ ξύμπαντα ἐπέ-
P. 220 δραμον τὴν Τριβαλλῶν χώραν, καὶ ἀφιππάσαντο τὴν χώραν ληισάμενοι, αὐτὸς δὲ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλοις ὑπτίοις βάλλων τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως. ἐξεύρητο δὲ τῷ βασιλεῖ 20 τούτῳ αὕτη ἡ τῶν τηλεβόλων ὑπτίων κατασκευή. καὶ ἐπα-

9. ταῦτα κατὰ τ.? et mox τοιαύτην ἄρα ἴσχειν? 15. ὡς P
18. ἀφιππάσαντα P

cas suas administrarent. hac coniuratione freti pergebant ad Asanem, cuius auctoritas in Peloponneso erat maxima, ut qui Corinthum necnon modicam Peloponnesi partem regebat. hic eos nequaquam admittebat, neque quicquam his concedebat. exinde cum Albani et Peloponnesiaci tributum, quod imperatum erat, pernumerare abauerent, nec Asanes id ad regem perferre potuit. tributum autem annuum pendebant duodecim milia aureorum staterum.

Quapropter in hunc modum mutuis discordiis attriti Graeci paulatim peribant. nam propalam iactabant Albani et Peloponnesii se tributum non exoluturos, nisi inter ipsos regio universa aequaliter divisa fuisset. oportebat sane haec, cum parum propitia fieret fortuna, ipsis exitium adferre, et planissime ad nihilum redigere.

Rex quidem Mechemetes secundum capto Byzantio expeditionem contra Triballos et Novopyrgum urbem sumpsit. haec intra regis regionem sita est prope flumen Morabam, qui fluens a Pristino regis regione, et huc veniens in Istrum exhauritur. exercitus regius universus grassabatur per Triballorum regionem universam: equitatus quoque in hanc emissus praedas rerum omnium confertim agebat. ipse autem circumsederat parte copiarum urbem, et supino bombardarum iacta gravissime, quae intra eam erant, adfigebat. bombar-

φίασι μὲν ἄνω ἐς τὸν αἴρα τὸν λίθον, καταβαίνων δὲ βάλλει ἐς
 ὃ τι ἂν ἰθύνει αὐτὸν ὁ τηλεβολιστής, σημείον κομιζόμενος, καὶ
 δαιμονίως τυγχάνει τοῦ σκοποῦ ἐς τὸν μετεωρισμὸν τοῦ λί-
 θου. οὕτω μὲν οὖν τὴν πόλιν τύπτων ἐπὶ ἡμέρας ἰκανὰς
 5 ἠνάγκασε τοὺς ἐνοικοῦντας προσχωρῆσαι αὐτῷ. ἐπαί τε δὴ
 προσεχώρησαν, τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἀφελόμενος,
 καὶ μοῦραν τινα ἀπαγαγὼν ἐς ἀνδραποδισμόν, τοὺς ἄλλους B
 ᾤκισεν αὐτοῦ καταλιπὼν διὰ τὴν μετάλλου ἐργασίαν, ἣν μά-
 λιστα δὴ τῶν ταύτη χωρίων ἐπιστάμενοι ἐτύγχανον. πρόσ-
 10 δος δὲ αὕτη οὐκ ἐλαχίστη τοῦ βασιλείως, ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα V. 172
 αὐτοῦ μετᾴλων τῆς πόλεως ταύτης. ὁ δὲ Τριβαλλῶν ἡγε-
 μὼν ὡς ἤσθετο ἐπ' αὐτὸν ἐπιόντα βασιλέα Μεχμέτην, ᾤχετο
 μὲν διαβάς ἐπὶ Παιονίας καὶ ἐπὶ Χωνιάτην, δεδιὼς μὴ ἐς
 τὴν Σπενδερόβην ἀφικόμενον πολιορκεῖτο καταστάς, καὶ ἰδεῖτο
 15 μὲν αὐτοῦ ἐπαμύνειν προσήκοντί τε καὶ ξυγγενεῖ ὄντι. καὶ
 ἐδόκει μὲν κἀκείνῳ τιμωρεῖν, ἐπὶ δὲ Σπενδερόβην ἔφρασε C
 πρὸς βασιλέα γενέσθαι οἱ εἰρήνην. οὗτος μὲν ἐπεβίω οὐ
 πολλῷ ὕστερον, καὶ ἀπέθανεν, ἐχώρει δὲ ἡ ἀρχὴ πρὸς Ἑλεάζ-
 ζαρον τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα. οἱ δὲ τυφλοὶ αὐτίκα ἐπὶ
 20 τῇ τελευτῇ τοῦ ἡγεμόνος χρήματα ὑφελόμενοι ὅσα ἐνεχώρει,

7. ἐπαγαγὼν P
 λιορκοῖ?

8. ᾤκισεν P

13. Παιονας?

14. πο-

das autem erectas, supino iactu lapides in altum torquentes, primus
 rex ille invenit. nam bombardae illae erectae, sive mortaria, in
 aërem globum sublimem iaculantur. qui deinde delapsus id peni-
 tus ad quod a bombardario fuerit directus, sternit et comminuit.
 tanta autem globi certitudo est, ut nullo modo aberret a scopo quem
 bombardarius animo destinarit, quamvis globus in altum eiectus fue-
 rit. diebus igitur plurimis Mechemetes oppidanus in hunc modum
 laedens, tandem eos deditionem facere coegit. ubi semet ipsos sua-
 que fidei regis tradidere, ipse suppellectilem et pretiosissima quae-
 que accipiens, et partem quandam hominum in mancipiorum condi-
 tionem transferens, reliquos ibi habitare passus est, maxime pro-
 pter metalli opus, cuius in primis istius regionis incolae periti cen-
 sentur. nec contemnendus regi reditus est ex metallis quae sunt
 iuxta istam urbem. Triballorum princeps Georgius, cognito contra
 se Mechemetem hostili animo pergere, abiit transiens in Pannoniam
 ad Choniatem, veritus si Senderoviam venisset, ne obsideretur a rege.
 rogabat itaque Choniatem ne se amicum et propinquum desereret,
 verum acerrime a vi Turcorum assereret. ubi autem Georgius tan-
 tum effecit apud regem ut pax fieret, non multo post expiravit. suc-
 cessio principatus devolvebatur ad Eleazarum filium iuniorem. at
 caeci Stephanus et Georgius continuo surripientes pecunias quotquot

ἀφίκοντο παρὰ βασιλέα, καὶ χώραν παρεχομένου τοῦ βασιλέως ἱκανὴν τὴν δίαιταν ἐποιοῦντο. βασιλεὺς μὲν οὖν τούτῳ ἀπάγοντι φόρον ἱκανόν, ἐς δισμυρίους χρυσίου στατήρας, 1456 σπονδὰς τε ἐποίησατο, καὶ ἐς τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐστρατεύετο ἐπὶ Μπελογράδην τὴν πόλιν Παιόνων. αὕτη δὲ ἡ πόλις ἔσκετο, 5
 ὡς πρότερόν μοι δεδήλωται ἐπὶ Ἀμουράτεω, παρὰ τὸν Ἴστρον ἀφ' ἐνὸς πλαγίου, ἀπὸ δὲ ἐτέρου ἐπιρρέοντος Σάβα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκδιδόντος ἐς τὸν Ἴστρον ἀμφίρρυτος γίνεται ἡ πόλις ἀμφοῖν τοῖν ποταμοῖν παραρρεόντων.

Ἐπὶ ταύτην δὲ τὴν Μπελογράδην ἐστρατεύετο Μεχμέτης 10
 ὁ Ἀμουράτεω, καὶ πρότερον ἐπὶ Ἰλλυριοὺς στρατεύματα ἐπιπέμψας ἡγουμένου Θερίζεω καὶ Ἀλίεω τοῦ Μιχάλεω. πρὸς δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ συνῆπτο αὐτῇ πόλεμος πρὸς βασιλέα Κολχίδος τῆς Τραπεζοῦντος. καὶ τριήρεις ἐπιπέμψας ἐδήον τε τὴν Κολχίδα, καὶ ἤπειρον, κατὰ θύλατταν, ἡγουμένου τοῦ 15
 P. 221 Χητύρεω τοῦ τῆς Ἀμασίας ὑπάρχου. ὡς μὲν οὖν κήρυκα ἔπεμψε περιαγγέλλοντα παρῆναι αὐτῇ τὰ στρατεύματα ἐς Ἀδριανούπολιν, ἐξελαύνει αὐτὸς ἔχων τὰς τε θύρας καὶ τοὺς νεήλυδας, καὶ χαλκὸν μὲν παρὰ τοὺς τηλεβόλους ἐμπλεον φερόμενος διὰ τε νηῶν αὐτῇ καὶ καμήλων ἤλαυνε διὰ τῆς Τρι- 20
 βαλλῶν χώρας. καὶ ἐξένιζε μὲν ὁ τῆς Σπενδερόβης ἡγεμῶν τὸν τε βασιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας, δῶρα πέμπων ὡς μέγι-

15. κατ' ἤπειρον?

poterant, venere ad regem; qui cum his regionem assignaret, factum est ut victum nanciscerentur sufficientem. pax autem cum eo conve-
 nerat ut quotannis tributum maximum ferret, videlicet viginti milia staterum auri. eo anno qui sequebatur, expeditionem contra Belgradum urbem Pannoniae suscepit. urbs haec, quemadmodum docuimus cum scriberemus de Amurate, ab uno latere iuxta Istrum sita est, ab latere altero alluitur Savo, qui se in Istrum effundit; ab utroque circumfluitur ea urbs, si quidem ambo praeter eam labuntur.

Contra hanc exercitum duxit Mechemetes Amuratis filius: prius tamen cum parte copiarum contra Illyrios ire iussit Therizem et Haliem Michaelis filium. praeterea eodem tempore bellum ei erat cum Colchidis rege, qui praeerat Trapezunti. mittens igitur triremes, quarum dux erat Chetyres Amasiae praefectus, Colchidem et maritimam Colchidis regionem evastabat. ubi igitur voce praeconis, quem per universum regnum miserat, exercitus suos Adrianopolim excivit, in militiam profectus est ipse, ducens ianuae milites et peregrinos; et navibus subvehebat camelisque portabat aeris plurimum ad bombardas fundendas, iterque fecit per Triballorum regionem. Triballorum dux hospitaliter et benigne regem et duces tractavit, mittendo iis munera

στα, παρεσκευάζετο μέντοι καὶ αὐτός, ἦν Μπελογράδῃ ἀλώ-
 σοιτο, αὐτίκα καὶ αὐτὸς πολιορκησόμενος. ἐπελάσας δὲ ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. ἔκειτο διὰ μέσου τῶν ποταμοῦν ἰσθμός, B
 5 ἐπὶ στάδια μάλιστα τὸ εὖρος· ἔνθα δὴ καθιστάς καὶ στρα-
 τοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει τὸ ἄστυ, καὶ ἔπαιε μὲν τηλεβόλους
 τὸ τεῖχος, καὶ οἱ νεήλυδες τοῖς στεγάζμασιν ἀγχοῦ γενόμενοι
 τοῦ τείχους ἐτόξονόν τε τοὺς Παιόνας. στρατόπεδον δὲ καὶ
 τοῦτο μέγα βασιλέως ἐγένετο. ἐννοούμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς
 ἦν ἐπικρατήσῃ τοῦ ποταμοῦ καὶ μὴ δυνατοὶ ὄσιν ἔτι τοῦ
 10 λοιποῦ διαβαίνειν οἱ Παιόνας ἐς τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἀντιπέ-
 ραν τοῦ ποταμοῦ ἐπαμύνειν, ἔῃον αὐτῷ προσχωρῆσαι τὴν
 πόλιν [ἀλώσσοθαί οἱ τὴν πόλιν], ἐπλήρου ναυτικόν πολύ, δ C
 κατὰ τὴν παρίστριον χώραν αὐτοῦ ἐξηρτύετο, καὶ παρεσκευά-
 ζετο ἄμφι τὰ διακόσια πλοῖα, ταῦτα πληρώσας τὸν τε ποτα-
 15 μὸν κατασχέσων, διακαλύσειν τὴν Παιόνων δύναμιν διαβαί-
 νειν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοὺς γε ἐν τῇ πόλει ἀπολαβῶν ἐνδὸς V. 173
 ταύτῃ ἐμπολιορκήσειν. τὰ μὲν οὖν πλοῖα ἀνήγετο ἐς τὸν πο-
 ταμὸν ἀπὸ Βιδίνης τῆς πόλεως, καὶ ἡμέρας τινὰς ἐκράτει
 τοῦτο κατὰ ταῦτα τὰ χωρία τοῦ ποταμοῦ. ὁ δὲ Παιόνων
 20 βασιλεὺς (στρατοπεδεύετο γὰρ καὶ αὐτὸς ἐς τὴν κατανακρὺ
 χώραν τοῦ Μπελογράδῃ στρατεύματι πολλῷ) πληρώσας καὶ D

1. post ἦν cum H omisi ἐν.

maxima. nam ducem Triballorum haud fallebat, se continuo armis
 Mechemetis debellandum, ubi primum in Turcorum dicionem Belgra-
 dum concessisset. rex igitur hostilia spirans exercitibus eam urbem
 circumsededit. est autem in medio utrorumque fluminum isthmus, la-
 titudine maxime septem stadiorum. cum locum castris permuniendis
 delegit, idemque urbem oppugnabat, haud cessans murum bombar-
 darum globis quassare. praeterea peregrini pluteis praeparatis mu-
 niti, cum proxime ad murum subilissent, sagittis Pannonnes petere haud
 intermittebant. castra regis maxima erant. rex autem cogitabat, si
 flumen solus obtineret et Pannonnes prohiberet, ne ex altera fluminis
 ripa ipsis aditus in urbem pateret, se facilius resistere hostibus et
 tandem urbe potiri posse: proinde copiis navalibus, quae erant per
 regionem Istro affusam dispersae, naves quae praesto erant implevit.
 naves autem numero erant ducentae. his fretus enitebatur obtinere
 flumen et inhibere Pannonnes, ne possent in urbem transgredi. prae-
 terea cum in hunc modum a relliquis interceptisset et quasi inclusis-
 set oppidanos, ad urbis oppugnationem, quam facilem sic fore puta-
 bat, totis viribus accingebatur. naves in flumen deducebantur ab urbe
 Bidina, et aliquot diebus flumen, quod eam regionem praeterlabitur,
 fortiter obtinebant. at Pannonum rex, qui cum magnis copiis castra
 posuerat in regione quae ex opposito erat, milite complet naves opti-

αὐτὸς πλοῖα τὰ κράτιστα, ὅσα ἔπῃρ αὐτῷ ἐν τῇ Ποιῶν, πα-
 τέβη δια τῷ ποταμῷ ὡς ναυμαχίαν κειρηόμενα μετὰ τῶν
 τοῦ βασιλέως πλοίων. ἀρχῆς μὲν καὶ τὰ βασιλέως πλοῖα ἐπὶ
 πολὺ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν τῶν Παίωνων χώραν. καὶ δη-
 οῦντες ἄκαιον καὶ ἐληζοντο. μετ' οὗ πολὺ δὲ καὶ ὁ τῶν 5
 Παίωνων στόλος κατήκει, καὶ ἐμβολόντα τοῖς πλοίοις τοῦ βα-
 σιλέως καπέδυσεν μὲν ἴστιν ᾧ, εἰλε δὲ καὶ ἄμφι τὰς εἰσοὺς
 ναῦς. καὶ οἱ Παῖοντες διακρησόμενοι τοὺς ἄνδρας, καὶ ἐς
 τὰς ναῖς κενὰς εὔσας τὰ σώματα καταθέμενοι τῶν φαρμα-
 κῶν, φορηθῶν αὐτὰ ταξάμενοι, ἐνήκων φέρεσθαι ὑπὸ τοῦ 10
 ῥοῦ ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. καὶ οὗτοι μὲν οὕτω ἀπέ-
 P. 222 λοντο, αἱ δὲ λοιπαὶ ἔρευγον σπουδῇ ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως
 στρατόπεδον, καὶ ἐπακείλαντες τὰ πλοῖα ἐς τὸ στρατόπεδον
 ἀπέβησαν. ταῦτα μέντοι αὐτίκα ἔ βασιλεὺς ἐπέκρησεν, ὡς
 ἂν μὴ ἐπιπλέοντες αὐτὰ οἱ Παῖονες εἴλωσι. τοῦ μὲν οὖν πο- 15
 ταμοῦ τὸ ὑπὸ τοῦδε ἐπεκράειον οἱ Παῖονες, καὶ ἐπομά-
 ζοντο ἐκ τῆς καταπιπέραν ἡκίρου ἐς τὴν πόλιν, ἐς φιλί-
 κην τοῦ ἄστειος, ἄλλοι τε καὶ δὴ καὶ Χωνιάτης σὺν ταῖς
 παρὶ αὐτὸν καὶ Καπιστράτος ὁ Ναῶηριος, σφόδρ τε καὶ ἐς
 τὴν Θρησκιαν ἀνήρ παρὰ τοῖς πρὸς ἰσπίραν ἔδρασι μέγα 20
 Βυδουκιμῶν. δι' ᾧ δὴ ἐπὶ τοὺς ἐν Βορῆγῃ τῇ μεγάλῃ τῶν Βοῶ-

9. φαρμάκων P

mas quas Budae habebat. et secundo flumine pergit contra Torcum,
 ut qui cum eo navale praelium esset commissurus. regiae naves
 contra flumen enisae ascenderant ad maximam Pannoniae partem,
 vastando urendo et praedando quaecumque casas obtulisset. veram
 haud multo post obviam procedit Pannorum classis hosti; et impetu
 invadentes regias naves quasdam demersere, et cepere naves circiter
 viginti. Pannones interfectis viris qui in navibus fuerant, aedulas
 in naves viris vacuas ponant, et classem universam in ordines
 applicantes secundo flumine ad hostilia castra contendebant. Turci
 quidem in hunc modum necati interierant. caeterum naves reliquae
 quae non venerant in Pannorum manus, celeri fuga ad regia castra
 properant; et naves in portum ubi regia castra erant impingentes, et
 navibus egredientes, intra castra se recipere. has quidem naves illico
 res laetandi curavit, ne in Pannorum potestatem redigerentur. Pan-
 nones ex eo tempore flumine potiebantur, et ex continent, quae e
 regione erat, ferebantur in urbem, ut eam defenderent ab hostibus.
 in hunc ingrediebatur stipatus suis Choniates; praeterea Capistranus
 Byzantinus sive monachus, cuius auctoritas in religionis negotio ma-
 gnus habetur apud Occidentales. nam quis insignis pietate vir erat,
 cuius est auctoritate pontificis ad Boemos Pragam urbem magnam
 subvertentis, qui colebant Apollinem, ut eos abnegata ista impietate in

μων πόλει, ἐς τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τετραμμένους Θρησκείαν, ἐπεπόμφει αὐτὸν ὁ ἀρχιερεὺς δεινὸν τε ὄντα λέγειν ἐπὶ τὴν τοῦ Ἰησοῦ Θρησκείαν. καὶ πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ μετέστησε δόξαν, πολλοὺς δὲ καλῶν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους πολεμίους ὄντας τῶν Ἰησοῦ, Γερμανῶν τε καὶ Παιόνων καὶ Βοέμων, ἐπειδὴ ἴοι ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον, ψιλούς δὲ ὄντας τοὺς πλείστους, ἤγε μεθ' ἑαυτοῦ. οὗτοι μὲν οὖν, ὡς ἠγγέλλετο τὸ τεῖχος τοῦ ἄστεως ἐρριπῆθαι ἤδη πρὸς τῶν τηλεβόλων καὶ κινδυνεύειν τὴν πόλιν ἀλῶναι, οὗτοι μὲν οὖν, ὡς 10 ἐπεκράτουν τοῦ πόρου, καθ' ἡσυχίαν πολλὴν ἐκομίζοντο ἐς τὴν πόλιν, οὐ πᾶν καταφρονεῖν γιγνόμενοι τῷ βασιλέως στρατῷ. βασιλεὺς δέ, ὡς ἱκανῶς τὰ τεῖχη τοῦ ἄστεως καταβέβλητο καὶ ἤδη βίασιμα ἦν, παρεσκευάζετο ὡς προσβολὴν ποιησόμενος ἐπὶ ἀνδραποδισμῷ. καὶ τὰ τε πυρὰ τὰ νομιζόμενα 15 ποιησάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ παρεσκευάζοντο, τὰς τε μηχανὰς προσφέροντες καὶ στεγάσματα, ὡς ἐξελοῦντες τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Καραζίης, ἀνὴρ γενόμενος ἀριστος τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις, τελευτῶν ἀπὸ τῆς πόλεως τηλεβόλων. καὶ ὁ βασιλεὺς ζυμφορὰν ἐποίητο 20 εἶτο τὴν Καραζίεω τελευτήν, καὶ ἐπένθει μεγάλως. ἐπεὶ δ. 21 Iul. δὲ ἐδόκει προσβάλλειν, ἔωθεν σημήνας τὴν προσβολὴν ταῖς D τε σάπιγξι καὶ κυμβάλοις καὶ αὐλοῖς, καὶ ἀγόμενος τοὺς νεήλυδας προσέβαλλε τῷ τείχει. καὶ αὐτίκα μὲν ὑπερέβ. 1οι] οἱ P 7. θέοντας P 18. τελευτῆ ὑπὸ τῶν ἀπὸ?

religionem Iesu transferret. hanc enim mira persuasione docere noverat, ut qui esset dicendi peritissimus. quapropter plurimos Boemos docendo compulsi Christi religionem assumere. praeterea plurimos Pannonos et Boemos ad inferenda arma barbaris Christi hostibus permovit. et in hunc modum plurimos secum in hanc expeditionem quasi velites, ut eorum opera in velitaribus praeliis usui esset, duxit. nam hi, ubi compertum erat urbis murum bombardis esse stratum, et in periculo esse ut ab hoste impio caperetur, cum obtinuissent fluminis traiectum, per otium colligebantur in urbem; quorum vires nequiquam contemnendae erant hostili exercitui. rex Turcorum, cum iam murus dissipatus bombardis aditum praestaret, parabat se quasi incursionem facturus ad mancipiorum praedam agendam; et ignes, quemadmodum mos gentis est, facientes preparabant se ut in diem posterum urbem adorirentur. machinas et vineas, quibus tuti ad murum succederent, expediebant. Europae dux Carazies, qui gloria et virtute excellabat omnes qui in ianuis regis stipendia faciebant, ab oppidanis bombardae globo ictus occubuit. rex quidem mortem huius viri maximam calamitatem suis rebus invecturam augurabatur, et multum eum lugebat. cum autem visum esset mane urbem aggredi, tubes cymbala

- βησαν οἱ νεήλυδες, καὶ ἀποβάντες τοῦ τείχους εἰσεχέοντο ἐς τὴν πόλιν, καὶ εἰσπεσόντες ἐνόμιζον ἤδη κατελιγμένοι τὴν πόλιν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ οἱ περὶ Χωνιάτην ᾤδε παρα-
 V. 174 σκευάμενοι ἐπέμενον ὥστε εἰσελθεῖν τοὺς νεήλυδας. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐστώτες ξύνθημα ἔσχον, ἐπειδὴν ἡ σάλ-5
 πιγξ σημήνοι, ἰέναι ὁμόσε ἐπὶ τοὺς νεήλυδας· οἱ δὲ περὶ
 P. 223 τὰς ἐπάλλξεις καὶ τοῦ τείχους ὑποχωρήσαντες, ἐπηγγέλλετο γὰρ σφίσις οὕτω ὑπὸ τοῦ Χωνιάτου, ὥστε ἐν ἀδείᾳ τοὺς νεήλυ-
 δας εἰσιέναι ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ὅποταν σημήνοι ὁ σαλπικτῆς τῇ σάλπιγγι, καὶ αὐτοὺς ἰόντας δρόμῳ καταλαμβάνειν τὴν 10
 ἑαυτοῦ χώραν ἕκαστος, καὶ ἀπειλημμένους χρῆσθαι τοῖς νεή-
 λυσις ὅ τι ἂν βούλωνται. οἱ μέντοι νεήλυδες ἔωθεν ὡς προσ-
 ἔβαλον, αὐτίκα ἐπεισπεσόντες, οὐδενὸς σφίσις ἐμποδῶν ὄντος (ὑπεξεκεχωρήκεσαν ἤδη οἱ Παῖονες, ὡς τὸ σύνθημα) καὶ νο-
 μίσαντες πεφευγῆναι εἰσεχέοντο, ὡς ἐδηλοῦτό μοι, ἐς τὴν πό- 15
 λιν, καὶ τραπόμενοι ἄλλος ἄλλη διήρπαζον τὴν πόλιν. ἐπεὶ
 B δὲ τὸ σύνθημα εἰδότεο καὶ ἡ σάλπιγξ ἐσήμαιεν, οἱ μὲν περὶ τὰ τείχη πρότερον ὄντες αὐθις ἔθρον ἐς τὰς ἐπάλλξεις καὶ ἀπελάμβανον εἶσω τοὺς νεήλυδας, οἱ δὲ περὶ Χωνιάτην ἔντο
 ὁμόσε ἐπὶ τοὺς νεήλυδας. οὗτοι μὲν οὖν ὡς κατεῖδον τοὺς 20
 ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως Παῖονας σφίσις ἐπιόντας, ἀνεχώρουν ἐπὶ

6. δὲ om P

et cornua canere iubet, et peregrinos in murum ductabat. hi murum continuo scandendo superarunt; et qua cuique liberum erat, in urbem fundebantur. qui cum in urbem intrassent, se eam copiose existimabant. at Choniates cum suis instructi et armati expectabant occulte, donec peregrini omnes in urbe intrassent. nam qui in arce consistebant, tesseram acceperunt ut ubi primum tuba sonum dedisset, peregrinos festim adorirentur. praeterea qui antea per murum erant dispositi, iussu Choniatis a muro decesserunt. nam his id ideo praeceptum erat, ut peregrini maiore securitate in urbem penetrarent. iussi tamen sunt ut ubi primum tuba cecinisset, ad murum singuli, et ad ea loca quae defendenda suscepissent, cursu se proriperent, ut peregrinis, quos ab reliquis intercepissent, pro arbitrio uti possent. verum peregrini ubi primum oppugnationem sunt suspicati, urbem nemine resistente et prohibente ingressi sunt. Pannonες enim, quemadmodum moniti erant, retrocesserunt et se occultabant. peregrini autem cum crederent Pannonες fuga esse dilapsos, raptim in urbem procurantes alius alio ad praedam convertebantur. cum autem, quemadmodum convenerat, tuba sonuisset, qui prius murum defensarant, celeri cursu se singuli ad sua loca contulere, et peregrinos incluserunt intra urbem. Choniates instructa acie contra peregrinos ibat. hi videntes Pannonες ex arce prodeuntes adversum se pergere, ad murum retro ire instituunt. cedentibus peregrinis acri-

τὸ τεῖχος· ἀναχωροῦσι δὲ αὐτοῖς οἱ Παῖονες καὶ ἐπέκειντο
χαλεπῶς καὶ διέφθειρον πολὺ τι πλῆθος αὐτῶν. οἱ δὲ ἄλλοι
ὡς ἐς τὸ τεῖχος ὠρμητο καὶ ἐώρων καὶ ἐνταῦθα τοὺς Παί-
νας ἐς τὰς ἐπάλξεις, ἐβιάζοντο τε τοὺς Παίονας καὶ ὑπερ-
5 θέοντες ἤγοντο ἐς τὴν τάφρον. οὕτω μὲν οὖν τότε οἱ Παί-
νες ἐξεώσαντο τοὺς νεηλυδας καὶ ὑπερβαίνοντο τοὺς βαρβάρους·
μετὰ δὲ ἔξοδον κοινὴν ποιησάμενοι οἱ περὶ Καπιστρῶ-
νον καὶ οἱ ἄλλοι Παῖονες πρὸς τοὺς ἐν τοῖς τηλεβόλοις τοῦ
βασιλέως, μαχεσάμενοι ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ ἐπεκράτουν τῶν
10 τηλεβόλων. βασιλεὺς δὲ ὡς ἐώρα ὑπὸ τῶν Παϊόνων ἔχομέ-
νους τοὺς τηλεβόλους, δεινὸν ποιησάμενος συνέβαλε μὲν ταύτη
καὶ ἐμάχετο ἰσχυρῶς, καὶ οὐδ' ὡς ἠδυνήθη ἐξώσασθαι ἀπὸ
τῶν τηλεβόλων τοὺς Παίονας, ἀλλ' ἀπειρώπετο. οἱ μὲν δὴ
Παῖονες ἐνταῦθα ἤδη ἐπηυλίζοντο, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους
15 τρεψάμενοι ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἐπαφίσαν. ἐπεὶ δὲ
μεσημβρία ἦν τῆς ἡμέρας, καὶ τοὺς γιγνομένους τρόπους καὶ
τὰ γιγνώμενα ἐπηγγέλλετο αὐτοῖς τοῖς καταντικρῦ Παῖοισιν,
ἐκομίζοντο ἤδη ἐνταῦθα ναῦται οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν, εἰς τὴν
πόλιν μὲν οὐκέτι ἀλλ' ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ ἐπεξῆλ-
20 θον μέντοι καὶ οἱ τοῦ ἄστεως, καὶ ἐκατέρωθεν βάλλοντες
μετὰ ἐπάρσεως ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον καὶ ἐμά-
χοντο, καὶ σκηναὶ ἔστιν ὡς κατέβαλλον τοῦ στρατοπέδου συ-

5. ἦλλοντο?

ter Institere Pannonēs, et plurimos leto dederunt. caeteri, qui ad
muroim properabant, cum viderent Pannonēs per muroim in solitiis
stationibus armatos dispositos, vi eos aggrediebantur, et contra ipsos
cursu lati ferebantur in fossam. in hunc modum eo tempore Panno-
nēs eiecere peregrinos et barbaros vincebant. postea coniunctis co-
piis Capistranus et Pannonēs egressi sunt ut praelium committerent
cum eis qui regis bombardas curabant. inuito itaque praelio bom-
bardarios in fugam coniecere et bombardas obtinere. rex cernens
suas bombardas a Pannonibus captas, multum animo discruciabatur:
proinde et ipse ibi consistens fortiter praelium capessere haud ne-
glexit. cum autem Pannonēs non posset a bombardis submovere,
tandem et ipse fugam arripit. Pannonēs eo loci continuo receptui
canebant; et dirigentes bombardas in castra regis, ea graviter addi-
xere. cum iam meridies adesset, et fuga, reliqua quae evenerant,
nuntiata essent Pannonibus qui e regione morabantur, advehuntur
non pauci, nec tamen in urbem, verum in castra iter maturant. hi
qui in urbe relictī erant, in castra egrediuntur, et undique regia ca-
stra summa vi oppugnant. tentoria in regis castris disiecerunt plu-
rima. Azapides (quos Hussarones nostri vocant) diripuerunt forum.

- χνάς, καὶ διήρπαζον οἱ ἀζάπιδες τὴν ἀγοράν. καὶ βυσιλεύς μέντοι ἔβόα ὡς ὑπεξέλοιτο τὰς κόρας αὐτῶν, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν συνέβαλε μὲν, καὶ ἐτρέψαντο τοὺς Παίονας. καὶ αὐτὸς τε ἄνδρα Παίονα ἀνελὼν τιτρώσκειται ἐς τὸν μη-
P. 224 ρόν, οὐ μέντοι γε ἐτρέπεται. μετὰ δέ, ὡς ἐς τοὺς τηλεβόλους 5 ἐπεξιών γένοιτο, αὐδὶς οἱ Παίονες συστραφέντες ἐπέκειντο τοῖς βαρβάροις, καὶ ἐτρέποντο τοὺς ἀμφὶ βασιλέως ἄχρι τοῦ στρατοπέδου. καὶ τούτου ἐς τρεῖς γενομένου δεινὸν ἐποιεῖτο ὁ βασιλεύς, οὔτε νεηλίδων παρόντων αὐτῷ ἐς τὴν μάχην, καὶ τῶν ἄλλων τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ τὰς νομῆς καὶ τὰ ἐπιτίθια 10
V. 175 ἀφικομένων. καλέσας δὲ ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τὸν ἄρχοντα τῶν νεηλίδων, Χασάνην τοῦνομα ἔχοντα, ἔλεγε τοιαύτε “ὦ κάκιστε ἀνθρώπων, ποῦ δὴ ἡμῖν οἴχονται οἱ νεηλίδες; πῶς
C δέ σοι παρεγένοντο ἐς τὴν μάχην; ἢ οὐκ οἶσθα οἴτοι ὄντα οἴτοι ἄρχοντα ἐποιησάμην; ἀλλ’ ἴθι ὡς εἰ μὴ ἀποθάνοιμι, 15 εἰσόμενος τὴν δίκην ἐπιθήσω, ἣν ἂν φαῖεν ἅπαντες δικαιοτάτην γενέσθαι.” Χασάνης δὲ ὑπολαβὼν ἔλεξεν “ὦ βασιλεῦ, νεηλίδες εἰσὶ μὲν τετρωμένοι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, οἱ δὲ ἄλλοι οὐκ ἐθέλουσιν ὑπακούειν. ἐγὼ δὲ τοῦμόν παρεχόμενός σοι, ἀνθ’ ὧν ἄχθῃ μοι, ὄψει με ἐν μέσῳ τῶν Παιόνων μαχομέ-
νον τελευτήσαντα ὑπὲρ τῶν σῶν πραγμάτων.” ταῦτ’ εἰπὼν καὶ ἐμβαλὼν ἐς μέσους τοὺς Παιόνας, ἀνήρ τε ἀγαθὸς γενό-

14. σοι οὐ παρεγένοντο?

rex clamabat ut oculos eorum eruerent. ipse quoque praelium cum suis occipiens Pannonas in fugam vertebat. eo loci premit virum Paunonium rex, verum vulneratur femur; nec tamen vulneratus in fugam effunditur. deinde cum ad bombardas recipiendas egredere-tur, Pannonas conversi barbaris acriter instabant, et eos simul cum rege usque ad castra persequuntur. et cum tertio hoc esset factum, rex graviter animo dolebat non adesse peregrinos et suppetias ferre in eo praelio, verum esse profectos ad colligendum pabulum et nec-cessaria. vocans autem in isto tumultu Chasanem peregrinorum du-ccem, huiusmodi orationem habuit. “o pessime hominum, quo nobis peregrini abeunt? quo modo te duce ingressi sunt praelium? ne-scis ex humili fortuna quam ad magnam dignitatem te provexerim, ut sis videlicet dux? sed scito, nisi praelium me absumpserit, poenas mihi dabis, quas omnes iustissimas esse pronuntiarint.” Chasanes respondeus “o rex,” inquit, “peregrinorum plurimi saucii sunt. reliqui qui integri sunt, dicto volunt esse audientes. ego autem, ut opera mea utaris fidelis et forti, quamvis mihi indigneris, in medios me conferam Panuones, ibique fortiter dimicans pro rebus tuis occum-bam.” his dictis in medios se confert hostes, et in conspectu reis

μενος ἐναντίον τοῦ βασιλέως, ὑπὸ Παίωνων ἀπέθανε. καὶ
 τινες τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἐτελεύτησαν ἐνταῦθα. ὡς ἐν C
 τῷ στρατοπέδῳ τρεψάμενοι τοὺς Τούρκους ἐπέκειντο οἱ Παί-
 ονες, πλέον ἔχοντες ἐν τῇ μάχῃ, παραγίνονται ἰπποδρόμοι τοῦ
 5 βασιλέως, εἰς ἑξακισχιλίους, οὓς πρότερον ἐπεπύμφει ἐπὶ φυ-
 λακὴν τῆς παριστρίου αὐτοῦ χώρας, φυλάζοντάς τε οὐχ ἴσους
 σὺν ταῖς ναυσὶν οἱ Παῖονες, καὶ διακωλύειν τε αὐτοὺς ὥστε
 μὴ ἀποβαίνειν. παραγενόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὸν θόρυβον τοῦ-
 10 καὶ συγχοῦς αὐτῶν ἐνταῦθα διέφθειραν, μετὰ δὲ τρεψάμενοι
 ἔξωσαντο τοὺς Παίονας ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἐς τοὺς τηλε-
 βόλους. καὶ οὕτω ἐνταῦθα ἡ μάχη ἐτελεύτα πρὸς ἐσπέραν
 ἦδη. βασιλεὺς δὲ ὡς αὐτῷ τὰ πράγματα ἦδη κονήρως ἔχοντα,
 τοὺς τε νεήλυδας τετραμένους καὶ ἐς φόβον κωδισταμένους, D
 15 τὰ στρατεύματα αὐτῷ δρασμῶν τε ἐπεχειρεῖ. νυκτὸς δὲ γε-
 νομένης παραγγελίας ἐς τὰ στρατόπεδα συσκευάζεσθαι καὶ
 προῖέναι, ἧ ἂν αὐτὸς ἐξηγοῖτο, ἀπεχώρει ὑπὸ τὴν νύκτα, καὶ
 ἔξελάντων ἐδέδεικε μὴ οἱ Παῖονες τῷ λοιπῷ στρατεύματι δια-
 βάντες ἐπικέοιντο, καὶ σφίσι χαλσπὴ γένοιτο ἢ ἀπαλλαγὴ καὶ
 20 ἢ ἐπ' οἴκου αὐτῶν κομιδῇ. καὶ δοκεῖ ἂν μοι καὶ τοὺς Παί-
 ονας κατὰ νότον γενέσθαι τῷ βασιλέως στρατῷ, εἰ μὴ ὁ Χω-

2. ἐν] δέ? ἀν μέντοι.
 21. νότον P

6. φυλάζοντες P

οἱ σχήσουσι?

a Pannonibus trucidatur. fuit autem vir optimus. etiam ministri
 quidam eius ibidem interfecti sunt. cum Pannoni in castris fortiter
 inhaerent Turcis eosque fugam capere compellerent, ex improvise
 adveniunt sex milia equitum regis, quos miserat iam ante ad custo-
 diendam regionem suam Istro adjacentem; praeterea ut obsisterent
 Pannonum navibus advenientibus ne in terram exire possent. equi-
 tes hi advenientes, cum iam ferretur praelium, Pannoni in medium
 agunt, et plurimos ibidem interimunt. deinde cum verterent Panno-
 ni in fugam, eos ex castris pepulerunt et ad bombardas se recipere
 coegerunt. et in hunc modum finis praellandi, cum iam instaret ve-
 sper, factus est. rex cum cerneret res suas propemodum accisas esse,
 fuga una cum exercitu suo evadere enititur. nam peregrini plerique
 saucii et timidi erant. adveniente igitur nocte iubet ut impedi-
 menta omnia colligant, seque ad protectionem praeparant, quo pa-
 ratum et instructum sequantur quocumque eos ducere instituerit. et lau-
 dem noctu fuga sibi consulens abibat, cum interim male metneret ne
 Pannoni cum reliquo exercitu transgressi ipsum persequi statuerent,
 atque in hunc modum discessus et in patriam reditus sibi suisque
 difficilis redderetur. et sane Pannoni persequendi fugientem ho-
 stem admodum cupidi erant; et id fecissent, ni Chomiatas eos a per-

ρον διέποντι. δοκέει δὲ οὗτος ἀνὴρ σπουδῆ τὰ πάντα καταεργάζεσθαι, καὶ ἐν δέοντι χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν αὐτίκα, ὅποισιν ἂν δέοι, παραγεγόμενον. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ λοιμοῦ ἀπενεχθέντα ἀποθανεῖν.

- 5 Περὶ δὲ Καπιστραῖνου τοσοῦτο ἐπιστάμενος μνήμην ποιήσομαι, ὡς Βερναρδίνου τοῦ Κανιλίου γενόμενος ἐπαδός, μεγάλη ἐς τὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Θρησκείαν διδάξαντος, καὶ αὐτὸς ἐπὶ μέγα δόξης τε καὶ κλέους ἐχώρησεν ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν τι τὴν ἐσπέραν, ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκων σοφίας τε ἅμα καὶ
- 10 θεωρίας. κατ' ἐμὴ μὲν δὴ Βερναρδίνῳ τελευτήσαντι οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀνάγουσί τε τιμὰς ὡς ἤρωι καὶ ναοὺς ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ἱεροῦμένα ἐστὶν αὐτῷ οὐκ ὀλίγα ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ἀγάλματα ὡς ἀνδρὶ εὐαγεῖ τε καὶ δαιμονίῳ γενομένῳ. λέγεται δὲ καὶ θαύματος ἄξια τοῦ ἀνδρός τούτου ἀποδεδειγμένα.
- 15 τούτου δὲ ὁ Καπιστραῖνος Ἰωάννης γενόμενος ἐπαδός, ὡς εἴρηται, καὶ πολλὴν χώραν ἐπεληλυθὼς περιήει δημοσίᾳ διδάσκων τῇ τε ἄλλῃ, ἀφίκετο δὴ καὶ ἐς Βοήμους δοκοῦντας αἰρῆσαι, τὴν τοῦ πυρός Θρησκείαν τε ἐς τὰ μάλιστα, καὶ μηδ' αὐτῷ ἔτι συντίθεσθαι τῇ τῶν λοιπῶν ταύτῃ Θρησκείᾳ, ἀλλ'
- 20 ὅμως φρονοῦντάς τε καὶ μὴ πειθομένους τοῖς λοιποῖς ἀνὰ τὴν Βοημίαν ἀδραῆ. ἐπὶ τούτους ἀφικόμενος ὁ Καπιστραῖνος ἐς τὸ τῶν λοιπῶν Βοημίων δόγμα κατέστησε. καὶ μέγα εὐδοκίμων ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ συνέσει ἐπιτηδείως τε ἔσχε τῶν Παιό-

cunque aggressus est, effecisse, usum et diligentia singulari et celeritate, praeterea quod ubicunque occasio affluisset, continuo praesto fuerit. sunt qui tradant hunc virum peste infectum mortem obiisse.

De Capistrano nunc quantum scimus referemus. Capistranus sectator fuit Bernardini Canilii, qui plurima et magna, quae pertinent ad religionem Iesu, docens magnam ad gloriam et claritatem emersit. nam facile princeps, quantum ad eruditionem et contemplationem attinet, per universum Occidentem apparuit. Itali in honorem Bernardini demortui festa celebrant, et templa exaedificant ceu heroi. nec paucae statuae per Italiam visuntur, quae consecratae in honorem huius viri positae sunt, quasi extiterit vir quidam sanctus et divinus. commemorantur et miracula, quae vir ille fecerit. huius sectator cum foret Capistranus, quemadmodum antea explanavimus, et ad plurimas regiones accedens publice doceret, etiam devenit ad Boemos, qui ea aecta videbantur infecti ut ignem colerent nec vellent inde recedere et veram religionem apprehendere. qui pertinaces cum nolent consentire cum reliquis per universam Boemiam, adveniente Capistrano continuo cum aliis in eandem religionem commigrarunt

νιάτης ἀποτρεπόμενος οὐκ εἶα ἐπιδιώκειν, ἐπιστάμενος τοῦς
 P. 225 Τούρκους, ἐπειδὴν σφίσι κίνδυνος ἐπιστῆ, τότε πολλῶ τῷ
 μέσῳ σφῶν αὐτῶν γίνεσθαι ἀμείνους ἀεὶ καὶ ἀνεχομένους
 γίνεσθαι. δοκεῖ δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ, ὃς ἐπεγένετο τοῖς
 Παιόσιν ἐς τὸ στρατοπέδον καὶ ἐπέβησεν αὐτοὺς πάνν, ὥστε 5
 μὴ διαπνεῦσαι ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον. Ἰωάννης δὲ αὐτός
 τε ἐτρῶθη ἐνταῦθα, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἀπέθανε. δοκεῖ
 δέ μοι καὶ τοῦτο μάλιστα αἴτιον γενέσθαι τοῖς Παιόσι τοῦ
 μὴ ἐπιδιώξαι τὸν βασιλέως στρατόν.

Ἰωάννης μὲν ἀπελαύνοντος βασιλέως ἐπιβίους οὐ πολὺν 10
 1456 τινὰ χρόνον μετὰ ταῦτα ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος
 d. 11 Aug. ἐς τὰ πάντα, καὶ ἀπὸ μικροῦ τινός ἐς μέγα δυνάμεως, με-
 γάλῃ τε ἀποδειξάμενος ἔργα πρὸς τε τοὺς Γερμανοὺς καὶ
 Β Βοέμους, ἐπὶ τὰ Παιόνων πράγματα ἀφικόμενος μέγα εὐδο-
 κιμῶν διεγένετο. πρὸς δὲ καὶ ἐς τοὺς Τούρκους οὐκ ὀλίγα 15
 ἀποδειξάμενος ἔργα, εἰ μὴ διὰ τὸ πληθὸς τε καὶ ἀρετῆν αὐ-
 τῶν οὐκ ἐδόκει ἂν ποτε περιγενέσθαι τῆς βασιλείας δυνάμεως.
 καὶ αὐτός τε ὅσῃ ἅμα ἐχειρώσατο τὰ τῶν Παιόνων στρατεύ-
 ματα. ἀχθομένων δὲ αὐτῷ τῶν λοιπῶν τῆς Παιονίας δυνα-
 τῶν, καὶ οὐκ ἀξιούντων ὑπ' αὐτοῦ ἄρχεσθαι, ὅμως ἐπεκράτει 20
 τε τῶν πραγμάτων, ξυνομολογούντων ἤδη κἀκείνων, καὶ οὐκ
 V. 176 ἐχόντων ὅπως μὴ συγχωρῶσιν ἀνδρὶ εὐδοκιμοῦντι τε ἀπαν-
 ταχῆ, καὶ τὴν τε ἀρχὴν ἐπὶ τὸ κράτιστόν τε καὶ ἀσφαλέστε-

1. δποτρεπόμενος P

secutione inhibuisset, sciens Turcos, quando discrimen anceps impen-
 derit, duplo quam sint alias fieri fortiores et omnia perpeti. huc
 accedebat et pestis, quae saevissima Pannonum invaserat castra, ut
 nequiverint longo tempore post vix ab illo contagio respirare. Ioan-
 nes quidem eo in praelio vulnus accepit, ex quo haud multo post
 mortuus est. haec quidem mihi praecipua causa extitisse videtur,
 quod Pannonnes a persecutione hostium abstinuerint.

Ioannes non diu post fugam regis vivens defunctus est, cum ex-
 titisset vir optimus, qui ex humili loco ad maximam conscendit po-
 tentiam, memorabilia designans facinora contra Germanos et Boemos;
 et in regnum Pannonum succedens maxima florebat gloria. praeterea
 praecclare rem gessit adversus Turcos, quos putabat, nisi copiis maxi-
 mis suorum et virtute, superari haud posse. Pannonum regnum nec-
 non exercitus eorum ipse quoque suscepit. cum autem ei inviderent
 reliqui Pannoniae principes, nec eius imperia capesserent, tamen
 brevi effectum est ut regnum retineret, cum etiam illi invidi constite-
 rentur regnum esse isti viro committendum, quod non cessaret firmis-
 simum et tutissimum praestare. apparet autem virum hunc, quae-

ρον διέποντι. δοκέει δὲ οὗτος ἀνὴρ σπουδῆ τὰ πάντα καταργάζεσθαι, καὶ ἐν δέοντι χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν αὐτίκα, ὅποιοι ἂν δέοι, παραγεγόμενον. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ λοιμοῦ ἀπενεχθέντα ἀποθανεῖν.

- 5 Περὶ δὲ Καπιστράνου τοσούτου ἐπιστάμενος μνήμην ποιῆσαι, ὡς Βερναρδίνου τοῦ Κανίλλου γενόμενος ὀπαδός, μεγάλη εἰς τὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Θρησκείαν διδάξαντος, καὶ αὐτὸς ἐπὶ μέγα δόξης τε καὶ κλέους ἐχώρησεν ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν τι τὴν ἐσπέραν, εἰς τὰ πρῶτα ἀνήκων σοφίας τε ἅμα καὶ
- 10 θειοφίας. κατ' ἐμὴ μὲν δὴ Βερναρδίνῳ τελευτήσαντι οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀνάγουσιν τε τιμὰς ὡς ἤρωι καὶ ναοὺς ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ἱεροῦμένα ἐστὶν αὐτῷ εὐκ ὀλίγα ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ἀγαλλματα ὡς ἀνδρὶ εὐαγελῆ τε καὶ δαιμονίῳ γενομένῳ. λέγεται δὲ καὶ θανάτου ἄξια τοῦ ἀνδρός τοῦτου ἀποδεδειγμένα. Δ
- 15 τούτου δὲ ὁ Καπιστράνος Ἰωάννης γενόμενος ὀπαδός, ὡς εἴρηται, καὶ πολλὴν χώραν ἐπεληλυθὼς περιήει δημοσίᾳ διδάσκων τῇ τε ἄλλῃ, ἀφίκετο δὴ καὶ εἰς Βοήμους δοκοῦντας αἰρεσίν, τὴν τοῦ πυρὸς Θρησκείαν τε εἰς τὰ μάλιστα, καὶ μηδ' αὐτῷ ἔτι συντίθεσθαι τῇ τῶν λοιπῶν ταύτῃ Θρησκείᾳ, ἀλλ'
- 20 ὁμῶς φρονούντας τε καὶ μὴ πειθόμενος τοῖς λοιποῖς ἀνὰ τὴν Βοημίαν ἀδραῆ. ἐπὶ τούτους ἀφικόμενος ὁ Καπιστράνος εἰς τὸ τῶν λοιπῶν Βοημῶν δόγμα κατέστησε. καὶ μέγα εὐδοκίμων ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ συνέσει ἐπιτηδείως τε ἔσχε τῶν Παιό-

cunque aggressus est, effecisse, usum et diligentia singulari et celeritate, praeterea quod ubicunque occasio affluisset, continuo praesto fuerit. sunt qui tradant hunc virum peste infectum mortem obiisse.

De Capistrano nunc quantum scimus referemus. Capistranus sectator fuit Bernardini Canilli, qui plurima et magna, quae pertinent ad religionem Iesu, docens magnam ad gloriam et claritatem emersit. nam facile princeps, quantum ad eruditionem et contemplationem attinet, per universum Occidentem apparuit. Itali in honorem Bernardini demortui festa celebrant, et templa exaedificant ceu heroi. nec paucae statucae per Italiam visuntur, quae consecratae in honorem huius viri positae sunt, quasi extiterit vir quidam sanctus et divinus. commemorantur et miracula, quae vir ille fecerit. huius sectator cum foret Capistranus, quemadmodum antea explanavimus, et ad plurimas regiones accedens publice doceret, etiam devenit ad Boemos, qui ea secta videbantur infecti ut ignem colerent nec vellent inde recedere et veram religionem apprehendere. qui pertinaces cum nolent consentire cum reliquis per universam Boemiam, adveniente Capistrano continuo cum aliis in eandem religionem commigrarunt.

αὐτὸς πλοῖα τὰ κράτιστα, ὅσα ἐπὶ αὐτῷ ἐν τῇ Πούδῃ, κατέβη διὰ τοῦ ποταμοῦ ὡς ναυμαχίαν ποιησόμενα μετὰ τῶν τοῦ βασιλέως πλοίων. ἀνήγει μὲν καὶ τὰ βασιλέως πλοῖα ἐπὶ πολὺ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν τῶν Παιόνων χώραν, καὶ δηοῦντες ἕκαιον καὶ ἑλιζοντο. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ τῶν Παιόνων στόλος κατῆει, καὶ ἐμβαλόντα τοὺς πλοίοις τοῦ βασιλέως κατέδυσε μὲν ἔστιν ἄ, εἴλο δὲ καὶ ἀμφὶ τὰς εἴκοσι ναῦς. καὶ οἱ Παῖονες διαχρησάμενοι τοὺς ἄνδρας, καὶ ἐς τὰς ναῦς κενὰς οὖσας τὰ σώματα καταθέμενοι τῶν φαρμακῶν, φορημθὸν αὐτὰ ταξάμενοι, ἐνήκαν φέρεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡοῦ ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. καὶ οὗτοι μὲν οὕτω ἀπώ-
 P. 222 λοντο, αἱ δὲ λοιπαὶ ἔφρευγον σπουδῇ ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον, καὶ ἐπωκίλαντες τὰ πλοῖα ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπέβησαν. ταῦτα μέντοι αὐτίκα ἔ βασιλεὺς ἐπέκρησεν, ὡς ἂν μὴ ἐπιπλέοντες αὐτὰ οἱ Παῖονες ἔλωσι. τοῦ μὲν οὖν πο-
 15 ταμοῦ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐπεκράτουσιν οἱ Παῖονες, καὶ ἐκομίζοντο ἐκ τῆς καταντιπέρας ἡλείρου ἐς τὴν πόλιν, ἐς φυλακὴν τοῦ ἄστειος, ἄλλοι τε καὶ δὴ καὶ Χωνιάτης σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν καὶ Καπιστράνος ὁ Ναζηραῖος, σοφός τε καὶ ἐς τὴν Θρησκευίαν ἀνήρ, παρὰ τοῖς πρὸς ἑσπέραν ἔδνει μὲγα
 20 Βευδοκιμῶν. δι' ἃ δὴ ἐπὶ τοὺς ἐν Βράγγῃ τῇ μεγάλῃ τῶν Βοέ-

9. φαρμάκων P

mas quas Budae habebat. et secundo flumine pergit contra Turcum, ut qui cum eo navale praelium esset commissurus. regiae naves contra flumen enisae ascenderant ad maximam Pannoniae partem, vastando urendo et praedando quaecunque casus obtulisset. verum haud multo post obviam procedit Pannonum classis hosti; et impetu invadentes regias naves quasdam demersere, et cepere naves circiter viginti. Pannones interfectis viris qui in navibus fuerant, aediculas in naves viris vacuas ponunt, et classem universam in ordines explicantes secundo flumine ad hostilia castra contendebant. Turci quidem in hunc modum necati interierant. caeterum naves reliquae quae non venerant in Pannonum manus, celeri fuga ad regia castra properant; et naves in portum ubi regia castra erant impingentes, et navibus egredientes, intra castra se recepere. has quidem naves illico rex incendi curavit, ne in Pannonum potestatem redigerentur. Pannones ex eo tempore flumine potiebantur, et ex continente, quae e regione erat, ferebantur in urbem, ut eam defenderent ab hostibus. in hanc ingrediebatur stipatus suis Choniates; praeterea Capistranus Nazaraeus sive monachus, cuius auctoritas in religionis negotio maxima habetur apud Occidentales. nam quia insignis pietate vir erat, missus est auctoritate pontificis ad Boemos Pragam urbem magnam inhabitantes, qui colebant Apollinem, ut eos abnegata ista impietate in

μων πόλει, ἐς τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τετραμμένους Θρησκείαν,
 ἐπεπόμφει αὐτὸν ὁ ἀρχιερεὺς δεινὸν τε ὄντα λέγειν ἐπὶ τὴν
 τοῦ Ἰησοῦ Θρησκείαν. καὶ πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐς τὴν τοῦ
 Ἰησοῦ μετέστησε δόξαν, πολλοὺς δὲ καλῶν ἐπὶ τοὺς βαρβά-
 5 ρους πολεμίους ὄντας τῶν Ἰησοῦ, Γερμανῶν τε καὶ Παιόνων
 καὶ Βοέμων, ἐπειδὴ ἴοι ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον, ψιλούς δὲ
 ὄντας τοὺς πλείστους, ἤγε μεθ' ἑαυτοῦ. οὗτοι μὲν οὖν, ὡς
 ἠγγέλλετο τὸ τεῖχος τοῦ ἄστεως ἐρρηθῆναι ἤδη πρὸς τῶν τη-
 λεβόλων καὶ κινδυνεύειν τὴν πόλιν ἀλωῖναι, οὗτοι μὲν οὖν, ὡς
 10 ἐπεκράτουν τοῦ πόρου, καθ' ἡσυχίαν πολλὴν ἐκομίζοντο ἐς
 τὴν πόλιν, οὐ πᾶν καταφρονεῖν γιγνώμενοι τῷ βασιλέως στρα-
 τῷ. βασιλεὺς δέ, ὡς ἱκανῶς τὰ τεῖχη τοῦ ἄστεως καταβέ-
 βλητο καὶ ἤδη βᾶσιμα ἦν, παρεσκευάζετο ὡς προσβολὴν ποιη-
 σόμενος ἐπὶ ἀνδραποδισμῷ. καὶ τὰ τε πυρὰ τὰ νομιζό-
 15 μена ποιησάμενοι τῇ ὑστέραια παρεσκευάζοντο, τὰς τε
 μηχανὰς προσφέροντες καὶ στεγὰσματα, ὡς ἐξελοῦντες τὴν
 πόλιν. ἐπαῦθα ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Καραζίης, ἀνήρ
 γενόμενος ἄριστος τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις, τελευτῶν
 ἀπὸ τῆς πόλεως τηλεβόλων. καὶ ὁ βασιλεὺς ξυμφορὰν ἐποι-
 20 εῖτο τὴν Καραζίω τελευτῆν, καὶ ἐπέμθει μεγάλως. ἐπεὶ δ. 21 Jul.
 δὲ ἐδόκει προσβάλλειν, ἔωθεν σημήνας τὴν προσβολὴν ταῖς D
 τε σάπιγξι καὶ κυμβάλοις καὶ αὐλοῖς, καὶ ἀγόμενος τοὺς
 νεήλυδας προσέβαλλε τῷ τείχει. καὶ αὐτίκα μὲν ὑπερέ-
 6. Ιοι] οἱ P   7. θέοντας P   18. τελευτῆ ὑπὸ τῶν ἀπὸ?

religionem Iesu transferret. hanc enim mira persuasione docere noverat,
 ut qui esset dicendi peritissimus. quapropter plurimos Boemos docendo
 compulit Christi religionem assumere. praeterea plurimos Pannones
 et Boemos ad inferenda arma barbaris Christi hostibus permovit. et
 in hunc modum plurimos secum in hanc expeditionem quasi velites,
 ut eorum opera in velitaribus praeliis usui esset, duxit. nam hi, ubi
 compertum erat urbis murum bombardis esse stratum, et in periculo
 esse ut ab hoste impio caperetur, cum obtinuissent fluminis traiectum,
 per otium colligebantur in urbem; quorum vires neuliquam contem-
 nendae erant hostili exercitui. rex Turcorum, cum iam murus dissi-
 patus bombardis aditum praestaret, parabat se quasi incursionem fa-
 cturus ad wancipiorum praedam agendam; et ignes, quemadmodum
 mos gentis est, facientes preparabant se ut in diem posterum urbem
 adorirentur. machinas et vineas, quibus tuti ad murum succederent,
 expediebant. Europae dux Carazies, qui gloria et virtute excelebat
 omnes qui in ianuis regis stipendia faciebant, ab oppidanis bombar-
 dae globo ictus occubuit. rex quidem mortem huius viri maximam
 calamitatem suis rebus invecturam augurabatur, et multum eum lu-
 gebat. cum autem visum esset mane urbem aggredi, tubes cymbala

βησαν οἱ νεήλυδες, καὶ ἀποβάντες τοῦ τείχους εἰσεχέοντο
 ἐς τὴν πόλιν, καὶ εἰσπεσόντες ἐνόμιζον ἤδη κατειληφέναι τὴν
 πόλιν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ οἱ περὶ Χωνιάτην ὧδε παρα-
 V. 174 σκευάσμενοι ἐπέμενον ὥστε εἰσελθεῖν τοὺς νεήλυδας. οἱ μὲν
 γὰρ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐστῶτες ζύνθημα ἔσχον, ἐπειδὴν ἡ σάλ- 5
 πιγῆ σημήνοι, ἰέναι ὁμόσε ἐπὶ τοὺς νεήλυδας· οἱ δὲ περὶ
 P. 223 τὰς ἐπάλξεις καὶ τοῦ τείχους ὑποχωρήσαντες, ἐπηγγέλλετο γὰρ
 σφίσι· οὗτω ὑπὸ τοῦ Χωνιάτου, ὥστε ἐν ἀδείᾳ τοὺς νεήλυ-
 δας εἰσεῖναι ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ὁπότεν σημήνοι ὁ σαλπικτῆς
 τῇ σάλπιγγι, καὶ αὐτοὺς ἰόντας δρόμῳ καταλαμβάνειν τὴν 10
 ἑαυτοῦ χώραν ἕκαστος, καὶ ἀπειλημμένους χρῆσθαι τοῖς νεή-
 λυσιν ὃ τι ἂν βούλωνται. οἱ μὲντοι νεήλυδες ἔωθεν ὡς προ-
 ἔβαλον, αὐτίκα ἐπεισπεσόντες, οὐδενὸς σφίσι·ν. ἐμποδῶν ὄντος
 (ὑπεξεκχωρήκεσαν ἤδη οἱ Παιῖνες, ὡς τὸ σύνθημα) καὶ νο-
 μίσαντες πεφηνῆναι εἰσεχέοντο, ὡς ἐδηλοῦτό μοι, ἐς τὴν πό- 15
 λιν, καὶ τραπόμενοι ἄλλος ἄλλη διήρπαζον τὴν πόλιν. ἐπεὶ
 B δὲ τὸ σύνθημα ἐδίδοτο καὶ ἡ σάλπιγξ ἐσήμαιεν, οἱ μὲν περὶ
 τὰ τείχη πρότερον ὄντες αὐθις ἔθεον ἐς τὰς ἐπάλξεις καὶ
 ἀπελάμβανον εἰσὼ τοὺς νεήλυδας, οἱ δὲ περὶ Χωνιάτην ἔεντο
 ὁμόσε ἐπὶ τοὺς νεήλυδας. οὗτοι μὲν οὖν ὡς κατεῖδον τοὺς 20
 ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως Παιῖνας σφίσι·ν ἐπιόντας, ἀνεχώρουν ἐπὶ

6. δὲ om P

et cornua canere iubet, et peregrinos in murum ductabat. hi mu-
 rum continuo scandendo superarunt; et qua cuique liberum erat, in
 urbem fundebantur. qui cum in urbem intrassent, se eam cepisse
 existimabant. at Choniates cum suis instructi et armati expectabant
 occulte, donec peregrini omnes in urbe intrassent. nam qui in arce
 consistebant, tesseram acceperunt ut ubi primum tuba sonum dedis-
 set, peregrinos confestim adorirentur. praeterea qui antea per mu-
 rum erant dispositi, iussu Choniatis a muro decesserunt. nam his id
 ideo praeceptum erat, ut peregrini maiore securitate in urbem pe-
 netrarent. iussi tamen sunt ut ubi primum tuba cecinisset, ad mu-
 rum singuli, et ad ea loca quae defendenda suscepissent, cursu se
 proriperent, ut peregrinis, quos ab reliquis interceptissent, pro arbitrio
 uti possent. verum peregrini ubi primum oppugnationem sunt aus-
 picati, urbem nemine resistente et prohibente ingressi sunt. Pan-
 nones enim, quemadmodum moniti erant, retrocesserunt et se occul-
 tabant. peregrini autem cum crederent Pannonum fuga esse dilapsam,
 raptim in urbem procurantes alius alio ad praedam convertebantur.
 cum autem, quemadmodum convenerat, tuba sonuisset, qui prius mu-
 rum defensasrant, celeri cursu se singuli ad sua loca contulere, et
 peregrinos incluserunt intra urbem. Choniates instructa acie contra
 peregrinos ibat. hi videntes Pannonum ex arce prodeuntes adversum
 se pergere, ad murum retro ire instituunt. cedentibus peregrinis acri-

τὸ τεῖχος· ἀναχωροῦσαι δὲ αὐτοῖς οἱ Παῖονες καὶ ἐπέκειντο
χαλεπῶς καὶ δειφθεῖρον πολὺ τι πληθὸς αὐτῶν. οἱ δὲ ἄλλοι
ὡς ἐς τὸ τεῖχος ὤρμητο καὶ ἐώρων καὶ ἐνταῦθα τοὺς Παί-
5 ονας ἐς τὰς ἐπαλίξεις, ἐβιάζοντό τε τοὺς Παίονας καὶ ὑπερ-
θεόντες ἤγοντο ἐς τὴν τάφρον. οὕτω μὲν οὖν τότε οἱ Παί-
νες ἐξεώσαντο τοὺς νεήλυδας καὶ ὑπερβαίνοντο τοὺς βαρβά- C
ρους· μετὰ δὲ ἔξοδον κοινὴν ποιησάμενοι οἱ περὶ Καπιστρᾶ-
νον καὶ οἱ ἄλλοι Παῖονες πρὸς τοὺς ἐν τοῖς τηλεβόλοις τοῦ
βασιλέως, μαχεσάμενοι ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ ἐπεκράτουν τῶν
10 τηλεβόλων. βασιλεῖς δὲ ὡς ἐώρου ὑπὸ τῶν Παίωνων ἐχομέ-
νους τοὺς τηλεβόλους, δεινὸν ποιησάμενος συνέβαλε μὲν ταύτη
καὶ ἐμάχτο ἰσχυρῶς, καὶ οὐδ' ὡς ἠδυνήθη ἐξώσασθαι ἀπὸ
τῶν τηλεβόλων τοὺς Παίονας, ἀλλ' ἀπειρῆπτο. οἱ μὲν δὲ
Παῖονες ἐνταῦθα ἤδη ἐπηυλλίζοντο, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους
15 τρεψάμενοι ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἐπαφίσαν. ἐπεὶ δὲ
μυσημβρία ἦν τῆς ἡμέρας, καὶ τοὺς γιγνομένους τρόπους καὶ D
τὰ γιγνόμενα ἐπηγγέλλετο αὐτοῖς τοῖς κατατικρῦ Παίοισιν,
ἐκομίζοντο ἤδη ἐνταῦθα ναῦται οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν, εἰς τὴν
πόλιν μὲν οὐκέτι ἀλλ' ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ ἐπεξῆλ-
20 θον μέντοι καὶ οἱ τοῦ ἄστεως, καὶ ἐκατέρωθεν βάλλοντες
μετὰ ἐπαύσεως ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον καὶ ἐμά-
χοντο, καὶ σπηνὰς ἔστιν ἧς κατέβαλλον τοῦ στρατοπέδου συ-

5. ἤλλοντο?

ter Institere Pannonnes, et plurimos leto dederunt. caeteri, qui ad murum properabant, cum viderent Pannonnes per murum in solitis stationibus armatos dispositos, vi eos aggrediebantur, et contra ipsos cursu lati ferebantur in fossam. in hunc modum eo tempore Pannonnes eiecerunt peregrinos et barbaros vincebant. postea coniunctis copiis Capistranus et Pannonnes egressi sunt ut praelium committerent cum eis qui regias bombardas curabant. inito itaque praelio bombardarios in fugam coniecere et bombardas obtinuerunt. rex cernens suas bombardas a Pannonibus captas, multum animo discruciabatur: proinde et ipse ibi consistens fortiter praelium capessere haud neglexit. cum autem Pannonnes non posset a bombardis submovere, tandem et ipse fugam arripit. Pannonnes eo loci continuo receptui canebant; et dirigentes bombardas in castra regis, ea graviter afflixerunt. cum iam meridies adesset, et fuga, reliqua quae evenerant, nuntiata essent Pannonibus qui e regione morabantur, advehuntur non pauci, nec tamen in urbem, verum in castra iter maturant. hi qui in urbe relictii erant, in castra egrediuntur, et undique regia castra summa vi oppugnant. tentoria in regis castris disiecerunt plurima. Azapides (quos Hussarones nostri vocant) diripuerunt forum.

- χνάς, καὶ διήρπαζον οἱ ἀζάπιδες τὴν ἀγορὰν. καὶ βυσιλεύς μέντοι ἔβόα ὡς ὑπέξελοντο τὰς κόρας αὐτῶν, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν συνέβαλε μὲν, καὶ ἐτρέψαντο τοὺς Παιίονας. καὶ αὐτὸς τε ἄνδρα Παιίονα ἀνελὼν τιτρώσκειται ἐς τὸν μη-
P. 224 ρόν, οὐ μέντοι γε ἐτρέπεται. μετὰ δέ, ὡς ἐς τοὺς τηλεβόλους 5 ἐπεξιών γένοιτο, αὐτίς οἱ Παιίονες συστραφέντες ἐπέκειντο τοῖς βαρβάροις, καὶ ἐτρέποντο τοὺς ἀμφὶ βασιλέως ἄχρι τοῦ στρατοπέδου. καὶ τούτου ἐς τρεῖς γενομένου δεινὸν ἐποιεῖτο ὁ βασιλεύς, οὔτε νεηλίδων παρόντων αὐτῷ ἐς τὴν μάχην, καὶ τῶν ἄλλων τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ τὰς νομῆς καὶ τὰ ἐπιτίθια 10
V. 175 ἀφικομένων. καλέσας δὲ ἐν τῷ θορῶβῳ τούτῳ τὸν ἄρχοντα τῶν νεηλίδων, Χασάνην τοῦνομα ἔχοντα, ἔλεγε τοιαύτε “ὦ κάκιστε ἀνθρώπων, ποῦ δὴ ἡμῖν οἴχονται οἱ νεηλίδες; πῶς
C δὲ σοι παρεγένοντο ἐς τὴν μάχην; ἢ οὐκ οἶσθα οἴτοι ὄντα οἴτοι ἄρχοντα ἐποίησάμην; ἀλλ’ ἴθι ὡς εἰ μὴ ἀποθάνοιμι, 15 εἰσόμενος τὴν δίκην ἐπιθήσω, ἣν ἂν φαῖεν ἅπαντες δικαιοσύνην γενέσθαι.” Χασάνης δὲ ὑπολαβὼν ἔλεξεν “ὦ βασιλεῦ, νεηλίδες εἰσὶ μὲν τετρωμένοι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, οἱ δὲ ἄλλοι οὐκ ἐθέλουσιν ὑπακούειν. ἐγὼ δὲ τοῦμὸν παρεχόμενός σοι, ἀνθ’ ὧν ἄχθῃ μοι, ὄψει με ἐν μέσῳ τῶν Παιίωνων μαχομέ-
νον τελευτήσαντα ὑπὲρ τῶν σῶν πραγμάτων.” ταῦτ’ εἰπὼν καὶ ἐμβαλὼν ἐς μέσους τοὺς Παιίονας, ἀνήρ τε ἀγαθὸς γενό-

14. σοι οὐ παρεγένοντο?

rex clamabat ut oculos eorum eruerent. ipse quoque praelium cum suis occipiens Pannonas in fugam vertebat. eo loci premit virum Pannonium rex, verum vulneratur semur; nec tamen vulneratus in fugam effunditur. deinde cum ad bombardas recipiendas egredere-
tur, Pannonas conversi barbaris acriter instabant, et eos simul cum rege usque ad castra persequuntur. et cum tertio hoc esset factum, rex graviter animo dolebat non adesse peregrinos et suppetias ferre in eo praelio, verum esse profectos ad colligendum pabulum et necessaria. vocaus autem in isto tumultu Chasanem peregrinorum ducem, huiusmodi orationem habuit. “o pessime hominum, quo nobis peregrini abeunt? quo modo te duce ingressi sunt praelium? nescis ex humilli fortuna quam ad magnam dignitatem te provexerim, ut sis videlicet dux? sed scito, nisi praelium me absumpserit, poenas mihi dabis, quas omnes iustissimas esse pronuntiarint.” Chasanes respondeus “o rex,” inquit, “peregrinorum plurimi saucii sunt. reliqui qui integri sunt, dicto volunt esse audientes. ego autem, ut opera mea utaris fideli et forti, quamvis mihi indigneris, in medios me conferam Pannonas, ibique fortiter dimicans pro rebus tuis occumbam.” his dictis in medios se confert hostes, et in conspectu regis

μενος ἐναντίον τοῦ βασιλέως, ὑπὸ Παίωνων ἀπέθανε. καὶ
 τινες τῶν θεραπεόντων αὐτοῦ ἐτελεύτησαν ἐνταῦθα. ὡς ἐν C
 τῷ στρατοπέδῳ τρεψάμενοι τοὺς Τούρκους ἐπέκειντο οἱ Παί-
 ονες, πλέον ἔχοντες ἐν τῇ μάχῃ, παραγίνονται ἰπποδρόμοι τοῦ
 5 βασιλέως, εἰς ἑξακισχιλίους, οὓς πρότερον ἐπεπύμφει ἐπὶ φυ-
 λακὴν τῆς παριστριῦ αὐτοῦ χώρας, φυλάξοντάς τε οἰγήσουσι
 σὺν ταῖς ναυσὶν οἱ Παῖονες, καὶ διακωλύειν τε αὐτοὺς ὥστε
 μὴ ἀποβαίνειν. παραγενόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὸν θόρυβον τοῦ-
 10 τον καὶ ἐς τὴν μάχην ἐν μέσῳ τε ἐποιήσαντο τοὺς Παίονας,
 καὶ συγχρὺς αὐτῶν ἐνταῦθα διέφθειραν, μετὰ δὲ τρεψάμενοι
 ἔξεώσαντο τοὺς Παίονας ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου ἐς τοὺς τηλε-
 βόλους. καὶ οὕτω ἐνταῦθα ἡ μάχη ἐτελεύτησε πρὸς ἐσπέραν
 ἤδη. βασιλεὺς δὲ ὡς αὐτῷ τὰ πράγματα ἤδη πονήρως ἔχοντα,
 τοὺς τε νεηλυδοὺς τετραμένους καὶ ἐς φόβον καθισταμένους, D
 15 τὰ στρατεύματα αὐτῷ δρασμῶν τε ἐπεχειρεῖ. νυκτὸς δὲ γε-
 νομένης παραγγείλας ἐς τὰ στρατόπεδα συσκευάζεσθαι καὶ
 προΐεσαι, ἧ ἂν αὐτὸς ἐξηγοῖτο, ἀπεχώρει ὑπὸ τὴν νύκτα, καὶ
 ἄξελάντων ἐδεδίει μὴ οἱ Παῖονες τῷ λοιπῷ στρατεύματι δια-
 βάντες ἐπικέοιντο, καὶ σφίσι χαλεπὴ γένοιτο ἡ ἀπαλλαγὴ καὶ
 20 ἡ ἐπ' οἶκον αὐτῶν κομιδὴ. καὶ δοκεῖ ἂν μοι καὶ τοὺς Παί-
 ονας κατὰ νότον γενέσθαι τῷ βασιλέως στρατῷ, εἰ μὴ ὁ Χω-

2. ἐν] δέ? ἀν μέντοι.
 21. νότον P

6. φυλάξοντες P

οἱ στήσουσι?

a Pannonibus trucidatur. fuit autem vir optimus. etiam ministri
 quidam eius ibidem interfecti sunt. cum Pannoni in castris fortiter
 inhaerent Turcis eosque fugam capere compellerent, ex improvise
 adveniunt sex milia equitum regis, quos miserat iam ante ad custo-
 diendam regionem suam Istro adjacentem; praeterea ut obsisterent
 Pannonum navibus advenientibus ne in terram exire possent. equi-
 tes hi advenientes, cum iam ferretur praelium, Pannoni in medium
 agunt, et plurimos ibidem interimunt. deinde cum verterent Panno-
 ni in fugam, eos ex castris pepulerunt et ad bombardas se recipere
 coegerunt. et in hunc modum finis praeliandi, cum iam instaret ve-
 sper, factus est. rex cum cerneret res suas propemodum accisas esse,
 fuga una cum exercitu suo evadere enititur. nam peregrini plerique
 saucii et timidi erant. adveniente igitur nocte iubet ut impedi-
 menta omnia colligant, seque ad protectionem praeparant, quo pa-
 rati et instructi sequantur quocumque eos ducere instituerit. et tau-
 dem noctu fuga sibi consulens abibat, cum interim male metneret ne
 Pannoni cum reliquo exercitu transgressi ipsam persequi statuerent,
 atque in hunc modum discessus et in patriam reditus sibi suisque
 difficilis redderetur. et sane Pannoni persequendi fugientem ho-
 stem admodum cupidi erant; et id fecissent, ni Choniates eos a per-

ταύτης ἀποστρέψοντας οὐκ ἐπὶ ἀποδείκναι, ἀποστρέψοντας τοῖς
 P. 225 *Τούτων*, ἐκείδων σφέσι κέρτους ἀποστῆ, τότε πολλῆ τῆ
 ρίση σφῶν αὐτῶν γίνεσθαι ἀραίους ἀπὶ καὶ ἀσχερῶνους
 γίνεσθαι. *ὅσα* δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ λαοῦ, ὅς ἀργύριον τῆς
Παύου ἔς τὸ στρατιώδων καὶ ἀπὸ τῶν αὐτοῦ κέρτων, ὅσα 5
 μὴ διακτεῖσθαι ἐπὶ σφῶν τῶν χρόνων. *Τούτων* δὲ αὐτοῖς
 τε ἐκείδων ἀνταῖθα, καὶ οὐ πολλῆ ὄψεσθαι ἀπὸ τῶν. *ὅσα*
 δὲ μοι καὶ τούτο μάλιστα αὐτῶν γινώσθαι τοῖς *Παύου* τοῦ
 μὴ ἐκείδων τὸν βασιλέως στρατιῶν.

Τούτων μὲν ἀπελαίνοντας βασιλέως ἐκείδων οὐ κέρτων 10
 1456 *τῶν χρόνων* μετὰ ταῦτα ἐτελετήσθαι, ἀπὸ γινώσκοντας ἄριστος
 d. 11 *ἄσ* ἔς τὰ πάντα, καὶ ἀπὸ μικροῦ τῶν ἔς μίση δουλείας, μ-
 γάλα τε ἀποδεικνύμενος ἔργα πρὸς τε τοῖς Γερμανοῖς καὶ
 B *Βοίρως*, ἐπὶ τὰ *Παύου* πράγματα ἀρῶνους μίση ἐνδο-
 κρῶν διεγίνετο. πρὸς δὲ καὶ ἔς τοῖς *Τούτων* οὐκ αἴλη 15
 ἀποδεικνύμενος ἔργα, εἰ μὴ δὲ τὸ κλήδων τε καὶ ἀρῶν αὐ-
 τῶν οὐκ ἔδωκε ἂν ποτε περιγινώσθαι τῆς βασιλείας δουλείας
 καὶ αὐτοῖς τε ἂν ἄμα ἐγχαίριονο τὰ τῶν *Παύου* στρατιώ-
 ρητα. ἐχθρῶν δὲ αὐτῶ τῶν λαοῦ τῆς *Παύου* δου-
 κρῶν, καὶ οὐκ ἀξιοῦντων ἔπ' αὐτοῦ ἀργύριον, ἄριστος ἐπεκράτει 20
 τε τῶν πραγμάτων, ζῆτομολογούτων ἤδη κέρτων, καὶ οὐκ
 V. 176 *ἐχόντων* δὲ πρὸς μὴ συγχωρῶσθαι ἀνδρὶ ἐνδοκρῶν τε ἐκεί-
 ταρχῆ, καὶ τῆν τε ἀρχὴν ἐπὶ τὸ κέρτων τε καὶ ἀσφαλῶν τε

1. ἐπιχειρήματα P

accutissime inhibuisset, sciens Turcos, quando discrimen accipere impen-
 derit, duplo quam sint alius fieri fortiores et omnia perpeti. hoc
 accedebat et pestis, quae saevissima Pannonum invaserat castra, ut
 nequiverint longo tempore post vix ab illo contagio respirare. Iohan-
 nes quidem eo in praelio valens accepit, ex quo haud multo post
 mortuus est. haec quidem mihi praecipua causa exitus videtur,
 quod Pannonos a persecutione hostium abstinuerint.

Iohannes non diu post fugam regis vivens defunctus est, cum ex-
 titisset vir optima, qui ex humili loco ad maximum conscendit po-
 tentiam, memorabilia designans facinora contra Germanos et Boemos;
 et in regnum Pannonum succedens maxima florebat gloria. praeterea
 praecclare rem gemit adversus Turcos, quos putabat, nisi cupis maxi-
 mis saorum et virtute, superari haud posse. Pannonum regnum nec-
 non exercitus eorum ipse quoque suscepit. cum autem ei inviderent
 reliqui Pannoniae principes, nec eius imperia capesserent, tamen
 brevi effectum est ut regnum retineret, cum etiam illi invidi confite-
 rentur regnum esse isti viro committendum, quod non cessaret firmis-
 simum et tutissimum praestare. apparet autem virum hunc, quae

ρον διέπονει. δοκέει δὲ οὕτως ἀνὴρ σπουδῆ τὰ πάντα παταργάζεσθαι, καὶ ἐν δέοντι χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν αὐτίκα, ὅποις ἂν δέοι, παραγενόμενον. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ λοιμοῦ ἀπενεχθέντα ἀποθανεῖν.

- 5 Περὶ δὲ Καπιστράνου τοσόνδε ἐπιστάμενος μνήμη ποιήσομαι, ὡς Βερναρδίνου τοῦ Κανιλίου γενόμενος ὀπαδός, μεγάλην ἐς τὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Θρησκείαν διδάξαντος, καὶ αὐτὸς ἐπὶ μέγα δόξης τε καὶ κλέους ἐχώρησεν ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν τι τὴν ἐσπέραν, ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκων σοφίας τε ἅμα καὶ
- 10 Θεωρίας. κατ' ἐμὴν μὲν δὴ Βερναρδίνῳ τελευτήσαντι οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀνάγουσί τε τιμᾶς ὡς ἤρωι καὶ ναοὺς ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ἱερωμένα ἐστὶν αὐτῷ οὐκ ὀλίγα ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ἀγάλματα ὡς ἀνδρὶ εὐαγελῆ τε καὶ δαιμονίῳ γενομένῳ. λέγεται δὲ καὶ θανάτου ἄξια τοῦ ἀνδρός τοῦδε ἀποδεδειγμένα. Δ
- 15 τούτου δὲ ὁ Καπιστράνος Ἰωάννης γενόμενος ὀπαδός, ὡς εἴρηται, καὶ πολλὴν χώραν ἐπεληλυθὼς περιήει δημοσίᾳ διδάσκων τῇ τε ἄλλῃ, ἀφίκετο δὴ καὶ ἐς Βοέμους δοκοῦντας αἰρεσίν, τὴν τοῦ κυρίου Θρησκείαν τε ἐς τὰ μάλιστα, καὶ μηδαμῶς ἔτι συντίθεσθαι τῇ τῶν λοιπῶν ταύτῃ Θρησκείᾳ, ἀλλ'
- 20 ὁμοῦς φρονοῦντάς τε καὶ μὴ πειθομένους τοῖς λοιποῖς ἀνὰ τὴν Βοεμίαν ἀδραῆ. ἐπὶ τούτους ἀφικόμενος ὁ Καπιστράνος ἐς τὸ τῶν λοιπῶν Βοέμων δόγμα κατέστησε. καὶ μέγα εὐδοκιμῶν ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ συνέσει ἐπιτηδείως τε ἔσχε τῶν Παιό-

cunque aggressus est, effecisse, usum et diligentia singulari et celeritate, praeterea quod ubicunque occasio affulsisset, continuo praesto fuerit. sunt qui tradant hunc virum peste infectum mortem obilisse.

De Capistrano nunc quantum scimus referemus. Capistranus sectator fuit Bernardini Canilii, qui plurima et magna, quae pertinent ad religionem Iesu, docens magnam ad gloriam et claritatem emerit. nam facile princeps, quantum ad eruditionem et contemplationem attinet, per universum Occidentem apparuit. Itali in honorem Bernardini demortui festa celebrant, et templa exaedificant eou herol. nec paucae statuae per Italiam visuntur, quae consecratae in honorem huius viri positae sunt, quasi extiterit vir quidam sanctus et divinus. commemorantur et miracula, quae vir ille fecerit. huius sectator cum foret Capistranus, quemadmodum antea explanavimus, et ad plurimas regiones accedens publice doceret, etiam devenit ad Boemos, qui ea secta videbantur infecti ut ignem colerent nec vellent inde recedere et veram religionem apprehendere. qui pertinaces cum nolent consentire cum reliquis per universam Boemiam, adveniente Capistrano continuo cum aliis in eandem religionem commigrarunt

P. 226 *νων βασιλέα, καὶ διὰ τοῦτο συνεπλεύβετο καὶ τοῦ πρὸς Τούρκους πόλεμον, ὡς δὴ πρότερόν μοι δεδήλωται.*

Βασιλέα δὴ τοῦτον οἱ Παῖονες ἐπηγάγοντο ἀπὸ Γερμανίας, ἀδελφιδουὴν γενόμενον τοῦ Σιγισμούνδου βασιλέως. τοῦτον γὰρ παῖδα ἔτι ὄντα μετὰ τὴν ἐν Βάρνη τελευτήν τοῦ βασιλέως τοῦ Λαδισλάου, ἐπρεσβεύοντο πρὸς Ἀλβέρτον τὸν Σιγισμούνδου τοῦ βασιλέως ἀδελφόν, ὃς ἐπετρόπευε τοῦ παιδὸς καὶ περιάγων ἐς τὴν Ἰταλίαν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ. καὶ γὰρ τοὶ καὶ ὁ Ἀλβέρτος οὗτος βασιλεὺς τῆς Γερμανίας, ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερεῖα αὐτοκράτωρ τε ἀπεδείχθη ὑπὸ Νικόλεω τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐ-
B τοῦ ὄρημο ἐπὶ Τούρκους στρατεῦσθαι. οὗτος δὲ μέγα ὄλβιος ὢν, ἄτε αὐτοκράτορα Ῥωμαίων γενόμενον ὑπέδεξαντο οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ μεγάλως ἐτίμησαν. παρὰ τούτῳ [ἐν] τῷ βασιλεῖ Βιέννης διατρίβοντα τὸν παῖδα ἤτουντο οἱ Παῖονες· 15 καὶ ὡς ἔτι παῖδα τε ὄντα, καὶ δειμαίνων περὶ αὐτῷ, οὐκ ἐδίδου ὁ βασιλεὺς. καὶ καταστάντες ἐπολέμουν αὐτῷ οἱ Παῖονες ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, καὶ δὴ καὶ πρόσβεις ἐπὶ τὸν Ῥώμης ἀρχιερεῖα πέμποντες ἤξιον σφίσι τὸν βασιλέα ἀποδίδουσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἐπιόντες μὴ ἀντεῖναι πολεμοῦντάς τε 20 καὶ δηοῦντας τὴν χώραν, ἐς ὃ ἂν ὑπάγονται σφίσι ὑποχείριον. ἐνεδίδου μέντοι ὕστερον, καὶ τὸν τε παῖδα ἀπέπεμψον

cum autem sapientia et intellectu plurimum valeret, regi Pannonum familiariter iunctus est. familiaritate ista permotus regem, ut supra meminimus, in Turcica expeditione enixe iuvit.

Regem tunc ab Germania accersiverunt Pannonnes, Ladislaum nomine: erat enim nepos regis Sigismundi ex filia. nam cum petiverunt, cum adhuc foret puer, post obitum Vladislai in Varnensi praelio, missis legatis ad Albertum Sigismundi fratrem, qui tutor erat pueri et in Italiam abductum secum habuit. siquidem et Albertus iste, cum esset Germanorum rex et venisset ad Romanum pontificem, imperator ab Nicolao pontifice declaratus est. suscepta imperatoria dignitate in animo habebat bellum inferre Turcis: hunc igitur opibus praepotentem (erat enim imperator) Itali susceperunt, eique honores maximos habuere. puerum, qui Viennae apud eum morabatur, petiere Pannonnes. verum imperator Pannonibus puerum tradere cunctatus est (erat enim adhuc puellus), quod ne quid discriminis ei ingrueret anxius metuebat. Pannonnes itaque unanimi consensu bellum longo tempore cum Alberto gessere. praeterea legatos ire iusserunt ad Romanum pontificem, petentes sibi regem restitui. quod si facere abnueret, profitebantur se non prius posituros bellum quam regionem eius omnem misere pervastatam universam in dicionem accepissent. ve-

ἐπὶ τὴν βασιλείαν, ὃς ἀφικόμενος ἐς Ποϊδην, καὶ ἀπὸ Μπε-
 λογραύθης τὸν βασιλέως στρατὸν ἀπωσάμενος διὰ τοῦ Χωνιά-
 του, μετὰ ταῦτα οὐ πολὺν τινα χρόνον βιούς ἐτελεύτησε. λέ-
 γεται μέντοι καὶ ὑπὸ τινος Λαυρεντίου Χεδραχαβάρειω τοῦ
 5 Ἀντισπαύρου κόνειον ἐμπιόντα ἀποθανεῖν. ἀγόμενος δὲ τοῦ
 Κελτῶν βασιλέως θυγατέρα οὐκ ἔφθη τὸν γάμον ποιήσασθαι·
 ἐτελεύτησε γὰρ πρὶν ἢ ἀφικέσθαι τὴν γυναῖκα αὐτῷ ἐς τὰ V. 177
 βασίλεια. τελευτήσαντος μὲν οὖν τούτου διηρέθησαν οἱ
 Παιόνων πρῶτοι ἐς ἀλλήλους, καὶ ἐς διαφορὰν ἀφικόμενων
 10 αὐτῶν ἐπεκράτησαν οἱ τοῦ Χωνιάτου παῖδες. Ὁρλίχον γὰρ
 ἡγεμόνα τῆς Παιόνων χώρας οὐ φανύλης, καὶ ἔχοντα ἀνωμί-
 λως πρὸς τὸν Χωνιάτην εἶτι περιόντα, ὡς ἐτελεύτησεν, ἤξιον,
 ὡς ἀνδρὶ γενομένῃ σφίσιν αἰτίῃ μεγάλων συμφορῶν ἐς τοὺς
 Τούρκους, μῆτε τοὺς παῖδας διὰ τιμῆς κεκτῆσθαι ἐν τῇ συγ-
 15 κλήτῃ, ἐκείνων ἀνοσιώτατον ἡγουμένων τοὺς παῖδας ἐξελάνειν
 ἐκ τῆς ἀρχῆς. ἐνταῦθα τοὺς Χωνιάτου παῖδας ἐν τῇ συγκλήτῃ
 ἐπιπηδήσαντας τῷ Ὁρλίχῳ καὶ ὑποταμόντας τὴν κεφαλὴν αὐ-
 τῷ οἴχεσθαι. τοῦτο χαλεπώτατα μὲν δὴ ἐνεγκόντες οἱ Παιό-
 νες τὸν τε παῖδα τοῦ Χωνιάτου καθείρξαν ἐς τὴν Μπελο-
 20 γράδην· μετ' οὐ πολὺ δὲ αὐδὶς διεπράξατο, καὶ ἐξελθὼν P. 227
 κατέστη ἐς τὴν βασιλείαν Παιόνων. βασιλεὺς δὲ ἀπεδείχθη
 συναιρουμένων αὐτῷ τῶν τοῦ πατρὸς ἐπιτηδείων. δοκεῖ δὲ

12. περιόντα P

rum imperator postea Pannonibus cedebat, et puerum ad regnum capiendum misit. qui ubi venit Budam et copias Turcorum regis Belgrado ductu Choniatis submovit, haud diu supervixit. perhibent enim eum veneno sublatum esse a quodam Laurentio Chedrachabare. et cum duxisset uxorem regis Gallorum filiam, veneno interemptus est priusquam nuptias celebrare quivisset: nam mortuus est antequam uxor in regnum eius veniret. hoc e numero viventium subtracto dissensio inter Pannoniae proceres exorta est. at in ea discordia victores evasere filii Choniatis. Orlichus enim princeps regionis in Pannonia haud poenitendae, cui intercesserant inimicitiae cum Choniate adhuc superstite, censebat filios Choniatis non in senatoria dignitate collocandos, ut quorum pater maximarum ipsis contra Turcos dimicantibus auctor calamitatum extiterit. Pannonos contra impium ducebant Choniatis filios regno et magistratu expelli. filii igitur Choniatis insurgentes contra Orlichum, in curia caput eius amputarunt et abierunt. factum hoc Pannonos indignissime ferebant, et Choniatis filium in vincula coniecerunt; et quo maiore custodia asservaretur, vincitum Belgradum deportarunt. verum is haud multo post effecit ut vinculis exemptus in regiam dignitatem subveheretur. nam rex creatus

καὶ χρήμασι πολλοῖς διαπραξάμενος καὶ ἀνακλιώμενος, στρατόν τε ὡς μέγιστον τῶν κατὰ τὴν Παιόνων χώραν τρέφων, ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῶν Παιόνων χωρήσαι. Ἰλόκης μὲν καὶ πρῶτα Χωνιάτη διαφερόμενος, καὶ ὕστερον τῷ παιδί αὐτοῦ ἐς τὴν βασιλείαν παρεληλυθότι διενεχθεὶς οὐκ ἔσακούειν οὐδὲ 5 πείθεσθαι ἤθελε, μετὰ ταῦτα δὲ συνέβη αὐτῷ ἐπὶ ῥητοῖς καὶ ἐπειθετο. οὕτω δὲ ὁ ἐπὶ τοῦ Χωνιάτου παῖς, ἐς τὸν νεώτερον περιελήλυθεν ἡ Παιόνων ἡγεμονία. καὶ πρὸς βασι-
Bλέα Ῥωμαίων Ἀλβερτον ἐπολέμει, μεγάλα ἀποδεικνύμενος ἔργα, καὶ Βράγαν τε καὶ Βοέμους ὑπηγάγετο, ὥστε οἱ ἄμφω 10 τὰς ἡγεμονίας ὑπηκόους γενέσθαι.

Ὁρμητο δὲ οὖν, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος Ἀλβερτος ἐπὶ Τούρκους καὶ Μεχμέτη στρατεύεσθαι, καὶ παρασκευασάμενος στρατόν ἐπρεσβεύετο πρὸς τοὺς Παίονας ὥστε δοθῆναι οἱ δίοδον διὰ τῆς χώρας αὐτῶν, 15 καὶ ἀγορὰν παρέχεσθαι αὐτῷ τοὺς Παίονας προαγορεύων. οἱ δὲ ἐπιλεγόμενοι ἐν σφίσι αὐτοῖς, ὡς ἦν ἐπικρατησῶσι τῆς Θράκης καὶ ἐπὶ μέγα χωρήσῃ δυνάμει, ἐπανιών καταστρέ-
Cψεται σφᾶς, οὐκ ἔφασαν δίδόναι αὐτῷ ἐκόντες εἶναι διεξιέναι διὰ τῆς χώρας. οἱ μὲν δὲ οὕτω λέγουσι γενέσθαι· οἱ 20 δὲ ἄλλοι λέγουσι τοὺς Παίονας ἀποκρίνασθαι τῇ μὲν πρεσβείᾳ λόγους ἐπισικεῖς, ὑποστρεφόντων δὲ τῶν πρέσβειων ὑπέσιαντας

22. ὑποσίαντες P

est, adiutus fideli opera paternorum amicorum. etiam plurimum ad regnum parandum contulit, quod opibus exercitum sibi concillavit, enimque in Pannonum regione aluit. et in hunc modum insigne regiae dignitatis decus acquisivit. Illos cum iam antea discordiam fovisset adversus Choniatem, et deinde inimicitias suscepisset cum filio eius qui regno potitus erat, recusabat novo regi obedire. verum non multo post cum intercessisset pactum, regis imperium admittebat. in hunc modum regnum delatum est ad Choniatis filium Iuniorum. hic bellum gerebat cum Alberto Romanorum imperatore, magna edens ubique militaris virtutis opera. Pragam et Boemiam subegit, ut iam utraque regna ei parerent.

Albertus Romanorum imperator in animo habebat armis petere Mechmetem Turcorum regem. contractis igitur copiis legationem mittebat ad Pannones, petens ut se sinerent suas copias per ipsorum regionem ducere, et comitum praebere. Pannones autem comitiis habitis inter se collocti erant, si domisset Thraciam et magnam potentiam sibi peperisset, fore ut reversus etiam Pannoniam subigere conaretur. quapropter responderunt se nequaquam voluntarios transitum per suam regionem praestare. quidam perhibent Pannones sic

ἄνδρας κατὰ τὴν ὁδόν, ἣ ἔμελλον διεξιέναι, ἀνελεῖν αὐτοὺς ἅπαντας, καὶ οὕτω τραπομένον τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων ἐς τὴν τῶν πρέσβειων ἔρευναν αὐτοὺς ἐς πόλεμον καταστάντας φέρειν ἀλλήλους. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γενέσθαι λέγεται ἀπὸ 5 τῶν Παιόνων ἐς τοὺς Γερμανοὺς τε καὶ αὐτὸν βασιλέα Ἄλβερον.

Ταῦτα μὲν ἐν ἔτεσι πάνυ ὀλίγοις ἐγένετο. διὰ δὲ ταύτην τὴν διαφορὰν γενέσθαι τὴν ἐν Μαντύῃ τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως δίαιταν προσκαλεσόμενον τῶν τε Ἰβήρων καὶ Κελ- 10 τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καὶ Γερμανῶν καὶ Παιόνων καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἡγεμονιῶν καὶ πολιτειῶν. καὶ ἐπέξελθῶν ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐς Μαντύην τὴν σύνοδον ἐποίητο, ἣ δὴ συνελέγοντο ἅπαντες οἱ τῶν ἐσπερίων βασιλέων τε καὶ ἡγεμόνων πρέσβεις. προέθηκετο περὶ τῆς Μαχμήτεω βασιλείως 15 Τούρκων καθαιρέσεως, καὶ ἐκέλευε γνώμην ἀποφαινεσθαι ἕνα ἕκαστον τῶν κερῶν πρέσβειων ὑπὲρ τῶν σφετέρων βασι- V. 178 λέων τε καὶ ἡγεμόνων. καὶ ὑπέσχεοντο δὴ ἐνταῦθα οἱ μὲν αὐτῶν χρήματα οἱ δὲ καὶ ἄνδρας συμβαλέσθαι ἐς τὸν πόλεμον τόνδε. ἐνθα δὴ τὴν δεκάτην τῶν προσόδων ἐδέδοκτο P. 228 20 κοινῇ ἐξελέσθαι πάντων τῶν εἰς τὴν ἰσρατιίαν τελούντων, καὶ ἅττα δ' ἂν τῶν χρημάτων συναθροισθῆ, ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον ἀποτάττεσθαι, καὶ οὕτω ἄνδρας ἐς τὰ τοιαῦτα ἐτάξαντο.

4. ἄγειν καὶ φέρειν?
ὑπὸ P

9. πρέσβεις προσκαλεσαμένου?

16.

decrevisse. verum sunt qui tradant Pannonos benigne respondisse legatis. caeterum legatis revertentibus ad regem, a quo missi erant, subornarunt viros qui eos in via qua profecti erant, ex insidiis adorirentur et necarent. quod quidem contigit. imperator cum ad inquisitionem legatorum converteretur, effecit ut iterum bellum inter ipsos exoriretur et graviter se mutuo affligerent. at haec quidem a Pannonibus contra Germanos et Albertum imperatorem facta esse traduntur; quae profecto paucis annis intercedentibus contigere.

Propter istam discordiam ferunt Romanum pontificem Pium II Mantuae egisse, vocantem Iberorum et Gallorum reges et duces magistratusque per Italiam, praeterea duces Germanorum et Pannonum. egressus Roma Mantuam, quo concilium indixerat, id ibidem conlebrabat. huc conveniebant Occidentalium regum et principum legati, et consultabatur quomodo Turcorum rex Mechmetes foret debellandus. singulos legatos regum et principum, quorum auctoritate missi erant, sententiam expromere iubebat. quidam pecuniam, quidam milites se in eam expeditionem collaturos pollicebantur. Decretum est ut decimae reddituum omnium, et quinquagesima pars eorum quae

μετὰ δὲ ἐδόκει τοὺς Γερμανοὺς τοῖς Παιοῖσι διαλλάξαι, καὶ ἐπιπέμποντες ἄνδρα τῶν παρὰ σφίσι ἐλλογιμῶν τὰ πρῶτα φερόμενον, Βησσαρίωνα καρδινάλιον τὸν ἀπὸ Τραπεζοῦντος, ἐπρεσβεύοντο παρ' ἀμφοτέρους, ὥστε διαλλάξαι τούτους ἀλλήλοις καὶ τὰς διαφορὰς καταλύειν. καὶ ἄλλους ἄλλη διέ-5
 Βπεμπον ἐπὶ τοῖς παροῦσι πράγμασι, παρακαλοῦντες συμβαλέσθαι ἐς τὸν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους πόλεμον.

Ταῦτα μέντοι τῇ Πίῳ ἀρχιερεῖ ἐπεποιήτο ἀμιλλωμένῳ ἐς τοὺς προτέρους αὐτοῦ ἀρχιερεῖς. καὶ γὰρ τοι καὶ ὁ Νικόλεως ἀλούσης τῆς Βυζαντίου πόλεως σύνοδον ἐποιεῖτο, προ-10
 τρεπόμενος τοὺς πρὸς ἐσπέραν ἡγεμόνας ἐπὶ τὸν βάρβαρον, καὶ λόγον συγγὸν ποιούμενος παρεκάλει. οὐ πολλῶν δὲ ὕστερον ἐτελεύτησεν, ἀτελῆ καταλιπὼν ταύτην αὐτῇ τὴν ἀπόδειξιν. τοῦ δὲ Εὐσεβίου ἀρχιερέως μετὰ Νικόλεως τὴν ἡγεμονίαν παραλαβόντος, ὄρκον ποιήσασθαι ἰσχυρότατον, καὶ ἐν 15
 γρηπῇ παραδιδόντα, ἀρτύεσθαι μὲν ναυτικὸν ἀπὸ Νεαπόλεως. ὅτι γὰρ τοι Ἀλφόνσον στρατηγὸν ἐλέσθαι ἐς τὸν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους πόλεμον. καὶ ταύτην ἀνελομένου τοῦ Παρθενόπης βουσιλέως, ἐκπέμψαι τριήρεις δέκα ἐπὶ τὴν τῶν βαρβάρων χώραν, ὥστε ἀρχὴν ποιούμενος τῆς ἐξόδου. ταύτας μέντοι 20
 τὰς ναῦς, καὶ οὐδὲν ὕστερον πλείους, ξυνέβη ἀφικέσθαι ἐς Ῥόδον, καὶ ταύτῃ ὀρμισαμένας ἐντεῦθεν ὠρμηθῆσαι ἐπὶ τὴν

14. Νικόλεω Ρ

ad clerum redirent, in istam expeditionem contributorent. ordinatum est ut pecunia quae hinc colligeretur reconderetur. necnon viri huic negotio destinati sunt. secundum haec conclusum est ut Germani cum Pannonibus in gratiam redirent. miserunt ad concordiam istam constabillendam Bessarionem cardinalem Trapezuntium, qui princeps eius legationis facile omnes excellebat. missi sunt utrinque legati, quorum opera concordia inter ipsos componeretur et discordia pelleretur. legati quidem alii alio ire iussi sunt, ut reliquos cohortarentur ad capessendum bellum contra Turcos.

Haec quidem sub Pio pontifice contigerunt, cum eniteretur nequaquam antecessoribus suis esse inferior. etonim capta Cpoli concilium agitabat Nicolaus V, et longa oratione habita Occidentales principes hortabatur ut bellum barbaro inferrent. verum haud multo post obiit mortem, cum ea adhortatio haudum ad rem esset collata. Eusebius autem sive Pius ubi pontificatum suscepit, se ipse gravissimo iureiurando illigavit, et literis significavit ut classis Neapoli pararetur ad Turcicam expeditionem. nam Alphonsus creatus erat dux contra barbaros. literas has ubi accepit Parthenopes rex, triremes decem in barbarorum regionem misit, initium faciens Turcici belli.

βασιλέως χώραν, τὴν τῆς Ἀσίας παράλιον, καὶ δηῶσαι μὲν
 ὀλίγα αὐτὰ τῆς βασιλείας χώρας, ἐπιπλέοντας δὲ καταστρέψα-
 σθαι τὴν Λήμνον, ἔχοντος ταύτην τοῦ βασιλέως, μετὰ δὲ
 ταῦτα Ἴμβρον καὶ τὰς λοιπὰς τῶν ταύτη νήσων ἐν τῇ Αἰ-
 5 γαίῳ· τὴν γὰρ τοὶ Σκῦρον καὶ Σκόπελον καὶ τὰς ἄλλας, ὡς
 εἶπω Βυζάντιον ὑπὸ βασιλείας, ἐπὶ Οὐσνετοὺς ἐτρέποντο, καὶ
 ἔσχον ταύτας. ἐνιαυτὸν δὲ περιπλέοντας τὸ Αἶγαλον αὐταὶ αἱ Δ
 τριήρεις οὐδὲν τι ἄξιον λόγου ἀπεδείκνυντο. καὶ ὡς οὐδὲν
 εἶτι ἐπέπλει ἀπὸ Ἰταλίας, αὐθις ἐπέπλει ἐπὶ Ἰταλίας, σιδη-
 10 σθέντες ταύτη ἀνὰ τὰς πόλεις.

Καὶ Εὐσεβίῳ μὲν τῇ ἀρχιερεῖ ἐς τότε ἐτελεύτα ἡ πα-
 ρασκευή· μετὰ δὲ Πίος ὁ ἀρχιερεὺς ὡς ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν
 ἀφίκετο, τὴν ἐν Μαντινῇ δίαίταν ἐποίησατο ὅτε δὴ κατὰστα-
 σὶν τε καὶ σύλλογον περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῷ πραγμάτων
 15 ἐς τὸν ἐπὶ βασιλείᾳ Μεχμέτη πόλεμον. Βησσαρίων μὲν δὴ
 ἐπὶ Παίονας ἀφικόμενος καὶ ἐς Γερμανοὺς τί τε ἄλλα διε-
 λέχθη, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰν καταλύειν πειρώμε- p. 229
 νος, οὐχ οἷός τε ἐγένετο ἐς ταῦτ' ἄμφω ξυναγαγῶν διαλλά-
 ξαι. ἀλλὰ ἀπρακτὸς μὲν ἀπεχώρει, ἐδόκει δ' αὐτοῖς ἀπὸ Ἰτα-
 20 λίας ὠρμημένοις τότε σφῆς ἄρασθαι τὸν πόλεμον ἀπὸ τῆς
 ἡπείρου.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο κατὰ τὴν ἐν Μαντινῇ

8. ὑπεδείκνυντο P

hae quidem solae, nec plures, appulere Rhodum. unde solventes se-
 rebantur contra regionem regis Asiae maritimam. aliquantulum damni
 invexere barbari regioni: nam accedentes sublecerunt Lemnum, quam
 ea tempestate rex tenebat. postea in dicionem acceperunt Imbrum
 et reliquas Aegei maris insulas. Scyrum enim et Scopelum necnon
 reliquas Byzantio capto ad Venetos transiisse constat, qui eas te-
 nuere. cum autem per integrum annum triremes illae hinc inde ob-
 errassent, nihil sane memorabile fecerunt. praeterea cum triremes
 aliae nullae Italia submitterentur, et ipsae in Italiam rediere; et
 navales milites qui in illis erant, per Italiae urbes dispersi sunt.

Hunc finem habuit Eusebii sive Pii apparatus bellicus. deinde
 etiam Pius pontifex, ubi primum pontificatum suscepit, concilium
 Mantuae celebravit, in quo nihil aliud actum quam quomodo Mech-
 metes Turcorum imperator esset domandus. Bessarion cum ad Pan-
 nones et Germanos venisset, mandata quae acceperat iis enarravit.
 cum institueret discordiam, qua inter se laborabant, dissolvere et con-
 concordiam inducere, nihil efficere quivit, quamvis in unum locum
 eos contraxisset. verum re infecta discedebat. tandem visum est ut
 ex Italia profecti Turcum terra aggrederentur.

Haec quidem hactenus Mantuae in concilio gesta sunt. nunc

δίαιταν· εἶμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγον ὄθεν ἐπὶ τοσοῦτον
 δραπέστην, ἐς τοσοῦτον διαξιών τὸν λόγον. τοῦ γὰρ τοι ἐπι-
 γινομένου θέρους ἀπέχρη μὲν τῷ βασιλεὶ Μεχμέτη κακῶς
 πράξαντι ἐς τὴν ἐπὶ Παίονας ἄλευσιν ἡσυχίαν ἄγειν, στρα-
 τεύματα δὲ ἔπεμψεν ἄλλη τε καὶ ἐπὶ Σκηνδέρην τὸν Ἰβάνεω 5
 V. 179 παῖδα, ἐφ' ὃν δὴ καὶ ὁ πατὴρ στρατευσάμενος καταστρέψα-
 Βσθαι οὐχ οἷός τε ἔγενετο. Ἰησοῦν δὲ τὸν Βρενέζεω παῖδα
 ἀπέδειξε στρατηγόν, παραδοὺς τὸ τε ἀπὸ Φερρῶν στρατεύμα
 καὶ τὸ παρὰ Ἀξιῶν καὶ τὸ ἀπὸ Θεσσαλίας. ἡγουμένου δὲ
 Ἰησοῦ τοῦ Βρενέζεω ἐσέβαλλε πρὸς τὸν Ἴονιον τῆς Μακεδο- 10
 νίας χώραν, καὶ ἐδήου τὰ πολλὰ αὐτῆς. Σκηνδέρης δὲ οὗτος
 διαπρεσβευσάμενος πρὸς τὸν Ῥώμης τε ἀρχιερέα καὶ πρὸς
 βασιλέα Ἀλφόνσον τὸν Παρθενόπης ἐπιτηδεῖώς τε ἔσχε καὶ
 συνήθως τῷ βασιλεὶ τούτῳ, δι' ἃ δὴ καὶ τὸν πρὸς βασιλέα
 πόλεμον τὴν τε Κρούην παρέδωκε τούτῳ τῷ βασιλεὶ καὶ ἡξίου 15
 αὐτῷ ὑπήκοον εἶναι. ἐνθα δὴ καὶ στρατὸν πεζὸν ἱκανὸν δια-
 C πορθεύσας ὁ Παρθενόπης οὗτος βασιλεὺς ἀπὸ Ἰαπυγίας ἐς
 Ἐπίδαμνον, καὶ ἄρχοντα τῶν παρ' ἑαυτῷ ἑλλογιμῶν ἓνα στρα-
 τηγόν, [ἐπὶ] τὴν βασιλέως ἐληύοντο χώραν. μετὰ δὲ κατα-
 στάντες ἐπολιόρκουν πολίχνην Σφετόην καλουμένην, ἐξελείν 20
 βουλόμενοι. ἐνταῦθα πυθόμενος παρὰ τῶν σφετέρων Ἰησοῦς
 ὁ Βρενέζεω, καὶ παραλαβὼν τοὺς ἐς τὸν Ἀξιῶν ἵπποδρόμους

8. ὑπὸ P   10. πρὸς] ἐς τὸν πρὸς?   14. καὶ] καὶ κατὰ?

tempus est ut redeam ad illum sermonem, unde ad hunc digressus
 sum. ea aetate quae insequebatur, praeclare secum actum putabat
 Mechmetes, qui inauspicato rem gesserat cum Pannonibus, quod quie-
 tem agere posset. misit igitur partem exercitus contra Scenderem
 Ibanis filium, quem pater, quamvis saepius eum debellare occipisset,
 vincere nequivit. Iosuen filium Brenezis constituit ad id bellum
 ducem, cui tradidit exercitum qui Pherris erat, et eum qui erat apud
 Axium flumen, necnon Thessaliae exercitum. duce autem Iosue in-
 cursionem faciebat versus Ionium Macedoniae, et pleraque istius de-
 populatus est. Scenderes legationem misit ad Romanum pontificem
 et ad regem Parthenopis Alphonsum: nam regi huic admodum carus
 et familiaris erat, quia propter bellum Turcorum imminens isti regi
 Croiam assignarat, eamque huic subditam esse volebat. transportavit
 igitur ibi rex Parthenopis Alphonsus ab Iapygia pedestrem exerci-
 tum magnum in Epidamnium, cui praefecit ducem de suis virum pru-
 dentem; et regis regionem evastabant. postea coniunctis copiis ob-
 sidebant urbem Sphetoam nominatam, volentes eam expugnare. Iosue
 Brenezis filius cum intellexisset in quam necessitatem venissent Spheto-
 toenses, accipiens equites qui erant in Axio et Peresbiorum exerci-

καὶ Παραβοῶλον στρατόν, καὶ τὴν ταχίστην ἐπειγόμενος ἄλλην ἢ αὐτοὶ ἐφύλαττον οἱ Ἴταλοί, καὶ ἐπεισεσῶν ἄφνω διέφθειρε σύμπαντας τοὺς Ἴταλοὺς, Σκενδέρης μέντοι (ἔτυχε γὰρ ἂπὼν τότε) οὐδ' ὄτιοῦν παθῶν δεινόν. ἕστερον μέντοι οὐ πολλῶ 5 Σκενδέρης διαβὰς εἰς Ἴταλίαν ἀφίκετο εἰς τὸν Παρθενόπης βα- D σιλέα. καὶ αὐτὸν ὑποδεξάμενος τὰ τε ἄλλα ἐτίμησε, καὶ εἰς τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα ἀπέπεμψε φιλοφρονησάμενος. μετὰ δὲ ταῦτα χρήματα ἱκανὰ παρεχόμενος αὐτῷ ἀπέπεμπεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. οὗτος μέντοι ἐπαιῶν ἐπὶ τῆς χώρας αὐτοῦ 10 ἐπέμεγεν ἐπιόντα τὸν βασιλέως στρατόν, καὶ ἐρρυμῆν οὖσαν τὴν χώραν κατεῖχεν, ἔχων τε στρατόν μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἀπὸ τῆς χώρας διήει διὰ τῶν ὀρέων περιωῶν τῷ στρατῷ, καὶ τὰς τε γυναῖκας καὶ παῖδας εἰς τὰ ἔρρυμνά εἰσενεγκάμενος αὐτὸς περιγῆι, ἔχων περὶ τὴν φυλακὴν τῆς χώρας, ὅποι δέοι παρα- 15 γεγόμενος. καὶ ὁ μὲν στρατὸς καὶ οἱ ἵπποδρόμοι ἐπέδραμον τὴν χώραν, καὶ ὑποζύγια ληισάμενος καὶ χρόνον τινὰ συχρὸν P. 230 διατρίψας ἐπήει πᾶσαν τὴν χώραν ἐμπιπρῶν καὶ διαφθείρων. ὡς δὲ ἱκανῶς εἶχεν αὐτῷ εἰς τὴν τῆς χώρας διαφθοράν, ὁ στρατὸς ἀπῆλυνεν, οὐδέν τι πλέον διαπραξάμενος. ὁ μὲν 20 οὖν Σκενδέρης οὗτος ἄκραν τὴν εἰς τὸν Ἴόνιον περὶ Ἐπί- δαμνον ψυχοδόμε· χερρόνησος δ' ἐστὶ, καὶ ἰσθμὸς βροχὸς ἀμφὶ τρεῖς στάδια. τοῦτον τειχίσας ἐσῆκίζεν εἰς τὴν χώραν

tum, citato agmine proficiens (reliquam regionem custodiebant Itali) et subdito adveniens Italos omnes ad internecionem occidit. Scenderes vero, ut qui abfuisset, mali nihil passus est. nec multo post Scenderes iste venit in Italiam ad Partheuopes regem Alphonsum. qui excepit eum honorifice et benigne tractavit, eumque ad Romanum pontificem misit, ut et ab ipso aliquid honoris consequeretur. postea cum ei opes dedisset maximas, eum ad principatum suum remisit. hic igitur reversus ad principatum suum expectabat regis exercitum hostiliter advenientem. verum se in loco tenebat munitissimo. habens autem secum exercitum quem de sua regione conscripserat, iter per montes faciebat. uxores et liberos in loca munitissima deponens, ipse hinc inde cum exercitu vagabatur, ut defenderet regionem; semperque praesens erat, ubicumque eius opera desiderabatur. et quidem copiae pedestres et equestres in Scenderis regionem incursionem faciebant, praedas pecorum et aliarum rerum agere haud cessabant. et diu in ea morantes omnia corrumpebant, cum non cunctarentur aedificia et villas incendere. tandem cum satis evastata esset regio, exercitum abduxit, cum nihil sane memorabile designasset. Scenderes quidem arcem iuxta Epidamnum, quae spectat Ionium, exaedificavit. est autem eo loci chersonesus et isthmus brevis, complectens

ταύτην οὐκ ὀλίγους τῶν Ἀλβανῶν, καὶ ἐκράτυνε τὴν πόλιν, ὡς ἂν τι νεώτερον καταλαμβάνη αὐτὸν ἀπὸ τῶν βασιλέως στρατῶν, ὡς ἐπιὼν ἰπολιορκεῖτο ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ἐπειδὴν Β δὲ μὴ ἀντέχειν οἶος τ' ἦ, ἐμβησόμενος ἐς τὴν Θάλασσαν καὶ ἀποπλευσούμενος ἧ δὴ προχωροίη. ὁ μὲν οὖν στρατὸς ἀφι- 5 κόμενος ἐς τὸν χώρον τούτον καὶ πειρασόμενος, ὡς οὐδὲν σφίσι προεχώρει ἢ τῆς πόλεως ἀφρεσις, ἀπήλαυνεν ἐπ' οἴκου, καὶ τῷ ἔτει τούτῳ οὐδὲν τι πλέον ἐγένετο βασιλέα Μεχμέτη ἐς ἐκστρατείαν φέρον.

1457 Τοῦ δ' ἐπιγενομένου Θέρους ἐπεπόμφει μὲν καὶ τῶν Θυ- 10 ρῶν αὐτοῦ ἄνδρας ἐπιλέκτους ἐπὶ τοὺς ὑποτελεῖς αὐτοῦ ἡγεμόνας τε καὶ βασιλεῖς, ἐπικαλούμενος ἐς τὴν τῶν παιδῶν αὐτοῦ κάθαρσιν, μετεπέμπετο δὲ καὶ τοὺς τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἄρχοντας τῶν πόλεων καὶ ὑπάρχους καὶ τοὺς τε στρατηγούς V. 180 καὶ στρατιώτας, ὅσοι ἐπὶ μισθῷ στρατεύονται ἅμα τῷ βασι- 15 λεῖ. ὡς δὲ παρῆν αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς Ἀδριανούπολιν, τὴν τε περιτομὴν, ἣν δὴ νομίζουσι κάθαρσιν, ἐποιεῖτο τῶν παιδῶν αὐτοῦ, καὶ δῶρα προσῆει αὐτῷ μεγάλα ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἡγεμόνων. ὁ μέντοι σύλλογος ἐγεγόνει ἐκ- τὸς τῆς πόλεως ἐν τῷ πεδίῳ κατὰ τὴν νῆσον, ὅπαιθριοι δὲ 20 διετέλουν πλὴν βασιλέως τε καὶ ἡγεμόνων. ὁ δὲ γάμος οὗτος νομίζεται μὲν κράτιστος τῶν ἐς τὸν βίον σφίσι περιηκόντων,

20. ὅπαιθριον P

tria stadia: hunc muro cum undiqnaque esset amplexus, non paucos Albanos in eam regionem transtulit, ut ibi habitarent. praeterea urbem admodum communivit, ut si quid novi ingrueret ab regis exercitibus, ibi potius quam alibi obsideretur. nam si non posset resistere aut par esse copiis regis, superesse tutissimum effugium, videlicet ut inde se proriperet in mare et quo vellet abnavigaret. exercitus igitur regis cum accessisset ad istam regionem, nec urbem quam oppugnabat capere posset, domum reversus est. isto anno quo in militiam profectus erat contra Scenderem Mechmetes, nihil aliud actum est.

Appetente autem aestate viros de ianuis suis primarios misit ad principes et reges tributarios, quos evocabat ad liberum suorum circumcisionem, quam purgationem vocant. accersivit et regni sui principes, urbium praefectos, satrapas ducesque, et milites quotquot mercede conducti penes hunc regem stipendia faciebant. cum ad eum convenissent exercitus Adrianopolim, circumcisionem, quam ipsi purgationem putant, liberorum suorum peragebat. munera capiebat magna ab magistratibus et satrapis. conventus ille frequentabatur extra urbem in campo iuxta insulam. omnes sub divo agebant, praeter regem et principes. nuptiae hae (sic enim appellant quoque

καὶ παιδιῶν καθιστῶσιν ἐν τούτῳ κατὰ δύναμιν ἕκαστος. γαθίσταντο δὲ καὶ ἐς τὴν τῶν βασιλέως παιδῶν περιτομὴν καὶ γάμον τόνδε παιδιῶν, ἄλλα τε οὐκ ὀλίγα καὶ δὴ καὶ ἄνδρες D
 ὄρσοι ἐπὶ ἵππων, ἀνὰ κράτος ἐλαύνοντες ἐς τὸν δρόμον τοῦς
 5 ἵππους καὶ οὐδαμῶς ἐπίσχυοντες ἐπειδὴν θέωσιν. ἐκεῖνο μὲν-
 τοι παρήσω τῶν σχοινοβατῶν, ὡς ὑπὲρ τὰ ἄλλα γένη Τουρ-
 κοι δεινοί εἰσι τὴν τέχνην ταύτην, ὥστε καὶ πεπεδημένους
 πορεύεσθαι ἐπὶ τῶν σχοινίων, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑποθεῖν
 ἐπὶ τούτων ὡς ἂν δύνωνται ἰσχυρότατα, καὶ ἐπὶ τούτων μν-
 10 ρία ἐργαζομένους θανάτου ἄξια, -ἐπὶ ξιφῶν διόντας τε καὶ
 ὑποστρεφομένους. ταῦτα μέντοι καθ' ἑκάστην ἐς τὴν Τακ-
 τικῆ ἀγορᾶν καλουμένην ἴδοι ἂν τις γιγνόμενα, καὶ τοὺς σχοι-
 νοβάτας (γένος δὲ ἐστὶ τοῦτο παρ' αὐτοῖς καλούμενον τάμπε- P. 231
 ζιν) μειόντας τὴν τέχνην ταύτην. καὶ παραπλήσια τούτοις
 15 ἴδοι ἂν τις καὶ ἄλλους ἐργαζομένους ἐς ταύτην τὴν ἀγορᾶν,
 ἔνθα τὰ γυμνάσια νομιζέται ταύτης τῆς πόλεως. τὸ δὲ ὑπὸ
 γῆν θάπτειν τὸν παῖδα, ἐκ τοῦ ἀκείθεν διαλεγομένου, συν-
 ἰέναι τε ἂν ὅ τι ἔροιο αὐτὸν καὶ ἀποκρίνασθαι, πῶς οὐκ ἐν
 θαύματι ποιεῖτο ἂν τις τοιαῦτα καθορῶν; ἄλλὰ τὰ μὲν ἄλλα
 20 ὑπὸ δυνάμεώς τινος μελζονος ἀποτελούμενα ἐλάσσω ἐστὶ τῶν
 διόντων δρόμῳ ἐπὶ τῶν σχοινίων. ἐγένοντο μέντοι καὶ ἄλλαι
 παιδιαὶ κατὰ τὴν περιτομὴν ταύτην, ἐν ᾗ Μεχμούτης, ὁ τοῦ

15. ἀλλήλους P

circumcisionem) creduntur ipsis optima eorum omnium quae ad vitam pertinent. quilibet contendit in iis nuptiis aliquod proponere ludicrum. nec pauca ludicra in circumcissione regionum liberorum exhibentur. viri erecti, iusistentes equis, nulla exterua ope se tenentes, manent immoti, equis in cursum effusis. omitto commemorare funambulos. nam in ista arte Turci reliquos mortales longe superant. saltantes etenim incedunt per funes suspensos, et per eos currere possunt quam citissime. innumera quaedam alla admiratione digna faciunt, euntes super his per gladios strictos et redeuntes. haec quis quotidie cernat in foro quod Tactalem nominant, ubi et funambuli ludicra sua faciunt. hoc hominum genus penes ipsos Tampirzini appellant, propter eos qui artem hanc addiscunt. his similia alia plura quis videat in isto fieri foro. gymnica certamina in ista urbe quoque frequentantur. praeterea quibus non ceu miraculum quoddam admiraretur puerum sub terram defodi, et eum audire respondentem ad ea quae interrogatus fuerit? verum alia quae maiore quadam virtute et potentia sunt, minora sunt his quae per funambulos fiunt. etiam alia ludicra in ista circumcissione proposita sunt. Mechumetes regii palatii praefectus et Europae simul dux, muneribus quae in

αἴκου ἡγεμῶν καὶ ἅμα τῆς Εὐρώπης στρατηγός, τοῖς δώροις Β ὑπερβύλλεσθαι πάντας, τοὺς τε βασιλεῖς ἅμα καὶ ἡγεμόνας τῶν θυρῶν. οὗτος δὲ ὁ Μεχμούτης, παῖς Μιχαήλου γενόμενος, Τριβαλλὸς μὲν ἐστὶ τὰ μητρῶθεν Ἕλληνας δὲ τὰ πατρῶθεν, καὶ παῖδα εἶτι ὄντα, σὺν τῇ μητρὶ ἰόντα ἀπὸ Νεβοπρίδου ἐς 5 Σπενδερόβην, οἱ ἵπποδρόμοι τοῦ βασιλέως καταλαβόντες ἐν τῇ ὁδῷ . . . ἡγουμένου ἀπήγαγον πανοικὶ τούτους παρὰ βασιλέα. λαβὼν δὲ τὸν παῖδα ἐς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ βασιλεὺς μέγαν τε ἀπέδειξεν ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ἵπποκόμον ἐν βραχεῖ ποιησάμενος μετὰ ταῦτα ἡγεμόνα τῶν θυρῶν ἀπέδειξεν. ἔπειτα 10 μὲν οὖν Ζάγαρον τὸν ἑαυτοῦ κηδεσιτὴν ἐξήλασεν ἐκ τῆς τιμῆς, τὰ πάντα οὗτος ἐγένετο, ἐγεγόνει δὲ ὁλος οὐδεὶς πω πρότερον ἐς τόνδε τῶν ἐπὶ ταῖς Ὀτουμανίδων θύραις ἡγεμόνων μεγάλων λεγομένων γενέσθαι. λέγεται μὲν γὰρ καὶ Χα- 15 ραῖτήνην καὶ Ἀλίην τὸν παῖδα μεγάλους γενέσθαι ἐν τε ταῖς Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω καὶ Παιαζήτεω τοῦ παιδὸς αὐτοῦ θύραις· ἀλλ' οὐδεὶς πω ἐς τήνδε τὴν δύναμιν καὶ τὴν χώ- ραν τούτου ἀφίκετο. οὗτος μὲν οὖν τὰ πρῶτα τῶν ἡγεμόνων φερόμενος ἐς τὰς βασιλέως θύρας, στρατὸν τε οἰκείον τρέφειν 20 ἱκανώτατος, καὶ θεράποντας ἔχειν ἐπὶ μέγα δυνάμειος ἤκον- τας. Ἕλληνικοὶ μὲν παῖδες ἀπὸ Βυζαντίου ἔχειν παρ' ἑαυτῷ βασιλεῖ, ἐς μέγα ἐχώρησαν δυνάμειος. τούτων δὲ Μουράτης

10. ἐπεὶ τε?

regem contulit, omnes vicisse videtur, reges videlicet et Ianuarum duces. hic Mechumetes filius fuit Michaelis: materno genere Triballus, paterno Graecus erat. hunc puerum adhuc, euntem una cum matre a Neboprido (Novoberda s. Novobrodo) Senderoviam, equites regii comprehensum in itinere adduxerunt cum universa familia ad regem. rex autem accipiens puerum in suum cubiculum, magnum eum brevi declaravit virum. primo equorum regionum curatorem eum designavit; postea ducem constituit iannae militum. nam Zaganum affinem suum ex isto dignitatis gradu detraxerat. is tandem summus erat. brevi autem eo potentiae progressus est ut facile omnes qui unquam inter iannarum duces praeclari extitere antecesserit, ferunt Charaitinem et Halien filium maxima auctoritate polluisse inter iannae milites tempore Amuratis et Paiazitis: neuter tamen tantam et potentiam et regionem nactus est quantam is acquisivit. nam hic cum primas inter omnes duces iannarum ferret, exercitum proprium alere potuit. habuit et ministros plurimos, qui et ipsi ad magnam potentiam pervenerunt. nam Graeci pueri qui Byzantio abducti erant et cum rege morabantur, magnam sibi peperere potentiam opesque magnas. inter hos erat Murates, ortus genere Palaeologorum apud Grae-

τοῦ Παλαιολόγων γένους τῶν Ἑλλήνων περιφανοῦς, καὶ Μεγ- D
 μέτης ὁ Μανδρομηνοῦ παῖς μετὰ γε τοῦτον, ὃς ἕπαρχος V. 181
 πρῶτα μὲν Ἀγκύρας τῆς Πισιδίας ἀπεδείχθη. βούλεται δὲ
 Μουράτης ἐπιθυμίαν, Ἀλῆς δὲ τὸν Ἥλιαν Ἑλληριστὶ λέγοιτ'
 5 ἄν, καὶ Ἐσὲς τὸν Ἰησοῦν καὶ Ἐμπρεΐμης τὸν Ἀβρουάμ καὶ Σου-
 λαϊμάνης τὸν Σολομῶντα καὶ Ἰαγούπης τὸν Ἰωσήφ, Σκενδέρην
 δὲ Ἀλέξανδρον βούλονται λέγειν. καὶ ταῦτα μὲν δὴ Ἑλληνι-
 κῶς λέγοιτ' ἄν οὕτω. οὕτως καὶ Ἐλεέξην τὸν Δημήτριον καὶ
 Χιτήρη τὸν Γεώργιον λέγουσι. τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ὀνομάτων
 10 ἀπὸ τε τῶν ὀνόμων καὶ Σκνθῶν τὰ τέσσαρα ταῦτα φαίνον-
 ται εἶναι, οἷον Παιαζήτης Ὀρχάνης Ὀρθογορούλης καὶ Τζυ-
 μισκῆς, καὶ τὰ παραπλησια. ἔχουσι μὲν καὶ τόδε, ὡς τοῖς P. 232
 ὀνόμασι χωρῶνται πολὺ μὲν ἐλάττωσι πολὺ δὲ καὶ τιμιωτέροις,
 ὡς τὸν Μουσταφᾶν Μουσπλακασίτη, Χιτήρη Χαραιτήνην.
 15 παραπλησίως δ' ἄν λέγοιτο καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὀνομάτων ἐς
 τοῦτον τὸν τρόπον.

Ἐπαρχοὶ δὲ τυγχάνουσιν ὄντες κατὰ μὲν τὴν Εὐρώπην τριά-
 κοντα καὶ ἕξ. τούτων δ' οἱ μείζονες ἔχουσι πρόσθετον ὑπὸ τοῦ βα-
 σιλέως χρυσίου στατήρας ἐς δισμυρίους, οἱ δ' ἐλάττους τούτων
 20 ἐς μυρίους, ἐπὶ μείζον τε τούτων καὶ ἐπ' ἐλάττων. ἀνὰ δὲ τὴν
 Ἀσίαν σημαῖται τε αὐτῶ τυγχάνουσιν οὐσαι, καὶ ἕπαρχοι ἐφ'
 ἐκάστης τεσσαράκοντα. παρὰ τούτους δὲ εἰσι τῶν πόλεων ἄρ-

6. Ἰαγούπης τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωσοῦφης τὸν Ἰωσήφ?

cos perquam celebr. post hunc Mechmetes Mandromaei filius plu-
 rimum dignitate et opibus vigeat: qui primo praefectus Ancyrae Pi-
 sidiae declaratus est. si quis autem velit nomina ista in Graecam
 vertere linguam, significabit quidem Murates cupiditatem, Halies He-
 liam, Eses Iesum, Empreimes Abrahamum, Sulainanes Solomonem,
 Iagupus Iosephum, Sceuderes Alexandrum. et quidem haec Graeco.
 pari ratione Eleezen Demetrium, Chetirem Georgium vocant. quat-
 tuor autem ista nomina reliqua, Paiazites Orchanes Orthogules Ty-
 misses, et his similia originem trahunt ab avibus et Scythiis. etiam
 hoc in nominibus observant, ut quandoque diminutivis quandoque
 vero augustioribus utantur nominibus, ut Mustapham, Musplachasitem,
 Chetirem, Charaitinen. eadem et in reliquis observatur ratio.

Europa habet, quos a rege accipit, praefectos, numero triginta
 sex. horum qui praecipui fuerunt, capiunt stipendii nomine a rege
 duas myriades aureorum staterum. praefecti autem minores accipiunt
 myriadem aureorum staterum, plus minusve. Asiam autem distribuit in
 semeas sive signa. singulae semeae sive signa continent praefectos qua-
 dragenos. praeter hos etiam urbes magnas, ut Therma Scopiorum

Βχοντες μεγάλων, οἷα ἡ Θέρμη, ἡ τῶν Σκοπίων πόλις, ἡ Φι-
 λιππόπολις καὶ αἱ παραπλήσια. οὗτοι ἐς σημαίας τελοῦσιν
 οἱ ἄρχοντες, ἐς τὸν τῆς Εὐρώπης στρατηγὸν τὸν μέγαν, ὡς
 οἱ τῆς Ἀσίας πρὸς τὸν τῆς Ἀσίας στρατηγὸν ὑποτετάχεται
 ἄρχοντες τε καὶ ἡγεμόνες, καὶ ἡ ἂν ὑφηγῶνται οὗτοι, ἐπον- 5
 ται οἱ τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας ὑπαρχοι. ὑπάρχῳ δ' ἐκί-
 στω προάγοντι καὶ ἐξηγουμένῳ ἐπὶ τινα πόλεμον οἱ τῶν πό-
 λεων ἄρχοντες ἔπονται κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα σφίσις ὑπὸ τοῦ
 ὑπάρχου. τὸ δὲ κράτος ἔχουσι πᾶν οἱ μέγιστοι στρατηγοὶ τοῦ
 βασιλέως. ἔστι δὲ πρόσδοδος τούτων ὑπὸ βασιλέως μεγίστη, καὶ 10
 C ταχὺ μέγα ὄλβιοι γενόμενοι ὑπὸ τε τῶν ὑπάρχων καὶ τῶν
 ἀρχόντων τῶν ἐπὶ ταῖς πόλεσιν. ἐπὶ δὲ τῶν θυρῶν οἱ ἡγε-
 μόνες ἔχουσι τὸ κράτος, ἀγγελιαφόροι τε ὄντες καὶ ἐφροστώτες
 τῇ βασιλεῖ καὶ σύμβουλοι ἐς τὰ πράγματα τῆς ἀρχῆς· ἐς τού-
 τους γὰρ ἡ διοίκησις τῶν προσόδων, καὶ λογίζονται γε. καὶ 15
 τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως σφραγιδι τῇ οἰκείᾳ ἐπισκέπτον-
 ται. μετὰ τούτους μέντοι ἔστιν ὁ γραμματεὺς, ἀγχιτάτω ἰδρυ-
 μένος ἐς τούτους, καὶ τοὺς λογιμοὺς ὑποδεχόμενος ὑπὸ τῶν
 ἐς τὰς προσόδους καὶ εἰσπράξεις τεταγμένων, καὶ τοῦ φόρου.
 καὶ οὗτος μὲν ἀπολογίζεται τε προσόδους, καὶ ἐς τοὺς ἡγε- 20
 D μόνας τε καὶ αὐτὸν βασιλέα ἀναφέρει· ἄλλοι δὲ γραμματεῖς
 ἐς τὰς γραφάς τε καὶ ἐπιτάγματα τοῦ βασιλέως. ἔστι δ' ὁ

9. ἰππάρχου P

13. ἀφροστώτες P

15. λογίζοντας?

urbs, Philippopolis et aliae, principes habent qui connumerantur si-
 gnis. hi principes ad semeas sive signa pertinent, et obediunt Euro-
 pae duci summo, quemadmodum Asiani principes Asiae duci summo
 parent. praefecti et duces, quocumque duxerint, eo sequuntur Euro-
 pae et Asiae principes. quando autem satrapes ad bellum aliquod
 proficiscitur, urbium principes ex praescripto satrapae sequuntur au-
 xiliares. summa potestas penes regios duces summos est, quibus
 etiam ab rege stipendium numeratur maximum. et in hunc modum
 brevi plurimas opes congregant, quas ab satrapis et urbium principi-
 bus accipiunt. inter ianuae milites maximam potestatem duces ob-
 tinent, qui legati sunt, et plerumque assessores sunt regis et consi-
 liarii earum rerum quae ad regni curam spectant. ad hos enim per-
 tinet reddituum et tributorum administratio. rationes et thesauros
 regios proprio sigillo signant et confirmant. his ordine et dignitate
 proximus est scriba, ad quem rationes referunt reddituum vectigalium
 et aliarum rerum, quibus id negotii iniunctum est. hic rationes
 omnium diligenter conficit, quas deinde regi et ducibus proponit. re-
 liqui scribae expediunt ea quae ad scripturas caeteras et regia pro-
 grammata pertinent. tributum quod rex ex Europa capit, completi-

φόρος αὐτῷ προσιῶν ἀπὸ μὲν τῆς Ἑυρώπης ἐς ἐννεήκοντα μυριάδας στατήρων. τὸν δὲ φόρον τοῦτον εἰσπράττεται μὲν οὐκ ἀπὸ τοῦ γένους τῶν Τούρκων ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων σφίσι· οὐ γὰρ νομιζέται τοὺς ὁμοφύλους χρήματα εἰσπράσσειν, ἀλλ' αὐτοὺς σὺν τῷ βασιλεῖ παρὰ σφίσι νομιζέται στρατεῦσθαι ἐς τοὺς πολέμους, σὺν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἵπποις αὐτῶν ἐσομένους ἐς τοὺς πολέμους. τὴν δεκάτην δὲ τῶν ἔργων οἱ μὲν πρὸ τοῦ βασιλέως τοῦδε οὐδέν τι εἰσέπρασσον Τούρκους, ὅτι μὴ τοὺς ἀλλοφύλους· οὗτος δ' ὁ βασιλεὺς 10 τὴν δεκάτην τε εἰσπράττει καὶ ἄγει ὅποι ἂν στρατεύηται. τὴν μὲν οὖν δεκάτην καὶ παρὰ τὸν φόρον, βοστίναν οὕτω κα- P. 233 λουμένην, ἀποφέροντες οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντές τε καὶ ἕπαρχοι καὶ στρατιῶται τόνδε φόρον ἐς τὰς θύρας. νομιζέται καὶ 15 προβάτων τὴν νομὴν ὅσην ἀποδίδονται, ἐς τὰς βασιλέως θύρας 15 ἀπάγεσθαι. ταῦτα μέντοι ταύτῃ τέτακται ἐς τὰς προσόδους τῶν τε ἀρχόντων καὶ τοῦ βασιλέως. παρὰ δὲ τὸν φόρον δασμοὶ εἰσιν ἀνὰ τὴν Ἑυρώπην τε καὶ Ἀσίαν ἀποτεταγμένοι τῷ βασιλεῖ οὐκ ὀλίγοι, ἀπὸ τε τῶν ἱππέων καὶ καμήλων καὶ ἡμιόνων καὶ βοῶν· καὶ ἔστιν αὕτη πρόσοδος ἄμφι τὰς τριά- 20 κοντα μυριάδας. ἐπὶ τούτοις δὲ ἡ τῶν ἐνοίκων πρόσοδος μεγάλη τυγχάνει οὕσα τῷ βασιλεῖ, ἐν πέντε καὶ εἴκοσι μυριά- B σιν. ἀπὸ δὲ τῶν τοῦ βασιλέως φορβῶν τε καὶ καμήλων καὶ ἡμιόνων, ἀπανταχῇ τῆς χώρας ἐπινεμομένων αὐτοῖς, εἰσὶν

7. ἐπομένους?

tur nonaginta myriades staterum aureorum. tributum hoc non ab Turcis, verum ab alienigenis exigitur. nec enim fas ducunt ut Turci tributum inferant: verum horum officium est ut equis armisque instructi una cum rege in militiam profiscantur. nec etiam operum decimas antecessores regis huius ab Turcis exegerunt, verum hoc exactionis onere usi sunt erga alienigenas. caeterum hic rex decimas exposcit, et subditos, quo vult, educit in expeditionem. decimas quoque praeter tributum, quod Boscinam vocant, solvunt urbium principes, praefecti militesque. is autem reditus ianuae militibus assignatur. etiam ovium greges, qui tributum nomine dantur, in ianuas abduci oportet. haec quidem in hunc modum, quantum attinet ad principum regisque reditus. praeter tributum etiam vectigalia non modica per Asiam et Europam habet rex, quae capit ab equis camelis mulis et bobus. hic reditus continet circiter triginta myriades aureorum. huc accedit reditus quem inquilini solvunt, qui admodum magnus est et viginti quinque myriades complectitur. ab armenis equarum camelorum et mulorum, quae regis sunt et undique per regionem pascuntur, reditus accedit, cuius summa est circiter quinque

ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας. ἀπὸ τε τῆς τῶν ἄλλων προσόδων προσίοι ἂν αὐτῷ ἐς εἴκοσι μυριάδας. καὶ ἀπὸ τῶν ἐμπορίων καὶ τοῦ πορθμοῦ καὶ μεταλλῶν καὶ ὀρυζῆς καὶ χαλκοῦ καὶ στυπηριῶν καὶ πενταμοιρίας τῶν ἀνδραπόδων μεγίστη ἂν λογιζόμενοις εὐρίσκοιτο ἢ πρόσσδος. ἀπὸ μέντοι τοῦ πορθμοῦ 5 καὶ ἀπὸ Φάρου ἐς εἴκοσι μυριάδας εὐρίσκω ἀναπυθάνομενος. τῶν δὲ μεταλλῶν οὐκ ὀλίγη αὐτῷ ἐπιγίνεται πρόσσδος, ἐς δέκα μυριάδας. ἀπὸ δὲ ὀρυζῆς καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐς τὰς θύρας τεταγμένων προσόδων τοῦ βασιλέως, ἃς δὴ χάσια ποιοῦνται οἱ τῶν θυρῶν, ἐς εἴκοσι μυριάδας λογιζόμενος οὐκ 10 ἀποτηγχάνοιμ' ἂν τοῦ εἰκότος· χάσια γὰρ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην αὐτῷ ὡς πλεῖστά τε καὶ ἄριστα. τούτοις δ' ἔπεισιν αὐτῷ ὁ τῶν ἡγεμόνων τε καὶ βασιλέων φόρος τῶν τε ὁμοφύλων καὶ ἄλλοφύλων σφίσι, ἐπιγεγόμενος ἐς δέκα μυριάδας. οὕτω δὲ γένοιτ' ἂν ἡ πρόσσδος τῷ βασιλεῖ, ὅση 15 παραγίνεται αὐτῷ ἐς τὰς θύρας καὶ ἐς τὸν χασνὰν καλούμενον τοῦ βασιλέως, ἀμφὶ τὰς τετρακοσίας μυριάδας χρυσίου στατήρων. ἔστι δὲ παρὰ ταύτας πρόσσδος ἄλλη βασιλέως ἀπὸ τῶν ἀρχόντων, ἕαρος ἐπιγινομένου, ἐπειδὴν ἐξελαινή βασιλεὺς στρατηλατῶν, ὑπὸ τε τῶν ὑπάρχων τε καὶ στρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων 20 καὶ ἀρχόντων δῶρα νομιζόμενα κατὰ τὴν ἐκῆστον πρόσσδον τῷ βασιλεῖ ἐς τὴν ἐξέλασιν. καὶ ἔστι μέντοι τοιαύτη πρόσσο-

6. δάδου P

22. μὲν ἢ τοιαύτη?

myriades. a reliquis autem redditibus accipit circiter viginti myriades. quin etiam maximus redditus venit ab emporiis, traiectu, metallis, oriza, aere, alumine et quinta parte mancipiorum. non dubium est quin is maximus sit, si quis eum ad calculos revocet. traiectum et Pharum circiter viginti myriades suppeditare comperi. redditus metallorum, qui nec ipse modicus est, attingit decem myriades. ab oriza et reliquis vectigalibus, quae ianuae milites exigunt et in chasia secernunt, redditus colligitur, si quis rationem ineat, qui tenet viginti myriades: plurimā enim chasia et optima per Europam et Asiam habentur. huc accedit tributum principum et regum, quod pendant tam indigenae quam alienigenae; id habet circiter decem myriades summa itaque universorum reddituum, quos modo memoravimus, et ad regem et ad ianuae milites referuntur et ad eius chasnam sic dictam, complectitur circiter quadringentas myriades aureorum staterum. est praeter enarratos redditus et alius, quem ferunt tempore veris, quando in militiam profiscitur rex, praesides duces praefecti, soleunia numero pro singularum facultatum modo afferentes. is redditus expeditioni inservit. nec tamen hic redditus in certum numerum redigitur: verum si quis rem sedulo excutiat, inveniet istum redditum continere

δος οὐ καταγμένη, ἀλλὰ στοχαζομένοις ἐς εἴκοσι μυριάδας γέ-
 νοιτ' ἂν αὐτῷ χρήματα. ταῦτα μέντοι ἐς τὸν χασνὰν τὰ βα-
 σιλέως χρήματα παραγίνεται, ἀφ' ὧν μισθοῦται τοὺς τε νεή-
 λυδας καὶ τοὺς τῶν θυρῶν καρίπιδας σιλικτάριδας ἀλλοφα-
 5 τζίδας τε καὶ σπαγίδας καλουμένους, καὶ ἐς τοὺς λοιπούς,
 ὅσοι τῶν θυρῶν ὄντες τριμνηαὶον λαμβάνουσι τὸν μισθόν.
 ἄνευ δὲ ταύτης τοῦ βασιλέως προσόδου, εἰ ἀνὰ τὴν ἀρχὴν
 ὑπαρχοὶ τε καὶ ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ καὶ τιμαράτοι κυ-
 λούμενοι μεγίστην ἀποφέρουσι τὴν πρόσοδον ἀπὸ τῆς βασι- P. 234
 10 λέων χώρας. καὶ λογίζεσθαι μὲν οὐ πᾶν ῥᾶδιον, πλὴν τῶν
 τοῦ βασιλέως γραμματιστῶν, ἧ δὴ ἐπυθόμην, γένοιτο δ' ἂν
 σύμπασα αὕτη ἡ πρόσοδος τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι μισθὸν λαμβά-
 νουσιν ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως χώρας, ἐς ἐννακοσίας μυριάδας
 χρυσοῦ. ἐνουμένη δὲ αὕτη ἡ πρόσοδος τῇ προτέρᾳ, ἥτις ἐς
 15 τὰς βασιλέως παραγίνεται θύρας, γένοιτ' ἂν σύμπασα ἡ τῆς
 βασιλέως χώρας πρόσοδος, ὅση ἐς τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ἀφι-
 κνεῖται καὶ ὅση ἐς τὰς θύρας, ἐς χιλίας τε καὶ τετρακοσίας
 μυριάδας χρυσοῦ, στατηῆρας τῶν Οὐνετεῶν. αὕτη μὲν πρό-
 σοδος, ὅσα γὰρ ἐς ἡμῶς εἰδέναι, παραγίνεται τῷ βασιλεὶ καὶ
 20 τοῖς ὑπηκόοις αὐτοῦ.

circiter viginti myriades. hae quidem regis pecuniae comportantur ad chasnam, ex quibus deinde stipendium accipiunt peregrini et ianuæ milites, Carípides, Silictarides, Allophatzides, Spachides, et reliqui qui ad ianuas pertinent et trimestre stipendium accipiunt. superest et alius reditus, quem uberrimum capiunt per universum regnum principes et duces et hi qui Timarati vocantur. is redit ex regione regis, nec facile a quovis (sic enim accepi) quam a regis scribis computari potest. summa autem redituum quos viri accipiunt quibus merces ordinata est ab regis regione, excurrit usque ad noningentas myriades auri. hic reditus si addatur illi qui ad ianuæ milites defertur, universorum redituum, qui ad ianuæ milites et ad principes redeunt, summa excrescit usque ad myriades mille et quadringentas aureorum staterum Venetorum. tantus quidem reditus ad regem et subditos eius refunditur.

ΛΑΟΝΙΚΟΨ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΨ

ΑΘΗΝΑΙΟΨ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΨ ΙΨΤΟΡΙΩΝ Η ΕΝΑΤΗ

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER NONUS.

P. 235 Ως δὲ ἐπὶ Πελοπόννησον πέμπων ἄνδρας τῶν Θυρῶν Μεχ-
V. 183 μέτης ὁ Ἀμουράτεω ἤξιλον τὸν φόρον οἱ ἀποδίδουθαι, φοι-
1458 τῶντες δὲ τοῦ βασιλέως ἄνδρες οὐδὲν ἐγιές εὔρισκον τῶν
Ἑλλήνων, καὶ οὔτε τοὺς Ἀλβανοὺς κλεεύοντας εἰσφέρεισθαι ἐς
τὸν φόρον οὔτε τοὺς Πελοποννησίους, καὶ αὐτοὺς δὲ ἰδίᾳ
τοὺς ἡγεμόνας διαφερομένους σφίσι ἐς τὰ πράγματα κακο-
δαιμονιᾶν, συνεχώρει μὲν τὸν ἐπίτριτον φόρον ἀπάγοντας
ἴσχειν αὐτῶ ἐιρήνην, ὡς δὲ καὶ ἡμέλου ἀγνωμοσύνη χρῶ-

Mechmetes Amuratis filius misit viros quosdam de ianuis in Peloponnesum, petitum tributum. verum regii, ubi in Peloponnesum venerunt, nihil sani inter Graecos reperiunt. proinde nec Albanis nec Peloponnesiacis imperant ut tributum solvant. cum autem cerneret rex duces Peloponnesi privatis certare odiis, malo genio impulsos, ut tandem se resque perditum irent, tertium remisit tributum, saltem id quaerens, ut in praesentia pacem, quae convenisset, bona fide

μενοι καὶ σκαιότητι, ὥρμητο ἐπὶ Πελοπόννησον στρατεύεσθαι.
 καὶ Μαχμούτην μὲν τὸν Μιχαήλου παῖδα, ἡγεμόνα τε ἅμα
 τῶν θυρῶν καὶ στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης, ἐπεμψεν ἐπὶ τὸν P. 236
 Ἴστρον, ὡς ἂν εἴ τι νεώτερον ἀπὸ Παιόνων καταλαμβάνη,
 5 ὑποστειή τε ἀντιασόμενος καὶ διακωλύη τούτους τὴν χώραν
 βλάπτειν τὴν ἑαυτοῦ ἐπιόντας. οὗτος μὲν παραλαβὼν τὸ
 τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἐς ὅκτω μυριάδας, ἤλαυνεν ἐπὶ
 Τριβαλλοὺς τοὺς παρὰ τὸν Ἴστρον χώραν νεμομένους. ὀρ-
 μώμενος δὲ ἐντεῦθεν ὡς οὐδὲν ἐπνυθάνετο νεώτερον ἀπὸ
 10 Παιόνων, κατεστρέφετο τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ πολιόμενα
 μὲν ἔστιν ἃ ἔλων κατὰ κράτος ἤνδραποδίσατο. μετὶ δὲ ὡς
 ἐπέδραμε τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, διέτριβεν αὐτοῦ τάντη παρὰ B
 τὸν Ἴστρον ἔχων ἀμφοῖν τῇ φυλακῇ τῶν πόλεων. οὗτος μὲν
 οὖν ἀμφὶ ταῦτα ἔχων διεγένετο· βασιλεὺς δὲ παραλαβὼν τὸ
 15 τε Ἀσιανὸν στρατεύμα καὶ ἑῶν καὶ Εὐρώπης, τὸ ἀπὸ Θετ-
 τάλιας τε καὶ Μακεδονίας, καὶ ἔχων καὶ τὰς θύρας, ἔστρα-
 τεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον. ὡς δὲ εἰσέβαλε καὶ ἐντὸς τοῦ
 Ἰσθμοῦ ἐγένετο, ἐπελαύνων αὐτίκα τὴν Κόρινθον ἐπολιόρκει.
 περιῶν δὲ ἐπεσκόπει ὡς ἂν τὸ τελεχος καθελὼν τηλεβόλους
 20 ἐσπεσεῖται ἐς τὴν πόλιν ἅμα τῷ στρατῷ. καὶ τηλεβόλους μὲν
 αὐτοῦ ποιεῖσθαι κατέλιπε, καὶ τὸν ἑῶν στρατὸν περικυθήμε-
 ρον τὴν πόλιν πολιορκεῖν (ἐδόκει γὰρ αὐτῷ τοὺς τηλεβόλους C

13. ἀμφὶ τὴν φυλακὴν?

18. ἐπελαύνων P

servarent. ut vero id facere neglexero, nescio qua imprudentia et iniquitate usi, Peloponneso arma inferre decrevit. Machmutem Michaelis filium, quem ianuaram principem et Europae ducem designarat, ad Istrum praemisit, ut si quid rerum novarum molierentur Pannonae, eos criminando a coeptis deterreret: sin in hunc modum parum proficeret, accedentes non sineret evastare regionem eius. is assumpto Europae exercitu, qui complectebatur circiter octo myriades militum, profectus est contra Triballos, qui habitant iuxta regionem Istro a fusam. cum autem deprehenderet Pannonae nihil innovare, verum quietem amplecti, Illyrium subigere aggressus est; et oppidula, quae vi ceperat, diripuit. postquam in Illyrium copias duxit, ibi castra prope Istrum communivit, ut urbes regis ibi sitas custodiret et ab hostili incursione defenderet. hic quidem, quemadmodum indicavi, hoc negotii sibi desumpsit. rex accepto Asiano et Orientis exercitu, necnon Europaeo, quem ab Thessalia et Macedonia conserperat, et ianuaram robore, contra Peloponnesum profectus est. ut in Peloponnesum et intra Isthmum pervenit, continuo obsidione circumdedit Corinthum. circumiens autem spectabat qua parte murum bombardis prouereret, ut eo disiecto simul cum suis in urbem irrum-

αὐτοῦ ἐνταῦθα ποιῆσθαι, καὶ τὴν πόλιν ἅμα ἐκπολιορκηθή-
 V. 148 σασθαι λιμῶ), αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῆς Πελοποννήσου γενόμενος
 διὰ Φλιοῦντος ἐπορεύετο. ἐς δὲ τὴν Κόρινθον οἱ Ἕλληνες
 οὔτε ἐσεκομίσαντο τὸν οἶτον ὅτι μὴ ὀλίγον (Λουκᾶνης γὰρ
 ἦν ἀρμωστής ὁ Λακεδαιμόνιος ἀπόντος τοῦ Ἀσάνεω) οὔτε 5
 ἐς τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως διέδεντο ἰκανῶς, ὥστε ἀντέχειν
 ἐπὶ χρόνον τῆ βασιλείᾳ στρατῶ. Ἀσάνης μὲν οὖν οὐ πολλῶ
 ὕστερον, ὡς ἐκυνθάνετο τὴν πόλιν πολιορκεῖσθαι ὑπὸ τοῦ
 Ἀσιανοῦ στρατοπέδου, ἔχων περὶ αὐτὸν ἄνδρας ἰκανούς, ὀρ-
 μώμενος ὑπὸ Ναυπλίου τῆς Οὐνετῶν πόλεως, καὶ διὰ Θη- 10
 Δλώσεως ἐπὶ τὸν Κεγχρεῶν λιμένα ἀφικόμενος νυκτός, λαθῶν
 τὸν στρατὸν τοῦ βασιλέως ἐσῆλθεν ἐς τὴν πόλιν αὐτός τε
 καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν, καὶ τινα βραχὺν οἶτον εἰσεκομίσαντο.
 βασιλεὺς μὲν οὖν ἐς Φλιοῦντα ἀφικόμενος Ταρσὸν τε τὴν
 πολίχνην ἐπολιορκεῖ. Δοξίης δὲ ὁ τῆς Φλιοῦντος τῶν Ἀλβα- 15
 νῶν προσατώς, τοὺς τε ὑπ' αὐτῆ ὄντας καὶ τοὺς τῆς Φλιοῦν-
 τος ἄνδρας εἰσενεγκάμενος ἐς τι ἔρμυθον ἐς τὰ μάλιστα χω-
 ρίον, παρεσκευάζετο ὡς ἀμυνόμενος. τὸν γὰρ τοι Ταρσὸν
 ὁ βασιλεὺς παρεστήσατο ὁμολογίᾳ, καὶ παῖδας λαβῶν ὡς
 τριακοσίους καὶ ἄρχοντα ἐπιστήσας τοὺς ἐν τῇ πόλει προῆει 20
 P. 237 διὰ τῆς μεσογείου. πορευόμενος δὲ τρέπεται ἐπὶ τὴν πόλιν,
 ἣ κεῖται ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τε καὶ ἔρμυθου, ἐς ἣν πολλοὶ τε

1. αὐτοῦ] αὐτῶ P

peret per loca ruinis patentia. et quidem eo loci bombardas fundere
 omisit. verum iussit ut exercitus Orientalis omni a parte urbem cir-
 cumsederet, eamque tandem fame expugnaret. nam urbe ea occupata
 sperabat se maximum bellicarum machinarum seu bombardarum ap-
 paratum acquisiturum. ipse cum intra Peloponnesum accessisset, re-
 cta per Phliuntem iter faciebat. Graeci autem ne tantillum quidem
 frumenti Corinthum congesserant. nam Lucanes, praefectus Sparta-
 nus, absente Asane eam regebat. praeterea nec urbem satis praesi-
 diis et propugnaculis munierant, ut vel brevi tempore resistere pos-
 sent regio exercitui. Asanes quidem haud multo post cum accepisset
 urbem obsidione preni ab Asiano exercitu, ducens secum viros plurimos,
 profectus Nauplio Venetorum urbe, et mari in Cenchreensem portum
 advectus, noctu ingressus est urbem, apportato commeatu sane exi-
 guo, inscio exercitu regis. rex cum venisset Phliuntem, Tarsum ur-
 bem oppugnabat. Doxies autem, qui iussu Albanorum Phliuntis erat
 praefectus, eos quos imperio regebat, necnon Phliuntis cives, in lo-
 cum quendam munitissimum contraxit, et statuebat regi resistere.
 Tarsum rex in dicionem acceperat; et sumens inde pueros circiter
 trecentos, et civibus praefectum constituens, recta per mediterraneam

τῶν Ἑλλήτων ἅμα καὶ Ἀλβανῶν συλληγόμενοι παρεσκευάζοντο
ὡς πολιορκησόμενοι. καὶ ὕδατι μὲν οὐκ ἐχρήτο ἀφθόνῳ ἢ
πόλεις, ὅτι μὴ ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἀφ' οὗ ὕδρευεσθαι ᾔσονται καὶ
μὴ ἀφαιρεθῆσεσθαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, συμβαλλομένου τοῦ
5 χωρίου ἐς τὸ ἀμύνασθαι ἰσχυρότατα ἐντεύθεν. ὁ μὲν οὖν
βασιλεὺς ἀπελάσας σὺν τοῖς νεήλυσι τοῦ τε ἔδατος ἐπεκράτησε,
καὶ ἐξεπολιόρκει τὴν πόλιν. λέγεται δὲ ἐνταῦθα τοὺς ἐν τῇ
πόλει κτείνοντας τὰ ὑποζύγια τῷ αἵματι φύρειν τε τὰ ἄλφιστα
καὶ ἔψειν τὸν ἄρτον. ὡς δὲ δίδυμι συναχεθόντες ἐν ἀπόρῳ ἐγγίγοντο, B
10 ἐτράποντο μὲν ἐπὶ ὁμολογίαν καὶ πρῶσβεις ἐπεμνον ἐπὶ ὁμο-
λογίᾳ. ἐνταῦθα ὀλιγορούτων τῶν ἐν τῇ πόλει περὶ τῶν φυ-
λακῶν τῆς πόλεως διὰ τοὺς πρῶσβεις, κελεύοντες οἱ νεήλυδες
εἰσέπεσον καὶ εἰσεσχέοντο ἐς τὴν πόλιν καὶ κατέσχον καὶ τὴν
τε πόλιν κατὰ κράτος ἐξελόντες ἐξηνδραποδίσαντο. μετὰ δὲ
15 ταῦτα ἀφικόμενοι ἐπὶ Ἀκριβὴν πόλιν, καὶ ταύτῃ ὑποστάντων
τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ οὐκ ἐκλιπόντων, ἐπελθόντες οἱ νεήλυδες
ἐπέβησάν τε τοῦ τείχους καὶ εἶλον, ἐλόντες δὲ ἠνδραποδίσαντο
καὶ ταύτην. μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἀφίκετο ἐς Ῥούπελην
τῆς Φλιασίας πολίχνην, ἐς ἣν Ἀλβανοὶ τε καὶ Ἕλληγες κατα-
20 φυγόντες διεσώζοντο αὐτοὶ τε ἅμα καὶ αἱ γυναῖκες. προσέ- C
βαλλε μὲν ἐνταῦθα καὶ τῇ προτεραίᾳ καὶ τῇ ὕστεραίᾳ, καὶ
ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν, πεσόντων ἐνταῦθα οὐκ ὀλίγων τῶν

regionem incedebat. incedens autem cum agmine belli molem aver-
tit in urbem, quae sita est in monte excelso et munito, in quam
Graeci pariter et Albani plurimi convenerant, obsidionem regis ibi
toleraturi. maxima urbis huius erat aquae penuria. nam extra ur-
bem fons erat, quo aquatum ire solebant. ne aquandi facultatem
adimeret hostis, eum locum admodum communiarunt. rex accedens
ad hanc urbem cum peregrinis militibus aqua potitur, et urbem ob-
sidione cingit. ferunt oppidanos, cum aqua deficeret, interfecisse iu-
menta, et iumentorum sanguine subegisse farinam, et hinc coxisse
panes. cum autem saevissima premeretur siti, dubii quid agerent,
ad deditionem coeperunt animi inclinare. miserunt itaque legatos
ad regem, qui orarent ut in deditionem acciperentur. hic, cum
negligentius oppidani propter missos legatos stationes solitas ob-
irent, peregrini advenientes irruerunt in urbem, eamque obtinuerunt
et diripuerunt. postea venientes ad urbem Acribam, cum oppi-
dani eam fortiter tutarentur nec eam deserere vellent, peregrini
consenserunt murum eamque occuparunt; quae militum prae-
dae cessit. hinc ducens exercitum venit Rupelam Phliasiae urbem.
in hac servabantur Albani et Graeci qui eo confugerant cum uxori-
bus. hanc rex biduo oppugnavit; et cum ea potiri non pos-
set, quamvis pauci de suo exercitu cecidissent, caeterum plurimi

βασιλέως, καὶ συγχῶν τῶν τοῦ στρατοπέδου τετραμένων, ἀπή-
 γαγε τὸν στρατὸν ὡς ἀπιῶν. ἐπεὶ δὲ συσκευάζετο ὡς ἀπιῶν,
 ἐνταῦθα προσέφερον λόγους τῷ βασιλεῖ, ζυμβῆναί τε ἐθέλον-
 τες καὶ παραδιδόναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ ὡς παρέλαβε τὴν πο-
 λίγην, οὔτε ἀνδραποδισάμενος οὔτε ἄλλο ἀεικέες ἐργασάμε- 5
 νος, σὺν γυναιξί τε ἅμα καὶ παισὶν ἐς Βυζάντιον κατέπεμψε
 κατοικήσοντας. τῶν τε Ἀλβανῶν τῶν ἐν τῷ Ταρσῷ παρα-
 δεδωκότων σφᾶς καὶ ἐνταῦθα δεύτερον αὖθις ἀποφυγόντων,
 D ξυντηχίᾳ τινὶ χρησαμένων οὐκ ἀγαθῇ, λαβῶν τούτους τοὺς
 τε πόδας καὶ χεῖρας ἔκλασε, καὶ οὕτω ἀνέβλε κακίστῳ δλέθρῳ 10
 παραδούς ἀμφὶ τοὺς εἴκοσιν. ἐπεῦθεν ἐλαύνων διὰ Μαντι-
 νείας χώρας ἀφίκετο ἐπὶ Παζενίαν πόλιν, καὶ ἔπεμπε Καν-
 V. 185 τακουζηνόν, ὃν ποτε οἱ Ἀλβανοὶ ἡγεμόνα ἐλόμενοι ἐστρατεύ-
 οντο ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας· παρῆν γὰρ τότε ἐν τῷ στρατοπέδῳ
 μεταπέμπτως ὑπὸ βασιλέως, ὥστε ἐπιλαβέσθαι αὐτῇ ἐς τοὺς 15
 ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Ἀλβανούς, μετιόντα τε καὶ λόγους ἐπι-
 πέμποντα περὶ προδοσίας. ὡς δὲ ἐνταῦθα πέμπτων ἐκέλευε
 προσφέρειν τοῖς ἐν τῇ πόλει ὥστε προσχωρῆσαι· πυρῆσαν
 δὲ ἅμα αὐτῇ καὶ τινες τοῦ βασιλέως, αἰτιασάμενοι παρὰ βα-
 P. 238 σιλεῖ ὡς δι' ἐκείνον σφίσι νεύματι χρησάμενον· οὐ παρέδωκαν 20
 σφᾶς, ἀχθεοθῆναί τε συνέβη τὸν βασιλέα, καὶ προῖων ἀπιέ-
 ναι ὅτι τάχιστα ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἐξῆλασεν. ὡς δὲ αὐτό-

20. δι' δὲ P παρέδωκε P 22. αδύνατος?

vulnerati essent, abduxit exercitum quasi abiturus. cum iam accin-
 ctus esset ad iter, superveniunt legati petentes pacem, dicentes se
 paratos esse ipsi tradere urbem. rex urbem in deditiōnem, quem-
 admodum petebatur, suscepit; nec eam diripuit vel quicquam damni
 ei inflixit. caeterum eos cum uxoribus et liberis Byzantium, ut ibi
 habitarent, transmisit. Albani vero qui semetipsos Tarsi dederant
 et denuo aufugerant, usi sunt fortuna non admodum secunda: nam
 rex eos cepit, manus pedesque eorum crudeliter fregit. huic turpis-
 simae et crudelissimae morti Albanos circiter viginti adiudicavit. hinc
 profectus per Mantineaē regionem venit ad urbem Pazenicam. in
 hanc misit Cantacuzenum; quem quondam ducem creantes Albani
 bello lacesiverunt Graecos. is ea tempestate aderat in castris, ac-
 cersitus ab rege, ut eius opera uteretur adversus Albanos qui in Pe-
 loponneso erant. volebat enim ut eos adiret et ad proditiōnem quos-
 dam clandestinis sermonibus permoveret. hic cum missus foret ad
 eos qui urbem istam tenebant, iussus est dicere ut se urbemque regi
 dederent. apud hunc aderant etiam quidam regii, qui criminabantur
 eum apud regem, quasi illi consilio et nutu Cantacuzeni urbem non
 tradidissent. hinc ira percitus rex eum continuo ex castris excedere

νατα προσβαλεῖν τῷ ἐρύματι (ἐκλειοιπότες γὰρ οἱ ἐν τῇ πόλει ἔρυμα αὐτοῦ ταύτη, ὅτι ἐγγυτάτω ὄν, κατέλαβόν τε καὶ δισσωζόντο) συσκευασάμενος ἀπήει ἐντεῦθεν, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐτέλεσεν ἐς τὸν Τεγεάτην χώρον καὶ ἐπηυλίσατο. ἐνταῦθα 5 ἐβουλεύετο ἐπ' ἀμφοτέρα, εἴτε ἐς Σπάρτην ἐλαύνει καὶ Ἐπίδαυρον· δεινὸς γὰρ αὐτὸν ἐσῆει πύθος, ἰδεῖν τε Ἐπίδαυρον καὶ παραστήσασθαι πόλιν ἐρυμνὴν πασῶν δὴ πόλεων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἐς ταύτην καταφυγῶν ὁ ἕτερος τῶν ἡγεμόνων, B τοῦ ἐτέρου ἐς τὴν Μαντινείαν τῆς Λακωνικῆς πρὸς τῇ Θαλάττῃ οὖσαν καταφυγόντος σὺν τῇ γυναικί. καὶ πνυθανόμενος τὴν χώραν τραχεῖάν τε οὖσαν καὶ χαλεπὴν διαπορεύεσθαι, ἐπέσχε μὲν ταύτην πορεύεσθαι, συστραφεῖς δὲ ἐτράπετο ἐπὶ Μουχλῆν τῆς Τεγέης πόλιν. προειστήκει δὲ αὐτῆς Ἀσάνης ὁ Δεμήτριος. ἐνταῦθα στρατοπεδευόμενος ἐν χώρῳ χα- 15 λεπῷ τε καὶ δυσβάτῳ (ἀνέχει γὰρ ἡ πόλις ἐπὶ ὄχυροῦ τε ὄρους καὶ ἐρυμνοῦ ψηχημένη) παρεσκευάζετο μηχανάς τε καὶ κλίμακας ὡς τῇ πόλει προσισόμενος, καὶ αὐτίκα μὲν τοῦ ὕδατος ἐπεκράτησεν, ὁ ἐκτός ἦν τῆς πόλεως, ἐπὶ χωρίῳ ἐρυμνοῦ πάνυ. καὶ ὡς οὐκ εἶχον οἱ τῆς πόλεως ὑδρεύσασθαι, 20 χαλεπῶς ἤδη ἔφερον τὴν πολιορκίαν, μὴ ἀπὸ φρεάτων καὶ C τῶν ἐν τῇ πόλει οὐκ ἔξεγένετο σφίσιν ἀφθόνῳ τῷ ὕδατι χρῆσθαι διὰ τὸ πλῆθος τῶν τε ἀνθρώπων ἅμα καὶ ὑποζυγίων. ἐπεὶ δὲ ἐπέλιπεν αὐτοὺς ἤδη τὸ ὕδωρ καὶ πρὶν ἢ προσβάλλειν τῷ τείχει, ἐπεκηρυκνέετο ὁ τῆς πόλεως ἄρχων, καὶ ξυνέβαινεν 25 ἐφ' ᾧ παραδιδόναι τὴν πόλιν καὶ αὐτοὺς παθεῖν. βασιλεὺς μὲν ἐδωρήσατο Λεοδορικήν τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ ἐξελὼν αὐ-

12. ὑπέσχε P

20. μὴ] ἐπεὶ?

21. ἐξεγένετο τῷ σφίσιν P

inussit, et ipse contra urbem perrexit. cum autem frustra aggredere-
tur vallum (nam relicta urbe vallum occuparant munitissimum urbi-
que proximum, et eo se tenebant satis tuti), impedimentis omnibus
collectis discedebat; et secundo ab eo die Tegeatarum regionem in-
gressus est, ibidemque castra firmavit. maxima proposita erat consultatio
ductandi in Laconiam et Epidaurum. magna enim cupido eum incesserat
videndae Epidauri et capiendae urbis, quam scimus esse munitissimam
omnium quas novimus urbium. in hanc confugerat alter e ducibus, et
alter se cum uxore receperat Mantineam Laconiae, mari finitimam. rex
cum intelligeret eam regionem esse asperam et transitu difficilem, absti-
nuit latius progredi. verum reversus exercitum movebat contra Muchlam
Tegeae urbem. huic praecerat Asanes Demetrius. castra igitur hic
posuit in loco aspero et invio. urbs autem prominet, sita in monte

τὸν ἀπο τῆς πόλεως ἤλαυνεν ἐπὶ Κόρινθον καὶ ἐπὶ τὸ Ἀσιανὸν στρατόπεδον· ἤδη γὰρ τὰ ἐς τοὺς τηλεβόλους αὐτῷ παρεσκευάστο, καὶ λίθους τε ἀπὸ τῆς παλαιᾶς πόλεως τῆς Κόρινθου εὐθράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως ἐνετάμνοντο ἱκανούς.

Ὡς δὲ ἐπελάσας ἐστρουτοπεδούετο, προσέφερε μὲν ἀντίκα 5
 D λόγους τῷ Ἀσάνῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ πέμψας Ἰησοῦν τὸν τοῦ
 Βρενέζω παιῖδα, ἐλλόγιμον ὄντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ἐρ-
 μηνέα τε ἄμα αὐτῷ, ἐκέλευε παραδοῦναι τὴν πόλιν. Ἰησοῦς
 μὲν ἀφικόμενος ἔλεγε τοιαῦδε. “Ἀσάνη καὶ οἱ παρόντες Ἐλ- 10
 ληνες, βασιλεὺς τὰδε πέμπων ἡμᾶς λέγει, ὡς σὺ ἐς τοὺς Ἐλ-
 ληνες ἦκεις ἐς τὰ πρῶτα συνέσεως, καὶ Ἑλλήνων μάλιστα δὴ
 ἔμπειρος εἶ τῶν βασιλέως Θυρῶν. οἴσθα δὲ καὶ σὺ μῦλλον
 τῶν ἄλλων οἴος ὢν ὁ βασιλεὺς οὗτος, καὶ τοῦ Ὀτομμυνίδων
 γένους, καὶ ἢ ἂν ἀφίκηται, οὐκ ἀπανίσταται πρὶν ἂν ἐκπορθῆσῃ
 τὴν πόλιν. παρέχει οὖν σοι ἐν τῷ τοιῷδε κάλλιστα καταλυσά- 15
 μένῳ πρὸς βασιλέα τὴν τε πόλιν τήνδε παραδιδόναι, καὶ χά-
 ραν ἣν ἂν ἡμεῖς ἔλοισθε λαβεῖν παρὰ βασιλέως ἀλλαξαμένους.
 καὶ ἦν τοῦτο ποιήσης, ἐπιτήδειόν τε δὴ νομιεῖ βασιλεὺς, καὶ
 P. 239 ζένον ποιεῖται δὴ, ὥστε ὑστερον καταθεῖσθαι χάριν αὐτῆ σοί
 τε καὶ τοῖς παισίν. ἦν δὲ μὴ παραδῆς, οἴσθα μὲν αὐτός, νῆ 20
 τὴν βασιλέως ψυχὴν, ὡς τὴν τε πόλιν ἐξανδραποδιεῖται καὶ

11. δὴ] δὲ P   19. δὴ] σε?   καταχεῖσθαι?

firmiter et munito. nec mora: expediunt scalas et machinas bellicas, urbemque oppugnant. etiam aquam, quae erat extra urbem in loco munito, oblinunt, ut oppidani non possent amplius eo aequatum accedere.

Cum autem advenisset rex ad urbem et castrametatus esset, confestim legationem ad Asanem misit. nam ire iussit ad Asanem Iosuum Brenezis filium, virum prudentem, ex omni suorum numero, cum interprete; eique praecepit ut ageret cum Asane, qui urbem traderet. Iosue igitur ubi venit ad Asanem, huiusmodi orationem exorsus est. “Asanes et Graeci omnes, quotquot praesto estis, rex misso legato haec vobis exprimi iubet. tu, qui prudentissimus es Graecorum etiam in iis quae ad Graecos pertinent, expertus ianuae milites scis, et magis quam reliqui, qualis quantusque sit rex ille Otomanidarum, quocumque tempestate belli verterit, haud prius bellum ponit quam urbes expugnarit et victoria potitus fuerit. cuiusmodi autem conditionem vobis proponat, audite. si pacem feceritis cum rege, eidemque urbem vestram permiseritis, regionem aliam, quamcumque elegeritis, a rege accipietis. si in hoc morem gesseris regi, amico et hospite te admodum familiariter utetur, gratiamque tibi et vobis omnibus referet cumulatissimam. si autem parere regi recusaris, nec urbem tradideris, scito, animam regis tibi iuro, eam brevi et capiet et

δὴ τοὺς πέρῃξ κακίστην παραδώσει ὀλέθρῳ." ταῦτα μὲν Ἰη-
σοῦς ἔλεγε δι' ἐρμηνέως, Ἀσάνης δὲ ὑπολαβὼν ἔφη "ὦ παῖ V. 186
Βρενέζω, ἀπάγγειλε δὴ τῷ βασιλεῖ ὡς τὴν τε ψυχὴν αὐτοῦ
ἴσμεν που γενναιοτάτην οὖσαν πάντων τῶν πρότερον γενομέ-
5 νων ἀπὸ τῶν Ὀτουμάνων βασιλέων, καὶ τὴν τε δύναμιν με-
γίστην τε οὖσαν τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ, παντί που τῶν εὖ εἰ-
δῶτων τὰ βασιλέως πράγματα κατὰδηλον. καὶ ταῦτα μὲν
ξυνομολογοῦμέν τε αὐτοὶ τῷ βασιλεῖ, ὡς μέγιστά τε εἶναι.
καὶ ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ὄρᾳ τε δὴ που ὡς ἐν ὄχυρῳ B
10 που οἰκεῖται πασῶν δὴ μάλιστα πόλεων ἃν ἡμεῖς ἴσμεν. καὶ
αὐτοὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀτουμάνου βασιλεῖς, καὶ αὐτὸς δὲ βασι-
λεύς, ἐξ οὗτου γε ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη, τοιάνδε πόλιν
οὔτε πολιορκῶν ἐξέτελε κατὰ κράτος, ἀλλ' οὔτε ἐξεγένετο
ἐπὶ τοιάνδε πόλιν ἐλαύνειν. ὄρατε γὰρ ὡς κύκλω ἡ πό-
15 λης ἔρμυνη τε οὖσα ἐς τὰ μάλιστα ταύτῃ μόνον ποιεῖται
τὴν εἰσοδον, τειχεισμένην τρισὶ τε ἄμα τείχεσιν ὄχυρωτά-
τοις καὶ τρισὶ πύλαις. ἦν μὲν οὖν τὴν μίαν ἐξέλητε τηλε-
βόλοις, τὴν τε ἑτέραν πῶς ἂν ὑπερβάλλοισθε; ἦν δὲ καὶ ταύ-
την ὑπερβάλλησθε, ὑπολείπεται αὐθις ἡ ἰσχυροτέρα τούτων.
20 ὡς οὖν ταύτῃ διανοουμένων καὶ παρασκευαζομένων, εἰ δέοι C
ἀπολεῖσθαι, ὥστε ἀμύνεσθαι, οὔτω ἀπαγγείλατε τῷ βασιλεῖ,
ὡς μάτην ἂν εἶμεν ὧδε ἐλθόντες ἐς φυλακὴν τῆς πόλεως,
εἰ μὴδ' ὅτι οὖν χαλεπὸν ἐπιδόντες τὴν πόλιν παραδοίημεν."

foede diripiet, eos qui hic assistunt crudelissimae morti subiciet." haec quidem locutus est per interpretem. Asane, autem respondens in hunc modum verba fecit: "o filii Brenensis, renuntia regi haud nobis occultum esse, animum eius generositate excellere omnes reges, quotquot ab Otomanidis originem traxere. potentiam eius esse in orbe maximam norunt omnes, quotquot rerum eius periti sunt: etiam nos et agnoscimus et confitemur potentiam eius esse maximam. verum enimvero cernitis urbis huius situm, quam natura et arte sit munitus, ut non facile invenire sit urbem aequo munitam. reges Otomanidae, nec etiam ipse rex, ex quo in regnum hoc processit, talem urbem neque oppugnarunt neque ceperunt nec ballo petiverunt. videtis enim urbem undique quam maxime munitam. aditum hic unum habet: caeterum cinctum muris tribus firmissimis tribusque portis. si igitur unam dirueritis bombardis, alteram quomodo superabitis? et si alteram occupaveritis, relinquetur tertia caeteris multo validior. quapropter haec cogitantes, et scientes nos sic instructos, fortiter bellum quod ab rege infertur sustinebimus, etiam si moriendum sit. nuntiate itaque regi vestro, frustra ad urbem hanc defendendam accessissemus, si pericula reveriti urbem tradere voluissemus."

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀσάνου, ὡς ὑποστρέψας Ἰησοῦς ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, αὐτίκα κατεβίβασε τοὺς τηλεβόλους ἐς τὰς πύλας τῆς πόλεως, ἧ δὴ ἦ ἐς τὴν πόλιν εἰσόδος στενω-
 τὰτῃ γινομένη πρὸς αὐτὴν τε ποιεῖται τὴν εἰσόδον, καὶ τείχη
 τρία ἀλλήλων οὐ πολὺ διεστηκότα ἐς τὴν εἰσόδον ταύτη κα- 5
 ρέχεται, καὶ τὸ μὲν τελευταῖον τεῖχος ἀσθενὲς ὄν καὶ οὐ
 πάνυ ἐχυρὸν κατέσχεν Ἀσάνης, ὥστε τρίβειν τε τὸν τῆς πο-
 D λιορκίας χρόνον καὶ τοὺς τηλεβόλους· ἦθει μόντοι ὡς τέ-
 λειον ἐνταῦθα οὐχ ὑπομενεῖ τὰ τεῖχη ὑπὸ τῶν τηλεβόλων,
 ἀλλὰ πεσεῖται αὐτίκα μάλα. ἐποίησε δὲ ὡς τρίβειν τὸν πόλε- 10
 μον ἐπεὶ δὲ παίοντες οἱ τηλεβόλοι κατέβαλλον ἐπὶ ἡμέρας
 τινὰς τὸ ἐκτὸς τεῖχος, ἐν αἷς ἐξιώντες οἱ Ἕλληνας ἐμάχοντο
 τοῖς Τούρκοις καὶ τινὰς αὐτοῦ ταύτῃ δεισφθειραν, ἀπολιπόν-
 τες, τὸ δεύτερον τεῖχος κατέχοντες, ἐχυρὸν τε ὃν λίθοις με-
 γάλοις, ἐκράτουν τὸ τεῖχος ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς ἀμυνόμενοι. 15
 οἱ μόντοι τηλεβόλοι καὶ τοῦτο τὸ τεῖχος ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς
 ἔπαιον, καὶ κατέβαλλον μέρος οὐκ ὀλίγον. ἔνθα δὴ ἀποτυ-
 P. 240 γῶν τοῦ τεύχους ὁ λίθος φερόμενος ἔπεσεν ἐς τὸ ἀρτοκοκλεῖον
 καὶ συνέτριψε. μεταπεσὼν δὲ ὁ λίθος ἐντεῦθεν, καὶ εὐρά-
 μενος ἄνθρωπον τινὰ ἀπενέγκατο μεταωρίσας τὴν σάρκα τε 20
 καὶ τὰ ὀστέα, συνέτριψέ τε εἰς ἐλάχιστα μέρη μυρία καὶ ὀλα
 πτεροῖς ὄρνιθος εἰκάσαι, οὐδ' αὐτὴν ἐπιγινῶναι τὴν σάρκα κα-

Assanes haec locutus est. Iosue reversus ad regem, quid responsi acceperit, exponit. rex igitur bombardas continuo portis opposuit; et qua aditus urbis erat angustissimus, ingredi parabat. in eo urbis aditu muri sunt tres, non longo a se invicem intervallo dissiiti. murum primum, qui erat infirmus nec admodum communitus, occupavit Assanes, quasi bellum mora extracturus et bombardarum ietus elusurus. haud enim ignorabat muros non posse sustinere bombardarum impetum, verum sciebat eos tandem collapsuros. at id faciebat hac spe, quasi sic posset oppugnationem ad tempus aliquod tolerare. bombardae ubi ferire coeperunt, intra paucos dies exterior murus prorutus est. Graeci interea egredientes pugnant cum Turcis, et aliquot etiam confecerunt. relicto igitur muro primo abire ad secundum, qui firmus erat et axis magnis communitus. hunc ubi insederat, regis impetum diebus aliquot fortiter propulsarunt. murum istum arietabant bombardae regiae diebus plurimis, partemque eius diruerunt non modicam. interea cum bombardis murus quassaretur, globus unus aberravit et in pistrinum delatus est; quod et comminuit peritus. hinc in altum sublatus cecidit forte in hominem quendam, cuius carnes et ossa in mille particulas minutissimas contrivit, adeo ut alis aviculae compararetur. tantus scilicet est globi impetus, ubi semel emissus fuerit,

ρείχεται. τοιαύτη γὰρ ἡ φορὰ τοῦ λίθου καὶ δαιμονία τις οὕσα θαῦμα παρέχεται, ἐπεὶ καὶ ἀποτυχῶν τοῦ τείχους καὶ μετεωρισθεὶς καὶ διεξιὼν τὴν πόλιν ἐς τὸ ἐπίνειον τῆς Κορίνθου ἐνεχθεὶς ἔπεσε, σταδίους μάλιστα πῶς ἐς τεσσαρεσκαί-
 5 δεκα παραμειψάμενος. εἶλεκε δὲ ὁ λίθος ἑπτὰ τάλαντα. οὕτω μὲν οὖν τὴν πόλιν ἔτυπτεν ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας. καὶ οἱ ἐν τῇ Β πόλει ἐπιλείποντος τοῦ σίτου χαλεπῶς ἔφερον, καὶ λόγους ἐδίδοσαν ἀλλήλοις, ἀφικόμενοι ἐς τὸν πόλεως ἀρχιερέα. Ἀσάνης μὲν οὖν κατεῖχε τὸ πλῆθος ὥστε ἀνέχεσθαι, ἀρχιερεὺς δὲ τῆς
 10 πόλεως ἄνδρα τῶν τῆς πόλεως ἀποστείλας ὡς βασιλέα ἐσήμαινέ τε αὐτῷ τὴν ἐνδειαν, καὶ ὡς σιτία πάνυ ὀλίγα ὑπολείποιοτο ὥστε ἀντέχειν. ταῦτα πυθόμενος ὁ βασιλεὺς λόγους αὐτῆς προσέφερε, V. 187 λέγων τοιαύδε. “ἐμοὶ παρὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐνούουσιτων ἀπαγγέλλεται ὀλίγων πάνυ ἡμερῶν ὑπολείπεσθαι ὑμῖν τὰ σιτία. τί
 15 οὖν κακοδαιμονοῦτε καὶ οὐ παραδίδοτε τὴν πόλιν;” ἐνταῦθα, C ὡς πυθνανομένου Ἀσάνου ἔλεγον οἱ τοῦ βασιλέως τὰ καθήκοντα, ἐβουλεύοντο κοινῇ εἴτε παραδώσειεν τὴν πόλιν εἴτε ἀνεχόμενοι ἀμυνοῖντο. ἄς δὲ ἀπεστραμμένους ἑώρα τοὺς ἐν τῇ πόλει καὶ χαλεπῶς φέροντας, ὑπόσπονδοί τε ἐξῆλθον αὐτοῦς
 20 τε Ἀσάνης καὶ ὁ Λακαδαίμονιος Λουκάνης. ἀφικομένων δὲ ἐς λόγους τῷ βασιλεῖ, σπονδὰς τε ἐφ’ ᾧ αἰτουμένων, ἔλεγεν αὐτοῖς ταῦδε. “ἀπαγγείλατε τῷ ὑμετέρῳ ἡγεμόνι ὡς σπονδὰς

11. ἀπολείπειτο P

et mirabilia multa operari consuevit. nam cum non attigisset murum, in altum evectus urbemque transvolans, cecidit in navale Corinthiorum, cum peregisset cursum quattuordecim stadiorum. globi pondus erat septem talentorum. in hunc modum feriebatur urbem diebus plurimis. oppidani deficientibus alimentis indignabantur, et inter se colloquia ferebant, euntes ad urbis episcopum. Asanes quidem plebem sustinuit, ut praesentia fortiter tolerarent. episcopum autem urbis civem ad regem misit, qui alimentorum inopiam, quae gravissima erat, indicaret, eumque hortaretur ne coeptam oppugnationem omitteret, verum fortiter pergeret. haec ubi comperit rex, misit ad oppidanos qui sic loquerentur “nuntiatum est mihi ab amicis et benevolis, quos in urbe habeo, paucorum dierum admodum vobis superesse alimenta. quid igitur insani et miseri urbem non traditis?” cum nuntii regis quae mandata essent coram Asane exponerent, publice deliberabant dederantne urbem, an extrema potius perpetentes resisterent regi. cum autem cernerent oppidanos graviter praesentem necessitatem ferro et mali quaerere liberationem, fide publica interposita egressi sunt ad regem Asanes et Spartanus Lucanes. venientes autem super foedere pangendo in colloquium cum rege sic allocu-

ποιεσθαι ἔτοιμός εἰμι, ἐφ' ᾧ τὴν χώραν ὄσσην ὁ στρατὸς παρῆξει ἐμὴν τε εἶναι, καὶ φόρον ἀπύγειν διὰ τὴν λοιπὴν χώραν πεντακοσίους στατήρας, τῷ δὲ ἡγεμόνι, ἐφ' ᾧ τό τε Αἰγυγιον καὶ Πάτρας καὶ τὴν περίοικον παραδιδόναι ἡμῖν. εἰ δὲ μὴ, αὐτίκα ἅμα ἐπιόντα με γινωσκόντων." ταῦτα ὡς 5 ἐνετέλλετο αὐτοῖς, καὶ ἐς τοὺς ἡγεμόνας ἀφίκοντο περὶ τὸ Ταῦγετον τῆς Λακωνικῆς διατρίβοντας, ἀπήγγελλον τε τὰ παρὰ βασιλέως. καὶ αὐτίκα ἐδόκει, ὥστε μὴ στέρεσθαι ἡδὴ ξυμπάσης τῆς χώρας, πρέσβεις τε πέμπειν καὶ ἐμπεδοῦν σφίσι τὰς σπονδὰς ἐφ' οἷς προετίετο βασιλεὺς. πέμπσαντες δὲ 10 πρέσβεις τὰς τε σπονδὰς ἐποίησαντο, καὶ τὴν χώραν ἀπέδωκε τῷ βασιλέως ὑπάρχῳ Ὀμάρῳ (τῆς Θεσσαλίας ὑπαρχος ἦν), P. 241 τό τε Αἰγυγιον Καλαβρίτης Πάτρας καὶ τὴν περίοικον αὐτῆς τῆς Ἀχαΐας χώρας.

Ὡς δὲ παρέλαβε τὰς πόλεις καὶ νεήλυδας καθίστη ἐν ταῖς 15 πόλεσι, τὰ μὲν στρατεύματα αὐτῷ διήκεν ἐπ' οἶκον κομίζεσθαι, αὐτὸς δὲ τραπόμενος ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐπὶ τῆς Ἀθηναίων πόλεως περιηγεῖ σκοπῶν τόν τε Πειραιῶν καὶ τοὺς λιμένας, ἀπεδέξατο τε τὴν Ὀμάρῳ ἀνδραγαθίαν. τὴν τε πόλιν αὐτὴν καὶ ἀκροπολιν πυνθάνομαι βασιλεὺς μάλιστα τῶν ἐν τῇ 20 χώρᾳ αὐτοῦ πόλεων ἐν γνώμῃ γενέσθαι, καὶ τὴν τε παλαιὰν τῆς πόλεως μεγαλοπρέπειαν καὶ κατασκευὴν ἀγασθῆναι, ἐπει-

16. νομίζεσθαι P

tus est "vestro principi dicite me paratum esse foedus percutere et pacem dare: sed hac condicione, ut ea regio quam exercitus meus peragravit mea sit. ab reliqua regione tributum nomine peto quingentos stateres. duci autem, qui adhuc tenet Aegeum Patras et finitimam regionem, dicite ut ea nobis tradat: sin minus, confestim accedam et armis subiiciam." haec ubi cognovissent, ut praeeceptum erat, proficiscuntur ad principes, qui ea tempestate circa Taygetum Laconiae se tenebant, iisque quae data erant ab rege mandata explicant. quibus auditis visum est, ne et universa spoliarentur regione, legatos ad regem mittere et foedus conglutinare his condicionibus quas rex praescripsisset. missis itaque, quemadmodum decretum erat, legatis pax composita est. regio, quam postulaverat rex, restituta est regio praefecto. Omars Thessaliae praefectus Aegeum, Calabritae, Patras et finitimam regionem Achaiae recepit.

Rex ubi urbes suscepit, praesidiis peregrinorum eos firmavit, et peregrinos iis praefecit. in hunc modum confecto bello copias omnes domos dimisit. ipse autem conversus est contra Atticam et urbem Athenas. obambulabat contemplans Piraeum et portuum commoditatem. Omars virtute civitatem istam una cum arce in dicionem accepit. fuit

πόντα “πόση δὴ χάρις ὀφείλεται ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ Ὀμάρῃ
 τῷ Τουραχάνεω.” τὴν γὰρ πόλιν ταύτην καὶ ἀκρόπολιν πι-
 ριστήσατο Ὀμάρης οὗτος τρόπῳ τοιῷδε. ὡς γὰρ Νέριος ἐτε-
 λεύτησε, κατέσχε τὴν τυραννίδα ἢ γυνὴ αὐτοῦ παῖδα ἔχουσα
 5 νήπιον, καὶ διαπρεσβευομένη ἐς βασιλέα χρημασί τε ἐθερά-
 πνευε τὰς βασιλέως θυράς, καὶ αὐτὴ διέτριβε περὶ τὴν ἀρ-
 χὴν. χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον νεανίον τινὸς τῶν Οὐνε-
 τῶν ἐμπορίας ἔνεκα Ἀθήναζε ἀφικομένου, τῆς συγκλήτου δὲ
 ἀνδρός, ἠρώσθη. καὶ ἐρασθεῖσα ἐς λόγους τε ἀφίσταται τῷ
 10 νεανίῳ, ὡς ἐν παιδικῇ τὰ πολλὰ συνδιατρίβων τῷ νεανίῳ, ὡς
 αὐτῷ εἰς γυναῖκα χωρῆσαι ἅμα τῇ ἀρχῇ ἐπιτρέψαι τῆς πό-
 λεως ἔτοιμος εἶη. ταῦτα δὲ εἶναι αὐτῷ, ἦν ἀποπεμφώμενος Ἐ
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, τρόπῳ αἰψὸν δύνηται, ἐπανέλθη Ἀθήναζε.
 ἦν δὲ ὁ νεανίας Πριάμου παῖς τοῦ Ναυπλίου ἐπιτετραμμένον
 15 παρὰ Οὐνετῶν. ἀπαιὼν δὲ ὁ νεανίας καὶ κατασχεθεὶς τῷ
 ἔρωτι, καὶ ἐλπίσας τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν κατασχεῖν, δια-
 φθείρας δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, γένους οὖσαν καὶ αὐ-
 τὴν συγκλητικῶν, διαφείρας δὲ ταύτην, ὡς εἴρηται, ἐπα-
 νῆκεν Ἀθήναζε καὶ τὴν Νερίου γυναῖκα ἤγαγεν. ἀφικό- V. 188
 20 μενος δὲ ἐς τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν διεβλήθη ὑπὸ Ἀθη-
 ναίων ἐν ταῖς θυραῖς τοῦ βασιλέως. ὕστερον μέντοι, ὡς ἤχθοντο
 αὐτῷ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιτροπέυσεν τε τοῦ παιδὸς ἔφρασε καὶ οὐ D

9. ἠρώσθαι P

11. καὶ ἅμα τὴν ἀρχὴν?

autem haec urbs semper regi, ut audio benevola, et munificentiam eius
 antiquam et apparatus urbium semper plurimum amplexus est. dixit
 igitur “quanta gratia debetur lege nostra Omari Turachanis filio?” quo
 pacto Omares urbem istam una cum arce occupavit, iam dicitur. mor-
 tuo Nerio uxor eius Athenarum tyrannidem obtinuit, habens ex ma-
 rito filium superstitem adhuc puerulum. mittere igitur legatos ad
 ianuarum milites, quos largitionibus sibi conciliarat, facile principa-
 tum retinuit Athenarum. nec tamen multo post amore exarsit in
 adolescentem Venetum, senatoria filium, qui mercium gratia Athenas
 appulerat. amore itaque amens in colloquium cum adulescente ven-
 nit. cum plerumque autem plurimis blanditiis animum adolescentis
 pelliceret, et magna cum voluptate cum illo conversaretur, promisit
 se velle ipsi nubere et Athenarum principatum simul tradere. haec
 autem tum fore, si prius suam uxorem quocumque modo repudiasset,
 et ea repudiata deinde rediret Athenas. adolescens ille filius erat
 Priami, cui a Venetia Nauplium urbs commissa erat. adolescens igitur
 reversus Venetias et amore ardens, speransque se Athenarum prin-
 cipatum occupaturum, uxorem suam necavit, quae et ipse senatoris
 et patricii erat filia. hac, quemadmodum dixi, e numero mortalium

πολλῷ ὕστερον λαβὼν τὸν παῖδα ἀφίκετο παρὰ βασιλέα. ὁ γάρ τοι Φράγγος Νερίου ἀδελφιδούς, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ πατρός, διατριβὼν ἐν ταῖς βασιλείωσ θύραισ ἐπέμενε καιρὸν αὐτῷ παρὰ βασιλέωσ ἀφίξεσθαι ἐς τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν. βασιλεύς δὲ ὡς ἐπυθάνετο τὰ ἀμφὶ τὸν ἔρωτα τῆσ 5 γυναικός, ἀπέτρεψε Φράγγῳ τῷ Ἀντωνίου παιδί τὴν πόλιν, καὶ πέμπων ἐκέλευε δέχεσθαι αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους. οἱ δὲ ἔτοιμοι ὄντες ἰδέξαντο. ὁ δ' ὡς τυραννίδα ἀφίκετο τῆσ πόλεωσ, τὴν μέντοι γυναῖκα συλλαβὼν καθελκεν ἐν Μλα-
 P. 242 γάροις, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον διὰ τὸν γάμον τοῦ νεανίου 10 διέφθειρεν, ὅτῳ μὲν τρόπῳ, οὐδεὶς ἤσθετο. δι' αὐτὴν δὲ ἔγκαλουῦντος ἐν ταῖς τοῦ βασιλέωσ θύραισ τοῦ νεανίου, δεινὸν τε ἐποίητο τὴν ὕβριν τοῦ Φράγγου ὁ βασιλεύς, καὶ πέμπων Ὀμάρῃ τὸν Τουραχάνεω παῖδα σὺν στρατεύματι τῆσ Θεσσαλίας ἐκέλευε. . . παραλαβὼν δὲ τὴν τῆσ Θεσσαλίας στρατὸν 15 Ὀμάρῃς ὁ Τουραχάνεω καὶ ἐπελάσας ἴσχει μὲν αὐτίκα τὴν Ἀθηναίων πόλιν, μετὰ δὲ τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει ἐπὶ συχρὸν χρόνον προκαθεζόμενος. καὶ ἐπειρᾶτο μὲν διὰ τῶν προσηκόντων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀνδρῶν· ὡς δ' οὐδὲν αὐτῷ
 B προεχώρει, λόγουσ προσέφερε τοιούτου. “ὦ παῖ Ἀντωνίου, σὺ 20

8. αἰς ἐς?

sublata, Athenas rediit Nerique uxorem duxit. cum autem evasisset ad urbis regimen, delatus est ab Atheniensibus apud ianuas regis. tandem cum invidia Atheniensium premeretur, ut eam aliquo modo leniret, dicebat se pueri tutorem esse. nec multo post assumens puerum, una cum eo ad regem venit. nam Francus Nerli patruelis, consobrinus vero pueri, morabatur in ianuis regis, sperans tempus fore quo ipse Atheniensium principatu potiretur. rex autem ubi comperit amentiam mulieris, Franco Antonii filio urbem commisit, eique parere et benigne eum suscipere iussit Athenienses. hi quidem benignis animis, quemadmodum imperatum erat, virum exceperunt. qui ubi urbis praefecturam nactus est, mulierem illam cepit et Megaris in carcerem condidit; nec multo post eandem interfecit propter sceleratas illas nuptias, quae cum iuvene Veneto contraxerat. quomodo autem istam mulierem necaverit, non constat. quapropter cum postea iuvenis Francum eius iniuriae in ianuis regis accusaret, rex rei indignitate commotus misit Omarem Turachanis filium cum Thessaliae exercitu, quem iussit * * * * Omarem Turachanis filius, accepto Thessaliae exercitu, et ad urbem accedens, eam continuo subegit. arcem tamen tempore longo obsedit, sperans se eam capturum opera virorum qui in arce erant, quibus utebatur familiariter. cum autem nihil eorum quae animo conceperat succederet, Francum in hunc modum allocutus est “o fili Antonii, haud dubie nosti familiam re-

ολοθυ τὸν βασιλέως οἶκον, ὡς τήνδε τὴν πόλιν ἐπέστρεψεν ἐπὶ
 ἰκανὸν χρόνον. καὶ ἐπεὶ βασιλεὺς αὐθις παρακαλεῖται παρα-
 διδόναι αὐτῷ τὴν πόλιν, οὐκ οἶδα ὅπως ἂν ταύτην ἄσπιτος
 βασιλέως κατέχοις· οὐδὲ γὰρ πάντῃ πολὺν διαμείναι. νῦν
 5 οὗδ' παρέχει σοι βασιλεὺς μάλιστα διηλλαγμένῃ οἱ χώραν τε
 τὴν Βοιωτίαν ἔχειν καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν, ἀποφερόμενον δὲ
 τὸν τῆς ἀκροπόλεως ὄλβον καὶ τὰ σκευῶν ἀπύειναι, κατα-
 λιπόντα τῷ βασιλεῖ τὴν ἀκρόπολιν." ταῦτα ἀκούσας ὁ νεα-
 ρίας ἤκειτό τε πίσιτιν, ἐφ' ᾧ ἐμπεδῶσαι αὐτῷ παρὰ βασιλέως
 10 τὴν Βοιωτίαν. διαπραξαμένου δὲ ἐν ταῖς θύραις τοῦ Ὀμί-
 ρεω, οὕτω δὴ φρασάμενος ἐπέξηλθε τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τὴν
 Θηβῶν πόλιν σὺν τῇ λοιπῇ Βοιωτίᾳ κατασκέσοντας αὐτῷ βα-
 σιλέως. οὕτω μὲν δὴ Ἀθῆναι ὑπὸ βασιλεῖ ἐγένοντο παρα-
 σιτησαμένου Ὀμίρεω.

15 Τότε δὲ περικτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν τε ἀκρόπολιν θειώ-
 μενος ἐν θαύματι ἐποιεῖτο, καὶ τὴν Ἀττικὴν περικτὸν ἐσκόπει
 τε τοὺς λιμένας, ὡς εἶρηται. τοὺς μέντοι ὄρκους ἔπειπε
 ἄνδρα τῶν θυρῶν αὐτοῦ παραληψόμενον τῶν τῆς Πελοπον-
 νήσου ἡγεμόνων, αἰτούμενος δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ τῆς
 20 Σπάρτης ἡγεμόνος. τοὺς μέντοι ὄρκους ἐπεποίητο οἱ ἡγε-
 μόνες. Ἐπειδὴ δὲ τῷ νεωτέρῳ ἀδελφῷ μετέμελε, καὶ ἀπόστα-
 σὴν τε αὐτίκα ἐβουλεύετο ἀπὸ βασιλείως. καὶ πρόσβην μὲν

2. κελύει?

12. κατέσχε δόντος?

gis, qui urbem hanc tempore longo tibi regendam concessit. quoniam autem rex nunc imperat ut eam restituas, nescio quo iure eam invito rege teneas. ne dubites: haud diu, si sic facere perrexeris, principatus istius urbis penes te manebit. nunc tibi, si vis cum eo in gratiam redire, Boeotiam et Thebas pollicetur, ut hinc decedas ferens divitias arcis tuasque. solum arcem regi relinque." haec cum audisset iuvenis, petebat sibi fidem dari, qua data crederet Boeotiam sibi a rege tradi. Omires rem ad ianuas rettulit; et ut fidem facerent iuveni promissa rata fore, facile impetravit. fide igitur accepta egressus est iuvenis arce libenter, cum ab rege acciperet Thebas cum reliqua Boeotia. in hunc modum Athenas ductu et auspiciis Omiris in potestate regis concessere.

Tunc quidem rex Athenas peragrans, et arcem contemplanus, mirabatur urbis arctisque magnificentiam. hinc obambulans per Atticam spectabat portus, sicuti supra annotavimus. misit deinde rex virum de suis ianuis, qui iusiurandum exigeret ab Peloponnesi principibus. eundem etiam petere iussit sibi in uxorem principis Spartani filiam. principes, quemadmodum praeciperat rex, in regis verba iurarunt, atque iusiurando fides accepta est. verum haud multo post iusiurandi

ἔπεμπεν ἐς τὰς βασιλέως θύρας ἀπαιτῶν . . . ὄντινα δὴ
 ἀλώσθαι συνέβη ἐν Πάτραις καὶ ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ἣν κατέ-
 χουσιν οἱ τοῦ βασιλέως νεηλυδες καὶ ἄλλοι περιφανεῖς τῶν
 Τούρκων. καὶ αὐτοὶ μετὰ ταῦτα ἐπολιορχοῦντο ὑπὸ τῶν τοῦ
 Θεωμῆ στρατιωτῶν. τὴν μέντοι ἀπέστεισιν ἐβουλεύετο πει- 5
 V, 189 θόμενος ἅμα τῷ Λακεδαιμονίῳ Λουκίῳ, φαρμένῳ ὡς ξυνθέ-
 μενος προδοσίαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ ἔχειν ἐλπίδα παραστήσε-
 P. 243 σθαί τε αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ τᾶλλα διαπυρξέσθαι ὡς βέλτι-
 στα οὗτος τὴν λοιπὴν χώραν. ἐπεὶ δὲ ἀπέστητε ἐκ τοῦ φα-
 τεροῦ καὶ ἐπολέμει ταῖς βασιλέως ἀκροπόλεσι, πειρώμενος 10
 ἐλεῖν κατὰ κράτος, προσχώρει μὲν οὐδὲν αὐτῷ ὧν ἐπενόει,
 ἀναφίστη μέντοι καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτῶν Πελοποννησίους,
 Ἀλβανῶν τε ἅμα καὶ Ἑλλήνων, καὶ ἐπολέμει τε ἅμα τῷ
 ἀδελφῷ, παρακαλῶν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ ἐπολιορχει μὲν καὶ
 τινα τῶν τοῦ ἀδελφοῦ πολισμάτων. ταύτην μὲν δὴ τὴν ἀπό- 15
 στασιν Ὀμάρεω φασὶ τινες διαπυρξέσθαι. ἐπεὶ τε τάχιστα
 ἐπύθετο βασιλεύς, κέμψας ἐς Πελοπόννησον ἄρχοντα ὑπαρ-
 B. χον παυσόμενον Ὀμάρη τῆς ἀρχῆς καὶ αὐτὸν παραληφόμενον
 τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀφελέσθαι βα-
 σιλεῖα Ὀμάρη τὴν Θεσσαλίας ἀρχὴν. 20

Βασιλεύς δὲ ἐπὶ τὴν Σκοπίων ἀφικόμενος πόλιν διέτρι-
 βεν, ἣν τι νεώτερον ἀπὸ Παιόνων ἐπιγένηται. Παιόνες γὰρ

8. διαπυρξέσθαι P   11. προσχώρει P   18. παυσόμενον P

dati pernituit Thomam fratrem Iuniolem, et consilia, quomodo deficeret
 a rege, tractare haud cessabat. praeterea legatum ire iussit in ianuas
 regis, petens . . . et hunc quidem capi contigit Patria, et duci in ar-
 cem, quam tenebant peregrini regis et alii Turci insignes, qui et ipsi
 tandem obsidebantur ab Thomae militibus. defectionis autem con-
 silia agitabat magis impulsu Lucanis Lacedaemonii, qui dicebat se
 proditorem subornasse cum his qui sunt Corinthi: in maxima se esse
 spe capiundae urbis; quod si eveniat, et reliquam regionem se ex-
 inde optime disposituros. iam aperte desciverat ab rege, et arces
 regiae oppugnabat, easque vi capere nitentur: nihil tamen eorum
 quae mente agitabat, prospere succedebat. ad defectionem igitur sol-
 licitat reliquos Peloponnesi, Albanos pariter et Graecos. etiam cum
 fratre bellum gerebat, armis eum lacessens. praeterea oppidula quae-
 dam fratris oppugnabat, defectionem huius quidam Omarem aucto-
 rem fuisse perhibent. quod ubi comperit rex, misit praefectum il-
 lico, qui cogeret Omarem se abdicare principatu: ipse vero in eius
 dignitatem succederet: hanc eandem ob causam etiam Thessaliae prin-
 cipatnm Omari ademit.

Rex profectus est in Scopiorum urbem, et ibi moratus est, ut

μετὰ τὴν Μαχουμέτεω διατριβὴν συλληχθέντες καὶ τὸν Ἴατρον
 διαβάντες ἤλασαν ἐπὶ τὴν τοῦ Μαχουμέτεω φυλακὴν, καὶ
 συμβαλόντες ἐτρέψαντο, καὶ ἔφθειραν οὐ πολλοὺς, εἰλώσαν
 δὲ τινες αὐτῶν καὶ ἀπήχθησαν παρὰ βασιλείᾳ βασιλεὺς
 5 μέντοι ὡς ἐπύθετο Θωμᾶν τὸν νεώτερον ἀδελφὸν παραβάντα
 τοὺς ὄρκους πολιορκεῖν ἐπιόντα τοὺς ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι βα- C
 σιλέως νεήλυδας, ἔπεμψε στράτευμα ἐπὶ Πελοπόννησον, τὸ τε
 Θετταλίας καὶ Αἰτωλίας, καὶ στρατηγὸν ἀπέδειξε Χαμουσᾶν
 τὸν ἰσρακοφόρον ἐπίκλην. καὶ ὃς λαβὼν Ἀχμάτην τὸν τῆς
 10 Πελοποννήσου ὑπαρχον καὶ Ὀμάρην τὸν Τουραχάνεω, καὶ
 γαμβρὸν γενόμενόν οἱ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ, τούτους λαβὼν ἐπέβα-
 λεν ἐς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐς Πάτρας μέντοι τῆς Ἀχαιᾶς
 ἀφίκετο, καὶ τὴν ἀκρόπολιν ἠλευθέρωσεν. οἱ γὰρ Ἕλληνας
 ὡς ἦσθοντο τοῦ βασιλέως στρατὸν ἐπιόντα, ἀπανόστησάν τε
 15 ἐκ τῆς πολιορκίας, καὶ ἐς τὴν Μεγαλόπολιν, τὸ νῦν λεγόμε-
 νον Λεοντάριον, συνελέγοντο ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα ὡς τὴν μάχην
 ποιησόμενοι. ὁ μὲν οὖν στρατὸς διήει διὰ τῆς Ἡλίδος χω- D
 ραν τὴν παραλίαν, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰθώμην ἀφικόμενος ἀνήει ἐς
 Λεοντάριον. ἐνταῦθα Θωμᾶς συναθροίσας τοὺς τε Ἀλβα-
 20 νοὺς καὶ Ἕλληνας τοὺς συναφειστώτας παρετάσσετο ὡς εἰς
 μάχην. ἐνθα δὲ οἱ Τοῦρκοι ἐπελαύνοντες, ὡς εἶδον τὸ τῶν
 Ἑλλήνων στράτευμα παρατασσόμενον ἐπὶ τοῖς λόφοις τῆς πό-

6. ἐπιόντας P

14. ἐπανόστησάν P

audiret si quid novarum rerum instituerent Pannonnes. nam Panno-
 nes, ubi acceperere Mechumetem paratum esse ut regis regionem defen-
 deret, ne quid mali ab ipsis acciperet, in unum collecti transmissio
 Istro contendere ad eum locum ubi Mechumetes cum regio praesidio
 manebat. commisso autem praelio in fugam versi sunt, paucis eo
 praelio amissis. quidam capti ad regem abducti sunt. rex, ubi alla-
 tum est Thomam fratrem iuniorum abrupta iurisiurandi religione ob-
 sidere suos peregrinos, quos veluti praesidium arcibus imposuerat,
 exercitum Thessaliae et Aetoliae contra Peloponnesum ire iubet. du-
 cem belli declarat Chamuzam cognomine Hieracophorum. hic, captis
 Achmate Peloponnesi praefecto et Omare Turachanis filio, quem ge-
 nerum asciverat, ingressus est Peloponnesum; et Patras in Achaia ve-
 niens arcem obsidione solvit. Graeci enim cum cognovissent regis
 exercitum accedere, ommissa obsidione Megalopolin, quae nunc Leon-
 tarium, ad principem colligebantur, quasi congressuri acie cum regis
 exercitu. exercitus quidem iter faciebat per regionem Elidis mariti-
 mam, et Ithomam perveniens ascendeat Leontarium. ibi congregans
 Thomaas Albanos et Graecos qui simul defecerant, aciem instruebat,

λεως, ἐβουλευόντο μὲν εἴτε στρατοπεδεύσωνται εἴτε καὶ δια-
 λαύνωσιν ἅπαντες, ὡς ἔχουσιν, ἐνὶ τῆς Τεγῆς ἐπὶ Μουχ-
 λῆν. Ἰονουζης δὲ τῶν ἰκποδρόμων ἄρχων ἰδὼν τοὺς Ἕλληνας
 τὰς τάξεις ἐς βάρους πεπονημένους ἀνέκραγεν “ὦ φίλοι, ἤτην-
 ται οἱ Ἕλληνες· οὐ γὰρ οἶόν τε, ὡς συνταξάντο, μαχέσασθαι 5
 P. 244 αὐτούς, ἀλλὰ δώσειν αὐτίκα ἅμα πάντας, τῶν ὑσταίων ἐς
 φυγὴν τροπομένων. οὐ γὰρ κατὰ τοὺς δακτύλους ἀλλήλοις
 ἐπιβοηθούντας παρετάξαντο, ἀλλ’ ἐς βάρους τὰς τάξεις ποιη-
 σάμενοι παρεσκευάζοντο ἀμύνεσθαι. ταῦτά τε ἀνεβόησεν ὁ
 Ἰονουζης, καὶ λαβῶν τοὺς ἰκποδρόμους ἔθει ἐπὶ τοὺς Ἕλλη- 10
 νας. οἱ δὲ ὕστατοι ἐδέξαντο μὲν τοὺς πρώτους, μετὰ δέ, ὡς
 ἐπιγινόμενων τῶν Τούρκων αἰεὶ πλειόνων, ἐς φυγὴν ὤρμητο.
 οἱ τελευταῖοι δὲ Ἕλλήνων φεύγοντες ἐς τοὺς σφετέρους ἀνέ-
 πιπτον καὶ τούτους ἅμα ἐς φυγὴν κατέστησαν· καὶ οὕτω οἱ
 τᾶξεις μιῇ ῥοπῇ καιροῦ ἐτράποντο ἐς φυγὴν, τῆς τελευταίας 15
 V. 190 βιαζομένης· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἤττημένους αὐτίκα μάλα καὶ τὰς
 B ἄλλας τοῦτο πείσεσθαι τάξεις, ἀλλήλαις συμπιπτούσας. Ἕλ-
 ληνες μὲν οὖν ἀνὰ κράτος ἐφευγον ἐς τὸν πόλιν, οἱ δὲ Τούρ-
 κοι ἐπιόντες κραυγῇ τε καὶ διακελευσμῶ διέφθειρον ἐς δια-
 κοσίους, καὶ ἐπελάσαντες ἐπολιόρχουν τὸν τε ἡγεμόνα καὶ τὴν 20
 πόλιν ἐπὶ λιμῶ καὶ λοιμῶ· ἐπιέζετο γὰρ ὁ στρατὸς, ἐπεὶ
 ἐγένετο αὐτῷ, ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων τῶν ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας,

5. οἶοί P

6. ἀλλ’ ἐνδῶσειν?

22. αὐτοῦ?

quasi aleam praelii experturus. Turci cum huc venissent, videntes
 Graecorum aciem exornatam consistere in urbis collibus, deliberabant
 castrane communirent, an recta, quemadmodum instituissent, contem-
 derent Muchlam Tegese. Ionuzes equitum dux, conspicans aciem
 Graecorum in longitudinem se extendere, exclamavit “o cari Turci,
 Graeci victi sunt. haud enim pugnare possunt, cum in hunc modum
 acies in ordinem explicatae sit. nam omnes illico cedent, ubi postre-
 mi in fugam versi fuerint. non enim in aciem dispositi erant ut
 se mutuo adiuvare possent. verum acie quam maxime extenuata di-
 micare cum hoste parabant. Ionuzes exclamans, quemadmodum dixi,
 cum turma equitum irruebat hostem, postremi excipiebant primos; et
 cum plures usque supervenirent Turci, in fugam effundebantur. post-
 remi Graecorum fugientes incldebant in suos; quos deinde fugae
 socios trahebant. in hunc modum acies Graecorum universa in fugam
 abibat, postremis loco pulsae. Graeci totis viribus fugiebant in ur-
 bem. Turci instantes clamore et mutua cohortatione occiderunt cir-
 citer ducentos; et accedentes urbem, etiam principem obsidione cir-
 cumdedere. exercitus fame et peste premebatur propter mancipia

καὶ ἀπῆλθον αὐτὰ ἐντεῦθεν ἐπὶ Μουχλῆν. τὸν μέντοι Ἰο-
νουζην κατέλιπον σὺν Δημητρίῳ τῷ ἡγεμόνι.

Ὁ μὲν οὖν Θωμᾶς αὐθις, ὡς ἀπῆε ὁ στρατὸς ἀπελαύ-
νων, ἐπολιόρχει τοὺς τοῦ βασιλέως νεήλθδας ἐν ταῖς ἀκροπό-
δλεσι· βασιλεὺς δὲ ἤλυνε τὸ θῆρος τοῦτο ἐπὶ Σπενδερόβην C
καὶ τὴν τῶν Τριβαλλῶν χώραν. τὴν δὲ ἔλασιν ἐποιεῖτο δι'
αἰτίαν τήνδε. ὡς γὰρ ἐκελεύτησεν Ἐλεάζαρος ὁ τοῦ Βούλ-
κου παῖς, κατελείετο ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπὶ Θυγατρὶ ἐς τὴν ἀρ-
χήν. καὶ τὴν μὲν ἀκρόπολιν τῆς Σπενδερόβης κατεῖχεν αὕτη,
10 καὶ ἐπιγυμνίαν ποιουμένη ἐπὶ τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέως παῖδα
ἐπὶ τῇ Θυγατρὶ διενοεῖτο τὴν ἀρχὴν αὐτῇ στήσει τῆς πό-
λεως. οἱ μὲν οὖν Τριβαλλοὶ ὄρμητο ἐπὶ τὸν Μαχουμέτιω
ἀδελφὸν τὸν Μιχαῆλον, ὃς παρὰ τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι διέ-
τριβα, καὶ σφίσιν ἡγεμόνα ἐλόμενοι καθίστασάν τε αὐτὸν καὶ
15 ἐπέτρπεον τὰ τῆς πόλεως πράγματα. ἤτε γυνὴ μεταπεμπο-
μέθῃ τοῦτον ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ ξενίσει συνέλαβέ τε αὐτὸν
καὶ συνδήσασα ἀπέπεμψεν ἐς τοὺς Παιόνας. τὸν μέντοι Μι-
χαῆλον οἱ Παιόνες λαβόντες καθείρξαν. καὶ οἱ Τριβαλλοὶ
ἄρμητο αὐθις ἐπὶ βασιλέα, καὶ μεταπεμπόμενοι ἅμα τῇ τοῦ
20 ἡγεμόνος γυναικὶ ἔπρασσον τὴν τῆς πόλεως παράδοσιν. ὁ μὲν
οὖν βασιλεὺς, οὐπὼ καταστάντων ἐς τόδε αὐτῷ τῶν πραγμά-
των, παρασκευασάμενος ἤλυνεν ἐπὶ Σπενδερόβην ὡς ἐξελῶν
κατὰ κράτος. οἱ δ' ἐν τῇ πόλει Σπενδερόβην πυνθανόμενοι

3. ἐπελαύων P   17. συνδήσας P

quae adduxerat ex Achaia et deinde Muchlam abduxerat. Ionuzem
reliquerunt cum Demetrio principe.

Thomas iterum, cum decessisset exercitus regius, regis peregrinos
qui arces tuebantur, obsidione circumvenit. rex ea tempestate bel-
lum movit contra Senderoviam et Triballorum regionem. huius belli
ista causa traditur. mortuo Eleazaro Bulci filio relicta est uxor eius
una cum filia in principatu, arcemque Senderoviae tenebat. elocans
autem filiam Illyriorum regis filio (is erat Stephanus Bosniae rex)
principatum retinere cogitabat urbis. verum Triballi confluebant ad
Machmetis fratrem Michaellem, qui apud Triballorum principem egerat;
eumque ducem creantes iusserunt urbis negotia curare. mulier
hunc advenientem in arcem quasi hospitem invitavit, continuoque eam
vincula iniicit, vinculumque ad Pannonos mittit. quem Pannonos ac-
cipientes in carcerem coniecere. Triballi igitur (qui et Servii) iterum
recidebant ad regem Pannonum; et accersiti una cum principis de-
functi uxore deditionem urbis fecere. at rex cognito quoniam res
suae redactae forent, arma capit et copias contra Senderoviam du-
cit, quasi vi eam recuperaturus. oppidani cum audirent adversam

βασιλέα ἐπιόντα σφίσιν ὑπήκτων αὐτῷ, τὰς κλεῖς φέροντες κατὰ τὴν ὁδόν. βασιλεὺς μὲν δὴ τοὺς Τριβαλλοὺς ἐθεράπευσε, χάραϊς δωρησάμενος καὶ χρήμασι τοὺς πολλούς, καὶ τὴν τοῦ Ἐλαζάρου γυναῖκα ὑπόσπονδον ἀφῆκεν ἀποφέρεισθαι τὸν πλοῦτον αὐτῆς εἰχομένην, καὶ τὴν τε φρουρὰν σὺν αὐτῷ 5 παρέλαβεν.

P. 245 Καὶ ὡς αὐτῷ προσεχώρησεν ἡ πόλις, ὄρμητο μὲν ἐς Πελοπόννησον στρατεύεσθαι, μετὰ δὲ ἀφικόμενος ἐς Βυζάντιον καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβὰς ἤλαυθεν ἐπὶ Ἀμαστρον τὴν Ἰανυῶν πόλιν, ἐπὶ τῷ Βυζαίνῳ πόντῳ. οἱ γὰρ Ἰανυῖοι πρό- 10 σβεις πέμψαντες ἤτοῦντο τὴν Γαλατίην πόλιν· εὐσαν σφῶν, οὐδὲν ἡδίκηότες, καὶ σπονδὰς ἐχόντων αὐτῷ. καὶ εἰ προσεχώρησε δὲ κατὰ τὴν Βυζαντίου ἕλωσιν, ἤξιόν αὐθις σφίσιν ἀποδοθῆναι. βασιλεὺς μὲν οὖν ἀπεκρίνατο ὡς οὔτε αὐτὸς ἀδικοῖη οὔτε ἐλάσας ἔλοι τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ τῆς πόλεως ἄρ- 15 χοντες ἀφικόμενοι ὡς αὐτὸν παρέδωκάν τε σφῶς, ἀξιούντες εὖ πάσχειν ὑπὸ βασιλείᾳ, καὶ ταύτῃ παραλαβὼν τὴν πόλιν Βουδένα ἡδίκηκῶς εἶη. διὰ ταῦτα δὴ τὸν πόλεμον ἀπαγγελόντων τῶν Ἰανυῶν τότε, ἤλαυθεν ἐπὶ Ἀμαστριν πόλιν ἐπὶ τῷ Βυζαίνῳ πόντῳ. ἐλαύνων δὲ ἐφέρετο μὲν χαλκῶν ἄπλετον 20 ἐπὶ τῶν καμήλων καὶ ὑπαζυγίων, ἤγιστα δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς

se hostiliter pergere regem, obviam ex urbe procedunt, regique in itinere claves tradunt. at rex munera magna in hos Triballos contulit, quosdam opibus, quosdam vero regionibus donans. uxorem Elazari in foedus receptam passus est abire auferentem opes suas impune. praesidium autem una cum urbe cepit.

Occupata ista urbe, animoolvebat exercitum contra Peloponnesum ducere. veniens autem Byzantium, et hinc solvens in Asiam, exercitibus circumsedidit Amastrum urbem Ianuensium, sitam in mari Euxino. nam Ianuenses miserant legatos ad regem, petitem urbem Galatiam (quae et Pera), quae ipsorum esset, quam possideret, quamvis foedera intervenissent, nec aliqua iniuria eum affecissent, foederam religionem abruptentes. quamvis autem eius partes Byzantio capto sit secuta, tamen eam sibi restitui orabant. rex legatis respondit se nullum fraudem Galatiae fecisse, nec exercitus contra eam movisse, nec etiam eam vi expugnasse: verum urbis praefecti advenientes semetipsos et urbem mihi tradidere, ut quid boni potius quam mali a me pateretur. in hunc modum urbe ista potitus sum, nec cuiquam iniuriam intuli. Ianuenses autem cum regi propter istam urbem bellum indicerent, ipse profectus est contra urbem Amastrum, ad mare Euxinum sitam. in hanc expeditionem plurimum aeris vehebat camelis et iumentis. contra istam urbem etiam Asianum ex-

Ἀσίας στρατόν. ὡς δὲ ἀφικόμενος ἐπελιόρκει τὴν πόλιν, προσεχώρησεν ἡ πόλις αὐτῷ καθ' ὁμολογίαν. παραλαβὼν δὲ τὴν πόλιν, τὸ μὲν τρίτον μέρος αὐτοῦ καταλιπὼν ἐν τῇ πόλει, τὰς δύο μέρησιν ἀγαγὼν τῆς πόλεως εἰς Βυζάντιον κατέφυκε, καὶ τινὰς τῶν παίδων αὐτοῦ τῆς πόλεως ἐξελλόμενος ἑαυτῷ ἐκομίζετο ἐπ' οἶκον. ἔνθα δὲ αὐτῷ ἠγγέλλετο τὰ Χασάντω V. 191 πράγματα χωρεῖν ἐπὶ μέγα δυνάμειος καὶ Ἐρζιγάνην τὰ Ἄρ-
C
μενίων βασιλεία.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον τῷ ἔτει τούτῳ ἐγένετο. βα-
10 σιλεῖ μέντοι ἐξελαύνοντι ἀπὸ Πελοποννήσου εἰς τὰς θύρας ἀφίκετο ὁ βασιλεὺς ἀδελφὸς Τραπεζοῦντος Δαβὶδ, τὸν τε φόρον ἀπάγων καὶ τὰς σπονδὰς ἐμπεδῶν. οἱ γὰρ Κολχίδος βασιλεῖς λέγονται μὲν γενέσθαι πρότερον Βυζαντινοῦ βασιλεῖς, τῆς Κομνηνῶν οἰκίας, τούτους δ' ὡς ἐκπεσεῖν τῆς βασιλείας,
15 Ἰσαάκιον τὸν παῖδα τοῦ βασιλεὺς διαφυγόντα, τελευτήσαντος ὑπὸ δῆμον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διὰ τὸ ἔχθρας τὸ πρὸς αὐτόν, εἶχθεσθαι ἐπὶ τὴν Κολχίδα χώραν καὶ ἐπὶ τὴν Τραπεζοῦντα. ἀφικόμενος δὲ ἐνταῦθα καταστῆναι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἐπὶ τὴν τῆς Κολχίδος ἡγεμονίαν, καὶ τὴν βασιλείαν μετανεγκεῖν D
20 ἐπὶ τὴν Τραπεζοῦντα τῆς Κολχίδος. καὶ ἀπὸ τοῦδε βασι-
λεῦσιν ἐνταῦθα ἔσσι ἐφ' ἡμᾶς διαγενομένους, Ἕλληνας τε ὄν-
τας τὸ γένος, καὶ τὰ ἦθη τε ἅμα καὶ τὴν φωνὴν προῖεμένους Ἑλληνικήν. καὶ ἐπιγαμίας μὲν ποιεῖσθαι πρὸς τε τοὺς ὁμόρους

12. ἐπάγων B, ἐπέγων P

ercitum ductavit. ubi ad urbem advenit eamque expugnare institit, confestim deditionem fecit condicionibus quibusdam. rex urbem istam in deditionem suscipiens, partem hominum tertiam in ea reliquit. reliquas duas partes Byzantium, ut ibi habitarent, transportavit. deinde eligens quosdam civitatis huius pueros, cum iis domum profectus est. interea nuntiatur Chasani res maxima sumere incrementa, eumque pergere Erziganam, Armenorum regni sedem.

Verum haec quidem sequenti anno contingere. cum rex ab Peloponneso in illam expeditionem iret, ad ianuas venit regis frater Trapezuntis David, tributum ferens et foedera faciens. nam Colchidis reges feruntur reges olim Byzantii fuisse, nati e familia Comnenorum. hi autem cum exciderunt regno Constantinopolitano, Isaacium regis filium, fugientem patre interempto a populo propter odium quo in ipsum ferebantur, abisse in Colchida et Trapezuntem. hunc adventum Colchidis incolae ducem pronuntiarunt, et exinde regnum Colchidis Trapezuntem contraxit. ex eo inde tempore hic regnantes ad nostra usque tempora durarunt, existentes Graeci, mores linguamque Graecorum retinentes. affinitatem iunxerunt cum barbaris finitimis,

βαρβάρους τοὺς λευκοὺς Ἀσπροβατίτας καλουμένους καὶ δὴ καὶ πρὸς Τημέρωσιν υἱοῦς τοὺς ἀπὸ Τζοκίης καὶ Καραϊσούφρω παιδας, ὥστε μὴ πράγματα ἔχειν δημομένης τῆς χώρας ἐπὶ τούτων. καὶ πρὸς τε τοὺς Ἕλληνας Βυζαντίου ἐπιγυμνίας P. 246 ποιῆσθαι, τὰ τε ἄλλα, καὶ τὴν θυγατέρα ἐκδεδωκότος Ἀλεξίου βασιλέως Κομνηνοῦ Ἰωάννη τῷ βασιλεὶ Βυζαντίου.

Μετὰ δὲ ταῦτα γεγόνειαι τι καὶ τοιοῦτον. ὡς γὰρ ἐν ὑποψίᾳ γενομένη τῷ βασιλεὶ Ἰωάννῃ περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ὡς τοῦ πρωτοβεστιαρίου συγγενομένου τῇ μητρὶ αὐτοῦ τῇ Καντακουζηνῇ, καὶ πάσχοντι κατὰ θυμὸν τούτου ἕνεκα, ἀπέκτεινέ τε τὸν πρωτοβεστιαρίον, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ μητέρα ἀπέκλεισεν ἄμφω ἐν τῷ αὐτῷ κοιτῶνι, βουλόμενος ἀνελεῖν καὶ τὴν μητέρα. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ἄρχοντες, ἐκτεύοντες τῷ Ἰωάννῃ ἵνα μὴ τοῦτο γένηται, ἀπέπεμψαν τούτον εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰβηρίας, δυσωπήσαντες αὐτόν. τῇ κα- 15 Βκία δὲ τοῦ Ἰωάννου πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν δευτέρου βασιλέα, τὸν Σκαντάριον λεγόμενον, καὶ ἐπάνδρευσεν αὐτὸν μετὰ τὴν θυγατέρα Μυτιλήτης Γαταλιούζου, ὃν ἀπέπεμψεν αὐτοῦ ἐν τῇ Μυτιλήνῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀπελθὼν ἐν Ἰβηρίᾳ ἔσχε γυναῖκα τὴν τοῦ βασιλέως 20 Ἀλεξάνδρου θυγατέρα. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπῆλθεν ἐν τῷ Καφᾷ, ἀναζητῶν ἐκεῖσέ τινα τὸν ἔχοντα παράβιον, καὶ εἰδὼν ἐν τῷ

7. ad haec μετὰ δὲ ταῦτα . . . R in margine : ἑτέρου τινὸς καὶ οὐ Λαονίκου, ὡς δοκεῖ, τὸ παρόν. cf. p. 467, 10. addit idem paulo infra : ὅτι κοινῶς ἐρρέθη τουτὶ τὸ χωρίον καὶ οὐ κατεσκευάσθη ἐς τὴν ἑμὴν φράσιν.

quos Albos Probatantes nominant. etiam cum Temiris nepotibus, qui nati erant ab Tzoklis et Caraisuphis liberis, affinitas intercessit, ne regio illorum ab his evastaretur. fecero et affinitatem cum Graecis, qui Byzantii morabantur, inter caetera cum etiam filiam suam elocasset Alexius rex Comnenus Ioanni Byzantio regi.

Huiusmodi autem quid postea accidit. suspectus factus est regi Ioanni propter matrem, quae Cantacuzena erat, quasi protobestiarium cum ea concumberet. ira igitur accensus protobestiarium necavit, patrem matremque in cubiculo conclusit, ut eos interficeret. verum ciues supplices fiebant Ioanni ne hoc faceret, et eum compescentes dimiserunt in partes Iberiae. verum propter inuoluntatem Ioannis rex Alexius filium suum nomine Scantarim regem iterum declaravit. eidem uxorem dedit filiam Galuzis, qui Mitylenis erat, eo missus ab rege. Ioannes abiens in Iberiam uxorem habuit regis Alexandri filiam. postea hinc profectus abiit Capham, quaerens aliquem, cui esset navis, qua veheretur Trapezuntem, gesturus bellum cum patre suo

Τραπεζοῦντι πολεμικῶς κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς Ἀλεξίου.
 εἶρε δὲ ἐκείσε Ἰανουίτην ἄνθρωπον ἔχοντα καράβιον μέγα,
 ὅπλα παντοῖα φέρον, τὸ λεγόμενον . . . ὃν καὶ ἐχειροκονή-
 σατο πρωτοστράτορα. ἄρματώσαντες οὖν τὸ καράβιον καλῶς B
 ὅτε καὶ ὡς ἐχρῆν, ἤλθον ἐν Τραπεζοῦντι κατὰ βασιλείως Ἀλε-
 ξίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐξελεύοντες οὖν ἔξω ἐν τῇ Σηροῖ, ἐν
 τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ ἁγίου Φωκᾶ, καὶ ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ ἐσκη-
 νώσαντο αὐτόθι, σχέντες διὰ μέσου καὶ βοηθούς κρυφίως
 πῶς τοὺς Καβασιτάνας, οἱ τινες αὐτὸν προοδεδώκασιν. ἔχον-
 10 τες γὰρ οὕτοι τὴν φυλακὴν τοῦ βασιλέως ἐς τοῦ Ἀχαντιοῦ
 προαστείου, τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου ἐκείσε καὶ αὐτοῦ σκηνώ-
 σαντος μετὰ ἄρμάτων τε καὶ πολεμικῶν, κατὰ τοῦ Ἰωάννου
 συνεκατέθεντο, παραχωρήσαντες τὴν κατὰ Ἀλεξίου ἔλενοι,
 ὃν καὶ εὐρόντες οἱ τοῦ Ἰωάννου ἄρχοντες ἐν τῇ σκηνῇ ἀνυ-
 15 πῶπτως, καὶ μετὰ βίας ἀπέκτειναν αὐτὸν ἐν ὄρα μεσσηυκίου. D
 ὁ γὰρ βασιλεὺς Ἰωάννης οὐκ εἶπεν ὅπως κτείνει τὸν πατέρα,
 ἀλλὰ μόνον ζωοῦναι καὶ εἰς αὐτὸν ἀγαγεῖν. ἐκείνοι τοῦτο μὴ
 φυλάξαντες, ἀλλ' ἀποκτείναντες μᾶλλον τῷ βασιλεὶ Ἰωάννῃ τὰ V. 192
 πρὸς χάριν πεποιήκασιν δοκοῦντες ἕως. οὗς ὁ βασιλεὺς Ἰω-
 20 ἄννης ὑπεροχὴν τὸν μὲν ἐτύφλωσε τὸν δὲ ἐχειροκόπησε, μὴ
 θέλων τοῦτο οὕτω ποιῆσαι, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν μόνον ἀγαγεῖν.
 ὁ Ἰωάννης τοίνυν καὶ ἀνεδέξατο τὴν βασιλείαν, τιμῆσας τὸν

3. φέροντα, λεγόμενον?

Alexio. invenit autem isthic virum Ianuensem, cui navicula satis
 magna erat, quae arma omnis generis ferebat. hunc primum belli
 ducem constituit. apparata igitur navi, quemadmodum necessitas
 monere videbatur, profecti sunt Trapezuntem, bellumque ipse patri
 suo intulit. egressos in terram templum S. Phocae excepti, et in
 eius sacello tentoria fixerunt, cum iam ante occulte sibi parassent
 auxilliatores Gabazitane, qui regem prodiderunt. hi enim agentes
 custodiam regis in Achante suburbio, quo ipse tentoria sua contulerat,
 cum curribus et belli machinis oppositi erant Ioanni, qui con-
 cedentes hosti tutum ad Alexium iter, effecere ut Ioannis principes
 eum circa noctis medium, nihil tale suspicantem, vi interficerent.
 caeterum Ioannes suis mandarat ne patrem necarent, verum operam
 darent ut captum ad se adducerent vivum. hi regis mandata parum
 curantes existimabant se rem multo gratiorem ipsi facturos, si patrem
 interimerent: proinde eum peremerunt. verum deinceps Ioannes
 quosdam ex illorum numero oculis privavit, quorundam etiam manus
 praecidit, ut testaretur se nolle patrem esse interfectum, verum ma-
 gis affectasse ut vivus in suam potestatem venisset. Ioannes cum in
 hunc modum paternum adeptus esset regnum, patri magnifice iusta

πατέρα αὐτοῦ ταῖς προσηκούσαις τιμαῖς, τῇ ταφῇ, ὃν καὶ κατέθετο ἐν τῇ τῆς Θεοσκεπιάστου μονῇ, εἰ καὶ ὑστερον ἔφερε τοῦτον ἐν τῇ μητροπόλει.

Μετὰ δὲ τινὰς χρόνους ἐστράτευσε καὶ τὶς ζύχης ὀνό-
 P. 247 ματι Ἀρταβίλης κατὰ Τραπεζοῦντος, συναΐξας ἀπανταχοῦ ἀπὸ 5
 τε ἀνατολῆς καὶ μισημβρίας στρατόν, ἀπὸ τε Σαμίου καὶ ἐξ
 ἄλλων τινῶν πόλεων, καὶ ἦλθε κατ' αὐτῆς βουλόμενος ἐλεῖν
 καὶ πορθεῖν ταύτην. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης συναΐξας καὶ
 αὐτὸς στρατόν διὰ τε ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἅμα τῷ παν-
 σεβάστω καὶ τοῖς αὐτοῦ ἦλθεν ἕως τοῦ ἁγίου Φωκᾶ τῇ μονῇ 10
 τῇ λεγομένῃ Κερδύλη. συναΐξας τοίνυν ὁ πανσέβαστος τοὺς
 τε ἰδίους καὶ τοῦ βασιλέως, διήρχετο ἅμα τῇ τοῦ στρατοῦ
 βουλόμενος θαλάσση εἰσβαλεῖν κατὰ τοῦ ζύχης, ὅποι ἂν εὔρη-
 ται τοῦτον· ὁ γὰρ ζύχης Ἀρταβίλης κατέσχε τὴν τοῦ Με-
 B. 247 λιάρης λεγομένην τοποθεσίαν, προλαβόμενος τὴν κλεισοῦραν 15
 ταύτην τοῦ Μελιάρη, τὸ Καπάνιον λεγόμενον. ἐλθόντες τοί-
 νων οἱ τοῦ πανσεβάστου καὶ αὐτὸς εὔρον τὸν ζύχην προκα-
 τέχοντα τὴν κλεισοῦραν τοῦ Καπανίου. οἱ καὶ ὀρμήσαντες
 κατὰ τοῦ ζύχης ἐπ' ἐλπίδι τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ ἅμα, ἐπειδὴ
 καὶ οὗτος ὁ ναυτικὸς στόλος ἦν παρεσκευασμένος μετὰ τοῦ 20
 πανσεβάστου δάσειν τῷ ζύχῃ, οὐκ ἔσχον καιρὸν ἔγκαιρον,
 ἀλλ' ἀνέμου βιαίου πνεύσαντος ἐν τῇ θαλάσῃ οὐκ ἐξῆλθον
 ἔξω οἱ ναυτικοὶ εἰς βοήθειαν τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἄλλοθεν πο-

23. ἀμόθεν?

fecit, sepeliens eum in venerabili templo; quamvis eum postea in metropolim transtulerit.

Nec multo tempore interposito, zyches nomine Artabiles bellum contra Trapezuntem movit, conscribens undique exercitus ab oriente, ab meridie et a Samo, necnon ab aliis quibusdam oppidis. his copiis instructus accessit Trapezuntem, volens eam urbem capere et destruere. etiam rex Ioannes comparato exercitu terra marique venit usque ad S. Phocae templum, quod Cordyla nuncupatur, una cum imperatore Graeco et suis. congregans igitur imperator Graecos suos et regis milites, pergebat simul cum exercitu suo per mare, copiam praelii facturus, ubicunque zychem indeptus foret. nam zyches Artabiles insederat locum qui Meliare dicitur, praecoccupatis Meliaris faucibus quae Capanium nominantur. venientes itaque imperatoris Graeci milites et ipse invenerunt zychem praecoccupasse angustias sive fauces Capanii. properanter igitur contra illum profecti sperabant navalis praelii hostem copiam facturum, siquidem classis ibi parata erat, ut impetum daret in zychis exercitum. verum tempus haud satis praelio opportunum pugnam in-

θεν σκληρίας γενομένης ἔσχον κώλυμα τοῦ ἐξελθεῖν τὸν ναυ-
 τικὸν στρατὸν τὰ πλεῖστα γεγόμενα· καὶ τότε δὴ ὁρμήσαντες C
 οἱ τοῦ ζύχης κατὰ τοῦ πανσεβάστου καὶ τοῦ στρατοῦ διέφθειράν
 τε αὐτὸν πανσεβάστον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἑτέρους ὡσεὶ
 8 δτριακόσια. καὶ οἱ ἕτεροι πεφευγότες ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα
 Ἰωάννην, ὃς φυγὰς καὶ αὐτὸς γενόμενος μετὰ πλοίου ἦλθεν ἐν
 Τραπεζοῦντι σῶμα καὶ τοὺς ἑτέροις, οἱ μὲν διὰ ξηραῶς οἱ δὲ
 διὰ θαλάσσης πεφευγότες, κατασκηνώσαντος τοῦ ζύχης ἐν τῇ μονῇ
 τοῦ ἁγίου Φωκαῆ, εἰς ἣν ἦν κατεσκηνωμένος ὁ βασιλεὺς Ἰω-
 10 ἀννης. ἐξώρησε δὲ καὶ πολλοὺς ὁ ζύχης, οὐστίνιας φονεύ-
 σας ἐξ αὐτῶν, ἔχων καὶ τὸν Μαυροκάσταν λεγόμενον ζῶντα, D
 κελιώτην ὄντα καὶ ἐξοδιστὴν τοῦ βασιλέως, ὃν καὶ ἀπέκτει-
 ναν ὁ ζύχης ἐμπροσθεν τῆς πόλεως. εἶτα ποιήσας ἐκεῖσε ἡμέ-
 ρας τρεῖς ἀπῆλθεν ὡς πολεμήσων ἐν τῷ Μεσοχάλδιῳ, ὡς τοῦ
 15 πανσεβάστου τοῦτο ἔχοντος. συνέβη δέ τι καὶ τοιοῦτον ἐν
 Τραπεζοῦντι ἀκμὴν ὄντος τοῦ ζύχης, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κορ-
 δύλη. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦλθεν ὁ ζύχης· ἐν αὐτῇ γυνὴ τις
 τῶν Ἀρμενίων φοβηθεῖσα μήποτε ὁ ζύχης ἐπιλάβηται τὸ
 ἐξώκαστρον, μετήρε τὸν βίον αὐτῆς ἐς τὸ μέγα κάστρον τῆς
 20 Τραπεζοῦντος ὡς φυλάξουσα ἐκεῖσε. τοίνυν ὀπότεν ἐλάμβανε
 τὸν βίον αὐτῆς καὶ ἐκόμιζε τοῦτον ἐν τῷ κάστρῳ νυκτὸς οὔσης,

20. φυλάξασα P

hibuit. nam cum venti procella pertinacius mari incumberet, nava-
 les copiae non egressae sunt, ut subsidium ferrent classi. verum
 cum hic et alibi hinc inde ancoris firmatae haerent, impeditae sunt
 naves quo minus cum navalibus copiis pergerent in hostem, ad quem
 usum comparatae erant. Zychis milites hanc occasionem non omit-
 tentes irruerunt in imperatorem et eius exercitum confeceruntque et
 ipsum et filium eius et alios quoque circiter triginta. caeteri in fu-
 gam effusi venerunt ad regem Ioannem, qui et ipse navi fugit et una
 cum aliis Trapezuntem pervenit; quorum alii mari, alii vero terra
 fugientes exitium evasere. Zyches castra sua locavit in monasterio
 Phocae, ubi castra sua antea Ioannes habuerat. plurimos quoque
 cepit vivos, quorum de numero aliquos occidit. nactus est virum
 eum cui nomen erat Maurocastas, qui eorum regionum curator seu
 domitor et veredarius regis erat. hunc in urbis conspectu leto dedit
 Zyches. postea, cum triduum ibi mansisset, abiit quasi dimicaturus
 in Mesochaldio, cum id teneret Graecus imperator. accidit autem
 Zychi hoc ea nocte qua primum in monasterium Cordyla venerat. mu-
 lier quaedam Armena, timens ne forte Zyches exterius castrum cape-
 ret, cum lanificio suo, ex quo se alebat, profecta est in magnum
 castrum Trapezuntis quasi ibi tutius actura. haec accipiens ea qui-
 bus quotidianum victum suum tolerabat, noctu portavit in castrum

πατέρα αὐτοῦ ταῖς προσηκούσαις τιμαῖς, τῇ ταφῇ, ὃν καὶ κατέθετο ἐν τῇ τῆς Θεοσκεπιάστου μονῇ, εἰ καὶ ὕστερον ἔφερε τοῦτον ἐν τῇ μητροπόλει.

Μετὰ δὲ τινὰς χρόνους ἐστράτευσεν καὶ τις ζύχης ὀνό-
 P. 247 ματι Ἀρταβίλης κατὰ Τραπεζοῦντος, συναΐξας ἀπανταχοῦ ἀπὸ 5
 τε ἀνατολῆς καὶ μεσημβρίας στρατόν, ἀπὸ τε Σαμίου καὶ ἐξ
 ἄλλων τινῶν πόλεων, καὶ ἦλθε κατ' αὐτῆς βουλόμενος ἐλεῖν
 καὶ πορθῆσαι ταύτην. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης συναΐξας καὶ
 αὐτὸς στρατόν διὰ τε ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἅμα τῷ παν-
 σεβᾶσιφ καὶ τοῖς αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Φωκᾶ τῇ μονῇ 10
 τῇ λεγομένῃ Κορδύλη. συναΐξας τοίνυν ὁ πανσέβαστος τοὺς
 τε ἰδίους καὶ τοῦ βασιλέως, διήρχετο ἅμα τῇ τοῦ στρατοῦ
 βουλόμενος θαλάσση εἰσβαλεῖν κατὰ τοῦ ζύχης, ὅποι ἂν εὔρη-
 ται τοῦτον· ὁ γὰρ ζύχης Ἀρταβίλης κατέσχε τὴν τοῦ Με-
 Βλιάρη λεγομένην τοποθεσίαν, προλαβόμενος τὴν κλεισοῦραν 15
 ταύτην τοῦ Μελιάρη, τὸ Καπάνιον λεγόμενον. ἐλθόντες τοί-
 νυν οἱ τοῦ πανσεβάστου καὶ αὐτὸς εὔρον τὸν ζύχην προκα-
 τέχοντα τὴν κλεισοῦραν τοῦ Καπανίου. οἱ καὶ ὀρμήσαντες
 κατὰ τοῦ ζύχης ἐπ' ἐλπιδί τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ ἅμα, ἐπειδὴ
 καὶ οὗτος ὁ ναυτικὸς στόλος ἦν παρεσκευασμένος μετὰ τοῦ 20
 πανσεβάστου δώσειν τῷ ζύχῃ, οὐκ ἔσχον καιρὸν ἔγκαιρον,
 ἀλλ' ἀνέμου βιαίου πνεύσαντος ἐν τῇ θαλάσῃ οὐκ ἐξῆλθον
 ἔξω οἱ ναυτικοὶ εἰς βοήθειαν τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἄλλοθεν πο-

23. ἀμόθεν?

fecit, sepeliens eum in venerabili templo; quamvis eum postea in metropolim transtulerit.

Nec multo tempore interposito, zyches nomine Artabiles bellum contra Trapezuntem movit, conscribens undique exercitus ab oriente, ab meridie et a Samo, necnon ab aliis quibusdam oppidis. his copiis instructus accessit Trapezuntem, volens eam urbem capere et destruere. etiam rex Ioannes comparato exercitu terra marique venit usque at S. Phocae templum, quod Cordyla nuncupatur, una cum imperatore Graeco et suis. congregans igitur imperator Graecos suos et regis milites, pergebat simul cum exercitu suo per mare, copiam praelii facturus, ubicunque zychem indeptus foret. nam zyches Artabiles insederat locum qui Meliare dicitur, praeoccupatis Meliaris faucibus quae Capanium nominantur. venientes itaque imperatoris Graeci milites et ipse invenerunt zychem praeoccupasse angustias sive fauces Capanii. properanter igitur contra illum profecti sperabant navalis praelii hostem copiam facturum, siquidem classis ibi parata erat, ut impetum daret in zychis exercitum. verum tempus haud satis praelio opportunum pugnam in-

θεν σκληρίας γενομένης ἔσχον κάλυμα τοῦ ἐξελεθεῖν τὸν ναυ-
 τικὸν στρατὸν τὰ πλοῖα γεγόμενα· καὶ τότε δὴ ὀρμήσαντες C
 οἱ τοῦ ζύχης κατὰ τοῦ πανσεβάστου καὶ τοῦ στρατοῦ διέφθειράν-
 τε αὐτὸν πανσεβάστον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἑτέρους ὡσεὶ
 6 τριάκοντα. καὶ οἱ ἕτεροι πεφευγότες ἤλθον πρὸς τὸν βασιλέα
 Ἰωάννην, δε φυγὰς καὶ αὐτὸς γινόμενος μετὰ πλοίου ἤλθεν ἐν
 Τραπεζοῦντι σύναμα καὶ τοὺς ἑτέροις, οἱ μὲν διὰ ξηρᾶς οἱ δὲ
 διὰ θαλάσσης πεφευγότες, κατασκηνώσαντος τοῦ ζύχης ἐν τῇ μονῇ
 10 τοῦ ἁγίου Φωκᾶ, εἰς ἣν ἦν κατεσκηνωμένος ὁ βασιλεὺς Ἰω-
 ἀννης. ἐξώρησε δὲ καὶ πολλοὺς ὁ ζύχης, οὐστιας φονεύ-
 σας ἐξ αὐτῶν, ἔχων καὶ τὸν Μαυροκάστιαν λεγόμενον ζῶντα, D
 κελιάτην ὄντα καὶ ἐξοδιαστὴν τοῦ βασιλέως, ὃν καὶ ἀπέκει-
 νεν ὁ ζύχης ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. εἶτα ποιήσας ἐκεῖσε ἡμέ-
 ρας τρεῖς ἀπῆλθεν ὡς πολεμῆσων ἐν τῷ Μεσοχαλδίῳ, ὡς τοῦ
 15 πανσεβάστου τοῦτο ἔχοντος. συνέβη δὲ τι καὶ τοιοῦτον ἐν
 Τραπεζοῦντι ἀκμὴν ὄντος τοῦ ζύχης, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κορ-
 δύλη. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκεῖνη ἤλθεν ὁ ζύχης· ἐν αὐτῇ γυνὴ τις
 τῶν Ἀρμενίων φοβηθεῖσα μήποτε ὁ ζύχης ἐπιλάβηται τὸ
 ἐξώκαστρον, μετῆρε τὸν βίον αὐτῆς ἐς τὸ μέγα κάστρον τῆς
 20 Τραπεζοῦντος ὡς φυλάξουσα ἐκεῖσε. τοίνυν ὀπόταν ἐλάμβανε
 τὸν βίον αὐτῆς καὶ ἐκόμιζε τεῦτον ἐν τῷ κάστρῳ νυκτὸς οὔσης,

20. φυλάξασα P

hibuit. nam cum venti procella pertinacius mari incumberet, nava-
 les copiae non egressae sunt, ut subsidium ferrent classi. verum
 hic et alibi hinc inde ancoris firmatae haerent, impeditae sunt
 naves quo minus cum navalibus copiis pergerent in hostem, ad quem
 usum comparatae erant. Zychis milites hanc occasionem non omit-
 tentes irruerunt in imperatorem et eius exercitum confeceruntque et
 ipsum et filium eius et alios quoque circiter triginta. caeteri in fu-
 gam effusi venerunt ad regem Ioannem, qui et ipse navi fugit et una
 cum aliis Trapezuntem pervenit; quorum alii mari, alii vero terra
 fugientes exitium evasere. Zyches castra sua locavit in monasterio
 Phocae, ubi castra sua antea Ioannes habuerat. plurimos quoque
 cepit vivos, quorum de numero aliquos occidit. nactus est virum
 eum cui nomen erat Maurocastas, qui eorum regionum curator seu
 domitor et veredarius regis erat. hunc in urbis conspectu leto dedit
 Zyches. postea, cum triduum ibi mansisset, abiit quasi dimicaturus
 in Mesochaldio, ceu id teneret Graecus imperator. accidit autem
 Zychi hoc ea nocte qua primum in monasterium Cordyla venerat. mu-
 lier quaedam Armena, timens ne forte Zyches exterius castrum cape-
 ret, cum lanificio suo, ex quo se alebat, profecta est in magnum
 castrum Trapezuntis quasi ibi tutius actura. haec accipiens ea qui-
 bus quotidianum victum suum tolerabat, noctu portavit in castrum

- P 248 λεληθότως ἀνήψατο πῦρ ἐν τοῖς κροκίοις αὐτῆς. αὕτη δ' ἦν ἐν τῷ μεγάλῳ κάστρῳ, μὴ εἰδυῖα τὸ σύμπτωμα. ἀνήψε τε μέγα ἐν τῷ ταύτης οἰκήματι, καὶ ἔξ ἐκείνου καὶ τὰ συνέγγυς πάντα, ἐν ᾧρα μεσονυκτίου. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει νομίσαντες εἶναι προδοσίαν ἀπὸ τῶν ἐντὸς τὰ πρὸς χάριν τοῦ ζύχῃ,⁵
- V. 192 ἔφηνον ἀπαξάπαντες, ἄρχοντές τε ὁμοῦ καὶ ἀρχόμενοι, ἐγκαταλειφθέντος μόνου τοῦ βασιλέως Ἰωάννου μετὰ καὶ τινων μερικῶν, ὡσεὶ πενήκοντα. διήρχετο γοῦν ὁ βασιλεὺς διὰ πάσης τῆς νυκτὸς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καὶ τὰς πύλας αὐτῆς. ἦλθε τοίνυν ἐν τῷ πρωὶ καὶ ὁ ζύχῃς, ὡς εἴρηται, εἰς τὸ τὰ-¹⁰ χα ἐπιλήψεσθαι τὴν Τραπεζοῦντα· ὃς καὶ ἀπῆλθεν ἄπρακτος, διερχόμενος ἐν τοῖς Μεσοχαλδίοις. ἔφηνον γοῦν ἀπαξάπαντες ἄρχοντες, οἱ μὲν διὰ πλοίων οἱ δὲ διὰ ξηρᾶς, ἐπ' ἑλευσει τῆς Ἰβηρίας· οἱ καὶ ἐλθόντες ὕστερον, διαβάτος τοῦ ζύχῃ, ἐν Τραπεζοῦντι ὠνειδίζοντο παρὰ τοῦ βασιλέως, γυ-¹⁵ ναικοτοὺς ἀποκαλῶν αὐτοὺς καὶ ἀνάνδρους καὶ προδότας τῆς πατρίδος αὐτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν γέγονεν ἐν Τραπεζοῦντι· ὁ δὲ τῆς Ἀμασίας ὑπαρχος, Χιτήρης ὀνόματι, στρατευσαίμενος καὶ ἄφνω ἐπεισπεσὼν ἐν Τραπεζοῦντι, τοὺς τε ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ²⁰ C ἐν χώραις, τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐκ ὀλίγους συνέλαβεν, ἐς δεσχιλλίους τοὺς πάντας γενομένους. καὶ ἐρήμου ἤδη οὔσης τῆς

magnum. et forte, quia nox erat, incendit fila et lanificium suum. ipsa vero manebat in magno castro, ignara quidnam accidisset. factum igitur est incendium magnum in eius domo; et non ea domo se tenuit incendium, sed in vicina omnia evagatum est. noctis autem erat medium, cum incendium illud saeviret. qui erant in urbe, putabant proditionem esse, quam subornassent illi qui gratificandam censebant Zychi. proinde omnes magistratus, necnon subditi, continuo fugam ingressi sunt, relicto Ioanne solo, cum quibusdam circiter quinquaginta. rex igitur tota ea nocte obibat diligenter vigilias et considerabat portas. mane venit Zyche ut urbem illico in suam dicionem redigeret. verum re infecta abiit, pergens in Mesochaldium. fuga igitur sibi consuluerunt omnes magistratus urbis, quidam mari, quidam vero terra, ut venirent in Iberiam ad Caspios montes sitam. qui cum reverterent tandem Trapezuntem, abeunte Zyche, opprobriis replebantur ab rege, qui eos identidem vocabat muliebres, molles, imbelles et patriae suae proditores.

Haec quidem facta sunt Trapezunte. at Amasiae praefectus, Chiteres nomine, expeditionem ingressus subito Trapezuntem oppressit; et eos qui in foro et urbis vicis erant, circiter bis mille comprehendit. cum autem urbs iam esset propemodum deserta, cuius causa erat saevis-

πόλεως τῆ τοῦ λοιμοῦ βία καὶ προσδοκίμου ἀλώσεσθαι, διαπραξάμενος χρήμασιν ὁ τῆς πόλεως βασιλεὺς Ἰωάννης ὥστε ὑπόφορον ἔχειν τὴν πόλιν Μεχμέτη τῷ βασιλεῖ τοῦ λοιποῦ, τοὺς τε αἰχμαλώτους, οὓς ἔλαβε Χιτιρομπέης, ἀποδοθῆναι οἱ, 5 καὶ αὐτὸν ἡσυχίαν ἄγειν ἀπάγοντα τῷ βασιλεῖ φόρον, διαχιλίους χρυσίους. ὕστερον μέντοι καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀπέστειλε τὸν αὐτὸν ἀδελφὸν Δαβὶδ δεσπότην ὡς τὸν βασιλέα, καὶ ἤξιόν τε τοῦτον ἐμπεδοῦν τὰς σπονδὰς, ὃ καὶ γέγονεν, ἐπὶ φόρον χρυσίους τρισχιλίους.

- 10 Ἡ δὲ Ἰβηρία προσεχῆς ἐστὶ τῆ τῆς Κολχίδος χώρα, καὶ οἱ βασιλεῖς τούτων οὐκ ἀγνοεῖς. διῆκει δὲ ἡ χώρα ἀπὸ τοῦ Βαθῦ λεγομένου καὶ ἀπὸ Φάσιδος ποταμοῦ ἕως Χαλτζιχί, ἡ τοῦ Γοργούρου αὐθιγεία καὶ Κορίου καὶ Καχτείου καὶ D Τυφλισίου, σύγγενος οὖσαι αἱ πόλεις αὗται τοῦ Σαμαχίου, 15 Τούρκων οἰκούντων ἐν αὐτῷ καὶ ἐχόντων χωρὶς κάτωθεν τοῦ Καχτείου πόλεως τοῦ ἐν παραθαλασσίᾳ καὶ τῆς Σεβαστοπόλεως Μιγκελίων τοῦ Δαδιάννου αὐθιγείᾳ καὶ Μάμια καὶ Σαμανταύλα καὶ Γουρτίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν παραθαλασσίων πόλεων. ἀπὸ γὰρ τῶν πόλεων τῆς ἄνωθεν Ἰβηρίας εἰσὶ καὶ 20 οἱ Ἀλανοὶ ὄμοροι καὶ Οὐνοὶ καὶ Ἐμβοί. οἱ δὲ Ἀλανοὶ δοκοῦσιν εἶναι ὑπὸ τὸν Καύκασον παρατείνοντες. οὗτοι καὶ ἐς τὰ μάλιστα ἄνδρες νομιζόμενοι τὰ πολέμια κράτιστοι, ποιοῦν- P. 249

6. ad τρισχιλίους R in margine: ἕως ᾧδε ἑτέρου σκοπεῖ καὶ οὐ Λαογίκου.

sima pestilentia, iamque expectarent, si modo hostis accederet, se captum iri, rex urbis Ioannes opibus effecit ut rex Mechemetes urbem eam tributariam acciperet et captivos, quos Chiterempes abduxerat, redderet. Ioannes vero promittebat se deinceps nullum initurum bellum, verum bona fide quotannis duo milia aureorum tributū nomine pensurum. Ioannes rex fratrem suum Davidem despotam ad regem misit, ut foedus praedictis condicionibus pangerent. quod et factum est, verum ut Ioannes annuatim tributū nomine solveret tria milia aureorum.

Iberia finitima est Colchidis regioni, eiusque reges haud sunt instrenui et ingenerosi. porrigitur autem ab eo loco qui Bathy dicitur et ab Phaside fluvio usque Chaltzichi, quae pertinet ad dicionem Gurguri Corii Cachetii et Typhlisii. urbes hae propinquae sunt Samachio, quam urbem tenent et incolunt Turci. sub quorum potestate degunt separatim infra Cacherum urbem in regione maritima, Sebastopolis Minceliorum et Dadianni metropolis, Mamia, Samantaula, Gulii et aliae urbes maritimas. nam urbibus superioris Iberiae contermini sunt Alani Hunni et Embi. verum Alani ad Caucasum us-

τες λωρίκια ἐξαιρέτα. πολιτεύονται δὲ οὗτοι ἐς τὴν τοῦ κν-
 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θρησκείαν, διαχωρῶνται δὲ φρωῆ
 ἰδίᾳ τὸ παράπαν, καὶ ὄπλα ἐπιτηδεύουσιν ἀπὸ χαλκοῦ, τὰ
 Ἀλανικὰ καλούμενα. Ἰβηρες δὲ καὶ αὐτοὶ ὄθεν μὲν ἐπὶ τὴν
 χώραν τήνδε ἀφίκοντο, εἴτε ἀπὸ Ἰβήρων τῶν πρὸς ἐσπέραν, 5
 οὐκ ἔχω διασημῆναι· δοκοῦσι δὲ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσαι
 δυνάμεως, καὶ ὄλβον κτασάμενοι, καὶ πίστιν ἐκ Κωνσταντινου
 πόλεως παρὰ μιᾶς γυναικὸς ἐκέλευε διαφοριτώσης πίστεως εὐ-
 σεβοῦς ἕνεκα τῆς εὐσεβεστάτης· ἥτις καὶ θανματουργαίς
 τοὺς Ἰβηρας μετηλλάξατο τῆς ἀσεβοῦς αὐτῶν πίστεως, καὶ 10
 B Χριστιανούς ἀπεφῆνατο τῇ ὁμολογίᾳ αὐτῶν. μετὰ δὲ χρό-
 νους πολλοὺς οἱ Σκυθῆαι οἱ ὄμοροι αὐτῶν πόλεμον ἤρανον
 κατ' αὐτῶν, καὶ τὰς χώρας τῶν Ἰβήρων διερχόμενοι ἐδήρουν
 καὶ παντελῶς ἠφάνιζον, καὶ ἀνδροποδισάμενοι κατέσχον αὐ-
 τοὺς, καταφυγόντων τῶν βασιλέων ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων. 15
 ὕστερον δ' οἰχομένων τῶν Σκυθῶν ἐπὶ τὰς σφετέρως διατρι-
 V. 194 βὰς ἐπικαταβῆναι τε ἐς τὴν χώραν, καὶ δασμὸν φέροντας τῷ
 βασιλεὶ Σκυθῶν γενέσθαι ἐν αὐτῇ βασιλεύοντας. μετὰ δὲ
 ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον πρὸς τε τοὺς Ἀλάνους μαχεσάμε-
 νοι, Οὔνους καὶ Σάσους . . . . τοσόνδε ἐπιστάμενος ἐπιμνή- 20
 σομαι περὶ αὐτῶν.

9 Θαυματουργίας Ρ

que se extendunt, qui prae reliquis habentur viri fortissimi et bel-
 licarum rerum peritissimi. hi faciunt loricas optimas. sequuntur
 religionem domini nostri Iesu Christi. lingua utuntur peculiari. arma
 habent quae ex aere parant, et Alanica nominantur. quin et ipsi
 Iberi sunt. unde autem in istam regionem profecti venerint, ab
 Iberis occidentalibus an aliunde, coniectando assequi non possum.
 magnam brevi sibi pararunt potentiam; etiam opes plurimas nacti
 sunt. fidem vero Christianam ex Constantinopoli hauserunt. nam
 mulier quae eo proficisci consuerat ut veram fidem et sacrosanctam
 addiceret, etiam Iberos, abnegata sua superstitione, ad sanctissimam
 et miraculorum effectricem fidem adduxit, eosque Christianos declara-
 vit, cum se Christianos esse confiterentur. temporibus multis post
 Scythas finitimi his bellum intulere, et ingressi regionem Iberiae eam
 planissime corrumpebant et evastabant. viros qui praesto erant, cap-
 tos in mancipiorum numerum rettulerunt. Iberorum vero reges con-
 fugerant in montes, ut in iis servarentur. postea cum Scythae ex
 regione excessissent, reversi ad sua, etiam Iberi ex montibus ad sua
 descenderunt, et regi deinceps Scytharum quotannis tributum feren-
 tes in regno suo manserunt. brevi autem tempore interiecto, post-
 quam pugnavit Scytharum rex contra Alanos, etiam Hunnos et Sa-
 sos bello petiit; de quibus quatenus comperi, eatenus memorabo.

Ὡς μὲν οὖν ἀφικόμενον Ἀσάνεω παρὰ βασιλέως ἐπυν- C
 θάνετο τὰ κακὰ τὴν Πελοπόννησον, ἐπυνθάνετο δὲ καὶ παρ'
 Ἀχμάτεω τοῦ τῆς Πελοποννήσου ὑπάρχον, ἐν Κορίνθῳ δια-
 τριβόντος, Δημήτριον τὸν ἡγεμόνα ἀφεισηκότα τοῦ ἀδελφοῦ
 5 αὐτοῦ κατὰ χώραν μένειν, πολεμουμένον καὶ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ
 ἀδελφοῦ, ἐδώρισατο μὲν αὐτίκα αὐτὸν ταῖς ἐν τῷ Αἰγαίῳ
 νήσοις, Λήμνῳ τε καὶ Ἰμβρῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σαμοθράκῃ.
 ταύτας μέντοι πρότερον, μετὰ τὴν Βυζαντίου αἵρεσιν, παρεί-
 χετο τῆς Λέσβου τὰ ἡγεμονικά, Λήμνον καὶ Αἶνον, τῷ Πα-
 10 λαμῆδῃ δὲ τυράννῳ Ἰμβρον. ὡς δὲ εἶλε τε τὴν Αἶνον, ἀπο-
 θνήσκοντος τοῦ Παλαμῆδου καὶ τοῦ παιδᾶς αὐτοῦ Ντιορίου τὴν
 πόλιν παραλαβόντος, ἐπελάσας ὁ βασιλεὺς εἶλε τε τὴν Αἶνον,
 προσχωρησάντων αὐτῷ τῶν ἐν τῇ πόλει αὐτίκα. ἐπεμπέ τε D
 Ἰωνούζην τὸν τῆς Καλλιουπόλεως ἕπαρχον, παραληψόμενος
 15 τὰς νήσους. ἡ μὲν Ἰμβρος αὐτίκα προσεχώρησε καὶ ἡ Λή-
 μνος, καὶ φρουρὰ βασιλέως ἀφίκετο ἐς τὰς νήσους. μετὰ δὲ
 πυθόμενοι οἱ Τούρκοι τὸν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας στόλον ἕμα τῷ
 καρδινάλει ἀφικόμενον, προσδόκιμον δὲ καὶ ἄλλον ἀφίξεσθαι
 ἀπὸ Ἰταλίας, ἡ μὲν φρουρὰ ἀνεχώρησε, Τούρκοι δὲ ἐπετρέ-
 20 πειον τὰς νήσους. Λήμνος μὲν, ὡς ἐπέπλευσε σφίσι τὸ σέ-
 λος, προσεχώρησε, καὶ ἡ Ἰμβρος ἐποίει παραπλησίως, καὶ ἡ
 Θάσος ἔτι καὶ Σαμοθράκῃ. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον οἰχομένον
 τοῦ στόλου ἐς Ῥόδον, Ἰομαήλης ἕπαρχος καταστὰς ὑπὸ βα- P. 250

1. ὡς μετ' οὖν] cf. Hammer 2 p. 22. b.

Asanes ubi ad regem accessit, quid in Peloponneso evenisset, enarravit. percunctabatur quoque de Achmata Peloponnesi principe, quia eius frater decreverat manere in ea regione, quamvis hostilibus armis a fratre peteretur. continuo eum donavit insulis in Aegaeo mari sitis, Lemno Imbro Thaso et Samothrace. has quidem donavit ante captum Byzantium. capto autera Byzantio Leshi principatum, Lemnum et Aenum, defuncto Palamede, filius eius Dorius urbem occupavit. rex autem accedens hostili animo Aenum continuo in deditio- nem accepit, deditibus se illico iis qui in urbe erant. missus est et Ionnes Callipolis praefectus, ut insulas reciperet. Imbrus et Lemnus continuo deditioem fecerunt qua facta, continuo regis praesidia insulis imponebantur. postea cum audirent Turci classem, cuius dux foret cardinalia, ab Italia advenire, et etiam alia ab Italia expectaretur classis, praesidia ex insulis decedebant. Turci veno eas tuta- bantur. Lemnus, quamprimum classis ad eam appulisset, in dicio- nem venit. similiter Imbrus Thasus et Samothrace in ditionem acceptae sunt. nec multo post, cum ea classis attigisset Rhodum, Ismael praefectus regius adnavigans Imbrum et Lemnum recuperavit.

σιλέως ἄρτι, ἐπιπλεύσας τὴν τε Ἴμβρον καὶ Ἀθῆνον παρεστῆ-
 σατο, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἄνδρας τῶν Ἰταλῶν συλλαβῶν ἀπέ-
 πεμψεν ὡς βασιλεύα. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἀπήχθησαν, διερχή-
 σατο πάντας βασιλεύς, διατρίβων ἐν Φιλιπποπόλει· ὑπέξε-
 χῶρει γὰρ ἐκ τῶν βασιλείων διὰ τὸν λοιμὸν τότε ἐπιγιγόμε- 5
 νον μέγαν. Θάσος δὲ καὶ Σαμοθράκη οὐ προσεχώρησαν,
 ἀγνωμοσύνη χρησάμεναι. καὶ ὡς οὐ πολλῷ ὕστερον Ζάγα-
 νος ἀπῆλλαξέ τε Ἰσμαήλην καὶ κατέστη ἐς τὴν Καλλιούπολιν
 Β ἀρχὴν, ἐπιπλεύσας Σαμοθράκην τε καὶ Θάσον ἐξελεῖν ἡνδρα-
 ποδίσατο. καὶ τούτους μὲν κατώκισε βασιλεύς ἐς τὸ Βυζάν- 10
 τιον· τὰς δὲ νήσους, καὶ ὅσοι ἐς τὰ ἄκρα τῶν ἐρῶν διέφυ-
 γον μὴ ἄνδραποδισθῶσι . . . . .

Ἀσάνης δὲ λαβὼν τὸν στρατὸν ὡς ἐσέβαλλεν ἐς τὴν Πε-
 λοπόννησον, καὶ Θωμᾶν περὶ Λεοντάριον ἐτρέψατό τε ὁ στρα-
 τός, καὶ συνελύσας ἐπολιόρησε μὲν ἐπὶ βραχύ, πιεζόμενος 15
 δὲ ἀνεχώρει, αὐθις ἀγγεῖ παρὰ βασιλέα, ἐπικουρίας δεόμε-
 νος. ξυνηχέθη δὲ καὶ μετὰ Ὀμάρω τοῦ Θετταλίας ἑπάρ-
 χου, στασιάσαντος διὰ διαφορὰν, ἀφικόμενον ἀναβῆναί τε
 παρὰ βασιλέα, καὶ οὐ πολλὰς ὕστερον ἡμέρας Ὀμάρῃ βασι-
 λέα ἀφελόμενον τὴν ἀρχὴν ἐπιτρέψαι Ζαγάνῳ τῷ τότε Καλ- 20
 C λιονπόλεως ὑπάρχῳ. Ζαγάνῳ δὲ τούτῳ, ἀνδρὶ εὐδοκιμήσαντι
 ἐν τε ἄλλοις καὶ Μορεζίνῃ, τὸν ἐς τὴν κατ' ἡμᾶς θάλασσαν

9. ἀρχων?

viros Italos qui in hac erant, captos ad regem transmisit; quos omnes,
 cum in conspectum regis adducti essent, interfecit. ea tempestate
 rex Philippopoli versabatur. nam regni sedem reliquerat propter
 pestem, quae in ea crudeliter grassabatur. Thasus autem et Samo-
 thrace se non dedidere imprudenter. nam cum haud multo post
 Zaganus abegisset Ismaelem, et declaratus esset praefectus Callipolis,
 navibus adveniens Samothracen et Thassum in dicionem redegit, eas-
 que penitus diripuit. incolas eorum Byzantium, ut ibi habitarent,
 traduxit. insulas vero, et quotquot confugerant in montes, ne cap-
 tivi abducerentur.

Aaanes cum copiis ingressus est Peloponnesum, et Thomam iuxta
 Leontarium in fugam egit. ipse vero fugientem insecutus parumper
 obsedit. cum autem premeretur ab adversariis, discessit et ad regem
 reversus est, petiturus auxilium. fuit huic acris contentio cum Omare
 Thessaliae praefecto. cum autem studiis inter se graviter dissentirent,
 ipse ea dissensione motus ad regem profectus est. nec multo
 post rex Omarem se principatu abdicare coegit. cum autem princi-
 patum commisit Zagano, qui eo tempore Callipolis erat praefectus.
 Zaganus iste brevi ad maximam claritatem evasit, inter caetera quod

τὰ πρῶτα τῶν ληστῶν φερόμενον, ἔλονται αὐτὸν τε καὶ τὴν
 τριήρη, ἐγένετο αὐτῷ οὐχ ἡκιστὰ τε ἐν τούτῳ [ἐν τῷδε] εὐ-
 δοκιμῆσαι. οὗτος μὲν οὖν ὡς παρέλαβε τὴν Θεσσαλίαν καὶ
 Πελοπόννησον ὑπὸ βασιλέως, εἰσέβαλεν ἐς τὴν Ἀχαιῶν, καὶ
 5 ἀπανίστατο τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα ἐπιόντος τοῦ Ζαγάνου,
 ὡς ἐπολιόρκει τὴν ἀκρόπολιν. καὶ Ἰταλῶν οὓς μετεπέμψατο
 Θωμάς, παρῆσαν αὐτοῦ τιμωροῦντες τοῖς Ἕλλησιν, ἀπὸ Με-
 διολάνου παραγεγνημένοι ἐς συμμαχίαν τοῖς Ἕλλησιν. οἱ μὲν V. 195
 οὖν Ἕλληνες παρασκευάσαντες τηλέβολον ἔπαιον τὴν ἀκρόπο- D
 10 λιν, οὐδὲν μέντοι διεπράττοντο, οὔτε τηλεβολιστοῦ παρόντος
 σφίσιιν ἀγαθοῦ οὔτε παρασκευῆς ἐς τὴν πολιορκίαν. οἱ μὲν
 οὖν Ἀχαιοὶ ἄρωντες ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς Ναύπακτον ἐνταῦθα
 διέτριβον, Θωμᾶς δ' ὁ ἡγεμὼν ἐπιὼν τὴν Λακωνικὴν κατε-
 στρέφετο καὶ Καλαμίτην πόλιν τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ. Μαντινείαν
 15 ἐπολιόρκει, καὶ οὐδὲν αὐτῷ προσχώρει ἐς τὴν τῆς πόλεως αἰ-
 ρεσιν. προσβείαν δὲ πέμπων ὡς βασιλεῖα ἐπειρῶτο τῆς βασι-
 λέως γνώμης, εἰ εἰρήνην αὐτῷ ποιήσαιτο. ἐνθα δὲ βασιλεὺς,
 ὡς ἀγγελία ἀφικνεῖτο αὐτῷ ἀπὸ τῆς Ἀσίας περὶ Χασάνου
 τοῦ μακροῦ, ὄρμητο μὲν ἐς σπονδὰς τῷ ἡγεμόνι τούτῳ, ὥστε P. 251
 20 ἐπὶ Χασάνῳ στρατεύεσθαι καὶ ἐπὶ Ἰσμαήλῃ τὸν Σινώπης
 ἡγεμόνα, ἐπιτηδεῖως ἔχοντα πρὸς Χασάνῃ τὸν μακρόν, ἐπηγ-
 γέλλετο δὲ σπονδὰς ἐφ' ἧ ἀπάγειν τὸν στρατὸν ἀπὸ τῶν βα-
 σιλέως ἀκροπόλεων, καὶ ἀποδοῦναι οἱ ὅσα ἀφείλετο τῶν πο-

etiam Moreziam, qui potentissimus in mari nostro erat pirata, cepit
 hinc non modica viro illi accessit gloria. hic igitur Thessaliae prin-
 cipatu inito, et Peloponneso ab rege accepta, cum exercitu Achaïam
 hostiliter ingressus est. Graecorum autem exercitus accedente Zagano
 et arcem oppugnante difflugit. Itali, quos accersiri iusserat Thomas,
 iam aderam eo loci, ut suppetias ferrent Graecis, profecti Mediolano
 ut subsidio venirent Graecis. Graeci paraverant bombardam, qua ur-
 bem feriebant, verum parum proficiebant: haud enim peritum habe-
 bant bombardarium. nec etiam alius machinarum apparatus sufficie-
 bat ad istam expugnationem. Graeci igitur moventes ab ista urbe
 profecti sunt Naupactum, atque hic se tenuere. Thomas cum exer-
 citu superveniens Laconiam subigebat et Calamatam Messenae urbem.
 Mantineam quoque obsidione circumvenit. nec tamen quicquam ea
 obsidio succedebat, ut urbe potiretur. interea misit Thomas lega-
 tionem ad regem, ut eius animum tentaret, velletne secum pacem
 componere. rex, cum eo tempore nuntiatum esset quid in Asia mo-
 liretur Chasanes Longus, pacem dare haud abnuvit, ut posset liberius
 arma inferre Chasani et Ismaeli Sinopes principi, cui familiaritas cum
 Chasane intercesserat. caeterum rex his condicionibus pacem con-

λισμύτων, φόρον δὲ ἀπάγειν αὐτίκα ἐς προσιλίους στατήρας, παρῆναι δὲ ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν, ἐπὶ ἐς Κόρινθον παραγένηται τοῦ βασιλέως ὁ πρέσβυς. ταῦτα ὡς ἠγγέλθη τῷ ἡγεμόνι, παρσκευαίετο ἰέναι ἐς τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ βασιλέως. ἐπειδὴ δὲ ἀγνωμοσύνη χρησαμένων τῶν ὑπῆκόων οὐκ εἶχε τοὺς χροαίνους ἀπαγαγεῖν, ἦν τε ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς Β μεγάλως τεθυμωμένος. τὴν μέντοι ἐς Ἀσίαν ἔλασιν ἐπὶ Χασάνην ἀνεβάλλετο ἐς τὸ ἐπιὸν ἔτος, αὐτὸς δὲ ἐπέστειλετο ἐπὶ 1460 Πελοπόννησον. ἐπεὶ δὲ ἐς Κόρινθον παρεγένετο ἐσβαλῶν, παρῆν Ἀσάνης ἀπὸ Δημητρίου τοῦ ἡγεμόνος, ἐπὶ τοὺς πολέμους ἀπάξων τὸν βασιλέως στρατόν. ὡς δὲ ἐς Τεγέαν ἀφίκειο, ἐνταῦθα τὸν μὲν Ἀσάνην ἐς φυλακὴν ἐπειήσατο, καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων θεράποντας, καὶ ὅσοι αὐτῷ εἶποντο, δεσμίους ἔχοντες ἀπήλανον ἐπὶ Σπάρτην. πρῶτα μὲν Μαχουμούτης ἔχων τεύς τε ἵπποδρόμους μετ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ τῆς 15. Εὐρώπης στρατεύμα ἤλαυνε κατὰ κράτος ἐπὶ τὴν Σπάρτην. ἐνταῦθα ἀφικόμενος τὴν τε πόλιν αὐτίκα ποιησάμενος ὑπέ- C λαβεν ἐντὸς τὸν ἡγεμόνα. ὁ μὲν οὖν ἡγεμὼν ἀπὸ τῆς ἐς βασιλείᾳ ἐλπίδος καταβληθεὶς ἐπολιορκεῖτο. καὶ ὄρητο μὲν ὡς διὰ τὴν τῆς πάλεως ἀκρόπολιν ἀναβησόμενος· μετὰ δὲ, ὡς 20 ἐπύθετο ἐν φυλακῇ ὄντα τὸν γυναικὸς ἀδελφὸν Ἀσάνην ὑπὸ βασιλέως, ὑπεχώρει τῆς πάλεως, καὶ ἐς τὴν στρατοπέδον ἀφί-

venire posse respondit, si exercitus abduceret ab regis arcibus, si restitueret oppida quae ademisset, si illico tributū nomine numeraret tria milia staterum aureorum. adesse autem deberet intra dies viginti Corinthi, donec eo veniret regius legatus. haec ubi nuntiata sunt principi, pacis condiciones oblatas haud aspernatus est. cum autem admodum imprudenter in transversum egerent principis subditi, factum est ut non posset regi pendere quemadmodum imperaverat tributum. hinc ira exardens rex expeditionem adversus Thomam sumpsit, et bellum contra Chasanem reiecit in futuram aestatem et contra Peloponnesum accingebatur. cum venisset Corinthum, aderat Asanes ab Demetrio principe, ducturus contra hostes regis exercitum. ubi pervenit Tegeam, Asanem in carcerem coniecit: etiam fautores qui eum secuti fuerant, victos detinens, profectus est contra Spartam. primo quidem Machumetes habens equites et Europaeum exercitum, summis viribus contra Spartam contendit. huc cum iam accessisset et urbem oppugnare occoepisset, sensit principem in ea esse. princeps autem spe, quam sibi in rege sitam putabat, deiectus, obsidebatur, et conabatur per urbis arcem ascendens evadere. ubi vero intellexit in carcere teneri uxoris suae fratrem Asanem, et in eam necessitatem ab rege esse detrusum, excessit urbe, et veniens in

κόμικος ἔς ὧν ἀφίκετο τῷ βασιλεῖ. καὶ αὐτὸν τε μεγάλως ἐτίμησε βασιλεύς, καὶ παρεμυθεῖτο ὡς οὐδὲν ἀηδὲς ἔσαυθις ἔσοιτο διὰ ταῦτα, ἄλλην δὲ χώραν ἱκανὴν εὐδαιμόνα ὑπέσχετο δώσειν αὐτῷ ἀντὶ τῆς Σπάρτης. οὐδὲν μέντοι ἦτιον εἶχεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ [ἐποίησατο]. ἐπὶ τε μὲν οὖν τὴν Σπάρτην, ἔς τὴν ὑπώρειαν τοῦ Ταῦγέτου, οἰκεῖται πόλις Ἑλληνικὴ εὐδαιμών, διέχει δὲ ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς πόλεως καὶ τοῦ Εὐρώτα 10 σταδίου ὡσεὶ ὀκτωκαίδεκα. ταύτην μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς προσπαρειλῆφει, φρουρὰν τε ἔφαιεν ἐν τῇ μητροπόλει, καὶ ἄρχοντα ἐπέστειλε Χαζάνην τὸν Ζενεβίσαν, Μαχουμούτω θεράποντα. αὐτὸς δὲ ἐλαύνων ἐπὶ Καστρίην πόλιν, διέχουσαν ἀμφὶ τὰ ὀγδοήκοντα στάδια ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἐπολιόρκει ταύτην· οἱ γὰρ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες φραζάμενοι ἐν ὄχρῳ πάνυ, καὶ θαρροῦντες τῇ χαλεπότητι τοῦ χωρίου, παρε- 15 σκευάζοντο ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιόντας σφίσι πολεμῶν, τὸν βασιλέως στρατὸν. οἱ μὲν οὖν νεήλυδες, ὡς ἐσημαίνετο αὐτοῖς ἢ προσβολῇ, προσέβαλλον τε αὐτίκα, καὶ τὸ ἐπὶ τείχος ὡς ὑπερεβάλλοντο, καὶ τοὺς τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἠνδραποδίσαντο, ἐξελόντες τὸ χωρίον τοῦτο. ἐλόντες δὲ τὴν πόλιν 20 ἀνήξαν ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, μετέωρόν τε οὖσαν καὶ ἀνέχουσαν ἔς ὕψος ὡσεὶ σταδίους τέσσαρας. ἡ δὲ ἄνοδος στενὴ τε ἦν καὶ χαλεπὴ ἀναβῆναι τῇ τε δυσχωρίᾳ καὶ προσάντης καὶ

11. Καστρίην Hammer 2 p. 41 i.

castra prodiit in regis conspectum. rex advenientem magnifice tractavit et plurimum honoravit. praeterea eum consolatus est, ut bonum animum gereret: se nolle delictorum poenas exigere. promittebat se ei daturum opulentam regionem aliam, nullius rei egentem, pro Sparta. attamen eum in custodia asservans detinuit. supra Sparta in radice Taygeti sita est urbs Graeca, opibus florens. distat a Palaeopoli et ab Eurota stadiis ferme decem et octo. hanc rex in dicionem accepit, et praesidium metropoli imposuit, eique principem dedit Chazanem Zenebisam, Machumetis ministrum. hinc profectus est Castriam urbem, quae remota est a praedicta urbe stadiis octoginta, eamque oppugnabat. nam viri pariter et mulieres cum essent inclusi in loco munitissimo, confidentes locorum difficultati, parabant sese ut resisterent exercitui regis adeunti. at peregrini, ubi signum irruptioni datum est, confestim aggressi sunt urbem; et superantes murum exteriorem, viros pariter et mulieres ceperunt, locumque in quo fuerant destruxerunt. urbe capta perrexerunt contra arcem, quae admodum excelsa erat: nam altitudo eius complectebatur circiter quattuor stadia. ascensus autem erat arduus et superatu difficilis: ad loci difficultatem accedebat acclivitas et inaequalitas. praeterea in

ἀνώμαλος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ διακωλύοντων τῶν ἀνδρῶν χα-
λεπὰ ἦν ὑπερβῆναι καὶ ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀφικέσθαι. ἐνταῦθα
ἐβίβωζον τὴν ἄνοδον, ἀλλήλους ὑπερβαίνοντες. πολλοὶ δὲ ἐς τὴν
ἄνοδον ταύτην φορᾶ ὑποφερόμενοι ὑπὲρ ἀλλήλων βίβη ἐς τὸν
B κρημνὸν ἐγένοντο, καὶ ἀπώλοντο τῶν νεηλῶδων ὡς πλείστοι. οἱ δὲ
δὲ ἄλλοι ὑπερέβησαν καὶ ἐγένοντο ἐν τῇ ἀκροπόλει καὶ προσέ-
βαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες χρόνον ἤδη πολὺν μαχόμενοι οὐκ
ἠδύνατο οἱ ἀμύνεσθαι πρὸς ἄλλους καὶ ἄλλους τῶν βασι-
λέως. ἀπέπνον δὴ, προσέψκησαν δὲ ἐς ὁμολογίαν τῷ βασι-
λεῖ. τούτους μὲν σὺν, ὡς τὴν ἀκρόπολιν παρέλαβε, πάντας 10
ἀπαγαγὼν εἰς ἓνα χῶρον κατέσφαξε, γενομένους τοὺς σύμπαν-
τας ἐς τριακοσίους, καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν τῇ ὑστεραίᾳ χα-
ρις εἶπε το σῶμα ποιησόμενον. ἐντεῦθεν ἤλαυνε διὰ Λεον-
ταρίου τῆς πόλεως, καὶ στρατοπεδευσάμενος, ὡς ἐπυρθάνετο
πάντας εἰσπεσυκαμένους γυναικᾶς τε καὶ παῖδας καὶ αὐτοὺς 15
C ἐς ἐρυμνὴν τινὰ πόλιν Καρδιεῖην καλουμένην, αὐτίκα ἐπει-
σπεσῶν ἄστρατοπεδεύετο. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ προσέβαλλε μὲν
ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως καὶ εἰειχομάχει σὺν τοῖς νεηλῶσι,
τοὺς δὲ ἀζάπιδας ἐκέλευε κατὰ τοῦτο τῆς πόλεως προ-
σβάλλειν ἢ βάσιμα ἢ αὐτοῖς ὑπερβῆναι. καὶ οἱ μὲν ἀζάπι- 20
δες εἰσπεσόντες αὐτίκα ὑπερέβησαν τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐτρέ-
ψαντο, φερόμενοι δὲ ἅμα αὐτοῖς εἰσέβαλλον ἐς τὴν πύλιν, καὶ

B. ἀλλήλους καὶ ἄλλους P 16. ἐς om P

arcem ascendere difficile erat propter eos qui aditu advenientes pro-
hibebant. verum regii milites violenter aggrediebantur iter, cum alius
alium praevenire cuperet. plurimi in iato ascensu, cum alii in alios
inciderent, per praecipuaolvebantur, et peregrini complures ibi cade-
bant. reliqui tamen victa itineris difficultate subierant ad arcem, et
in eam impetum dedere. Graeci, quod tempore longo pugnassent,
non amplius regis militibus, cum novi et recentes usque succederent,
resistere potuerunt. fatigati igitur dedit se regi. hos omnes, ubi
primum arcem occupavit, in unum locum contractos occidit. numero
autem erant trecenti. ducem horum die postero in duas secuit par-
tes. hinc profectionem instituit per Leontarium; et castris positis,
cum accepisset quod uxores et liberos collocassent in urbem quan-
dam munitam nomine Cardiceam, confestim eo pergens ibi ca-
strametatus est. die postero urbem oppugnare statuebat ab ar-
ce, murumque una cum peregrinis prorvare volebat. Azapides ius-
sit irruptionem facere eo loci ubi palatium regium est, et inde
in hostem descendere. Azapides confestim, ut imperatum erat,
irrupentes Graecos vicerunt, et in fugam abire compulerunt. in-
terim reliqui una cum praedictis ingrediebantur in urbem. et tru-

ἔφόνευον ἀφειδέστατα, παραγγείλαντος, καὶ ἀνδρας καὶ γυναῖκας καὶ ὑποζύγια καὶ κτήνη, οὐδενὸς φειδόμενοι. αὐτίκα καὶ οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει παρέδωκαν σφᾶς, ἐς ὁμολογίαν χωρήσαντες. Μπαχάλης δ' ἦν ὁ τῆς πόλεως ἄρχων, 5 καὶ οἱ προσήκοντες αὐτῷ. ἐνταῦθα κήρυγμα ποιησάμενος ὁ βασιλεὺς ἐς τὸ στρατόπεδον, ἀνδράποδον ὅστις ἀπήγετο, ἂν μὴ αὐτίκα ἤκη ἄγων, τὸ μὲν ἀνδράποδον κελεύσει ἀνα- D λεῖν τὸν δεσπότην, μετὰ δὲ ἀναιρήσει καὶ τὸ ἀνδράποδον. μετὰ δὲ ταῦτα οὐδὲν σπανιώτερον ἦν ἐν τῷ στρατο- 10 πέδῳ ἀνδραπόδων τῶν τῆς πόλεως ταύτης· συναπήχθησαν γὰρ ἐς χιλίους μάλιστα καὶ διακοσίους. τούτους δὲ σύμπαντας ἀπάγων ἐς ἓνα χώρον αὐτοῦ ταύτη διεχρήσατο, ὥστε μηδένα τῶν τῆς πόλεως Λεονταρίου προσόντων λειψθῆναι, μήτε ἀνδρα μήτε γυναῖκα. ἐπυθόμην δὲ μετὰ ταῦτα τῶν 15 περιοίκων γενέσθαι τὰ σώματα ἀμφὶ τὰ ἑξακισχίλια, ὑποζύγια δὲ πολλαπλάσια. ταῦτα γενόμενα ὑπὸ βασιλέως ὡς ἐπυθάνετο καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου, αὐτίκα προσε- P. 253 χώρησεν ὑπὸ δέους, πρέσβεις πέμποντα ὡς βασιλέα, ἄλλα τε καὶ Σαλβάριον καὶ Ἀρκαδία, ἐπίνειον τῆς ταύτη χώρας, πρὸς 20 τῇ Πύλῳ ὄψημένη, πόλις ἐχυρωτάτη. τούτους μὲν ὡς παρῆλαβε βασιλεὺς, τοῦν πόλειον τοὺς ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας, ἐς φυλακὴν ἐποίησατο σύμπαντας, ἐς μυρίουσιν μάλιστα συναθροισθέντας, καὶ ὄρητο μὲν ὡς ἀποκτενῶν, μετὰ δὲ ἐπεμ-

cidabant, nemini parcentes, viros mulieres iumenta et pecora. etiam hi qui arcem tenebant, continuo deditionem fecerunt. Bo-Bochales autem cum suis propinquis urbem istam regebat. rex illico per praeconem in castris ediculi iubet, si quis mancipium abduxerit, si non illico accedat id secum adducens, mancipium dominum interficiat; postea interficiatur et mancipium. hoc edicto promulgato, nihil rarius erat in castris quam mancipia urbis istius. abducta erant inde mancipia mille et trecenta. haec iussit in unum locum congregari et omnia necari. atque adeo in mancipia saevitum est ut nullus Leontarii civis relictus sit, neque vir neque mulier. audivi postmodum ex finitimis cadavera hominum fuisse circiter sex milia, et iumenta plurima. cum caeteras Peloponnesi urbes hoc crudele regis factum accepissent, confestim metu in potestatem regis concessere, mittentes legatos ad regem. inter caetera Salvarium Arcadiae, navale eius regionis, ex adverso Pyli situm, urbs munitissima, se regi tradidit. urbem hanc ubi suscepit rex, viros et mulieres civitatis in carcerem misit. hi congregati, seu in unam summam collecti, erant decem milia, quos se interfectorum rex simulabat. tandem eos transportavit in Byzantii regionem, ut in Byzantii suburbanis degerent. ducem sive principem De-

πεν ἐς τὴν Βυζαντίου χώραν ἐς τὰ προάστεια ὡς οἰκίσοντας.
 τὸν δὲ ἡγεμόνα Δημήτριον περιῆγεν ἀνταῦθα, ἄχρι προσόδου
 V. 197 περιελαύνων. ἔπεμπε δέ, συναινούντος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡγεμό-
 νος, Ἰησοῦν τὸν Ἰσαακίου παραληψόμενον τε τὴν Ἐπίδauρον
 καὶ ἄξοντα τὴν τε ἡγεμόνος γυναῖκα καὶ θυγατέρα, ἣν ἔφα- 5
 B σκεν ἀγαγέσθαι ἐς γυναῖκα ἑαυτῷ βασιλεὺς. ἔπεμπε τε καὶ
 ἄρχοντα τῶν ἑαυτοῦ ὁ ἡγεμῶν τῶν Ἑλλήνων, πείσονται μὲν
 τοὺς ἐν τῇ Ἐπίδαυρῳ παραδίδουαι τὴν πόλιν, καὶ τὴν γυναῖκα
 αὐτοῦ ἀπάξοντα καὶ τὴν θυγατέρα. Ἰησοὺς μὲν παραλαβὼν
 τοὺς Ἕλληνας ἤλαυνεν ἐς Ἐπίδαυρον· ὡς δὲ ἀφίκετο ἐπὶ 10
 τὴν πόλιν, ἐνταῦθα ὁ τῆς πόλεως ἄρχων, ἐναγόντων ἅμα καὶ
 τῶν ἐν τῇ πόλει, ἀφίστη ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος, καὶ οὐκ ἔφη παρ'
 αὐτῷ δίδουαι τὴν πόλιν. τὴν μὲντοι ἡγεμόνος Ἕλλησων γυ-
 ναϊκά τε ἅμα καὶ θυγατέρα ἐπέτρεψεν ἐξιέναι. καὶ ταύτας
 μὲντοι, ὡς ἐξῆλθον τῆς πόλεως, παραλαβόντες ἤλαυνον ἐς τὸ 15
 στρατόπεδον. βασιλεὺς δὲ πυθόμενος ὡς ἔκαστα ἐγένετο τὰ
 C περὶ Ἐπίδαυρον, τὴν μὲν γυναῖκα τοῦ ἡγεμόνος καὶ θυγα-
 τέρα ἐκ τῆς Πελοποννήσου εὐθὺ Βοιωτίας ὑπάγειν ἐκέλευσεν,
 ἐπιστήσας εὐνοῦχον τῇ θυγατρὶ τοῦ ἡγεμόνος· μετὰ δὲ ταῦτα,
 οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα ὑπάγειν ἔξω Πε- 20
 λοποννήσου ἐπέταξε παρὰ τὴν γυναῖκα. αὐτὸς δὲ ἤλαυνε μὲν
 αὐτίκα, μετὰ τὴν Γαρδικίης αἰρέσειν, ἐπὶ τὰς Θυεντικῶν πό-
 λεις, καὶ Κορώνην ἀφίκετο ἀψόμενος. καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα
 εἶχε· Ζάγανος δὲ ὁ τῆς Πελοποννήσου ὑπαρχος, ὡς τὴν τε

metrium circumduxit vinctum, donec eum iterum ad colloquium admitteret. eodem principe monente misit rex Iosuen Isaci filium, ut reciperet Epidaurum, et principis uxorem et filiam, quam rex se uxorem ducturum dicebat, secum inde adluceret. Graecorum princeps de suis ducem misit, qui persuaderet Epidauri incolis ut urbem traderent regi et paterentur principis tum uxorem tum filiam inde abduci. Iosue cum Graecorum robore profectus est Epidaurum. cum venisset ad urbem, civitatis iudex, suadentibus id et aliis civibus, deficit a principe; nec in se esse situm respondit ut urbem regi traderet. verum Graecorum principia cum uxorem tum filiam passus est exire urbe. has, ubi egressae erant, accipientes rediere in castra. rex ubi intellexit ut singula circa Epidaurum accidissent, principis uxorem et filiam ex Peloponneso recta in Boeotiam subduci iussit, adlito in custodiam virginis eunucho. nec multo post etiam principem ab Peloponneso ad uxorem pergere iubet rex illico capta Cardicea profectus est contra Venetorum urbes. etiamque viaurus Coronam. Zaganus Peloponnesi praefectus, cui mandatum erat ut in dedi-

Ἀχαΐαν ἐπετέτραπτο καταστρέφεσθαι καὶ Ἠλίδος τὴν πλείονα
 χώραν καὶ τὴν ταύτη μεσόγειον, παραλαβὼν τὸ Θεσσαλίας
 στρατεύμα καὶ ἵπποδρόμους τοῦ βασιλέως, τὴν τε Καλαβρι-
 των πόλιν ὑπηγάγετο, παραδόντος Δόξα ἄρχοντος, τῶν ἐν D
 5 τοῖς Ἀλβανοῖς ἐπιφανῶν τὰ πρῶτα φερομένου. καὶ αὐτὸς
 μὲν αὐτίκα προσεχώρησε καὶ οἱ προσήκοντες, τῷ Ζαγάνῳ
 παραδόντες τὴν πόλιν· οὓς ξύμπαντας τούτους ὑστερον βα-
 σιλέως ἐπιτάξαντος διεχρήσατο. ἐλαύνων δὲ ἐπὶ Γρεβενὸν
 ὄχυσαν πόλιν, ταύτην μὲν προσέβαλλέ τε, καὶ ἐξεκρούσθη τῇ
 10 χαλεπότητι τοῦ χωρίου. ἀπόπειραν δὲ ποιούμενος τῶν ἄλλων
 χωρίων, Σανταμέριον πόλιν, ἐς ἣν ὡς πλείστοι τῶν ταύτη
 περιόικων ὄλβιοι κατέθεντο τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην εὐδαι-
 μονίαν, ὡς αὐτὸν ἐνταῦθα ἀφικόμενοι διεσώζοντο, προσφέρον-
 τες λόγους τῷ Ζαγάνῳ περὶ ξυμβιβάσεως, σπονδὰς τε ἐποι- P. 254
 15 οὔντο καὶ τὴν ἀκρόπολιν παρεδίδοσαν. ταύτην δὲ ὡς παρέ-
 λαβε, δόλῳ ἔξαπατήσας, τῇ ὑστεραία μένοντων τῶν ἐν τῇ πό-
 λει κατὰ χώραν ἐπαφείς τὸν στρατὸν ἠνδραποδίσασατο, καὶ
 πολλοὺς αὐτοῦ ταύτη διέφθειρε. ταῦτα ὡς ἠγγέλλετο καὶ ἐς
 τὰς ἄλλας πόλεις, ὡς οὐδὲν σφίσις ἔτι ἔμπεδον εἶη τῶν πρὸς
 20 βασιλέα πραγμάτων, ὄρημητο ἀμύνεσθαι ὡς ἕκαστοι ἐν ταῖς
 ἑαυτῶν πόλεσι, καὶ οὐδὲν ἔτι τῶν πολισμάτων ἤθελε προ-
 σχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν Ζάγανος οὕτω πρῆξας τὰ μὲν τοῦ Σαν-

2. ταύτην? 20. ἕκαστα P

tionem regis redigeret Achaïam et Elidis regionem plurimam, necnon
 mediterranea Elidis, accipiens Thessaliae exercitum et regium equi-
 tatum, subiugavit Calauritam urbem, quam tradebat Doxas, qui inter
 Albanos facile primas ferebat. ipse cum necessariis suis continuo in
 dicionem regis concessit, Zaganum urbem dedens. omnes tamen hos
 deinceps, cum sic imperaret rex, trucidavit. postea profectus est
 contra Grebenum urbem munitissimam, et hanc oppugnare instituit:
 verum loci difficultate impeditus eam expugnare nequivit. tentabat
 deinde et reliquas Albanorum urbes, inter quas et Santamariam; in
 quam urbem plurimi regionis eius opulenti divitias et opes contule-
 rant, et ibi servabantur. evocantes autem Zaganum ad colloquium
 foedus pepigerunt, et eidem arcem dederunt. hac accepta, dolo
 circumvenit omnes: nam immisso exercitu omnes cepit et in manci-
 piorum condicionem traduxit; plurimos eorum etiam occidit. haec
 ubi fama pertulit ad caeteras Albanorum urbes, nullam amplius spem
 salutis sibi in rego cernebant. quapropter singuli in suis urbibus
 hosti resistere parabant, nec ullum amplius oppidulum deditionem
 facere volebat. et Zaganus quidem cum talia faceret, maximam ca-
 lamitatem Santamariae invexit. caeterum non multo post et ipse suo

ταμερίου, ἐδυστύχησεν οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ ἀπέβαλε τὴν
 Β ἀρχήν. βασιλεὺς μὲν δὴ ἀπὸ Κορώνης ἐς Πύλον ἀφικόμε-
 νος ἐνταῦθα ἑστρατοπεδεύετο, ἥπερ καὶ ὁ Θωμαῆς σὺν τῇ
 νηϊ· ἐς ἣν ἐμβὰς καὶ ἀναγόμενος ἑκαραδόκει ἢ χωρήσει τὰ
 Πελοποννήσου πράγματα. τούτῳ μὲν ἐπιπλέουσαι νῆες τῶν
 Οὐνετιῶν προηγόρευον ἐντεύθεν ἀπαλλάττεσθαι, μηδὲ ἐναν-
 τίων βασιλέως ἀνέχειν ἐπὶ τοῦ σφετέρου λιμένος. οὗτος μὲν,
 ὡς βασιλεὺς ἑστρατοπεδεύετο, ἀηλλάττετο ἀναγόμενος ἐς τὸ
 πέλαγος· οἱ δὲ Οὐνετιῶν πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐνταῦθα παρὰ
 βασιλέα τὰς τε σπονδὰς ἐπεκύρουν σφίσι καὶ τὴν ξενίαν τε 10
 V. 198 καὶ εὐνοίαν ἐνεδείκνυντο βασιλεῖ. οἱ μὲν οὖν ἵπποδρόμοι
 C ὄμως ἐς τὴν Πύλον ἐπιδραμόντες τινὰς οὐκ ὀλίγους ἐνταῦθα
 τῶν ταύτῃ Ἰλβανῶν τῶν περιόικων ἐλόντες διέφθειρον. ἐλά-
 σαντος δὲ Ἰππερ τοῦ βασιλέως ἐπὶ Μεθώνην καὶ θρασυμένον,
 τινὲς τῶν τῆς πόλεως ἐπέξῃλθον ὡς ἐπὶ σπονδαῖς, καὶ τινες 15
 αὐτῶν διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν βασιλέως. βασιλεὺς δὲ ἀπὸ
 Πύλου συσκευασάμενος τὸν μέντοι Ἑλλήνων ἡγεμόνα ἐκέλευε
 τὴν μεσόγειον ὑπάγοντα εὐθὺ Βοιωτίας ἐλαύνειν, ὡς πρότε-
 ρόν μοι δεδήλωται· αὐτὸς δὲ ἐπὶ Ἀχαΐδος γεγόμενος, καὶ
 τὰ ταύτῃ χωρία παραλαβὼν παραδόντων τῶν ἀρχόντων, πα- 20
 D ρεγένητο ἐς Ἀχαΐαν, περιάγων καὶ Ἀσάνη τὸν τοῦ ἡγεμόνος
 γυναικὸς ἀδελφόν. ἐνταῦθα δὲ ἀφικόμενος, ὡς ἐπέθετο τὰ

officio excidit. rex interea Corona relicta profectus est Pylum, et ibi castra ponebat. aderat ibidem et Thomas cum navi; quam conscendens solvebat, expectaturus quonam res Peloponnesi essent evasurae. huc cum appulissent naves Venetorum, edixerunt ut hinc decederet, nec in ipsorum portu resistere regi institueret. illic quidem, ubi castrametatum esse audierat regem, abibat, committens pelago navem. Venetorum autem legati accedentes huc ad regem foedera inita confirmarunt, et hospitalitatem benevolentiamque maximam regi exhibebant. nihilominus tamen regii equites incursionem in Pylum facientes haud paucos Albanos, qui in ea regione agebant, ceperunt, et finitimos necaverunt. equitatus regis deinde pergebat Methonam, ut videret quinam urbe essent egressi, ut se dederent regi. verum quidam ab equitibus perempti sunt. rex collectis omnibus Pylo decedens, Graecorum principem Demetrium recta in Boeotiam procedere iussit, ut in dicionem redigeret mediterraneam, quae ibi est, regionem, sicuti supra docuimus. ipse vero cum haereret in Achaiae regione, loca quae ibi erant in dicionem accipiens, deditibus sese principibus, venit in Achaiam, vehens secum Asanem, uxoris quam princeps habebat fratrem. huc veniens accepit miserabilem calamitatem, quae contigisset Santamariae. graviter ea audita succensuit Zagano: nam me-

περὶ Σανταμερίον γινόμενα, ἐχαλέπαινε τῷ Ζαγάνῳ καὶ ἤχ-
 θετο, ὅτι διὰ τὴν ἐκείνου παράβασιν ἐς τοὺς Ἕλληνας χαλε-
 πῶς ἂν αὐτῷ προσχωρήσειε τὰ λοιπὰ τῶν πολισμάτων. κή-
 ρονγμα δὲ ἐποίησε ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὥστε ἀφιέναι τὰ ἀπὸ
 5 Σανταμερίου ἀνδράποδα. ἐνταῦθα ὅσα ἦν ἠλευθεροῦντο, τὰ
 μέντοι πλείω ἐφθησαν διαβάντα ἐς τὴν Αἰτωλίαν ἀπὸ τῆς
 Ἀχαΐας· Ζάγανος δὲ τὰ πλείω διεβίβασεν ἀπαγόμενος οἰκα-
 δε. τὴν μὲν οὖν Γρεβενοῦ πόλιν πέμψας Ἰησοῦν τῶν Σκο-
 πίων ὑπαρχον, παρεστήσατο· καὶ τούτων τὴν τρίτην μοῖραν
 10 ἀνδραποδισάμενος, καὶ ἐπιλεξάμενος εἴ τι καλὸν ἦν ἀνδράποδον P.255
 ἐν τῇ πόλει, ἀφαιρείτο. καὶ πρότερον μὲν ὁ τῆς Πατρῶν πό-
 λεως ἄρχων Ἰσακιάλης τὸννομα παρεστήσατο ἕνια τῶν περι-
 οίκων αὐτοῦ πολισμάτων. οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ἦσθοντο βασι-
 λέα καταστρεψάμενον τὴν μεσόγειον καὶ διαφθείραντα ἀνδρας
 15 ὡς πλείστους τῶν πόλεων, ὄρμηγτο μὲν αὐτός τις ἕκαστος
 φθῆναι βουλόμενος παραδοῦναι σφᾶς, πρὶν ἢ ἀφικόμενον τὸν
 βασιλέα ἐξελεῖν σφᾶς, τὰ μὲν ἀνδραποδισάμενον, τὰ δὲ καὶ
 ἐπισφάζαντα. οἱ δὲ Τοῦρκοι παρελάμβανον μὲν τὰς πόλεις,
 ἀπρικοί μὲν οὖν, ἐπιλεγόμενοι δὲ τὰ κάλλιστα τῶν πόλεων
 20 ἀνδράποδα ἀφηροῦντο. καὶ τὰ μὲν αὐτοὶ ἠνδραποδίζοντο, B
 τὰ μικρὰ τῶν πολισμάτων, τὰ δὲ μεγάλα παρελάμβανον, ἐπι-
 λεγόμενοι τὰ κάλλιστα τῶν πόλεων σφίσι. ὡς δὲ λύκοι ἐπὶ

4. ἐφίνας P

rito indignabatur, siquidem propter errorem sive crudelitatem Zaganī in Graecos reliquae urbes cunctabantur ad deditiōnem spectare. iusit igitur rex per praeconem in castris edici ut mancipia Santamariae conquererentur. omnia quae in castris reperiebantur, libertatem pristinae recipiebant. plurima, antequam id fieret, transcenderant ab Achala in Aetoliam. Zaganus quoque plurimos captivos in mancipiorum numerum relatos domum transmiserat. urbem dehinc Grebenum, misso Iosue Scopiorum praeside, cepit; et tertiam hominum, qui in ea urbe erant, partem ad mancipiorum miserabilem fortunam deduxit. hinc ipse eligens pulcherrimum quodque mancipium, ea auferebat. etiam antequam haec evenirent, Patrarum praefectus nomine Isocales oppidula quaedam finitima subegerat. nam Graeci ubi intellexerunt regem populari mediterraneam regionem et necare plurimos, ibi tum singulae civitates contendeabant summis studiis ut se traderent regi, priusquam ipse adveniens urbes dirueret, quasdam in mancipiorum numerum redigeret, et alios leto daret. Turci igitur urbes susceperunt, et eligentes pulcherrima mancipia, quae in iis erant et vocantur Apsici, sibi conservabant urbes quidem minores foede diripiebant, at maiores in ditionem accipiebant, eligentes sibi ea

πρόβατα νομέων ἔρημα ἐσβαλόντες αὐταρκῶς οὐδέποτε κορέν-
 νονται τοῦ φόνου, ἔλεινωσ δὲ πάσχουσιν ἀπὸ τῶν θηρίων
 τούτων τῶν λύκων, οὕτω δὴ καὶ ἡ Πελοπόννησος ἐν τῷ τοιαῦ-
 δε κάκιστα ἀπώλλυτο, διαφθειρομένη ὑπὸ τῶν βασιλέως ἀν-
 δρῶν, οἰκτρότατα ἄλλων ἄλλη ἀπολλυμένων. βασιλεὺς μὲν 5
 οὖν ἀφικόμενος ἐς Πάτρας τῆς Ἀχαιῶν ἐστρωτοπεδεύετο, τὸ
 C τε Καστριμένον πόλισμα προσεχώρησεν αὐτῷ. καὶ πρὸς Σαλ-
 μενίκην πέμπων κήρυκα ἐκέλευεν αὐτοὺς παραδοῦναι τὴν πό-
 λιν. οἱ δὲ οὐκ ἔφρασαν ἐκόντες εἶναι σφῶν παραδοῦναι, εἰ-
 δότες ὡς ὅμοια πείσονται τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι. ταῦτα μὲν ὡς 10
 ἀνήχθη ἐς βασιλέα, συσκευασάμενος τῇ ὑστεραίᾳ ἀφίκετο ἐπὶ
 τὴν Σαλμενίκην. ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη ἐν ἀκμῇ, καθήκουσα
 ἀπὸ ὄρεων ὑψηλοτάτων, ἐρμυγὴ μὲν ἐς τὰ μάλιστα, ἀκρόπο-
 λισ δ' ἀνέχει ἐπὶ πολὺ τοῦ κρημνοῦ ἀνατείνουσα. ἐς ταύτην
 τῶν περιόικων Ἑλλήνων τε καὶ Ἀλβανῶν οἱ πλεῖστοι διασω- 15
 ζοντες αὐτοῖ τε καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία. βασιλεὺς οὖν
 ὡς ἐπέλασεν, ἐπολιόρχει τὴν πόλιν, τηλεβόλοις τε παίων τὸ
 D τείχος τῆς πόλεως, ἐρμυγὴν δὲ καὶ αὐτὸ πάνυ. καὶ οἱ νεῆ-
 V. 199 λυδες προσέβαλλον μὲν ἐγγύτατα τοῦ τείχους, καὶ ἐπειρῶντο
 καὶ ἄλλη ἢ προσεχῶρει. οὐ μέντοι προσεχῶρει αὐτοῖς οὔτε ἡ 20
 τῆς πόλεως αἵρεσις οὔτε τᾶλλα ἀξίως τῆς παρασκευῆς. τη-
 λεβολίσκοις μὲντοι ἐτίρωσκον οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν τῇ πόλει.

12. ἀπῆ?

14. ἀν ἔχει P

quae in urbibus erant pulcherrima. quemadmodum in oves a pa-
 storibus desertas irruunt lupi, nec caede unquam satiantur, verum
 misere luporum saevitia oves pereunt, sic ea tempestate Pelo-
 ponneseus crudelissime interibat, vastata et corrupta ab regis mi-
 litibus, cum alii alibi miserandum in modum occumberent. rex cum
 advenisset Patras Achaiae, castra communivit et Castrimenum urbem
 in deditionem accepit. misit quoque praeconem ad Salmenicam, qui
 iuberet eos urbem dedere. verum hi responderunt se nondum satis
 paratos esse ut deditionem facerent. scire enim se, si deditionem
 facerent, se idem quod accidisset reliquis Graecis passuros. haec ut
 relata sunt ad regem, postero die omnibus collectis venit Salmeni-
 cam. urbs haec sita est in cacumine montium excelsorum, locique
 natura est munitissima. arx praeterea urbis exaedificata est in prae-
 cipitio montis, erigens se supra urbem. in hac servabantur, putan-
 tes se tutos fore ab imminente discrimine, finitimorum Graecorum et
 Albanorum plurimi cum uxoribus et liberis. rex ubi ad eam urbem
 accessit, bombardas expediri iussit, quibus murum, qui firmissimus
 erat nec bombardis cedebat, quassavit. tandem in aliis locis pericu-
 lum fecit, si quid promovere posset. quamvis tamen omnia tentaret,
 urbem capere nequibat, nec quicquam tanto apparatu dignum efficie-

ἡμέρας δὲ ἑπτὰ πολιορκῶν, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ κατα-
 σχόντων τῶν νεηλύδων, οὐ πολλῶ ὕστερον οἱ ἐν τῇ πόλει ἐν
 ἀπόρῳ καθεστηκότες, ὡς δίδει συνείχοντο ἀπαύστῳ, παρῆδω-
 καν σφῶς τῷ βασιλεῖ. τούτους μὲν, ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους
 5 ὄντας, ἐς ἀνδράποδα διελόμενος τοῖς ἀρίστοις κατὰ τὸ στρα-
 τόπεδον, ἐπιλεξάμενος παῖδας ὡσεὶ ἑννακοσίους εἰς τοὺς νεη- P. 256
 λυδας, τοὺς ἄλλους ἀπέδοτο ἐν τῇ ἀγορᾷ. ὁ μέντοι ἐν τῇ
 ἀκροπόλει τῶν Ἑλλήνων (Παλαιολόγος ἦν τὸ ὄνομα) λόγους τε
 ἐποιεῖτο ἐφ' ᾧ παραδοίῃ τὴν ἀκρόπολιν, ἃν μέντοι συσκευα-
 10 σάμενος σταθμὸν ἕνα ἀπιῶν στρατοπεδεύοιτο. βασιλεὺς δὲ
 προσίετό τε τοὺς λόγους, καὶ ὁμήρους λαβῶν ἀπάνεστη ἐν-
 τεῦθεν, κατιῶν δὲ ἐς τὸ Αἴγιον ἑστρατοπεδεύετο, καταλιπὼν
 αὐτοῦ Χαμουζᾶν τὸν Πελοποννήσου τε καὶ Θετταλίας ὑπαρ-
 χον· τοῦτον γὰρ ἐπιστήσας ἀφείλετο τὴν ἀρχὴν Ζαγάνου διὰ
 15 τὴν Σανταμαρίου ἀποτυχίαν. οὗτος μέντοι ὡς κατελέλειπτο
 αὐτοῦ ἐφ' ᾧ παραλαβεῖν τὴν πόλιν, διέτριβε τῇ ὕστεραιᾳ. B
 καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες ἀπόπειραν ποιούμενοι ἐξέλιπόν τινας τῶν
 ἐν τῇ ἀκροπόλει, ὥστε ἀπιέναι ἀποφερομένους τὰ ἐπιπλα-
 σφῶν ἐς τὴν ἀντίπεραν τῆς Πελοποννήσου ἡπειρον, οἱ διε-
 20 νοοῦντο διαβῆναι ἐπὶ τοὺς Οὐνετοίς· ἐς τοῦτο γὰρ σφίσιν
 ἐπεποιήητο αἰ σπονδαί. τούτους μέντοι ἐξιόντας ἐκ τῆς πό-

11. ἐπανάστη P

bat. bombardarii interim haud paucos oppidanos vulnerabant globu-
 lis. cum autem urbem diebus septem obsidione urgeret, et peregrini
 milites aquam fluminis, unde obsessi aquam hauriebant, obtinuissent,
 non multo post siti expugnati oppidani se regi dederunt. hos igitur
 ad miserandam mancipiorum fortunam redactos, rex in omnes exer-
 citus sui proceres partitur. inde quoque elegit pueros circiter non-
 gentos, quos in peregrinorum ordinem transtulit. reliquum vulgus
 venit in publico foro. is autem qui arci praeerat, erat dux Graeco-
 rum, nomine Palaeologus. indicabat regi se arcem traditurum, si
 ipse hinc profectus miliare unum castra posuisset. rex condicionem
 hanc haud abnuvit, acceptisque in rei fidem obsidibus inde digressus
 est, et veniens Aegium castra locavit, relicto illic Chamuze Pelopon-
 nesi et Thessaliae praefecto. hunc Peloponneso et Thessaliae prae-
 fecerat rex, cum ex ea dignitate expulisset Zaganum propter Santa-
 mariae calamitatem. ille autem iussus manere ut arcem in deditionem
 caperet, postero die moratus est, nihil faciens. Graeci autem peri-
 culum facturi num satis omnia tuta sint, quosdam eorum qui in arce
 fuerant dimiserunt, ut abirent portantes suam supellectilem in conti-
 nentem, quae ex adverso Peloponneso erat. nam inde cogitabant
 transire ad Venetos. hac enim condicione foedus ictum erat. hos
 igitur egressos urbe et ad abitum instructos comprehendit Chamuzes,

λεως και παρασκευαζομένους ἀπιέναι συλλαμβάνει ὁ Χαμουζᾶς, και εἰς ἀνδραπόδων λόγον ποιησάμενος ἐπέσχε τοὺς ἐν τῇ ἀκροπόλει παραδίδόναι τὴν ἀκρόπολιν. γράμματα δὲ πέμποντες ὡς βασιλέα ἀπήγγελλον τὴν τοῦ ὑπάρχου ἀγνωμοσύνην, και ὡς αὐτίκα παραβαίῃ τὰς βασιλέως σπονδάς. πυνθάνομενος δὲ ἕκαστα τὸν μέντοι Χαμουζᾶν ἐξέλασεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, Ζάγανον δὲ αὐτίς ἀπέδειξε Θεσσαλίας τε ἅμα και Πελοποννήσου ἄρχοντά τε και ὑπαρχον. ἐπιτρέψας δὲ αὐτῷ ἄμφω τὰ χώρα, αὐτὸς ἤλαυνε διὰ τοῦ Φεναῶ. ἐπαῦθα οὖν ἀφικόμενος ἐπεμπε κήρυκα ἐς τὰ πολιόμενα, ὡς βασιλεὺς αὐτοῖς τῶν παρεληλυθότων συγγνώμην τε ἴσχοι, και κελεύει κατιόντας ἀπὸ τῶν πολισμάτων ἀγορὰν παρέχειν τῷ βασιλέως στρατῷ. οἱ μὲν οὖν τινὲς αὐτῶν ἐπέειθοντο, και κατιόντες ἐς τὸ στρατόπεδον συνέμισγον τοῖς Τούρκοις. βασιλεὺς δὲ συναγαγὼν τοὺς τε τῶν Θυρῶν και ἰπποδρόμων ὕσοι παρῆσαν, 15 ὁ ἤφειε ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς ὡς ἀναρπασομένους. οὗτοι μὲν οὖν ὅσοι ἐπέειθοντο τῷ λόγῳ, ἐξαπατηθέντες οὕτω ἀπόλοντο. και τὰ τε ὑποζύγια και κτήνη τῆς χώρας ἐξελάνοντες ἐκομίζοντο ἐπὶ Κόρινθον. ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε ἐπέδραμε τὰ Φλιούντος χωρία. οἱ γὰρ ἐν τοῖτοις κατοικημένοι τῶν Ἀλβανῶν, 20 ἄτε ἐν ὕχυρῳ πάνν φικημένοι, ἦγον και ἔφερον τὰ Ἑλλήνων πράγματα, και τοὺς λοιποὺς τούδε ἐς τὰ κάτω χωρία τῆς Πελοποννήσου εἶχον ἐπόμενους σφίσιν ἢ ἂν οὗτοι ὑφηγήσαι-

et ad mancipiorum condicionem eos trahens, auctor fuit iis qui in arce erant non tradendae arcis. literis enim missis significarunt regi ducis imprudentiam et inscitiam, quod illico foedera regis violaverit. rex quid actum esset ubi rescivit, Chamuzam officio suo eiecit, Zaganum vero iterum praefectum Peloponnesi et ducem Thessaliae constituit. cum huic regiones istas commisisset, iter fecit per Phaeacum. huc cum venisset, praekonem dimisit per oppidula finitima, qui diceret regem praeteritorum veniam dare, et iubere ut descendentes in castra suis militibus commeatum vendant. quidam igitur dicto audientes fuere, et venientes in castra admiscebantur Turcis. rex congregans ianuarum milites, quotquot praesto erant, et equites, eos emisit in Albanos quasi omnes rapturus. quotquot praekonis voci paruerant, in hunc modum occumbebant, et iumenta pecoraque, hac occasione usi, abigentes advenere Corinthum. pari fraude usus etiam in Phliuntis regionem incursionem fecit. nam Albani incolentes loca ista munitissima Graecorum res agebant et ferebant. reliqui Albani, qui habitabant in inferiore Peloponnesi regione, accedebant praedictis Albanis auxiliares, et sequebantur quocunque bellum aver-

το ἐπὶ τὸν πόλεμον. ὥστε ἀσθενῆ ἔγω ποιῆσαι δεῖν τὰ χώ-
ρια ταῦτα, καὶ ὠρμημένους ἐντεῦθεν τοὺς Ἀλβανούς νεωτε-
ρίζειν ἐς τὴν βασιλείως χώραν. καὶ τό γε πλεόν τῆς ἀποβύ-
σεως οὕτως ἐλέγοντο ποιεῖσθαι, καὶ ἄγειν τοὺς λοιποὺς ὅποι P. 257
5 ἂν ἐξηγήσαιντο.

Ταῦτα μὲν ἐς τὴν Πελοποννήσου ἄλωσιν ἐς τοσοῦτον
ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ Ἀθήναζε ἀφικόμενος περιῶν ἐπεσκό- V. 200
πει τὴν τε παλαιὰν πόλιν καὶ τοὺς λιμένας. ἐξηγουμένων δὲ
οἱ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει νεηλύδων ὡς Ἀθηναίων τινὲς συνθέ-
10 μενοι προδοσίαν Φράγκῳ τῆς Βοιωτίας ἄρχοντι, πρότερον
γενομένῳ Ἀθηναίων τυράννῳ, ἐς κίνδυνον ἀφίκοντο αὐτοί τε
καὶ ἡ πόλις, ἐνταῦθα ἀναπεισθεῖς βασιλεὺς συλλαμβάνει δέκα
τῶν ἀστῶν, ἄνδρας τοὺς ὀλβιωτέρους, καὶ ἀπαγαγὼν τούτους
κατήκτισεν ἐς Βυζάντιον. κομιζόμενος μέντοι ἐπ' οἴκου καὶ
15 πέμπων κήρυκας ἐκέλευε τὸν ἡγεμόνα Δημήτριον ὑπάγειν B
πρόσθεν σὺν τῇ γυναικί, καὶ αὐτὸς σχολῆ ἑπορευέτο. τῷ
μέντοι ἡγεμόνι ἐπέτρεψεν Αἴνον πόλιν καὶ πρόσοδον ἀπὸ τῆς
αὐτοῦ ταύτῃ ἀλικῆς καὶ ἀπὸ τῶν θυρῶν, ἐς ἐξήκοντα μυριά-
δας ἀργυρίου. τὸν μὲν οὖν Φράγκον τοῦ Ἀντωνίου παῖδα,
20 παιδικὰ τε αὐτοῦ γενόμενον, ὡς λέγεται, καὶ παραδόντα τὴν
Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, πέμπων Ζαγάνῳ τῷ τῆς Πελοποννήσου
ὑπάρχῳ ἐκέλευεν ἀνελεῖν. Ζάγανος δὲ ἐς τὴν σκηνὴν συγκα-

tissent. itaque rex decrevit loca ista reddere infirma. Albanos prae-
terea hinc digressos noluit amplius quid in sua regione rex innovare:
nam plerumque Albanos, quemadmodum modo diximus, defectionem
fecisse aiunt et reliquos defectionis socios traxisse.

In hunc modum in diclonem regis rediit Peloponnesus. rex au-
tem veniens Athenas, obambulans hinc inde, veterem illam urbem et
portus spectabat. interea quidam peregrini, qui in arce erant, expo-
nunt regi quosdam Athenienses coniurationem fecisse, ut proderent
urbem Franco Boeotiae principi, qui antea princeps Atheniensium
extiterat. sic urbs et Athenienses in magnum discrimen venerē. nam
rex huic indicio fidem dans capit cives decem opulentissimos, eosque
inde abducens deportavit Byzantium, ut ibi habitarent. rediens au-
tem domum praefones misit, iubens Demetrium ducem praecedere
cum uxore: ipse vero per otium sequebatur. duci quidem tradidit
urbem Aenum et vectigal quod ab salinis istius urbis solvebatur.
praeterea a Ianuis regis accipiebat circiter sexaginta myriades libra-
rum argenti. Francum Antonii filium, quo per amorem abusus fue-
rat, ut fertur, eique crediderat Atheniensium arcem, eum, inquam,
misit ad Zaganum Peloponnesi praefectum, quem occidi iussit. Za-

λέσας αὐτὸν ἐς ὀμίλιαν καθίστατο ἄχρι νυκτός, μετὰ δέ, ὡς ἀπιῶν ὤρμητο ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν, κελεύσαντος δὲ αὐτοῦ **Κ**ταύτη ἀπέκτεινεν. τούτου μὲν ἡ τελευταῖη οὕτως ἔσχε· βασιλεὺς δὲ κομιζόμενος ἐπ' οἴκου σχολῆ ἐπορεύετο, καὶ ἐπὶ Φερρῶς ἀφικόμενος ἡμέρας τε διέτριψεν αὐτοῦ· ἠγγέλλετο γάρ 5 ἀπὸ Παιόνων στρατὸν ἐλαύνειν ἐπιόντα ἐπὶ τὸν Ἴστρον. ὡς δὲ κατάδηλα ἐγένετο οὐδὲν ὄντα, παρῆν ἐς Ἀδριανούπολιν οὐ πολλῶ ὕστερον, ἅμα ἄγων καὶ τῶν Ἑλλήνων βασιλέως ἀδελφὸν Δημήτριον καὶ γυναῖκα. ἐς μὲν οὖν τὰ βασιλεια ἀφικόμενος, πέμψας τὸν τε εὐνοῦχον ἀπήγαγεν ἀπὸ τῆς τοῦ 10 ἠγεμόνος θυγατρὸς. Ζάγανος δὲ καταλειφθεὶς ἐν Πελοποννήσῳ, ἔχων μετ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ τῆς Θετταλίας στρατεύμα **Δ** ἄνευ τῶν ἵπποδρόμων, καθίστη περιῶν τὰ τῆς Πελοποννήσου πράγματα, καὶ μεγάλα ἀπέφερε κέρδη, αὐτὸς τε καὶ οἱ τῆς Πελοποννήσου ἄρχοντες, ἀπὸ τε ἀνδραπόδων, ἃ κρύφα 15 ἀποφερόμενοι διεβίβαζον ἐς Θετταλίαν, καὶ δῶρα εἰσπρατόμενος τοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ Σαλμενίκην ἐπελαύνων ἐπολιόρκει, λόγους τε προσφέρειν ἐπιεικεῖς εἰς τὴν παράδοσιν. οὗτοι μὲν οὐκ ἐπέειθοντο, συνέβη δὲ ὕστερον αἰσιῆ ὑπέξειθεῖν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ταύτης Ἑλλήνων ἄρχοντα, ἐνιαυτὸν ἐπι- 20 μείναντα, γενναιότατα ὑποστάντα τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον, ὥστε Μαχουμούτη τὸν τοῦ βασιλέως οἴκου ἠγεμόνα φάναι

ganus invitans istum in tentorium suum, cum eo collocutus est usque ad noctem. postea autem cum abiret Francus pergens ad suum tentorium, ibi interfectus est a Zagano, cum ut ibi necaretur precibus impetrasset. Franci mors talis fuit. rex autem per otium revertebatur domum. cum advenisset Pherras, diem ibi moratus est. nam fama erat Pannonum cum exercitu accedere ad Istrum. ubi autem cognitum est famam hanc esse falsam, non multo post Adrianopolim pervenit, ducens secum Graecorum regis fratrem Demetrium cum uxore. ubi processit in regiam sedem, misso nuntio eunuchum abduxit a custodia filiae ducis. Zaganus qui relictus fuerat in Peloponneso, habens sub se Thessaliae exercitum, equitibus exceptis res Peloponnesi circumiens componebat. plurimum lucri tum huic tum Peloponnesi ducibus accedebat ab mancipiis, quae clam ferentes transmiserant in Thessaliam. Peloponnesiaci quoque plurima munera in istam virum congregabant. Salmenicam quoque exercitu circumsevit, et aequas condiciones, quibus oppidani urbem dederent, obtulit. caeterum oppidani eas condiciones respuere, nec iis obtemperare voverunt. contigit autem postmodum ut impune et illaesus exiret ab arce ista Graecorum dux, qui per annum ibi manserat, quam fortissime et generosissime sustineus bellum quod ab rege inferebatur.

ἐπὶ τούτῳ τάνδρῳ ὡς ἐς Πελοπόννησον τοσαύτην χώραν ἀφι- P. 258
κόμενος ἀνδράποδα μὲν πολλὰ εὔροίτο, ἄνδρα δὲ ἓνα ὅτι μὴ
τοιούτον.

Βασιλεὺς μὲν τότε ἀμφὶ τοῖς βασιλείοις ἦν. Θωμᾶς δὲ
5 ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ Ἐπίδουρον παραλαβὼν, ἀφίκετο
ἐπὶ Κέρκυραν, καὶ ἐκβαλὼν γυναῖκας τε καὶ παῖδας ἔπλει
ἐπὶ Ἰταλίαν παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἀρχιερέα, καὶ πρέσβυν ἀπὸ
Κερκύρας ὡς βασιλέα ἔπεμπε, πειρώμενος εἰ καὶ αὐτῷ χώ-
ραν ἐπιδῶ ὅποιαν οὖν τῆς Εὐρώπης παράλιον, ὥστε τὴν Ἐπί-
10 δουρον παραδοῦναι τῷ βασιλεῖ. τὸν μὲν οὖν πρέσβυν συλ-
λαβὼν ἐν πέδαις τε ἐποίησατο, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἀφῆ-
κεν ἀβλαβῆ ἀπιέναι. ἀφικόμενος δὲ Θωμᾶς ὁ ἡγεμὼν παρὰ Β
τὸν ἀρχιερέα τὴν δίαίταν εἶχεν ἐκ τούτου, ἑξακισχιλίους ἡρυ-
σίου τοῦ ἔτους στατήρας.

15 Τοῦ δὲ ἐπιγινομένου θέρους, ὡς τὸ ἔαρ ἐπεγένετο, ἕστρα- 1461
τεύετο Μεχμέτης ἐπὶ τὸν Κασταμόνης τε καὶ Σινώπης ἡγε-
μόνα, αἰτιασάμενος ὅτι Χασώνη τῷ μακροῦ ἐπιτήδειός τε ἦν, V. 201
καὶ ἐδόκει ἂν μεταστῆναι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Μεχμέτεω χώ-
ραν, ἐπιόντα ἅμα ἐκεῖνῳ στρατεύεσθαι. λέγεται μὲν δὴ καὶ
20 ἄλλα, ὡς ὁ Ἀμάρλεω ἀδελφὸς διατριβῶν ἐν ταῖς βασιλείω θύ-
ραις συνεβούλευε βασιλεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸν ἀδελφόν.
πληρώσας δὲ ναῦς πλοῦά τε καὶ τριήρεις ἀμφὶ τὰ πενήκον-

2. rectius οὐδένα ὅτι μὴ τοῦτον.

nam Machumetes regiae domus princeps de isto viro talem sententiam protulit. "veni in Peloponnesum, quae admodum magna regio est, et mancipia repperi plurima, nullum vero virum praeter istum."

Rex ea tempestate in regia sede versabatur. Thomas ab Peloponneso profectus et Epidaurum assumens accessit ad Corcyram, et eiectis inde mulieribus et liberis navigabat in Italiam ad Romanum pontificem. misit quoque legatum ad regem, periculum facturum num reddere sibi vellet pro Epidauro, quam tradere volebat, regionem omnem Europae maritimam. rex legatum istum comprehendi et in vincula duci iubet. nec tamen multo post eum inviolatum et illaesum dimisit. Thomas veniens ad Romanum pontificem, apud eum victum habuit et quotannis sex milia staterum argenti.

Insequenti aestate, ubi apparuit ver, expeditionem sumpsit Mechemetes contra Castamonae et Sinopae principem. huic dabat crimini amicitiam quam fecerat cum Chasane Longo; praeterea quod parabat, Chasani adiunctus, incursionem facere in suam regionem, una cum eo hostiliter accedens. feruntur et alia: videlicet Amarles frater, agens in ianuis regis, regi non cessavit suadere ut fratri suo bellum indiceret. implens igitur rex naves et triremes circiter quinquaginta

τα καὶ ἑκατὸν κατὰ θάλασσαν, καὶ αὐτὸς διαβὰς εἰς τὴν
 C' Ἀσίαν, ἐκομίζετο περὶ διὰ τῆς ἠπείρου, καὶ ὁ στόλος αὐτῶ
 διὰ θαλάσσης ἐν χερῶ παραλαβὼν τὴν Ἀσίαν, εἰς ὃ ἀφίκετο
 ἐπὶ Σινώπην. καὶ ὁ βασιλεὺς στρατευσάμενος διὰ τῆς Καστα-
 μονίης πόλεως διελαύνων ἀφίκετο ἐπὶ Σινώπην. ἔστι δ' ἡ πόλις 5
 αὕτη προκειμένη περὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον, διατείνει δὲ χερ-
 ρόνησος οὖσα εἰς τὴν θάλασσαν ἐπὶ σταδίου εἴκοσι καὶ ἑπτὰ,
 καὶ παρὰ τῷ ἰσθμῷ οἰκεῖται ἡ πόλις, ἐφ' ἑκάτερα ἔχουσα τὴν
 θάλασσαν καὶ λιμένα αὐτοφυῆ. ἡ δὲ ἐπέκεινα τῆς πόλεως
 ἔσω διατείνουσα χερρόνησος διήκει ἐπὶ σταδίου εἴκοσιν, ἔμ- 10
 πλεως δὲ ἔστι παραδείσων τε καὶ δένδρων παντοδαπῶν, ἡμέ-
 ρων τε καὶ ἀγρίων, Πόρδαπας ὀνομαζομένη, ἔχουσα τε ἐντὸς
 D δορκάδας λαγούους τε καὶ ἄλλ' ἅττα κνηγγέσιμα. ἡ δὲ πόλις
 ἐρυμνὴ μὲν ἔστιν ἐφ' ἑκάτερα τῆς θαλάσσης εἰς τὰ μάλιστα,
 περικαλλεστάτη τε καὶ ὠραία· ἀπὸ δὲ τῆς ἠπείρου ἀνέχει 15
 μὲν ἡ πόλις ἐπὶ ἀκτὴν τινα, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς χερρονήσου χώρα
 τῆς πόλεως πεδινή τε καὶ οἷα προσβάλλειν τῷ τείχει ὡς
 ῥᾶστα. Μαχουμούτης μὲν οὖν ἐλάσας ἐπὶ τὴν πόλιν πρὶν ἢ
 βασιλέα ἀφικέσθαι εἰς τὸ στρατόπεδον, προσέφερε λόγους τῷ
 Ἰσμαήλῃ, λέγων τοιαῦτα. “ὦ παῖ Σκενδέρω, σὺ μὲν γένους 20
 εἰ τῶν Τούρκων ἐπιφανοῦς, καὶ τὸν γε βασιλέα οἶσθα ὡς
 τοῦ γένους τούτου ὢν πρὸς τε τοὺς πολεμίους τοῦ Μεχμέτew
 ἥρωος οὐ παύεται διαπολεμῶν. τί οὖν οὐχ ἡσυχίαν ἄγων, καὶ

et centum, eam classem mari profectionem facere iussit. ipse vero
 transiens in Asiam itinere pedestri per continentem incedebat. clas-
 sis regia Asiae oram tenebat, donec veniret Sinopam. at rex iter
 faciens per Castamonam urbem cum exercitu, tandem pervenit Sino-
 pam. urbs haec praeiacet Euxino Ponto. extendit se, cum sit chers-
 onesus, in mare stadiis viginti septem; et in isthmo sita est. hor-
 tis et arboribus abundat. plantas et arbores producit omnigenas, tam
 mansuetas quam silvestres. nomen eius est Pordapas. sunt ibi da-
 mularum et leporum vivaria, nec desunt aliae ferae, quas venari so-
 lemus. urbs admodum munita est: nam utrinque mari cingitur, cum
 sit speciosa et pulchra. ab continente vergit urbs ea in locum are-
 nosum. ea vero regio quae in chersonesum panditur, campestris est;
 et hinc facile urbis moenia aggredi licet. Machumetes profectus ad
 urbem istam, ante adventum regis in Turcorum castra, huiusmodi
 orationem cum Ismaele habuisse fertur. “o fili Scenderis, tu quidem
 ex illustri Tyriorum genere natus es. praeterea non te fugit etiam
 regem ex isto genere prodisse, et contra Mechemetae hostes haud
 cessare bellum gerere. quidni igitur pacem et tranquillitatem am-

τὰ δὲ φιλῶ τῷ σπῆ τὴν ἡμίσειαν ἀρχὴν ἐπιτρέπων, ἐς τὸ ἦμισυ P. 259
 βασιλεύειν ἐθέλεις, ἀλλ' ἀφελόμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν σὸν
 σύμπασαν ἤδη τὴν ἀρχὴν δίδεις, ἐναντία βασιλέως φερόμε-
 νος; νῦν οὖν ὅπως ταῦτα ἐπὶ τὸ βέλτιον καταστῆ, ἴθι, ἐξῶν
 5 ἔλθε ὡς βασιλέα, σαυτὸν ἐπιτρέπων τε ἕμα καὶ τὴν ἡγεμο-
 νίαν. καὶ οὕτω σαφῶς ἴσθι ὡς οὐδὲν ἄχαρι πεισόμενος πρὸς
 βασιλέως, οὐδὲ τὸ ὑπερβαλεῖν χάριν τοιάνδε αὐτῷ καταθέμε-
 νος. καὶ ἔσται σοι χώρα οὐκ ἐλάττων τῆσδε τῆς σῆς χώρας,
 καὶ ἕμα ἐν ἀσφαλείᾳ βιοτεύων εὐδαιμονίαν μὲν ἄλυπον ἔξεις,
 10 πράγματα δὲ οὕτε πρὸς τῶν πολεμίων ἡμῖν τε καὶ σοὶ ἔσται
 τοῦ λοιποῦ, οὕτε πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἐπιτιθεμένου σοὶ ἕει καὶ B
 ἐς τὴν ἀρχὴν ἐπιβουλεύοντος. ἴθι οὖν, αὐτὸς ἐξηγοῦ ὅποιαν
 σοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀρχὴν ζητεῖς παρὰ βασιλέως, ὡς ἂν δια-
 πράξωμαι περὶ αὐτῆς ἐς τὸν βασιλέα." ταῦτα μὲν Μαχου-
 15 μούτης ὁ Μιχαήλου ἡγεμὼν ἔλεγεν· Ἰσμαήλης δ' ὑπολαβὼν
 ἔλεγεν "ἀλλ' ἔχρη μὲν, ὦ Μαχουμούτη, ἐς τοὺς ἥρωος πο-
 λεμίους στρατευόμενον τὸν βασιλέα ἐλαύνειν, καὶ οὐκ ἐπὶ τοὺς
 ὁμοφύλους καὶ ὁμοπίστους· οὐ γὰρ θέμις ἄνδρα ὁμόφυλον καὶ
 ὑπόσπονδον, μὴ ὑπάρξαντα ἀδικίας, πρότερον καταλύειν ἐλ-
 20 θόντα. ἡμεῖς δὲ οὕτε ἀδικόν τι ἐς βασιλέα ἐπράξαμεν οὕτε τὰς C
 σπονδὰς παραβαίνομεν. εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὖν καὶ αὐτὸς ἐν-
 τεθύμηται βασιλεύς, πρὸς δὲ Χασάνη τὸν πόλεμον ταύτην οἶ

4. ἴσθι P

plecteris, et fratri tuo dimidium principatum concedens, alteri dimi-
 dio principatui imperare non vis? sed spoliis fratrem dimidia prin-
 cipatus parte, et totum gubernas, nec interim abstines iniuriis ad-
 versam te provocare regem. nunc igitur, ut res tuae meliore sint
 loco, consulo ut egressus ad regem te et principatum ei tradas. nec
 ingratum experiere regem. proinde ne cuncteris huiusmodi beneficio
 tibi regem devincire. nam satis scio, aliam accipies ab rege regio-
 nem tua nequaquam minorem, et beate secureque vives; nec ulla
 tibi interveniet tristitia. nec negotia tibi erunt deinceps aut cum
 nostris aut cum tuis hostibus. etiam ab fratre tuo tutus eris. nec
 erit hostis qui principatui tuo insidietur. ipse igitur profer quem tibi
 ab rege in Europa principatum dari velis, eumque tibi apud regem
 impetrabo." haec quidem locutus est Machumetes dux, filius Mi-
 chaelis. at Ismael respondens inquit "verum oportebat, o Machu-
 meta, regem bello lacessere Mechemetae herois hostes, nec nos bello
 affigere qui eiusdem et nationis et fidei sumus, haud enim fas cen-
 setur ut bellum moveat contra virum eiusdem nationis, et in foedus
 susceptum; praeterea qui non prior iniurias fecerit et eum e medio
 tollere statuat. nos quidem iniuria nulla affecimus regem, nec foe-

τὴν χώραν ἐθέλει γενέσθαι, φέρεσσι ἐπιδότω ἡμῶν Φιλιππόπολιν ἀντὶ τῆσδε τῆς χώρας, ὥστε μὴ ὑπόφορον ἔχειν ἀλλ' ἀτελεῖ, καὶ χωρήσομεν ὡς βασιλέα, πιστεύοντες αὐτοῦ τῇ ἐπιεικειᾷ.

- V. 202 ὁρᾶτε οὖν τὴν πόλιν, ὡς ἐν ὄχρῳ πάνυ φηκμένη καὶ κεκοσμημένη ὄπλοις. τετρακοσίους μὲν τηλεβόλους, τηλεβολιάκους 5 δὲ ἀμφὶ τοὺς διαχιλίους καὶ ἄνδρας ὑπὲρ τοὺς μυριάς παρέχει, ὡς ἀσφαλέστατα μὲν ἡμῖν τε αὐτοῖς ἀμύνεσθαι, καὶ τοῖς πολεμίοις ὡς ἐπιζήμια." ταῦτα ἀκούσας ὁ Μαχουμοῦ-D της, καὶ ἡσθεῖς πάνυ τοῖς Ἰσμαήλεω λόγοις, προήλασεν ἐπὶ βασιλέα ὡς ἐπὶ τῇ ξυμβάσει τῆς πόλεως συνησθησόμενος βα- 10 σιλεῖ. βασιλεὺς μὲν ὡς ἐπύθετο ἕκαστα τὰ ἀπὸ Ἰσμαήλεω, εἰτοιμος ἦν σπένδεσθαι ἐφ' οἷς προὔσχετο Ἰσμαήλης αἰτῶν, καὶ τὴν τε Φιλιππόπολιν παρέιχετο. καὶ Ἰσμαήλης ξύμπαντα τὸν ὄλβον ἀποφερόμενος ὑπέξεχώρει ἐκ τῆς πόλεως, ἐς τὴν Εὐρώπην διακομιζόμενος ἐπὶ τὴν χώραν ἣν αὐτῷ παρέσχε 15 βασιλεὺς. ἐνταῦθα ὡς παρέλαβε τε τὴν πόλιν ὁ βασιλεὺς, καὶ Ἰσμαήλην τε ἔπεμπεν ἐς τὴν Εὐρώπην, τότε ἄλλα ὄσα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διετέλει προσεχώρησεν αὐτίκα τῷ βασιλεῖ, καὶ δὴ καὶ Κασταμώνη πόλις εὐδαίμων ἐρυμνὴ τε ἐς τὰ P. 260 μάλιστα, ἐς ἣν γυναῖκά τε καὶ παῖδας ὑπέξθετο καὶ αὐτὸς 20 παρέσκευάζετο ἐν Σινώπῃ πολιορκησόμενος.

5. τετρακοσίους μὲν τηλεβόλοις, τηλεβολιάκοις δὲ ἀμφὶ τοῖς διαχιλίους R 6. ἀνδράσιν P

dera violavimus. sin rex nobis succenset, quod Chasanem coluerim, age, in hunc belli molem avertat. ergo si hanc regionem rex sibi tradi postulat, pro ea nobis tribuat Philippopolim: at ita, ne eam tributariam, verum immunem possideam. quod ei fecerit, ad regem pergemus, eius aequitati fidem habentes. videtisne quam egregie urbs munita sit loci natura et armis instructa? bombardae in circumpositae sunt quadringentae. bombardarii iaculatores adsunt circiter bis mille. habet supra decem milia virorum haec urbs. hinc datur nobis quam tutissime resistere et hostes gravissime laedere." his auditis Machumetes plurimum delectatus est Ismaelis oratione; et processit ad regem, ut ei persuaderet, qui urbem istam in dicionem acciperet. rex ubi singula, quae commemorasset Ismael, intellexit, paratus erat pacem componere his condicionibus quas obtulisset Ismael. proinde Philippopolim ei praebeuit. Ismael universas suas opes ferens excedebat urbe, et proficiscabatur in eam Europae regionem quam ei rex assignaverat. rex cum in dicionem accepisset urbem et Ismaelem in Europam ablegasset, etiam reliqua quae ad istum principatum pertinebant, in regis dicionem devenere. et sane Castamona urbs erat opulenta et inprimis munita. in haec princeps collocaverat uxorem et liberos. ipse vero obsidionem Siuopae tolerare volebat.

Ἡ δὲ χώρα αὐτῆ τοῦ Ἰσμαήλεω ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς ἐς τὸν Πόντον Ἡρακλείας πόλεως τοῦ βασιλέως, διατείνει δὲ διὰ τοῦ Πόντου, ἐς τὴν Παφλαγοίων χώραν καὶ ἐπὶ τὴν Τουργούτεω χώραν, ὀλβιωτάτη δὲ οὖσα πρὸς οὐδὸν ἔχει ἐς τὰς 5 εἴκοσι μυριάδας χρυσοῦ τοῦ ἔτους στατήρας. χαλκὸν δέ, ὡς καὶ ἄλλοθι μοι τοῦ λόγου, φέρει ἡ χώρα αὐτῆ μόνη τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, χαλκὸν δὲ κάλλιστον μετὰ γε τὸν Ἰβηρίας χαλκόν, ἀφ' οὗ δὴ προσῆι τῷ βασιλεὶ ἐπέτειος φόρος χρυσοῦ πέντε μυριάδες στατήρων. πλοῖα δὲ ἐπῆν ἐν τῷ λιμένι τῆς Σινώπης B 10 ἄλλα τε καὶ ναῦς στρογγύλη, ἣν ἐναυπηγήσατο Ἰσμαήλης, ἐναυπηγῶν πύθων. ταύτην μὲν οὖν ἐς Βυζάντιον . . . ἣ δὲ καὶ βασιλεὺς ἐναυπηγεῖτο ναῦν μεγίστην δὴ τῶν πώποτε γενομένων νεῶν μετὰ γε τὴν Οὐνετιῶν καὶ βασιλέως τοῦ Ταρακωνησίων Ἀλφόνσου. Ἀλφόνσος γὰρ δὴ πρῶτος ναῦν ἐναυπηγήσατο 15 πύθων ὡς τετρακισχιλίων· καὶ ὕστερόν τε ἡ Οὐνετιῶν πόλις, ἐπειτε εἰρήνη ἐγένετο σφίσι πρὸς τὸν Λιγυρίας τύραννον καὶ Ταρακωνῶν, ἐναυπηγήσαντο καὶ αὐτοὶ ναῦς δύο, μεγίστας δὴ ἅπασων τῶν γενομένων νεῶν. αἱ μὲν δὲ τοῦ Ταρακωνῶν βασιλέως νῆες ὑπὸ μεγέθους σφίσι αὐταῖς ἐμπεσοῦσαι διεφθάρθησαν ἐν τῷ λιμένι, καὶ οὐκ ἔφθησαν ἐκπλεῦσαι ποι ἐς πέ- C 20 λαγος γεόμεναι. βασιλεὺς δὲ καὶ αὐτὸς πυνθανόμενος ταῦτα ἐναυπηγεῖτο ναῦν ὡς τρισχιλίων πύθων· καὶ οὐ πολλῷ ὕστε-

5. χρυσοῦς P

Regio autem Ismaelis incipit ab urbe Ponti Heraclia, quae regis est. porrigit se per Pontum usque ad Paphlagoniam et ad Turgutis regionem. cum autem opibus per se sit florentissima, attamen redditum habet annuum, qui praebet circiter viginti myriades staterum argenteorum. sola ista Asiae regio aes fert, ut alibi annotavimus. aes autem hoc secundum Iberiae aes optimum perhibetur. ex eo quotannis tributum nomine accipit rex quinque myriades staterum auri. naves plurimae stabant in portu Sinopensi, inter quas erat rotunda, quam extruxerat Ismael. ea capiebat dolia noningenta. hanc Byzantium abduxit. etiam rex paraverat navem quae ea tempestate, exceptis Venetorum navibus et Alphonsi Taraconensium regis navi, maxima erat. Alphonsus etenim primus fabricavit navem capacem doliolum quattuor milium. Venetorum urbs deinde, ubi pax cum Liguria tyranno intervenit, naves aedificavit. etiam Taraconensium rex composuit naves duas, quae magnitudine autecessere naves omnes quae unquam fuerunt. at Taraconensium regis naves in sese incidentes prae magnitudine in portu constractae sunt, nec in mare deduci potuerunt. rex Turcorum haec audiens et ipse fabricavit navem doliolum trium milium capacem. nec multo post interiit ea propter

ρον ὑπὸ μεγέθους τοῦ ἰστοῦ ἀπώλετο, ὅτε καθότι ἐς τὴν ναῦν ἤνεψίχθη, καὶ ἄντλον ποιουμένη πολὺν ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, ὡς ἐξέχυτο ὑπὸ τετρακοσίων τεταγμένων ἐς τοῦτο, μετὰ ταῦτα κατέδυ αὐτὴ ἐν τῷ λιμένι καὶ ἠφανίσθη ὑπὸ θαλάσσης. καὶ ὁ ναύκληρος τῆς νηὸς ἀπέδρα, δείσας βασιλέα 5 Μεχμέτην.

- Ἄλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον ἐγένετο· τότε δὲ βασιλεὺς παραλαβὼν τὴν Ἰσμαήλεω τοῦ Σκενδέρεω χώραν ἴετο ὁμοίως ἐπὶ Χασάνη τὸν μακρὸν καὶ ἐπὶ Κολχίδα, ὡς καθαιρήσων βασιλέα τῆς Τραπεζούντος, ὃς ἐπιτηδείως ἔχων τὸν Χασάνη καὶ 10 Δοσσηθῆς γενόμενος, καὶ μᾶλλον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βασιλεὺς Ἰωάννης, καὶ αὐτὸς βασιλεὺς Δαβὶδ ἐξέδοτο ἐς γάμον θυγατέρα Ἰωάννου καὶ Δαβὶδ ἀνεψιὰν Χασάνη τῷ μακρῷ. καὶ προσεδεῖτο βασιλεὺς Δαβὶδ τὸν Χασάνη διαπραΐσασθαι τὸν Χασάνην ἐς τὸν βασιλέα Μεχμέτην τοῦ λοιποῦ μὴ ἀπάγειν 15 V. 203 τὸν φόρον τῆς Τραπεζούντος πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ ζητῶν μᾶλλον ἀποχωρίσασθαι τῷ Χασάνη βασιλεὺς Μεχμέτης. οἱ μὲν οὖν Χασάνηω πρέσβεις ἐς βασιλέα ἀφικόμενοι διαλέγοντο μὲν καὶ ἄλλα ὑπερηφανῆ, ἐν δὲ δὴ καὶ τότε ἤξιον, σφίσιιν ἀφεθῆναι τὸν τῆς Κολχίδος χώρας φόρον. τούτους μὲν οὖν ἀπέπεμψε 20 P. 261 βασιλεὺς ἐπαπειλήσας ὡς τοῦ λοιποῦ εἴσονται οὐκ εἰς μακράν, ὅτου δέοι τοῦ βασιλέως προσδεῖσθαι. τότε δὴ οὖν τὰ τῆς Καππαδοκίας ἐλαύνων, καὶ διεξελάνοντι ὃ τε παῖς αὐτῷ

19. δῆ] τῆ P

mali magnitudinem. nam postquam in navem adaptatus est, et quidam eam haurirent tempore longo, tandem ubi exhausta est a quadringentis quibus id negotii datum erat, in ipso portu submersa et mari obiecta est. navis autem gubernator aufugit, timens regem Mechemetem.

Sed haec quidem succedenti tempore acciderunt. rex igitur sub idem tempus occupans regionem Ismaelis, qui Scendere patre natus erat, recta profectus est contra Chasanem Longum et contra Colchide, ut debellaret regem Trapezuntis, qui erat amicus et familiaris Chasanis. in primis autem eo familiariter utebatur frater eius Ioannes. ipse quoque rex David suam consobrinam, quae erat Ioannis filia, Chasani Longo in matrimonium collocavit. rex David rogavit Chasanem ut sibi efficeret apud regem, ne in posterum tributum ferre cogeretur ad ipsum Trapezuntis, sed magis quaerebat gratificari Chasani rex Mechemetes. caeterum Chasanis legati cum venissent ad regem, inter caetera loquebantur fastuosa: postulabant quoque sibi rewitti Colchidis tributum. rex hos dimittens minitandō "haud multo" inquit "post vestro periculo experiemini quid ab rege petendum sit"

- προσῆι δ̄ πρεσβύτερος, ὃ τὴν Ἀμασίαν δαιτωόμενος, δῶρα
 τε μεγάλα ἔφερε τῷ πατρί, καὶ προσεκίνησεν αὐτὸν ἐπὶ γῆς,
 ὡς γε τούτους νομίζεται. παρεγένετο δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ ὁ
 πενθερός αὐτοῦ Τουργούτης, οὗ τὴν θυγατέρα ἀγόμενος ὁ τε
 5 βασιλεὺς καὶ ἀρσασκόμενος ταύτῃ ἐχρητό τε δεύτερον, μετὰ γε
 τὰς ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ γυναῖκας, καὶ τὸν τε ἀδελφὸν τῆς
 γυναικός, ἐς τὰς θύρας αὐτῷ παραγενόμενον καὶ διατρίβοντα
 ἐν ταῖς θύραις, περιάγειν ὅπου ἂν στρατεύηται. τότε μὲν B
 δὴ διαλεύνοντι ὑπήντα τῷ βασιλεῖ δῶρα φέρων ὡς μέγιστα.
 10 ἐπεὶ δὲ παραμειψάμενος τὴν Σεβαστείαν ἐσέβαλεν ἐς τὴν Χα-
 σάνεω χώραν, πολέχνην μὲν . . . . τοῦνομα ἐπιὼν παρεστη-
 σατο· μετὰ δὲ προϊόντι ἀφικνεῖται ἐς αὐτὸν βασιλεῖα ἡ τοῦ
 Χασάνεω μήτηρ, φέρουσα τε δῶρα λαμπρὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ
 παιδὸς διαπρεβενομένη. ἐλθοῦσα δὲ ἐς ὄψιν τῷ βασιλεῖ
 15 ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βασιλεῦ Ὀτουμάνεω Ἀμουράτεω παῖ, ἐμὲ
 τήνδε ἀπέστειλε Χασάνης ὁ ἐμὸς παῖς, ἐννοῶν μὲν τοῖς σοῖς
 πράγμασι, καὶ οὔτε ἀχθόμενος τῇ εὐδαιμονίᾳ τῇ σῇ, οὔτε ἀπα-
 γορευῶν χαρίζεσθαι σοι, ἐφ’ ὃ τι ἂν αὐτῷ παραγγέλης. ἐγὼ C
 δὲ σοι ἂν ἔμαντοῦ τάδε. δαιμόνις ἀνδρῶν, τί οὔτω προσ-
 20 φέρεις ἡμῖν τοῖς ὁμοφύλοις ὑπεναντίως πόλεμον; ἢ οὐκ οἴ-
 σθα ὡς Παιαζήτη τὸν λαίλαπα, Ἀμουράτεω παῖδα, περὶ
 ταῦτα πλημμελοῦντα καὶ ἐξαμαρτόντα τὰ μέγιστα ἐς τοὺς

20. ὑπεναντίως] καὶ ἀναντίως?

sub idem tempus cum iter per Cappadociam faceret filius eius natu maximus, qui Amasiam imperio moderabatur, accedebat munera maxima patri offerens; eumque in terram procumbens, ut mos gentis est, adoravit. hic adit ad regem, necnon socer eius Turiutes, cuius filiam uxorem duxerat rex, quam plurimum diligebat, eaque secunda post mulieres, quas in cubiculo suo tenebat, utebatur. fratrem uxoris iussit, qui ad ipsum adierat et in ianuis agebat, sequi quocumque profectionem instituisset. tunc igitur in militiam proficiscenti regi occurrit filius munera quam maxima ferens. ubi autem transivit Sebastiam, irruptionem fecit in Chasanis regionem, urbemque occupavit nomine * * * * rex cum ulterius pergeret, obviam habuit Chasanis matrem, munera amplissima portantem et nomine filii legatione apud regem fungentem. progressa autem in conspectum regis sic infit. “o rex Otomanidarum, filii Amuratis, me quidem misit Chasanis filius meus, qui admodum rebus tuis favet, nec invidet felicitati tuae, nec recusat tibi gratificari in omnibus quaecumque imperaveris. quae autem nunc sequuntur, ex memetipsa profero, vir divine. quid nos, qui eiusdem tecum gentis sumus idemque populus, bello persequeris? an ignoras Palazitem Laelapa, Amuratis filium,

ὄμοφύλους, ἣ δίκη φέρουσα ἐπέβαλεν αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ
 ἀπώλεσεν ὑπὸ βασιλέως Τεμήρῳ; καὶ σοὶ μὲν ἐς τόδε ἠπιῶς
 προσφερομένην τοῖς ὄμοφύλοις, καὶ οὐδενὶ κατὰ τε ἀνήκεισιν
 ἐργασαμένῳ, πολλὴν μὲν καὶ ἄφθονον τὴν εὐδαιμονίαν παρέ-
 χεται ὁ θεός, δίδόντος σοι ταῦτα τοῦ ἥρωος, πολλὴν δὲ καὶ 5
 εὐδαιμόνα χώραν καὶ πόλεις καὶ βασιλεῖς παρέχεται ἐποχει-
 D ρίους σοι γίγνεσθαι καὶ αἰχμαλώτους. καὶ ταῦτα δὴ σὺ ἐπί-
 στασαι, ὡς οὐκέτι δὴ ἐς τόδε ἐξυβρίσαντι ἐς τοὺς αὐτοὺς
 ἄνδρας παρέχεται σοι καταστρέφεσθαι, ὡς ἔνιοι τὴν φύσιν
 τε καὶ ψυχὴν ἀνθαδύστατοι καὶ ἀναιδεῖς οἴονται ὡς δίκη 10
 οὐδαμοῦ γῆς ἀνθρώποις ἐπέξέρχεται, ἀλλ' αὐτὰ εἰκῆ χωρεῖν
 πέφυκε σφίσι τὰ πράγματα. μὴ ἐφ' ὅτι ἂν γένοιτο ἕκαστος
 τραπόμενος, τοῦτο αὐτῷ θεμιτὸν εἶναι καὶ δίκαιον. καὶ τοῦ
 δυνατοῦ τυράνῳ καὶ βασιλεῖ προσχωρεῖ ἕκαστα σὺν δίκη
 ἐπιγενόμενος αὐτοῖς. ἀλλὰ θεῶμεν τὰς μοῖρας διανεμιώμε- 15
 νος, τὴν τε φαύλην καὶ ἀγαθὴν, ἐς ἅμφω ταύτας διακρίνει
 P. 262 τοὺς τῆδε ἀνθρώπων παραγινομένους. οἷς δ' ἂν διανέμηται
 ἀρίστην μοῖραν, καὶ μετὰ θάνατον οὕτω δεσμούμενος τιμω-
 ρεῖται τε ἐς τὰ μάλιστα. πέφυκε δὲ ἄλλως τὸ θεῖον, ὅτι
 ἂν τις ξυνομολογῇ, τούτῳ συντίθεσθαι· ἦν δὲ παραβαίτη, 20
 ἐπιτριβεσθαι τὸ παράπαν. σὺ δὲ ἐς μέγα ἦκεις εὐδαιμονίας
 τῶν γε νῦν ὄντων ἀνὰ τὴν οἰκουμένην βασιλέων διὰ τὸ πεί-

15. θεὸς μὲν.

qui cum circa haec eadem erraret et plurimum delinqueret in gentis
 suae homines, tandem sensit ultionem? nam iustitia accedens eique
 manus iniiciens effecit ut trucidaretur ab Temire rege. tibi quidem
 hactenus, quia mansuete et clementer tractasti tuae gentis homines,
 nec cuiquam intoleranda fecisti, deus maximam et copiosam largitus
 est felicitatem, auctore heroe. praeterea praebet amplam et opulen-
 tam regionem, urbes et reges, qui omnes tuum imperium agnoscunt
 et contremiscunt. certe haud te clam est fore, si contumeliis et in-
 iuriis lacessiveris homines qui heroa colunt, ut nequeas amplius ho-
 stes tuos vincere; quamvis quidam natura et animo male feriatu ho-
 mines et impudentissimos censeant iustitiam nullibi terrarum homines
 punire, verum casu quodam sive fortuito res humanas gubernari. nec
 ad quodcunque se contulerit quilibet sive rex sive tyrannus, fas ius-
 tumque est: sed si iustitia accesserit. verum enimvero cernimus
 Parcas utramque sortem, bonam et malam, distribuere, et in utram-
 que hanc secernunt homines, qui in terram advenerint. quibus me-
 lior sors in hoc saeculo a Parcis fuerit attributa, hi post mortem
 vinciti poenis subiiciuntur. solet autem alias numen sedulo ad pro-
 curare, ut quod quis intercedente iureiurando pactus fuerit praestet.

θεσθαι τῷ ἥρωι καὶ μὴ παραβαίνειν τὰ νομιζόμενα, καὶ τοῦ V. 204
 γε λοιποῦ ἄρχειν ἀπάντων ἀνθρώπων. καὶ οἷς δ' ἂν ξυντι-
 θοῖτο ὁ ἄνθρωπος, εἴτε θεῷ εἴτε ἥρωι, ἐς ὃ ἂν τελευτήσῃ
 πείθεσθαι ἀνάγκη. καὶ σὺ ἡμᾶς τούσδε ὁμοφύλους μὴ καλῶς
 5 ποιεῖς, δούλους ὄντας τοῦ ἥρωος, πρὸς ὃν τὰς συνθήκας ἡ B
 μοῖρα ἐτάξατο· οὐ γὰρ περιόψεται ἡμᾶς ἐκ σοῦ περιυβρι-
 ζομένους καὶ ἡδίκημένους περινοστεῖν." ταῦτα ἔλεγε. καὶ
 υπολαβὼν ὁ βασιλεὺς ἔλεγε τοιαύδε. "ὦ γύναι, ἐν δίκῃ μέν-
 τοι εἴρηται σοι ἕκαστα, εἰ μέντοι ἐπίστασο ὡς καὶ τῷ βασιλεῖ
 10 πλέον τι χαρίζεται ἢ συνθήκῃ καὶ τῷ τυράννῳ. φέρειν δὲ
 τοῦτο τὰ πράγματα πέφυκεν· ἦν δὲ καὶ τοὺς ὁμοφύλους ἕξα-
 μαρτάνων τις φαίνεται, ἀνάγκη ἐπὶ μαρτυρίαν τοῦτο ἀντό τις
 ὀδεύεται καὶ ἐπιόντα ἀμύνεσθαι. καὶ ἡμεῖς δὲ τοῦτο πειη-
 σάμενοι, καὶ προειπόντες αὐτῷ μὴ παρέχειν τῇ ἡμετέρῃ χῶ-
 15 ρᾷ, οὔτε ἀπείχετο τὸ παράπαν καὶ ἐπιὼν ἐνοχλεῖν οὐκ ἐπαύ- C
 σατο. ὁμῶς τάδε ἐπιτέλλοντες τῷ σῶ νίῳ, ἀπεχόμεθα μὲν
 τοῦ λοιποῦ τῆς χώρας, ἐφ' ᾧ μὴ ἐπιβῆναι ἐσωθῆς τῆς χῶ-
 ρας ἡμῶν καὶ μηδὲ τῷ βασιλεῖ Τραπεζοῦντος ἐπαμύνειν καὶ
 ὑπερμαχεῖν." ταῦτα εἰπόντος τοῦ βασιλέως συντίθετο αὐ-
 20 τίκα ἡ γυνὴ καὶ σπενδὰς ἐποιεῖτο.

sin praevanicatur, praevanicantem illico comminuit. tu quidem ma-
 ximam consecutus es felicitatem, adeo ut nullus omnium qui in orbe
 sunt regum tibi sit conferendus. causa vero in promptu est: nam
 paruisti heroi, et solennia quae semel visa sunt non es transgressus;
 et in posterum imperabis, si sic perrexeris agere. pactis autem om-
 nibus, quae quis fecerit sive cum heroe sive cum deo, donec moria-
 ris, standum est. verum non honeste nobiscum agis, qui sumus de
 tua natione et servi herois. nam etiam Parca tecum pacta est. sa-
 tis scio, haec nos non despiciet, nec nos contumeliis et iniuriis abs
 te affectos aberrare vagos sinet." haec locuta est. rex autem in hunc
 modum respondit. "o mulier, non eo infitias quin iusta sint quae
 commemorasti omnia: verum haud te clam est pactum conventum
 amplius quidpiam quam privato gratificari regi et tyranno. id autem
 rerum experientia demonstrare consuevit. nam si quis in eiusdem
 nationis homines peccare apparet, eius rei testimoniis fides accipienda
 est. deinde accedentem oportet ultionem exigere. hoc a nobis fa-
 ctum est. siquidem praediximus filio tuo nos nolle amplius ei no-
 stram praebere regionem. at non acquievit nostro imperio, nec re-
 gione nostra abstinuit: verum nostra inturbare accedens non ces-
 savit. caeterum utut haec facta sunt, tamen filio tuo haec nuntia-
 mus; quae si fecerit, ab eius regione exercitum abducemus. de ope-
 ram ne in nostram regionem incursiones faciat, nec auxilium veniat
 regi Trapezuntis, ut simul cum ipsa capessat bellum." haec ubi nar-
 ravit rex, mulier paciscebatur et pacem componebat.

Τὸ δὲ ἐπιτεῦθεν ἤδη ἐπορεύετο ἐπὶ Τραπεζοῦντα καὶ κατὰ βασιλέως Δαβίδ, ὃς τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου, καὶ καταλειφθέντος αὐτῷ ἑγγόνου ἐνός, D ἐπαγόμενος τοὺς Καβαζιτιανοὺς ἄρχοντας τῶν περὶ τὴν Τραπεζοῦντα Μεσοχαλδείων κατέσχε τὴν βασιλείαν καὶ ἐβασίλευεν, 5 ἀδικήσας τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ τετραετῆ ὄντα. ὁ μὲντοι στόλος ἄρας ἀπὸ Σινώπης, ἐπεὶ ταύτην προεδουλώσαντο, ἐπορεύετο ἐν δεξιᾷ ἔχων τοὺς Καππάδοκας, καὶ ἀφικόμενος ἐς τὴν πόλιν Τραπεζοῦντα τὰ τε προάστεια ἐνέπηρσε, καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν ἐπὶ ἡμέρας τριάκοντα δύο. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπελαύνων 10 ἐπήει βασιλεύς. προελαύνων δὲ Μαχουμούτης ἐς Τραπεζοῦντα, καὶ αὐτοῦ που σκηνώσας ἐν τῇ λεγομένῃ Σκυλλολίμνῃ, καὶ λόγους P. 263 προσφέρων πρὸς τὸν αὐτοῦ ἐξάδελφον Γεώργιον πρωτοβεστιάριον, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ Δαβίδ τάδε." βασιλεῖ Τραπεζοῦντος, γένους τοῦ Ἑλλήνων βασιλείου, βασιλεύς 15 μέγας τάδε λέγει, ὡς ὄρᾳς μὲν ὄσῃν χώραν διαπροσόμενος, ἐπειδὴ διεξῆει, ὥστε ἐνταῦθα γενέσθαι. ἦν οὖν αὐτίκα τὴν πόλιν παραδῶς τῷ βασιλεῖ, καὶ χώραν μὲν σοι παρέχεται, ὡς καὶ τῷ Ἑλλήνων ἡγεμόνι τῆς Πελοποννήσου Δημητρίῳ εὐδαιμονίαν τε ἐδώρησατο καὶ νήσους καὶ Αἶνον πόλιν εὐδαιμονα, 20 B καὶ ἐν ἀσφαλεῖ ᾧν κάθηται εὐδαιμονῶν. ἦν δὲ μὴ πειθόμενος ἀντέχειν ἐθέλης, ἴσθι τὴν τε πόλιν ἐξανδραποδίσαι οὐ

18. τοι P

Qua conventa, rex duxit recta Trapezuntem contra regem Davidem; qui defuncto nepote uno, congregans Cabazitianos, qui imperant Mesochaldiis circa Trapezuntem, regnum invasit, eoque potitus est regnans, cum iniuria affecisset fratris filium, tunc demum quattuor annos natum. classis autem solvens a Synopa, postquam eam subegerant, tendebat Trapezuntem: dextra Cappadociam tenens, et veniens Trapezuntem, suburbana incendit et diebus triginta duobus urbem obsedit. postea etiam rex cum exercitu accessit. Machumetes autem dux praecesserat regem, et ante hunc venerat Trapezuntem. castris positus ibi in eo loco qui Scylolimne dicitur, in colloquium veniens cum Georgio protovestiario patruelis eius, iussit ut sic alloquatur regem Trapezuntis Davidem. "regii Graecorum generis rex magnus haec dicit. cernis quam longum iter et quam longam regionem emensus sit rex, postquam expeditionem sumpsit contra te ut huc veniret? si igitur illico urbem regis permiseris arbitrio, ne dubites, praebebit aliam, ut Demetrio Graecorum principi, qui Peloponnesum rexerat, donavit vero hunc opibus plurimis insulisque. eidem et urbem opibus florentem Aenum tradidit. is igitur nunc omni metu vacuus securus vivit, maxima felicitate fruens. sin non obtemperaveris, ve-

πολλῷ ὕστερον· οὐ γὰρ ἂν ἀπαναστήσεται, μὴ ἐξελὼν πρό-
 τερον ἡμῶς καὶ ἀσπίστῳ παραδοῦς θανάτῳ." ταῦτα εἰπόν-
 τος τοῦ Μαχουμούτεω, ὑπολαβὼν ὁ βασιλεὺς Κολχίδος ἔλεγε
 τοιαῦτα. "ἀλλ' ἡμεῖς καὶ πρότερον τὰς βασιλείας σπονδὰς οὐ
 5 παραβαίνομεν, τὸν τε ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως πέμψαντες ἐτοι-
 μοι ἤμεν, ἐφ' ὃ τι ἂν ἄρα κελύοι βασιλεὺς, ἴσθαι αὐτίκα
 πειθόμενοι, καὶ νῦν τῷ ναυάρχῳ τοῦ βασιλέως τόδε ἐλέ- V. 205
 γομεν, ὡς ἂν μὴ τὴν χώραν κακῶς ποιούντες ληίζωνται, ὡς
 ἢ ἐπὶ τῷ βασιλεὺς, προσχωρήσειν αὐτῷ παρεσκευασμένα." C
 10 ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ ἡξίου σπένδεσθαι αὐτῷ βασιλέα, ἐφ' ᾧ
 τὴν τε θυγατέρα αὐτοῦ βασιλέα ἄγεσθαι καὶ χώραν αὐτῷ
 παρέχεσθαι, ὅσῳ ἴσῃν τὴν πρόσοδον αὐτοῦ τῆς χώρας ἀποδοίη
 τε. ταῦτα λέγων ἡξίου σπένδεσθαι. Μαχουμούτης μὲν, ὡς
 ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπήλαυσε βασιλεὺς, ὑπήντα ἀγγέλλων τὰ
 15 παρὰ τῆς πόλεως. ἐπαρθεῖς δὲ τοῖς λόγοις τοῖσδε ὄρημητο
 κατὰ κράτος ἐξελεῖν τὴν πόλιν καὶ ἀνδραποδίσασθαι· ἤχθετο
 γὰρ ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ βασιλέως, πρὶν ἢ ἀφικέσθαι τὸν στό-
 λον, ἀφίκετο παρὰ τὸν ἑαυτῆς γαμβρὸν τὸν Μαρμίαν προε-
 ξιούσα. μετὰ δὲ ταῦτα βουλευομένων οἱ ἐδόκει ἐς τὴν ζύμ-
 20 βυσιν τοὺς ὄρκους ποιῆσθαι, καὶ ἐγένοντο οἱ ὄρκοι τοῦ βα- D
 σιλέως. μετὰ δὲ καὶ τὴν πόλιν παρελάμβανον Τραπεζοῦντα
 οἱ τοῦ βασιλέως νεήλυδες, ὡς ἐπέταξε βασιλεὺς. τὸν δὲ βα-

12. 687?

rum regis vires experiri volueris, scito urbem tuam brevi direptioni
 obnoxiam fore. nec enim prius ab oppugnatione desistet, quam ur-
 bem ceperit et vos omnes ignominiosissimae morti subiecerit." his
 dictis ab Machumete respondit rex Colchidis in hunc modum "verum
 enimvero nos, cum haud dum foederum fidem violassemus, fratrem
 regis mittentes, prompti et parati eramus, quocumque iussisset rex,
 obedientes ire. etiam regiae classis duci locuti sumus, rogantes ne
 regionem nostram populationibus affligeret: paratos enim nos esse,
 ubi primum advenerit rex, deditionem facere." haec dicens rogabat
 ut pax inter se et regem conveniret, hac tamen condicione, ut rex
 ipsius filiam uxorem duceret, et regionem redderet, ex qua aequalem
 reditum huic, qui ex Colchide veniret, quotannis acciperet. his ex-
 positis pacem orabat. Machumetes reversus in castra occurrit regi,
 et quae ex urbe cogita haberet enarrat. caeterum rex elatus his
 sermonibus urbem vi capere et diripere nitebatur: aegre enim fere-
 bat uxorem regis Davidis, priusquam appulisset classis, venisse ad
 suum generum Mamiam et urbe egressam esse. postea cum consul-
 tatio proponeretur quid agendum foret, visum est ut congressus fie-
 ret utrorumque, et iuramento interposito in dicionem susciperentur

σιλέα Τραπεζοῦντος ἐμβάντα ἐς τὰς ναῦς ἅμα τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τῇ θυγατρὶ καὶ συγγενέσιν αὐτοῦ, ὅσοι παρήσαν αὐτῷ, ἐκέλευσεν ἀποπλεῖν ἐς τὸ Βυζάντιον, ὡς αὐτίκα παρ-
σομένου καὶ αὐτοῦ βασιλέως διὰ τῆς ἠπείρου. τὴν μὲν οὖν πόλιν ἐπέτρεψε τῷ ναυάρχῳ, τῆς Καλλιουπόλεως ὑπάρχῳ, 5
τεηλυδάς τε καθίστη ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ ἀζάπιδας ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα πέμψας Χιτήρη τῆς Ἀμασίας ὑπαρ-
P. 264 χον, παρεστήσατο τὰ περὶ τὴν πόλιν χωρία καὶ τὰ περὶ τὸ Μεσοχάλδειον, Καβαίχηταίων ὄντα τῶν ὑπάρχων τοῦ τε πανσεβάστου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ ἕκαστα προσεχώρη- 10
σεν. ὃς καὶ φυλακὴν ἐγκατέλιπεν, ἀναζεύξας διὰ τῆς ἠπείρου, καὶ ἀπῆλυνε, καὶ διὰ τῆς τῶν Τζαπνίδων χώρας ἐκομίζετο, χώραν ἐρμυνὴν τε καὶ ἄβατον ἐς τὰ μάλιστα. γενόμενος δὲ ἐπὶ Βυζαντίου, βασιλέα μὲν αὐτοῦ ἐπέταξεν ἀπάγειν ἐς Ἀδριανούπολιν, καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκομί- 15
ζετο ἐπὶ Ἀδριανούπολιν.

Τραπεζοῦς μὲν οὖν οὕτως ἐάλω, καὶ ἡ τῆς Κόλχων χώρα σύμπασα ὑπὸ βασιλεῖ ἐγένετο, ἡγεμονία καὶ αὕτη Ἑλλή-
Bνων οὐσα καὶ ἐς τὰ ἦθη τε καὶ δίαίταν τετραμμένη Ἑλλή-
νων, ὥστε ἀναστάτους γενέσθαι ὑπὸ τοῦδε τοῦ βασιλέως οὐ 20
πολλῷ χρόνῳ τούς τε Ἑλληνας τε καὶ Ἑλλήνων ἡγεμόνας,

17. τῆς] τῶν?

iusiurandum itaque regis intervenit. quo facto peregrini milites regis urbem, sicuti imperaverat rex, susceperunt. regem Trapezuntis navem conscendere cum suis liberis et filia et cognatis, qui praesto erant, iussit; et solventes iussi sunt navigare Byzantium, quasi et ipse brevi affuturus sit, iter facturus per continentem. urbem autem eam commisit regae classis imperatori, qui Callipolis praefectus erat. peregrinorum praesidio arcem munivit. urbi vero praesidium Azapidum imposuit. postea misit Chetirem Amasiae praefectum, qui regis iussu loca urbi et Mesochaldio finitima occupavit. haec autem fuerant in ditione Cabaezitaeorum, qui erant praefecti Graecorum imperatoris et filii eius. singula ista loca in regis dicionem deditioe facta concessere. rex autem relicto praesidio peregrinorum et Azapidum iter fecit per continentem. proficiscebatur per Tzanorum regionem; quam, quia admodum munita erat, haud facile transire poterat. veniens deinde Byzantium curavit ut rex Trapezuntius Adrianopolim subverheretur. nec multo post et ipse eodem pervenit.

In hunc modum capta est Trapezus urbs et universa Colchidis regio, devenitque in potestatem regis. antea fuerat principatus, quem regebant Graeci, moresque et victus rationem Graecorum maxime imitabatur. verum Graeci et Graecorum principes brevi admodum tempore bello domiti sunt. primo quidem rex potitus est Byzantio;

πρωτα μὲν τὴν Βυζαντίου πόλιν, μετὰ δὲ ταῦτα Πελοπόννη-
σόν τε καὶ Τραπεζοῦντος βασιλέα καὶ χώραν αὐτήν.

Ταῦτα μὲν ἐς τοῦτο ἐγένετο· τὴν δὲ Τραπεζοῦντα ἐς
μοίρας διελέμενος, τὸ μὲν παρ' ἑαυτῷ κατεκράτησε, ποιήσας
5 σιλικταρίους καὶ σπαχογλάνους ὕστερον ἐς τὰς θύρας αὐτοῦ,
τούτους κρατήσας παρ' ἑαυτὸν ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἕνεκα καὶ
ἐς τὰ παιδικά, τὸ δὲ κατώκισεν ἐς Βυζάντιον, καὶ τὸ ἕτερον
πεποίηκεν Ἰανιτζαρίους καὶ δουλευτάς ἐν σκεναῖς, ἐπιλεξάμε-
νος παῖδας ὀκτακοσίους, καὶ ἐς τὴν τῶν νεηλύδων τάξιν ἐτά- C
10 ξατο. τὴν μέντοι θυγατέρα τοῦ βασιλέως Δαβίδ γυναῖκα
μέντοι οὐκ ἤγάγετο, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐς τὸν κοιτῶνα μετεπέμ-
ψατο αὐτήν, σφαιγιασθέντος τοῦ βασιλέως Δαβίδ, καὶ τὸν
παῖδα ἔγγονον τοῦ πρότερον βασιλέως νήπιον ὄντα εἶχε παρ'
ἑαυτῷ ὁ κρατῶν. ὁ μέντοι βασιλέως παῖς ὁ νεώτερος, Γεώρ-
15 γιος τοῦνομα, ὡς ἐς τὴν Ἀδριανούπολιν παρών, ἐτράπετο ἐπὶ V. 206
τὴν τοῦ Μεχμέτω Θρησκείαν, καὶ ἐς τὰ ἦδη γενόμενος τὰ
ἐκείνων οὐ πολλῷ ὕστερον συνελήφθη ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τοῖς
ἀδελφοῖς ὑπὸ βασιλέως. καὶ γὰρ ἔπεμψε γράμματα ἢ ἀνε-
ψιὰ τοῦ βασιλέως, ἢ τοῦ Χασάνη γυνή, καὶ μετακαλεῖτο ἢ D
20 τὸν τοῦ βασιλέως υἱὸν ἢ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ τὸν Ἀλέξιον τὸν
ἐκ Μυτιλήνης, Κομνηνὸν ὄντα. καὶ τὰ μὲν γράμματα ἐνε-
χείρισαν τῷ βασιλεῖ, δηλοποιοῦντα ὅπως εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ

14. ὁ Κράτων P
Λαυνίκου margo R

18. καὶ γὰρ] καὶ ταῦτα ἄλλου τινός καὶ οὐ

postea arma tulit in Peloponnesum; dehinc Trapezuntis regem una
cum regione nactus est.

Haec quidem hactenus contigere. Trapezuntios in partes distri-
buit: partem unam retinuit ipse, ex qua fecit silictarios et spatho-
glanos. hos in ianuis tenebat, eorumque ministerio utebatur, necnon
ipsis nefario amore raptus abutebatur. partem autem aliam Byzan-
tium transmisit. porro ex alia Ianitzaros elegit. quosdam constituit
servos, qui in tabernaculis servirent. pueros ex omnibus elegit octin-
gentos, eosque in peregrinorum cohortem submisit. filiam regis Da-
vidis non, quemadmodum rex hic petierat, uxorem duxit: haud tamen
multo post eam in suum cubiculum accersivit perempto rege Davide.
nepotem autem huius, qui fuerat filius adhuc infans prioris regis,
apud se habuit Crato. regis autem Davidis filius iunior, nomine Geor-
gius, cum Adrianopolim venisset, ad Mechmetae religionem conversus
est. assumptus Turcorum moribus non multo post captus est ab rege
una cum patre et fratribus. Nam missis litteris consobrina Davidis
regis, uxor Chasanis, vocabat aut regis filium aut patrualem eius Ale-
xium Comnenum ex Mitylenis. et litteras quidem quibus significa-

Chalcocondylas.

32

βασιλέως ἢ ὁ ἀνεμιὸς αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, ἀφίξεται πρὸς τὴν
 δέσποιναν τὴν γυναῖκα τοῦ Μακροῦ Χασάνη οὖσαν. ἐνεχεί-
 ρισι δὲ ταῦτα τὰ γράμματα ὁ πρωτοβεστιάριος Γεώργιος ἐπι-
 τρώπη τᾶλλα ἀγαθῶ, ὅπως φανήσεται ὁ βασιλεὺς εἰς πίστω-
 σιν ἴσως ἀγαθὴν, καὶ ἄλλως ἵνα μὴ ἀκουσθῇ καὶ παρ' ἄλλων 5
 ὅπως ὁ πρωτοβεστιάριος ἔκρυψε τοῦτο, φοβούμενος τὸν τε
 P. 265 αὐθέντη τὸν μέγαν καὶ τὸν πάσιαν Μαχουμούτη, καὶ πᾶθη
 κακῶς ὁ πρωτοβεστιάριος παρὰ τοῦ μεγάλου αὐθέντου. καὶ
 διὰ τοῦτο δέδωκε καὶ τὸν χάριτην πρὸς τὸν μέγαν αὐθέντη.
 τὰ μὲν οὖν γράμματα δεξάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ νόφ λαβὼν 10
 καθίστατο ἐς ὑπόψιαν, καὶ αὐτοὺς συλλαβὼν τὸν τε Δαβίδ
 βασιλέα καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ σὺν τῷ ἀνεμιῷ καθείρξε. καὶ τὴν
 μὲν θυγατέρα ἐς κοιτῶνα αὐτῷ μετεπέμψατο, ἔχων δὲ αὐτοὺς
 ἐν πέδαις, οὐ πολλῶ ἕστερον ἀπαγαγὼν ἐς Βυζάντιον διεχρή-
 σαιτο. τοὺς μέντοι παῖδας τοὺς ἀπὸ ἄστεως καὶ ἀπὸ τῶν πε- 15
 B ἑαυτοῦ κοιτῶνα, τοὺς δ' ἄλλους ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ἐπιτηδεύμασι,
 τοὺς δ' ἄλλους ἀπεχαρίσατο τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς ἄρχουσι.
 τὰς δὲ κόρας τὰς μὲν ἐν τοῖς αὐτοῦ κοιτῶσι κατέθετο, τὰς
 δὲ ἀπεχαρίσατο, καὶ τινὰς ἐξ αὐτῶν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀπε- 20
 στέλλετο, ἐνίας δ' ἔν τινι ὀλίγῳ καιρῷ καὶ ὑπανδρεύσατο.
 1461 Τοῦ μέντοι χειμῶνος τούτου βασιλεὺς διατρίβων ἐν τοῖς

batur ut unus ex filiis regis Davidis aut patruelis eius, ut dictum
 est, veniret ad dominam, quae uxor erat Chasanis Longi, tradiderant
 regi. nam litteras istas dedit protovestiarium Georgius curatori, mor-
 ribus caetera non improbo, ut appareret regi talis quali sidentem
 esset in quibusvis. praeterea ne innotesceret quomodo protovestia-
 rius rem hanc celasset, timens authentem sive imperatorem magnum
 et bassam Mechmetem, ne re cognita poenas daret authentem magno
 protovestiarium. quapropter litteras magno authentem obtulit. rex li-
 teris acceptis et lectis nihil boni suspicabatur. comprehendendi itaque
 iussit Davidem regem et filios eius una cum patruelle, quos omnes
 in custodiam dedit. caeterum filiam in suum cubiculum accersibat.
 cum autem eos aliquanto tempore in custodia asservasset, tandem
 abductos Byzantium necavit. pueros quidem ex urbe et ab locis urbi
 finitimis allectos, in peregrinorum album conscribens, ad suum cubi-
 culum ordinabat. quosdam praeterea tradidit in disciplinam, ut Tur-
 corum studiis imbuerentur. reliquis filiis suis et satrapis dono de-
 dit virgines, quasdam quoque per sua cubicula disposuit, quasdam
 amicis donavit, quasdam vero filiis suis misit, necnon quasdam brevi
 tempore maritis coniunxit.

Ea autem quae sequebatur hieme, in regni sede manens, voca-

ἑαυτοῦ βασιλείοις μετεπέμπετο Βλάδον τὸν Δρακούλεω παῖδα,
 Δακίας ἡγεμόνα, ἔχων παρ' ἑαυτοῦ τὸν νεώτερον αὐτοῦ ἀδελ-
 φόν, παιδικὰ τε αὐτοῦ γενόμενον καὶ διαιτώμενον παρ' αὐ-
 τῷ. ξυνηνέχθη δὲ καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ξυγγενέσθαι τῷ παιδί τῷδε
 5 βουλομένῳ, ὅτε πρῶτον παριῶν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἐστέλλετο C
 ἐπὶ Καραμῦνον, ὀλίγου ὑπ' αὐτοῦ ἀποθανεῖν. ὡς γὰρ ἐρῶν
 τοῦ παιδὸς ἐκάλει ἐς ἑμιλίαν, καὶ φιλοτιμίαν αὐτῷ προσίτων
 ἐκάλει ἐπὶ τὸν κοιτῶνα. ὁ μέντοι παῖς οὐδέν τι τοιοῦτον δο-
 κῶν πρὸς τοῦ βασιλέως πείσεσθαι, ἐώρα τὸν βασιλέα ἐπιφε-
 10 ρόμενον αὐτῷ ἐς τοιοῦτόν τι πράγμα, ἀπεμάχητό τε καὶ οὐ
 συνεγινώσκειτο ἐς τὴν συνουσίαν βασιλέως, καὶ ἄκοντος ἐφίλει,
 σπασάμενος ὁ παῖς μάχαιραν παίει τὸν βασιλέα κατὰ τὸν μηρόν,
 καὶ οὕτω φεύγων αὐτίκα, ὅποι προεχώρει αὐτῷ, ἤχθετο. βασι-
 λέως μέντοι οἱ ἱατροὶ ἰάσαντο τὸ τραῦμα. ὁ δὲ παῖς ἐπὶ
 15 δένδρον αὐτοῦ που ταύτῃ ἀναβὰς ἐκρύπτετο. ὡς δὲ συσκευα-
 σάμενος ὁ βασιλεὺς ἀπῆει, ἐντεῦθεν καταβὰς ὁ παῖς ἀπὸ τοῦ D
 δένδρου καὶ διαπορευόμενος οὐ πολλῷ ὕστερον ἀφίκετο ἐπὶ
 τὰς θύρας, καὶ παιδικὰ ἐγένετο βασιλέως. χρῆσθαι δὲ νο-
 μίξει οὐχ ἤττον τοῖς ἐς τὴν ἑαυτοῦ δίαίταν τραπομένοις· του-
 20 τοις μὲν γὰρ αἰεὶ τε συγγινόμενος συνδιατρίβειν νύκτωρ καὶ
 μεθ' ἡμέραν, τοῖς δ' ἄλλοφύλοις οὐ πᾶν τι χρῆσθαι νομί-
 ζεται βασιλέα, ἀλλ' ἐπὶ βραχύ. τούτου δὲ τοῦ παιδὸς τῷ

11. ὡς δ' ἄκοντα?

20. συγγενόμενος P

bat Bladum Draculis filium, ducem Daciae. nam huius fratrem iunio-
 rem apud se habebat, eoque per amorem turpiter abutebatur, et in
 suum convictum adhibebat. discordia autem vehemens inter regem
 et puerum istum exorta est, cum primo eum sibi turpi amore fla-
 granti obnoxium esse vellet. nam cum primum venisset in regiam,
 ablegatus est ad Caramanum, quia regem propemodum interfecerat.
 cum enim amore ardens puerum vocaret ad coitum, eumque illece-
 bris et praebibendo delinire satageret, postremo in cubiculum accer-
 situs est. puer cum putaret se nihil huiusmodi ab rege passurum,
 praeter spem cernit regem in turpe hoc facinus velle prorumpere.
 verum puer reluctabatur, nec regem admittebat. rex vero oscula
 figebat repugnanti et invito puero. puer igitur vagina gladium ex-
 trahit, regis femur graviter vulnerat; et celeri fuga continuo sibi
 consuluit. chirurgi autem vulnus regis curabant. puer vero conscensa
 arbore ibidem occultabatur. ut autem rex collectis omnibus disces-
 serat, etiam puer descendens ex arbore et iter faciens non multo
 post rediit in ianuam regis, eiusque concubinus factus est. rex ne
 iis quidem abstinere qui suam religionem sequuntur: nam cum his
 semper diu noctuque conversatur. caeterum alienigenis non multum

ἀδελφῷ Βλάδῳ ἐπέτρηψε βασιλεὺς τὴν Δακίας ἡγεμονίαν,
 V. 207 καὶ συμβαλλομένου βασιλέως ἐπήλασέ τε καὶ κατέσχε τὴν
 ἡγεμονίαν Βλάδος ὁ Δρακούλεω παῖς. ὡς δὲ ἐπὶ τὴν ἡγε-
 μονίαν ἀφίκετο, πρῶτα μὲν ἑαυτῷ δορυφόρους ἐποιεῖτο καὶ
 P. 266 ὁμοδιαίτους, μετὰ δὲ μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον τῶν τῆς 5
 χώρας ἐπιφανῶν ἐς τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολὰς δοκούντων
 μετεῖναι τῆς προδοσίας, πανοικὶ διέφθειρέ τε καὶ ἀνεσκολό-
 πιζεν, αὐτόν τε ἄμα καὶ παῖδας καὶ γυναῖκα καὶ θεράποντας,
 ὥστε ἄνδρα τοῦτον ἕνα ἐπὶ μέγα δὴ φόνον ἀνδρῶν ὧν ἡμεῖς
 ἴσμεν ἐλάσαι ἐπυθόμεθα. ὥστε γάρ οἱ ἐμπεδῶσαι τὴν ἡγε- 10
 μονίαν, ἀνελεῖν αὐτόν φασιν ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας καὶ πα-
 δας ὀλίγον τινα χρόνον ἐς δισμυρίους. καθιστώτα δὲ κα-
 λοὺς τινὰς αὐτῷ στρατιώτας καὶ δορυφόρους, τούτους ἐδω-
 B. 15 ρεῖτο τοῖς τῶν ἀπογιγνομένων χρήμασί τι καὶ ὄλβῳ καὶ τῇ
 ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ, ὥστε διὰ βραχείας ἐπὶ μέγα ἀφικέσθαι με-
 15 ταβολῆς καὶ καινοτομηθῆναι πᾶν τὰ Δακίας πράγματα ὑπὸ
 τούτου τοῦ ἀνδρός. καὶ Παϊονίας τε οὐκ ὀλίγους, οἷς μετεῖ-
 ναι ἐδόκει ὄφρ' οὖν τῶν πραγμάτων, καὶ τούτων οὐδενὸς φει-
 δόμενος φόνον δὲ μέγιστον εἰργάζετο. ὡς μὲν οὖν αὐτῷ ἐδό-
 κει ἀσφαλῶς ἔχειν τὰ Δακίας πράγματα, ἐβουλεύετο ἀπό- 20
 20 στυσιν ἀπὸ τοῦ βασιλέως. ἐτιμωρεῖτο μέντοι τοὺς ἄνδρας
 τούτους γνώμῃ τοῦ βασιλέως, ὡς ἂν αὐτῷ κρατύνοι τὴν ἀρ-

7. μετέχειν?
 τούτου P

13. ἄλλους R

18. ὄτι οὖν? an ὄπωσούν?

utitur rex. verum haud multo post pueri huius fratri, quem Bladum nominant, Daciae principatum rex permisit. opera igitur regis adiutus, accedens Bladus, Draculis filius, principatum Daciae occupavit. ubi primum in principatum promotus est, hastatos delegit, quos in convictum adhibitos corporis sui custodes designavit. deinde vocans singulos qui in ea regione dignitate excellere videbantur quosque putabat, si dux mutandus esset, proditionis consilia agitatos, hos, inquam, omnes cum tota familia leto dedit et palis affixit, nec liberis uxoribus famulisque eorum parcens. adeo vir ille maximam omnium, quos novimus, caedem et stragem hominum fecit. nam ut sibi constabiliiret Daciae principatum, fertur occidisse brevi tempore circiter viginti milia virorum et mulierum puerorumque. cum autem pulchros et egregios quosdam delegisset milites et satellites, eos donabat opibus et divitiis, necnon reliqua felicitate quam ex caede illorum acquisivisset. itaque brevi tempore vir ille innovationem et mutationem Daciae rebus induxit maximam. praeterea Pannonnes non paucos, quorum interesse putabat ut res Daciae quoquo modo bene haberent, nulli parcens, tributo maximo onerabat. cum crederet Daciae principatum iam satis firmum et tutum esse, consilium capiebat

χῆν, καὶ μὴ μεταστάντων αὐθις τῶν τῆς Λακίας ἀνδρῶν πρω-
 τευόντων πράγματα ἔχοι, ἐπαγομένον αὐτῶν τοὺς Παίονας
 συμμαχούς τε καὶ ἐπικούρους.

Ταῦτα μέντοι οὕτω διεπραίτετο· τότε δὴ οὖν τοῦ χει-
 5 μῶνος, ὡς ἠγγέλλετο βασιλεῖ τοῦτον νεωτερίσαι διανοοῦμενον
 ἀπόστασιν βουλευέσθαι, ἐπὶ Παίονας τραπόμενον συντίθεσθαι
 ἐκείνοις καὶ συμμαχίαν ποιεῖσθαι, δεινόν τε ἐποιεῖτο, καὶ
 πέμπων ἄνδρα εὐδόκιμον τῶν Θυρῶν αὐτοῦ, γραμματιστὴν
 Ἕλληνα, μετεπέμπετο ἐς τὰς Θύρας, ὡς ἦν ἀφίκηται οἱ ἐπὶ
 10 τὰς Θύρας, ἄχαρι μὲν οὐδὲν πρὸς βασιλέα πείσεται, ἀγαθὰ
 δὲ καὶ εὐνοίαν ἀνακτάμενος οὐκ ὑπερβαλεῖται αὐτὸν βασιλέα,
 εὐνοῶν ἐς τὰ τοῦ βασιλέως πράγματα. ταῦτα μὲν ἐπιτείλας
 ἐπέμπεν ὡς τοῦτον Καταβολινὸν γραμματέα τῶν Θυρῶν. Χα-
 μουζᾶ δὲ τῷ ἰσρακοφόρῳ λεγομένῳ, ὃς παρὰ τὸν Ἰστρον διέ-
 15 λαχε διοικεῖν χώραν οὐκ ὀλίγην καὶ Βιδίνης ὑπαρχον εἶναι,
 κρύφα ἐκέλευε πέμπων, δόλω εἰ δυνήσεται ἀγαγεῖν τὸν ἄν-
 δρα, αὐτῷ χαρισέσθαι μεγάλως, εἴτε δόλω εἴτε τρόπῳ ἄλλῳ
 οἷψ δυνήσεται συλλαβεῖν. οὗτος μὲν οὖν παραγγείλας τῷ
 γραμματιστῇ ἐς τὴν σύλληψιν τοῦ ἀνδρός ἅττα ἐδόκει σφίσι
 20 βουλευομένοις πρόσφορον εἶναι, συμπροπέμποντι αὐτὸν τῷ
 Βλάδῳ ὑπέσειν ἐνέδρας προλοχῆσαντα αὐτοῦ ταύτην τὴν
 χώραν, οὕτω ποιεῖσθαι τὴν σύλληψιν, σημαίνεσθαι δὲ οἱ, ἐπὶ P. 267

21. ὑπόσειν P

quomodo ab rege descisceret. sententia autem Dacorum graviter
 Bladum angebat. timebat enim, si ipse confirmato nunc Daciae prin-
 cipatu quid contra regem molitus fuisset, ne negotia sibi facesseroent
 Daci, adducentes Pannones socios et auxiliares.

Haec quidem in hunc modum acta sunt. ea autem hieme ut
 nuntiatum est regi Bladum novarum rerum esse cupidum, et delibe-
 rare qua ratione a se deficeret, et conversum ad Pannones cum iis
 foedere interposito societatem coivisse, haec, inquam, accipiens valde
 viro indignatus est. misit itaque virum satis spectatum, ianuarum
 scribam, virum Graecum, ad Bladum, qui hunc moneret ut ad ianuas
 accederet. quodsi veniret, fore ut maximam gratiam iniret apud re-
 gem, praeterea bona plurima ferens nunquam beneficiis regem supe-
 rare posset, si rebus regis favere pergeret. cum huiusmodi manda-
 tis Catabolinum scribam ianuarum ad Bladum proficisci iubet. Cha-
 muzae vero, quem Hieracophorum nominabant, qui apud Istrum la-
 tuit, ut administraret suo imperio regionem non modicam et Bidinae
 praesesset, praecipit ut clam, si dolo posset, Bladum ad se perduce-
 ret. addebat se ei gratificaturum vel maximo, seu dolo seu alio
 quovis modo istum virum cepisset. Chamuzes igitur una cum scriba

μέλλῃ ἀποχωρεῖν, τὸν γραμματιστὴν, ταῦτα ποιῶντος ἐκείνου, καὶ τὴν ὄραν ὑποσημαίνοντος ἐν ἧ ἀποχωροῦντα αὐτὸν ἔδει συμπροπέμψαι τὸν Βλάδον, προσελόγησεν αὐτοῦ ταύτην τὴν χώραν ὁ Χαμουζᾶς. Βλάδος δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὀπλισμένους, ὡς συμπερούπεμπε τὸν Θυρῶν τῆς αὐτῆς ἡγεμόνα 5 καὶ τὸν γραμματιστὴν, ἐπέπεσέ τε ἐς τὰς ἐνέδρας, καὶ ὡς ἔγνω, τούτους μὲν αὐτίκα διακελευσάμενος συλλαμβάνει καὶ τοὺς θεράποντας, ὡς δὲ ἐπήγει ὁ Χαμουζᾶς, ἐμαχέσατό τε αἰξίως λόγου, καὶ τρεψάμενος αὐτὸν τε ἐξώγησε καὶ τῶν ἄλλων Β διαφυγόντων διέφθειρεν οὐ πολλούς. τούτους μὲν ὡς ἐξώγησε 10 V. 208 σύμπαντας ἀπαγαγὼν ἀνεσκολόπισεν, ἀκρωτηριασάμενος τοὺς ἄνδρας πρότερον, Χαμουζᾶν δὲ ἐπὶ ὑψηλότερον σκόλοπος ποιησάμενος, τὴν τε θεραπείαν ἅμα τοῖς ἑαυτοῦ δεσπόταις τὰ αὐτὰ ταῦτα ἔδρασε. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτίκα στρατὸν πα- 1462 ρασκευασάμενος ἢ δύναμις μέγιστον, ἤλασέ τε αὐτίκα ἐπὶ 15 τὸν Ἰστρον, καὶ διαβάς ἐς τὰ ἐπὶ ταῦδε χωρία τοῦ Ἰστρον καὶ χώραν τοῦ βασιλέως πυσσυδί τε ἅμα παισὶ καὶ γυναιξὶ διέφθειρε, καὶ οἰκίας ἐνεπίμπρα, πῦρ ἐνείεις ὅποι προσήει. καὶ μέγιστον ἐργασάμενος φόνον ἀπήλαυεν ὀπίσω ἐπὶ Δακίας.

3. προσελόγησεν P   10. μέντοι οὐς?

consilia tractabat, qua ratione imperata opportune ad rem conferrent. visum igitur est hoc esse consultissimum, ut comitanti Blado scribam in sua regione insidias ponerent, eumque hoc modo per insidias exciperent: sed convenit ut scriba, quando vellet redire ad regem, digressus a Blado, significaret. scriba quemadmodum decretum erat fecit; horam, qua abiturus esset ad regem comitante Blado, indicavit. quapropter insidias, eo loci quo profecturus erat Blado, struxit Chamuzes. Bladus itaque armatus cum suis, prosequens scribam et innumerarum ducem, in insidias praecipitatus est. quas ubi cognovit, suos illico exhortatione firmavit et ministros capit. Chamuzes autem accedens pugnavit perquam fortiter. tandem Chamuzem in fugam versum capit; et reliquis fugientibus, evenit ut non multi perirent. hos igitur omnes, quos vivos comprehenderat, abduxit et palis adfixit. caeterum antequam capitali supplicio subderentur, mutilati sunt, extremis corporis partibus praecisis. Chamuzem altiori quam reliquos cruci affixit. hoc autem ideo factum est a Blado, ut suis exemplum proponeret, ne quando similia tentarent, quasi similia passuri. his ita gestis exercitum conscripsit quam potuit maximum, et illico ad Istrum raptim agmen duxit; quem traiciens venit in loca Istro finitima et in regionem regis, quam uno impetu, caesis liberis et mulieribus, misere evastavit. domos villasque incendit, ubicumque potuit ignem iniiciens. cum autem caedem fecisset maximam, tandem reversus est in Daciam.

Ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἠγγέλλετο βασιλεῖ Μεχμέτῃ, τοὺς τε
 πρέσβεις αὐτοῦ διαφθαρῆναι ὑπὸ Βλάδου τοῦ Δακίας ἡγεμό- C
 νος, καὶ Χαμουζᾶν ἄνδρα εὐδόκιμον τῶν βασιλέως Θυρῶν
 οὕτω ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀποθανεῖν, ἤχθετο μὲν οἷα εἰκός, καὶ
 5 δεινότερα ἐποίητο εἰ ἄνδρας αὐτῷ τοιούτους περιόψεται οὕτω
 διαφθαρέντας, κάκεινον εἰς τοῦτο ὕβρεως ἀφικόμενον ὥστε καὶ
 τοὺς πρέσβεις αὐτῷ διαχρήσασθαι, μὴ τιμωρησεται τὸν φό-
 νον ἐκείτων τῶν αὐτῶν εἰσπραττόμενος τὸν τῆς Δακίας ἡγε-
 μόνα· ἤχθετο μέντοι καὶ τότε, ὅτι τὸν Ἴστρον διαβάς σὺν
 10 χειρὶ πολλῇ καὶ ἐμπρήσας τὴν βασιλέως χώραν καὶ φόνον
 τῶν τε ὁμοφύλων αὐτῷ ἐργασάμενος ὀπίσω ἐλαίνοι. πολλῶν
 δὲ τούτων δεινότερα ἐπολεῖ, τοιαῦτα τοὺς ἑαυτοῦ πρέσβεις D
 ἐργάσασθαι. ὅθεν δὴ ἀπανταχῇ περιωγέλλων τοῖς τε ἀρί-
 στοις καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ λόγον προηγόρευε καλλίστῳ κό-
 15 σμφ ἐλαύνοντας καὶ ἐξωπλισμένους παρεῖναι αὐτῷ τὰ στρα-
 τεύματα ἐξελαύνοντι. τὴν μὲν οὖν στρατιὰν οὕτω παρεσκευά-
 ζετο ἐπὶ τοὺς Δακούς· λέγεται δὲ καὶ τότε, ὡς Μαχουμούτῃ
 τῷ ἡγεμόνι, ὅτι τῆς ἀγγελίας πρότερον τούτων ἔτι ἀφικόμε-
 νης περὶ τε τοῦ φόνου τῶν πρέσβεων καὶ Χαμουζᾶ τοῦ ὑπάρ-
 20 χου καὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῆς χώρας, οὔτε εὐρῶν παρὰ βασι-
 λέα ἀπηγγέλλετο τὰ γενόμενα παρὰ Δακῶν ἐς τοὺς βασιλέως
 ἄνδρας, καὶ χαλεπῶς ἤνεγκε. λέγεται δὲ ὡς καὶ πληγὰς ἐνέ-
 βαλε τῷ ἀνδρὶ. νομίζεται δὲ καὶ τοῦτο ἐς τὰς Θύρας τοῦ P. 268

21. περὶ P

Haec ut allata sunt ad regem Mechetem, nempe legatos suos
 foede a Blado Daciae duce peremptos, et Chamuzem, virum inter
 ianuas primarium, adeo contemptim et ignominiose periisse, dolorem
 et maerorem regi moverunt quemadmodum verisimile est. illud au-
 tem longe gravissimum ducebat, si despiceret viros tantos talesque
 quos amisisset, nec ultionem exigeret, praesertim cum eo iniuriarum
 et contumeliae processisset Bladus ut nec ab legatis violandis ab-
 stinuerit. dolebat praeterea regi, Bladum Istro transmisso magna
 manu suam regionem incendisse, et magna suorum caede edita in
 Daciam rediisse. verum quod tanta crudelitate legatos suos tractas-
 set, reliquis maius et atrocius iudicabat. itaque edixit, annuntians
 optimatibus suis et aliis, ut quam pulcherrime armis instructi cum
 exercitibus adveniant, atque una secum in militiam profisciscantur.
 et quidem hoc pacto expeditionem contra Dacos suscepit rex. fe-
 runt praeterea Mechetem ducem, antequam caedes legatorum et
 Chamuzis praefecti et regionis incendium nuntiaretur, indicasse regi
 quae fecissent Daci viris regis. quibus auditis graviter indignatus
 est; etiam viro qui haec exposuerat, verbera infixit. nec enim turpe

βασιλέως οὐ πάνν τι αἰσχρὸν εἶναι, τούτους οὓς ἀπὸ ἀνδραπέδων καὶ μὴ Τούρκων παῖδας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς παραγενομένους. κήρυκας μέντοι πέμπων ἄπανταξῆ ἐκέλευεν αὐτῷ παρεῖναι τὴν στρατιὰν ἐξοπλισμένην καλῶς, καὶ τοὺς ἵπποδρόμους αὐτῷ ἐπεσθαι ξύμπαντας ἐς τὴνδε τὴν στρα- 5 τείαν. οἱ δὲ τοῦ βασιλέως κήρυκες οἱ τὰς ἀγγελίας φέροντες αὐτῷ ἐς τὴν χώραν καὶ οἱ ἄγγελοι, ἐπειδὴν τι νεώτερον ξυμβαίνοι, ἐπὶ τὰς θύρας ἀφικνούμενοι ταχίστῳ δρόμῳ ὀλί-
 Β γων πάνν ἡμερῶν μεγίστους δρόμους διανύουσιν ὧδε. Ἴππον ὃν ἂν ἐν τῇ ὁδῷ διελαύνων θεάσῃται, τὸν μὲν ἵππεά αὐτίκα 10 ἀπὸ τοῦ ἵππου καταβιβάζει, αὐτὸς δὲ ἀναβάς ἐλαύνει κατὰ κράτος, καὶ ὁ ἵππος ἐς τότε διανύσαι οἶος τε ἦν. μετὰ δὲ ἄλλον εὐράμενος καταβιβάζει, τὸν δὲ ἵππον τὸν πρότερον παραδίδωσι τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ οὕτω βραχὺ διαναπαυόμενοι μέγιστον διανύουσι δρόμον. ἐζώννυντο δὲ καὶ τὸ σῶμα ἅπαν, 15 ὥστε μὴ ἄγαν πονεῖν ἢ κάμνειν σφίσι τὸ σῶμα, ἐπεὶ θέοιντο. καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐς Ἀδριανούπολιν κήρυκας ἴσμεν ἐν πέντε ἡμέραις ἀφικομένους, ὁδὸν πεντεκαίδεκα ἡμερῶν ἀνδρὶ ἵππεύοντι ἐς τὰ μάλιστα. καλοῦνται δὲ οὗτοι οἱ κήρυκες οὐλίκιδες. 20

Ἐπὶ τε δὴ τὰ στρατεύματι παρεσκευάστο τῷ βασιλεῖ,
 C ἐπὶ Λακίαν ἐστρατεύετο ἦρος εὐθύς ἀρχομένου. μέγιστον δὲ

1. ἐς τούτους τοὺς? 9. διαγοῦσιν R, διατελοῦσιν P 11.
 καταβιβάζειν P ἐλαῦνοι P

habetur in Ianuis regis flagris caedere eos quos ex mancipiorum numero nec de Turcorum filiis in regnum suum transtulerit. rex igitur per universum regnum dimittens praecones edixit ut exercitus bene instructi et armati ad se adveniant; equites praeterea omnes ad hanc expeditionem concivit. praecones regii, qui regis voluntatem per universam regionem nuntiant, et nuntii, si quid novarum rerum inciderit, ad ianuas regis festinant, et citissimo gradu intra paucos dies maximos cursus peragunt. si quis ex eorum numero in itinere equum cernit, equitem confestim ex eo depouit; conscendensque ipse equum iter maturat, impellens equum quantum potest. deinde si alium invenerit, eundem similiter conscendit, et equum fatigatum isti homini tradit. et in hunc modum equos quieti tradentes, maximos conficiunt cursus. corpus totum cingunt, ne doleat vel aegrotet corpus quando currunt. ex Peloponneso Adrianopolim scimus regios praecones venisse intra quinque dies. hoc iter intra decem et quinque dies eques aegre peragere potest, etsi maxime festinet. hi praecones nominantur ulacides.

Copiae universae regis cum instructae convenissent, primo vero

τοῦτον στρατὸν γενέσθαι φασί, δεύτερον μετὰ γε τὴν ἑς τὸ V. 109
 Βυζάντιον ἐπέλασιν τοῦ βασιλέως τούτου. λέγεται δὲ τοῦτο
 τὸ στρατόπεδον κάλλιστον μὲν γενέσθαι τῶν ἄλλων στρατοπέ-
 δων, καὶ κόσμον πολὺν παρέχεσθαι ἔστε τὰ ὄπλα σφίσι καὶ
 5 ἑς τὴν σκευὴν, γενέσθαι δὲ ἄμφι τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυ-
 ριάδας στρατοῦ. καὶ τοῦτο λογίζεσθαι ῥηδίως ἀπὸ τῶν τοῦ
 πόρου τοῦ Ἰστροῦ ἐμποριστῶν, ὧν ἐξωνησαμένων ἀπὸ βασι-
 λέως τὸν πορθμὸν ἑς τριάκοντα μυριάδας χρυσίου στατηῆρας,
 λέγεται χρήματα μεγάλα κερδαίνειν. κατὰ τὴν ἡπειρον ὁ στρα-
 10 τὸς ὀρμώμενος ἀπὸ Φιλιπποπόλεως, κατὰ δὲ Θάλατταν πληρω- D
 σας τριήρεις ἄμφι τὰς εἴκοσι καὶ πέντε καὶ πλοῖα εἰς ἑκατὸν
 καὶ πενήκοντα, ἐπορεύετο εὐθὺς τοῦ Ἰστροῦ ὡς διαβησόμενος
 διὰ τῆς Βιδίνης πόλεως. ἐκέλευε δὲ πλέειν ταῦτα τὰ πλοῖα
 διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐπὶ τὸν Ἰστρον. καὶ ὁ στόλος, ὡς
 15 ἐνετέλλετο βασιλεύς, διὰ τοῦ Πόντου ἐπέπλει ἑς τὸ τοῦ
 Ἰστροῦ στόμα, καὶ ὡς ἑς τὸ στόμα ἐγένετο, ἀνήγετο ἐπὶ ταῦ
 ποταμοῦ ἐπὶ τὴν Βιδίην. καὶ ποι καὶ ἀπόβασιν ποιησάμενος
 ὁ στόλος τὰς τε οἰκίας ἐνέπιμπε, καὶ ἔκαιε τὴν τε Πραῖλλα-
 20 ἄρασιν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, πῦρ ἐνιέντες ἐνέπρησαν. εἰσὶ δὲ P. 269
 αἱ οἰκίαι ξύλιναί ὡς τὸ ἐπίπαν. Δῦκες γὰρ ὡς ἐπύθοντο βα-
 σιλέα ἐπιέναι ἐπὶ σφᾶς, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ παῖδας ὑπέξ-

profectus est contra Daciam. tradunt hunc exercitum regis fuisse
 maximum, et secundum magnitudine ei quem contra Byzantium
 ductarat iste rex. verum constat illum exercitum fuisse reliquis
 pulchriorem, et plurimum momenti tum in armis tum in reliquo
 belli apparatu habuisse. eo autem tempore in armis habuit rex
 circiter viginti quinque myriades hominum. huius numeri facile
 iniri potest ratio ex Istri traiectu. nam publicani Istri traiectum
 emerant ab rege, numerantes triginta myriades aureorum staterum:
 interim tamen constat eos opes maximas esse lucratos. per con-
 tinentem deinde exercitus profectus est ab Philippopoli. implens
 vero triremes circiter viginti quinque et naves circiter centum et quin-
 quaginta, mari recta subvectus est ad Istrum quasi iter facturus per
 Bidenam. iussit tamen ut istae naves per Euxinum pontum ad Istrum
 contenderent. et quidem classis, quemadmodum praeceperat rex, per
 Pontum ferebatur in Istri ostium. ubi Istri oram attigit, adverso
 flumine navigavit Bidenam. ubicunque egrediebantur navibus, incen-
 debant aedificia et comburebant. Prailabum urbem Dacorum, quae
 totius Daciae forum erat celeberrimum, iniecto igue concremarunt.
 pleraque autem istius regionis aedificia lignea sunt; hinc fit ut fa-

θνετο, τὰς μὲν ἐς τὸ ὄρος τὸ Πράσοβον, τὰς δὲ ἐς πολίχνην . . . τοῦνομα, ἐς ἣν κύκλω περιωὴν ἐπέτηρει καὶ ἐφύλαττε, καὶ τὸ ἔλος ἐχυρώτατον ἐποιεῖτο, καὶ ἐν ἀσφαλεῖ καθίστησι μάλιστα. τὰς δ' αὖ καὶ ἐς τοὺς δρυμῶνας, οὓς χαλεπὸν ἐστι διέναι ἀνδρὶ ἐπήλυδι καὶ μὴ ἐπιχωρίῳ· πυκνότεροι γὰρ ὄντες, καὶ δένδροις καταπεφυτευμένοι πυκνοῖς, ὡς ἥκιστα παρέχονται διὰ πολλοῦ βάσιμον τὴν εἴσοδον. τὰς μὲν Βούν γυναικας καὶ παῖδας οὕτως ἐξέθεντο, αὐτοὶ δὲ συναθροισθέντες ἐς τὸ αὐτὸ εἶποντο Βλάδῳ τῷ ἡγεμόνι. καὶ ἐς δύο μοίρας ἐπιδιελόμενος τὸν στρατὸν τὸν μὲν εἶχε παρ' ἑαυτοῦ, τὸν δὲ ἔπεμπεν ἐπὶ τὸν τῆς μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, ὡς ἦν ἐσβαλεῖν ἐκεῖνος πειρωτό, ἀμυνόμενοι μὴ περιίδωσιν ἐσβαλόντα ἐς τὴν χώραν. ὁ γὰρ τῆς μελαίνης ταύτης Πογδανίας ἡγεμὼν διενεχθεὶς ἐπολέμει τῷ Βλάδῳ ἀπὸ αἰτίας τοιαύτης, καὶ πρέσβεις πέμπων παρὰ βασιλέα Μεχμέτην ἐπεκαλεῖτο, καὶ συνάρασθαι τὸν πόλεμον ἔφρασκεν ἔτοιμος εἶναι. βασιλεὺς μὲν οὖν ἤρξασκετό τε τοῖς τοῦ ἡγεμόνος τούτου λόγοις, καὶ ἐπέλευεν οὕτω ποιεῖν τὸν ἑαυτοῦ στρατηγόν, συμμίσγοντα τῷ ναυάρχῳ ἐς τὸν ποταμὸν πολιορκεῖν τὸ Κελίον πόλιν οὕτω καλουμένην τοῦ Βλάδου, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ. ὁ μὲντοι ἡγεμὼν οὗτος συλλέξας στρατεύματα ἀπὸ τῆς χώρας ἔειτο ἐπὶ τὸν βασιλέως στόλον εὐθὺ τῆς Κελίου πόλεως, συμμίσγων

cile ignem admittant. Daci ubi acceperunt regem cum copiis adversum se pergere, liberos et uxores collocarunt quasdam in montem Prasobum, quasdam in oppidulum nomine * * * * quod circulo velati circumiens muniebat et custodiebat. etiam palus sive lacus palustris id oppidulum vel in primis et tutissimum et munitissimum praestabat. quasdam praeterea abdidere in querceta regionis, quae transire difficile est viro peregrino, qui non sit indigena. densissima enim et arboribus consita densis, plerumque inaccessa et invia. mulieres quidem et liberos, quemadmodum dixi, in loca tuta contraxere. viri vero in unum collecti sequebantur Bladum ducem; qui secernens universoni exercitum in duas partes, alteram quidem ipse detinuit, alteram vero ire iussit contra Nigrae Pogdaniae principem, ut si is cerneretur in Daciam irruere, fortiter resisteret, nec omitteret in eius regionem hostilem incursionem facere. nam inimicitiae intercesserant inter Nigrae Pogdaniae principem et Bladum. quapropter bellum inter ipsos ardebat. cuius haec causa perhibetur. princeps Nigrae Pogdaniae missis legatis hortabatur regem Mechmetem ad bellum inferendum Blado; quem quo magis moveret, pollicebatur se suas copias eius copiis iuncturum. regi grata erant quae princeps iste afferebat. proinde iussit ut promissa ad rem conferret, et exer-

τῷ ναυάρχῳ. καὶ ἐπεὶ τε συνέμισγε τῷ βασιλέως στρατῷ,
 ἐπολιόρκουν ἀμφοτέρω τὴν πόλιν, καὶ προσβάλλοντες ἐπὶ ἡμέ-
 ρας συχνὰς ἐξεκρούσθησαν καὶ ἀπέβαλον ὀλίγους τινάς. ὡς
 δ' οὐ προσχώρει ἡ τῆς πόλεως αἴρεσις, ἀπεχώρουν ἡδὴ ἑκά-
 5 τεροι. ὁ μὲν οὖν μέλας Πόγδανος ἦεν ὁμοίως ὡς ἐσβαλῶν
 ἐς τὴν τῶν Λακῶν χώραν, ἐκωλύετο δὲ ὑπὸ τῆς μιᾶς μοίρας V. 210
 τοῦ στρατοῦ, ἣτις ἐτέτακτο ταύτῃ φυλάσσειν τὴν χώραν. D
 Βλάδος δὲ αὐτὸς ἔχων τὴν μείζω μοῖραν τοῦ στρατοῦ ἐπο-
 ρεύετο διὰ τῶν δρυμώνων, ἐκδεχόμενος ἰδεῖν ὅπου χωρήσει ὁ
 10 τοῦ βασιλέως στρατός. βασιλεὺς μὲν γάρ, ὡς τὰ στρατεύματα
 αὐτῷ διαβάντα τὸν Ἴστρον ἐγένετο ἐς τὴν Λακίαν, ἐπέδραμεν
 οὐδαμῆ. οὐ γὰρ εἶα ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ συντεταγμένῳ ἐπορεύετο
 τῷ στρατεύματι. ἐπορεύετο δ' εὐθὺς τῆς πόλεως, ἐς ἣν γυναι-
 κάς τε καὶ παῖδας ὑπεκθήμενοι οἱ Λᾶκες αὐτοὶ εἰκοντο τῷ
 15 βασιλεῖ διὰ τῶν δρυμώνων· καὶ ἦν τι ἀποσπασθεῖν τοῦ P. 270
 στρατοῦ, αὐτίκα ὑπὸ τούτων διεφθείρετο. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς,
 ὡς οὐδεὶς ἐπιῶν ἐπηγγέλλετο αὐτῷ ἐς τὴν μάχην, οὕτως ἀπὸ
 Παιόνων παρεῖναι τῷ Βλάδῳ βοήθειαν, ὀλιγώρει τε καὶ ἡμέ-
 λει τοῦ χάρακος, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν εὐρυχωρίᾳ ἐπιπτε.
 20 Βλάδος τε γὰρ ὡς ἐπύθετο τοὺς πολεμίους ἐπιόντας, ἐπεμ-
 πεν ἄγγελον ἐς τοὺς Παίονας λέγοντα τάδε. “ὦ ἄνδρες Παίο-

citum suum adderet navarcho prope flumen, et iuncto Marte obside-
 rent Celium urbem Bladi sic dictam et in ora fluminis sitam. at
 princeps ille, ubi animum regis intellexit, conscripto exercitu de re-
 gione sua, pergebat ad classem regis, ut prope Celium urbem adiun-
 geretur regio navarcho. quo facto uterque urbem eam oppugnabant.
 cumque eam capere annisi essent diebus sane plurimis, tandem re-
 pulsus inde amissis paucis. cumque urbis oppugnatio parum pro-
 cederet, uterque abiit. Niger Pogdanus proficiscebatur quasi popula-
 turus Dacorum regionem. verum inhibitus est ab ea exercitus parte,
 quae opposita ei fuerat, ut defenderet regionem, ne hostilia ab Pog-
 dano pateretur. Bladus cum maiore exercitus parte iter faciebat per
 silvas glandiferas, exploraturus quam contenderet regis exercitus.
 rex cum traiecisset copias Istrum, Dacorum regionem ingressus est;
 nec tamen eam populationibus urebat: nam ne id fieret, prohibue-
 rat. caeterum instructo et composito agmine ibat ad eam urbem in
 quam Daci exponentes liberos et uxores sequebantur regem per quer-
 ceta. si qui longius ab agmine regis fuerant progressi, ab Dacis ex-
 cipiebantur et extemplo peribant. rex cum nuntiaretur neminem
 accedere qui praelii potestatem faceret, praeterea nec a Pannonibus
 Blado auxilii quicquam esse, hostem contemnebat, et vallo commu-
 nire castra negligebat, quamvis ea in patente campo locasset. Bladus

νες, ἕμεις ἴστε που ὡς ἡ χώρα ἡμῶν ὄμορός τέ ἐστι τῇ ἡμετέρῃ, καὶ παρὰ τοῦ Ἰστροῦ οἰκοῦμεν ἀμφοτέρω. νῦν οὖν πυνθάνεσθε, οἶσμαι, καὶ ἕμεις τὸν βασιλέα Τούρκων μεγάλην χεῖρὶ ἐπιόντα στρατεύεσθαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἦν τότε κατα-
B στρεψάμενος ὑπάγεται ὡς τὴν Δακίαν, τότε ἐπίστασθέ που 5
καὶ ἕμεις, ὡς οὔτε ἡσυχίαν ἄγοντες καθεδουῖνται, ἀλλ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτίκα ἐπιόντες στρατεύσονται, καὶ πράγματα ἔσται ὑπ' αὐτῶν ἀνήκεστα ἐς τὴν ἡμετέραν χώραν ἰδρυνμένοις. νῦν οὖν ὦρα ἐστὶ καὶ ἡμᾶς βοηθοῦντας ἡμῖν ἀπαμύνειν, ὡς οἷόν τε μάλιστα, τὸν στρατὸν τόνδε ἀπὸ τῆς χώρας, καὶ μὴ περιορᾶν
C 10 φθείροντά τε τὴν χώραν καὶ ἐπικακούντα καὶ καταστρεφόμενον τὸ γένος ἡμῶν. ἔχει δὲ καὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ ἡμετέρου ἀδελφὸν νεανίαν, ὥστε καθιστάντα αὐτὸν ἡγεμόνα ἐς τὴν
15 τὴν Δακίαν, ἦν τι μὴ προχωροίη αὐτῷ ἐκάστῃ κατὰ νοῦν." τὸν γάρ τοι τοῦ Βλάδου ἀδελφὸν νεανίαν, ὡς ἐστρατεύετο ἐπὶ
20 τὴν Δακίαν, μεγάλως τε φιλοφρονησάμενος ἐτίμησε, καὶ χρημασι καὶ ἐσθῆτι ἐδώρειτο πολλῇ τε καὶ ἀγαθῇ, καὶ ἐκέλευε πέμπειν ἐπὶ τὴν Δακίαν λόγους, ἐπὶ τοὺς δυνατοὺς ἄγειν τὰ πράγματα. ὄθεν ἐπὶ εὐδαιμονίαν αὐτίκα γενόμενος ἔπρασσε πέμπων ὡς ἐκέλευε βασιλεύς. οὐ μέντοι γε προσχώρει αὐτῷ
25 τότε προπέμποντι. ταῦτα ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἀκούσαντες οἱ

3. πυνθάνεσθαι P

ubi accepit ex nuntiis hostes accedere infesto agmine, nuntium misit ad Pannonos, talia dicentem "o viri Pannonos, vos, non dubito, scitis regionem nostram vestras esse finitimam, et utrique habitamus affusi Istro. nunc autem, ni fallor, accepistis Turcorum regem magna manu accedere, ut arma nobis inferat. si nunc Daciam vastarit sibi subegerit, scitote, haud cessabit tanto cardine rerum, verum continuo arma hostilia ad vos circumferet. nec dubito quin maxima hinc pericula vestram regionem incolentibus immineant. tempus igitur nunc postulat ut nobis auxilio sitis, ut exercitum hostilem quamprimum e regione propulsemus. nec expectandum censeo, donec regionem nostram contuderit et penitus evastarit et gentem nostram sibi subiugarit. etiam ducis nostri fratrem maiorem rex habet: hunc principem Valachiae constituit. at opera danda est ne ei singula ex sententia succedant. nam Bladi fratrem iuniorum, cum arma contra Daciam vibraret, rex maximis studiis coluit magnisque honoribus affecit. opibus et vestitu multo eum virum donavit. hunc iussit sermones serere cum Dacorum proceribus, ut ipse tandem potiretur rerum summa. quapropter cum brevi in magna felicitate sit promotus, ut pareret regi, imperata fecit et Daciae proceres tentavit. nec tamen quicquam adhuc efficere potuit, verum repulsus est." Pannonos cum haec audirent ex nuntio, dictis obtemperarunt, et prom

Παίονες ἐπεΐθοντό τε τοῖς λόγοις, καὶ ᾤρητο βοηθεῖν καὶ ἐς τὰ μάλιστα ἐπαμύνειν. συνέλεγον δὲ στρατεύματα.

Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν, βασιλεὺς δὲ προσελαύνων D
 σὺν τῷ στρατῷ ἐνεπίμπρα μὲν τὰς κόμας καὶ τὰ ὑποζύγια
 5 διήραπαζεν, οἷς ἂν περιτύχοι. καὶ ἀνδράποδα πάνυ ὀλίγα
 ἤγοντο ἐς τὸ στρατόπεδον οἱ ἵπποδρόμοι, αὐτοὶ δὲ μάλιστα
 διεφθείροντο, εἴ ποὺ τις αὐτῶν ἀποσπασθεῖ ἀπὸ στρα-
 10 τοπέδου. Βλάδος δὲ λέγεται καὶ αὐτὸς ἐς τὸ τοῦ βασιλέως
 στρατόπεδον κατάσκοπος ἐσελθεῖν καὶ περιῶν ἐπισκοπῆσαι ὡς
 15 ἔχει τὸ στρατόπεδον. οὐ πείθομαι δὲ Βλάδον αὐτὸν ἐθελῆ-
 σαι ἐς τοσοῦτον κίνδυνον ἀφικέσθαι, ὡς παρὸν αὐτῷ κατα-
 σκόποις πολλοῖς χρῆσθαι . . . . . ἐς τὴν ἐξήγησιν τῆς
 20 τὸυ στρατοπέδου ἐπεσκόπει τε τὰς βασιλέως σκηνάς καὶ
 τὴν Μαχουμούτεω καὶ τὴν ἀγοράν. ἔχων δὲ καὶ ἐλάττους V. 211
 τῶν μυρίων ἱππέων (ἔνιοι δὲ φασιν ὡς οὐ πλείους τῶν ἑπτα-
 κισχιλίων παρῆσαν αὐτῷ ἱππέων) σὺν τούτοις περὶ πρώτην
 20 τοπέδω μεγάλα, στρατὸν μέγαν ἀλλότριον καὶ ἐπήλυδα οιομέ-
 νων τῶν τοῦ βασιλέως ἐπιθέσθαι σφίσι, καὶ αὐτός. καὶ
 ἐνόμιζον ἀπόλλυσθαι πάνυ, ἐς φόβον τε πολὺν καὶ δειμάτα

pti erant omnes ut Dacis suppetias ferrent, et hosti quam fortissime resisterent.

Delectu igitur habito conscripserunt exercitum. his quidem Pan-
 nones erant occupati. rex autem hostili animo cum exercitu proce-
 dens, quacunq̄ue proficiscebatur, vicos incendebat, pecora diripiebat,
 quacunq̄ue casus obtulisset. equites regii mancipia pauca in castra
 ducebant: verum magis ipsi interibant, si quando ab agmine incautus
 aulsus fuerant. ferunt Bladum ipsum in regis castra speculatorem
 venisse et singula praesentem considerasse. non tamen mihi verisi-
 mile videtur Bladum voluisse tanto se committere periculo, cum plu-
 rimis potuerit, qui praesto erant, uti speculatoribus. sed forsitan id
 confictum est, ut viri audacia insignior ostentaretur. verumtamen
 Bladus interdum accedebat quam proxime ad hostilia castra, et ten-
 toria militum regisque, necnon forum contemplantur. Bladus habe-
 bat equites pauciores quam decem milia. sunt tamen qui tradant
 eum non plures quam septem milia equitum ductasse. his confusus
 sub primam noctis vigiliam advenit et in regia castra impetum dedit.
 primo terror ingens in castris obortus est. nam regii milites puta-
 bant exercitum magnum et alienigenam peregrinumque sibi incumbere.

καθιστάμενοι τὴν ἐσβολήν. ἐστρατεύετο γὰρ ὑπὸ λαμπάδων
 B καὶ κέρατος, ὑποσημαίνον αὐτῶ τὴν ἐσβολήν. τὸ μὲν στρα-
 τόπεδον ἄπαν κατὰ χώραν ἔμενεν οὐδαμῶς κινούμενον· εἰώ-
 θει μὲν γὰρ καὶ ἄλλως τὰ τοῦ γένους στρατόπεδα νυκτὸς μη-
 δέποτε κινεῖσθαι τὸ παράπαν, ἀλλ' ἰδρῦσθαι τε κατὰ χώραν, 5
 ἢν τε κλέπτῃς διωὼν τυγχάνῃ εἰς τὸ στρατόπεδον, εἴτε ἄλλο
 τι καταλαμβάνει νεώτερον. καὶ τότε δὴ εἰς μέγα δέος ἀφικώ-
 μενοι οἱ Τουρκοὶ ἔμενον ἢ ἐσκήνον ἕκαστος ἰδρυσμένος. καὶ
 κήρυκες βασιλέως ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὡς εἰς αὐτίκα ἐσβαλόν-
 τα τὸν Βλάδον, ἐν τῷ στρατοπέδῳ περιμόντες ἀνεκέρστιον 10
 μηδένα μηδαμῆ μεταστῆναι, ὡς αὐτίκα ἀποθανοῦμενον ὑπὸ
 C βασιλέως. οἱ μὲν οὖν κήρυκες τοῦ βασιλέως παραμυθούμα-
 νοι ἐκέλευον μένειν αὐτοῦ ἕνα ἕκαστον, ἥπερ ἐτέτακτο, λέ-
 γοντες τοιαύδε "ἄνδρες Μουλσουμάνοι, μείνατε ἐπὶ βραχύ-
 ὄψεσθε γὰρ τὸν βασιλέως πολέμιον πεσόντα αὐτίκα μάλα ἐν 15
 τῷ στρατοπέδῳ, καὶ δώσοντα δίκην ὧν εἰς βασιλεία τετόλ-
 μηκε." ταῦτα ἔλεγον, καὶ ἄλλα πολλὰ παραπλήσια φάσκοντες,
 μάλιστα δὲ ἐκεῖνο, ὡς ἦν μέγῃ ὁ στρατός, αὐτίκα ἀπόλλυται
 ὁ πολέμιος, ἦν δὲ μεταστῆ, ἀπόλλυσθε ἄπαντες· βασιλεὺς γὰρ
 πρώτους ὑμᾶς διαφθερεῖ, πρὶν ἢ αὐτὸν οἴχεσθαι φεύγοντα. 20
 Βλάδος δὲ ὡς τάχιστα ἐσέβαλεν εἰς τὸ στρατόπεδον, πρώτα
 D μὲν ὑπήντα αὐτῶ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατός, καὶ βραχείαν μὲν

1. τῆν] διὰ τὴν?

19. πόλεμος P

idem credebat et rex. proinde praesentem intentabant viris omnia
 mortem: adeo magnum inopina illa et improvisa oppressio incusse-
 rat terrorem. lampades enim et cornua irruptionem significabant.
 verum regia castra non alio translata sunt, sed in eo loco quem oc-
 cuparant prima immota mansere. Turcis enim consuetudo est ut no-
 cturno tempore castra nequaquam moveant, verum in eo loco quem
 castris muniendis ceperunt persistent, sive fur ingressus sit in castra,
 sive aliquid aliud novi ingruerit. eo tempore Turci in maximum
 terrorem coniecti in suis tentoriis quieti manserunt. regii praecones
 per universa castra incidentes clamabant, ne quis loco quem tenuis-
 set moveretur: Bladum mox, qui irruptionem fecerit in castra, regis
 Marte casurum. praecones quidem ut territis animum adderent, ius-
 serunt singulos in eo loco manere in quem collocati fuissent, dicen-
 tes "viri Mulsumani, durate breve tempus: cernetis enim hostem regis
 admodum cito in castris obiturum mortem, dantem poenas scele-
 rum quae in regem perpetrare ausus fuit." alia plura his similia
 expromebant, etiam hoc addentes, quod si exercitus immobilis stete-
 rit, praelium cito desinet, sin loco motus fuerit, omnes peribitis: rex
 enim vos omnes necabit, priusquam ille fugere possit. Blado irruenti

τινα αὐτοῦ ἐποιήσαντο μάχην, μετὰ δὲ ἀνατραπόμενοι ἀνα
 μέρος ἐχώρουν ἐπὶ τὸ σῶζεσθαι αὐτοὶ ὄρμημένοι. ὁ δὲ λαμπά-
 δας τε ἔχων ἡμμένας καὶ πυρά, καὶ συντεταγμένως μάλιστα
 καὶ ἀθρόως ἐπιὼν τῷ στρατεύματι, ὄρμητο μὲν πρῶτα ἐπὶ
 5 τὰς βασιλέως θύρας. καὶ ἀποτυγχάνουσι μὲν τῆς τοῦ βασιλέως
 ἀνῆς, ἐπεισπεσόντες δὲ ἐς τὰς σκηρὰς τῶν ἡγεμόνων, τοῦ τε
 Μαχουμούτσω καὶ Ἰσαάκω, ἐμάχοντο ἐς ταῦτα μεγάλως, καὶ
 τὰς τε καμήλους ἐφόρνευον καὶ ἡμιόνους καὶ ὑποζύγια. καὶ
 ἀθρόως μὲν καὶ συντεταγμένως αὐτῶν μαχομένων οὐδέν τι
 10 ἀπεγίγνωτο ὃ τι καὶ ἄξιον λόγου· εἰ δέ τι που ἀποσπασθεῖη, P. 272
 αὐτίκα ἐπιπτεν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Τούρκων. καὶ οἱ περὶ Μα-
 χουμούτην ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐμάχοντο ἄξιως λόγου,
 πεζοὶ ἅπαντες. ἀνέβησαν δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἑαυτῶν ἵππους οἱ
 τοῦ στρατοπέδου σχεδὸν ἅπαντες, πλην τῶν βασιλέως θυρῶν.
 15 ἐμάχοντο μὲν οὖν ἐνταῦθα ἐπὶ συχνὸν τινὰ χρόνον· μετὰ δὲ
 συστραφεύτες ἤλαυνον ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας, καὶ εὔρον
 τοὺς ἀμφὶ βασιλέα ἐκτὸς τῶν θυρῶν παρατεταγμένους. καὶ
 βραχὺ ἔτι ἐνταῦθα μαχεσάμενοι ἐτράποντο ἐπὶ τὴν ἀγορὰν
 τοῦ στρατοπέδου, καὶ διαρπάσαντες τὴν τε ἀγορὰν, καὶ εἰ τίς
 20 που ταύτῃ ἐνίστατο, διαφθείραντες, ὡς ἐγγυὲς ἦκεν ἡ ἡὼς καὶ B
 ἐπέφανεν, ἀπεχώρει ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, ἀποβαλὼν μὲν
 ταύτης τῆς νυκτὸς ὀλίγους πάνυ τινάς. καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ βα-

6. δὲ om P   9. συντεταγμένων P

in regia castra primo occurrit exercitus Asiaticus, et praelium non
 admodum longum ibi commissum est. nam Asiatici in fugam coniecti,
 paulatim in cohortes conglobati, recedebant, ut servarentur. Bladus
 autem habens lampades ardentes et ignes, agmine stipato pergens
 contra regis copias, primo ianuas regis affectabat. caeterum Bladi
 milites aberrarunt a praetorio regis, et inciderunt in tentoria regio-
 rum ducum, Machumetis et Isaaci; et ibi fortiter pugnabant, trucidan-
 tes camelos mulos et alia iumenta. cum autem pugnam facerent in
 ordinibus collecti et constipati, nihil sane memoratu dignum passi sunt.
 verum si qui paulo longius ab ordinibus erat evecti, extemplo Tur-
 corum manibus cadebant. pedites qui apud Mechumetem erant, cum
 essent viri. fortes, praeliabantur admodum memorabiliter. tandem
 omnes quotquot erant de exercitu regio, praeter ianuae milites, ascen-
 derunt in equos. praelium eo loci diu fervebat. hiuc conversi Daci
 maturabant iter ad regis ianuarum milites. cum autem instructos et
 armatos invenirent, brevi tempore pugarunt. deinde omisso prae-
 lio vertuntur in forum castrorum; quod diripientes, et si quem forte
 ibi iuvenerant occidentes, tandem cum aurora appropinquaret et luce-

σιλέως στρατοπέδου ὀλίγοι διεφθάρησαν, ὡς ἐλέγετο. μετὰ
 δέ, ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγεγόνει, βασιλεὺς ἐπιλεξάμενος τῶν
 V. 212 ὑπάρχων τούς λογάδας, καὶ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω παῖδα στρα-
 τηγὸν ἀποδείξας, ἐκέλευεν ἰόντας κατόπιν τῶν Λακῶν ἐπιδιώ-
 κειν ὡς ἔχοιεν τάχος. ὁ μὲν οὖν Ἀλῆς παραλαβὼν τὸν στρα-
 τὸν ἔγε σπουδῆν ἐπὶ τὸν Βλάβδον, καὶ κατόπιν γενόμενος
 ἤλαυνε κατὰ κράτος, καὶ καταλαμβάνει τὸν Βλάβδον στρατόν,
 καὶ ἐπεισπεσῶν διέφθειρε μὲν πολλούς, ζωογήσας δὲ ἀμφὶ
 τοὺς χιλιούς τῶν Λακῶν ἀπήγαγεν ἐς τὸ στρατόπεδον παρὰ
 C βασιλέα. τούτους μὲν λαβὼν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπαγαγὼν διεχρή-
 10 σατο ἅπαντας. καὶ τινα λαβόντες νυκτὸς ταύτης τῶν τοῦ
 Βλάβδου στρατιωτῶν οἱ τοῦ βασιλέως στρατιῶται, καὶ ἀπαγα-
 γόντες ἐς Μαχουμούτην, ἠρώτα αὐτὸν ὅστις τε εἶη καὶ ὄθεν
 ἦκοι. μετὰ δέ, ὡς ἕκαστα διελέχθη, ἐπανήρητο αὐτὸν εἰ εἰ-
 δεῖη ὅπου διατρίβων τυγχάνει Βλάβδος ὁ τῆς Λακίας ἡγεμών. 15
 ὁ δ' ἀμειβετο ὡς εἰδείη σαφῶς, οὐδέποτε δ' ἂν εἴποι τούτων
 οὐδέν, δεδιὼς ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα. οἱ δ' οὖν ὡς ἔφασκον αὐ-
 τὸν ἀποθανεῖσθαι ἂν μὴ πύθωνται αὐτοῦ ὃ βούλονται ἐρέ-
 σθαι, αὐτὸς ἔφασκε τεθνάναι μὲν ἐτοιμον εἶναι καὶ πάννυ,
 ἐξειπεῖν δὲ ὅτιοῦν ἐκείνου οὐκ ἂν τολμῶη. ταῦτα ἐν θαύ-
 20 D ματι ποιησάμενον τὸν Μαχουμούτην ἀνελεῖν μὲν τὸν ἄνδρα,

sceret, egressi sunt castris, amissis paucis admodum ea nocte. etiam pauci, ut fertur, de regio exercitu desiderati sunt. ubi primum dies illuxit, rex eligens optimos quosque, qui sub tribunis degabant, et Haliem Michaelis filium ducem istis praeponens, iussit ut citato agmine Dacos cedentes insequerentur. Halies assumpto exercitu profectus est, summa celeritate adhibita, contra Bladum; et summis viribus abeuntis vestigia secutus, Bladi exercitum assecutus est. subito autem in hostilem exercitum irruens interfecit plurimos, captosque Dacos circiter mille in regia castra abduxit. quos interfici omnes rex curavit. etiam noctu quendam comprehenderunt de Bladi militibus. Turci hunc deduxerunt ad Mechumetem, qui eum interrogavit quisnam et cuius sit, et unde veniat. qui ubi ad singula, quemadmodum interrogatus erat, respondit, tandem iussus est dicere, sciretne ubinam Bladus Daciae princeps nunc moraretur. is respondit se quidem, quae scire expetant, exacte nosse: verum se nunquam enuntiatorum horum quicquam. adeo metuere se dicebat virum illum. illi autem minantes dixerunt, nisi quae sciscitarentur continuo expromeret, periturum. qui respondit se mortem quidem perpeti paratum esse, sed non audere quicquam eorum quae scire cuperent profari. Machumetes admiratus viri responsum eum continuo necavit, dicens "quodsi vir ille

ἐπιλέγεσθαι δὲ ὡς δέει τῷ ἀμφ' αὐτόν, εἰ εἶχε στρατὸν ἄξιον λόγου, ἐς μέγα ἂν ἐδόκει οὗτος ἀφικέσθαι.

Ταῦτα μὲν τότε ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ τὸ ἐντεῦθεν προῖων ἐς τὸ πρόσω τῆς χώρας ἵετο εὐθὺ τῆς πό-
 5 λεως, ἐν ἧ τὰ βασιλεια ἦν αὐτῷ τῷ ἡγεμόνι Βλαδῷ. καὶ
 νυκτὸς μὲν ἐκάστης, ὁπότε σταθμὸν ποιήσασαιτο, ἐποιεῖτο χά-
 ρακα κύκλῳ τοῦ στρατοπέδου, καὶ φραγαῖς φραξάμενος ἐντὸς
 τοῦ χάρακος διατήρει, φυλακὰς τε ἐποιεῖτο μείζους τῶν γι-
 γνομένων, καὶ ὄπλα ἐν ὄπλοις παρεγγύα νυκτὸς τε καὶ ἡμέ-
 10 ρας αὐτῷ εἶναι τὰ στρατεύματα. προελαύνων δὲ οὕτω συν-
 τεταγμένῳ τῷ στρατεύματι ἐς τὸ πρόσω τῆς Δακίας ἀφίκετο P. 273
 ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐν ἧ Βλαδῷ τῷ ἡγεμόνι ἦν τὰ βασιλεια. καὶ
 οἱ μὲν Δῦκες παρασκευασάμενοι ὡς ἐνταῦθα ὑπὸ βασιλείῳ
 πολιορκησόμενοι, τὰς τε θύρας ἠνέψξαν καὶ ἔτοιμοι ἦσαν δέ-
 15 χεσθαι αὐτὸν βασιλέα σὺν τῷ στρατῷ ἐπιόντα. βασιλεὺς μὲν
 οὖν τὴν τε πόλιν διελαύνων, καὶ ἄνδρα οὐδένα ἐπὶ τῶν τει-
 χῶν θεώμενος ὅτι μὴ τηλεβολιστὰς ἐπαφιέντας τηλεβόλους
 ἐς τὸν στρατὸν, οὔτε ἐστρατοπεδεύσατο οὔτε ἐς τὴν πολιορκίαν
 καθίστατο. προῖων δέ, ὡς τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἐν τοῖς σκό-
 20 λωσιν ἐθεώρουν, προήεσαν ὡσεὶ σταδίου εἴκοσι καὶ ἑπτὰ· B
 καὶ ἐμπίπτει ὁ βασιλεὺς στρατὸς ἐς τοὺς ἀνυσκολοπισμούς,
 χῶρον ἐπέχοντας τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ σταδίους ἑπτακαίδεκα, τὸ

1. δέοι P

exercitum haberet memorabilem, non dubito quin brevi ad magnam claritatem evaderet."

Haec quidem hactenus facta sunt. rex hiuc decedens recta contende-
 bat ad urbem in qua regiam sedem Bladus habebat. singulis noctibus, ubicunque manebat, per circuitum castra vallo circumdabat, et munitionibus admodum diligenter castra emuniebatur. vigiliis praeterea solito maiores deducebat, exercitumque diu noctuque in armis tenebat. agmine autem composito proficiscens in Daciam pervenit; et accessit ad eam urbem in qua Blado regia sedes erat. Daci quidem se non parabant quasi ab rege obsidendi. portas itaque aperuerunt, et parati erant suscipere regem cum exercitu advenientem. rex praeter urbem vectus, cum virum nullum in muris conspiceretur, nec bombardarios qui in exercitum eiacularentur, nec castrametatus nec urbem obsidere aggressus est. progressi igitur, ut suos patibulis et palis affixos viderunt, iter promoverunt ad stadia circiter viginti septem. exercitus quidem regis incidit in patibula et palos, occupantes locum: eius longitudo extendit se ad stadia decem et septem, latitudo vero continet stadia septem. patibula et pali apparebant maximi, quibus affixi conspiciebantur viri mulieres et pueri. horum

εὐρος ἐπὶ σταδίους ἑπτά. σκόλοπες δὲ μεγάλοι ἐτῆσαν, ἐν οἷς διαπεπειρωμένοι ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἀμφὶ τοὺς δισμυρίους, ὡς ἐλέγετο, θάμα παρείχοντο τοῖς Τούρκοις καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὁ τε βασιλεὺς ἐν θαύμα ἐρισθεῖς ἔφρασκεν ὡς οὐ δυνατόν ἐστιν ἄνδρα οὕτω μεγάλως ἐργασάμενον ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, ὡς δαιμονίως ἐπισταμένην C χρῆσθαι τῇ ἀρχῇ καὶ τοῖς ὑπηκόοις. καὶ ἔλεγεν ὡς πολλοῦ ἄρα ἄξιός εἴη ὁ ἀνὴρ οὗτος τοιαῦτα ἐργασάμενος. καὶ οἱ λοιποὶ Τούρκοι δρῶντες τὸ πλῆθος τῶν ἐπὶ τοῖς σκόλοψιν ἀνδρῶν ἐξεπλήττοντο. ἐτῆσαν δὲ καὶ νῆπια τέκνα τῶν μητέ- 10
 V. 213 ρων ἐξηρητημένα ἐν τοῖς σκόλοψιν, καὶ πτηνὰ ἐνέφκουν ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῶν ἐμπολεύοντα. ὡς δὲ πρὸς τοῖς στρατεύμασι βυσιλέως ἐφεπόμενος ὁ Βλάδος ἔφθειρέ τε εἰ πον ἴδιασπασθεῖη, εἴτε ἱπποδρόμος εἴτε ἀζάπης, αὐτὸς μὲν ἐτρίπετο ἐπὶ τὸν Μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, πολιορκοῦντα, ὡς ἠγγέλ- 15
 D λειτο αὐτῷ, τὸ Κελλίον, στρατὸν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους καταλιπὼν αὐτοῦ παρεγγύα ἔπεσθαι τῷ βασιλεῖ διὰ τῶν δρυμῶνων, καὶ ἦν τίς πον διασπασθεῖη, τοῦτον ἐπιόντες αὐτίκα ἐπιβαίνειν. καὶ ὁ μὲν ἤγετο ὁμοσε τῷ μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνι· ὁ δὲ στρατὸς, ὡς ἀνεχώρει ὁ βασιλεὺς, ἰδὼν τοῦ 20
 στρατοῦ ἐλαύνων, ἀναθαρρήσαντες ὡς οἰχομένῳ, ἐπεισπεσόντες μεγάλως ἠγοῦντο εὐδοκίμησιν, καὶ ἐπιόντες ἐς τὸ στρα-

2. διαπεπαρμένοι?

misere peremptorum numerus complectebatur viginti milia hominum. profecto horrendum et miserabile spectaculum cum Turcis tum regi. rex admiratione defixus dicebat "haud possibile est eum virum qui adeo magna fecerit, regione sua spoliari, praesertim cum adeo mirabiliter tum principatu tum subditis uti norit." verumtamen addebat eum virum qui tanta patrauerit, haud multi faciendum esse. reliqui Turci aspicientes multitudinem hominum in patibulis et palis haerentium, stupebant. erant namque patibulis et palis affixi infantes et matrum gremio rapti. volucres nidos fecerant in inferioribus eorum. cum autem rex proficisceretur, Bladus agmen regium usque carpebat, interficiens equites et Azapides, si quando imprudentius ab exercitu regio fuerant evagati. Bladus animum intendebat in Nigrae Pogdaniae principem, qui, quemadmodum nuntiatum erat, obsidione circumvenerat Cellium urbem Bladi. relinquens autem exercitum, qui continebat circiter sex milia hominum, eos iussit per querceta sequi regem; et si quis paululum modo digressus fuerit ab regio agmine, eum truncare iussit continuo accurrentes. ipse vero recta ducebat contra Nigrae Pogdaniae principem, exercitus autem Bladi cum ipse abisset, abitu principis admodum gaudebat; et recta pergentes in hostem putabant se magnam gloriam inventuros, si hostem subito oppressis-

τόπεδον τοῦ βασιλέως ἐπήλαυνον. ἐπεὶ δὲ ἀγγελία ἀφίκετο παρὰ τῆς ταύτης που φυλακῆς ὡς οἱ πολέμιοι ἐπιῶσιν, ὄρμητο μὲν αὐτός τις ἕκαστος ἐπὶ τὰ ὄπλα, πλὴν τῶν βασιλέως θυρῶν, Ἰωσοῦφην δ' ἐκέλευε Μαχουμούτης προϊόντα ὑπαν-
 5 τιάζειν τοὺς πολεμίους. καὶ αὐτός τε ἐν ὄπλοις ἦν Μαχου-
 μούτης σὺν τοῖς στρατεύμασιν. ὁ μέντοι Ἰωσοῦφης ὡς ἐπιῶν P. 274
 αὐτίκα συνέβαλλεν, ἠτήθη τε καὶ ἐς φυγὴν τραπόμενος ἐφέ-
 ρετο ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. Ὁμάρης δὲ ὁ Τουραχά-
 νεω παῖς ταχθεὶς καὶ αὐτός ὑπὸ τοῦ Μαχουμούτεω ὁμοίως
 10 ἰέναι τοῖς πολεμίοις, καὶ ἐλαύνων ὑπήντα τῷ Ἰωσοῦφῃ φεύ-
 γοντι ἐς τοὺς πολεμίους, ἐβλασφήμει καὶ ἔλεγε τοιαύδε "ὦ κα-
 κῶδαιμον, ποῦ φέρῃ; ἢ οὐκ οἶσθα βασιλέα ὅπως σε φεύγοντα
 ὑποδέχεται; ἢ οὐ χεῖρον τῶν πολεμίων διακίσειταί σοι αὐτός
 βασιλεύς, καὶ κακίστη σε ὀλέθρῳ παραδίδωσιν αὐτίκα, ἐπει-
 15 δὴν σε φεύγοντα νοσήσῃ;" ταῦτα εἰπὼν ἐπώτρυνε τὸν ἄνδρα,
 καὶ συστραφεὶς ἅμα Ὁμάρῃ τῷ Τουραχάνεω συνέβαλλον τοῖς B
 πολεμίοις, καὶ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. μετ' οὐ πολὺ δὲ τρεψά-
 μνοι τοὺς Λῦκας ἐπιδιώκοντες ἐφόνευον ἀφειδέστατα, ἐφθει-
 ρον ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. τὰς δὲ κεφαλὰς πηξάμενοι ἐπὶ
 20 τῶν δοράτων ἐπανῆκον ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ τὸν μὲν Ὁμάρ-
 ρην ἐδωρήσατο βασιλεύς τῇ τῆς Θετταλίας ἀρχῇ· Μαζούλης
 δὲ ἔτι ἦν, καὶ ἄνδρας ἔχων ἀγαθοὺς εἶπετο τῷ βασιλεῖ.

Ἐς μὲν τὴν δευτέραν τῶν Λακῶν τόλμαν ἐς τὸν τοῦ βα-

sent. cum nuntius venisset ad vigilum stationem quae ibi erat, indicabat hostes adventare. singuli igitur, praeter regis ianuas, ad arma prosiliebant. Mechumetes praecepit Iosepho ut praecedens hostem ad praelium eliciat. Mechumetes quidem cum universo exercitu in armis erat. Iosephus ubi venit ad hostem, continuo victus est, et fugiens festinabat in castra regis. Omares Turachanis filius, qui et ipse ordinatus erat ab Mechumete ut cominus pugnaretur cum hoste, ad pugnam proficiscens occurrit Iosepho fugienti, eumque blasphemando et maledicendo sic alloquitur "o miser, quo abis? an ignoras regem, quomodo te fugientem sit excepturus? an non crudelius ab rege quam ab hostibus tractaberis? an non ignominiosissimae morti te tradet, ubi te fugam iniisse senserit?" his dictis hominem commovit ut conversus una cum Omare Turachanis filio rediret in praelium et pugnaret fortissime. nec multo post Dacos in fugam effusos persequentes occiderunt plurimos, nulli parcentes. caesi sunt circiter bis mille. praefigentes autem Turci hastis capita Dacorum, reversi sunt ad regem in castra. Omarem rex donavit Thessaliae principatu. Mazales autem adhuc supererat et sequebatur regem, ducens viros fortissimos.

Dacorum audacia, qui secundam in regia castra irruptionem fece-

σιλέως στρατὸν τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ ἀνδράποδα
 ἀγόμενος τῆς χώρας οὐκ ὀλίγα — ἐπαφείς γὰρ τὸ ἐντεῦθεν
 τοὺς ἵπποδρόμους ἐπέδραμον χώραν οὐκ ὀλίγην, καὶ ἀνδρά-
 C ποδα ἀγόμενοι ἐκέρδανον μεγάλα. καὶ ὑποζύγια δὲ καὶ πλέον
 τῶν εἴκοσι μυριάδων, ἵππους καὶ βόας ἐλαύνοντες, ὁ τοῦ βα- 5
 σιλέως στρατὸς ἀφίκετο ἐπὶ τὸν Ἴστρον. τὸ μέντοι στρατό-
 πεδον ἐδεδοίκει μὲν τοὺς Δάκας, οὐδὲν ἦτιον τόλμης μέγα τι
 ἀποδεικνυμένους, διέβαινον δὲ τὸν Ἴστρον σπουδῇ πολλῇ. βα-
 σιλεὺς δὲ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω ὀπισθεν ἐπεσθαι τῷ στρατῷ
 παραγγείλας, ὡς ἰστροποπεδύσατο παρὰ τὸν Ἴστρον; Δρα- 10
 κούλη μὲν τὸν ἀδελφὸν Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος κατέλιπεν ἀν-
 τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ μετιέναι τε τοὺς Δάκας καὶ ὑφ' αὐτῷ ποι-
 εῖσθαι τὴν χώραν, καὶ τιμωρεῖν παραγγείλας τῷ κατὰ ταῦτα
 D τὰ χωρία ὑπάρχῳ αὐτὸς τε ἤλαυνεν εὐθὺ τῶν βασιλείων.
 Δρακουλῆς μὲν οὖν ὁ νεώτερος ἐπεκαλεῖτο ἕνα ἕκαστον, λέγων 15
 “ὦ ἄνδρες Δάκες, τί δὲ οἴεσθε ἐς τὸ ἐπιὸν ὑμᾶς ἔσεσθαι;
 ἢ οὐκ οἴδατε βασιλεῖα ὄσσην τε δύναμιν ἔχει, καὶ ὡς αὐτίκα
 V. 214 τὰ βασιλέως στρατεύματα προσδέξιμα ὑμῖν ἔσται, δηώσοντα
 τὴν χώραν, ἣν τι ὑπόλοιπον ἀφελώμεθα; τί οὐ γίγνεσθε βα-
 σιλεῖ φίλοι; καὶ ἔσται ὑμῖν παῦλα ἔσθε τὴν χώραν καὶ ἐς 20
 τοὺς οἴκους. ἴστε γὰρ ὡς ἐν τῷ παρόντι οὔτε ζῶον οὐδ'
 ὑποζύγιον ὑπελείφθη. ταῦτα δὲ πάντα διὰ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν

re, hunc eventum sortita est. rex ex Dacorum regione mancipiorum
 praedas agebat non modicas. nam immisso equitatu regionis partem
 percurrerat non modicam. equites capientes mancipia plurima ma-
 ximas sibi peperere opes. etiam iumenta plurima nacti sunt. exer-
 citus regis agens ultra viginti myriades equorum et boum venit ad
 Istrum. castra regia terrebant Dacos, quamvis magnam audaciam
 ostentantes. Turci autem summa celeritate adhibita transgressi sunt
 Istrum. rex Haliem Michaelis filium a tergo subsequi iussit, cum ca-
 stra ad Istrum posuisset. Draculem, fratrem Bladi principis, ibidem
 in regione reliquit, praecipiens ut colloqueretur Dacis et regionem eam
 subigeret; praeterea strenue adinvaret istorum locorum praefectum.
 his ita gestis ipse recta in regni sedem abiit. Dracules quidem,
 quemadmodum praeceperat rex, unumquemque vocabat, dicens “viri
 Daci, quid putatis deinceps de vobis futurum? nescitis quantas co-
 pias rex habeat? praeterea ignoratis quod regiae copiae expecten-
 tur? quae ubi primum accesserint, regionem vestram populabuntur,
 et si quid residui fuerit, auferent. qui fit ut recusetis regis amici-
 tiam? efficiamini amici regis, et finis erit malorum, quantum ad
 regionem et ad aedificia attinet. scitis enim vobis in praesentiarum
 neque pecus neque iumentum ullum relictum esse. haec omnia gravissima
 passi estis auctore fratre meo, cui morem gessistis, viro impiissimo, qui

ἐπεπόνθειτε χαλεπώτατα, χαριζόμενοι ἀνδρὶ ἀνοσιωτάτῳ καὶ P. 275
κακὸν μέγα τὴν Δακίαν ἐξειργασμένῳ, ὅσον οὐδαμῆ ἄλλοθι
τῆς γῆς ἐπὶ ἀκοὴν ἀφικνεῖται ἡμετέραν." ταῦτα ἐπιπέμπων τοῖς
Δαξίν, ὅσοι ἐς τὸ ἐξωνεῖσθαι σφῶν αὐτῶν τὰ ἀνδράποδα διέ-
5 βαινον, ἐπειθὲ τε, καὶ τοῖς ἄλλοις εἰπεῖν ἐκέλευεν ἐπιέναι
θαρροῦντας ἐπ' αὐτόν. οὗτοι μὲν οὖν συνιόντες ἔγνωσαν
σφίσιν αἰρετώτερα εἶναι ἢ τὰ Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος, καὶ λόν-
τες ἐπὶ τὸν νεώτερον συνελέγοντο κατ' ὀλίγους. καὶ ὡς ἦσθοντο B
οἱ λοιποὶ Δᾶκες, ἀντίκα ἀπολιπόντες τὸν Βλάδον ἦσαν ἐπὶ
10 τὸν ἀδελφόν. καὶ ὡς συνελέγη αὐτῷ στρατεύμα, ἐπιὼν κα-
τεστρέφατο τὴν ἀρχήν, καὶ ἐπαγόμενος ἅμα στρατὸν τοῦ
βασιλέως ὑπηγάγετο τὴν χώραν. ὁ μὲν οὖν ἀδελφός, ὡς με-
τέστησαν ἐπὶ τὸν ἀδελφόν οἱ Δᾶκες, καὶ ἔγνω δὴ ὡς μάτην
εἶη τοσοῦτον φόνον πρότερον ἐξειργασμένος, ἔρχετο ἐς τοὺς
15 Παιόνας.

Daciam affecit clade maxima. huiusmodi cladem nec per univer-
sum terrarum orbem factam esse audivimus." haec cum nuntiaret
Dacis per eos qui ad mancipia redimenda convenerant, eos facile in
suam sententiam pertraxit. reliquis dici iussit ut confidentes, nec
quicquam mali metuentes, ad se transirent. hi igitur in unum con-
gregati decreverunt utilius esse et consultius, obtemperare Draculi
potius quam Blado principi. euntes igitur paulatim ad Draculem iu-
niores Bladi fratrem colligebantur. quod ubi acceperunt reliqui, et
ipsi ad fratrem eius Draculem transitionem fecere. exinde contracto
exercitu haud contemnendo, et adducto simul regio exercitu, ducatum
et regionem in dicionem regis redigebat. Bladus cognito Dacos ad
fratrem confugisse, cum sciret omnia frustra tentari, quod tantam
antea suorum fecisset caedem, in Pannoniam abiit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΔΕΚΑΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE
ATHENIENSIS
HISTORIARUM
DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM
LIBER DECIMUS.

P. 276 *Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐπὶ Δάκας βασιλείῳς ἔλυσιν τοσαῦτα ἐγένετο.* Βλάδος δέ, ὡς ἐπιὼν ὁ ἀδελφὸς Δρακούλης ὑπηγάγετο τὴν τῆς Δακίας χώραν, ᾗχετο μὲν αὐτὸς ἐπὶ Παίονας. Παίονες δέ, ὧν τοὺς προσήκοντας ἀνέλεν ἐν τῇ Δακίᾳ, ἀπήγον αὐτὸν θανάτου παρὰ βασιλεῖ Παίωνων τῷ Χωνιάτου παιδί, δικασάμενοι δὲ αὐτῷ δίκην χαλεπωτάτην ὡς ἀδικιώτατα ἀνελόντι τοὺς ἄνδρας, καθεῖρξάν τε ἐς Μπελογράδην πόλιν.

1462 Βασιλεὺς δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους, φθινοπώρου ἐπιγιγνομέ-

7. καθεῖρξαντες ἐς P

Expeditio regis in Dacos hunc finem habuit. Bladus fratre Dracule accedente et Daciam subigente, ad Pannonos se recepit. Pannonos, quorum propinquos et consanguineos in Dacia crudeliter peremerat, capitis eum coram suo rege Mathia Choniatis filio anquisiverunt. cum sententiam contra ipsum protulissent gravissimam, ut qui praeter ius et fas homines occidisset, Belgradum ductus ibi in carcerem impactus est.

Rex eadem adhuc aetate, cum autumnus advenisset, nuntium

νον, ἐστέλλετο ἐπὶ Λέσβον, παραγγείλας μὲν ναυτικὸν παρε-
 τοιμάζεσθαι αὐτῷ ἐς τὰ χωρία τὰ ἐπὶ θάλασσαν. καὶ τὰ μὲν
 στρατεύματα αὐτῷ διήκεν ἐπὶ οἶκον ἀναχωρεῖν, αὐτὸς δὲ τῶν
 θυρῶν ἔχων τοὺς ἀνδρας καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὀλίγους δὴ
 5 τινὰς ἐστρατεύετο διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν, αὐτὸς μὲν διὰ τῆς
 ἠπείρου κομιζόμενος, ὃ δὲ στόλος διὰ θαλάσσης. ἀπὸ αἰτίας P.277
 τοιαύτης ὤρμηται ἐπὶ Λέσβον. ὃ γὰρ τῆς Λέσβου ἡγεμὼν
 ὑπόφορον μὲν εἶχε τὴν χώραν ὑπὸ βασιλέως, ἀπάγων κατ'
 ἐνιαυτὸν ἐς δισχιλίους στατήρας, ἐξ ὅτου Παιτόγλης Καλλιου-
 10 πόλεως ὑπαρχος ἐπὶ Ἀμουράτεω τοῦ νεωτέρου στόλῳ ἀφικό-
 μενος ἐπὶ Λέσβον ἐπέδραμέ τε τὴν νῆσον, καὶ ἀνδράποδα ὡς
 πλείστα ἀφελόμενος τὴν τε Καλλονὴν παρεστήσατο, πόλιν
 τῆς Λέσβου εὐδαίμονα, καὶ ἐξελὼν ταύτην ἀπεχώρησεν ἐπ'
 οἴκου. καὶ πρότερον μὲν ὑπόφορον ἔσχον οἱ βασιλεῖς ταύτην
 15 τὴν νῆσον καὶ Χίον ἀπὸ Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω, καὶ ἐπὶ
 τοῦδε τοῦ βασιλέως ἄλλοι τε καὶ Ἰονούζης ὀνομαζόμενος, κα-
 Β ταστὰς ὑπὸ τῶν θυρῶν, ἀφίκετο ἐπὶ Λέσβον καὶ Μόλιβον
 ἐπολιόρησεν· οὐ μόντοι προσχώρησεν αὐτῷ οὐδὲν ὧν οὐνε-
 κα ἀφίκετο. αἰτίαν δὲ ταύτην ἐπενεγκῶν βασιλεὺς τῷ Λέ-
 20 σβου ἡγεμόνι ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτόν, ὅτι τῶν Ταρακοννησίων
 τοὺς πειράτας ἐδόκει αὐτὸς ἐν λιμένι τῆς Λέσβου ὑποδέχε-
 σθαι, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς βασιλέως χώρας ἀνδράποδα ἐξωνεῖσθαι,
 καὶ αὐτὸν κερδαίνοντα ὑπὸ τοῦδε. ὁρμώμενοι δὲ ἀπὸ τῆς

misit in Lesbum, qui imperabat ut pararent classem et convenirent
 in loca maritima. ipse quidem ducens ianuae milites cum pauca Eu-
 ropaeorum militum manu expeditionem suscipiebat, transiens in
 Asiam. rex terra, classis vero mari proficiscebantur. expeditionis
 regiae contra Lesbum hanc causam assignant. Lesbi princeps bene-
 ficio regis tenebat istam regionem tributariam, numerans quotannis
 circiter bis mille stateres aureos, iam inde ex eo tempore quo Pai-
 togles Callipolis praefectus, imperante Amurate iunioris, classe adve-
 niens in Lesbum incursionem hostilem fecerat, abductis inde manci-
 piis plurimis, necnon capta Callona, Lesbi urbe opulentissima, quam
 devastans domum reversus est. etiam antea reges insulam hanc tri-
 butariam habuere, necnon Chium, tempore Amuratis quem genuit
 Orchanes. sub eo rege inter caeteros et Ionuzes, electus ab ianu-
 rum militibus, profectus est in Lesbum; obsidione circumveniens
 Molibum, nihil efficere potuit sane eorum quorum gratia advenerat.
 causa autem quare rex Lesbo arma inferebat, talis erat. rex Lesbio
 crimini dabat quod Tarraconenses piratas portu excepisset et manci-
 pia plurima ab iis emississet, quae venerant ab regione regis, ex qui-
 bus non parum lucri Lesbius princeps acceperat. nam Tarraconenses

Λέσβου οἱ τε Ταρακοννήσιοι ἐπὶ λησιεῖαν κατὰ θάλατταν τετραμμένοι, καὶ οἱ ἀπὸ Κυκλάδων νήσων ταύτην μειτόντες τὴν
Κλησιεῖαν, ἐληίζοντο τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ὑποστρέφοντες
V.216 ἐς τὴν Λέσβον, διανεμῆμενοι τὰ ἀνδράποδα, μῶραν παρείχοντο αὐτῷ ἰκανὴν καὶ οὐ φαύλην. ταῦτα ὡς ἀνηνέχθη ἐς 5
βασιλέα, ἐπῆρεν αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ Λέσβον. ὁ δὲ ἡγεμῶν τῆς Λέσβου Δομνίκος, Ἑλληνιστὶ δὲ Κυριακός, νεώτερος ἀδελφὸς ὢν τὸν πρεσβύτερον διαδεξάμενον παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Λέσβου καὶ διέποντα ἐπὶ χρόνον ἰκανὸν ἐπιβουλεύσας συνέλαβε καὶ κατέστησε, Βαπτιστῆ ἀνδρὶ Ἰα- 10
νυτῷ χρησάμενος συνεργῶ ἐς τὴν ἐπιβουλήν. μετ' οὐ πολὺ δὲ διαχρησάμενος τὸν ἀδελφὸν ἡγεμόνευσε τῆς νήσου, ἀπαγαγὼν φόρον τῷ βασιλεῖ ἐς δισχιλίους στατήρας. τὸ δὲ γένος τῶν
D ἡγεμόνων τούτων τῆς Λέσβου, Κατελουίζων ἐπικαλούμενον, δοκεῖ μὲν ἀπὸ Ἰανυίης γενέσθαι, ἀφικόμενον δὲ ἐπὶ συμμα- 15
χίαν τῶν Ἑλλήνων Βυζαντίου βασιλεῖ, ἔχοντι ὑπήκοον τὴν νῆσον ταύτην, συμβαλέσθαι τε καὶ ὑπουργῆσαι μεγάλα τῷ βασιλεῖ, δι' ἃ δὴ σφίσι ἐπιτραπήναι τὴν νῆσον ὑπὸ τῶν βασιλέων ἄρχειν. κατέχοντας δὲ ταύτην τὴν νῆσον, ὕστερον ὀρημημένους ἀπὸ ταύτης, καταλαβεῖν Αἶνον πόλιν τὴν ἐν τῇ 20
Θράκη παρὰ τῷ Ἐβρω ποταμῷ, διενεχθέντων τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὸν τῆδε αὐτοῦ τῆς πόλεως ἄρμοστήν, καὶ σφίσι

15. ὑπὸ P

ab Lesbo procurstantes ad maritima latrocinia, necnon hi qui dege-
 bant in insulis Cycladibus idem vivendi institutum occipientes, regis
 regionem diripiebant. deinde revertentes onusti mancipiorum praeda
 in Lesbum, ea inter sese partiebantur, assignantes Lesbio duci par-
 tem magnam et neutiquam contemnendam. haec cum nuntiarentur,
 regi, motus est ad bellum inferendum Lesbio principi. at Lesbi
 princeps Dominicus, quem Graeci Cyriacum vocant, frater iunior, se-
 niorem, qui a patre Lesbi principatum acceperat eumque tempore
 longo administrarat, insidiis circumventum cepit, et Baptistae viro
 Ianuensi, quo usus fuerat auxiliatore in insidiis, tradidit. nec sane
 longo interiecto tempore fratrem obtruncat, atque solus principatu
 potitur, pendens regi tributum quotannis circiter duo milia staterum
 aureorum. genus principum illorum, Lesbum qui regebant et Cate-
 lusii nuncupabantur, apparet ab Ianuensibus deduci. nam venientes
 auxilio Graecorum regi, qui Byzantium tenebat et eam insulam im-
 perio temperabat, strenue eum adiutarunt atque magna effecerunt.
 rex igitur Byzantius, ut virorum illorum virtutem aliquo modo vene-
 raretur, iis concessit insulae huius principatum. qui tenentes eam
 insulam tandem inde progressi sunt, ut occuparent Aeuum urbem
 Thraciae, iuxta flumen Hebrum. nam cives eius urbis adversabantur

ἐπικαλουμένων ἀπὸ τῆς Λέσβου τὸ Κατελουίζων γένος, κα-
 ταλαβόντες δὲ διαφερομένων ἀλλήλοις ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τῶν P. 278
 ποτὲ Ἑλλήνων βασιλέων. δοκεῖ δὲ ἡ νῆσος αὕτη καὶ πρότε-
 ρον ἔτι τούτων τῶν Κατελουίζων γενέσθαι ὑπὸ Ἰανυίοις, καὶ
 5 ὑπακούειν τότε τῷ Φωκαίῃς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπιτροπεύοντι, Κα-
 τάνῃ τοῦνομα ἔχοντι· εἶλε δὲ Κατάνῃ τὴν νῆσον ταύτην ἐπι-
 βουλῇ. καὶ ὃ τε Ἑλλήνων βασιλεὺς στρατευσάμενος ἐπ' αὐ-
 τὸν καὶ τὴν τε Μιτυλήνην παρεστήσατο καὶ ἐπολέμει τῇ Φω-
 καίῃ. μετὰ δὲ ταῦτα συμβαλλομένων τῶν Κατελουίζων τῷ
 10 Βυζαντίου βασιλεῖ, ἐπεστράφη τὸν τε τὴν νῆσον καὶ ἔσχον ἐπὶ
 τινὰς γενεάς, διαγενόμενοι ἕως ἐπὶ τὸν καθ' ἡμᾶς χρόνον. B
 καὶ ἐπιγαμίας ποιούμενοι πρὸς τε τοὺς ἀπὸ Τραπεζοῦντος
 βασιλεῖς καὶ Ἑλλήνων ἡγεμόνας καὶ τοὺς παρ' Ἑλλησι πρω-
 τεύοντας, κατεῖχον τὴν νῆσον ἕς τὰ μάλιστα εὐνομομένην.
 15 ἀπέχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη ἀπὸ τῆς ἕς τὴν Ἀσίαν ἡπείρου στα-
 δίους μάλιστα ὄγδοήκοντα.

Ἄλλ' ἡ μὲν Χίος κατεῖχτο μὲν καὶ αὕτη πρότερον ὑπὸ
 Ἰανυίων, οὐ μέντοι ἔαλω, ἀλλὰ δεομένων τῶν Βυζαντίου βα-
 σιλέων χρημάτων ἱκανὰ τοῖς Ἑλλησι δέδοτο ὑπὸ Μαρτίνου τοῦ
 20 τὴν νῆσον ταύτην κατασχόντος, ἕν' ἀνάγκης τότε τῶν Ἑλλήνων
 διὰ τὸν πρὸς Μήδους καὶ Τριβαλλοῦς πόλεμον. καὶ ὕστερον C

1. ἐπικαλούμενον P   3. τότε?   4. ἐτι| ἐπὶ P   5. Φω-
 κίας P   15. ἐπέχει P

Harmostae; et ut sibi vires pararent, vocabant ab Lesbo Catelusiorum
 genus. Catelusii urbem eam occuparunt et fortiter retinuerunt, cum
 plerumque intestinis seditiouis et odiis exagitarentur Graecorum
 reges. videtur autem ista insula iam sub Catelusii Ianuensibus ex-
 titisse, et paruisse Phociae in Asia administratori, cui nomen fuit
 Catanes. verum ex insidiis insulam hanc occupavit Catanes. cui
 bellum inferens Graecorum rex etiam Mitylenas suo imperio iunxit,
 nec bellum gerere contra Phocaeam abstinuit. exinde cum Catelusii
 impigre subsidio venissent Byzantio regi, beneficio eius insulae do-
 minium consecuti sunt. hanc tempore longo tenuere: eius principes
 etiam nostra attigere tempora. iungentes autem connubia cum Tra-
 pezuntis regibus et Graecorum ducibus, necnon cum iis qui apud
 Graecos praestare videbantur, insulam eam rexerunt saluberrimis le-
 gibus fundatam. ab ea continente quae Asiam spectat, excurrit ad
 stadia circiter octoginta.

Caeterum et iam olim in potestate Ianuensium fuit Chius, nec
 tamen armis capta: verum cum Graecorum reges pecuniae inopia la-
 horarent propter bellum quod ea tempestate gerebant cum Medis et
 Triballis, magnam pecuniae vim mutuo acceperunt a Martino eius in-
 sulae rectore. Graeci tandem eam insulam receperunt, cum aes alie-
 num, quo erant obligati Martino, persolvissent. deinde venit insula

μέντοι ἀπέλαβον τὴν νῆσον οἱ Ἕλληνες, ἀποδόντες τὸ χρέος τῷ Μαρτίῳ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐγένετο ὑπὸ Ἰανυίοις, ὕστερον χρόνῳ οὐ πολλῷ τριήρεσιν ἀφικομένους καὶ παρασημαμένους τὴν πόλιν· οὓς οὔτε ἡ πόλις ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὴν τῆς νήσου καταστροφὴν, οὔτε κοινῇ ὑπὸ τῶν τελῶν ἐξεπέμφθησαν, ἀλλ' αὐ-5 τὸι ὠρμημένοι οἱ ἐννέα οἰκιῶν γενόμενοι ἄρχοντες τὴν νῆσον κατεστρέψαντο, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ταύτην ὡς σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει μετριώτατα διαιτώμενοι, κοινῇ τὴν πό-
 D τε καὶ νήσου μοίρας τῶν ἀπὸ τῆς Ἰανύης ἀνδρῶν, μέγα δυν-10 ναμένων ἐς πλοῦτον διὰ τὴν τῆς μαστίχης πρόσοδον· κοινῇ γὰρ δὴ αὕτη ἡ νῆσος τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φέρει καρπὸν τοῦ-
 V.217 τον ὡς πλεῖστον, καὶ ἐργαζόμενοι χρηματίζεται μεγάλως ἐν τοῦτῳ. διέχει δὲ ἑλαττον ταύτη ἀπὸ τῆς Ἀσίας, σταδίους ὡσεὶ πεντήκοντα μάλιστα πη. διοικεῖται δὲ ἡ πόλις αὕτη 15 ὑπὸ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, τὴν τε νῆσον ἀρχὴν τὰ πρῶτα κατασχόντων καὶ ὕστερον ἄλλων ἐξωνησαμένων, κατὰ τὰ πάτρια τῶν ἐν τῇ πόλει ἀστών ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων βασιλέων. εὐνομήθη δὲ καὶ ἡ πόλις τῆς Χίου μάλιστα δὴ πόλεων τῶν ἐν ταῖς νήσοις ταύταις, καὶ προσοδίῳν ἰκανωτάτη ἔσχεν ἡ πόλις, 20 ὥστε ἐπὶ μέγα ὄλβου ἀφικέσθαι τοὺς τὴν πόλιν τήνδε διέποντας.

3. παρασημαμένοις P   7. τῷ ὑπὸ P   11. κοινῇ] μόνη?
 17. κατὰ] αὐτὰ P   20. προσόδων ἰκανωτάτα?   21. ὄλβον P

haec in Ianuensium dicionem; qui, cum non multum temporis intervenisset, advenerunt cum triremibus, ut urbem eam caperent. hi nec magistratus consensu et voluntate missi erant, ut insulam eam in dicionem reciperent, verum sua sponte, cum essent novem familiarum viri principes, ab domo profecti ipsulam eam subegere. ex eo tempore communi consilio magna concordia urbem gubernarunt, cum ubique ipsorum in rebus gerendis modestia eluceret. tandem urbis et insulae partes emerunt viri Ianuenses, qui plurimum pollebant opibus, propter masticis redditum et proventum. insula namque ista in mari Aegaeo sita masticis fructum reddit uberrimum; et qui huic operi sunt intenti, lucra multa ferunt. haec autem minus remota ab Asia est quam praedicta, si quidem stadiis maxime quinquaginta septem ab ea dissita est. gubernatur a principibus illis novem, qui primo eam insulam sui iuris fecerunt, necnon ab aliis, qui postmodum patrias urbes in ea insula ab Graecorum regibus redemerunt. metropolis Chii optimis regitur legibus, nec ulli omnium urbium, quae in istis insulis frequentantur, disciplinae sanctitate inferior est. redditus habet largissimos, qui incredibile est dictum quantas opes sup-
 pedissent iis qui eam regunt.

Ήστρατεύετο δὲ Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Λέσβον P. 279
 δι' αἰτίας τῶν πρότερόν μοι δεδηλωμένων, ἐπιφέρων τε
 τὸν τοῦ ἀδελφοῦ φόνον καὶ τιμωρῶν τῇ ἐκείνου ψυχῇ,
 μετὰ δὲ καὶ διὰ τὴν πρὸς τοὺς πειράτας ἐταιρίαν αὐτοῦ.
 5 ἔκομιζετο δὲ αὐτὸς μὲν περὶ τὴν Ἀσίαν διαβίς, τὸν
 δὲ στόλον αὐτοῦ διὰ θαλάσσης ἐκπέμψας, τριήρεις μὲν πέντε
 καὶ εἴκοσι, πλοῖα δὲ μικρὰ ἀμφὶ τὰ ἑκατόν. τοὺς δὲ τηλεβό-
 λους διὰ θαλάσσης ἐκόμιζεν ἐς τὴν νῆσον, καὶ λίθους τοῦτων
 ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν τοῦ πολέμου B
 10 ἐκέλευε διὰ θαλάσσης ἐκκομίζεσθαι ἐς τὴν νῆσον, αὐτὸς δὲ
 ἀφικόμενος ἔς τι πεδίον ἐπεραιουῖτο ἐς τὴν νῆσον. αὐτὸς τε
 καὶ οἱ τῶν θυρῶν ὄντες καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἀμφὶ τοὺς
 δισχιλίους. τὰ γὰρ τοι στρατεύματα, ὡς διῆκεν ἑπανίων ἀπὸ
 τῆς Λακίας, αὐτίκα ἐπήει τε ἐς τὴν νῆσον καὶ ἀπέβησαν.
 15 ἐπέδραμον δὲ αὐτίκα καὶ ἐδήρωσαν τὴν νῆσον, καὶ ἀνδράποδα
 ὀλίγα ἀπενεγκάμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸς βασιλεὺς λόγους
 προσέφερε τῷ Λέσβου ἡγεμόνι, ἐπιπέμψας ἄγγελον καὶ κε-
 λεύων τὴν τε πόλιν παραδίδόναι καὶ αὐτῷ διὰ ταῦτα ἐπιτρα- C
 πῆναι χώραν ἱκανὴν ὑπὸ βασιλείῳ. ὁ δὲ ἀγνωμοσύνη τε δι-
 20 χρήτο, καὶ οὐ προσίετο τὰς σπονδὰς τοῦ βασιλέως. βασι-
 λεὺς δὲ τοὺς τηλεβόλους ἰδρυσάμενος ἐς τὴν πόλιν αὐτὸς μὲν

16. ἐπενεγκάμενοι P

At Mechmetes Amuratis filius hostilia arma intulit Lesbo, his
 de causis quas supra memoravimus. accedebat praeter societatem,
 quam cum piratis inierat Lesbi princeps, etiam fratris mors, cuius
 culpam in eum principem rex transferebat, et ulcisci fratris ma-
 nes in animum induxerat. rex quidem itinere pedestri in Asiam
 transiens ferebatur: at classem, quae complectebatur triremes vi-
 ginti quinque et naves minores centum, per mare sequi iubet.
 bombardas per mare in insulam eam transportavit, necnon lapi-
 des, quibus onerarentur, circiter bis mille. belli quidem instru-
 menta et machinas mari ad eam insulam subvehi curavit. ipse vero
 veniens Possidium, pedestri itinere ad insulam accedebat, ducens ia-
 nuarum milites et quosdam Europaeos, circiter bis mille. nam cum
 dimisisset exercitus rediens ab Dacia, continuo bellum movebat
 contra istam insulam. copiae ubi in continentem sunt expositae, illico
 incursionem fecerunt in insulam eamque populati sunt. verum pauca
 inde abstulerunt mancipia. mox legatum ad Lesbi ducem misit, qui
 iussu regis diceret principi seu duci ut urbem dederet. quod si fa-
 ceret, fore ut ab rege acciperet aliam et admodum magnam regionem.
 princeps Lesbi, nescio quo genio malo in transversum abstractus, pa-
 cem regis aspernatus est. rex itaque bombardas sistens et contra
 urbem dirigens, in continentem pergebat consilio Machumetis, qui

ἐς τὴν ἡπειρον ἐκομίζετο, ἐπιτρύνοντος τοῦ Μαχουμούτεω μὴ
 ἐνδιατρίβειν ἐν τῇ νήσῳ· Μαχουμούτης δὲ παραλαβὼν τὸν
 στρατὸν ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἐς μοίρας διελόμενος τὸν στρα-
 τόν, καὶ τοῖς τε τηλεβόλοις τὸ τεῖχος ἔπαιεν ἐπὶ ἡμέρας εἴ-
 κοσι καὶ ἑπτά, καὶ κατέβαλλε μέγα μέρος τῆς πόλεως. ἔχων 5
 D δὲ καὶ ὑπτίους τηλεβόλους ἔβαλλεν ἐς τὴν πόλιν, καὶ δὴ ἐθο-
 ρύβει τοὺς ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει, ἐνότιων σφίσι
 καὶ πειραιῶν τινῶν αὐτοῦ, ἐπεξιόντες βραχὺ ἀπὸ τῆς πόλεως
 ἡμύνοντο, οὐ μέντοι γὰρ ὡς ἀγαθόν τι ἐξεργάζεσθαι· οἱ γὰρ
 Τοῦρκοι ἐρεθιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει προσήεσαν ἐς τὸ 10
 τεῖχος, καὶ ἀνεθάρον ἐπιόντες, καὶ ἐμάχοντο πρὸς τῷ τεί-
 χει. ὡς δὲ οἱ ἐν τῇ πόλει τῷ τε πλήθει ἐταλαιπωροῦντο καὶ
 ἐπιέζοντο τῇ ταλαιπωρίᾳ, προσέφερε λόγους τῷ βασιλεῖ ὁ τῆς
 νήσου ἡγεμῶν, ἐφ' ᾧ παραδιδόναι τε τὴν πόλιν καὶ τᾶλλα
 πολισμάτα τὰ ἐν τῇ πόλει, αὐτῷ δὲ ὑπὸ βασιλείᾳ χώραν δω- 15
 P. 280 ρηθῆναι ἴσην τῇ ἑαυτοῦ καὶ πρόσοδον, καὶ στρατεύεσθαι ἅμα
 τῷ βασιλεῖ. Μαχουμούτης μὲν οὖν τοὺς τε λόγους ἐδέχετο,
 V. 218 καὶ ἔφασκεν ὡς βασιλέα πέρα ἐπὶ τὴν ἡπειρον πέμπειν. ἐπεὶ
 δὲ ἀνῆνέχθη ὡς βασιλέα περὶ ὧν προῦσχετο ὁ τῆς Λέσβου
 ἡγεμῶν, ἐπειραιουτὸ τε ὁ βασιλεὺς καὶ ἐδέχετό τε τοὺς λό- 20
 γους, ἔτοιμος εἶναι σπένδεσθαι ἐφ' οἷς προυκαλεῖτο ὁ τῆς νή-
 σου τύραννος. ὡς δὲ τὰ ὄρκια ἐγένετο ἀμφοῖν, ὑπέξεχώρει

14. καὶ om P 21. προσκαλεῖτο P

eum adhortabatur ne in insula moraretur. Machumetes accepto ex-
 ercitu urbem oppugnabat, distribuens copias universas in turmas et
 manipulos. murum bombardis arietabat diebus viginti septem, urbis-
 que partem non modicam stravit. habuit bombardas quae in sublime
 globum torquent, quas mortaria nominant, quibus urbem gravissime
 afflixit. oppidanorum copiae in artum cogeantur. oppidani tamén,
 cum forte etiam quidam de piratarum numero praesto essent, egressi
 urbem manus cum hoste conserebant res vero eorum nequaquam pro-
 sperere succedebat. nam Turci lacessiti ab oppidanis accurrebant ad
 murum, et magna audacia freti eum superare nitebantur. oppidani
 in gravissimo periculo versantibus, siquidem hostis multitudinem supe-
 rior erat, princeps insulae legatos misit, qui nuntiarent regi se pa-
 ratum esse dedere urbem et reliqua urbis oppidula. se tamen petere
 ut sibi a rege assignetur regio alia, aequales huic redditus habens.
 pollicebatur quoque se strenue imperata facturum, quocumque tamen
 in militiam eductum fuerit regio iussu. Machumetes cum intellexis-
 set principis et oppidanorum sententiam, respondit se nuntios missu-
 rum in continentem ad regem, qui hasce principis condiciones ei ex-
 ponant. ubi haec ad regem relata sunt, videlicet quae promittebat

τε ὁ τῆς πόλεως ἡγεμὼν τῆς νήσου, καὶ ἀφικόμενος ἐς βασι-
 λέα προσεκύνησέ τε ἅμα καὶ ἔφασκε τοιαύτε "ὦ βασιλεῦ, οἴ-
 σθα μὲν ὡς ἐξ ὄτου ἐς τὴν ἡγεμονίαν τῆς νήσου τῆσδε πε-
 ριῆλθον, οὔτε τοὺς ὄρκους παρέβην πώποτε, καὶ ἀνδραπόδων B
 5 ὑπόδοχὴν ὡς οὐδέποτε εἰργασάμην, δῆλα ἂν γένοιτο ὑπὸ τῶν
 τῆσδε τῆς Ἀσίας ἐπιχωρίων, ὡς ἀντίκα ἀλισκόμενα ἀπεδίδοτο
 ὑπ' ἐμοῦ. καὶ σπουδὴν ἐποιούμην, ὅπου τῶν ὑμετέρων τινὶ
 ἀνδραπόδῳ περιτύχοι τις, ἐλεῖται τε καὶ ἐς τὸν δεσπότην αὐ-
 τοῦ ἀπαγαγεῖν. τοὺς δὲ πειράτας ὑποδεχόμενος ἔπρασσον
 10 ὅπως μὴ τὴν χώραν ληΐζωνται καὶ δηγυῖντες λεηλατῶσιν. ἀφορ-
 μὴν τε οὐδενὶ τούτων ἔγωγε παρειχόμεν ὥστε τὴν χώραν τὴν
 σὴν βλάπτειν ἐπιπλέοντας. νῦν δὲ ἦκα παρὰ σὲ πόλιν μὲν
 τῆσδε παραδιδούς καὶ νῆσον ξύμπασαν, αἰτούμαι δέ σοι, ὡς C
 εὐνοίας τε ἔχοιμι περὶ τὰ σὰ πράγματα, οὔτω ἀμείβεσθαι
 15 βασιλέα ἡμᾶς." ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ τῶν θαυμάσιων μεδίετο
 οὐκ ὀλίγα, φάσκων ὡς ἀνοία τῶν ἀστῶν οὐκ ἀφίκοιτο τὴν
 ἄρχὴν ἀντίκα, ὅτε τάγαθὰ ἐπηγγέλλετο αὐτῷ βασιλεὺς. βα-
 σιλεὺς δὲ ἐπιμεμφόμενος αὐτῷ τὴν ἀγνωμοσύνην, οὐδ' ὡς
 ἀτυχήσειν αὐτὸν ἔφασκεν ὄτουσὺν τῶν ἀγαθῶν, ἀλλ' αὐτὸν τε
 20 ἡσθήσεσθαι παραδόντα ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἦν εὐνοῆ τοῖς
 αὐτοῦ πράγμασιν, οὐκ ἀχθεσθήσεσθαι ποτε διὰ τοῦτο. ταῦτα

19. ἀπὸς ἔφασκον ὀφιοῦν P

insulae princeps, continuo in gaudium effunditur, et in insulam traiecit, lubentique animo admittit principis quas praescribebat condiciones; aitque se hisce condicionibus insulae principi foedus et pacem daturum. cum iam res utrinque decisa, et fides foederis iureiurando utrinque interposito accepta esset, urbe egrediebatur insulae princeps; et veniens ad regem eum adorat, et huiusmodi orationem exorditur." nosti, o rex, ex quo insulam istam regere cecepi, me iurisiurandi religionem temerasse nunquam. quod autem mancipia ex regione tua vi praedonum abstracta non receptaverim, sciri poterit ab iis qui Asiae loca incolunt. nam mancipia, quamprimum capiebantur e tua regione, continuo a me dominis suis reddebantur. praeterea maximum mihi fuit studium ut, sicubi vestra mancipia quis esset nactus, ea statim dominis suis restituerentur. quod piratas suacepi, ea gratia factum est, ne praedas ex mea regione agerent eamque vastando corrumpere. nec ulli horum unquam vel occasionem praebui vel consilium dedi, ut adnavigantes quicquam damni regioni tuae importarent. nunc autem ad te venio, urbem atque adeo universam insulam tibi tradens. supplex vero te oro ut, quemadmodum hactenus rebus tuis plurimum benevolentiae praestiti, ita nobis gratias referat rex." haec quidem fatus est, et lacrymae cadebant obortae dicenti iusctitia oppidanorum factum esse, quod non statim ab initio,

λέγων τὴν τε πόλιν παραλαβών, αὐτίκα ἐκέλευεν ἶοντα καὶ
 D ἐς τὰς ἄλλας πόλεις κελεύειν παραδιδόναι τὰς ἀρροπόλεις.
 αὐτός μὲν οὖν σὺν τοῖς βασιλέως ὑπάρχοις περιωὴν παρεδί-
 δου τὰς πόλεις τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐγκαθίστη μὲν εἰς αὐτὰς
 φυλακὰς βασιλεὺς, τὴν δὲ πόλιν Μιτυλήνην ἐς τρία διελόμε- 5
 νος τὸ μὲν αὐτοῦ ἐγκατέλιπεν, εἴ τι ἀχρεῖον ἦν τοῦ ὄμιλου,
 τὸ δὲ ἕτερον διενείματο τοῖς νεήλυσι, τὴν δὲ τρίτην μοῖραν
 κατήκτισεν ἐς Βυζάντιον, εἴ τι ἦν τῶν ἀσπῶν ἄξιον λόγου καὶ
 εὐπορον. τοὺς δὲ πειράτας ἀπαγαγὼν κατέσφαξεν, ἐς τρια-
 P. 281 κοσίους μάλιστα, ἐς χῶρον ἕνα τῶν προαστείων, τὰ σώματα 10
 δίχα ποιούμενος ἐς τὴν σφαγὴν. τοῦτο γὰρ βιαιότερον ἐς
 τοὺς πολεμίους ἐξεύρητο τοῦ θανάτου εἶδος, τὸ σῶμα ἐς δύο
 τέμνειν. καταθέντες οὖν τὴν τομὴν ἐς τὸ διάφραγμα, ὄθεν
 ξυμβαίνει ἴσχειν ἐπὶ πολὺ τῆς τελευτῆς διὰ τοῦτο τὸν δια-
 φθειρόμενον. ἐγκαθίστη δὲ εἰς τὴν πόλιν ταύτην νεήλυδας 15
 ἀμφὶ τοὺς διακοσίους καὶ ἀζάπιδας ἐς τριακοσίους, καὶ ἄρ-
 χοντα αὐτῶν τοῦ Σαμμιάτεω παῖδα, ἄνδρα ἐπίσημον, οὗ τὸν
 πατέρα ἐν ταῖς βασιλέως θύραις ἀκούειν δικαιοσύνης ἄριστον
 ἐπυθόμεθα, μάλιστα δὲ δικαστὴν τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις
 B καθισταμένων, καὶ δίκας δικάσαντα ἄριστον πάντων δὴ ὧν ἡμεῖς 20

20. ἄριστα?   δὲ P

cum bona ab rege nuntiarentur, venerit. rex exprobrans ei suam
 incitiam et imprudentiam, postremo consolationem adhibuit, iubens
 eum esse bono animo; nihil eum mali propter id quod primo non
 paruerit edicto regis passurum. his ultro citroque dictis urbem rex
 in dicionem accepit; principemque etiam in reliquis insulae urbes
 ire iubet, ut earum arces se dederent. qui impigre iussa regis capes-
 sens una cum regis praefectis urbes adiit, easque regi tradidit. rex
 continuo, ne qua innovatio exoriretur, urbes in dicionem acceptas
 praesidiis firmat. Mitylenarum cives in tres distribuit partes. vulgi
 inutilem partem ibi reliquit, alteram peregrinis concessit; tertiam,
 quae genere et opibus principatum facile obtinebat, Byzantium de-
 portavit. piratas trecentos in unum locum extra urbem contractos
 occidit. et quo crudelius perirent, corpora eorum media dissecuit.
 nam placuit regi Turcorum hoc mortis genere in hostes uti, ut ma-
 iore crudelitate interirent, dissectis corporibus mediis, gladio diaphra-
 gmati adacto. nam qui in hunc modum caeditur, diu mortis dolores
 amarissimos experitur. huic autem urbi, ne quam defectionem mo-
 lirentur incolae, ducentos de peregrinorum corpore et trecentos Aza-
 pides imposuit. his duce constituit Samblatis filium, virum illu-
 strem, cuius pater in regis ianuis iudicis officio functus est, et liti-
 gantes summa diligentia et attentione audivit, et sententiam summa
 aequitate adhibita dixit, adeo ut facile primas inter omnes ianuarum

ἴσμεν καὶ ἔξευρόντα οἷα δὴ ἀποβαίνειν ἔμελλεν ἡ δίκη ἐς τοὺς δικαζομένους. τὸν δὲ Λέσβου ἡγεμόνα ἐνεγκάμενος ἀπὸ τῆς πόλεως σύμπαντα ἐκέλευε κομίζεσθαι ἐς Βυζάντιον. ἔξελόμενος δὲ οἱ καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Λέσβου παῖδάς τε καὶ 5 θυγατέρας ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους, αὐτὸς ἀπῆλauen ἐπ' οἴκου, V. 219 καὶ τὰς τε τριῆρεις διῆκεν ἀπιέναι, ἐγκαταλιπὼν πλοῖα μικρὰ αὐτοῦ που ἐν τῇ νήσῳ. τὴν μὲν οὖν ἀδελφὴν τοῦ ἡγεμόνος, καὶ πρότερον ἀλουσαν ὑπὸ βασιλέως ἐν Κολχίδι, γυναῖκα οὖσαν βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τῆς Τραπεζοῦντος, ἐση- 10 γάγετο μέχρι τινὸς ἐς τὴν γυναικωνῆτιν, πολλῶν δὲ καλλίστην καὶ ὠραίαν λεγομένην εἶναι, προαποθανόντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐν Τραπεζοῦντι, καὶ αὐτῆς γενομένης καὶ οὖσης χήρας C μεθ' ἑνὸς παιδὸς καὶ μόνου. τὸν δὲ παῖδα τοῦτον, ὅτε εἶλε τὴν Τραπεζοῦντα, εἰσενεγκάμενος καὶ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν 15 θεραπείᾳ τε εἶχε μάλιστα δὴ παίδων τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις, μετὰ γε τὸν ἀπὸ Βυζαντίου παῖδα Ἀμουράτεω ἀδελφόν. τὴν μὲν οὖν θυγατέρα βασιλέως Τραπεζοῦντος, Ἄνναν λεγομένην καὶ Χριστιανὴν, φυλαχθεῖσαν ὀρισμῶ τοῦ κρατοῦντος, ἡρμόσατο Ζαγάνῳ τῷ Μακεδονίας τῆς κάτω ὑπάρχῳ γε- 20 νομένῳ, ἐξ ὅτου τὴν Πελοπόννησον αὐτὸν ἀφελόμενος ἐπέ- τρεπεν Ἀλβάνεω παιδί, τῷ Ἰυῶν λεγομένῳ, εἰ καὶ ὕστερον ἐχωρίσατο ταύτην ὁ κρατῶν ἀπ' αὐτοῦ, ἀναγκάζοντι ταύτην D γενέσθαι ἐς τὴν Θρησκέων αὐτοῦ.

22. ἐπ' P

judices ferret. ius enim iustissime dixit; et faciliis clemensque omnino fuit in inveniendis poenas quibus damnati subdendi essent. Lesbi ducem eam urbem relinquere et omnia sua Byzantium transferre iubet. ipse vero reversus est domum, eligens sibi optimatum Lesbi pueros, filios et filias circiter octingentas. triremes quoque abduxit, relictis tamen navigiis minoribus in insula. sororem ducis, quam etiam antea rex ceperat in Colchidis regione, uxorem Alexandri Comneni, qui rex erat Trapezuntis, induxit in gynaeceum, siquidem forma antecedere credebatur eo tempore omnes, quotquot ob formae elegantiam commendabantur. maritus eius praemortuus erat Trapezunte, ipsaque vidua erat, relicto filiolo unico. rex capta Trapezunte puerum hunc abduxit, et prae caeteris post puerum Byzantium, Amuratis fratrem, in ianuis benignissime tractavit. filiam Trapezuntii regis, Annam nomine et Christianam, custoditam pro arbitrio victoris conubio iunxit Zagano, inferioris Macedoniae praefecto. ex quo autem eum Peloponnesi imperio expulit, eam Albanis filio, cui Iyon nomen erat, tradidit; quamvis eam deinceps acceperit vincens, coegeritque suam religionem assumere.

Τὸν μὲν οὖν ἡγεμόνα τῆς Λέσβου οὐ πολλῶ ὕστερον αἰ-
 τιασάμενος συνέλαβέ τε καὶ καθείρξεν ἔχων ἐν φυλακῇ, ὡς
 μὲν ἐγὼ ἐπιθυμῶ, ὡς οὐκ ἐν γνώμῃ γεγονότα τῷ βασιλεῖ
 τὸν ἡγεμόνα τοῦτον, καὶ πρότερον ἀχθομένῳ αὐτῷ ἐπὶ πολ-
 λοῖς ἀεικέσι τε καὶ ἀνηκέστοις ἔργοις πρὸς τὸν βασιλέως οἶ-5
 κον. ὡς δὲ ὑπ' ἄλλων λέγεται, παῖδα διαφυγόντα τὰς βα-
 σιλέως θύρας ἀφικέσθαι ἐπὶ τὸν Λέσβου τοῦτον ἡγεμόνα, καὶ
 μεταβαλόντα ἐς τὴν Θρησκειάν τοῦ Ἰησοῦ γενέσθαι παιδικὰ
 αὐτοῦ ὡς δὲ ἡ Λέσβος εἰλω καὶ ἐς Βυζάντιον ἐγένετο ἐπελέλησθό
 P. 282 τε τοῦ παιδὸς ὃ ἡγεμῶν, καὶ δώροισ πέμψας ὡς βασιλέα, 10
 ἐπέγνωκάν τε οἱ παῖδες καὶ ἐξεῖπον τῷ βασιλεῖ. καὶ τὸν μὲν
 παῖδα κατέσχη, καὶ τὸν ἡγεμόνα συνέλαβέ τε καὶ ἐν δεσμοῖς
 ἐποίησατο, ἅμα τῷ ἀνεψιῷ Λουκίῳ τῷ τῆς Αἴνου τυράννου
 παιδὲ γενομένῳ, καὶ συγκατεργασαμένῳ τῷ ἡγεμόνι τὸν τοῦ
 ἀδελφοῦ φόνον καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἅμα. οὐ πολὺ μέντοι 15
 ὕστερον ξυνέβη καὶ τόδε αὐτοῖς. ὡς γὰρ ἐν ἀπόρῳ καθεστή-
 κεσαν ἄμφω, οὐκ εἰδότες ὄπη ἀπαλλαγὴν εὗρονται τῆς εἰρ-
 κτῆς, ἀνήνεγκαν ὡς ἐς τὰ πάτρια τὰ Τούρκων ἵνα ἄμ-
 φότεροι προθυμοῦνται. καὶ αὐτὸς μὲν βασιλεὺς ἐσθῆτί
 B τε ἐδωρήσατο καὶ τιάρα, καὶ περιτεμόμενος ἐλευθέρους ἀφῆ-20
 κεν ἐπὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς, μετὰ δὲ ταῦτα αὐτίκα αἴθρις

10. καὶ ἐν δώροισ; 17. εἰδόντες P

Haud multum intercessit temporis, et Lesbio duci nescio quod
 crimen impedit, captumque in vincula dedit. ego quidem audivi eum
 in carcerem esse raptum, quod displiceret regi, et iam olim ipse
 fuerit invisus propter multa et intoleranda mala, quibus regiam fa-
 miliam affecisset. verum, ut alii perhibent, hanc, quod in carcerem
 coniectus sit, accipio esse cansam. serunt puerum quemdam fugien-
 tem ianuas regis venisse ad hunc Lesbi ducem. quem ubi Christi-
 nae religionis fide imbuit, non dubitavit turpissimo amore polluere.
 occupata autem Lesbo, cum princeps Byzantium abiisset, pueri obli-
 tus est. eum inter munera quaedam missum ad regem regii pueri
 agnoverunt, remque regi significarunt. rex puerum quidem retinuit;
 ducem cepit, et in carcerem duxit, una cum consobrino eius Lucio,
 Aeni principe, qui cum fuisset puer, Lesbi principem in necando
 fratre et parando principatu strenue adiutarat. nec multo post Le-
 sbum captam in hanc miseram provoluti sunt necessitatem. cum in
 summo vitae essent ambo discrimine, dubii quo se verterent, pronun-
 tiarunt se Turcorum religionem assumpturos. rex quidem donatos
 vestitu et tiara circumcidit, et impunitos e carcere dimisit. nec ta-
 men diu hoc gaudio illibato usi sunt: nam brevi tempore post eos

δς εἰρκτὴν ποιησάμενος κατέσχευ, ἐς δὲ δὴ ἀπαγαγῶν κατέσφαξε.

Τὸν μὲν οὖν ἐνιαυτὸν τοῦτον δις αὐτὸς ἐκστρατευσάμενος βασιλεὺς τὴν μὲν ἐπὶ Λαῶκας ἔλευσιν ἐποιήσατο, τὴν δὲ 5 ἐπὶ Λέσβον. καὶ ἐτελεύτα αὐτῷ ἐς τὸν χειμῶνα τοῦτον ἢ ἐπ' οἴκου ἀνακομιδῆ. καὶ τὸν μὲν χειμῶνα ἐν Βυζαντίῳ δια-
 τρίβων ναυτικὸν τε ἐξηρτύετο, καὶ ἐς τὸν Εὐξεινον πόντον ἐναυπηγεῖτο τριήρεις ἀμφὶ τὰς τριάκοντα, καὶ οἰκοδομῶν ναοὺς τε καὶ βασιλεια ἐπενόει τὴν Βυζαντίου πόλιν αὐτῷ εἰς 10 τὰ ναυτικὰ εὐπορίαν παρῆξασθαι, ὥστε ἄξιον λόγου ναυτικὸν ὦ ἐς τὴν θάλασσαν ἐξαρτίεσθαι· τῇ γὰρ θαλάσῃ λογιζόμενος εὕρισκεν ὡς εἰ ἐπικρατήσῃ, ῥᾶον αὐτῷ παραχωρήσειν καὶ τὰ τῶν πολεμίων. ἐδείματο δὲ καὶ ἄλλα ἄξια λόγου, μετὰ τὴν ἐν Προποντίδι Λαιμοκοπήν, τὴν τε ἐν Βυζαντίῳ ἀκρόπολιν 15 ἀξίως λόγον, ἐς τὰς χρυσέας καλουμένας πύλας, πύργους τε V. 220
 μεγίστους καὶ ἀξιοθεάτους, καὶ τὰ ἐντὸς βασιλεια, καὶ τὴν ἐπὶ τῶν Σκοπιῶν γέφυραν ἐπ' Ἀξιῷ ποταμῷ, καὶ βασιλεια ἐν Ἀδριανουπόλει, πέραν τοῦ Ταϊάρου, ἣ δὲ ἐς τὸν Ἐβρον ἐκδίδοι. καὶ πολίχνην μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ περὶ Μάδυτον, ἣ δὲ 20 στενωτάτην τοῦ Ἑλλησπόντου ἐσπλέοντι, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ πολίχνην ἐτέραν ἀπέναντι τῆς ἐν Ἀσίᾳ πολίχνης, ὥστε ἐχου- D
 ροῦν μὲν αὐτῷ τὴν Βυζαντίου πόλιν καὶ τὸν Εὐξεινον πόν-

13. ἄλλῃ P 21. πολίχνη ἐτέρε P

iterum in carcerem condi iussit et diligenti custodia tamdiu asservavit donec inde abductos capitali supplicio afficeret.

Isto anno rex bis in militiam profectus, semel contra Dacos, iterum contra Lesbum. et utraque bella confecit eodem anno; hiemisque advenerat antequam domum redire posset. ea igitur hieme versatus Byzantii classem adornabat. extruebat templa, aedificabat regalia palatia, urbemque eam sibi accommodam ad navalia praelia reddere in animo constituerat, ut posset, si quando usus postularet, memorabilem classem inde in mare deducere. his cogitationibus intentus invenit se facile posse superiorem esse hostibus, si mare solus obtineat. animo conceperat extruere et aliam memorabilem, post Propontidis Laemocopiam, arcem Byzantii mirabilem; quam exaedificavit iuxta portas quas aureas nuncupabant. excitavit et turres maximas et spectaculo dignas, necnon interiora regiae, et turrim quae vergit ad Scopiorum pontem, quo iungitur Axius fluvius. etiam regiam sedem Adrianopoli ultra Taenarum, qua Hebrum illabitur, emunivit. urbem quoque in Asia iuxta Madytum, ubi Hellespontum angustissimum cernimus, condidit; necnon aliam in Europa e regione eius urbis quae in Asia conspicitur aedificavit. hae urbes conditae sunt ad defensionem Byzantii et Euxini maris. praeterea non medio-

Chalcocondylas.

34

τον, κρατύνειν δὲ καὶ τὰς ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ πόλεις αὐτῷ, ναυτικὸν παρεχομένας οὐ μικρόν. ταῦτα δειμάμενος κατὰ τὴν Ἑυρώπην καὶ Ἀσίαν τηλεβόλους καθίστη ἐς ἄμφω τὰ πολίχνια τῶν μεγίστων ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα καὶ ἑτέρους οὐκ ὀλίγους. ναύσταθμον δὲ τὸν ταύτῃ αὐτοῦ χῶρον ποιησάμενοι 5 οὐδενὶ ἐπιτρέπουσι παριέναι ἕσω ἐς τὸν Ἑλλησποντον, ἂν μὴ τῷ ταύτῃ ὑπάρχῃ ἀποβαίνοντες ἐπιφαινῶνται οἱ πλέοντες ἕσω.

Ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐπεποιήτο, ὡς ἔμοι δοκεῖ, διὰ τὸν πρὸς
 P. 283 Οὐνετούς οἱ ἐσόμενον πόλεμον, ὃν πρὸ πολλοῦ παρεσκευα- 10
 ζόμενος ἐπετήρει, ὅπως ἀσφαλέστατα αὐτῷ τὸν πόλεμον ποιή-
 σαιτο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐπω ἐν τέλει ἦν παρεσκευασμένα,
 1463 ὅτε τὸν πρὸς Οὐνετούς ἀράμενος πόλεμον ἐπολέμει· τότε
 δὲ ἐπιγενομένου τοῦ θέρους ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἰλλυρίους καὶ
 Ἰλλυριῶν βασιλέα. τὸ μὲν οὖν τοῦτο γένος Ἰλλυριοὶ παλαιόν 15
 τε καὶ ἐς τὸν Ἴόνιον ὤκημένον, εὐδοκιμῆσαι τε πολλαχῇ ἀπο-
 μνημονεύεται. καλοῦνται δὲ οὗτοι τὰ νῦν Βόσνοι. ἀλλ' οἱ
 μὲν Δαλμάται καὶ Μυσοὶ ἅμα καὶ Τριβαλλοὶ καὶ πρὸς γε ἔτι
 Σαρμάται τούτοις ταύτην ἵενται τὴν φωνὴν καὶ τῷ παντὶ
 παραπλησίαν, ὡς μὴ χαλεπῶς συνιέναι ἀλλήλων αὐτούς. εἰ- 20
 Β κὸς δὲ οἶεσθαι τούτους μᾶλλον ὠρμημένους ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν
 Ἴόνιον χώρας, γένος τε ὃν μέγα καὶ πολλαχῇ ἐνευδοκιμοῦν,
 τήντε Θρακίην ὑπάγεσθαι σφίσιν αὐτοῖς, καὶ τὸν Ἴστρον δια-

criter tutabantur urbes in Hellesponto sitas, praebentes classem haud aspernandam. in hunc modum terrorem Asianis et Europaeis incutiens, qui eum augeret, in utramque urbem bombardas inexit circiter triginta maximas, et alias non paucas. ad haec cum portum ibi parasserent Turci, nulli intrare Hellespontum concedebant, nisi prius descendissent navibus et se loci praefecto exhibuissent visendum.

Opera haec haud dubie fecit propter bellum quod gesturus erat cum Venetis, ad quod se praeparabat, ut si ingrueret, quam tutissime isti se committeret. at quae commemoravimus opera omnia iam erant absoluta et ad finem perducta, cum bellum adversus Venetos susciperet. aestate autem ea quae sequebatur, bello lacessebat Illyricos et Illyricorum regem. genus hoc hominum antiquum est, et regionem versus Ionium spectantem incolens plerumque ad magnam claritatem accessisse perhibetur. vulgo nunc Bosni vocantur. verum Dalmatae, Mysii, Triballi, etiam Sarmatae, eadem fere utuntur lingua, aut non multum dissimili, ut non difficulter se mutuo intelligant. verisimile tamen est illos profectos ab regione quae versus Ionium patet, cum pauci numero existerent et ubique rebus fortiter gestis inclarescerent,

βάντας τὴν τῆς Σαρματίας χώραν οἰκῆσαι, ἣ ὡς ἔνοι οἴον-
 ται, ὑπὸ Σκυθῶν διωκομένους διαβῆναι τε ἐς τὴν ἐπὶ τάδε
 τοῦ Ἰστροῦ χώραν, καὶ καταστρεψαμένους τὴν ταύτη Θρά-
 κην, ἔστε ἐπὶ μυχὸν τοῦ κόλπου ἀφικομένους, ἐνοικῆσαι. Θαν-
 5 μάζω δὲ εἰ τοὺς Ἰλλυριοὺς ἀποφαινόμενος Ἀλβανούς τεκμαί-
 ροιτό τις, συμβαλλόμενος ὡς Ἰλλυριοὶ οἱ πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ
 Ἰονίου ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν Ἠπειρόν τε καὶ Αἰτωλίαν καὶ Θεττα-
 λίας χώραν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἀπὸ Ἐπιδάμνου μέχρι τοῦ Καρνε-
 ρίου καλουμένου κόλπου ἅπας ὁ χώρος οὗτος διατείνων ἐπὶ στα- C
 10 δίους μάλιστα πη τρισχιλίους, γένος τε ἐν ἐνοικεῖ, καὶ τῇ αὐτῇ
 φωνῇ διαχωρῶμενον, καὶ ἐπὶ μεσόγαιαν παρῆκον ἄχρι τοῦ
 Ἰστροῦ, παραμειβόν τε τὴν τοῦ Σανδάλεω χώραν, καὶ τοῦ
 ταύτη βασιλέως ἐχομένων ἀντίκα τῶν Τριβαλλῶν τε ἅμα καὶ
 Μυσοῶν. μάλιστα δὲ συμβαλλόμενος ἔχων ἀποφαίνεσθαι διὰ
 15 τὸ ἐπὶ μέγα τὸ Ἰλλυρικὸν γένος χωρῆσαι δυνάμεως, καὶ ἐπὶ
 πολλὰ ταύτη σκεδασθῆναι τὴν Θράκην, Ἰλλυριοὺς μᾶλλον τὸ
 γένος τοῦτο εἶναι ἢ Ἀλβανούς. συντίθεμαι δὲ καὶ ἐκείνοις
 ἔγωγε οἱ φάσκουσι τὸ Ἰλλυρικὸν γένος ἴσχειν αὐτῷ τὴν ἐπο-
 νυμίαν ἀπὸ τῆς χώρας, διακεκρίσθαι μέντοι ὑπαρχον, ἄλλοτε
 20 ἄλλην φωνὴν ἀφιέμενον, ὥστε πολλὰ γένη αὐτοῦ, καὶ σφίσι
 διενηροχότα πάμπαν ἐς τὴν φωνήν, λαχεῖν τοῦνομα τοῦτο D
 Ἰλλυριοὺς καλουμένους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω μοι ἐς τοσοῦ-
 τον ἀναγεγράφθω· εἰ δὲ μὴ τοῦνομα αὐτὸ ἐς γένος τοῦτο

Thraciam perdomuisse, et Istro transmissa Sarmatiae regionem inha-
 bitasse. sunt vero qui tradant eos a Scythis pulsos transiisse in re-
 gionem quae ultra Istrum colitur, et subacta Thracia ad sinum eum
 venisse, ibique sedes fixisse. miror autem quod sunt qui censeant
 Illyricos Albanos esse, quasi Illyrii, qui tenent sinum Ionii, processe-
 rint in hanc continentem et Aetoliam et Thessaliae regionem. cae-
 terum universa illa regio ab Epidamno usque ad Carnarium sinum
 complectitur spatium ter mille stadiorum. hanc regionem tenet ho-
 minum genus unum eadem lingua utens. porrigitur ab mediterranea
 se extendens usque ad Istrum, attingens Sandalis regionem, sinitimis
 undique Triballis et Mysiis. haec autem dico, maxime hanc conie-
 cturam secutus, quod constat Illyrios ad magnam potentiam devenisse
 et in multa loca per Thraciam esse dispersos. proinde magis credo
 eos potius Illyrios quam Albanos dicendos esse. assentior praeterea
 et illis qui Illyrios nomen ab regione traxisse asseverant. nam inter
 se divisi alii aliam in usu linguam habent. itaque cum plurima ho-
 minum genera ibi habitent linguae usu inter se diversa, reor istos id
 nominis esse sortitos, ut dicantur Illyrici. sed haec hactenus anno-
 tata de ista gente sufficiant; etsi quidam putent nominis rationem

ἠρθῶς εἴρηται, διὰ δὲ τὴν χώραν, ἣν ἐνοικοῦν φιλίνεται τὴν Ἰλλυριῶν, ἄξιόν ἐστι φέρεσθαι οἱ τοῦνομα τοῦτο. καὶ μὴ V.221 νέμεσις εἴη οὕτω φρονοῦντι περὶ αὐτῶν. Ἄλβανους γὰρ ἔγωγε μᾶλλον τε τοῖς Μακεδόσι προστίθεσθαι ἢ λέγοιμι ἢ ἄλλῃ τινὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν. οὐδενὶ τε γὰρ 5 συμφέρονται, ὅτι μὴ τὸ Μακεδόνων γένος. ἀλλὰ τούτων μὲν περὶ ἄλλης ἔστω ταῦτα εἰρημένα, καλείσθω δέ μοι τῷ ὀνόματι τούτῳ, Ἰλλυριοί, οἱ περὶ τὸν Ἴόνιον οἰκοῦντες ἄχρις ἄκρας P.284 Ἰστρίας καλουμένης πρὸς τῷ μυχῶ τοῦ κόλπου, ἀνεχούσης ταύτη ἐς τὸ πέλαιος, καὶ οἱ περὶ τὴν ταύτη μεσόγαιον οἰκοῦν-10 τες Ἰλλυριοί.

Ἐπὶ τούτων δὲ τὸν βασιλέα ἐστρατεύετο βασιλεὺς Με-
χμέτης, ὅτι τὸν φόρον αὐτοῦ, ὡς ἐπ' αὐτὸν ἀφίκετο βασιλέως
κῆρυξ κελύων τὸν τε φόρον ἀπάγειν ὅτι τάχιστα ἐς τὰς βα-
σιλέως θύρας καὶ μὴ διαμέλλειν, συναγείρας τὸν φόρον, πέντε 15
ὄντα μυριάδας στατήρων, καὶ ἐπιδείξας τῷ βασιλέως κήρυκι,
ὡς ἔτοιμος μὲν εἴη ὁ φόρος καὶ ὡς παρεσκευαστο, οὐ μέντοι
γε προθυμεῖται ἐπιπέμποντα τῷ βασιλεὶ τὰ χρήματα στέρε-
B σθαι τούτων αὐτόν, οὐδὲ οἱ καλῶς ἔχειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις
καὶ ἦν πολεμεῖν δέη [πολεμεῖν] τῷ βασιλεὶ πόλεμον ἐπαρά-20
μενον, ἄμεινον ἢ παρασκευάζοιτο ἐς τὸν πόλεμον, καὶ ἦν δέη
ἀπαίροντα ἀλλῇ τινὰ στέλλεσθαι χώραν, ταῦτα ἔχοντα τὰ
χρήματα ἄμεινον πράξειν. τὸν μὲν οὖν κήρυκα λέγεται ἐπει-

7. καλείσθων? 12. τοῦτον P

haud rectam me assignasse. verum propter regionem quam colunt, merito, ut mihi videtur, Illyrici appellantur. nec tamen invidia me comitetur, in hunc modum de his sentientem: nam Albanos potius Macedonibus adnumerari existimo quam alii in terrarum orbe genti. at de his satis. Illyricos igitur eam gentem nomino quae iuxta Ionium habitat usque ad summam Istriam, sic dictam regionem quae ad sinum excurrit in pelagus.

Adversus horum regem arma capiebat Mechemetes, quia tributum amplius ferre recusabat. nam regius praeco ad hunc accesserat, iubens ut quamprimum mora omni posita tributum in ianuas inferret. Illyricorum rex colligens tributum, quod, continebat quinque myriades staterum aureorum, idque praeconi ostendens, dicebat "tributum quidem collectum et paratum in promptu est. nec tamen mihi cordi est mittere regi tantas opes, et me planissime his privare. verum si bellum ab rege impenderit, bello me committam felicius, si tanta pecuniae affuerit vis. praeterea si ea necessitas me apprehenderit ut mihi in aliam sit migrandum regionem, fretus istis opibus vitam commodius exigere potero." regius praeco audiens istos sermones, respondisse fertur in hunc modum. "et qui-

πειν ἀκούσαντα τοὺς λόγους τούτους “ὃ βασιλεῦ τῆσδε τῆς
 χώρας, ἀλλὰ ταῦτα τὰ χρήματα καλῶς ἔχει παρά σοι εἶναι
 μὴ τὰς σπονδὰς παραβαίνοντι. ἦν δὲ διὰ ταῦτα παραβαίνων
 οἶσι ἄμεινον πράξειν, δέδοικα μὴ χεῖρόν σοι γένοιτο διὰ ταῦ-
 5 τα. σὺν γὰρ θεῷ καὶ ταῦτα ἔχειν τὰ χρήματα πολὺ ἄμει-
 νον, καὶ σὺν τῷ θεῷ τούτων στέρεσθαι ἄμεινον ἢ ὑβρίζοντα C
 ἐς ἐκεῖνον πολλαπλάσια τούτων κεκτῆσθαι.” ταῦτα ὁ κῆρυξ
 εἰπὼν ἀπήλυνε παρά βασιλέα, καὶ ἀπαγγείλας τοῦ Ἰλλυριοῦ
 τὸν λόγον ἐπῆρε βασιλέα στρατεύεσθαι ἐπ’ ἀμφοτέρους. ἦν
 10 δ’ αὐτῷ τηρικαῦτα ἔλασις ἐπὶ τὸν Δακίας ἡγεμόνα, ἐξυβρί-
 σαγα μεγάλως ἐς τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον καὶ ἀνελόντα τοὺς
 πρέσβεις. ἀλλὰ τότε μὲν ἐλαύνοντι ἐπὶ Δάκας οὐκ ἐξεγένετο
 τίσασθαι βασιλέα Ἰλλυριῶν· τῷ δ’ ἐναντιῷ τούτῳ, ὡς πα-
 ρῆν αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς τὴν Ἀδριανούπολιν ἀπὸ τε τῆς
 15 Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἦρος ἐπιγενομένου ἐξήλυνεν ἐπὶ D
 Ἰλλυριοῦς, ἐν νῶ ἔχων ἐσβαλεῖν καὶ ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν.
 τὸν δὲ βασιλέα τοῦτον παῖδα ὄντα νόθον τοῦ πρότερον βασι-
 λέως Ἰλλυριῶν, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ διηρηγμένον
 ὄρμημένους ἐπὶ τὴν τῆς χώρας ἡγεμονίαν, καὶ διαπρεσβευό-
 20 μενον ὡς βασιλέα, ἐπετράποντο αὐτῷ διαιτητῆ, ἐπέδειξέ τε
 τοῦτον βασιλέα τῆς χώρας, καὶ Ἰσαάκῃ τῷ Σκοπίων ὑπάρχῳ
 ὁμοροῦντί τε ἐς τὴν τῶν Ἰλλυριῶν χώραν, ὅπως αὐτῷ τιμω-

dem pulchrum et honestum erat opes istas in tuo dominio permanere,
 si non interim foederum religionem impie transgrediendo temerares:
 sin cupidine harum opum ductus foedera violare institueris, et inde
 tibi nescio quam felicitatem pollicitus fueris, vereor profecto ne con-
 trarium eveniat. nam auctore deo possidere istas opes neutiquam
 malum duxero. praeterea iisdem opibus auctore deo exui longe opti-
 mum iudico, potius quam contumeliis et iniuriis afficere eum cuius
 praesidio eas acquisieris.” his dictis praeco ad regem revertitur; ex-
 ponensque quae acceperit ab Illyricorum rege, regem commovit ut
 contra ambos bellum susciperet. nam eodem tempore etiam ei bel-
 lum fuit cum Daciae principe, qui iniuriam maximam regiae familiae
 facerat legatis eius violatis et interfectis. caeterum sub idem tempus
 quo Dacos bello lacessebat, Illyrici regem ulcisci nequivit. verum
 isto demum anno, cum exercitus ab Europa et Asia Adrianopolim
 forent collecti, primo vere in Illyricos movit, in animo agitans et in
 Sandalis regionem irruere. hic rex fuerat filius illegitimus regis qui
 prius imperio temperaverat Illyricos; et cum discordiae atroces inter
 ipsum et fratres eius qui ad ducatum aspirabant exarsissent, miserunt
 legatos ad regem, eiusque arbitrio rem totam transigendam permise-
 runt, qui hunc regionis regem declaravit. Isaaco Scopiorum praefe-

ρῶν συνεπιλάβοιτο ἐς τὴν ἡγεμονίαν. καὶ στρατὸν αὐτῷ πα-
 ρεχόμενος ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς τὴν τε χώραν ἐδήου καὶ ἡν-
 δραποδίζετο, καὶ αὐτὸν ἐς τὴν βασιλείαν καταστησάμενος ἐπο-
 λέμει τοῖς ἀδελφοῖς ἅμα τῷδε τῷ Ἰλλυριῶν βασιλεῖ. καὶ
 P. 285 πλείστα δὲ ταύτης τῆς χώρας ἀνδράποδα ἀγόμενοι οἱ Τοῦρ- 5
 κων ταύτην ὁμορον οἰκοῦντες τὴν χώραν. πασῶν δὲ τῶν πό-
 λεων ἀρχῶν, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν ἀνδράποδα ἔσπε τὴν Εὐρώπην
 καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν ληισάμενοι διεβίβαζον. καὶ ἐξ ὅτου τὴν
 Σκοπίων ᾤκησε πόλιν, καὶ Ἰησοῦς ὁ Ἰσαάκω παῖς ἐπιτρο-
 πεύων ὑπὸ βασιλέως ταύτην τὴν πόλιν, ὡς πλείστα, ὧν ἡμεῖς 10
 V. 222 ἴσμεν, διὰ πολλοῦ χρόνου ἐληίζετο τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ
 ἀποφέρεσθαι ἀνδράποδα ὅσα μὴ ἂν ποτε ἐλπίσαι ἐνεγκεῖν
 τὴν χώραν ἐκείνην. πυνθάνομαι δὲ τὴν χώραν διήκειν ἀπὸ
 τῆς Τριβαλλῶν χώρας καὶ Δοροβίκης ποταμοῦ ἐς τὴν Σανδά-
 λεω χώραν καὶ ἐπὶ τὸν Ἴονιον κόλπον, σταδίους ἐς ὀκτάκο- 15
 B σίους τὸ μῆκος, τὸ δὲ πλάτος ἐπὶ δισχιλίους μάλιστα ποι
 σταδίους παρήκειν τὴν χώραν ἐς τοὺς Παίονας καὶ ἐς Τρι-
 βαλλοὺς. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν Τριβαλλῶν ἔχεται αὐτίκα ἡ χώ-
 ρα τοῦ Ἰσαάκω, μετὰ δὲ ἡ τοῦ Παύλου χώρα καὶ αἱ πό-
 λεις παρατείνουσιν ἐς αὐτὴν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέως χώραν. 20
 ἐπολέμου μὲν οὗτοι καὶ πρότερον τῷ βασιλεῖ, ὅτ᾽ μὲν ἐς
 τοὺς Τριβαλλοὺς ὅτ᾽ δὲ καὶ ἐς τοὺς Παίονας ταλαντεύμενοι,

cto, qui finitimus erat Illyricis, istum adiuvare iubet in acquirendo
 principatu. hic exercitum praebens contra fratres, eorum regionem
 evastabat, plurimis inde abstractis mancipiis. illo igitur rege pro-
 nuntiato bellum gerebat cum fratribus et cum Illyriorum rege. Turci
 qui finitimam circa tenebant regionem, plurima nanciscebantur man-
 cipia. cum autem praedas agerent mancipiorum ex omnibus quas sci-
 mus urbibus, ea continuo in Europam et Asiam transmittabant. et
 ex quo rex coloniam in Scopiorum urbem deduxit, et Iosue Isaaci
 filius regis nomine eam administravit, plurima ab Illyrico mancipia
 sunt abducta et in Europam Asiamque translata, quorum numerus
 maior erat quam sperare potuisset ab ea regione. audio eam regio-
 nem, si quis longitudinem consideret, ab Triballorum regione et
 Dorobyza fluvio se extendere usque ad Sandalis regionem et ad
 Ionium sinum stadiis octingentis. latitudo vero regionis, qua ex-
 currit ad Pannonos et Triballos, complectitur duo milia stadio-
 rum. a Triballis incipit regio Isaaci. hanc excipit deinde Pauli
 regio, cuius urbes se porrigit usque in hanc regis Illyriorum
 regionem. hi quidem iam ante bellum gesserant cum rege, nunc
 quidem Triballis nunc vero Pannonibus adhaerentes; et cum ad-
 ducerent Turcos, regionem Illyrico affusam populabantur bellumque
 in Triballos avertabant. caeterum Triballorum princeps bello contra

- καὶ ἐπαγόμενοι τοὺς Τούρκους ἐληίζοντο τὴν Ἰλλυριῶν ὄμορον χώραν. καὶ πρὸς τοὺς Τριβαλλοὺς ἐπολέμουν, καὶ ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμὼν ἐκστρατεύομενος ἐπολιόρκει τὰς πόλεις, μετὰ δὲ ταῦτα σπείσάμενος εἰρήνην ἄγειν ἐς τούτους.
- 5 καὶ Σανδάλης μὲν τούτοις καὶ πρότερον ἐπολέμει, καὶ ἐπαγόμενος στρατὸν τοῦ βασιλέως ἐληίζετο τὴν χώραν ἐκείνων. ὥστε μόνοι δὴ οὗτοι ἀλλήλοις φέροντες, καὶ ἐπαγόμενοι στρατὸν ἐπήλυθα τοῦ βασιλέως, μεγάλως δὲ ἔβλαπτον αὐτῶν τὴν χώραν, ἀνδραπόδων ὡς πλείστων ὑπὸ τῶν στρατιῶν ἀπαγο-
- 10 μένων ἐκάσποτε, καὶ φθειρομένης τῆς χώρας ἐς τὰ μάλιστα. τότε μὲν οὖν καὶ ὁ Ἰσαάκης καὶ ὁ Παῦλος συνθήμενοι συμμαχίαν τῷ Ἰλλυριῶν βασιλεῖ, διενοοῦντο καὶ αὐτοὶ πόλεμον ἀνελεῖσθαι τῷ βασιλεῖ, ἣν τι ἀπὸ Παιόνων καταλαμβάνῃ τοὺς Τούρκους.
- 15 Βασιλεὺς δὲ ὡς ἤλαυνε, διέβη μὲν τὸν Δοδοβίτην ποταμόν, ὃς τήν τε Τριβαλλῶν καὶ Ἰλλυριῶν χώραν διειργεῖ, διαβὰς δὲ ἐπὶ Ἰλλυριὸν ποταμόν ναυσίπορον ὄντα διέβη. ὁ δὲ πεζὸς στρατὸς ναυσίαν, ὥς αὐτοῦ ναυπηγεῖσθαι ἐκέλευε, τοὺς δὲ ἱππους ἀφῆκεν ἐς τὸν ποταμόν, διαβῆναι τὰ στρατεύματα. ἐγένετο δὲ ὁ στρατὸς οὗτος τοῦ βασιλέως ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας ἱππέων. ὁ γὰρ δὴ στρατὸς οὗτος πλὴν τῶν νεηλύδων καὶ ἀζαπίδων, οἳ αὐτῷ παραγίνονται ἐς τὸν πόλεμον πεζοὶ ὄντες, καὶ ὅσοι ὑπουργῆσαι αὐτῷ τὰ ἐς χρεῖαν παρείη ἀχρεῖος ὄμιλος, ὁ λοιπὸς τοῦ βασιλέως στρατὸς ἱππέυσι, μάλιστα δ'

7. ἀλλήλους? 24. δῆ?

hos suscepto urbes eorum obsidebat, et foedera cum iis pangens tandem se pacatum exhibebat. etiam Sandales hos antea bello appetiverat, et accito regis exercitu ipsorum agros evastabat. cum autem hi soli perpetuis inter se dissiderent odiis et regis peregrinos accerserent, propriae regioni plurimum calamitatis invexerunt. nam mancipia plurima belli iure subinde a militibus capiebantur et deportabantur. praeterea ea regio vel maximam experiebatur vastationem. eadem tempestate Isaacus et Paulus societatem facientes auxilium pollicebantur Illyriorum regi. nam constituerant et ipsi bellum indicere regi, si Pannonae aliquid novi contra Turcos molirentur.

Rex in militiam profectus traiecit Dorobyzam (Drinam) fluvium, qui Triballos et Illyrios dirimit. progressus deinde venit ad Illyriisum (Crajevam) fluvium navigabilem, quem superavit pedestri exercitu transnecto navibus, quas ibidem fabricari iusserat. equos autem in flumine reliquit, donec copias transportaret. tum temporis in armis habuisse creditur rex quindecim myriades equitum, praeter peregrinos et azapides pedestre robur, qui eum in id bellum sequebantur. aderat et

ἀνθρώπων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. ἄγονται δὲ καὶ ὑποζύγια πολλα-
 P. 286 πλάσια, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδηλωται. ὡς δὲ τὸν Ἰλλυ-
 ριὸν διαβὰς ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, πρῶτον μὲν ἐπὶ Δοβο-
 βίκην πόλιν ἐπὶ τῇ ἐξβολῇ καταστάς ἐπολιόρκει. ἡ δὲ πόλις
 αὕτη οἰκεῖται ἐρυμνῇ ὁδοῦ ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄρους. τηλεβόλοις⁵
 δεδιττόμενος τοὺς ἐν τῇ πόλει, ὑπείοις τε καὶ τοῖς ἴσοις, πα-
 ρεστήσατο τὴν πόλιν. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ κατέλιπε, τὸ δὲ δω-
 ρησάμενος Τούρκων τοὺς ἀρίστους τὸ τρίτον ἀπέπεμψεν ἐς
 Βυζάντιον. ἀπὸ δὲ Δοβοβίκης αὐτίκα ἐκέλευε Μαχουμοντή
 ἐπιλεξάμενον τοὺς τῆς Εὐρώπης ἀρίστους προίεσαι ἐς τὸν¹⁰
 Β. χῶρον ἐς ὃν ἂν πυνθάνοιτο τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα διατρίβειν,
 πρὶν δὴ τὰ βασιλεία ὑφ' αὐτὸν ποιήσασθαι. οὗτος μὲν οὖν
 λαβὼν τούτους ἤλαυνε κατὰ κράτος ἀναβῆναι διὰ τοῦ ποτα-
 μοῦ. ἐλθὼν δὲ ἐς Γαϊτίαν καὶ πυθόμενος ὡς βασιλεὺς προῖοι,
 διαβὰς τὸν ποταμόν, ἐπὶ Κλιτίαν πόλιν οὐδὲν ἐπισχῶν δρό-¹⁵
 μῳ ἀνέβη, ἧ τὸν ποταμὸν εὗρεν ἐς τρία γενόμενον, καὶ δια-
 βὰς ἀφίκετο ἐπὶ Κλιτίαν δευτεραῖος. βασιλεὺς δὲ ἄρας ἐν-
 V. 223 τεῦθεν ἀφίκετο ἐπὶ Γαϊτίαν, τὰ Ἰλλυριῶν βασιλεία. καὶ ὡς
 ἐπέλασεν, αὐτίκα ἦ τε πόλις προσεχώρητος καθ' ὁμολογίαν.
 C. ὡς γὰρ Δοβοβίκην ἐπύθοντο ἄλῳναι ὑπὸ βασιλείως, πασῶν δὴ²⁰
 ὀχυρωτάτην, αὐτίκα αἱ λοιπαὶ πόλεις καθίσταντο ἐς φόβον

7. τῶ?

alia hominum multitudo inutilis ad arma; quae propterea comitaban-
 tur regia castra, ut si quid opus esset, militibus inserviret. reliquus
 interim exercitus equitibus constat. nec tamen gens est, ut supra
 edocuimus, quae plura iumenta in expeditiones ducat. transito Illy-
 rismo impetum in regionem hostilem dedit; et aggressus Dorobizam
 urbem (Babicsa Ocsak), eam omni machinarum genere oppugnabat.
 urbs haec est sita in excelso monte, quapropter natura loci munitis-
 sima perhibetur. At rex expediens bombardas et mortaria, non ces-
 sabat terrorem iniicere oppidanis, et tandem urbe potitus est. par-
 tem hominum, quos ibidem indeptus erat, in ea urbe reliquit; parte
 donavit Turcorum optimates; tertiam partem Byzantium transtulit.
 Mechumetem iussit deligere Europae exercitus robur, atque festinare
 citato agmine in eum locum in quo acceperat regem Illyriorum mo-
 rari, antequam regiam sibi subiiceret; qui impigre iussa capessens,
 summa celeritate adhibita, flumen transgressus est. veniens Gaitiam
 (Iaicam) accepit regem proficisci traiecto flumine in Clitiam urbem
 (Kliucs). is igitur nihil remittens de cursu, transivit fluvium (Verbacs),
 qua eum in tres alveos divisum cognovit. hoc superato Clitiam venit, die
 secundo. rex sublatis signis Gaitiam contendit, regni sedem Illyrici. quo
 ubi pervenit, urbs illico condicionibus seu pactionibus in dicionem regis
 venit. nam ubi fama increbuit Dobobicam esse captam a rege, quae
 urbium totius regni longe erat munitissima, reliquae urbes illico ter-

- καὶ ὄρμηγτο αὐτός τις ἔκαστος φθῆναι, βουλόμενος βασιλεῖ
 χαρίζομαι προσχωρῶν. οἱ μὲν οὖν ἐν Γαίτιᾳ, ὡς βασιλεὺς
 ἀγγοῦ ἐπέλασε, τοὺς προσσιτώτας ἢ πόλις πέμψασα βασιλέα
 παρεδίδου τε σφᾶς, καὶ ἤξιον πολитеύεσθαι κατὰ τὰ πάτρια.
- 5 καὶ συνεχώρει μὲν αὐτοῖς ἄλλα ἤξιον σφίσι συγχωρηθῆναι
 ὑπὸ βασιλέως· μετὰ δέ, ὡς τὴν ἀκρόπολιν παραλαβὼν, φρον-
 ρὰν ἔφαινε ἐν αὐτῷ, παῖδάς τε τῶν ἀρίστων ἐπιλεξάμενος
 ἑαυτῷ τε καὶ περιεξελόμενος καὶ τινὰς τοῖς ἀμφ' αὐτὸν διένειμα.
 ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ὡς αὐτίκα παρέλαβεν, ἐκέλευσε Μα- D
- 10 χουμούτη τὸν τῶν θυρῶν ἡγεμόνα, ἀναλαβόντα τὸν τῆς Εὐρώπης
 στρατὸν, δαύνειν ὅτι τάχιστα ἐπὶ τὸν βασιλέα τῶν Ἰλλυριῶν·
 ἐπυθάνετο γὰρ ἐν τῇ πόλει τῆς Γαίτιας, ἀπεχούση ἡμερῶν πέντε
 ὁδόν, διατρίβειν καρδοκοῦντα ἢ ἐκχωρήσει τὰ Ἰλλυριῶν πρῶ-
 γματα. ἢ δὲ πόλις αὕτη, ἐν ἣ ἔμενε βασιλεὺς, καλεῖται Κλιτή,
- 15 καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ παῖδα ἀμφὶ τὰ τρισκαίδεκα ἔτη γεγονότα,
 διατρίβειν ἐπηγγέλλετο Μαχουμούτη. λαβὼν μὲν οὖν τὸν
 τῆς Εὐρώπης στρατὸν δευτεραῖος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν ποτα- P. 287
 μὸν . . . τοῦνομα, νασιπόρον, ᾧ δὲ μάλιστα θαρρῶν Ἰλ-
 λυριῶν βασιλεὺς νασιπόρω τε ὄντι, καὶ μεγάλων νεῶν τε
- 20 οὐκ ἔνουσῶν τῷ ποταμῷ, οὐκ ἄν ποτε ᾤετο διαβάντας τὸν
 ποταμὸν ἐλάσαι ἐπ' αὐτόν. ὡς δὲ ἐνταῦθα ἐπέλασεν ὁ στρα-

13. ἐγχωρήσει P

ritae in diversum abripiabantur, et quilibet pro se sedulo contende-
 bat ut prior deditionem faceret, sperans se in hunc modum non par-
 vam gratiam apud regem initurum. Iaitiae cives, cum appropinquas-
 set rex, continuo primores civitatis obviam miserunt, dedentes sese
 et sua regi. orabant autem regem ut ipsis permitteret patrio et so-
 lito more rem publicam administrare. rex preces eorum non aver-
 satus est, verum continuo, quod petiverant, praestitit. deinde etiam
 arcem in deditionem accepit, quam praesidio imposito suorum firma-
 vit. elegit sibi optimatum filios: dehinc quosdam delegit, quos do-
 navit iis qui secum erant. ubi primum ea urbs in dominium conces-
 sit regi, negotium datum est Machumeti ianuarum duci ut accepto
 Europaeo exercitu summa celeritate pergeret adversus Illyriorum re-
 gem. nam audierat eam morari in ea urbe quae distabat ab Iaitia
 itinere maxime quinque dierum, expectantem quoniam res Illyriorum
 essent evasurae. eius autem urbis quae regem Illyriorum tenebat,
 nomen erat Clitia. etiam fratris eius filium, agentem annum deci-
 mum tertium, ibidem cum rege conversari nuntiatum erat Machumeti.
 hic assumens, ut iussus erat, exercitum secundo die attingit flumen
 cui nomen est * * * * is fluvius navium erat patiens, et spem omnem
 in eo sitam ponebat rex Illyriorum. nam cum nullae naves magnae
 praesto essent, putabat regem nunquam eo audaciae progressurum ut

τὸς ἐς τὸν ποταμόν, ἐνταῦθα ἐπισπεύδων *Μαχουμούτης* τοῦς τοῦ στρατοπέδου ἀρίστους, ὥστε διαβάντας τὸν ποταμόν ἔργον μέγα ἐργάσασθαι βασιλεῖ, συλλαβόντας Ἰλλυριῶν βασιλέα, ἔλεγε τοιαῦτα. “ἄνδρες *Τουρκοί*, νῦν τις ὑμῶν ἕκαστος αὐτῶν φανήτω ἀνὴρ ἀγαθός, ποταμόν τόνδε περὶ διαβάς· οὐ γὰρ 5
 Β μελήσει αὐτῷ τινὶ πρώτῳ διαβάντι μὴ μέγα τι ἀποίσεισθαι παρὰ βασιλέως.” ταῦτα εἰπόντος ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ τοῦ βασιλέως. ἐνταῦθα δὴ πρῶτος λέγεται *Ἰμάρης ὁ Τουραχάνεω παῖς*, *Θεσσαλίας ὑπαρχος*, σὺν τοῖς ἀμφ’ αὐτὸν ἐλαύνοντες εἰσέπεσον ἐς τὸν ποταμόν, καὶ βραχὺ τι διανηχόμενοι 10
 διέβαινον, καὶ ὁ λοιπὸς ἅμα στρατὸς αὐτίκα διέβαινε. διαβάντες δὲ αὐτίκα ἐπέδραμον χώραν, ὥστε τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα δείσαντα, μὴ ἐς φυγὴν τραπόμενον ἐπεισεσόντες οἱ ἵπποδρόμοι καταλάβωσι, καὶ ἐπὶ κίνδυνον ἔλθωσιν. εἰ δὲ αὐτῷ μὴ ληφθεῖη, οἰχόμενος ἀνασώζεται ἐς πόλιν αὐτοῦ τινά, ὄνο- 15
 C *μα Κλιτίη*. καταφυγῶν δὲ πολιορκεῖται ὑπὸ *Μαχουμούτεω*. ἡ δὲ πόλις οἰκεῖται μὲν ἐν χωρίῳ τινὶ ἐλώδει. καὶ ἔλη παρ’ αὐτὴν μεγάλη, διὰ πολλοῦ διατείνοντα, ἐχυρὰν ποιεῖ καὶ οὐ βάσιμον. τότε δὲ ὑπὸ καύματος ἀποξηρούμενόν τε ἦν τὸ χωρίον ἅπαν. καὶ ἐπελάσας ὁ στρατὸς ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, 20
 καὶ κάλαμον, ὃς ἀφθονος ἦν παρὰ τὴν πόλιν, ἐπιπίπτοντες διεφόρουσιν ἐς τὴν τάφρον ὡς πῦρ ἐνήσοντες ἐς τὸν κάλαμον

18. διατείναντα P

id transiret, quo secum bellum gereret. ut autem cum copiis ad flumen Machumetes accessit, mire festinando, cohortari non abstulit exercitum et exercitus duces, ut transgredierentur flumen, regique opus pulcherrimum efficerent, capientes videlicet Illyriorum regem. sic autem locutus fertur. “viri Turci, nunc quilibet vestrum fac vir fortis appareat, atque pedes flumen hoc transeat. nequam enim mihi dubium est quin maxima et splendida munera maneant eum, quas ab rege accipiet, qui primus flumen superarit.” his dictis, regii milites maximo studio conabantur transgredi flumen. ibi tum primus, ut traditur, Omares Turachanis filius, Thessaliae praefectus, cum suis irruit in flumen; qui paululum modo natantes flumen superarant. hos secutus est, pari successu usus, et reliquus exercitus. egressi flumine illico invasere agros. hinc rex Illyricorum timens ne, si in fugam vertetur, equitum adventu oppressus in maximum periculum veniret, se recepit, ut incolumis praesens discrimen evaderet, in urbem quandam eo loci sitam nomine Clitiam. verum Machumetes cum exercitu superveniens eam urbem obsidione circumdedit. urbis eius situs est in loco palustri, et in circuitu paludes visuntur longe lateque, quae urbem munitam et aditu difficilem praebent. eo tempore locus ille universus solaribus radiis exustus exaruerat. caeterum his

καὶ διὰ τοῦ πυρός αἰρήσοντες τε τοὺς ἐν τῇ πόλει, βίβ' ἕκον- V. 224
 τας ἐς ὁμολογίαν παραστησόμενοι. ταῦτα μὲν εἰσορῶντες οἱ
 τοῦ Ἰλλυριοῦ στρατιῶται καὶ οἱ τῆς πόλεως, καὶ οἰδόμενοι μὴ
 ἄν δυνηθεῖσθαι ἐπὶ πολὺ ἀντέχειν πολιορκούμενοι, προσέφε- D
 5 ρον λόγους τῷ Μαχουμούτῃ ὡς σφᾶς τε αὐτοὺς παραδώσον-
 τες, καὶ ἐφ' ᾧ βασιλέα σφῶν αὐτῶν μὴδ' ὄτιοῦν χαλεπὸν
 πείσεσθαι ὑπὸ βασιλέως, προσχωρήσαι τε, ἣν ὄρκια γένοιτό
 οἱ ἐφ' ᾧ ἀγαθὸν μὲν, χαλεπὸν δὲ μὴδὲν ὑποστῆναι ὑπὸ Τουρ-
 10 κων. ταῦτα προῖσχομένου τοῦ Ἰλλυριοῦ ἐδέχθη τε ὁ Μα-
 χουμούτης καὶ ἐσπένδετο. ὄρκιον δὲ αὐτῷ ποιησάμενος ἐφ'
 οἷς προτιθέτο, τὸν τε βασιλέα ἐξίόντα ἐκ τῆς πόλεως, παρ-
 ἔλαβέ τε τὴν πόλιν, καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ πόλει ἐς τρία διαλόμε-
 νος τὸ μὲν αὐτοῦ κατέλιπε, τὸ δὲ αὐτὸς σὺν καὶ τοῖς ἀρίστοις P. 288
 διανεμιάμενος, τὸ τρίτον ἀπάγων τῷ βασιλεῖ ἔδωρῆσα-
 15 το. οὕτω μὲν οὖν ὁ Ἰλλυριῶν βασιλεὺς ἔαλω ἐν Κλιτίῃ,
 καὶ ἀδελφοῦ τε ἅμα αὐτοῦ παῖς, ἀμφὶ τὰ τρισκαίδεκα ἔτη
 γεγονώς.

Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ πρότερον ἐφθῆ ἐς Ῥαγούζιον πόλιν τὴν
 ἐς τὸν Ἴονιον διαφυγοῦσα, καὶ πλοῦτον πολὺν ἀπενεγκαμένη
 20 οἷχεσθαι γνώμη τοῦ ἀνδρός. ἡ δὲ πόλις αὕτη ᾤκισται μὲν
 ἐπὶ τῶν ταύτῃ Ἰλλυριῶν, ἀνδρῶν ἐπιφανῶν ἐς ταῦτό σσνιόν-

14. ἐπάγων P

nihil moti milites Machumetis accedunt, eamque obsidione circumve-
 niunt. arundinem, quae plurima ibi enata erat, excidentes compor-
 tabant in fossam, ut igne deinde iniecto vel vi tandem etiam invitos
 oppidanos in dicionem redigerent. haec parari cernentes cives urbis
 et Illyrii milites, credentesque se non diu posse resistere viribus
 Turcorum, legatos ad Machumetem mittere decernunt, orantes ut in
 deditionem acciperentur; petentes praeterea ut regi veniam daret,
 qui ipse se dediturus sit, si iurisiurandi religio interveniat; qua in-
 tercedente in spem erigatur, se nihil mali ab Turcis passurum. Ma-
 chumetes Illyrici preces haud abnuit. foedus est ictum, iusiurandum
 est datum, quemadmodum oraverant Illyrii. tandem cum urbe egres-
 sus esset rex, urbem occupavit. homines qui in urbe erant, in tres
 partes secrevit. unam ibidem morati iussit; alteram inter optimates
 suos distribuit; tertiam adduxit ad regem et ei dono dedit. in hunc
 modum Illyrici rex captus est Clitiae una cum fratris filio, qui haud
 dum impleverat aetatis annum decimum tertium.

Uxor regis iam ante se contulerat Rhagusium, quae est urbs iu-
 xta Ionium, ut praesenti discrimini subtraheretur. plurimas eo con-
 vexerat opes consilio viri. eam urbem incolunt Illyrici admodum il-
 lustres, qui eo convenere. et cum disciplinae sanctitate animi ipso-

των, καὶ ἀλλήλοις τε ἐπὶ πολὺ συμφερόμενοι, τὴν τε πόλιν
 Β εἰδείμαντο ὀχυρὰν καὶ τεύχη περιβάλλοντο καρτερά. ἐμπο-
 ρίαν δὲ τὴν τε κατ' ἤπειρον καὶ τὴν ἐς τὸ Ἴόνιον μετιόντες,
 ἐπὶ μέγα πλεῖστον ταύτῃ πόλεως ἀφικομένη, μάλιστα τε ἅμα
 καὶ εὐνομηθῆ ἐς ἀριστοκρατίαν διυθνομένη, οἰκοδομίας τε⁵
 κοσμοῦντες τὴν σφῶν πόλιν, ἀμυδρὰν μὲν τινα οὖσαν, ἀγα-
 θὴν δὲ ἐς ἄνδρας φέρεσθαι ἀγαθοὺς τὰ ἐς σύνεσιν. ὁμορεῖ
 μὲν οὖν αὕτη ἢ πόλις τῇ Σανδάλειω χώρᾳ, καὶ πόλεμον ἀναι-
 ρουμένη αὐτῷ ἔχετο ἐς διαφορὰν καὶ ἐπολέμει. τὴν μὲν οὖν
 αἰτίαν τῆς διαφορᾶς, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, ἐπιφερόμενον τὸν Σαν-¹⁰
 C δάλην ἀδίκως ἀναγκάσαι σφᾶς ἐς τὸ πολεμῆσαι. τὸν μάλιστα
 παῖδα τούτου, νεανίαν οὐκ ἀγενῆ σὺν τῇ μητρὶ καταφυγόντα·
 ἐς Ῥαγούζιον, καὶ μὴ οὐκ ἐκδιδόντας ἑξαίτουμένῳ αὐτοῦς,
 πόλεμόν τε ἐπήνεγκε καὶ τὴν γῆν ἔτεμεν. οὗτοι μὲν οὖν τὸν
 παῖδα αὐτοῦ στρατηγὸν ἐλόμενοι, καὶ χρήματα παρεχόμενοι¹⁵
 ἄφθονα, ἐπολέμουν τῷ Σανδάλῃ διαφέροντες τὸν πόλεμον. τὴν
 δὲ αἰτίαν ταύτη φασίν, ἀφ' ἧς ὁ τε παῖς αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ
 φεύγοντες ἀπηλλάσσοντο ἐς ταύτην τὴν πόλιν. γυναῖκα τινα
 τῷ εἶδει εὐπρεπῆ λεγομένην, τὸν δὲ βίον ἀκόλαστον οὖσαν,
 παραγενομένην ἀπὸ Φλωρεντίας τῆς Ἰταλίας ἐς τὴν ἑαυτοῦ²⁰
 Β χώραν, ὡς ἐπυνθάνετο τὰς ἐν Φλωρεντίᾳ γυναῖκας κάλλι

4. ἐπὶ μέγιστον τῶν ταύτῃ πόλεων?

rum facile coalescerent, et discordia omnis submota foret, eam admo-
 dum emunierunt validissimis undique obiectis muris. et proficiscen-
 tes in continentem et Ionium mercium gratia, brevi urbem opibus
 haud contemnendis auxere. habet, a quibus regitur, leges optimas
 et saluberrimas, et in aristocratiam versa administratur. cives ma-
 gnificis aedificiis urbem hanc exornarunt, quae quidem quamvis ob-
 scura fama feratur, tamen celebris habetur producendo viros prudentia
 insignes. ea urbs finitima est Sandalis regioni. cum hoc bellum
 urbi fuit. verum, ut mihi videtur, discordiarum causam parum inste
 Sandales seminavit, eosque invitos arma capere coegit. nam uxor
 Sandalis una cum filio adolescente propter mariti improbitatem Rha-
 gusium confugerat. Sandales Rhagusios missis legatibus rogarat ut red-
 derent uxorem et filium, quibus non admittentibus preces bellum
 indixit. Rhagusii filium Sandalis communi sententia ad id bellum
 imperatorem eligunt; suggerentesque magnam pecuniae vim, fortiter
 bellum ab Sandale illatum propulsare satagerunt. causam quae im-
 pulit matrem et filium, ut Rhagusium se reciperent, hanc tradunt
 mulier quaedam excellenti forma, caeterum lascivior quam par erat,
 in Sandalis regionem ab Florentia Italiae venerat. cum audivisset
 Sandales mulieres Florentinas tum formae venustate tum prudentia
 facile inter omnes primas esse, eius mulieris visendae cupidus eam

πολλῶν διαφερούσας καὶ συνέσει, ἐκάλεσέ τε ἐς ὄψιν τὴν ἑαυ-
 τοῦ, ἰδεῖν τε ἰμειρόμενος, καὶ ὡς ἐθεύσατο ὡς καλλίστην εἶ-
 ναι, ἠρώσθη τε τῆς γυναικός, καὶ ἐρασθεὶς μετ' οὐ πολὺ συν-
 ἐγένετο καὶ τῷ ἔρωτι χαλεπῶς ἐλαμβάνετο καὶ συνῴκει τῇ
 5 γυναικί, καὶ δυσανασχετῶν ἤδη τῷ ἔρωτι τῆς γυναικός ὠλι-
 γῶρει τε ἄμα καὶ ἡμέλει τῆς ἑαυτοῦ κουριδιῆς γυναικός. τὴν
 δὲ γυναῖκα φασὶ τῶν ἐμπόρων ἐσομένην ἀπὸ Φλωρεντίας
 ἀφ᾽εχθαι ἐς τὴν χώραν. ταύτη μὲν οὖν συνοικῶν ὁ Σανδᾶ- V. 225
 λης τῇ γυναικί ἐπαχθῆς ἦν καὶ ἀφόρητος. δι' αὐτὴν οὐκ P. 289
 10 ἀνασχομένη ἐπὶ παιδί νεανίᾳ τοιαῦτα ἀνέχεσθαι, δεινὰ ποι-
 ουμένη μετὰ τοῦ παιδὸς αὐτῆς κρύφα ἐς τὴν Ῥαγουζίου πό-
 λιν ἀπηλλάσσετο. οὗτος μὲν οὖν διαπρσεβύσας ἡξίου ὑπο-
 στρέφειν ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ μὴ ἐν ἀλλοτριᾷ χώρᾳ δια-
 τριβεῖν, αἰσχος ὄν τὸδε ἐπιφέρειν ἐς τοὺς ἀνθρώπους. ἡ μὲν
 15 οὖν γυνὴ οὐκ ἐπέθετο, οὐδ' ὑποστρέφειν ἔφρασκεν, ἂν μὴ τὴν
 γυναῖκα ἀποπέμψηται ἐς Φλωρεντίαν, ἣ αὐτῇ παρ' αὐτῷ χρη-
 σθῆται ὡς ἂν βούληται. ταῦτα μὲν οὕτω γενέσθαι λέγεται, τὸν
 δὲ παῖδα αὐτοῦ διενεχθέντα καὶ ὑπὸ Ῥαγουζίων στρατηγῶν B
 καταστάνατα πολεμεῖν τῷ πατρί, μαχεσάμενόν τε τῷ πατρί,
 20 οἷα ἀμυνόμενον ἐς τὴν φύσιν, τρέψασθαι τε αὐτὸν πατέρα
 καὶ συγχρῶς ἀνελόντα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, ἀθέμιτα προσφε-
 ρόμενον τῷ πατρί αὐτοῦ καὶ ὑπεναντία τῆς δίκης. ἐπρε-

ad se vocari iubet. quae ubi in conspectum venit, eo quod pulcherrima esset, Sandales uxoris amore satius eam spreuit. nec multo post amore peregrinae amens et ardens cum ea concubuit, plurimum amore aestuans. adhaerescens autem peregrinae mulieri, uxori admodum molestus erat; quam despiciebat et prorsus negligebat. mulier autem illa erat mercatorum Florentinorum, et in hanc regionem appulerat. conversans itaque plurimum cum hac muliere infensus et molestus erat suae uxori. uxor non ferens amplius hasce indignitates, maxime propter filium suum adolescentem, una cum eo clam Rhagusium profugit. Sandales missis legatis uxorem rogabat ut revertetur in suam regionem, nec in aliena degeret, vulgans opprobrium suum in homines. at uxor non obtemperabat verbis mariti, sed in hunc modum respondit, se non redituram, nisi dimittat mulierem illam Florentinam. quod si facere omiserit, fruatur peregrina muliere ad libitum. haec quidem ad eum modum contigisse memorantur. filius inimicitias gerens cum patre, et belli dux a Rhagusiiis pronuntiat, bello adortus est patrem, praelioque inito patrem fugam arripere compulsi, plurimis de exercitu in fuga caesis, certe in patrem impia et nefaria ausus. mittebat is frequenter legatos ad regem, consulens ut iunctis copiis Illyriorum regem debellarent. tandem

σβεύετο μὲν οὖν καὶ οὗτος θαμὰ ὡς τὸν βασιλέα συναξείλει τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα, καὶ στρατὸν ἐπήγε Τουρκοῦν, καὶ ἐκάκου τὴν χώραν. τότε ὡς ἐπιῶν ὁ βασιλεὺς ἐπηγγέλλετο ἐπὶ τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, παρεσκευάζετο καὶ αὐτός, ὡς ἦν τι δύναμιτο ἀμυνόμενος, ἦν ἐς τὴν ἑαυτοῦ ἐσβάλλη ὁ τοῦ βασιλέως στρατός.

- C Ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου, ἧ πρότερόν μοι ἐδεδήλωτο ὡς ἐπεὶ τὸν βασιλέα παρέλαβε Μαχουμούτης ὁ Μιχαήλου, σὺν τούτῳ περιῶν τὰς ἄλλας πόλεις ἐπεδείκνυτο τε τὸν βασιλέα, καὶ προσεχώρουν. ὁ μὲν δὲ Μαχουμούτης ἄμφι τὰ τοιαῦτα εἶχεν, Ὀμάρη δὲ τὸν Τουραχάνεω πέμπων ἐπὶ τὰς λοιπὰς τῆς Ἰλλυριῶν χώρας πόλεις, αὐτὸς ἤλαυνεν ἐπὶ τὸ βασιλέως στρατόπεδον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἤχθετό τε τῷ ὄρκῳ καὶ ἐχαλέπαιεν, ὡς οὐκ ἐν δέοντι ποιήσαιτο τὸν ὄρκον τῷ βασιλεῖ τῶν Ἰλλυριῶν, τὸν μέντοι βασιλέα ἐς φυλακὴν ποιησάμενος περιῆγεν ἐλαύνων διὰ τῆς Σανδάλεω χώρας· ἐς γὰρ τὴν Ἰλλυριῶν τὰ μὲν αὐτὸς βασιλεὺς καταστρεψάμενος ἐπηγάγετο, τὰ δὲ Μαχουμούτew παρασημασμένον καὶ Ὀμάρew. ἐνθα δὲ καὶ Ὀμάρης σπουδῆν ποιούμενος τὴν χώραν, ὄση ὑπόλοιπος ἦν, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ γενέσθαι, ἀνήρ τε ἔδοξε τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις εὐδοχιμούντων κράτιστος

monendo et consulendo tantum profecit, ut Turcorum exercitus adveniret et regionem regis graviter populando corrumpere. sub idem tempus cum fama volaret regis copias accedere contra Illyriorum regem, nec ipse se parare intermisit, ut regium exercitum, si in suam regionem populabundus ingrederetur, si quid posset armis, a populationibus proliberet eumque propulsaret.

Nunc eo redire libet, unde in hunc sermonem digressus sum. postquam regem Illyriorum Machumetes Michaelis filius in dicionem accepit, cum eo circumiens etiam caeteras urbes regi Turcorum subiciebat, et quidem circa haec versabatur Machumetes. Omarem autem Turachanis filium iubebat cum exercitu pergere contra caeteras Illyriorum urbes. caeterum ipse in regia condebatur castra. rex Turcorum discruciabatur animi propter iuramentum Illyriorum regi praestitum ab Machumete. graviter Machumeti quoque indignabatur, ut qui parum opportune huic regi salutis spem interposita iurisiurandi religione obtulisset. regem quidem Illyrium vinculis illigatum circumduxit, peragrans Sandalis regionem. nam Illyrios partim quidem ipse, partim vero Machumetis et Omaris Marte perdomuit. Omares summo studio annitebatur ut eam regionem, quae nondum subiecta erat, cogere regis suscipere imperium. hic cum fortitudine facile superaret omnes, quotquot in ianuis fortitudinis praerogativa gauderent, prae-

καὶ μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, καὶ πρότερον βασιλεὶ δόκιμος ἐν πολλοῖς ἄλλοις γενόμενος.

Ταῦτα μὲν οὖν ὅς τοσοῦτον ἐγένετο καταστρεψαμένην βασιλεὶ τὰς Ἰλλυριῶν πόλεις. ἐντεῦθεν πρεσβειάν πέμπων ἐπὶ 5 Ῥαγούζιον πόλιν ἐξήτει τὴν βασιλέως γυναῖκα. ἡ δὲ προεξήγει ἀπιούσα ἐκ τῆς πόλεως ἐς Ἴταλίαν· ὡς γὰρ ἐπυνθά- P. 290
νετο τὴν ἑξήμασαν χώραν γενέσθαι ὑπὸ βασιλεὶ, ὡς εἶχε, τάχιστα ἐκ τῆς πόλεως ἀπηλλάττετο, οἰχομένη ἐς τὴν Ἴταλίαν. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ὡς οὐ κατέλαβον αὐτοῦ ταύτην
10 τὴν βασιλέως γυναῖκα, ἀπεχώρησαν ἄπρακτοι.

Ἐντεῦθεν βασιλεὺς συσκευασάμενος ἐσέβαλλεν ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν καὶ ἐδήουν ἵπποδρόμους δ' ἐπαφείς, ἐπέδραμον τὴν χώραν αὐτοῦ σύμπασαν. μετὰ δὲ ἐπιῶν τὰς πόλεις ἐπολιόρκει. καὶ οἱ τοῦ Σανδάλεω ἐπέθεντο τῇ βασιλέως
15 κοιτῶνι, ὀρμώμενοι ἐκ τῶν ὀρέων, καὶ ἔστιν ἃ διαρπάσαντες V. 226
αὐθις ἐπὶ τῶν ὀρέων οἴχοντο ἀπαλλασσόμενοι. ἔστι δ' ἡ χώρα B
οὐχ ἤτιον ἔρημος ἢ τῶν Ἰλλυριῶν χώρα. ἐπελάσας μὲν οὖν αὐτὸς ἐπολιόρκει πολίχνην τὴν Σανδάλεω ἐπὶ ἡμέρας τινάς. καὶ ὡς οὐ προεχώρει αὐτῷ ἢ τῆς πόλεως αἵρσεις, ἀπήλαυσε
20 διὰ τῆς τοῦ Στάντεω καὶ Κραΐκου καὶ Παύλου, τῶν ταύτην αὐτοῦ ἡγεμόνων, χώρας. κήρυκα δ' ἐπέμπε καλεύων τὴν τε

1. καὶ om P   ἐπεδείκνυτο P   5. ἐξήτει?   προεξή P

clara militaris virtutis edebat opera, caetera quoque satis spectatus regi.

Haec hactenus ab rege Illyricas urbes subiugante gesta sunt. quibus peractis legatos ire iubet Rhagusium urbem, quaesitum regis uxorem. haec regem antevertens excesserat urbem, et in Italiam abierat. nam cum fama captae regionis ad ipsam allata esset, omni mora posita relinquebat urbem et in Italiam properabat. legati cum eam haud reperissent in ista urbe, abierunt re infecta. rex omnibus in unum contractis copiis invasit Sandalis regionem, quam misere evastavit: nam equites per universam regionem grassantes eam graviter afflixere.

Inde nec oppidis abstinuit; quae accedens obsidere haud omisit. Sandalis milites, qui in montium iugis se tenebant, montibus digressi insidiabantur cubiculo sive tentorio regis. et cum quaedam inde diripissent, illico retro in montes, unde venerant, se receperunt. regio haec non secus ac Illyriorum deserta et vasta est. rex castra movens ad Sandalis urbem, eam diebus aliquot obsidebat. cum vero urbis oppugnatio non succederet ex animi sententia, abiit, ducens exercitum per Stantis Craici et Pauli, qui principes erant, regiones. ad hos praecones dimisit, qui iuberent ut suam singuli regionem regi

αὐτῶν χώραν παραδίδόναι, καὶ αὐτοῖς γενέσθαι ὑπὸ βασι-
λέως ἄλλην ἀντὶ ταύτης ἐν τῇ Εὐρώπῃ. οὗτοι μὲν οὖν οὕτω
πεισθέντες παρέδοσαν τε σφῶς αὐτοὺς ἅμα τῷ βασιλεῖ καὶ
C τὴν χώραν, ἐννοοῦντες ἀδύνατα ἔσεσθαι αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῆς
βασιλέως χώρας ἀντέχειν ἐς τέλος. ἀνακείθονται οὖν ἐφ' ᾧ 5
ἄλλην ἀντὶ τῆς σφετέρως αὐτῶν σφίσι γενέσθαι ὑπὸ βασι-
λέως. καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς θύρας τὴν τε χώραν παρέδο-
σαν, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτοὺς ἐς φυλακὴν ποιησάμενος
εἰσεκομίζετο ἐπ' οἴκου, καὶ τὸν τε στρατὸν ἅμα διῆκε. τὸν
μέντοι βασιλέα Ἰλλυριῶν ἀπελαύνων ἐκ τῆς χώρας, ἔωθεν, 10
ὡς ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀνεπαύετο, μεταπεμψάμενος ἐκάλεε ἐς
ᾧσιν τὴν ἑαυτοῦ. ὁ δὲ σννιεῖς ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ μετα-
D πέμπεται αὐτόν, τὰ ὄρκια ἐν χερσὶν ἔχων ἐξηγήσθη τε, καὶ
ὡς ἀπήχθη ἐς ᾧσιν τὴν βασιλέως, ἀπέταμόν τε αὐτοῦ τὴν
κεφαλὴν ἐπιτάξαντος βασιλέως. λέγεται δὲ καὶ διδασκάλῳ 15
αὐτοῦ τῷ Πέρσῃ τοῦτον παρασχεῖν ὥστε διαχρησασθαι· οἱ δὲ
μάγειρον αὐτοῦ αἰτησάμενον ἀνελεῖν. διενεχθέντα δὲ γνώμη
πρὸς Μαχουμούτη τὸν Μιχαήλου, λέγεται ἀνελεῖν κελεύσαι
τὸν βασιλέα Ἰλλυριῶν. οὗτος μὲν δὴ οὕτω λέγεται τελευ-
τῆσαι μετὰ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ὑπὸ βασιλέως καταστροφῆν. 20
Ὡς μὲν οὖν ἐάλω ἢ τῶν Ἰλλυριῶν χώρα, καὶ ὁ τε βα-
σιλεὺς ἐτελεύτησεν ἀλοῦς καὶ οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες εἶχοντο ἐν

traderent: quod si facerent, fore ut singuli aliam regionem in Euro-
pa ab rege acciperent. principes illi persuasi praeconum verbis se et
regionem regi manciparunt. cogitabant enim impossibile fore ut in
posterum regionem suam defendere et tutari possent, cum undique
cingerentur regis regione, quasi in medio habitantes. verum profecti
in ianuam regis, hac condicione adducti deditonem faciunt, ut alia
regione pro sua ab rege donarentur. nec multo post hos compedi-
bus compeditos abduxit domum, simul etiam exercitum dimisit. re-
gem Illyricorum mane, cum in castris quiesceret et abitum moliretur,
accessit in conspectum suum qui cum intelligeret se parum favore
regis vocari, tenens manu litteras quibus continebatur iusiurandum
ab Machumete datum, prodibat in conspectum regis. ut in consp-
ectum regis venit, rege imperante caput eius praecium est. tradunt
regem propinasse interficiendum Illyriorum regem Persae praeceptori
suo. sunt qui referant coquum regium istum virum, nescio quod cri-
men in eum intendentem, confecisse. nam is, cum plurimum dissi-
deret a sententia Machumetis filii Michaelis, regis iussu Illyriorum
regem leto dedit.

In hunc modum memoriae proditum est occidisse Illyriorum re-
gem, occupato regno eius ab rege Turcorum. Veneti et Pannones

φουλακῆ, πυθόμενοι ταῦτα οἷτε Οὐνετοὶ καὶ οἱ Παίονες δει- P. 291
 νὸν ἐποιοῦντο καὶ ἐς φόβον καθίσταντο μέγαν, αὐτίκα οἰόμε-
 νοι ἐπὶ σφᾶς ἤξειν τὸ δεινόν. καὶ οἱ μὲν Οὐνετοὶ ἐχαλέπαι-
 νον ἐπιφερομένων σφίσι τῶν βασιλέως ὑπάρχων καὶ χαλεπῶν
 5 ὄντων τοῖς ὑπηκόοις, ἐνέμενον δ' ὅμως ταῖς σπονδαῖς, κατα-
 δοκοῦντες ἢ ἀποβήσεται σφίσι τὰ πράγματα. ὡς δὲ τὸ τε ἐν
 Πελοποννήσῳ Ἄργος, ἱερέως τῶν ἐν τῇ πόλει παραδόντος
 προδοσίᾳ, ἔλαβεν ὁ τοῦ βασιλέως ὑπαρχος, Ἀλβάνεω παῖς,
 τοῦνομα Ἰησοῦς, καὶ ἐπέθετο περιφανῶς ἤδη πολεμεῖν, καὶ
 10 Ναύπακτον μὲν ἐπέδραμεν Ὀμάρης ὁ Τουραχάνεω, τὴν δὲ ἐν Β
 Πελοποννήσῳ χώραν Οὐνετῶν, τὴν περὶ Μεθώνην, καταλα-
 βόντες οἱ τοῦ βασιλέως οὐκ ἐνεδίδοσαν, ἐνταῦθα οὐκέτι ἀνα-
 σχετὸν ἐποιοῦντο ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλ' ἐβουλεύοντο μὲν ἐπ'
 ἀμφοτέρω γινόμενοι ταῖς γνώμαις. καταστάσης δὲ πολλαχῆ
 15 ἐκκλησίας τῶν κλητῶν καλουμένων, Βίκτωρ τῶν Καπέλλων
 οἰκίας, ἀνὴρ πλοῦτις τε καὶ ἀξιόματι προέχων καὶ ἄγειν δο-
 κῶν τὴν πόλιν κράτιστος, προσπαρκαλέσας καὶ τοὺς προσή-
 κοντας αὐτῷ καὶ συγγενεῖς ἐς τὴν ἑαυτοῦ ψῆφον, παριῶν ἐπὶ C
 τὸ βῆμα ἔλεγε τοιάδε. “ἄνδρες Οὐνετοί, πολλαχῆ μὲν καὶ
 20 ἄλλοτε δοκῶν τοὺς ἐνοικοῦντας τὸ ἄστυ τόδε μὴ διαπίπτειν V. 291
 λογιζομένους τὰ δέοντα, βραχεῖ τινὶ λόγῳ ἐνόμιζον δεῖσθαι

cognito regionem Illyriorum in dicionem venisse regis regemque Il-
 lyrium captum ab Turco occubuisse, propterea reliquos regionis prin-
 cipes miserandam in vinculis agere vitam, haec neutiquam diutius
 ferenda esse censuerunt; ac formidine magna tentabantur, cum ani-
 mis reputarent brevi fore ut idem exitium parum feliciter experiren-
 tur. Veneti graviter ferebant praefectós regios contra ipsos insurgere,
 et subditis eorum molestos et intolerandos esse. interim tamen foe-
 derum sanctitatem bona fide coluerunt, suspensi expectatione even-
 tus rerum. Iosue Albanis filius, regis praefectus, Argos in Pelopon-
 neso per proditionem sacerdotis, qui ea in urbe morabatur, nactus
 est, et ex aperto iam bellum gerebat. Omars Turchanis filius in-
 cursionem in Naupactum fecit. nec ab regione in Peloponneso Vene-
 torum circa Methonam, regii ius belli abstinerunt. his accensi Ve-
 neti, haud amplius cunctandum et ferendum rati, ad consultandum
 quid agerent potissimum conveniebant, sententiis in utramque partem
 probe pensiculatis, cum iam saepius consultassent senatores qui Evo-
 cati dicuntur. Victor de familia Capellarum, vir divitiis et dignitate
 praecellens, quiue urbem regere optimus censebatur, adductis in
 suam sententiam propinquis et cognatis, consendens tribunal, talem
 orationem habuisse fertur. “viri Veneti, saepius alias cognovi certis
 experimentis, huius civitatis incolas nequaquam cedere animis, si

ἐς ὑμᾶς. πάντα δὲ τὰ πράγματα οἷα προτρέπεσθαι καὶ μὴ
 προθυμουμένους ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν
 πρωτεύειν ἀξιούντων παρ' ἡμῶν οὐκ ὀλίγοι παριόντες κελεύου-
 σιν ὑμᾶς μὴ οὕτως ἐπαχθῶς περὶ μεγάλων βουλευέσθαι πρα-
 γμάτων, ἀλλ' ἀνέχεσθαι μᾶλλον, πρῶσθειαν πέμποντας ἐς τὸν 5
 D βάρβαρον περὶ τῶν σπονδῶν ὡς οὐ δίκαια πράττοι παραβαί-
 νων τοὺς ὄρκους καὶ τὰς σπονδίας, καὶ νοθεύειν αὐτὸν τὰ
 δεόντα, ἣν δέη πεισόμενον. εἰαν δὲ ἀναιρεῖσθαι πόλεμον,
 ἀναγκαῖον λόγον περὶ τοῦ παρόντος πολέμου ἐπιμνησάμενον
 ἰκανόν, οὕτως ἰέναι ἐπὶ τὴν ψῆφον. δεῖ δὲ ἕκαστα λογιζομέ- 10
 νους τὰ χαλεπὰ παρατιθέναι ἀλλήλοις αὐτὰ, καὶ τὰ μετριώ-
 τερα φαινομένων τούτων αἰρεῖσθαι ἐπιλεγόμενους. πρῶτον
 δὲ ἀναγκαῖον προθέμενον ψῆφον, γνώμην ταύτην ὡς ἕκαστα
 ἀποβαίνειν. φασὶ γὰρ οὗτοι ὅτι εἰ πολεμήσομεν, αἱ κατὰ
 τὴν ἡπειρον πόλεις ἡμῶν, ἔστε τὸν Ἴόνιον καὶ ἐς τὴν Πελο- 15
 P. 292 πόνησον καὶ τὴν ἄλλην ἡπειρον πόλεις οὐχ ἔξουσιεν ὅπως διαρ-
 κέσωσιν ἐπὶ χρόνον τινά, ἀλλ' ἐπιλείψει τε αὐτὰς τὰ ἐπιτή-
 ρδεια καὶ ἀπολοῦνται, ἣν τι ἐπὶ ἐς αὐτὰς χαλεπόν. καὶ τῆς
 τε ἐμπορίας τῆς αὐτοῦ χώρας στερουμένης ἡμᾶς φασὶ μεγάλα
 ἂν βλάπτεσθαι τοῦ λοιποῦ. ἀνέχεσθαι δεῖ οὖν διὰ ταῦτα, 20
 καὶ πρῶσθειαν πέμπειν δισχυριζομένην ὡς εἰκὸς τὰ τοιαῦτα.

3. ὀλίγων P   16. τὴν] αἱ κατὰ τὴν?

quando instituant rerum necessarium, quae ad rem publicam perti-
 nent, consultationem. quapropter paucis vos compellendos existimavi,
 cum videam etiam invitis et arma detrectantibus belli necessitatem
 imponi. nam videmini mihi rem publicam planissime prodere, dum
 cuuctamini arma in praesentiarum adversus barbarum capere, siqui-
 dem hi qui apud vos non pauci primas tenent, monent ne temere et
 odiose de rebus adeo arduis consultetis, verum censent legatos mit-
 tendos ad barbarum super foedere expostulantes, ut qui iniuste agat,
 foederum et iurisiurandi religionem abruptens. monendum quoque
 esse ut pacem, quemadmodum convenerit, observet, si verbis potius
 quam armis a coeptis eum deterrere possimus. quodsi his nihil apud
 barbarum effectum fuerit, tum demum necessaria erit oratio quae ad
 bellum barbaro inferendum nos in suffragia mittat. oportet sane eos
 qui pericula reputant, ea inter se comparare, et quae minora appa-
 ruerint, eligere. eum qui suffragium fert, circa singula hanc senten-
 tiam tenere convenit. nam adversarii nostri aiunt, si bellum moveri-
 mus, urbes nostrae in continente, quae spectat Ionium et Peloponne-
 sum, necnon reliquae continentis urbes, haud habebunt quibus se
 sustentent ad breve admodum tempus, verum necessaria eos desti-
 tuent, et peribunt, si periculum aliquod ingruerit. praeterea si praes-
 dicta regio mercibus fuerit exhausta et despoliata, etiam deinceps

αλλὰ περὶ μὲν τῆς πρεσβείας πρῶτον ἔρχομαι ἔρων ὡς ἀφικόμενων τῶν πρέσβεων ἡμῶν, ἐλλογίμων ὄντων ἅμα καὶ ξυνητων, οὕτε ἐπιστροφὴν ἐποιήσατο τῶν πρέσβεων, δεξαπατήσας τε τῷ λόγῳ τὰ ἐναντία φαίνεται πεποιηκώς. ὥστε οὐκ οἶδα B
 5 ὅ τι ἂν ἔχοιεν αὐτῷ λέγειν οἱ πρέσβεις ἐπικαιρότερον ἢν
 πρόσθεν ἀφικόμενοι ἐχρημάτιζον, εἰ μὴ ὅτι ἀδυνατοῦντες πόλεμον ἐπιφέρειν πρέσβεσι διαλύεσθαι βούλεσθαι ἡμᾶς τὰ ἐγκλήματα, ἐς τοσοῦτον αὐτῷ προσφέρεσθαι περὶ τῶν ἡμετέρων. ταῦτα δέ, οἶμαι, καλῶς εἶχεν αὐτῷ λέγεσθαι, ἣν μὴ
 10 τὸ Ἄργος παραλαβὼν πόλεμον ἡμῖν περιφανῶς ἀπαγγέλλει. ἐπειρᾶτο μὲν μέχρις οὗ ταῦτα ἂν φέροιμεν, καὶ εἰ μὲν ἀνεχώμεθα, ἤδη χωρεῖν αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἀδεῶς, εἰ δὲ μὴ, ἐπχωρεῖν ἤδη ἐς ὅσον αὐτῷ ὑφ' ἡμῶν συγχωροῖτο, καὶ ἐν τούτῳ τὴν ἀπόπειραν ποιησόμενος, οὐδὲν μέντοι ἦτον χωρῆ- C
 15 σων ἐπὶ τὸν πόλεμον. εἰ δὲ μὴ, λεγέτω μὲν μοι, καὶ πρῶτον ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενος τὴν τε Εὐβοίαν ἐπέστη ὀψόμενος οἴῳ, καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρίπου πόλιν. καὶ ἐξιῶν αὐθις ἀπὸ Πελοποννήσου, καὶ τὸ δεύτερον ἤδη ἐλαύνων σὺν τοῖς πειρασομένοις τοῦ πόρου, ἀφίκετο ἐς ὄψιν τῆς πόλεως, ὅπως
 20 ἂν τὴν προσβολὴν ποιήσαιτο, ἐπιὼν ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν Ἰππῳ διαβάς τὸν Εὐρίπον συνίδει ὅπως βᾶσιμά τε εἶη

5. ἐπιχωρώτατον P   21. συνείδεν ?

et in nos damna maxima redundabunt. quapropter bellum prolatandum est; et legatio mittenda, quae ista efficiet. de legatione primo verba faciam. nam cum legati nostri, viri prudentes et intelligentes, ad eum convenissent, eorum nullam rationem habuit: verum fraudulentis et dolosis sermonibus usus contraria, quam nos existimavimus, fecisse apparuit. non itaque satis apud me constat, quidnam principalissimum eorum super quibus ad eum venerant, coram eo expromere debeant, si denuo legationem susceperint, nisi illud, nos, cum non suppetant vires ad bellum, velle legationibus rem gerere et ad hunc modum iniurias propulsare et crimina dissolvere: adeo nos esse promptos et paratos pro ipsius arbitrio cum ipso agere. haec quidem honesta natio est, dici posset, si non occupato Argo iam ex aperto nobis bellum intentaret. animos profecto nostros in hunc modum pertentat, quamdiu tandem ista perpeti velimus. si patimur, etiam ad reliqua confidenter et audacter procedet. sin restiterimus fortiter, recedet quo per nos ei licuerit; et in trivio, quod aiunt, constitutus bellum posthac omittet. si secus fecerimus, vereor seram aliquando poenitentiam venturam. ferunt barbarum, ubi primum in Peloponnesum pervenisset, etiam Euboeam accessisse, visurum Euripi urbem. egressus iterum Peloponneso profectus est, ut tentaret transitum, venitque in conspectam urbis eo animo, ut eam

ἐς ὑμᾶς. πάντα δὲ τὰ πράγματα οἷα προτρέπεσθαι καὶ μὴ
 προθυμονμένους ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν
 πρωτεύειν ἀξιούντων παρ' ἡμῖν οὐκ ὀλίγοι παριόντες κελεύου-
 σιν ὑμᾶς μὴ οὕτως ἐπαχθῶς περὶ μεγάλων βουλευέσθαι πρα-
 γμάτων, ἀλλ' ἀνέχεσθαι μᾶλλον, πρῆβειαν πέμποντας ἐς τὸν 5
 D βάρβαρον περὶ τῶν σπονδῶν ὡς οὐ δίκαια πράττοι παραβαι-
 νων τοὺς ὄρκους καὶ τὰς σπονδὰς, καὶ νοθεύειν αὐτὸν τὰ
 δέοντα, ἣν δέη πεισόμενον. εἰ δὲ ἀναιρεῖσθαι πόλεμον,
 ἀναγκαῖον λόγον περὶ τοῦ παρόντος πολέμου ἐπιμνησάμενον
 ἰκανόν, οὕτως ἰέναι ἐπὶ τὴν ψῆφον. δεῖ δὲ ἕκαστα λογιζομέ- 10
 νοις τὰ χαλεπὰ παρατιθέναι ἀλλήλοις αὐτά, καὶ τὰ μετριώ-
 τερα φαινομένων τούτων αἰρεῖσθαι ἐπιλεγόμενους. πρῶτον
 δὲ ἀναγκαῖον προθέμενον ψῆφον, γνώμην ταύτην ὡς ἕκαστα
 ἀποβαίνειν. φασὶ γὰρ οὗτοι ὅτι εἰ πολεμήσωμεν, αἱ κατὰ
 τὴν ἡπειρον πόλεις ἡμῶν, ἔστε τὸν Ἴόνιον καὶ ἐς τὴν Πελο- 15
 P. 292 πόνησον καὶ τὴν ἄλλην ἡπειρον πόλεις οὐχ ἔξωσιν ὅπως διαρ-
 χέσωσιν ἐπὶ χρόνον τινά, ἀλλ' ἐπιλείψει τε αὐτὰς τὰ ἐπιτή-
 δεια καὶ ἀπολούνται, ἣν τι ἐπιή ἐς αὐτὰς χαλεπόν. καὶ τῆς
 τε ἐμπορίας τῆς αὐτοῦ χώρας στερομένης ἡμῶς φασὶ μεγάλα
 ἂν βλάπτεσθαι τοῦ λοιποῦ. ἀνέχεσθαι δεῖ οὖν διὰ ταῦτα, 20
 καὶ πρῆβειαν πέμπειν δισχυριζομένην ὡς εἰκὸς τὰ τοιαῦτα.

3. ὀλίγων P   16. τὴν] αἱ κατὰ τὴν?

quando instituant rerum necessarium, quae ad rem publicam perti-
 nent, consultationem. quapropter paucis vos compellandos existimavi,
 cum viderem etiam invitibus et arma detrectantibus belli necessitatem
 imponi. nam videmini mihi rem publicam planissime prodere, dum
 cuuctamini arma in praesentiarum adversus barbarum capere, siqui-
 dem hi qui apud vos non pauci primas tenent, monent ne temere et
 odiose de rebus adeo arduis consultetis, verum censent legatos mit-
 tendos ad barbarum super foedere expostulantes, ut qui iniuste agat,
 foederum et iurisiurandi religionem abruptens. monendum quoque
 esse ut pacem, quemadmodum convenit, observet, si verbis potius
 quam armis a coeptis eum deterrere possimus. quodsi his nihil apud
 barbarum effectum fuerit, tum demum necessaria erit oratio quae ad
 bellum barbaro inferendum nos in suffragia mittat. oportet sane eos
 qui pericula reputant, ea inter se comparare, et quae minora appa-
 ruerint, eligere. eum qui suffragium fert, circa singula hanc senten-
 tiam tenere convenit. nam adversarii nostri aiunt, si bellum moveri-
 mus, urbes nostrae in continente, quae spectat Ionium et Peloponae-
 sum, necnon reliquae continentis urbes, haud habebunt quibus se
 sustentent ad breve admodum tempus, verum necessaria eos desti-
 tuent, et peribunt, si periculum aliquod ingruerit. praeterea si prae-
 dicta regio mercibus fuerit exhausta et despoliata, etiam deinceps

αλλὰ περὶ μὲν τῆς πρεσβείας πρῶτον ἔρχομαι ἔρων ὡς ἀφικομένων τῶν πρέσβεων ἡμῶν, ἔλλογίμων ὄντων ἅμα καὶ ξυνεῶν, οὔτε ἐπιστροφὴν ἐποιήσατο τῶν πρέσβεων, ἔξαπατήσας τε τῷ λόγῳ τὰ ἐναντία φαίνεται πεποιηκώς. ὥστε οὐκ οἶδα B
 5 ὅ τι ἂν ἔχοιεν αὐτῷ λέγειν οἱ πρέσβεις ἐπικαιρότερον ἢν πρόσθεν ἀφικόμενοι ἐχρημάτιζον, εἰ μὴ ὅτι ἀδυνατούντες πέλεμον ἐπιφέρειν πρέσβεσι διαλύεσθαι βούλεσθαι ἡμᾶς τὰ ἐγκλήματα, ἐς τοσοῦτον αὐτῷ προσφέρεσθαι περὶ τῶν ἡμετέρων. ταῦτα δέ, οἶμαι, καλῶς εἶχεν αὐτῷ λέγεσθαι, ἦν μὴ
 10 τὸ Ἄργος παραλαβὼν πόλεμον ἡμῖν περιφανῶς ἀπαγγέλλει. ἐπειρᾶτο μὲν μέχρις οὗ ταῦτα ἂν φέροιμεν, καὶ εἰ μὲν ἀνεχόμεθα, ἤδη χωρεῖν αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἀδεῶς, εἰ δὲ μὴ, ὑποχωρεῖν ἤδη ἐς ὅσον αὐτῷ ὑφ' ἡμῶν συγχωροῖτο, καὶ ἐν τούτῳ τὴν ἀπόπειραν ποιησόμενος, οὐδὲν μέντοι ἤττον χωρῆ- C
 15 σων ἐπὶ τὸν πόλεμον. εἰ δὲ μὴ, λεγέτω μὲν μοι, καὶ πρῶτον ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενος τὴν τε Εὐβοίαν ἐπέστη ὀφόμενος οἶω, καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρίπου πόλιν. καὶ ἔξιὼν αὐτίς ἀπὸ Πελοποννήσου, καὶ τὸ δεύτερον ἤδη ἐλαύνων σὺν τοῖς πειρασομένοις τοῦ πόρου, ἀφίκετο ἐς ὄψιν τῆς πόλεως, ὅπως
 20 ἂν τὴν προσβολὴν ποιήσαιτο, ἐπιὼν ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν Ἰππῳ διαβὰς τὸν Εὐρίπον συνίδοι ὅπως βάσιμά τε εἶη

5. ἐπικηρώτατον P

21. συνείδεν ?

et in nos damna maxima redundabunt. quapropter bellum prolatandum est; et legatio mittenda, quae ista efficiet. de legatione primo verba faciam. nam cum legati nostri, viri prudentes et intelligentes, ad eum convenissent, eorum nullam rationem habuit: verum fraudulentis et dolosis sermonibus usas contraria, quam nos existimavimus, fecisse apparuit. non itaque satis apud me constat, quidnam principalissimum eorum super quibus ad eum venerant, coram eo expromere debeant, si denuo legationem susceperint, nisi illud, nos, cum non suppetant vires ad bellum, velle legationibus rem gerere et ad hunc modum iniurias propulsare et crimina dissolvere: adeo nos esse promptos et paratos pro ipsius arbitrio cum ipso agere. haec quidem honesta natio est, dici posset, si non occupato Argo iam ex aperto nobis bellum intentaret. animos profecto nostros in hunc modum pertentat, quamdiu tandem ista perpeti velimus. si patimur, etiam ad reliqua confidenter et audacter procedet. sin restiterimus fortiter, recedet quo per nos ei licuerit; et in trivio, quod aiunt, constitutus bellum posthac omittet. si secus fecerimus, vereor seram aliquando poenitentiam venturam. ferunt barbarum, ubi primum in Peloponnesum pervenisset, etiam Euboam accessisse, visurum Euripi urbem. egressus iterum Peloponneso profectus est, ut tentaret transitum, venitque in conspectam urbis eo animo, ut eam

αὐτῷ προσβάλλοντι καὶ ἐπεχειρήτα. ταῦτα μὲν οὖν μὴ πο-
 D λέμον τεκμήρια ἔστι περιφανῆ, ἀφ' ὧν ἂν τις αὐτὸν ἐπὶ τὸν
 V.228 πόλεμον παρασκευασάμενον ἀπὸ πολλοῦ δισχυρίζαιτο, δια-
 μαχόμενον τοῖς οὕτως ἐπιεικῶς βουλευομένοις; ἀλλ' ἐπεὶ πό-
 λεμος μὲν ἡμῖν κηρύττεται ἐκ πολλοῦ προΐών, τὰ μὲν ἔφ'⁵
 αὐτῷ ποιούμενος ἀφαιρεῖται ἡμᾶς, τὰ δὲ καὶ διαβύλλων τοὺς
 ἐπιστάτας αὐτῷ τὰ πρόσφορα ἐπιτηδεύει, καὶ κατὰ βραχὺ
 μεγάλα προσποιούμενος ἄφνω ἀπαρασκευάσις εἰ δύναίτο ἐπει-
 πεσεῖν, παραλαβὼν ἅττ' ἂν αὐτῷ δύναμιν ἀξιόχρεω περι-
 ποιήσαιο. φημί οὖν, εἰ μὴ πόλεμον ἔσσεσθαι ἡμῖν πρὸς τοῦ¹⁰
 P.293 βασιλέως ὑπισχνούνται, τοῦτον μὴ ἀναιρεῖσθαι φάσκοντες τὸν
 πόλεμον, καὶ μηδὲ παραινούμενον τῆς ἡμετέρας ἄρχης ἅτ'
 ἂν δοκοίῃ ῥάδιᾳ προσχωρῆσαι αὐτῷ, πόλεμον μὲν μὴ ποιεί-
 σθαι, ἥσυχίαν δὲ ἄγειν, μηδ' ὅτιοῦν αὐτῷ τῶν δεόντων προΐ-
 σχομένους. εἰ δὲ πάντες τοῦτον ξυνομολογοῦσι δήπου ἡμῖν¹⁵
 ὡς πολεμημένων ἕκαστα πάντων πρόσθεν ἀποπειρώμενος οὐ
 παύεται, πότερα τούτων αἰρετώτερα ἡμῖν, ἥσυχίαν μὲν ἡμᾶς
 ἄγοντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, καὶ ὡς πολεμήσαντας αὐτῷ,
 ἢ πόλεμον ἐμφανῆ ἀντίκα καθισταμένους ἐνδείκνυσθαι αὐτῷ
 B τῆς ἡμετέρας δυνάμεως ὅσα ἐχώρει; ἐν γὰρ τῷ πολέμῳ καὶ²⁰

17. πότερα P 18. ὡς πολεμήσοντας? 19. ἦ] ἢ ἔς? 20.
 ἔχωρει?

hostiliter aggredetur. et quidem ipse equo transvectus Euripum, speculabatur qua commode cum copiis transire et urbem oppugnare posset. haec profecto manifesta belli sunt signa, ex quibus satis quis probare potest eum iamdudum decrevisse satis praeparatum adversus adeo decenter deliberantes pugnare. eo in bello, quod nuntiatur iamdudum adversus nos sumpsisse, strenue perget, quaedam sibi subigens nobisque auferens: quaedam, praefectos culpans, subiiciet, et commodissima quaeque sectabitur. mox isti nemo se opposuerit, magna potentia succinctus subito, si poterit, imparatos opprimet. nam magnas sibi conflare poterit copias, cum non cesset plurimos suo dominio usque adiungere. dicam igitur nobis non fore bellum cum rege? quidam, quod scio, vana spe semetipsos et alios lactant, dicentes eum nunquam in nos aversurum belli tempestatem, neque nos nostro deturbaturum principatu, quamvis id ex facili posset. quapropter a bello nobis temperemus, pacemque et tranquillitatem apprehendamus, nihil interim rei necessariae oscitanter omittentes. verum enimvero si ex praedictis iam plane apud omnes in confesso est eum iamdudum nobis bellum indixisse, utrum nobis conducibilis et eligibilis fore iudicatis, quietemne amplecti et regionem nostram nobis pati eripi, an ex aperto bellum inferentes ostendere barbaro quanta etiam nostra sit potentia quantaque vires? nam iu manife-

φυλάττεσθαι αὐτὸν ἔξῃστιν, ἐκ τοῦ φανεροῦ παρασκευαζομέ-
 νους, καὶ ἐπιτηροῦντας αὐτὸν ἢ στρατεύσεται. ἢ πειρώμενον
 ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν ἡμῶν, μὴ προσφέ-
 ρεσθαι ὡς πολεμῖψ, δυοῖν ἐν τούτῳ προέχοντι; ἢ μὲν ἀπο-
 5 βαίγη αὐτῷ κατὰ γνώμην ἐπιχειροῦντι, πιστεύουσί τε αὐτοῖς
 ὡς φίλοις, φέρεσθαι τούτῳ οἱ κέρδος· ἢ δὲ μηδὲν τι κακὸν
 ἀπὸ τούτου ξυμβαίνει αὐτῷ . . . . εἰ μὲν οὖν ταῦτα ἀμεί-
 νω, αἰρεῖσθαι ἂν πρὸ τῶν ἄλλων δέοι ταῦτα. εἰ δὲ μὴ C
 ἀμείνω ἄλλα ἔχοντας ἡσυχίαν ἀνέχεσθαι, ἐκεῖνα ἔστω ἡμῶν
 10 αἰρετώτερα. τὴν μέλλησίν φημι ἔγωγε μέγα μὲν βλύψαι καὶ
 πολλοὺς τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, καὶ ἡμῶν ἐν τῷ παρόντι
 μεγάλην ἐπενέγκαι βλάβην, προἰσμένους τὴν ἀρχήν, ὅτε ἐπο-
 λιορκεῖτο Κωνσταντινουπόλις, Ἑλληνίς τε καὶ Ἑλλήνων βασι-
 λέα, ἀφ' ὧν τὰ τε ἐμπορία ἡμῶν μεγάλα ἐπῆει αὐξανομένα.
 15 μετὰ δὲ διαπρῆσβετομένων τῶν Πελοποννήσου ἡγεμόνων ὥστε
 τιμωρεῖν σφίσι πολεμουμένοις, περιεῖδομεν τὴν τε Πελοπόν-
 νησον ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τῷδε ἀνάστατον γενομένην. καὶ ἄρτι D
 δὲ τοῦ Ἰλλυριῶν βασιλέως κελεύοντος ἀμύνειν αὐτῷ καὶ χά-
 ριν κατατίθεσθαι οὐ μικρὰν τῆς βοηθείας ἔνεκα, περιεῖδομεν
 20 καὶ αὐτὸν διαφθαρῆτα ὑπὸ Τούρκων. τούτων ἕκαστα ὅφ'
 ἡμῶν προἰσμένων αἰσχύνην φέρει καὶ ὄνειδος ἐς τοὺς ἄλλους

9. ἀλλὰ? 12. προἰσμένους P

stum si descenderimus bellum, eum eiusque insidias cavere poterimus
 armati et satis instructi in omnem eventum, sedulo observantes quem-
 nam castris locum capiat. an non is pro hoste tandem habendus est,
 qui insidiis regionem nostram praeripere tentat, et duobus his ex-
 cellit? si felice et prospero rex utatur rerum successu, barbaris ho-
 mines credunt se ut amicos nonnihil lucri inde percepturos: sin mali
 nihil inde redundarit in barbarum * * * si itaque haec reliquis prae-
 stantiora sunt, quis adeo est caecus ut non cernat ea esse eligenda?
 sin caecus, meliora habentes quietem amplecti oportet. illa namque
 nobis eligibilia iudico. cunctationem aīo multum multis per orbem
 damnosam esse; et nobis plurimum damni dedit, prodentibus impe-
 rium, Graecos et Graecorum regem, quando barbarus infestus arietes
 Cpoli admovebat. nam merces nostrae plurimum ab Graecis iuvabantur
 et augebantur. deinde contempsimus et aversati sumus preces ducum
 Peloponnesiacorum, qui impensissimis precibus auxilium nostrum implo-
 rabant. per nostram socordiam vidimus et Peloponnesum ab isto rege
 devictam. nuper admodum, cum Illyriorum rex nostrum auxilium
 supplicet oraret et lati auxilii non mediocre gratiam se relatum
 promitteret, eum ab Turcis crudeliter necari passi sumus. his sigil-
 latim in hunc modum a nobis proditis, non possumus infamiam apud
 reliquas per Europam gentes effugere, quin dicant nos mercaturae et

τοὺς κατὰ τὴν Εὐρώπην, ὡς τῶν ἐμπορίων ἔνεκα καὶ ἀλαχρῶ
 κέρδους προιέμεθα γένη ὁμότροπα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τοῦδε
 φθειρόμενα. Ξυνελόντα δὲ ὡς ἔνεστι φάσαι, εἰ μὲν τοῖς Παιό-
 σιν αὐτίκα συνθέμενοι ἄμα πόλεμον ἀνελώμεθα, ἔσται ἡμῖν
 καρποῦσθαι τοὺς ἡμετέροις· εἰ δὲ ἀνεχόμενοι ἡσυχίαν ἀγω-
 5 μεν, ἐν βραχεῖ ὄψεσθε ἀπαρυσκεύοις ἐπιθέμενον ἀφαιρησο-
 P. 294 μένος τὴν χώραν, ὅση αὐτῷ ὄμορος οὖσα τυγχάνει. δοκεῖ
 οὖν ἐμοὶ πρέσβεις τε ἐπὶ Παίονας πέμπειν καὶ χρήματα, καὶ
 αὐτοὺς πληροῦντας νῆας ἐπὶ ταῖς οὖσαις ἡμῶν ἄλλας, ὅσας
 V. 229 ἂν δύναίμεθα. συμπαραλαμβάνειν δὲ καὶ τὸν μέγαν ἀρχι-¹⁰
 ρέα ἐπὶ τὸν πόλεμον τόνδε, ἡγεμόνα τε τοῦ παντὸς ποιουμέ-
 νους. τὴν δὲ Πελοπόννησον ἀποστῆναι πειραῖσθαι· εἰ γὰρ
 τῶν ἡγεμόνων τῷ ἐτέρῳ ἀφρονητότι ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ
 μετρίως ἔχοντι βίου συνείποντο ἐς τὴν ἀπόστασιν ἐλθόντες
 οἱ Πελοποννήσιοι, οἱ μὲν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐς πᾶν¹⁵
 τοῦ κακοῦ ἀφικόμενοι, πολλῶ ἂν μᾶλλον ἔποιοντο δύναμίν τε
 B ἀξιόχρεω διαίθαλάτης ὀρῶντες, καὶ κατ' ἡπειρον κομίζειν τῶν
 ἱππέων ὀπλίτας τῶν Ἰταλικῶν ἐς ἀσχιλίους. πέμπεσθαι δὲ
 ἐς Πελοπόννησον καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἐγκλημασι Κρήτας ἐπὶ δια-
 λύσει τῶν ἐγκλημάτων. ταῦτα δὲ ἐπάγοντας ἡμᾶς ὀρῶντες²⁰
 ὄψονται τε αὐτίκα, καὶ μεταστάντες ἐφ' ἡμᾶς παρέξουσιν
 ὑποχείριον τὴν Πελοπόννησον, ἀφ' ἧς ἔσται ἡμῖν ταμιεύεσθαι

12. ἀποστῆσαι?

urpis lucri avidos neglexisse gentes eorundem nobiscum morum eius-
 demque religionis, et quasi spectasse ut caderent Turcorum Marte.
 proinde, ut ad pauca redeam, si adiuncti Pannoniis arma arripuerimus,
 nostris nobis frui licebit. quodsi cunctari et quietem secuti fuerimus,
 brevi videbimus eum imparatos oppressurum, et extorturum nobis re-
 gionem nostram, qua ei finitima est. consulo igitur ut legatos cum
 magna pecuniae vi ire iubeamus ad Pannones. praeterea, ut praeter
 naves quae nobis praesto sunt, etiam alias quotquot possumus, im-
 plemus militibus. nec etiam praetereundus est pontifex maximus,
 qui quoquomodo fieri potest, in belli societatem adhibendus et totius
 belli dux declarandus est. ad haec opera danda est ut Peloponne-
 sus ad defectionem sollicitetur. et id quidem in proclivi est: si
 enim alterum de ducum numero, qui descivit ab rege, tenuem agen-
 tem vitam Peloponnesiaci secuti sunt, cum quidam desererent urbes,
 alii vero in summa venirent pericula, quid futurum creditis, si viderint
 tantas copias terra marique adversus barbarum adventare? cen-
 seo insuper equites et armatos Italicos bis mille mittendos in Pelo-
 ponneseum. Cretensibus quoque venia et criminum abolitio danda est.
 haec ubi nos agere viderint, continuo ad nos transitionem facient et

τῇ ἐκείνου χώρα καὶ εἴσοδον ἱκανὴν ἀποφέρουσαι. ταῦτα δὲ συνθεμένους τοῖς Παιόσι, ἐκείνους μὲν ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠρμημένους ἐπιχειρεῖν τῇ ἐκείνου ἀρχῇ, καὶ μὴ καθεζομένους περιορᾶν τὴν χώραν ἡμῶν δου-
5 μῆνην, καὶ ἐς ἀνδραποδισμόν τοὺς ὑπηκόους ἡμῶν ἀγομένους, C ἀναγκασθῆναι ποτε ἐλάσθαι σφίσιον αἰρεσίην τινα ἄλλην, τρεπομένους ἐς τὸν πόλεμον.”

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Βίκτωρος συνέπαινοί τε ἐγένοντο καὶ οἱ πλείους ἐν αὐτῷ. Ἰσπαλεῖς δὲ αἱ ψῆφοι οὖσαι, ὅμως
10 ἐπεκράτησαν αἱ τὸν πόλεμον ἀπαγγέλλουσαι. μετὰ δὲ αὐτίκα ἐδόκει πρέσβεις μὲν ἐς τὸν μέγαν ἀρχιερέα πέμπειν, καὶ ἐπὶ Παιόνας αὐτίκα πρέσβεις πέμπειν ὡσαύτως, χρήματα ἔχον-
τας. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐς τὸν ἄκρον ἀρχιερέα ἔλεγον τὰ καθήκοντα τοῖς Οὐνετοῖς, ὡς ἐν καιρῷ πάνν εἴη
15 ἅμα αὐτοῖς τὸν πόλεμον ἀναιρεούμενον τοῖς βαρβάροις δια-
πράττεσθαι, αἶτ' ἂν αὐτῷ καὶ πρότερον ἐν Μαντῆ ἐπετή- D
δευτο. ὁ δ' ἀρχιερεὺς ὑπολαβὼν ἔλεγεν ὡς ἀναγκαῖον πρῶ-
τον αὐτὸν τὸν μικρὸν βαρβαρον ἐκ μέσου ποιῆσθαι, εἰθ' οὖ-
τως ἵεναι καὶ ἐπὶ τὸν μέγαν, σημαίνων τὸν Ἀριμίνου ἡγε-
20 μόνα, πρὸς ὃν πόλεμος ἦν αὐτῷ, διενεχθέντα ἐπὶ τροπῆ ὃν
παρალიπεῖν ἄξιον. διὰ δὲ ταῦτα αἰτίαν ἐπιφέρων τοιαύτην ἐπολέμει.

Peloponnesum subiicient, unde licebit negotia regi facessere. nam ab Peloponneso commodius in eius regionem dabitur accessus. si igitur societatem coiverimus cum Pannonibus, Pannonēs ab Istro, nos ab Peloponneso barbari regionem populabimur. nec pressis, quod aiunt, sedentes manibus negligemus regionem nostram vastari et subditos nostros Turcorum mancipia fieri: verum his tandem auctores erimus ut aliquando aliud consilium captent, et armis barbaro fortiter resistere instituant.”

Victor huiuscemodi oratione habita plurimos in suam sententiam traxit. calculi autem cum propemodum utrinque essent aequales numero, vicere tamen, quia aliquanto plures erant, qui bellum nuntiabant. secundum haec decretum factum est ut legati abirent ad pontificem magnum, et alii porro ad Pannonēs ablegarentur cum magna pecuniae vi. legati venientes ad pontificem maximum, dixerunt quae Venetos dicere aequum erat, videlicet tempus nunc iustare et monere ut una cum ipsis bellum adversus barbaros capesseret, quemadmodum Mantuae convenisset. pontifex respondens inquit “necesse est ut prius impium et consceleratum minoremque barbarum e medio tollam. deinde diis bene monentibus proficiscar contra magnum barbarum.” at intelligebat Arimini ducem, cum quo bellum ea tempestate gerebat. verum causam eius belli nunc omisisse satius est.

Καὶ οὕτω μὲν ὁ ἀρχιερεὺς διεκρούσατο τοὺς Οὐνετοῖς, ἔχων ἐμφύλιον οἰκεῖον πόλεμον. μετὰ δὲ οἱ ἐπὶ Παιόνας πεμφθέντες ἴσως ἐπὶ τὸν πόλεμον παραλαμβάνειν, ἐς ὅσον
 P. 295 ἐλθόντες τῷ βασιλεῖ Παιόων καὶ τῇ συγκλητῇ ἔλεγον τοιαύδε.
 “ἄνδρες Παιόνας, ὁρᾶτε δὴ ὑμεῖς τὴν Τούρκων βασιλείας δύ-5
 ναμιν, ἣ προεχώρησεν, ὡς δυναστεία μὲν τοὺς ἐν τῇ οἰκου-
 μένῃ ὁμοφύλους ἡμῖν κατεστρέψατο, καὶ ἡμῶν δὲ τὴν χώραν
 ὡς ληιζόμενοι ἀνδραπόδων τὴν τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἐπέ-
 πλησαν. καὶ τὸν γε Ἰστρον ἀεὶ διαβαίνοντες δηουσί τε τὴν
 χώραν καὶ ἐπικαίουσιν. ὡς δὲ αὐτὸς ὁ βάρβαρος οὐκέτι δια-10
 βὺς τὸν Ἰστρον περὶ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν τὸν ἀγῶνα ποιῆ-
 ται, δῆλὰ ἐστὶ λογιζόμενοις ὑμῖν ὅτι ἐπὶ τὴν ἐκείνου διαβαί-
 νοντες ἐς θόρυβον ἐτίθεσθε αὐτοῦ τὰ πράγματα. νῦν δὲ τοὺς
 V. 130 τε Ἕλληνας καθελῶν καὶ Ἑλλήνων βασιλέα, μετὰ δὲ τὴν Τρι-
 βαλλῶν χώραν ὑφ’ αὐτῷ ποιησάμενος, καὶ Πελοπόννησον κα-15
 ταστρεψάμενος σύμπασαν, καὶ βασιλέα Τραπεζοῦντος παρα-
 στησάμενος καὶ τὴν τε χώραν αὐτοῦ ὑπαγόμενος, μετὰ δὲ
 ἐπιστήσας ἄρχοντα τῇ Δακίᾳ, καὶ τὴν Ἰλλυριῶν χώραν δη-
 σάμενος, καὶ ἔλῶν ἅμα καὶ τὸν βασιλέα, ἄνδρα ἐπεικῆ καὶ
 μέτριον, ἐν βραχεὶ οὕτω χρόνῳ τοσαύτας δυναστείας καθι-20
 λῶν, τί ἐτι οἴεσθε αὐτὸν τοῦ λοιποῦ ποιήσῃ; καθεστῆσεται
 C μὲν οὐδαμῶς, ἀλλ’ ἐπὶ τοὺς ὁμόρους τούτων ἐλαύνων πειρά-

17. ἐπαγόμενος P

Legati, qui ad Pannonum animos conciliandos, ut prompti sequerentur in Turcicam expeditionem, missi erant, prodeuntes in conspectum regis Mathiae, in frequenti senatu huiusmodi orationem exorsi sunt.” viri Pannonnes, utique cernitis Turcorum regis potentiam quo evaserit. eos qui in orbe Christiano eiusdem nobiscum et fidei et gentis sunt, suum imperium suscipere coegit. ex regionibus nostris praedae agens, Asiam et Europam mancipiis nostris replevit. Istrum praeterea frequenter transgrediens, regionem populatur agrosque urit. itaque si nos audieritis, barbarus non amplius traiciet Istrum, ut vestram regionem impugnet. nam manifestum esse reor omnibus, si modo vires intellectus seu mentis intenderint, fore, si vos Istrum transmiseritis et in eius regionem hostili animo fueritis ingressi, ut maximum tumultum in eius regione concitetis resque eius planissime conturbetis. Turcus, ut liquido constat, Graecos debellavit et eorum regionem suo dominio adiecit. Triballorum regionem et universam Peloponnesum sui iuris fecit. Trapezuntium regem domuit, eiusque regione potitus est. Daciae ducem dedit. Illyricorum regionem misere evastavit; eorumque regem, virum aequum et modestum, cepit et occidit. eum igitur, qui brevi admodum tempore tot principatus et potentatus demolitus est, quid porro facturum cre-

- σται τὰς αὐτῶν γινομένας ὑφ' αὐτῶ ποιεῖσθαι, ὡς ἂν δύ-
 ναιτο τάχιστα αὐτοῖς προσφερόμενος. νῦν δὲ ἦκει καὶ θρ'
 ὑμᾶς οὐχ ἦκιστα ὁ πόλεμος, καὶ παντὶ σθένει πειράσεται
 διαβαίνων τὴν τε χώραν ὑμῶν ἀνδραποδιῆσθαι καὶ τοὺς
 5 ἄρχοντας αἰσχίστω ὀλέθρῳ διαφθεῖραι. οὐ γὰρ ἂν ψυχὴν
 αὐτοῦ ἔστι διαλλάττειν ἐς τοὺς ὑμετέρους τε καὶ ὑπὸ τὴν
 ἡμετέραν θρησκείαν ὄντας, ἀλλ' ἀμειλικτος πάμπαν τυγχάνει
 ὢν ὁμοίως παντὸς τῆ τέ οἱ ἐπιεικῶς φερομένη. πυνθάνεσθε
 γὰρ δῆπου οἶα τὸν Λαδίσλαον βασιλέα πρότερον ἄρχοντα
 10 ἐποίησα. κἀν τούτῳ μὲν ἴσως συγγνώμην ἔσχεν ἑαυτῷ ἐν ὁ
 μάχῃ ἀλόγῃ ἀπεκτονῶς· τὸν δὲ γε βασιλέα Λαβιδ Τρα-
 πεζοῦντος καὶ Ἰλλυριῶν καὶ Λέσβου ἡγεμόνα τοὺς τε ἄλ-
 λους, τί χαλεπὸν ὑπ' ἐκείνων παθῶν διαφθεῖρει αἰεὶ ὁμοῦ
 πάντας; εἰ μὲν οὖν παρασκευάζεσθε ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν
 15 ἐλαύνοντες τὸν πόλεμον ποιῆσθαι, τάχα ἂν τι ἐπικουφίζοιτε
 καὶ τὴν ἐπὶ ταῦτα ἐσομένην ὀρμὴν αὐτοῦ ἐς τὴν Παιονίαν.
 εἰ δὲ ἀνέχεσθε τοιαῦτα πάσχοντες, διαβήσεται δὲ ἐκεῖνος παντὶ
 τῷ στρατῷ, δέδοικα μὴ σφαλέντες ἀπαξ ταῖς πάντα ὑπ' ἐκεί- P. 296
 νη γένηται καὶ ἡμᾶς κάκιστα ἀπολέσῃ.”
- 20 Ταῦτα εἰπόντων τῶν Οὐγενετῶν ὁ βασιλεὺς Παιόνων
 ὑπολαβὼν ἔλεγε τοιαῦτα. “ἄνδρες Οὐγενετοί, εὖ τε λέγετε καὶ

ditis? haud quieti et ignaviae se corrumpendum tradet, verum finitimos armis appetet, eorumque regiones suae adiuget. nec moras nectendo sedebit, verum illico in finitimos arma vibrabit. nunc igitur nec vobis bellum parcat. nam conabitur, universis suis copiis fretus, in regionem vestram impetum facere, et ex ea hominum aliarumque rerum praedas agere, principes vestros turpissimae neci tradere haud cunctabitur. nam animus eius semper est implacabilis erga nostros et erga omnes eos qui Christianae religioni acquiescunt. praeterea parum pacatum animum gerit erga eum qui se benevolum et benignum offert. haud enim vos praeterit quid fecerit Vladislao principi vestro. verumenimvero veniam hic meretur Turcus, siquidem Vladislau in praelio captus interit. sed quid mali passus est aut quamnam iniuriam accepit ab Davide Trapezuntis rege, et ab Illyriorum et Lesbi duce, necnon ab reliquis quos omnes crudeliter necavit? si itaque contractis copiis in eius regionem irrueritis, certe brevi spiritus eius generosos, quos contra Pannoniam concepit, contuderitis. sin patienter quae ab rege inferuntur sustinueritis, transgredietur is universi exercitus robore ad vos. vereor, si deinde semel aberraveritis et parum feliciter contra eum pugnaveritis, ne universa Pannonia in eius dicionem cedat et vos crudelissime perdat.”

Venetis, cum dicendi finem fecissent, in hunc modum respondit Pannonum rex. “viri Veneti, sane recte dicitis, et videmini in plu-

δοκείτε πρὸς πολλὰ ἄνδρας εἶναι οὐκ ἀξύνετοι, ἔστε τὰ ἄλλα τοῦ βίου καὶ ἐς τὰ δέοντα αὐτοῖς λογιζέσθαι. ἐκείνο δὲ εὐδοκείτε ἡμῖν μεμνησθαι, ὡς τὸν ἐπὶ τῶν Τούρκων πόλεμον συμπαρελαμβάνομεν πολλάκις ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἠθέλησατε τιμωρεῖν, παρακαλοῦντος ἅμα καὶ τοῦ μεγίστου ἀρχιερέως, 5 ἀλλ' ἐσπένδεσθε τῷ βαρβάρῳ καὶ ἡμῶν λόγον οὐδένα ἐποιεῖ-
 Βοθε, ἐφάσκετε δὲ ὡς οὐκ εἰκότα ὑμῶν προσδεόμεθα, κεινόντες ἐπαμύνειν μηδ' ὅτιοῦν χαλεπὸν ἐπιδόντας ὑπὸ τοῦ βαρβάρου. καὶ ἡμεῖς δὴ οὕτω πολλάκις τὸν Ἰστρον διαβάτες ἀνήκεστα πεπόνθαμεν. καὶ πρῶτον μὲν Λαδίσλαος ὁ τῆσδε 10 τῆς χώρας βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, τὸ δεύτερον αὐτίς πολλοὶ τε ἅμα καὶ ἀγαθοὶ ἐν Κοσόβῳ τῆς Τριβαλλῶν χώρας οἱ μὲν ἐν τῷ πολέμῳ ἀπέθανον, οἱ δὲ καὶ εἰώσωσαν ὑπὸ Τούρκων. ταῦτα μέντοι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι ἐπιμνησόμεθα. τιμωρεῖν δὲ ὑποδεχόμεθα αὐτίκα μᾶλα δια-
 βάντας τὸν Ἰστρον, ἐς ὅσον ἐγχωρεῖ ἐν τῷ τοιῶδε βλάψαι Cτὴν χώραν τοῦ βαρβάρου. ἤρος δ' ἐπιγενομένῳ στρατευσόμεθα ἐπὶ τὴν ἐκείνου, πειρασόμενοι ὡς ἂν διδῶ ὁ Θεός. χρεῶν δὲ καὶ ὑμᾶς ἅμα ἐσβάλλοντας ἐς τὴν Πελοπόννησον
 V. 231 βλύπτειν πειραῶσθαι, ὅσα ἂν δύνασθε, ὡς ἂν ἐπ' ἀμφοτέρων 20 τῶν χωρίων παρέχοιμεν αὐτῷ πράγματα ἐργαζόμενοι, ἐς ἐγ-

3. ὡς ἐς τὸν ἐπὶ? an ὡς ἐπὶ τὸν?
 ἐπεπόνθαμεν P

8. ἐπιδόντες P 10.

rimis esse viri non admodum imprudentes, nec solum in iis quae ad quotidianae vitae usum spectant, verum et in iis quae publicam aliquando de rebus necessariis consultationem postulant. parum autem recordamini, ut videre videor, quod saepius vos cohortati sumus, ut una nobiscum expeditionem sumeretis contra Turcos: verum cohortationem nostram admittere recusastis, quamvis ad eandem rem etiam pontifex maximus vos cohortaretur. foedus pepigitis cum barbaro, nostrique nullum respectum egistis. ad haec vestra oratio erat nos parum honeste agere, iubentes vos arma contra barbarum arripere, cum nullae tamen eius in vos extent iniuriae. nos igitur saepius traiecimus Istrum, et maximas clades accepimus. primo quidem Vladislaus rex noster in expeditione Turcica occubuit, cum fuisset vir optimus. deinde iterum multi et boni viri in Cosobo regionis Triballorum partim caesi partim capti sunt ab Turcis. haec quidem hactenus vobis exprobrare libuit. caeterum parati et prompti sumus una vobiscum suscipere bellum, continuo transeuntes Istrum, et quantum possumus, evastantes regionem barbari. appetente vere bellum iudicemus regi; quod quantum deus nobis opis dederit, summa fortitudine geremus. caeterum et vos simul irruere in Peloponnesum et molestos esse, quantum licerit, regi oportet, ut in hunc modum

γυτάτω ἴοιμεν τῆς γνώμης, ὁμοῦ δὲ ἐγχειρίσαι περὶ τὸν πόλεμον." ταῦτα εἰπὼν καὶ παρασκευασάμενος τὰ χρήματα ἐδέξατο ἐς δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους χρυσίτους.

Οὗτος μὲν οὖν οὕτω παρεσκευάσατο ἐς τὸν πόλεμον, συναγείρας δὲ στρατεύματα ἐς δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους, τὸν Ἰστρον τε διαβιάς, ἐδήου τὴν βασιλέως χώραν. καὶ ὁ ἐπιτειχισμὸν τῇ Μπελογραδῇ ὁ Σαβατίνης ἐτείχισεν, ὅτι τὴν Παιονίαν ἐληΐζετο, καὶ φρουρὰν ἐγκαταλιπὼν ἐν αὐτῇ, ἄνδρας τῶν βασιλέως ἑθρῶν, ἀπήλαυνε. τοῦτο μὲν δὴ τὸ ἐπιτειχισμα ὃν μάλιστα τῇ πόλει ἐπελάσας ἐπελιόρησε· μετὰ δὲ ἐπιδραμῶν τὴν βασιλέως χώραν ἔσπε ἐπὶ Σάββων, καὶ ἀνδραποδισάμενος τὴν χώραν, Τριβαλλούς τε ἅμα καὶ Τούρκους, ἀπήλαυνε τὰ ἔμπλεον γενόμενος ἐπ' οἴκου. λέγεται δὲ ἀνεγκασθῆαι ἀνδράποδα ἀμφὶ τὰ δισμύρια.

15 Καὶ τὰ μὲν τῶν Παιόνων οὕτως ἐγένετο· Οὐνεστοὶ δέ, 1463 ὡς καὶ τοὺς Παϊονιάς σφισι συμμάχους παρελάμβανον, πληρώσαντες τριήρεις πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ναῦς τε ἅμα ὑψηλὰς δυοκαίδεκα ἔπλεον ἐπὶ Πελοπόννησον. καὶ ὀπλίτας P. 297 μὲν Ἰταλούς, ἰππέας δισχιλίους, ἐμβολόντες ἐς τὰς ὑψηλὰς 20 ναῦς διεπόρθημενον ἐς τὴν Πελοπόννησον· μετὰ δὲ στρατηγὸν εἶλοντο ἄνδρα ἐπίσημον τῆς Λαυρεδάνων οἰκίας, ἐπιτρέψαντες αὐτῷ τὰ πράγματα, καὶ ἐς τὰς παραλίους τὰς τε ἐς

ab utraque regione negotia ei facessamus, et pari animo utrique bellum aggrediamur." his dictis accipiebat viginti quinque milia aureorum.

Quibus acceptis accingebatur ad bellum, comparans exercitum qui complectebatur viginti quinque milia virorum. transgressusque Istrum regis regionem populabatur. Sabatines murum Belgrado obiecerat, quo tutior esset, cum ex Pannonia praedas ageret; in quo relinquens praesidium virorum de ianuis abiit. hunc igitur murum quam proxime ad urbem accedens oppugnavit et diruit. dehinc incursionem faciens in regis regionem usque ad Savum, et mancipiorum praedas agens, pulsus Triballis et Turcis, domum reversus est, vehens circiter viginti milia mancipiorum.

In hoc stato res Pannonum erant. Veneti, cum Pannonos in belli societatem venissent, impleverunt trirèmes triginta quinque et naves alias duodecim; quibus confisi contenderunt in Peloponnesum. Italos armatos et equites bis mille imposuere in naves altas, et transfretarunt in Peloponnesum. ad id bellum crearunt virum ducem illustrem Iacobum de familia Lauredanorum, cui etiam imperium in maritimas regiones dederunt, videlicet in eas quae Ionium et Aegeum respiciunt.

τὸν Ἴόνιον καὶ ἐς τὸ Αἰγαῖον ἡγεμόνα κατεστήσαντο, κυριὸν
 τε ποιησάμενοι διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτῷ δοκοίη ἐς τὸν πόλεμον
 ἄριστα ἔχειν. ἀπὸ δὲ τῆς Κρήτης κήρυγμα ἐποιήσαντο τοῖς
 ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐς τοὺς χώρους καταφυγοῦσιν, ἵεναι
 θαρροῦντας ἐς τὸν πόλεμον. ἐγένοντο δὲ συλλεγέντες ἀμφὶ
 Β τὸς τετρακισχιλίους, καὶ ἐς τὴν Πελοπόννησον διεπόρθησαν,
 καὶ τοὺς τε Πελοποννησίους παρώτρυναν ἀφιστάναι ἀπὸ
 βασιλείως. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι δεινῶς δεδιότες, προσέφερον
 λόγους, τὸν τε Ἰσθμὸν τειχίζειν, ὡς ταύτῃ ἀποληψόμενοι τοὺς
 ἐν ταῖς πόλεσι βασιλείως νεήλυδας, καὶ ἀπογόντας παραδω-
 10 σμένους σφᾶς, ὥστε ἀπαθεῖς ἀπιέναι. ἡ μὲν οὖν Λακωνικὴ
 καὶ τὸ Ταίναρον καὶ οἱ ἀμφὶ Ἐπίδαυρον ἀπέστησαν αὐτίκῃ
 ἐπιόντων τῶν Οὐνετεῶν, καὶ οἱ Ἀρκάδες καὶ Πελλήνηεις. ὁ
 δὲ Πελοποννήσου ὑπαρχος, ἐν Λεοντίῃ τῆς Μεγαλοπόλεως
 διατριβῶν, ἐσκόπεε ἢ ἕκαστα προβήσεται, καὶ κήρυκα πέμπων
 15 ἐς βασιλέα ἐδήλου ὡς Οὐνετεοὶ τὴν τε χώραν ἀφιστάντες πο-
 λεμοῦσι, καὶ τὸ Ἄργος ἐπιόντες ἀπὸ Ναυπλίου διὰ τῆς ἡπεί-
 20 ρου καὶ διὰ θαλάσσης ἐπολιόρκουν προσβαλόντες καὶ ἐπει-
 ρῶντο ἐλεῖν. ἐνήσαν δὲ τοῦ βασιλείως πενήτηντα νεήλυδες
 καὶ ἀρμοστής τούτων, οἱ προσεχώρησαν τοῖς Οὐνετεοῖς καὶ
 25 ὁμολογίαν, καὶ ἀφήκαν ἀπαθεῖς ἀπιέναι. οὗτοι μὲν οὕτω διέ-
 φρυγον μὴ ἀπολέσθαι, καὶ τὸ Ἄργος παραλαβόντες Οὐνετεοὶ
 φρουρὰν τε ἐγκατέλιπον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ. ἔνθα δὲ συ-

huic plenam rerum gerendarum potestatem permittunt, nampe ut ad
 eum modum bello utatur quo sibi res Venetorum optime habere vi-
 derentur. edictum missum est in Cretam, ad eos qui capitalibus cri-
 minibus irretiti ad ea loca confugerant, ut audacter, nihil metuentes,
 in hanc expeditionem venirent. hi erant numero in unum collecti
 quater mille; et in Peloponnesum traiecerunt, ut Peloponnesiacos ad
 defectionem ab rege impellerent. verum Peloponnesiaci magna in
 formidine constituti, inter se varia collocti, statuerunt Isthmum muro
 circumvenire, ut eo modo peregrinos regis, qui in urbibus erant, in-
 tercipere. peregrini namque iam desperarant (ut qui semetipsos
 proditos crederent) se posse illaesos et salvos praesentem necessita-
 tem effugere. Laconia, quique Taenarum et Epidaurum tenebant,
 necnon finitimi illico accedentibus Venetis ab rege desciverunt. hos
 secuti sunt Arcades et Pellenenses. Peloponnesi praefectus in Leontia
 Megalopolis moratus expectabat rei eventum. nuntium ad regem
 dimisit qui nuntiaret Venetos in armis esse et regionem ad defectio-
 nem sollicitare. Veneti terra marique ab Nauplio properabant Argos;
 quam urbem aggressi oppugnabant. oppidani conabantur transitio-
 nem facere. erant in ea urbe peregrini milites regis quinquaginta,

*νέχθη αὐτοῖς τοιόνδε. ὡς γὰρ ἐπεκράτησαν τοῦ Ἄργου, καὶ
 βοήθειαν ἔπεμπον, ἐπιτρέψαντες ἀνδρὶ Ἱερώνυμῳ Βερνάρδων
 γένους, καὶ ἐπιτείλαντες ὡς ἂν διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ προῖων ἀφι-
 κοιτο ἐς τὸ Ἄργος. ὁ δὲ ἀπειθήσας ἤει τὴν μεσόγαίαν, φέ-
 5 ρουσαν διὰ τῆς ὑπώρειας. ἐνταῦθα οἱ Τοῦρκοι προελόχισαν- D
 τες τὴν ἐπὶ τῷ Ἄργει ὁδόν, καὶ ὑπέισαντες ἄνδρας ἑκατόν, V. 232
 ἀνέμενον εἴ τι ἀπίη ἐς τιμωρίαν φέρον τοῖς Ἀργείοις. ὡς δὲ
 ἐώρων τὸν Ἱερώνυμον ἄγοντα τοὺς ἄνδρας ἐπὶ τὸ Ἄργος διὰ
 τῆς μεσογαίου, ἔφθησαν, τὴν τε ὑπώρειαν καὶ τὸν αἰγιαλὸν
 10 καταλαβόντες, ἐν μέσῳ ποιήσασθαι τὴν Οὐνετιῶν βοήθειαν.
 καὶ ὡς ἐποίησαν, ἐτρέψαντο αὐτίκα τούτους, καὶ διαφθείραν-
 τες ἐς διακοσίους τούτους ἐζώγησαν. αὐτὸς τε Ἱερώνυμος P. 298
 διέφυγε μὴ ἀπολέσθαι. ἐμβὰς δὲ ἐς πλοῖον ταύτη πον ὄρμι-
 ζόμενον, ἐπηγγέλλετο ὡς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ παρεῖη πλεύσων
 15 τὴν Αἴγιαν. ὡς δὲ ἐπὶ Αἴγιαν ἀφίκετο, αὐθις ἐκέλευεν
 αὐτὸν διαπορθμεῦσαι ἐς Εὐβοίαν. ἐπιβάς δὲ ἐς τὴν Ἀττι-
 κήν, ἐντεῦθεν ἀφίκετο παρὰ βασιλέα.*

Οὗτος μὲν οὖν οὐ πολλῶ ὕστερον αὐθις ἐς τοὺς Οὐνε-
 τούς ὑποστρέψας χαλεπὰ ἐπεπόνθει. οἱ μέντοι Οὐνετοί, ὡς
 20 προῖσοι μὲν τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Ἑλλήνων τε ἅμα καὶ

*una cum duce suo; qui condicionibus quibusdam intercedentibus se
 Venetis dedidere, quos passi sunt abire inviolatos et incolumes. hoc
 modo isti exitium imminens evaserunt. Veneti Argo urbi, quae in
 dicionem venerat, praesidium imposuerunt, relicto ibidem et duce.
 ubi huiusmodi casus Venetis accidit. ut enim potiti sunt Argo, sub-
 miserunt auxilium duce Hieronymo de familia Bernardorum; cui
 praeceptum erat ut per littus auxiliares ducens pergeret Argos. is
 contempto imperio magistratus auxiliare agmen ducit per mediterraneam
 regionem, iter faciens per radicem montis. ibi tum Turci locum
 insidiis praeoccupantes in itinere quod fert Argo, submittentesque
 viros centum, expectarunt, si qua occasio daretur ulciscendi Ar-
 givos. ut conspicati sunt Hieronymum iter metiri per mediterraneam
 regionem, praevenērunt montis radicem, et occupato littore Veneto-
 rum auxiliares in medio concludere. hinc ex insidiis exurgentes Ve-
 netos continuo in fugam coniecere, caesis ducentis totidemque captis.
 Hieronymus fuga evasit impendens discrimen. ingressus autem na-
 vem, quae forte eo appulerat, dicebat se ab duce Veneto advenisse,
 ut proficisceretur in Aeginam. ut in Aeginam venit, nautam navem
 solvere et cursum in Euboram dirigere iubet. dehinc egressus est in
 Atticam, et inde ad regem iter flexit.*

*Is haud multo post reversus ad Venetos graves poenas spreti et
 contempti imperii dedit. Graeci qui erant in Peloponneso, et Al-
 bani, necnon Rhasicus et Petrus Claudus, haud cessabant consulere*

Ἄλβανῶν, καὶ κελυσομένων αὐτῶν καὶ Ῥαϊκού καὶ Πέτρου Β τοῦ χωλοῦ, ὡς εἰ τὸν Ἴσθμὸν τειχίσαιεν, αὐτίκα ἄντες οἱ Πελοποννήσιοι ἀποστήσονται καὶ ἐπ' αὐτοὺς χωρήσουσι· μέγα γάρ τι προσφέρειν τοῦτο σφισιν ἐς τὴν ἀπόστασιν. ἐδόκει δὲ ἰόντας πανστρατιᾷ φράγνυσθαι τὸν Ἴσθμὸν καὶ διαπειρᾶσθαι τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. ἀφικομένων δέ, λίθους συντιθέντες ἐπιφοδόμουν, ὡς ἂν ἀποπειρώμενοι τῶν Πελοποννησίων γνώσωσιν, εἰ προσχωροῖη καὶ ἡ Κόρινθος σφισι, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου αὐτίκα χωρήσουσιν ἰόντες ἐς αὐτούς. ὡς δὲ ἐπιφοδόμησάν τε τὸν Ἴσθμὸν, καὶ αὐτοὶ ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα ἤσαν ἐς τὴν Κόρινθον, ἐξηγουμένων τῶν Κορινθίων ἐς τὴν προσβολήν. τηλεβόλους τε καθίστασαν ἐς Ἐπίδαυρον, καὶ προσεβύλλοντο μαχόμενοι αἰσίσως λόγου. χειμῶν δὲ ἐπιγεγόμενος ἐκώλυσέ τε αὐτοὺς προκαθεῖσθαι, καὶ ἀπιόντες ἐντεῦθεν ὄχοντο ἄπρακτοι. ὡς δὲ πιεζόμενοι οἱ 15 Οὐνενοτοὶ τῷ χειμῶνι χαλεπῶς ἔφερον τὴν ἐν τῷ Ἴσθμῷ διατριβήν, καὶ οὔτε ἡ Κόρινθος προσεχώρει οὔτε ἡ Ἀχαΐα ἀφίστατο, ἐπελίσαντος ἀνδρός Ῥάλεω τοῦνομα Ἕλληρος καὶ αὐτοῦ τελευτήσαντος ὑπὸ Τούρκων ἐπεξιόντων τε καὶ ἀμυνομένων, καὶ οὔτε δὴ τὰλλα προσεχώρησέ σφισι πλὴν τῶν τὴν Σπάρτην 20 οἰκούντων ἑξαπατηθέντων ὑπὸ Ἕλληρος νεανίου, Γρίτζα τοῦνομα

2. ἰόντες? ἢ πάντες?

Venetis ut Isthmum muro includerent. hoc enim factio aiebant Peloponnesiacos illico defecturos ab rege et ad Venetos transitionem facturos. nam plurimum momenti ad defectionem rem eam habere visum est igitur ut cum universis copiis opus aggredierentur, Isthmumque obstruerent, an vel isto modo ad defectionem inclinaturi essent Peloponnesiacorum animi. advenientes ad opus praedictum lapides et saxa congregabant, opusque incredibilem in modum brevi crescebat. et tentantes animos Peloponnesiacorum, periculum faciebant si et Corinthum ad defectionem accendere possent. quod si contingeret, reliquas Peloponnesi urbes statim transitionem facturas. Isthmi muro exaedificato, arreptis armis pergebant contra Corinthum. praecurrentibus quibusdam Corinthiis, ostendentibus ubinam urbem aggredi deberent, bombardas ponebant ex adverso arcis, urbisque oppugnationem aggrediebantur, certantes magna cum gloria. verum hiems frigidibus intoleranda eos ab obsidenda urbe abduxit. quapropter discedentes nihil tanto apparatu dignum effecere. itaque Veneti hiemis iniquitate pressi, animo iniquo moram in Isthmo ferebant. nec Corinthus transitionem fecit, nec Achaia descendit, quamvis ad eos missus foret vir Graecus nomine Baches; qui ab Turcis egredientibus et resistentibus interfectus est. nec reliquae urbes, praeter eos qui Spartam incolabant, deditionem faciebant: nam Spartanis impo-

- ἔχοντος, δεινόν τε ἐποιούντο προσμένειν τε αὐτῷ τῷ Ἰσθμῷ
καί οὐδέν τι πράττεισθαι ἀνύοντας ἐς τὴν τῆς Πελοποννήσου
καταστροφῆν. ἠγγέλλετο δὲ καὶ Μαχουμούτης ὁ τοῦ βασι- D
λέως ἡγεμῶν στρατῶν μεγάλην ἐπιέναι σφίσιν ἐς τὸν Ἰσθμόν.
5 μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἠγγέλλετο ἐλαύνων ἐπὶ
τὸν Ἰσθμόν, ἔγνωσάν τε ἀπολιπεῖν τὸν Ἰσθμόν, οὐδέν τι
σφίσιν αὐτοῖς πρόσφορον ἐς τὰ παρόντα, καὶ ἴοντας ἐς τὰς
πόλεις κρατύνειν τε αὐτὰς καὶ ἀμύνασθαι κατὰ τὸ καρτερόν,
ἢ ἐπίωσιν οἱ περὶ Μαχουμούτη τε ἅμα καὶ οἱ περὶ βασιλέα.
- 10 Ὡς γὰρ ἀγγελία ἀφίκετο βασιλεὶ τοῦς Οὐνεντούς τειχι- P. 299
ζειν τε τὸν Ἰσθμόν, πληρώσαντας τριήρεις ἐς τεσσαράκοντα
νηῶν δὲ ὑψηλὰς δυοκαίδεκα, καὶ ὀπλίτας ἐπαγομένους ἀπὸ
Ἰταλίας, καὶ ἀπὸ Κρήτης στρατὸν ἄλλον, μεγάλως παρασκευά-
σασθαι αὐτοὺς ἐς τὴν τῆς Πελοποννήσου καταστροφῆν, πέμπει V. 233
- 15 Μαχουμούτη συμπαραλαβόντα τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν,
πλὴν τῶν πρὸς τοῦς Παιόνας τεταγμένων, ἐλαύνειν εὐθὺς
Πελοποννήσου, καὶ εἰ μὲν τι αὐτὸς οἶος ἀνύσαι ἐς τὸν πρὸς
Οὐνεντούς πόλεμον, καθελεῖν τε τὸν Ἰσθμόν καὶ ἐσβαλεῖν
ἅμα ἐς τὴν Πελοπόννησον, εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτῷ ἀπαγγέλλειν,
- 20 ὥστε κατὰ πόδας ἐλαύνειν. ὁ μὲν τῶν Θυρῶν ἡγεμῶν Μα- B
χουμούτης παραλαβὼν τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν ἤλασε μέ-

4. ἀπιέναι P

12. νῆας?

17. τοι P

situm erat ab iuvene Graeco nomine Gritza. Venetis iam omnis mora in Isthmo intoleranda erat, cum viderent se nequicquam laborare ut Peloponnesus subiiceretur. nuntiabatur interea Machumetes regius praefectus, magnis copiis instructus in Isthmum contendere, spirans caedes Venetorum. etiam fama ferebatur regem cum exercitu Machumetem, ut ei subsidio venire posset, si res postularet, subsequi. decreverunt itaque magno consensu Isthmum deserere, ut cuius parvus in praesentiarum esset usus. digressi Isthmo contendebant in urbes, quas praesidiis munimentisque aliis firmabant, ut regis et Machumetis vim, si accederent, propulsare possent.

Rex ubi cognovit Venetos muro circumvenisse Isthmum et impleto tiriemes quadraginta et naves altas duodecim, praeterea armatos Italos adduxisse et ab Creta alium exercitum, quibus omnibus freti id unicum spectarent ut Peloponnesum subigerent, haud amplius cunctandum ratus Machumetem iussit accipere Europae exercitum, praeter eum qui Pannonibus oppositus erat, et recta proficisci in Peloponnesum. praeterea imperat, si quid posset efficere in bello contra Venetos, eniteretur destruere Isthmum et deinde irruptionem in Peloponnesum facere. quodsi haec parum procederent, se succenturiatum fore; et si quid renuntiaret, continuo in iisdem vestigiis subsequaturum. Machumetes iamuarum dux cum Europae exercitu profe-

χει Θετταλίας ἐς Πηριών, καὶ ἰστροποπεδεύετο παρὰ Λα-
ρίσση τῇ πόλει. συμβούλῃ δὲ ἔχρητο μὲν Ὀμάρῃ τῷ Του-
ραχάνεω Θετταλίας ὑπάρχῃ. ἀπετρέπετο δὲ μὴ ἐς τὸ πρόσω
ἐλαύνειν, ἀλλὰ βασιλεὶ ἀναγγέλλειν ὡς ἡ παρασκευὴ μείζων
ἢ κατὰ τὸν βασιλέως ἡγεμόνα· αὐτὸς γὰρ στρατεύματι πρὸς 5
οθιν ἐγγύτατα τοῦ Ἴσθμοῦ ἀφικόμενος τηλεβόλους τε ἀφείρα
πλείους ἢ διαχιλίους καὶ τηλεβολιστὰς τετρακοσίους καὶ τε-
ξότας καὶ πελταστὰς, καὶ μηδενὶ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἴσθμῷ
C ἐπιτρέψαι ἂν στρατοπεδεύσασθαι. ταῦτα ἀκούσαντα τὸν βα-
σιλέως ἡγεμόνα, ἐδόκει βασιλεὶ μὲν καταλαμβάνοντα τὴν Πε- 10
λοπόννησον ἀπαγγέλλειν, αὐτοὺς δὲ ἀναξυξάντας ἰέναι ἐς τὸ
πρόσω ἐς Λεβιδίαν. βασιλεὺς μὲν, ὡς ἀγγελία αὐτῷ ἀφί-
κειτο τὴν τε παρασκευὴν μεγάλην τε εἶπαι καὶ ἀξιοχρεῶ, λεγέ-
ται δὲ αὐτῷ καὶ γράμματα ἔλθειν ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπο-
τρύνοντα, ὡς ἦν ἐπίη, οὐ μενοῦσιν αὐτὸν ἐπιόντα οἱ Οὐνε- 15
τοί. τὰ γράμματα ἐτέγκαι αὐτῷ ἄνδρα Ἀλβανὸν ἀπὸ Κο-
ρίνθου, σκάφει τὸ πέλαγος νυκτός, τηρήσαντα πνεῦμα, ὡς οὐ-
ρον κατασταμένον, καὶ νυκτός ἀπαίροντα διαπεραιώσασθαι ἐς
Βοιωτίαν, ὑποβάντα ἀφικέσθαι παρὰ Μαχουμούτῃ ἐς Θεσα-
D λλίαν. τὸν δὲ ἐπιφρασάμενον τὰ γράμματα, συσκευασάμενον 20
ἐντεῦθεν ἐς τὸ πρόσω ἐλαύνειν, ἐλάσαντα ἀγχοῦ Βοιωτίας,
ἀφικνέεται ἀγγελία ὡς Οὐνετοὶ τὸν τε Ἴσθμὸν ἐκλελοιπίσας

ctus est in Thessaliam usque ad Peneum, et castra prope Larissam
urbem posuit. eo in bello consiliario utebatur Omare Thessaliae
praefecto, qui Machumeti consulebat ut subsisteret nec ulterius mo-
veret, sed regi significaret belli molem maiorem impendere quam cui
regius dux sufficere vel par esse possit. nam cum paulo ante quam
proxime ad Isthmum speculator accessisset, bombardas conspicatus
est plures quam bis mille, praeterea bombardarios quadringentos;
necnon sagittarios et scutigeros vidit, qui haud facile cuiquam con-
cessuri siut castra in Isthmo locare. haec cum accepisset regis dux,
viam est regi indicare, ut Peloponnesum opprimeret: se vero profec-
tionem ulterius facturos Lebadiam usque. nuntius igitur ad regem
venit, qui nuntiabat apparatus belli esse magnum et memorabilem.
litterae etiam ab Peloponneso allatae sunt, quibus incitabatur ut
cum copias accedere maturaret: Venetos enim eos adventum nequa-
quam expectaturos. litteras has ad eum pertulit vir quidam Albanus,
qui ab Corintho noctu solvens scapha traiecit mare, observans maris
tranquillitatem et ventos secundos, et in Boeotiam appulit. hinc
εργασίας navi venit ad Machumetem in Thessaliam. Machumetes cum
litteras legisset, in Peloponnesum abire statuit. ubi venit in loca
Μαχουμούτῃ propinqua, accessit nuntius qui referebat Venetos relicto

ἔρχοντο φεύγοντες. οὕτω δὴ ἑσπέρας οὔσης συσκευασάμενος, ἀπὸ τῆς Πλαταιᾶς γῶρας πρὸς Κιθαιρῶνα νυκτὸς διαπορευθεὶς, ἔωθεν εἰς τὸν Ἴσθμὸν παρῆν, καὶ τὰς τε νῆας ἀφεώρα ἤδη ἀναγομένης, καὶ τὸν Ἴσθμὸν ἔρημον καταλαβὼν παρελθὼν εἴσω ἑστρατοπεδεύετο. ἐντεῦθεν διὰ τῆς Κορίνθου διῶν ἀφίκετο εἰς Ἄργος. τὸ δὲ Ἄργος κατεῖχον οἱ Οὐνετοί, φρουρὰν ἐν αὐτῷ ἔγκαταλιπόντες ἐφύλαττον. τούτους μὲν, ὡς ἐπολιόρκει P. 300 ἐπελάσας, παρεστήσατο, καὶ τοὺς ἄνδρας δεσμίους ἀποπέμπων ὡς βασιλέα, ἄνδρας τε ἑβδομήκοντα. αὐτῷ μέντοι τῷ βασιλεὶ οὐκ ἐτί ἐφαίνετο, ἄρας εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐσβαλεῖν καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῷ κάμνειν· ἄρτι ὡς ἐπύθετο καταληφθῆναι τὸν Ἴσθμὸν, ἀπήλαυνεν ὀπίσω ἐπὶ τῶν βουσιλείων. Μαχουμούτης δὲ ὁ ἡγεμὼν προῖων διὰ τῆς Τεγέης ἀφίκετο εἰς Λεοντάριον πόλιν, καὶ αὐτοῦ ἑστρατοπεδεύσατο. ἐντεῦθεν 15 ἀποστέλλει Ζάγανον, ὃν ἐπέστησεν ἄρχοντα τῆ Πελοποννήσῳ, ἐκβαλὼν Ἰησοῦν τὸν Ἀλβάνεω παῖδα. τούτον δὲ τὸν Ζάγανον πέμπει εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς τὰς ἄλλας αὐτοῦ Β ταυτῆ πόλεις, ἐχρυσῶσαι τε τὰς ἀκροπόλεις σιτίοις τε καὶ τῆ ἄλλῃ παρασκευῇ. Ὀμάρῃ δὲ ἐκέλευσεν ἀναλαβόντα τὸν στρατόν, ὡς δισμυρίους, ἐπιδραμεῖν τὴν Οὐνετῶν γῶραν. οὗτος μὲν οὖν παραλαβὼν τὸ στρατεύμα ἀφίκετο εἰς τὰ περὶ τὴν Μεθῶνῃν χωρία, καὶ πολίχνην παραστησάμενος, τοὺς ἀνθρώ- V. 234

4. ἀπαγομένης P

Isthmo fuga dilabi. collectis itaque omnibus ab Plataearum regione Cithaeronem veniens, quem noctu superavit, prima luce in Isthmo erat, et Venetorum naves in mare deductas contemplabatur. inveniens autem Isthmum ab Venetis desertum, ingressus ibidem castrametatus est, deinde per Corinthum profectus Argos. eam urbem defensabant et tenebant Venetorum praesidiarii milites, quos omnes oppugnans cepit, et vinetos, cum numero forent septuaginta, ad regem misit. caeterum rex consilium abeundi in Peloponnesum abiecerat: nolebat enim, cum accepisset Isthmum occupatum esse, in Peloponnesum contendere, parcens exercitui, ne nimium et frustra defatigaretur; sed retro in regiam abiit. Machumetes regius dux per Tegeae regionem iter faciens Leontarium venit, ubi et castra communiuit. inde mittit Zaganon, quem principem Peloponnesu constituit, eiecto ex eo magistratu Iosue Albanis filio, Patras Achaiae et in alias finitimas urbes, ut arces frumento et munitionibus bellicis firmaret. Omarem iubet assumere exercitum qui continebat viginti milia militum, et incursiones facere in Venetorum regionem. is imperata impigre faciens cum exercitu venit in loca Methonae finitima, captoque ibidem oppidulo oppidanos omnes ad duces Machumetem abduxit,

πους ἀπάγων παρεδίδου τῷ ἡγεμόνι. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἀνή-
 χθησαν ἐς βασιλέα, σύμπαντες, ἐς πεντακοσίους γενόμενοι,
 ἀπέθανον ἐς δύο τμηθέντες. λέγεται δέ, ὡς ἐν Βυζαντίῳ τὰ
 σώματα αὐτοῦ ταύτῃ ἔκειτο ἢ ἐπιτάξαντος τοῦ βασιλέως ἐς
 C δύο γενόμενα ἔπασε, βουῖν τῶν ἐς τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἐξελθόντα 5
 ἔωθεν ἐκ τῆς φάτνης καὶ ἀπελθόντα ἐς τὰ σώματα, γοερὸν
 τι φθεγγόμενον, ἐξελθόντα τὸ ἡμίτομον ἐνὸς τῶν σωμάτων καὶ
 φέροντα θέσθαι ἐκτὸς τῶν σωμάτων, μετὰ δὲ ὑποστρέψαντα
 ἐπιδεξόμενον ἐξευρεῖν τὸ ἄλλο ἡμίτομον, καὶ ἐξενεγκόντα συν-
 θέσθαι ἅμα ἅμφω τῷ ἡμίτομῳ. ὑποθορυβοῦντων δὲ τῶν εἰς 10
 ἐκείνην τὴν χώραν, τὰ περὶ τὸν βουῖν πυθέσθαι βασιλέα Με-
 χμέτην, καὶ πυθόμενον ὡς εἶη ἀληθῆ τὰ περὶ τὸν βουῖν, πει-
 ράσασθαι τῇ ὑστεραίᾳ τὰ ἡμίτομα τοῦ σώματος ἀφελόμενον
 ἐκ τοῦ χωρίου ἐς τὰ σώματα αὐθις καταθέσθαι, ἀνὰ μέρος
 τιθέμενον τὰ ἡμίτομα. οὔτω δὲ αὐθις τὸν βουῖν ἐξιόντα, ὡς 15
 οὐχ εὖρε τὰ ἡμίτομα ἥπερ ἐξέθετο, ἀναβοήσαντα ἐπιδραμεῖν
 D αὐτὸ ἐς τὰ σώματα, καὶ ζητήσαντα ἐξενεγκεῖν τοῦ σώματος τὰ
 τεμάχια, καταθέμενον χωρὶς ἀπὸ τῶν σωμάτων. τὸν μὲν οὖν
 βασιλέα θανατώσαντα κελεῦσαι ἀνελομένους θύψαι τὰ ἡμίτο-
 μα, τὸν δὲ βουῖν ἐς τὰ βασίλεια ἀγαγεῖσθαι, περιέποντα εὐ. 20
 τὸ μέντοι σῶμα λέγεται γενέσθαι τῶν Ἰλλυρίων, οἱ δὲ τῶν
 Οὐβενεῶν. δοκεῖ δὲ τοῦτο οἰωνὸν φέρειν ἐς τὰ τὸ γένος τοῦ

eique tradidit. hi omnes, cum numero forent quingenti, exinde ad regem perducti, crudeliter in duas partes dissecti occubuerunt. fama constans habet, cum cadavera peremptorum Byzantii eo loci essent proiecta quo rex iusserat in duas partes concissia exponi, bovem quendam in eum locum egressum et visis cadaveribus flebilem in modum vocem mugiendo exaltasse, postea medietatem unam cadaveris sustulisse. deinde reversum etiam alteram cadaveris medietatem abstulisse, et ambas medietates deinceps compcsuisse. stupentibus autem et mirantibus factum, qui in eo loco erant, evenit ut eius rei rumor etiam ad regem volaret Mechemetem. qui ubi rei veritatem ex iis qui praesto fuerant comperit, cadaveris medietates ad eum locum ex quo eas tulerat bos reportavit, et a se invicem dissitas collocavit, periculum facturum an bos rediturus sit. at bos iterum in eum locum veniens, ubi abesse medietates cadaveris et remotas sensit, magno clamore redit ad cadavera, fragmenta cadaveris diligenter conquirat, et ab reliquis separatim ponit. rex rei miraculo obstupefactus cadaveris medietates sepulturae tradi mandavit. bos in regiam ductus optime habitus est. quidam tradunt cadaver illud fuisse Veneti cuiusdam, quidam Illyrii fuisse docent. caeterum apparet id quasi

σώματος ἐκείνου, καὶ ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι εὐδαιμονία εἰς ἐκεῖνο τὸ γένος.

Τοῦτο μὲν ἐν Βυζαντίῳ γενέσθαι ἐπυθόμεθα· ὁ δὲ τῶν θυρῶν ἡγεμῶν, ὡς οὐχ ὄρα ἐδόκει αὐτῷ εἶναι προσβαλεῖν 5 ταῖς πόλεσι, κατέλειπεν μὲν ἐν τῇ Σπάρτῃ Ὀμόρη καὶ ἄμα αὐτῷ Ἀσάνη, ὡς λόγους τε ἐς τοὺς Σπαρτιάτας πέμποισιν. P. 301 καὶ ὑποστρέψαντες ἐς τὰ οἰκεία ἀπὸ τοῦ Ταϊνάρου καὶ Ἐπιδάουρου καὶ τῶν ἄλλων χωρίων, ἵνα αὐτίκα πυθόμενοι τοὺς Οὐνετεοὺς ἐκλιπεῖν τὸν Ἴσθμόν, καὶ διεννοῦντο ἐπιόντες 10 οἱ τοῦ ἡγεμόνος ἀμύνασθαι. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι ἐς τὴν Σπάρτην λόγους τε τοῖς Σπαρτιάταις προσέφερον, καὶ τινὰς ἐν ἐρμυνοῖς αὐτοῦ ταύτῃ ὄντας πείσαντες κατήκισαν ἀφθις ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοῖς ἐν Ταϊνάρῳ καὶ τῇ Λακωνικῇ πέμπων ὁ Ἀσάνης παρεκάλει, λέγων τάδε. “ἄνδρες Σπαρτιά- 15 ται, ὄρατε δῆπου οἷα τὰ Οὐνετιῶν πράγματα κατεγήνεκται, ἐξ ὅτου πόλεμον βασιλεῖ ἀναιρούμενοι ἐνταῦθα, ἵνα τῆς δυνάμεως αὐτῶν μέγα μέρος ἐπιδειξάντ’ ἂν μάλιστα ἐν Πελο- B ποννήσῳ, ὡς ἐτελεύτησεν αὐτῷ τὰ περὶ τὸν Ἴσθμόν καὶ ἄλλην χώραν τῆς Πελοποννήσου, ἔνθα τοῦ βασιλέως ἡ δύναμις 20 ἐκποδῶν τε ἀπώκισται, καὶ αὐτῶν γε δὲ τῶν Οὐνετιῶν ἡ δύναμις ἐς τὰ μάλιστα ἤθροισται. εἰ γὰρ τὸν βασιλέως θεράποντα ἐπιόντα σφίσι οὐχ οἶοί τε ἐγένοντο δεῖξασθαι, τί ἂν

12. κακώκισαν P

esse omen maximae felicitatis, quae apprehensura sit eam gentem ex qua illud cadaver descendit.

Hoc quidem Byzantii contigisse audivimus. ianuarum dux ubi animadvertit parum opportunum esse urbes oppugnare, Sparta reliquit Omarem et Asanem, ut colloquium haberent cum Spartanis. hi enim, ubi intellexerant Venetos Isthmo decessisse, ab Taenaro et Epidauro et ab aliis locis ad sua reversi conabantur sua defendere. at illi Spartam venientes sermonem cum Spartanis habuere. quibusdam etiam, qui in locis munitissimis se tenebant, persuasere ut redirent in urbem. caeterum mittens Asanes ad eos qui versabantur in Taenaro et Laconia, sic eos adhortatus est. “viri Spartani, videtis nimirum, nisi caeci estis, quo loci Venetorum res redactae sint, ex quo bellum regi indixerunt et maximam potentiae suae partem in Peloponneso ostentarunt. praeterea baud vos fugit quid in Isthmo, et in reliqua Peloponnesi regione iis acciderit, quamvis regiae copiae quam longissime fuerint remotae, et ipsi quam maxime in unum collecti. si regium servum hostiliter adeuntem sustinere nequiverunt, quid futurum erat, si rex ipse una cum ianuis in Peloponnesum impetum dedisset? profecto nullus locus in Peloponneso fuisset reli-

γένετο, εἰ βασιλεύς σὺν ταῖς θύραις αὐτοῦ ἐσβάλλοι ἐς Πελοπόννησον ; ἢ δῆλα ὡς οὐκ ἂν ἔτι σφίσιν αὐτοῖς ὑπόλοιπον ὑπολειφθεῖν ἐν Πελοποννήσῳ χωρίον, ὃ μὴ ἀνάστατον γένηται ἀπολούμενον ὑπὸ τοῦ βασιλέως. νῦν, ὡς ἐν Θερμοπύλαις ἀφικόμενος ἐκύθητο ὡς ἀπολιπόντες τὸν Ἴσθμὸν οἴχοντο οἱ 5
 C Οὐνετοί, ὡς ἤρος ἐπιφανέντος αὐτίκα ἔν' ἔλθωσιν ἐπὶ Εὐβοίαν, καὶ τὰδε πάντα ὑφ' αὐτῶν ποιησόμενοι. εἰ σὺν παρέχοντος βασιλέως συγγνώμην ἐφ' οἷς ἐξηπατήθητε ὑπὸ τῶν κακιστ' ἀπολουμένων Πελοποννησίων, τῶν πρὸς Οὐνετούς τε
 V. 235 τραμμέκων καὶ οὐδ' ὄτι οὖν ὑγιᾶς τῇ χώρᾳ τῆδε διανοουμένων 10
 οἶδα γὰρ ὡς ἐπετέλλετο βασιλεύς τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου μηδὲν μηδαμῶς ἀεικᾶς ἐπιφέρειν, ὥστε ἀνδραποδίζεσθαι ἢ ἄλλο τι ἀνήκεστον ποιεῖν, ἀλλ' ἐμμενόντων, ὑποστρέφοντες ἐς τὸν χῶρον αὐτοῦ ἕκαστος καὶ εἰς τὰ οἰκεία. καὶ εἰ μὴ τοῦτο πείσονται, καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς Οὐνετοῖς περιόψεται, πέμπων 15
 αὐτούς ταῦτα ἀμαρτάνοντας, οἱ μὲν ἐπέιθοντο, καὶ χρυσὰ τῶν
 D Οὐνετῶν ὑποστρέφοντες ἔμενον ἐν τοῖς οἰκείοις. οἱ δὲ δαινώς κατεχόμενοι ἐν τῇ Ταϊνάρῳ ἔπεμπον, πένασεσθαι τι ἀπὸ Παιίων. οἱ γὰρ Οὐνετοὶ τοὺς τε Πελοποννησίους καὶ τοὺς ἐτέρους παραμυθούντες, ὡς οἱ Παιῖνες ἐξέλθωσιν αὐτίκα ἀπὸ τοῦ 20
 Ἴστρου, καὶ αὐτοὶ ἀναβῆναι ἐς τὸν Ἑλλησποντον. ἀπελαίνοντες μέντοι τοῦ ἡγεμόνος τοῦ βασιλέως, αὐτῶν Οὐνετῶν τρι-

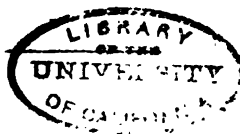
12. ἢ om P

ctus, qui ab belli iure mansisset intactus, verum belli tempestas omnia foedissime dissipasset. rex ut Thermopylas attigit, audivit Venetos relicto Isthmo abiisse, ut appetente vere redirent in Euboeam et ista loca omnia in dicionem acciperent. nunc si veniam, ad quam vobis tutus receptus est, eorum quae commisistis turpiter, decepti a pessimis Peloponnesiacis, qui nihil sani regioni isti consulerent, amplexi fueritis, scio (sic enim praecepit rex) vos nihil mali passuros; nec ad mancipiorum miserandam condicionem deducemini, nec aliud quicquam mali experiemini. proinde si placet veniam oblatam admittere, singuli ad sua revertantur. quodsi oblatam veniam resperitis, profecto rex vos, quemadmodum et Venetos, hostium loco habebit." his cognitis quidam eorum qui in regem deliquerant, veniam non sunt aspernati; et clam deficientes a Venetis ad sua sunt dilapsi. quidam vero qui graviter obsidebantur in Taenaro, miserunt nuntios, ut quid pararent Pannones audirent. nam Veneti consolari haud cessabant Peloponnesiacos et alios, dicentes "ubi primum Pannones ab Istro fuerint progressi, nos cum classe in Hellepontum revertemur." regius dux Machametes cum abiisset, Venetorum triremes appulerunt in Lemnum, impulsu

ρεις ἀνήεσαν ἐς Λήμνον ἐποτρύνοντος τοῦ Κομνηνοῦ, ἀνδρὸς
 ἀρίστου, καὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Λήμνῳ τὴν ἀκρόπολιν κατακρα-
 τούντος καὶ τὴν πάλαι πολίχνην τῆς Λήμνου ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σαμένου. ἐς λόγους δὲ ἐλθόντες οἱ τῆς Λήμνου προεστῶτες
 5 ὥστε χρήμασιν ἐξωνήσασθαι τὸ χωρίον, ἔφθησαν οἱ Οὐνετοὶ
 παραλαβόντες τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὸν γε ἄνδρα τοῦτον ἀγα- P. 302
 θὸν γενόμενον μετεπέμψαντο ἐς τὸν Ἴσθμόν. τούτου δὲ οὐκ
 ὑποτιθεμένου ἀνέπλευσαν ἐς τὴν Λήμνον οἱ Οὐνετοί, καὶ
 αὐτὸς τε ἀπὸ τῆς ἡπείρου στρατῷ ἐπελάσας, ἀπήλαυεν ἑκα-
 10 στος τῆς πόλεως. καὶ ὡς ἀνέπλευσαν, παρέλαβον πόλιν τὴν
 Κέρκηδαν, καὶ τοὺς τε ἄρχοντας Τζαμπλάκονας ἀφῆκαν,
 φρουράν τε ἐγκαταλιπόντες, καὶ ἐπισιτεῖσθαι σφίσι τε αὐτοῖς
 καὶ ταῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεσι. καὶ ᾤχοντο ἀπιόντες
 ἐπὶ Πελοπόννησον. ταῦτα μὲν τοῦ χειμῶνος τούτου ἐς τὴν
 Πελοπόννησον ἐγένετο.

Comneni viri optimi, qui ibidem in Lemno arcem tenebat. venien-
 tes autem Lemni primores urbis collocuti sunt inter se, ut locum eum
 Venetis venderent. caeterum Veneti praevenerunt eos, occupantes
 arcem et virum hunc optimum miserunt in Isthmum; quo consulente
 navigarunt denuo in Lemnum. et cum ipse ab continente cum co-
 piis proficisceretur, singuli deserentes oppida, in quibus manserant,
 una inde solverunt navibus impositi. occuparunt et urbem Cercedam;
 et dimisso inde magistratu, quem Zamplacones nominabant, eam prae-
 sidio imposito munivere; convehentesque frumentum et necessaria
 tum sibi tum Peloponnesiacis oppidis, ibant pergentes in Peloponne-
 sum. haec quidem ea hieme in Peloponneso sunt gesta.

INDEX HISTORICUS.

- Abdulatuphes Temiris filius 165, 18. 166, 10.
Abrahamus i. q. Empreimes 437, 5.
Acarmania 27, 6. 209, 2. 16. 237, 4.
Achaia 477, 11. eius princeps 242, 1.
Achmates Turachanis f. 382, 2. Peloponnesi praefectus 457, 9. 469, 3.
Acriba urbs 445, 15.
Adornorum familia 262, 19.
Aedines dux Asianus a Paiazite imperio expulsus 65, 13. 66, 5. 168, 15. 244, 15.
Aegades ex Asia oriundi pedites 344, 16.
Aeginae princeps 215, 20.
Aegyptus 142, 19. 144, 10.
Aenus urbs 12, 11. 520, 20.
aestus marini causa 94, 20.
Aetolia 27, 6. 29, 2. 209, 2. 211, 14. 236, 21.
Aetus regio Acheloi finitima 213, 3.
Agathes Brenezis f. 181, 20.
Aladines rex Syriae 13, 3. quo defuncto inter regni optimates discordia exorta est 14, 10. eius ministri 66, 5.
Aladines Amuratis II. f. v. Otomanidae.
Alani 467, 20.
Albanis filii 527, 21. 545, 8.
Albarus Ioannis Iberorum regis dux 276, 8. Alphonsum Tarraconensium regem eiusque fratrem acie devicit et in fuga comprehendit 277, 8. contra Poenos profectus est 278, 13.
Albertus Germanorum imperator 426, 6. 428, 9. 13.
Albi Probatantes 462, 1.
Aleoti filius Aeginae princeps 215, 20.
Alexander Bulgarorum rex 36, 14.
Alexander Macedonum rex 149, 4. 153, 17.
Aliazes pocillator 234, 6.
Allophatzides mercenarii milites 230, 4. 441, 4.
Almenii familia de qua Iberorum rex ortus 275, 18.
Alphonsus Tarraconensium rex de familia Medinorum 270, 11. ante expeditionem in Italiam Iberorum regi bellum intulit 276, 6. una cum fratre Nabaris rege ab Albaro duce captus et ad Iberorum regem deductus est 277, 9. a quo impune remissus est ib. 14. Siciliam subegit 270, 13. in Italiam venit. cum Ianuensibus bellum gessit 265, 5. in proelio navali captus et ad Mediolani ducem abductus est ib. 21. a quo incolumis ad suos dimissus est 266, 8. Parthenopes arces expugnavit 270, 15. a Sphortia Marchiae principe repulsus est 271, 8. Calabriam sibi subiecit ib. 15. iterum Parthenopen accessit eamque expugnavit ib. 17. Gepanum in potestatem accepit ib. 22. Iapygiae principem aggressus est ib. 23. pace com-

- posita eius consobrinam filio suo notho Impherando uxorem dedit 272, 3. cum Venetis et Tyrrenia bella gessit ib. 11. Ligurum et Tarraconis regionem fratri Nabaris regi commisit ib. 17. contra Turcos profectus est 430, 17. 432, 13. 433, 5. eius naves describuntur 489, 14.
- Amaria** urbs 143, 21.
- Amastrum** urbs Ianuensium 65, 7. 460, 9.
- Ambracia** urbs 210, 11.
- Ampergum** urbs 70, 20.
- Amurachorii** ianuae milites 229, 14.
- Amurates I. v. Otomanidae.**
- Amurates II. v. Otomanidae.**
- Amures Turachanis** f. 320, 3.
- Amythaon** 244, 6.
- Andronicus II. v. Palaeologi.**
- Andronicus III. v. Palaeologi.**
- Andronicus excaecatus Ioannis V. f. v. Palaeologi.**
- Andronicus Emanuelis f. v. Palaeologi.**
- Anna Trapezuntii** regis filia 527, 17.
- Antonius Rainerii** f. 320, 14. 454, 6.
- Antonius Caroli de Tocorum** familia filius nothus 213, 14. contra Venetos et Athenas bellum movit 214, 2.
- Anythines** fl. 163, 14.
- Apicridium Byzantii** quidam locus 43, 4.
- Arabaei viri Albani** 319, 3.
- Arabia** 119, 14.
- Araxes** fl. 118, 21.
- Ardelium Pannodacisae** regio 253, 11.
- Aretium** urbs 292, 17.
- Argentina** urbs 70, 4. 20.
- Argos** urbs 97, 9. 15. 99, 1. 545, 7. 556, 17. 561, 6.
- Argyropolichna** urbs 209, 18. 213, 4. 221, 22. 324, 5.
- Argyrus mons** ex quo Nilus scaturit 141, 20.
- Arianites** 249, 14. 357, 16. eius filia Scenderi nupta 350, 8.
- Ariminum** 302, 2. eius dux 551, 19.
- Aristinum** 557, 2.
- Armenii** 64, 15. 142, 6. **Armenia** 168, 1. 8. 378, 23. 379, 11.
- Artabiles** 464, 5. **Ioannem Trapezuntii regem** devicit 465, 6.
- Arte urbs** quae olim Ambracia 210, 11. 237, 6.
- Artzinganis** urbs 167, 23. 168, 8. v. **Ertzica.**
- Asanes Demetrii Emanuelis Graecorum regis filii** gener 306, 19. 374, 21. 382, 3. 413, 18. 444, 5. 447, 14. 469, 1. 470, 13. 472, 11. 478, 21. 563, 6.
- Asia a Turcarum rege** in semeas sive signa distributa 437, 21. eius duces 14, 20. qui contra Orchanem seditionem moverunt 24, 3. a Paiazite regno expulsi ad Temirem regem aufugerunt auxilium rogatum contra Amnratem I. 39, 5. 65, 17. 102, 3. 145, 6.
- Assyriorum imperium** 5, 16. cum Armeniis bellum 64, 21.
- Athensae** 213, 17. 320, 6. 452, 19. 454, 16. 483, 7.
- Attica** 12, 14. eius principes 207, 4. 319, 3. 320, 5. 327, 9.
- Atzamii Persae** 167, 13.
- Atziceris Scytharum rex** 129, 17. 130, 10. 284, 11.
- Atziliae urbes** 71, 3.
- Austriae urbes** 71, 3.
- Axius** fl. 28, 19. 38, 16.
- Azapidea** 422, 1.
- Azatines** 18, 14. dux Scytharum 324, 8.
- Azeolorum s. Accioolorum** familia de qua Rainerius 207, 21.
- Babylon Pagdatis nuncupata** 113, 2. 168, 3.
- Bacchi** 35, 6.
- Baimundus Venetus seditiosus** 199, 14.
- Baptista Ianuensis** 520, 10.
- Baramus Brenesis** f. 181, 20.
- Barancus Brenesia** f. 218, 13.
- Barcelona** 87, 3. 267, 1. 274, 3.
- Basarcides** qui sunt Pisidas 243, 19.
- Basiliza** regio 308, 6.
- Beizes Brenesia** f. 181, 20.
- Belgradum** urbs 246, 7. obsessa ab Amurate II. 247, 7. a Mechemete II. 416, 10. 417, 3. 555, 7.

- Bernardus Canilius monachus** 425, 6.
Bernardorum familia 557, 2.
Bessarion Trapezuntius Nicaeae episcopus 293, 13. 430, 3. 431, 15.
Bidina urbs 501, 15.
Bitaxides s. Bitezides milites 332, 11. 358, 15.
Bithyniae praefecti 15, 5.
Bixorides januarum iudices 229, 17.
Blaci qui Pindum montem incolunt 19, 5.
Bladus Draculus f. dux Dacorum 499, 1. 500, 1. a Mechemete II. debellatus 503, 1. et devictus 512, 7. 515, 17. ad Pannonos se recepit 517, 14. a quibus in carcerem coniectus est 518, 6.
Blena 71, 3.
Bochales Leontares 408, 8. 475, 4.
Boemi quos Cephios nuncupant 72, 11. confines Samogetis 133, 9. qui Tzechi dicuntur 258, 16. Pannonum contra Amuratem II. socii 325, 8. quos deos coluerint 425, 17. 428, 21.
Boemia 428, 10.
Boeotia 19, 10. 207, 5. 213, 15. 319, 1. 455, 6.
Bogdania regio 77, 13. 78, 12.
bombardae 72, 6. 231, 10. 346, 4. erectae quae mortaria vocantur a Mechemete inventae 385, 2. 414, 20. quae nominantur zarobotanae 356, 11.
Bononia 291, 11. 293, 22. 305, 11.
Borbotane regio 411, 13.
Bosni 530, 14.
Bossina regio 248, 10.
βοστια tributum 439, 11.
Bracchius Nicolaus Carminiolae Venetorum ducis legatus Brixiam urbem oppugnat 295, 19. moritur 298, 20.
Brenezes dux Turcicus 79, 20. 97, 5. 99, 8. 175, 9. 181, 2. 5. eius filii 217, 22. 218, 13. 247, 17. 308, 17. 432, 7.
Brenta fl. 297, 4.
Britanni 89, 7. **Britannia** 86, 6. 92, 8.
Brixia urbs 296, 1.
Brugensium urbs 86, 3.
Buda Pannonum regia 73, 12. 76, 17.
Bulcus Eleazarus Franci f. 28, 23.
Bulcus Franci qui fuit Pladicae filius 53, 8.
Bulgari qui sunt Mysii 29, 13. inferioris Mysiae incolae 36, 10. Trinabum urbem regni sedem decreverunt ib. 12.
Burgundiae ducis frater cum Sigismundo imperatore contra Turcas profectus 75, 3. a Turcis captus est 76, 7.
Burgundiae ducis imperium 86, 1.
Bydena urbs 36, 11. 505, 17.
Byzantium regnum 8, 21.
Byzantium Thraciae metropolis 6, 8. ab Occidentalibus vi capta 7, 10. obsessa ab Andronico Ioannis V. filio 62, 18. a Paiazite 80, 7. a Paiazitis filio Mose 176, 2. ab Amurate II. 231, 5. ab Ianuensibus 284, 6. 285, 17. a Demetrio Ioannis VI. fratre 306, 19. a Mechemete II. 382, 8. expugnata 394, 14. urbis arx aurea vocata 62, 16. turris regia 286, 19. aurea porta 383, 7. lignea porta ibid. 9. porta Romani nuncupata 385, 4. catenae ferreae 384, 7. portus ib. 13. moenia ib. 15. ambitus 388, 16. S. Sophiae templum 397, 9. arx iuxta aureas portas a Mechemete II. exaedificata 529, 15.
Cabazitanes 463, 19. **Cabazitiani qui Mesochaldiis, circa Trapezuntem imperant** 494, 23. **Cabazitae** 496, 9.
Cachetius 467, 13.
Caddaei 129, 7.
Caddusii 118, 2. 22. 119, 1. 166, 10.
Cagrinum urbs 167, 15.
Calabria antiquitus Graecia nuncupata 267, 15.
Calabrites 452, 13.
Calamata urbs 471, 14.
Calames unus e Turcarum septem ducibus 15, 4. cuius nepos **Mendesia** 66, 2.
Calaurita urbs 477, 3.
Caleda urbs 89, 12.
Calixtus III. v. pontifices Romani.

- Callona Lesbi urbs 519, 12.
 Calliopolis 18, 18. 121, 7. eius
 dux a Venetis devictus 202, 7.
 Candii 144, 23.
 Candylori dux Caramani in bello
 cum Amurate II. socius 282, 6.
 Candylorum urbs Cariae 244, 11.
 377, 10.
 Canninorum princeps 251, 16.
 Cantacuzenus 374, 1. 395, 12.
 Emanuel dux Albanorum 407, 8.
 446, 12.
 Cantacuzenus Ioannis Andronici
 filii tutor a Graecis ad regni
 curam allectus 24, 10. Orchani
 filiam dedit uxorem ib. 5. 25, 2.
 filium iuniorem Emanuele m
 sit in Peloponnesum, seniorem
 Graecis regem destinavit 37, 11.
 21. ab Ioanne regno expulsus et
 in Nazaraeorum ordinem missus
 est ib. 20. 50, 1.
 Capanii fauces 464, 16.
 Capellarum familia 545, 15.
 Capha urbs a Scythia capta 284, 7.
 Capistranus Nazaraeus 418, 19.
 Cappadocia 9, 19. 22, 3. 66, 11.
 Caraisuphes 66, 11. eius uxor
 Tzokiis filia 167, 18. eius filius
 378, 14. 462, 2.
 Carailuces 65, 8. eius regia Sa-
 machia 167, 4. filii 168, 7.
 Caramanus unus e Turcarum sep-
 tem ducibus in Asia 14, 20.
 15, 1. cui cognomen Alosurius
 65, 19. Aluris 179, 8. 233, 18.
 Aliderius dux Cariae 242, 23.
 et Cilliciae 252, 8. Halisurius
 376, 19. eius regio vastata ab
 Amurate II. 242, 23. 283, 11.
 318, 9. 326, 21. a Mechemete
 II. 377, 6. 499, 6.
 Carambes Priami f. Chalilis frater
 315, 3.
 Caraminiola Venetorum dux 193,
 3. 295, 12.
 Carases dux Turcicus 15, 4.
 Caratzias s. Carazies Europaei ex-
 ercitus dux 236, 18. 332, 1. in
 proelio cum Pannonibus cecidit
 334, 11. 340, 4.
 Carazies Europaei exercitus dux
 358, 4. ante Belgradum bombar-
 dae globo ictus occubuit 419, 17.
 Cardicea urbs 474, 16. 476, 23.
 Cardinales pontificis Romani 293,
 7. 303, 19.
 Carea urbs 136, 2.
 Caria 10, 3. 243, 5.
 Caripides ianuarum milites 230,
 1. 441, 4.
 Carnerius sinus 531, 8.
 Carolus magnus contra Saracenos
 87, 8. 280, 18.
 Carolus de familia Tocorum, Acar-
 naniae, Aetoliae et Epiri prin-
 ceptus 209, 11. Rainerii filiam
 uxorem duxit ib. filiiis nothis
 Memnoni, Turno et Herculo di-
 stribuit Acarnaniam 236, 23.
 Antonio Boeotiam et Thebas
 urbem 213, 14. Carolo fratris
 filio Artem Ambraciae metropo-
 lim et Aetoliam concessit 237, 2.
 Carolus Leonardi de Tocorum fa-
 milia f. 237, 3.
 Carrarii 297, 1. Carrarius Patavii
 dux 190, 8. 191, 3.
 Cassandra antiquitus; Pydna dicta
 19, 2.
 Castamona 488, 19. eius princeps
 485, 16.
 Castoria 27, 22. 29. 1. 53, 10. 209, 18.
 Castria urbs 473, 11.
 Castrimentum urbs 480, 7.
 Catabolinus Mechemetis II. ad Bla-
 dum Daciae praefectum legatus
 501, 12.
 Catanes Phociae administrator
 521, 5.
 Catelusii Lesbi principes 520, 7.
 Cazimirus Lituavorum dux, sub
 quo Scytharum pars degit 77,
 16. 130, 4.
 Cellium urbs 506, 22. 514, 16.
 Cenchreae 348, 1. Cenchreensis
 portus 444, 11.
 Centerio Achaiae princeps 242, 1.
 Centerio Zacharias Albanos contra
 Graecos adiuvat 407, 19.
 Cephallenia 209, 6.
 Ceramariorum regio 388, 10.
 Cercea urbs 565, 11.
 Cermianus Conii Cariae urbis prin-
 ceptus 15, 7. regno suo detur-
 batus in Ioniam abiit ib. 244, 15.
 Cernaei Thessaliae duces 67, 9.
 Chaidares Massageta Temiris so-

- cuis 112, 8. 113, 13. 115, 1. 18. 139, 1.
- Chalcocondylas. eius familia Athenis urbe expulsa 321, 10. ipse defuncti Rainerii uxoris legatus ab Amurate II. in vincula connectus est 320, 18. 321, 11. Constantini Dragasis legatus ab Amurate II. in carcere inclusus 343, 10.
- Chalepia urbs 142, 9. 144, 7. 12.
- Chaliles 18, 6. 25, 9. 242, 21. Priami filius 315, 3. 13. 330, 6. 340. 13. 352, 22. 375, 20. 377, 9. 403, 22.
- Chaltzichi 467, 12.
- Chamuza Hieracophorus 457, 8. Peloponnesi et Thessaliae praefectus 481, 3. 482, 6. a Blado Daciae principe interfectus 501, 13. 502, 12.
- Charatines, i. q. Chetires i. q. Georgius 437, 8. 14.
- Charatines 46, 8. 47, 20. optima Amurati I. suggessit consilia 48, 1. filium habuit Haliem 81, 2. 436, 14.
- Chasanes peregrinorum dux 175, 8. 181, 2. in proelio a Mose peremptus est 182, 17.
- Chasanes peregrinorum dux impetrante Mechemete II. in proelio a Pannonibus trucidatus 423, 1.
- Chasanes Longus Scenderis qui Artzingam tenebat nepos et ex familia Carailucis 168, 6. Armeniam et Tzapnidas subegit ib. 9. 379, 10. 461, 6. 471, 21. 485, 17. 490, 8. eius uxor Davidis Trapezuntii regis consobrina 490, 13. 497, 19.
- Chasimes Mazaracis f. 369, 18.
- Chatagii 139, 3. Chatagia 163, 20. eius rex Temiris regionem vastat 144, 15.
- Chataia urbs Hyrcaniae 127, 10.
- Chataides qui antiquitus Massagetarum fuisse creduntur 126, 20. 127, 4.
- Chazanes Zenembisa Machumetis ducis minister 473, 10.
- Chedrachabares Laurentius qui Ladislaum Posthumum veneno interfecisse fertur 427, 4.
- Cheria quae antiquitus Ninus urbs 128, 5. 14. Temiris regni sedes 17. 146, 3. 162, 5. 15. 165, 9.
- Chersonesus a Turcis vastata 25, 13. a Sulaimane colonos accipit 101, 6.
- Chiteres Triballus 346, 12.
- Chiteres, Chiterempes Amasiae praefectus 416, 16. 466, 19. 467, 4. 496, 8.
- Chius insula 519, 15. 521, 17.
- Chlumetia urbs 407, 21.
- Choaspes fl. 118, 21.
- Chorobii 131, 9.
- Chrales Stephani Triballorum regis frater 28, 21. 30, 2. contra Turcas progressus ib. 5. 16. in proelio occisus est 31, 16. 53, 12.
- Christiana Trapezuntii regis filia 527, 18.
- Chyprisa 163, 12.
- Cionenses 131, 10.
- Ciricus Iberorum regis Ioannis f. 280, 3.
- Cithaeron 561, 2.
- Clarentia Elidis metropolis 240, 5. 241, 6.
- Clina urbs 409, 9.
- Clitia urbs, Illyrici regni sedes 536, 15. 538, 17.
- Clizoe s. Clodia fossa 188, 22.
- Coelesyria 10, 15. 140, 4. 143, 3.
- Colchis a Trapnidis habitata 65, 7. 66, 16. eius rex 81, 17. a Mechemete II. vastata 416, 14. 490, 8. eius rex Trapezuntis praefectus 416, 14. reges e familia Comnenorum 461, 12.
- Colonia urbs 70, 4. 21.
- Coloniorum familia 302, 19.
- Colophon 66, 8.
- Comneni Trapezuntis reges 461, 13.
- Comnenus in Lemno arcis praefectus 565, 1.
- Conium Cariae urbs 15, 9.
- Constantinus Zarci f. 80, 13. 81, 7.
- Constantinus Emanuelis f. v. Palaeologi.
- Corcyra 187, 12. 485, 6. 210, 15. 251, 19. 265, 3.
- Corduba urbs 275, 9.
- Corinthus 207, 4. 413, 18. 443, 18. 558, 11.
- Corona urbs 476, 23.

- Cosobus campus 53, 16.
 Craici regio 543, 20.
 Creta 187, 12
 Croatia 34, 13.
 Crua urbs 351, 8. 354, 2.
 Cuduergi Sandalis regionis incolae 249, 4.
 Cudunidas Venetorum dux a Francisco Sphortia fugatus 300, 9. 20.
 Cumulies dux 307, 18.
 Cyprus Memphitico regi tributaria 143, 10. a Gallis capta 18.
 Cyrene urbs 187, 14.
 Cyriacus Lesbi princeps 520, 7.
 Cynrus insula 267, 1. 274, 7.
 Cyrus Cambysis f. 164, 20.
 Dabia 238, 17.
 Dabrizza 378, 20.
 Daci 69, 16. 72, 9. 73, 8. 77, 7. 21. eorum principes 259, 15. 319, 5. 325, 15. 366, 3. 367, 16. 515, 17.
 Dacia 77, 7. 86, 9. 183, 16. 217, 16.
 Dadianni metropolis 467, 17.
 Dalmatae 530, 18.
 Damascus 140, 2.
 Dania regio 70, 6. 12.
 Danus Dacorum dux 78, 18. ab Ioanne Hunyade in Draculis Daciae principatum substitutus 259, 16. 358, 17. Masarempis filius 338, 19.
 Darius Hystaspis 128, 1.
 Darius ab Alexandro devictus 153, 17.
 Dastia regio 70, 6. 12.
 David Ioannis Trapezuntii regis frater 461, 11. 467, 7. a Mechemete II. bello lacessitus 490, 9. 493, 20. Trapezunte urbe a Turcis capta in Mechemetis devenit potestatem 496, 1 sqq. eius cum tota familia interitus 498, 11.
 Delves Delphorum dux de genere Tarraconensium regum ortus 68, 18.
 Demetrius Ioannis V. f. v. Palaeol.
 Demetrius Emanuelis f. v. Palaeologi.
 Depan Albanorum dux 251, 18. 252, 18.
 Dibitina urbs 275, 9.
 Didimotychum 44, 22.
 Dobroditia Bulgarorum regio 326, 12.
 Domacia 67, 13.
 Dominicus quem Graeci Cyriacum vocant Lesbi princeps 520, 7.
 Doria gens 262, 11.
 Dorius Palamedis f. 469, 11.
 Dorobiza urbs 536, 9. 20.
 Dorobiza fl. qui Triballos et Illyrios dirimit 534, 14. 535, 14. *δορυπόρος* 149, 1. 500, 4.
 Doxies Philiuntis praefectus 444, 15. Doxas inter Albanos princeps 477, 4.
 Dracules Myrxis f. 325, 15. ab Ioanne Hunyade Daciae principatu expulsus 259, 18. ab Amurate II. auxilium nactus est 282, 2. cum Vladislao Pannonum rege contra Turcas profectus est 307, 20. Ioannem Hunyadem in carcerem coniecit 337, 17. postea una cum filio ab Hunyade trucidatus est 338, 15. eius filii 499, 1. 516, 10.
 Dracules Draculis f. in ianuis Mechemetis II. 499, 2. cum rege in Bladam fratrem profectus 516, 10. eius regionem in regis dicionem redegit 517, 11.
 Dragases Zarci f. Constantini frater 38, 15. 81, 8. rex Mysiorum in Amuratis L. potestatem devenit 49, 13.
 Duzalpes Oguziorum dux 11, 13.
 Echinades insulae 209, 7.
 Eiloces Ioannis Hunyadis patruelis 358, 14.
 Eleazarus Triballorum dux 53, 1. 6. 246, 6. Pristinum et Nisteam subegit 53, 13. contra Amuratem I. arma arripuit ib. in pugna trucidatus est 59, 15. 357, 4. eius filius 80, 13.
 Eleazarus Georgii Bulci f. Tribal-lorum rex 416, 18. quo mortuo uxor una cum filia in principatu relicta est 459, 7.
 Elezes i. q. Demetrius 437, 8.
 Eliezes Barizae f. praefectus Asianus 359, 7.

- Emanuel rex Graec. v. Palaeologi.
 Empreimes i. q. Abrahamus.
 Emuralamii signiferi Turcici 289, 16.
 Epidamnium 26, 11, 60, 16. 80, 17.
 531, 8.
 Epidaurus 447, 5. 476, 8. 485, 5.
 556, 12
 Eridanus fl. 189, 2.
 Ertzica Armeniorum regia sedes
 64, 16. 66, 14. 167, 23. 128, 8.
 Frzinga 378, 23.
 Estenses Ferrariae principes 288,
 4. 302, 1.
 Euboea 12, 14. 187, 12. 208, 1.
 Eugenius IV. v. pontifices Romani.
 Europae praefecti Turcici 437, 17.
 Felix V. v. pontifices Romani.
 Ferraria cui principes sunt Esten-
 ses 287, 23. 288, 4. 302, 1.
 Flandria 86, 11.
 Florentia Tyrrenorum metropolis
 267, 23. 291, 7, 14.
 Franciscus Sphortia 193, 7. 298, 2.
 cum Venetis et Mediolanis ges-
 sit inimicitias 299, 4. 300, 17.
 Mediolani dux electus est 298, 5.
 Francus Antonii f. Nerii Athenar-
 um principis patruelis 454, 5.
 defuncti Nerii uxorem interfecit
 10 Athenarum principatu egres-
 sus a Mechmete II. Boeotiam
 accepit 455, 12. 483, 10. a Za-
 gano interfectus est ib. 19.
 Gaete urbs 267, 13.
 Gaitia urbs 248, 14. Illyrici regni
 sedes 536, 14.
 Galatia Ianuensium urbs 61, 5. 205,
 17. 286, 5. 400, 15. 460, 11.
 Galuzis filia Scantaris Alexii filii
 uxor 462, 17.
 Galli 69, 14. 72, 19. 73, 21. 75,
 19. 85, 8. 88, 21. cum Britannis
 bellum gerunt 89, 7. 91, 11. 93,
 11. 143, 18. 207, 6. eorum rex
 Ianuae imperat 262, 1. Gascon-
 nae regionis 274, 19. Neapolim
 nactus est 267, 5. Iberiae regi
 adiuncti cum Poenis bellarunt
 278, 9.
 Gallia 85, 12. Celtica 70, 12.
 Ganges fl. 163, 14.
 Gantyna urbs 86, 4.
 Gasconia 274, 19.
 Gebrenum urbs 477, 8. 479, 8.
 Gegetia 94, 13.
 Georgius i. q. Chetires 437, 8.
 Georgius Bulcus Triballorum rex
 245, 20. 356, 20. Pannonas ad
 bellum in Amuratem II. in-
 citat 283, 14. 307, 13. Panno-
 nibus contra Amuratem auxi-
 lium recusat 325, 18. 356, 14.
 ei a Mechmete II. filia remissa
 est defuncti Amuratis uxor 376,
 7. a Mechmete pacem accepit
 415, 11. nec multo post ex-
 spiravit, regniq. cura ad Elea-
 zarum filium iuniorem devoluta
 est ib. 17.
 Georgius Triballorum principis af-
 finis 245, 22. Spenderovia urbe
 Amurati II. tradita in eius ian-
 nuas profectus est 246, 20. nec
 multo post ab Amurate oculis
 orbatus est 247, 4.
 Georgius Comnenus Davidis Tra-
 pezuntii regis f. iunior ad Mech-
 metae religionem conversus est
 497, 15.
 Gepanum 267, 11. 271, 22.
 Germani 69, 14. 72, 20. eorum
 cum Eugenio pontifice contentio
 287, 8. 291, 4.
 Germania 70, 1. 86, 8.
 Getae 73, 5.
 Getia urbs 351, 6.
 Gibellini 296, 8.
 Gidius s. Guido Caroli de Toco-
 rum familia socius 209, 13.
 Gothi 130, 13.
 Graeci. eorum linguae celebritas
 4, 15. Romanis commixti 6, 12.
 propter religionis controversiam
 a Latinis deficiunt ib. 19. de-
 victi Nicaeam se conferunt ibi-
 que regni sedem constituunt 7,
 10. paucis annis post Byzan-
 tium recuperant ib. 14. eorum
 regnum 8, 16. Turcis militant
 38, 12. 49, 10. 64, 3. 11. 80,
 8 sqq.
 γεαμάρτης Turcarum regis scri-
 bae 438, 17.
 Granata urbs 88, 3. 275, 4. 16. 21.
 Gritzta invenis Graecus qui Spar-
 tanos ad defectionem a Mech-
 mete II. sollicitavit 558, 21.
 Guelphi 296, 8.

- Gullii 467, 18.
 Hadrianopolis 32, 2. ab Amurate I. regni sedes declarata 33, 12. 171, 19. 224, 19.
 Hagiapases peregrinorum dux 377, 15.
 Halies i. q. Helias 437, 4.
 Halies Charatinis f. 81, 2. 82, 17. 121, 8. 124, 8. 150, 19. 436, 14.
 Halies Brenezis f. 218, 15. 247, 17. 250, 7. 257, 4.
 Halies Michaelis f. 416, 13. 512, 3. 516, 9.
 Halies Arabum rex 124, 8.
 Hellespontus a Temire devastatus 157, 8.
 Heraclia Ponti urbs 8, 22. 489, 2.
 Herculus Caroli de Tocorum familia f. 237, 2.
 Hieronimus de familia Bernardinorum Venetorum dux contra Mechemtem II. 557, 2.
 Homures dux Turcicus 20, 13. eius filii 66, 13. 171, 2.
 Homures Arabum rex 124, 22. 125, 5.
 Hunni 467, 20.
 Hydaspes fl. 163, 15.
 Hydraotes fl. 163, 15.
 Hyphasis fl. 163, 15.
 Hyrcanum s. Caspium mare 117, 20.
 Jacobitae 142, 2.
 Iacobus de familia Lauredanorum Venetorum dux contra Mechemtem II. 555, 21.
 S. Iacobi sepulcrum 275, 11.
 Iagupes i. q. Iosephus 437, 6.
 Iagupes Amuratis I. f. v. Otomanidae.
 Iagupes dux Europaeus imperante Paiazite 97, 2. 5. 99, 7.
 Iagupes Chalilis minister 404, 16.
 Iaitia urbs v. Gaitia.
 Jangus Choniates v. Ioannes Hunyades.
 Janitza urbs 218, 15.
 Janitzari 497, 8.
 Iannii Tuntorii filia 172, 6.
 iannarum milites 16, 18. 33, 10. 228, 9. ordo 331, 20.
 Ianua 86, 19. 190, 14. urbis situs 261, 18. reipublicae forma 262, 3. principes ib. 11. intestinae discordiae 263, 12.
 Ianuenses 83, 19. 130, 13. 188, 15. 207, 13. 261, 7. 264, 21. 284, 1. 296, 15. 460, 10. 521, 4. 18.
 Iapygia 27, 9. eius princeps 270, 6. 271, 23.
 Ibanes Castriotes princeps 249, 7. 11.
 Ibanis filius Scenderes 350, 5.
 Iberia 74, 2. 86, 8. 87, 20. 88, 5. 274, 18. 275, 7. 278, 22. 489, 7.
 Iberia ad Caspium montes sita Colchidis regioni finitima 466, 14. 467, 10.
 Iesus i. q. Eses 437, 5.
 Iesu sepulcrum 143, 1. sub potestate Memphitici regis situm 142, 16.
 Iesus Albanis f. 545, 8. 561, 16.
 Iesus Brenezis f. 181, 20. 218, 13. 308, 17. 432, 7. 448, 6.
 Iesus Isaaci f. 476, 4. Scopiorum princeps 479, 8. 534, 9.
 Iesus Paiazitis filius natu maior et minor v. Otomanidae.
 Illyrii 26, 14. 35, 8. 60, 12. 67, 1. 131, 1. 134, 22. 217, 21. 416, 11. 443, 10. qui vulgo nunc Bosni dicuntur 530, 14. 532, 12. 535, 14. 542, 6. Illyricum 248, 10.
 Illyrius fl. 535, 16.
 Iloces 428, 3.
 Imbrus insula 9, 3. 431, 4. 469, 7.
 Impheruandus Alphonsi Tarracensium regis filius nothus 272, 4.
 India 163, 11.
 Indicum mare 163, 13.
 Indorum rex qui etiam Tzachatae rex appellatur 162, 5. 163, 6.
 Inflaste regio 131, 18.
 Ioachim abbas vir vaticinandi peritus, qui multa de pontificibus praedixit 304, 6.
 Ioanna Franca puella quae Gallis de Angliis reportavit victorias. 91, 16.
 Ioannes Alexii Comneni f. Trapezuntius rex 462, 8. 490, 13.
 Ioannes excaecatus Andronici excaecati f. v. Palaeologi.
 Ioannes V. Andronici f. v. Palaeol.

- Ioannes VI. Emanuelis f. v. Palaologi.
- Ioannes Hunyades. eius origo 256, 4. Ardellii regionis praefectus 255, 1. 257, 15. a Pannonibus dux creatus bellum suscepit contra Turcas et Germanos 258, 11. cum Pannonibus in Daciam profectus est 259, 15. a Triballorum rege Georgio ad bellum cum Amurate II. instigatus 283, 19. ipse Pannonum regem Vladislaum ad bellum incitavit 307, 15. post Varnense proelium ab hoste Dracule Dacorom principe captus est 337, 17. Draculem cum filio peremit et in eius principatum Danum restituit 338, 15. 358, 17. contra Boemos profectus est 339, 10. ab Amurate proelio devictus 368, 18. 370, 8. Belgradum profecturus in itinere a Triballis captus 372, 11. ab eorum rege dimissus est 373, 12. cum Capistrano monacho Belgradum contra Turcas defendit 417, 19. 418, 18. in proelio vulneratus haud multo post mortuus est 424, 6. eius res gestae, mores 424, 10. filii 427, 10.
- Ioannes Iberorum rex de familia Almenii 275, 18. ab Alphonso Tarraconensium rege debellatus 276, 3. quem Albarus dux devicit et captivum fecit 277, 8. cum Granatae rege bellum suscepit 278, 1.
- Ioannia s. Ioannina olim Cassiope dicta 28, 16. 236, 20.
- Ionia 15, 2. 157, 8.
- Ionuzes 458, 11. 469, 14. ianuarum praefectus 519, 16.
- Iosephus dux Turcicus 515, 4.
- Ἰππόδρομοι Turcici 99, 15. 101, 3.
- Isaacus Scopiorum princeps 308, 19. defuncti Amuratis II. uxorem Spenderae filiam in matrimonium duxit 376, 16. 511, 7. 533, 21. 535, 10. eius regio 534, 19. filius 476, 4. 534, 9.
- Isaacus Colchidis et Trapezuntis rex 461, 15.
- Isamus dux 248, 16.
- Iskra Boemorum dux 339, 12.
- Isidorus Sarmatiae princeps 293, 14. 394, 9. 399, 5.
- Ismael Scenderis f. 390, 18. princeps Sinopae 185, 2. 203, 2. et Castamonae 245, 9. 471, 20. 485, 16. 486, 20. 488, 3. eius regio 489, 1.
- Isocales Patrarum praefectus 479, 12.
- Isthmus 183, 23. 319, 2. 343, 19. 378, 9. Isthmii ludi 184, 4.
- Istria 28, 3. 78, 13. 532, 9. 535, 16.
- Itali. ab Andronico II. contra Turcas accessit 18, 18. eorum lingua 78, 2. 89, 3. victus, armorum et suppellectilis ratione nihil differunt a Dacis 78, 2. 9. eorum gladii 334, 20.
- Italia in Guelphorum et Gibellinorum factiones divisa 296, 8. eius principatus 302, 1. respublicae liberae 305, 10.
- Itae vicus 13, 17.
- Ithome 242, 5. 381, 20. 412, 1.
- Iturea regio 142, 20.
- Iulianus pontificis Romani ad Pannonones legatus 324, 22. a Turcis interfectus 337, 14.
- Iustinianus Romanorum imperator Peloponnesum muro cinxit 184, 9.
- Iyon Albanis f. 528, 21.
- Izaulus Dromaenorum et Aetoliae rex 311, 13. 22.
- Laconia 35, 4. 556, 11.
- Ladislaus Posthumus Pannonum rex 426, 3. veneno sublatus 427, 3.
- Laimocopia urbs a Mechemete II. condita 380, 3.
- Lamacha urbs 64, 16.
- Lampsacus 202, 11.
- Lantislau Neapolis princeps 267, 19. veneno interfectus ab uxore 269, 14. quae Provinciae regi Rainerio nupsit eique regnum Neapolitanum tradidit 270, 3.
- Laranda Cariae urbs 243, 12.
- Lariasa urbs 560, 1.
- Lauredanorum familia 555, 21.
- Laurentius Chedrachabares qui Ladislaum Pannonum regem e medio sustulisse dicitur 427, 4.
- Lebadia 145, 16. 213, 22. 560, 12.

- Lemnos insula 9, 3. 431, 3. 469, 7. 565, 1.
 Leodoricium oppidulum 319, 10.
 Leonardus Caroli de Tocorum familia frater 237, 4. eius filia Constantino Graecorum regiconubio iuncta 240, 12.
 Leontares Ioannes 286, 8. 398, 3.
 Leontarium 457, 15. 474, 13. 475, 13.
 Leontia Megalopolis 556, 14.
 Lesbos insula Turcis tributaria 519, 17. eius princeps Dominicus s. Cyriacus 520, 7. princeps Catelusii ib. 14.
 Leucamna Samachiae dux 65, 8.
 Leucariae dux 167, 4.
 Leucarnae Carailucis filii 244, 10.
 Leucopolichna Pogdaniae nigrae regia sedes 131, 8. 134, 6.
 Libyi cum Gallis bellum gesserunt 87, 6. 9. 18. eorum lingua, mores, religio et vestitus 88, 16. Granatam incoluerunt 275, 4. eorum rex Iberorum regnum solvit ib. 21. cum Iberorum rege bellum 278, 1.
 Liguria princeps 74, 17. 84, 21. 191, 12. 272, 7.
 Ligures in expeditione contra Graecos 208, 1. cum Venet. bellum gesserunt 191, 10. 208, 4. 295, 10. Gibellinorum factionem sectati sunt 296, 15. Philippo principe mortuo Franciscum Sphortiam ducem creantur 299, 17.
 Limna Perraeorum 324, 10.
 Lituani 134, 4, 11.
 Locri Ozolae 334, 11.
 Lodia urbs 298, 7.
 Londrae Britannorum regni metropolis et sedes 92, 19.
 Longus Ianuensis dux 395, 12.
 Lopadius lacus 225, 3.
 Luca urbs, 291, 13.
 Lucanes Albanos in bello cum Graecis adinvit 407, 20. 413, 14. praefectus Spartanus 444, 4. 451, 20. 556, 6.
 Lucius Aeni princeps 528, 13.
 Ludovicus patriarcha Aquileiensis 469, 18.
 Lutetia v. Parisii.
 Lydia 9, 19. 15, 4. 21, 10.
 Lypae campus ubi Galli cum Britannis commiserunt proelium 91, 4.
 Machumetes Michaelis f. regii patris et Europae dux 404, 12. 443, 2. 457, 2. 472, 14. 484, 22. 486, 18. 494, 10. 503, 17. 511, 7. 515, 4. 524, 1. 536, 9. 537, 10. 542, 7. 559, 3.
 Macedonia 6, 1. 13. 14. 28, 17. 66, 20. 101, 1. 209. 18. eius duces 60. 9.
 Macedones quibus Albani adnumerantur 532, 3.
 Madia 66, 2.
 Maera Massagetarum regina 165, 5.
 Maiorica insula 274, 9.
 Malatestarum familia 206, 15. 241, 3. 302, 2. 9.
 Mamalucides Memphisitici regis satellites 140, 22.
 Mamia urbs 467, 17.
 Mamonas Epidamni rex 80, 15.
 Manichaei 142, 6.
 Mantinea 381, 19. 447, 9. 471, 14.
 Mantua 302, 14. 429, 12.
 Marchia 296, 16. cui praesunt Malatestae 302, 3.
 Marcus Ephesi episcopus 295, 4.
 Marelia urbs 278, 3.
 Maria ex familia Ursinorum Lantifai Neapolis principis uxor 269, 22.
 Mariangeli 191, 12. 192, 1.
 Marsilius Patavinorum dux ex familia Carrariorum 297, 1.
 Martinus Chii insulae rector 521, 19.
 Masarempes Dani Dacorum principis pater 338, 19.
 Massagetae 118, 3. 126, 21. 127, 14.
 Mathias Corvinus Choniatis f. rex Pannonum 427, 21. Albertum Romanorum imperatorem debellavit 428, 8. Boesiam subegit ib. 10. 518, 5. Venetorum socius in Mechemetem II. bellum suscepit 552, 2. 555, 4.
 Maurocastas Ioannis Trapezuntii regis equorum curator 465, 11.
 Mauroprobatantes 378, 19.
 Mazales 515, 21.
 Mecha 124, 16.
 Mechemetes legislator. eius origo

- 121, 4. *leges ib.* 11. per orbem terrarum auctoritas 124, 3. ad eius sepulcrum peregrinatio 125, 13.
- Mechmetes I. v. Otomanidae.**
- Mechmetes II. v. Otomanidae.**
- Mechmetes Mandromaei f. Ancyrae** Pisidiaequae praefectus 437, 1.
- Mechmetes Chaliliminister** 404, 16.
- Mechumetes Michaelis f. v. Machumetes.**
- Medorum imperium** 5, 18.
- Medinorum familia** 270, 11.
- Mediolanum** 191, 12. 299, 7.
- Megalopolis v. Leontarium.**
- Megaluses Ioannis Hunyadi** patruelis 358, 14.
- Meliare locus cuius fauces Capanii nominantur** 464, 14.
- Melicamaridae** 141, 7. a Memphitico rege insignioribus oppidis praefecti *ib.* 12.
- Melitinae urbs** 101, 18.
- Memnon Caroli de Tocorum familia f.** 237, 2.
- Memphis** 127, 13. 141, 14.
- Memphiticum regnum** 140, 18.
- Mendesia** 65, 13. Calamis nepos 66, 2. 168, 15. 244, 18.
- Mesembria urbs** 9, 1.
- Mesochaldium** 494, 4. 496, 9.
- Messene** 242, 5. 381, 20.
- Methone** 561, 22.
- Metines** 65, 13. 66, 5.
- Mezetes Europae dux** 253, 4.
- Michael dux Mysiorum** 22, 14. 29, 12.
- Michael Andronici II. f. v. Palaeologi.**
- Michael Machumetis frater Tribalorum dux** 459, 12.
- Michalogle iudex et dux Europaeus** 228, 1.
- Miloen qui Amuratem I. interfecit** 54, 6.
- Mingiae** 343, 12.
- Mitylenae** 521, 8. 526, 5.
- Molibum urbs** 519, 17.
- monachi Nazaraei** 37, 20. 97, 15. 132, 12. Turcici. 352, 2. 15.
- monasteria Nazaraeorum** 132, 15. 304, 14. S. Phocae s. Cordyla monasterium 463, 7. 464, 10. 465, 16.
- Monothelitae** 142, 2.
- Montferrariae principis filia Ioannis Graecor. regis uxor** 205, 10. Montferrariae dux uxore cum filio notho stuprum faciente deprehensa et necata, Ligurum principis filiam matrimonio sibi iunxit 288, 9. 290, 16. 20.
- Morabas fl.** 355, 21. 414, 14.
- Moreznia pirata** 470, 22.
- Morsica urbs** 275, 10.
- Moses Paiazitis f. v. Otomanidae.**
- Muchla Tegeae urbs** 447, 13.
- Mulgerius** 348, 18.
- Murates v. Amurates.**
- Muratis nominis significatio** 437, 3.
- Murates genere Palaeologorum ortus** 436, 22.
- Mustaphas i. q. Musplachasites** 437, 14.
- Mustaphas Paiazitis f. v. Otomanidae.**
- Mustaphas Mechmetis I. f. v. Otomanidae.**
- Musulmanes Paiazitis f. v. Otomanidae.**
- Musulmani** 510, 14.
- Myleienses Caroli de Tocorum familia socius** 209, 13.
- Myrdanus Daciae rector** 174, 3.
- Myrkes Daciae princeps** 77, 5. 78, 16. 79, 2. 171, 5. 251, 15. eius filius Dracules 339, 1. filii nothi 259, 22.
- Myrxis Massagetarum rex Temiris socius** 112, 8. 17. 113, 13. 115, 5.
- Mysi** 22, 1. 29, 12. 33, 19. 35, 8. 530, 18. 531, 14.
- Mysia superior et inferior** 36, 4. 355, 19.
- Naupactus** 545, 10.
- Nauplium** 444, 10. 453, 14.
- Navarra** 87, 20. 272, 17. 274, 3. 280, 15.
- Neapolis** 209, 4. 267, 4. 270, 15.
- Neapolitani in expeditione contra Graecos** 207, 6. contra Albanos 210, 14.
- Nebopridum urbs** 436, 5.
- νεβλιδας peregrini milites** 33, 10. 169, 8. 377, 14. 441, 3.
- Neopolichne urbs** 381, 22.
- Nerius Athenarum principatu a fratre Antonio deturbatus** 322, 3. Antonio mortuo in eum resti-

- tutus ib. 6. cum Amurate II. pacem inicit ib. 9. quare a Graecis bello laecessus est ib. Constantino Dragasi tributum solvit 319, 3. Amuratem II. contra Graecos instigavit 322, 11. 341, 18. eius uxor in principatum successit 453, 4.
- Nesium urbs 356, 2.
- Nicaea 7, 10. 22, 3. 23, 21. 234, 12.
- Nicia Provinciae metropolis 86, 32.
- Nicolaus V. v. pontifices.
- Nigetia 167, 15.
- Nilus fl. 141, 20. 142, 21.
- Nistea 53, 13.
- Noreberga urbs 70, 20
- Notaras 239, 15. 374, 2. 398, 3. 401, 18. 402, 5.
- Novopyrgum urbs 414, 13. 536, 3.
- Ochris Macedoniae regio 53, 10.
- Odieus rex Scytharum 140, 1.
- Odrysi s. Moldavi 53, 7.
- Oguzalpes Duzalpis f. rex Odrysiorum 12, 2.
- Oguzii Turcarum tribus ex qua orti reges Otomanidae 13, 13.
- olvoçdos* quos Saraptarios vocant in regis Turcici ianuis 229, 15.
- Oliberius qui Clarentiam diripuit 241, 16.
- Oliberius dux Palatinus 87, 12.
- Omares Turcarum legislator 10, 17.
- Omares Turachanis f. Thessaliae praefectus 452, 12. 19. 456, 16. 457, 10. 470, 17. 515, 8. 538, 8. 542, 10. 545, 10. 560, 2. 561, 19.
- Orbanus Dacus Mechemetis bombardarius ante Byzantium 385, 11.
- Orchanis nominis origo 437, 11.
- Orchanes Otomani f. v. Otomanidae.
- Orchanes Musulmanis f. v. Otomanidae.
- Orchanes Musulmanis nepos 398, 4.
- Orestias v. Hadrianopolis.
- Orestilia urbs 274, 14.
- Orlandus s. Rolandus dux Palatinus 87, 11. 88, 13.
- Orlichus regionis in Pannonia princeps 427, 10.
- Orthogulis nominis origo 437, 11.
- Orthogules Oguzalpis f. rex Oguziorum 12, 7. Oguziis maximarum opum auctor ib. 21. Aladinae amicus 13, 13. eius filius Otomanus ib. 9.
- Orthogules Paiazitis f. v. Otomanidae.
- Otomanidae orti ex familia Oguziorum 13, 12.
- Otomanus Orthogulis f. 13, 19. oriundus ex vico Sogutha 15, 19. adversus Graecos imperator declaratus 14, 4. Aladina rege mortuo brevi plurimas opes regnumque sibi paravit ib. 17. 15, 4. Prusam Mysiae urbem regni sedem constituit ib. 21. 17, 22. satellites sibi allegit quos regis inuasu sive portas nuncupavit 16, 18. subacta Graecorum in Asia regione paene universa in Nicaeam et Philadelphiam irruit 20, 10. Turcas quoque qui Homurem sequebantur bello petiit ib. 12. Prusae mortem obiit 16, 5. 20, 14. tres filios reliquit ib. 16. 21, 12.
- Orchanes Otomani f. natu minimus 20, 16. fratribus interfectis ad regiam dignitatem peruenit 21, 13. universam Lydiam et plurima Graecorum in Asia oppida redegit in dicionem ib. 20. Nicaeam expugnavit 22, 3. 23, 21. castra movit contra Philadelphiam 18, 16. 24, 1. satrapas Asianos invasit ib. 3. Cantacuzeni Graecorum regis filiam uxorem duxit et cum Graecis pacem inicit 24, 7. eius filii 25, 4.
- Sulaimanes Orchanis f. bellum intulit Graecis 25, 5. Chersonesum populatus est, Madytum domuit, in Thraciam irruit ib. 15. 29; 20. cum Graecorum rege coniunctus cum Triballis bellum gessit 26, 3. 29, 20. Chratem et Unglesem duces invasit 30, 2. Hadrianopoli exercitum admovit ib. 22. circumscedit Pevidmetum ib. Philopolim 32, 14. in Asiam fe-

- stinavit ib. 20. Chersoneso colonos distribuit 101, 6. mortuus est 33, 1.
- Amurates I.** Orchanis f. 33, 8. Hadrianopolim regni sedem designavit ib. 12. Macedoniae regionem mediterraneam aggressus est ib. 14. contra Mysios et Triballos profectus est 34, 9. Pherras et loca ad Rhodopen spectantia subegit 36, 18. cum Susmano Mysiorum duce iniit affinitatem 37, 4. Ioannem V. Palaeologum eiusque filios vegetales et stipendiosos fecit 38, 7. 13. 41, 4. profectus est contra Dragasem Zarci filium et Pogdanum 38, 15. 19. contra praefectos Asianos relicto Sauze filio in Europam ib. 5. 40, 20. in Europam rediit et Sauzem filium oculis privavit 41, 1. 42, 20. 45, 8. contra Emanuelem Ioannis V. filium Pherras urbi insidias struentem Charatinem ducem misit 46, 8. 52, 14. Emanueli veniam dedit 47, 17. Charatinis ope plurima comoda assecutus est 49, 6. Zarci filium Dragasem, Pogdanum, alios duces Europaeos sibi subiecit ib. 12. Triballorum duci Eleazaro bellum intulit 53, 1. iam parta victoria in Cosobo campo cecidit ibid. 20. Graeci quod ad eius mortem attinet a Turcis dissentiunt 54, 2. Prusae sepultus est ib. 20. eius mores 55, 7. Lesbum et Chium insulas tributarias tenuit 519, 15. eius filii 53, 19.
- Sauzes Amuratis I.** f. natu maximus 40, 20. cum Andronico Ioannis V. filio in patrem fecit confurationem 41, 1. oculis privatus est 45, 15.
- Tautes Sauzis f.** Ungarorum castra secutus est 363, 8.
- Iagupes Amuratis I.** f. a fratre Paiazite trucidatus 59, 1.
- Paiazites Amuratis I.** f. Lailaps dictus 103, 5. 147, 21. 155, 10. patris imperium suscepit 57, 2. fratrem Iagupem necari iussit 59, 1. Triballos vicit ibid. 7. Graecos foedere sibi iunxit 60, 8. in Scopiurum urbem coloniam duxit ib. 9. in Illyriorum regionem incursionem fecit ib. 12. in Albanos ib. 15. Andronicum excaecatam Ioannis V. filium in Byzantii regnum restituit 62, 3. paulo post Emanueli Andronici fratri Byzantii regnum concessit 63, 19. contra Philadelphiam castra movit 64, 4. Scenderem regem Armeniorum invasit ib. 15. 66, 14. Ertzicam et Lamacham urbes aggressus est 64, 16. 66, 14. 101, 16. Tzapnidis subactis 65, 6. Carailucem et Leucamnam adortus est ib. 8. reliquos in Asia duces imperio expulit ib. 13. in Europam transiit 66, 19. Albanorum et Illyriorum regionem populatus est ib. 21. 67, 1. profectus est in Peloponnesum ib. 3. in Thessaliam ib. 13. Delphorum regionem in dicionem redegit 68, 5. Sigismundum imperatorem Romanorum fugavit 76, 5. Gallorum et Pannonum regionem vaetavit ib. 13. postea missis exercitibus Pannoniam et Pannodiaciam populatus est 77, 3. Myrxam Daciae principatu expulit ib. 5. 79, 2. 251, 15. Byzantium obsedit 80, 7. 97, 1. Sylebriam in potestatem accepit eique Emanuelis Graecorum regis nepotem Ioannem praefecit 83, 14. in Peloponnesum exercitum misit 97, 2. Scytharum duces obruncavit 100, 20. Ertzicam et Melitinem urbes suae dicionis fecit 101, 18. in Lebadiam Boeotiae urbem, Peloponnesum et Thessaliam profectus est 145, 16. 213, 21. cum Temire bellum gessit 102, 1. 145, 5. 148, 15. a Sachrucho Temiris filio devictus et in fuga captus 155, 16. 158, 2. una cum uxore Eleazari filia et filiis in vincula coniectus est 159, 19. mortuus est 162, 18. eius filii 158, 10. 169, 5. 176, 15. 180, 5.

- Iesus minor Paiazitis** f. ad Graecos quum se recepisset christianam religionem confessus est 178, 12.
- Iesus maior Paiazitis** patris regnum occupavit 169, 1. 170, 1. Europae imperium accepit ib. 4. a fratre Musulmano debellatus et trucidatus est ib. 18.
- Musulmanes Paiazitis** f. Iesum fratrem vicit et interfecit 170, 18. Mose fratre devicto ib. 22. 171, 16. 173, 5. Hadrianopolim profectus est ibique res ordinavit ib. 20. ignaviae et ebriitati indulisit 174, 6. Graecis Thermam, Zetonim, universam Asiae maritimam regionem restituit ib. 10. a Mose fratre iterum debellatus Byzantium fugit 175, 5. in fuga a Turcis captus et a Mose necatus est ib. 11.
- Moses Paiazitis** f. Musulmani fratri bellum intulit 170, 22. rex declaratus est 171, 19. a Musulmano regno expulsus 173, 5. iterum in fratrem arma arripuit eumque necavit 175, 5. regnum recepit ib. 23. Asiae res ordinavit 176, 1. Byzantio obsidionem paravit ib. 2. Thermas exercitum admovit ib. Tribalorum duci bellum intulit ib. Musulmanis filium Orchonem trucidavit 178, 8. infestos sibi fecit Turcarum optimos, ita ut ad fratrem
- Mechmetem I.** deficerent ib. 21. qui Asiae imperio potitus est 179, 10. Graecorum regem sibi adiunxit ib. 12. Tribalorum Thraciaeque principis imploravit auxilium ib. 13. a fratre pugna victus est 180, 3. altera in pugna fratrem deprehensum in fuga necavit 181, 7. 183, 9. Ismaelem Sinopae principem adortus est 185, 1. Venetis bellum indixit ib. 10. profectus est adversus fratrem
- Mustapham** qui a Graecis captus et in vincula coniectus est 204, 10. Mechmetes cum Graecis inivit amicitiam 183, 20. 204, 19. 217, 1. Amurati filio Europae, Mustaphae Asiae imperium concessit ib. 10. Daciam diripuit et exercitum misit contra Pannonos, Pannodaciam, Illyrios ib. mortuus est regni sui anno duodecimo 220, 1. aequitatis erat amantissimus moribusque tranquillus et placidus 203, 10.
- Mustaphas fratre Mechmete I.** mortuo a Graecis e Lemno accessit et Europae dux impositus est 220, 5. Amurati II. bellum intulit 225, 4. in fugam compulsus et interfectus est 227, 16.
- Mustaphas Mechmetis I.** f. ab Amurati II. fratre trucidatus est 233, 17. 235, 1.
- Amurates II.** Mechmetis I. f. a Paiazitis filio Mustapha ad bellum provocatus est 227, 4. Mustapham in fuga deprehensum necavit ib. 16. Asiae et Europae rex creatus est ib. 19. Byzantium obsedit ib. 21. 231, 5. 233, 3. Mustapham fratrem editiosum necavit 233, 17. 235, 1. Thermam expugnavit ib. 10. contra Ioanninam urbem exercitum misit 236, 19. Aetoliam in dicionem redegit 238, 9. cum Graecis pacem inivit ibid. 11. 239, 13. Tarachanem misit in Peloponnesum 238, 13. Tribalibus bellum indixit 242, 12. pace composita Tribalorum principis filiam duxit uxorem ib. 19. Caramanum Aliderium Cariae ducem bello petiit ib. 23. com eo foedus iunxit 245, 6. illinc iter intendit in Europam ib. 7. profectus est in Ismaelem Sinopes et Castamoniae principem ib. 8. in Leucarnas ib. 19. in Tribalorum principem et huius affinem Georgium ib. 20. Georgium eiusque fratrem Stephanum orbavit oculis 247, 4. contra Belgradum copias duxit ib. 7. Scopiorum et Illyriorum regioni praefectum imposuit 248, 4. Ibanem et Arizantem Conne-

num in ianuas recepit 249, 12. 14. exercitum misit contra Arianitem qui ianuas fuga reliquerat 250, 6. contra Albanos 252, 20. in Pannodaciam 253, 4. 254, 15. terrem misit in Colchida imperiumque Trapezuntinum 260, 19. amicitiam iniiit cum Ianuensibus 261, 7. Turachanem in Peloponnesum misit 283, 2. cum Iuane VI. Byzantii rege foedera iniiit 307, 10. a Paunonum rege Vladislao, Dacia, Triballicis armis lacesitus est ib. 12. cum Vladislao et Georgio Triballicorum rege foedus pepigit 317, 7. bellum omne in Caramanum vertit eiusque regionem iterum evastatam subegit 283, 1. 318, 7. 326, 20. Nerium Athenarum principem sibi fecit tributarium 320, 10. ad Hellespontum ab Itolorum et Occidentalium navibus occupatum pergit 327, 6. in Europam traiecit 328, 3. contra Panuones aciem instruxit 330, 10. quibus proelio Varnensi devictis domum reversus est 337, 1. 339, 15. cum Graecorum rege in foedus rediit 340, 18. exercitum duxit in Peloponnesum eamque sibi reddidit tributariam 341, 15. 349, 16. Ibanis filium Scenderem adortus est 350, 5. Spbetiam urbem expugnavit 351, 1. 5. Getiam in dicionem redegit ib. 6. Cruam obsedit ib. 8. filium Mechemetem regno praefecit ib. 16. nec multo post voluntate mutata ad regni moderamen rediit 353, 9. iterum adortus est Scenderem et Albanos ib. 22. interea a Pannonibus armis tentatus est 355, 10. Ioannem Hunyadem in Cosobo campo devicit 368, 6. Byzantio bellum intulit 373, 16. mortem obiit 375, 3. regnavit annos triginta duos ib. 5. Spenderae filiam uxorem habuit ib. 7. eius filii 351, 16. 352, 7. 376, 10.

Aladines Amuratis II. filius natus

maximus mortem occubuit 352, 7.

Mechmetes II. ab Amurate II. patre regno praefectus 351, 16. nec multo post patri regno cessit 352, 16. patre mortuo rex declaratus est 375, 15. peregrinorum coniuratio exorta est ib. 16. foedera pepigit cum Graecis et Triballicis 376, 5, 17. fratrem interemit ib. 10. Caramani regionem evastavit 377, 6. Demetrium Peloponnesi principem contra Thomam fratrem adiuvit 378, 6. urbem Laimocopiam condidit 380, 3. cum Byzantiis et Graecorum regis fratribus in Peloponneso bellum gessit 381, 10. 382, 8. Byzantium expugnavit 382, 8. 394, 14. Param in dicionem redegit 400, 18. Notaram cum filiis neci dedit 402, 16. cum Peloponnesiacis foedera iniiit 406, 15. Peloponnesiacis contra Albanos auxilium misit 409, 13. secundam contra Triballicos et Novopyrgum urbem fecit expeditionem 414, 12. bombardas erectas s. mortaria invenit ib. 20. Belgradum occupavit 416, 10. 417, 3. copiarum partem contra Illyrios misit 416, 11. contra Colchidem exercitum misit ib. 14. 466, 18. Trapezuntum tributariam accepit 467, 3. de Belgradi obsidione destitit 421, 13. 423, 13. contra Scenderem exercitum misit 432, 5. filiorum circumcissionem celebravit 434, 10. Peloponnesiacis interna discordia attritis tertium remisit tributum 442, 7. paulo post iis arma intulit 443, 1. 14. in Atticam et Athenas profectus est 452, 17. in Scopiorum urbem 456, 21. Thomam Peloponnesi principem debellavit 455, 21. 458, 14. Triballicos adortus est 459, 5. Amastrum Ianuensium urbem suae dicionis fecit 461, 2. Ismael praefectus regius Imbrum et Lemnum recuperavit 469, 23. Zaganus Samothracen et Thasum in dicionem redegit

470, 7. Mechemetes Zaganum Thessaliae et Peloponneso praefecit 471, 3. qui Achaiaem hostiliter ingressus est ib. 4. M. ipse exercitum duxit contra Thomam in Peloponnesum 472, 5. Peloponnesi urbes in potestatem accepit 475, 17. 479, 13. 480, 3. 483, 6. cum Venetis foedera iniit 478, 9. Zaganum in Peloponneso reliquit 484, 11. Athenas petiit 483, 7. Demetrium Aeno praefecit ib. 17. Francum Boeotiae principem interfici iussit ib. 22. Hadrianopolim pervenit Demetrium principem una cum uxore secum duicens 484, 7. in regia sede versatus est 485, 4. Thomae legatum in vincula coniecit ib. 10. Ismaelem Scenderis filium adortus est ib. 16. Sinope accepta Ismaeli Philippopolim concessit 488, 13. nappem fabricavit doliorum trium milium capacem 489, 21. in Chasanem Longam et Trapezuntis regem arma vertit 490, 8. cum Chasane pacem composuit 491, 19. Trapezuntem obsedit et in dicionem redegit 494, 7. Trapezuntis regem Davidem Hadrianopolim duci iussit 496, 14. Trapezuntem in partes distribuit 497, 3. Davide rege interempto eius filiam in cubiculum accersivit ib. 11. Blado Daciae principi insidias struxit 501, 12. eum in fugam coniecit et persecutus est 512, 7. 513, 3. eius regionem subegit 517, 11. Lesbium subegit 519, 7. 523, 1. 524, 22. 526, 1. Mitylenarum oives in tres divisit partes ib. 5. Lesbium principem una cum consobrino Lucio in carcerem misit 528, 1. 13. Byzantii versatus ad urbis et Euxini maris defensionem multa opera magna confecit 529, 6. bellum contra Venetos paravit 530, 9. Illyrios bello lacesavit 530, 14. 532, 12. 535, 14. quorum regem una cum fratris filio fecit

captivum 539, 15. 542, 14. Sandalis regionem evastavit 543, 11. Stantis, Craici et Pauli regiones in dicionem redegit 543, 19. Illyricorum regem necari iussit 544, 14. praefecti regii in Peloponneso in Venetorum regionem fecerunt incursionem 445, 1. 10. cum Venetis eorumque sociis Pannonibus bellum ortum est 555, 2. 16.

οὐλάνδεσς regis Turcici praefecit 504, 19.

Padus fl. 288, 16.

Pagdatia Babylonis urbs 379, 9.

Paiampares 166, 15. 168, 11.

Paiangures Temiris f. 165, 17. Sacherucho fratre mortuo regno positus est 166, 7. eius filii ib. 10. 20.

Paiangures Paianguris f. Tzoklis frater 166, 20.

Paiazites v. Otomanidae.

Paiazites iudex et dux Europae 221, 19. 224, 18.

Paitogles Callipolis praefectus 519, 9.

Palaeologi.

Andronicus II. cum nepote Andronico de Byzantii regno gerit inimicitias 17, 9. contra Turcas accersit Italos et Tarracones 18, 19. quos una cum Turcarum transfugis sibi facit inimicos 20, 1.

Michael Andronici II. f. 17. 14.

Andronicus III. cum avo Andronico II. de Byzantii regno gessit inimicitias 17, 9. 22, 13. filio Ioanni Cantacuzenum tutorem assignavit 24, 10.

Ioannes V. filios habuit Andronicum, Demetrium, Emanuelem, Theodorum 38, 12. Cantacuzenum tutorem regno expulit 24, 10. 25, 1. 5. 37, 8. 49, 21. cum Amurate I. societatem contraxit, filioque Andronico Mysiorum regis filiam dedit uxorem 38, 7. contra Turcas petiturus auxilium in Italiam navigavit, postquam Andronico filio regnum commisit 50, 2. Venetis a creditoribus retentus est ib. 15. Byzan-

- tium reversus ad Amuratem I. legationem misit filiumque Theodorum in Iannis regis stipendia facere insit *ib.* 19. 38, 12. Theodorum mortuis Cantacuzeni filii misit in Peloponnesum 52, 2. Andronicum eiusque filium Ioannem oculis privavit 41, 1. 46, 1. 60, 20. Amuratis iram metuens Emanuele non excepit 46, 18. ab Andronico eiusque filio Ioanne una cum Emanuele in vincula coniectus 60, 18. 62, 14, 20. e carcere ad Paiazitem aufugit 63, 8. nec multo post ad Emanuele Byzantii regnum delatum est 19. cum Emanuele Turcas contra Philadelphiam comitatus est 64, 3. Emanueli Colchorum regis filiam sponsam eripuit 80, 19. psaltris delectatus regni administrationem neglexit 92, 1.
- Andronicus excaecatus Ioannis V. f. natus maximus.** Mysiorum regis filiam in matrimonium ducit 38, 7. patri Venetiis a creditoribus retento recusat pecuniam 50, 15. cum Saufe Amuratis I. filio in patrem et Amuratem coniurationem facit 41, 1. a patre oculis privatus 46, 2. una cum excaecato filio a Paiazite adversus patrem petit auxilium 60, 20. Byzantium obsidet 62, 18. patrem et fratrem Emanuele in carcere includit *ib.* 20. filium Ioannem Graecis regem destinat 63, 1. de Byzantii regno cum Emanuele fratre contendit *ib.* 15.
- Ioannes excaecatus Andronici excaecati f. 60, 20 63, 1.** ab Emanuele in Italiam missus ibi in carcerem coniectus est 83, 15. carcere liberatus ad Paiazitem fugit Sylebriaeque administrator factus est *ib.* 24. Byzantium se recepit et a patruo Emanuele regni curam accepit 84, 10.
- Theodorus Ioannis V. filius in Amuratis I. ianuis militabat 38, 12. 51, 19. Cantacuzeni filii mortuis a patre in Peloponnesum missus 52, 2. a Paiazite belli dux electus 67, 12. Mamonae Epidamnum eripuit 80, 15. in Peloponnesum rediit 82, 11. nec multo post ab Halie Charatinis filio interemptus est 81, 1. ex Raineril filia non habuit filios 206, 24. Peloponnesi principatum fratris Andronici filio reliquit 216, 8.**
- Emanuel Ioannis V. f. filios habuit Ioannem, Andronicum, Theodorum, Constantinum, Demetrium, Thomam 205, 4. patri Venetiis a creditoribus in carcerem coniecto obtulit pecunias 51, 5. Pherris urbi struxit insidias 46, 4. a Charatine Amuratis I. duce armis petitus *ib.* 8. 52, 14. ad patrem contendit et ad Leebi principem, deinde ad Amuratem petiturum veniam *ib.* 17. 46, 17. ab Andronico fratre una cum patre in vincula coniectus 60, 18. 62, 14. 20. e carcere ad Paiazitem aufugit 63, 8. a quo Byzantii regnum accepit *ib.* 15. 19. Turcas contra Philadelphiam adiuvit 64, 3. sponsa Colchorum regis filia ei a patre erepta est 81, 16. cum Constantino Zarci filio Paiazitis ianuas fugit 82, 9. a Paiazite Byzantii oppugnatione vexatus 83, 10. Byzantium patrueli Ioanni excaecato commisit et in Italiam navigavit petiturus auxilium 84, 13. Germania et Pannonia permigrata sine auxilio domum reversus est 96, 23. a Paiazitis filio Musulmane Thermam, Zetunim, universam Asiae maritimam regionem recepit 174, 10. Paiazitis filium Mosen proelio navali devicit 176, 17. cum Mechemete Paiazitis filio iniit societatem 179, 12. 183, 20. Mustapham Mechemetis I. fratrem una cum Smyrnae duce Zunaito in vincula conlici iussit 204, 8. unde Graecis cum Mechemete perpetua amicitia nata est *ib.* 19. Ioanni filio uxorem dedit Montferrariae principis fi-**

liam 205, 8. Andronicum Therae praefecit ib. 20. Peloponnesi Isthmum muro cinxit 183, 20. fratrem Peloponneso praefecit 184, 11. Peloponnesi duces captos secum Byzantium duxit ib. 22. in Peloponnesum quum venisset mortui Theodori fratris principatum Andronici filio Theodoro commisit 206, 9. 216, 14. Isthmum muro inclusit et Byzantium rediit cum vinctis ducibus Peloponnesi 216, 19. Amurate II. Turcarum rege declarato Mustapham qui Paiazitis ferebatur esse filius e Lemno accersivit et Europae regem imposuit 220, 5. Amuratis II. legationes respuit 225, 12. Mustapha interfecto 227, 17. Amurates II. Byzantium obsedit ib. 21. Emanuel legatis ad Amuratem II. frustra missis eius fratrem Mustapham adlit 233, 15.

Andronicus Emanuelis f. a patre Therae praefectus 205, 20. Therae Venetis vendidit 206, 1. 235, 10. ad fratrem in Peloponnesum profectus est 206, 5. **Theodorus Andronici** f. ab Emanuele in Peloponnesum missus Theodori Porphyrogeniti principatum suscepit 206, 8. 216, 8. 239, 6. 306, 10. 340, 21.

Ioannes VI. a patre Byzantii regnum et Montferrariae principis filiam uxorem accepit 205, 10. Sarmatiae principis filiam in matrimonium duxit ib. 18. ab Amurate II. pacem nactus 238, 10. 239, 13. cum fratre Constantino in Peloponnesum navigavit ad Theodorum ib. 16. Carolo Epiri principi bellum intulit et Clarentiam Elidis metropolim circumsevit 240, 4. Carolo consobrinam, Leonardi ducis filiam, Constantino fratri connubio iunxit ib. 6. Patras obsedit ib. 10. urbis oppugnatione Constantino mandata Byzantium rediit ib. 11. cum Ianuensibus bellum gessit 284, 1. quo finito ad Eugenium pontificem Rom.

legatos misit petitorios de componenda religionis controversia 287, 1. ipse in Italiam navigavit et Ferrariae convenit Eugenium pontificem ib. 23. hinc Florentiam profectus est 291, 7. unione constituta Byzantium reversus Graecos a Latinorum sententiis offendit dissidentes 294, 19. legati ab Eugenio missi ad Graecos re infecta domum reversi sunt 295, 7. Graeci a pontifice nihil auxilii impetrarunt 301, 6. ad Amuratem legatos miserunt pacem rogatum 305, 18. Ioannes a Demetrio fratre Byzantii obsidione pressus 306, 19. Demetrium una cum eius genero Aesne captum in carcerem dedit 307, 2. Demetrio pacem obtulit ib. 6. cum Eugenio pontifice consilia egit contra Turcas ib. 9. etiam ad Vladislavum Pannonum regem misit legatos ib. 11. iterum Pannones, pontificem Rom., Gallos, Burgundiae ducem contra Turcas instigavit 322, 19. cum Amurate II. in foedus rediit quod non amplius violatum est 340, 18. cum fratre Theodoro gessit inimicitias 340, 21. mortuus est 341, 18.

Constantinus Dragasis Emanuelis f. a fratre Ioanne rege Graecorum in Peloponnesum ductus ut Theodori principatum susciperet 239, 16. Caroli Epiri ducis consobrinam in matrimonium duxit 240, 6. Patras urbem obsedit ib. 11. et dominio suo iunxit 241, 4. in Peloponnesum profectus fratrem ad regni successionem hortatus est 305, 21. Lesbi ducis filiam uxorem duxit 306, 1. Gotzini, quae Lemni urbs est, a Mechemete obsidione vexatus est ib. 3. fratris Ioannis iussu in Peloponnesum rediit ib. 10. Theodori regione assumpta propemodum universam Peloponnesum praeter Therae fratris regionem obtinuit 318, 14. accersito fratre Isth-

mum muro inclausit et Turcarum regionem extra Peloponnesum sitam ad defectionem sollicitavit ibid. 22. Boeotiam, Pindum, Locros Ozolas dicioni suae iunxit 319, 1. 5. 341, 11. Atticae tyrannum Nerium sibi tributarium fecit 319, 3. Isthmo munito cum Turcis ex aperto bellum gessit 320, 1. 341, 22. Chalcodylem legatum misit ad Amuratem II. 343, 3. a Turcis superatus in fugam se convertit 347, 4. Peloponnesus quae antea libera erat Turcarum regi tributaria facta est 349, 18. Ioanne fratre mortuo C. Byzantii regnum accepit 373, 17. cum fratribus Thoma et Demetrio Peloponnesi divisionem instituit 374, 14. cum Mechemete II. foedera sancivit 376, 5. Mechemetis contra Byzantium expeditio 382, 11. Constantinus Byzantium defendens vulneratus et mortuus est 395, 16. 399, 10. regnavit annos tres et menses tres ib. 15. Byzantii regum catalogus a Leone conscriptus 405, 21.

Demetrius Emanuelis f. cum Ioanne fratre rege Graecorum gessit inimicitias 306, 14. exercitu ab Amurate II. accepto Byzantium obsedit ib. 19. Asanis sororem sibi iunxit connubio ib. a rege Ioanne una cum Asane captus est 307, 2. e carcere Galatiam profugit ib. 5. pace composita ad Euxini maris principatum rediit ib. 6. Ioanne mortuo Byzantii regnum affectavit 373, 20. cum Thoma fratre propter Peloponnesi regionem bellum suscepit 374, 20. Thomam pacem pangere coegit 375, 1. 378, 6. a Mechemete II. bello lacesitus 381, 2. cum exercitu Turcico contra Albanos profectus est 411, 12. cum Mechemete II. bellum ortum est 442, 2. Demetrius in Mechemetis verba iuravit 455, 17. a Thoma fratre debellatus 456, 14. 459, 2. Spartae obsidione circumventus urbe

excessit et in Mechemetis II. castra prodiit 472, 22. in vincula coniectus 476, 2. a rege in Boeotiam missus 478, 18. Aeno urbi praefectus 483, 17. 494, 18. cum Mechemete venit Hadriano-polim 484, 7.

Thomas Emanuelis f. Centerionis Achaiae principis filia in matrimonium ducta Messenae et Ithomae regionem praeter maritimam Arcadium potem accepit 242, 2. cum fratre Constantino Isthmum munit et defendit contra Turcas 319, 17. 342, 1. filiam Triballorum principis filio Eleazaro uxorem dedit ib. 2. Isthmo ab Amurate II. superato in fugam se convertit 347, 4. Demetrii fratris Peloponnesi regionem ad defectionem sollicitavit 374, 14. 16. cum fratre in gratiam rediit 375, 1. 378, 10. a Mechemete II. bello lacesitus 381, 12. Centerionem Achaiae principem et Lucanem in vincula duci iussit 408, 4. cum Turcis et Demetrio fratre contra Albanos profectus est 412, 2. cura Mechemete II. bellum ortum est 442, 1. Thomas in Mechemetis verba iuravit 455, 17. Albanos pariter ac Graecos contra Turcas instigavit ib. 21. 456, 12. etiam fratrem Demetrium debellavit ib. 14. a Mechemetis duce Chamuza devictus 457, 8. 458, 14. iterum regis peregrinos qui arces tuebantur obsidione circumvenit 459, 3. ab Asane in fugam compulsus 470, 14. ad Mechemetem II. misit legatum 471, 16. pacis condiciones oblatas accepit 472, 3. quum regi non posset pendere tributum, armis tentatus est ib. 5. in Italiam navigavit ad Romanum pontificem 485, 4.

Palaeopolis 473, 7.
 Palaestina 142, 23.
 Palamedes 469, 9.
 Palapanus Orchanis Musulmanis filii educator et proditor 177, 16. 178, 1.

- Palatini duces 87, 13.
 Panium regio 180, 17.
 Pannodacia 77, 3.
 Pannonia 72, 9.
 Pannonos 53, 2. 69, 12. 133, 11.
 217, 21. 253, 16. 254, 9. 257,
 19. 258, 19. 283, 15. 307, 12.
 322, 20. 324, 21. 334, 13. 337,
 12. 355, 11. 416, 10. 417, 1. 19.
 421, 5. 426, 3. 427, 21. 428, 8.
 456, 22. 509, 1. 545, 1. 552, 2.
 559, 16.
 Pantogles Mechemtis II. ante By-
 zantium nauarchus 390. 4.
 Papias urbs 191, 21.
 Parisii Gallorum regni sedes 85,
 19. 89, 10. 91, 9.
 Parthenope v. Neapolis.
 Parthi 9, 7. 10, 6.
 Patavium, Patavini 102, 1. 296, 24.
 Patrae 67, 16. 240, 10. 349, 3.
 457, 12.
 Paulus 535, 10. eius regio 564,
 19. 543, 20.
 Pazenica urbs 446, 12.
 Pellenenses 556, 13.
 Peloponnesus vastata 12, 14. 97,
 6. ab Italis ad Graecos impo-
 rium delatum est 242, 10. P. va-
 stata 283, 9. Turcia tributaria
 349, 18. Albanorum tumultu
 tentata 406, 20. 409, 13. eius
 principes mutuis discordiis at-
 triti 414, 5. cum Mechemete II.
 bellum ortum est 442, 1. 471, 3.
 Peloponnesi urbes in Mechem-
 tis potestatem concesserunt 475,
 17. 479, 13. 480, 3. 483, 6.
 Pera v. Galatia.
 Peresbia 283, 7.
 Peridmetum 31, 22.
 Periponnesus 226, 16.
 Permji Sarmatis finitimi 182, 5.
 Persa Mechemtis II. praceptor
 544, 15.
 Persae Atzamii vocati 167, 12.
 Persarum imperium 5, 20.
 Perusium 291, 10.
 Pescainorum regio 274, 20.
 Petrus ex familia Lauredanorum
 dux Venetorum 200, 4.
 Petrus Claudus 406, 23. 558, 1.
 Phaeanium 482, 9.
 Phamagusta 144, 3.
 Phandrium 319, 11.
 Pharsallicorum urbs 67, 14.
 Phasis fl. 139, 15. 467, 12.
 Phatuma regiae domus iudex 340,
 10.
 Phaze. sic Bitaxides vocantur 332,
 11.
 Pherrae urbs 30, 15. 36, 18. 46,
 17. 47, 21.
 Philadelphia 18, 16. 64, 13.
 Philippopolis 32, 14. 101, 5. 438, 1.
 Philippus Mediolani dux 192, 22.
 Ianuae dominus 261, 10. 265, 3.
 295, 18. 299, 6.
 Philocripa urbs 23, 14.
 Phlius 444, 15. 482, 19.
 Phocis 207, 22. 213, 21. eius
 episcopus 67, 5.
 Phoscarorum familia 200, 19.
 Phrantalorum regio 93, 18.
 Phregosiorum familia 262, 19.
 Phrygia 9, 19. 15, 1. 66, 13. 125,
 5. 244, 4.
 Pizidus mons 319, 5.
 Pisidae qui etiam Basarcides vo-
 cantur 243, 19.
 Pius II. v. pontifices:
 Placentia urbs 191, 22.
 Pladicae viro Stephanus Triballo-
 rum rex Ochridem dedit et Pria-
 lupaeam 29, 3.
 Platearum regio 561, 2.
 Poeni v. Libyi.
 Pogdania nigra 134, 5. eius prin-
 ceptus 506, 13.
 Pogdanus rex 28, 18. 38, 19. 49,
 13.
 Poloni 35, 8. 72, 17. 77, 20. 258,
 18.
 Pontifices romani 6, 7. 70, 17. 21,
 188, 11. 207, 7. 240, 20. 241, 7.
 551, 13. pontificis electio 302,
 16.
 Eugenius IV. 73, 19. 287, 3.
 291, 1. 293, 3. 294, 23. 295, 9.
 301, 5. Venetus ortus ex fa-
 milia Condemariorum ibi: 18.
 Felix V. 287, 10. 324, 21.
 Nicolaus V. 293, 21. 426, 10.
 430, 14.
 Calixti III. legatus Capistranus
 418, 19.
 Pius II. 429, 8. 430, 8. 431,
 12.

- Pordapas 486, 12.
 Portugalia 87, 21. 275, 2. 43. eius
 rex ortus ex familia Galliae re-
 gum 280, 10.
 Praga urbs 70, 9. 428, 10.
 Prailabum 505, 18.
 Praimes Haliis f. 151, 13.
 Prasobus mons qui olim Haemus
 77, 15. 506, 1.
 Prialupes Aetoliae praefectus 29, 2.
 211, 6. occisus est 212, 8.
 Priamus cui a Venetis Nauplium
 urbs commissa est. eius filius
 453, 14.
 Prillapaea regio 29, 3.
 Pristinum regio 53, 13. 17. 414,
 16.
 Propontidis turris sacra 327, 17.
 Prothimus cuius filiam Rainerius
 duxit uxorem 207, 13.
 Protobestiarius 462, 9.
 Provincia 86, 20. cuius metropo-
 lis Nicia ib. 22.
 Prusa Mysiae urbs Turcarum re-
 gia sedes 15, 21. 17, 22. 54, 20.
 150, 4. 154, 20.
 Prusii 34, 14.
 Prussia 132, 11.
 Raches 558, 18.
 Rainerius Atticae, Boeotiae. Pho-
 cidis princeps 206, 14. 207, 21.
 in expeditione contra Graecos
 207, 6. Prothimi filiam habuit
 uxorem 208, 13. eius filii Nerius et
 Antonius 320, 6. 14. 322, 3. 14.
 filiae 206, 25. 209, 11.
 Rainerius Provinciae et Neapolis
 rex 270, 3.
 Raules 408, 10.
 Ravenna 187, 20.
 Rhagusium 539, 17.
 Rhodope 49, 13.
 Rhodus 38, 1. ubi Nazareorum mo-
 nasterium 132, 16. 133, 1.
 Rinaldus dux Palatinus 87, 12.
 88, 15.
 Rogerius Provinciae rex 86, 22.
 Rolandus dux Palatinus 87, 11.
 88, 13.
 Romanorum res 6, 6.
 Rosus Caroli de Tocorum familia
 socius 209, 13.
 Rupela urbs 445, 18.
 Sabatines eunuchus 254, 15. 555, 7.
 Sabaudia 86, 17.
 Saccas 118, 2. 129, 7.
 Sachataei 129, 6.
 Saehrchus Temiris f. 139, 2.
 155, 16.
 Sagera urbs 274, 14.
 Sain ab Amurata I. Pherras urbem
 accepit 36, 21.
 Salamanca 275, 10.
 Salmenica 480, 12. 484, 18.
 Salvarium Arcadiae 475, 19.
 Samachia 65, 8. Carailucia regia
 167, 4. 9. 17.
 Samantaula 467, 18.
 Samatia 378, 21.
 Samogetae 132, 20. 133, 4.
 Samothrace 469, 7.
 Samus 143, 9.
 Samblatis ianuarum iudicis filius
 526, 16.
 Sandales 535, 4. eius uxor cum
 filio Rhagusium profugit 541, 10.
 indeque in Italiam 543, 6. eius
 regio 531, 12. 533, 16. 534, 14.
 540, 7. 548, 11.
 Sangales Temiris pater 111, 4.
 Santamaria 480, 12. 484, 18.
 Saraceni 83, 3.
 Sarachorides 344, 12.
 Saraptarii pocillatores 229, 15.
 Saratzias Europae dux 382, 16.
 Saraxies, Sarazies ianuarum impe-
 rator 242, 20. 377, 4. regiae
 domus iudex 340, 12.
 Sarchanes unus e Turcarum se-
 ptem ducibus 15, 2. 65, 13. 66,
 1. 168, 16. 244, 15.
 Sardinia 266, 22. 274, 11.
 Sarmatia 34, 14. 130, 21. Scythia
 tributaria 130, 14. nigra et alba
 131, 11.
 Sarmatae 77, 20. 134, 22. eorum
 lingua 35, 8. 131, 1. 134, 2.
 530, 18.
 Sasi 468, 20.
 satrapae 58, 2.
 Saues Amuratis I. f. v. Otoma-
 nidae.
 Savus f. 28, 2. 53, 14.
 Sbetzanium urbs 370, 9.
 Scalarii Veronae principes 191, 7.
 Scantaris Alexii Comneni f. 462,
 16.
 Scenderes i. q. Alexander 437, 6.

- Scenderes rex Armeniae 64, 15. 66, 15. interfectus ab uxore, quae ipsa ad regni gubernacula evasit 66, 2 eius nepos Channes 168, 6.
- Scenderes Ibanis f. Ariantetis fillam uxorem duxit. bellum gessit cum Amurate II. 305, 5. 353, 22. cum Mechemete II. 432, 5.
- Scholarius unus e Graecorum doctissimis 295, 4.
- Scopiorum urbs a Stephano Triballorum rege regni sedes declarata 26, 12. 60, 9. regio 101, 8. 438, 1.
- Scotorum regio 378, 12.
- Scuras Asiani exercitus dux 340, 6. 358, 3.
- Scylollime locus 494, 11.
- Scythia 10, 16.
- Scythiae 9, 11. 15. 22. 17, 1. 30, 23. 73, 6. 77, 16. 100, 10. 20. 101, 1. 126, 18. 127, 17. 129, 1. 130, 2. 12. 135, 9. 138, 10. 140, 1. 154, 2. 173, 13. 284, 7. 468, 12. 531, 2.
- Sebastia urbs 107, 9. 145, 10. 146, 3. 491, 10.
- Sebastopolis Mincellorum urbs 467, 17.
- Secules Ioannis Hunyadis patruella 358, 14.
- Seitldi docti Turcici 352, 15.
- σημασφόρος*. sic nuncupati sunt Turcarum regis duces et urbium praesides 230, 16. dux Florentiae 292, 5.
- Semarchanda Temiris regia 65, 22. 113, 8. 128, 5. 167, 7. 379, 8.
- Semiramis 164, 21.
- Senae urbs 292, 17.
- Servii a. Sorabri 29, 14.
- Sibyllina oracula quae spectant ad reges Byzantii 405, 21.
- Sicilia 270, 13.
- Sicyon 348, 10.
- Sideropolichae urbs 381, 22.
- Sigismundus Germanorum Imp. 69, 19. copias adversus Paazitem ductavit ib. a Pannonibus rex declaratus 73, 14. 246 7. Romam ad pontificem profisciscens a transitu per Venetorum regionem prohibitus 74, 9. cum Venetis proelium commisit, ipse in fugam compulsus est ibid. 12, 15. Romae a pontifice coronatus est ib 19. et auxilium accepit contra Paazitem 75, 2. 12. a Paazite fugatus 76, 5. Byzantium ad Graecorum regem aufugit ib. 11. deinde domum reversus est ib. 13. fratrem habuit Albertum 426, 6.
- Silictarides ianuarum equites 229, 20. 441, 4. 497, 5.
- Sinope 185, 5. 486, 5.
- Sinopiam dux 185, 2. 203, 2. 485, 16.
- Smyrna 161, 7. eius dux Zunaites 204, 14.
- Soguta vicus 13, 14.
- Soldanus rex Coelesyriae 140, 12.
- Sophia vicus 101, 9.
- Spachides ianuarum milites 230, 6. 441, 5.
- Sparta 37, 12. 97, 15. 283, 10. 472, 16. 558, 20. 563, 11.
- Spatas dux Albanorum 210, 6.
- Spathoglani Trapezuntii in Mechemetis II. ianuis 497, 5.
- Spenderae filia nupta Amurati 375, 7. Isacco 376, 16.
- Spenderobs 167, 5. 246, 21. 459, 5. 22.
- Sphetha urbs 351, 1.
- Sphetha urbs 432, 20.
- Sphortia Marchiae princeps 271, 6. Franciscus Venetorum princeps 193, 7. 298, 2. 299, 2.
- Splnula gens 261, 11.
- Stantis regio 543, 20.
- Stephanus Triballorum dux Epidamnnum subegit 26, 11. Scopiorum urbem regni sedem declaravit ib. 12. dicionem omnem in ducatus distribuit 28, 16.
- Stephanus Eleazari filius in Turcarum regis ianuis versatus est, a Turcarum rege Mose ad Musulmanem defecit et Byzantium transfugit 172, 17.
- Stephanus Eleazari Pladicis uxoris frater cui nomen erat Bulco 176, 6.
- Stephanus ab Amurate II. orbatu oculis 247, 4.
- Stephanus Sandalis f. 248, 21.

- Stephanus Bosniae rex** 459, 10.
Strates sacerdos 68, 6.
Sulaimanes i. q. Solomon 437, 6.
Sulaimanes Orchanis f. v. Otomanidae.
Susa 65, 17.
Susmanus rex Mysiae Alexandri Bulgarorum regis f. ab Amurate I. devictus 36, 22. cum Amurate amicitiam iniiit eique filiam dedit uxorem, alteram filiam Andronico Ioannis V. filio iunxit connubio 37, 5.
Susmanus Odrysiorum s. Moldavorum rex 53, 7.
Syena 163, 11.
Sylebria 83, 14.
synodus Basileensis 287, 8. Florentina 292, 18. Mantuana 429, 12. 431, 13.
Syri 121, 7. Syria 125, 2.
syssitia quae Temires instituit 113, 17.
Tabinii 87, 1.
Tabreze 167, 2.
Taenarus fl. 12, 10. 25, 16. 31, 7.
Tainus Dacorum dux 171, 18.
Tampezim funambuli Turcici 435, 13.
Tapobrace insula 163, 12.
Tarraconis regio 273, 22.
Tarraconenses 264, 10. reges 68, 18. piratae 519, 20.
Tarsus urbs 444, 14.
Tartesus fl. 70, 2. 8.
Taurica insula 130, 9.
Tautes Sauszis f. v. Otomanidae.
Tecies dux Turcicus 15, 5.
Tecos Madae princeps 65, 13. 66, 2.
Tegeatarum regio 447, 4.
Temires 56, 16. 65, 17. 84, 3.
Sangalis f. 111, 4. eius origo ib. 129, 7. a Massagetarum rege imperator declaratus 112, 19. Pogdatium et Semarchandam occupavit 113, 12. syssitia instituit ib. 16. Hyrcanos et Hyrcani maris accolae aggressus est 117, 19. Caddusiorum urbem cepit 119, 1. Arabiam ingressus est ib. 14. Chataidas vicit 127, 4. Scythas adortus est ib. 14. 18. 137, 5. in Cheriam urbem coloniam duxit 128, 7. a Scythis devictus est 137, 13. altera in expeditione Scythas fudit 138, 6. 139, 5. pacem cum iis iniiit 140, 1. Coelesyriam armis tentavit ib. 4. Damascus diripuit ib. 2. Chalopatiam cepit 144, 12. cum Chatagiae rege pacem fecit 145, 1. ab Asianis ducebibus ad bellum in Paiazitem incitatus 102, 3. ad Paiazitem legatos misit 103, 7. bellum ei indixit 107, 6. Sebastiam cepit ib. 9. 110, 1. 145, 9. 146, 3. Paiazitis filium Orthogelum interfecit 147, 6. Paiaziti septem obtulit petitiones 107, 12. 147, 20. cum exercitu contra eum profectus est 148, 15. in Mysiam Paiazitis regiam petiturus bellum movit 154, 19. Sachruchum filium adversus Paiazitem misit 155, 16. Paiazitem devictum et cum uxore filisque captum in vincula coniecit 158, 10. 159, 19. Ioniam et Helle-spontum devastavit 157, 8. in Europam et Libyam expeditionem paravit 159, 23. Smyrnam cepit 161, 7. Cheriam prope-ravit ab Indorum rege vastatam 162, 5. 15. cum Indorum rege pacem composuit 165, 16. mortem obiit ib. 19. eius libido ib. 21, filii Sachruchus, Paian-gursus, Abdulatuphes, Ulicus ib. 17. 166, 10. nepotes 462, 2. in regnum successerunt filius Sachruchus 166, 5. Paiazugus ib. 8. Tzokies Paiazugus f. ib. 14. templum in Propontide situm 180, 13. S. Sophiae Byzantii 397, 9. S. Phocae 463, 7.
Tervisium urbs 190, 22.
Thasus insula 469, 7.
Thebae 19, 12. ab Euboea stadia centum quinquaginta abest 214, 13.
Themesis fl. 94, 6.
Theodorus Ioannis V. f. v. Palaeologi.
Theodorus Andronici f. v. Palaeologi
Theodorus Emanuelis f. v. Palaeol.

- Theophilus Palaeologorum genere ortus** 397, 18.
- Therizes Berrhoeae princeps** 324, 7.
- Vladislaus Pannonum regem in proelio interfecit** 336, 15. 416, 12.
- Therma quam Thessalonicam nominant** 46, 5, 174, 10. 205, 22. 235, 10. 438, 1.
- Thessalia** 27, 6. 101, 7. 209, 17. eius duces **Cernaei** 67, 8.
- Thessalomice v. Therma.**
- Thomas Emanuells f. v. Palaeologi.**
- Thomas Prialupae Triballi f.** 211, 16.
- Thracia** 16, 21. 18, 4. 25, 16. 129, 21. 530, 23.
- Ticinus fl.** 191, 21.
- Timarati** 441, 8.
- Toconeium urbs** 243, 6.
- Tocorum familia** 209, 11.
- Tofarienses** 131, 9.
- Tosibinium Ardelli metropolis** 253, 14.
- Trapezus** 260, 19. 416, 14. 464, 5. 466, 19. in partes distributa 497, 3. obsessa et expugnata a **Mechmete II.** 494, 7. **Trapezuntinum regnum** 461, 20.
- Triballi** 17, 1. 21, 23. 26, 8. 28, 5. 30, 5. 31, 10. gens totius orbis antiquissima et maxima 34, 10. eorum origo et situs ib. eorum lingua 53, 1. 530, 18. Pannonibus confines 72, 9. 81, 10. 149, 1. 176, 3. 242, 13. 245, 21. 283, 14. 414, 13. 459, 6. 530, 18. 531, 13. eadem utuntur lingua cum **Mysiis**, **Illyriis**, **Polonis**, **Sarmatis** 35, 8. quos omnes unum esse genus hominum existimant ib. 11. ultra citraque **Istrum** colunt ib. 16.
- Trica** 29, 1.
- Trinabum urbs** 29, 12. 35, 11.
- Troia urbs** 52, 21.
- Trudeluda Delvis Delphorum ducis uxor** 67, 10. 20.
- Turachanes dux Turcicus** 218, 20. 238, 13. 239, 2. 252, 9. 283, 2. 308, 17. 315. 18. 341, 19. 348, 6. 365, 13. 378, 8. 381, 12. 409, 16. 412, 10. eius filius **Achmates** 362, 2.
- Turca Pesarum urbs** 10, 11.
- Turcae. nominis significatio** 11, 18. eorum duces septem 14, 20. regum in trucidandis fratribus mos 59, 2.
- Turcarum mores, religio, leges** 121, 11. divortii ac repudii mos 103, 9. 122, 13. ianuae milites 228, 9. 438, 12. 439, 13. 440, 8. 441, 3. peregrini milites ib. regis tentorium 229, 10. imperatores 230, 12. gladii **Turcici** 334, 17. pugnam ineundi mos 344, 4. castrorum instructio ib. 19. 358, 6. in movendis castris consuetudo 510, 4. annonae ratio 383, 20. monachi 452, 2. 15. circumcisionis ritus 434, 10. ludicra, gymnica certamina 435, 3. nomina **Turcica** graece conversa 437, 3. praefecti et principes in Europa ib. 17. in Asia ib. 20. regis assessores, consilarii, scribae 438, 13. 17. 441, 11. praefecti 504, 6. 7. tributa, reditas, vectigalia 438, 22. 439, 16.
- Turgetes s. Turgutes Phrygiae dux** 65, 20. 243, 18. 244, 4. 491, 4.
- Turnus Caroli de Tocorum familia f.** 237, 2.
- Turtuganna regio** 275, 2.
- Tyrrhenia** 291, 19. **Tyrrheni** 267, 21. 272, 11. 296, 17. 301, 11. 302, 14. principes in expeditione contra Graecos 207, 9.
- Tzachaidae s. Tzachataei** 148, 18. 154, 2.
- Tzachataae rex** 163, 7.
- TzAMPLACONES Ceredae urbis magistratus** 565, 11.
- Tzanises Caraisuphis f.** 167, 19. 378. 14. **Pagdatim** administravit ib. 20. **Tabrezem** subegit ib. 22. **Paiampuris** filio arma intulit ib. **Artzinganum urbem** cepit ib. 23. et **Armeniam** infra **Euphratem** 168, 1. **Samachiam** obsedit ib. 10. in **Paiampurem** castra movit ib. 13.
- Tzapnidae** 65, 6. eorum regio 496, 12.
- Tzarcasi** 135, 22.
- Tzechi qui Boemi dicuntur** 258, 16.

- Trochus Patanguris f. 166, 14. 167,
1. annus de numero Temiris nepotum 397, 7. 462, 2.
- Tzymisis nominis origo 437, 11.
- Ucratis urbs 131, 14.
- Ulcides nuntii Turcici 504, 6.
- Ulies Temiris f. 166, 10.
- Uncra Phrygiae urbs et regni sedes 154, 18.
- Ungleses Stephani Triballorum regis frater, equorum regionum curator 28, 22. 30, 2. 31, 16. 53, 12.
- Ἐπαρχος Turcici 437, 21.
- Urbini tyrannis 302, 8.
- Urda Scytharum agora 127, 17. 129, 12.
- Ursinorum s. Aretiorum familia 270, 6. 302, 19.
- Valentia urbs 273, 16.
- Veneti 7, 7. 50, 11. 74, 6. 143, 21. 200, 1. 202, 7. 205, 22. 206, 2. 213, 19. 214, 3. 235, 10. 238, 13. 251, 19. 264, 16. 272, 11. 295, 10. 296, 16. 299, 6. 302, 13. 305, 10. 431, 6. 476, 22. 478, 9. 489, 15. 530, 10. 545, 1. 555, 15. eorum urbs 188, 22. reipublicae forma 194, 3. senatus ib. 13. reliqui magistratus 196, 7. 197, 22. belli dux 198, 5. urbis domorum magnificentia 197, 5. mercatura ib. 198, 11.
- Verona in Venetorum ditione 191, 6. eius principes Sealarti ib. 7.
- Victor de familia Capellarum Venetus patricius 545, 15.
- Vienna urbs 69, 19. 70, 9. 21. 72, 9.
- Vincentia urbs 191, 8.
- Vladistaus III. e Polonia ad Pannoniae regnum accessit 258, 19. cum Amurate II. bellum gessit 307, 12. foederibus ex pontificis Romani mandato solutis bellum redintegravit 316, 20. 322, 20. 325, 1. Calliacren et Varnae urbes subegit 326, 14. cum Amurate II. prolium commisit 330, 10. in quo cecidit 336, 10.
- Xerxes Darii f. 153, 14.
- Zachariorum familia 207, 13. 240, 19.
- Zaganus Mechemetis II. affinis 383, 12. 401, 2. 404, 11. 436, 10.
- Callipolis et Thessaliae praefectus 470, 20. Peloponnesi praefectus 476, 21. 481, 14. 482, 7. 483, 21. 484, 11. 527, 19. 561, 15.
- Zagora campus 101, 4.
- Zarcus Macedoniae praefectus 28, 17. 38, 15. eius filii Constantinus et Dragases 81, 7.
- zarobatae lombardae 356, 11.
- Zazyntus 209, 6.
- Zenempisas Argyropolichnam subegit 324, 2. a Therize Berchorae principe trucidatus est ib. 10.
- Zetines dux Turcicus 81, 18.
- Zetunis urbs Thermopylarum 67, 16. 174, 10.
- zichides Nazaraei s. monachi Turcici 352, 15. 393, 20.
- Zunaites Smyrnae princeps 204, 14.
- Zupanus Nicolae Tricae et Castoriae praefectus 29, 1. eius filius 53, 11.

